Onderstaande tekst dient louter ter informatie en is juridisch niet bindend. De EU-instellingen zijn niet aansprakelijk voor de inhoud. Alleen de besluiten die zijn gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie (te raadplegen in EUR-Lex) zijn authentiek. Deze officiële versies zijn rechtstreeks toegankelijk via de links in dit document

►B

VERORDENING (EG) Nr. 1126/2008 VAN DE COMMISSIE

van 3 november 2008

tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad

(Voor de EER relevante tekst)

(PB L 320 van 29.11.2008, blz. 1)

Gewijzigd bij:

		Publicatieblad		
		nr.	blz.	datum
►M1	Verordening (EG) nr. 1260/2008 van de Commissie van 10 december 2008	L 338	10	17.12.2008
►M2	Verordening (EG) nr. 1261/2008 van de Commissie van 16 december 2008	L 338	17	17.12.2008
►M3	Verordening (EG) nr. 1262/2008 van de Commissie van 16 december 2008	L 338	21	17.12.2008
►M4	Verordening (EG) nr. 1263/2008 van de Commissie van 16 december 2008	L 338	25	17.12.2008
►M5	Verordening (EG) nr. 1274/2008 van de Commissie van 17 december 2008	L 339	3	18.12.2008
►M6	Verordening (EG) nr. 53/2009 van de Commissie van 21 januari 2009	L 17	23	22.1.2009
►M7	Verordening (EG) nr. 69/2009 van de Commissie van 23 januari 2009	L 21	10	24.1.2009
►M8	Verordening (EG) nr. 70/2009 van de Commissie van 23 januari 2009	L 21	16	24.1.2009
►M9	Verordening (EG) nr. 254/2009 van de Commissie van 25 maart 2009	L 80	5	26.3.2009
►M10	Verordening (EG) nr. 460/2009 van de Commissie van 4 juni 2009	L 139	6	5.6.2009
►M11	Verordening (EG) nr. 494/2009 van de Commissie van 3 juni 2009	L 149	6	12.6.2009
►M12	Verordening (EG) nr. 495/2009 van de Commissie van 3 juni 2009	L 149	22	12.6.2009
►M13	Verordening (EG) nr. 636/2009 van de Commissie van 22 juli 2009	L 191	5	23.7.2009
►M14	Verordening (EG) nr. 824/2009 van de Commissie van 9 september 2009	L 239	48	10.9.2009
►M15	Verordening (EG) nr. 839/2009 van de Commissie van 15 september 2009	L 244	6	16.9.2009
►M16	Verordening (EG) nr. 1136/2009 van de Commissie van 25 november 2009	L 311	6	26.11.2009
►M17	Verordening (EG) nr. 1142/2009 van de Commissie van 26 november 2009	L 312	8	27.11.2009
►M18	Verordening (EG) nr. 1164/2009 van de Commissie van 27 november 2009	L 314	15	1.12.2009
►M19	Verordening (EG) nr. 1165/2009 van de Commissie van 27 november 2009	L 314	21	1.12.2009

►**M20**	Verordening (EG) nr. 1171/2009 van de Commissie van 30 november 2009	L 314	43	1.12.2009
►**M21**	Verordening (EU) nr. 1293/2009 van de Commissie van 23 december 2009	L 347	23	24.12.2009
►**M22**	Verordening (EU) nr. 243/2010 van de Commissie van 23 maart 2010	L 77	33	24.3.2010
►**M23**	Verordening (EU) nr. 244/2010 van de Commissie van 23 maart 2010	L 77	42	24.3.2010
►**M24**	Verordening (EU) nr. 550/2010 van de Commissie van 23 juni 2010	L 157	3	24.6.2010
►**M25**	Verordening (EU) nr. 574/2010 van de Commissie van 30 juni 2010	L 166	6	1.7.2010
►**M26**	Verordening (EU) nr. 632/2010 van de Commissie van 19 juli 2010	L 186	1	20.7.2010
►**M27**	Verordening (EU) nr. 633/2010 van de Commissie van 19 juli 2010	L 186	10	20.7.2010
►**M28**	Verordening (EU) nr. 662/2010 van de Commissie van 23 juli 2010	L 193	1	24.7.2010
►**M29**	Verordening (EU) nr. 149/2011 van de Commissie van 18 februari 2011	L 46	1	19.2.2011
►**M30**	Verordening (EU) nr. 1205/2011 van de Commissie van 22 november 2011	L 305	16	23.11.2011
►**M31**	Verordening (EU) nr. 475/2012 van de Commissie van 5 juni 2012	L 146	1	6.6.2012
►**M32**	Verordening (EU) nr. 1254/2012 van de Commissie van 11 december 2012	L 360	1	29.12.2012
►**M33**	Verordening (EU) nr. 1255/2012 van de Commissie van 11 december 2012	L 360	78	29.12.2012
►**M34**	Verordening (EU) nr. 1256/2012 van de Commissie van 13 december 2012	L 360	145	29.12.2012
►**M35**	Verordening (EU) nr. 183/2013 van de Commissie van 4 maart 2013	L 61	6	5.3.2013
►**M36**	Verordening (EU) nr. 301/2013 van de Commissie van 27 maart 2013	L 90	78	28.3.2013
►**M37**	Verordening (EU) nr. 313/2013 van de Commissie van 4 april 2013	L 95	9	5.4.2013
►**M38**	Verordening (EU) nr. 1174/2013 van de Commissie van 20 november 2013	L 312	1	21.11.2013
►**M39**	Verordening (EU) nr. 1374/2013 van de Commissie van 19 december 2013	L 346	38	20.12.2013
►**M40**	Verordening (EU) nr. 1375/2013 van de Commissie van 19 december 2013	L 346	42	20.12.2013
►**M41**	Verordening (EU) nr. 634/2014 van de Commissie van 13 juni 2014	L 175	9	14.6.2014
►**M42**	Verordening (EU) nr. 1361/2014 van de Commissie van 18 december 2014	L 365	120	19.12.2014
►**M43**	Verordening (EU) 2015/28 van de Commissie van 17 december 2014	L 5	1	9.1.2015
►**M44**	Verordening (EU) 2015/29 van de Commissie van 17 december 2014	L 5	11	9.1.2015
►**M45**	Verordening (EU) 2015/2113 van de Commissie van 23 november 2015	L 306	7	24.11.2015
►**M46**	Verordening (EU) 2015/2173 van de Commissie van 24 november 2015	L 307	11	25.11.2015
►**M47**	Verordening (EU) 2015/2231 van de Commissie van 2 december 2015	L 317	19	3.12.2015
►**M48**	Verordening (EU) 2015/2343 van de Commissie van 15 december 2015	L 330	20	16.12.2015
►**M49**	Verordening (EU) 2015/2406 van de Commissie van 18 december 2015	L 333	97	19.12.2015
►**M50**	Verordening (EU) 2015/2441 van de Commissie van 18 december 2015	L 336	49	23.12.2015
►**M51**	Verordening (EU) 2016/1703 van de Commissie van 22 september 2016	L 257	1	23.9.2016

Gerectificeerd bij:

►**C1** Rectificatie PB L 60 van 4.3.2009, blz. 5 (1126/2008)

►**C2** Rectificatie PB L 219 van 20.8.2010, blz. 23 (1126/2008)

►**C3** Rectificatie PB L 64 van 7.3.2013, blz. 10 (1254/2012)

▼B

VERORDENING (EG) Nr. 1126/2008 VAN DE COMMISSIE

van 3 november 2008

tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad

(Voor de EER relevante tekst)

Artikel 1

De in artikel 2 van Verordening (EG) nr. 1606/2002 omschreven internationale standaarden voor jaarrekeningen worden goedgekeurd overeenkomstig de bijlage bij de onderhavige verordening.

Artikel 2

Verordening (EG) nr. 1725/2003 wordt ingetrokken.

Verwijzingen naar de ingetrokken verordening gelden als verwijzingen naar deze verordening.

Artikel 3

Deze verordening treedt in werking op de derde dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

▼B

BIJLAGE

INTERNATIONALE STANDAARDEN VOOR JAARREKENINGEN

IAS 1	*Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)
IAS 2	*Voorraden*
IAS 7	*Het kasstroomoverzicht*
IAS 8	*Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*
IAS 10	*Gebeurtenissen na de verslagperiode*
IAS 11	*Onderhanden projecten in opdracht van derden*
IAS 12	*Winstbelastingen*
IAS 16	*Materiële vaste activa*
IAS 17	*Leaseovereenkomsten*
IAS 18	*Opbrengsten*
IAS 19	*Personeelsbeloningen*
IAS 20	*Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun*
IAS 21	*De gevolgen van wisselkoerswijzigingen*
IAS 23	*Financieringskosten* (herziene versie van 2007)
IAS 24	IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen*
IAS 26	*Administratieve verwerking en verslaggeving door pensioenregelingen*
IAS 27	*Enkelvoudige jaarrekening*
IAS 28	*Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures*
IAS 29	*Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie*
IAS 32	*Financiële instrumenten: presentatie*
IAS 33	*Winst per aandeel*
IAS 34	*Tussentijdse financiële verslaggeving*
IAS 36	*Bijzondere waardevermindering van activa*
IAS 37	*Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*
IAS 38	*Immateriële activa*
IAS 39	*Financiële instrumenten: opname en waardering*

▼B

IAS 40	*Vastgoedbeleggingen*
IAS 41	*Landbouw*
IFRS 1	*Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards*
IFRS 2	*Op aandelen gebaseerde betalingen*
IFRS 3	*Bedrijfscombinaties*
IFRS 4	*Verzekeringscontracten*
IFRS 5	*Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*
IFRS 6	*Exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen*
IFRS 7	*Financiële instrumenten: informatieverschaffing*
IFRS 8	*Operationele segmenten*
IFRS 10	*Geconsolideerde jaarrekening*
IFRS 11	*Gezamenlijke overeenkomsten*
IFRS 12	*Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten*
IFRS 13	*Waardering tegen reële waarde*
IFRIC 1	*Wijzigingen in bestaande verplichtingen voor ontmanteling, herstel en soortgelijke verplichtingen*
IFRIC 2	*Aandelen van leden in coöperatieve entiteiten en soortgelijke instrumenten*
IFRIC 4	*Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat*
IFRIC 5	*Belangen in ontmantelings-, herstel- en milieusaneringsfondsen*
IFRIC 6	*Verplichtingen die voortvloeien uit deelneming aan een specifieke markt — Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur*
IFRIC 7	*Toepassing van de aanpassingsmethode in overeenstemming met IAS 29 Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie*
IFRIC 9	*Herbeoordeling van in contracten besloten derivaten*
IFRIC 10	*Tussentijdse financiële verslaggeving en bijzondere waardevermindering*
IFRIC 12	IFRIC-interpretatie 12 *Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten*
IFRIC 13	*IFRIC-interpretatie 13 Loyaliteitsprogramma's*
IFRIC 14	*IFRIC-interpretatie 14 IAS 19 — De limiet voor een actief uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling, minimaal vereiste dekkingsgraden en de wisselwerking hiertussen*
IFRIC 15	IFRIC-Interpretatie 15 *Contracten voor de bouw van vastgoed*
IFRIC 16	IFRIC-interpretatie 16 *Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse activiteit*
IFRIC 17	IFRIC-interpretatie 17 *Uitkeringen van activa in natura aan eigenaars*
IFRIC 18	IFRIC-interpretatie 18 *Overdracht van activa van klanten*
IFRIC 19	IFRIC-interpretatie 19 *Aflossing van financiële verplichtingen met eigenvermogensinstrumenten*
IFRIC 20	*Afgravingskosten tijdens de productiefase van een dagbouwmijn*

▼**M41**

IFRIC 21	IFRIC-interpretatie 21 *Heffingen* (*)

▼**B**

SIC-7	*Invoering van de euro*
SIC-10	*Overheidssteun — Geen specifiek verband met operationele activiteiten*
SIC-15	*Operationele leases — Incentives*
SIC-25	*Winstbelastingen — Wijzigingen in de fiscale status van een entiteit of haar aandeelhouders*
SIC-27	*Evaluatie van de economische realiteit van transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst*
SIC-29	*Informatieverschaffing — Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten*
SIC-31	*Opbrengsten — Ruiltransacties met betrekking tot advertentiediensten*
SIC-32	*Immateriële activa — Kosten van websites*

„Reproductie toegestaan binnen de Europese Economische Ruimte. Alle bestaande rechten voorbehouden buiten de EER, met uitzondering van het recht van reproductie voor persoonlijk of ander eerlijk gebruik. Nadere inlichtingen te verkrijgen bij de IASB op het volgende adres: www.iasb.org.”

▼M5

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 1

Presentatie van de jaarrekening

DOEL

1 Het doel van deze standaard is de grondslag voor te schrijven voor de presentatie van jaarrekeningen voor algemene doeleinden, teneinde vergelijkingen mogelijk te maken, zowel met de jaarrekeningen van de entiteit over vorige perioden als met de jaarrekeningen van andere entiteiten. In deze standaard worden algemene vereisten voor de presentatie van jaarrekeningen, leidraden voor hun structuur en minimumvereisten voor hun inhoud uiteengezet.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Een entiteit moet deze standaard toepassen bij de opstelling en presentatie van jaarrekeningen voor algemene doeleinden overeenkomstig de International Financial Reporting Standards (IFRSs).

3 Andere IFRSs bevatten voorschriften met betrekking tot de opname en waardering van en de informatieverschaffing over specifieke transacties en andere gebeurtenissen.

▼M32

4 Deze standaard is niet van toepassing op de structuur en inhoud van verkorte tussentijdse financiële overzichten die overeenkomstig IAS 34 *Tussentijdse financiële verslaggeving* zijn opgesteld. De alinea's 15 tot en met 35 zijn echter wel op dergelijke financiële overzichten van toepassing. Deze standaard geldt in gelijke mate voor alle entiteiten, met inbegrip van entiteiten die een geconsolideerde jaarrekening presenteren overeenkomstig IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* en entiteiten die een enkelvoudige jaarrekening presenteren overeenkomstig IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening*.

▼M5

5 Deze standaard maakt gebruik van terminologie die geschikt is voor entiteiten met winstoogmerk, met inbegrip van bedrijfsactiviteiten in de publieke sector. Indien entiteiten met bedrijfsactiviteiten zonder winstoogmerk in de private of publieke sector deze standaard toepassen, zullen ze mogelijk de beschrijvingen moeten aanpassen die voor bepaalde posten in de jaarrekening en voor de jaarrekening zelf worden gehanteerd.

6 Ook entiteiten die niet over eigen vermogen beschikken zoals gedefinieerd in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* (bijvoorbeeld sommige beleggingsfondsen) en entiteiten met een aandelenkapitaal dat geen eigen vermogen is (bijvoorbeeld coöperatieve entiteiten) zullen mogelijk de presentatie in de jaarrekening van de belangen van leden of deelnemers moeten aanpassen.

DEFINITIES

▼M31

7 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

▼M5

Jaarrekeningen voor algemene doeleinden (hierna aangeduid als „jaarrekeningen") zijn jaarrekeningen die bedoeld zijn om te voldoen aan de behoeften van gebruikers die zich niet in een positie bevinden om rapporten op maat aan te vragen die volgens hun specifieke informatiebehoeften zijn opgesteld.

Praktisch niet haalbaar De toepassing van een vereiste is praktisch niet haalbaar wanneer de entiteit de vereiste niet kan toepassen na alle redelijke inspanningen daartoe te hebben gedaan.

▼M5

International Financial Reporting Standards (IFRSs) zijn standaarden en interpretaties die door de International Accounting Standards Board (IASB) zijn goedgekeurd. Deze bestaan uit:

(a) International Financial Reporting Standards;

(b) International Accounting Standards; en

(c) Interpretaties afkomstig van het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) of het voormalige Standing Interpretations Committee (SIC).

Materieel belang Het weglaten of onjuist weergeven van posten is van materieel belang indien de weglating of onjuiste weergave, afzonderlijk of gezamenlijk, de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen, zou kunnen beïnvloeden. De materialiteit is afhankelijk van de omvang en aard van de weglating of de onjuiste weergave, en wordt beoordeeld op basis van de omstandigheden die zich voordoen. De omvang of aard van de post, of een combinatie van beide, kan de beslissende factor vormen.

Bij de beoordeling of een weglating of onjuiste weergave invloed zou kunnen hebben op economische beslissingen van gebruikers, en daardoor van materieel belang zou zijn, moet rekening worden gehouden met de kenmerken van deze gebruikers. Het *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen* vermeldt in alinea 25 dat „gebruikers geacht worden een redelijke kennis te bezitten van het bedrijfsleven, van economische activiteiten, evenals van verslaggeving, en bereid te zijn de informatie met een redelijke mate van toewijding te bestuderen”. Daarom moet bij de beoordeling rekening worden gehouden met de mate waarin redelijkerwijs verwacht kan worden dat gebruikers die aan deze omschrijving voldoen, beïnvloed kunnen worden bij het nemen van hun economische beslissingen.

►M31 De *toelichting* bevat extra informatie over het overzicht van de financiële positie, het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, ◄ het afzonderlijke ►M5 overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (indien gepresenteerd), het mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het kasstroomoverzicht. In de toelichting worden beschrijvingen of uitsplitsingen verstrekt van posten die in deze overzichten zijn gepresenteerd, en informatie over posten die niet in aanmerking komen voor opname in deze overzichten.

▼M31

Niet-gerealiseerde resultaten omvatten baten en lasten (met inbegrip van herclassificatieaanpassingen) die niet in winst of verlies worden opgenomen zoals door andere IFRSs vereist of toegestaan.

Niet-gerealiseerde resultaten bestaan uit de volgende componenten:

(a) wijzigingen in herwaarderingsreserves (zie IAS 16 *Materiële vaste activa* en IAS 38 *Immateriële activa*);

(b) herwaarderingen van toegezegdpensioenregelingen (zie IAS 19 *Personeelsbeloningen*);

▼M5

(c) winsten en verliezen die voortvloeien uit de omrekening van de jaarrekening van een buitenlandse activiteit (zie IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen*);

(d) winsten en verliezen op herwaarderingen van voor verkoop beschikbare financiële activa (zie IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*);

(e) het effectieve deel van winsten en verliezen op afdekkingsinstrumenten in een kasstroomafdekking (zie IAS 39).

▼M5

Eigenaars zijn houders van als eigen vermogen geclassificeerde instrumenten.

Winst of verlies is het totaal van de baten minus de lasten, exclusief de componenten van niet-gerealiseerde resultaten.

Herclassificatieaanpassingen zijn bedragen die werden geherclassificeerd naar de winst of het verlies in de lopende periode en die in de lopende of vorige perioden werden opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten.

Het totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten is de vermogensmutatie tijdens een periode die voortvloeit uit transacties en andere gebeurtenissen, met uitzondering van mutaties die voortvloeien uit transacties met eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars.

Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten omvatten alle componenten van „winst of verlies" en „niet-gerealiseerde resultaten".

8 Hoewel in deze standaard de termen „niet-gerealiseerde resultaten", „winst of verlies" en „gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten" worden gebruikt, mag een entiteit andere termen gebruiken mits de betekenis ervan duidelijk is. Een entiteit mag bijvoorbeeld de term „nettoresultaat" gebruiken om winst of verlies te beschrijven.

▼M6

8A De volgende begrippen worden beschreven in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* en worden in deze standaard gebruikt met de in IAS 32 vermelde betekenis:

(a) puttable financieel instrument dat als een eigen-vermogensinstrument is geclassificeerd (beschreven in de alinea's 16A en 16B van IAS 32);

(b) instrument dat voor de entiteit een verplichting met zich brengt om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren en dat als een eigen-vermogensinstrument is geclassificeerd (beschreven in de alinea's 16C en 16D van IAS 32).

▼M5

JAARREKENING

Doel van de jaarrekening

9 Een jaarrekening is een gestructureerde representatie van de financiële positie en financiële prestaties van een entiteit. Het doel van de jaarrekening bestaat erin informatie te verschaffen over de financiële positie, financiële prestaties en kasstromen van een entiteit die voor een groot aantal gebruikers nuttig is voor het nemen van economische beslissingen. De jaarrekening toont ook de resultaten van het door het management gevoerde beheer van de aan het management toevertrouwde middelen. Om dit doel te bereiken, verschaft een jaarrekening informatie over de volgende componenten van een entiteit:

(a) activa;

(b) verplichtingen;

(c) eigen vermogen;

(d) baten en lasten, met inbegrip van winsten en verliezen;

(e) bijdragen door en uitkeringen aan eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars; en

▼M5

(f) kasstromen.

Deze informatie vormt samen met andere informatie in de toelichting een hulpmiddel voor gebruikers van jaarrekeningen om voorspellingen te doen over de toekomstige kasstromen van een entiteit en met name over de tijdstippen waarop en de zekerheid waarmee die kasstromen zich zullen voordoen.

Volledige jaarrekening

▼M49

10 Een volledige jaarrekening bestaat uit:

a) een overzicht van de financiële positie aan het eind van de periode;

b) een overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten over de periode;

c) een mutatieoverzicht van het eigen vermogen over de periode;

d) een kasstroomoverzicht over de periode;

e) de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;

ea) vergelijkende informatie met betrekking tot de voorgaande periode zoals omschreven in de alinea's 38 en 38A; en

f) een overzicht van de financiële positie aan het begin van de voorgaande periode indien een entiteit een grondslag voor financiële verslaggeving retroactief toepast, posten in haar jaarrekening retroactief aanpast of posten in haar jaarrekening herclassificeert overeenkomstig de alinea's 40A tot en met 40D.

Een entiteit mag voor de overzichten andere namen gebruiken dan die welke in deze standaard worden gebruikt. Zo mag een entiteit de naam „overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten" gebruiken in plaats van „overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten".

▼M31

10A Een entiteit mag één enkel overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten presenteren, waarbij winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten in twee afzonderlijke rubrieken worden opgenomen. Beide rubrieken moeten samen worden gepresenteerd, waarbij de rubriek betreffende winst of verlies eerst moet komen, direct gevolgd door de rubriek betreffende niet-gerealiseerde resultaten. Een entiteit mag de rubriek betreffende winst of verlies in de vorm van een afzonderlijk overzicht van winst of verlies presenteren. Indien van deze mogelijkheid wordt gebruikgemaakt, moet het afzonderlijke overzicht van winst of verlies onmiddellijk voorafgaan aan het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, dat met winst of verlies moet beginnen.

▼M5

11 Een entiteit moet alle financiële overzichten even duidelijk in een volledige jaarrekening presenteren.

▼M31

_____

▼M5

13 Veel entiteiten presenteren naast de jaarrekening ook een financieel commentaar door het management dat de belangrijkste aspecten van de financiële prestaties en de financiële positie van een entiteit beschrijft en toelicht, alsook de voornaamste onzekerheden waarmee de entiteit wordt geconfronteerd. Een dergelijk verslag kan de volgende elementen bevatten:

(a) een overzicht van de belangrijkste factoren en invloeden die bepalend zijn voor de financiële prestaties, met inbegrip van wijzigingen in de omgeving waarin de entiteit opereert, de manier waarop de entiteit op dergelijke wijzigingen reageert en de gevolgen daarvan, alsmede het investeringsbeleid van de entiteit om de financiële prestaties te handhaven en te verbeteren, inclusief haar dividendbeleid;

(b) de financieringsbronnen van de entiteit en de beoogde solvabiliteit; en

(c) de overeenkomstig de IFRSs niet in de balans opgenomen middelen van de entiteit.

▼M5

14 Veel entiteiten presenteren naast de jaarrekening ook rapporten en overzichten zoals milieurapporten en overzichten van de toegevoegde waarde, voornamelijk in sectoren waar milieufactoren een belangrijke rol spelen en waar werknemers als een belangrijke gebruikersgroep worden beschouwd. Rapporten en overzichten die naast de jaarrekening worden gepresenteerd, vallen buiten het toepassingsgebied van de IFRSs.

Algemene kenmerken

Getrouw beeld en naleving van de IFRSs

15 Een jaarrekening moet een getrouw beeld geven van de financiële positie, de financiële prestaties en de kasstromen van een entiteit. Een getrouw beeld vereist een getrouwe weergave van de gevolgen van transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden overeenkomstig de in het *Raamwerk* uiteengezette definities en opnamecriteria voor activa, verplichtingen, baten en lasten. De toepassing van de IFRSs, met waar nodig aanvullende informatie, wordt geacht te leiden tot een jaarrekening die een getrouw beeld geeft.

16 Een entiteit waarvan de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de IFRSs moet in de toelichting een expliciete en onvoorwaardelijke verklaring van overeenstemming met de IFRSs opnemen. Een entiteit mag haar jaarrekening niet beschrijven als zijnde in overeenstemming met de IFRSs tenzij die jaarrekening voldoet aan alle vereisten van de IFRSs.

17 In vrijwel alle omstandigheden wordt een getrouw beeld verkregen door naleving van de toepasselijke IFRSs. Om een getrouw beeld te bereiken, moet een entiteit tevens:

(a) in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* grondslagen voor financiële verslaggeving kiezen en toepassen. IAS 8 bevat een rangorde van gezaghebbende leidraden waarmee het management rekening houdt indien een IFRS die specifiek op een post van toepassing is, ontbreekt.

(b) informatie, waaronder grondslagen voor financiële verslaggeving, op zodanige wijze presenteren dat deze relevant, betrouwbaar, vergelijkbaar en begrijpelijk is;

(c) aanvullende toelichtingen verschaffen ingeval de naleving van de specifieke vereisten in de IFRSs ontoereikend is om gebruikers een duidelijk inzicht te verschaffen in de gevolgen van bepaalde transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden voor de financiële positie en de financiële prestaties van de entiteit.

18 Een entiteit kan onjuiste grondslagen voor financiële verslaggeving niet rechtvaardigen door de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving te vermelden of door toelichtingen of ander verklarend materiaal te verstrekken.

19 In de uitzonderlijke omstandigheden waarin het management tot de conclusie komt dat de naleving van een vereiste in een IFRS dermate misleidend zou zijn dat dit in strijd zou zijn met het doel van de jaarrekening zoals dat in het *Raamwerk* is uiteengezet, moet de entiteit op de in alinea 20 uiteengezette wijze van die vereiste afwijken indien de relevante regelgeving een dusdanige afwijking vereist of niet verbiedt.

▼**M5**

20 Indien een entiteit overeenkomstig alinea 19 afwijkt van een vereiste van een IFRS, moet zij vermelden:

(a) dat het management heeft besloten dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie, de financiële prestaties en de kasstromen van de entiteit;

(b) dat zij de toepasselijke IFRSs heeft nageleefd, maar dat een bepaalde vereiste niet is nageleefd teneinde een getrouw beeld te bewerkstelligen;

(c) de naam van de IFRS waarvan de entiteit is afgeweken, de aard van de afwijking met vermelding van de verwerkingswijze die de IFRS vereist, de reden waarom een dergelijke verwerkingswijze in de gegeven omstandigheden dermate misleidend zou zijn dat deze in strijd zou zijn met het doel van de jaarrekening zoals dat in het *Raamwerk* is uiteengezet, en de gehanteerde verwerkingswijze; en

(d) voor elke verslagperiode, de financiële impact van de afwijking op iedere post in de jaarrekening zoals die bij naleving van de vereiste in de jaarrekening zou zijn gerapporteerd.

21 Als een entiteit in een vorige periode is afgeweken van een vereiste in een IFRS en die afwijking gevolgen heeft voor de bedragen die in de jaarrekening over de lopende periode zijn opgenomen, moet zij de informatie verstrekken die in alinea's 20 (c) en (d) is vermeld.

22 Alinea 21 is bijvoorbeeld van toepassing als een entiteit in een vorige periode is afgeweken van een vereiste in een IFRS voor de waardering van activa of verplichtingen en die afwijking invloed heeft op de waardering van veranderingen in activa en verplichtingen die in de jaarrekening over de lopende periode zijn opgenomen.

23 In de uitzonderlijke omstandigheden waarin het management tot de conclusie komt dat de naleving van een vereiste in een IFRS dermate misleidend zou zijn dat dit in strijd zou zijn met het doel van de jaarrekening zoals dat in het *Raamwerk* is uiteengezet, maar de relevante regelgeving de afwijking van die vereiste verbiedt, moet de entiteit de waargenomen misleidende aspecten van de naleving tot een minimum beperken door de volgende informatie te verstrekken:

(a) de naam van de IFRS in kwestie, de aard van de vereiste, de reden waarom het management tot de conclusie is gekomen dat de naleving van die vereiste in de gegeven omstandigheden dermate misleidend is dat dit in strijd is met het doel van de jaarrekening zoals dat in het *Raamwerk is* uiteengezet; en

(b) voor elke verslagperiode, de door het management noodzakelijk geachte aanpassingen van de posten in de jaarrekening om een getrouw beeld te bewerkstelligen.

24 In de context van alinea's 19 tot en met 23 zou een informatiepost in strijd zijn met het doel van de jaarrekening als hij geen getrouw beeld geeft van de transacties en van andere gebeurtenissen en omstandigheden die hij ofwel voorgeeft weer te geven, ofwel in redelijkheid verwacht mag worden weer te geven, en het dientengevolge waarschijnlijk is dat de economische beslissingen genomen door gebruikers van jaarrekeningen zullen worden beïnvloed. Bij het beoordelen of de naleving van een specifieke vereiste in een IFRS dermate misleidend zou zijn dat dit in strijd zou zijn met het doel van de jaarrekening zoals dat in het *Raamwerk* is uiteengezet, neemt het management in overweging:

(a) waarom het doel van de jaarrekening in de gegeven omstandigheden niet wordt bereikt; en

▼M5

(b) hoe de omstandigheden van de entiteit verschillen van die van andere entiteiten die de vereiste wel naleven. Indien andere entiteiten in soortgelijke omstandigheden de vereiste naleven, dan bestaat er een weerlegbaar vermoeden dat de naleving van de vereiste door de entiteit niet dermate misleidend zou zijn dat dit in strijd zou zijn met het doel van de jaarrekening zoals dat in het *Raamwerk* is uiteengezet.

Het continuïteitsbeginsel

25 Bij de opstelling van de jaarrekening moet het management zich een oordeel vormen over het vermogen van de entiteit om haar continuïteit te waarborgen. Een entiteit moet haar jaarrekening opstellen in de veronderstelling dat de continuïteit van de entiteit gewaarborgd is, tenzij het management voornemens is om de entiteit te vereffenen of om haar activiteiten stop te zetten, of als er geen realistisch alternatief bestaat. Als het management tijdens zijn beoordeling weet heeft van materiële onzekerheden die verband houden met gebeurtenissen of omstandigheden die aanzienlijke twijfel doen rijzen over het vermogen van de entiteit om haar continuïteit te waarborgen, moet de entiteit die onzekerheden vermelden. Als een entiteit haar jaarrekening niet opstelt in de veronderstelling dat de continuïteit van de entiteit gewaarborgd is, moet dit feit in de toelichting worden opgenomen, samen met de gehanteerde grondslag voor de opstelling van de jaarrekening en de reden waarom de continuïteit van de entiteit niet gewaarborgd zou zijn.

26 Bij het beoordelen of de veronderstelling dat de continuïteit van de entiteit gewaarborgd is al dan niet geëigend is, moet het management rekening houden met alle informatie die voor de toekomst beschikbaar is, namelijk voor een periode van ten minste twaalf maanden vanaf het einde van de verslagperiode. De mate waarin aan deze informatie aandacht moet worden besteed, is afhankelijk van de feiten in elk afzonderlijk geval. Als een entiteit in het verleden steeds winstgevend is geweest en steeds over voldoende financiële middelen heeft beschikt, kan zonder verregaande analyse worden geconcludeerd dat de continuïteit van de entiteit gewaarborgd is. In andere gevallen moet het management een brede waaier van factoren in overweging nemen die betrekking hebben op de huidige en de verwachte winstgevendheid, de terugbetalingsregelingen voor schulden en mogelijke bronnen voor alternatieve financiering vóór het tot een bevredigende conclusie kan komen over de gewaarborgde continuïteit van de entiteit.

Het toerekeningsbeginsel

27 Een entiteit moet haar jaarrekening, uitgezonderd het kasstroomoverzicht, opstellen volgens het toerekeningsbeginsel.

28 Bij toepassing van het toerekeningsbeginsel neemt een entiteit posten op als activa, verplichtingen, eigen vermogen, baten en lasten (de elementen van de jaarrekening) wanneer zij voldoen aan de in het *Raamwerk* beschreven definities en opnamecriteria voor die elementen.

Materialiteit en aggregatie

29 Een entiteit moet elke materiële categorie van soortgelijke posten afzonderlijk presenteren. Posten van ongelijksoortige aard of functie moeten afzonderlijk worden gepresenteerd, tenzij ze niet van materieel belang zijn.

▼M5

30 Jaarrekeningen zijn het resultaat van de verwerking van een groot aantal transacties of andere gebeurtenissen die op basis van hun aard of functie worden samengevoegd in groepen. De laatste stap in het aggregatie- en classificatieproces is de presentatie van beknopte en geclassificeerde gegevens die posten vormen in de jaarrekening. Als een post op zichzelf niet materieel is, wordt deze samengevoegd met andere posten in één van de overzichten of in de toelichting. Een post die niet voldoende materieel is om afzonderlijk in één van de overzichten te worden gepresenteerd, kan voldoende materieel zijn om afzonderlijk in de toelichting te worden vermeld.

▼M49

30A Bij de toepassing van deze en andere IFRSs beslist een entiteit, rekening houdend met alle relevante feiten en omstandigheden, hoe zij informatie samenvoegt in de jaarrekening, die ook de toelichting omvat. Een entiteit vermindert de begrijpelijkheid van haar jaarrekening niet door materiële informatie te versluieren met immateriële informatie, dan wel door materiële posten met een verschillend karakter of een verschillende functie samen te voegen.

31 Sommige IFRSs specificeren welke informatie moet worden opgenomen in de jaarrekening, die de toelichting omvat. Een entiteit hoeft specifieke, door een IFRS vereiste informatie niet te verschaffen als die informatie niet van materieel belang is. Dat is zelfs het geval als de IFRS een lijst bevat van specifieke vereisten of deze als minimumvereisten omschrijft. Een entiteit moet ook overwegen aanvullende toelichtingen te verschaffen ingeval de naleving van de specifieke vereisten in de IFRS ontoereikend is om gebruikers van de jaarrekening een duidelijk inzicht te verschaffen in de gevolgen van bepaalde transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden voor de financiële positie en de financiële prestaties van de entiteit.

▼M5

Saldering

32 Een entiteit mag activa en verplichtingen of baten en lasten niet salderen, tenzij dit door een IFRS is voorgeschreven of toegestaan.

33 Een entiteit moet zowel activa en verplichtingen als baten en lasten afzonderlijk rapporteren. Saldering in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, in de balans of in het afzonderlijke ►M5 overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (indien gepresenteerd), behalve indien de saldering de economische realiteit van de transactie of een andere gebeurtenis weerspiegelt, doet afbreuk aan het vermogen van gebruikers om inzicht te verkrijgen in de transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden die zich hebben voorgedaan en om de toekomstige kasstromen van de entiteit te beoordelen. De waardering van activa na waardeverminderingen, bijvoorbeeld voorzieningen voor de economische veroudering van voorraden en voorzieningen voor dubieuze vorderingen, valt niet onder saldering.

34 IAS 18 *Opbrengsten* definieert de term opbrengsten en verplicht entiteiten om opbrengsten te waarderen tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, waarbij rekening moet worden gehouden met het bedrag van enige door de entiteit toegekende handels- en kwantumkortingen. Bij de uitvoering van de normale activiteiten verricht een entiteit andere transacties die geen opbrengsten genereren maar die wel samenhangen met de belangrijkste opbrengstengenererende activiteiten. Een entiteit moet de resultaten van dergelijke transacties presenteren door van de baten van een transactie de met die transactie verband houdende kosten af te trekken, althans indien deze presentatie de economische realiteit van de transactie of andere gebeurtenis weerspiegelt. Bijvoorbeeld:

(a) een entiteit moet winsten en verliezen op de vervreemding van vaste activa, waaronder beleggingen en bedrijfsactiva, presenteren door de boekwaarde van het actief en de ermee samenhangende verkoopkosten af te trekken van de op de vervreemding gegenereerde opbrengsten; en

▼M5

(b) een entiteit mag uitgaven die verband houden met een voorziening die overeenkomstig IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* is opgenomen en die uit hoofde van een contractuele overeenkomst met een derde worden terugbetaald (bijvoorbeeld een garantieovereenkomst van een leverancier) salderen met de daarmee verband houdende terugbetaling.

35 Daarenboven moet een entiteit winsten en verliezen die voortvloeien uit een groep soortgelijke transacties op nettobasis presenteren. Voorbeelden zijn wisselkoerswinsten en -verliezen of winsten en verliezen voortvloeiend uit financiële instrumenten die voor handelsdoeleinden worden aangehouden. Entiteiten moeten dergelijke winsten en verliezen afzonderlijk presenteren als ze van materieel belang zijn.

Frequentie van de verslaggeving

36 Entiteiten moeten ten minste jaarlijks een volledige jaarrekening (inclusief vergelijkende informatie) presenteren. Wanneer een entiteit het einde van haar verslagperiode wijzigt en een jaarrekening presenteert voor een periode die langer of korter is dan één jaar, moet zij behalve de periode die de jaarrekening beslaat ook het volgende vermelden:

(a) de reden waarom een langere of kortere periode wordt gebruikt, en

(b) het feit dat de in de jaarrekening gepresenteerde bedragen niet geheel vergelijkbaar zijn.

37 Normaliter stelt een entiteit haar jaarrekeningen consistent op voor een periode van één jaar. Om praktische redenen geven sommige entiteiten voor hun financiële verslaggeving echter de voorkeur aan een periode van 52 weken. Deze standaard sluit deze mogelijkheid niet uit.

Vergelijkende informatie

▼M36

Ten minste te presenteren vergelijkende informatie

38 Behalve indien IFRSs anderszins toestaan of vereisen, moet een entiteit vergelijkende informatie met betrekking tot de voorgaande periode presenteren voor alle bedragen die in de jaarrekening van de lopende periode worden gerapporteerd. Een entiteit moet vergelijkende informatie voor beschrijvende informatie opnemen indien dit relevant is om inzicht te krijgen in de jaarrekening van de lopende periode.

38A Een entiteit moet ten minste twee overzichten van de financiële positie, twee overzichten van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, twee afzonderlijke winst-en-verliesrekeningen (indien gepresenteerd), twee kasstroomoverzichten en twee mutatieoverzichten van het eigen vermogen en de bijbehorende toelichtingen presenteren.

38B In sommige gevallen blijft beschrijvende informatie in de jaarrekening over de voorgaande periode(n) relevant in de lopende periode. Zo verstrekt een entiteit in de lopende periode gedetailleerde informatie over een rechtsgeschil waarvan de uitkomst onzeker was aan het eind van de voorgaande periode en waarover nog een uitspraak moet worden gedaan. Informatie over het feit dat er aan het eind van de voorgaande periode onzekerheid bestond en over de stappen die tijdens de periode zijn genomen om deze onzekerheid weg te nemen, kan nuttig zijn voor gebruikers.

Aanvullende vergelijkende informatie

38C Een entiteit kan vergelijkende informatie presenteren ter aanvulling van de vergelijkende jaarrekening die overeenkomstig de IFRSs ten minste moet worden verstrekt, mits deze informatie overeenkomstig de IFRSs is opgesteld. Deze vergelijkende informatie kan bestaan uit een of meer in alinea 10 bedoelde overzichten, maar behoeft geen volledige jaarrekening te zijn. Wanneer dit het geval is, moet de entiteit de bijbehorende toelichtingen bij deze aanvullende overzichten presenteren.

▼**M36**

38D Zo kan een entiteit een derde overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten presenteren (waarbij de lopende periode, de voorgaande periode en een aanvullende vergelijkende periode worden gepresenteerd). De entiteit is echter niet verplicht een derde overzicht van de financiële positie, een derde kasstroomoverzicht of een derde mutatieoverzicht van het eigen vermogen (dat wil zeggen een aanvullende vergelijkende jaarrekening) te presenteren. De entiteit moet in de toelichting bij de jaarrekening de vergelijkende informatie met betrekking tot dit aanvullende overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten presenteren.

———————

Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving, retroactieve aanpassing of herclassificatie

40A Een entiteit moet ter aanvulling van de overeenkomstig alinea 38A ten minste te verstrekken vergelijkende financiële overzichten een derde overzicht van de financiële positie vanaf het begin van de voorgaande periode presenteren indien:

(a) **zij een grondslag voor financiële verslaggeving retroactief toepast, posten in haar jaarrekening retroactief aanpast of posten in haar jaarrekening herclassificeert; en**

(b) **de retroactieve toepassing, retroactieve aanpassing of herclassificatie een materieel effect heeft op de informatie in het overzicht van de financiële positie aan het begin van de voorgaande periode.**

40B In de in alinea 40A beschreven omstandigheden moet een entiteit drie overzichten van de financiële positie presenteren die betrekking hebben op respectievelijk:

(a) het einde van de lopende periode;

(b) het einde van de voorgaande periode; en

(c) het begin van de voorgaande periode.

40C Als een entiteit een aanvullend overzicht van de financiële positie overeenkomstig alinea 40A moet presenteren, moet zij de op grond van de alinea's 41 tot en met 44 en IAS 8 vereiste informatie verschaffen. Zij behoeft evenwel geen bijbehorende toelichtingen bij het openingsoverzicht van de financiële positie aan het begin van de voorgaande periode te presenteren.

40D De datum van dat openingsoverzicht van de financiële positie moet het begin van de voorgaande periode zijn, ongeacht of in de jaarrekening van een entiteit vergelijkende informatie met betrekking tot eerdere periodes wordt gepresenteerd (zoals toegestaan door alinea 38C).

41 Als een entiteit de presentatie of classificatie van posten in haar jaarrekening wijzigt, moet zij de vergelijkende bedragen herclassificeren, tenzij dit praktisch niet haalbaar is. Als een entiteit vergelijkende bedragen herclassificeert, moet zij de volgende informatie verschaffen (inclusief vanaf het begin van de voorgaande periode):

(a) de aard van de herclassificatie;

▼M36

(b) het bedrag van elke post of categorie van posten die werd geherclassificeerd; en

(c) de reden voor de herclassificatie.

▼M5

42 indien een herclassificatie van vergelijkende bedragen praktisch niet haalbaar is, moet een entiteit de volgende informatie verschaffen:

(a) de reden waarom de bedragen niet werden geherclassificeerd, en

(b) de aard van de aanpassingen die zouden zijn uitgevoerd indien de bedragen wel waren geherclassificeerd.

43 Een betere vergelijkbaarheid van de informatie tussen de verslagperioden helpt gebruikers bij het nemen van economische beslissingen, met name omdat het hierdoor mogelijk wordt trends in de financiële informatie te beoordelen voor prognosedoeleinden. In sommige omstandigheden is het praktisch niet haalbaar om vergelijkende informatie voor een bepaalde voorgaande periode te herclassificeren om vergelijkingen met de lopende periode mogelijk te maken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een entiteit gegevens in de vorige periode(n) niet dusdanig heeft samengesteld dat ze kunnen worden geherclassificeerd en het mogelijk praktisch niet haalbaar is om de informatie opnieuw samen te stellen.

44 In IAS 8 wordt uiteengezet welke aanpassingen van vergelijkende informatie vereist zijn als een entiteit een grondslag voor financiële verslaggeving wijzigt of een fout corrigeert.

Consistentie van de presentatie

45 Een entiteit moet de in een verslagperiode gehanteerde presentatie en classificatie van posten in de jaarrekening handhaven in de volgende periode, tenzij:

(a) het duidelijk is dat als gevolg van een belangrijke wijziging in de aard van de activiteiten van de entiteit of een beoordeling van haar jaarrekening een andere presentatie of classificatie meer geëigend zou zijn op basis van de criteria in IAS 8 met betrekking tot de keuze en toepassing van grondslagen voor financiële verslaggeving; of

(b) een IFRS een wijziging in de presentatie voorschrijft.

46 Een significante overname of afstoting, of een beoordeling van de presentatie van de jaarrekening zou bijvoorbeeld kunnen wijzen op de noodzaak om de jaarrekening op een andere wijze te presenteren. Een entiteit wijzigt uitsluitend de presentatie van haar jaarrekening als de gewijzigde presentatie informatie verschaft die betrouwbaar en relevanter is voor gebruikers van jaarrekeningen en het waarschijnlijk is dat de nieuwe structuur gehandhaafd zal worden, zodat deze niet ten koste gaat van de vergelijkbaarheid. Wanneer dergelijke wijzigingen in de presentatie worden aangebracht, moet de entiteit haar vergelijkende informatie herclassificeren overeenkomstig de alinea's 41 en 42.

STRUCTUUR EN INHOUD

Inleiding

47 Deze standaard vereist de opname van bepaalde informatie in de balans, het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het afzonderlijke ►M5 overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (indien gepresenteerd) of het mutatieoverzicht van het eigen vermogen, en vereist dat andere posten hetzij in deze overzichten, hetzij in de toelichting worden opgenomen. In IAS 7 *Het kasstroomoverzicht* worden de vereisten voor de presentatie van een kasstroomoverzicht uiteengezet.

▼M5

48 In deze standaard wordt de term „informatieverschaffing" soms in ruime zin gebruikt, en heeft dan ook betrekking op posten in de jaarrekening. Ook andere IFRSs bevatten voorschriften met betrekking tot informatieverschaffing. Tenzij elders in deze standaard of in een andere IFRS anders bepaald, kan de te verstrekken informatie in de jaarrekening worden opgenomen.

Identificatie van de jaarrekening

49 Een entiteit moet de jaarrekening duidelijk identificeren en ze onderscheiden van andere informatie in dezelfde publicatie.

50 De IFRSs zijn alleen van toepassing op jaarrekeningen, en niet noodzakelijk op andere informatie in een jaarverslag, een verplichte aangifte of een ander document. Het is dan ook belangrijk dat gebruikers een onderscheid kunnen maken tussen informatie die in overeenstemming met de IFRSs is opgesteld en andere informatie die wellicht nuttig is voor gebruikers, doch niet aan deze vereisten is onderworpen.

51 Entiteiten moeten elk financieel overzicht en de toelichting duidelijk identificeren. Voorts moet een entiteit de volgende informatie duidelijk vermelden en herhalen indien dat nodig is voor een goed inzicht in de gepresenteerde informatie:

(a) de naam van de verslaggevende entiteit of een andere vorm van identificatie, alsook eventuele wijzigingen in die informatie ten opzichte van het einde van de vorige verslagperiode;

(b) of het de jaarrekening van de afzonderlijke entiteit betreft dan wel die van een groep entiteiten;

(c) de datum van het einde van de verslagperiode of de periode die de financiële overzichten of toelichtingen bestrijken;

(d) de presentatievaluta, zoals gedefinieerd in IAS 21; en

(e) de gehanteerde mate van afronding bij de presentatie van bedragen in de jaarrekening.

52 Een entiteit voldoet aan de vereisten van alinea 51 door geschikte kopjes te gebruiken voor pagina's, overzichten, toelichtingen, kolommen en dergelijke. Oordeelsvorming is vereist voor het bepalen van de beste manier om dergelijke informatie te presenteren. Als een entiteit haar jaarrekening bijvoorbeeld elektronisch presenteert, worden niet altijd afzonderlijke pagina's gebruikt; de bovenvermelde punten moeten dan worden gepresenteerd om een goed inzicht te verschaffen in de informatie die in de jaarrekening is opgenomen.

53 Een entiteit maakt haar jaarrekeningen vaak begrijpelijker door bedragen te presenteren in duizenden of miljoenen eenheden van de presentatievaluta. Dit is aanvaardbaar mits de entiteit de mate van afronding vermeldt en geen materiële informatie weglaat.

Balans

Informatie die in de balans moet worden opgenomen

▼M49

54 Een overzicht van de financiële positie moet ten minste de volgende posten bevatten:

▼M5

(a) materiële vaste activa;

(b) vastgoedbeleggingen;

▼M5

(c) immateriële activa;

(d) financiële activa (zonder de onder (e), (h) en (i) vermelde bedragen);

(e) investeringen die administratief werden verwerkt volgens de „equity"-methode;

▼M45

(f) biologische activa die binnen het toepassingsgebied van IAS 41 *Landbouw* vallen;

▼M5

(g) voorraden;

(h) handels- en overige vorderingen;

(i) geldmiddelen en kasequivalenten;

(j) het totaalbedrag van activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en activa in groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*;

(k) handels- en overige schulden;

(l) voorzieningen;

(m) financiële verplichtingen (zonder de onder (k) en (l) vermelde bedragen);

(n) actuele belastingverplichtingen en -vorderingen, zoals gedefinieerd in IAS 12 *Winstbelastingen*;

(o) uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen, zoals gedefinieerd in IAS 12;

(p) verplichtingen opgenomen in groepen activa die worden afgestoten en die geclassificeerd zijn als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5;

(q) in het eigen vermogen gepresenteerde minderheidsbelangen; en

(r) geplaatst kapitaal en reserves die aan eigenaars van de moedermaatschappij toerekenbaar zijn.

▼M49

55 Een entiteit moet additionele posten (onder meer door opsplitsing van de in alinea 54 vermelde posten), kopjes en subtotalen in het overzicht van de financiële positie presenteren indien die presentatie relevant is voor een goed inzicht in de financiële positie van de entiteit.

55A Wanneer een entiteit subtotalen in overeenstemming met alinea 55 presenteert:

a) moeten deze subtotalen bestaan uit posten die overeenkomstig de IFRS opgenomen en gewaardeerde bedragen bevatten;

b) moeten deze subtotalen op zodanige wijze worden gepresenteerd en aangeduid dat de posten die het subtotaal vormen, duidelijk en begrijpelijk zijn;

c) moeten deze subtotalen consistent zijn van periode tot periode, in overeenstemming met alinea 45; en

d) mogen deze subtotalen niet prominenter worden weergegeven dan de subtotalen en totalen die overeenkomstig de IFRS in het overzicht van de financiële positie moeten worden vermeld.

▼M5

56 Als een entiteit in haar balans vlottende/vaste activa en kortlopende/langlopende verplichtingen als afzonderlijke classificaties presenteert, mag zij uitgestelde belastingvorderingen (-verplichtingen) niet classificeren als vlottende activa (kortlopende verplichtingen).

▼**M5**

57 Deze standaard schrijft niet voor in welke volgorde of volgens welke indeling de posten moeten worden gepresenteerd. Alinea 54 verschaft louter een lijst van posten die voldoende verschillen in aard of functie om een afzonderlijke presentatie in de balans te rechtvaardigen. Daarnaast:

(a) worden posten toegevoegd indien de omvang, aard of functie van een post of een samenvoeging van gelijksoortige posten zodanig is dat een afzonderlijke presentatie relevant is voor een goed inzicht in de financiële positie van de entiteit; en

(b) kunnen de gehanteerde beschrijvingen en de volgorde van posten of samenvoeging van gelijksoortige posten worden aangepast volgens de aard van de entiteit en haar transacties, om aldus informatie te verschaffen die relevant is voor een goed inzicht in de financiële positie van de entiteit. Een financiële instelling kan bijvoorbeeld de bovengenoemde beschrijvingen aanpassen om informatie te verschaffen die relevant is voor de activiteiten van een financiële instelling.

58 Een entiteit moet de beslissing om additionele posten al dan niet afzonderlijk te presenteren, baseren op een beoordeling van:

(a) de aard en liquiditeit van de activa;

(b) de functie van de activa binnen de entiteit; en

(c) de bedragen en de aard van verplichtingen, en het moment waarop ze zich voordoen.

59 Het gebruik van verschillende waarderingsgrondslagen voor verschillende categorieën van activa impliceert dat hun aard of functie verschilt en dat ze bijgevolg als afzonderlijke posten moeten worden gepresenteerd. Verschillende categorieën van materiële vaste activa kunnen bijvoorbeeld worden geboekt tegen kostprijs of tegen de geherwaardeerde bedragen overeenkomstig IAS 16.

Onderscheid tussen vlottend/vast c.q. kortlopend/langlopend

60 Een entiteit moet vlottende en vaste activa, en kortlopende en langlopende verplichtingen als afzonderlijke categorieën in haar balans presenteren overeenkomstig de alinea's 66 tot en met 76, behalve als een presentatie op basis van liquiditeit betrouwbare en relevantere informatie verschaft. Als die uitzondering zich voordoet, moet de entiteit alle activa en verplichtingen in volgorde van liquiditeit presenteren.

61 Ongeacht de gekozen presentatiemethode moet een entiteit het bedrag vermelden dat naar verwachting na meer dan twaalf maanden zal worden geïnd of afgewikkeld voor elk actief en voor elke verplichting waarin bedragen zijn vervat die naar verwachting zullen worden geïnd of afgewikkeld:

(a) binnen twaalf maanden na de verslagperiode, en

(b) later dan twaalf maanden na de verslagperiode.

62 Als een entiteit goederen of diensten levert binnen een duidelijk identificeerbare exploitatiecyclus, kan nuttige informatie worden gehaald uit de aparte classificatie in de balans van vlottende en vaste activa en kortlopende en langlopende verplichtingen door een onderscheid te maken tussen de nettoactiva die continu in omloop zijn als werkkapitaal en de nettoactiva die worden gebruikt in de langetermijnactiviteiten van de entiteit. Ook krijgt de gebruiker een duidelijk zicht op activa waarvan verwacht wordt dat ze binnen de huidige exploitatiecyclus zullen worden gerealiseerd, en op verplichtingen die in dezelfde periode moeten worden afgewikkeld.

▼M5

63 Voor sommige entiteiten, zoals financiële instellingen, verschaft de presentatie van activa en verplichtingen in toenemende of afnemende volgorde van liquiditeit informatie die betrouwbaar en relevanter is dan de presentatie op basis van het onderscheid vlottend/vast c.q. kortlopend/langlopend, omdat de entiteit geen goederen levert of diensten verleent binnen een duidelijk identificeerbare exploitatiecyclus.

64 Bij toepassing van alinea 60 mag een entiteit sommige van haar activa en verplichtingen presenteren op basis van de classificatie vlottend/vast c.q. kortlopend/langlopend en andere in volgorde van liquiditeit als deze presentatie betrouwbare en relevantere informatie verstrekt. De noodzaak voor een gemengde presentatie kan zich voordoen wanneer een entiteit diverse bedrijfsactiviteiten uitvoert.

65 Informatie over de datums waarop activa en verplichtingen naar verwachting zullen worden gerealiseerd, is nuttig om de liquiditeit en solvabiliteit van een entiteit te beoordelen. IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing* vereist informatieverschaffing over de vervaldata van financiële activa en financiële verplichtingen. Financiële activa omvatten handels- en overige vorderingen, en financiële verplichtingen omvatten handels- en overige schulden. Informatie over de verwachte datum van inbaarheid van niet-monetaire activa, zoals voorraden, en de verwachte datum van afwikkeling van verplichtingen, zoals voorzieningen, is eveneens nuttig, ongeacht of de activa en verplichtingen zijn geclassificeerd als vlottende/vaste activa respectievelijk kortlopende/langlopende verplichtingen. Een entiteit moet bijvoorbeeld het bedrag van de voorraden vermelden dat naar verwachting later dan twaalf maanden na de verslagperiode zal worden geïnd.

Vlottende activa

66 Een entiteit moet een actief als vlottend classificeren als:

(a) ze verwacht dat het actief zal worden gerealiseerd, of als ze voornemens is het actief te verkopen of te verbruiken, in de normale exploitatiecyclus van de entiteit;

(b) ze het actief voornamelijk aanhoudt met de bedoeling het te verhandelen;

(c) ze verwacht dat het actief binnen twaalf maanden na de verslagperiode zal worden gerealiseerd; of

(d) het actief een geldmiddel of kasequivalent betreft (zoals gedefinieerd in IAS 7), tenzij het gebruik van het actief voor ruil of voor afwikkeling van een verplichting beperkt is gedurende ten minste twaalf maanden na de verslagperiode.

Een entiteit moet alle overige activa classificeren als vaste activa.

67 Deze standaard gebruikt de term „vaste activa” voor materiële activa, immateriële activa en financiële activa van langlopende aard. Het gebruik van alternatieve omschrijvingen wordt door deze standaard niet verboden, zolang de betekenis duidelijk blijft.

▼M8

68 De exploitatiecyclus van een entiteit is de tijdspanne tussen de verwerving van activa voor verwerking en het moment waarop zij in geldmiddelen of kasequivalenten worden gerealiseerd. Als de normale exploitatiecyclus van een entiteit niet duidelijk identificeerbaar is, wordt deze geacht twaalf maanden te duren. Vlottende activa omvatten activa (zoals voorraden en handelsvorderingen) die in de normale exploitatiecyclus worden verkocht, verbruikt of gerealiseerd, zelfs indien niet verwacht wordt dat ze binnen twaalf maanden na de verslagperiode zullen worden gerealiseerd. Vlottende activa omvatten ook activa die voornamelijk worden aangehouden om te worden verhandeld (voorbeelden zijn sommige financiële activa geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden overeenkomstig IAS 39) en het kortlopende gedeelte van financiële vaste activa.

▼M5

Kortlopende verplichtingen

▼M22

69 Een entiteit moet een verplichting als kortlopend classificeren als:

a) ze verwacht dat de verplichting in de normale exploitatiecyclus van de entiteit zal worden afgewikkeld;

b) ze de verplichting voornamelijk aanhoudt voor handelsdoeleinden;

c) de verplichting binnen twaalf maanden na de verslagperiode moet worden afgewikkeld; of

d) ze geen onvoorwaardelijk recht heeft om de afwikkeling van de verplichting met ten minste twaalf maanden na de verslagperiode uit te stellen (zie alinea 73). De voorwaarden van een verplichting die, afhankelijk van de keuze van de tegenpartij, in de afwikkeling ervan door de uitgifte van eigenvermogensinstrumenten kunnen resulteren, zijn niet van invloed op de classificatie van de verplichting.

Een entiteit moet alle overige verplichtingen classificeren als langlopende verplichtingen.

▼M5

70 Sommige kortlopende verplichtingen, zoals handelsschulden en sommige overlopende posten in verband met personeels- en andere exploitatiekosten, maken deel uit van het werkkapitaal dat in de normale exploitatiecyclus van de entiteit wordt gebruikt. Een entiteit moet dergelijke exploitatieposten als kortlopende verplichtingen classificeren, zelfs als deze pas na meer dan twaalf maanden na de verslagperiode moeten worden afgewikkeld. Dezelfde normale exploitatiecyclus is van toepassing op de classificatie van de activa en verplichtingen van een entiteit. Als de normale exploitatiecyclus van een entiteit niet duidelijk identificeerbaar is, wordt deze geacht twaalf maanden te duren.

▼M8

71 Andere kortlopende verplichtingen worden niet afgewikkeld in de normale exploitatiecyclus, maar moeten binnen twaalf maanden na de verslagperiode worden afgewikkeld of worden voornamelijk voor handelsdoeleinden aangehouden. Voorbeelden zijn sommige financiële verplichtingen geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden overeenkomstig IAS 39, voorschotten in rekening-courant en het kortlopende gedeelte van langlopende financiële verplichtingen, uit te keren dividenden, winstbelastingen en andere schulden die geen handelsschulden zijn. Financiële verplichtingen die voor financiering op lange termijn zorgen (dat wil zeggen dat ze geen deel uitmaken van het werkkapitaal dat in de normale exploitatiecyclus van de entiteit wordt gebruikt) en die niet binnen twaalf maanden na de verslagperiode moeten worden afgewikkeld, zijn langlopende verplichtingen en zijn onderworpen aan de bepalingen in de alinea's 74 en 75.

▼**M5**

72 Een entiteit moet haar financiële verplichtingen als kortlopend classificeren als deze binnen twaalf maanden na de verslagperiode moeten worden afgewikkeld, zelfs indien:

(a) de oorspronkelijke afwikkelingstermijn meer dan twaalf maanden bedroeg, en

(b) een overeenkomst voor herfinanciering of een nieuwe betalingsregeling voor de lange termijn wordt afgesloten na de verslagperiode en vóór de datum waarop de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie.

73 Indien een entiteit in het kader van een bestaande kredietfaciliteit verwacht en de mogelijkheid heeft om een verplichting te herfinancieren of te verlengen voor een periode van ten minste twaalf maanden na de verslagperiode, moet zij die verplichting als langlopend classificeren, zelfs indien de verplichting in andere gevallen binnen een kortere termijn verschuldigd was. Indien de entiteit echter niet de mogelijkheid heeft om de verplichting te herfinancieren of te verlengen (bijvoorbeeld omdat er geen herfinancieringsovereenkomst bestaat), mag de entiteit de eventuele herfinanciering van de verplichting niet in aanmerking nemen en moet ze de verplichting als kortlopend classificeren.

74 Indien een entiteit op of vóór het einde van de verslagperiode een bepaling van een langlopende leenovereenkomst schendt met als gevolg dat de verplichting onmiddellijk opeisbaar wordt, moet de entiteit die verplichting als kortlopend classificeren, zelfs indien de kredietverstrekker na de verslagperiode en vóór de datum waarop de jaarrekening voor publicatie wordt goedgekeurd, heeft besloten geen betaling te eisen als gevolg van de schending. Een entiteit moet de verplichting als kortlopend classificeren omdat ze aan het eind van de verslagperiode geen onvoorwaardelijk recht heeft om de afwikkeling van de verplichting met ten minste twaalf maanden na de verslagperiode uit te stellen.

75 Een entiteit moet de verplichting echter als langlopend classificeren indien de kredietverstrekker vóór het einde van de verslagperiode een respijttermijn heeft toegestaan die ten vroegste twaalf maanden na de verslagperiode afloopt en gedurende welke de entiteit de schending kan rechtzetten en de kredietverstrekker geen onmiddellijke terugbetaling kan eisen.

76 Indien met betrekking tot leningen die als kortlopende verplichtingen zijn geclassificeerd de volgende gebeurtenissen plaatsvinden tussen het einde van de verslagperiode en de datum waarop de jaarrekening voor publicatie wordt goedgekeurd, dan moeten die gebeurtenissen overeenkomstig IAS 10 *Gebeurtenissen na balansdatum* worden vermeld als gebeurtenissen na balansdatum die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening:

(a) herfinanciering op lange termijn;

(b) rechtzetting van een schending van een langlopende leenovereenkomst; en

(c) toekenning van een respijttermijn door de kredietverstrekker om een schending van een langlopende leenovereenkomst recht te zetten indien die respijttermijn ten vroegste twaalf maanden na de verslagperiode afloopt.

Informatie die in de balans of in de toelichting moet worden opgenomen

77 Een entiteit moet, ofwel in de balans ofwel in de toelichting, verdere subclassificaties voor de gepresenteerde posten vermelden, geclassificeerd op een wijze die geëigend is voor de activiteiten van de entiteit.

▼M5

78 De mate van detail die in de subclassificaties wordt gehanteerd, is afhankelijk van de vereisten in de IFRSs en van de omvang, de aard en de functie van de desbetreffende bedragen. Een entiteit moet eveneens rekening houden met de factoren die in alinea 58 zijn uiteengezet om de basis voor de subclassificatie te bepalen. De informatie die moet worden verschaft, verschilt voor elke post. Enkele voorbeelden:

(a) materiële vaste activa worden overeenkomstig IAS 16 opgesplitst in categorieën;

(b) vorderingen worden opgesplitst in vorderingen van handelscliënten, vorderingen van verbonden partijen, vooruitbetalingen en overige bedragen;

(c) voorraden worden overeenkomstig IAS 2 *Voorraden* opgesplitst in categorieën zoals handelswaar, productievoorraden, materialen, onderhanden werk ([1]) en gereed product;

(d) voorzieningen worden opgesplitst in voorzieningen voor personeelsbeloningen en andere posten; en

(e) kapitaal en reserves worden opgesplitst in verschillende categorieën, zoals gestort kapitaal, agio en reserves.

79 Een entiteit moet de volgende informatie verstrekken, hetzij in de balans of in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen, hetzij in de toelichting:

(a) voor elke categorie van aandelenkapitaal:

(i) het aantal toegestane aandelen;

(ii) het aantal uitgegeven, volgestorte aandelen en het aantal uitgegeven, niet-volgestorte aandelen;

(iii) de nominale waarde per aandeel, of de vermelding dat de aandelen geen nominale waarde hebben;

(iv) een aansluiting tussen het aantal aandelen in omloop aan het begin en aan het eind van de periode;

(v) de rechten, voorkeurrechten en beperkingen die aan die categorie zijn verbonden, inclusief beperkingen op de uitkering van dividenden en de terugbetaling van kapitaal;

(vi) aandelen van de entiteit die worden aangehouden door de entiteit of door haar dochterondernemingen of geassocieerde deelnemingen; en

(vii) aandelen die gereserveerd zijn voor uitgifte bij de uitoefening van opties of in het kader van overeenkomsten voor de verkoop van aandelen, met inbegrip van de voorwaarden en bedragen; en

(b) een beschrijving van de aard en het doel van elke reserve binnen het eigen vermogen.

80 Een entiteit zonder aandelenkapitaal, zoals een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid of een trust, moet in haar verslaggeving informatie verstrekken die equivalent is aan de informatie die in alinea 79(a) is vereist. De informatie moet voor elke categorie van aandelenbelangen de mutaties tijdens de periode weergeven, alsmede de rechten, voorkeurrechten en beperkingen die aan elke categorie van aandelenbelangen verbonden zijn.

▼M6

80A Indien een entiteit

(a) een puttable financieel instrument dat als een eigen-vermogensinstrument is geclassificeerd, of

([1]) In België: werk in uitvoering.

▼M6

(b) een instrument dat voor de entiteit een verplichting met zich brengt om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren en dat als een eigen-vermogensinstrument is geclassificeerd,

heeft overgeboekt tussen vreemd en eigen vermogen, moet zij het bedrag dat van en naar elke categorie (vreemd of eigen vermogen) is overgeboekt vermelden, alsook het tijdstip en de reden voor deze overboeking.

▼M31

Overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten

———————

81A Het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten (overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten) moet, naast de rubriek betreffende winst of verlies en de rubriek betreffende niet-gerealiseerde resultaten, het volgende bevatten:

(a) winst of verlies;

(b) het totaal van de niet-gerealiseerde resultaten;

(c) gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de periode, zijnde het totaal van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten.

Indien een entiteit een afzonderlijk overzicht van winst of verlies presenteert, neemt zij in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten geen rubriek betreffende winst of verlies op.

81B Naast de rubriek betreffende winst of verlies en de rubriek betreffende niet-gerealiseerde resultaten moet een entiteit de volgende posten presenteren als toerekening van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten over de periode:

(a) winst of verlies over de periode toerekenbaar aan:

(i) belangen zonder overheersende zeggenschap, en

(ii) eigenaars van de moedermaatschappij;

(b) gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de periode toerekenbaar aan:

(i) belangen zonder overheersende zeggenschap, en

(ii) eigenaars van de moedermaatschappij.

Indien een entiteit winst of verlies in een afzonderlijk overzicht presenteert, moet zij (a) in dat overzicht opnemen.

Informatie die in de rubriek betreffende winst of verlies of het overzicht van winst of verlies moet worden opgenomen

82 Naast de op grond van andere IFRSs te vermelden posten moet de rubriek betreffende winst of verlies of het overzicht van winst of verlies de posten bevatten die de volgende bedragen over de periode presenteren:

(a) opbrengsten;

(b) financieringskosten;

(c) het aandeel in de winst of het verlies van geassocieerde deelnemingen en joint ventures die administratief worden verwerkt volgens de „equity”-methode;

(d) belastinglasten;

(e) [verwijderd]

(ea) een enkel bedrag dat gelijk is aan het totaal voor de beëindigde bedrijfsactiviteiten (zie IFRS 5).

(f)–(i) [verwijderd]

▼M31

Informatie die in de rubriek betreffende niet-gerealiseerde resultaten moet worden opgenomen

▼M49

82A **De rubriek betreffende niet-gerealiseerde resultaten moet de volgende posten met de bedragen over de periode presenteren:**

a) posten van niet-gerealiseerde resultaten (exclusief bedragen die in alinea (b) zijn opgenomen), geclassificeerd volgens aard en gegroepeerd in posten die in overeenstemming met andere IFRSs:

i) daarna niet naar winst of verlies zullen worden overgeboekt; en

ii) daarna naar winst of verlies zullen worden overgeboekt wanneer aan specifieke voorwaarden is voldaan.

b) het aandeel in de niet-gerealiseerde resultaten van geassocieerde deelnemingen en joint ventures die administratief worden verwerkt volgens de „equity”-methode, uitgesplitst in het aandeel in posten die in overeenstemming met andere IFRSs:

i) daarna niet naar winst of verlies zullen worden overgeboekt; en

ii) daarna naar winst of verlies zullen worden overgeboekt wanneer aan specifieke voorwaarden is voldaan.

▼M31

———————

▼M49

85 **Een entiteit moet additionele posten (onder meer door opsplitsing van de in alinea 82 vermelde posten), kopjes en subtotalen in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten presenteren indien die presentatie relevant is voor een goed inzicht in de financiële prestaties van de entiteit.**

85A Wanneer een entiteit subtotalen in overeenstemming met alinea 85 presenteert:

a) moeten deze subtotalen bestaan uit posten die overeenkomstig de IFRS opgenomen en gewaardeerde bedragen bevatten;

b) moeten deze subtotalen op zodanige wijze worden gepresenteerd en aangeduid dat de posten die het subtotaal vormen, duidelijk en begrijpelijk zijn;

c) moeten deze subtotalen consistent zijn van periode tot periode, in overeenstemming met alinea 45; en

d) mogen deze subtotalen niet prominenter worden weergegeven dan de subtotalen en totalen die overeenkomstig de IFRS in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten moeten worden vermeld.

85B Een entiteit moet de posten in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten presenteren welke aansluiting geven tussen in overeenstemming met alinea 85 gepresenteerde subtotalen en de subtotalen of totalen die overeenkomstig de IFRS in dat (die) overzicht(en) moeten worden vermeld.

▼M31

86 Omdat de gevolgen van de verschillende activiteiten, transacties en andere gebeurtenissen van een entiteit verschillen op het vlak van frequentie, potentieel voor winst of verlies en voorspelbaarheid, draagt de vermelding van de componenten van de financiële prestaties bij tot een beter inzicht in de behaalde financiële prestaties en tot het maken van voorspellingen van toekomstige financiële prestaties. Als dit noodzakelijk is om de elementen van de financiële prestaties toe te lichten, moet een entiteit in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten additionele posten opnemen en moet zij de gebruikte beschrijvingen en de volgorde van de posten aanpassen. Een entiteit moet factoren zoals materialiteit en de aard en functie van de baten en lasten in overweging nemen. Een financiële instelling kan bijvoorbeeld de beschrijvingen aanpassen om informatie te verschaffen die relevant is voor de activiteiten van een financiële instelling. Een entiteit mag baten en lasten niet salderen, tenzij wordt voldaan aan de in alinea 32 vermelde criteria.

87 Een entiteit mag baten of lasten niet als buitengewone posten presenteren, noch in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, noch in de toelichting.

▼M5

Winst of verlies over de periode

88 Een entiteit moet alle baten en lasten die op een periode betrekking hebben in winst of verlies opnemen, tenzij een IFRS anderszins vereist of toestaat.

89 In sommige IFRSs zijn omstandigheden beschreven waarin een entiteit bepaalde posten niet in winst of verlies over de lopende periode moet opnemen. IAS 8 behandelt twee van dergelijke omstandigheden: de correctie van fouten en de gevolgen van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving. Andere IFRSs vereisen of staan toe dat componenten van niet-gerealiseerde resultaten die beantwoorden aan de in het *Raamwerk* opgenomen definitie van baten of lasten niet in winst of verlies worden opgenomen (zie alinea 7).

Niet-gerealiseerde resultaten over de periode

▼M31

90 Een entiteit moet het bedrag van de winstbelasting met betrekking tot elke post van niet-gerealiseerde resultaten, met inbegrip van herclassificatieaanpassingen, vermelden in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten of in de toelichting.

91 Een entiteit mag posten van niet-gerealiseerde resultaten presenteren:

(a) na aftrek van de daarmee verband houdende fiscale gevolgen, of

(b) vóór daarmee verband houdende fiscale gevolgen met vermelding van het totaalbedrag van de winstbelastingen met betrekking tot die posten.

Indien een entiteit kiest voor alternatief (b), moet zij de belasting toerekenen aan de posten die daarna naar de rubriek betreffende winst of verlies zullen worden overgeboekt en aan die welke daarna niet naar de rubriek betreffende winst of verlies zullen worden overgeboekt.

▼M5

92 Een entiteit moet herclassificatieaanpassingen met betrekking tot componenten van niet-gerealiseerde resultaten vermelden.

▼M5

93 Andere IFRSs specificeren of en wanneer bedragen die voorheen in niet-gerealiseerde resultaten werden opgenomen naar de winst of het verlies worden geherclassificeerd. Dergelijke herclassificaties worden in deze standaard herclassificatieaanpassingen genoemd. Een herclassificatieaanpassing wordt opgenomen bij de daarmee verband houdende component van niet-gerealiseerde resultaten in de periode waarin de aanpassing naar de winst of het verlies wordt geherclassificeerd. Bijvoorbeeld winsten gerealiseerd op de vervreemding van voor verkoop beschikbare financiële activa worden in winst of verlies van de lopende periode opgenomen. Mogelijk werden deze bedragen in de lopende of vorige perioden opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten. Deze niet-gerealiseerde winsten moeten in mindering worden gebracht op niet-gerealiseerde resultaten in de periode waarin de gerealiseerde winsten naar de winst of het verlies worden geherclassificeerd om te vermijden dat ze twee keer in gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen.

▼M31

94 Een entiteit mag herclassificatieaanpassingen presenteren in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten of in de toelichting. Een entiteit die herclassificatieaanpassingen in de toelichting presenteert, moet de posten van niet-gerealiseerde resultaten presenteren na enige daarmee verband houdende herclassificatieaanpassingen.

▼M5

95 Herclassificatieaanpassingen ontstaan bijvoorbeeld bij het afstoten van een buitenlandse activiteit (zie IAS 21), bij het niet langer in de balans opnemen van voor verkoop beschikbare financiële activa (zie IAS 39) en wanneer een afgedekte verwachte toekomstige transactie de winst of het verlies beïnvloedt (zie alinea 100 van IAS 39 met betrekking tot kasstroomafdekkingen).

▼M31

96 Herclassificatieaanpassingen ontstaan niet bij wijzigingen in herwaarderingsreserves die zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 16 of IAS 38, of bij herwaarderingen van toegezegdpensioenregelingen die zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 19. Deze componenten worden in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen en worden in latere perioden niet naar de winst of het verlies geherclassificeerd. Wijzigingen in herwaarderingsreserves mogen in latere perioden naar de ingehouden winsten worden overgeboekt naarmate het actief wordt gebruikt of wanneer het niet langer in de balans wordt opgenomen (zie IAS 16 en IAS 38).

Informatie die in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten of in de toelichting moet worden opgenomen

▼M5

97 Indien baten of lasten materieel zijn, moet een entiteit de aard en het bedrag ervan afzonderlijk vermelden.

98 Omstandigheden die aanleiding zouden geven tot afzonderlijke vermelding van baten en lasten zijn onder meer:

(a) afschrijvingen van voorraden tot de opbrengstwaarde of afschrijvingen van materiële vaste activa tot de realiseerbare waarde, evenals terugnemingen van dergelijke afschrijvingen;

(b) reorganisatie van de activiteiten van een entiteit en terugnemingen van eventuele voorzieningen voor reorganisatiekosten;

(c) de vervreemding van materiële vaste activa;

(d) de vervreemding van beleggingen;

(e) beëindigde bedrijfsactiviteiten;

(f) gerechtelijke schikkingen; en

(g) andere terugnemingen van voorzieningen.

▼**M5**

99 Een entiteit moet een uitsplitsing van de in winst of verlies opgenomen lasten presenteren waarbij wordt gebruikgemaakt van een classificatie die gebaseerd is op de aard of functie van de lasten binnen de entiteit, afhankelijk van welke van de twee betrouwbaar en het meest relevant is.

▼**M31**

100 Entiteiten worden aangemoedigd om de in alinea 99 vermelde uitsplitsing te presenteren in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten.

▼**M5**

101 Lasten worden verder uitgesplitst om een duidelijk zicht te bieden op de componenten van de financiële prestaties die onderling kunnen verschillen op het vlak van frequentie, potentieel voor winst of verlies en voorspelbaarheid. Deze uitsplitsing kan in twee verschillende vormen worden verstrekt.

102 De eerste vorm van uitsplitsing is de categoriale kostenindeling. Een entiteit groepeert in winst of verlies opgenomen lasten volgens hun aard (bijvoorbeeld afschrijvingen, aangekochte materialen, transportkosten, personeelsbeloningen en advertentiekosten), zonder ze opnieuw toe te rekenen aan verschillende functies binnen de entiteit. Deze methode kan eenvoudig toe te passen zijn omdat het niet nodig is lasten toe te rekenen aan functionele indelingen. Hieronder wordt een voorbeeld gegeven van een classificatie op basis van de categoriale kostenindeling:

Opbrengsten		X
Overige baten		X
Wijzigingen in voorraden van gereed product en onderhanden werk (*)	X	
Grond- en hulpstoffen	X	
Lasten uit hoofde van personeelsbeloningen	X	
Afschrijvingen	X	
Overige lasten	X	
Totale lasten		(X)
Winst vóór belasting		X

(*) In België: werk in uitvoering.

103 De tweede vorm van uitsplitsing is de functionele kostenindeling, waarbij lasten worden geclassificeerd op basis van hun functie als onderdeel van de kostprijs van de omzet of bijvoorbeeld als onderdeel van distributie- of beheerskosten. Een entiteit vermeldt volgens deze methode ten minste de kostprijs van de omzet, gescheiden van andere lasten. Deze indeling kan gebruikers meer relevante informatie bieden dan de categoriale kostenindeling, maar de toerekening van kosten aan functies kan arbitraire toerekeningen vereisen en een aanzienlijke oordeelsvorming impliceren. Hieronder wordt een voorbeeld gegeven van een classificatie op basis van de functionele kostenindeling:

Opbrengsten	X
Kostprijs van de omzet	(X)
Brutowinst	X
Overige baten	X
Distributiekosten	(X)
Beheerskosten	(X)
Overige lasten	(X)
Winst vóór belasting	X

▼M5

104 Entiteiten die gebruikmaken van de functionele kostenindeling moeten aanvullende informatie verstrekken over de aard van de lasten, met inbegrip van de kosten van afschrijvingen en de lasten uit hoofde van personeelsbeloningen.

105 De keuze tussen de functionele en categoriale kostenindeling is afhankelijk van historische en sectorgebonden factoren, alsook van de aard van de entiteit. Beide methoden geven een indicatie van de kosten die mogelijk direct of indirect kunnen variëren naargelang van het niveau van de omzet of productie van de entiteit. Omdat elke presentatiemethode voordelen heeft voor verschillende types entiteiten, vereist deze standaard dat het management voor een betrouwbare en de meest relevante presentatie kiest. Aangezien informatie over de aard van de lasten echter nuttig is bij het voorspellen van toekomstige kasstromen, is een aanvullende toelichting vereist als de functionele kostenindeling wordt gebruikt. In alinea 104 heeft de term „personeelsbeloningen" dezelfde betekenis als in IAS 19.

Mutatieoverzicht van het eigen vermogen

▼M29

Informatie die in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen moet worden opgenomen

106 Een entiteit moet een mutatieoverzicht van het eigen vermogen presenteren zoals vereist door alinea 10. Het mutatieoverzicht van het eigen vermogen bevat de volgende informatie:

(a) de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de periode, waarbij de totale bedragen die toerekenbaar zijn aan eigenaars van de moedermaatschappij en aan de belangen zonder zeggenschap afzonderlijk moeten worden vermeld;

(b) voor elke component van het eigen vermogen, de gevolgen van retroactieve toepassing of retroactieve aanpassing opgenomen overeenkomstig IAS 8; en

(c) [verwijderd]

(d) voor elke component van het eigen vermogen, een aansluiting tussen de boekwaarde aan het begin en einde van de periode, met afzonderlijke vermelding van wijzigingen die voortvloeien uit:

(i) winst of verlies;

(ii) niet in winst of verlies opgenomen resultaten; en

(iii) transacties met eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars, met afzonderlijke vermelding van bijdragen door en uitkeringen aan eigenaars en van wijzigingen in eigendomsbelangen in dochterondernemingen die niet tot een verlies van zeggenschap leiden.

Informatie die in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen of in de toelichting moet worden opgenomen

106A Voor elke component van het eigen vermogen moet een entiteit hetzij in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen, hetzij in de toelichting een analyse per bestanddeel van de niet in winst of verlies opgenomen resultaten presenteren (zie alinea 106(d)(ii)).

107 Een entiteit moet, hetzij in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen, hetzij in de toelichting, de bedragen presenteren van dividenden die zijn opgenomen als uitkeringen aan eigenaars tijdens de periode, en het daaraan gerelateerde bedrag van de dividenden per aandeel.

▼M5

108 In alinea 106 omvatten de componenten van het eigen vermogen bijvoorbeeld elke categorie van het gestorte kapitaal, het geaccumuleerde saldo van elke categorie van niet-gerealiseerde resultaten en ingehouden winsten.

109 Mutaties in het eigen vermogen van een entiteit tussen het begin en einde van de verslagperiode weerspiegelen de toename of afname van haar nettoactiva tijdens de verslagperiode. Afgezien van mutaties die voortvloeien uit transacties met eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars (zoals kapitaalstortingen, de terugkoop van eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit en dividenden) en de transactiekosten die direct aan dergelijke transacties gerelateerd zijn, bestaat de totale vermogensmutatie in een bepaalde periode uit het totaalbedrag aan baten en lasten, met inbegrip van winsten en verliezen, die door de bedrijfsactiviteiten van de entiteit gedurende die periode werden gegenereerd.

110 IAS 8 vereist voor zover praktisch haalbaar retroactieve aanpassingen in verband met wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, behalve indien de overgangsbepalingen in een andere IFRS iets anders voorschrijven. IAS 8 vereist tevens dat aanpassingen in verband met de correctie van fouten retroactief worden aangebracht, voor zover dit praktisch haalbaar is. Retroactieve aanpassingen zijn geen mutaties in het eigen vermogen, maar zijn aanpassingen aan het beginsaldo van ingehouden winsten, behalve indien een IFRS retroactieve aanpassing van een andere component van het eigen vermogen voorschrijft. Alinea 106(b) schrijft voor dat in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen voor elke component van het eigen vermogen afzonderlijk melding wordt gemaakt van het totaal van de mutatie uit hoofde van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving en het totaal van de mutatie naar aanleiding van de correctie van fouten. Deze aanpassingen worden vermeld voor elke voorgaande periode en aan het begin van de periode.

Kasstroomoverzicht

111 Kasstroominformatie verstrekt aan gebruikers van jaarrekeningen een grondslag voor de beoordeling van het vermogen van de entiteit om geldmiddelen en kasequivalenten te genereren en voor de beoordeling van de behoeften van de entiteit om deze kasstromen aan te wenden. In IAS 7 worden de vereisten voor de presentatie en verschaffing van kasstroominformatie uiteengezet.

Toelichting

Structuur

112 De toelichting moet:

(a) in overeenstemming met de alinea's 117 tot en met 124 informatie verstrekken over de grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening en de specifieke grondslagen voor financiële verslaggeving die zijn toegepast;

(b) de informatie verstrekken die op grond van de IFRSs vereist is en die niet elders in de jaarrekening is gepresenteerd; en

(c) informatie verstrekken die niet elders in de jaarrekening is gepresenteerd, maar die wel relevant is om er een goed inzicht in te krijgen.

▼M49

113 Een entiteit moet de toelichting op systematische wijze presenteren voor zover dit praktisch haalbaar is. Bij de bepaling van die systematische wijze houdt de entiteit rekening met het effect ervan op de begrijpelijkheid en vergelijkbaarheid van haar jaarrekening. Een entiteit moet voor elke post in het overzicht van de financiële positie, in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen en in het kasstroomoverzicht een verwijzing opnemen naar eventuele gerelateerde informatie in de toelichting.

▼M49

114 Voorbeelden van systematische ordening of groepering van de toelichtingen zijn:

a) prominente vermelding van de activiteitenterreinen die de entiteit het meest relevant acht voor een goed inzicht in haar financiële prestaties en financiële positie, bijvoorbeeld groepering van informatie over specifieke bedrijfsactiviteiten;

b) groepering van informatie over op dezelfde wijze gewaardeerde posten, zoals tegen reële waarde gewaardeerde activa; of

c) aanhouden van de volgorde van de posten in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten en in het overzicht van de financiële positie, zoals:

i) een verklaring van overeenstemming met de IFRSs (zie alinea 16);

ii) de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (zie alinea 117);

iii) ondersteunende informatie voor posten die in het overzicht van de financiële positie, in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen en in het kasstroomoverzicht zijn gepresenteerd, in de volgorde waarin elk overzicht en elke post is gepresenteerd; en

iv) overige vermeldingen, waaronder:

(1) voorwaardelijke verplichtingen (zie IAS 37) en niet-opgenomen contractuele verbintenissen; en

(2) niet-financiële informatieverschaffing, bijvoorbeeld de doelstellingen en het beleid van de entiteit inzake het beheer van financiële risico's (zie IFRS 7).

———————

▼M5

116 Een entiteit kan de toelichting die informatie verstrekt over de gehanteerde grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening en de specifieke grondslagen voor financiële verslaggeving presenteren als een afzonderlijk deel van de jaarrekening.

Informatieverschaffing over de grondslagen voor financiële verslaggeving

▼M49

117 Een entiteit moet melding maken van de volgende belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving:

a) de gehanteerde waarderingsgrondslag(en) voor de opstelling van de jaarrekening; en

b) de overige gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving die relevant zijn voor een goed inzicht in de jaarrekening.

▼M5

118 Het is belangrijk dat een entiteit de gebruikers informeert over de in de jaarrekening gehanteerde waarderingsgrondslag(en) (bijvoorbeeld historische kostprijs, actuele waarde, opbrengstwaarde, reële waarde of realiseerbare waarde), omdat de grondslag waarop een entiteit haar jaarrekening opstelt in belangrijke mate van invloed is op de analyse van de gebruikers. Als een entiteit in haar jaarrekening meer dan één waarderingsgrondslag hanteert, bijvoorbeeld indien bepaalde categorieën van activa worden geherwaardeerd, volstaat het om een indicatie te geven van de categorieën van activa en verplichtingen waarop elke waarderingsgrondslag is toegepast.

▼M49

119 Bij het besluitvormingsproces van het management om een specifieke grondslag voor financiële verslaggeving al dan niet te vermelden, moet het management voor ogen houden of de vermelding ervan de gebruikers als hulpmiddel kan dienen voor het begrijpen van de wijze waarop transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden worden weerspiegeld in de gerapporteerde financiële prestaties en financiële positie. Elke entiteit moet de aard van haar activiteiten voor ogen houden, alsmede de grondslagen waarvan de gebruikers van haar jaarrekening verwachten dat ze voor een dergelijk type entiteit zouden worden vermeld. De vermelding van bepaalde grondslagen voor financiële verslaggeving is met name nuttig voor gebruikers als die grondslagen gekozen zijn uit de alternatieven die volgens de IFRSs zijn toegestaan. Een voorbeeld is de vermelding of een entiteit het reëlewaardemodel of het kostprijsmodel op haar vastgoedbeleggingen toepast (zie IAS 40 *Vastgoedbeleggingen*). Sommige IFRSs vereisen specifiek informatie over bepaalde grondslagen voor financiële verslaggeving, met inbegrip van de keuzes die het management heeft gemaakt uit de verschillende door de IFRSs toegestane grondslagen. IAS 16 bijvoorbeeld vereist informatieverschaffing over de waarderingsgrondslagen die voor categorieën van materiële vaste activa worden gehanteerd.

———————

▼M5

121 Een grondslag voor financiële verslaggeving kan vanwege de aard van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit belangrijk zijn, zelfs indien de bedragen voor de lopende en vorige periode niet materieel zijn. Ook is het nuttig om elke belangrijke grondslag voor financiële verslaggeving te vermelden die niet specifiek door de IFRSs wordt vereist maar die de entiteit in overeenstemming met IAS 8 kiest en toepast.

▼M49

122 Een entiteit moet samen met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving of elders in de toelichting naast de oordelen inzake schattingen (zie alinea 125) ook de oordelen vermelden die het management zich heeft gevormd bij de toepassing van de door de entiteit gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en die het meest significante effect hebben op de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

▼M32

123 Bij de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving van de entiteit vormt het management zich, behalve oordelen inzake schattingen, verschillende oordelen die de meest verstrekkende gevolgen kunnen hebben voor de bedragen die het in de jaarrekening opneemt. Zo vormt het management zich een oordeel bij het bepalen:

▼M5

(a) of financiële activa beleggingen zijn die tot het einde van de looptijd worden aangehouden;

▼M32

(b) of nagenoeg alle wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van financiële en geleasede activa aan andere entiteiten zijn overgedragen; en

(c) of bepaalde verkopen van goederen in wezen financieringsovereenkomsten zijn en derhalve niet resulteren in opbrengsten.

(d) ~~[verwijderd]~~

▼M5

►M32 124 Sommige overeenkomstig alinea 122 verstrekte informatie wordt door andere IFRSs voorgeschreven. IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten* bijvoorbeeld vereist dat een entiteit vermeldt van welke oordelen zij is uitgegaan bij de bepaling of zij zeggenschap over een andere entiteit heeft. ◄ IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* vereist informatieverschaffing over de criteria die door de entiteit zijn opgesteld om vastgoedbeleggingen te onderscheiden van vastgoed voor eigen gebruik en vastgoed aangehouden voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering, in situaties waarin de classificatie van het vastgoed moeilijk uitvoerbaar is.

Bronnen van schattingsonzekerheden

125 Een entiteit moet informatie verschaffen over de veronderstellingen betreffende de toekomst en andere belangrijke bronnen van schattingsonzekerheden aan het eind van de verslagperiode die een wezenlijk risico in zich dragen van een materiële aanpassing van de boekwaarde van activa en verplichtingen in het volgende boekjaar. Met betrekking tot die activa en verplichtingen moet de toelichting de volgende gegevens bevatten:

(a) hun aard, en

(b) hun boekwaarde aan het eind van de verslagperiode.

126 De bepaling van de boekwaarde van sommige activa en verplichtingen vereist dat een schatting wordt gemaakt van de gevolgen van onzekere, toekomstige gebeurtenissen voor die activa en verplichtingen aan het eind van de verslagperiode. Indien er bijvoorbeeld geen recente marktprijzen voorhanden zijn, dan zijn toekomstgerichte schattingen noodzakelijk voor de waardering van de realiseerbare waarde van categorieën van materiële vaste activa, de impact van technologische veroudering op voorraden, voorzieningen in verband met lopende rechtszaken, en verplichtingen uit hoofde van langetermijnpersoneelsbeloningen, zoals pensioenverplichtingen. Voor deze schattingen wordt uitgegaan van veronderstellingen met betrekking tot zaken als de risicoaanpassing van kasstromen of disconteringsvoeten, toekomstige loonwijzigingen en toekomstige prijswijzigingen die van invloed zijn op andere kosten.

127 De veronderstellingen en andere bronnen van schattingsonzekerheden die overeenkomstig alinea 125 worden vermeld, hebben betrekking op de schattingen waarbij de oordeelsvorming door het management het moeilijkst of het meest subjectief of complex is. Naarmate het aantal variabelen en veronderstellingen die van invloed zijn op de mogelijke uitkomst van de onzekerheden toeneemt, worden deze oordelen subjectiever en ingewikkelder en neemt normaliter de kans op een materiële aanpassing van de boekwaarde van activa en verplichtingen dienovereenkomstig toe.

▼M33

128 De informatie die op grond van alinea 125 moet worden verstrekt, is niet vereist voor activa en verplichtingen die een significant risico in zich dragen dat hun boekwaarde in het volgende boekjaar materieel verandert indien ze aan het eind van de verslagperiode tegen reële waarde worden gewaardeerd op basis van een op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek actief of een identieke verplichting. Dergelijke reële waarden zouden in het volgende boekjaar materieel kunnen veranderen, maar deze veranderingen zouden niet voortvloeien uit veronderstellingen of andere bronnen van schattingsonzekerheden aan het eind van de verslagperiode.

▼**M5**

129 Een entiteit moet de volgens alinea 125 te vermelden informatie zodanig presenteren dat ze gebruikers van de jaarrekening helpt om inzicht te krijgen in de oordelen van het management met betrekking tot de toekomst of met betrekking tot andere bronnen van schattingsonzekerheden. De aard en omvang van de verstrekte informatie afhankelijk van de aard van de veronderstelling en van andere omstandigheden. Voorbeelden van het type informatie dat een entiteit moet verstrekken, zijn:

(a) de aard van de veronderstelling of andere schattingsonzekerheden;

(b) de gevoeligheid van de boekwaarden voor de methodes, veronderstellingen en schattingen die aan hun berekening ten grondslag liggen, met inbegrip van de redenen van die gevoeligheid;

(c) de verwachte afloop van een onzekerheid en de bandbreedte van redelijkerwijs te verwachten mogelijke uitkomsten in het volgende boekjaar ten aanzien van de boekwaarden van de desbetreffende activa en verplichtingen; en

(d) een verklaring van de aangebrachte wijzigingen in veronderstellingen die in het verleden zijn gemaakt met betrekking tot die activa en verplichtingen, indien de onzekerheid blijft bestaan.

130 Deze standaard verplicht een entiteit niet om bij de informatieverschaffing op grond van alinea 125 informatie te verstrekken over het budget of over prognoses.

131 Soms is het praktisch niet haalbaar om de omvang van de mogelijke gevolgen van een veronderstelling of van een andere bron van schattingsonzekerheid aan het eind van de verslagperiode te vermelden. In dat geval moet een entiteit vermelden dat het op basis van bestaande kennis redelijkerwijs mogelijk is dat als gevolg van verschillen tussen veronderstellingen en de feitelijke uitkomsten in het volgende boekjaar een materiële aanpassing vereist zou kunnen zijn van de boekwaarde van het desbetreffende actief of de desbetreffende verplichting. In ieder geval moet de entiteit de aard en de boekwaarde van het specifieke actief of de specifieke verplichting (of van de categorie van activa of verplichtingen) waarop de veronderstelling betrekking heeft, vermelden.

132 De volgens alinea 122 te vermelden informatie over bepaalde oordelen die het management zich heeft gevormd bij de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving van de entiteit heeft geen betrekking op de informatie over bronnen van schattingsonzekerheden die op grond van alinea 125 moet worden verstrekt.

▼**M33**

133 Andere IFRSs vereisen dat over sommige van de veronderstellingen informatie wordt verschaft die in andere gevallen in overeenstemming met alinea 125 zou moeten worden verschaft. IAS 37 vereist bijvoorbeeld dat in welbepaalde omstandigheden informatie wordt verschaft over belangrijke veronderstellingen die betrekking hebben op toekomstige gebeurtenissen die van invloed zijn op categorieën van voorzieningen. IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde* vereist dat informatie wordt verschaft over significante veronderstellingen (met inbegrip van de waarderingstechniek(en) en inputs) waarvan de entiteit uitgaat bij het bepalen van de reële waarde van activa en verplichtingen die tegen reële waarde worden geboekt.

▼**M5**

Kapitaal

134 Een entiteit moet informatie verstrekken die gebruikers van haar jaarrekening in staat stelt de doelstellingen, het beleid en de procedures van de entiteit op het gebied van kapitaalbeheer te beoordelen.

135 Om aan alinea 134 te voldoen, moet de entiteit de volgende informatie verstrekken:

(a) kwalitatieve informatie over haar doelstellingen, beleid en procedures op het gebied van kapitaalbeheer, met inbegrip van:

(i) een beschrijving van wat zij als kapitaal beheert;

(ii) wanneer een entiteit onderworpen is aan van buitenaf opgelegde kapitaalvereisten, de aard van die vereisten en de wijze waarop met die vereisten rekening wordt gehouden in het kapitaalbeheer; en

(iii) hoe zij haar doelstellingen op het gebied van kapitaalbeheer verwezenlijkt;

(b) beknopte kwantitatieve gegevens over wat zij als kapitaal beheert. Sommige entiteiten beschouwen bepaalde financiële verplichtingen (bijvoorbeeld sommige vormen van achtergestelde schuld) als onderdeel van het kapitaal. Andere entiteiten beschouwen sommige eigen-vermogenscomponenten (bijvoorbeeld componenten die voortvloeien uit kasstroomafdekkingen) niet als kapitaal;

(c) eventuele wijzigingen in (a) en (b) in vergelijking met de voorgaande periode;

(d) of zij tijdens de periode heeft voldaan aan eventuele van buitenaf opgelegde kapitaalvereisten waaraan zij onderworpen is;

(e) indien de entiteit niet aan dergelijke van buitenaf opgelegde kapitaalvereisten heeft voldaan, de gevolgen daarvan.

De entiteit moet de verschafte informatie baseren op de gegevens die intern worden verstrekt aan de managers die sleutelposities bekleden.

136 Een entiteit kan haar kapitaal op een aantal manieren beheren en kan aan verschillende kapitaalvereisten onderworpen zijn. Zo kan een conglomeraat entiteiten omvatten die verzekeringsactiviteiten en bankactiviteiten ondernemen en die daarenboven in verscheidene rechtsgebieden actief kunnen zijn. Indien de verstrekking van geaggregeerde informatie over kapitaalvereisten en over de manier waarop het kapitaal wordt beheerd geen nuttige informatie zou verschaffen of ertoe leidt dat een gebruiker van de jaarrekening een verkeerde voorstelling heeft van de kapitaalmiddelen van een entiteit, moet de entiteit aparte informatie verstrekken met betrekking tot elke kapitaalvereiste waaraan zij onderworpen is.

▼**M6**

Puttable financiële instrumenten die als eigen vermogen zijn geclassificeerd

136A Met betrekking tot puttable financiële instrumenten die als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd, moet een entiteit de volgende informatie verstrekken (voor zover deze niet elders is verstrekt):

(a) beknopte kwantitatieve gegevens over het bedrag dat als eigen vermogen is geclassificeerd;

▼M6

(b) haar doelstellingen, beleid en procedures op het gebied van het beheer van haar verplichting om de instrumenten terug te kopen of in te kopen wanneer de houders van de instrumenten zulks verlangen, met inbegrip van eventuele wijzigingen ten opzichte van de voorgaande periode;

(c) de verwachte uitstroom van kasmiddelen bij inkoop of terugkoop van deze categorie financiële instrumenten; en

(d) informatie over de wijze waarop de verwachte uitstroom van kasmiddelen bij inkoop of terugkoop is bepaald.

▼M5

Overige informatieverschaffing

137 Entiteiten moeten in de toelichting de volgende informatie verstrekken:

(a) het bedrag van dividenden die vóór de datum waarop de jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie zijn voorgesteld of gedeclareerd, maar die tijdens de periode nog niet als uitkering aan eigenaars zijn verwerkt, en het daaraan gerelateerde bedrag per aandeel; en

(b) het bedrag van enige cumulatief preferente dividenden dat nog niet is opgenomen.

▼M6

138 Indien niet elders in de jaarrekening vervat, moet een entiteit de volgende informatie verstrekken:

(a) het domicilie en de juridische vorm van de entiteit, het land van oprichting en het adres van haar statutaire zetel (of hoofdvestiging, indien verschillend van de statutaire zetel);

(b) een beschrijving van de aard van de activiteiten van de entiteit en haar voornaamste bedrijvigheden;

(c) de naam van de moedermaatschappij en de hoofdmoedermaatschappij van de groep; en

(d) indien het een entiteit met beperkte levensduur betreft, informatie over de levensduur van de entiteit.

▼M5

OVERGANG EN INGANGSDATUM

139 Een entiteit moet deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M11

139A IAS 27 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) wijzigde alinea 106. Entiteiten moeten die wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 27 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen. De wijziging moet retroactief worden toegepast.

▼**M6**

139B Alinea 138 is gewijzigd en de alinea's 8A, 80A and 136A zijn toegevoegd bij *Puttable financiële instrumenten en verplichtingen die ontstaan bij liquidatie* (wijzigingen in IAS 32 en IAS 1), uitgegeven in februari 2008. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd de gerelateerde wijzigingen in IAS 32, IAS 39, IFRS 7 en IFRIC 2 *Aandelen van leden in coöperatieve entiteiten en soortgelijke instrumenten* toepassen.

▼**M8**

139C De alinea's 68 en 71 zijn gewijzigd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M22**

139D Alinea 69 is gewijzigd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M29**

139F De alinea's 106 en 107 zijn gewijzigd en alinea 106A is toegevoegd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

▼**M32**

139H De alinea's 4, 119, 123 en 124 zijn gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 12 (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 12 toepast.

▼**M33**

139I IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 128 en 133. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M31**

139J De alinea's 7, 10, 82, 85, 86, 87, 90, 91, 94, 100 en 115 zijn gewijzigd, de alinea's 10A, 81A, 81B en 82A zijn toegevoegd en de alinea's 12, 81, 83 en 84 zijn verwijderd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2012 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

139K IAS 19 *Personeelsbeloningen* (herziene versie van juni 2011) wijzigde de definitie van „niet-gerealiseerde resultaten” in alinea 7 en alinea 96. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen als zij IAS 19 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼**M36**

139L De alinea's 10, 38 en 41 zijn gewijzigd, de alinea's 39 en 40 zijn verwijderd, en de alinea's 38A tot en met 38D en 40A tot en met 40D zijn toegevoegd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M49**

139P De alinea's 10, 31, 54, 55, 82A, 85, 113, 114, 117, 119 en 122 zijn gewijzigd, de alinea's 30A, 55A, 85A en 85B zijn toegevoegd en de alinea's 115 en 120 zijn verwijderd door het *Initiatief op het gebied van de informatieverschaffing* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in december 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Entiteiten zijn niet verplicht de op grond van de alinea's 28, 29 en 30 van IAS 8 vereiste informatie met betrekking tot deze wijzigingen te verschaffen.

▼**M5**

INTREKKING VAN IAS 1 (HERZIENE VERSIE VAN 2003)

140 Deze standaard vervangt IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*, herziene versie van 2003, zoals gewijzigd in 2005.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 2

Voorraden

DOEL

1 Het doel van deze standaard is de administratieve verwerkingswijze van voorraden voor te schrijven. Van primair belang voor de administratieve verwerking van voorraden is het bedrag van de kostprijs dat als een actief moet worden opgenomen en overgedragen tot het moment waarop de opbrengsten die ermee verband houden zijn verwerkt. Deze standaard verschaft leidraden voor de bepaling van de kostprijs en de latere opname ervan als last, inclusief enige afschrijving tot de opbrengstwaarde. Deze standaard verschaft eveneens leidraden voor de kostprijsformules die worden gebruikt om kosten toe te rekenen aan voorraden.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard is van toepassing op alle voorraden, met uitzondering van:

(a) onderhanden werk dat ontstaat uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden, inclusief direct daarmee verband houdende servicecontracten (zie IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*);

(b) financiële instrumenten (zie IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* en IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*); en

(c) biologische activa in verband met agrarische activiteiten en agrarische producten die op het punt staan geoogst te worden (zie IAS 41 *Landbouw*).

3 Deze standaard is niet toepassing op de waardering van voorraden die aangehouden worden door:

(a) producenten van land- en bosbouwproducten, agrarische producten na de oogst en mineralen en minerale producten, voor zover ze worden gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde in overeenstemming met wat algemeen gebruikelijk is in deze bedrijfstakken. Wanneer zulke voorraden worden gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde, worden wijzigingen in deze waarde als een winst of verlies opgenomen in de periode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden.

(b) makelaars/handelaren in commodity's die hun voorraden waarderen tegen reële waarde verminderd met de verkoopkosten. Wanneer zulke voorraden worden gewaardeerd tegen reële waarde verminderd met de verkoopkosten, worden wijzigingen in de reële waarde verminderd met de verkoopkosten als een winst of verlies opgenomen in de periode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden.

4 De voorraden waarnaar wordt verwezen in alinea 3(a) worden in bepaalde stadia van de productie gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde. Dit doet zich bijvoorbeeld voor als landbouwgewassen werden geoogst of mineralen werden gewonnen en de verkoop verzekerd is onder een termijncontract of een staatsgarantie, of als een actieve markt bestaat en het risico dat de betreffende producten niet kunnen worden verkocht verwaarloosbaar is. Deze voorraden zijn alleen uitgesloten van de vereisten in deze standaard op het vlak van waardering.

5 Makelaars/handelaren zijn personen die commodity's voor rekening van derden of voor eigen rekening kopen of verkopen. De voorraden waarnaar in alinea 3(b) wordt verwezen, worden voornamelijk gekocht met de bedoeling op korte termijn te worden verkocht en een winst te genereren dankzij schommelingen in prijzen of winstmarges van de makelaar/handelaar. Wanneer deze voorraden worden gewaardeerd tegen reële waarde verminderd met de verkoopkosten, worden zij alleen uitgesloten van de vereisten in deze standaard op het vlak van waardering.

▼B

DEFINITIES

6 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Voorraden zijn activa:

(a) die worden aangehouden voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering;

(b) in het productieproces voor een dergelijke verkoop; dan wel

(c) in de vorm van grond- of hulpstoffen die worden verbruikt tijdens het productieproces of tijdens het verrichten van diensten.

De *opbrengstwaarde* is de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering minus de geschatte kosten van voltooiing en de geschatte kosten die nodig zijn om de verkoop te realiseren.

▼M33

Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)

7 De opbrengstwaarde verwijst naar het nettobedrag dat een entiteit bij de verkoop van voorraden in het kader van de normale bedrijfsvoering verwacht te realiseren. De reële waarde weerspiegelt de prijs waartegen een regelmatige transactie om dezelfde voorraad op de belangrijkste (of voordeligste) markt voor die voorraad te verkopen zou plaatsvinden tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. De eerste waarde is een entiteitspecifieke waarde; de tweede niet. Het is mogelijk dat de opbrengstwaarde van voorraden niet gelijk is aan de reële waarde minus verkoopkosten.

▼B

8 Voorraden omvatten goederen die worden ingekocht en aangehouden om te worden verkocht, bijvoorbeeld handelswaar ingekocht door een detaillist en aangehouden voor verkoop, of gronden en andere onroerende goederen die worden aangehouden voor verkoop. Voorraden omvatten ook gereed product of onderhanden werk dat door een entiteit wordt geproduceerd, met inbegrip van grond- en hulpstoffen die bestemd zijn om te worden gebruikt in het productieproces. In geval van een dienstverlenende entiteit omvatten voorraden de kostprijs van de diensten, zoals beschreven in alinea 19, waarvan de entiteit de eraan gerelateerde opbrengsten nog niet heeft opgenomen (zie IAS 18 *Opbrengsten*).

WAARDERING VAN VOORRADEN

9 Voorraden moeten worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de opbrengstwaarde.

Kostprijs van voorraden

10 De kostprijs van voorraden moet alle inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten omvatten om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen.

Inkoopkosten

11 De inkoopkosten van voorraden omvatten de aankoopprijs, invoerrechten en andere belastingen (met uitzondering van de belastingen die de entiteit later kan terugvorderen van de belastingdienst), en transport-, afhandelings- en andere kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verwerving van gereed product, grondstoffen en diensten. Handelskortingen, rabatten en andere soortgelijke posten worden afgetrokken bij het bepalen van de inkoopkosten.

▼B

Conversiekosten

12 De conversiekosten van voorraden omvatten de kosten die direct betrekking hebben op de productie-eenheden, zoals directe arbeidskosten. Ze omvatten ook een systematische toerekening van vaste en variabele indirecte productiekosten die voortvloeien uit de omzetting van grondstoffen in gereed product. Vaste indirecte productiekosten zijn die indirecte productiekosten die ongeacht het productievolume relatief constant blijven, zoals afschrijving en onderhoud van fabriksgebouwen en installaties, en de kosten van het beheer en bestuur van de fabriek. Variabele indirecte productiekosten zijn die indirecte productiekosten die direct of vrijwel direct variëren met het productievolume, zoals indirecte materiaalkosten en indirecte arbeidskosten.

13 De toerekening van vaste indirecte productiekosten aan de conversiekosten is gebaseerd op de normale capaciteit van de productiefaciliteiten. De normale capaciteit is de gemiddelde productie die onder normale omstandigheden naar verwachting zal worden gerealiseerd over een aantal perioden of seizoenen, rekening houdend met het verlies van capaciteit als gevolg van planmatig onderhoud. Het werkelijke productieniveau mag worden gebruikt als het de normale capaciteit benadert. Het bedrag van de vaste overheadkosten dat wordt toegerekend aan elke productie-eenheid, wordt niet verhoogd als gevolg van het feit dat de productie lager uitvalt of de fabriek enige tijd stilligt. Niet-toegerekende overheadkosten worden als last opgenomen in de periode waarin ze zijn ontstaan. In perioden waarin de productie abnormaal hoog is, wordt het bedrag van de vaste indirecte productiekosten dat aan elke productie-eenheid wordt toegerekend verlaagd, zodat voorraden niet boven de kostprijs worden gewaardeerd. De variabele indirecte productiekosten worden toegerekend aan elke productie-eenheid op basis van het werkelijke gebruik van de productiefaciliteiten.

14 Sommige productieprocessen kunnen gelijktijdig meerdere producten voortbrengen. Dit is bijvoorbeeld het geval als gemeenschappelijke producten worden geproduceerd of als er sprake is van een hoofdproduct en een bijproduct. Als de conversiekosten van elk product niet afzonderlijk kunnen worden bepaald, worden ze aan de producten toegerekend op een rationele en consistente basis. De toerekening kan bijvoorbeeld worden gebaseerd op de relatieve verkoopwaarde van elk product, hetzij in het stadium van het productieproces waarin de producten afzonderlijk bepaalbaar worden, hetzij aan het eind van de productie. De meeste bijproducten zijn van nature van gering belang. Als dit het geval is, worden ze vaak gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde en wordt deze waarde afgetrokken van de kostprijs van het hoofdproduct. Bijgevolg verschilt de boekwaarde van het hoofdproduct niet wezenlijk van zijn kostprijs.

Overige kosten

15 Overige kosten worden opgenomen in de kostprijs van voorraden, maar alleen voor zover ze zijn gemaakt om de voorraden op hun huidige locatie en in de huidige staat te brengen. Het kan bijvoorbeeld geëigend zijn om overheadkosten die niet samenhangen met de productie of de kosten van het ontwerp van producten voor specifieke cliënten op te nemen in de kostprijs van voorraden.

16 Hieronder volgen enkele voorbeelden van kosten die worden uitgesloten van de kostprijs van voorraden en die als last worden opgenomen in de periode waarin ze zijn ontstaan:

(a) abnormale hoeveelheden verspilde grondstoffen, arbeidskosten of andere productiekosten;

▼B

(b) opslagkosten, tenzij deze kosten noodzakelijk zijn in het productieproces vóór een later productiestadium;

(c) administratieve overheadkosten die er niet aan bijdragen om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen; en

(d) verkoopkosten.

17 IAS 23 *Financieringskosten* geeft beperkte omstandigheden aan waarin financieringskosten worden opgenomen in de kostprijs van voorraden.

18 Een entiteit kan voorraden aankopen met uitgestelde betalingstermijnen. Wanneer de overeenkomst feitelijk een financieringselement bevat, wordt dat element, bijvoorbeeld het verschil tussen de aankoopprijs onder gebruikelijke kredietvoorwaarden en het betaalde bedrag, opgenomen als rentelast over de looptijd van de financiering.

Kostprijs van voorraden van een dienstverlenende entiteit

19 Voor zover dienstverlenende entiteiten voorraden hebben, waarderen zij deze tegen hun productiekosten. Deze kosten bestaan voornamelijk uit de arbeidskosten en overige kosten van werknemers die rechtstreeks betrokken zijn bij het verlenen van de dienst, met inbegrip van toezichthoudend personeel en toerekenbare overheadkosten. Arbeidskosten en overige kosten in verband met verkooppersoneel en algemeen administratief personeel worden niet opgenomen maar worden geboekt als lasten in de periode waarin ze zijn ontstaan. De kostprijs van voorraden van een dienstverlenende entiteit bevat geen winstmarges of niet-toerekenbare overheadkosten die vaak deel uitmaken van de prijzen die door dienstverlenende entiteiten in rekening worden gebracht.

Kostprijs van agrarische producten geoogst van biologische activa

▼M8

20 In overeenstemming met IAS 41 Landbouw worden voorraden die agrarische producten omvatten die een entiteit heeft geoogst van haar biologische activa, bij de eerste opname gewaardeerd tegen hun reële waarde minus verkoopkosten op het ogenblik waarop ze worden geoogst. Dit is voor toepassing van deze standaard de kostprijs van de voorraden op die datum.

▼B

Technieken voor de bepaling van de kostprijs

21 Technieken voor de bepaling van de kostprijs van voorraden, zoals de standaardkostprijsmethode of de verkoopprijsmethode, kunnen gemakshalve worden gebruikt als de resultaten ervan de kostprijs benaderen. De standaardkostprijs houdt rekening met een normaal gebruik van grond- en hulpstoffen, arbeid, efficiëntie en de bezettingsgraad van de capaciteit. De standaardkostprijs wordt regelmatig beoordeeld en, indien nodig, herzien rekening houdend met de huidige omstandigheden.

22 De verkoopprijsmethode wordt vaak gebruikt in de detailhandel voor de waardering van voorraden van grote aantallen snel veranderende artikelen die soortgelijke marges hebben en waarvoor het praktisch niet haalbaar is andere berekeningsmethoden te gebruiken. De kostprijs van voorraden wordt bepaald door de verkoopwaarde van de voorraden te verminderen met de desbetreffende procentuele brutomarge. Het gebruikte percentage houdt rekening met de voorraden die zijn afgeprijsd tot onder de oorspronkelijke verkoopprijs. Vaak wordt voor elke winkelafdeling een gemiddeld percentage gebruikt.

▼B

Kostprijsformules

23 De kostprijs van voorraadbestanddelen die normaliter niet onderling uitwisselbaar zijn en goederen of diensten die worden geproduceerd en afgescheiden voor specifieke projecten, moet worden bepaald door hun individuele kostprijzen specifiek te identificeren.

24 Specifieke identificatie van de kostprijs betekent dat specifieke kosten worden toegerekend aan geïdentificeerde voorraadbestanddelen. Dit is de juiste verwerking voor voorraadbestanddelen die worden afgescheiden voor een specifiek project, ongeacht of ze zijn gekocht of geproduceerd. Specifieke identificatie van de kosten is echter niet gepast als er grote hoeveelheden voorraadbestanddelen zijn die normaliter onderling uitwisselbaar zijn. In dat geval zou men de methode voor het selecteren van de bestanddelen die in de voorraad blijven kunnen gebruiken om vooraf bepaalde effecten op ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ te realiseren.

25 De kostprijs van voorraden, met uitsluiting van de voorraden die worden besproken in alinea 23, moet worden toegerekend via de FIFO-formule (eerst in, eerst uit) of de formule voor de gewogen gemiddelde kostprijs. Een entiteit moet dezelfde kostprijsformule gebruiken voor alle voorraden van een soortgelijke aard en met een soortgelijk gebruik voor de entiteit. Voor voorraden die verschillen in aard of gebruik kan de toepassing van verschillende kostprijsformules gerechtvaardigd zijn.

26 Bijvoorbeeld voorraden die in een bepaald operationeel segment worden gebruikt, kunnen voor de entiteit een andere aanwending hebben dan dezelfde soort voorraden die in een ander operationeel segment worden gebruikt. Een verschil in de geografische locatie van voorraden (of in de respectieve belastingvoorschriften) is echter op zich niet voldoende om het gebruik van verschillende kostprijsformules te rechtvaardigen.

27 De FIFO-formule gaat ervan uit dat de eerst gekochte of geproduceerde voorraadbestanddelen het eerst worden verkocht, en dat bijgevolg de bestanddelen die aan het eind van de periode in voorraad blijven, de voorraadbestanddelen zijn die het laatst zijn gekocht of geproduceerd. Bij de formule voor de gewogen gemiddelde kostprijs wordt de kostprijs van elk voorraadbestanddeel bepaald op basis van het gewogen gemiddelde van de kostprijs van soortgelijke bestanddelen aan het begin van een periode en de kostprijs van soortgelijke bestanddelen die zijn gekocht of geproduceerd tijdens de periode. Het gemiddelde kan periodiek worden berekend of naarmate elke aanvullende levering wordt ontvangen, naargelang van de omstandigheden van de entiteit.

Opbrengstwaarde

28 De kostprijs van voorraden is mogelijk niet realiseerbaar als deze voorraden beschadigd zijn, als ze geheel of gedeeltelijk verouderd of incourant zijn geworden, of als hun verkoopprijzen zijn gedaald. De kostprijs van voorraden is mogelijk evenmin realiseerbaar in geval van een stijging van de geschatte kosten van voltooiing of de geschatte kosten die moeten worden gemaakt om de voorraadbestanddelen te verkopen. De praktijk om voorraden af te schrijven tot de onder de kostprijs gelegen opbrengstwaarde strookt met het standpunt dat activa niet hoger mogen worden gewaardeerd dan de naar verwachting bij verkoop of gebruik van deze activa te realiseren waarde.

29 Voorraden worden gewoonlijk per bestanddeel afgeschreven tot de opbrengstwaarde. In sommige omstandigheden kan het echter gepast zijn om soortgelijke of verwante voorraadbestanddelen te groeperen. Dit kan het geval zijn bij voorraadbestanddelen voor hetzelfde productassortiment die soortgelijke doeleinden of een gelijkaardig eindgebruik hebben, in hetzelfde geografische gebied worden geproduceerd en verkocht, en praktisch niet los van andere bestanddelen van dat productassortiment kunnen worden beschouwd. Het is niet gepast voorraden af te schrijven op basis van een voorraadclassificatie, bijvoorbeeld gereed product, of alle voorraden in een bepaald operationeel segment. Dienstverlenende entiteiten groeperen doorgaans kosten met betrekking tot iedere dienst waarvoor een afzonderlijke verkoopprijs wordt gerekend. Bijgevolg worden dergelijke diensten ieder behandeld als een afzonderlijke post.

▼B

30 Schattingen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de meest betrouwbare gegevens die beschikbaar zijn op het moment dat het te verwachten realiseerbaar bedrag van de voorraden wordt geschat. Deze schattingen houden rekening met prijs- of kostprijsschommelingen die rechtstreeks verband houden met gebeurtenissen die plaatsvinden na afloop van de periode voor zover dergelijke gebeurtenissen een bevestiging vormen voor omstandigheden die bestonden aan het eind van de periode.

31 Schattingen van de opbrengstwaarde houden ook rekening met het doel waarvoor de voorraden worden aangehouden. Bijvoorbeeld de opbrengstwaarde van de voorraad die wordt aangehouden om onvoorwaardelijke verkopen of servicecontracten na te komen, is gebaseerd op de contractprijs. Als de verkoopcontracten zijn afgesloten voor minder dan de aangehouden voorraadhoeveelheid, is de opbrengstwaarde van de resterende voorraad gebaseerd op algemene verkoopprijzen. Voorzieningen kunnen voortvloeien uit onvoorwaardelijke verkoopcontracten die zijn afgesloten voor meer dan de aangehouden voorraadhoeveelheid, of uit onvoorwaardelijke inkoopcontracten. Dergelijke voorzieningen worden behandeld overeenkomstig IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*.

32 Grond- en hulpstoffen die worden aangehouden voor gebruik in de productie van voorraden worden niet afgeschreven onder de kostprijs als het gereed product waarin ze zullen worden opgenomen naar verwachting tegen of boven de kostprijs zal worden verkocht. Als een daling van de prijs van grondstoffen echter aangeeft dat de kostprijs van het gereed product de opbrengstwaarde overschrijdt, worden de grondstoffen afgeschreven tot de opbrengstwaarde. In dergelijke gevallen is de vervangingskostprijs van de grondstoffen mogelijk de beste beschikbare maatstaf voor hun opbrengstwaarde.

33 Een nieuwe schatting van de opbrengstwaarde wordt gemaakt in elke daaropvolgende periode. Als de omstandigheden die er eerder toe hebben geleid dat voorraden onder de kostprijs werden afgeschreven niet meer bestaan, of als vaststaat dat de opbrengstwaarde vanwege een wijziging in de economische omstandigheden is toegenomen, wordt het bedrag van de afschrijving teruggenomen (dat wil zeggen de terugneming wordt beperkt tot het bedrag van de oorspronkelijke afschrijving) zodat de nieuwe boekwaarde gelijk is aan de laagste waarde van de kostprijs en de herziene opbrengstwaarde. Dit doet zich bijvoorbeeld voor als een voorraadbestanddeel dat wordt geboekt tegen de opbrengstwaarde omdat zijn verkoopprijs is gedaald, in een latere periode nog steeds in voorraad is en zijn verkoopprijs is gestegen.

OPNAME ALS LAST

34 Als voorraden worden verkocht, moet de boekwaarde van deze voorraden worden opgenomen als last in de periode waarin de daarmee verband houdende opbrengsten worden opgenomen. Het bedrag van elke afschrijving van voorraden tot de opbrengstwaarde en alle verliezen van voorraden moeten als last worden opgenomen in de periode waarin de afschrijving of het verlies plaatsvindt. Het bedrag van elke terugneming van elke afschrijving van voorraden voortvloeiend uit een toename van de opbrengstwaarde, moet worden opgenomen als een verlaging van de voorraadwaarde die als last wordt opgenomen in de periode waarin de terugneming plaatsvindt.

35 Sommige voorraden kunnen worden toegerekend aan andere activarekeningen, bijvoorbeeld een voorraadbestanddeel dat wordt gebruikt als een component van zelfgebouwde materiële vaste activa. Voorraden die op deze wijze worden toegerekend aan een ander actief, worden geboekt als last gedurende de gebruiksduur van dat actief.

▼B

INFORMATIEVERSCHAFFING

36 Jaarrekeningen moeten de volgende informatie verschaffen:

(a) de grondslagen voor financiële verslaggeving die worden gebruikt bij de waardering van voorraden, met inbegrip van de gebruikte kostprijsformule;

(b) de totale boekwaarde van voorraden en de boekwaarde in classificaties die geëigend zijn voor de entiteit;

(c) de boekwaarde van voorraden geboekt tegen reële waarde verminderd met verkoopkosten;

(d) de voorraadwaarde die in de periode als last wordt geboekt;

(e) het bedrag van enige afschrijving van voorraden die in de periode als last is opgenomen in overeenstemming met alinea 34;

(f) het bedrag van enige terugneming van enige afschrijving die is opgenomen als een vermindering van de voorraadwaarde die in de periode als last is opgenomen in overeenstemming met alinea 34;

(g) omstandigheden of gebeurtenissen die hebben geleid tot de terugneming van een afschrijving van voorraden in overeenstemming met alinea 34; en

(h) de boekwaarde van voorraden die als zekerheid voor verplichtingen zijn verstrekt.

37 Informatie over de boekwaarden die worden aangehouden in verschillende classificaties van voorraden en de omvang van de wijzigingen van deze activa is nuttig voor gebruikers van jaarrekeningen. Veel voorkomende classificaties van voorraden zijn handelsgoederen, hulpstoffen, grondstoffen, onderhanden werk en gereed product. De voorraden van een dienstverlenende entiteit kunnen worden omschreven als onderhanden werk.

38 De voorraadwaarde die in de periode als last wordt opgenomen, waarnaar vaak wordt verwezen als kostprijs van de omzet, bestaat uit de kosten die voorheen werden opgenomen bij de waardering van de voorraad die inmiddels verkocht is en niet-toegerekende indirecte productiekosten en abnormale productiekosten van voorraden. De omstandigheden van de entiteit kunnen ook de opname van andere bedragen rechtvaardigen, bijvoorbeeld distributiekosten.

39 Sommige entiteiten werken met een indeling van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ die de vermelding van andere bedragen dan de kostprijs van voorraden die in de periode als last wordt opgenomen tot gevolg hebben. Met deze indeling presenteert de entiteit een kostenanalyse die gebruikmaakt van een classificatie die op de aard van de lasten is gebaseerd. In dit geval vermeldt de entiteit de kosten die worden opgenomen als last voor grond- en hulpstoffen, arbeidskosten en andere exploitatiekosten, samen met het bedrag van de nettowijziging van de voorraden in de periode.

INGANGSDATUM

40 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M33

40C IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in alinea 6 en wijzigde alinea 7. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼B

INTREKKING VAN ANDERE UITSPRAKEN

41 Deze standaard vervangt IAS 2 *Voorraden* (herziene versie van 1993).

42 Deze standaard vervangt SIC-1 *Consistentie — Verschillende kostprijsformules voor voorraden.*

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 7

Het kasstroomoverzicht

DOEL

Informatie over de kasstromen van een entiteit is nuttig omdat zij de gebruikers van jaarrekeningen een basis verleent voor de beoordeling van het vermogen van de entiteit om geldmiddelen en kasequivalenten te genereren en van de behoeften van de entiteit om deze kasstromen te gebruiken. De economische beslissingen die door gebruikers van jaarrekeningen worden genomen, vereisen een beoordeling van het vermogen van een entiteit om op de juiste tijdstippen en met zekerheid geldmiddelen en kasequivalenten te genereren.

Het doel van deze standaard is de informatieverschaffing over historische wijzigingen in geldmiddelen en kasequivalenten van een entiteit verplicht te maken met behulp van een kasstroomoverzicht dat de kasstromen uit operationele activiteiten, investerings- en financieringsactiviteiten tijdens de verslagperiode classificeert.

TOEPASSINGSGEBIED

1 Een entiteit moet een kasstroomoverzicht opstellen in overeenstemming met de eisen van deze standaard. Dit kasstroomoverzicht moet worden gepresenteerd als integraal onderdeel van de jaarrekening over elke periode waarvoor een jaarrekening wordt opgesteld.

2 Deze standaard vervangt IAS 7 *Mutatieoverzicht van de financiële positie*, goedgekeurd in juli 1977.

3 Gebruikers van jaarrekeningen van een entiteit zijn geïnteresseerd in de manier waarop de entiteit geldmiddelen en kasequivalenten genereert en er gebruik van maakt. Dit is steeds het geval, ongeacht de aard van de activiteiten van de entiteit en onafhankelijk van het feit of geldmiddelen al dan niet kunnen worden gezien als product van een entiteit, zoals dit het geval kan zijn bij een financiële instelling. De voornaamste opbrengstengenererende activiteiten van entiteiten verschillen, maar de redenen waarom entiteiten geldmiddelen nodig hebben, zijn in grote mate dezelfde. Ze hebben geldmiddelen nodig voor hun dagelijkse bedrijfsvoering, om hun verplichtingen te betalen en om rendement te kunnen bieden aan hun beleggers. Dienovereenkomstig is elke entiteit op grond van deze standaard verplicht een kasstroomoverzicht te presenteren.

VOORDELEN VAN INFORMATIE OVER DE KASSTROMEN

4 Als een kasstroomoverzicht samen met de overige componenten van de jaarrekening wordt gebruikt, verschaft het informatie waardoor gebruikers verschillende factoren kunnen beoordelen: de wijzigingen in nettoactiva van een entiteit, haar financiële structuur (waaronder haar liquiditeits- en solvabiliteitspositie) en haar vermogen om invloed uit te oefenen op zowel de beschikbare bedragen van kasstromen als de tijdstippen waarop kasstromen beschikbaar zijn, om zich te kunnen aanpassen aan wijzigende omstandigheden en kansen die zich aandienen. Informatie over kasstromen is nuttig bij de beoordeling van

▼B

het vermogen van een entiteit om geldmiddelen en kasequivalenten te genereren, en biedt gebruikers de mogelijkheid om modellen te ontwikkelen om de contante waarde van de toekomstige kasstromen van verschillende entiteiten te beoordelen en te vergelijken. Daarnaast staat dergelijke informatie garant voor een betere vergelijkbaarheid van de verslaggeving over de operationele prestaties van verschillende entiteiten, aangezien de gevolgen van het gebruik van verschillende verwerkingswijzen voor dezelfde transacties en gebeurtenissen worden geëlimineerd.

5 Informatie over de kasstromen uit het verleden wordt vaak gebruikt als een indicator voor het bedrag en de zekerheid van de toekomstige kasstromen, evenals voor het moment waarop deze beschikbaar zullen zijn. Dergelijke informatie is eveneens nuttig bij het controleren van de nauwkeurigheid van eerdere waarderingen van toekomstige kasstromen en voor het onderzoek naar het verband tussen winstgevendheid en nettokasstromen en de invloed van prijswijzigingen.

DEFINITIES

6 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Geldmiddelen omvatten contanten en direct opvraagbare deposito's.

Kasequivalenten zijn kortlopende, uiterst liquide beleggingen die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen waarvan het bedrag bekend is en die geen materieel risico van waardeverandering in zich dragen.

Kasstromen zijn in- en uitstromen van geldmiddelen en kasequivalenten.

Operationele activiteiten zijn de voornaamste activiteiten van een entiteit die opbrengsten genereren, evenals andere activiteiten die geen investerings- of financieringsactiviteiten zijn.

Investeringsactiviteiten zijn de verwerving en vervreemding van vaste activa en andere investeringen die niet in kasequivalenten zijn vervat.

Financieringsactiviteiten zijn activiteiten die resulteren in wijzigingen in de grootte en de samenstelling van het gestort kapitaal en het vreemd vermogen van de entiteit.

Geldmiddelen en kasequivalenten

7 Kasequivalenten worden aangehouden met als doel kortlopende verplichtingen contant te voldoen, en worden niet zozeer aangewend voor investeringen of andere doeleinden. Een belegging komt slechts in aanmerking als kasequivalent indien ze onmiddellijk kan worden omgezet in een bekend bedrag aan geldmiddelen en niet onderhevig is aan een materieel risico van waardeveranderingen. Aldus komt een belegging normaliter slechts in aanmerking als een kasequivalent als zij een korte looptijd heeft van bijvoorbeeld maximaal drie maanden vanaf de verwervingsdatum. Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten worden niet opgenomen als kasequivalenten, tenzij ze in wezen kasequivalenten zijn, bijvoorbeeld preferente aandelen die kort voor het einde van hun looptijd worden verworven en die een bepaalde inkoopdatum hebben.

▼B

8 Bankleningen worden over het algemeen beschouwd als financieringsactiviteiten. In enkele landen maken voorschotten in rekening-courant die op verzoek onmiddellijk opeisbaar zijn, integraal deel uit van het kasstroombeheer van een entiteit. In dergelijke omstandigheden worden voorschotten in rekening-courant opgenomen als een onderdeel van geldmiddelen en kasequivalenten. Dergelijke afspraken met de bank worden gekenmerkt door het feit dat het rekeningsaldo vaak schommelt tussen positief en negatief.

9 Kasstromen omvatten geen bewegingen tussen posten die geldmiddelen of kasequivalenten vormen, aangezien deze onderdelen deel uitmaken van het kasstroombeheer van een entiteit en niet zozeer van haar bedrijfs-, investerings- of financieringsactiviteiten. Het kasstroombeheer omvat de belegging van het surplus aan geldmiddelen in kasequivalenten.

PRESENTATIE VAN EEN KASSTROOMOVERZICHT

10 Het kasstroomoverzicht moet een overzicht geven van de kasstromen tijdens de periode, ingedeeld volgens operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten.

11 Een entiteit moet haar kasstromen uit bedrijfs-, investerings- en financieringsactiviteiten presenteren op een manier die het beste bij haar activiteiten aansluit. Classificatie volgens activiteit verschaft informatie waarmee gebruikers zich een beeld kunnen vormen van de impact die deze activiteiten hebben op de financiële positie en de beschikbare geldmiddelen en kasequivalenten van de entiteit. Deze informatie kan voorts ook worden gebruikt om het onderlinge verband tussen deze activiteiten te evalueren.

12 In een enkele transactie kunnen kasstromen zijn vervat die tot verschillende categorieën behoren. Als de contante terugbetaling van een lening bijvoorbeeld zowel rente als kapitaal omvat, dan kan het rente-element worden ingedeeld als een operationele activiteit, en het kapitaalelement als een financieringsactiviteit.

Operationele activiteiten

13 De hoeveelheid kasstromen die voortkomt uit operationele activiteiten is een bepalende factor voor de mate waarin de activiteiten van de entiteit voldoende kasstromen hebben gegenereerd om leningen terug te betalen, de bedrijfsvoering van de entiteit te handhaven, dividenden te betalen en nieuwe investeringen te doen zonder dat de entiteit een beroep hoeft te doen op externe financieringsbronnen. Informatie over de specifieke componenten van historische kasstromen uit operationele activiteiten die in verband wordt gebracht met andere informatie is nuttig bij het voorspellen van toekomstige kasstromen uit operationele activiteiten.

14 Kasstromen uit operationele activiteiten zijn hoofdzakelijk afkomstig van de voornaamste opbrengstengenererende activiteiten van de entiteit. Derhalve zijn zij veelal het resultaat van de transacties en andere gebeurtenissen die medebepalend zijn voor de winst of het verlies. Voorbeelden van kasstromen uit operationele activiteiten zijn:

(a) contante ontvangsten uit de verkoop van goederen en de verrichting van diensten;

(b) contante ontvangsten uit hoofde van royalty's, honoraria, provisies en overige opbrengsten;

▼B

(c) contante betalingen aan leveranciers voor goederen en diensten;

(d) contante betalingen aan en uit naam van werknemers;

(e) contante ontvangsten en contante betalingen van een verzekeringsentiteit voor premies en claims, lijfrente en andere polisvoordelen;

(f) contante betalingen voor winstbelastingen of contante ontvangsten uit hoofde van terugbetaalde winstbelastingen, tenzij ze specifiek kunnen worden ingedeeld als kasstromen uit financierings- en investeringsactiviteiten; en

(g) contante ontvangsten en betalingen uit hoofde van contracten die voor handelsdoeleinden zijn aangegaan.

▼M8

Sommige transacties, zoals de verkoop van een fabrieksonderdeel, kunnen leiden tot een winst die of verlies dat wordt opgenomen in de bepaling van de winst of het verlies. De kasstromen die verband houden met dergelijke transacties zijn kasstromen uit investeringsactiviteiten. Contante betalingen voor de vervaardiging of verwerving van activa die voor verhuur aan derden worden aangehouden en later voor verkoop worden aangehouden als beschreven in alinea 68A van IAS 16 *Materiële vaste activa* zijn echter kasstromen uit operationele activiteiten. De contante ontvangsten uit de verhuur en latere verkoop van dergelijke activa zijn eveneens kasstromen uit operationele activiteiten.

▼B

15 Een entiteit kan effecten en leningen aanhouden voor handelsdoeleinden, in welk geval ze gelijkgesteld kunnen worden met voorraden die specifiek voor verkoop werden verworven. Daarom worden kasstromen die voortkomen uit de aankoop en verkoop van effecten voor handelsdoeleinden ingedeeld als operationele activiteiten. Evenzo worden vooruitbetalingen in contanten en leningen door financiële instellingen gewoonlijk ingedeeld als operationele activiteiten, aangezien zij verband houden met de belangrijkste opbrengstengenererende activiteit van die entiteit.

Investeringsactiviteiten

▼M22

16 De afzonderlijke presentatie van kasstromen die voortkomen uit investeringsactiviteiten is belangrijk, aangezien de kasstromen een indicatie geven van de mate waarin uitgaven zijn gedaan voor middelen die bedoeld zijn om toekomstige baten en kasstromen te genereren. Alleen uitgaven die in een in de balans opgenomen actief resulteren, komen in aanmerking voor classificatie als investeringsactiviteiten. Voorbeelden van kasstromen die voortkomen uit investeringsactiviteiten zijn:

▼B

(a) contante betalingen om materiële vaste activa, immateriële activa en andere vaste activa te verwerven. Deze betalingen omvatten betalingen die verband houden met geactiveerde ontwikkelingskosten en zelf vervaardigde materiële vaste activa;

(b) contante ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa, immateriële activa en andere vaste activa;

▼B

(c) contante betalingen voor de verwerving van eigenvermogensinstrumenten of schuldbewijzen van andere entiteiten en belangen in joint ventures (met uitsluiting van betalingen voor instrumenten die beschouwd worden als kasequivalenten of instrumenten die worden aangehouden voor handelsdoeleinden);

(d) contante ontvangsten uit de verkoop van eigenvermogens- of schuldinstrumenten van andere entiteiten en belangen in joint ventures (met uitsluiting van ontvangsten voor instrumenten die beschouwd worden als kasequivalenten en voor instrumenten die worden aangehouden voor handelsdoeleinden);

(e) contante vooruitbetalingen en leningen aan derden (met uitsluiting van vooruitbetalingen en leningen die door een financiële instelling worden toegekend);

(f) contante ontvangsten uit de terugbetaling van vooruitbetalingen en leningen aan derden (met uitsluiting van vooruitbetalingen en leningen van een financiële instelling);

(g) contante betalingen voor futurescontracten, termijncontracten, optiecontracten en swapcontracten, tenzij dergelijke contracten voor handelsdoeleinden worden aangehouden of de betalingen zijn ingedeeld als financieringsactiviteiten; en

(h) contante ontvangsten uit futurescontracten, termijncontracten, optiecontracten en swapcontracten, tenzij deze contracten voor handelsdoeleinden worden aangehouden of de ontvangsten zijn ingedeeld als financieringsactiviteiten.

Indien een contract wordt aangegaan om een bepaalde positie af te dekken, worden de daaruit voortvloeiende kasstromen op dezelfde manier ingedeeld als de kasstromen die samenhangen met de afgedekte positie.

Financieringsactiviteiten

17 De afzonderlijke presentatie van kasstromen die voortkomen uit financieringsactiviteiten is belangrijk, omdat ze nuttig is om te voorspellen in welke mate kapitaalverschaffers van de entiteit beslag zullen leggen op de toekomstige kasstromen. Voorbeelden van kasstromen die voortkomen uit financieringsactiviteiten zijn:

(a) contante ontvangsten uit de uitgifte van aandelen of andere eigenvermogensinstrumenten;

(b) contante betalingen aan eigenaars om aandelen van de entiteit te verwerven of in te kopen;

(c) contante ontvangsten uit de uitgifte van kortlopende, middellang lopende en langlopende schuldbewijzen, leningen, hypotheken en andere kortlopende of langlopende leningen;

(d) contante terugbetalingen van geleende bedragen; en

(e) contante betalingen door een lessee voor de vermindering van de uitstaande verplichting voor een financiële lease.

▼B

PRESENTATIE VAN KASSTROMEN UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN

18 Een entiteit moet voor haar verslaggeving over kasstromen uit operationele activiteiten een van de volgende methoden hanteren:

(a) de directe methode, waarbij de belangrijkste categorieën van contante bruto-ontvangsten en contante brutobetalingen worden gepresenteerd; dan wel

(b) de indirecte methode, waarbij de winst of het verlies wordt aangepast om rekening te houden met de gevolgen van transacties van niet-contante aard, overlopende posten uit hoofde van reeds ontvangen of betaalde, dan wel nog te ontvangen of te betalen kasstromen uit operationele activiteiten, en baten of lasten die verband houden met investerings- of financieringskasstromen.

19 Entiteiten worden aangemoedigd om de directe methode te hanteren voor de presentatie van kasstromen uit operationele activiteiten. De directe methode verschaft informatie die nuttig kan zijn voor het inschatten van de toekomstige kasstromen, die niet beschikbaar is als de indirecte methode wordt gehanteerd. Bij hantering van de directe methode kan op verschillende manieren informatie worden verkregen over de belangrijkste categorieën van contante bruto-ontvangsten en contante brutobetalingen:

(a) uit de administratie van de entiteit; dan wel

(b) door de verkoop, kostprijs van de omzet (rentebaten en soortgelijke baten en rentelasten en soortgelijke lasten voor een financiële instelling) en overige posten in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ aan te passen om rekening te houden met:

(i) wijzigingen die tijdens de periode hebben plaatsgevonden in voorraden en bedrijfsvorderingen en -schulden;

(ii) overige niet-geldelijke posten; en

(iii) overige posten die investerings- of financieringskasstromen tot gevolg hebben.

20 Bij hantering van de indirecte methode wordt de nettokasstroom uit operationele activiteiten bepaald door de winst of het verlies aan te passen om rekening te houden met de gevolgen van:

(a) wijzigingen die tijdens de periode hebben plaatsgevonden in voorraden en bedrijfsvorderingen en -schulden;

(b) niet-geldelijke posten, zoals afschrijvingen, voorzieningen, uitgestelde belastingen, niet-gerealiseerde winst of verlies uit wisselkoersverschillen, niet-uitgekeerde winst van geassocieerde deelnemingen en minderheidsbelangen; en

(c) alle overige posten die investerings- of financieringskasstromen tot gevolg hebben.

Anderzijds kan de nettokasstroom uit operationele activiteiten volgens de indirecte methode worden gepresenteerd door de opbrengsten en lasten uit ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ weer te geven, alsmede de wijzigingen die tijdens de periode hebben plaatsgevonden in voorraden en bedrijfsvorderingen en -schulden.

PRESENTATIE VAN KASSTROMEN UIT INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN

21 Een entiteit moet de belangrijkste categorieën van contante bruto-ontvangsten en contante brutobetalingen die voortkomen uit investerings- en financieringsactiviteiten afzonderlijk presenteren, tenzij de in alinea's 22 en 24 beschreven kasstromen op nettobasis worden gepresenteerd.

▼B

PRESENTATIE VAN KASSTROMEN OP NETTOBASIS

22 Kasstromen die voortkomen uit de volgende bedrijfs-, investerings- of financieringsactiviteiten mogen op nettobasis worden gepresenteerd:

(a) contante ontvangsten en betalingen in naam van cliënten, indien de kasstromen veeleer de activiteiten van de cliënt weerspiegelen en niet zozeer die van de entiteit; en

(b) contante ontvangsten en betalingen voor posten met een snelle omzet, grote bedragen en korte looptijden.

23 Voorbeelden van contante ontvangsten en betalingen waarnaar in alinea 22(a) wordt verwezen zijn:

(a) de aanvaarding en terugbetaling van direct opvraagbare deposito's van een bank;

(b) middelen die voor cliënten worden aangehouden door een beleggingsinstelling; en

(c) huurgelden die in naam van eigenaars van eigendommen worden geïnd en aan hen worden doorgestort.

Voorbeelden van contante ontvangsten en betalingen waarnaar in alinea 22(b) wordt verwezen, zijn vooruitbetalingen voor en de terugbetaling van:

(a) hoofdsommen voor cliënten van een creditcardorganisatie;

(b) de aankoop en verkoop van beleggingen; en

(c) andere kortetermijnleningen, bijvoorbeeld leningen met een looptijd van maximaal drie maanden.

24 Kasstromen die voortkomen uit elk van de volgende activiteiten van een financiële instelling mogen op nettobasis worden gepresenteerd:

(a) contante ontvangsten en betalingen voor de aanvaarding en terugbetaling van deposito's met een vaste vervaldatum;

(b) de plaatsing en opvraging van deposito's bij andere financiële instellingen; en

(c) vooruitbetalingen in contanten en leningen aan cliënten en de terugbetaling van deze vooruitbetalingen en leningen.

KASSTROMEN IN VREEMDE VALUTA

25 Kasstromen die voortkomen uit transacties in vreemde valuta moeten worden gepresenteerd in de functionele valuta van een entiteit door op het bedrag in vreemde valuta de wisselkoers toe te passen die op de datum van de kasstroom geldt tussen de functionele valuta en de vreemde valuta.

26 De kasstromen van een buitenlandse dochteronderneming moeten worden omgerekend tegen de wisselkoersen die op de data van de kasstromen gelden tussen de functionele valuta en de vreemde valuta.

27 Kasstromen die luiden in vreemde valuta moeten worden gerapporteerd op een wijze die in overeenstemming is met IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen*. Deze standaard staat het gebruik toe van een wisselkoers die de huidige koers benadert. Er mag bijvoorbeeld een gewogen gemiddelde wisselkoers voor een periode worden gehanteerd om transacties in vreemde valuta of de omrekening van de kasstromen van een buitenlandse dochteronderneming te presenteren. Anderzijds staat IAS 21 niet toe dat voor de omrekening van de kasstromen van een buitenlandse dochteronderneming de wisselkoers op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ wordt gebruikt.

▼B

28 Niet-gerealiseerde winsten en verliezen die voortvloeien uit wisselkoerswijzigingen zijn geen kasstromen. Wel moeten de gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten die in vreemde valuta worden aangehouden of verschuldigd zijn in het kasstroomoverzicht worden gepresenteerd teneinde een aansluiting te bieden tussen de geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin en aan het eind van de periode. Dit bedrag wordt apart van de kasstromen uit bedrijfs-, investerings- en financieringsactiviteiten gepresenteerd en omvat de verschillen die eventueel zouden hebben bestaan indien deze kasstromen waren gepresenteerd volgens de wisselkoersen aan het eind van de periode.

29 [Verwijderd]

30 [Verwijderd]

RENTE EN DIVIDENDEN

31 Kasstromen uit ontvangen en betaalde rente en dividenden moeten elk afzonderlijk worden gepresenteerd. Elke kasstroom moet voor elke periode op consistente wijze worden ingedeeld als zijnde afkomstig uit bedrijfs-, investerings- of financieringsactiviteiten.

▼M1

32 Het totaalbedrag van de tijdens een periode betaalde rente moet in het kasstroomoverzicht worden opgenomen, ongeacht of het ►M5 in winst of verlies ◄ als een last is geboekt of werd geactiveerd in overeenstemming met IAS 23 *Financieringskosten*.

▼B

33 Betaalde rente en ontvangen rente en dividenden worden voor een financiële instelling gewoonlijk ingedeeld als kasstromen uit operationele activiteiten. Er bestaat echter geen consensus over de indeling van deze kasstromen voor andere entiteiten. Betaalde rente en ontvangen rente en dividenden kunnen als kasstromen uit operationele activiteiten worden ingedeeld, omdat ze medebepalend zijn voor de winst of het verlies. Anderzijds kunnen betaalde rente en ontvangen rente en dividenden worden ingedeeld als respectievelijk financieringskasstromen en investeringskasstromen omdat zij de kosten vertegenwoordigen voor het verkrijgen van financiële middelen of rendement op beleggingen.

34 Betaalde dividenden kunnen als financieringskasstroom worden ingedeeld omdat zij de kosten vertegenwoordigen voor het verkrijgen van financiële middelen. Anderzijds kunnen betaalde dividenden ook worden ingedeeld als component van de kasstromen uit operationele activiteiten om gebruikers als hulpmiddel te dienen bij het bepalen van het vermogen van een entiteit om dividenden te betalen uit de kasstromen uit operationele activiteiten.

WINSTBELASTINGEN

35 Kasstromen die voortkomen uit winstbelastingen moeten afzonderlijk worden gepresenteerd en moeten worden ingedeeld als kasstromen uit operationele activiteiten, tenzij een specifiek verband kan worden gelegd met financierings- en investeringsactiviteiten.

▼B

36 Winstbelastingen zijn verschuldigd op transacties waaruit kasstromen voortvloeien en die in een kasstroomoverzicht zijn ingedeeld als bedrijfs, investerings- of financieringsactiviteiten. Hoewel de belastinglast mogelijk onmiddellijk in verband kan worden gebracht met investerings- of financieringsactiviteiten, is het praktisch vaak niet haalbaar om de verwante kasstromen uit belastingen te identificeren, die overigens in een andere periode kunnen plaatsvinden dan de kasstromen uit de onderliggende transactie. Bijgevolg worden betaalde belastingen gewoonlijk ingedeeld als kasstromen uit operationele activiteiten. Als het daarentegen praktisch wel haalbaar is om de kasstroom uit belastingen in verband te brengen met een afzonderlijke transactie waaruit kasstromen voortvloeien die worden ingedeeld als kasstromen uit investerings- of financieringsactiviteiten, wordt ook de kasstroom uit belastingen ingedeeld als zijnde afkomstig uit een investeringsactiviteit c.q. financieringsactiviteit. Als kasstromen uit belastingen over meer dan één activiteitencategorie worden gespreid, moet het totale bedrag van de betaalde belastingen worden vermeld.

INVESTERINGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN, GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN EN JOINT VENTURES

▼M32

37 Bij de administratieve verwerking van een investering in een geassocieerde deelneming, joint venture of dochteronderneming die administratief wordt verwerkt volgens de equity-methode of de kostprijsmethode, moet een investeerder zijn verslaggeving in het kasstroomoverzicht beperken tot de kasstromen tussen zichzelf en de deelneming, bijvoorbeeld tot dividenden en vooruitbetalingen.

38 Een entiteit die haar belang in een geassocieerde deelneming of joint venture verwerkt volgens de equity-methode, moet in haar kasstroomoverzicht de kasstromen die betrekking hebben op haar investeringen in de geassocieerde deelneming of joint venture, en uitkeringen en andere betalingen of ontvangsten tussen zichzelf en de geassocieerde deelneming of joint venture opnemen.

▼M11

WIJZIGINGEN IN EIGENDOMSBELANGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN EN ANDERE BEDRIJVEN

39 De totale kasstromen die voortvloeien uit het verkrijgen of verliezen van zeggenschap over dochterondernemingen of andere bedrijven moeten afzonderlijk worden gepresenteerd en moeten worden ingedeeld als investeringsactiviteiten.

40 Een entiteit moet zowel voor het verkrijgen als verliezen van zeggenschap over dochterondernemingen of andere bedrijven tijdens de periode de totalen vermelden van:

(a) de totale betaalde of ontvangen vergoeding;

(b) het gedeelte van de vergoeding dat bestaat uit geldmiddelen en kasequivalenten;

(c) het bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten in de dochterondernemingen of andere bedrijven waarover de zeggenschap wordt verkregen of verloren; en

(d) het bedrag van de activa en verplichtingen die geen geldmiddelen of kasequivalenten zijn in de dochterondernemingen of andere bedrijven waarover de zeggenschap wordt verkregen of verloren, onderverdeeld in de belangrijkste categorieën.

▼M38

40A Een beleggingsentiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 10 *Geconsolideerde Jaarrekening*) hoeft de alinea's 40(c) of 40(d) niet toe te passen op een belegging in een dochteronderneming die moet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼M11

41 De afzonderlijke presentatie van de gevolgen — als aparte posten — van het verkrijgen of verliezen van zeggenschap over dochterondernemingen of andere bedrijven voor de kasstromen, samen met de afzonderlijke presentatie van de bedragen van overgenomen of afgestoten activa en verplichtingen, vormt een hulpmiddel om een onderscheid te maken tussen deze kasstromen en de kasstromen die voortvloeien uit de andere operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De gevolgen van het verlies van zeggenschap voor de kasstromen worden niet in mindering gebracht op de gevolgen van het verkrijgen van zeggenschap voor de kasstromen.

42 Het totaalbedrag van de betaalde of ontvangen geldmiddelen als vergoeding voor het verkrijgen of verliezen van zeggenschap over dochterondernemingen of andere bedrijven wordt als deel van dergelijke transacties, gebeurtenissen of wijzigingen in omstandigheden in het kasstroomoverzicht gerapporteerd zonder de overgenomen of afgestoten geldmiddelen en kasequivalenten.

▼M38

42A Kasstromen die voortkomen uit wijzigingen in eigendomsbelangen in een dochteronderneming die niet tot een verlies van zeggenschap leiden, moeten worden geclassificeerd als kasstromen uit financieringsactiviteiten, tenzij de betrokken dochteronderneming in handen is van een beleggingsentiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 10) en moet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

42B Wijzigingen in eigendomsbelangen in een dochteronderneming die niet tot een verlies van zeggenschap leiden, zoals de latere aankoop of verkoop van eigenvermogensinstrumenten van een dochteronderneming door een moedermaatschappij, moeten administratief worden verwerkt als eigenvermogenstransacties (zie IFRS 10), tenzij de betrokken dochteronderneming in handen is van een beleggingsentiteit en moet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. Dienovereenkomstig moeten de resulterende kasstromen worden geclassificeerd op dezelfde wijze als andere transacties met eigenaars die in alinea 17 beschreven zijn.

▼B

TRANSACTIES IN NATURA

43 Investerings- en financieringstransacties waarvoor het gebruik van geldmiddelen of kasequivalenten niet vereist is, mogen niet in een kasstroomoverzicht worden opgenomen. Dergelijke transacties moeten elders in de jaarrekening worden vermeld op een manier die alle relevante informatie verschaft over deze investerings- en financieringsactiviteiten.

44 Vele investerings- en financieringsactiviteiten hebben geen directe invloed op de actuele kasstromen, hoewel ze wel invloed hebben op het kapitaal en de vermogensstructuur van een entiteit. Het niet opnemen van transacties in natura in het kasstroomoverzicht is consistent met het doel van een kasstroomoverzicht, aangezien deze posten geen kasstromen in de lopende periode met zich meebrengen. Voorbeelden van transacties in natura zijn:

(a) de verwerving van activa door het aangaan van verplichtingen die hiermee rechtstreeks in verband staan, of door middel van een financiële lease;

(b) de overname van een entiteit door uitgifte van eigenvermogensinstrumenten; en

(c) de omzetting van vreemd vermogen in eigen vermogen.

COMPONENTEN VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

45 Een entiteit moet de componenten van geldmiddelen en kasequivalenten vermelden, alsmede een aansluiting tussen de bedragen in haar kasstroomoverzicht en de equivalente posten die in de balans zijn opgenomen.

▼B

46 Gezien de diverse beheerspraktijken voor geldmiddelen en bankovereenkomsten in de hele wereld en om te voldoen aan IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*, moet een entiteit vermelden welke grondslagen ze hanteert voor het bepalen van de componenten van geldmiddelen en kasequivalenten.

47 De gevolgen van eventuele wijzigingen in de gehanteerde grondslag voor de bepaling van de componenten van geldmiddelen en kasequivalenten, bijvoorbeeld een wijziging in de classificatie van financiële instrumenten die voorheen werden beschouwd als onderdeel van de beleggingsportefeuille van een entiteit, moeten worden gepresenteerd in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*.

OVERIGE INFORMATIEVERSCHAFFING

48 Een entiteit moet samen met een financieel commentaar door het management ook het bedrag van de wezenlijke tegoeden van geldmiddelen en kasequivalenten presenteren die door de entiteit worden aangehouden maar die niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep.

49 Er zijn verschillende omstandigheden waarin tegoeden van geldmiddelen en kasequivalenten die door een entiteit worden aangehouden niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep. Voorbeelden zijn onder meer tegoeden van geldmiddelen en kasequivalenten aangehouden door een dochteronderneming die actief is in een land waar de vrije verhandelbaarheid van valuta's beperkt is of waar andere juridische beperkingen gelden ingeval de tegoeden niet beschikbaar zijn voor algemeen gebruik door de moedermaatschappij of andere dochterondernemingen.

50 Aanvullende informatie kan relevant zijn voor gebruikers om inzicht te verwerven in de financiële positie en de liquiditeit van een entiteit. De vermelding van deze informatie samen met een financieel commentaar door het management wordt aangemoedigd en kan het volgende omvatten:

(a) het bedrag van de niet-opgenomen financieringsfaciliteiten die mogelijk beschikbaar zijn voor toekomstige operationele activiteiten en voor het afwikkelen van investeringsverplichtingen, inclusief enige beperkingen op het gebruik van deze middelen;

▼M32

_____

▼B

(c) het totaalbedrag van de kasstromen die een toename van de bedrijfscapaciteit vertegenwoordigen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen deze kasstromen en de kasstromen die vereist zijn om de bedrijfscapaciteit te handhaven; en

(d) het bedrag van de kasstromen die voortvloeien uit de bedrijfs-, investerings- en financieringsactiviteiten van elk te rapporteren segment (zie IFRS 8 *Operationele segmenten*).

51 De afzonderlijke vermelding van kasstromen die een toename van de bedrijfscapaciteit vertegenwoordigen en de kasstromen die vereist zijn om de bedrijfscapaciteit te handhaven is nuttig omdat gebruikers op die manier kunnen bepalen of de entiteit op gepaste wijze investeert in de handhaving van haar bedrijfscapaciteit. Een entiteit die niet op gepaste wijze investeert in de handhaving van haar bedrijfscapaciteit, doet mogelijk afbreuk aan de toekomstige winstgevendheid ten voordele van liquiditeit op korte termijn en uitkeringen aan eigenaars.

▼B

52 De presentatie van gesegmenteerde kasstroominformatie stelt gebruikers in staat om een beter inzicht te verwerven in het verband tussen de kasstromen van de entiteit als geheel en die van de samenstellende onderdelen, alsmede de beschikbaarheid en variabiliteit van gesegmenteerde kasstromen.

INGANGSDATUM

53 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 1994 aanvangen.

▼M11

54 IAS 27 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) wijzigde alinea's 39 tot en met 42 en voegde alinea's 42A en 42B toe. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 27 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijzigingen op die eerdere periode toepassen. De wijzigingen moeten retroactief worden toegepast.

▼M8

55 Alinea 14 is gewijzigd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en alinea 68A van IAS 16 toepassen.

▼M22

56 Alinea 16 is gewijzigd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M32

57 De alinea's 37, 38 en 42B zijn gewijzigd en alinea 50(b) is verwijderd door IFRS 10 en IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼M38

58 De alinea's 42A en 42B zijn gewijzigd en alinea 40A is toegevoegd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 8

Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten

DOEL

1 Het doel van deze standaard is het voorschrijven van de criteria voor de keuze en wijziging van de grondslagen voor financiële verslaggeving, alsmede de administratieve verwerking van en de informatieverschaffing over wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en de correctie van fouten. De standaard beoogt de relevantie en betrouwbaarheid van de jaarrekening van een entiteit te verhogen, alsook de vergelijkbaarheid van die jaarrekening in de tijd en ten opzichte van de jaarrekeningen van andere entiteiten te verbeteren.

2 De vereisten inzake informatieverschaffing over de grondslagen voor financiële verslaggeving, met uitzondering van de vereisten met betrekking tot wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, worden uiteengezet in IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*.

TOEPASSINGSGEBIED

3 Deze standaard moet worden gebruikt bij de keuze en de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving, en bij de verwerking van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en de correctie van fouten in voorgaande perioden.

4 De administratieve verwerking van en informatieverschaffing over de fiscale gevolgen van de correctie van fouten in voorgaande perioden en van retroactieve aanpassingen om wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving toe te passen, geschieden in overeenstemming met IAS 12 *Winstbelastingen*.

DEFINITIES

5 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

De grondslagen voor financiële verslaggeving zijn de specifieke principes, grondslagen, conventies, regels en praktijken die door een entiteit worden toegepast bij de opstelling en presentatie van de jaarrekening.

Een *schattingswijziging* is een aanpassing van de boekwaarde van een actief of van een verplichting, of van het bedrag van het periodieke gebruik of verbruik van een actief, die voortvloeit uit de beoordeling van de actuele staat van activa en verplichtingen en de daaraan gerelateerde verwachte toekomstige voordelen en verplichtingen. Schattingswijzigingen vloeien voort uit nieuwe informatie of nieuwe ontwikkelingen en worden derhalve niet aangemerkt als correcties van fouten.

International Financial Reporting Standards (IFRSs) zijn standaarden en interpretaties die door de International Accounting Standards Board (IASB) zijn goedgekeurd. Deze bestaan uit:

(a) International Financial Reporting Standards;

(b) International Accounting Standards; en

(c) Interpretaties ►**M5** opgesteld door ◄ de International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) of het voormalige Standing Interpretations Committee (SIC).

▼B

Materieel belang Het weglaten of onjuist weergeven van posten is van materieel belang indien de weglating of onjuiste weergave, afzonderlijk of gezamenlijk, de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen, zou kunnen beïnvloeden. De materialiteit is afhankelijk van de omvang en aard van de weglating of de onjuiste weergave, en wordt beoordeeld op basis van de omstandigheden die zich voordoen. De omvang of aard van de post, of een combinatie van beide, kan de beslissende factor vormen.

Fouten in voorgaande perioden zijn weglatingen uit of onjuiste weergaven in de jaarrekening van een entiteit van één of meer voorgaande verslagperioden, die voortvloeien uit het niet of verkeerd gebruiken van betrouwbare informatie:

(a) die beschikbaar was op het moment waarop de jaarrekening voor die perioden werd goedgekeurd voor publicatie; en

(b) waarvan redelijkerwijs verwacht zou mogen worden dat deze werd verkregen en in aanmerking werd genomen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening.

Dergelijke fouten kunnen het gevolg zijn van rekenfouten, fouten bij de toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving, vergissingen of de verkeerde interpretatie van feiten, en fraude.

Bij *retroactieve toepassing* wordt een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving toegepast op transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden alsof deze grondslag altijd was toegepast.

Bij *retroactieve aanpassing* worden de opname en bepaling van, en de informatieverschaffing over, bedragen van elementen van de jaarrekening gecorrigeerd alsof een fout in een voorgaande periode nooit was gemaakt.

Praktisch niet haalbaar De toepassing van een vereiste is praktisch niet haalbaar wanneer de entiteit de vereiste niet kan toepassen na alle redelijke inspanningen daartoe te hebben gedaan. Voor een bepaalde voorgaande verslagperiode is het praktisch niet haalbaar om een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving retroactief toe te passen of een retroactieve aanpassing aan te brengen om een fout te corrigeren indien:

(a) de gevolgen van de retroactieve toepassing of retroactieve aanpassing niet bepaalbaar zijn;

(b) de retroactieve toepassing of de retroactieve aanpassing veronderstellingen vereist ten aanzien van wat de bedoeling van het management in die periode zou zijn geweest; dan wel

(c) de retroactieve toepassing of retroactieve aanpassing significante schattingen van bedragen vereist en het onmogelijk is om op objectieve wijze informatie over die schattingen die:

  (i) aanwijzingen verschaft over de omstandigheden die zich voordeden op de datum(s) waarop deze bedragen moeten worden opgenomen, bepaald of vermeld; en

  (ii) beschikbaar zou zijn geweest toen de jaarrekening van die voorgaande verslagperiode voor publicatie werd goedgekeurd

  te onderscheiden van andere informatie.

Onder de *prospectieve toepassing* van een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving en van de opname van de gevolgen van een schattingswijziging wordt respectievelijk verstaan:

(a) de toepassing van de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden die zich voordoen na de datum waarop de grondslag wordt gewijzigd; en

▼B

(b) de opname van de gevolgen van de schattingswijziging in de verslagperiode en in toekomstige verslagperioden waarop de wijziging van invloed is.

6 Bij de beoordeling of een weglating of onjuiste weergave invloed zou kunnen hebben op economische beslissingen van gebruikers, en daardoor van materieel belang zou zijn, moet rekening worden gehouden met de kenmerken van dergelijke gebruikers. Het *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen* vermeldt in alinea 25 dat „gebruikers geacht worden een redelijke kennis te bezitten van het bedrijfsleven, van economische activiteiten, evenals van verslaggeving, en bereid te zijn de informatie met een redelijke mate van toewijding te bestuderen". Daarom moet bij de beoordeling rekening worden gehouden met de mate waarin redelijkerwijs verwacht kan worden dat gebruikers die aan deze omschrijving voldoen, beïnvloed kunnen worden bij het nemen van hun economische beslissingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

Keuze en toepassing van grondslagen voor financiële verslaggeving

▼M8

7 Wanneer een IFRS specifiek van toepassing is op een transactie of op een andere gebeurtenis of omstandigheid, moet(en) de grondslag(en) voor financiële verslaggeving die op die post wordt (worden) toegepast, worden vastgesteld door toepassing van de IFRS.

▼B

8 In de IFRSs worden de grondslagen voor financiële verslaggeving uiteengezet met betrekking tot welke de IASB van mening is dat deze resulteren in jaarrekeningen die relevante en betrouwbare informatie bevatten over de transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden waarop zij betrekking hebben. Deze grondslagen voor financiële verslaggeving hoeven niet te worden toegepast indien het resultaat van hun toepassing niet van materieel belang is. Het is echter ongepast niet-materiële afwijkingen van de IFRSs door te voeren of deze niet te corrigeren teneinde de financiële positie, de financiële prestaties of de kasstromen van een entiteit op een bepaalde wijze te presenteren.

▼M8

9 IFRSs gaan vergezeld van leidraden om entiteiten te helpen bij de toepassing van de vereisten in de IFRSs. In al die leidraden wordt vermeld of deze integraal deel uitmaken van de IFRSs. Leidraden die integraal deel uitmaken van de IFRSs zijn dwingend. Leidraden die geen integraal deel uitmaken van de IFRSs bevatten geen vereisten voor de jaarrekening.

▼B

10 Bij het ontbreken van een ►M5 IFRS ◄ die specifiek van toepassing is op een transactie, andere gebeurtenis of omstandigheid, moet het management op oordeelkundige wijze een grondslag voor financiële verslaggeving ontwikkelen en toepassen die leidt tot informatie die:

(a) relevant is voor de economische besluitvormingsbehoeften van gebruikers; en

(b) betrouwbaar is, in de zin dat de jaarrekening:

(i) een getrouw beeld geeft van de financiële positie, de financiële prestaties en de kasstromen van de entiteit;

(ii) de economische realiteit van transacties en andere gebeurtenissen en omstandigheden weerspiegelt en niet alleen de juridische vorm;

(iii) objectief is, dat wil zeggen vrij van vooringenomenheid;

(iv) met inachtneming van voorzichtigheid is opgesteld; en

(v) in alle materiële opzichten volledig is.

▼M8

11 Bij de oordeelsvorming zoals die in alinea 10 is beschreven, moet het management gebruikmaken, en de toepasbaarheid beoordelen, van de volgende bronnen (in afnemende volgorde van betekenis):

(a) de vereisten in IFRSs waarin soortgelijke en verwante kwesties worden behandeld; en

(b) de definities, opnamecriteria en waarderingsbegrippen voor activa, verplichtingen, baten en lasten in het *Raamwerk*.

▼B

12 Bij de oordeelsvorming zoals die in alinea 10 is beschreven, mag het management ook rekening houden met de recentste uitspraken van andere regelgevers van financiële verslaggeving die een gelijksoortig conceptueel raamwerk hanteren voor de opstelling van verslaggevingsstandaarden, met andere verslaggevingsliteratuur en met aanvaarde praktijken in de sector, voor zover zij niet in strijd zijn met de bronnen die in alinea 11 zijn vermeld.

Consistentie van de grondslagen voor financiële verslaggeving

13 Een entiteit moet op consistente wijze haar grondslagen voor financiële verslaggeving kiezen en toepassen op gelijksoortige transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden, tenzij een ►M5 IFRS ◄ uitdrukkelijk vereist of toestaat dat posten die volgens verschillende grondslagen voor financiële verslaggeving kunnen worden verwerkt, worden gecategoriseerd. Indien een ►M5 IFRS ◄ een dergelijke categorisering vereist of toestaat, moet een geschikte grondslag voor financiële verslaggeving worden gekozen en op iedere categorie consistent worden toegepast.

Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving

14 Een entiteit mag een grondslag voor financiële verslaggeving alleen wijzigen indien de wijziging:

(a) door een ►M5 IFRS ◄ wordt voorgeschreven; dan wel

(b) leidt tot een jaarrekening die betrouwbare en meer relevante informatie verstrekt over de gevolgen van transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden voor de financiële positie, financiële prestatie of kasstromen van de entiteit.

15 Gebruikers van de jaarrekening moeten de jaarrekening van een entiteit in de tijd kunnen vergelijken om tendensen in de financiële positie, financiële prestaties en kasstromen van de entiteit te onderkennen. Om die reden worden binnen elke periode en van de ene naar de volgende periode dezelfde grondslagen voor financiële verslaggeving toegepast, tenzij een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving voldoet aan een van de in alinea 14 omschreven criteria.

16 Onder wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving wordt niet verstaan:

(a) de toepassing van een grondslag voor financiële verslaggeving op transacties, andere gebeurtenissen of omstandigheden die in wezen verschillen van de transacties, andere gebeurtenissen of omstandigheden die in het verleden hebben plaatsgevonden; en

(b) de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op transacties, andere gebeurtenissen of omstandigheden die voorheen niet hebben plaatsgevonden of die niet van materieel belang waren.

17 De initiële toepassing van een grondslag om activa te herwaarderen overeenkomstig IAS 16 *Materiële vaste activa* of op grond van IAS 38 *Immateriële activa* is een wijziging van een grondslag voor financiële verslaggeving die behandeld moet worden als een herwaardering in overeenstemming met IAS 16 of IAS 38, en niet in overeenstemming met deze standaard.

▼B

18 De alinea's 19 tot en met 31 zijn niet van toepassing op de wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving beschreven in alinea 17.

Toepassing van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving

19 Behoudens alinea 23:

(a) moet een entiteit een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving verwerken die voortvloeit uit de initiële toepassing van een ►**M5** IFRS ◄, overeenkomstig de eventuele specifieke overgangsbepalingen in die standaard of interpretatie; en

(b) moet een entiteit de wijziging retroactief toepassen wanneer ze een grondslag voor financiële verslaggeving wijzigt bij de eerste toepassing van een ►**M5** IFRS ◄ waarin geen bijzondere overgangsbepalingen zijn opgenomen met betrekking tot die wijziging, of wanneer ze een grondslag voor financiële verslaggeving vrijwillig wijzigt.

20 In het kader van deze standaard vormt een eerdere toepassing van een ►**M5** IFRS ◄ geen vrijwillige wijziging van de grondslagen voor financiële verslaggeving.

21 Indien er geen ►**M5** IFRS ◄ voorhanden is die specifiek van toepassing is op een transactie, een andere gebeurtenis of omstandigheid, kan het management, in overeenstemming met alinea 12, een grondslag voor financiële verslaggeving toepassen ontleend aan de recentste uitspraken van andere regelgevers van financiële verslaggeving die gebruikmaken van een gelijksoortig conceptueel raamwerk om verslaggevingsstandaarden te ontwikkelen. Indien de entiteit, na een wijziging van een dergelijke uitspraak, ervoor kiest een grondslag voor financiële verslaggeving te wijzigen, wordt die wijziging verwerkt en toegelicht als een vrijwillige wijziging van de grondslagen voor financiële verslaggeving.

Retroactieve toepassing

22 Wanneer een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving retroactief wordt toegepast in overeenstemming met alinea 19(a) of (b), moet een entiteit, behoudens alinea 23, het beginsaldo van elke desbetreffende component van het eigen vermogen voor de vroegste voorgaande gepresenteerde periode en de andere vergelijkende bedragen die voor elke voorgaande gepresenteerde periode vermeld zijn, aanpassen, alsof de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving altijd was toegepast.

Beperkingen op retroactieve toepassing

23 Wanneer op grond van alinea 19(a) of (b) retroactieve toepassing vereist is, moet een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving retroactief worden toegepast, behalve voor zover het praktisch niet haalbaar is om ofwel de periodegebonden gevolgen of het cumulatieve effect van de wijziging te bepalen.

24 Wanneer het praktisch niet haalbaar is om de periodegebonden gevolgen te bepalen van een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving op vergelijkende informatie van één of meer voorgaande verslagperioden, moet de entiteit de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving toepassen op de boekwaarde van activa en verplichtingen vanaf het begin van de vroegste periode (de vroegste periode kan de verslagperiode zijn) waarvoor retroactieve toepassing mogelijk is. De entiteit moet voor die periode het beginsaldo van elke desbetreffende eigenvermogenscomponent dienovereenkomstig aanpassen.

25 Wanneer het praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve effect, aan het begin van de verslagperiode, van de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op alle voorgaande verslagperioden te bepalen, moet de entiteit de vergelijkende informatie aanpassen om de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving prospectief toe te passen vanaf het vroegste tijdstip waarop dit praktisch haalbaar is.

▼B

26 Wanneer een entiteit een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving retroactief toepast, past zij deze toe op de vergelijkende informatie vanaf de vroegste verslagperiode waarvoor toepassing praktisch haalbaar is. Retroactieve toepassing voor een voorgaande periode is praktisch niet haalbaar tenzij het mogelijk is om het cumulatieve effect te bepalen op de bedragen in de balans aan zowel het begin als het einde van die periode. Het bedrag van de resulterende aanpassing dat betrekking heeft op de perioden vóór de perioden die in de jaarrekening worden gepresenteerd, wordt verwerkt in het beginsaldo van elke desbetreffende component van het eigen vermogen van de vroegste voorgaande gepresenteerde periode. De aanpassing wordt gewoonlijk verwerkt in ingehouden winsten. De aanpassing kan echter worden verwerkt in een andere component van het eigen vermogen (bijvoorbeeld ter naleving van een ►**M5** IFRS ◄). Alle andere informatie over voorgaande perioden, zoals historische overzichten van financiële gegevens, wordt eveneens aangepast vanaf de vroegste verslagperiode waarvoor aanpassing praktisch haalbaar is.

27 Als het voor een entiteit praktisch niet haalbaar is om een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving retroactief toe te passen, omdat zij niet in staat is om het cumulatieve effect te bepalen van de toepassing van de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op alle voorgaande verslagperioden, past de entiteit, overeenkomstig alinea 25, de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving prospectief toe, en wel vanaf van de vroegste periode waarvoor toepassing mogelijk is. Zij houdt derhalve geen rekening met het gedeelte van de cumulatieve aanpassing van de activa, de verplichtingen en het eigen vermogen dat betrekking heeft op de periode daarvoor. De wijziging van een grondslag voor financiële verslaggeving is toegestaan, zelfs indien het voor geen enkele voorgaande verslagperiode praktisch niet haalbaar is om de grondslag prospectief toe te passen. De alinea's 50 tot en met 53 bevatten een leidraad voor gevallen waarin toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving voor één of meer voorgaande perioden praktisch niet haalbaar is.

Informatieverschaffing

28 Wanneer de eerste toepassing van een ►**M5** IFRS ◄ een effect heeft op de verslagperiode of een voorgaande periode, of een dergelijk effect zou hebben, behalve dat het praktisch niet haalbaar is om het bedrag van de aanpassing te bepalen, of een effect zou kunnen hebben op toekomstige perioden, moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) de naam van de standaard of interpretatie;

(b) indien van toepassing, het feit dat de grondslagen voor financiële verslaggeving gewijzigd zijn in overeenstemming met de overgangsbepalingen;

(c) de aard van de wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving;

(d) indien van toepassing, een beschrijving van de overgangsbepalingen;

(e) indien van toepassing, de overgangsbepalingen die een effect zouden kunnen hebben op toekomstige verslagperioden;

(f) voor zover praktisch haalbaar, het bedrag van de aanpassing voor de verslagperiode en voor iedere voorgaande gepresenteerde periode:

  (i) voor elke desbetreffende post in de jaarrekening; en

  (ii) indien IAS 33 *Winst per aandeel* van toepassing is op de entiteit, voor de normale en de verwaterde winst per aandeel;

(g) voor zover praktisch haalbaar, het bedrag van de aanpassing dat betrekking heeft op perioden die voorafgaan aan de gepresenteerde verslagperioden; en

(h) indien retroactieve toepassing zoals vereist in alinea 19(a) of (b) praktisch niet haalbaar is voor een bepaalde voorgaande periode of voor perioden die voorafgaan aan de gepresenteerde perioden, de omstandigheden die hebben geleid tot de bestaande situatie en een beschrijving op welke wijze en met ingang van welk tijdstip de wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving is toegepast.

▼B

In de jaarrekeningen van daaropvolgende verslagperioden hoeft deze informatie niet opnieuw te worden verstrekt.

29 Wanneer een vrijwillige wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving een effect heeft op de verslagperiode of op een voorgaande periode, of een effect zou hebben op die periode, behalve dat het praktisch niet haalbaar is om het bedrag van de aanpassing te bepalen, of een effect zou kunnen hebben op toekomstige perioden, moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) de aard van de wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving;

(b) de redenen waarom de toepassing van de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving betrouwbare en meer relevante informatie oplevert;

(c) voor zover praktisch haalbaar, het bedrag van de aanpassing voor de verslagperiode en voor iedere voorgaande gepresenteerde periode:

(i) voor elke desbetreffende post in de jaarrekening; en

(ii) indien IAS 33 van toepassing is op de entiteit, voor de normale en verwaterde winst per aandeel;

(d) voor zover praktisch haalbaar, het bedrag van de aanpassing dat betrekking heeft op perioden die voorafgaan aan de gepresenteerde verslagperioden; en

(e) indien retroactieve toepassing praktisch niet haalbaar is voor een bepaalde voorgaande periode of voor perioden die voorafgaan aan de gepresenteerde perioden, de omstandigheden die hebben geleid tot de bestaande situatie en een beschrijving op welke wijze en met ingang van welk tijdstip de wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving is toegepast.

In de jaarrekeningen van daaropvolgende verslagperioden hoeft deze informatie niet opnieuw te worden verstrekt.

30 Wanneer een entiteit een nieuwe standaard of interpretatie die is uitgegeven maar nog niet van kracht is niet heeft toepast, moet de entiteit:

(a) dat feit vermelden; en

(b) bekende of redelijkerwijs schatbare informatie vermelden die van belang is om de mogelijke impact te beoordelen die de toepassing van de nieuwe standaard of interpretatie zal hebben op de jaarrekening van de entiteit van de periode waarin deze voor het eerst wordt toegepast.

31 Bij de naleving van alinea 30 overweegt een entiteit de volgende informatie te verstrekken:

(a) de naam van de nieuwe standaard of interpretatie;

(b) de aard van de aanstaande wijziging of wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving;

(c) de datum met ingang waarvan de toepassing van de standaard of de interpretatie vereist wordt;

(d) de datum met ingang waarvan de entiteit voornemens is de standaard of interpretatie voor het eerst toe te passen; en

(e) hetzij:

(i) een bespreking van de verwachte impact van de eerste toepassing van de standaard of de interpretatie op de jaarrekening van de entiteit; dan wel

(ii) indien die impact niet bekend of redelijkerwijs inschatbaar is, een mededeling van deze strekking.

▼B

SCHATTINGSWIJZIGINGEN

32 Als gevolg van de onzekerheden die inherent zijn aan de bedrijfsactiviteiten van een entiteit, kunnen veel posten in de jaarrekening niet exact worden gewaardeerd maar slechts worden geschat. Schattingen impliceren oordeelsvorming op basis van de recentste, betrouwbare informatie die beschikbaar is. Schattingen kunnen bijvoorbeeld vereist zijn voor:

(a) oninbare vorderingen;

(b) incourante voorraden;

(c) de reële waarde van financiële activa of financiële verplichtingen;

(d) de gebruiksduur of het verwachte verbruikspatroon van de toekomstige economische voordelen die zijn besloten in af te schrijven activa; en

(e) garantieverplichtingen.

33 Het gebruik van redelijke schattingen is een essentieel onderdeel van het opstellen van jaarrekeningen en ondergraaft de betrouwbaarheid daarvan niet.

34 Een schatting moet mogelijk herzien worden als de omstandigheden waarop de schatting was gebaseerd, veranderen, of als men over nieuwe informatie of meer ervaring beschikt. Vanwege de aard van een schattingswijziging heeft een schattingswijziging geen betrekking op voorgaande perioden en houdt zij geen correctie van een fout in.

35 Een wijziging in de toegepaste waarderingsgrondslag is een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving en geen schattingswijziging. Wanneer het onderscheid tussen een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving en een schattingswijziging moeilijk te maken is, wordt de wijziging verwerkt als een schattingswijziging.

36 Het effect van een schattingswijziging, niet zijnde een wijziging waarop alinea 37 van toepassing is, moet prospectief in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden verwerkt over:

(a) de periode waarin de wijziging plaatsvindt, indien de wijziging alleen invloed heeft op die periode; dan wel

(b) de periode waarin de wijziging plaatsvindt en in toekomstige perioden, indien de wijziging invloed heeft op beide.

37 Voor zover een schattingswijziging leidt tot wijzigingen in activa en verplichtingen, of betrekking heeft op een component van het eigen vermogen, moet deze wijziging worden verwerkt, in de periode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden, door de boekwaarde van het desbetreffende actief, de desbetreffende verplichting of de desbetreffende component van het eigen vermogen te wijzigen.

38 Prospectieve opname van het effect van een schattingswijziging betekent dat de wijziging vanaf de datum van de schattingswijziging wordt toegepast op transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden. Een schattingswijziging kan alleen invloed hebben op de winst of het verlies over de verslagperiode, of op de winst of het verlies over zowel de verslagperiode als toekomstige perioden. Een schattingswijziging in het bedrag van oninbare vorderingen bijvoorbeeld heeft alleen invloed op de winst of het verlies over de verslagperiode en wordt daarom in de verslagperiode opgenomen. Een gewijzigde inschatting van de gebruiksduur of het verwachte gebruikspatroon van toekomstige economische voordelen die vervat zijn in een af te schrijven actief, heeft echter invloed op de afschrijvingskosten over de verslagperiode en over elke toekomstige periode tijdens de resterende gebruiksduur van het actief. In beide gevallen wordt het effect van de wijziging met betrekking tot de verslagperiode opgenomen als baat of last in de verslagperiode. Het eventuele effect op toekomstige perioden wordt opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ van deze toekomstige perioden.

▼B

Informatieverschaffing

39 Een entiteit moet de aard en het bedrag vermelden van een schattingswijziging die invloed heeft op de verslagperiode of waarvan wordt verwacht dat deze een invloed zal hebben in toekomstige perioden. Er hoeft geen informatie te worden verstrekt over het effect op toekomstige perioden wanneer de inschatting van dat effect praktisch niet haalbaar is.

40 Indien het bedrag van het effect in toekomstige perioden niet vermeld wordt omdat de inschatting ervan praktisch niet haalbaar is, moet de entiteit dit feit vermelden.

FOUTEN

41 Fouten kunnen ontstaan met betrekking tot de opname, waardering, presentatie of vermelding van elementen van de jaarrekening. De jaarrekening is niet in overeenstemming met de IFRSs indien ze materiële of niet-materiële fouten bevat die opzettelijk zijn gemaakt teneinde de financiële positie, financiële prestaties of kasstromen van een entiteit op een bepaalde manier te presenteren. Potentiële fouten met betrekking tot de verslagperiode die in die periode worden ontdekt, worden gecorrigeerd voordat de jaarrekening voor publicatie wordt goedgekeurd. Materiële fouten worden echter soms pas in een latere periode ontdekt. In dat geval worden de fouten in de voorgaande periode gecorrigeerd in de vergelijkende informatie die in de jaarrekening van die latere periode wordt opgenomen (zie alinea's 42 tot en met 47).

42 Een entiteit moet, behoudens alinea 43, materiële fouten in voorgaande perioden retroactief corrigeren in de eerste complete jaarrekening die voor publicatie wordt goedgekeurd nadat de fouten zijn ontdekt, door:

(a) voor de eerdere verslagperiode(n) waarin de fout is gemaakt de vergelijkende bedragen aan te passen; dan wel

(b) voor de vroegste voorgaande gepresenteerde periode het beginsaldo van de activa, de verplichtingen en het eigen vermogen aan te passen, indien de fout gemaakt is vóór de vroegste voorgaande gepresenteerde periode.

Beperkingen op retroactieve aanpassing

43 Een fout in een voorgaande periode moet door een retroactieve aanpassing worden gecorrigeerd, behalve en voor zover de bepaling van de periodegebonden effecten of het cumulatieve effect van de fout praktisch niet haalbaar is.

44 Wanneer de bepaling van de periodegebonden effecten van een fout op vergelijkende informatie voor één of meer voorgaande verslagperioden praktisch niet haalbaar is, moet de entiteit het beginsaldo van de activa, de verplichtingen en het eigen vermogen aanpassen voor de vroegste periode waarin retroactieve aanpassing praktisch haalbaar is (dit kan de verslagperiode zijn).

45 Wanneer het praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve effect, aan het begin van de verslagperiode, van een fout op alle voorgaande perioden te bepalen, moet de entiteit de vergelijkende informatie aanpassen om de fout prospectief te corrigeren vanaf het vroegste tijdstip waarop dit praktisch haalbaar is.

▼B

46 De correctie van een fout in een voorgaande periode wordt niet opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ van de periode waarin de fout wordt ontdekt. Alle gepresenteerde informatie over voorgaande perioden, met inbegrip van historische overzichten van financiële gegevens, wordt eveneens aangepast in de vroegste periode waarin aanpassing praktisch haalbaar is.

47 Als het praktisch niet haalbaar is om het bedrag van een fout (bijvoorbeeld een vergissing bij de toepassing van een grondslag voor financiële verslaggeving) voor alle voorgaande perioden vast te stellen, dan past de entiteit, in overeenstemming met alinea 45, de vergelijkende informatie prospectief aan vanaf het vroegste tijdstip waarop aanpassing praktisch haalbaar is. De entiteit houdt derhalve geen rekening met het gedeelte van de cumulatieve aanpassing van activa, verplichtingen en eigen vermogen dat betrekking heeft op de periode vóór dat tijdstip. De alinea's 50 tot en met 53 bevatten een leidraad voor gevallen waarin de correctie van een fout in één of meer voorgaande perioden praktisch niet haalbaar is.

48 Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de correctie van fouten en schattingswijzigingen. Schattingen zijn van nature benaderingen die mogelijk moeten worden herzien zodra meer informatie beschikbaar wordt. Bijvoorbeeld de opname van winst of verlies uit het resultaat van een voorwaardelijke gebeurtenis houdt geen correctie van een fout in.

Informatieverschaffing over fouten in voorgaande perioden

49 Bij de toepassing van alinea 42 moet de entiteit de volgende informatie verschaffen:

(a) de aard van de fout in de voorgaande periode;

(b) voor zover praktisch haalbaar, voor elke voorgaande gepresenteerde periode het bedrag van de correctie:

(i) voor elke desbetreffende post in de jaarrekening; en

(ii) indien IAS 33 van toepassing is op de entiteit, voor de normale en verwaterde winst per aandeel;

(c) het bedrag van de correctie aan het begin van de vroegste voorgaande gepresenteerde periode; en

(d) de omstandigheden die geleid hebben tot de bestaande situatie en een beschrijving van de wijze waarop en met ingang van wanneer de fout is gecorrigeerd, indien retroactieve aanpassing praktisch niet haalbaar is voor een bepaalde voorgaande periode.

In de jaarrekeningen van daaropvolgende verslagperioden hoeft deze informatie niet opnieuw te worden verstrekt.

PRAKTISCHE ONHAALBAARHEID MET BETREKKING TOT RETROACTIEVE TOEPASSING EN RETROACTIEVE AANPASSING

50 In sommige omstandigheden is het praktisch niet haalbaar om vergelijkende informatie voor één of meer voorgaande perioden aan te passen om zodoende een vergelijking met de verslagperiode mogelijk te maken. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat gegevens in de voorgaande periode(n) niet op een zodanige manier zijn verzameld dat ofwel retroactieve toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving (in het kader van alinea's 51 tot en met 53, met inbegrip van de prospectieve toepassing voor voorgaande perioden) of retroactieve aanpassing om een fout in een voorgaande periode te corrigeren, mogelijk is, terwijl het ook praktisch niet haalbaar kan zijn om de informatie opnieuw samen te stellen.

▼B

51 Het is vaak noodzakelijk om schattingen te maken bij de toepassing van een grondslag voor financiële verslaggeving op opgenomen of vermelde elementen van de jaarrekening met betrekking tot transacties, andere gebeurtenissen of omstandigheden. Schatten is per definitie subjectief, en schattingen kunnen na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ worden gemaakt. Het maken van schattingen is mogelijk nog lastiger bij retroactieve toepassing van een grondslag voor financiële verslaggeving of bij retroactieve aanpassing om een fout in een voorgaande periode te corrigeren. Dit hangt samen met de lange periode die verstreken kan zijn sinds het tijdstip waarop de betreffende transactie, andere gebeurtenis of omstandigheid zich heeft voorgedaan. Het doel van schattingen met betrekking tot voorgaande perioden blijft echter hetzelfde als van schattingen die in de verslagperiode worden gemaakt, namelijk dat de schatting de omstandigheden weerspiegelt die bestonden toen de transactie, andere gebeurtenis of omstandigheid zich voordeed.

▼M33

52 Daarom vereist de retroactieve toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving of de retroactieve correctie van een fout in een voorgaande periode dat informatie die

(a) aanwijzingen verschaft voor omstandigheden die bestonden op de datum (data) waarop de transactie, andere gebeurtenis of omstandigheid plaatsvond, en

(b) beschikbaar zou zijn geweest toen de jaarrekening van die voorgaande verslagperiode voor publicatie werd goedgekeurd

van andere informatie wordt onderscheiden. Voor sommige soorten schattingen (bijvoorbeeld een waardering tegen reële waarde met behulp van significante niet-waarneembare inputs), is het onuitvoerbaar om deze soorten informatie te onderscheiden. Als een retroactieve toepassing of retroactieve aanpassing een significante schatting zou vereisen waarbij het onmogelijk is deze twee soorten informatie te onderscheiden, is het onuitvoerbaar om de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving retroactief toe te passen of om een fout in een voorgaande periode retroactief te corrigeren.

▼B

53 Kennis achteraf mag niet worden gebruikt bij de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving voor, of bij de correctie van bedragen van, een voorgaande periode, noch bij het maken van veronderstellingen over de voornemens die het management in een voorgaande periode zou hebben gehad, noch bij het schatten van de bedragen die in een voorgaande periode zijn opgenomen, bepaald of vermeld. Indien een entiteit bijvoorbeeld een in een voorgaande periode gemaakte fout bij de waardering van financiële activa herstelt die voorheen overeenkomstig IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* werden geclassificeerd als tot einde looptijd aangehouden beleggingen, dan wijzigt zij niet de waarderingsgrondslag voor die periode wanneer het management later zou besluiten deze activa niet tot het einde van de looptijd aan te houden. Wanneer een entiteit een in een voorgaande periode gemaakte fout corrigeert bij de berekening van de verplichting uit hoofde van het opgebouwde ziekteverlof van werknemers in overeenstemming met IAS 19 *Personeelsbeloningen,* houdt zij geen rekening met informatie over een ongewoon hevige griepperiode tijdens de volgende periode die beschikbaar werd nadat de jaarrekening over de voorgaande periode voor publicatie werd goedgekeurd. Het feit dat bij het herzien van vergelijkende informatie voor gepresenteerde voorgaande perioden vaak significante schattingen vereist zijn, staat een betrouwbare aanpassing of correctie van de vergelijkende informatie niet in de weg.

INGANGSDATUM

54 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼**M33**

54C IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*, uitgegeven in mei 2011, wijzigde alinea 52. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**B**

INTREKKING VAN ANDERE UITSPRAKEN

55 Deze standaard vervangt IAS 8 *Nettowinst of -verlies over de periode, fundamentele fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving* (herziene versie van 1993).

56 Deze standaard vervangt de volgende interpretaties:

(a) SIC-2 *Consistentie — Activering van financieringskosten;* en

(b) SIC-18 *Consistentie — Alternatieve methoden*.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 10

▼M5

Gebeurtenissen na de verslagperiode

▼B

DOEL

1 Het doel van deze standaard is voor te schrijven:

(a) wanneer een entiteit haar jaarrekening moet aanpassen voor gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄; en

(b) welke informatie een entiteit moet vermelden in verband met de datum waarop de jaarrekening is goedgekeurd voor publicatie en over de gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄.

De standaard schrijft eveneens voor dat een entiteit haar jaarrekening niet mag opstellen op basis van het continuïteitsbeginsel indien gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ erop wijzen dat de veronderstelling dat de continuïteit van de entiteit gewaarborgd is niet gepast is.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van en informatieverschaffing over gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄.

DEFINITIES

3 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Gebeurtenissen ►M5 *na de verslagperiode* ◄ zijn zowel gunstige als ongunstige gebeurtenissen die plaatsvinden tussen ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ en de datum waarop de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen twee soorten gebeurtenissen:

(a) gebeurtenissen die wijzen op omstandigheden die bestonden op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ (*gebeurtenissen* ►M5 *na de verslagperiode* ◄ *die leiden tot aanpassing van de jaarrekening*); en

(b) gebeurtenissen die wijzen op omstandigheden die zijn ontstaan na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ (*gebeurtenissen* ►M5 *na de verslagperiode* ◄ *die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening*).

4 Het proces dat de goedkeuring van de jaarrekening voor publicatie met zich meebrengt varieert naargelang van de managementstructuur, de wettelijke vereisten en de procedures die worden gehanteerd voor het opstellen en presenteren van de jaarrekening.

▼B

5 In sommige gevallen is een entiteit verplicht haar jaarrekening na uitgifte ter goedkeuring voor te leggen aan haar aandeelhouders. In dergelijke gevallen geldt als datum waarop de jaarrekening is goedgekeurd voor publicatie de datum van de oorspronkelijke uitgifte, en niet de datum waarop de aandeelhouders de jaarrekening goedkeuren.

Voorbeeld

Het management van een entiteit completeert op 28 februari 20X2 de conceptjaarrekening over het jaar dat op 31 december 20X1 eindigt. Op 18 maart 20X2 wordt de jaarrekening onderworpen aan een beoordeling door de raad van bestuur, die de jaarrekening goedkeurt voor publicatie. Op 19 maart 20X2 maakt de entiteit haar winst en bepaalde andere financiële informatie bekend. De jaarrekening wordt op 1 april 20X2 ter beschikking gesteld van de aandeelhouders en andere geïnteresseerden. De aandeelhouders keuren de jaarrekening op hun jaarlijkse algemene vergadering van 15 mei 20X2 goed, en de goedgekeurde jaarrekening wordt vervolgens op 17 mei 20X2 bij een regelgevende instantie ingediend.

De jaarrekening is goedgekeurd voor publicatie op 18 maart 20X2 (datum waarop de raad van bestuur de jaarrekening heeft goedgekeurd voor publicatie).

6 In sommige gevallen is het management van een entiteit verplicht om de jaarrekening ter goedkeuring voor te leggen aan een raad van toezicht die uitsluitend uit niet-leidinggevende personen bestaat. In dergelijke gevallen is de datum waarop de jaarrekening is goedgekeurd voor publicatie de datum waarop het management de jaarrekening goedkeurt voor voorlegging aan de raad van toezicht.

Voorbeeld

Op 18 maart 20X2 keurt het management van een entiteit de jaarrekening goed voor voorlegging aan de raad van toezicht. De raad van toezicht is uitsluitend samengesteld uit leden zonder leidinggevende functie, en kan onder meer bestaan uit personeelsafgevaardigden en andere externe belanghebbenden. De raad van toezicht keurt de jaarrekening goed op 26 maart 20X2. De jaarrekening wordt op 1 april 20X2 ter beschikking gesteld van de aandeelhouders en andere geïnteresseerden. De aandeelhouders keuren de jaarrekening op hun jaarlijkse algemene vergadering van 15 mei 20X2 goed, en de jaarrekening wordt vervolgens op 17 mei 20X2 bij een regelgevende instantie ingediend.

De jaarrekening is goedgekeurd voor publicatie op 18 maart 20X2 (datum waarop het management de jaarrekening heeft goedgekeurd voor voorlegging aan de raad van toezicht).

7 Gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ omvatten alle gebeurtenissen die plaatsvinden in de periode tot de datum waarop de jaarrekening is goedgekeurd voor publicatie, zelfs indien deze gebeurtenissen plaatsvinden na de publicatie van een winstaankondiging of andere geselecteerde financiële informatie.

OPNAME EN WAARDERING

Gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ die leiden tot aanpassing van de jaarrekening

8 Een entiteit moet de in haar jaarrekening opgenomen bedragen aanpassen om gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ die leiden tot aanpassing van de jaarrekening weer te geven.

▼B

9 Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven van gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ die leiden tot aanpassing van de jaarrekening en waarvoor een entiteit verplicht is de in haar jaarrekening opgenomen bedragen aan te passen, of om posten op te nemen die voorheen niet waren opgenomen:

(a) de afwikkeling van een rechtszaak ►M5 na de verslagperiode ◄ die bevestigt dat de entiteit een bestaande verplichting had op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄. De entiteit past enige eerder opgenomen voorziening aan die verband houdt met deze rechtszaak, overeenkomstig IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* of neemt een nieuwe voorziening op. De entiteit vermeldt niet alleen een voorwaardelijke verplichting omdat de afwikkeling een aanvullende indicatie oplevert die wordt geacht in overeenstemming te zijn met alinea 16 van IAS 37.

(b) de ontvangst van informatie na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ waaruit blijkt dat er op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ sprake is van een bijzondere waardevermindering van een actief of dat het bedrag van een reeds opgenomen bijzonder waardeverminderingsverlies voor dat actief moet worden aangepast. Bijvoorbeeld:

(i) het faillissement van een klant dat uitgesproken wordt na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ bevestigt gewoonlijk dat er op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ een verlies bestond op een handelsvordering en dat de entiteit de boekwaarde van die handelsvordering moet aanpassen; en

(ii) de verkoop van voorraden na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ kan een indicatie geven van hun opbrengstwaarde op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

(c) de vaststelling na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ van de kostprijs van activa die vóór ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ zijn gekocht, of de opbrengsten van activa die vóór ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ zijn verkocht.

(d) de vaststelling na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ van het bedrag van winstdeling of bonusbetalingen, indien de entiteit een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting tot betaling had op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ als gevolg van gebeurtenissen van vóór die datum (zie IAS 19 *Personeelsbeloningen*).

(e) de constatering van fraude of fouten die aangeven dat de jaarrekening onjuist is.

Gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening

10 Een entiteit mag in haar jaarrekening opgenomen bedragen niet aanpassen om gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ weer te geven die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening.

►M33 11 Een voorbeeld van een gebeurtenis na de verslagperiode die niet leidt tot aanpassing van de jaarrekening is een daling van de reële waarde van beleggingen tussen het einde van de verslagperiode en de datum waarop de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie. De daling van de reële waarde houdt normaliter geen verband met de toestand van de beleggingen aan het eind van de verslagperiode, maar weerspiegelt omstandigheden die zich nadien hebben voorgedaan. ◄ Aldus hoeft een entiteit de bedragen voor de beleggingen die in haar jaarrekening zijn opgenomen niet aan te passen. Evenmin hoeft de entiteit de vermelde bedragen voor de beleggingen op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ te actualiseren, hoewel ze mogelijk wel een aanvullende toelichting moet opnemen overeenkomstig alinea 21.

▼B

Dividenden

12 Als een entiteit aan ►M5 eigenaars ◄ dividenden declareert (zoals gedefinieerd in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*) na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄, mag de entiteit deze dividenden niet opnemen als een verplichting op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

▼M17

13 Als dividenduitkeringen worden aangekondigd na de verslagperiode maar vóór de datum waarop de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie, worden de dividenden niet opgenomen als een verplichting aan het eind van de verslagperiode omdat er op dat moment geen verplichting bestaat. Deze dividenden worden vermeld in de toelichting in overeenstemming met IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*.

▼B

HET CONTINUÏTEITSBEGINSEL

14 Een entiteit mag haar jaarrekening niet opstellen volgens het continuïteitsbeginsel als het management na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ bepaalt dat het voornemens is om de entiteit op te heffen of de activiteiten van de entiteit stop te zetten, of als er geen realistisch alternatief bestaat.

15 Een verslechtering van de bedrijfsresultaten en de financiële positie na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ kan een indicatie vormen van de noodzaak om te overwegen of de veronderstelling dat de continuïteit van een entiteit gewaarborgd is nog steeds gepast is. Als de veronderstelling dat de continuïteit van de entiteit gewaarborgd is niet langer gepast is, zijn de gevolgen hiervan dermate verstrekkend dat deze standaard een fundamentele wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving vereist, en niet zozeer een aanpassing van de bedragen die volgens de aanvankelijk gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving werden opgenomen.

16 IAS 1 vereist de verschaffing van bepaalde informatie indien:

(a) de jaarrekening niet is opgesteld op basis van de veronderstelling dat de continuïteit van de entiteit gewaarborgd is; dan wel

(b) het management zich bewust is van wezenlijke onzekerheden die verband houden met gebeurtenissen of omstandigheden die mogelijk aanzienlijke twijfel doen rijzen over het vermogen van de entiteit om haar bedrijfsactiviteiten voort te zetten. De gebeurtenissen of omstandigheden die informatieverschaffing vereisen kunnen plaatsvinden na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

INFORMATIEVERSCHAFFING

Datum van goedkeuring voor publicatie

17 Een entiteit moet de datum vermelden waarop de jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie, alsmede wie die goedkeuring heeft gegeven. Als de eigenaars van de entiteit of anderen over de bevoegdheid beschikken de jaarrekening na uitgifte aan te passen, moet de entiteit dit feit vermelden.

18 Het is voor gebruikers belangrijk om te weten wanneer de jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie, omdat de jaarrekening geen gebeurtenissen weergeeft die na deze datum hebben plaatsgevonden.

Nieuwe informatie over de omstandigheden op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄

19 Indien een entiteit na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ informatie verkrijgt omtrent omstandigheden die bestonden op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄, moet de entiteit in het licht van deze nieuwe informatie de toelichting met betrekking tot deze omstandigheden actualiseren.

▼B

20 In sommige gevallen is het nodig dat een entiteit de toelichting in de jaarrekening actualiseert om de informatie weer te geven die na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ is verkregen, ook al heeft deze informatie geen invloed op de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Een voorbeeld van de noodzaak om de toelichting te actualiseren, is als er na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ indicaties wijzen op een voorwaardelijke verplichting die reeds op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ bestond. Naast de overweging of een entiteit een voorziening moet opnemen of wijzigen ingevolge IAS 37, moet de entiteit in het licht van deze indicaties de toelichting over de voorwaardelijke verplichting actualiseren.

Gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening

21 Indien gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening materieel zijn, zou het ontbreken van de informatieverschaffing van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers nemen op basis van de jaarrekening. Dienovereenkomstig moet een entiteit de volgende informatie verschaffen met betrekking tot elke materiële categorie van gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening:

(a) de aard van de gebeurtenis; en

(b) een schatting van de financiële gevolgen of een mededeling dat een dergelijke schatting niet mogelijk is.

22 De volgende voorbeelden zijn gebeurtenissen ►M5 na de verslagperiode ◄ die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening en die doorgaans resulteren in informatieverschaffing:

(a) een belangrijke bedrijfscombinatie ►M5 na de verslagperiode ◄ (IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* vereist in zulke gevallen een specifieke toelichting) of het afstoten van een belangrijke dochteronderneming;

(b) aankondiging van een plan om een bedrijfsactiviteit te beëindigen;

(c) belangrijke aankopen van activa, classificatie van activa als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*, andere afstotingen van activa of onteigening van belangrijke activa door de overheid;

(d) de vernietiging van een belangrijke productiefaciliteit als gevolg van een brand na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(e) bekendmaking of aanvang van de implementatie van een belangrijke reorganisatie (zie IAS 37);

(f) belangrijke transacties van gewone aandelen en mogelijke transacties van gewone aandelen na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ (IAS 33 *Winst per aandeel,* vereist dat de entiteit een beschrijving van zulke transacties geeft, behalve indien die transacties betrekking hebben op activering of uitgiften van bonusaandelen, aandelensplitsingen of omgekeerde aandelensplitsingen, waarvan IAS 33 vereist dat ze allemaal worden aangepast);

(g) abnormaal grote veranderingen in de prijzen van activa of wisselkoersen na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(h) veranderingen in belastingtarieven of belastingwetgeving die na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ van kracht of aangekondigd werden, die een significant effect hebben op de bestaande en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen (zie IAS 12 *Winstbelastingen*);

▼B

(i) het aangaan van belangrijke verbintenissen of voorwaardelijke verplichtingen, bijvoorbeeld door het verstrekken van belangrijke garanties; en

(j) het aanvangen van belangrijke rechtszaken die uitsluitend voortkomen uit gebeurtenissen na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

INGANGSDATUM

23 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M33

23A IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde alinea 11. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼B

INTREKKING VAN IAS 10 (HERZIENE VERSIE VAN 1999)

24 Deze standaard vervangt IAS 10 *Gebeurtenissen* ►M5 *na de verslagperiode* ◄ (herziene versie van 1999).

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 11

Onderhanden projecten in opdracht van derden

DOEL

Het doel van deze standaard is de verwerkingswijze voor te schrijven voor opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden. Door de aard van de activiteiten die in onderhanden projecten in opdracht van derden worden ondernomen, vallen de datum waarop het project van start gaat en de datum waarop het project wordt voltooid gewoonlijk in verschillende verslagperioden. Bijgevolg is het bij de administratieve verwerking van onderhanden projecten in opdracht van derden van primair belang dat de opbrengsten en kosten uit hoofde van deze projecten worden toegerekend aan de verslagperioden waarin het onderhanden project wordt uitgevoerd. Deze standaard maakt gebruik van de opnamecriteria die zijn uiteengezet in het *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen* om te bepalen wanneer opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden als opbrengsten en lasten moeten worden opgenomen in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Tevens verschaft deze standaard praktische leidraden voor de toepassing van deze criteria.

TOEPASSINGSGEBIED

1 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van onderhanden projecten in opdracht van derden in de jaarrekening van aannemers.

2 Deze standaard vervangt IAS 11 *Administratieve verwerking van onderhanden projecten in opdracht van derden*, die werd goedgekeurd in 1978.

DEFINITIES

3 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Een *onderhanden project in opdracht van derden* is een specifiek onderhandelde overeenkomst voor de constructie van een actief of combinatie van activa die qua ontwerp, technologie, functie of uiteindelijk doel of gebruik nauw samenhangen of onderling afhankelijk zijn.

Een *vaste-prijscontract* is een onderhanden project in opdracht van derden waarbij de aannemer instemt met een vaste contractprijs of een vaste prijs per gepresteerde eenheid, in sommige gevallen onderworpen aan kostenescalatieclausules.

Een *kostprijs-plus-contract* is een onderhanden project in opdracht van derden waarbij de aannemer wordt vergoed voor toegestane of anderszins gedefinieerde kosten, vermeerderd met een percentage van deze kosten of een vaste vergoeding.

4 Een onderhanden project in opdracht van derden kan worden afgesloten voor de constructie van een enkel actief, zoals een brug, gebouw, dam, pijpleiding, weg, schip of tunnel. Een onderhanden project in opdracht van derden kan ook betrekking hebben op de constructie van een aantal activa die nauw met elkaar samenhangen of onderling afhankelijk zijn qua ontwerp, technologie en functie, of hun uiteindelijke doel of gebruik. Voorbeelden van dergelijke projecten zijn projecten voor de bouw van raffinaderijen en andere complexe onderdelen van fabrieken of installaties.

▼B

5 Ten behoeve van deze standaard omvatten onderhanden projecten in opdracht van derden:

(a) contracten voor het verrichten van diensten die direct verband houden met de constructie van het actief, bijvoorbeeld contracten voor de diensten van projectmanagers en architecten; en

(b) contracten voor de afbraak en reconstructie van activa, of voor herstel van de oorspronkelijke omgeving na de afbraak van activa.

6 Onderhanden projecten in opdracht van derden worden op verschillende manieren geformuleerd. Deze formuleringswijzen worden ten behoeve van deze standaard ingedeeld als vaste-prijscontracten en kostprijs-plus-contracten. Sommige onderhanden projecten in opdracht van derden kunnen kenmerken van zowel een vaste-prijscontract als een kostprijs-plus-contract in zich dragen, bijvoorbeeld in geval van een kostprijs-plus-contract met een overeengekomen maximumprijs. In dergelijke omstandigheden moet een aannemer alle voorwaarden van alinea's 23 en 24 in overweging nemen om het tijdstip te bepalen waarop de opbrengsten en lasten uit hoofde van het project moeten worden opgenomen.

COMBINATIE EN SEGMENTERING VAN ONDERHANDEN PROJECTEN IN OPDRACHT VAN DERDEN

7 De vereisten van deze standaard worden gewoonlijk afzonderlijk toegepast op ieder onderhanden project in opdracht van derden. In bepaalde gevallen is het echter nodig deze standaard toe te passen op de afzonderlijk te identificeren componenten van een enkel project, of een groep projecten samen, teneinde de economische realiteit van een project of een groep projecten weer te geven.

8 Als een project een aantal activa behelst, moet de constructie van elk actief als een afzonderlijk onderhanden project in opdracht van derden worden beschouwd indien:

(a) voor elk actief afzonderlijke voorstellen zijn ingediend;

(b) er over elk actief afzonderlijk is onderhandeld en de aannemer en de opdrachtgever de mogelijkheid hebben gehad om dat gedeelte van het project met betrekking tot elk actief te accepteren of te weigeren; en

(c) de kosten en opbrengsten van elk actief kunnen worden geïdentificeerd.

9 Een groep projecten, ongeacht of deze projecten worden uitgevoerd in opdracht van één of meer opdrachtgevers, moet als een enkel onderhanden project in opdracht van derden worden beschouwd indien:

(a) over de groep projecten is onderhandeld als één pakket;

(b) de projecten zo nauw met elkaar samenhangen dat ze in werkelijkheid deel uitmaken van een enkel project met een globale winstmarge; en

(c) de projecten gelijktijdig of na elkaar worden uitgevoerd.

10 Een project kan voorzien in de constructie van een bijkomend actief indien de opdrachtgever dit wenst, of kan worden aangepast zodat de constructie van een bijkomend actief in het project wordt vervat. De constructie van het bijkomende actief moet worden behandeld als een afzonderlijk onderhanden project in opdracht van derden indien:

(a) het actief qua ontwerp, technologie of functie aanzienlijk verschilt van het actief of de activa die door het oorspronkelijke project worden gedekt; dan wel

▼B

(b) de prijs van het actief is overeengekomen zonder rekening te houden met de oorspronkelijke projectprijs.

OPBRENGSTEN UIT HOOFDE VAN ONDERHANDEN PROJECTEN IN OPDRACHT VAN DERDEN

11 Opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden moeten omvatten:

(a) het aanvankelijke bedrag van de opbrengsten dat in het contract is overeengekomen; en

(b) wijzigingen in projectwerk, claims en aanmoedigingspremies:

(i) in zoverre het waarschijnlijk is dat zij tot opbrengsten zullen leiden; en

(ii) ze betrouwbaar kunnen worden gewaardeerd.

12 Opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden moeten worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de vergoeding die is ontvangen of waarop recht is verkregen. De waardering van opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden wordt beïnvloed door verschillende onzekerheden die afhankelijk zijn van het resultaat van toekomstige gebeurtenissen. De schattingen moeten vaak worden herzien op het moment dat dergelijke gebeurtenissen zich voordoen en onzekerheden worden opgelost. Bijgevolg kan het bedrag van de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten van periode tot periode toenemen of afnemen. Bijvoorbeeld:

(a) een aannemer en een opdrachtgever kunnen instemmen met wijzigingen of claims waardoor de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten toenemen of afnemen in een periode die volgt op de periode waarin het contract aanvankelijk werd afgesloten;

(b) het bedrag van de opbrengsten dat in een vaste-prijscontract is overeengekomen kan toenemen als gevolg van kostenescalatieclausules;

(c) het bedrag van de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten kan afnemen als gevolg van boeten die voortkomen uit vertragingen die in de loop van het project door de aannemer zijn veroorzaakt; dan wel

(d) als in een vaste-prijscontract een vaste vergoeding per gepresteerde eenheid is vastgelegd, nemen de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten toe naarmate het aantal eenheden toeneemt.

13 Een wijziging is een instructie van de opdrachtgever om de omvang te wijzigen van de werken die op grond van het contract moeten worden uitgevoerd. Een wijziging kan leiden tot een toename of een afname van de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden. Voorbeelden van wijzigingen zijn wijzigingen in de specificaties of het ontwerp van het actief en wijzigingen in de duur van het project. Een wijziging maakt deel uit van de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten indien:

(a) het waarschijnlijk is dat de opdrachtgever de wijziging zal goedkeuren, alsmede het bedrag van de opbrengsten dat uit de wijziging zal voortkomen; en

(b) het bedrag van de opbrengsten betrouwbaar kan worden gewaardeerd.

14 Een claim is een bedrag dat de aannemer tracht te innen van de opdrachtgever of een andere partij als vergoeding voor kosten die geen deel uitmaken van de projectprijs. Een claim kan bijvoorbeeld voortvloeien uit vertragingen die door de opdrachtgever zijn veroorzaakt, fouten in specificaties of ontwerp en betwiste wijzigingen in het contractwerk. De waardering van de bedragen van opbrengsten die voortvloeien uit claims is onderhevig aan een hoge mate van onzekerheid en hangt vaak af van het resultaat van onderhandelingen. Bijgevolg worden claims alleen opgenomen in de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten indien:

(a) de onderhandelingen een vergevorderd stadium hebben bereikt en het waarschijnlijk is dat de opdrachtgever de claim zal aanvaarden; en

▼B

(b) het bedrag dat waarschijnlijk door de opdrachtgever zal worden aanvaard betrouwbaar kan worden gewaardeerd.

15 Aanmoedigingspremies zijn bijkomende bedragen die aan de aannemer worden betaald indien aan bepaalde prestatiestandaarden wordt voldaan of indien ze worden overschreden. Een contract kan bijvoorbeeld bepalen dat aan de aannemer een aanmoedigingspremie wordt betaald als het project vroegtijdig wordt voltooid. Aanmoedigingspremies worden opgenomen in de opbrengst uit hoofde van onderhanden projecten indien:

(a) het project voldoende vergevorderd is en het waarschijnlijk is dat aan de gespecificeerde prestatiestandaarden zal worden voldaan of dat deze zullen worden overschreden; en

(b) het bedrag van de aanmoedigingspremie betrouwbaar kan worden gewaardeerd.

KOSTEN UIT HOOFDE VAN ONDERHANDEN PROJECTEN IN OPDRACHT VAN DERDEN

16 Kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden moeten omvatten:

(a) kosten die rechtstreeks verband houden met het specifieke project;

(b) kosten die kunnen worden toegewezen aan de globale activiteiten van het project en die kunnen worden toegerekend aan het contract; en

(c) die andere kosten die volgens de voorwaarden van het contract specifiek aan de opdrachtgever zullen worden aangerekend.

17 Kosten die rechtstreeks verband houden met een specifiek project omvatten:

(a) kosten voor personeel op het terrein, inclusief kosten voor toezicht op het terrein;

(b) kosten van constructiematerialen;

(c) afschrijving van installaties en uitrusting die bij de uitvoering van het project worden gebruikt;

(d) kosten voor het transport van installaties, uitrusting en materialen naar en van het terrein;

(e) kosten voor de huur van installaties en uitrusting;

(f) kosten van ontwerp en technische assistentie die rechtstreeks verband houden met het project;

(g) de geschatte kosten van herstellings- en garantiewerken, inclusief verwachte garantiekosten; en

(h) claims van derden.

Deze kosten kunnen worden gereduceerd door incidentele baten die niet zijn opgenomen in de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten, bijvoorbeeld baten uit de verkoop van resterend materiaal en de verkoop van installaties en uitrusting aan het eind van het contract.

18 Kosten die kunnen worden toegewezen aan de globale activiteiten van het contract en kunnen worden toegerekend aan specifieke projecten omvatten:

(a) verzekeringskosten;

(b) kosten van ontwerp en technische assistentie die niet rechtstreeks verband houden met een specifiek project; en

▼B

(c) overheadkosten van het onderhanden project.

Dergelijke kosten worden toegerekend door gebruik te maken van systematische en rationele methoden die consistent worden toegepast op alle kosten met soortgelijke kenmerken. De toerekening is gebaseerd op het normale niveau van constructieactiviteit. Overheadkosten van het onderhanden project omvatten kosten zoals de voorbereiding en verwerking van de betalingen voor personeel. ►M1 Kosten die verband houden met algemene projectactiviteiten en die kunnen worden toegerekend aan specifieke projecten omvatten ook financieringskosten. ◄

19 Kosten die volgens de voorwaarden van het contract specifiek aan de opdrachtgever zullen worden aangerekend, kunnen bepaalde algemene administratiekosten en ontwikkelingskosten omvatten waarvoor de vergoeding is vastgelegd in de voorwaarden van het contract.

20 Kosten die niet kunnen worden toegewezen aan de activiteiten van het project of die niet kunnen worden toegerekend aan een project, worden niet opgenomen in de kosten van een onderhanden project in opdracht van derden. Dergelijke kosten omvatten:

(a) algemene administratiekosten waarvoor in het contract geen vergoeding is vastgelegd;

(b) verkoopkosten;

(c) onderzoeks- en ontwikkelingskosten waarvoor in het contract geen vergoeding is vastgelegd; en

(d) afschrijving van stilliggende installaties en uitrusting die voor een bepaald project niet worden gebruikt.

21 Kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden omvatten de kosten die aan een project kunnen worden toegerekend voor de periode vanaf de datum waarop het contract werd verworven tot de uiteindelijke voltooiing van het contract. Kosten die echter rechtstreeks verband houden met een project en die worden gemaakt bij het dingen naar het contract worden eveneens opgenomen in de kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden als ze afzonderlijk kunnen worden geïdentificeerd, ze betrouwbaar kunnen worden gewaardeerd en het waarschijnlijk is dat het contract zal worden verkregen. Als kosten die voortvloeien uit het dingen naar een contract worden opgenomen als een last in de periode waarin ze ontstaan, worden ze niet opgenomen in de kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden indien het contract in een daaropvolgende periode wordt verkregen.

OPNAME VAN OPBRENGSTEN EN LASTEN UIT HOOFDE VAN ONDERHANDEN PROJECTEN IN OPDRACHT VAN DERDEN

22 Indien het resultaat van een onderhanden project in opdracht van derden betrouwbaar kan worden ingeschat, moeten de opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden die verband houden met het project respectievelijk worden opgenomen als baten en lasten, naar rato van het stadium van voltooiing van de projectactiviteiten op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄. Verwachte verliezen op het onderhanden project in opdracht van derden moeten in overeenstemming met alinea 36 onmiddellijk als last worden opgenomen.

23 In geval van een vaste-prijscontract kan het resultaat van een onderhanden project in opdracht van derden betrouwbaar worden ingeschat indien alle volgende voorwaarden zijn vervuld:

(a) de totale opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden kunnen betrouwbaar worden gewaardeerd;

(b) het is waarschijnlijk dat de economische voordelen met betrekking tot het project naar de entiteit zullen vloeien;

▼B

(c) de vereiste projectkosten om het contract te voltooien en het stadium van voltooiing van het project op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ kunnen betrouwbaar worden gewaardeerd; en

(d) de projectkosten die aan het contract zijn toe te rekenen kunnen duidelijk worden bepaald en betrouwbaar worden gewaardeerd, zodat de werkelijk bestede projectkosten kunnen worden vergeleken met de voorcalculatie.

24 In geval van een kostprijs-plus-contract kan het resultaat van een onderhanden project in opdracht van derden betrouwbaar worden ingeschat indien alle volgende voorwaarden zijn vervuld:

(a) het is waarschijnlijk dat de economische voordelen met betrekking tot het project naar de entiteit zullen vloeien; en

(b) de projectkosten die aan het contract zijn toe te wijzen, ongeacht of ze specifiek terugbetaalbaar zijn, kunnen duidelijk en betrouwbaar worden gewaardeerd.

25 Als opbrengsten en lasten worden opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van een contract, heet dit de methode van winstneming naar rato van de verrichte prestaties. Op basis van deze methode worden de opbrengsten van het project toegerekend aan de kosten van het project die zijn ontstaan tot het stadium van voltooiing, wat leidt tot de opname van opbrengsten, lasten en winst die kunnen worden toegerekend aan de reeds verrichte prestaties. Deze methode verschaft nuttige informatie over de omvang van de verrichte prestaties en de financiële prestaties tijdens een periode.

26 Volgens de methode van winstneming naar rato van de verrichte prestaties, worden de opbrengsten uit het project in ►M5 winst of verlies ◄ opgenomen als opbrengsten in de verslagperioden waarin het werk is uitgevoerd. Kosten uit hoofde van een project worden gewoonlijk in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen als lasten in de verslagperiode waarin het werk waarmee ze verband houden is uitgevoerd. Indien echter verwacht wordt dat de totale kosten van het project de totale opbrengsten uit hoofde van het project zullen overschrijden, wordt het saldo onmiddellijk als last opgenomen in overeenstemming met alinea 36.

27 Het is mogelijk dat een aannemer projectkosten maakt die verband houden met toekomstige prestaties uit hoofde van het project. Dergelijke projectkosten worden opgenomen als activa, op voorwaarde dat het waarschijnlijk is dat ze zullen worden goedgemaakt. Dergelijke kosten vertegenwoordigen een door de opdrachtgever verschuldigd bedrag en worden vaak ingedeeld als onderhanden werk uit hoofde van een contract.

28 Het resultaat van een onderhanden project in opdracht van derden kan alleen betrouwbaar worden ingeschat als het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden, naar de entiteit zullen vloeien. Indien echter onzekerheid optreedt omtrent de inbaarheid van een bedrag dat eerder als opbrengst uit hoofde van het project is opgenomen en reeds in ►M5 winst of verlies ◄ is opgenomen, wordt het niet-inbare bedrag of het bedrag waarover onzekerheid is ontstaan als last opgenomen en niet als een wijziging van de eerder opgenomen opbrengst uit hoofde van het project.

29 Een entiteit is doorgaans in staat om betrouwbare schattingen te doen als in het overeengekomen contract de volgende punten zijn bepaald:

(a) de afdwingbare rechten van elke partij met betrekking tot het te bouwen actief;

(b) de vergoeding voor de prestaties; en

(c) de wijze waarop vergoeding zal plaatsvinden en de betalingsvoorwaarden.

▼B

Gewoonlijk is het voor de entiteit ook noodzakelijk te beschikken over een effectief intern systeem voor financiële budgettering en verslaggeving. De entiteit beoordeelt de schattingen van projectopbrengsten en -kosten naarmate het project vordert en herziet de bedragen wanneer nodig. Dat dergelijke herzieningen nodig zijn, betekent niet noodzakelijk dat het resultaat van het project niet betrouwbaar kan worden ingeschat.

30 De mate waarin prestaties zijn verricht bij de uitvoering van een onderhanden project kan op verschillende wijzen worden bepaald. De entiteit past die methode toe op basis waarvan de mate van voltooiing betrouwbaar kan worden bepaald. Afhankelijk van de aard van het project vindt dit plaats op basis van:

(a) de tot dat moment in het kader van de verrichte prestaties gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte totale kosten van het project;

(b) beoordelingen van het uitgevoerde werk; dan wel

(c) de voltooiing van een fysiek onderscheidbaar werkonderdeel van het project.

Betalingen naar rato van de voortgang van het werk en vooruitbetalingen van opdrachtgevers zijn veelal niet representatief voor de mate waarin de prestaties zijn verricht.

31 Als de mate waarin prestaties zijn verricht wordt bepaald naar rato van de projectkosten die tot op dat moment zijn gemaakt, worden in de tot op dat moment gemaakte kosten alleen die contractkosten opgenomen die verrichte prestaties weergeven. Voorbeelden van contractkosten die niet worden opgenomen zijn:

(a) projectkosten die verband houden met nog te verrichten prestaties uit hoofde van het project, zoals de kosten van materialen die al op het terrein zijn geleverd of opzij zijn gezet voor gebruik in een project, maar nog niet geïnstalleerd, gebruikt of toegepast tijdens de prestaties uit hoofde van het project, tenzij de materialen specifiek voor dat project werden vervaardigd; en

(b) vooruitbetalingen aan onderaannemers voor in het kader van het onderaannemingscontract verrichte prestaties.

32 Als het resultaat van een onderhanden project in opdracht van derden niet betrouwbaar kan worden ingeschat:

(a) moeten opbrengsten alleen worden opgenomen tot het bedrag van de gemaakte projectkosten die naar waarschijnlijkheid worden gedekt door de opbrengsten uit het project; en

(b) moeten de projectkosten als last worden opgenomen in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Verwachte verliezen op het onderhanden project in opdracht van derden moeten in overeenstemming met alinea 36 onmiddellijk als last worden opgenomen.

33 In de eerste fasen van een project komt het veelvuldig voor dat het resultaat van het project niet betrouwbaar kan worden ingeschat. Toch kan het waarschijnlijk zijn dat de entiteit de tot dan toe gemaakte projectkosten kan goedmaken. Daarom worden dan slechts opbrengsten opgenomen tot het bedrag van de kosten van de verrichte prestaties die naar waarschijnlijkheid worden gedekt door de opbrengsten uit de opdracht. Indien het resultaat van het project niet betrouwbaar kan worden bepaald, wordt geen winst opgenomen. Anderzijds kan het waarschijnlijk zijn dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, zelfs indien het resultaat van een project niet betrouwbaar kan worden ingeschat. In dergelijke gevallen wordt het bedrag van de projectkosten dat de totale projectopbrengsten overschrijdt, in overeenstemming met alinea 36 onmiddellijk als last opgenomen.

▼B

34 Projectkosten die waarschijnlijk niet kunnen worden goedgemaakt, worden onmiddellijk als last opgenomen. Voorbeelden van omstandigheden waarin het goedmaken van gemaakte projectkosten mogelijk niet waarschijnlijk is en waarin projectkosten mogelijk onmiddellijk als last moeten worden opgenomen, zijn onder meer projecten:

(a) die niet volledig afdwingbaar zijn en waarvan de geldigheid ernstig in vraag kan worden gesteld;

(b) waarvan de voltooiing afhankelijk is van de uitkomst van lopende rechtsgeschillen of van de wetgeving;

(c) die verband houden met eigendommen waarvan het waarschijnlijk is dat ze zullen worden verbeurdverklaard of onteigend;

(d) waarbij de opdrachtgever niet in staat is om aan zijn verplichtingen te voldoen; dan wel

(e) waarbij de aannemer niet in staat is om het project te voltooien of zijn verplichtingen onder het contract anderszins na te leven.

35 Indien de onzekerheden die verhinderden dat het resultaat van het project betrouwbaar kon worden bepaald niet langer bestaan, moeten de opbrengsten en lasten die verband houden met het onderhanden project in opdracht van derden worden opgenomen in overeenstemming met alinea 22 in plaats van alinea 32.

OPNAME VAN VERWACHTE VERLIEZEN

36 Als de totale projectkosten waarschijnlijk hoger zullen liggen dan de totale projectopbrengsten, moeten de verwachte verliezen onmiddellijk als last worden opgenomen.

37 Het bedrag van een dergelijk verlies wordt bepaald ongeacht:

(a) de vraag of het werk al dan niet is aangevangen;

(b) het stadium van voltooiing van het project; dan wel

(c) het bedrag aan winst dat verwacht wordt op andere projecten die conform alinea 9 niet worden behandeld als een enkel onderhanden project in opdracht van derden.

SCHATTINGSWIJZIGINGEN

38 De methode van winstneming naar rato van de verrichte prestaties wordt in elke verslagperiode cumulatief toegepast op de actuele schattingen van projectopbrengsten en -kosten. Bijgevolg moet het effect van een wijziging in de schatting van projectopbrengsten of -kosten, of het effect van een wijziging in de schatting van het resultaat van een project administratief worden verwerkt als een schattingswijziging (zie IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*). De gewijzigde schattingen worden gebruikt voor de bepaling van het bedrag aan opbrengsten en lasten die in ►**M5** winst of verlies ◄ worden opgenomen in de periode waarin de wijziging is aangebracht en in daaropvolgende perioden.

INFORMATIEVERSCHAFFING

39 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) de opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden die in de verslagperiode als opbrengsten zijn opgenomen;

(b) de gebruikte methoden voor de bepaling van de opbrengsten uit hoofde van het onderhanden project die in de verslagperiode zijn opgenomen; en

(c) de gebruikte methoden voor de bepaling van het stadium van voltooiing van onderhanden projecten.

▼B

40 Ten aanzien van onderhanden projecten op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) het totale bedrag van de tot dan toe gemaakte kosten en opgenomen winsten (minus reeds opgenomen verliezen);

(b) het totaal van ontvangen vooruitbetalingen; en

(c) het totaal van de ingehouden bedragen.

41 Ingehouden bedragen zijn bedragen van facturen naar rato van de voortgang van het werk die pas worden betaald als bepaalde contractuele voorwaarden zijn vervuld of nadat tekortkomingen zijn opgelost. Facturering naar rato van de voortgang van het werk houdt in dat bedragen worden gefactureerd voor prestaties die in een project reeds zijn verricht, ongeacht of die bedragen al betaald zijn door de opdrachtgever. Vooruitbetalingen zijn bedragen die door de aannemer zijn ontvangen voordat de betreffende prestaties zijn verricht.

42 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) het brutobedrag dat door opdrachtgevers is verschuldigd voor onderhanden projecten als een actief; en

(b) het brutobedrag dat aan opdrachtgevers is verschuldigd voor onderhanden projecten als een verplichting.

43 Het brutobedrag dat door opdrachtgevers is verschuldigd voor onderhanden projecten is het nettobedrag van:

(a) de som van de gemaakte kosten en de opgenomen winst; verminderd met

(b) de som van opgenomen verliezen en uitgeschreven facturen naar rato van de voortgang van het werk

voor alle onderhanden projecten waarvan de gemaakte kosten plus de opgenomen winst (min de opgenomen verliezen) de gefactureerde bedragen naar rato van de voortgang van het werk overschrijden.

44 Het brutobedrag dat aan opdrachtgevers is verschuldigd voor onderhanden projecten is het nettobedrag van:

(a) de som van de gemaakte kosten en de opgenomen winst; verminderd met

(b) de som van opgenomen verliezen en uitgeschreven facturen naar rato van de voortgang van het werk

voor alle onderhanden projecten waarvan de gefactureerde bedragen naar rato van de voortgang van het werk de gemaakte kosten plus de opgenomen winst (min de opgenomen verliezen) overschrijden.

45 Een entiteit presenteert alle voorwaardelijke activa en verplichtingen in overeenstemming met IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa.* Voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa kunnen onder meer voortkomen uit garantiekosten, claims, boeten of mogelijke verliezen.

INGANGSDATUM

46 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 1995 aanvangen.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 12

Winstbelastingen

DOEL

Het doel van deze standaard is het voorschrijven van de verwerkingswijze voor winstbelastingen. De voornaamste kwestie bij de administratieve verwerking van winstbelastingen is de verwerkingswijze voor de actuele en toekomstige fiscale gevolgen van:

(a) de toekomstige realisatie (afwikkeling) van de boekwaarde van activa (verplichtingen) die zijn opgenomen in de balans van een entiteit; en

(b) transacties en andere gebeurtenissen van de lopende periode die zijn opgenomen in de jaarrekening van een entiteit.

Het is inherent aan de opname van een actief of verplichting dat de verslaggevende entiteit de boekwaarde van dat actief of die verplichting verwacht te realiseren respectievelijk af te wikkelen. Als het waarschijnlijk is dat de realisatie of afwikkeling van die boekwaarde toekomstige belastingbetalingen groter (kleiner) zal maken dan ze zouden zijn als een dergelijke realisatie of afwikkeling geen fiscale gevolgen zou hebben, vereist deze standaard dat een entiteit een uitgestelde belastingverplichting (uitgestelde belastingvordering) opneemt, tenzij in een beperkt aantal uitzonderingsgevallen.

Deze standaard schrijft voor dat een entiteit de fiscale gevolgen van transacties en andere gebeurtenissen op dezelfde wijze verwerkt als de transacties en andere gebeurtenissen zelf. ►**M5** Voor transacties en andere gebeurtenissen die buiten de winst of het verlies worden verwerkt (hetzij in niet-gerealiseerde resultaten, hetzij direct in het eigen vermogen) worden alle daarmee verband houdende fiscale gevolgen ook buiten de winst of het verlies verwerkt (hetzij in niet-gerealiseerde resultaten, hetzij direct in het eigen vermogen). ◄ Voor transacties en andere gebeurtenissen die direct worden opgenomen in het eigen vermogen, worden alle daarmee verband houdende fiscale gevolgen ook direct opgenomen in het eigen vermogen. ►**M12** Zo heeft ook de opname van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in een bedrijfscombinatie invloed op het bedrag van goodwill die voortvloeit uit die bedrijfscombinatie of het bedrag van de opgenomen winst uit een voordelige koop. ◄

Deze standaard behandelt ook de opname van uitgestelde belastingvorderingen die voortvloeien uit niet-gecompenseerde fiscale verliezen of ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden, de presentatie van winstbelastingen in de jaarrekening en de informatieverschaffing met betrekking tot winstbelastingen.

TOEPASSINGSGEBIED

1 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van winstbelastingen.

2 Binnen het bestek van deze standaard omvatten winstbelastingen alle binnenlandse en buitenlandse belastingen die zijn gebaseerd op fiscale winsten. Winstbelastingen omvatten ook belastingen, zoals bronbelasting, die door een dochteronderneming, geassocieerde deelneming of ►**M32** gezamenlijke overeenkomst ◄ zijn verschuldigd op uitkeringen aan de verslaggevende entiteit.

3 [Verwijderd]

▼B

4 Deze standaard behandelt niet de methoden voor de administratieve verwerking van overheidssubsidies (zie IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun*) of investeringsaftrekken. Deze standaard behandelt wel de administratieve verwerking van tijdelijke verschillen die kunnen voortvloeien uit dergelijke subsidies of investeringsaftrekken.

DEFINITIES

5 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Commerciële winst is de winst of het verlies over een periode vóór de aftrek van belastinglasten.

Fiscale winst (fiscaal verlies) is de winst (het verlies) over een periode, bepaald in overeenstemming met de regels die zijn vastgelegd door de belastingdiensten, waarover winstbelastingen verschuldigd (terug te vorderen) zijn.

Een *belastinglast (belastingbaat)* is het totale bedrag dat is opgenomen in de bepaling van de winst of het verlies over de periode met betrekking tot over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen.

Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belasting is het bedrag van verschuldigde (terug te vorderen) winstbelastingen met betrekking tot de fiscale winst (het fiscaal verlies) over een periode.

Uitgestelde belastingverplichtingen zijn de bedragen van in toekomstige perioden te betalen winstbelastingen met betrekking tot belastbare tijdelijke verschillen.

Uitgestelde belastingvorderingen zijn de bedragen van in toekomstige perioden terug te vorderen winstbelastingen met betrekking tot:

(a) verrekenbare tijdelijke verschillen;

(b) voorwaartse compensatie van niet-gecompenseerde fiscale verliezen; en

(c) voorwaartse compensatie van ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden.

Tijdelijke verschillen zijn verschillen tussen de boekwaarde van een actief of verplichting in de balans en de fiscale boekwaarde ervan. Tijdelijke verschillen kunnen zijn:

(a) *belastbare tijdelijke verschillen*, dit zijn tijdelijke verschillen die bij de bepaling van de fiscale winst (het fiscaal verlies) van toekomstige perioden zullen resulteren in belastbare bedragen op het moment dat de boekwaarde van het actief of de verplichting wordt gerealiseerd dan wel afgewikkeld; dan wel

(b) *verrekenbare tijdelijke verschillen,* dit zijn tijdelijke verschillen die bij de bepaling van de fiscale winst (het fiscaal verlies) van toekomstige perioden zullen resulteren in bedragen die aftrekbaar zijn op het moment dat de boekwaarde van het actief of de verplichting wordt gerealiseerd dan wel afgewikkeld.

De *fiscale boekwaarde* van een actief of verplichting is het bedrag dat voor belastingdoeleinden aan dat actief of die verplichting is toegerekend.

6 Belastinglasten (belastingbaten) omvatten over de verslagperiode verschuldigde belastinglasten (verrekenbare belastingbaten) en uitgestelde belastinglasten (belastingbaten).

▼B

Fiscale boekwaarde

7 De fiscale boekwaarde van een actief is het bedrag dat voor belastingdoeleinden zal kunnen worden verrekend met alle belastbare economische voordelen die naar een entiteit zullen vloeien als deze de boekwaarde van het actief realiseert. Als deze economische voordelen niet belastbaar zijn, is de fiscale boekwaarde van het actief gelijk aan zijn boekwaarde.

Voorbeelden

1. Een machine kost 100 euro. Voor belastingdoeleinden is in de lopende periode en in voorgaande perioden al een afschrijving van 30 euro in mindering gebracht en zal de resterende kostprijs aftrekbaar zijn in toekomstige perioden, hetzij als afschrijving of via een vermindering bij de vervreemding. Opbrengsten die worden gegenereerd door het gebruik van de machine zijn belastbaar, elke gerealiseerde winst op de vervreemding van de machine zal belastbaar zijn, en elk geleden verlies op de vervreemding zal fiscaal aftrekbaar zijn. *De fiscale boekwaarde van de machine is 70 euro.*
2. De te ontvangen rente heeft een boekwaarde van 100 euro. De daarmee verband houdende renteopbrengsten zullen op kasbasis worden belast. *De fiscale boekwaarde van de te ontvangen rente is nihil.*
3. Handelsvorderingen hebben een boekwaarde van 100 euro. De daarmee verband houdende opbrengsten zijn al opgenomen in de fiscale winst (het fiscaal verlies). *De fiscale boekwaarde van de handelsvorderingen bedraagt 100 euro.*
4. Te ontvangen dividenden van een dochteronderneming hebben een boekwaarde van 100 euro. De dividenden zijn niet belastbaar. In wezen is de volledige boekwaarde van het actief aftrekbaar van de economische voordelen. Bijgevolg *bedraagt de fiscale boekwaarde van de te ontvangen dividenden 100 euro* ([a]).
5. Een uitgegeven lening heeft een boekwaarde van 100 euro. De terugbetaling van de lening zal geen fiscale gevolgen hebben. *De fiscale boekwaarde van de lening bedraagt 100 euro.*

([a]) Volgens deze analyse is er geen belastbaar tijdelijk verschil. Een alternatieve analyse is dat de toegerekende te ontvangen dividenden een fiscale boekwaarde hebben van nihil en dat op het daaruit voortvloeiende belastbare tijdelijke verschil van 100 euro een belastingtarief van nihil wordt toegepast. Geen van beide analysen leidt tot een uitgestelde belastingverplichting.

8 De fiscale boekwaarde van een verplichting is haar boekwaarde, verminderd met elk bedrag dat in toekomstige perioden fiscaal aftrekbaar zal zijn voor die verplichting. In geval van opbrengsten die van tevoren zijn ontvangen, is de fiscale boekwaarde van de resulterende verplichting gelijk aan haar boekwaarde, verminderd met elk bedrag van de opbrengsten die in toekomstige perioden niet belastbaar zullen zijn.

Voorbeelden

1. Kortlopende verplichtingen omvatten te betalen lasten met een boekwaarde van 100 euro. De daarmee verband houdende lasten zullen op kasbasis in mindering worden gebracht voor belastingdoeleinden. *De fiscale boekwaarde van de te betalen lasten is gelijk aan nihil.*
2. Kortlopende verplichtingen omvatten renteopbrengsten die van tevoren zijn ontvangen, met een boekwaarde van 100 euro. De daarmee verband houdende renteopbrengsten werden belast op kasbasis. *De fiscale boekwaarde van de van tevoren ontvangen rente is gelijk aan nihil.*

▼B

3. Kortlopende verplichtingen omvatten te betalen lasten met een boekwaarde van 100 euro. De daarmee verband houdende lasten zijn al in mindering gebracht voor belastingdoeleinden. *De fiscale boekwaarde van de te betalen lasten is gelijk aan 100 euro.*

4. Kortlopende verplichtingen omvatten te betalen boeten met een boekwaarde van 100 euro. Boeten zijn niet fiscaal aftrekbaar. *De fiscale boekwaarde van de te betalen boeten bedraagt 100 euro* ([a]).

5. Een aangegane lening heeft een boekwaarde van 100 euro. De terugbetaling van de lening zal geen fiscale gevolgen hebben. *De fiscale boekwaarde van de lening bedraagt 100 euro*.

([a]) Volgens deze analyse is er geen verrekenbaar tijdelijk verschil. Een alternatieve analyse is dat de toegerekende te betalen boeten een fiscale boekwaarde hebben van nihil en dat op het daaruit voortvloeiende verrekenbare tijdelijke verschil van 100 euro een belastingtarief van nihil wordt toegepast. Geen van beide analysen leidt tot een uitgestelde belastingvordering.

9 Sommige posten hebben een fiscale boekwaarde maar worden niet in de balans opgenomen als activa en verplichtingen. Onderzoekskosten worden bijvoorbeeld opgenomen als lasten voor de bepaling van de commerciële winst in de periode waarin ze zijn ontstaan, maar mogen pas in een latere periode worden opgenomen als een aftrekpost voor de bepaling van de fiscale winst (het fiscaal verlies). Het verschil tussen de fiscale boekwaarde van de onderzoekskosten, zijnde het bedrag dat de belastingautoriteiten toestaan als aftrekpost in toekomstige perioden, en de boekwaarde van nihil is een verrekenbaar tijdelijk verschil dat leidt tot een uitgestelde belastingvordering.

▼M33

10 Indien de fiscale boekwaarde van een actief of verplichting niet onmiddellijk duidelijk is, is het nuttig om terug te grijpen naar het fundamentele principe waarop deze standaard is gebaseerd: dat, behalve in bepaalde beperkte uitzonderingsgevallen, een entiteit een uitgestelde belastingverplichting (-vordering) moet opnemen telkens wanneer de realisatie of afwikkeling van de boekwaarde van een actief of verplichting toekomstige belastingbetalingen groter (kleiner) zou maken dan ze zouden zijn als een dergelijke realisatie of afwikkeling geen fiscale gevolgen had. Voorbeeld C na alinea 51A illustreert omstandigheden waarin het nuttig kan zijn om terug te grijpen naar dit fundamentele principe, bijvoorbeeld als de fiscale boekwaarde van een actief of verplichting afhankelijk is van de verwachte wijze van realisatie of afwikkeling.

▼B

11 In geconsolideerde jaarrekeningen worden tijdelijke verschillen bepaald door de boekwaarde van activa en verplichtingen in de geconsolideerde jaarrekeningen te vergelijken met de juiste fiscale boekwaarde. De fiscale boekwaarde wordt bepaald op basis van een geconsolideerde belastingaangifte in de rechtsgebieden waarin een dergelijke aangifte wordt ingediend. In andere rechtsgebieden wordt de fiscale boekwaarde bepaald op basis van de belastingaangiften van elke entiteit in de groep.

OPNAME VAN ACTUELE BELASTINGVERPLICHTINGEN EN -VORDERINGEN

12 Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen voor lopende en voorgaande perioden moeten, in zoverre ze nog niet zijn betaald, worden opgenomen als een verplichting. Als het bedrag dat al is betaald met betrekking tot lopende en voorgaande perioden groter is dan het bedrag dat over deze perioden is verschuldigd, moet het saldo worden opgenomen als een actief.

13 Het voordeel met betrekking tot een fiscaal verlies dat achterwaarts kan worden gecompenseerd met in een vorige periode verschuldigde belasting moet worden opgenomen als een actief.

▼B

14 Als een fiscaal verlies wordt aangewend om over een voorgaande periode verschuldigde belasting terug te vorderen, neemt een entiteit het voordeel op als een actief in de periode waarin het fiscaal verlies plaatsvindt, omdat het waarschijnlijk is dat het voordeel naar de entiteit zal vloeien en betrouwbaar kan worden gewaardeerd.

OPNAME VAN UITGESTELDE BELASTINGVERPLICHTINGEN EN -VORDERINGEN

BELASTBARE TIJDELIJKE VERSCHILLEN

15 Voor alle belastbare tijdelijke verschillen, moet een uitgestelde belastingverplichting worden opgenomen behalve voor zover de uitgestelde belastingverplichting voortvloeit uit:

(a) de eerste opname van goodwill; dan wel

(b) de eerste opname van een actief of verplichting in een transactie die:

(i) geen bedrijfscombinatie is; en

(ii) op het moment van de transactie geen invloed heeft op de commerciële winst of de fiscale winst (het fiscaal verlies).

Voor belastbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, filialen, geassocieerde deelnemingen en belangen in ►**M32** gezamenlijke overeenkomsten ◄, moet een uitgestelde belastingverplichting echter worden opgenomen in overeenstemming met alinea 39.

16 Het is inherent aan de opname van een actief dat zijn boekwaarde zal worden gerealiseerd in de vorm van economische voordelen die in toekomstige perioden naar de entiteit zullen vloeien. Als de boekwaarde van het actief groter is dan zijn fiscale boekwaarde, zal het bedrag van de belastbare economische voordelen groter zijn dan het bedrag dat fiscaal aftrekbaar is. Dit verschil is een belastbaar tijdelijk verschil, en de verplichting om de resulterende winstbelastingen in toekomstige perioden te betalen, is een uitgestelde belastingverplichting. Naarmate de entiteit de boekwaarde van het actief realiseert, wordt het belastbare tijdelijke verschil afgewikkeld en zal de entiteit fiscale winst hebben. Dit maakt het waarschijnlijk dat economische voordelen uit de entiteit zullen wegvloeien in de vorm van belastingbetalingen. Daarom vereist deze standaard de opname van alle uitgestelde belastingverplichtingen, behalve in bepaalde gevallen die zijn beschreven in alinea's 15 en 39.

Voorbeeld

Een actief dat 150 euro kostte heeft een boekwaarde van 100 euro. De cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden bedraagt 90 euro, en het belastingtarief bedraagt 25 %.

De fiscale boekwaarde van het actief bedraagt 60 euro (de kostprijs van 150 euro min de cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden van 90 euro). Om de boekwaarde van 100 euro te realiseren, moet de entiteit een belastbare winst van 100 euro hebben, maar zal ze slechts een afschrijving voor belastingdoeleinden van 60 euro in mindering kunnen brengen. Bijgevolg zal de entiteit winstbelastingen van 10 euro (40 euro tegen 25 %) betalen wanneer ze de boekwaarde van het actief realiseert. Het verschil tussen de boekwaarde van 100 euro en de fiscale boekwaarde van 60 euro is een belastbaar tijdelijk verschil van 40 euro. Bijgevolg neemt de entiteit een uitgestelde belastingverplichting van 10 euro (40 euro tegen 25 %) op, wat de winstbelastingen vertegenwoordigt die de entiteit zal betalen wanneer ze de boekwaarde van het actief realiseert.

▼B

17 Soms ontstaan er tijdelijke verschillen wanneer baten of lasten in een bepaalde verslagperiode worden opgenomen in de commerciële winst, maar in een andere periode in de fiscale winst. Dergelijke tijdelijke verschillen worden vaak periodeverschuivingen genoemd. Hieronder wordt een aantal voorbeelden gegeven van dergelijke tijdelijke verschillen die belastbare tijdelijke verschillen zijn en bijgevolg leiden tot uitgestelde belastingverplichtingen:

(a) renteopbrengsten worden opgenomen in de commerciële winst op basis van tijdsevenredigheid, maar mogen in sommige rechtsgebieden in de fiscale winst worden opgenomen wanneer ze zijn geïnd. De fiscale boekwaarde van alle vorderingen die met betrekking tot dergelijke opbrengsten in de balans worden opgenomen is nihil, aangezien de opbrengsten geen invloed hebben op de fiscale winst tot er geldmiddelen zijn geïnd;

(b) de afschrijvingsmethode die gehanteerd wordt om de fiscale winst (het fiscaal verlies) te bepalen kan verschillen van de methode die gehanteerd wordt voor de bepaling van de commerciële winst. Het tijdelijk verschil is het verschil tussen de boekwaarde van het actief en zijn fiscale boekwaarde, zijnde de oorspronkelijke kostprijs van het actief min elke aftrek met betrekking tot dat actief die door de belastingautoriteiten wordt toegestaan voor de bepaling van de fiscale winst over de lopende periode en voorgaande perioden. Een belastbaar tijdelijk verschil ontstaat, en resulteert in een uitgestelde belastingverplichting, als de afschrijving van de fiscale boekwaarde wordt versneld (als de fiscale boekwaarde minder snel wordt afgeschreven dan de „commerciële” boekwaarde, ontstaat een verrekenbaar tijdelijk verschil, wat leidt tot een uitgestelde belastingvordering); en

(c) ontwikkelingskosten mogen worden geactiveerd en afgeschreven over toekomstige perioden bij het bepalen van de commerciële winst, maar moeten worden afgetrokken van de fiscale winst in de periode waarin ze zijn uitgegeven. Dergelijke ontwikkelingskosten hebben een fiscale boekwaarde van nihil, aangezien ze reeds in mindering zijn gebracht van de fiscale winst. Het tijdelijk verschil is het verschil tussen de boekwaarde van de ontwikkelingskosten en hun fiscale boekwaarde van nihil.

18 Tijdelijke verschillen ontstaan eveneens in de volgende gevallen:

▼M12

(a) de in een bedrijfscombinatie verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen worden opgenomen tegen hun reële waarde in overeenstemming met IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*, maar er vindt geen equivalente aanpassing plaats voor belastingdoeleinden (zie alinea 19);

▼B

(b) wanneer activa worden geherwaardeerd en er geen equivalente aanpassing plaatsvindt voor belastingdoeleinden (zie alinea 20);

(c) wanneer goodwill voortvloeit uit een bedrijfscombinatie (zie alinea 21);

(d) wanneer de fiscale boekwaarde van een actief of verplichting bij eerste opname verschilt van de initiële boekwaarde, bijvoorbeeld wanneer een entiteit kan profiteren van niet-belastbare overheidssubsidies in verband met activa (zie alinea's 22 en 33); dan wel

▼B

(e) wanneer de boekwaarde van investeringen in dochterondernemingen, filialen, geassocieerde deelnemingen of belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄ verschillend wordt van de fiscale boekwaarde van de deelneming of het belang (zie alinea's 38 tot en met 45).

Bedrijfscombinaties

19 ►M12 Behoudens beperkte uitzonderingen worden de in een bedrijfscombinatie verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen opgenomen tegen hun reële waarde op de overnamedatum. ◄ Tijdelijke verschillen ontstaan wanneer de fiscale boekwaarden van de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen geen invloed ondervinden van de bedrijfscombinatie of wanneer zij op uiteenlopende wijze worden beïnvloed. Als de boekwaarde van een actief bijvoorbeeld wordt verhoogd tot de reële waarde, maar de fiscale boekwaarde van het actief gelijk blijft aan de kostprijs van de vorige eigenaar, ontstaat een belastbaar tijdelijk verschil dat leidt tot een uitgestelde belastingverplichting. De daaruit voortvloeiende uitgestelde belastingverplichting heeft invloed op de goodwill (zie alinea 66).

Activa geboekt tegen reële waarde

20 IFRSs staan toe of vereisen dat bepaalde activa worden geboekt tegen reële waarde of dat ze worden geherwaardeerd (zie bijvoorbeeld IAS 16 *Materiële vaste activa*, IAS 38 *Immateriële activa*, IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* en IAS 40 *Vastgoedbeleggingen*). In sommige rechtsgebieden heeft de herwaardering of andere aanpassing van een actief naar zijn reële waarde invloed op de fiscale winst (het fiscaal verlies) over de lopende periode. Bijgevolg wordt de fiscale boekwaarde van het actief aangepast en ontstaat er geen tijdelijk verschil. In andere rechtsgebieden heeft de herwaardering of aanpassing van een actief geen invloed op de fiscale winst in de periode waarin de herwaardering of aanpassing plaatsvond, en wordt bijgevolg de fiscale boekwaarde van het actief niet aangepast. Niettemin zal de toekomstige realisatie van de boekwaarde leiden tot een belastbare stroom van economische voordelen die naar de entiteit zullen vloeien, en het bedrag dat fiscaal aftrekbaar is zal verschillen van het bedrag van deze economische voordelen. Het verschil tussen de boekwaarde van een geherwaardeerd actief en zijn fiscale boekwaarde is een tijdelijk verschil en leidt tot een uitgestelde belastingverplichting of -vordering. Dit geldt zelfs indien:

(a) de entiteit niet voornemens is om het actief te vervreemden. In dergelijke gevallen zal de geherwaardeerde boekwaarde van het actief worden gerealiseerd door het gebruik ervan, wat belastbare baten zal genereren die hoger liggen dan de afschrijving die voor belastingdoeleinden zal zijn toegestaan in toekomstige perioden; dan wel

(b) belastingen op vermogenswinsten worden uitgesteld als de opbrengsten van de vervreemding van het actief worden geïnvesteerd in soortgelijke activa. In dergelijke gevallen is de belasting uiteindelijk verschuldigd bij de verkoop of het gebruik van de soortgelijke activa.

Goodwill

▼M12

21 Goodwill die voortvloeit uit een bedrijfscombinatie wordt gewaardeerd als het bedrag waarmee (a) hieronder (b) overschrijdt:

a) het totaal van:

i) de overgedragen vergoeding gewaardeerd in overeenstemming met IFRS 3, doorgaans tegen de reële waarde op de overnamedatum;

▼M12

ii) het bedrag van enig minderheidsbelang in de overgenomen partij opgenomen in overeenstemming met IFRS 3; en

iii) in een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd, de reële waarde op de overnamedatum van het voorheen aangehouden aandelenbelang van de overnemende partij in de overgenomen partij;

b) het nettosaldo van de op de overnamedatum vastgestelde bedragen van de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen gewaardeerd in overeenstemming met IFRS 3.

▼B

Vele belastingautoriteiten staan niet toe dat de verlaging van de boekwaarde van goodwill als een aftrekbare last wordt opgenomen in de bepaling van de fiscale winst. Bovendien is de kostprijs van goodwill in dergelijke rechtsgebieden vaak niet aftrekbaar als een dochteronderneming haar onderliggende activiteiten afstoot. In die rechtsgebieden heeft goodwill een fiscale boekwaarde van nihil. Elk verschil tussen de boekwaarde van goodwill en zijn fiscale boekwaarde van nihil is een belastbaar tijdelijk verschil. Deze standaard staat echter niet toe dat de resulterende uitgestelde belastingverplichting wordt opgenomen, aangezien goodwill gewaardeerd wordt als een restpost en de opname van de uitgestelde belastingverplichting zou leiden tot een verhoging van de boekwaarde van de goodwill.

▼M12

21A Latere verlagingen van een uitgestelde belastingverplichting die niet is opgenomen omdat ze voortvloeit uit de eerste opname van goodwill worden ook geacht te zijn voortgekomen uit de eerste opname van goodwill en worden derhalve niet opgenomen volgens alinea 15(a). Als een entiteit in een bedrijfscombinatie bijvoorbeeld goodwill ten belope van VE 100 maar met een fiscale boekwaarde van nihil opneemt, verbiedt alinea 15 (a) dat de entiteit de resulterende uitgestelde belastingverplichting opneemt. Indien de entiteit voor die goodwill later een bijzonder waardeverminderingsverlies van VE 20 opneemt, wordt het bedrag van het belastbaar tijdelijk verschil met betrekking tot de goodwill teruggebracht van VE 100 tot VE 80, met als gevolg een waardevermindering van de niet-opgenomen uitgestelde belastingverplichting. Die waardevermindering van de niet-opgenomen uitgestelde belastingverplichting wordt ook verondersteld betrekking te hebben op de eerste opname van goodwill en mag daarom niet worden opgenomen volgens alinea 15(a).

21B Uitgestelde belastingverplichtingen voor belastbare tijdelijke verschillen die betrekking hebben op goodwill worden echter opgenomen, voor zover zij niet voortvloeien uit de eerste opname van goodwill. Als bijvoorbeeld een entiteit in een bedrijfscombinatie goodwill ten belope van VE 100 opneemt die fiscaal aftrekbaar is tegen 20 % per jaar te beginnen in het jaar van verwerving, dan is de fiscale boekwaarde van de goodwill VE 100 bij de eerste opname en VE 80 aan het eind van het jaar van verwerving. Als de boekwaarde van goodwill aan het eind van het jaar van verwerving nog steeds VE 100 is, ontstaat een belastbaar tijdelijk verschil van VE 20 aan het eind van dat jaar. Omdat dat belastbaar tijdelijk verschil niet betrekking heeft op de eerste opname van de goodwill, wordt de resulterende uitgestelde belastingverplichting opgenomen.

▼B

Eerste opname van een actief of verplichting

▼M12

22 Bij de eerste opname van een actief of verplichting kan een tijdelijk verschil ontstaan, bijvoorbeeld als een deel van de kostprijs of de volledige kostprijs van een actief niet fiscaal aftrekbaar is. De methode voor de administratieve verwerking van een dergelijk tijdelijk verschil is afhankelijk van de aard van de transactie die heeft geleid tot de eerste opname van het actief of de verplichting:

(a) in een bedrijfscombinatie neemt een entiteit elke uitgestelde belastingverplichting of -vordering op, wat van invloed is op het bedrag van de goodwill of de winst uit een voordelige koop dat ze opneemt (zie alinea 19);

▼B

(b) als de transactie van invloed is op de commerciële winst of op de fiscale winst, neemt een entiteit alle uitgestelde belastingverplichtingen of -vorderingen op en worden de daaruit voortvloeiende uitgestelde belastinglasten of -baten opgenomen in ►M5 winst of verlies ◄ (zie alinea 59);

(c) als de transactie geen bedrijfscombinatie is en geen invloed heeft op de commerciële winst noch op de fiscale winst, zou een entiteit, als zij niet voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden in alinea's 15 en 24, de daaruit voortvloeiende uitgestelde belastingverplichting of -vordering moeten opnemen en de boekwaarde van het actief of de verplichting met hetzelfde bedrag moeten aanpassen. Dergelijke aanpassingen doen echter afbreuk aan de transparantie van jaarrekeningen. Bijgevolg is het een entiteit krachtens deze standaard niet toegestaan om de resulterende uitgestelde belastingverplichting of -vordering op te nemen, noch bij de eerste opname, noch daarna (zie het onderstaande voorbeeld). Voorts neemt een entiteit latere wijzigingen niet op in de niet-opgenomen uitgestelde belastingverplichting of -vordering naarmate het actief wordt afgeschreven.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 22(c)

Een entiteit is van plan een actief met een kostprijs van 1 000 euro te gebruiken tijdens zijn volledige gebruiksduur van vijf jaar en het vervolgens te verkopen voor een restwaarde van nihil. Het belastingtarief bedraagt 40 %. De afschrijving van het actief is niet fiscaal aftrekbaar. Bij de vervreemding van het actief zijn eventuele vermogenswinsten niet belastbaar en eventuele vermogensverliezen niet aftrekbaar.

Aangezien de entiteit de boekwaarde van het actief realiseert, zal ze belastbare baten hebben voor een bedrag van 1 000 euro en een belasting betalen van 400 euro. De entiteit neemt de resulterende uitgestelde belastingverplichting van 400 euro niet op, omdat deze voortvloeit uit de eerste opname van het actief.

In het volgende jaar bedraagt de boekwaarde van het actief 800 euro. Op de belastbare baat van 800 euro die de entiteit heeft, betaalt zij een belasting van 320 euro. De entiteit neemt de uitgestelde belastingverplichting van 320 euro niet op omdat deze voortvloeit uit de eerste opname van het actief.

▼B

23 In overeenstemming met IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* classificeert de emittent van een samengesteld financieel instrument (bijvoorbeeld een converteerbare obligatie) de vreemdvermogenscomponent van het instrument als een verplichting en de eigenvermogenscomponent als eigen vermogen. In sommige rechtsgebieden is de fiscale boekwaarde van de vreemdvermogenscomponent bij de eerste opname gelijk aan de initiële boekwaarde van de som van de vreemdvermogens- en eigenvermogenscomponenten. Het resulterende belastbare tijdelijke verschil ontstaat omdat de eerste opname van de eigenvermogenscomponent afzonderlijk van de vreemdvermogenscomponent plaatsvindt. Aldus is de uitzondering die in alinea 15(b) is vermeld niet van toepassing. Bijgevolg neemt een entiteit de resulterende uitgestelde belastingverplichting op. ►M5 In overeenstemming met alinea 61A wordt de uitgestelde belasting direct verrekend met de boekwaarde van de eigen-vermogenscomponent. In overeenstemming met alinea 58 worden daaropvolgende wijzigingen in de uitgestelde belastingverplichting in winst of verlies opgenomen als uitgestelde belastinglasten (-baten). ◄

Verrekenbare tijdelijke verschillen

24 Voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen moet een uitgestelde belastingvordering worden opgenomen, in zoverre het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare tijdelijke verschil kan worden verrekend, tenzij de uitgestelde belastingvordering voortvloeit uit de eerste opname van een vordering of verplichting in een transactie die:

(a) geen bedrijfscombinatie is; en

(b) op het moment van de transactie geen invloed heeft op de commerciële winst of de fiscale winst (het fiscaal verlies).

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, filialen, geassocieerde deelnemingen en belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄ moet echter een uitgestelde belastingvordering worden opgenomen in overeenstemming met alinea 44.

25 Het is inherent aan de opname van een verplichting dat de boekwaarde in toekomstige perioden zal worden afgewikkeld door een uitstroom uit de entiteit van middelen die economische voordelen in zich dragen. Als middelen uit de entiteit wegvloeien, kan een deel van hun bedrag of hun volledige bedrag worden verrekend in de bepaling van de fiscale winst van een periode na de periode waarin de verplichting is opgenomen. In dergelijke gevallen bestaat er een tijdelijk verschil tussen de boekwaarde van de verplichting en haar fiscale boekwaarde. Dienovereenkomstig ontstaat met betrekking tot de winstbelastingen die in de toekomstige perioden kunnen worden teruggevorderd een uitgestelde belastingvordering wanneer het is toegestaan dat dat gedeelte van de verplichting wordt afgetrokken in de bepaling van de fiscale winst. Als de boekwaarde van een actief kleiner is dan zijn fiscale boekwaarde, leidt het verschil tot een uitgestelde belastingvordering op de winstbelastingen die in toekomstige perioden kunnen worden teruggevorderd.

Voorbeeld

Een entiteit neemt een verplichting van 100 euro op voor te betalen kosten van productgaranties. De kosten van productgaranties zullen pas fiscaal aftrekbaar worden wanneer de entiteit de claims betaalt. Het belastingtarief bedraagt 25 %.

▼B

De fiscale boekwaarde van de verplichting is nihil (boekwaarde van 100 euro, min het bedrag dat voor die verplichting in toekomstige perioden fiscaal aftrekbaar zal zijn). Bij de afwikkeling van de verplichting tegen de boekwaarde, zal de entiteit haar toekomstige fiscale winst verminderen met een bedrag van 100 euro, en bijgevolg ook haar toekomstige belastingbetalingen met een bedrag van 25 euro (100 euro tegen 25 %). Het verschil tussen de boekwaarde van 100 euro en de fiscale boekwaarde van nihil is een verrekenbaar tijdelijk verschil van 100 euro. Bijgevolg neemt de entiteit een uitgestelde belastingvordering van 25 euro (100 euro tegen 25 %) op, op voorwaarde dat ze in toekomstige perioden naar alle waarschijnlijkheid voldoende fiscale winst zal genereren om een vermindering van de belastingbetalingen te genieten.

26 Wat volgt zijn voorbeelden van verrekenbare tijdelijke verschillen die aanleiding geven tot uitgestelde belastingvorderingen:

(a) pensioenlasten mogen worden afgetrokken van de commerciële winst in de periode waarin de werknemer in dienst is, maar mogen slechts in mindering worden gebracht van de fiscale winst op het moment dat de entiteit bijdragen betaalt aan een pensioenfonds of wanneer de pensioenuitkeringen door de entiteit worden uitbetaald. Er is een tijdelijk verschil tussen de boekwaarde van de verplichting en haar fiscale boekwaarde; de fiscale boekwaarde van de verplichting is gewoonlijk nihil. Een dergelijk verrekenbaar tijdelijk verschil leidt tot een uitgestelde belastingvordering omdat economische voordelen naar de entiteit zullen vloeien in de vorm van een verlaagde fiscale winst bij de betaling van bijdragen of pensioenuitkeringen;

(b) onderzoekskosten worden als last opgenomen bij de bepaling van de commerciële winst in de periode waarin ze zijn ontstaan, maar mogen pas in een latere periode in mindering worden gebracht bij de bepaling van de fiscale winst (het fiscaal verlies). Het verschil tussen de fiscale boekwaarde van de onderzoekskosten, zijnde het bedrag dat de belastingautoriteiten toestaan als aftrekpost in toekomstige perioden, en de boekwaarde van nihil is een verrekenbaar tijdelijk verschil dat leidt tot een uitgestelde belastingvordering;

▼M12

(c) behoudens beperkte uitzonderingen neemt een entiteit de in een bedrijfscombinatie verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen op tegen hun reële waarde op de overnamedatum. Als op de overnamedatum een verplichting wordt overgenomen maar de gerelateerde kosten pas in een latere periode in mindering worden gebracht bij de bepaling van de fiscale winst, ontstaat er een verrekenbaar tijdelijk verschil dat resulteert in een uitgestelde belastingvordering. Een uitgestelde belastingvordering ontstaat eveneens wanneer de reële waarde van een verworven identificeerbaar actief kleiner is dan zijn fiscale boekwaarde. In beide gevallen heeft de daaruit voortvloeiende uitgestelde belastingvordering invloed op de goodwill (zie alinea 66); en

▼B

(d) bepaalde activa mogen worden geboekt tegen reële waarde of mogen worden geherwaardeerd zonder dat er voor belastingdoeleinden een equivalente aanpassing wordt gemaakt (zie alinea 20). Er ontstaat een verrekenbaar tijdelijk verschil als de fiscale boekwaarde van het actief groter is dan zijn boekwaarde.

▼B

27 De afwikkeling van verrekenbare tijdelijke verschillen leidt tot een vermindering van de fiscale winst in toekomstige perioden. Er zullen echter slechts economische voordelen in de vorm van verlaagde belastingbetalingen naar de entiteit vloeien als zij voldoende fiscale winsten genereert waarmee de verminderingen kunnen worden verrekend. Bijgevolg neemt een entiteit slechts uitgestelde belastingvorderingen op als het waarschijnlijk is dat er belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die kunnen worden aangewend voor de verrekenbare tijdelijke verschillen.

28 Het is waarschijnlijk dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee een verrekenbaar tijdelijk verschil kan worden verrekend als er voldoende belastbare tijdelijke verschillen zijn met betrekking tot dezelfde belastingautoriteit en dezelfde belastbare entiteit, waarvan wordt verwacht dat ze zullen worden afgewikkeld:

(a) in dezelfde periode als de verwachte afwikkeling van het verrekenbare tijdelijke verschil; dan wel

(b) in perioden waarin een uit de uitgestelde belastingvordering resulterend fiscaal verlies voorwaarts of achterwaarts kan worden gecompenseerd.

In dergelijke gevallen wordt de uitgestelde belastingvordering opgenomen in de periode waarin de verrekenbare tijdelijke verschillen ontstaan.

29 Als er onvoldoende belastbare tijdelijke verschillen zijn die dezelfde belastingautoriteit en dezelfde belastbare entiteit betreffen, wordt de uitgestelde belastingvordering opgenomen in zoverre:

(a) het waarschijnlijk is dat de entiteit over voldoende fiscale winst zal beschikken met betrekking tot dezelfde belastingautoriteit en dezelfde belastbare entiteit in dezelfde periode als die waarin het verrekenbare tijdelijke verschil wordt afgewikkeld (of in de perioden waarin een uit de uitgestelde belastingvordering resulterend fiscaal verlies voorwaarts of achterwaarts kan worden gecompenseerd). Bij de beoordeling of er in toekomstige perioden voldoende belastbare winst beschikbaar zal zijn, moet een entiteit belastbare bedragen uit hoofde van verrekenbare tijdelijke verschillen waarvan wordt verwacht dat ze in toekomstige perioden zullen ontstaan buiten beschouwing laten, aangezien de uitgestelde belastingvordering die ontstaat uit deze verrekenbare tijdelijke verschillen zelf toekomstige fiscale winst zal vereisen om te kunnen worden gebruikt; dan wel

(b) planning van de fiscale winst mogelijk is zodat de entiteit fiscale winst kan genereren in de juiste perioden.

30 Planning van de fiscale winst houdt in dat de entiteit acties onderneemt om in een bepaalde periode belastbare baten te genereren of haar belastbare baten te verhogen vóór de afloop van een voorwaarts gecompenseerd fiscaal verlies of fiscaal verrekenbaar tegoed. In sommige rechtsgebieden kan fiscale winst bijvoorbeeld worden gegenereerd of verhoogd door:

(a) ervoor te opteren om belastingen op rentebaten te betalen op het moment dat de baten worden verkregen of dat er recht op wordt verkregen;

(b) de aanspraak op bepaalde aftrekken van de fiscale winst uit te stellen;

(c) de verkoop en eventueel de leaseback van activa die in waarde zijn gestegen maar waarvan de fiscale boekwaarde nog niet is aangepast om die waardestijging te weerspiegelen; en

(d) de verkoop van een actief dat niet-belastbare baten genereert (zoals in sommige rechtsgebieden een overheidsobligatie), teneinde andere investeringen te doen die wel belastbare baten genereren.

▼B

Als door planning van de fiscale winst, fiscale winst uit een latere periode beschikbaar wordt in een vroegere periode, is de verrekening van een voorwaarts gecompenseerd fiscaal verlies of fiscaal verrekenbaar tegoed nog steeds afhankelijk van het bestaan van toekomstige fiscale winst uit andere bronnen dan tijdelijke verschillen die in de toekomst zullen ontstaan.

31 Als een entiteit in het recente verleden verlies heeft geleden, moet zij de leidraden in alinea's 35 en 36 in beschouwing nemen.

32 [Verwijderd]

▼M12

Goodwill

32A Als de boekwaarde van goodwill die voortvloeit uit een bedrijfscombinatie kleiner is dan zijn fiscale boekwaarde, geeft het verschil aanleiding tot een uitgestelde belastingvordering. De uitgestelde belastingvordering die voortvloeit uit de eerste opname van goodwill moet in de administratieve verwerking van een bedrijfscombinatie worden opgenomen in zoverre het waarschijnlijk is dat fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare tijdelijke verschil zou kunnen worden verrekend.

▼B

Eerste opname van een actief of verplichting

33 Eén geval waarin een uitgestelde belastingvordering ontstaat bij de eerste opname van een actief is wanneer niet-belastbare overheidssubsidies voor een actief worden afgetrokken om te komen tot de boekwaarde van het actief, doch voor belastingdoeleinden niet worden afgetrokken van het af te schrijven bedrag van het actief (met andere woorden zijn fiscale boekwaarde); de boekwaarde van het actief is kleiner dan zijn fiscale boekwaarde, en dit leidt tot een verrekenbaar tijdelijk verschil. Overheidssubsidies mogen ook worden beschouwd als uitgestelde baten. In dat geval is het verschil tussen de uitgestelde baten en de fiscale boekwaarde van nihil een verrekenbaar tijdelijk verschil. Ongeacht de presentatiemethode die een entiteit hanteert, mag ze de resulterende uitgestelde belastingvordering niet opnemen om de reden die in alinea 22 is vermeld.

Niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden

34 Voor de voorwaartse compensatie van niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden moet een uitgestelde belastingvordering worden opgenomen in zoverre het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden verrekend.

35 De criteria voor de opname van uitgestelde belastingvorderingen die voortvloeien uit de voorwaartse compensatie van niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden zijn dezelfde als de criteria voor de opname van uitgestelde belastingvorderingen die voortvloeien uit verrekenbare tijdelijke verschillen. Het bestaan van niet-gecompenseerde fiscale verliezen vormt echter een duidelijke indicatie dat mogelijk geen toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn. Daarom neemt een entiteit die in het recente verleden vaak verliezen heeft geleden een uitgestelde belastingvordering die voortvloeit uit niet-gecompenseerde fiscale verliezen of ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden alleen op in zoverre zij over voldoende belastbare tijdelijke verschillen beschikt of als er andere overtuigende aanwijzingen zijn dat er voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de niet-gecompenseerde fiscale verliezen of ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden verrekend door de entiteit. In dergelijke omstandigheden vereist alinea 82 informatieverschaffing over het bedrag van de uitgestelde belastingvordering en de aard van de aanwijzingen die de opname van deze vordering ondersteunen.

▼B

36 Een entiteit moet de volgende criteria in beschouwing nemen bij de beoordeling van de waarschijnlijkheid dat fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de niet-gecompenseerde fiscale verliezen of ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden verrekend:

(a) of de entiteit voldoende belastbare tijdelijke verschillen heeft die dezelfde belastingautoriteit en dezelfde belastbare entiteit betreffen, wat zal resulteren in belastbare bedragen waarmee de niet-gecompenseerde fiscale verliezen of ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden verrekend vóór ze verlopen;

(b) of het waarschijnlijk is dat de entiteit fiscale winsten zal hebben vóór de niet-gecompenseerde fiscale verliezen of ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden verlopen;

(c) of de niet-gecompenseerde fiscale verliezen het gevolg zijn van aanwijsbare oorzaken die zich waarschijnlijk niet zullen herhalen; en

(d) of planning van de fiscale winst (zie alinea 30) mogelijk is zodat de entiteit fiscale winst kan genereren in de periode waarin de niet-gecompenseerde fiscale verliezen of ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden aangewend.

In zoverre het niet waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de niet-gecompenseerde fiscale verliezen of ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden verrekend, wordt de uitgestelde belastingvordering niet opgenomen.

Herbeoordeling van niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen

37 Op ►M5 het einde van elke verslagperiode ◄ beoordeelt een entiteit niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen opnieuw. De entiteit neemt een voorheen niet-opgenomen uitgestelde belastingvordering op in zoverre het waarschijnlijk is geworden dat de uitgestelde belastingvordering kan worden gerealiseerd met de toekomstige fiscale winst. Bijvoorbeeld een verbetering van de handelsvoorwaarden kan het waarschijnlijker maken dat de entiteit in de toekomst voldoende fiscale winst zal kunnen genereren zodat de uitgestelde belastingvordering de in alinea 24 of 34 beschreven opnamecriteria vervult. Een ander voorbeeld is wanneer een entiteit uitgestelde belastingvorderingen opnieuw beoordeelt op de datum van een bedrijfscombinatie of daarna (zie alinea's 67 en 68).

Investeringen in dochterondernemingen, filialen en geassocieerde deelnemingen en belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄

38 Tijdelijke verschillen ontstaan wanneer de boekwaarde van investeringen in dochterondernemingen, filialen en geassocieerde deelnemingen of belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄ (namelijk het aandeel van de moedermaatschappij of investeerder in de nettoactiva van de dochteronderneming, het filiaal, de geassocieerde deelneming of deelneming, met inbegrip van de boekwaarde van goodwill) afwijkt van de fiscale boekwaarde (vaak de kostprijs) van de investering of het belang. Dergelijke verschillen kunnen ontstaan in een aantal verschillende omstandigheden, bijvoorbeeld:

(a) het bestaan van niet-uitgekeerde winsten van dochterondernemingen, filialen, geassocieerde deelnemingen en ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄;

(b) wisselkoerswijzigingen als een moedermaatschappij en haar dochteronderneming in verschillende landen zijn gevestigd; en

▼B

(c) een verlaging van de boekwaarde van een investering in een geassocieerde deelneming tot de realiseerbare waarde van deze investering.

In een geconsolideerde jaarrekening kan het tijdelijke verschil afwijken van het tijdelijke verschil dat verband houdt met die investering in de enkelvoudige jaarrekening van de moedermaatschappij als de moedermaatschappij de investering in haar enkelvoudige jaarrekening waardeert tegen kostprijs of geherwaardeerd bedrag.

▼M32

39 Een entiteit moet een uitgestelde belastingverplichting opnemen voor alle belastbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, filialen en geassocieerde deelnemingen, en belangen in gezamenlijke overeenkomsten, tenzij de volgende voorwaarden beide zijn vervuld:

(a) de moedermaatschappij, investeerder, deelnemer in een joint venture of deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit kan het tijdstip bepalen waarop het tijdelijke verschil wordt afgewikkeld; en

▼B

(b) het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de nabije toekomst niet zal worden afgewikkeld.

40 Aangezien een moedermaatschappij het dividendbeleid van haar dochteronderneming bepaalt, kan de moedermaatschappij het tijdstip bepalen van de afwikkeling van tijdelijke verschillen die verband houden met die investering (met inbegrip van de tijdelijke verschillen die voortvloeien zowel uit niet-uitgekeerde winsten als uit verschillen bij de omrekening van vreemde valuta's). Bovendien zou het praktisch vaak niet haalbaar zijn om het bedrag van de winstbelastingen te bepalen dat verschuldigd zou zijn wanneer het tijdelijke verschil wordt afgewikkeld. Als de moedermaatschappij heeft bepaald dat deze winsten niet in de nabije toekomst zullen worden uitgekeerd, neemt ze bijgevolg geen uitgestelde belastingverplichting op. Dezelfde overwegingen zijn van toepassing op investeringen in filialen.

41 De niet-monetaire activa en verplichtingen van een entiteit worden gewaardeerd in haar functionele valuta (zie IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen*). Indien de fiscale winst of het fiscaal verlies van de entiteit (en derhalve de fiscale boekwaarde van haar niet-monetaire activa en verplichtingen) wordt bepaald in een andere valuta, geven wisselkoerswijzigingen aanleiding tot tijdelijke verschillen die resulteren in de opname van een uitgestelde belastingverplichting of (behoudens alinea 24) een uitgestelde belastingvordering. De resulterende uitgestelde belastingen worden verwerkt in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (zie alinea 58).

42 Een investeerder in een geassocieerde deelneming heeft geen zeggenschap over die entiteit en verkeert gewoonlijk niet in een positie om het dividendbeleid van die entiteit te bepalen. Als er geen overeenkomst bestaat die vereist dat de winsten van de geassocieerde deelneming in de nabije toekomst niet zullen worden uitgekeerd, neemt een investeerder bijgevolg een uitgestelde belastingverplichting op die voortvloeit uit belastbare tijdelijke verschillen die verband houden met zijn investering in de geassocieerde deelneming. In sommige gevallen kan een investeerder niet bepalen hoeveel belastingen hij verschuldigd zou zijn als hij de kostprijs van zijn investering in een geassocieerde deelneming goedmaakt, maar kan hij wel bepalen dat dit bedrag gelijk zal zijn aan of groter zal zijn dan een minimumbedrag. In dergelijke gevallen wordt de uitgestelde belastingverplichting gewaardeerd tegen dit bedrag.

▼M32

43 De overeenkomst tussen de partijen bij een gezamenlijke overeenkomst behandelt gewoonlijk de uitkering van de winsten en geeft aan of voor besluiten over dergelijke kwesties de toestemming vereist is van alle partijen of een groep van de partijen. Als de deelnemer in een joint venture of de deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit het tijdstip kan bepalen waarop zijn aandeel in de winsten van de gezamenlijke overeenkomst wordt uitgekeerd en het waarschijnlijk is dat zijn aandeel in de winsten niet in de nabije toekomst zal worden uitgekeerd, wordt geen uitgestelde belastingverplichting opgenomen.

▼B

44 Een entiteit moet een uitgestelde belastingvordering opnemen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen die voortvloeien uit investeringen in dochterondernemingen, filialen en geassocieerde deelnemingen en belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄, in zoverre en alleen in zoverre het waarschijnlijk is dat:

(a) het tijdelijke verschil in de nabije toekomst zal worden afgewikkeld; en

(b) fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het tijdelijke verschil kan worden verrekend.

45 Bij het bepalen of een uitgestelde belastingvordering wordt opgenomen voor verrekenbare tijdelijke verschillen die verband houden met haar investeringen in dochterondernemingen, filialen en geassocieerde deelnemingen, en haar belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄, moet een entiteit de in alinea's 28 tot en met 31 beschreven leidraden in beschouwing nemen.

WAARDERING

46 Actuele belastingverplichtingen (-vorderingen) voor de lopende en voorgaande perioden moeten worden gewaardeerd tegen het bedrag dat naar verwachting zal worden betaald aan (teruggevorderd van) de belastingautoriteiten, op basis van de belastingtarieven (en de belastingwetgeving) waarvan het wetgevingsproces materieel is afgesloten op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

47 Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen moeten worden gewaardeerd tegen de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de belastingtarieven (en de belastingwetgeving) waarvan het wetgevingsproces materieel is afgesloten op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

48 Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewoonlijk gewaardeerd op basis van de belastingtarieven (en belastingwetgeving) waarvan het wetgevingsproces is afgesloten. In sommige rechtsgebieden hebben aankondigingen van belastingtarieven (en belastingwetten) door de overheid echter het wezenlijke effect van eigenlijke uitvaardiging, die verscheidene maanden na de aankondiging kan komen. In deze omstandigheden worden belastingvorderingen en -verplichtingen gewaardeerd op basis van de aangekondigde belastingtarieven (en belastingwetgeving).

49 Indien verschillende belastingtarieven van toepassing zijn op verschillende niveaus van belastbare winst, worden uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen gewaardeerd op basis van de gemiddelde tarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de fiscale winst (het fiscaal verlies) van de perioden waarin de tijdelijke verschillen naar verwachting zullen worden afgewikkeld.

50 [Verwijderd]

51 De waardering van uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen moet de fiscale gevolgen weerspiegelen die zouden voortvloeien uit de wijze waarop de entiteit op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ de boekwaarde van haar activa en verplichtingen verwacht te realiseren of af te wikkelen.

▼M33

51A In sommige rechtsgebieden kan de wijze waarop een entiteit de boekwaarde van een actief (verplichting) realiseert (afwikkelt) invloed hebben op één van beide of beide onderstaande punten:

(a) het toepasselijke belastingtarief op het moment dat de entiteit de boekwaarde van het actief (de verplichting) realiseert (afwikkelt); en

(b) de fiscale boekwaarde van het actief (de verplichting).

In dergelijke gevallen waardeert een entiteit uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen op basis van het belastingtarief en de fiscale boekwaarde die consistent zijn met de verwachte wijze van realisatie of afwikkeling.

▼**M33**

Voorbeeld A

Een materieel vast actief heeft een boekwaarde van 100 euro en een fiscale boekwaarde van 60 euro. Er zou een belastingtarief van 20 % van toepassing zijn als het actief werd verkocht, terwijl overige baten aan een belastingtarief van 30 % onderworpen zouden zijn.

De entiteit neemt een uitgestelde belastingverplichting van 8 euro (40 euro tegen 20 %) op als ze het actief verwacht te verkopen zonder verder gebruik, en neemt een uitgestelde belastingverplichting van 12 euro (40 euro tegen 30 %) op als ze het actief verwacht aan te houden en de boekwaarde ervan verwacht te realiseren via het gebruik van het actief.

Voorbeeld B

Een materieel vast actief met een kostprijs van 100 euro en een boekwaarde van 80 euro wordt geherwaardeerd op 150 euro. Er vindt geen equivalente aanpassing plaats voor belastingdoeleinden. De cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden bedraagt 30 euro, en het belastingtarief bedraagt 30 %. Als het actief wordt verkocht voor een bedrag dat groter is dan de kostprijs, zal de cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden van 30 euro worden opgenomen in de belastbare winst, maar zal het bedrag waarmee de verkoopopbrengst de kostprijs overschrijdt niet belastbaar zijn.

De fiscale boekwaarde van het actief bedraagt 70 euro en er is een belastbaar tijdelijk verschil van 80 euro. Als de entiteit de boekwaarde verwacht te realiseren via gebruik van het actief, moet ze een belastbare winst van 150 euro genereren, maar zal ze slechts een afschrijving van 70 euro kunnen aftrekken. Op deze basis is er een uitgestelde belastingverplichting van 24 euro (80 euro tegen 30 %). Als de entiteit de boekwaarde verwacht te realiseren door het actief onmiddellijk te verkopen voor een opbrengst van 150 euro, wordt de uitgestelde belastingverplichting als volgt berekend:

	Belastbaar tijdelijk verschil	*Belastingtarief*	*Uitgestelde belasting-verplichting*
Cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden	*30*	*30 %*	*9*
Bedrag waarmee de opbrengst de kostprijs overschrijdt	*50*	*nihil*	—
Totaal	*80*		*9*

(Opmerking: In overeenstemming met alinea 61A worden de bijkomende uitgestelde belastingen die uit de herwaardering voortvloeien, in niet-gerealiseerde resultaten verwerkt.)

Voorbeeld C

De gegevens zijn dezelfde als in voorbeeld B, behalve dat als het actief wordt verkocht voor een bedrag dat groter is dan de kostprijs, de cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden zal worden opgenomen in de belastbare winst (belast tegen 30 %) en de verkoopopbrengst zal worden belast tegen 40 %, na aftrek van voor inflatie aangepaste kosten van 110 euro.

Als de entiteit de boekwaarde verwacht te realiseren via gebruik van het actief, moet ze een belastbare winst van 150 euro genereren, maar zal ze slechts een afschrijving van 70 euro kunnen aftrekken. Op deze basis bedraagt de fiscale boekwaarde 70 euro, is er een belastbaar tijdelijk verschil van 80 euro en is er een uitgestelde belastingverplichting van 24 euro (80 euro tegen 30 %), zoals in voorbeeld B.

▼M33

Als de entiteit de boekwaarde verwacht te realiseren door het actief onmiddellijk te verkopen voor een opbrengst van 150 euro, zal de entiteit de geïndexeerde kostprijs van 110 euro kunnen aftrekken. De netto-opbrengst van 40 euro zal worden belast tegen 40 %. Daarnaast zal de cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden van 30 euro worden opgenomen in de belastbare winst en worden belast tegen 30 %. Op deze basis bedraagt de fiscale boekwaarde 80 euro (110 euro min 30 euro), is er een belastbaar tijdelijk verschil van 70 euro, en is er een uitgestelde belastingverplichting van 25 euro (40 euro tegen 40 % plus 30 euro tegen 30 %). Indien de fiscale boekwaarde niet onmiddellijk duidelijk is in dit voorbeeld, kan het nuttig zijn om terug te grijpen naar het fundamentele principe dat is beschreven in alinea 10.

(Opmerking: In overeenstemming met alinea 61A worden de bijkomende uitgestelde belastingen die uit de herwaardering voortvloeien, in niet-gerealiseerde resultaten verwerkt.)

51B Indien een uitgestelde belastingverplichting of –vordering voortvloeit uit een niet af te schrijven actief dat volgens het herwaarderingsmodel van IAS 16 is gewaardeerd, dan moet de waardering van de uitgestelde belastingverplichting of –vordering de fiscale gevolgen weerspiegelen van de realisatie van de boekwaarde van het niet af te schrijven actief via verkoop, ongeacht de waarderingsgrondslag van de boekwaarde van dat actief. Indien de belastingwetgeving een belastingtarief oplegt dat van toepassing is op het belastbare bedrag uit de verkoop van een actief, en dit tarief verschilt van het belastingtarief dat van toepassing is op het belastbare bedrag uit het gebruik van een actief, dan wordt het eerste tarief toegepast bij de waardering van de uitgestelde belastingverplichting of -vordering die betrekking heeft op een niet af te schrijven actief.

51C Indien een uitgestelde belastingverplichting of –vordering voortvloeit uit een vastgoedbelegging die volgens het reëlewaardemodel van IAS 40 is gewaardeerd, dan is er een weerlegbaar vermoeden dat de boekwaarde van de vastgoedbelegging via verkoop zal worden gerealiseerd. Tenzij het vermoeden wordt weerlegd, moet de waardering van de uitgestelde belastingverplichting of -vordering derhalve de fiscale gevolgen weerspiegelen van de volledige realisatie van de boekwaarde van de vastgoedbelegging via verkoop. Dat vermoeden wordt weerlegd als de vastgoedbelegging kan worden afgeschreven en wordt aangehouden in het kader van een bedrijfsmodel dat erop gericht is nagenoeg alle economische voordelen die de vastgoedbelegging in zich bergt, in de loop der tijd te verbruiken, veeleer dan via verkoop te realiseren. Indien het vermoeden wordt weerlegd, dan moeten de vereisten van de alinea's 51 en 51A in acht worden genomen.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 51C

Een vastgoedbelegging heeft een kostprijs van 100 euro en een reële waarde van 150 euro. De belegging wordt gewaardeerd volgens het reëlewaardemodel van IAS 40. Zij omvat terreinen met een kostprijs van 40 euro en een reële waarde van 60 euro, en een gebouw met een kostprijs van 60 euro en een reële waarde van 90 euro. De terreinen hebben een onbeperkte gebruiksduur.

De cumulatieve afschrijving van het gebouw voor belastingdoeleinden bedraagt 30 euro. Ongerealiseerde wijzigingen in de reële waarde van de vastgoedbelegging hebben geen invloed op de fiscale winst. Als de vastgoedbelegging wordt verkocht voor een bedrag dat groter is dan de kostprijs, zal de terugneming van de cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden van 30 euro in de fiscale winst worden opgenomen en tegen een gewoon belastingtarief van 30 % worden belast. Voor het bedrag waarmee de verkoopopbrengst de kostprijs overschrijdt, voorziet de belastingwetgeving in een belastingtarief van 25 % voor activa die minder dan twee jaar worden aangehouden en in een belastingtarief van 20 % voor activa die twee jaar of langer worden aangehouden.

Aangezien de vastgoedbelegging volgens het reëlewaardemodel van IAS 40 wordt gewaardeerd, is er een weerlegbaar vermoeden dat de entiteit de boekwaarde van de vastgoedbelegging volledig via verkoop zal realiseren. Indien dat vermoeden niet wordt weerlegd, weerspiegelt de uitgestelde belasting de fiscale gevolgen van de volledige realisatie van de boekwaarde via verkoop, ook al verwacht de entiteit huurinkomsten uit het vastgoed te realiseren voor de verkoop ervan.

▼**M33**

Als de terreinen worden verkocht, bedraagt de fiscale boekwaarde ervan 40 euro en is er een belastbaar tijdelijk verschil van 20 euro (60 euro – 40 euro). Als het gebouw wordt verkocht, bedraagt de fiscale boekwaarde ervan 30 euro (60 euro – 30 euro) en is er een belastbaar tijdelijk verschil van 60 euro (90 euro – 30 euro). Het totaal belastbaar tijdelijk verschil met betrekking tot de vastgoedbelegging bedraagt bijgevolg 80 euro (20 euro + 60 euro).

In overeenstemming met alinea 47 is het belastingtarief het tarief dat naar verwachting van toepassing zal zijn op de periode waarin de vastgoedbelegging wordt gerealiseerd. De resulterende uitgestelde belastingverplichting wordt derhalve als volgt berekend als de entiteit verwacht het vastgoed te verkopen na het meer dan twee jaar te hebben aangehouden:

	Belastbaar tijdelijk verschil	*Belastingtarief*	*Uitgestelde Belasting-verplichting*
Cumulatieve afschrijving voor belastingdoeleinden	*30*	*30 %*	*9*
Bedrag waarmee de opbrengst de kostprijs overschrijdt	*50*	*20 %*	*10*
Totaal	*80*		*19*

Als de entiteit verwacht het vastgoed te verkopen na het minder dan twee jaar te hebben aangehouden, zou in bovenstaande berekening een belastingtarief van 25 % in plaats van 20 % worden toegepast op het bedrag waarmee de opbrengst de kostprijs overschrijdt.

Als de entiteit daarentegen het gebouw aanhoudt in het kader van een bedrijfsmodel dat erop gericht is nagenoeg alle economische voordelen die het gebouw in zich bergt, in de loop der tijd te verbruiken, veeleer dan via verkoop te realiseren, zou dat vermoeden worden weerlegd voor het gebouw. De terreinen kunnen echter niet worden afgeschreven. Het vermoeden van realisatie via verkoop zou bijgevolg niet worden weerlegd voor de terreinen. Dit heeft tot gevolg dat de uitgestelde belastingverplichting de fiscale gevolgen zou weerspiegelen van de realisatie van de boekwaarde van het gebouw via gebruik en van de realisatie van de boekwaarde van de terreinen via verkoop.

Als het gebouw wordt gebruikt, bedraagt de fiscale boekwaarde ervan 30 euro (60 euro – 30 euro) en is er een belastbaar tijdelijk verschil van 60 euro (90 euro – 30 euro), hetgeen resulteert in een uitgestelde belastingverplichting van 18 euro (60 euro tegen 30 %).

Als de terreinen worden verkocht, bedraagt de fiscale boekwaarde ervan 40 euro en is er een belastbaar tijdelijk verschil van 20 euro (60 euro – 40 euro), hetgeen resulteert in een uitgestelde belastingverplichting van 4 euro (20 euro tegen 20 %).

Als het vermoeden van realisatie via verkoop wordt weerlegd voor het gebouw, bedraagt de uitgestelde belastingverplichting met betrekking tot de vastgoedbelegging bijgevolg 22 euro (18 euro + 4 euro).

51D Het weerlegbare vermoeden van alinea 51C is ook van toepassing wanneer een uitgestelde belastingverplichting of –vordering voortvloeit uit de waardering van een vastgoedbelegging in een bedrijfscombinatie indien de entiteit bij de latere waardering van de betrokken vastgoedbelegging van het reëlewaardemodel gebruikmaakt.

51E De alinea's 51B, 51C en 51D laten de verplichting onverlet om bij de opname en waardering van uitgestelde belastingvorderingen de principes van de alinea's 24 tot en met 33 (verrekenbare tijdelijke verschillen) en de alinea's 34, 35 en 36 (niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden) van deze standaard toe te passen.

▼B

52A In sommige rechtsgebieden zijn winstbelastingen verschuldigd tegen een hoger of lager tarief als de nettowinst of ingehouden winsten geheel of gedeeltelijk worden uitgekeerd als dividend aan aandeelhouders van de entiteit. In sommige andere rechtsgebieden zijn winstbelastingen mogelijk restitueerbaar of verschuldigd als de nettowinst of ingehouden winsten geheel of gedeeltelijk als dividend aan aandeelhouders van de entiteit worden uitgekeerd. In deze omstandigheden worden actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen gewaardeerd tegen het belastingtarief dat van toepassing is op niet-uitgekeerde winsten.

52B In de omstandigheden beschreven in alinea 52A worden de fiscale gevolgen van dividenden opgenomen wanneer een verplichting om het dividend uit te keren wordt opgenomen. De fiscale gevolgen van dividenden zijn meer direct gekoppeld aan transacties of gebeurtenissen in het verleden dan aan uitkeringen aan eigenaars. Daarom worden de fiscale gevolgen van dividenden opgenomen in de winst of het verlies over de periode zoals vereist door alinea 58, tenzij de gevolgen van dividenden op het vlak van de winstbelastingen voortvloeien uit de omstandigheden die zijn beschreven in alinea 58(a) en (b).

Voorbeeld ter illustratie van alinea's 52A en 52B

Het volgende voorbeeld behandelt de waardering van actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen voor een entiteit in een rechtsgebied waarin winstbelastingen verschuldigd zijn tegen een hoger tarief op niet-uitgekeerde winsten (50 %) en waarbij een bedrag restitueerbaar is wanneer winsten worden uitgekeerd. Het belastingtarief op uitgekeerde winsten bedraagt 35 %. Op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄, zijnde 31 december 20X1, neemt de entiteit geen verplichting op voor dividenden die na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ werden voorgesteld of gedeclareerd. Bijgevolg worden geen dividenden opgenomen in het jaar 20X1. De belastbare winst voor 20X1 bedraagt 100 000 euro. Het netto belastbare tijdelijke verschil voor het jaar 20X1 bedraagt 40 000 euro.

De entiteit neemt een actuele belastingverplichting en lasten uit hoofde van winstbelastingen over de verslagperiode van 50 000 euro op. Er wordt geen actief opgenomen voor het bedrag dat mogelijk kan worden gerealiseerd als gevolg van toekomstige dividenden. De entiteit neemt ook een uitgestelde belastingverplichting en uitgestelde belastinglasten van 20 000 euro (40 000 euro tegen 50 %) op, wat de winstbelastingen vertegenwoordigt die de entiteit zal betalen wanneer ze de boekwaarde van haar activa en verplichtingen realiseert dan wel afwikkelt op basis van het belastingtarief dat van toepassing is op niet-uitgekeerde winsten.

Daarna, op 15 maart 20X2, neemt de entiteit dividenden ten bedrage van 10 000 euro uit vorige exploitatiewinsten op als een verplichting.

Op 15 maart 20X2 neemt de entiteit de realisatie van winstbelastingen ten bedrage van 1 500 euro (15 % van de dividenden opgenomen als een verplichting) op als een actuele belastingvordering en als een verlaging van lasten uit hoofde van winstbelastingen over de verslagperiode voor 20X2.

53 Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen mogen niet worden gedisconteerd.

▼B

54 Om de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen op een gedisconteerde basis betrouwbaar te kunnen bepalen, is het noodzakelijk dat het tijdstip waarop elk tijdelijk verschil wordt afgewikkeld, in detail wordt gepland. In vele gevallen is dergelijke planning praktisch niet haalbaar of bijzonder complex. Daarom is het niet geëigend om te vereisen dat uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gedisconteerd. Als discontering wordt toegestaan maar niet verplicht is, zou dit ertoe leiden dat uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen niet vergelijkbaar zijn tussen entiteiten. Daarom wordt de discontering van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen door deze standaard noch vereist, noch toegestaan.

55 Tijdelijke verschillen worden bepaald op basis van de boekwaarde van een actief of verplichting. Dit geldt zelfs indien deze boekwaarde zelf wordt bepaald op een gedisconteerde basis, bijvoorbeeld in geval van pensioenverplichtingen (zie IAS 19 *Personeelsbeloningen*).

56 De boekwaarde van een uitgestelde belastingvordering moet worden beoordeeld op ►M5 het einde van elke verslagperiode ◄. Een entiteit moet de boekwaarde van een uitgestelde belastingvordering verlagen in zoverre het niet langer waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn om het mogelijk te maken het voordeel van die uitgestelde belastingvordering geheel of gedeeltelijk aan te wenden. Een dergelijke verlaging moet worden teruggenomen in zoverre het waarschijnlijk wordt dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn.

OPNAME VAN OVER DE VERSLAGPERIODE VERSCHULDIGDE EN VERREKENBARE BELASTINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN

57 De administratieve verwerking van de gevolgen van een transactie of andere gebeurtenis op het vlak van over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen, is consistent met de administratieve verwerking van de transactie of de gebeurtenis zelf. Alinea's 58 tot en met 68C implementeren dit principe.

▼M5

In winst of verlies opgenomen posten

▼M38

58 Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen moeten als baten of lasten worden opgenomen in de winst of het verlies over de periode, tenzij de belasting voortvloeit uit:

▼M5

(a) een transactie of gebeurtenis die in dezelfde of een andere periode buiten de winst of het verlies is verwerkt, hetzij in niet-gerealiseerde resultaten, hetzij direct in het eigen vermogen (zie alinea's 61A tot en met 65);

▼M38

(b) een bedrijfscombinatie (die geen overname door een beleggingsentiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*) is van een dochteronderneming die moet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening) (zie de alinea's 66 tot en met 68).

▼B

59 De meeste uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen ontstaan wanneer baten of lasten in een bepaalde periode worden opgenomen in de commerciële winst, maar in een andere periode worden opgenomen in de fiscale winst (het fiscaal verlies). De resulterende uitgestelde belastingen worden opgenomen in ►M5 winst of verlies ◄. Voorbeelden:

(a) wanneer achterstallige rente, royalty's of dividendopbrengsten worden ontvangen en op basis van tijdsevenredigheid worden opgenomen in de commerciële winst in overeenstemming met IAS 18 *Opbrengsten*, maar op kasbasis worden opgenomen in de fiscale winst (het fiscaal verlies); en

(b) wanneer kosten van immateriële activa werden geactiveerd in overeenstemming met IAS 38 en worden afgeschreven in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, maar voor belastingdoeleinden in mindering werden gebracht op het moment dat ze ontstonden.

▼B

60 De boekwaarde van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen kan veranderen zelfs als het bedrag van de daarmee verband houdende tijdelijke verschillen niet is gewijzigd. Dit kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van:

(a) een wijziging van de belastingtarieven of belastingwetgeving;

(b) een herbeoordeling van de realiseerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen; dan wel

(c) een wijziging in de wijze waarop een actief naar verwachting zal worden gerealiseerd.

De resulterende uitgestelde belasting wordt opgenomen in ►M5 winst of verlies ◄, tenzij ze verband houdt met posten die voorheen werden ►M5 verwerkt buiten de winst of het verlies ◄ (zie alinea 63).

Posten die ►M5 buiten de winst of het verlies worden verwerkt ◄

▼M5

———————

61A Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen moeten buiten de winst of het verlies worden verwerkt als ze betrekking hebben op posten die in dezelfde of een andere periode buiten de winst of het verlies zijn verwerkt. Derhalve moeten over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen die betrekking hebben op posten die in dezelfde of een andere periode:

(a) in niet-gerealiseerde resultaten zijn verwerkt, in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen (zie alinea 62).

(b) direct in het eigen vermogen zijn verwerkt, direct in het eigen vermogen worden opgenomen (zie alinea 62A).

62 De International Financial Reporting Standards vereisen of staan toe dat bepaalde posten in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen. Voorbeelden van dergelijke posten zijn:

(a) een wijziging van de boekwaarde die ontstaat uit de herwaardering van materiële vaste activa (zie IAS 16); en

(b) [verwijderd]

(c) wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de jaarrekening van een buitenlandse activiteit (zie IAS 21).

(d) [verwijderd]

62A De International Financial Reporting Standards vereisen of staan toe dat bepaalde posten direct in het eigen vermogen worden verwerkt. Voorbeelden van dergelijke posten zijn:

(a) een aanpassing van het beginsaldo van ingehouden winsten die voortvloeit uit een wijziging van de grondslagen voor financiële verslaggeving die retroactief wordt toegepast of uit de correctie van een fout (zie IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*); en

(b) bedragen die voortvloeien uit de eerste opname van de eigen-vermogenscomponent van een samengesteld financieel instrument (zie alinea 23).

63 In uitzonderlijke omstandigheden kan het moeilijk zijn om het bedrag te bepalen van over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen dat betrekking heeft op posten die buiten de winst of het verlies zijn verwerkt (hetzij in niet-gerealiseerde resultaten, hetzij direct in het eigen vermogen). Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als:

▼B

(a) er gestaffelde tarieven zijn voor de winstbelastingen en het onmogelijk is om het tarief te bepalen waartegen een specifieke component van de fiscale winst (het fiscaal verlies) werd belast;

(b) een wijziging van het belastingtarief of andere belastingvoorschriften invloed heeft op een uitgestelde belastingvordering of -verplichting die (geheel of gedeeltelijk) verband houdt ►M5 met een post die voorheen buiten de winst of het verlies werd verwerkt; of ◄

▼B

(c) een entiteit bepaalt dat een uitgestelde belastingvordering moet worden opgenomen, of niet meer volledig moet worden opgenomen, ►M5 en de uitgestelde belastingvordering (geheel of gedeeltelijk) betrekking heeft op een post die voorheen buiten de winst of het verlies werd verwerkt. ◄

▼M5

In dergelijke gevallen worden de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen die betrekking hebben op posten die buiten de winst of het verlies zijn verwerkt, gebaseerd op een redelijke pro rata toerekening van de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen van de entiteit in de desbetreffende belastingjurisdictie, of op een ander methode die in de gegeven omstandigheden een meer geëigende toerekening bewerkstelligt.

▼B

64 IAS 16 specificeert niet of een entiteit jaarlijks vanuit de herwaarderingsreserve een bedrag moet overdragen naar de ingehouden winsten dat gelijk is aan het verschil tussen de afschrijving op een geherwaardeerd actief en de afschrijving op basis van de kostprijs van dat actief. Als een entiteit een dergelijke overdracht uitvoert, omvat het overgedragen bedrag geen daarmee verband houdende uitgestelde belastingen. Soortgelijke overwegingen zijn van toepassing op overdrachten die worden uitgevoerd bij de vervreemding van een materieel vast actief.

65 Als een actief wordt geherwaardeerd voor belastingdoeleinden en die herwaardering verband houdt met een boekhoudkundige herwaardering van een voorgaande periode of met een boekhoudkundige herwaardering die naar verwachting zal worden uitgevoerd in een toekomstige periode, worden de fiscale gevolgen van zowel de herwaardering van het actief als de aanpassing van de fiscale boekwaarde ►M5 opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten ◄ in de perioden waarin ze plaatsvinden. Als de herwaardering voor belastingdoeleinden echter geen verband houdt met een boekhoudkundige herwaardering van een voorgaande periode of met een boekhoudkundige herwaardering die naar verwachting zal worden uitgevoerd in een toekomstige periode, worden de fiscale gevolgen van de aanpassing van de fiscale boekwaarde opgenomen in ►M5 winst of verlies ◄.

65A Als een entiteit dividenden uitkeert aan haar aandeelhouders, kan ze verplicht zijn om een deel van de dividenden namens de aandeelhouders te betalen aan de belastingautoriteiten. In vele rechtsgebieden wordt dit bedrag een bronbelasting genoemd. Een dergelijk bedrag dat wordt betaald of verschuldigd is aan de belastingautoriteiten, wordt als een deel van de dividenden ten laste genomen van het eigen vermogen.

Uitgestelde belastingen die voortvloeien uit een bedrijfscombinatie

▼M12

66 Zoals verklaard in alinea's 19 en 26(c), kunnen tijdelijke verschillen ontstaan in een bedrijfscombinatie. In overeenstemming met IFRS 3 neemt een entiteit alle resulterende uitgestelde belastingvorderingen (in zoverre ze aan de in alinea 24 beschreven opnamecriteria voldoen) of uitgestelde belastingverplichtingen op als identificeerbare activa en verplichtingen op de overnamedatum. Bijgevolg hebben die uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen invloed op het bedrag van de goodwill of de winst uit een voordelige koop dat de entiteit opneemt. Volgens alinea 15(a) neemt een entiteit echter geen uitgestelde belastingverplichtingen op die voortvloeien uit de eerste opname van goodwill.

67 Als gevolg van een bedrijfscombinatie zou de waarschijnlijkheid dat een uitgestelde belastingvordering van de overnemende partij vóór overname wordt gerealiseerd, kunnen veranderen. Een overnemende partij mag het waarschijnlijk achten dat zij haar eigen uitgestelde belastingvordering die niet werd opgenomen vóór de bedrijfscombinatie zal realiseren. Mogelijk is de overnemende partij bijvoorbeeld in staat om het voordeel van haar niet-gecompenseerde fiscale verliezen aan te wenden voor de toekomstige fiscale winst van de overgenomen partij. Anderzijds kan de bedrijfscombinatie tot gevolg hebben dat het niet langer waarschijnlijk is dat toekomstige fiscale winst het mogelijk zal maken om de uitgestelde belastingvordering te realiseren. In dergelijke gevallen neemt de overnemende partij een wijziging in de uitgestelde belastingvordering op in de periode van de bedrijfscombinatie, zonder deze op te nemen in de verwerking van de bedrijfscombinatie. Bijgevolg houdt de overnemende partij er geen rekening mee bij de waardering van de goodwill of de winst uit een voordelige koop die zij in de bedrijfscombinatie opneemt.

▼M12

68 Het potentiële voordeel van de overgedragen fiscale verliezen van de overgenomen partij of andere uitgestelde belastingvorderingen beantwoordt mogelijk niet aan de criteria voor afzonderlijke opname wanneer een bedrijfscombinatie voor het eerst wordt verwerkt, maar wordt mogelijk later gerealiseerd.

Een entiteit moet verworven uitgestelde belastingvoordelen die ze na de bedrijfscombinatie realiseert als volgt opnemen:

a) Verworven uitgestelde belastingvoordelen die binnen de waarderingsperiode zijn opgenomen en die voortvloeien uit nieuwe informatie over feiten en omstandigheden die op de overnamedatum bestonden, moeten worden toegepast om de boekwaarde van goodwill die met die overname verband houdt te verlagen. Als de boekwaarde van die goodwill gelijk is aan nul, moeten alle resterende uitgestelde belastingvoordelen in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen.

b) Alle andere gerealiseerde verworven uitgestelde belastingvoordelen moeten in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen (of, indien deze standaard dit vereist, buiten de winst-en-verliesrekening worden verwerkt).

———————

▼B

Actuele en uitgestelde belastingen die voortvloeien uit op aandelen gebaseerde betalingstransacties

68A In sommige belastingjurisdicties mag een entiteit een belastingaftrek opnemen (dat wil zeggen een bedrag dat in mindering wordt gebracht bij het bepalen van de belastbare winst) die betrekking heeft op de beloning in aandelen, aandelenopties of andere eigenvermogensinstrumenten van de entiteit. Het fiscaal aftrekbare bedrag kan afwijken van de hiermee verband houdende cumulatieve last uit hoofde van personeelsbeloningen, en kan in een latere verslagperiode ontstaan. In sommige jurisdicties mag een entiteit bijvoorbeeld een last opnemen voor het verbruik van diensten van werknemers die zij in overeenstemming met IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* heeft ontvangen als vergoeding voor toegekende aandelenopties, terwijl de belastingaftrek pas bij uitoefening van de aandelenopties mag worden opgenomen, waarbij de waardering van de belastingaftrek is gebaseerd op de aandelenprijs van de entiteit op de datum van uitoefening.

68B Net zoals bij de onderzoekskosten die in alinea 9 en 26(b) van deze standaard worden besproken, is het verschil tussen de fiscale boekwaarde van de cumulatieve ontvangen werknemersdiensten (zijnde het bedrag dat de belastingautoriteiten toestaan als aftrek in toekomstige perioden) en de boekwaarde van nihil een verrekenbaar tijdelijk verschil dat resulteert in een uitgestelde belastingvordering. Indien het bedrag dat de belastingautoriteiten toestaan als een aftrek in toekomstige perioden niet bekend is aan het eind van de periode, dan moet het worden geschat op basis van informatie die aan het eind van de periode beschikbaar is. Indien bijvoorbeeld het bedrag dat de belastingautoriteiten toestaan als aftrek in toekomstige perioden afhankelijk is van de aandelenprijs van een entiteit op een tijdstip in de toekomst, dan moet de waardering van het verrekenbare tijdelijke verschil gebaseerd worden op de aandelenprijs van de entiteit aan het eind van de periode.

▼M38

68C Zoals vermeld in alinea 68A, kan het fiscaal aftrekbare bedrag (of het geschatte in de toekomst fiscaal aftrekbare bedrag, bepaald in overeenstemming met alinea 68B) afwijken van de hiermee verband houdende cumulatieve last uit hoofde van personeelsbeloningen. Op grond van alinea 58 van de standaard moeten actuele en uitgestelde belastingen als baten of lasten worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening over de periode, behalve indien de belasting voortvloeit uit a) een transactie of gebeurtenis die in dezelfde of een andere periode rechtstreeks in het eigen vermogen wordt opgenomen, of b) een bedrijfscombinatie (die geen overname door een beleggingsentiteit is van een dochteronderneming die moet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening). Als het fiscaal aftrekbare bedrag (of het geschatte in de toekomst fiscaal aftrekbare bedrag) groter is dan het bedrag van de hiermee verband houdende cumulatieve last uit hoofde van personeelsbeloningen, dan geeft dit aan dat de belastingaftrek niet alleen betrekking heeft op een last uit hoofde van personeelbeloningen, maar ook op een eigenvermogenspost. In deze situatie moet het aan de actuele of uitgestelde belasting gerelateerde surplus rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt.

▼B

PRESENTATIE

Belastingvorderingen en belastingverplichtingen

69 [Verwijderd]

70 [Verwijderd]

Saldering

71 Een entiteit moet actuele belastingvorderingen en -verplichtingen salderen als en alleen als ze:

(a) een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen; en

(b) voornemens is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

72 Hoewel actuele belastingvorderingen en -verplichtingen afzonderlijk worden opgenomen en gewaardeerd, worden zij in de balans gesaldeerd op basis van criteria die gelijklopen met de in IAS 32 vastgestelde criteria voor financiële instrumenten. Een entiteit zal normaliter beschikken over een in rechte afdwingbaar recht om een actuele belastingvordering te salderen met een actuele belastingverplichting als zij verband houden met winstbelastingen die door dezelfde belastingautoriteit worden geheven en deze belastingautoriteit de entiteit toestaat om een enkele nettobetaling te doen of te ontvangen.

73 In een geconsolideerde jaarrekening wordt een actuele belastingvordering van een entiteit die deel uitmaakt van een groep gesaldeerd met een actuele belastingverplichting van een andere entiteit in de groep als en alleen als de betreffende entiteiten een in rechte afdwingbaar recht hebben om een enkele nettobetaling te doen of te ontvangen en de entiteiten voornemens zijn om een dergelijke nettobetaling te doen of te ontvangen of de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

74 Een entiteit moet uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen salderen als en alleen als:

(a) de entiteit een in rechte afdwingbaar recht heeft om actuele belastingvorderingen te salderen met actuele belastingverplichtingen; en

▼B

(b) de uitgestelde belastingvorderingen en de uitgestelde belastingverplichtingen verband houden met winstbelastingen die door dezelfde belastingautoriteit worden geheven op hetzij:

(i) dezelfde belastbare entiteit; dan wel

(ii) verschillende belastbare entiteiten die ofwel voornemens zijn om de actuele belastingvorderingen en -verplichtingen netto te verrekenen, ofwel om de vorderingen te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichtingen worden afgewikkeld, in elke toekomstige periode waarin verwacht wordt dat aanzienlijke bedragen van uitgestelde belastingverplichtingen of -vorderingen zullen worden afgewikkeld respectievelijk gerealiseerd.

75 Om de noodzaak te vermijden van een gedetailleerd tijdschema voor de afwikkeling van elk tijdelijk verschil, schrijft deze standaard voor dat een entiteit een uitgestelde belastingvordering moet salderen met een uitgestelde belastingverplichting van dezelfde entiteit als en alleen als zij verband houden met winstbelastingen die door dezelfde belastingautoriteit worden geheven en indien de entiteit over een in rechte afdwingbaar recht beschikt om de actuele belastingvorderingen te salderen met de actuele belastingverplichtingen.

76 In zeldzame omstandigheden kan een entiteit beschikken over een in rechte afdwingbaar recht tot saldering en voornemens zijn om voor bepaalde perioden nettoafwikkelingen op te nemen, doch niet voor andere. In dergelijke zeldzame omstandigheden kan een gedetailleerde planning vereist zijn om op betrouwbare wijze te bepalen of de uitgestelde belastingverplichting van één belastbare entiteit zal leiden tot verhoogde belastingbetalingen in dezelfde periode waarin een uitgestelde belastingvordering van een andere belastbare entiteit zal leiden tot verlaagde betalingen door die tweede belastbare entiteit.

Belastinglasten

Belastinglasten (-baten) met betrekking tot winst of verlies uit de normale bedrijfsactiviteiten

▼M31

77 De belastinglasten (-baten) met betrekking tot winst of verlies uit normale bedrijfsactiviteiten moeten in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten als onderdeel van de winst of het verlies worden gepresenteerd.

———————

▼B

Wisselkoersverschillen op uitgestelde buitenlandse belastingverplichtingen of -vorderingen

78 IAS 21 vereist dat bepaalde wisselkoersverschillen als baten of lasten worden opgenomen, maar specificeert niet waar dergelijke verschillen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ moeten worden gepresenteerd. Dienovereenkomstig kunnen wisselkoersverschillen op uitgestelde buitenlandse belastingverplichtingen of -vorderingen die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen, worden ingedeeld als uitgestelde belastinglasten (-baten) indien deze presentatie de meest nuttige wordt geacht voor de gebruikers van de jaarrekening.

INFORMATIEVERSCHAFFING

79 De belangrijkste componenten van belastinglasten (-baten) moeten afzonderlijk worden gepresenteerd.

▼B

80 Componenten van belastinglasten (-baten) kunnen het volgende omvatten:

(a) actuele belastinglasten (-baten);

(b) eventuele aanpassingen die in de periode zijn opgenomen voor over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen van voorgaande perioden;

(c) het bedrag van uitgestelde belastinglasten (-baten) met betrekking tot de herkomst en afwikkeling van tijdelijke verschillen;

(d) het bedrag van uitgestelde belastinglasten (-baten) met betrekking tot wijzigingen van belastingtarieven of de heffing van nieuwe belastingen;

(e) het bedrag van het voordeel uit een voorheen niet-opgenomen fiscaal verlies, fiscaal verrekenbaar tegoed of tijdelijk verschil uit een voorgaande periode dat wordt aangewend om de actuele belastinglasten te reduceren;

(f) het bedrag van het voordeel uit een voorheen niet-opgenomen fiscaal verlies, fiscaal verrekenbaar tegoed of tijdelijk verschil uit een voorgaande periode dat wordt aangewend om uitgestelde belastinglasten te reduceren;

(g) uitgestelde belastinglasten uit de afschrijving, of de terugneming van een voorgaande afschrijving, van een uitgestelde belastingvordering in overeenstemming met alinea 56; en

(h) het bedrag van belastinglasten (-baten) dat verband houdt met die wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving en fouten die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 8, omdat zij niet retroactief kunnen worden verwerkt.

▼M5

81 De volgende informatie moet eveneens afzonderlijk worden gepresenteerd:

(a) het totaalbedrag van over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen die betrekking hebben op posten die direct in het eigen vermogen worden verwerkt (zie alinea 62A);

(ab) het bedrag van winstbelasting met betrekking tot elke component van niet-gerealiseerde resultaten (zie alinea 62 en IAS 1 (herziene versie van 2007));

(b) [verwijderd];

▼B

(c) een verklaring van het verband tussen belastinglasten (-baten) en commerciële winst in een van de of beide volgende vormen:

(i) een numerieke aansluiting tussen belastinglasten (belastingbaten) en het product van de commerciële winst vermenigvuldigd met het (de) toepasselijke belastingtarie(f)(ven), met vermelding van de basis waarop het (de) toepasselijke belastingtarie(f)(ven) is (zijn) berekend; dan wel

(ii) een numerieke aansluiting tussen het gemiddelde effectieve belastingtarief en het toepasselijke belastingtarief, met vermelding van de basis waarop het toepasselijke belastingtarief is berekend;

(d) een verklaring van wijzigingen in het (de) toepasselijke belastingtarie(f)(ven) ten opzichte van de voorgaande verslagperiode;

(e) het bedrag (en in voorkomend geval de vervaldatum) van verrekenbare tijdelijke verschillen, niet-gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden waarvoor in de balans geen uitgestelde belastingvordering is opgenomen;

▼B

(f) het totaalbedrag van tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, filialen, geassocieerde deelnemingen en belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄, waarvoor geen uitgestelde belastingverplichtingen zijn opgenomen (zie alinea 39);

(g) met betrekking tot elk type tijdelijk verschil en elk type niet-gecompenseerd fiscaal verlies en ongebruikt fiscaal verrekenbaar tegoed:

(i) het bedrag van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen dat voor elke gepresenteerde periode in de balans is opgenomen;

(ii) het bedrag van de uitgestelde belastingbaten of -lasten die in ►M5 winst of verlies ◄ zijn opgenomen, als dit niet blijkt uit de wijzigingen van de in de balans opgenomen bedragen;

▼M12

(h) met betrekking tot beëindigde bedrijfsactiviteiten, de belastinglasten die betrekking hebben op:

(i) de winst of het verlies uit de beëindiging; en

(ii) de winst of het verlies uit de normale bedrijfsactiviteiten van de beëindigde activiteit over de periode, samen met de overeenstemmende bedragen voor elke voorgaande gepresenteerde periode;

(i) het bedrag van de fiscale gevolgen van dividenden aan aandeelhouders van de entiteit die zijn voorgesteld of gedeclareerd vóór de jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie, maar die niet als een verplichting in de jaarrekening zijn opgenomen;

(j) als een bedrijfscombinatie waarin de entiteit de overnemende partij is leidt tot een verandering van het bedrag dat is opgenomen voor haar uitgestelde belastingvordering vóór overname (zie alinea 67), het bedrag van die verandering; en

(k) als de in een bedrijfscombinatie verworven uitgestelde belastingvoordelen niet op maar pas na de overnamedatum worden opgenomen (zie alinea 68), een beschrijving van de gebeurtenis of verandering van omstandigheden die tot de opname van de uitgestelde belastingvoordelen heeft geleid.

▼B

82 Een entiteit moet het bedrag van een uitgestelde belastingvordering presenteren alsmede de aard van het bewijs dat de opname ervan ondersteunt, indien:

(a) het gebruik van de uitgestelde belastingvordering afhankelijk is van toekomstige belastbare winsten die groter zijn dan de winsten die voortvloeien uit de afwikkeling van bestaande belastbare tijdelijke verschillen; en

(b) de entiteit een verlies heeft geleden in de lopende of voorgaande periode in de belastingjurisdictie waarop de uitgestelde belastingvordering betrekking heeft.

82A In de omstandigheden die in alinea 52A zijn beschreven, moet een entiteit de aard vermelden van de potentiële fiscale gevolgen die zouden voortvloeien uit de betaling van dividenden aan haar aandeelhouders. Bovendien moet de entiteit de bedragen vermelden van de potentiële fiscale gevolgen die op haalbare wijze bepaalbaar zijn en moet ze vermelden of er enige potentiële fiscale gevolgen zijn die praktisch gezien niet bepaalbaar zijn.

83 [Verwijderd]

▼B

84 De informatie die op basis van alinea 81(c) moet worden verstrekt, stelt gebruikers van jaarrekeningen in staat om te begrijpen of het verband tussen belastinglasten (-baten) en commerciële winst ongebruikelijk is en biedt hen inzicht in de belangrijke factoren die in de toekomst invloed zouden kunnen hebben op dit verband. Het verband tussen belastinglasten (-baten) en commerciële winst kan worden beïnvloed door factoren zoals opbrengsten die vrijgesteld zijn van belastingen, lasten die niet aftrekbaar zijn bij de bepaling van de fiscale winst (het fiscaal verlies), het effect van fiscale verliezen en het effect van buitenlandse belastingtarieven.

85 In haar verklaring van het verband tussen belastinglasten (-baten) en commerciële winst, maakt een entiteit gebruik van een toepasselijk belastingtarief dat voor de gebruikers van haar jaarrekening de meest betekenisvolle informatie oplevert. Vaak is het meest betekenisvolle tarief het binnenlandse belastingtarief van het land waar de entiteit is gevestigd, en wordt het belastingtarief dat voor nationale belastingen wordt geheven samengevoegd met de tarieven die gelden voor eventuele lokale belastingen die op een vrijwel soortgelijk niveau van fiscale winst (fiscaal verlies) worden berekend. Voor entiteiten die in verschillende rechtsgebieden opereren, kan het echter zinvoller zijn om de afzonderlijke aansluitingen die zijn opgesteld op basis van het binnenlandse tarief in elk afzonderlijk rechtsgebied te totaliseren. Het volgende voorbeeld illustreert hoe de selectie van het toepasselijke belastingtarief de presentatie van de numerieke aansluiting beïnvloedt.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 85

In 19X2 had een entiteit in haar eigen rechtsgebied (land A) een commerciële winst van 1 500 euro (19X1: 2 000 euro) en in land B van 1 500 euro (19X1: 500 euro). Het belastingtarief bedraagt 30 % in land A en 20 % in land B. In land A is een last van 100 euro (19X1: 200 euro) niet fiscaal aftrekbaar.

Wat volgt is een voorbeeld van een aansluiting op het binnenlandse belastingtarief.

	19X1	19X2
Commerciële winst	2 500	3 000
Belasting tegen het binnenlandse tarief van 30 %	750	900
Fiscale gevolgen van fiscaal niet-aftrekbare lasten	60	30
Gevolg van de lagere belastingtarieven in land B	(50)	(150)
Belastinglasten	760	780

Wat volgt is een voorbeeld van een aansluiting die is opgesteld door de afzonderlijke aansluitingen van elk nationaal rechtsgebied te totaliseren. Volgens deze methode worden de gevolgen van verschillen tussen het eigen binnenlandse belastingtarief van de verslaggevende entiteit en het binnenlandse belastingtarief in andere rechtsgebieden niet als een afzonderlijke post in de aansluiting opgenomen. Mogelijk moet een entiteit de gevolgen van wezenlijke wijzigingen in ofwel belastingtarieven, ofwel de mix van winsten die in verschillende rechtsgebieden werden verdiend bespreken om een verklaring te geven van de wijzigingen in het (de) toepasselijke belastingtarief (belastingtarieven), zoals voorgeschreven in alinea 81(d).

▼B

Commerciële winst	2 500	3 000
Belastingen tegen de binnenlandse tarieven die van toepassing zijn op winsten in het betreffende land	700	750
Fiscale gevolgen van fiscaal niet-aftrekbare lasten	60	30
Belastinglasten	760	780

86 Het gemiddelde effectieve belastingtarief wordt verkregen door de belastinglasten (-baten) te delen door de commerciële winst.

87 Het zou vaak praktisch niet haalbaar zijn om het bedrag te berekenen van niet-opgenomen uitgestelde belastingverplichtingen die voortvloeien uit investeringen in dochterondernemingen, filialen, geassocieerde deelnemingen en belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄ (zie alinea 39). Daarom schrijft deze standaard voor dat een entiteit het totaalbedrag van de onderliggende tijdelijke verschillen moet opnemen, maar geen melding hoeft te maken van de uitgestelde belastingverplichtingen. Niettemin worden entiteiten, daar waar dat praktisch haalbaar is, wel aangemoedigd om de bedragen van de niet-opgenomen uitgestelde belastingverplichtingen te vermelden, omdat gebruikers van jaarrekeningen dergelijke informatie nuttig kunnen achten.

87A Alinea 82A schrijft voor dat een entiteit de aard moet vermelden van de potentiële fiscale gevolgen die zouden voortvloeien uit de betaling van dividenden aan haar aandeelhouders. Een entiteit moet de belangrijke kenmerken vermelden van de belastingsystemen en de factoren die een invloed hebben op het bedrag van de potentiële fiscale gevolgen van dividenden.

87B Het zou soms praktisch niet haalbaar zijn om het totaalbedrag te berekenen van de potentiële fiscale gevolgen die zouden voortvloeien uit de betaling van dividenden aan aandeelhouders. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien een entiteit beschikt over een groot aantal buitenlandse dochterondernemingen. Maar zelfs in dergelijke omstandigheden kunnen bepaalde gedeelten van het totaalbedrag gemakkelijk te bepalen zijn. In een geconsolideerde groep bijvoorbeeld, is het mogelijk dat een moedermaatschappij en enkele van haar dochterondernemingen winstbelastingen op niet-uitgekeerde winsten hebben betaald tegen een hoger tarief, en zich bewust zijn van het bedrag dat zou worden teruggestort op de betaling van toekomstige dividenden aan aandeelhouders uit de geconsolideerde ingehouden winsten. In dit geval moet dit terug te betalen bedrag worden vermeld. In voorkomend geval vermeldt de entiteit eveneens dat er bijkomende potentiële fiscale gevolgen zijn die praktisch gezien niet te bepalen zijn. De vermelding van de potentiële fiscale gevolgen in de enkelvoudige jaarrekening van de moedermaatschappij, indien die er is, houdt verband met de ingehouden winsten van de moedermaatschappij.

87C Een entiteit die verplicht is de vermeldingen in alinea 82A op te nemen, kan daarnaast ook verplicht zijn om informatie op te nemen met betrekking tot tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen, filialen en geassocieerde deelnemingen of belangen in ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄. In dergelijke gevallen houdt een entiteit hier rekening mee bij de vraag welke informatie krachtens alinea 82A moet worden gepresenteerd. Een entiteit kan bijvoorbeeld verplicht zijn om het totaalbedrag te vermelden van de tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen waarvoor er geen uitgestelde belastingverplichtingen zijn opgenomen (zie alinea 81(f)). Als het praktisch niet haalbaar is om de bedragen van de niet-opgenomen uitgestelde belastingverplichtingen te berekenen (zie alinea 87), dan kunnen er voor deze dochterondernemingen bedragen van potentiële fiscale gevolgen bestaan van dividenden die praktisch gezien niet te bepalen zijn.

▼B

88 Een entiteit moet alle belastinggerelateerde voorwaardelijke activa en verplichtingen vermelden in overeenstemming met IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*. Voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa kunnen bijvoorbeeld ontstaan uit onopgeloste geschillen met de belastingautoriteiten. Indien veranderingen in belastingtarieven of de belastingwetgeving tot wet worden verheven of worden aangekondigd na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄, moet een entiteit alle wezenlijke gevolgen presenteren die deze veranderingen kunnen hebben op haar actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen (zie IAS 10 *Gebeurtenissen* ►M5 *na de verslagperiode* ◄).

INGANGSDATUM

89 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 1998 aanvangen, behoudens zoals gespecificeerd in alinea 91. Als een entiteit deze standaard toepast op jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die vóór 1 januari 1998 aanvangen, dan moet zij vermelden dat zij deze standaard heeft toegepast in plaats van IAS 12 *Administratieve verwerking van winstbelastingen*, goedgekeurd in 1979.

90 Deze standaard vervangt IAS 12 *Administratieve verwerking van winstbelastingen*, die in 1979 werd goedgekeurd.

91 Alinea's 52A, 52B, 65A, 81(i), 82A, 87A, 87B, 87C en de verwijdering van alinea's 3 en 50 worden van kracht voor jaarrekeningen ([1]) die betrekking hebben op perioden die op of na 1 januari 2001 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als de eerdere toepassing de jaarrekening beïnvloedt, moet de entiteit dit feit vermelden.

▼M5

92 IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werden de alinea's 23, 52, 58, 60, 62, 63, 65, 68C, 77 en 81 gewijzigd, werd alinea 61 verwijderd en werden alinea's 61A, 62A en 77A toegevoegd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M12

93 **Alinea 68 moet vanaf de ingangsdatum van IFRS 3 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) prospectief worden toegepast op de opname van in bedrijfscombinaties verworven uitgestelde belastingvorderingen.**

94 Derhalve mogen entiteiten de administratieve verwerking van voorgaande bedrijfscombinaties niet aanpassen als belastingvoordelen op de overnamedatum niet aan de criteria voor afzonderlijke opname voldeden en na de overnamedatum worden opgenomen, tenzij de voordelen binnen de waarderingsperiode worden opgenomen en het gevolg zijn van nieuwe informatie over feiten en omstandigheden die op de overnamedatum bestonden. Andere opgenomen belastingvoordelen moeten in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen (of moeten, indien deze standaard dit vereist, buiten de winst-en-verliesrekening worden verwerkt).

([1]) Alinea 91 verwijst naar „jaarrekeningen” consistent met een meer expliciet taalgebruik bij het schrijven van ingangsdatums toegepast in 1998. Alinea 89 verwijst naar „financiële overzichten”.

▼M12

95 **IFRS 3 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) wijzigde alinea's 21 en 67 en voegde alinea 32A en alinea's 81(j) en (k) toe. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijzigingen op die eerdere periode toepassen.**

▼M33

98 Alinea 52 is hernummerd als alinea 51A, alinea 10 en de voorbeelden na alinea 51A zijn gewijzigd, en de alinea's 51B en 51C en de daaropvolgende voorbeelden, alsook de alinea's 51D, 51E en 99 zijn toegevoegd door *Uitgestelde belastingen: realisatie van onderliggende activa*, uitgegeven in december 2010. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op verslagperioden die op of na 1 januari 2012 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet ze dat feit vermelden.

▼M32

98A IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten*, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 2, 15, 18(e), 24, 38, 39, 43 tot en met 45, 81(f), 87 en 87C. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 11 toepassen.

▼M31

98B Alinea 77 is gewijzigd en alinea 77A is verwijderd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼M38

98C De alinea's 58 en 68C zijn gewijzigd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼M33

INTREKKING VAN SIC-21

99 De wijzigingen die door *Uitgestelde belastingen: realisatie van onderliggende activa*, uitgegeven in december 2010, worden aangebracht, vervangen SIC-interpretatie 21 *Winstbelastingen – Inbaarheid van geherwaardeerde niet af te schrijven activa*.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 16

Materiële vaste activa

DOEL

1 Het doel van deze standaard is het voorschrijven van de administratieve verwerkingswijze voor materiële vaste activa, zodat de gebruikers van jaarrekeningen inzicht krijgen in de geïnvesteerde bedragen van een entiteit in materiële vaste activa en de mutaties daarin. De voornaamste kwesties die zich voordoen bij de administratieve verwerking van materiële vaste activa betreffen de opname van activa, de bepaling van hun boekwaarde en de afschrijvingskosten en bijzondere waardeverminderingsverliezen die in verband met de activa moeten worden opgenomen.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van materiële vaste activa, tenzij een andere International Accounting Standard een andere verwerkingwijze vereist of toestaat.

▼M45

3 Deze standaard is niet van toepassing op:

(a) materiële vaste activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*;

(b) biologische activa die met agrarische activiteiten verband houden en die geen vruchtdragende planten zijn (zie IAS 41 *Landbouw*). Deze standaard is van toepassing op vruchtdragende planten maar niet op de producten die door vruchtdragende planten worden voortgebracht;

(c) de opname en waardering van exploratie- en evaluatieactiva (zie IFRS 6 *Exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen*);

▼B

(d) rechten om mineralen te winnen en minerale reserves zoals olie, aardgas en vergelijkbare uitputbare hulpbronnen.

Deze standaard is echter van toepassing op materiële vaste activa die worden gebruikt om de in (b) tot en met (d) vermelde activa te ontwikkelen of in stand te houden.

4 Andere International Accounting Standards kunnen opname vereisen van een materieel vast actief op basis van een andere benadering dan deze die in deze standaard wordt gebruikt. IAS 17 *Leaseovereenkomsten* schrijft bijvoorbeeld voor dat een entiteit de opname van een geleased materieel vast actief moet beoordelen op basis van de overdracht van risico's en voordelen. In dergelijke gevallen worden echter andere aspecten van de administratieve verwerking van deze activa, waaronder ook de afschrijving, in deze standaard voorgeschreven.

▼M8

5 Een entiteit die overeenkomstig IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* het kostprijsmodel voor vastgoedbeleggingen hanteert, moet het kostprijsmodel in deze standaard gebruiken.

▼B

DEFINITIES

▼M45

6 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Een *vruchtdragende plant* is een levende plant:

a) die wordt gebruikt bij de productie of levering van agrarische producten;

b) waarvan wordt verwacht dat zij in meer dan één periode producten voortbrengt; en

▼M45

c) waarvoor er een zeer kleine kans bestaat dat zij als agrarisch product wordt verkocht, met uitzondering van incidentele verkopen als afval.

(In de alinea's 5A en 5B van IAS 41 wordt nader ingegaan op deze definitie van een vruchtdragende plant.)

De *boekwaarde* is het bedrag waarvoor een actief opgenomen wordt, na aftrek van eventuele geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen.

▼B

De *kostprijs* is het bedrag van de geldmiddelen of kasequivalenten die worden betaald of de reële waarde van de andere vergoeding die wordt gegeven om een actief te verwerven op het ogenblik dat het wordt verworven of gebouwd, of, indien van toepassing, het bedrag dat bij eerste opname wordt toegerekend aan dat actief in overeenstemming met de specifieke vereisten van andere IFRSs, bijvoorbeeld IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen*.

Het *af te schrijven bedrag* is de kostprijs van een actief of een ander kostprijsvervangend bedrag verminderd met zijn restwaarde.

Afschrijving is de systematische allocatie van het af te schrijven bedrag van een actief over zijn gebruiksduur.

De *entiteitsgebonden waarde* is de contante waarde van de kasstromen die naar verwachting van een entiteit zullen voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het eind van zijn gebruiksduur of van de kasstromen die naar de verwachting van een entiteit uit de afwikkeling van een verplichting zullen voortvloeien.

▼M33

Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)

▼B

Een *bijzonder waardeverminderingsverlies* is het bedrag waarmee de boekwaarde van een actief zijn realiseerbare waarde overschrijdt.

Materiële vaste activa zijn materiële posten die:

(a) worden aangehouden voor gebruik in de productie of levering van goederen of diensten, voor verhuur aan derden of voor bestuurlijke doeleinden; en

(b) waarvan men verwacht dat ze langer dan één periode zullen worden gebruikt.

▼M8

De *realiseerbare waarde* is de hoogste waarde van de reële waarde minus verkoopkosten van een actief en de bedrijfswaarde van een actief.

▼B

De *restwaarde* van een actief is het bedrag dat een entiteit naar verwachting momenteel voor het actief zou ontvangen bij vervreemding, na aftrek van de verwachte kosten van de vervreemding, indien het actief reeds de verwachte ouderdom zou hebben en in de staat zou verkeren die aan het eind van zijn gebruiksduur wordt verwacht.

De *gebruiksduur* is:

(a) de periode gedurende welke een actief naar verwachting voor een entiteit beschikbaar is voor gebruik; dan wel

(b) het aantal productie- of vergelijkbare eenheden dat de entiteit van het actief verwacht te verkrijgen.

OPNAME

7 De kostprijs van een materieel vast actief moet als actief worden opgenomen alleen en alleen als:

(a) het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief naar de entiteit zullen vloeien; en

(b) de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

▼M36

8 Posten zoals reserveonderdelen, reserveapparatuur en onderhoudsbenodigdheden worden opgenomen in overeenstemming met deze IFRS wanneer zij aan de definitie van materiële vaste activa voldoen. Anders worden dergelijke posten als voorraden geclassificeerd.

▼B

9 Deze standaard schrijft niet voor wat een voor opname in aanmerking komend materieel vast actief vormt. Bijgevolg vereist de toepassing van de opnamecriteria een beoordeling van de omstandigheden die voor de entiteit gelden. Het kan geëigend zijn om posten die individueel onbeduidend zijn, zoals mallen, gereedschap en matrijzen, samen te voegen en de criteria toe te passen op de totale waarde.

10 Overeenkomstig dit opnameprincipe evalueert een entiteit al haar kosten in verband met materiële vaste activa op het moment dat deze worden gemaakt. Deze kosten omvatten eerste kosten die zijn gemaakt voor de verwerving of vervaardiging van een materieel vast actief en kosten die daarna worden gemaakt om aan dit actief nieuwe bestanddelen toe te voegen, bestanddelen te vervangen of het actief te onderhouden.

Eerste kosten

11 Materiële vaste activa kunnen worden verworven om veiligheids- of milieuredenen. Hoewel de verwerving van dergelijke materiële vaste activa de toekomstige economische voordelen van een bepaald bestaand materieel vast actief niet rechtstreeks verhoogt, kan de verwerving voor een entiteit nodig zijn om toekomstige economische voordelen van haar andere activa te verkrijgen. Dergelijke materiële vaste activa komen in aanmerking voor opname als activa, omdat ze de entiteit de mogelijkheid geven om aan de activa die er verband mee houden meer toekomstige economische voordelen te onttrekken dan wanneer deze activa niet waren verworven. Zo kan bijvoorbeeld een fabrikant van chemische producten nieuwe chemische behandelingsprocessen invoeren om te voldoen aan de milieunormen voor de productie en opslag van gevaarlijke chemische stoffen. De daaraan gerelateerde verbeteringen van de fabriek worden opgenomen als activa, omdat de entiteit zonder deze verbeteringen geen chemische producten kan produceren of verkopen. De resulterende boekwaarde van een dergelijk actief en de daaraan gerelateerde activa wordt getoetst op bijzondere waardevermindering in overeenstemming met IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa*.

Kosten na eerste opname

12 Op basis van het principe van opname in alinea 7 neemt een entiteit de dagelijkse onderhoudskosten van een materieel vast actief niet op in de boekwaarde van het actief. Deze kosten worden in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen wanneer zij gemaakt worden. De dagelijkse onderhoudskosten zijn voornamelijk de kosten van arbeid en hulpgoederen, waartoe ook de kosten van kleine onderdelen mogen worden gerekend. Het oogmerk van deze uitgaven wordt vaak omschreven als zijnde „de reparatie en het onderhoud” van het materieel vast actief.

▼B

13 Het is mogelijk dat onderdelen van bepaalde materiële vaste activa met regelmatige tussenpozen moeten worden vervangen. Zo is het mogelijk dat een oven na een gegeven aantal gebruiksuren opnieuw moet worden bekleed, of dat onderdelen van het interieur van een vliegtuig (bijvoorbeeld stoelen en pantry's) meermaals moeten worden vervangen gedurende de gebruiksduur van het casco. Er kunnen ook materiële vaste activa worden verworven in het kader van minder vaak terugkerende vervangingen, bijvoorbeeld voor het vervangen van de binnenmuren van een gebouw of voor het uitvoeren van een eenmalige vervanging. Op basis van het opnameprincipe in alinea 7 neemt een entiteit de kostprijs van een vervangingsonderdeel op in de boekwaarde van een materieel vast actief wanneer de kosten worden gemaakt en indien aan de opnamecriteria wordt voldaan. De boekwaarde van deze vervangen onderdelen wordt niet langer in de balans opgenomen, overeenkomstig de in deze standaard beschreven bepalingen inzake het niet langer in de balans opnemen (zie alinea's 67 tot en met 72).

14 Een voorwaarde voor het blijven gebruiken van een materieel vast actief (bijvoorbeeld een vliegtuig) kan bestaan uit het regelmatig uitvoeren van grondige inspecties om gebreken op te sporen, ongeacht of onderdelen van het actief worden vervangen. De kosten van grondige inspecties worden als vervangingsinvestering opgenomen in de boekwaarde van het materieel vast actief indien aan de opnamecriteria wordt voldaan. De eventuele resterende boekwaarde van de kosten van de vorige inspectie (niet zijnde materiële onderdelen) wordt niet langer in de balans opgenomen. Dit vindt plaats ongeacht of de kosten van de vorige inspectie bepaald werden in de transactie waarin het actief verworven of vervaardigd werd. Indien noodzakelijk kan de verwachte kostprijs van een soortgelijke toekomstige inspectiebeurt worden gebruikt als een indicatie voor de bepaling van de kosten van de reeds uitgevoerde inspectie op het moment dat de post werd verworven of vervaardigd.

WAARDERING BIJ EERSTE OPNAME

15 Een materieel vast actief dat in aanmerking komt voor opname als actief moet worden gewaardeerd tegen de kostprijs.

Samenstelling van de kostprijs

16 De kostprijs van een materieel vast actief omvat:

(a) de aankoopprijs, met inbegrip van invoerrechten en niet-restitueerbare omzetbelasting, na aftrek van handels- en andere kortingen;

(b) alle rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief op de locatie en in de staat te krijgen die noodzakelijk is om te functioneren op de door het management beoogde wijze;

(c) de eerste schatting van de kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief, en van het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt; de verplichting hiervoor wordt door de entiteit aangegaan wanneer het actief wordt verkregen, of ontstaat als gevolg van het gebruik gedurende een bepaalde periode voor andere doeleinden dan de productie van voorraden tijdens die periode.

17 Voorbeelden van rechtstreeks toerekenbare kosten zijn:

(a) kosten van personeelsbeloningen (zoals gedefinieerd in IAS 19 *Personeelsbeloningen*) die rechtstreeks voortkomen uit de vervaardiging of verwerving van een materieel vast actief;

(b) kosten voor het geschikt maken van het terrein;

(c) initiële leverings- en afhandelingskosten;

▼B

(d) installatie- en montagekosten;

(e) kosten om te onderzoeken of het actief naar behoren functioneert, na de netto-opbrengsten van de verkoop van geproduceerd materiaal te hebben afgetrokken, terwijl het actief naar de locatie en in de staat van functioneren wordt gebracht (zoals geproduceerde monsters wanneer uitrustingen getest worden); en

(f) honoraria van adviseurs.

18 Een entiteit past IAS 2 *Voorraden* toe op de kosten die samenhangen met de verplichtingen inzake de ontmanteling en verwijdering van het actief, en het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt, die gedurende een bepaalde periode worden gemaakt als gevolg van het gebruik van het actief tijdens die periode voor de productie van voorraden. De verplichtingen betreffende kosten die worden verwerkt in overeenstemming met IAS 2 of IAS 16 worden opgenomen en gewaardeerd overeenkomstig IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*.

19 Voorbeelden van kosten die geen kosten van een materieel vast actief zijn:

(a) openingskosten van een nieuwe vestiging;

(b) kosten om een nieuw product of een nieuwe dienst te lanceren (met inbegrip van advertentie- en promotiekosten);

(c) kosten voor bedrijfsvoering op een nieuwe locatie of met een nieuwe cliëntencategorie (met inbegrip van opleidingskosten voor het personeel); en

(d) administratie- en andere algemene overheadkosten.

20 De opname van kosten in de boekwaarde van een materieel vast actief wordt beëindigd wanneer het actief op de locatie is en zich in de staat bevindt die noodzakelijk is om te kunnen functioneren op de door het management beoogde wijze. Derhalve worden kosten die worden gemaakt voor het gebruik of het anders inzetten van een materieel vast actief niet opgenomen in de boekwaarde van dat actief. De volgende kosten worden bijvoorbeeld niet in de boekwaarde van een materieel vast actief opgenomen:

(a) kosten die worden gemaakt voor een actief dat, hoewel het in staat is om te functioneren op de door het management beoogde wijze, nog gebruiksklaar moet worden gemaakt of dat functioneert beneden zijn optimale productiecapaciteit;

(b) initiële exploitatieverliezen, zoals de verliezen die optreden wanneer de vraag naar de producten die met het actief worden vervaardigd zich in een opbouwfase bevindt; en

(c) kosten van verplaatsing of reorganisatie van een deel van of alle bedrijfsactiviteiten van de entiteit.

21 Sommige bedrijfsactiviteiten houden verband met de vervaardiging of ontwikkeling van een materieel vast actief, maar zijn niet noodzakelijk om het actief naar de locatie of in de staat te brengen die nodig is opdat het actief zou kunnen functioneren op de door het management beoogde wijze. Deze incidentele bedrijfsactiviteiten kunnen vóór of tijdens de vervaardiging of ontwikkelingsactiviteiten plaatsgrijpen. Er kunnen bijvoorbeeld baten worden gegenereerd door een bouwterrein als parkeerterrein te gebruiken tot de bouw van start gaat. Omdat incidentele bedrijfsactiviteiten niet noodzakelijk zijn om het actief naar de locatie en in de staat te brengen die nodig is om te kunnen functioneren op de door het management beoogde wijze, worden de baten en daaraan gerelateerde lasten van incidentele bedrijfsactiviteiten in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen als onderdeel van de baten- en lastencategorieën waartoe zij behoren.

▼B

22 De kostprijs van een zelf vervaardigd actief wordt bepaald volgens dezelfde principes als bij een verworven actief. Indien een entiteit soortgelijke activa maakt voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsuitoefening, is de kostprijs van het actief meestal gelijk aan de kostprijs van een actief dat wordt vervaardigd voor verkoop (zie IAS 2). Eventuele interne winsten worden derhalve geëlimineerd bij het bepalen van dergelijke kostprijzen. Evenzo maken abnormale kosten in verband met verspilde materialen, arbeid en andere middelen die zijn aangewend voor de vervaardiging van een actief geen deel uit van de kostprijs van het actief. In IAS 23 *Financieringskosten* zijn de criteria vastgelegd voor de opname van rente als een onderdeel van de boekwaarde van een zelf vervaardigd materieel vast actief.

▼M45

22A Vruchtdragende planten worden op dezelfde wijze administratief verwerkt als zelf vervaardigde materiële activa voordat deze op de locatie zijn en zich in de staat bevinden die noodzakelijk is om te kunnen functioneren op de door het management beoogde wijze. De in deze standaard voorkomende verwijzingen naar „vervaardiging” moeten bijgevolg worden gelezen als betrekking hebbend op de activiteiten die noodzakelijk zijn om de vruchtdragende planten te telen voordat deze op de locatie zijn en zich in de staat bevinden die noodzakelijk is om te kunnen functioneren op de door het management beoogde wijze.

▼B

Bepaling van de kostprijs

▼M1

23 De kostprijs van een materieel vast actief is het equivalent van de contante prijs op het moment van opname. Indien de betaling wordt uitgesteld tot na de gebruikelijke betalingstermijn, wordt het verschil tussen het equivalent van de contante prijs en het totaal betaalde bedrag opgenomen als rente gedurende de periode van uitgestelde betaling, tenzij die rente wordt geactiveerd in overeenstemming met IAS 23.

▼B

24 Eén of meer materiële vaste activa kunnen worden verworven in ruil voor een niet-monetair actief of niet-monetaire activa, of een combinatie van monetaire en niet-monetaire activa. De volgende beschouwing verwijst eenvoudigweg naar een ruil van een niet-monetair actief voor een ander niet-monetair actief, maar is ook van toepassing op alle ruiltransacties die in de voorgaande zin beschreven zijn. De kostprijs van een dergelijk materieel vast actief wordt bepaald op basis van de reële waarde tenzij a) de ruiltransactie niet op commerciële realiteit gebaseerd is of b) als de reële waarde van het ontvangen actief en het opgegeven actief niet betrouwbaar kunnen worden bepaald. Het verworven actief wordt op deze wijze gewaardeerd, zelfs indien een entiteit het opgegeven actief niet onmiddellijk van de balans kan verwijderen. Indien het verworven actief niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd, is de kostprijs gelijk aan de boekwaarde van het opgegeven actief.

25 Een entiteit bepaalt of een ruiltransactie op commerciële realiteit gebaseerd is door te beoordelen in welke mate zij verwacht dat toekomstige kasstromen zullen wijzigen als gevolg van de transactie. Een ruiltransactie heeft economische betekenis indien:

(a) de samenstelling (risico, tijdstip en bedrag) van de kasstromen van het ontvangen actief verschilt van de samenstelling van de kasstromen van het overgedragen actief; dan wel

(b) de entiteitsgebonden waarde van het gedeelte van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit dat door de transactie is beïnvloed, verandert als gevolg van de ruil; en

(c) het verschil onder (a) of (b) belangrijk is met betrekking tot de reële waarde van de geruilde activa.

▼B

Om te bepalen of een ruiltransactie economische betekenis heeft, moet de entiteitsgebonden waarde van het gedeelte van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit dat door de transactie is beïnvloed, de kasstromen na aftrek van belastingen weergeven. Het resultaat van deze analysen kan duidelijk zijn zonder dat de entiteit gedetailleerde berekeningen hoeft uit te voeren.

▼M33

26 De reële waarde van een actief kan betrouwbaar worden bepaald als (a) de variabiliteit in de bandbreedte van redelijke waarderingen van dat actief tegen reële waarde niet aanzienlijk is of als (b) de waarschijnlijkheid van de verschillende schattingen binnen de bandbreedte redelijk goed kan worden ingeschat en kan worden gebruikt voor het bepalen van de reële waarde. Als een entiteit de reële waarde van het ontvangen of opgegeven actief betrouwbaar kan bepalen, wordt de reële waarde van het opgegeven actief gebruikt om de kostprijs van het ontvangen actief te bepalen, tenzij de reële waarde van het ontvangen actief duidelijker blijkt.

▼B

27 De kostprijs van een materieel vast actief dat door een lessee wordt aangehouden, wordt bepaald overeenkomstig IAS 17.

28 De boekwaarde van een materieel vast actief kan worden verminderd met overheidssubsidies in overeenstemming met IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun.*

WAARDERING NA OPNAME

29 Een entiteit moet ofwel het kostprijsmodel in alinea 30 ofwel het herwaarderingsmodel in alinea 31 als grondslag voor haar financiële verslaggeving kiezen en deze grondslag op een volledige categorie van materiële vaste activa toepassen.

Kostprijsmodel

30 Na de opname als een actief, moet een materieel vast actief worden geboekt tegen zijn kostprijs, verminderd met eventuele geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Herwaarderingsmodel

31 Na de opname als een actief moet een materieel vast actief waarvan de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald, worden geboekt tegen de geherwaardeerde waarde, zijnde de reële waarde op het moment van de herwaardering, verminderd met eventuele latere geaccumuleerde afschrijvingen en latere geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. De herwaardering moet voldoende regelmatig worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de boekwaarde niet beduidend verschilt van de boekwaarde die zou worden bepaald aan de hand van de reële waarde op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

▼M33

_____

▼B

34 De frequentie van de herwaarderingen hangt af van de wijzigingen in de reële waarde van de materiële vaste activa die worden geherwaardeerd. Indien de reële waarde van een geherwaardeerd actief beduidend verschilt van de boekwaarde, is een verdere herwaardering vereist. Sommige materiële vaste activa zijn onderworpen aan aanzienlijke en volatiele wijzigingen in de reële waarde, waardoor een jaarlijkse herwaardering noodzakelijk is. Dergelijke frequente herwaarderingen zijn niet nodig voor materiële vaste activa waarvan de reële waarde niet aanzienlijk schommelt. In dit geval kan een herwaardering om de drie of vijf jaar volstaan.

▼M43

35 Wanneer een materieel vast actief wordt geherwaardeerd, wordt de boekwaarde van dat actief aan de geherwaardeerde waarde aangepast. Op de datum van de herwaardering wordt het actief op een van de volgende wijzen verwerkt:

(a) de brutoboekwaarde wordt aangepast op een wijze die overeenstemt met de herwaardering van de boekwaarde van het actief. Zo kan de brutoboekwaarde op basis van waarneembare marktgegevens, dan wel evenredig aan de wijziging van de boekwaarde worden aangepast. De geaccumuleerde afschrijving op de datum van de herwaardering wordt zodanig aangepast dat zij gelijk is aan het verschil tussen de brutoboekwaarde en de boekwaarde van het actief na inaanmerkingneming van geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen; of

(b) de geaccumuleerde afschrijving wordt geëlimineerd tegen de brutoboekwaarde van het actief.

Het bedrag van de aanpassing van de geaccumuleerde afschrijving maakt deel uit van de verhoging of verlaging van de boekwaarde die administratief wordt verwerkt in overeenstemming met de alinea's 39 en 40.

▼B

36 Indien een materieel vast actief wordt geherwaardeerd, moet de volledige categorie van materiële vaste activa waartoe dat actief behoort, worden geherwaardeerd.

▼M45

37 Een categorie van materiële vaste activa is een groepering van activa met een gelijksoortige aard en een gelijksoortig gebruik in de bedrijfsactiviteiten van de entiteit. Voorbeelden van afzonderlijke categorieën zijn:

▼B

(a) grond;

(b) terreinen en gebouwen;

(c) machines;

(d) schepen;

(e) vliegtuigen;

(f) motorvoertuigen;

▼M45

(g) meubilair en inrichting;

(h) kantoorinrichting; en

(i) vruchtdragende planten.

▼B

38 De posten binnen een categorie van materiële vaste activa worden gelijktijdig geherwaardeerd om te voorkomen dat activa selectief worden geherwaardeerd en dat de jaarrekening bedragen weergeeft die een mengeling zijn van kosten en waarden op verschillende data. Een categorie van activa mag echter op voortschrijdende basis worden geherwaardeerd, op voorwaarde dat de herwaardering van de categorie van activa binnen een korte periode wordt voltooid en dat de herwaarderingen actueel blijven.

▼B

►M5 39 Indien de boekwaarde van een actief stijgt als gevolg van een herwaardering, moet de stijging in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen en in het eigen vermogen worden verwerkt als herwaarderingsreserve. ◄ De stijging moet echter in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen in zoverre zij een herwaarderingsafname van hetzelfde actief terugdraait die voorheen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen.

40 Indien de boekwaarde van een actief afneemt als gevolg van een herwaardering, moet de afname in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen. ►M5 De afname moet echter in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen in zoverre de herwaarderingsreserve die op dat actief betrekking heeft over een creditsaldo beschikt. De in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen afname reduceert het bedrag dat als herwaarderingsreserve in het eigen vermogen is opgenomen. ◄

41 De in het eigen vermogen opgenomen herwaarderingsreserve met betrekking tot een materieel vast actief mag direct naar de ingehouden winsten worden overgeboekt wanneer het actief niet langer in de balans wordt opgenomen. Dit kan inhouden dat de desbetreffende reserve in zijn geheel wordt overgeboekt wanneer het actief buiten gebruik wordt gesteld of wordt vervreemd. Een gedeelte van de reserve kan echter worden overgedragen wanneer het actief door een entiteit wordt gebruikt. In een dergelijk geval komt het bedrag van de overgeboekte reserve overeen met het verschil tussen de afschrijving gebaseerd op de geherwaardeerde boekwaarde van het actief en de afschrijving die gebaseerd is op de oorspronkelijke kostprijs van het actief. Overboekingen van de herwaarderingsreserve naar ingehouden winsten lopen niet via ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

42 De eventuele gevolgen van winstbelastingen die voortvloeien uit de herwaardering van materiële vaste activa worden opgenomen en vermeld overeenkomstig IAS 12 *Winstbelastingen*.

Afschrijving

43 Ieder bestanddeel van een materieel vast actief met een substantiële kostprijs in relatie tot de totale kostprijs van het actief moet afzonderlijk worden afgeschreven.

▼M12

44 Een entiteit rekent het bedrag dat aanvankelijk voor een materieel vast actief opgenomen is toe aan de belangrijke onderdelen ervan en schrijft elk dergelijk onderdeel afzonderlijk af. Het kan bijvoorbeeld geëigend zijn om het casco en de motoren van een vliegtuig afzonderlijk af te schrijven, ongeacht of deze nu in eigendom zijn of via een financiële-leaseovereenkomst zijn verkregen. Zo ook kan het geëigend zijn, als een entiteit materiële vaste activa verwerft die het voorwerp uitmaken van een operationele lease waarin ze de lessor is, om bedragen weerspiegeld in de kostprijs van die activa die kunnen worden toegerekend aan gunstige of ongunstige leasevoorwaarden in vergelijking met de marktvoorwaarden afzonderlijk af te schrijven.

▼B

45 Indien een belangrijk bestanddeel van een materieel vast actief dezelfde gebruiksduur en afschrijvingsmethode heeft als een ander belangrijk bestanddeel van hetzelfde actief, kunnen zulke bestanddelen worden samengevoegd bij de bepaling van de afschrijvingskosten.

46 Voor zover een entiteit sommige bestanddelen van een materieel vast actief afzonderlijk afschrijft, moet zij ook de overige bestanddelen van het actief afzonderlijk afschrijven. De overige bestanddelen bestaan uit bestanddelen van het actief die op zich niet van betekenis zijn. Indien een entiteit voor deze bestanddelen verschillende verwachtingen heeft, kan het gebruik van benaderingstechnieken noodzakelijk zijn om de overige bestanddelen af te schrijven op zodanige wijze dat de afschrijving een getrouw beeld geeft van het gebruikspatroon en/of de gebruiksduur van de bestanddelen.

▼B

47 Een entiteit mag de bestanddelen van een actief die geen substantieel deel uitmaken van de totale kostprijs van het actief, afzonderlijk afschrijven.

48 De afschrijvingskosten over elke periode moeten worden opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, tenzij ze worden opgenomen in de boekwaarde van een ander actief.

49 De afschrijvingskosten over een periode worden gewoonlijk opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Soms worden de toekomstige economische voordelen die een actief in zich bergt echter gebruikt bij de productie van andere activa. In dit geval vormen de afschrijvingskosten een gedeelte van de kosten van het andere actief en worden ze opgenomen in de boekwaarde van dat actief. Zo wordt de afschrijving van fabrieksinstallaties opgenomen in de conversiekosten van voorraden (zie IAS 2). Evenzo kan de afschrijving van materiële vaste activa die worden gebruikt voor ontwikkelingsactiviteiten worden opgenomen in de kostprijs van immateriële activa die worden opgenomen in overeenstemming met IAS 38 *Immateriële activa*.

Het af te schrijven bedrag en de afschrijvingsperiode

50 Het af te schrijven bedrag van een actief moet stelselmatig worden toegerekend over de gebruiksduur van het actief.

51 De restwaarde en de gebruiksduur van een actief moeten ten minste aan het eind van elk boekjaar worden herzien, en indien de verwachtingen verschillen van de vorige schattingen, moet(en) de wijziging(en) administratief worden verwerkt als een schattingswijziging in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*.

52 Er wordt afgeschreven, zelfs indien de reële waarde van het actief groter is dan zijn boekwaarde, tot de restwaarde is bereikt. Reparaties en onderhoud van een actief doen niets af aan de noodzaak tot afschrijving.

53 Het af te schrijven bedrag van een actief wordt bepaald na aftrek van zijn restwaarde. In de praktijk is de restwaarde van een actief vaak onbeduidend en speelt ze dus geen belangrijke rol in de berekening van het af te schrijven bedrag.

54 De restwaarde van een actief kan stijgen tot een bedrag dat gelijk is aan of groter is dan de boekwaarde van het actief. Indien dit het geval is, zijn de afschrijvingskosten van het actief nihil, tenzij en totdat de restwaarde van het actief daarna afneemt tot een bedrag dat kleiner is dan de boekwaarde van het actief.

55 De afschrijving van een actief vangt aan wanneer het gereed is voor gebruik, dat wil zeggen wanneer het actief op de locatie en in de staat is die noodzakelijk is om te functioneren op de door het management beoogde wijze. Afschrijvingen van een actief moeten worden beëindigd op de datum waarop het actief wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of wanneer het wordt opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop) overeenkomstig IFRS 5, of op de datum waarop het actief niet langer in de balans wordt opgenomen als deze datum voorafgaat aan de eerste. Derhalve worden afschrijvingen niet beëindigd wanneer het actief niet langer wordt gebruikt of buiten gebruik wordt gesteld, tenzij het actief volledig is afgeschreven. In geval van afschrijving op basis van verbruikte werkeenheden kunnen de afschrijvingskosten echter nihil zijn zolang er geen productie plaatsvindt.

▼M47

56 De toekomstige economische voordelen die een actief in zich bergt, worden door een entiteit hoofdzakelijk verbruikt door het actief te gebruiken. Vaak leiden echter andere factoren, zoals technische of economische veroudering en slijtage terwijl een actief niet wordt gebruikt, tot een vermindering van de economische voordelen die met het actief hadden kunnen worden gegenereerd. Bijgevolg worden alle volgende factoren in aanmerking genomen bij de bepaling van de gebruiksduur van een actief:

▼B

(a) het verwachte gebruik van het actief. Het gebruik wordt geschat op basis van de verwachte capaciteit of fysieke productie van het actief;

(b) de verwachte fysieke slijtage, die afhangt van operationele factoren zoals het aantal werkperioden waarin het actief zal worden gebruikt, het reparatie- en onderhoudsprogramma, en het onderhoud van het actief wanneer het niet in gebruik is;

▼M47

(c) de technische of economische veroudering als gevolg van wijzigingen of verbeteringen in de productie of als gevolg van een wijziging in de vraag van de markt naar het product dat of de dienst die met het actief wordt geleverd. Verwachte toekomstige verminderingen van de verkoopprijs van een post die met een actief is geproduceerd, kunnen wijzen op een verwachte technische of economische veroudering van het actief, die op haar beurt mogelijkerwijs een vermindering kan weerspiegelen van de toekomstige economische voordelen die het actief in zich bergt;

▼B

(d) juridische of soortgelijke beperkingen op het gebruik van het actief, zoals de vervaldata van gerelateerde leaseovereenkomsten.

57 De gebruiksduur van een actief wordt gedefinieerd in termen van het verwachte nut van het actief voor de entiteit. Het beleid van een entiteit ten aanzien van het activabeheer kan inhouden dat een actief na een bepaalde tijd wordt vervreemd of nadat een bepaald gedeelte van de toekomstige economische voordelen die het actief in zich bergt, is verbruikt. De gebruiksduur van een actief kan dus korter zijn dan zijn economische levensduur. De schatting van de gebruiksduur van het actief is een kwestie van beoordeling, gebaseerd op de ervaring van de entiteit met soortgelijke activa.

58 Terreinen en gebouwen zijn afscheidbare activa en worden administratief afzonderlijk verwerkt, zelfs indien ze samen zijn verworven. Behoudens enkele uitzonderingen, zoals steengroeven en locaties die gebruikt worden voor het storten van afval, hebben terreinen een onbeperkte gebruiksduur en worden ze daarom niet afgeschreven. Gebouwen hebben een beperkte gebruiksduur en zijn dus af te schrijven activa. Een waardestijging van de grond waarop een gebouw staat, heeft geen invloed op de bepaling van het af te schrijven bedrag van het gebouw.

59 Indien in de kostprijs van de grond de kosten van ontmanteling, verwijdering en herstel inbegrepen zijn, is de afschrijvingstermijn van dat gedeelte van de geactiveerde grond gelijk aan de periode waarin de voordelen verkregen worden die voortvloeien uit het maken van deze kosten. In sommige gevallen kan de grond zelf een beperkte gebruiksduur hebben. In dit geval wordt de grond afgeschreven op een wijze die een afspiegeling is van de voordelen die eraan worden ontleend.

Afschrijvingsmethode

60 De gebruikte afschrijvingsmethode moet een afspiegeling zijn van het patroon volgens welk de toekomstige economische voordelen van het actief naar verwachting zullen worden verbruikt door de entiteit.

61 De op een actief toegepaste afschrijvingsmethode moet ten minste aan het eind van elk boekjaar worden herzien. Indien het verwachte verbruikspatroon van de toekomstige economische voordelen die het actief in zich bergt beduidend is gewijzigd, moet de methode worden gewijzigd om rekening te houden met het gewijzigde patroon. Een dergelijke wijziging moet administratief worden verwerkt als een schattingswijziging, in overeenstemming met IAS 8.

▼B

62 Er kunnen diverse afschrijvingsmethoden worden gehanteerd om het af te schrijven bedrag van een actief op systematische basis toe te rekenen over de gebruiksduur van het actief. Deze methoden omvatten de lineaire afschrijvingsmethode, de degressieve afschrijvingsmethode en de afschrijvingsmethode op basis van verbruikte werkeenheden. Lineaire afschrijving resulteert in een constante last gedurende de gebruiksduur indien de restwaarde van het actief niet verandert. De degressieve afschrijvingsmethode resulteert in een dalende last gedurende de gebruiksduur. De afschrijvingsmethode op basis van verbruikte werkeenheden leidt tot een last die gebaseerd is op het verwachte gebruik of de verwachte productie. De entiteit kiest de methode die het verwachte verbruikspatroon van de toekomstige economische voordelen die het actief in zich bergt, het best weerspiegelt. Die afschrijvingsmethode wordt in elke periode consistent toegepast, tenzij het verwachte verbruikspatroon van deze toekomstige economische voordelen verandert.

▼M47

62A Een afschrijvingsmethode die is gebaseerd op de opbrengsten die worden gegenereerd door een activiteit die het gebruik van een actief omvat, is niet passend. De opbrengsten die worden gegenereerd door een activiteit die het gebruik van een actief omvat, weerspiegelen doorgaans immers andere factoren dan het verbruik van de economische voordelen van het actief. Zo worden opbrengsten beïnvloed door andere inputs en processen, verkoopsactiviteiten en veranderingen in verkoopvolumes en prijzen. De prijscomponent van opbrengsten kan worden beïnvloed door inflatie, die geen invloed heeft op de wijze waarop een actief wordt verbruikt.

▼B

Bijzondere waardevermindering

63 Om te bepalen of er sprake is van een bijzondere waardevermindering van een materieel vast actief, past een entiteit IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* toe. In deze standaard wordt verklaard hoe een entiteit de boekwaarde van haar activa herziet, hoe ze de realiseerbare waarde van een actief bepaalt en wanneer ze een bijzonder waardeverminderingsverlies opneemt of de opname ervan terugneemt.

64 [Verwijderd]

Vergoeding voor bijzondere waardevermindering

65 Vergoedingen van derden voor materiële vaste activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, verloren zijn gegaan of werden opgegeven, moeten worden verwerkt in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ op het moment dat de vergoeding invorderbaar wordt.

66 Bijzondere waardeverminderingen of het verloren gaan van materiële vaste activa, daarmee samenhangende vorderingen in verband met of betalingen van vergoedingen van derden en de eventuele latere aankoop of vervaardiging van vervangingsactiva zijn afzonderlijke economische gebeurtenissen en moeten administratief afzonderlijk worden verwerkt op de volgende wijze:

(a) bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa worden overeenkomstig IAS 36 opgenomen;

(b) het niet langer in de balans opnemen van materiële vaste activa die buiten gebruik zijn gesteld of vervreemd zijn, wordt overeenkomstig deze standaard bepaald;

(c) vergoedingen van derden voor materiële vaste activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, verloren zijn gegaan of zijn opgegeven, worden in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen op het moment dat de vergoeding invorderbaar wordt; en

(d) de kostprijs van materiële vaste activa die ter vervanging worden hersteld, gekocht of vervaardigd, wordt overeenkomstig deze standaard bepaald.

NIET LANGER OPNEMEN IN DE BALANS

67 De boekwaarde van een materieel vast actief mag niet langer in de balans opgenomen worden:

(a) na vervreemding; dan wel

(b) indien er geen toekomstige economische voordelen meer te verwachten zijn van het gebruik of de vervreemding van het actief.

▼B

68 De winst die of het verlies dat voortvloeit uit het niet langer in de balans opnemen van een materieel vast actief moet in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen wanneer het actief niet langer in de balans wordt opgenomen (tenzij IAS 17 iets anders voorschrijft in geval van sale and leaseback-transacties). Winsten mogen niet als opbrengsten worden ingedeeld.

▼M8

68A Een entiteit die in het kader van haar normale bedrijfsactiviteiten stelselmatig overgaat tot de verkoop van materiële vaste activa die zij heeft aangehouden voor verhuur aan derden, moet dergelijke activa evenwel tegen hun boekwaarde naar voorraden overboeken wanneer deze activa niet meer worden verhuurd maar voor verkoop worden aangehouden. De opbrengsten van de verkoop van dergelijke activa moeten overeenkomstig IAS 18 *Opbrengsten* als opbrengsten worden opgenomen. IFRS 5 is niet van toepassing wanneer activa die in het kader van de normale bedrijfsactiviteiten voor verkoop worden aangehouden, naar voorraden worden overgeboekt.

69 De vervreemding van een materieel vast actief kan op verschillende wijzen plaatsvinden (bijvoorbeeld door verkoop, door het afsluiten van een financiële lease of via donatie). Bij de bepaling van het moment van vervreemding van een actief past de entiteit de criteria in IAS 18 toe voor de opname van opbrengsten uit de verkoop van goederen. IAS 17 is van toepassing op vervreemding via „sale and leaseback".

▼B

70 Indien een entiteit op grond van het opnameprincipe in alinea 7 de kostprijs van de vervanging van een bestanddeel van een materieel vast actief opneemt in de boekwaarde van het actief, dan neemt zij de boekwaarde van het vervangen bestanddeel niet langer in de balans op, ongeacht of dit vervangen bestanddeel afzonderlijk werd afgeschreven. Indien het voor een entiteit praktisch niet haalbaar is om de boekwaarde van het vervangen gedeelte te bepalen, mag zij de kosten van de vervanging gebruiken als indicatie van de kostprijs van het vervangen gedeelte op het moment dat het gekocht of gebouwd werd.

71 De winst of het verlies dat voortvloeit uit het niet langer in de balans opnemen van een materieel vast actief zal worden bepaald als zijnde het verschil tussen de eventuele netto-opbrengst bij vervreemding en de boekwaarde van het actief.

72 De te ontvangen vergoeding bij vervreemding van een materieel vast actief wordt aanvankelijk opgenomen tegen de reële waarde. Indien de betaling voor het actief wordt uitgesteld, wordt de ontvangen vergoeding aanvankelijk opgenomen tegen het equivalent van de contante prijs. Het verschil tussen het nominale bedrag van de vergoeding en het equivalent van de contante prijs, die het effectieve rendement op de vordering weergeeft, wordt overeenkomstig IAS 18 opgenomen als renteopbrengst.

INFORMATIEVERSCHAFFING

73 De jaarrekening moet voor iedere categorie van materiële vaste activa de volgende informatie verschaffen:

(a) de waarderingsgrondslagen die voor de bepaling van de bruto-boekwaarde zijn gebruikt;

(b) de gebruikte afschrijvingsmethoden;

(c) de gebruiksduur of toegepaste afschrijvingspercentages;

(d) de brutoboekwaarde en de geaccumuleerde afschrijvingen (samengevoegd met de geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen) aan het begin en einde van de periode; en

(e) een aansluiting van de boekwaarde aan het begin en einde van de periode, met vermelding van:

(i) investeringen;

▼B

(ii) activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5, en andere vervreemdingen;

(iii) verwervingen via bedrijfscombinaties;

(iv) stijgingen of dalingen die voortvloeien uit herwaarderingen overeenkomstig alinea's 31, 39 en 40 en uit bijzondere waardeverminderingsverliezen die ►M5 zijn opgenomen in of teruggeboekt uit niet-gerealiseerde resultaten ◄ in overeenstemming met IAS 36,

(v) bijzondere waardeverminderingsverliezen die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen overeenkomstig IAS 36;

(vi) bijzondere waardeverminderingsverliezen die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn teruggenomen overeenkomstig IAS 36;

(vii) afschrijvingen;

(viii) de nettowisselkoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de functionele valuta in een presentatievaluta, met inbegrip van de omrekening van een buitenlandse activiteit in de presentatievaluta van de verslaggevende entiteit; en

(ix) overige veranderingen.

74 De jaarrekening moet ook de volgende informatie geven:

(a) het bestaan en de bedragen van beperkingen op eigendom en materiële vaste activa die als zekerheid voor verplichtingen zijn verstrekt;

(b) de uitgaven die zijn opgenomen in de boekwaarde van een materieel vast actief in aanbouw;

(c) het bedrag van contractuele verbintenissen in verband met de verwerving van materiële vaste activa; en

(d) de vergoedingen van derden voor materiële vaste activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, verloren zijn gegaan of zijn opgegeven en die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen, indien het bedrag van deze vergoedingen niet afzonderlijk wordt vermeld in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

75 De keuze van de afschrijvingsmethode en de schatting van de gebruiksduur van activa zijn een kwestie van beoordeling. Bijgevolg verschaft de vermelding van de toegepaste methoden en de geschatte gebruiksduur of afschrijvingspercentages de gebruikers van jaarrekeningen informatie die hen in staat stelt om het door het management gekozen beleid te beoordelen en vergelijkingen te maken met andere entiteiten. Om soortgelijke redenen is het nodig de volgende informatie te verschaffen:

(a) afschrijvingen gedurende de periode die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen of die als onderdeel van de kostprijs van andere activa zijn opgenomen; en

(b) de geaccumuleerde afschrijvingen aan het eind van de periode.

76 In overeenstemming met IAS 8 vermeldt een entiteit de aard en het gevolg van een schattingswijziging die een effect heeft in de verslagperiode of die naar verwachting een effect zal hebben in toekomstige perioden. Voor materiële vaste activa kan dergelijke informatie voortvloeien uit schattingswijzigingen met betrekking tot:

(a) restwaarden;

(b) de geschatte kosten van de ontmanteling, de verwijdering of het herstel van materiële vaste activa;

(c) de gebruiksduur; en

(d) de afschrijvingsmethoden.

▼M33

77 **Als materiële vaste activa worden opgenomen tegen geherwaardeerde waarde, moet de volgende informatie worden vermeld naast de informatie die op grond van IFRS 13 moet worden vermeld:**

▼B

(a) de ingangsdatum van de herwaardering;

(b) de eventuele betrokkenheid van een onafhankelijke taxateur;

▼M33

(c) [verwijderd]

(d) [verwijderd]

▼B

(e) voor elke geherwaardeerde categorie van materiële vaste activa: de boekwaarde die zou zijn opgenomen als de activa waren geboekt volgens het kostprijsmodel; en

(f) de herwaarderingsreserve, met vermelding van de mutatie daarin en eventuele beperkingen op de uitkering van het saldo aan de aandeelhouders.

78 In overeenstemming met IAS 36 verschaft een entiteit informatie over materiële vaste activa die bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan, naast de informatie die moet worden verstrekt op grond van alinea 73(e)(iv) tot en met (vi).

79 De volgende informatie kan eveneens relevant zijn voor gebruikers van de jaarrekening:

(a) de boekwaarde van tijdelijk ongebruikte materiële vaste activa;

(b) de brutoboekwaarde van eventuele volledig afgeschreven materiële vaste activa die nog worden gebruikt;

(c) de boekwaarde van materiële vaste activa die buiten dienst zijn gesteld en niet zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5; en

(d) indien het kostprijsmodel wordt toegepast, de reële waarde van materiële vaste activa indien deze beduidend verschilt van de boekwaarde.

Entiteiten worden daarom aangemoedigd om deze bedragen te vermelden.

OVERGANGSBEPALINGEN

80 De vereisten van alinea's 24 tot en met 26 met betrekking tot de eerste waardering van een materieel vast actief dat via een ruiltransactie van activa is verworven moeten prospectief en uitsluitend op toekomstige transacties worden toegepast.

▼M43

80A Alinea 35 is gewijzigd door *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op alle herwaarderingen die zijn opgenomen in jaarperioden die op of na de datum van eerste toepassing van deze wijziging aanvangen en in de jaarperiode die daar onmiddellijk aan voorafgaat. Een entiteit mag ook aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteren, maar is daartoe niet verplicht. Als een entiteit niet-aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteert, moet zij duidelijk aangeven welke informatie niet is aangepast, vermelden dat deze op basis van een andere grondslag is gepresenteerd, en deze grondslag toelichten.

▼B

INGANGSDATUM

81 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼B

81A Entiteiten moeten de wijzigingen in alinea 3 toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Indien een entiteit IFRS 6 op een eerdere periode toepast, moeten deze wijzigingen voor die eerdere periode worden toegepast.

▼M5

81B IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts wijzigde IAS 1 (herziene versie van 2007) de alinea's 39, 40 en 73(e)(iv). Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M12

81C IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) wijzigde alinea 44. Entiteiten moeten die wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen.

▼M8

81D De alinea's 6 en 69 zijn gewijzigd en alinea 68A is toegevoegd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd de gerelateerde wijzigingen in IAS 7 *Het kasstroomoverzicht* toepassen.

81E Alinea 5 is gewijzigd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan indien een entiteit tegelijkertijd ook de wijzigingen in de alinea's 8, 9, 22, 48, 53, 53A, 53B, 54, 57 en 85B van IAS 40 toepast. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M33

81F IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in alinea 6, wijzigde de alinea's 26, 35 en 77 en verwijderde de alinea's 32 en 33. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M36

81G Alinea 8 is gewijzigd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M43

81H Alinea 35 is gewijzigd en alinea 80A is toegevoegd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M47**

81I Alinea 56 is gewijzigd en alinea 62A is toegevoegd bij *Verduidelijking van aanvaardbare afschrijvingsmethoden* (wijzigingen in IAS 16 en IAS 38), uitgegeven in mei 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M45**

81K De alinea's 3, 6 en 37 zijn gewijzigd en de alinea's 22A, 81L en 81M zijn toegevoegd door *Landbouw*: *vruchtdragende planten* (wijzigingen in IAS 16 en IAS 41), uitgegeven in juni 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden. Een entiteit moet deze wijzigingen retroactief toepassen in overeenstemming met IAS 8, tenzij anders vermeld in alinea 81M.

81L Voor de verslagperiode waarin *Landbouw*: *vruchtdragende planten* (wijzigingen in IAS 16 en IAS 41) voor het eerst wordt toegepast, hoeft een entiteit de door alinea 28(f) van IAS 8 vereiste kwantitatieve informatie voor de lopende periode niet te verschaffen. Een entiteit moet de door alinea 28(f) van IAS 8 vereiste kwantitatieve informatie echter wel presenteren voor elke gepresenteerde voorgaande periode.

81M Een entiteit kan ervoor kiezen om voor de verslagperiode waarin *Landbouw*: *vruchtdragende planten* (wijzigingen in IAS 16 en IAS 41) voor het eerst wordt toegepast, een post van vruchtdragende planten te waarderen tegen de reële waarde ervan aan het begin van de vroegste periode die in de jaarrekening wordt gepresenteerd, en deze reële waarde als de veronderstelde kostprijs op die datum te hanteren. Een eventueel verschil tussen de vorige boekwaarde en de reële waarde moet aan het begin van de vroegste periode die wordt gepresenteerd, in het beginsaldo van de ingehouden winsten worden opgenomen.

▼**B**

INTREKKING VAN ANDERE UITSPRAKEN

82 Deze standaard vervangt IAS 16 *Materiële vaste activa* (herziene versie van 1998).

83 Deze standaard vervangt de volgende interpretaties:

(a) SIC-6 *Kosten van de aanpassing van bestaande software;*

(b) SIC-14 *Materiële vaste activa — Vergoeding voor de bijzondere waardevermindering of het verlies van posten;* en

(c) SIC-23 *Materiële vaste activa — Belangrijke inspectie- of revisiekosten.*

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 17

Leaseovereenkomsten

DOEL

1 Het doel van deze standaard is voor lessees en lessors voor te schrijven welke grondslagen voor financiële verslaggeving geëigend zijn en welke informatie moet worden verstrekt in verband met leaseovereenkomsten.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van alle leaseovereenkomsten, met uitzondering van:

(a) leaseovereenkomsten voor de exploratie of het gebruik van mineralen, olie, aardgas en soortgelijke uitputbare hulpbronnen; en

(b) licentieovereenkomsten met betrekking tot films, video-opnamen, toneelstukken, manuscripten, octrooien en auteursrechten.

▼M45

Deze standaard mag echter niet worden toegepast als grondslag van waardering voor:

▼B

(a) door lessees aangehouden vastgoed dat administratief wordt verwerkt als vastgoedbelegging (zie IAS 40 *Vastgoedbeleggingen*);

(b) vastgoedbeleggingen die door lessors in lease worden gegeven uit hoofde van een operationele lease (zie IAS 40);

▼M45

(c) binnen het toepassingsgebied van IAS 41 *Landbouw* vallende biologische activa die door lessees worden aangehouden uit hoofde van een financiële lease; dan wel

(d) binnen het toepassingsgebied van IAS 41 vallende biologische activa die door lessors in lease worden gegeven uit hoofde van een operationele lease.

▼B

3 Deze standaard is van toepassing op overeenkomsten waarmee het gebruiksrecht van activa wordt overgedragen, ook indien belangrijke diensten van de lessor nodig kunnen zijn voor de exploitatie of het onderhoud van dergelijke activa. Deze standaard is niet van toepassing op overeenkomsten die contracten zijn voor diensten die het gebruiksrecht van activa niet van de ene contractant op de andere overdragen.

DEFINITIES

4 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Een *leaseovereenkomst* is een overeenkomst waarbij de lessor in ruil voor een betaling of een reeks betalingen het gebruiksrecht van een actief voor een overeengekomen periode overdraagt aan de lessee.

Een *financiële lease* is een leaseovereenkomst die vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen overdraagt. De eigendom kan uiteindelijk wel of niet worden overgedragen.

Een *operationele lease* is elke leaseovereenkomst die geen financiële lease is.

Een *niet-opzegbare leaseovereenkomst* is een leaseovereenkomst die alleen kan worden opgezegd:

(a) in geval van een zeer onwaarschijnlijke voorwaardelijke gebeurtenis;

(b) met de toestemming van de lessor;

▼B

(c) indien de lessee met dezelfde lessor een nieuwe leaseovereenkomst voor hetzelfde of een equivalent actief afsluit; dan wel

(d) tegen betaling door de lessee van een zodanig extra bedrag dat het op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst redelijkerwijs zeker is dat de lease zal worden voortgezet.

Het *tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst* is de datum van de leaseovereenkomst of de datum waarop de partijen zich ertoe verplichten de belangrijkste bepalingen van de leaseovereenkomst na te leven als deze laatste datum voorafgaat aan de datum van de leaseovereenkomst. Op deze datum:

(a) wordt een leaseovereenkomst geclassificeerd als een operationele of financiële lease; en

(b) worden, in geval van een financiële lease, de aan het begin van de leaseperiode op te nemen bedragen bepaald.

De *aanvang van de leaseperiode* is de datum met ingang waarvan de lessee gerechtigd is zijn gebruiksrecht over het geleasede actief uit te oefenen. Het is de datum van de eerste opname van de leaseovereenkomst (dat wil zeggen de opname van de activa, verplichtingen, baten of lasten die uit de leaseovereenkomst voortvloeien, afhankelijk van het type overeenkomst).

De *leaseperiode* is de niet-opzegbare periode gedurende welke de lessee contractueel is overeengekomen om het actief te leasen, samen met eventuele latere perioden waarvoor de lessee een optie heeft om de lease van het actief voort te zetten, al dan niet tegen aanvullende betaling, voor zover het op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst redelijkerwijs zeker is dat de lessee van deze optie gebruik zal maken.

De *minimale leasebetalingen* zijn de betalingen waartoe de lessee gedurende de leaseperiode verplicht is of kan worden gesteld, exclusief voorwaardelijke leasebetalingen, servicekosten en belastingen die door de lessor moeten worden betaald en die de lessor gerestitueerd krijgt, samen met:

(a) voor de lessee: eventuele bedragen die worden gegarandeerd door de lessee of door een met de lessee verbonden partij; dan wel

(b) voor de lessor: een eventuele restwaarde die aan de lessor wordt gegarandeerd door:

  (i) de lessee;

  (ii) een met de lessee verbonden partij; dan wel

  (iii) een derde die niet met de lessor is gelieerd en die financieel in staat is om de verplichtingen uit hoofde van de garantie na te komen.

Indien de lessee echter een optie heeft om het actief te kopen tegen een prijs die zoveel lager is dan de verwachte reële waarde op het tijdstip waarop de optie kan worden uitgeoefend, dat het op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst redelijkerwijs zeker is dat de optie zal worden uitgeoefend, omvatten de minimale leasebetalingen de gedurende de leaseperiode minimaal verschuldigde betalingen tot de verwachte datum van uitoefening van dit kooprecht en het bedrag verschuldigd bij uitoefening van het kooprecht.

De *reële waarde* is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld in een zakelijke, objectieve transactie tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.

De *economische levensduur* is ofwel:

(a) de periode gedurende welke een actief naar verwachting economisch bruikbaar is voor één of meer gebruikers; dan wel

(b) het aantal geproduceerde of vergelijkbare eenheden die naar verwachting zullen worden verkregen via het actief door één of meer gebruikers.

▼B

De *gebruiksduur* is de geschatte resterende periode, vanaf het begin van de leaseperiode, zonder beperking door de leaseperiode, gedurende welke de economische voordelen die het actief in zich bergt naar verwachting door de entiteit worden verbruikt.

De *gegarandeerde restwaarde* is:

(a) voor een lessee: het gedeelte van de restwaarde dat wordt gegarandeerd door de lessee of door een met de lessee verbonden partij (het bedrag van de garantie is het in elk geval maximaal mogelijk te betalen bedrag); en

(b) voor de lessor: het gedeelte van de restwaarde dat wordt gegarandeerd door de lessee of door een derde die niet met de lessor is gelieerd en die financieel in staat is om de verplichtingen uit hoofde van de garantie na te komen.

De ongegarandeerde restwaarde is het gedeelte van de restwaarde van het geleasede actief waarvan de realisatie door de lessor niet is verzekerd of alleen wordt gegarandeerd door een met de lessor verbonden partij.

De *initiële directe kosten* zijn de marginale kosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de onderhandeling over en de afsluiting van een leaseovereenkomst, behalve dergelijke kosten die gemaakt zijn door een fabrikant of handelaar die als lessor optreedt.

De *bruto-investering in de lease* is de som van:

(a) de door de lessor te ontvangen minimale leasebetalingen op grond van een financiële lease, en

(b) de eventuele ongegarandeerde restwaarde die de lessor toekomt.

De *netto-investering in de lease* is de bruto-investering in de lease gedisconteerd tegen de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst.

Onder onverdiende financieringsbaten wordt verstaan het verschil tussen:

(a) de bruto-investering in de lease en

(b) de netto-investering in de lease.

De *impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst* is de disconteringsvoet die volgt uit de gelijkstelling op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst van enerzijds de som van de contante waarde van a) de minimale leasebetalingen en b) de ongegarandeerde restwaarde en anderzijds de som van i) de reële waarde van het geleasede actief en ii) de eventuele initiële directe kosten van de lessor.

De *marginale rentevoet van de lessee* is de rentevoet waartegen de lessee een soortgelijke leaseovereenkomst zou kunnen afsluiten of, indien deze niet kan worden bepaald, de rentevoet waartegen de lessee op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst het bedrag nodig voor de aankoop van het actief zou hebben kunnen lenen voor een overeenkomstige duur en met een overeenkomstige zekerheid.

Voorwaardelijke leasebetalingen zijn dat gedeelte van de leasebetalingen waarvan het bedrag niet vastligt maar dat gebaseerd is op het toekomstige bedrag van een factor die verandert om andere redenen dan het verstrijken van de tijd (bijvoorbeeld een percentage van toekomstige verkopen, het bedrag van het toekomstig gebruik, toekomstige prijsindexen of de toekomstige marktrente).

5 Een leaseovereenkomst of een leaseverplichting kan ook een bepaling inhouden om de leasebetalingen aan te passen aan veranderingen in bouw- of verwervingskosten van het geleasede vastgoed of aan veranderingen in andere maatstaven voor de kostprijs of waarde, zoals het algemene prijsniveau, of in de financieringskosten van de lessor voor de lease, tussen het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst en het begin van de leaseperiode. Als dit het geval is, zal het effect van dergelijke wijzigingen in het kader van deze standaard geacht worden te hebben plaatsgevonden op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst.

▼B

6 De definitie van een leaseovereenkomst omvat contracten voor de huur van een actief die een bepaling bevatten die de huurder een optie geeft om de eigendom van het actief te verwerven wanneer aan de overeengekomen voorwaarden voldaan is. Deze contracten worden soms huurkoopcontracten genoemd.

▼M33

6A IAS 17 gebruikt de term „reële waarde" op een manier die in sommige opzichten afwijkt van de definitie van reële waarde in IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*. Daarom moet een entiteit bij de toepassing van IAS 17 de reële waarde bepalen in overeenstemming met IAS 17, en niet IFRS 13.

▼B

CLASSIFICATIE VAN LEASEOVEREENKOMSTEN

7 De classificatie van leaseovereenkomsten die in deze standaard wordt toegepast is gebaseerd op de mate waarin de aan de eigendom van een geleased actief verbonden risico's en voordelen bij de lessor of de lessee liggen. De risico's omvatten de mogelijkheid van verlies door ongebruikte capaciteit of technologische veroudering of door een verminderde opbrengst vanwege gewijzigde economische omstandigheden. De voordelen kunnen bestaan uit de verwachting van winstgevende exploitatie gedurende de economische levensduur van het actief of uit de waardestijging van het actief of de realisatie van een restwaarde van het actief.

8 Een leaseovereenkomst wordt ingedeeld als een financiële lease indien ze nagenoeg alle aan de eigendom verbonden risico's en voordelen overdraagt. Een leaseovereenkomst wordt ingedeeld als een operationele lease indien ze niet nagenoeg alle aan de eigendom verbonden risico's en voordelen overdraagt.

9 Aangezien de transactie tussen een lessor en een lessee gebaseerd is op een leaseovereenkomst tussen hen, moet men consistente definities gebruiken. De toepassing van deze definities op de verschillende omstandigheden van de lessor en de lessee kan ertoe leiden dat dezelfde leaseovereenkomst door hen anders wordt geclassificeerd. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de lessor een restwaardegarantie heeft gekregen die wordt verstrekt door een niet met de lessee verbonden partij.

10 Bij de classificatie van een leaseovereenkomst als financiële lease dan wel als operationele lease is de economische realiteit van de transactie bepalend, en niet de vorm van het contract ([1]). Voorbeelden van situaties die individueel of in combinatie normaliter zouden leiden tot de classificatie van een leaseovereenkomst als financiële lease zijn:

(a) de leaseovereenkomst draagt de eigendom van het actief aan het eind van de leaseperiode over aan de lessee;

(b) de lessee heeft een optie om het actief te kopen tegen een prijs die naar verwachting beduidend lager is dan de reële waarde op het moment dat deze optie voor het eerst kan worden uitgeoefend, zodanig dat het op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst redelijk zeker is dat de optie zal worden uitgeoefend;

(c) de leaseperiode omvat het grootste gedeelte van de economische levensduur van het actief, zelfs indien de eigendom niet wordt overgedragen;

(d) op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst is de contante waarde van de minimale leasebetalingen ten minste gelijk of nagenoeg gelijk aan de reële waarde van het geleasede actief; en

([1]) Zie ook SIC-27 Evaluatie van de economische realiteit van transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst.

▼B

(e) de aard van de geleasede activa is zodanig specifiek dat alleen de lessee ze kan gebruiken zonder belangrijke aanpassingen.

11 Indicaties van situaties die er individueel of in combinatie verder toe kunnen leiden dat een leaseovereenkomst als financiële lease wordt geclassificeerd, zijn:

(a) als de lessee de leaseovereenkomst kan opzeggen, worden de aan de opzegging gerelateerde verliezen voor de lessor gedragen door de lessee;

(b) winsten of verliezen ten gevolge van veranderingen in de reële waarde van de restwaarde komen toe aan de lessee (bijvoorbeeld in de vorm van een korting op de leasebetalingen die gelijk is aan het grootste gedeelte van de verkoopopbrengst aan het eind van de leaseovereenkomst); en

(c) de lessee kan de leaseovereenkomst voortzetten gedurende een vervolgperiode tegen een leaseprijs die beduidend lager is dan de marktconforme leaseprijs.

12 De voorbeelden en indicaties in alinea's 10 en 11 zijn niet altijd afdoend. Indien uit andere kenmerken duidelijk is dat de leaseovereenkomst niet nagenoeg alle aan de eigendom verbonden risico's en voordelen overdraagt, wordt de leaseovereenkomst aangemerkt als een operationele lease. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de eigendom van het actief aan het eind van de leaseovereenkomst wordt overgedragen tegen een bedrag dat gelijk is aan de op dat moment geldende reële waarde van het actief, of indien er sprake is van voorwaardelijke leasebetalingen waardoor de lessee niet nagenoeg alle risico's draagt en voordelen heeft.

13 De leaseclassificatie gebeurt op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. Indien de lessor en de lessee op enig moment overeenkomen om, zonder een nieuwe leaseovereenkomst af te sluiten, de bepalingen van de leaseovereenkomst zodanig te wijzigen dat dit op basis van de criteria in alinea's 7 tot en met 12 tot een andere classificatie van de leaseovereenkomst zou hebben geleid indien de gewijzigde bepalingen op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst van kracht waren geweest, wordt de herziene overeenkomst beschouwd als een nieuwe overeenkomst over de (resterende) leaseperiode. Veranderingen in de schattingen (bijvoorbeeld veranderingen in de schatting van de economische levensduur of de restwaarde van het geleasede actief) of veranderingen in de omstandigheden (bijvoorbeeld het in gebreke blijven van de lessee), geven echter geen aanleiding tot een nieuwe classificatie van een leaseovereenkomst voor administratieveverwerkingsdoeleinden.

▼M22

_____

15A Wanneer een leaseovereenkomst zowel een bestanddeel terreinen als een bestanddeel gebouwen omvat, wordt de classificatie van elk bestanddeel als een financiële of een operationele lease afzonderlijk door een entiteit beoordeeld in overeenstemming met de alinea's 7 tot en met 13. Bij het bepalen of het bestanddeel terreinen een operationele dan wel een financiële lease is, is een belangrijke overweging dat terreinen normaliter een onbeperkte economische levensduur hebben.

▼B

16 Telkens wanneer dit nodig is om een leaseovereenkomst voor terreinen en gebouwen te classificeren en administratief te verwerken, worden de minimale leasebetalingen (met inbegrip van eventuele vooruitbetaalde bedragen ineens) toegerekend aan de terreinen en de gebouwen naar rato van de relatieve reële waarden van de belangen in het bestanddeel terreinen en het bestanddeel gebouwen in de leaseovereenkomst op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. Indien de leasebetalingen niet op betrouwbare wijze kunnen worden toegerekend aan deze twee bestanddelen, wordt de gehele leaseovereenkomst als een financiële lease ingedeeld, tenzij het duidelijk is dat beide bestanddelen een operationele lease vormen, in welk geval de gehele lease ingedeeld wordt als een operationele lease.

▼B

17 Met betrekking tot een leaseovereenkomst ter zake van terreinen en gebouwen waarvan het bedrag dat in overeenstemming met alinea 20 bij eerste opname wordt opgenomen, niet materieel is, kunnen de terreinen en de gebouwen, met het oog op de leaseclassificatie, als één geheel worden behandeld en geclassificeerd worden als een financiële of een operationele lease, overeenkomstig alinea's 7 tot en met 13. In dit geval wordt de economische levensduur van de gebouwen beschouwd als de economische levensduur van het geleasede actief in zijn totaliteit.

18 Een afzonderlijke waardering van de terreinen en gebouwen is niet vereist als het aandeel van de lessee in zowel de terreinen als de gebouwen overeenkomstig IAS 40 wordt ingedeeld als een vastgoedbelegging en het reëlewaardemodel wordt gehanteerd. Gedetailleerde berekeningen zijn voor deze beoordeling alleen vereist indien de indeling van één of beide bestanddelen anderszins onzeker zou zijn.

19 In overeenstemming met IAS 40 kan een lessee een vastgoedbelang dat wordt aangehouden uit hoofde van een operationele lease indelen als vastgoedbelegging. Indien dit wordt gedaan, dan wordt het vastgoedbelang administratief verwerkt alsof het een financiële lease betrof, en wordt bovendien het reëlewaardemodel gebruikt voor het opgenomen actief. De lessee moet de lease als een financiële lease blijven verwerken, zelfs indien een toekomstige gebeurtenis de aard van het vastgoedbelang van de lessee zodanig verandert dat dit niet langer als vastgoedbelegging wordt geclassificeerd. Dit zal zich bijvoorbeeld voordoen indien de lessee:

(a) het vastgoed zelf gebruikt, dat vervolgens wordt overgeboekt naar vastgoed voor eigen gebruik tegen een veronderstelde kostprijs die gelijk is aan de reële waarde op het moment van het gewijzigde gebruik; dan wel

(b) een sublease toekent die vrijwel alle aan de eigendom verbonden risico's en voordelen overdraagt aan een derde, niet-verbonden partij. Een dergelijke sublease wordt door de lessee verwerkt als een financiële lease ten opzichte van de derde, hoewel deze door de derde als een operationele lease kan worden verwerkt.

LEASEOVEREENKOMSTEN IN DE JAARREKENING VAN LESSEES

Financiële leases

Eerste opname

20 Bij aanvang van de leaseperiode moeten lessees financiële leases als activa en verplichtingen in hun balans opnemen tegen bedragen die gelijk zijn aan de reële waarde van het geleasede actief of, indien ze lager zijn, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Beide worden bepaald op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. De disconteringsvoet die bij de berekening van de contante waarde van de minimale leasebetalingen moet worden gebruikt, is de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst, indien het praktisch haalbaar is deze te bepalen. Zo niet, dan moet de marginale rentevoet van de lessee worden gebruikt. Het bedrag dat als actief wordt opgenomen, omvat alle initiële directe kosten van de lessee.

21 Transacties en andere gebeurtenissen worden verwerkt en gepresenteerd volgens hun economische en financiële realiteit en niet uitsluitend volgens de juridische vorm. Hoewel de juridische vorm van een leaseovereenkomst inhoudt dat de lessee niet de juridische eigendom van het geleasede actief mag verwerven, zijn in het geval van financiële leases de economische en financiële realiteit zodanig dat de lessee de economische voordelen verwerft van het gebruik van het geleasede actief over het grootste gedeelte van zijn economische levensduur, in ruil voor de verplichting om voor dat recht een bedrag te betalen dat op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst de reële waarde van het actief en de financieringskosten daarvan benadert.

▼B

22 Indien dergelijke leasetransacties niet in de balans van de lessee worden opgenomen, worden de economische middelen en het verplichtingenniveau van een entiteit te laag weergegeven, wat een verkeerd beeld geeft van de financiële ratio's. Daarom moet een financiële lease in de balans van de lessee worden opgenomen als een actief en als een verplichting om toekomstige leasebetalingen te verrichten. Bij de aanvang van de leaseperiode worden het actief en de verplichting om toekomstige leasebetalingen te verrichten in de balans opgenomen tegen dezelfde bedragen, behoudens eventuele initiële directe kosten van de lessee die worden opgeteld bij het bedrag dat als actief wordt opgenomen.

23 Het is niet geëigend dat de verplichtingen voor geleasede activa in de jaarrekening in mindering op de geleasede activa worden gepresenteerd. Indien voor de presentatie van de verplichtingen in de balans een onderscheid wordt gemaakt tussen kortlopende en langlopende verplichtingen, wordt hetzelfde onderscheid gemaakt voor leaseverplichtingen.

24 Initiële directe kosten worden vaak gemaakt in verband met specifieke leaseactiviteiten, zoals het onderhandelen over en afsluiten van leaseovereenkomsten. De kosten die worden geïdentificeerd als zijnde rechtstreeks toerekenbaar aan activiteiten die door de lessee voor een financiële lease zijn gedaan, worden opgeteld bij de waarde die als actief wordt opgenomen.

Waardering na eerste opname

25 De minimale leasebetalingen moeten deels als financieringskosten en deels als aflossing van de uitstaande verplichting worden opgenomen. De financieringskosten moeten zodanig aan elke periode tijdens de leaseperiode worden toegerekend dat dit resulteert in een constante periodieke rente over het resterende saldo van de verplichting. Voorwaardelijke leasebetalingen moeten als lasten worden verwerkt in de perioden waarin ze zijn uitgevoerd.

26 In de praktijk mag een lessee bij de toerekening van de financieringskosten aan perioden tijdens de leaseperiode enigszins benaderend te werk gaan om de berekening te vereenvoudigen.

27 Een financiële lease geeft aanleiding tot afschrijvingskosten voor af te schrijven activa en tot financieringslasten voor elke verslagperiode. De afschrijvingsgrondslagen voor af te schrijven geleasede activa moeten consistent zijn met de afschrijvingsgrondslagen voor af te schrijven activa in eigendom, en de opgenomen afschrijving moet worden berekend in overeenstemming met IAS 16 *Materiële vaste activa* en IAS 38 *Immateriële activa*. Indien het niet redelijk zeker is dat de lessee aan het eind van de leaseperiode de eigendom zal verkrijgen, moet het actief volledig worden afgeschreven over de leaseperiode of over de gebruiksduur indien deze laatste korter is.

28 Het af te schrijven bedrag van een geleased actief wordt systematisch aan elke verslagperiode toegerekend tijdens de periode van het verwachte gebruik, op een basis die consistent is met de afschrijvingsgrondslagen die de lessee toepast voor af te schrijven activa in eigendom. Indien het redelijk zeker is dat de lessee aan het eind van de leaseperiode de eigendom zal verkrijgen, is de periode van het verwachte gebruik de gebruiksduur van het actief. In het andere geval wordt het actief afgeschreven over de leaseperiode of over de gebruiksduur, indien deze laatste korter is.

▼B

29 De som van de afschrijvingskosten voor het actief en de financieringslasten voor de periode is zelden gelijk aan de over de periode betaalbare leasebetalingen. Daarom is het niet geëigend om de te betalen leasebetalingen gewoon als lasten op te nemen. Bijgevolg is het niet waarschijnlijk dat het actief en de daaraan verbonden verplichting na de aanvang van de leaseperiode dezelfde waarde zullen hebben.

30 Om te bepalen of een geleased actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, moet een entiteit IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* toepassen.

31 Naast het voldoen aan de vereisten van IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing* moeten lessees de volgende informatie over financiële leases verstrekken:

(a) voor elke categorie van activa, de nettoboekwaarde op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(b) een aansluiting tussen het totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ en hun contante waarde. Bovendien moet een entiteit het totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ vermelden, samen met hun contante waarde, voor elk van de volgende perioden:

(i) de periode uiterlijk één jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(ii) de periode langer dan één jaar en uiterlijk vijf jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(iii) de periode langer dan vijf jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(c) voorwaardelijke leasebetalingen die in de periode als last zijn opgenomen;

(d) het totaal van de toekomstige minimale subleasebetalingen die men op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ verwacht te ontvangen op grond van niet-opzegbare subleaseovereenkomsten;

(e) een algemene beschrijving van de materiële leaseovereenkomsten van de lessee, met inbegrip van maar niet beperkt tot:

(i) de grondslag waarop de te betalen voorwaardelijke leasebetaling is bepaald;

(ii) het bestaan van en de voorwaarden voor verlengings- of koopopties en escalatieclausules; en

(iii) beperkingen die door leaseovereenkomsten worden opgelegd, zoals beperkingen ten aanzien van dividenden, uitbreiding van schulden en verdere leasetransacties.

32 Voorts gelden voor lessees van activa geleased op grond van een financiële lease de vereisten inzake informatieverschaffing in IAS 16, IAS 36, IAS 38, IAS 40 en IAS 41.

Operationele leases

33 Leasebetalingen op grond van een operationele lease moeten op tijdsevenredige basis als last worden opgenomen gedurende de leaseperiode, tenzij een andere systematische wijze van toerekening meer representatief is voor het tijdspatroon van de voordelen die de gebruiker geniet ([1]).

34 Voor operationele leases moeten leasebetalingen (exclusief servicekosten zoals in verband met verzekeringen en onderhoud) tijdsevenredig als last worden opgenomen, tenzij een andere systematische wijze van toerekening representatief is voor het tijdspatroon van de voordelen die de gebruiker geniet, zelfs indien de betalingen niet op deze basis worden verricht.

([1]) Zie ook SIC-15 Operationele leases — Incentives.

▼B

35 Naast het voldoen aan de vereisten van IFRS 7, moeten lessees de volgende informatie over operationele leases verstrekken:

(a) het totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen op grond van niet-opzegbare operationele leases voor elk van de volgende perioden:

(i) de periode uiterlijk één jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(ii) de periode langer dan één jaar en uiterlijk vijf jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(iii) de periode langer dan vijf jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(b) het totaal van de toekomstige minimale subleasebetalingen die men op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ verwacht te ontvangen op grond van niet-opzegbare subleaseovereenkomsten;

(c) de lease- en subleasebetalingen die in de periode als last zijn opgenomen, met afzonderlijke vermelding van de bedragen voor minimale leasebetalingen, voorwaardelijke leasebetalingen en subleasebetalingen;

(d) een algemene beschrijving van de belangrijke leaseovereenkomsten van de lessee, met inbegrip van maar niet beperkt tot:

(i) de grondslag waarop de te betalen voorwaardelijke leasebetaling is bepaald;

(ii) het bestaan van en de voorwaarden voor verlengings- of koopopties en escalatieclausules; en

(iii) beperkingen die door leaseovereenkomsten worden opgelegd, zoals beperkingen ten aanzien van dividenden, uitbreiding van de schulden en verdere leasetransacties.

LEASEOVEREENKOMSTEN IN DE JAARREKENING VAN LESSORS

Financiële leases

Eerste opname

36 Lessors moeten activa aangehouden op grond van een financiële lease in de balans opnemen en als vordering presenteren, waarbij het bedrag gelijk moet zijn aan de netto-investering in de lease.

37 Bij financiële leases worden vrijwel alle aan de juridische eigendom verbonden risico's en voordelen overgedragen door de lessor; de te vorderen leasebetaling wordt dus door de lessor behandeld deels als aflossing van de hoofdsom en deels als financieringsbaten ter vergoeding van de lessor voor zijn investering en diensten.

38 Lessors maken vaak initiële directe kosten. Deze kosten omvatten bedragen zoals provisies, kosten van juridische bijstand en interne kosten die marginaal zijn en die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan het onderhandelen over en afsluiten van een lease. Deze kosten omvatten geen algemene overheadkosten, zoals die worden gemaakt een de verkoop- en marketingafdeling. Bij financiële leases waarin geen fabrikant of dealer die als lessor optreedt, is betrokken, worden de initiële directe kosten opgenomen in de eerste waardering van de financieleleasevordering en komen ze in mindering van de baten die gedurende de leaseperiode worden opgenomen. De impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst is op zodanige wijze vastgesteld dat de initiële directe kosten automatisch zijn opgenomen in de financieleleasevordering; er bestaat geen reden om deze afzonderlijk toe te voegen. De kosten die door een fabrikant of handelaar die als lessor optreedt, zijn gemaakt bij het onderhandelen over en afsluiten van een leaseovereenkomst, vallen niet onder de definitie van initiële directe kosten. Derhalve behoren deze kosten niet tot de netto-investering in de lease en worden ze als last opgenomen wanneer de verkoopwinst wordt opgenomen. Dit is bij een financiële lease normaliter bij de aanvang van de leaseperiode.

▼B

Waardering na eerste opname

39 Financieringsbaten moeten zodanig worden opgenomen dat er elke periode sprake is van een constant rendement op de netto-investering van de lessor in de financiële lease.

40 Een lessor moet ernaar streven de financieringsbaten op een systematische en rationele basis toe te rekenen over de leaseperiode. Deze toerekening van de baten is gebaseerd op een patroon dat een constant periodiek rendement op de netto-investering van de lessor in de financiële lease weerspiegelt. Leasebetalingen over de periode, exclusief servicekosten, komen ten laste van de bruto-investering in de lease, waarbij zowel de aflossing op de hoofdsom wordt opgenomen als de onverdiende financieringsbaten worden gerealiseerd.

41 De geschatte ongegarandeerde restwaarden die worden gebruikt voor de berekening van de bruto-investering van de lessor in de leaseovereenkomst, moeten regelmatig worden beoordeeld. Indien de geschatte ongegarandeerde restwaarde verminderd is, wordt de toerekening van de baten over de leaseperiode herzien en wordt elke vermindering met betrekking tot overlopende bedragen onmiddellijk opgenomen.

41A Een actief onder een financiële lease die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of opgenomen is in een groep activa die wordt afgestoten en geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*, moet overeenkomstig diezelfde IFRS worden verwerkt.

42 Een fabrikant of handelaar die als lessor optreedt, moet de verkoopwinsten of -verliezen opnemen in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ over de periode, in overeenstemming met de grondslagen die de entiteit toepast voor gewone verkooptransacties. Indien een kunstmatig lage rente wordt aangeboden, moet de verkoopwinst beperkt worden tot de verkoopwinst die zou gelden indien een marktrente werd aangerekend. De kosten die door een fabrikant of handelaar die als lessor optreedt, zijn gemaakt bij het onderhandelen over en afsluiten van een leaseovereenkomst moeten als last worden opgenomen bij opname van de verkoopwinst.

43 Fabrikanten of handelaren geven hun cliënten vaak de keuze tussen het kopen of leasen van een actief. Een financiële lease van een actief door een fabrikant of handelaar die als lessor optreedt, leidt tot twee soorten baten:

(a) de winst of het verlies gelijk aan de winst of het verlies uit een gewone verkooptransactie van het geleasede actief, tegen normale verkoopprijzen en met weerspiegeling van eventuele kwantum- of handelskortingen; en

(b) de financieringsbaten over de leaseperiode.

44 De verkoopopbrengsten die aan het begin van een leaseperiode worden opgenomen door een fabrikant of handelaar die als lessor optreedt, komen overeen met de reële waarde van het actief of, indien lager, de contante waarde van de minimale leasebetalingen die de lessor toekomen, berekend tegen een marktrente. De kostprijs van de verkoop die aan het begin van de leaseperiode wordt opgenomen is gelijk aan de kostprijs of, indien afwijkend, de boekwaarde van het geleasede actief verminderd met de contante waarde van de ongegarandeerde restwaarde. Het verschil tussen de verkoopopbrengsten en de kostprijs van de verkoop is de verkoopwinst, die wordt opgenomen volgens de grondslagen van de entiteit voor gewone verkooptransacties.

45 Fabrikanten of handelaren die als lessor optreden, bieden soms een kunstmatig lage rente aan om cliënten aan te trekken. Het gebruik van een dergelijke rente zou ertoe leiden dat een overdreven groot gedeelte van de totale baten uit de transactie wordt opgenomen op het tijdstip van de verkoop. Als een kunstmatig lage rentevoet wordt aangeboden, wordt de verkoopwinst beperkt tot de verkoopwinst die van toepassing zou zijn indien een marktrente werd aangerekend.

▼B

46 Kosten die door een fabrikant of handelaar die als lessor optreedt, zijn gemaakt bij het onderhandelen over en afsluiten van een financiële lease worden aan het begin van de leaseperiode opgenomen als een last, aangezien ze voornamelijk verband houden met het verdienen van de verkoopwinst van de fabrikant of handelaar.

47 Naast het voldoen aan de vereisten van IFRS 7, moeten lessors de volgende informatie over financiële leases verstrekken:

(a) een aansluiting tussen de bruto-investering in de lease op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ en de contante waarde van de op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ invorderbare minimale leasebetalingen. Bovendien moet een entiteit de bruto-investering in de lease en de contante waarde van de op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ invorderbare minimale leasebetalingen vermelden voor elk van de volgende perioden:

(i) de periode uiterlijk één jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(ii) de periode langer dan één jaar en uiterlijk vijf jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(iii) de periode langer dan vijf jaar na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(b) de onverdiende financieringsbaten;

(c) de ongegarandeerde restwaarden die de lessor toekomen;

(d) de geaccumuleerde voorziening voor oninbare te vorderen minimale leasebetalingen;

(e) de voorwaardelijke leasebetalingen die in de periode als baat zijn opgenomen;

(f) een algemene beschrijving van de materiële leaseovereenkomsten van de lessor.

48 Het is vaak nuttig om voor nieuwe bedrijfsactiviteiten die in de periode zijn toegevoegd als indicator van de groei ook de bruto-investering na aftrek van de onverdiende baten te vermelden, verminderd met de relevante bedragen voor opgezegde leaseovereenkomsten.

Operationele leases

49 Lessors moeten activa die operationeel geleased zijn in de balans opnemen overeenkomstig de aard van het actief.

50 De leasebaten uit operationele leases moeten op tijdsevenredige basis worden opgenomen over de leaseperiode, tenzij een andere systematische wijze van toerekening meer representatief is voor het tijdspatroon waarin het gebruiksvoordeel dat het geleasede actief oplevert vermindert ([1]).

51 Kosten, met inbegrip van afschrijvingen, die zijn gemaakt voor het verdienen van de leasebaten worden opgenomen als last. Leasebaten (met uitzondering van ontvangsten in verband met geleverde diensten, zoals verzekeringen en onderhoud) worden tijdsevenredig over de leaseperiode opgenomen, zelfs indien de ontvangsten een ander ritme kennen, tenzij een andere systematische wijze van toerekening meer representatief is voor het tijdspatroon waarin het gebruiksvoordeel dat het geleasede actief oplevert vermindert.

52 Initiële directe kosten die door lessors worden gemaakt bij het onderhandelen over en afsluiten van een operationele lease moeten worden opgeteld bij de boekwaarde van het geleasede actief en moeten over de leaseperiode op dezelfde basis als de leasebaten worden opgenomen als last.

([1]) Zie ook SIC-15 Operationele leases — Incentives.

▼B

53 De afschrijvingsgrondslagen voor af te schrijven geleasede activa moeten consistent zijn met de normale afschrijvingsgrondslagen van de lessee voor soortgelijke activa, en de afschrijving moet worden berekend in overeenstemming met IAS 16 en IAS 38.

54 Om te bepalen of een geleased actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, moet een entiteit IAS 36 toepassen.

55 Een fabrikant of handelaar die als lessor optreedt, neemt geen verkoopwinst op op het moment van het aangaan van een operationele lease, aangezien er geen sprake is van een verkooptransactie.

56 Naast het voldoen aan de vereisten van IFRS 7, moeten lessors de volgende informatie over operationele leases verstrekken:

(a) de toekomstige minimale leasebetalingen op grond van niet-opzegbare operationele leases, in totaal en voor elk van de volgende perioden:

(i) de periode uiterlijk één jaar na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄;

(ii) de periode langer dan één jaar en uiterlijk vijf jaar na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄;

(iii) de periode langer dan vijf jaar na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄;

(b) het totaalbedrag van de voorwaardelijke leasebetalingen die in de periode als baat zijn opgenomen;

(c) een algemene beschrijving van de leaseovereenkomsten van de lessor.

57 Daarnaast gelden voor lessors in verband met activa die in het kader van een operationele lease worden geleverd de vereisten met betrekking tot informatieverschaffing in IAS 16, IAS 36, IAS 38, IAS 40 en IAS 41.

„SALE AND LEASEBACK”-TRANSACTIES

58 Een „sale and leaseback”-transactie is een transactie waarbij een actief wordt verkocht en hetzelfde actief wordt teruggeleased. De leasebetaling en de verkoopprijs hangen meestal nauw samen, aangezien ze als één pakket worden bedongen. De verwerkingswijze van een „sale and leaseback”-transactie hangt af van het type leaseovereenkomst dat wordt gebruikt.

59 Indien een „sale and leaseback”-transactie leidt tot een financiële lease, mag een eventueel positief verschil tussen de verkoopopbrengst en de boekwaarde door een verkoper-lessee niet onmiddellijk als baat worden opgenomen. In plaats daarvan moet het worden uitgesteld en afgeschreven over de leaseperiode.

60 Indien de leaseback een financiële lease is, is de transactie een middel waarmee de lessor de lessee financiering verschaft, met het actief als zekerheid. Het is bijgevolg niet juist om een positief verschil tussen de verkoopopbrengst en de boekwaarde te beschouwen als een baat. Een dergelijk positief verschil wordt uitgesteld en afgeschreven over de leaseperiode.

▼B

61 Indien een „sale and leaseback”-transactie leidt tot een operationele lease en het duidelijk is dat de transactie tegen reële waarde is uitgevoerd, moet een eventuele winst of een eventueel verlies onmiddellijk worden opgenomen. Indien de verkoopprijs lager is dan de reële waarde, moet een eventuele winst of een eventueel verlies onmiddellijk worden opgenomen, behalve indien het verlies wordt gecompenseerd door toekomstige leasebetalingen onder de marktprijs. In dat geval moet het verlies worden uitgesteld en afgeschreven in verhouding tot de leasebetalingen over de periode waarin het actief naar verwachting zal worden gebruikt. Indien de verkoopprijs hoger is dan de reële waarde, moet het positieve verschil ten opzichte van de reële waarde worden uitgesteld en afgeschreven over de periode waarin het actief naar verwachting zal worden gebruikt.

62 Indien de leaseback een operationele lease is en de leasebetalingen en de verkoopprijs tegen reële waarde zijn bepaald, is er in feite sprake van een normale verkooptransactie en wordt een eventuele winst of eventueel verlies onmiddellijk opgenomen.

63 Voor operationele leases waarbij de reële waarde op het tijdstip van een „sale and leaseback”-transactie lager is dan de boekwaarde van het actief, moet onmiddellijk een verlies worden opgenomen dat gelijk is aan het verschil tussen de boekwaarde en reële waarde.

64 Voor financiële leases is een dergelijke aanpassing niet nodig, tenzij er een bijzondere waardevermindering is opgetreden. In dat geval wordt de boekwaarde in overeenstemming met IAS 36 verminderd tot de realiseerbare waarde.

65 De vereisten inzake informatieverschaffing voor lessees en lessors gelden eveneens voor „sale and leaseback”-transacties. De verplichte beschrijving van materiële leaseovereenkomsten leidt tot de vermelding van unieke of ongebruikelijke bepalingen van de overeenkomst of voorwaarden van de „sale and leaseback”-transacties.

66 „Sale and leaseback”-transacties kunnen aanleiding geven tot toepassing van de criteria voor afzonderlijke vermelding in IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*.

OVERGANGSBEPALINGEN

67 Behoudens alinea 68 wordt retroactieve toepassing van deze standaard aangemoedigd doch niet voorgeschreven. Indien de standaard niet retroactief wordt toegepast, wordt aangenomen dat het saldo van eventuele reeds bestaande financiële leases door de lessor correct is bepaald en moet het saldo derhalve daarna administratief worden verwerkt in overeenstemming met de bepalingen van deze standaard.

68 Een entiteit die voorheen IAS 17 (herziene versie van 1997) toepaste, moet de wijzigingen die via deze standaard worden aangebracht met terugwerkende kracht toepassen op alle leaseovereenkomsten of, indien IAS 17 (herziene versie van 1997) voorheen niet werd toegepast, op alle leaseovereenkomsten die aangegaan zijn vanaf het moment waarop die standaard voor het eerst werd toegepast.

▼M22

68A Een entiteit moet de classificatie van het bestanddeel terreinen van leaseovereenkomsten die nog niet zijn afgelopen op de datum waarop zij de in alinea 69A bedoelde wijzigingen toepast, herbeoordelen op basis van de informatie die beschikbaar was bij de sluiting van deze leaseovereenkomsten. Zij moet een leaseovereenkomst die als een financiële lease is geherclassificeerd, retroactief opnemen in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*. Als een entiteit echter niet over de benodigde informatie beschikt om de wijzigingen retroactief toe te passen, moet zij:

a) de wijzigingen op de betrokken leaseovereenkomsten toepassen op basis van de feiten en omstandigheden die bestaan op de datum waarop zij de wijzigingen toepast; en

▼**M22**

b) het actief en de verplichting die betrekking hebben op een grondlease die als een financiële lease is geherclassificeerd, opnemen tegen de reële waarde daarvan op die datum; elk verschil tussen beide reële waarden wordt in de ingehouden winsten opgenomen.

▼**B**

INGANGSDATUM

69 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼**M22**

69A De alinea's 14 en 15 zijn verwijderd en de alinea's 15A en 68A zijn toegevoegd in het kader van de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**B**

INTREKKING VAN IAS 17 (HERZIENE VERSIE VAN 1997)

70 Deze standaard vervangt IAS 17 *Leaseovereenkomsten* (herziene versie van 1997).

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 18

Opbrengsten

DOEL

Baten zijn in het *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen* gedefinieerd als tijdens de verslagperiode toegenomen economische voordelen in de vorm van een instroom van nieuwe activa of de toename van bestaande activa, dan wel afgenomen verplichtingen, een en ander resulterend in de toename van het eigen vermogen, zonder de toenames die verband houden met bijdragen van deelhebbers in het eigen vermogen. Baten omvatten zowel opbrengsten als winsten. Opbrengsten zijn baten die ontstaan in het kader van de normale bedrijfsvoering van een entiteit en worden met verschillende benamingen aangeduid, zoals verkopen, honoraria, rente, dividenden en royalty's. Het doel van deze standaard is de verwerkingswijze voor te schrijven voor opbrengsten die voortvloeien uit bepaalde typen transacties en gebeurtenissen.

De voornaamste kwestie bij de administratieve verwerking van opbrengsten is het bepalen van het moment waarop opbrengsten moeten worden opgenomen. Opbrengsten worden opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de entiteit zullen vloeien en deze voordelen op betrouwbare wijze kunnen worden gewaardeerd. Deze standaard beschrijft de omstandigheden waarin deze criteria zullen zijn voldaan en opbrengsten bijgevolg zullen worden opgenomen. Tevens verschaft deze standaard praktische leidraden voor de toepassing van deze criteria.

TOEPASSINGSGEBIED

1 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van opbrengsten die voortvloeien uit de volgende transacties en gebeurtenissen:

(a) de verkoop van goederen;

(b) het verrichten van diensten; en

(c) het gebruik door derden van activa van de entiteit die rente, royalty's en dividenden opleveren.

2 Deze standaard vervangt IAS 18 *Opbrengstverantwoording* die in 1982 werd goedgekeurd.

3 Goederen omvatten goederen die door de entiteit zijn geproduceerd om te worden verkocht, evenals goederen die zijn aangekocht om te worden doorverkocht, zoals door een detailhandelaar aangekochte handelswaar of grond en andere eigendommen die voor verkoopdoeleinden worden aangehouden.

4 Het verrichten van diensten omvat normaliter de prestaties die een entiteit krachtens een contractueel overeengekomen opdracht uitvoert binnen een overeengekomen periode. De diensten kunnen in een enkele periode worden verricht of kunnen worden gespreid over meerdere perioden. Sommige dienstverleningscontracten houden rechtstreeks verband met onderhanden projecten in opdracht van derden, bijvoorbeeld contracten voor de dienstverlening van projectmanagers en architecten. Opbrengsten die voortvloeien uit dergelijke projecten worden niet behandeld in deze standaard. Dergelijke opbrengsten worden behandeld in overeenstemming met de vereisten voor onderhanden projecten in opdracht van derden zoals gespecificeerd in IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*.

5 Het gebruik door derden van activa van een entiteit resulteert in opbrengsten in de vorm van:

(a) rente — kosten voor het gebruik van geldmiddelen of kasequivalenten of bedragen die aan de entiteit verschuldigd zijn;

▼B

(b) royalty's — kosten voor het gebruik van de vaste activa van de entiteit, bijvoorbeeld octrooien, handelsmerken, auteursrechten en softwarelicenties; en

(c) dividenden — uitkeringen van winsten aan ►M5 eigenaars ◄ naar rato van hun participaties in een specifieke vermogensklasse.

6 Deze standaard behandelt geen opbrengsten die voortvloeien uit:

(a) leaseovereenkomsten (zie IAS 17 *Leaseovereenkomsten*);

(b) dividenden die voortvloeien uit investeringen die volgens de „equity"-methode worden verwerkt (zie ►M32 IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* ◄);

(c) verzekeringscontracten die binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 *Verzekeringscontracten* vallen;

(d) wijzigingen in de reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen of de vervreemding ervan (zie IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*);

(e) wijzigingen in de waarde van andere vlottende activa;

(f) de eerste opname en wijzigingen van de reële waarde van biologische activa die verband houden met agrarische activiteiten (zie IAS 41 *Landbouw*);

(g) de eerste opname van agrarische producten (zie IAS 41); en

(h) de ontginning van minerale ertsen.

DEFINITIES

7 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Opbrengsten verwijst naar de bruto-instroom van economische voordelen die tijdens de periode ontstaan bij de uitvoering van de normale bedrijfsactiviteiten van een entiteit, en die leidt tot een andere toename van het eigen vermogen zonder de toenames die verband houden met bijdragen van deelhebbers in het eigen vermogen.

▼M33

Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)

▼B

8 Opbrengsten omvatten uitsluitend de bruto-instroom van economische voordelen die de entiteit voor eigen rekening heeft ontvangen of te vorderen heeft. Bedragen die de entiteit namens derden ontvangt, zoals accijnzen en BTW, zijn geen economische voordelen die naar de entiteit vloeien en leiden niet tot een toename van het eigen vermogen. Daarom worden dergelijke bedragen niet als opbrengsten opgenomen. Evenzo omvat de bruto-instroom van economische voordelen — in geval van transacties met een tussenpersoon — bedragen die namens de lastgever worden geïnd en die niet resulteren in een toename van het eigen vermogen van de entiteit. De bedragen die namens de lastgever worden geïnd, zijn geen opbrengsten. Provisiebedragen daarentegen zijn wel opbrengsten.

▼B

WAARDERING VAN OPBRENGSTEN

9 Opbrengsten moeten worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de vergoeding die is ontvangen of waarop recht is verkregen ([1]).

10 Het bedrag van de opbrengsten die voortvloeien uit een transactie wordt gewoonlijk bepaald door een overeenkomst tussen de entiteit en de koper of gebruiker van het actief. Het wordt gewaardeerd tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, rekening houdend met het bedrag van enige handelskortingen of kwantumkortingen die door de entiteit zijn toegekend.

11 In de meeste gevallen bestaat de vergoeding uit geldmiddelen of kasequivalenten, en is het bedrag van de opbrengsten gelijk aan het bedrag van de geldmiddelen of kasequivalenten die zijn ontvangen of waarop recht is verkregen. Als de instroom van geldmiddelen of kasequivalenten echter wordt uitgesteld, kan de reële waarde van de vergoeding lager liggen dan het nominale bedrag van de ontvangen of te ontvangen geldmiddelen. Een entiteit kan de koper bijvoorbeeld een renteloos krediet toestaan of van de koper een te innen wissel accepteren met een rente die lager is dan het marktgemiddelde, als vergoeding voor de verkoop van goederen. Indien de overeenkomst daadwerkelijk een financieringstransactie betreft, wordt de reële waarde van de vergoeding bepaald door alle toekomstige ontvangsten te disconteren met behulp van een impliciete rentevoet. De impliciete rentevoet is dan een van de onderstaande opties, afhankelijk van welke optie het duidelijkst te bepalen is:

(a) de algemeen geldende rentevoet voor een vergelijkbaar instrument van een emittent met een vergelijkbare creditrating; dan wel

(b) een rentevoet die bij contantmaking van de nominale vergoeding van het instrument uitkomt op de huidige contante verkoopprijs van de goederen of diensten.

Het verschil tussen de reële waarde en het nominale bedrag van de vergoeding wordt opgenomen als renteopbrengsten, in overeenstemming met alinea's 29 en 30 en in overeenstemming met IAS 39.

12 Indien goederen of diensten worden omgewisseld of geruild voor goederen of diensten die in aard en waarde vergelijkbaar zijn, wordt de omruiling niet beschouwd als een transactie die opbrengsten genereert. Dit is vaak het geval voor commodity's zoals olie of melk, waarbij leveranciers voorraden op verschillende locaties ruilen of wisselen om op een bepaalde locatie tijdig aan de vraag te kunnen voldoen. Indien goederen worden verkocht of diensten worden verricht in ruil voor goederen of diensten die in aard of waarde verschillen, wordt de ruil beschouwd als een transactie die opbrengsten genereert. De opbrengst wordt gewaardeerd tegen de reële waarde van de ontvangen goederen of diensten, aangepast volgens het bedrag van enige overgedragen geldmiddelen of kasequivalenten. Indien de reële waarde van de ontvangen goederen of diensten niet betrouwbaar kan worden bepaald, wordt de opbrengst gewaardeerd tegen de reële waarde van de geruilde goederen of diensten, aangepast met het bedrag van enige overgedragen geldmiddelen of kasequivalenten.

HET IDENTIFICEREN VAN EEN TRANSACTIE

13 De opnamecriteria die in deze standaard zijn beschreven, worden gewoonlijk toegepast op iedere afzonderlijke transactie. In bepaalde gevallen is het echter noodzakelijk om deze opnamecriteria toe te passen op de afzonderlijk identificeerbare componenten van een enkele transactie, teneinde de economische realiteit weer te geven. Indien bijvoorbeeld in de verkoopprijs van een product tevens een identificeerbaar bedrag voor daaropvolgende dienstverlening is vervat, wordt dit laatste bedrag uitgesteld en pas als opbrengst opgenomen over de periode waarin de desbetreffende dienstverlening plaatsvindt. De opnamecriteria worden daarentegen toegepast op twee of meer transacties samen als ze op zo'n manier met elkaar zijn verbonden dat de commerciële gevolgen niet kunnen worden begrepen zonder te refereren aan de reeks transacties als geheel. Een entiteit kan bijvoorbeeld goederen verkopen en tegelijkertijd een afzonderlijke overeenkomst afsluiten om de goederen op een latere datum terug te kopen, waardoor het wezenlijke effect van de transactie dus wordt tenietgedaan. In een dergelijk geval worden de twee transacties samen behandeld.

([1]) Zie ook SIC-31 Opbrengsten — Ruiltransacties met betrekking tot advertentiediensten.

▼B

VERKOOP VAN GOEDEREN

14 Opbrengsten uit de verkoop van goederen moeten worden opgenomen als alle volgende voorwaarden zijn vervuld:

(a) de entiteit heeft de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van de goederen overgedragen aan de koper;

(b) de entiteit behoudt over de verkochte goederen niet de feitelijke zeggenschap of betrokkenheid die gewoonlijk toekomt aan de eigenaar;

(c) het bedrag van de opbrengst kan betrouwbaar worden bepaald;

(d) het is waarschijnlijk dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de entiteit zullen vloeien; en

(e) de reeds gemaakte of nog te maken kosten met betrekking tot de transactie kunnen op betrouwbare wijze worden gewaardeerd.

15 Om te kunnen beoordelen wanneer een entiteit de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper heeft overgedragen, moeten de omstandigheden van de transactie in beschouwing worden genomen. In de meeste gevallen valt de overdracht van de risico's en voordelen van eigendom samen met de overdracht van het wettelijk eigendomsrecht of het bezit aan de koper. Dit is het geval voor de meeste verkopen in de detailhandel. In andere gevallen vindt de overdracht van risico's en voordelen van eigendom plaats op een ander tijdstip dan de overdracht van het wettelijk eigendomsrecht of het bezit.

16 Als de wezenlijke risico's van eigendom bij de entiteit zijn gebleven, is de transactie geen verkoop en worden er geen opbrengsten opgenomen. Er zijn verschillende wijzen waarop een entiteit een wezenlijk risico van eigendom kan behouden. Voorbeelden van situaties waarin een entiteit de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom kan behouden, zijn:

(a) de entiteit behoudt een verplichting voor onbevredigende prestaties die niet worden gedekt door de normale garantiebepalingen;

(b) de ontvangst van de opbrengst uit een bepaalde verkoop is afhankelijk van de opbrengst die de koper zelf kan genereren uit de verkoop van die goederen;

(c) de goederen zijn geleverd maar moeten nog worden geïnstalleerd, waarbij de installatie een wezenlijk onderdeel van het contract is; en

(d) de koper heeft het recht de aankoop te annuleren wegens een in de verkoopovereenkomst omschreven reden, maar de entiteit is niet zeker dat de koper de goederen zal retourneren.

17 Als slechts een onbelangrijk risico van eigendom bij de entiteit is gebleven, is de transactie een verkoop en worden opbrengsten opgenomen. Zo kan een verkoper het wettelijke eigendomsrecht van de goederen behouden louter om het risico van oninbaarheid van de vordering te beperken. In een dergelijk geval, als de entiteit de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom heeft overgedragen, is de transactie een verkoop en worden opbrengsten opgenomen. Een ander voorbeeld waarbij een entiteit slechts een onbelangrijk risico van eigendom behoudt, is een verkoop in een detailhandel waarbij de klant zijn geld terugkrijgt als hij niet tevreden is. In dergelijke gevallen worden opbrengsten opgenomen op het moment van de verkoop, op voorwaarde dat de verkoper toekomstige retourneringen op betrouwbare wijze kan inschatten en hij op basis van zijn ervaring uit het verleden en andere relevante factoren een verplichting opneemt voor dergelijke retourneringen.

▼B

18 Opbrengsten worden alleen opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de entiteit zullen vloeien. Soms is dit niet waarschijnlijk tot het moment waarop de vergoeding uit hoofde van de verkoop is ontvangen of een bepaalde onzekerheid is weggenomen. Het kan bijvoorbeeld onzeker zijn of een buitenlandse overheidsinstantie toestemming verleent om de vergoeding uit hoofde van een verkoop in een ander land te betalen. Op het moment dat de toestemming wordt verleend, is de onzekerheid weggenomen en kan de opbrengst uit de verkoop worden opgenomen. Indien echter onzekerheid ontstaat omtrent de inbaarheid van een bedrag dat eerder als opbrengst is opgenomen, wordt het oninbare bedrag of het bedrag waarvan de inning niet langer waarschijnlijk is, opgenomen als last en niet als een vermindering van de eerder opgenomen opbrengst.

19 Opbrengsten en lasten die betrekking hebben op dezelfde transactie of gebeurtenis worden tegelijk opgenomen. Dit proces wordt veelal de toerekening van de lasten aan de opbrengsten (matching) genoemd. Lasten, met inbegrip van garantiekosten en andere kosten die optreden na de levering van de goederen, kunnen normaliter op betrouwbare wijze worden gewaardeerd als de overige voorwaarden voor de opname van opbrengsten zijn vervuld. Er kunnen echter geen opbrengsten worden opgenomen als de lasten niet op betrouwbare wijze kunnen worden gewaardeerd. In dergelijke omstandigheden worden alle vergoedingen die reeds zijn ontvangen voor de verkoop van de goederen opgenomen als een verplichting.

HET VERRICHTEN VAN DIENSTEN

20 Indien het resultaat van een transactie waarbij diensten worden verricht betrouwbaar kan worden geschat, moeten de opbrengsten met betrekking tot die transactie worden opgenomen naar rato van de verrichte prestaties op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄. Het resultaat van een transactie kan betrouwbaar worden geschat indien alle volgende voorwaarden zijn vervuld:

(a) het bedrag van de opbrengst kan betrouwbaar worden bepaald;

(b) het is waarschijnlijk dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de entiteit zullen vloeien;

(c) de mate waarin de diensten op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ zijn verricht, kan op betrouwbare wijze worden bepaald; en

(d) de reeds gemaakte kosten voor de transactie en de kosten om de transactie te voltooien kunnen op betrouwbare wijze worden gewaardeerd ([1]).

21 Indien opbrengsten worden opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van een transactie, heet dit de methode van winstneming naar rato van de verrichte prestaties. Volgens deze methode worden opbrengsten opgenomen in de verslagperioden waarin de diensten zijn verricht. Deze methode van opname verschaft nuttige informatie over het niveau van de dienstverlening en prestaties tijdens een periode. IAS 11 vereist eveneens dat opbrengsten volgens deze methode worden opgenomen. De vereisten van die standaard zijn gewoonlijk van toepassing op de opname van opbrengsten en de gerelateerde lasten voor een transactie waarbij diensten worden verricht.

22 Opbrengsten worden alleen opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de entiteit zullen vloeien. Indien echter onzekerheid ontstaat omtrent de inbaarheid van een bedrag dat eerder als opbrengst is opgenomen, wordt het oninbare bedrag of het bedrag waarvan de inning niet langer waarschijnlijk is, opgenomen als last en niet als een vermindering van de eerder opgenomen opbrengst.

([1]) Zie ook SIC-27 Evaluatie van de economische realiteit van transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst, en SIC-31 Opbrengsten — Ruiltransacties met betrekking tot advertentiediensten.

▼B

23 Een entiteit is doorgaans in staat om betrouwbare schattingen te maken indien met de andere partijen overeenstemming is bereikt over de volgende aangelegenheden:

(a) de afdwingbare rechten van elke partij met betrekking tot de diensten die door de partijen respectievelijk zullen worden geleverd en ontvangen;

(b) de vergoeding voor de prestaties; en

(c) de wijze waarop vergoeding zal plaatsvinden en de betalingsvoorwaarden.

Gewoonlijk is het voor de entiteit ook noodzakelijk te beschikken over een effectief intern systeem voor financiële budgettering en verslaggeving. De entiteit beoordeelt de schattingen van opbrengsten naarmate de dienstverlening vordert en wijzigt de bedragen indien nodig. Dat dergelijke herzieningen nodig zijn, betekent niet noodzakelijk dat het resultaat van de transactie niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat.

24 Het stadium van voltooiing van een transactie kan volgens verschillende methoden worden bepaald. De entiteit hanteert de methode waarmee de verrichte diensten op betrouwbare wijze kunnen worden gewaardeerd. Afhankelijk van de aard van de transactie omvatten dergelijke methoden:

(a) beoordelingen van het uitgevoerde werk;

(b) de tot dusver verrichte diensten als percentage van het totaal van de te verrichten diensten; dan wel

(c) de tot dusver gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte totale kosten van de transactie. Alleen kosten die de tot dusver verrichte diensten weerspiegelen, worden opgenomen in de tot dusver gemaakte kosten. Alleen kosten die verrichte of te verrichten diensten weerspiegelen, worden opgenomen in de geschatte totale kosten van de transactie.

Betalingen naar rato van de voortgang van het werk en vooruitbetalingen van cliënten zijn vaak niet representatief voor de mate waarin de diensten zijn verricht.

25 Indien de dienstverlening bestaat uit een niet vooraf vaststaand aantal handelingen over een bepaalde periode, worden de opbrengsten om praktische redenen lineair over deze periode opgenomen, tenzij blijkt dat een andere methode een betere indicatie geeft van het stadium van voltooiing. Indien een specifieke handeling veel belangrijker is dan alle andere handelingen, wordt de opname van opbrengsten uitgesteld tot het moment dat die belangrijke handeling heeft plaatsgevonden.

26 Indien het resultaat van de transactie waarbij diensten worden verricht niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, moeten opbrengsten alleen worden opgenomen tot het bedrag van de opgenomen lasten die zijn goed te maken.

27 In de beginfasen van een transactie komt het veelvuldig voor dat het resultaat van de transactie niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat. Toch kan het waarschijnlijk zijn dat de entiteit de tot dan toe gemaakte projectkosten kan goedmaken. Daarom worden slechts opbrengsten opgenomen tot het bedrag van de gemaakte kosten die naar verwachting zijn goed te maken. Indien het resultaat van de transactie niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, wordt geen winst opgenomen.

28 Indien het resultaat van een transactie niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat en het evenmin waarschijnlijk is dat de gemaakte kosten zullen worden goedgemaakt, worden geen opbrengsten opgenomen en worden de gemaakte kosten opgenomen als een last. Indien de onzekerheden die verhinderden dat het resultaat van het project betrouwbaar kon worden bepaald, niet langer bestaan, worden de opbrengsten opgenomen in overeenstemming met alinea 20 in plaats van alinea 26.

▼B

RENTE, ROYALTY'S EN DIVIDENDEN

29 Opbrengsten die voortvloeien uit door derden gebruikte activa van de entiteit die rente, royalty's en dividenden opleveren, moeten worden opgenomen volgens de in alinea 30 vermelde grondslagen indien:

(a) het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de entiteit zullen vloeien; en

(b) het bedrag van de opbrengsten betrouwbaar kan worden bepaald.

30 Opbrengsten moeten op basis van de volgende grondslagen worden opgenomen:

(a) rente moet worden opgenomen volgens de effectieverentemethode die in IAS 39 (alinea 9 en TL5 tot en met TL8) is uiteengezet;

(b) royalty's moeten worden opgenomen volgens het toerekeningsbeginsel in overeenstemming met de economische realiteit van de desbetreffende overeenkomst; en

(c) dividenden moeten worden opgenomen op het moment dat de aandeelhouder het recht heeft verkregen om de betaling te ontvangen.

31 [Verwijderd]

▼M7

32 Indien vóór de verwerving van een rentedragende belegging sprake is van lopende rente, wordt de daaropvolgende ontvangst van rente toegerekend aan de periode vóór de verwerving en de periode na de verwerving. Alleen de rente die wordt toegerekend aan de periode na de verwerving wordt als opbrengst opgenomen.

▼B

33 Royalty's worden toegerekend volgens de bepalingen van de desbetreffende overeenkomst en worden gewoonlijk op die basis opgenomen, tenzij het op basis van de economische realiteit van de overeenkomst meer geschikt is om opbrengsten op een andere systematische en rationele basis op te nemen.

34 Opbrengsten worden alleen opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de entiteit zullen vloeien. Indien echter onzekerheid ontstaat omtrent de inbaarheid van een bedrag dat eerder als opbrengst is opgenomen, wordt het oninbare bedrag of het bedrag waarvan de inning niet langer waarschijnlijk is, opgenomen als last en niet als een vermindering van de eerder opgenomen opbrengst.

INFORMATIEVERSCHAFFING

35 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) de grondslagen voor financiële verslaggeving die gehanteerd worden voor de opname van opbrengsten, waaronder de toegepaste methoden voor het bepalen van de mate van voltooiing van transacties waarbij diensten worden verricht;

(b) het bedrag van elke belangrijke opbrengstcategorie dat tijdens de periode is opgenomen, inclusief opbrengsten uit:

(i) de verkoop van goederen;

(ii) het verrichten van diensten;

(iii) rente;

(iv) royalty's;

(v) dividenden; en

(c) het bedrag aan opbrengsten die voortvloeien uit de ruil van goederen of diensten dat is opgenomen in elke belangrijkste opbrengstcategorie.

▼**B**

36 Een entiteit presenteert alle voorwaardelijke activa en verplichtingen in overeenstemming met IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa.* Voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa kunnen onder meer voortkomen uit garantiekosten, claims, boeten of mogelijke verliezen.

INGANGSDATUM

37 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 1995 aanvangen.

▼**M7**

38 Bij *Kostprijs van een investering in een dochteronderneming, een entiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend of een geassocieerde deelneming* (wijzigingen in IFRS 1 *Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards* en IAS 27 *De geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening*), uitgegeven in mei 2008, is alinea 32 gewijzigd. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Indien een entiteit de gerelateerde wijzigingen in de alinea's 4 en 38A van IAS 27 op een eerdere periode toepast, moet zij tegelijkertijd de wijziging in alinea 32 toepassen.

▼**M32**

41 IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten*, uitgegeven in mei 2011, wijzigde alinea 6(b). Entiteiten moeten deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 11 toepassen.

▼**M33**

42 IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in alinea 7. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M31**

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 19

Personeelsbeloningen

DOEL

1 Het doel van deze standaard is voor te schrijven hoe personeelsbeloningen administratief moeten worden verwerkt en welke informatie hieromtrent moet worden verstrekt. De standaard vereist dat een entiteit:

(a) een verplichting opneemt op het moment dat een werknemer prestaties heeft verricht in ruil voor personeelsbeloningen die in de toekomst zijn verschuldigd; en

(b) een last opneemt op het moment dat de entiteit gebruikmaakt van het economische voordeel dat voortvloeit uit de prestaties die door een werknemer worden verricht in ruil voor personeelsbeloningen.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard moet door werkgevers worden toegepast bij de administratieve verwerking van alle personeelsbeloningen, behoudens personeelbeloningen waarvoor IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* geldt.

3 De verslaggeving door fondsen en entiteiten die zich uitsluitend bezighouden met beloningsregelingen voor het personeel wordt in deze standaard niet behandeld (zie IAS 26 *Administratieve verwerking en verslaggeving door werknemerspensioenfondsen*).

4 De personeelsbeloningen waarop deze standaard van toepassing is, omvatten beloningen die worden toegekend op basis van:

(a) formele regelingen of andere formele overeenkomsten tussen een entiteit en individuele werknemers, groepen van werknemers of hun afgevaardigden;

(b) wettelijke vereisten of via sectorale overeenkomsten, waarbij entiteiten verplicht zijn bijdragen af te dragen aan nationale regelingen, sectorale regelingen of anderen collectieve pensioenregelingen van meer werkgevers; dan wel;

(c) informele bestendig toegepaste gedragslijnen die aanleiding geven tot een feitelijke verplichting. Informele bestendig toegepaste gedragslijnen geven aanleiding tot een feitelijke verplichting als de entiteit geen realistisch alternatief heeft dan de betaling van de personeelsbeloningen. Een voorbeeld van een feitelijke verplichting is wanneer een verandering in de informele bestendig toegepaste gedragslijnen van de entiteit onaanvaardbare schade zou berokkenen aan de relatie met haar werknemers.

5 Personeelsbeloningen omvatten:

(a) kortetermijnpersoneelsbeloningen, zoals de volgende beloningen, indien deze naar verwachting volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht:

(i) lonen, salarissen en socialezekerheidsbijdragen;

(ii) vakantiegeld en doorbetaling van loon bij ziekte;

(iii) winstdelingen en bonussen; en

(iv) voordelen in natura (zoals medische zorgverlening, huisvesting, auto's en gratis of deels door de entiteit betaalde goederen of diensten) voor huidige werknemers;

▼**M31**

(b) vergoedingen na uitdiensttreding, zoals de volgende:

(i) pensioenen (bv. pensioenuitkeringen en betalingen van een vast bedrag bij pensionering); en

(ii) andere vergoedingen na uitdiensttreding, zoals levensverzekeringen en medische zorgverlening na uitdiensttreding;

(c) andere langetermijnpersoneelsbeloningen, zoals de volgende:

(i) betaald langetermijnverlof, zoals verlof voor lange dienstprestatie of sabbatsverlof;

(ii) jubileumuitkeringen of andere voordelen die samenhangen met een langdurig dienstverband; en

(iii) uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid; en

(d) ontslagvergoedingen.

6 Personeelsbeloningen omvatten vergoedingen die worden toegekend aan werknemers of hun verwanten (personen ten laste) of begunstigden, en kunnen worden vereffend door betalingen (of de levering van goederen of diensten), hetzij rechtstreeks aan de werknemers, aan hun echtgenoten, kinderen of andere personen ten laste, hetzij aan derden, zoals verzekeringsmaatschappijen.

7 Een werknemer kan prestaties verrichten voor een entiteit op voltijdse of deeltijdse basis, voor een periode van bepaalde of onbepaalde duur, dan wel op incidentele basis. In het kader van deze standaard omvat het begrip werknemers eveneens de bestuurders en andere leden van het management.

DEFINITIES

8 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis.

Definitie van personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen zijn alle vormen van vergoedingen die door een entiteit worden toegekend in ruil voor door de werknemers verrichte prestaties of voor de beëindiging van het dienstverband.

Kortetermijnpersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen (met uitzondering van ontslagvergoedingen) die naar verwachting volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht.

Vergoedingen na uitdiensttreding zijn personeelsbeloningen (met uitzondering van ontslagvergoedingen en kortetermijnpersoneelsbeloningen) die verschuldigd zijn na de voltooiing van het dienstverband.

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn alle andere personeelsbeloningen dan kortetermijnpersoneelsbeloningen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen.

Ontslagvergoedingen zijn personeelsbeloningen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband van een werknemer als gevolg van hetzij:

(a) het besluit van een entiteit om het dienstverband van een werknemer te beëindigen vóór de normale pensioendatum; dan wel

(b) het besluit van een werknemer om in ruil voor de beëindiging van het dienstverband op een aanbod van vergoedingen in te gaan.

▼**M31**

Definities betreffende de classificatie van regelingen

Regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding zijn formele of informele overeenkomsten op grond waarvan een entiteit vergoedingen na uitdiensttreding toekent aan één of meer werknemers.

Toegezegdebijdragenregelingen zijn regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding waarbij een entiteit vaste bijdragen afdraagt aan een aparte entiteit (een fonds), en geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om extra bijdragen te betalen indien het fonds niet over voldoende activa beschikt om alle personeelsbeloningen te betalen die verband houden met werknemersprestaties in de lopende periode en in voorgaande perioden.

Toegezegdpensioenregelingen zijn alle andere regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding dan toegezegdebijdragenregelingen.

Collectieve regelingen van meer werkgevers zijn toegezegdebijdragenregelingen (met uitzondering van wettelijke pensioenen) die:

(a) de activa samenvoegen die zijn bijgedragen door verschillende entiteiten die niet onder gezamenlijke zeggenschap staan; en

(b) deze activa aanwenden om vergoedingen toe te kennen aan werknemers van meer dan één entiteit, en waarbij het niveau van de bijdragen en de toegekende vergoedingen worden bepaald zonder rekening te houden met de identiteit van de entiteit die de werknemers in dienst heeft.

Definities betreffende nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief)

De *nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief)* is het tekort of surplus, aangepast om rekening te houden met eventuele gevolgen van de beperking van een nettoactief uit hoofde van toegezegde pensioenrechten tot het actiefplafond.

Het *tekort of surplus* is:

(a) de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten, verminderd met

(b) de reële waarde van (eventuele) fondsbeleggingen.

Het *actiefplafond* is de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van terugbetalingen uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling.

De *contante waarde van een brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten* is de contante waarde, zonder aftrek van fondsbeleggingen, van verwachte toekomstige betalingen die vereist zijn om de verplichting af te wikkelen die resulteert uit werknemersprestaties in de lopende periode en in voorgaande perioden.

Fondsbeleggingen omvatten:

(a) activa aangehouden door een pensioenfonds; en

(b) in aanmerking komende verzekeringscontracten.

▼M31

Activa aangehouden door een pensioenfonds zijn activa (met uitzondering van niet-overdraagbare financiële instrumenten die door de verslaggevende entiteit worden uitgegeven) die:

(a) worden aangehouden door een entiteit (een fonds) die (dat) geen juridische banden heeft met de verslaggevende entiteit en uitsluitend bestaat voor de uitkering of financiering van personeelsbeloningen; en

(b) uitsluitend beschikbaar zijn voor de uitkering of financiering van personeelsbeloningen, niet beschikbaar zijn voor de eigen crediteuren van de verslaggevende entiteit (zelfs niet in geval van een faillissement), en niet aan de verslaggevende entiteit kunnen worden gerestitueerd, tenzij:

(i) ofwel de resterende activa van het fonds volstaan om alle gerelateerde verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen van de regeling of de verslaggevende entiteit te vervullen;

(ii) ofwel de activa aan de verslaggevende entiteit worden gerestitueerd om haar te vergoeden voor reeds betaalde personeelsbeloningen.

Een in aanmerking komend verzekeringscontract is een verzekeringscontract ([1]) uitgegeven door een verzekeraar die geen verbonden partij (zoals gedefinieerd in IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen*) van de verslaggevende entiteit is, indien de opbrengst van het contract:

(a) uitsluitend kan worden gebruikt voor de uitkering of financiering van personeelsbeloningen uit hoofde van een toegezegdpensioenregeling; en

(b) niet beschikbaar is voor de eigen crediteuren van de verslaggevende entiteit (zelfs niet in geval van een faillissement) en niet aan de verslaggevende entiteit kan worden uitgekeerd, tenzij:

(i) ofwel de opbrengst een surplus van activa vertegenwoordigt dat het contract niet nodig heeft om alle gerelateerde verplichtingen uit hoofde van personeelsbeloningen te kunnen nakomen;

(ii) ofwel de opbrengst aan de verslaggevende entiteit wordt gerestitueerd om haar te vergoeden voor reeds betaalde personeelsbeloningen.

De *reële waarde* is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld in een zakelijke, objectieve transactie tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.

Definities betreffende kosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten

De *pensioenkosten* omvatten:

(a) *aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten*, d.w.z. de toename van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten die resulteert uit het dienstverband van de werknemer in de lopende periode;

(b) *pensioenkosten van verstreken diensttijd*, d.w.z. de verandering in de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten voor het dienstverband van de werknemer in voorgaande perioden die resulteert uit een wijziging aan de regeling (de introductie of intrekking van, of wijzigingen in een toegezegdpensioenregeling) of een inperking (een aanzienlijke vermindering door de entiteit van het aantal werknemers dat door een regeling wordt gedekt); en

([1]) Een in aanmerking komend verzekeringscontract is niet noodzakelijkerwijs een verzekeringscontract volgens de definitie in IFRS 4 *Verzekeringscontracten*.

▼**M31**

(c) de eventuele winst of het eventuele verlies bij afwikkeling.

Nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) is de zich tijdens de periode voltrekkende verandering in de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) die voortvloeit uit het verstrijken van de tijd.

Herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) omvatten:

(a) actuariële winsten en verliezen;

(b) het rendement op fondsbeleggingen, exclusief bedragen die in de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) zijn opgenomen; en

(c) enigerlei wijziging in de gevolgen van het actiefplafond, exclusief bedragen die in de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) zijn opgenomen.

Actuariële winsten en verliezen zijn veranderingen in de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten welke voortvloeien uit:

(a) ervaringsaanpassingen (de gevolgen van verschillen tussen de voorgaande actuariële veronderstellingen en wat er daadwerkelijk heeft plaatsgevonden); en

(b) de gevolgen van wijzigingen in actuariële veronderstellingen.

Het *rendement op fondsbeleggingen* verwijst naar rente, dividenden en andere opbrengsten die van de fondsbeleggingen afkomstig zijn, samen met de gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten of verliezen op de fondsbeleggingen, verminderd met:

(a) enige beheerskosten van de fondsbeleggingen; en

(b) eventuele belastingen die door het fonds zelf zijn verschuldigd en die geen belastingen zijn die zijn opgenomen in de actuariële veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de waardering van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten.

Een *afwikkeling* is een transactie die alle verdere in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen elimineert voor een deel van of alle vergoedingen die uit hoofde van een toegezegdpensioenregeling worden betaald, welke geen betaling van vergoedingen aan, of namens werknemers is die in de voorwaarden van de regeling is vastgelegd en in de actuariële veronderstellingen is opgenomen.

KORTETERMIJNPERSONEELSBELONINGEN

9 Kortetermijnpersoneelsbeloningen omvatten onder meer de volgende beloningen, indien deze naar verwachting volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht:

(a) lonen, salarissen en socialezekerheidsbijdragen;

(b) vakantiegeld en doorbetaling van loon bij ziekte;

(c) winstdeling en bonussen; en

(d) voordelen in natura (zoals medische zorgverlening, huisvesting, auto's en gratis of deels door de entiteit betaalde goederen of diensten) voor huidige werknemers.

10 Een entiteit hoeft een kortetermijnpersoneelsbeloning niet te herclassificeren als de verwachtingen van de entiteit ten aanzien van het moment van de vereffening tijdelijk veranderen. Als er echter sprake is van een verandering van de kenmerken van de beloning (zoals een verandering van een niet-opgebouwde beloning in een opgebouwde beloning) of als een verandering van de verwachtingen ten aanzien van het moment van de vereffening niet van tijdelijke aard is, dan gaat de entiteit na of de beloning nog steeds aan de definitie van kortetermijnpersoneelsbeloningen voldoet.

▼**M31**

Opname en waardering

Alle kortetermijnpersoneelsbeloningen

11 Als een werknemer tijdens een verslagperiode prestaties heeft verricht voor een entiteit, moet de entiteit het niet-gedisconteerde bedrag van de kortetermijnpersoneelsbeloningen opnemen dat naar verwachting in ruil voor die prestaties zal worden betaald:

(a) als een verplichting (te betalen lasten), na aftrek van alle reeds betaalde bedragen. Als het reeds betaalde bedrag hoger is dan het niet-gedisconteerde bedrag van de beloningen, moet een entiteit het surplus opnemen als een actief (vooruitbetaalde lasten) in zoverre de vooruitbetaling zal leiden tot bijvoorbeeld een verlaging van toekomstige betalingen of een terugbetaling in contanten;

(b) als een last, tenzij een andere IFRS voorschrijft of toestaat dat de beloningen in de kostprijs van een actief mogen worden opgenomen (zie bijvoorbeeld IAS 2 *Voorraden* en IAS 16 *Materiële vaste activa*).

12 In de alinea's 13, 16 en 19 wordt uitgelegd hoe een entiteit alinea 11 moet toepassen op kortetermijnpersoneelsbeloningen in de vorm van betaald verlof, winstdeling en bonusregelingen.

Betaald kortetermijnverlof

13 Een entiteit moet de verwachte kosten van kortetermijnpersoneelsbeloningen in de vorm van betaald verlof op grond van alinea 11 als volgt opnemen:

(a) in geval van opgebouwd betaald verlof, op het moment dat de werknemers prestaties verrichten waardoor hun recht op toekomstig betaald verlof toeneemt;

(b) in geval van niet-opgebouwd betaald verlof, op het moment dat het verlof plaatsvindt.

14 Een entiteit kan werknemers om verschillende redenen betaald verlof toekennen, waaronder vakantie, ziekte, korte arbeidsongeschiktheid, zwangerschap of vaderschap, jurydienst en militaire dienst. Het recht op betaald verlof kan in twee categorieën worden ingedeeld:

(a) opgebouwd verlof; en

(b) niet-opgebouwd verlof.

15 Opgebouwd betaald verlof verwijst naar verlof dat wordt overgedragen en in toekomstige perioden kan worden opgenomen als het recht van de lopende periode niet volledig wordt uitgeoefend. Opgebouwd betaald verlof kan ofwel onvoorwaardelijk zijn toegezegd (met andere woorden, werknemers hebben recht op een contante betaling voor hun niet-uitgeoefende recht op verlof wanneer ze de entiteit verlaten), ofwel niet onvoorwaardelijk zijn toegezegd (indien werknemers geen recht hebben op een contante betaling voor hun niet-uitgeoefende recht wanneer ze de entiteit verlaten). Er ontstaat een verplichting als werknemers prestaties verrichten die hun recht op toekomstig betaald verlof doen toenemen. De verplichting bestaat en wordt opgenomen, zelfs indien het betaald verlof niet onvoorwaardelijk is toegezegd, hoewel de mogelijkheid dat werknemers de entiteit verlaten vóór ze een opgebouwd, niet onvoorwaardelijk toegezegd recht uitoefenen, invloed heeft op de waardering van die verplichting.

16 Een entiteit moet de verwachte kosten van opgebouwd betaald verlof waarderen als het additionele bedrag dat de entiteit verwacht te betalen als gevolg van het niet-uitgeoefende recht dat aan het einde van de verslagperiode is opgebouwd.

▼**M31**

17 Bij de methode die in de voorgaande alinea is uiteengezet, wordt de verplichting gewaardeerd op het bedrag van de additionele betalingen die naar verwachting uitsluitend zullen ontstaan uit het feit dat de beloning wordt opgebouwd. In vele gevallen hoeft een entiteit waarschijnlijk geen gedetailleerde berekeningen te maken om te besluiten dat er geen materiële verplichting bestaat voor niet-opgenomen betaald verlof. Zo is een verplichting voor ziekteverlof waarschijnlijk alleen materieel als er een formele of informele overeenkomst is dat niet-opgenomen betaald ziekteverlof kan worden opgenomen als doorbetaalde jaarlijkse vakantie.

Voorbeeld ter illustratie van de alinea's 16 en 17

Een entiteit telt 100 werknemers die elk jaarlijks recht hebben op vijf werkdagen betaald ziekteverlof. Niet-opgenomen ziekteverlof mag één kalenderjaar worden overgedragen. Ziekteverlof wordt eerst opgenomen uit het recht van het lopende jaar en vervolgens uit eventueel resterende dagen die uit het vorige jaar zijn overgedragen (volgens de LIFO-methode). Op 31 december 20X1 bedraagt het gemiddelde niet-uitgeoefende recht twee dagen per werknemer. Op basis van haar ervaring uit het verleden verwacht de entiteit dat in 20X2 92 werknemers niet meer dan vijf dagen betaald ziekteverlof zullen opnemen en dat de resterende 8 werknemers elk een gemiddelde van zes en een halve dag zullen opnemen.

De entiteit verwacht dat ze een additionele twaalf dagen ziekteverlof zal moeten betalen als gevolg van het niet-uitgeoefende recht dat op 31 december 20X1 is opgebouwd (anderhalve dag per werknemer, voor 8 werknemers). Bijgevolg neemt de entiteit een verplichting op die gelijk is aan twaalf dagen ziekteverlof.

18 Niet-opgebouwd betaald verlof wordt niet overgedragen: het vervalt indien het recht van de lopende periode niet volledig is uitgeoefend en geeft werknemers geen recht op een contante betaling voor niet-uitgeoefende rechten als ze de entiteit verlaten. Dit is gewoonlijk het geval voor ziekteverlof (in zoverre niet-uitgeoefende rechten uit het verleden de toekomstige rechten niet doen toenemen), zwangerschaps- of vaderschapsverlof en betaald verlof voor jurydienst of militaire dienst. Een entiteit neemt geen verplichting of last op tot het moment van het verlof, aangezien het dienstverband van de werknemer geen stijging van het bedrag van de vergoeding tot gevolg heeft.

Winstdelingen en bonusregelingen

19 Een entiteit moet de verwachte kosten van winst- en bonusuitkeringen opnemen volgens alinea 11 als en alleen als:

(a) de entiteit een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om dergelijke betalingen te doen als gevolg van gebeurtenissen in het verleden; en

(b) de verplichting betrouwbaar kan worden geraamd.

Er is uitsluitend sprake van een bestaande verplichting als en alleen als de entiteit geen realistisch alternatief heeft dan de betalingen uit te voeren.

20 Volgens sommige winstdelingsregelingen ontvangen werknemers slechts een deel van de winst als zij gedurende een bepaalde periode in dienst van de entiteit blijven. Dergelijke regelingen creëren een feitelijke verplichting, aangezien werknemers prestaties verrichten die het te betalen bedrag verhogen als zij tot het einde van de bepaalde periode in dienst blijven. De waardering van dergelijke feitelijke verplichtingen weerspiegelt de mogelijkheid dat sommige werknemers de entiteit kunnen verlaten zonder dat ze winstuitkeringen ontvangen.

▼**M31**

Voorbeeld ter illustratie van alinea 20

Een winstdelingsregeling vereist dat een entiteit een bepaald deel van haar winst over het jaar uitbetaalt aan werknemers die tijdens het hele jaar in dienst zijn. Als er geen werknemers zijn die de entiteit tijdens het jaar verlaten, bedragen de totale winstuitkeringen over het jaar 3 procent van de winst. De entiteit schat dat het personeelsverloop de betalingen zal reduceren tot 2,5 procent van de winst.

De entiteit neemt een verplichting en een last op van 2,5 procent van de winst.

21 Het is mogelijk dat een entiteit geen in rechte afdwingbare verplichting heeft om een bonus uit te betalen. In sommige entiteiten is het betalen van bonussen niettemin een gangbare praktijk. In dergelijke gevallen heeft de entiteit een feitelijke verplichting omdat ze geen realistisch alternatief heeft dan de bonus te betalen. De waardering van de feitelijke verplichting weerspiegelt de mogelijkheid dat sommige werknemers de entiteit kunnen verlaten zonder dat ze een bonus ontvangen.

22 Een entiteit kan uitsluitend een betrouwbare schatting maken van haar in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting uit hoofde van een winstdelings- of bonusregeling als en alleen als:

(a) de formele voorwaarden van de regeling een formule bevatten om het bedrag van de vergoeding te bepalen;

(b) de entiteit de te betalen bedragen bepaalt vóór de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie; dan wel

(c) het bedrag van de feitelijke verplichting van de entiteit duidelijk blijkt uit in het verleden bestendig toegepaste gedragslijnen.

23 Een verplichting uit hoofde van winstdelings- en bonusregelingen is het gevolg van het dienstverband van de werknemer en niet van een transactie met de eigenaars van de entiteit. Daarom neemt een entiteit de kosten van winstdelings- en bonusregelingen niet op als een uitkering van winst, maar als een last.

24 Als niet wordt verwacht dat winst- en bonusuitkeringen volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties verrichten, zijn deze uitkeringen andere langetermijnpersoneelsbeloningen (zie de alinea's 153 tot en met 158).

Informatieverschaffing

25 Hoewel deze standaard niet vereist dat specifieke informatie in verband met kortetermijnpersoneelsbeloningen wordt verschaft, is dergelijke informatie mogelijk wel vereist door andere IFRSs. Zo vereist IAS 24 informatieverschaffing over personeelsbeloningen voor managers op sleutelposities. IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* vereist dat informatie wordt verstrekt over lasten uit hoofde van personeelsbeloningen.

VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING: ONDERSCHEID TUSSEN TOEGEZEGDEBIJDRAGENREGELINGEN EN TOEGEZEGDPENSIOENREGELINGEN

26 Vergoedingen na uitdiensttreding omvatten onder meer:

(a) pensioenen (bv. pensioenuitkeringen en betalingen van vaste bedragen bij pensionering); en

▼**M31**

(b) andere vergoedingen na uitdiensttreding, zoals levensverzekeringen en medische zorgverlening na uitdiensttreding.

Overeenkomsten waarbij een entiteit vergoedingen na uitdiensttreding uitkeert, zijn regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding. Een entiteit past deze standaard toe op alle dergelijke regelingen, ongeacht of een aparte entiteit is opgericht voor de ontvangst van de bijdragen en de uitbetaling van de vergoedingen.

27 Regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding worden ingedeeld als toegezegdebijdragenregelingen dan wel toegezegdpensioenregelingen, afhankelijk van de economische realiteit van de regeling zoals blijkt uit de algemene voorwaarden.

28 Volgens toegezegdebijdragenregelingen is de in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting van de entiteit beperkt tot het bedrag dat zij heeft toegezegd bij te dragen aan het fonds. Het bedrag van de vergoedingen na uitdiensttreding dat de werknemer ontvangt, wordt dus bepaald door het bedrag van de bijdragen die de entiteit (en misschien ook de werknemer) betaalt aan een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding of aan een verzekeringsmaatschappij, samen met het beleggingsrendement dat resulteert uit de bijdragen. Bijgevolg vallen het actuariële risico (dat de vergoeding minder bedraagt dan verwacht) en het beleggingsrisico (dat de belegde activa niet zullen volstaan om de verwachte vergoedingen te betalen) in wezen ten laste van de werknemer.

29 Voorbeelden van gevallen waarin de verplichting van een entiteit niet beperkt is tot het bedrag dat zij vrijwillig bijdraagt aan het fonds, zijn gevallen waarin de entiteit een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft door:

(a) een vergoedingsformule van de regeling die niet alleen is gebonden aan het bedrag van de bijdragen en vereist dat de entiteit verdere bijdragen doet indien de activa niet volstaan om de volgens de vergoedingsformule van de regeling verschuldigde vergoedingen te betalen;

(b) een garantie, hetzij indirect via een regeling, hetzij direct, van een bepaald rendement op de bijdragen; dan wel

(c) informele bestendig toegepaste gedragslijnen die aanleiding geven tot een feitelijke verplichting. Een feitelijke verplichting kan bijvoorbeeld ontstaan als een entiteit in het verleden vaak vergoedingen voor voormalige werknemers heeft verhoogd om gelijke tred te houden met de inflatie, zelfs al heeft de entiteit hiertoe geen in rechte afdwingbare verplichting.

30 Volgens toegezegdpensioenregelingen:

(a) bestaat de verplichting van de entiteit erin de overeengekomen vergoedingen te verschaffen aan huidige en voormalige werknemers; en

(b) vallen het actuariële risico (dat de vergoedingen meer zullen kosten dan verwacht) en het beleggingsrisico in wezen ten laste van de entiteit. Als de actuariële of beleggingservaringen slechter zijn dan verwacht, kan de verplichting van de entiteit worden verhoogd.

31 In de alinea's 32 tot en met 49 wordt het onderscheid uitgelegd tussen toegezegdebijdragenregelingen en toegezegdpensioenregelingen in de context van collectieve regelingen van meer werkgevers, toegezegdpensioenregelingen die risico's delen tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap, wettelijke pensioenen en verzekerde vergoedingen.

▼**M31**

Collectieve regelingen van meer werkgevers

32 Een entiteit moet een collectieve regeling van meer werkgevers indelen als een toegezegdebijdragenregeling of als een toegezegdpensioenregeling op basis van de voorwaarden van de regeling (met inbegrip van enige feitelijke verplichting die voorrang heeft op de formele voorwaarden).

33 Indien een entiteit aan een collectieve toegezegdpensioenregeling van meer werkgevers deelneemt, moet zij, tenzij alinea 34 van toepassing is:

(a) haar evenredige deel van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten, fondsbeleggingen en aan de regeling verbonden kosten op dezelfde manier verwerken als voor andere toegezegdpensioenregelingen; en

(b) de informatie verschaffen die op grond van de alinea's 135 tot en met 148 (met uitzondering van alinea 148(d)) is vereist.

34 Indien er onvoldoende informatie beschikbaar is om de verwerkingsmethoden voor toegezegdpensioenregelingen te hanteren voor een collectieve toegezegdpensioenregeling van meer werkgevers, moet een entiteit:

(a) de regeling administratief verwerken volgens de alinea's 51 en 52 alsof het een toegezegdebijdragenregeling betreft; en

(b) de informatie verschaffen die op grond van alinea 148 is vereist.

35 Een voorbeeld van een collectieve toegezegdpensioenregeling van meer werkgevers is een regeling waarbij:

(a) de regeling wordt gefinancierd op basis van een omslagstelsel: het niveau van de bijdragen is zo bepaald dat ze naar verwachting zullen volstaan om de vergoedingen die in dezelfde periode verschuldigd zijn te betalen; en toekomstige vergoedingen die tijdens de lopende periode zijn verdiend, worden uit toekomstige bijdragen betaald; en

(b) de vergoedingen van de werknemers worden bepaald door de duur van hun dienstverband en de deelnemende entiteiten niet over een realistische mogelijkheid beschikken om zich uit de regeling terug te trekken zonder een bijdrage te betalen voor de vergoedingen die door werknemers zijn verdiend tot de dag van de terugtrekking. Een dergelijke regeling creëert een actuarieel risico voor de entiteit: als de uiteindelijke kosten van de vergoedingen die reeds aan het einde van de verslagperiode zijn verdiend hoger liggen dan verwacht, zal de entiteit ofwel haar bijdragen moeten verhogen, ofwel haar werknemers moeten overtuigen om een verlaging van de vergoeding te accepteren. Bijgevolg is een dergelijke regeling een toegezegdpensioenregeling.

36 Indien voldoende informatie beschikbaar is over een collectieve toegezegdpensioenregeling van meer werknemers, moet een entiteit haar evenredige deel van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten, fondsbeleggingen en kosten van de vergoedingen na uitdiensttreding die met de regeling verband houden op dezelfde manier administratief verwerken als voor andere toegezegdpensioenregelingen. Een entiteit kan echter niet in staat blijken om haar aandeel van de onderliggende financiële positie en financiële prestaties van de regeling op voldoende betrouwbare wijze te bepalen voor verslaggevingsdoeleinden. Dit kan het geval zijn indien:

(a) de regeling de deelnemende entiteiten blootstelt aan actuariële risico's die verband houden met de huidige en voormalige werknemers van andere entiteiten, met als resultaat dat er geen consistente en betrouwbare basis is om de verplichting, fondsbeleggingen en kosten toe te rekenen aan de individuele entiteiten die aan de regeling deelnemen; of

▼**M31**

(b) de entiteit geen toegang heeft tot voldoende informatie over de regeling om aan de vereisten van deze standaard te voldoen.

In dergelijke gevallen verwerkt een entiteit de regeling alsof het een toegezegdebijdragenregeling betreft en verschaft ze de informatie die op grond van alinea 148 is vereist.

37 Tussen de collectieve regeling van meer werkgevers en haar deelnemers kan een contractuele overeenkomst bestaan waarin wordt bepaald hoe het surplus in de regeling zal worden uitgekeerd aan de deelnemers (of hoe een tekort zal worden gefinancierd). Een deelnemer in een collectieve regeling van meer werkgevers met een dergelijke overeenkomst die de regeling administratief verwerkt als een toegezegdebijdragenregeling in overeenstemming met alinea 34, moet het actief dat of de verplichting die uit de contractuele overeenkomst voortvloeit en de resulterende baten of lasten in de winst-en-verliesrekening opnemen.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 37([1])

Een entiteit participeert in een collectieve toegezegdpensioenregeling van meer werkgevers die de verplichtingen en fondsbeleggingen niet op basis van IAS 19 bepaalt. Bijgevolg zal de entiteit de regeling administratief verwerken alsof het een toegezegdebijdragenregeling betreft. Uit een niet op IAS 19 gebaseerde berekening van de financieringsstatus blijkt dat de regeling een tekort van 100 miljoen VE heeft. De regeling heeft met de deelnemende werkgevers in de regeling een contractuele overeenkomst bereikt over een bijdragenschema dat het tekort over de volgende vijf jaar zal elimineren. De entiteit zal in het kader van de overeenkomst in totaal 8 miljoen VE bijdragen.

De entiteit neemt een verplichting op voor de bijdragen, aangepast om rekening te houden met de tijdswaarde van geld, en neemt voor hetzelfde bedrag een last op in de winst-en-verliesrekening.

38 Collectieve regelingen van meer werkgevers verschillen van regelingen binnen een groep. Een regeling binnen een groep is louter een samenvoeging van regelingen van werkgevers die zijn samengevoegd om deelnemende werkgevers de mogelijkheid te bieden hun activa voor beleggingsdoeleinden samen te voegen en de kosten voor beleggingsbeheer en het beheer van de regeling te reduceren, maar de claims van verschillende werkgevers worden alleen ten gunste van hun eigen werknemers aangewend. Voor regelingen binnen een groep doen zich geen specifieke verslaggevingsproblemen voor, omdat op eenvoudige wijze informatie beschikbaar is om ze op dezelfde manier te verwerken als andere werkgeversregelingen en omdat dergelijke regelingen de deelnemende entiteiten niet blootstellen aan de actuariële risico's die verband houden met de huidige en voormalige werknemers van andere entiteiten. Volgens de definities in deze standaard is een entiteit verplicht om een regeling binnen een groep in te delen als een toegezegdebijdragenregeling of een toegezegdpensioenregeling in overeenstemming met de voorwaarden van de regeling (met inbegrip van eventuele feitelijke verplichtingen die voorrang hebben op de formele voorwaarden van de regeling).

39 Bij de bepaling wanneer een verplichting die met de liquidatie van een collectieve toegezegdpensioenregeling van meer werknemers of de terugtrekking van de entiteit uit een collectieve toegezegdpensioenregeling van meer werknemers verband houdt, moet worden opgenomen en hoe deze moet worden gewaardeerd, moet een entiteit IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* toepassen.

([1]) In deze standaard luiden geldbedragen in "valuta-eenheden" (VE).

▼M31

Toegezegdpensioenregelingen die risico's delen tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap

40 Toegezegdpensioenregelingen waarbij risico's worden gedeeld tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap, bijvoorbeeld een moedermaatschappij en haar dochterondernemingen, zijn geen collectieve regelingen van meer werkgevers.

41 Een entiteit die aan een dergelijke regeling deelneemt, moet informatie over de regeling in haar geheel verkrijgen, bepaald in overeenstemming met deze standaard op basis van de veronderstellingen die op de regeling in haar geheel van toepassing zijn. Als er een contractuele overeenkomst of een vastgelegde grondslag is voor het belasten van individuele entiteiten van de groep voor de nettokosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten voor de regeling in haar geheel, bepaald in overeenstemming met deze standaard, moet de entiteit deze nettokosten in haar (enkelvoudige) jaarrekening opnemen. Als een dergelijke overeenkomst of grondslag niet bestaat, moeten de nettokosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten worden opgenomen in de (enkelvoudige) jaarrekening van de groepsentiteit die in juridische zin als sponsor van de regeling optreedt. De andere groepsentiteiten moeten in hun (enkelvoudige) jaarrekening kosten opnemen die gelijk zijn aan hun bijdrage die over de periode verschuldigd is.

42 De deelname aan een dergelijke regeling is voor iedere individuele groepsentiteit een transactie tussen verbonden partijen. Een entiteit moet derhalve in haar (enkelvoudige) jaarrekening de informatie verstrekken die op grond van alinea 149 is vereist.

Wettelijke pensioenregelingen

43 Een entiteit moet een wettelijke pensioenregeling op dezelfde manier administratief verwerken als een collectieve pensioenregeling van meer werkgevers (zie de alinea's 32 tot en met 39).

44 Wettelijke pensioenregelingen worden opgezet door de wetgevende instanties en zijn van toepassing op alle entiteiten (of alle entiteiten in een bepaalde categorie, bijvoorbeeld een bepaalde sector) en worden uitgevoerd door de nationale of plaatselijke overheid of een ander orgaan (bijvoorbeeld een autonome instantie die specifiek voor dit doel is opgericht), waar de verslaggevende entiteit geen zeggenschap over heeft of invloed op kan uitoefenen. Sommige regelingen die door een entiteit worden ingevoerd, bieden zowel verplichte vergoedingen, ter vervanging van de vergoedingen die anderszins door een wettelijke pensioenregeling zouden zijn gedekt, als aanvullende vrijwillige vergoedingen. Dergelijke regelingen zijn geen wettelijke pensioenregelingen.

45 Wettelijke pensioenregelingen worden volgens hun aard aangemerkt als toegezegdpensioenregelingen of toegezegdebijdragenregelingen op basis van de verplichting die de entiteit heeft uit hoofde van de regeling. Vele wettelijke pensioenregelingen zijn gebaseerd op een omslagstelsel: het niveau van de bijdragen is zodanig bepaald dat ze naar verwachting zullen volstaan om de vergoedingen die in dezelfde periode verschuldigd zijn te betalen; toekomstige vergoedingen die tijdens de lopende periode zijn verdiend, worden betaald uit toekomstige bijdragen. In de meeste wettelijke pensioenregelingen heeft de entiteit echter geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting om deze toekomstige vergoedingen te betalen: haar enige verplichting bestaat erin de bijdragen te betalen wanneer deze verschuldigd zijn en indien de entiteit deelnemers aan de wettelijke pensioenregeling niet langer in dienst heeft, heeft zij geen verplichting om de vergoedingen te betalen die door haar eigen werknemers in voorgaande jaren zijn verdiend. Om deze reden zijn wettelijke pensioenregelingen gewoonlijk toegezegdebijdragenregelingen. Ingeval een wettelijke regeling toch een toegezegdpensioenregeling is, past een entiteit de alinea's 32 tot en met 39 toe.

▼M31

Verzekerde vergoedingen

46 Een entiteit kan verzekeringspremies betalen om een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding te financieren. De entiteit moet een dergelijke regeling behandelen als een toegezegdebijdragenregeling, tenzij de entiteit (hetzij direct, hetzij indirect via de regeling) een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om:

(a) hetzij personeelsbeloningen direct te betalen wanneer zij verschuldigd zijn;

(b) hetzij extra bedragen te betalen als de verzekeraar niet alle toekomstige personeelsbeloningen betaalt die verband houden met werknemersprestaties in de lopende periode en in voorgaande perioden.

Indien voor de entiteit sprake is van een dergelijke in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting, moet de entiteit de regeling behandelen als een toegezegdpensioenregeling.

47 De vergoedingen die door een verzekeringscontract zijn verzekerd, hoeven geen directe of automatische band te hebben met de verplichting van de entiteit voor personeelsbeloningen. Voor regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding waaraan verzekeringscontracten zijn verbonden, moet inzake administratieve verwerking en financiering hetzelfde onderscheid worden gemaakt als voor andere gefinancierde regelingen.

48 Als een entiteit een verplichting uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding financiert door bijdragen te storten in een verzekeringscontract op grond waarvan de entiteit (direct, indirect via de regeling, via het mechanisme voor de bepaling van toekomstige premies of in de hoedanigheid van verbonden partij van de verzekeraar) een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting behoudt, leidt de betaling van de premies niet tot een toegezegdebijdragenregeling. Hieruit volgt dat de entiteit:

(a) een in aanmerking komend verzekeringscontract administratief verwerkt als een fondsbelegging (zie alinea 8); en

(b) andere verzekeringscontracten opneemt als restitutierechten (als de contracten voldoen aan de criteria vermeld in alinea 116).

49 Als een verzekeringscontract is afgesloten op naam van een bepaalde deelnemer of groep van deelnemers aan de regeling en de entiteit geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om eventuele verliezen op het contract te dekken, heeft de entiteit geen verplichting om vergoedingen aan de werknemers te betalen en ligt de verantwoordelijkheid voor de betaling van de vergoedingen uitsluitend bij de verzekeraar. De betaling van vaste premies uit hoofde van dergelijke contracten is in wezen de afwikkeling van de verplichting uit hoofde van personeelsbeloningen, en niet zozeer een belegging om aan de verplichting te voldoen. Bijgevolg beschikt de entiteit niet langer over een actief of een verplichting. Derhalve behandelt een entiteit dergelijke betalingen als bijdragen in een toegezegdebijdragenregeling.

VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING: TOEGEZEGDEBIJDRAGENREGELINGEN

50 De administratieve verwerking van toegezegdebijdragenregelingen verloopt gewoonlijk ongecompliceerd, omdat de verplichting van de verslaggevende entiteit voor elke periode wordt bepaald door de bedragen die voor die periode moeten worden bijgedragen. Bijgevolg zijn geen actuariële veronderstellingen vereist om de verplichting of de last te waarderen en is er geen mogelijkheid van actuariële winst of verlies. Bovendien worden de verplichtingen op niet-gedisconteerde basis gewaardeerd, tenzij ze naar verwachting niet volledig zullen zijn vereffend binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht.

▼**M31**

Opname en waardering

51 Als een werknemer tijdens een verslagperiode prestaties heeft verricht voor een entiteit, moet de entiteit de bijdrage die in ruil voor die prestaties aan een toegezegdebijdragenregeling is verschuldigd, opnemen:

(a) als een verplichting (te betalen lasten), na aftrek van alle reeds betaalde bijdragen. Als de reeds betaalde bijdragen hoger zijn dan de verschuldigde bijdrage voor prestaties vóór het einde van de verslagperiode, moet een entiteit het surplus opnemen als een actief (vooruitbetaalde lasten) in zoverre de vooruitbetaling bijvoorbeeld zal leiden tot een verlaging van toekomstige betalingen of een terugbetaling in contanten;

(b) als een last, tenzij een andere IFRS voorschrijft of toestaat dat de bijdragen in de kostprijs van een actief worden opgenomen (zie bijvoorbeeld IAS 2 en IAS 16).

52 Ingeval bijdragen aan een toegezegdebijdragenregeling naar verwachting niet volledig zullen zijn vereffend binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht, moeten ze worden gedisconteerd op basis van de disconteringsvoet vermeld in alinea 83.

Informatieverschaffing

53 Een entiteit moet het bedrag vermelden dat als een last werd opgenomen voor toegezegdebijdragenregelingen.

54 Indien vereist door IAS 24 verstrekt een entiteit informatie over bijdragen aan toegezegdebijdragenregelingen voor managers op sleutelposities.

VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING: TOEGEZEGDPENSIOENREGELINGEN

55 De administratieve verwerking van toegezegdpensioenregelingen is complex, aangezien er actuariële veronderstellingen vereist zijn om de verplichting en de last te waarderen en omdat er een mogelijkheid bestaat van actuariële winsten en verliezen. Bovendien worden de verplichtingen gewaardeerd op een gedisconteerde basis, omdat het mogelijk is dat ze pas vele jaren nadat de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht, worden afgewikkeld.

Opname en waardering

56 Toegezegdpensioenregelingen kunnen niet-gefinancierd, volledig gefinancierd of gedeeltelijk gefinancierd zijn door bijdragen van een entiteit, en soms van haar werknemers, in een entiteit die of in een fonds dat geen juridische banden heeft met de verslaggevende entiteit en waaruit de personeelsbeloningen worden betaald. De betaling van gefinancierde vergoedingen op het moment dat ze verschuldigd zijn, is niet alleen afhankelijk van de financiële positie en de beleggingsprestaties van het fonds, maar ook van het vermogen van een entiteit (en haar bereidheid) om eventuele tekortkomingen in de activa van het fonds te compenseren. Derhalve draagt de entiteit in wezen de actuariële en beleggingsrisico's die aan de regeling zijn verbonden. Bijgevolg is de last die voor een toegezegdpensioenregeling wordt opgenomen niet noodzakelijk gelijk aan het bedrag van de bijdrage die voor de periode verschuldigd is.

57 Bij de administratieve verwerking van toegezegdpensioenregelingen moet een entiteit de volgende stappen nemen:

(a) bepalen van het tekort of surplus. Dit houdt het volgende in:

▼**M31**

(i) met behulp van een actuariële techniek, de "projected unit credit"-methode, een betrouwbare schatting maken van de uiteindelijke kosten voor de entiteit van de beloning die de werknemers hebben verdiend in ruil voor de door hen in de lopende periode en in voorgaande perioden verrichte prestaties (zie de alinea's 67, 68 en 69). Daartoe moet een entiteit het bedrag van de beloning bepalen dat aan de lopende periode en aan voorgaande perioden is toe te rekenen (zie de alinea's 70 tot en met 74) en schattingen maken (actuariële veronderstellingen) over demografische variabelen (zoals personeelsverloop en levensverwachting) en financiële variabelen (zoals toekomstige loonsverhogingen en toename van de medische kosten) die een invloed zullen hebben op de kostprijs van de beloning (zie de alinea's 75 tot en met 98);

(ii) deze beloning disconteren om de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten te bepalen, alsmede de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten (zie de alinea's 67, 68 en 69 en de alinea's 83 tot en met 86);

(iii) de reële waarde van de fondsbeleggingen (zie de alinea's 113, 114 en 115) aftrekken van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten.

(b) het bedrag van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) berekenen als het volgens (a) bepaalde tekort of surplus, aangepast om rekening te houden met de eventuele gevolgen van de beperking van een nettoactief uit hoofde van toegezegde pensioenrechten tot het actiefplafond (zie alinea 64).

(c) bepalen van de in de winst-en-verliesrekening op te nemen bedragen voor:

(i) aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten (zie de alinea's 70 tot en met 74);

(ii) pensioenkosten van verstreken diensttijd en de eventuele winst of het eventuele verlies bij afwikkeling (zie de alinea's 99 tot en met 112);

(iii) de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) (zie de alinea's 123 tot en met 126);

(d) bepalen van de in de niet-gerealiseerde resultaten op te nemen herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief), die bestaan uit:

(i) actuariële winsten en verliezen (zie de alinea's 128 en 129);

(ii) het rendement op fondsbeleggingen, exclusief bedragen die in de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) zijn opgenomen (zie alinea 130); en

(iii) enigerlei wijziging in de gevolgen van het actiefplafond (zie alinea 64), exclusief bedragen die in de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) zijn opgenomen.

Indien een entiteit meer dan één toegezegdpensioenregeling heeft, past zij deze procedures afzonderlijk toe op elke materiële regeling.

58 Een entiteit moet de nettoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) met voldoende regelmaat bepalen opdat de bedragen die in de jaarrekening worden opgenomen niet beduidend verschillen van de bedragen die aan het einde van de verslagperiode zouden worden bepaald.

▼M31

59 Deze standaard moedigt aan, doch schrijft niet voor, dat entiteiten een erkende actuaris betrekken bij de waardering van alle materiële verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding. Om praktische redenen kan een entiteit een erkende actuaris verzoeken om een gedetailleerde waardering uit te werken van de verplichting vóór het einde van de verslagperiode. Niettemin worden de resultaten van die waardering geactualiseerd op basis van materiële transacties en andere materiële veranderingen in de omstandigheden (waaronder wijzigingen in marktprijzen en rentevoeten) tot het einde van de verslagperiode.

60 In sommige gevallen kunnen schattingen, gemiddelden en verkorte berekeningen een betrouwbare benadering vormen van de gedetailleerde berekeningen die in deze standaard worden geïllustreerd.

Administratieve verwerking van de feitelijke verplichting

61 Een entiteit moet niet alleen haar in rechte afdwingbare verplichting uit hoofde van de formele voorwaarden van een toegezegdpensioenregeling administratief verwerken, maar ook alle feitelijke verplichtingen die voortvloeien uit de informele bestendig toegepaste gedragslijnen van de entiteit. Informele bestendig toegepaste gedragslijnen geven aanleiding tot een feitelijke verplichting als de entiteit geen realistisch alternatief heeft dan de betaling van de personeelsbeloningen. Een voorbeeld van een feitelijke verplichting is wanneer een verandering in de informele bestendig toegepaste gedragslijnen van de entiteit onaanvaardbare schade zou berokkenen aan de relatie met haar werknemers.

62 De formele voorwaarden van een toegezegdpensioenregeling kunnen een entiteit toestaan haar verplichting uit hoofde van de regeling te beëindigen. Niettemin is het voor een entiteit gewoonlijk moeilijk om haar verplichting uit hoofde van een regeling te beëindigen (zonder betaling) als ze haar werknemers wenst te houden. Als er geen aanwijzingen zijn die het tegendeel aantonen, wordt er bijgevolg bij de administratieve verwerking van vergoedingen na uitdiensttreding van uitgegaan dat een entiteit die heden dergelijke vergoedingen belooft, dat zal blijven doen gedurende de resterende diensttijd van de werknemers.

Overzicht van de financiële positie

63 Een entiteit moet de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) in het overzicht van de financiële positie opnemen.

64 Wanneer een entiteit beschikt over een surplus in een toegezegdpensioenregeling, moet zij het nettoactief uit hoofde van toegezegde pensioenrechten waarderen tegen de laagste waarde van:

(a) het surplus in de toegezegdpensioenregeling; en

(b) het actiefplafond, bepaald door gebruik te maken van de in alinea 83 gespecificeerde disconteringsvoet.

65 Een nettoactief uit hoofde van toegezegde pensioenrechten kan ontstaan als een toegezegdpensioenregeling overgefinancierd is of als actuariële winsten zijn ontstaan. In dergelijke gevallen neemt een entiteit een nettoactief uit hoofde van toegezegde pensioenrechten op omdat:

(a) de entiteit de zeggenschap heeft over een middel, wat wijst op haar vermogen om het surplus te gebruiken om toekomstige voordelen te genereren;

(b) die zeggenschap een resultaat is van gebeurtenissen in het verleden (bijdragen betaald door de entiteit en prestaties verricht door de werknemer); en

(c) toekomstige economische voordelen beschikbaar zijn voor de entiteit in de vorm van een verlaging van de toekomstige bijdragen of een terugbetaling in contanten, hetzij direct aan de entiteit, hetzij indirect aan een andere regeling die met een tekort heeft te kampen. Het actiefplafond is gelijk aan de contante waarde van deze toekomstige voordelen.

▼**M31**

Opname en waardering: contante waarde van brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten en aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten

66 De uiteindelijke kostprijs van een toegezegdpensioenregeling kan worden beïnvloed door vele variabelen, zoals eindsalaris, personeelsverloop en levensverwachting, werknemersbijdragen en tendensen in de kostprijs van medische zorgverlening. De uiteindelijke kostprijs van de regeling is onzeker, en het is waarschijnlijk dat deze onzekerheid gedurende een lange periode zal blijven bestaan. Teneinde de contante waarde van de verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding en de gerelateerde aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten te waarderen, is het noodzakelijk om:

(a) een actuariële waarderingsmethode toe te passen (zie de alinea's 67, 68 en 69);

(b) vergoedingen toe te rekenen aan dienstperioden (zie de alinea's 70 tot en met 74); en

(c) actuariële veronderstellingen te maken (zie de alinea's 75 tot en met 98);

Actuariële waarderingsmethode

67 Een entiteit moet de "projected unit credit"-methode hanteren om de contante waarde van haar brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten te bepalen, alsmede de gerelateerde aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en, indien van toepassing, de pensioenkosten van verstreken diensttijd.

68 Volgens de "projected unit credit"-methode (soms ook bekend als de methode waarbij beloningen worden toegerekend naar rato van de verrichte prestaties, of als de vergoeding/dienstjarenmethode) geeft elke periode in dienst aanleiding tot een aanvullende eenheid van recht op vergoeding (zie de alinea's 70 tot en met 74) en wordt elke eenheid afzonderlijk gewaardeerd om de uiteindelijke verplichting op te bouwen (zie de alinea's 75 tot en met 98).

Voorbeeld ter illustratie van alinea 68

Bij de beëindiging van het dienstverband is een vaste vergoeding verschuldigd, gelijk aan 1 procent van het eindsalaris voor elk jaar in dienst. Het salaris in jaar 1 bedraagt 10 000 VE, en er wordt verwacht dat dit jaarlijks met 7 procent (samengesteld) zal toenemen. De gehanteerde disconteringsvoet is 10 procent per jaar. De volgende tabel geeft weer hoe de verplichting wordt opgebouwd voor een werknemer van wie verwacht wordt dat hij de entiteit aan het eind van jaar 5 zal verlaten, ervan uitgaande dat er geen wijzigingen in de actuariële veronderstellingen zijn. Ter bevordering van de begrijpelijkheid wordt in dit voorbeeld geen rekening gehouden met de aanvullende correctie die nodig is om de waarschijnlijkheid te weerspiegelen dat de werknemer de entiteit mogelijk op een vroegere of latere datum zal verlaten.

Jaar	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
	VE	*VE*	*VE*	*VE*	*VE*
Vergoeding toegerekend aan:					
— voorgaande jaren	*0*	*131*	*262*	*393*	*524*
— het lopende jaar (1 % van het eindsalaris)	*131*	*131*	*131*	*131*	*131*
— het lopende jaar en voorgaande jaren	*131*	*262*	*393*	*524*	*655*
Verplichting aan het begin van het jaar	*—*	*89*	*196*	*324*	*476*
Rente van 10 %	*—*	*9*	*20*	*33*	*48*
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	*89*	*98*	*108*	*119*	*131*
Verplichting aan het eind van het jaar	*89*	*196*	*324*	*476*	*655*

▼**M31**

Opmerking:

1 De verplichting aan het begin van het jaar is de contante waarde van de vergoeding die aan voorgaande jaren is toegerekend.

2 De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten verwijzen naar de contante waarde van de vergoedingen die aan het lopende jaar zijn toegerekend.

3 De verplichting aan het eind van het jaar is de contante waarde van de vergoedingen die aan het lopende jaar en aan de voorgaande jaren is toegerekend.

69 Een entiteit disconteert de volledige brutoverplichting uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding, zelfs als een deel van de brutoverplichting naar verwachting binnen twaalf maanden na de verslagperiode zal zijn afgewikkeld.

Toerekening van vergoedingen aan dienstperioden

70 Bij de bepaling van de contante waarde van haar brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten en de gerelateerde aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, alsmede, indien van toepassing, de pensioenkosten van verstreken diensttijd, moet een entiteit de vergoedingsformule van de regeling hanteren voor de toerekening van de vergoedingen aan dienstperioden. Als het dienstverband van een werknemer in latere jaren echter zal leiden tot beduidend hogere vergoedingen dan in eerdere jaren, moet een entiteit de vergoedingen lineair toerekenen vanaf:

(a) de datum waarop het dienstverband van de werknemer voor het eerst resulteert in vergoedingen uit hoofde van de regeling, ongeacht of de vergoedingen afhankelijk zijn van het voortduren van het dienstverband, tot

(b) de datum waarop het verdere dienstverband van de werknemer niet langer zal leiden tot beduidend hogere vergoedingen uit hoofde van de regeling, tenzij ze het resultaat zijn van verdere loonsverhogingen.

71 De "projected unit credit"-methode vereist dat een entiteit vergoedingen toerekent aan de lopende periode (om de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten te bepalen) en aan de lopende periode en de voorgaande perioden (om de contante waarde van de brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten te bepalen). Een entiteit rekent vergoedingen toe aan perioden waarin de verplichting ontstaat om vergoedingen na uitdiensttreding te betalen. Die verplichting ontstaat wanneer werknemers prestaties verrichten in ruil voor vergoedingen na uitdiensttreding die de entiteit in toekomstige verslagperioden verwacht te betalen. Actuariële technieken maken het een entiteit mogelijk om die verplichting op voldoende betrouwbare wijze te waarderen om de opname van een verplichting te rechtvaardigen.

Voorbeelden ter illustratie van alinea 71

1 Een toegezegdpensioenregeling verschaft een vaste vergoeding van 100 VE voor elk dienstjaar, betaalbaar bij het pensioen.

Aan elk jaar wordt een vergoeding van 100 VE toegerekend. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten verwijzen naar de contante waarde van 100 VE. De contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten is de contante waarde van 100 VE, vermenigvuldigd met het aantal dienstjaren tot het einde van de verslagperiode.

Als de vergoeding onmiddellijk betaalbaar is op het moment dat de werknemer de entiteit verlaat, weerspiegelen de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten de datum waarop de werknemer de entiteit naar verwachting zal verlaten. Wegens het gevolg van de discontering liggen deze bedragen lager dan de bedragen die zouden zijn bepaald als de werknemer de entiteit aan het einde van de verslagperiode verliet.

▼**M31**

2 Een regeling verschaft een maandelijks pensioen van 0,2 procent van het eindsalaris voor elk dienstjaar. Het pensioen is verschuldigd vanaf de leeftijd van 65 jaar.

Aan elk dienstjaar wordt een vergoeding toegerekend die op de verwachte pensioendatum gelijk is aan de contante waarde van een maandelijks pensioen van 0,2 procent van het geschatte eindsalaris, en die verschuldigd is vanaf de verwachte pensioendatum tot de verwachte overlijdensdatum. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten vertegenwoordigen de contante waarde van die vergoeding. De contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten is de contante waarde van maandelijkse pensioenbetalingen van 0,2 procent van het eindsalaris, vermenigvuldigd met het aantal dienstjaren tot het einde van de verslagperiode. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten worden gedisconteerd, omdat de pensioenbetalingen aanvangen op de leeftijd van 65 jaar.

72 Het dienstverband van werknemers geeft aanleiding tot een verplichting uit hoofde van een toegezegdpensioenregeling, zelfs indien de vergoedingen afhankelijk zijn van het voortduren van het dienstverband (met andere woorden, de vergoedingen zijn niet onvoorwaardelijk toegezegd). Het dienstverband van een werknemer vóór de datum waarop de vergoedingen onvoorwaardelijk worden toegezegd, geeft aanleiding tot een feitelijke verplichting omdat aan het einde van elke volgende verslagperiode het aantal dienstjaren waarin een werknemer prestaties zal moeten verrichten alvorens hij recht krijgt op de vergoeding, vermindert. Bij de waardering van haar brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten moet een entiteit rekening houden met het feit dat sommige werknemers bepaalde vereisten inzake de onvoorwaardelijke toezegging van de vergoedingen waarschijnlijk niet zullen vervullen. Evenzo, hoewel sommige vergoedingen na uitdiensttreding, zoals vergoedingen voor medische zorgverlening na uitdiensttreding, slechts verschuldigd zijn als een specifieke gebeurtenis plaatsvindt op het moment dat de werknemer niet langer in dienst is, wordt een verplichting gecreëerd op het moment dat de werknemer prestaties verricht die hem recht geven op de vergoeding als de specifieke gebeurtenis plaatsvindt. De waarschijnlijkheid dat de specifieke gebeurtenis plaatsvindt, heeft een invloed op de waardering van de verplichting, maar bepaalt niet of de verplichting al dan niet bestaat.

Voorbeelden ter illustratie van alinea 72

1 Een regeling betaalt een vergoeding van 100 VE voor elk dienstjaar. De vergoedingen worden na tien dienstjaren onvoorwaardelijk toegezegd.

Aan elk jaar wordt een vergoeding van 100 VE toegerekend. In elk van de eerste tien jaren weerspiegelen de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en de contante waarde van de verplichting de waarschijnlijkheid dat de werknemer mogelijk geen tien dienstjaren voltooit.

2 Een regeling betaalt een vergoeding van 100 VE voor elk dienstjaar, met uitzondering van dienstjaren vóór de leeftijd van 25 werd bereikt. De vergoeding wordt onmiddellijk onvoorwaardelijk toegezegd.

Er wordt geen vergoeding toegerekend aan dienstjaren vóór de werknemer de leeftijd van 25 heeft bereikt, omdat verrichte prestaties vóór die datum niet leiden tot vergoedingen (voorwaardelijk of onvoorwaardelijk). Aan elk daaropvolgend jaar wordt een vergoeding van 100 VE toegerekend.

73 De verplichting neemt toe tot de datum waarop het verdere dienstverband van de werknemer niet meer zal leiden tot verdere materiële vergoedingen. Bijgevolg worden alle vergoedingen toegerekend aan perioden die op of vóór die datum eindigen. De vergoeding wordt toegerekend aan de afzonderlijke verslagperioden volgens de vergoedingsformule van de regeling. Als het dienstverband van een werknemer in latere jaren echter zal leiden tot beduidend hogere vergoedingen dan in eerdere jaren, moet een entiteit de vergoedingen lineair toerekenen tot de datum waarop het verdere dienstverband van de werknemer niet langer zal leiden tot verdere materiële vergoedingen. De reden hiervoor is dat het dienstverband van de werknemer over de hele periode uiteindelijk zal leiden tot een vergoeding op dat hogere niveau.

▼**M31**

Voorbeelden ter illustratie van alinea 73

1 Een regeling betaalt een vaste vergoeding van 1 000 VE, die na tien dienstjaren onvoorwaardelijk wordt toegezegd. De regeling betaalt geen verdere vergoeding voor prestaties die daarna worden verricht.

Aan elk van de eerste tien jaren wordt een vergoeding van 100 VE (1 000 VE gedeeld door 10) toegerekend.

De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten in elk van de eerste tien jaren weerspiegelen de waarschijnlijkheid dat de werknemer de tien dienstjaren mogelijk niet voltooit. Aan volgende jaren wordt geen vergoeding toegerekend.

2 Een regeling betaalt een vaste pensioenuitkering van 2 000 VE aan alle werknemers die op de leeftijd van 55 na twintig dienstjaren nog steeds in dienst zijn, of die op de leeftijd van 65 nog steeds in dienst zijn, ongeacht de duur van hun dienstverband.

Voor werknemers die vóór de leeftijd van 35 bij de entiteit in dienst treden, leidt hun dienstverband voor het eerst tot vergoedingen uit hoofde van de regeling op de leeftijd van 35 (een werknemer zou het bedrijf op 30-jarige leeftijd kunnen verlaten en op de leeftijd van 33 jaar weer in dienst treden, zonder dat dit gevolgen heeft voor het bedrag van de vergoedingen of het moment waarop deze worden betaald). Deze vergoedingen zijn afhankelijk van hun verdere dienstverband. Ook zal het dienstverband na de leeftijd van 55 niet leiden tot verdere materiële vergoedingen. Voor deze werknemers rekent de entiteit een vergoeding van 100 VE (2 000 VE gedeeld door 20) toe aan elk jaar vanaf de leeftijd van 35 tot de leeftijd van 55.

Voor werknemers die tussen de leeftijd van 35 en 45 bij de entiteit in dienst treden, zal hun dienstverband na twintig jaar niet leiden tot verdere materiële vergoedingen. Voor deze werknemers rekent de entiteit een vergoeding van 100 VE (2 000 VE gedeeld door 20) toe aan elk van de eerste twintig jaren.

Voor een werknemer die op de leeftijd van 55 jaar bij de entiteit in dienst treedt, zal zijn dienstverband na tien jaar niet leiden tot verdere materiële vergoedingen. Voor deze werknemer rekent de entiteit een vergoeding van 200 VE (2 000 gedeeld door 10) toe aan elk van de eerste tien jaren.

Voor alle werknemers weerspiegelen de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en de contante waarde van de verplichting de waarschijnlijkheid dat werknemers niet het vereiste aantal dienstjaren in dienst zullen blijven.

3 Een regeling die voorziet in de vergoeding van medische kosten na uitdiensttreding betaalt 40 procent terug van de medische kosten die een werknemer na zijn uitdiensttreding maakt als de werknemer de entiteit na meer dan tien en minder dan twintig dienstjaren verlaat, en 50 procent van deze kosten als de werknemer de entiteit na twintig of meer dienstjaren verlaat.

Op grond van de vergoedingsformule van de regeling rekent de entiteit 4 procent van de contante waarde van de verwachte medische kosten (40 procent gedeeld door tien) toe aan elk van de eerste tien jaren en 1 procent (10 procent gedeeld door tien) aan elk van de volgende tien jaren. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten voor elk jaar weerspiegelen de waarschijnlijkheid dat de werknemer niet het vereiste aantal dienstjaren in dienst zal blijven om recht te krijgen op een deel van of de volledige vergoeding. Voor werknemers van wie verwacht wordt dat ze de entiteit binnen tien jaar zullen verlaten, wordt geen vergoeding toegerekend.

4 Een regeling die voorziet in de vergoeding van medische kosten na uitdiensttreding betaalt 10 procent terug van de medische kosten die een werknemer na zijn uitdiensttreding maakt als de werknemer de entiteit na meer dan tien en minder dan twintig dienstjaren verlaat, en 50 procent van deze kosten als de werknemer de entiteit na twintig of meer dienstjaren verlaat.

▼**M31**

Dienst in latere jaren zal leiden tot een materieel hoger niveau van vergoedingen dan in eerdere jaren. Voor werknemers van wie verwacht wordt dat ze de entiteit na twintig jaar of later zullen verlaten, rekent de entiteit de vergoeding bijgevolg lineair toe volgens alinea 71. Het dienstverband na twintig jaar zal niet leiden tot verdere materiële vergoedingen. Bijgevolg is de vergoeding die aan elk van de eerste twintig jaren wordt toegerekend 2,5 procent van de contante waarde van de verwachte medische kosten (50 procent gedeeld door twintig).

Voor werknemers van wie verwacht wordt dat ze de entiteit na tien en vóór twintig jaar zullen verlaten, bedraagt de vergoeding die aan elk van de eerste tien jaren wordt toegerekend 1 procent van de contante waarde van de verwachte medische kosten.

Voor deze werknemers wordt geen vergoeding toegerekend voor het dienstverband tussen het einde van het tiende jaar en de geschatte vertrekdatum.

Voor werknemers van wie verwacht wordt dat ze de entiteit binnen tien jaar zullen verlaten, wordt geen vergoeding toegerekend.

74 Indien het bedrag van een vergoeding een constant evenredig deel is van het eindsalaris voor elk dienstjaar, zullen toekomstige loonsverhogingen een invloed hebben op het bedrag dat vereist is om de verplichting af te wikkelen die bestaat voor het dienstverband vóór het einde van de verslagperiode, maar resulteren ze niet in een additionele verplichting. Derhalve:

(a) geven loonsverhogingen in het kader van alinea 70(b) geen aanleiding tot verdere vergoedingen, zelfs al is het bedrag van de vergoedingen afhankelijk van het eindsalaris; en

(b) is het bedrag van de vergoeding die aan elke periode wordt toegerekend een constant evenredig deel van het salaris waaraan de vergoeding is gekoppeld.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 74

Werknemers hebben recht op een vergoeding van 3 procent van hun eindsalaris voor elk dienstjaar vóór de leeftijd van 55.

Aan elk jaar tot op de leeftijd van 55 wordt een vergoeding van 3 procent van het geraamde eindsalaris toegerekend. Dit is de datum waarop het verdere dienstverband van de werknemer niet langer zal leiden tot verdere materiële vergoedingen uit hoofde van de regeling. Aan dienstjaren na die leeftijd wordt geen vergoeding toegerekend.

Actuariële veronderstellingen

75 Actuariële veronderstellingen moeten onbevooroordeeld en onderling verenigbaar zijn.

76 Actuariële veronderstellingen zijn de beste schattingen van een entiteit van de variabelen die de uiteindelijke kostprijs zullen bepalen voor de uitkering van vergoedingen na uitdiensttreding. Actuariële veronderstellingen omvatten:

(a) demografische veronderstellingen over de toekomstige kenmerken van huidige en voormalige werknemers (en hun personen ten laste) die in aanmerking komen voor vergoedingen. Demografische veronderstellingen betreffen onder meer:

(i) levensverwachting (zie de alinea's 81 en 82);

(ii) personeelsverloop en percentages van werknemers die arbeidsongeschikt worden of die vervroegd met pensioen gaan;

(iii) het deel van deelnemers aan de regeling die personen ten laste hebben die voor vergoedingen in aanmerking komen;

(iv) het deel van deelnemers aan de regeling die elke onder de voorwaarden van de regeling beschikbare betalingsoptie zullen kiezen; en

▼M31

(v) percentages van claims uit hoofde van regelingen die voorzien in de vergoeding van medische kosten.

(b) financiële veronderstellingen, onder meer in verband met:

(i) de disconteringsvoet (zie de alinea's 83 tot en met 86);

(ii) het niveau van vergoedingen, exclusief enige door werknemers te dragen kosten van de vergoedingen, en toekomstige salarissen (zie de alinea's 87 tot en met 95);

(iii) in geval van vergoedingen voor medische kosten, toekomstige medische kosten, met inbegrip van de kostprijs voor de behandeling van claims (d.w.z. de kosten die zullen worden gemaakt bij de verwerking en afwikkeling van claims, met inbegrip van kosten van juridische bijstand en vergoedingen van de schaderegelaar) (zie de alinea's 96 tot en met 98); en

(iv) door de regeling verschuldigde belastingen over bijdragen die verband houden met prestaties die vóór de verslagdatum zijn verricht, of over vergoedingen die uit die prestaties voortvloeien.

77 Actuariële veronderstellingen zijn onbevooroordeeld als ze noch onvoorzichtig, noch overmatig conservatief zijn.

78 Actuariële veronderstellingen zijn onderling verenigbaar als zij het economische verband weerspiegelen tussen factoren als inflatie, percentages van loonsverhoging en disconteringsvoeten. Alle veronderstellingen die afhankelijk zijn van een bepaald inflatieniveau (zoals veronderstellingen over rentevoeten en verhogingen van salarissen en vergoedingen) in een gegeven periode in de toekomst, gaan bijvoorbeeld uit van hetzelfde inflatieniveau in die periode.

79 Een entiteit bepaalt de disconteringsvoet en andere financiële veronderstellingen op nominale waarden (boekwaarden), tenzij reële schattingen (aangepast om rekening te houden met de inflatie) betrouwbaarder zijn, bijvoorbeeld in een economie met hyperinflatie (zie IAS 29 *Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie*), of indien de vergoeding aan een index is gekoppeld en er een diepe markt bestaat voor obligaties die aan een index zijn gekoppeld in dezelfde valuta en met dezelfde looptijd.

80 Financiële veronderstellingen moeten gebaseerd zijn op de marktverwachtingen aan het einde van de verslagperiode voor de periode waarover de verplichtingen moeten worden afgewikkeld.

Actuariële veronderstellingen: levensverwachting

81 Een entiteit moet haar veronderstellingen ten aanzien van de levensverwachting bepalen op basis van haar beste schatting van de levensverwachting van de deelnemers aan de regeling, zowel tijdens als na het dienstverband.

82 Met het oog op de schatting van de uiteindelijke kosten van de vergoeding houdt een entiteit rekening met verwachte veranderingen in de levensverwachting, bijvoorbeeld door standaard levensverwachtingstabellen aan te passen met schattingen van verbeteringen in de levensverwachting.

Actuariële veronderstellingen: disconteringsvoet

▼M48

83 De disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de discontering van verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding (zowel gefinancierd als niet-gefinancierd) moet worden gebaseerd op het marktrendement van hoogwaardige ondernemingsobligaties aan het einde van de verslagperiode. Voor valuta's waarvoor er geen diepe markt voor dergelijke hoogwaardige ondernemingsobligaties bestaat, moet het marktrendement (aan het einde van de verslagperiode) van in die valuta luidende overheidsobligaties als basis worden gebruikt. De valuta en de looptijd van de ondernemingsobligaties of overheidsobligaties moeten consistent zijn met de valuta en de geschatte looptijd van de verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding.

▼**M31**

84 Eén actuariële veronderstelling die een materieel effect heeft is de disconteringsvoet. De disconteringsvoet weerspiegelt de tijdswaarde van geld, maar niet het actuariële of beleggingsrisico. Bovendien weerspiegelt de disconteringsvoet noch het entiteitsgebonden kredietrisico dat gedragen wordt door de crediteuren van de entiteit, noch het risico dat ervaringen in de toekomst kunnen verschillen van de actuariële veronderstellingen.

85 De disconteringsvoet weerspiegelt het geschatte moment waarop de vergoedingen zullen worden betaald. In de praktijk bereikt een entiteit dit vaak door één enkele gewogen gemiddelde disconteringsvoet toe te passen die de geschatte timing en het geschatte bedrag van de te betalen vergoedingen weerspiegelt, alsmede de valuta waarin de vergoedingen moeten worden betaald.

86 In sommige gevallen is het mogelijk dat er geen diepe markt is voor obligaties met een voldoende lange looptijd die overeenstemt met de geschatte looptijd van alle betalingen van vergoedingen. In dergelijke gevallen hanteert een entiteit de actuele markttarieven met de gepaste looptijd om betalingen op kortere termijn te disconteren, en schat ze de disconteringsvoet voor langere looptijden door de actuele markttarieven over de rendementscurve te extrapoleren. Het is onwaarschijnlijk dat de totale contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten bijzonder gevoelig zal zijn voor de disconteringsvoet die wordt toegepast op het deel van de vergoedingen dat verschuldigd is na het verstrijken van de looptijd van de beschikbare ondernemings- of overheidsobligaties.

Actuariële veronderstellingen: salarissen, vergoedingen en medische kosten

87 Een entiteit moet haar brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten waarderen op een basis die met de volgende elementen rekening houdt:

(a) de vergoedingen die aan het einde van de verslagperiode zijn vastgelegd in de voorwaarden van de regeling (of die resulteren uit feitelijke verplichtingen die voorrang hebben op deze voorwaarden);

(b) geschatte toekomstige loonsverhogingen die een invloed hebben op de verschuldigde vergoedingen;

(c) de invloed van enigerlei limiet op het aandeel van de werkgever in de kostprijs van de toekomstige vergoedingen;

(d) bijdragen van werknemers of derden die resulteren in een vermindering van de uiteindelijke kostprijs van deze vergoedingen voor de entiteit; en

(e) geschatte toekomstige wijzigingen in het niveau van wettelijke vergoedingen die een invloed hebben op de vergoedingen die op grond van een toegezegdpensioenregeling zijn verschuldigd, als en alleen als:

(i) deze wijzigingen van kracht werden vóór het einde van de verslagperiode; dan wel

(ii) historische gegevens of andere betrouwbare indicaties aangeven dat deze wettelijke vergoedingen op voorspelbare wijze zullen veranderen, bijvoorbeeld in lijn met toekomstige veranderingen in de algemene prijsniveaus of algemene loonniveaus.

88 Actuariële veronderstellingen houden rekening met toekomstige wijzigingen in vergoedingen die aan het einde van de verslagperiode in de formele voorwaarden van een regeling zijn vastgelegd (of resulteren uit een feitelijke verplichting die voorrang heeft op deze voorwaarden). Dit is bijvoorbeeld het geval als:

(a) de entiteit in het verleden vaak vergoedingen heeft verhoogd, bijvoorbeeld om de gevolgen van inflatie te temperen, en er geen aanwijzing bestaat dat deze handelswijze in de toekomst zal veranderen;

▼M31

(b) de entiteit op grond van de formele voorwaarden van een regeling (of een feitelijke verplichting die voorrang heeft op deze voorwaarden) of op grond van de wetgeving verplicht is om enig surplus in de regeling aan te wenden voor de vergoeding van deelnemers aan de regeling (zie alinea 108(c));. dan wel

(c) de vergoedingen variëren in reactie op een prestatiedoel of andere criteria. Zo kan in de voorwaarden van de regeling zijn bepaald dat zij verlaagde vergoedingen zal betalen of aanvullende bijdragen van werknemers zal verlangen indien de fondsbeleggingen niet volstaan. Bij de waardering van de verplichting wordt rekening gehouden met de beste schatting van de invloed van het prestatiedoel of van andere criteria.

89 Actuariële veronderstellingen houden geen rekening met toekomstige wijzigingen van vergoedingen die aan het einde van de verslagperiode niet in de formele voorwaarden van de regeling zijn vastgelegd (of resulteren uit een feitelijke verplichting). Dergelijke wijzigingen zullen resulteren in:

(a) pensioenkosten van verstreken diensttijd, in zoverre zij vergoedingen voor prestaties vóór de wijziging veranderen; en

(b) aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten voor perioden na de wijziging, in zoverre zij vergoedingen voor prestaties na de wijziging veranderen.

90 Schattingen van toekomstige loonsverhogingen houden rekening met inflatie, anciënniteit, promotie en andere relevante factoren, zoals vraag en aanbod binnen de arbeidsmarkt.

91 Sommige toegezegdpensioenregelingen beperken de bijdragen die een entiteit moet betalen. In de uiteindelijke kostprijs van de vergoedingen wordt rekening gehouden met de invloed van een bijdragelimiet. De invloed van een bijdragelimiet wordt bepaald over de kortste van de volgende perioden:

(a) de geschatte levensduur van de entiteit; en

(b) de geschatte looptijd van de regeling.

92 Bij sommige toegezegdpensioenregelingen wordt van werknemers of derden verlangd dat ze in de kosten van de regeling bijdragen. Bijdragen van werknemers resulteren in een vermindering van de kosten van de vergoedingen voor de entiteit. Een entiteit gaat na of bijdragen van derden in een vermindering van de kosten van de vergoedingen voor de entiteit resulteren, dan wel een restitutierecht zijn als omschreven in alinea 116. Bijdragen van werknemers of derden zijn in de formele voorwaarden van de regeling vastgelegd (of resulteren uit een feitelijke verplichting die voorrang heeft op deze voorwaarden), of hebben een vrijwillig karakter. Vrijwillige bijdragen van werknemers of derden resulteren in een vermindering van de pensioenkosten bij betaling van deze bijdragen aan de regeling.

▼M44

93 Bijdragen van werknemers of derden die in de formele voorwaarden van de regeling zijn vastgelegd, resulteren in een vermindering van de pensioenkosten (indien zij aan de dienstjaren gekoppeld zijn), of zijn van invloed op de herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) (indien zij niet aan de dienstjaren gekoppeld zijn). Een voorbeeld van bijdragen die niet aan de dienstjaren gekoppeld zijn, zijn de bijdragen die worden verlangd om een tekort te reduceren dat uit verliezen op fondsbeleggingen of actuariële verliezen voortvloeit. Indien bijdragen van werknemers of derden aan de dienstjaren gekoppeld zijn, verminderen deze bijdragen de pensioenkosten als volgt:

(a) indien het bedrag van de bijdragen van het aantal dienstjaren afhankelijk is, moet een entiteit voor de toerekening van de bijdragen aan dienstperioden dezelfde toerekeningsmethode hanteren als die welke op grond van alinea 70 voor de toerekening van de brutovergoedingen is voorgeschreven (d.w.z. ofwel de vergoedingsformule van de regeling, ofwel een lineaire methode); of

▼M44

(b) indien het bedrag van de bijdragen niet van het aantal dienstjaren afhankelijk is, mag de entiteit deze bijdragen opnemen als een vermindering van de pensioenkosten in de periode waarin de gerelateerde prestaties zijn verricht. Voorbeelden van bijdragen die niet van het aantal dienstjaren afhankelijk zijn, zijn onder meer bijdragen die een vast percentage van het salaris van de werknemer vertegenwoordigen, over de hele periode van het dienstverband een vast bedrag uitmaken, of van de leeftijd van de werknemer afhankelijk zijn.

Alinea A1 verschaft hiermee verband houdende toepassingsleidraden.

94 Voor bijdragen van werknemers of derden die overeenkomstig alinea 93(a) aan dienstperioden zijn toegerekend, resulteren wijzigingen in de bijdragen in:

(a) aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten en pensioenkosten van verstreken diensttijd (indien deze wijzigingen niet in de formele voorwaarden van een regeling zijn vastgelegd en niet uit een feitelijke verplichting resulteren); dan wel

(b) actuariële winsten en verliezen (indien deze wijzigingen in de formele voorwaarden van een regeling zijn vastgelegd of uit een feitelijke verplichting resulteren).

▼M31

95 Sommige vergoedingen na uitdiensttreding zijn gekoppeld aan variabelen zoals het niveau van de wettelijke pensioenrechten of door de staat vergoede medische kosten. De waardering van dergelijke vergoedingen weerspiegelt de beste schatting van dergelijke variabelen op basis van historische gegevens en andere betrouwbare indicaties.

96 In veronderstellingen over medische kosten moet rekening worden gehouden met geschatte toekomstige wijzigingen in de kostprijs van medische diensten, resulterend uit zowel inflatie als specifieke wijzigingen in de kostprijs voor medische zorgen.

97 De waardering van vergoedingen van medische kosten na uitdiensttreding vereist veronderstellingen over het bedrag en de frequentie van toekomstige claims en de kostprijs om deze claims te betalen. Een entiteit schat de toekomstige medische kosten op basis van historische gegevens uit de eigen ervaring van de entiteit, waar nodig aangevuld met historische gegevens van andere entiteiten, verzekeringsmaatschappijen, medischezorgverleners of andere bronnen. In schattingen van toekomstige medische kosten wordt rekening gehouden met de gevolgen van de technologische vooruitgang, wijzigingen in het gebruik of de verschaffing van medische zorgverlening en wijzigingen in de gezondheidstoestand van deelnemers aan de regeling.

98 Het niveau en de frequentie van claims zijn in het bijzonder gevoelig voor de leeftijd, de gezondheidstoestand en het geslacht van de werknemers (en hun personen ten laste), en kunnen gevoelig zijn voor andere factoren zoals geografische locatie. Daarom worden historische gegevens aangepast in zoverre de demografische mix van de populatie verschilt van de populatie die als basis voor de gegevens wordt gebruikt. Ze worden eveneens aangepast als er betrouwbare aanwijzingen bestaan dat tendensen uit het verleden zich niet zullen voortzetten.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd en winsten en verliezen bij afwikkeling

99 Voordat zij de pensioenkosten van verstreken diensttijd of een winst of verlies bij afwikkeling bepaalt, moet een entiteit de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) herwaarderen door gebruik te maken van de actuele reële waarde van de fondsbeleggingen en huidige actuariële veronderstellingen (met inbegrip van de actuele marktrente en andere op dat moment geldende marktprijzen) die de vergoedingen geboden door de regeling weerspiegelen vóór de wijziging, inperking of afwikkeling ervan.

▼**M31**

100 Een entiteit hoeft geen onderscheid te maken tussen uit een wijziging aan de regeling voortvloeiende pensioenkosten van verstreken diensttijd, uit een inperking van de regeling voortvloeiende pensioenkosten van verstreken diensttijd en een winst of verlies bij afwikkeling indien deze transacties samen plaatsvinden. In sommige gevallen vindt een wijziging aan de regeling vóór een afwikkeling plaats, bijvoorbeeld wanneer een entiteit de vergoedingen uit hoofde van de regeling wijzigt en de gewijzigde vergoedingen later afwikkelt. In dergelijke gevallen neemt een entiteit de pensioenkosten van verstreken diensttijd vóór enigerlei winst of verlies bij afwikkeling op.

101 Een afwikkeling vindt op hetzelfde moment als een wijziging aan of een inperking van een regeling plaats indien een regeling op zodanige wijze wordt beëindigd dat de verplichting wordt afgewikkeld en de regeling ophoudt te bestaan. De beëindiging van een regeling is echter geen afwikkeling indien de regeling wordt vervangen door een nieuwe regeling die vergoedingen biedt die in wezen identiek zijn.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd

102 Pensioenkosten van verstreken diensttijd verwijzen naar de wijziging in de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten die resulteert uit een wijziging aan of inperking van de regeling.

103 Een entiteit moet pensioenkosten van verstreken diensttijd als een last opnemen op de vroegste van de volgende data:

(a) wanneer de wijziging aan of inperking van de regeling plaatsvindt; en

(b) wanneer de entiteit gerelateerde reorganisatiekosten (zie IAS 37) of ontslagvergoedingen (zie alinea 165) opneemt.

104 Een wijziging aan een regeling vindt plaats wanneer een entiteit een toegezegdpensioenregeling introduceert of intrekt, dan wel veranderingen aanbrengt aan de vergoedingen die uit hoofde van een bestaande toegezegdpensioenregeling verschuldigd zijn.

105 Een inperking vindt plaats wanneer een entiteit het aantal werknemers dat door een regeling wordt gedekt, aanzienlijk vermindert. Een inperking kan het gevolg zijn van een op zichzelf staande gebeurtenis, zoals de sluiting van een fabriek, de beëindiging van een activiteit of de beëindiging of opschorting van een regeling.

106 Pensioenkosten van verstreken diensttijd kunnen zowel positief (als vergoedingen worden geïntroduceerd of zodanig worden gewijzigd dat de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten toeneemt) als negatief (als bestaande vergoedingen worden ingetrokken of zodanig worden gewijzigd dat de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten afneemt) zijn.

107 Als een entiteit vergoedingen verlaagt die uit hoofde van een bestaande toegezegdpensioenregeling verschuldigd zijn, en tegelijkertijd andere vergoedingen verhoogt die uit hoofde van de regeling aan dezelfde werknemers verschuldigd zijn, behandelt de entiteit de wijziging als één enkele nettowijziging.

108 Pensioenkosten van verstreken diensttijd omvatten niet:

(a) het gevolg van verschillen tussen de eigenlijke en voorheen veronderstelde loonsverhogingen op de verplichting om vergoedingen te betalen voor verrichte prestaties in voorgaande jaren (er zijn geen pensioenkosten van verstreken diensttijd omdat in actuariële veronderstellingen met vooraf geschatte salarissen rekening wordt gehouden);

(b) onderschattingen en overschattingen van vrijwillige pensioenverhogingen als een entiteit een feitelijke verplichting heeft om dergelijke verhogingen toe te kennen (er zijn geen pensioenkosten van verstreken diensttijd omdat in actuariële veronderstellingen met dergelijke verhogingen rekening wordt gehouden);

▼**M31**

(c) schattingen van verhogingen van vergoedingen die het resultaat zijn van actuariële winsten of van het rendement op fondsbeleggingen die in de jaarrekening zijn opgenomen als de entiteit op grond van de formele voorwaarden van een regeling (of een feitelijke verplichting die voorrang heeft op deze voorwaarden) of op grond van de wetgeving verplicht is om enig surplus in de regeling aan te wenden ten gunste van deelnemers aan de regeling, zelfs indien de verhoging van de vergoeding nog niet formeel is toegekend (er zijn geen pensioenkosten van verstreken diensttijd omdat de resulterende toename van de verplichting een actuarieel verlies is, zie alinea 88); en

(d) de toename van onvoorwaardelijk toegezegde vergoedingen (d.w.z. vergoedingen die niet van het voortduren van het dienstverband afhankelijk zijn, zie alinea 27) indien werknemers, bij ontstentenis van nieuwe of verhoogde vergoedingen, voldoen aan de voorwaarden voor onvoorwaardelijke toezegging (er zijn geen pensioenkosten van verstreken diensttijd omdat de entiteit de geschatte kosten van de vergoedingen als aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten heeft opgenomen op het moment dat de prestaties werden verricht).

Winsten en verliezen bij afwikkeling

109 De winst of het verlies bij een afwikkeling is het verschil tussen:

(a) de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten die wordt afgewikkeld, zoals bepaald op de afwikkelingsdatum; en

(b) de afwikkelingsprijs, met inbegrip van alle overgedragen fondsbeleggingen en rechtstreeks door de entiteit in verband met de afwikkeling verrichte betalingen.

110 Een entiteit moet een winst of verlies op de afwikkeling van een toegezegdpensioenregeling opnemen op het moment dat de afwikkeling plaatsvindt.

111 Een afwikkeling vindt plaats wanneer een entiteit een transactie sluit die alle verdere in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen elimineert voor een deel van of alle vergoedingen die uit hoofde van een toegezegdpensioenregeling worden betaald, welke geen betaling van vergoedingen aan, of namens werknemers is in overeenstemming met de voorwaarden van de regeling en in de actuariële veronderstellingen is opgenomen. Zo is een eenmalige overdracht van aanzienlijke verplichtingen van de werkgever uit hoofde van de regeling aan een verzekeringsmaatschappij via de aankoop van een verzekeringscontract een afwikkeling; de betaling, in overeenstemming met de voorwaarden van de regeling, van een vast bedrag in contanten aan deelnemers aan de regeling in ruil voor hun rechten om bepaalde vergoedingen na uitdiensttreding te ontvangen, is dat niet.

112 In sommige gevallen sluit een entiteit een verzekeringscontract af ter financiering van een deel van de of alle personeelsbeloningen die verband houden met werknemersprestaties in de lopende periode en in voorgaande perioden. Het afsluiten van een dergelijk contract vormt geen afwikkeling als de entiteit nog steeds een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft (zie alinea 46) om verdere vergoedingen te betalen indien de verzekeraar de in het verzekeringscontract bepaalde personeelsbeloningen niet betaalt. De alinea's 116 tot en met 119 behandelen de opname en waardering van restitutierechten uit hoofde van verzekeringscontracten die geen fondsbeleggingen zijn.

Opname en waardering: fondsbeleggingen

Reële waarde van fondsbeleggingen

113 De reële waarde van alle fondsbeleggingen wordt afgetrokken bij de bepaling van het tekort of surplus.

▼**M31**

114 Fondsbeleggingen omvatten noch niet-betaalde bijdragen die de verslaggevende entiteit aan het fonds is verschuldigd, noch enige niet-overdraagbare financiële instrumenten die door de entiteit zijn uitgegeven en die door het fonds worden gehouden. Fondsbeleggingen worden verlaagd door enige verplichtingen van het fonds die geen verband houden met personeelsbeloningen, zoals handelsschulden en overige schulden en verplichtingen die uit afgeleide financiële instrumenten resulteren.

115 Indien fondsbeleggingen daarvoor in aanmerking komende verzekeringscontracten omvatten die qua bedrag en looptijd exact overeenstemmen met het bedrag en de looptijd van sommige of alle vergoedingen die uit hoofde van de regeling zijn verschuldigd, wordt de reële waarde van deze verzekeringscontracten geacht de contante waarde van de gerelateerde verplichtingen te zijn (behoudens enige vereiste vermindering als de bedragen die uit hoofde van de verzekeringscontracten opeisbaar zijn, niet volledig kunnen worden geïnd).

Restituties

116 Als en alleen als het vrijwel zeker is dat een andere partij een deel van of alle uitgaven zal restitueren,die vereist zijn om een brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten af te wikkelen, moet een entiteit:

(a) haar restitutierecht als een afzonderlijke actiefpost opnemen. De entiteit moet het actief tegen reële waarde waarderen;

(b) veranderingen in de reële waarde van haar restitutierecht, op dezelfde wijze opsplitsen en opnemen als veranderingen in de reële waarde van fondsbeleggingen (zie de alinea's 124 en 125). De componenten van overeenkomstig alinea 120 opgenomen kosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten kunnen worden opgenomen zonder de bedragen die verband houden met veranderingen in de boekwaarde van het restitutierecht.

117 Soms kan een entiteit van een andere partij, zoals een verzekeringsmaatschappij, verwachten dat deze een deel van of alle uitgaven betaalt die vereist zijn om een brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten af te wikkelen. In aanmerking komende verzekeringscontracten, zoals gedefinieerd in alinea 8, zijn fondsbeleggingen. Een entiteit verwerkt in aanmerking komende verzekeringscontracten administratief op dezelfde manier als alle andere fondsbeleggingen, en alinea 116 is niet relevant (zie de alinea's 46 tot en met 49 en alinea 115).

118 Als een verzekeringscontract van een entiteit niet onder de definitie van een in aanmerking komend verzekeringscontract valt, is dit verzekeringscontract geen fondsbelegging. In dergelijke gevallen is alinea 116 relevant: de entiteit neemt haar restitutierecht uit hoofde van het verzekeringscontract op als een afzonderlijke actiefpost in plaats van als een vermindering bij de bepaling van het tekort of surplus uit hoofde van toegezegde pensioenrechten. Op grond van alinea 140(b) moet de entiteit een korte beschrijving presenteren van het verband tussen het restitutierecht en de gerelateerde verplichting.

119 Indien het restitutierecht ontstaat uit hoofde van een verzekeringscontract dat qua bedrag en looptijd exact overeenstemt met het bedrag en de looptijd van sommige of alle vergoedingen die uit hoofde van een toegezegdpensioenregeling zijn verschuldigd, wordt de reële waarde van het restitutierecht geacht de contante waarde van de gerelateerde verplichting te zijn (behoudens enige vereiste vermindering als de restitutie niet volledig kan worden geïnd).

▼**M31**

Componenten van de kosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten

120 Een entiteit moet de componenten van de kosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten als volgt opnemen, tenzij een andere IFRS voorschrijft of toestaat dat zij in de kosten van een actief worden opgenomen:

(a) pensioenkosten (zie de alinea's 66 tot en met 112) in winst of verlies;

(b) nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) (zie de alinea's 123 tot en met 126) in winst of verlies; en

(c) herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) (zie de alinea's 127 tot en met 130) in niet-gerealiseerde resultaten.

121 Andere IFRSs schrijven voor dat sommige kosten van personeelsbeloningen worden opgenomen in de kosten van activa zoals voorraden of materiële vaste activa (zie IAS 2 en IAS 16). Kosten van vergoedingen na uitdiensttreding die in de kostprijs van dergelijke activa zijn opgenomen, omvatten het geëigende aandeel van de componenten die zijn opgesomd in alinea 120.

122 In niet-gerealiseerde resultaten opgenomen herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) mogen in latere perioden niet naar de winst of het verlies worden geherclassificeerd. De entiteit mag deze in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedragen evenwel binnen het eigen vermogen overboeken.

Nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief)

123 De nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) moet worden berekend door de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) te vermenigvuldigen met de in alinea 83 gespecificeerde disconteringsvoet, zoals beide bij de aanvang van de jaarlijkse verslagperiode zijn bepaald, rekening houdend met eventuele wijzigingen in de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) tijdens die periode als gevolg van betalingen van bijdragen en vergoedingen.

124 De nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) kan worden beschouwd als bestaande uit rentebaten op fondsbeleggingen, rentekosten met betrekking tot de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten en rente op de gevolgen van het in alinea 64 vermelde actiefplafond.

125 Rentebaten op fondsbeleggingen zijn een component van het rendement op fondsbeleggingen en worden berekend door de reële waarde van de fondsbeleggingen te vermenigvuldigen met de in alinea 83 gespecificeerde disconteringsvoet, zoals beide bij de aanvang van de jaarlijkse verslagperiode zijn bepaald, rekening houdend met eventuele wijzigingen in de tijdens die periode aangehouden fondsbeleggingen als gevolg van betalingen van bijdragen en vergoedingen. Het verschil tussen de rentebaten op fondsbeleggingen en het rendement op fondsbeleggingen wordt opgenomen in de herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief).

▼**M31**

126 De rente op de gevolgen van het actiefplafond maakt deel uit van de totale verandering in het effect van het actiefplafond en wordt berekend door het effect van het actiefplafond te vermenigvuldigen met de in alinea 83 gespecificeerde disconteringsvoet, zoals beide bij de aanvang van de jaarlijkse verslagperiode zijn bepaald. Het verschil tussen dat bedrag en de totale verandering in de gevolgen van het actiefplafond wordt opgenomen in de herwaardering van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief).

Herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief)

127 Herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) omvatten:

(a) actuariële winsten en verliezen (zie de alinea's 128 en 129);

(b) het rendement op fondsbeleggingen (zie alinea 130), exclusief bedragen die in de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) zijn opgenomen (zie alinea 125); en

(c) enigerlei wijziging in de gevolgen van het actiefplafond, exclusief bedragen die in de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) zijn opgenomen (zie alinea 126).

128 Actuariële winsten en verliezen vloeien voort uit stijgingen of dalingen van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten als gevolg van wijzigingen in actuariële veronderstellingen en ervaringsaanpassingen. Oorzaken van actuariële winsten en verliezen omvatten bijvoorbeeld:

(a) onverwacht hoge of lage cijfers van personeelsverloop, van werknemers die vervroegd met pensioen gaan of komen te overlijden, of van stijgingen in lonen, vergoedingen (als de formele of feitelijke voorwaarden van een regeling voorzien in een aanpassing van de vergoedingen aan de inflatie) of medische kosten;

(b) de gevolgen van wijzigingen in veronderstellingen betreffende betalingsopties voor vergoedingen;

(c) de gevolgen van gewijzigde schattingen van cijfers van toekomstig personeelsverloop, werknemers die vervroegd met pensioen gaan of komen te overlijden, of van stijgingen in lonen, vergoedingen (als de formele of feitelijke voorwaarden van een regeling voorzien in een aanpassing van de vergoedingen aan de inflatie) of medische kosten; en

(d) het gevolg van wijzigingen in de disconteringsvoet.

129 Actuariële winsten en verliezen omvatten noch veranderingen in de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten wegens de introductie, wijziging, inperking of afwikkeling van de toegezegdpensioenregeling, noch veranderingen in de vergoedingen die uit hoofde van de toegezegdpensioenregeling verschuldigd zijn. Dergelijke veranderingen resulteren in pensioenkosten van verstreken diensttijd of winsten of verliezen bij afwikkeling.

130 Bij de bepaling van het rendement op fondsbeleggingen brengt een entiteit de beheerskosten van de fondsbeleggingen in mindering, alsook eventuele belastingen die door het fonds zelf zijn verschuldigd en die geen belastingen zijn die zijn opgenomen in de actuariële veronderstellingen die zijn gehanteerd voor de waardering van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (zie alinea 76). Andere beheerskosten worden niet van het rendement op fondsbeleggingen afgetrokken.

▼**M31**

Presentatie

Saldering

131 Een entiteit moet een actief dat verband houdt met één regeling salderen met een verplichting die verband houdt met een andere regeling als en alleen als de entiteit:

(a) beschikt over een in rechte afdwingbaar recht om een surplus in één regeling aan te wenden om verplichtingen uit hoofde van de andere regeling af te wikkelen; en

(b) ofwel voornemens is om de verplichtingen op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het surplus in één regeling te realiseren en haar verplichting uit hoofde van de andere regeling simultaan af te wikkelen.

132 De criteria voor saldering zijn vergelijkbaar met de criteria voor financiële instrumenten in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*.

Onderscheid tussen vlottend/vast c.q. kortlopend/langlopend

133 Sommige entiteiten maken een onderscheid tussen vlottende activa en kortlopende verplichtingen enerzijds, en vaste activa en langlopende verplichtingen anderzijds. In deze standaard wordt niet bepaald of een entiteit een onderscheid moet maken tussen vlottende en vaste, c.q. kortlopende en langlopende gedeelten van activa en verplichtingen die resulteren uit vergoedingen na uitdiensttreding.

Componenten van kosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten

134 In alinea 120 is bepaald dat een entiteit pensioenkosten en de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) in winst of verlies moet opnemen. In deze standaard wordt niet gespecificeerd hoe een entiteit pensioenkosten en de nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) moet presenteren. Een entiteit presenteert deze componenten in overeenstemming met IAS 1.

Informatieverschaffing

135 Een entiteit moet informatie verstrekken die:

(a) de kenmerken van haar toegezegdpensioenregelingen toelicht, alsook de risico's die daaraan verbonden zijn (zie alinea 139);

(b) verwijst naar de uit haar toegezegdpensioenregelingen voortvloeiende bedragen in haar jaarrekening en deze toelicht (zie de alinea's 140 tot en met 144); en

(c) beschrijft hoe haar toegezegdpensioenregelingen het bedrag, het tijdstip en de onzekerheid van de toekomstige kasstromen van de entiteit kunnen beïnvloeden (zie de alinea's 145, 146 en 147).

136 Om de in alinea 135 uiteengezette doelstellingen te verwezenlijken, moet een entiteit met alle volgende elementen rekening houden:

(a) de noodzakelijke mate van detaillering om aan de vereisten inzake informatieverschaffing te voldoen;

(b) hoeveel nadruk op elk van de diverse vereisten moet worden gelegd;

(c) in hoeverre tot aggregatie of opsplitsing moet worden overgegaan; en

(d) of gebruikers van jaarrekeningen aanvullende informatie nodig hebben om de verstrekte kwantitatieve informatie te evalueren.

▼**M31**

137 Indien de overeenkomstig de vereisten van deze standaard en andere IFRSs te verstrekken informatie ontoereikend is om de doelstellingen in alinea 135 te verwezenlijken, moet een entiteit de nodige aanvullende informatie verstrekken om deze doelstellingen te realiseren. Een entiteit kan bijvoorbeeld een analyse van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten presenteren waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de aard, kenmerken en risico's van de brutoverplichting. Bij de verstrekking van dergelijke informatie kan eventueel een onderscheid worden gemaakt tussen:

(a) bedragen verschuldigd aan bijdragende deelnemers, niet meer bijdragende deelnemers en gepensioneerden;

(b) onvoorwaardelijk toegezegde beloningen en toegerekende maar niet onvoorwaardelijk toegezegde beloningen;

(c) aan voorwaarden onderworpen vergoedingen, aan toekomstige loonsverhogingen toe te rekenen bedragen en andere vergoedingen.

138 Een entiteit moet beoordelen of alle of sommige te vermelden gegevens moeten worden opgesplitst om een onderscheid te maken tussen regelingen of groepen van regelingen waaraan materieel verschillende risico's verbonden zijn. Zo kan een entiteit overgaan tot de opsplitsing van informatie over regelingen die een of meer van de volgende kenmerken vertonen:

(a) verschillende geografische locaties;

(b) verschillende kenmerken, zoals pensioenregelingen op basis van een vast salaris, pensioenregelingen op basis van het eindsalaris en regelingen die voorzien in de vergoeding van medische kosten na uitdiensttreding;

(c) verschillende toepasselijke regelgeving;

(d) verschillende verslaggevende segmenten;

(e) verschillende financieringsregelingen (bv. toegekende pensioenaanspraken waartegenover geen beleggingen worden aangehouden en waartegenover geheel of gedeeltelijk beleggingen worden aangehouden).

Kenmerken van toegezegdpensioenregelingen en daaraan verbonden risico's

139 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) Informatie over de kenmerken van haar toegezegdpensioenregelingen, met inbegrip van:

(i) de aard van de door de regeling betaalde vergoedingen (bv. een toegezegdpensioenregeling op basis van het eindsalaris of een op bijdragen gebaseerde regeling met garantie);

(ii) een beschrijving van de regelgeving die op de regeling van toepassing is, bijvoorbeeld het niveau van eventuele minimaal vereiste dekkingsgraden, en eventuele gevolgen van de regelgeving voor de regeling, zoals het actiefplafond (zie alinea 64);

(iii) een beschrijving van de verantwoordelijkheden van enigerlei andere entiteit voor de governance van de regeling, zoals de verantwoordelijkheden van beheerders of van leden van de raad van bestuur van de regeling;

(b) een beschrijving van de risico's waaraan de regeling de entiteit blootstelt, waarbij de nadruk wordt gelegd op ongebruikelijke, entiteitsgebonden of regelingsgebonden risico's, en van significante risicoconcentraties. Indien de fondsbeleggingen bijvoorbeeld hoofdzakelijk tot één en dezelfde beleggingscategorie behoren, zoals vastgoed, kan de regeling de entiteit blootstellen aan een concentratie van vastgoedmarktrisico;

(c) een beschrijving van wijzigingen aan, inperkingen van of afwikkelingen in het kader van de regeling

▼**M31**

Toelichting op in de jaarrekening opgenomen bedragen

140 Voor zover van toepassing moet een entiteit voor elk van de volgende posten een aansluiting tussen de begin- en eindsaldi verstrekken:

(a) de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief), met afzonderlijke aansluitingen voor:

(i) fondsbeleggingen;

(ii) de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten;

(iii) de gevolgen van het actiefplafond;

(b) enige restitutierechten. Een entiteit moet ook de relatie tussen enigerlei restitutierecht en de gerelateerde verplichting beschrijven.

141 Voor zover van toepassing moet bij elke in alinea 140 opgesomde aansluiting elk van de volgende elementen worden vermeld:

(a) aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten;

(b) rentebaten of –lasten;

(c) herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief), met afzonderlijke vermelding van:

(i) het rendement op fondsbeleggingen, exclusief bedragen die in de onder (b) bedoelde rente zijn opgenomen;

(ii) actuariële winsten en verliezen die voorvloeien uit wijzigingen in demografische veronderstellingen (zie alinea 76(a));

(iii) actuariële winsten en verliezen die voorvloeien uit wijzigingen in financiële veronderstellingen (zie alinea 76(b));

(iv) gevolgen van de beperking van een nettoactief uit hoofde van toegezegde pensioenrechten tot het actiefplafond, exclusief bedragen die in de onder (b) bedoelde rente zijn opgenomen. Een entiteit moet ook vermelden hoe zij het beschikbare maximale economische voordeel heeft bepaald, nl. of deze voordelen de vorm aannemen van terugbetalingen, verlaagde toekomstige bijdragen of een combinatie van beide;

(d) pensioenkosten van verstreken diensttijd en winsten en verliezen bij afwikkelingen. Zoals toegestaan op grond van alinea 100 hoeft geen onderscheid te worden gemaakt tussen pensioenkosten van verstreken diensttijd en winsten en verliezen bij afwikkelingen indien deze samen voorkomen;

(e) de gevolgen van wisselkoerswijzigingen;

(f) bijdragen aan de regeling, met afzonderlijke vermelding van die van de werkgever en die van de deelnemers aan de regeling;

(g) betalingen van de regeling, met afzonderlijke vermelding van het bedrag dat met betrekking tot afwikkelingen is betaald;

(h) de gevolgen van bedrijfscombinaties en –afstotingen.

142 Een entiteit moet de reële waarde van de fondsbeleggingen in categorieën opsplitsen naar gelang van de aard en de risico's van deze beleggingen, waarbij elke fondsbeleggingscategorie wordt ingedeeld in beleggingen met en zonder een op een actieve markt genoteerde marktprijs (zoals gedefinieerd in IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde* ([1])). Zo kan een entiteit, rekening houdend met de in alinea 136 behandelde mate van informatieverschaffing, een onderscheid maken tussen:

(a) geldmiddelen en kasequivalenten;

([1]) Als een entiteit IFRS 13 nog niet heeft toegepast, kan zij verwijzen naar alinea TL71 van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*, of naar alinea B.5.4.3 van IFRS 9 *Financiële instrumenten* (oktober 2010), voor zover van toepassing.

▼**M31**

(b) eigenvermogensinstrumenten (gescheiden volgens sector, ondernemingsomvang, geografische locatie enz.);

(c) schuldbewijzen (gescheiden volgens type emittent, kredietkwaliteit, geografische locatie enz.);

(d) vastgoed (gescheiden volgens geografische locatie enz.);

(e) derivaten (gescheiden volgens type onderliggend risico in het contract, bijvoorbeeld rentecontracten, valutacontracten, eigenvermogenscontracten, kredietcontracten, longevity swaps enz.);

(f) beleggingsfondsen (gescheiden volgens fondstype);

(g) door activa gedekte waardepapieren; en

(h) gestructureerde schuld.

143 Een entiteit moet de reële waarde vermelden van haar eigen overdraagbare financiële instrumenten die als fondsbeleggingen worden aangehouden, alsook de reële waarde van fondsbeleggingen die eigendommen of andere activa zijn die door de entiteit worden gebruikt.

144 Een entiteit moet vermelden welke belangrijke actuariële veronderstellingen zijn gehanteerd om de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten te bepalen (zie alinea 76). Deze informatie moet in absolute termen worden vermeld (bijvoorbeeld als een absoluut percentage en niet alleen als de marge tussen verschillende percentages of andere grootheden). Als een entiteit voor een groepering van regelingen informatie in totalen verstrekt, moet ze dergelijke informatie verschaffen in de vorm van gewogen gemiddelden of relatief kleine bereiken.

Bedrag, tijdstip en onzekerheid van toekomstige kasstromen

145 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) een gevoeligheidsanalyse voor iedere belangrijke actuariële veronderstelling (zoals vermeld op grond van alinea 144) aan het einde van de verslagperiode, waaruit blijkt hoe de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten beïnvloed zou zijn geweest door veranderingen in de desbetreffende actuariële veronderstelling die op die datum redelijkerwijs mogelijk zouden zijn geweest;

(b) de methoden en veronderstellingen die zijn gehanteerd bij de opstelling van de op grond van punt (a) te verrichten gevoeligheidsanalyses en de beperkingen van die methoden;

(c) wijzigingen in de voor de opstelling van de gevoeligheidsanalyses gehanteerde methoden en veronderstellingen ten opzichte van de voorgaande periode, en de redenen van dergelijke wijzigingen.

146 Een entiteit moet een beschrijving geven van door de regeling of de entiteit gevolgde strategieën voor de matching van activa en verplichtingen, met inbegrip van het gebruik van lijfrenten en andere technieken, zoals longevity swaps, met het oog op de beheersing van het risico.

147 Om een indicatie te geven van de gevolgen van een toegezegdpensioenregeling voor de toekomstige kasstromen van een entiteit, moet ze het volgende vermelden:

(a) een beschrijving van alle financieringsregelingen en het financieringsbeleid die toekomstige bijdragen beïnvloeden;

(b) de bijdragen die tijdens de volgende jaarlijkse verslagperiode naar verwachting aan de regeling zullen worden gedaan;

▼**M31**

(c) informatie over het looptijdprofiel van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten. Deze omvat de gewogen gemiddelde duration van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten en kan andere informatie omvatten over de spreiding van de momenten waarop vergoedingen worden betaald, zoals een vervaldagenanalyse van de betalingen van vergoedingen.

Collectieve regelingen van meer werkgevers

148 Indien een entiteit participeert in een collectieve toegezegdpensioenregeling van meer werkgevers moet zij het volgende vermelden:

(a) een beschrijving van de financieringsovereenkomsten, met inbegrip van de methode die wordt gebruikt om het bijdragepercentage van de entiteit en eventuele minimaal vereiste dekkingsgraden te bepalen;

(b) een beschrijving van de mate waarin de entiteit in het kader van de regeling aansprakelijk kan worden gesteld voor verplichtingen van andere entiteiten uit hoofde van de contractuele bepalingen van de collectieve regeling van meer werkgevers;

(c) een beschrijving van enigerlei overeengekomen toerekening van een tekort of surplus bij:

(i) liquidatie van de regeling; dan wel

(ii) de terugtrekking van de entiteit uit de regeling.

(d) indien de entiteit deze regeling overeenkomstig alinea 34 administratief verwerkt alsof het een toegezegdebijdragenregeling betreft, moet ze, naast de op grond van de punten (a), (b) en (c) te verstrekken informatie en in plaats van de op grond van de alinea's 139 tot en met 147 te verstrekken informatie, het volgende vermelden:

(i) het feit dat de regeling een toegezegdpensioenregeling is;

(ii) de reden waarom onvoldoende informatie beschikbaar is om de regeling administratief te verwerken als een toegezegdpensioenregeling;

(iii) de bijdragen die tijdens de volgende jaarlijkse verslagperiode naar verwachting aan de regeling zullen worden gedaan;

(iv) informatie over enigerlei tekort of surplus in de regeling dat een invloed kan hebben op het bedrag van toekomstige bijdragen, met inbegrip van de grondslag die wordt gebruikt voor het bepalen van dat tekort of surplus en de eventuele gevolgen ervan voor de entiteit;

(v) een indicatie van de mate waarin de entiteit aan de regeling deelneemt in vergelijking met andere deelnemende entiteiten. Voorbeelden van maatstaven die een dergelijke indicatie kunnen geven, zijn onder meer het aandeel van de entiteit in de totale bijdragen aan de regeling of het aandeel van de entiteit in het totale aantal bijdragende deelnemers, gepensioneerde deelnemers en voormalige deelnemers die recht hebben op vergoedingen, indien deze informatie beschikbaar is.

Toegezegdpensioenregelingen waarbij risico's tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap worden gedeeld

149 Indien een entiteit deelneemt aan een toegezegdpensioenregeling waarbij risico's tussen entiteiten onder gemeenschappelijke zeggenschap worden gedeeld, moet ze het volgende vermelden:

(a) de contractuele overeenkomst of de vastgelegde grondslag voor het belasten van de entiteiten voor de nettokosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten of het feit dat een dergelijke grondslag niet bestaat;

▼M31

(b) de grondslag voor het bepalen van de bijdrage die door de entiteit moet worden betaald;

(c) als de entiteit een toerekening van de nettokosten uit hoofde van toegezegde pensioenrechten administratief verwerkt zoals vermeld in alinea 41, alle overeenkomstig de alinea's 135 tot en met 147 vereiste informatie over de regeling in haar geheel;

(d) als de entiteit de voor de periode te betalen bijdrage administratief verwerkt zoals vermeld in alinea 41, alle overeenkomstig de alinea's 135, 136, 137, 139, 142, 143, 144 en 147(a) en (b) vereiste informatie over de regeling in haar geheel.

150 De op grond van alinea 149 (c) en (d) vereiste informatie kan worden vermeld via verwijzingen naar informatie die in de jaarrekening van een andere groepsentiteit wordt verschaft, indien:

(a) de over de regeling te verstrekken informatie afzonderlijk wordt geïdentificeerd en als zodanig wordt vermeld in de jaarrekening van de betrokken groepsentiteit; en

(b) de jaarrekening van de betrokken groepsentiteit onder dezelfde voorwaarden en op hetzelfde tijdstip als of vroeger dan de jaarrekening van de entiteit beschikbaar is voor de gebruikers van de jaarrekening.

Vereisten inzake informatieverschaffing in andere IFRSs

151 Waar dat door IAS 24 wordt vereist, moet een entiteit informatie verschaffen over:

(a) transacties met verbonden partijen met regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding; en

(b) vergoedingen na uitdiensttreding voor managers op sleutelposities.

152 Waar vereist door IAS 37 moet een entiteit informatie verschaffen over voorwaardelijke verplichtingen die resulteren uit verplichtingen uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding.

ANDERE LANGETERMIJNPERSONEELSBELONINGEN

153 Andere langetermijnpersoneelsbeloningen omvatten onder meer de volgende beloningen, indien deze naar verwachting niet volledig zullen zijn vereffend binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht:

(a) betaald langetermijnverlof, zoals verlof voor lange dienstprestatie of sabbatsverlof;

(b) jubileumuitkeringen of andere voordelen die samenhangen met een langdurig dienstverband;

(c) uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid;

(d) winstdelingen en bonussen; en

(e) uitgestelde vergoedingen.

154 De waardering van andere langetermijnpersoneelsbeloningen is gewoonlijk niet aan dezelfde mate van onzekerheid onderhevig als de waardering van vergoedingen na uitdiensttreding. Om deze reden vereist deze standaard een vereenvoudigde methode voor de administratieve verwerking van andere langetermijnpersoneelsbeloningen. Anders dan bij de verwerkingsmethoden die vereist zijn voor vergoedingen na uitdiensttreding, worden bij deze methode geen herwaarderingen in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen.

Opname en waardering

155 Bij de opname en waardering van het surplus of tekort in een andere regeling inzake langetermijnpersoneelsbeloningen moet een entiteit de alinea's 56 tot en met 98 en de alinea's 113, 114 en 115 toepassen. Bij de opname en waardering van restitutierechten moet een entiteit de alinea's 116 tot en met 119 toepassen.

▼**M31**

156 Voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen moet een entiteit het nettototaal van de volgende bedragen opnemen in de winst of het verlies, tenzij een andere IFRS toestaat of voorschrijft dat ze in de kostprijs van een actief worden opgenomen:

(a) pensioenkosten (zie de alinea's 66 tot en met 112);

(b) nettorente op de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) (zie de alinea's 123 tot en met 126); en

(c) herwaarderingen van de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (actief) (zie de alinea's 127 tot en met 130).

157 Eén vorm van andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid. Indien het bedrag van de vergoeding afhankelijk is van de duur van het dienstverband, ontstaat een verplichting op het moment dat de prestaties door de desbetreffende werknemer worden verricht. De waardering van die verplichting houdt rekening met de waarschijnlijkheid dat de betaling vereist zal zijn en met de periode waarvoor de betaling naar verwachting zal moeten worden uitgevoerd. Als het niveau van de vergoeding hetzelfde is voor elke werknemer die arbeidsongeschikt wordt, ongeacht het aantal dienstjaren, worden de verwachte kosten van deze vergoedingen opgenomen op het moment dat een gebeurtenis plaatsvindt die de langdurige arbeidsongeschiktheid veroorzaakt.

Informatieverschaffing

158 Hoewel deze standaard niet vereist dat specifieke informatie in verband met andere langetermijnpersoneelsbeloningen wordt verschaft, is dergelijke informatie mogelijk wel vereist door andere IFRSs. Zo vereist IAS 24 informatieverschaffing over personeelsbeloningen voor managers op sleutelposities. IAS 1 vereist dat informatie wordt verstrekt over lasten uit hoofde van personeelsbeloningen.

ONTSLAGVERGOEDINGEN

159 In deze standaard worden ontslagvergoedingen los van andere personeelsbeloningen behandeld, omdat de gebeurtenis die aanleiding geeft tot een verplichting de beëindiging van het dienstverband is in plaats van het eigenlijke dienstverband van de werknemer. Ontslagvergoedingen resulteren ofwel uit het besluit van een entiteit om het dienstverband te beëindigen, ofwel uit het besluit van een werknemer om in ruil voor de beëindiging van het dienstverband op een door de entiteit gedaan aanbod van vergoedingen in te gaan.

160 Ontslagvergoedingen omvatten noch personeelsbeloningen resulterend uit de beëindiging van het dienstverband op verzoek van de werknemer zonder dat er van een aanbod van de entiteit sprake is, noch personeelsbeloningen resulterend uit vereisten inzake verplichte pensionering, omdat dergelijke vergoedingen vergoedingen na uitdiensttreding zijn. Sommige entiteiten bieden een lagere vergoeding voor de beëindiging van het dienstverband op verzoek van de werknemer (in wezen een vergoeding na uitdiensttreding) dan voor de beëindiging van het dienstverband op verzoek van de entiteit. Het verschil tussen de vergoeding voor de beëindiging van het dienstverband op verzoek van de werknemer en een hogere vergoeding voor de beëindiging van het dienstverband op verzoek van de entiteit is een ontslagvergoeding.

161 De vorm van de personeelsbeloning bepaalt niet of zij in ruil voor prestaties of in ruil voor de beëindiging van het dienstverband van de werknemer wordt uitgekeerd. Ontslagvergoedingen zijn gewoonlijk vaste vergoedingen, maar omvatten soms eveneens:

(a) een verbetering van de vergoedingen na uitdiensttreding, hetzij indirect via een beloningsregeling voor het personeel, hetzij direct;

(b) salaris tot het einde van een bepaalde opzegperiode als de werknemer geen verdere prestaties verricht die economische voordelen voor de entiteit genereren.

▼**M31**

162 Indicatoren die erop duiden dat een personeelsbeloning in ruil voor prestaties wordt uitgekeerd, zijn onder meer:

(a) de vergoeding is afhankelijk van het voortduren van het dienstverband (met inbegrip van vergoedingen die toenemen bij voortdurend dienstverband);

(b) de vergoeding wordt toegekend in overeenstemming met de voorwaarden van een beloningsregeling voor het personeel.

163 Sommige ontslagvergoedingen worden toegekend in overeenstemming met de voorwaarden van een bestaande beloningsregeling voor het personeel. Zij kunnen bijvoorbeeld zijn vastgelegd in de wet, de arbeidsovereenkomst of een vakbondsovereenkomst, of een impliciet karakter hebben doordat de werkgever in het verleden soortgelijke vergoedingen heeft toegekend. Een ander voorbeeld: indien een entiteit vergoedingen biedt die langer dan een korte periode beschikbaar zijn, of indien de periode tussen het aanbod en de verwachte datum van het werkelijke ontslag langer is dan een korte periode, dan gaat de entiteit na of zij een nieuwe beloningsregeling voor het personeel heeft vastgesteld, en dus of de in het kader van de regeling geboden vergoedingen ontslagvergoedingen dan wel vergoedingen na uitdiensttreding zijn. In overeenstemming met de voorwaarden van een beloningsregeling voor het personeel toegekende personeelsbeloningen zijn ontslagvergoedingen als zij resulteren uit het besluit van een entiteit om het dienstverband van een werknemer te beëindigen en tevens niet afhankelijk zijn gesteld van het voortduren van het dienstverband.

164 Sommige personeelsbeloningen worden uitgekeerd ongeacht de reden voor het vertrek van de werknemer. De betaling van dergelijke vergoedingen is zeker (behoudens enige vereisten inzake de onvoorwaardelijke toezegging ervan of een minimumaantal dienstjaren), maar het tijdstip waarop ze worden betaald is onzeker. Hoewel dergelijke vergoedingen in sommige rechtsgebieden als schadevergoedingen voor ontslag of speciale ontslagpremies worden omschreven, betreft het vergoedingen na uitdiensttreding in plaats van ontslagvergoedingen. Een entiteit moet ze dan ook administratief verwerken als vergoedingen na uitdiensttreding.

Opname

165 Een entiteit moet ontslagvergoedingen als een verplichting en als een last opnemen op de vroegste van de volgende data:

(a) wanneer de entiteit het aanbod van die vergoedingen niet langer kan intrekken; en

(b) wanneer de entiteit de kosten opneemt van een reorganisatie die binnen het toepassingsgebied van IAS 37 valt en die de betaling van ontslagvergoedingen met zich meebrengt.

166 Bij ontslagvergoedingen die verschuldigd zijn als gevolg van het besluit van een werknemer om in ruil voor de beëindiging van het dienstverband op een aanbod van vergoedingen in te gaan, is het tijdstip waarop een entiteit haar aanbod inzake ontslagvergoedingen niet langer kan intrekken, het vroegste van de volgende momenten:

(a) wanneer de werknemer op het aanbod ingaat; en

(b) wanneer een beperking (bv. een wettelijk voorschrift, een voorschrift van regelgevende instanties of een contractueel voorschrift, dan wel enigerlei andere beperking) op het vermogen van de entiteit om het aanbod in te trekken, in werking treedt. Dit is wanneer het aanbod wordt gedaan, mits de beperking op dat moment bestaat.

167 Bij ontslagvergoedingen die verschuldigd zijn als gevolg van het besluit van een entiteit om het dienstverband van een werknemer te beëindigen, kan de entiteit het aanbod niet langer intrekken wanneer zij de betrokken werknemers in kennis heeft gesteld van een ontslagregeling die aan alle onderstaande criteria voldoet:

▼M31

(a) uit handelingen die nodig zijn om de regeling te voltooien, blijkt dat het onwaarschijnlijk is dat aanzienlijke wijzigingen aan de regeling zullen worden aangebracht of dat de regeling zal worden ingetrokken;

(b) in de regeling wordt het aantal werknemers vermeld van wie het dienstverband zal worden beëindigd, hun functieclassificatie of functie en hun locatie (maar in de regeling hoeft niet elke individuele werknemer te worden geïdentificeerd) en de verwachte datum van voltooiing van de regeling;

(c) in de regeling worden de ontslagvergoedingen die werknemers zullen ontvangen met voldoende detail vastgesteld opdat werknemers de aard en het bedrag kunnen bepalen van de vergoedingen die zij zullen ontvangen wanneer hun dienstverband wordt beëindigd.

168 Wanneer een entiteit ontslagvergoedingen opneemt, moet zij mogelijk ook een wijziging aan de regeling of een inperking van andere personeelsbeloningen administratief verwerken (zie alinea 103).

Waardering

169 Een entiteit moet ontslagvergoedingen bij de eerste opname waarderen, en latere wijzigingen daarvan waarderen en opnemen met inachtneming van de aard van de personeelsbeloning, met dien verstande dat indien de ontslagvergoedingen een verbetering van de vergoedingen na uitdiensttreding zijn, zij de vereisten voor vergoedingen na uitdiensttreding moet toepassen. Anders geldt het volgende:

(a) indien de ontslagvergoedingen naar verwachting volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin zij worden opgenomen, moet de entiteit de vereisten voor kortetermijnpersoneelsbeloningen toepassen;

(b) indien de ontslagvergoedingen naar verwachting niet volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin zij worden opgenomen, moet de entiteit de vereisten voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen toepassen.

170 Aangezien ontslagvergoedingen niet in ruil voor prestaties worden toegekend, zijn de alinea's 70 tot en met 74 betreffende de toerekening van vergoedingen aan dienstperioden niet relevant.

Voorbeeld ter illustratie van de alinea's 159 tot en met 170

Achtergrond

Als gevolg van een recente overname is een entiteit voornemens een fabriek over tien maanden te sluiten en op dat moment het dienstverband van alle resterende werknemers van de fabriek te beëindigen. Omdat de entiteit de expertise van de werknemers van de fabriek nodig heeft om een aantal opdrachten te voltooien, kondigt zij de onderstaande ontslagregeling aan.

Elke werknemer die blijft en prestaties verricht tot de sluiting van de fabriek, zal op de ontslagdatum een contante betaling van 30 000 VE ontvangen. Werknemers die vóór de sluiting van de fabriek opstappen, zullen 10 000 VE ontvangen.

De fabriek telt 120 werknemers. Ten tijde van de aankondiging van de regeling verwacht de entiteit dat 20 werknemers zullen opstappen vóór de sluiting van de fabriek. De totale verwachte uitstroom van kasmiddelen in het kader van de regeling is derhalve gelijk aan 3 200 000 VE (nl. 20 × 10 000 VE + 100 × 30 000 VE). Zoals voorgeschreven door alinea 160 verwerkt de entiteit de personeelsbeloningen die in ruil voor de beëindiging van het dienstverband worden toegekend als ontslagvergoedingen en verwerkt zij de vergoedingen die in ruil voor prestaties worden toegekend als kortetermijnpersoneelsbeloningen.

▼M31

Ontslagvergoedingen

De in ruil voor de beëindiging van het dienstverband toegekende vergoeding bedraagt 10 000 VE. Dit is het bedrag dat de entiteit voor de beëindiging van het dienstverband moet betalen, ongeacht of de werknemers blijven en prestaties verrichten totdat de fabriek sluit, dan wel opstappen vóór de sluiting van de fabriek. Hoewel de werknemers vóór de sluiting van de fabriek kunnen opstappen, is de beëindiging van het dienstverband van alle werknemers het gevolg van het besluit van de entiteit tot sluiting van de fabriek en tot beëindiging van hun dienstverband (m.a.w. alle werknemers zullen opstappen wanneer de fabriek sluit). Daarom wordt door de entiteit een verplichting van 1 200 000 VE (nl. 120 × 10 000 VE) voor de in overeenstemming met de beloningsregeling voor het personeel uitgekeerde ontslagvergoedingen opgenomen op het vroegste van de volgende twee momenten: wanneer de ontslagregeling wordt aangekondigd of wanneer de entiteit de met de sluiting van de fabriek verband houdende reorganisatiekosten opneemt.

Vergoedingen in ruil voor prestaties

De additionele vergoedingen die werknemers zullen ontvangen als zij gedurende de gehele periode van tien maanden prestaties blijven verrichten, zijn vergoedingen in ruil voor prestaties die over deze periode worden verricht. De entiteit verwerkt deze vergoedingen als kortetermijnpersoneelsbeloningen omdat zij deze naar verwachting binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode zal vereffenen. In dit voorbeeld is geen discontering vereist. In elke maand van de dienstperiode van tien maanden wordt dus een last van 200 000 VE (nl. 2 000 000 VE ÷ 10) opgenomen, samen met een overeenkomstige verhoging van de boekwaarde van de verplichting.

Informatieverschaffing

171 Hoewel deze standaard niet vereist dat specifieke informatie in verband met ontslagvergoedingen wordt verschaft, is dergelijke informatie mogelijk wel vereist door andere IFRSs. Zo vereist IAS 24 informatieverschaffing over personeelsbeloningen voor managers op sleutelposities. IAS 1 vereist dat informatie wordt verstrekt over lasten uit hoofde van personeelsbeloningen.

OVERGANG EN INGANGSDATUM

172 Een entiteit moet deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze standaard op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

173 Een entiteit moet deze standaard retroactief toepassen in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*, met de volgende uitzonderingen:

(a) een entiteit hoeft de boekwaarde van buiten het toepassingsgebied van deze standaard vallende activa niet aan te passen voor wijzigingen in kosten voor personeelsbeloningen die voor de datum van eerste toepassing in de boekwaarde waren opgenomen. De datum van eerste toepassing is de aanvang van de vroegste voorgaande periode die wordt gepresenteerd in de eerste jaarrekening waarin de entiteit deze standaard toepast;

(b) in jaarrekeningen voor perioden die vóór 1 januari 2014 aanvangen, hoeft een entiteit geen vergelijkende informatie te presenteren voor de op grond van alinea 145 te verstrekken informatie over de gevoeligheid van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten.

174 IFRS 13 (vastgesteld in mei 2011) wijzigde de definitie van reële waarde in alinea 8 en wijzigde alinea 113. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen als zij IFRS 13 toepast.

▼M44

175 De alinea's 93 en 94 zijn gewijzigd door *Toegezegdpensioenregelingen: bijdragen van werknemers* (wijzigingen in IAS 19), uitgegeven in november 2013. Een entiteit moet deze wijzigingen retroactief toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2014 aanvangen in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M48

176 Alinea 83 is gewijzigd en alinea 177 is toegevoegd door de in september 2014 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2012-2014*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

177 Een entiteit moet de wijziging in alinea 176 toepassen vanaf het begin van de vroegste vergelijkende periode die wordt gepresenteerd in de eerste jaarrekening waarin de entiteit deze wijziging toepast. Elke eventuele initiële aanpassing die uit de toepassing van deze wijziging voortvloeit, moet aan het begin van die periode in ingehouden winsten worden opgenomen.

▼M31

Bijlage A

Toepassingsleidraad

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de IFRS. Ze beschrijft de toepassing van de alinea's 92 en 93 en heeft dezelfde status als de andere delen van de IFRS.

A1 De verwerkingsvereisten voor bijdragen van werknemers of derden worden geïllustreerd in onderstaand schema.

(1) De pijl in stippellijn betekent dat een entiteit de keuze heeft tussen de ene of de andere verwerkingswijze.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 20

Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun

TOEPASSINGSGEBIED ►M8 [1] ◄

1 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van en informatieverschaffing over overheidssubsidies en bij de informatieverschaffing over andere vormen van overheidssteun.

2 Deze standaard behandelt niet:

(a) de speciale problemen die ontstaan bij de administratieve verwerking van overheidssubsidies in jaarrekeningen die de gevolgen van prijswijzigingen weerspiegelen of in aanvullende informatie van soortgelijke aard;

▼M8

(b) overheidssteun die aan een entiteit wordt verleend in de vorm van voordelen die beschikbaar zijn voor het bepalen van de fiscale winst of het fiscale verlies, of die worden bepaald of beperkt op basis van belastingverplichtingen. Voorbeelden van dergelijke voordelen zijn belastingvrijstellingen, investeringsaftrekken, versnelde fiscaal toegestane afschrijvingen en verlaagde belastingtarieven;

▼B

(c) overheidsparticipaties in de entiteit;

(d) overheidssubsidies die worden besproken in IAS 41 *Landbouw*.

DEFINITIES

3 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Overheid verwijst naar lokale, nationale of internationale overheden, overheidsinstellingen en gelijkaardige instanties.

Overheidssteun verwijst naar handelingen van de overheid die gericht zijn op het verschaffen van economische voordelen aan een entiteit of reeks entiteiten die hiervoor in aanmerking komen op basis van bepaalde criteria. In het kader van deze standaard omvat overheidssteun geen voordelen die slechts indirect worden verschaft via maatregelen die de algemene economische voorwaarden beïnvloeden, zoals het voorzien van infrastructuur in economisch achtergestelde gebieden of het opleggen van handelsbeperkingen aan concurrenten.

Overheidssubsidies verwijst naar steun door een overheid in de vorm van de overdracht van middelen aan een entiteit indien in het verleden werd voldaan aan of in de toekomst zal worden voldaan aan bepaalde voorwaarden met betrekking tot de operationele activiteiten van de entiteit. Overheidssubsidies omvatten geen vormen van overheidssteun die niet redelijkerwijs kunnen worden gewaardeerd, en omvatten evenmin transacties met een overheid die niet kunnen worden onderscheiden van de normale handelstransacties van de entiteit. [2]

---

[1] In het kader van *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008, heeft de Board de in deze standaard gehanteerde terminologie als volgt gewijzigd zodat deze in overeenstemming is met die in andere IFRSs:
(a) „belastbare winst" is gewijzigd in „fiscale winst of fiscaal verlies";
(b) „opgenomen als baten/lasten" is gewijzigd in „opgenomen in winst of verlies";
(c) „direct opgenomen in het eigen vermogen" is gewijzigd in „niet opgenomen in winst of verlies"; en
(d) „herziening van een schatting" is gewijzigd in „schattingswijziging".

[2] Zie ook SIC-10 Overheidssteun — Geen specifiek verband met operationele activiteiten.

▼B

Investeringssubsidies zijn overheidssubsidies met als voornaamste voorwaarde dat een entiteit die hiervoor in aanmerking komt vaste activa moet kopen, bouwen of anderszins verwerven. Mogelijk worden ook supplementaire beperkende voorwaarden opgelegd met betrekking tot het type of de locatie van de activa of de perioden waarin deze moeten worden verworven of aangehouden.

Exploitatiesubsidies zijn andere overheidssubsidies dan deze die verband houden met activa.

Leningen die kunnen worden kwijtgescholden zijn leningen waarbij de financier zich ertoe verbindt de geleende bedragen onder specifieke vooraf bepaalde voorwaarden kwijt te schelden.

▼M33

Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)

▼B

4 Overheidssteun neemt vele vormen aan, die verschillen zowel wat betreft de aard van de verleende steun als de voorwaarden die gewoonlijk hieraan worden verbonden. De steun kan tot doel hebben een entiteit te stimuleren om bepaalde stappen te zetten die ze zonder deze steun normaliter niet zou zetten.

5 De ontvangst van overheidssteun door een entiteit kan om twee redenen significant zijn voor het opstellen van de jaarrekening. Ten eerste moet, indien middelen werden overgedragen, een geëigende methode voor administratieve verwerking van de overdracht worden gevonden. Ten tweede is het wenselijk om een indicatie te geven van de mate waarin de entiteit tijdens de verslagperiode voordeel heeft gedaan met dergelijke steun. Dit vergemakkelijkt de vergelijking van de jaarrekening van een entiteit met die van voorgaande perioden en met deze van andere entiteiten.

6 Overheidssubsidies worden soms anders genoemd, zoals toelagen, subventies of premies.

OVERHEIDSSUBSIDIES

7 Overheidssubsidies, met inbegrip van niet-monetaire subsidies tegen reële waarde, mogen pas worden opgenomen als met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat:

(a) de entiteit de aan de subsidies gekoppelde voorwaarden zal vervullen; en

(b) de subsidies zullen worden ontvangen.

8 Een overheidssubsidie wordt pas opgenomen wanneer met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat de entiteit de hieraan gekoppelde voorwaarden zal vervullen en dat de subsidie zal worden ontvangen. De ontvangst van een subsidie vormt op zich geen afdoend bewijs dat de aan de subsidie verbonden voorwaarden werden of zullen worden vervuld.

9 De wijze waarop een subsidie is ontvangen, heeft geen invloed op de verwerkingsmethode die moet worden toegepast met betrekking tot de subsidie. Bijgevolg wordt een subsidie op dezelfde wijze administratief verwerkt, ongeacht of ze ontvangen is in de vorm van contanten of als een verlaging van een verplichting aan de overheid.

10 Een lening van de overheid die kan worden kwijtgescholden, wordt behandeld als een overheidssubsidie als met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat de entiteit de voorwaarden voor kwijtschelding van de lening zal vervullen.

▼M8

10A Het voordeel dat verbonden is aan een overheidslening die tegen een lagere rentevoet dan de marktrente wordt verstrekt, wordt als een overheidssubsidie behandeld. De lening moet worden opgenomen en gewaardeerd in overeenstemming met IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*. De waarde van het voordeel dat voortvloeit uit het feit dat de rentevoet lager is dan de marktrente, moet worden bepaald als het verschil tussen de in overeenstemming met IAS 39 bepaalde initiële boekwaarde van de lening en de ontvangen opbrengsten. Het voordeel wordt administratief verwerkt in overeenstemming met deze standaard. De entiteit moet de voorwaarden en verplichtingen die zijn of moeten worden vervuld in aanmerking nemen wanneer zij de kosten identificeert die het aan de lening verbonden voordeel beoogt te compenseren.

▼B

11 Nadat een overheidssubsidie is opgenomen, worden alle hiermee verband houdende voorwaardelijke verplichtingen of voorwaardelijke activa verwerkt in overeenstemming met IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*.

▼M8

12 Overheidssubsidies moeten systematisch in winst of verlies worden opgenomen over de perioden waarin de entiteit de gerelateerde kosten die de subsidies beogen te compenseren als lasten opneemt.

13 Er bestaan twee ruime benaderingen voor de administratieve verwerking van overheidssubsidies: de vermogensbenadering, volgens welke een subsidie niet in winst of verlies wordt opgenomen, en de batenbenadering, volgens welke een subsidie over een of meer perioden in winst of verlies wordt opgenomen.

14 Zij die de vermogensbenadering bepleiten, hanteren de volgende argumenten:

(a) overheidssubsidies zijn een financieringsmiddel en moeten als zodanig worden behandeld in de balans in plaats van in winst of verlies te worden opgenomen ter compensatie van de lasten die ze financieren. Aangezien geen terugbetaling wordt verwacht, mogen deze subsidies niet in winst of verlies worden opgenomen;

(b) het is niet geëigend om overheidssubsidies in winst of verlies op te nemen omdat ze niet worden verdiend maar een stimulans vanwege de overheid vertegenwoordigen zonder dat er kosten aan zijn verbonden.

15 Zij die de batenbenadering bepleiten, hanteren de volgende argumenten:

(a) aangezien overheidssubsidies ontvangsten zijn uit een andere bron dan aandeelhouders, mogen ze niet direct in het eigen vermogen worden opgenomen maar moeten ze in de juiste periode in winst of verlies worden opgenomen;

(b) overheidssubsidies zijn zelden gratis. De entiteit verdient ze door de aan de subsidies gekoppelde voorwaarden na te leven en de vooropgestelde verplichtingen na te komen. Daarom moeten ze in winst of verlies worden opgenomen over de perioden waarin de entiteit de gerelateerde kosten die de subsidies beogen te compenseren als lasten opneemt;

(c) aangezien winstbelastingen en andere belastingen lasten zijn, is het logisch om ook overheidssubsidies, die een verlengstuk van het fiscaal beleid vormen, in winst of verlies op te nemen.

▼M8

16 Het is fundamenteel voor de batenbenadering dat overheidssubsidies systematisch in winst of verlies worden opgenomen over de perioden waarin de entiteit de gerelateerde kosten die de subsidies beogen te compenseren als lasten opneemt. De opname van overheidssubsidies in winst of verlies naarmate ze worden ontvangen is niet in overeenstemming met het toerekeningsbeginsel (zie IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*) en zou enkel aanvaardbaar zijn als er geen basis bestond voor de toerekening van een subsidie aan andere perioden dan de periode waarin ze werd ontvangen.

17 In de meeste gevallen kunnen de perioden waarover een entiteit de kosten of lasten met betrekking tot een overheidssubsidie opneemt gemakkelijk worden bepaald. Bijgevolg worden subsidies voor specifieke lasten in winst of verlies opgenomen in dezelfde periode als de desbetreffende lasten. Zo ook worden subsidies met betrekking tot af te schrijven activa gewoonlijk in winst of verlies opgenomen over de perioden en in de verhoudingen waarin de afschrijvingskosten van deze activa worden opgenomen.

18 Subsidies met betrekking tot niet af te schrijven activa kunnen ook de vervulling van bepaalde verplichtingen vereisen, en zouden dan in winst of verlies worden opgenomen over de perioden waaraan de kosten voor het vervullen van de verplichtingen worden toegerekend. Een toekenning van grond bijvoorbeeld kan worden onderworpen aan de voorwaarde dat er op die locatie een gebouw wordt opgericht, en het kan geëigend zijn om deze toekenning over de gebruiksduur van het gebouw in winst of verlies op te nemen.

▼B

19 Subsidies worden soms ontvangen als deel van een pakket van financiële of fiscale steunmaatregelen waaraan een aantal voorwaarden zijn verbonden. In dergelijke gevallen moet de nodige zorg worden besteed aan het identificeren van de voorwaarden die aanleiding geven tot kosten en lasten die bepalen over welke perioden de subsidie zal worden verdiend. Het kan geëigend zijn om een deel van een subsidie toe te rekenen op een bepaalde basis en een ander deel op een andere basis.

▼M8

20 Een overheidssubsidie die kan worden ontvangen als compensatie voor reeds opgelopen lasten of verliezen of met het oog op het verlenen van onmiddellijke financiële steun aan de entiteit zonder toekomstige gerelateerde kosten, moet in winst of verlies worden opgenomen in de periode waarin ze te ontvangen is.

21 In sommige gevallen kan een overheidssubsidie worden toegekend met het oog op het verlenen van onmiddellijke financiële steun aan een entiteit in plaats van als een stimulans om specifieke uitgaven te doen. Dergelijke subsidies kunnen beperkt zijn tot een individuele entiteit en zijn mogelijk niet beschikbaar voor een hele categorie van begunstigden. Deze omstandigheden kunnen rechtvaardigen dat een subsidie in winst of verlies wordt opgenomen in de periode waarin de entiteit in aanmerking komt voor het ontvangen van de subsidie, met informatieverschaffing om ervoor te zorgen dat het effect ervan duidelijk wordt begrepen.

22 Een entiteit kan in aanmerking komen voor het ontvangen van een overheidssubsidie als compensatie voor lasten of verliezen die werden opgelopen in een voorgaande verslagperiode. Een dergelijke subsidie wordt in winst of verlies opgenomen in de periode waarin deze invorderbaar is, met informatieverschaffing om ervoor te zorgen dat het effect ervan duidelijk wordt begrepen.

▼B

Niet-monetaire overheidssubsidies

23 Een overheidssubsidie kan de vorm aannemen van een overdracht van een niet-monetair actief, zoals grond of andere middelen, voor gebruik door de entiteit. In deze omstandigheden is het gebruikelijk om de reële waarde van het niet-monetair actief te bepalen en om zowel de subsidie als het actief tegen deze reële waarde te verwerken. Een alternatieve benadering die soms wordt gevolgd bestaat erin zowel het actief als de subsidie op te nemen tegen een nominaal bedrag.

Presentatie van investeringssubsidies

24 Investeringssubsidies van de overheid, met inbegrip van niet-monetaire subsidies tegen reële waarde, moeten in de balans worden gepresenteerd door de subsidie op te nemen als uitgestelde baat of door de subsidie in mindering te brengen bij de bepaling van de boekwaarde van het actief.

25 Er zijn twee methoden voor de presentatie van investeringssubsidies (of de geëigende delen van subsidies) in jaarrekeningen die worden beschouwd als aanvaardbare alternatieven.

▼M8

26 De ene methode beschouwt de subsidie als uitgestelde bate die systematisch in winst of verlies wordt opgenomen over de gebruiksduur van het actief.

27 De andere methode brengt de subsidie in mindering bij de berekening van de boekwaarde van het actief. De subsidie wordt als verlaagde afschrijvingskosten in winst of verlies opgenomen over de gebruiksduur van een af te schrijven actief.

▼B

28 De aankoop van activa en de ontvangst van daarmee verband houdende subsidies kan grote bewegingen veroorzaken in de kasstroom van een entiteit. Om die reden en om de bruto-investering in activa weer te geven, worden dergelijke bewegingen in het kasstroomoverzicht vaak als afzonderlijke posten vermeld, ongeacht het feit of de subsidie al dan niet in mindering wordt gebracht op het gerelateerde actief met het oog op de presentatie in de balans.

Presentatie van exploitatiesubsidies

▼M31

29 Exploitatiesubsidies worden gepresenteerd als onderdeel van de winst of het verlies, hetzij afzonderlijk, hetzij onder een algemeen kopje, zoals „Overige baten”. Soms worden ze echter in mindering gebracht bij de rapportering van de daarmee verband houdende lasten.

———————

▼B

30 Voorstanders van de eerste methode beweren dat het niet geëigend is om baten en lasten netto op te nemen en dat als de subsidie van de lasten wordt gescheiden, het eenvoudiger is om een vergelijking te maken met andere lasten die niet door een subsidie worden beïnvloed. Zij die de tweede methode bepleiten, voeren aan dat het best mogelijk is dat de entiteit de lasten niet zou hebben opgelopen als de subsidie niet beschikbaar was geweest, en dat de presentatie van de lasten zonder de subsidie te salderen bijgevolg misleidend kan zijn.

▼B

31 Beide methoden worden beschouwd als aanvaardbaar voor de presentatie van exploitatiesubsidies. Voor een juist inzicht in de jaarrekening kan het nodig zijn om informatie te verschaffen over de subsidie. Het is doorgaans geëigend om de gevolgen van subsidies voor een afzonderlijk te presenteren baat of last te vermelden.

Terugbetaling van overheidssubsidies

▼M8

32 Een overheidssubsidie die terugbetaalbaar wordt, moet worden verwerkt als een schattingswijziging (zie IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*). De terugbetaling van een exploitatiesubsidie moet eerst worden verrekend met elke nog niet-afgeschreven uitgestelde bate die met betrekking tot de subsidie is opgenomen. In zoverre de terugbetaling groter is dan een dergelijke uitgestelde bate, of indien er geen uitgestelde bate bestaat, moet de terugbetaling onmiddellijk in winst of verlies worden opgenomen. De terugbetaling van een investeringssubsidie moet worden opgenomen door de boekwaarde van het actief te verhogen of door het terug te betalen bedrag in mindering te brengen van het saldo van de uitgestelde baten. De cumulatieve aanvullende afschrijving die tot dan toe in winst of verlies zou zijn opgenomen indien er geen subsidie zou zijn, moet onmiddellijk in winst of verlies worden opgenomen.

▼B

33 Omstandigheden die aanleiding geven tot terugbetaling van een investeringssubsidie kunnen vereisen dat de mogelijke bijzondere waardevermindering van de nieuwe boekwaarde van het actief in aanmerking wordt genomen.

OVERHEIDSSTEUN

34 Uitgesloten van de definitie van overheidssubsidies in alinea 3 zijn bepaalde vormen van overheidssteun die niet redelijkerwijs kunnen worden gewaardeerd en transacties met een overheid die niet kunnen worden onderscheiden van de normale handelstransacties van de entiteit.

35 Voorbeelden van vormen van steun die niet redelijkerwijs kunnen worden gewaardeerd, zijn gratis technisch of marketingadvies en het verstrekken van garanties. Een voorbeeld van steun die niet kan worden onderscheiden van de normale handelstransacties van een onderneming, is wanneer een aankoopbeleid van een overheid verantwoordelijk is voor een deel van de omzet van de entiteit. Het bestaan van het voordeel kan onbetwistbaar zijn, maar elke poging om de handelsactiviteiten los te koppelen van overheidssteun zou wel eens arbitrair kunnen zijn.

36 Het voordeel in de bovenvermelde voorbeelden kan van dusdanig belang zijn dat de vermelding van de aard, omvang en duur van de steun nodig is opdat de jaarrekening niet misleidend zou zijn.

▼M8

_____

▼B

38 In deze standaard omvat overheidssteun niet de voorziening van infrastructuur door verbetering van het algemene transport- en communicatienetwerk en de verschaffing van verbeterde faciliteiten, zoals een irrigatie- of waterleidingnet dat continu en voor onbepaalde tijd beschikbaar is voor een volledige lokale gemeenschap.

▼B

INFORMATIEVERSCHAFFING

39 De volgende informatie moet worden verstrekt:

(a) de grondslagen voor financiële verslaggeving die werden toegepast voor overheidssubsidies, met inbegrip van de in de jaarrekening toegepaste presentatiemethoden;

(b) de aard en omvang van overheidssubsidies die werden opgenomen in de jaarrekening en een indicatie van andere vormen van overheidssteun waarbij de entiteit rechtstreeks baat heeft gehad; en

(c) niet-vervulde voorwaarden en andere voorwaardelijke gebeurtenissen die verband houden met overheidssteun die werd opgenomen.

OVERGANGSBEPALINGEN

40 Een entiteit die de standaard voor het eerst toepast, moet:

(a) de toepasselijke vereisten inzake informatieverschaffing naleven; en

(b) hetzij:

(i) haar jaarrekening aanpassen op basis van de wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving in overeenstemming met IAS 8; dan wel

(ii) de verwerkingsbepalingen van de standaard alleen toepassen op subsidies of delen van subsidies die ontvangbaar of terugbetaalbaar worden na de ingangsdatum van de standaard.

INGANGSDATUM

41 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 1984 aanvangen.

▼M5

42 IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 29A door IAS 1 (herziene versie van 2007) toegevoegd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M8

43 Alinea 37 is verwijderd en alinea 10A is toegevoegd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op overheidsleningen ontvangen in perioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M33

45 IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in alinea 3. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M31

46 Alinea 29 is gewijzigd en alinea 29A is verwijderd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 21

De gevolgen van wisselkoerswijzigingen

DOEL

1 Een entiteit kan buitenlandse activiteiten op twee manieren voeren. Ze kan transacties in vreemde valuta aangaan, of ze kan buitenlandse activiteiten hebben. Bovendien kan een entiteit haar jaarrekening in een vreemde valuta presenteren. Het doel van deze standaard is voor te schrijven op welke wijze transacties in vreemde valuta en buitenlandse activiteiten in de jaarrekening van een entiteit worden opgenomen en op welke wijze de jaarrekening wordt omgerekend in de presentatievaluta van een entiteit.

2 De voornaamste kwesties gaan over vragen zoals welke wisselkoers(en) gebruikt moet(en) worden en op welke manier de gevolgen van wisselkoerswijzigingen in de jaarrekening moeten worden gerapporteerd.

TOEPASSINGSGEBIED

3 Deze standaard moet worden toegepast ([1]):

(a) bij de verwerking van transacties en saldi luidende in vreemde valuta, met uitzondering van de transacties en saldi met betrekking tot derivaten, die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* vallen;

(b) bij de omrekening van de resultaten en de financiële positie van buitenlandse activiteiten die in de jaarrekening van de entiteit zijn opgenomen op basis van consolidatie ►M32 ———— ◄ of de „equity”-methode; en

(c) bij de omrekening van de resultaten en de financiële positie van een entiteit in een presentatievaluta.

4 IAS 39 is van toepassing op vele valutaderivaten, die bijgevolg buiten het toepassingsgebied van deze standaard vallen. Deze valutaderivaten die buiten het toepassingsgebied van IAS 39 vallen (bijvoorbeeld sommige valutaderivaten die in andere contracten zijn besloten), vallen echter binnen het toepassingsgebied van deze standaard. Bovendien is deze standaard van toepassing wanneer een entiteit bedragen die betrekking hebben op derivaten omrekent van haar functionele valuta in haar presentatievaluta.

5 Deze standaard is niet van toepassing op de administratieve verwerking van afdekkingstransacties voor posten luidende in vreemde valuta, met inbegrip van de afdekking van een netto-investering in een buitenlandse activiteit. IAS 39 is van toepassing op de administratieve verwerking van afdekkingstransacties.

6 Deze standaard is van toepassing op de presentatie van de jaarrekening van een entiteit luidende in vreemde valuta en zet de vereisten uiteen die, bij naleving, resulteren in een jaarrekening die in overeenstemming is met de International Financial Reporting Standards. Voor omrekeningen van financiële informatie in een vreemde valuta die niet aan deze vereisten voldoen, specificeert deze standaard de informatie die in de toelichting moet worden vermeld.

7 Deze standaard is niet van toepassing op de presentatie in een kasstroomoverzicht van kasstromen die voortvloeien uit transacties in een vreemde valuta, of op de omrekening van kasstromen van een buitenlandse activiteit (zie IAS 7 *Het kasstroomoverzicht*).

([1]) Zie ook SIC-7 Invoering van de euro.

▼B

DEFINITIES

8 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

De *slotkoers* is de precieze wisselkoers op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

Een *wisselkoersverschil* is het verschil dat voortvloeit uit de omrekening van een gegeven aantal eenheden van een vreemde valuta in een andere valuta tegen verschillende wisselkoersen.

De *wisselkoers* is de ruilratio tussen twee valuta's.

▼M33

Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)

▼B

Een *vreemde valuta* is iedere andere valuta dan de functionele valuta van de entiteit.

Een *buitenlandse activiteit* is een entiteit die een dochteronderneming, geassocieerde deelneming, ►M32 gezamenlijke overeenkomst ◄ of filiaal van de verslaggevende entiteit is en waarvan de activiteiten zijn gebaseerd of worden uitgevoerd in een ander land dan het land van de verslaggevende entiteit of in een andere valuta dan de valuta van de verslaggevende entiteit.

De *functionele valuta* is de valuta in de voornaamste economische omgeving waarin de entiteit actief is.

Een *groep* verwijst naar een moedermaatschappij en al haar dochterondernemingen.

Monetaire posten zijn aangehouden valuta-eenheden en activa en verplichtingen die ontvangen of betaald moeten worden in een vast of vast te stellen aantal valuta-eenheden.

De *netto-investering in een buitenlandse activiteit* is het bedrag van het belang dat de verslaggevende entiteit heeft in de nettoactiva van die activiteit.

De *presentatievaluta* is de valuta waarin de jaarrekening wordt gepresenteerd.

De *precieze wisselkoers* is de wisselkoers bij onmiddellijke levering.

Uitwerking van de definities

Functionele valuta

9 De voornaamste economische omgeving waarin een entiteit actief is, is normaliter de voornaamste omgeving waarin zij geldmiddelen genereert en uitgeeft. Een entiteit moet bij de bepaling van de functionele valuta rekening houden met de volgende factoren:

(a) de valuta:

(i) die hoofdzakelijk bepalend is voor de verkoopprijs van goederen en diensten (dit zal vaak de valuta zijn waarin de verkoopprijs van de goederen en diensten wordt uitgedrukt en afgewikkeld); en

(ii) van het land waarvan de concurrentiekrachten en de regelgeving hoofdzakelijk de verkoopprijs van haar goederen en diensten bepalen;

(b) de valuta die hoofdzakelijk bepalend is voor de arbeids- en materiaalkosten, en andere kosten voor de levering van goederen en de verlening van diensten (dit zal vaak de valuta zijn waarin dergelijke kosten zijn uitgedrukt en worden afgewikkeld).

▼B

10 Ook de volgende factoren kunnen een indicatie zijn van de functionele valuta van een entiteit:

(a) de valuta waarin middelen uit financieringsactiviteiten (dat wil zeggen bij uitgifte van schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten) worden gegenereerd;

(b) de valuta waarin ontvangsten uit operationele activiteiten gewoonlijk worden aangehouden.

11 Bij het bepalen van de functionele valuta van een buitenlandse activiteit, alsook bij het beantwoorden van de vraag of de functionele valuta van de buitenlandse activiteit dezelfde is als die van de verslaggevende entiteit (de verslaggevende entiteit is in deze context de entiteit die de buitenlandse activiteit heeft in de juridische vorm van een dochteronderneming, filiaal, geassocieerde deelneming of ►M32 gezamenlijke overeenkomst ◄), wordt rekening gehouden met de volgende aanvullende factoren:

(a) of de bedrijfsactiviteiten van de buitenlandse activiteit worden uitgevoerd als verlengstuk van die van de verslaggevende entiteit, in plaats van dat de uitvoering plaatsvindt met een belangrijke mate van zelfstandigheid. Een voorbeeld van de eerstgenoemde situatie is wanneer een buitenlandse activiteit alleen goederen verkoopt die ze van de verslaggevende entiteit heeft geïmporteerd en de opbrengsten daarvan aan haar overmaakt. Een voorbeeld van de laatstgenoemde situatie is wanneer de buitenlandse activiteit geldmiddelen en andere monetaire posten accumuleert, lasten oploopt, baten genereert en leningen aangaat, en dit alles hoofdzakelijk in de lokale valuta van de buitenlandse activiteit;

(b) of de transacties met de verslaggevende entiteit een groot of een klein onderdeel uitmaken van de activiteiten van de buitenlandse activiteit;

(c) of de kasstromen uit de activiteiten van de buitenlandse activiteit rechtstreeks van invloed zijn op de kasstromen van de verslaggevende entiteit en onmiddellijk beschikbaar zijn om aan haar te worden overgemaakt;

(d) of de kasstromen uit de activiteiten van de buitenlandse activiteit volstaan om bestaande en normaliter verwachte schuldverplichtingen te kunnen voldoen zonder dat de verslaggevende entiteit geldmiddelen beschikbaar stelt.

12 Wanneer bovengenoemde aanwijzingen een gemengd beeld geven en er onduidelijkheid bestaat over de functionele valuta, dan moet het management op oordeelkundige wijze de functionele valuta bepalen als zijnde de valuta die de economische gevolgen van de onderliggende transacties, gebeurtenissen en omstandigheden op de meest getrouwe wijze weergeeft. Hierbij kent het management het meeste gewicht toe aan de primaire aanwijzingen in alinea 9, alvorens rekening te houden met de aanwijzingen die zijn vervat in alinea's 10 en 11, die bedoeld zijn om aanvullende en ondersteunende aanwijzingen op te leveren om de functionele valuta van de entiteit te bepalen.

13 De functionele valuta van een entiteit weerspiegelt de voor haar relevante onderliggende transacties, gebeurtenissen en omstandigheden. Bijgevolg wordt de functionele valuta, wanneer deze eenmaal is vastgesteld, niet gewijzigd, tenzij deze onderliggende transacties, gebeurtenissen en omstandigheden wijzigingen hebben ondergaan.

14 Indien de functionele valuta de valuta is van een economie met hyperinflatie, wordt de jaarrekening van de entiteit aangepast overeenkomstig IAS 29 *Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie.* Een entiteit kan niet ontkomen aan een aanpassing overeenkomstig IAS 29 door bijvoorbeeld als functionele valuta te kiezen voor een andere valuta dan de functionele valuta die overeenkomstig deze standaard wordt bepaald (zoals de functionele valuta van de moedermaatschappij van de entiteit).

▼B

Netto-investering in een buitenlandse activiteit

15 Een entiteit kan een monetaire post hebben in de vorm van een vordering op of een schuld aan een buitenlandse activiteit. Een post waarvan de afwikkeling niet in de nabije toekomst is gepland en die in de nabije toekomst waarschijnlijk niet zal worden afgewikkeld, maakt in wezen deel uit van de netto-investering van de entiteit in die buitenlandse activiteit, en wordt administratief verwerkt overeenkomstig alinea's 32 en 33. Tot dergelijke monetaire posten kunnen ook vorderingen op lange termijn of langlopende leningen behoren. Handelsvorderingen en handelsschulden behoren hier niet toe.

15A De entiteit die een in alinea 15 bedoelde monetaire post heeft in de vorm van een vordering op of een schuld aan een buitenlandse activiteit, kan elke dochteronderneming van een groep zijn. Stel bijvoorbeeld dat een entiteit twee dochterondernemingen heeft, A en B. Dochteronderneming B is een buitenlandse activiteit. Dochteronderneming A kent een lening toe aan dochteronderneming B. De uit de lening voortvloeiende vordering van dochteronderneming A op dochteronderneming B maakt deel uit van de netto-investering van de entiteit in dochteronderneming B indien de afwikkeling van de lening niet in de nabije toekomst is gepland en de lening in de nabije toekomst waarschijnlijk niet zal worden afgewikkeld. Dit geldt ook indien dochteronderneming A zelf een buitenlandse activiteit is.

Monetaire posten

16 Het belangrijkste kenmerk van een monetaire post is het recht op ontvangst (of de verplichting tot levering) van een vast of een vast te stellen aantal valuta-eenheden. Voorbeelden hiervan zijn: pensioenen en andere personeelsbeloningen die in contanten moeten worden betaald; voorzieningen die in contanten moeten worden voldaan; en dividenden in contanten die als een verplichting worden opgenomen. Evenzo is een contract voor de ontvangst (of levering) van een variabel aantal eigenvermogensinstrumenten van de entiteit zelf (of aan de entiteit zelf) of een variabel bedrag aan activa waarvan de te ontvangen (of te leveren) reële waarde gelijk is aan een vastgesteld of vast te stellen aantal valuta-eenheden, ook een monetaire post. Daarentegen is het belangrijkste kenmerk van een niet-monetaire post de afwezigheid van een recht op ontvangst (of een verplichting tot levering) van een vast of een vast te stellen aantal valuta-eenheden. Voorbeelden hiervan zijn: vooruitbetaalde bedragen voor goederen en diensten (bijvoorbeeld vooruitbetaalde huur); goodwill; immateriële activa; voorraden; materiële vaste activa; en voorzieningen die moeten worden afgewikkeld door de levering van een niet-monetair actief.

SAMENVATTING VAN DE DOOR DEZE STANDAARD VOORGESCHREVEN BENADERING

17 Bij de opstelling van de jaarrekening bepaalt iedere entiteit de functionele valuta in overeenstemming met alinea's 9 tot en met 14, ongeacht of er sprake is van een zelfstandige entiteit, een entiteit met buitenlandse activiteiten (zoals een moedermaatschappij) of een buitenlandse activiteit (zoals een dochteronderneming of een filiaal). De entiteit rekent posten in vreemde valuta om in de functionele valuta en rapporteert de gevolgen van een dergelijke omrekening overeenkomstig alinea's 20 tot en met 37 en alinea 50.

▼B

18 Vele verslaggevende entiteiten omvatten een aantal individuele entiteiten (bijvoorbeeld een groep bestaat uit een moedermaatschappij en één of meer dochterondernemingen). Verschillende soorten entiteiten kunnen beleggingen hebben in geassocieerde deelnemingen of ►M32 gezamenlijke overeenkomsten ◄, ongeacht of zij tot een groep behoren of anderszins. Zij hebben mogelijk ook filialen. Het is noodzakelijk dat de resultaten en de financiële positie van elke individuele entiteit die deel uitmaakt van de verslaggevende entiteit omgerekend worden in de valuta waarin de verslaggevende entiteit haar jaarrekening presenteert. Op grond van deze standaard mag een verslaggevende entiteit de jaarrekening presenteren in gelijk welke valuta (of valuta's). De resultaten en de financiële positie van elke individuele entiteit binnen de verslaggevende entiteit die een andere functionele valuta heeft dan de presentatievaluta, worden omgerekend in overeenstemming met alinea's 38 tot en met 50.

►M32 19 Op grond van deze standaard mag een zelfstandige entiteit die een jaarrekening opstelt of een entiteit die een enkelvoudige jaarrekening opstelt overeenkomstig IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* haar jaarrekening in gelijk welke valuta (of valuta's) presenteren. ◄ Indien de presentatievaluta van de entiteit verschilt van haar functionele valuta, moeten ook haar resultaten en de financiële positie in de presentatievaluta worden omgerekend overeenkomstig alinea's 38 tot en 50.

RAPPORTERING IN DE FUNCTIONELE VALUTA VAN TRANSACTIES IN VREEMDE VALUTA

Eerste opname

20 Een transactie in vreemde valuta is een transactie die is uitgedrukt in een vreemde valuta of die moet worden afgewikkeld in een vreemde valuta, met inbegrip van transacties die ontstaan wanneer een entiteit:

(a) goederen of diensten koopt of verkoopt waarvan de prijs in een vreemde valuta luidt;

(b) middelen leent of uitleent en de te betalen of ontvangen bedragen luiden in een vreemde valuta; dan wel

(c) anderszins activa verwerft of vervreemdt, of verplichtingen aangaat of afwikkelt, die in een vreemde valuta luiden.

21 Een transactie in vreemde valuta moet, bij eerste opname in de functionele valuta, worden opgenomen door op het bedrag in vreemde valuta de precieze wisselkoers toe te passen die op de datum van de transactie geldt tussen de functionele valuta en de vreemde valuta.

22 De transactiedatum is de datum waarop de transactie voor het eerst in aanmerking komt voor opname overeenkomstig de International Financial Reporting Standards. Om praktische redenen wordt vaak een koers gebruikt die de werkelijke koers op de datum van de transactie benadert, bijvoorbeeld de gemiddelde koers voor een week of maand kan worden gebruikt voor alle transacties in elke vreemde valuta die tijdens die periode plaatsvinden. Indien de wisselkoersen echter aanzienlijk schommelen, is het gebruik van de gemiddelde koers voor een periode ongepast.

▼M5

Rapportering aan het eind van latere verslagperioden

▼M33

23 **Aan het eind van elke verslagperiode:**

▼B

(a) monetaire posten die in een vreemde valuta luiden, worden omgerekend op basis van de slotkoers;

(b) niet-monetaire posten die op basis van de historische kostprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta, worden omgerekend op basis van de wisselkoers die geldt op de transactiedatum; en

▼M33

(c) **moeten niet-monetaire posten die tegen reële waarde worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend op basis van de wisselkoersen die golden op de datum waarop de reële waarde werd bepaald.**

▼B

24 De boekwaarde van een post wordt bepaald in overeenstemming met andere relevante standaarden. Zo kunnen materiële vaste activa overeenkomstig IAS 16 *Materiële vaste activa* worden gewaardeerd op basis van de reële waarde of de historische kostprijs. Indien de boekwaarde wordt vastgesteld in een vreemde valuta, wordt het bedrag in overeenstemming met deze standaard omgerekend in de functionele valuta, ongeacht of de boekwaarde wordt bepaald op basis van de historische kostprijs of de reële waarde.

25 De boekwaarde van sommige posten wordt bepaald door twee of meer bedragen met elkaar te vergelijken. Zo is de boekwaarde van voorraden volgens IAS 2 *Voorraden* de laagste waarde van de kostprijs en de opbrengstwaarde. Zo ook is, overeenkomstig IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* de boekwaarde van een actief waarvoor een aanwijzing van een bijzondere waardevermindering bestaat, de laagste waarde van de boekwaarde, alvorens rekening te houden met mogelijke bijzondere waardeverminderingsverliezen, en de realiseerbare waarde van het actief. Wanneer een dergelijk actief een niet-monetair actief is en de waarde in een vreemde valuta wordt bepaald, wordt de boekwaarde bepaald door een vergelijking te maken tussen:

(a) de kostprijs of de boekwaarde, al naargelang het geval, omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop het bedrag bepaald werd (dat wil zeggen de koers op de transactiedatum voor een post die gewaardeerd wordt op basis van de historische kostprijs); en

(b) de opbrengstwaarde of de realiseerbare waarde, al naargelang het geval, omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de waarde werd vastgesteld (bijvoorbeeld de slotkoers op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄).

Het gevolg van deze vergelijking kan zijn dat een bijzonder waardeverminderingsverlies opgenomen wordt in de functionele valuta, terwijl het niet zou worden opgenomen in de vreemde valuta, of omgekeerd.

26 Indien verschillende wisselkoersen beschikbaar zijn, wordt de koers gebruikt waartegen de toekomstige kasstromen uit de transactie of het saldo zouden kunnen zijn afgewikkeld indien deze kasstromen hadden plaatsgevonden op de datum van de waardering. Wanneer twee valuta's onderling tijdelijk niet kunnen worden ingewisseld, wordt de eerstvolgende koers gebruikt waartegen inwisseling mogelijk is.

Opname van wisselkoersverschillen

27 IAS 39 is, zoals vermeld in alinea 3, van toepassing op de administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting) voor posten luidende in vreemde valuta. De toepassing van hedge accounting vereist dat een entiteit sommige wisselkoersverschillen anders verwerkt dan de in deze standaard vereiste verwerking van wisselkoersverschillen. IAS 39 schrijft bijvoorbeeld voor dat wisselkoersverschillen op monetaire posten die kunnen worden aangemerkt als afdekkingsinstrumenten bij een kasstroomafdekking, ►M5 in eerste instantie in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen ◄, voor zover de afdekking effectief is.

▼B

28 Wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de afwikkeling van monetaire posten of uit de omrekening van de monetaire posten tegen een koers die verschilt van de koers waartegen ze in de verslagperiode of in voorgaande jaarrekeningen bij eerste opname zijn omgerekend, moeten in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen in de periode waarin ze zich voordoen, behoudens het bepaalde in alinea 32.

29 Indien monetaire posten ontstaan uit een transactie in vreemde valuta en de wisselkoers op de transactiedatum verschilt van de wisselkoers op de afwikkelingsdatum, dan resulteert hieruit een wisselkoersverschil. Als de transactie wordt afgewikkeld binnen dezelfde verslagperiode als waarin de transactie plaatsvond, wordt het gehele wisselkoersverschil in die periode opgenomen. Als de transactie echter in een latere verslagperiode wordt afgewikkeld, wordt het wisselkoersverschil dat in iedere verslagperiode tot de afwikkelingsdatum wordt opgenomen, bepaald op basis van de wijziging in de wisselkoersen in iedere afzonderlijke periode.

30 Wanneer een winst of een verlies op een niet-monetaire post ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten wordt opgenomen ◄, moet een eventuele wisselkoerscomponent van die winst of dat verlies ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen ◄. Wanneer daarentegen een winst of een verlies op een niet-monetaire post in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgenomen, moet een eventuele wisselkoerscomponent van die winst of dat verlies in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen.

31 Andere standaarden vereisen dat sommige winsten en verliezen ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen ◄. Zo vereist IAS 16 dat sommige winsten en verliezen die voortvloeien uit de herwaardering van materiële vaste activa ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen ◄. Wanneer de waarde van een dergelijk actief in een vreemde valuta wordt bepaald, vereist alinea 23(c) van deze standaard dat het geherwaardeerde bedrag omgerekend wordt tegen de koers op het moment waarop de waarde bepaald wordt, en dat het hieruit voortvloeiende wisselkoersverschil ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten wordt opgenomen ◄.

32 Wisselkoersverschillen die voortvloeien uit een monetaire post die deel uitmaakt van de netto-investering van een verslaggevende entiteit in een buitenlandse activiteit (zie alinea 15) moeten worden opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ van de enkelvoudige jaarrekening van de verslaggevende entiteit of in de jaarrekening van de buitenlandse activiteit, al naargelang het geval. In de jaarrekening waarin de buitenlandse activiteit en de verslaggevende entiteit zijn opgenomen (bijvoorbeeld de geconsolideerde jaarrekening indien de buitenlandse activiteit een dochteronderneming is), moeten dergelijke wisselkoersverschillen ►M5 aanvankelijk worden opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten en moeten ze van het eigen vermogen worden overgeboekt naar de winst of het verlies ◄ na afstoting van een netto-investering overeenkomstig alinea 48.

33 Wanneer een monetaire post deel uitmaakt van een netto-investering van een verslaggevende entiteit in een buitenlandse activiteit en is uitgedrukt in de functionele valuta van de verslaggevende entiteit ontstaat er, overeenkomstig alinea 28, een wisselkoersverschil in de jaarrekening van de buitenlandse activiteit. Indien een dergelijke post is uitgedrukt in de functionele valuta van de buitenlandse activiteit ontstaat er, overeenkomstig alinea 28, een wisselkoersverschil in de enkelvoudige jaarrekening van de buitenlandse activiteit. Indien een dergelijke post is uitgedrukt in een andere valuta dan de functionele valuta van ofwel de verslaggevende entiteit, ofwel de buitenlandse activiteit, ontstaat er, overeenkomstig alinea 28, een wisselkoersverschil in de enkelvoudige jaarrekening van de verslaggevende entiteit en in de jaarrekening van de buitenlandse activiteit. Dergelijke wisselkoersverschillen ►M5 worden opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten ◄ in de jaarrekening waarin de buitenlandse activiteit en de verslaggevende entiteit beide zijn opgenomen (dat wil zeggen de jaarrekening waarin de buitenlandse activiteit ►M32 ——————— ◄ verwerkt is volgens de „equity”-methode).

▼B

34 Wanneer een entiteit de boekhouding in een andere valuta dan in haar functionele valuta voert, worden alle bedragen op het tijdstip waarop de entiteit haar jaarrekening opstelt, omgerekend in de functionele valuta, overeenkomstig alinea's 20 tot en met 26. Deze werkwijze genereert dezelfde bedragen in de functionele valuta als wanneer de posten aanvankelijk in de functionele valuta zouden zijn geboekt. Zo worden monetaire posten omgerekend in de functionele valuta op basis van de slotkoers, en worden niet-monetaire posten die gewaardeerd worden op basis van de historische kostprijs omgerekend op basis van de wisselkoers op de datum van de transactie die tot hun opname heeft geleid.

Verandering van functionele valuta

35 Als een entiteit van functionele valuta verandert, moet de entiteit de omrekeningsprocedures die van toepassing zijn op de nieuwe functionele valuta prospectief toepassen vanaf de datum waarop de wijziging heeft plaatsgevonden.

36 Zoals vermeld in alinea 13 weerspiegelt de functionele valuta van een entiteit de voor de entiteit relevante onderliggende transacties, gebeurtenissen en omstandigheden. Bijgevolg kan de functionele valuta, wanneer deze eenmaal is vastgesteld, slechts worden gewijzigd wanneer deze onderliggende transacties, gebeurtenissen en omstandigheden wijzigingen hebben ondergaan. Zo kan een wijziging in de valuta die hoofdzakelijk bepalend is voor de verkoopprijzen van goederen en diensten leiden tot een verandering van de functionele valuta van de entiteit.

37 De gevolgen van een wijziging in de functionele valuta moeten prospectief worden verwerkt. Met andere woorden een entiteit rekent alle posten om in de nieuwe functionele valuta op basis van de wisselkoers op de datum waarop de wijziging heeft plaatsgevonden. De bedragen die voortvloeien uit deze omrekening voor niet-monetaire posten worden verwerkt als zijnde de historische kostprijs van deze posten. ►M5 Wisselkoersverschillen die ontstaan uit de omrekening van een buitenlandse activiteit die voorheen overeenkomstig de alinea's 32 en 39(c) werden opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten worden niet van het eigen vermogen overgeboekt naar de winst of het verlies zolang de activiteit niet wordt afgestoten. ◄

GEBRUIK VAN EEN PRESENTATIEVALUTA DIE VERSCHILT VAN DE FUNCTIONELE VALUTA

Omrekening in de presentatievaluta

38 Een entiteit kan haar jaarrekening in elke valuta (of meerdere valuta's) presenteren. Indien de presentatievaluta verschilt van de functionele valuta van de entiteit, moet ze de resultaten en de financiële positie omrekenen in de presentatievaluta. Wanneer bijvoorbeeld een groep afzonderlijke entiteiten omvat die een verschillende functionele valuta hanteren, worden de resultaten en de financiële positie van elke entiteit uitgedrukt in een gemeenschappelijke valuta, zodat een geconsolideerde jaarrekening kan worden gepresenteerd.

▼M31

39 De resultaten en de financiële positie van een entiteit waarvan de functionele valuta niet de valuta is van een economie met hyperinflatie moeten als volgt worden omgerekend in een andere presentatievaluta:

▼B

(a) de activa en verplichtingen moeten voor elke gepresenteerde balans (dat wil zeggen met inbegrip van de vergelijkende cijfers) worden omgerekend tegen de slotkoers op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

▼M31

(b) de baten en lasten moeten voor elk overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten (dat wil zeggen met inbegrip van vergelijkende cijfers) worden omgerekend tegen de wisselkoersen op de transactiedata; en

▼B

(c) alle resulterende wisselkoersverschillen moeten ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen.

40 Om praktische redenen wordt voor de omrekening van de baten en lasten vaak een koers gebruikt die de koersen op de transactiedata benadert (bijvoorbeeld de gemiddelde koers over de periode). Indien de wisselkoersen echter aanzienlijk schommelen, is het gebruik van de gemiddelde koers voor een periode ongepast.

41 De wisselkoersverschillen waarnaar in alinea 39(c) wordt verwezen, komen voort uit:

▼M5

(a) de omrekening van baten en lasten tegen de wisselkoersen op de transactiedata, en de omrekening van activa en verplichtingen tegen de slotkoers;

▼B

(b) de omrekening van de nettoactiva bij aanvang van de periode tegen een slotkoers die verschilt van de vorige slotkoers.

►M5 Deze wisselkoersverschillen worden niet opgenomen in winst of verlies omdat de wijzigingen in de wisselkoersen nauwelijks of geen rechtstreekse gevolgen hebben voor de huidige en toekomstige kasstromen uit bedrijfsactiviteiten. Het cumulatieve bedrag van de wisselkoersverschillen wordt in een afzonderlijke component van het eigen vermogen opgenomen tot de buitenlandse activiteit wordt afgestoten. Als de wisselkoersverschillen betrekking hebben op een buitenlandse activiteit die geconsolideerd wordt maar geen 100 %-dochteronderneming is, ◄ worden de cumulatieve wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening en die kunnen worden toegerekend aan minderheidsbelangen, toegerekend aan en opgenomen als onderdeel van minderheidsbelangen in de geconsolideerde balans.

42 De resultaten en de financiële positie van een entiteit waarvan de functionele valuta de valuta is van een economie met hyperinflatie moeten als volgt worden omgerekend in een andere presentatievaluta:

(a) alle bedragen (dat wil zeggen de activa, verplichtingen, posten van eigen vermogen, baten en lasten, met inbegrip van de vergelijkende cijfers) moeten worden omgerekend tegen de slotkoers op het recentste ►M5 einde van de verslagperiode ◄, behalve

(b) wanneer bedragen worden omgerekend in de valuta van een economie zonder hyperinflatie; in dit geval moeten de vergelijkende cijfers de cijfers zijn die in de desbetreffende jaarrekening van het voorgaande jaar als cijfers over het verslagjaar zijn gepresenteerd (dat wil zeggen niet aangepast voor daaropvolgende prijswijzigingen of daaropvolgende wisselkoerswijzigingen).

43 Als de functionele valuta van een entiteit de valuta van een economie met hyperinflatie is, moet de entiteit haar jaarrekening overeenkomstig IAS 29 aanpassen alvorens de omrekeningsmethode die in alinea 42 is uiteengezet toe te passen, behalve de vergelijkende cijfers die omgerekend worden in de valuta van een economie zonder hyperinflatie (zie alinea 42(b)). Als een economie niet langer hyperinflatoir is en de entiteit niet langer haar jaarrekening overeenkomstig IAS 29 aanpast, moet zij als historische kostprijs voor de omrekening in de presentatievaluta uitgaan van de bedragen die zijn aangepast aan het prijsniveau op het tijdstip met ingang waarvan de entiteit niet langer haar jaarrekening aanpast.

▼B

Omrekening van een buitenlandse activiteit

44 Naast de alinea's 38 tot en met 43 zijn de alinea's 45 tot en met 47 van toepassing wanneer de resultaten en de financiële positie van een buitenlandse activiteit omgerekend worden in een presentatievaluta, zodat de buitenlandse activiteit in de jaarrekening van de verslaggevende entiteit ►M32 ——————— ◄ kan verwerkt worden volgens de „equity”-methode.

►M32 45 De opname van de resultaten en de financiële positie van een buitenlandse activiteit in die van de verslaggevende entiteit verloopt volgens de normale consolidatieprocedures, zoals de eliminatie van saldi binnen de groep en transacties binnen de groep van een dochteronderneming (zie IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*). ◄ Een monetaire actiefpost (of monetaire passiefpost) binnen de groep, ongeacht of deze lang- of kortlopend is, kan echter niet worden geëlimineerd tegen de corresponderende verplichting (of vordering) binnen de groep, zonder het resultaat van de wisselkoersschommelingen in de geconsolideerde jaarrekening aan te geven. Dit houdt verband met het feit dat de monetaire post een verplichting inhoudt om een valuta tegen een andere valuta in te wisselen, en daarmee de verslaggevende entiteit blootstelt aan een winst of verlies als gevolg van koersschommelingen. ►M5 Bijgevolg wordt een dergelijk wisselkoersverschil verder opgenomen in winst of verlies van de geconsolideerde jaarrekening van de verslaggevende entiteit. Indien het wisselkoersverschil echter voortvloeit uit de in alinea 32 beschreven omstandigheden, wordt het in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen en in een afzonderlijke component van het eigen vermogen verwerkt tot de buitenlandse activiteit wordt afgestoten. ◄

►M32 46 Als de balansdatum van de jaarrekening van een buitenlandse activiteit verschilt van die van de verslaggevende entiteit, stelt de buitenlandse activiteit vaak aanvullende jaarstukken op per dezelfde datum als de jaarrekening van de verslaggevende entiteit. Indien deze niet worden opgesteld, staat IFRS 10 het gebruik van een andere verslagdatum toe, op voorwaarde dat het verschil maximaal drie maanden bedraagt en dat aanpassingen worden doorgevoerd voor de gevolgen van eventuele belangrijke transacties of andere gebeurtenissen die zich tussen de twee verschillende data voordoen. In een dergelijk geval worden de activa en verplichtingen van de buitenlandse activiteit omgerekend tegen de wisselkoers op de balansdatum van de buitenlandse activiteit. Er wordt overeenkomstig IFRS 10 via aanpassingen rekening gehouden met belangrijke wisselkoersveranderingen tot het einde van de verslagperiode van de verslaggevende entiteit. ◄►M32 Dezelfde aanpak wordt gehanteerd bij de toepassing van de equity-methode op geassocieerde deelnemingen en joint ventures in overeenstemming met IAS 28 (herziene versie van 2011). ◄

47 De goodwill die eventueel voortvloeit uit de overname van een buitenlandse activiteit en eventuele aanpassingen naar de reële waarde van de boekwaarde van activa en verplichtingen die voortvloeien uit de overname van die buitenlandse activiteit, moeten worden verwerkt als activa en verplichtingen van de buitenlandse activiteit. Bijgevolg moeten ze worden uitgedrukt in de functionele valuta van de buitenlandse activiteit en moeten ze in overeenstemming met alinea's 39 en 42 worden omgerekend tegen de slotkoers.

▼M11

Afstoting of gedeeltelijke afstoting van een buitenlandse activiteit

▼M5

48 Bij het afstoten van een buitenlandse activiteit moet het cumulatieve bedrag van de wisselkoersverschillen dat verband houdt met die buitenlandse activiteit, opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten en verwerkt in een afzonderlijke component van het eigen vermogen, worden overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst of het verlies (als een herclassificatieaanpassing) wanneer de winst of het verlies op de afstoting wordt opgenomen (zie IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)).

▼M32

48A Naast de vervreemding van het gehele belang van een entiteit in een buitenlandse activiteit, worden de volgende gedeeltelijke vervreemdingen administratief verwerkt als vervreemdingen:

(a) wanneer de gedeeltelijke vervreemding het verlies van zeggenschap inhoudt over een dochteronderneming die een buitenlandse activiteit omvat, ongeacht de vraag of de entiteit na de gedeeltelijke vervreemding een belang zonder overheersende zeggenschap behoudt in haar voormalige dochteronderneming; en

(b) wanneer het behouden belang na de gedeeltelijke vervreemding van een belang in een gezamenlijke overeenkomst of een gedeeltelijke vervreemding van een belang in een geassocieerde deelneming die een buitenlandse activiteit omvat een financieel actief is dat een buitenlandse activiteit omvat.

(c) [verwijderd]

▼M11

48B Bij afstoting van een dochteronderneming die een buitenlandse activiteit omvat, mag het cumulatieve bedrag van de wisselkoersverschillen in verband met die buitenlandse activiteit die aan de minderheidsbelangen zijn toegerekend niet langer in de balans worden opgenomen en mag het niet naar de winst of het verlies worden overgeboekt.

48C Bij gedeeltelijke afstoting van een dochteronderneming die een buitenlandse activiteit omvat, moet de entiteit het evenredige deel van het cumulatieve bedrag van de wisselkoersverschillen dat in niet-gerealiseerde resultaten is opgenomen, opnieuw toerekenen aan de minderheidsbelangen in die buitenlandse activiteit. Bij elke andere gedeeltelijke afstoting van een buitenlandse activiteit moet de entiteit alleen het evenredige deel van het cumulatieve bedrag van de wisselkoersverschillen dat in niet-gerealiseerde resultaten is opgenomen, overboeken naar de winst of het verlies.

48D Een gedeeltelijke afstoting van het belang van een entiteit in een buitenlandse activiteit is elke vermindering in het eigendomsbelang van een entiteit in een buitenlandse activiteit, met uitzondering van de verminderingen in alinea 48A die administratief worden verwerkt als afstotingen.

▼M7

49 Een entiteit kan haar belang in een buitenlandse activiteit geheel of gedeeltelijk afstoten via verkoop, liquidatie en terugbetaling van aandelenkapitaal, of door die buitenlandse activiteit geheel of gedeeltelijk op te geven. Een waardevermindering op de boekwaarde van een buitenlandse activiteit, hetzij wegens haar eigen verliezen, hetzij wegens een door de investeerder opgenomen bijzondere waardevermindering, is geen gedeeltelijke afstoting. Bijgevolg wordt op het moment van een waardevermindering geen deel van de winst of het verlies uit wisselkoersverschillen opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten geherclassificeerd naar de winst of het verlies.

▼B

FISCALE GEVOLGEN VAN ALLE WISSELKOERSVERSCHILLEN

50 Winsten en verliezen op transacties in vreemde valuta en wisselkoersverschillen die ontstaan bij de omrekening van de resultaten en de financiële positie van een entiteit (met inbegrip van een buitenlandse activiteit) in een andere valuta, kunnen fiscale gevolgen hebben. Deze fiscale gevolgen vallen onder het regime van IAS 12 *Winstbelastingen*.

INFORMATIEVERSCHAFFING

51 Als er sprake is van een groep, hebben verwijzingen naar de „functionele valuta” in alinea's 53 en 55 tot en met 57 betrekking op de functionele valuta van de moedermaatschappij.

▼B

52 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) het bedrag van de wisselkoersverschillen die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen, met uitzondering van de wisselkoersverschillen op financiële instrumenten die in overeenstemming met IAS 39 worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄; en

▼M5

(b) de nettowisselkoersverschillen die in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen en die in een afzonderlijke component van het eigen vermogen zijn verwerkt, en een aansluiting tussen het bedrag van die wisselkoersverschillen aan het begin van de periode en het bedrag aan het eind van de periode.

▼B

53 Als de presentatievaluta verschilt van de functionele valuta moeten dat feit, de functionele valuta en de reden voor het gebruik van een andere presentatievaluta worden vermeld.

54 Als er een wijziging is opgetreden in de functionele valuta van de verslaggevende entiteit of van een belangrijke buitenlandse activiteit, moeten dit feit en de reden voor de wijziging van de functionele valuta worden vermeld.

55 Als een entiteit haar jaarrekening presenteert in een andere valuta dan de eigen functionele valuta, mag ze enkel vermelden dat de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards indien de jaarrekening voldoet aan alle vereisten van elke van kracht zijnde standaard en elke van kracht zijnde interpretatie van die standaarden, met inbegrip van de omrekeningsmethode die in alinea's 39 en 42 is uiteengezet.

56 Een entiteit presenteert soms de jaarrekening en andere financiële informatie in een andere valuta dan de eigen functionele valuta, zonder te voldoen aan de vereisten van alinea 55. Een entiteit kan bijvoorbeeld alleen bepaalde posten in de jaarrekening in een andere valuta omrekenen. Of een entiteit met een functionele valuta die niet de valuta van een economie met hyperinflatie is, kan haar jaarrekening in een andere valuta converteren door alle posten om te rekenen tegen de recentste slotkoers. Zulke conversies zijn niet in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards, en de informatieverschaffing uiteengezet in alinea 57 is vereist.

57 Als een entiteit haar jaarrekening of andere financiële informatie weergeeft in een andere valuta dan haar functionele valuta of presentatievaluta, en als niet voldaan wordt aan de vereisten van alinea 55, moet de entiteit:

(a) duidelijk aangeven dat de informatie aanvullende informatie betreft, om deze te onderscheiden van de informatie die in overeenstemming is met de International Financial Reporting Standards;

(b) de valuta vermelden waarin de aanvullende informatie wordt weergegeven; en

(c) de functionele valuta van de entiteit vermelden, alsmede de gehanteerde omrekeningsmethode om de aanvullende informatie te bepalen.

INGANGSDATUM EN OVERGANG

58 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼B

58A *Netto-investering in een buitenlandse activiteit* (Wijzigingen in IAS 21), uitgegeven in december 2005, voegde alinea 15A toe en wijzigde alinea 33. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen.

59 Een entiteit moet alinea 47 prospectief toepassen op alle overnames die plaatsvinden na de aanvang van de financiële verslagperiode waarin de standaard voor het eerst wordt toegepast. Retroactieve toepassing van alinea 47 op eerdere overnames is toegestaan. Voor een overname van een buitenlandse activiteit die prospectief wordt behandeld maar die plaatsvond vóór de datum waarop de standaard voor het eerst wordt toegepast, mag de entiteit voorgaande jaren niet aanpassen en kan ze dienovereenkomstig, in voorkomende gevallen, goodwill en aanpassingen naar de reële waarde die uit die overname voortvloeien verwerken als activa en verplichtingen van de entiteit, in plaats van als activa en verplichtingen van de buitenlandse activiteit. De goodwill en de aanpassingen naar de reële waarde worden derhalve ofwel reeds uitgedrukt in de functionele valuta van de entiteit, ofwel zijn zij niet-monetaire posten luidende in vreemde valuta die worden gerapporteerd op basis van de wisselkoers op de overnamedatum.

60 Alle andere wijzigingen die voortvloeien uit de toepassing van deze standaard moeten worden verwerkt in overeenstemming met de vereisten van IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*.

▼M5

60A IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts wijzigde IAS 1 (herziene versie van 2007) de alinea's 27, 30–33, 37, 39, 41, 45, 48 en 52. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M29

60B IAS 27 (herziene versie van 2008) voegde de alinea's 48A tot en met 48D toe en wijzigde alinea 49. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 27 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

60D Alinea 60B werd gewijzigd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

▼M32

60F De alinea's 3(b), 8, 11, 18, 19, 33, 44, 45, 46 en 48A zijn gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼M33

60G IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in alinea 8 en wijzigde alinea 23. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M31

60H Alinea 39 is gewijzigd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijziging toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼B

INTREKKING VAN ANDERE UITSPRAKEN

61 Deze standaard vervangt IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen* (herziene versie van 1993).

62 Deze standaard vervangt de volgende interpretaties:

(a) SIC-11 *Vreemde valuta — Activering van verliezen die voortvloeien uit ernstige valutadevaluaties*;

(b) SIC-19 *Rapporteringsvaluta — Waardering en presentatie van de jaarrekening volgens IAS 21 en IAS 29;* en

(c) SIC-30 *Rapporteringsvaluta — Omrekening van waarderingsvaluta naar presentatievaluta*.

▼M1

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 23

Financieringskosten

BASISPRINCIPE

1 Financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief vormen een onderdeel van de kostprijs van dat actief. Andere financieringskosten worden als last opgenomen.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Een entiteit moet deze standaard toepassen bij de administratieve verwerking van financieringskosten.

3 Deze standaard behandelt niet de eigenlijke of toegerekende kosten van eigen vermogen, met inbegrip van preferent aandelenkapitaal dat niet als een verplichting is ingedeeld.

▼M45

4 Een entiteit is niet verplicht deze standaard toe te passen op financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van:

(a) een in aanmerking komend actief dat tegen reële waarde wordt gewaardeerd, bijvoorbeeld een biologisch actief dat binnen het toepassingsgebied van IAS 41 *Landbouw* valt; of

▼M1

(b) voorraden die in grote hoeveelheden en op repetitieve basis worden geproduceerd als onderdeel van het gewoonlijke productieproces of anderszins.

DEFINITIES

5 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Financieringskosten zijn rente en andere kosten die een entiteit maakt in verband met het lenen van middelen.

Een *in aanmerking komend actief* is een actief dat noodzakelijkerwijs pas na een aanzienlijke tijdsperiode klaar is voor het beoogde gebruik of voor verkoop.

▼M8

6 Financieringskosten kunnen het volgende omvatten:

(a) rentelasten die volgens de in IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* beschreven effectieve-rentemethode zijn berekend;

(b) [verwijderd]

(c) [verwijderd]

(d) financieringskosten met betrekking tot financiële leases die zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 17 *Leaseovereenkomsten*; en

(e) valutakoersverschillen die voortvloeien uit leningen in vreemde valuta, in zoverre zij als een aanpassing van de rentekosten worden beschouwd.

▼M45

7 Afhankelijk van de omstandigheden kunnen de volgende items in aanmerking komende activa zijn:

▼M1

(a) voorraden;

(b) fabrieken;

▼M1

(c) elektriciteitscentrales;

(d) immateriële activa;

▼M45

(e) vastgoedbeleggingen;

(f) vruchtdragende planten.

▼M1

Financiële activa en voorraden die in een korte tijdsperiode worden geproduceerd als onderdeel van het gewoonlijke productieproces of anderszins, zijn geen in aanmerking komende activa. Activa die op het moment van hun verwerving klaar zijn voor het beoogde gebruik of voor verkoop zijn evenmin in aanmerking komende activa.

OPNAME

8 Een entiteit moet financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief activeren als onderdeel van de kostprijs van dat actief. Een entiteit moet andere financieringskosten als last opnemen in de periode waarin ze zijn gemaakt.

9 Financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief worden opgenomen in de kostprijs van dat actief. Dergelijke financieringskosten worden als deel van de kostprijs van het actief geactiveerd als het waarschijnlijk is dat zij zullen resulteren in toekomstige economische voordelen voor de entiteit en de kostprijs betrouwbaar kan worden bepaald. Wanneer een entiteit IAS 29 *Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie* toepast, moet zij het deel van de financieringskosten dat de inflatie tijdens dezelfde periode compenseert als last opnemen in overeenstemming met alinea 21 van die standaard.

Financieringskosten die in aanmerking komen voor activering

10 De financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, bouw of productie van een in aanmerking komend actief zijn financieringskosten die zouden zijn vermeden indien de uitgaven voor het in aanmerking komende actief niet waren gedaan. Als een entiteit middelen leent met het specifieke doel een bepaald in aanmerking komend actief te verwerven, kunnen de financieringskosten die rechtstreeks verband houden met dat in aanmerking komende actief op eenvoudige wijze worden geïdentificeerd.

11 Het kan moeilijk zijn om een rechtstreeks verband te bepalen tussen bepaalde financieringen en een in aanmerking komend actief, en de financieringskosten te bepalen die anderszins hadden kunnen worden vermeden. Een dergelijke moeilijkheid doet zich bijvoorbeeld voor als de financieringsactiviteiten van een entiteit centraal worden gecoördineerd. Er doen zich eveneens moeilijkheden voor als een groep gebruik maakt van een reeks schuldinstrumenten om middelen te lenen tegen variërende rentevoeten, en deze middelen onder verschillende voorwaarden uitleent aan andere entiteiten binnen de groep. Andere complicaties ontstaan als leningen worden aangegaan die in vreemde valuta luiden of die aan vreemde valuta zijn gekoppeld indien de groep actief is in economieën met een zeer hoge inflatie, en als gevolg van wisselkoersschommelingen. Bijgevolg is het moeilijk te bepalen welk bedrag van de financieringskosten rechtstreeks is toe te rekenen aan de verwerving van een in aanmerking komend actief en is er een zekere oordeelsvorming vereist.

12 In zoverre een entiteit middelen leent met het specifieke doel een in aanmerking komend actief te verwerven, moet de entiteit het bedrag van de financieringskosten dat in aanmerking komt voor activering bepalen als de effectieve financieringskosten van die lening tijdens de periode, verminderd met enige beleggingsinkomsten uit de tijdelijke belegging van die lening.

▼M1

13 De financieringsregelingen voor een in aanmerking komend actief kunnen ertoe leiden dat een entiteit geleende middelen verwerft en daarmee verband houdende financieringskosten maakt vóór sommige of alle middelen worden gebruikt voor uitgaven in verband met het in aanmerking komende actief. In dergelijke gevallen worden de middelen vaak tijdelijk belegd tot ze kunnen worden uitgegeven voor het in aanmerking komende actief. Bij de bepaling van het bedrag van de financieringskosten dat tijdens een periode in aanmerking komt voor activering, worden eventuele beleggingsinkomsten die op dergelijke middelen zijn verkregen in mindering gebracht op de gemaakte financieringskosten.

14 In zoverre een entiteit middelen leent voor algemene doeleinden en deze aanwendt met het oog op het verwerven van een in aanmerking komend actief, moet de entiteit het bedrag van de financieringskosten dat in aanmerking komt voor activering bepalen door een activeringspercentage toe te passen op de uitgaven voor dat actief. Het activeringspercentage moet gelijk zijn aan het gewogen gemiddelde van de financieringskosten die van toepassing zijn op de leningen van de entiteit die uitstaan tijdens de periode, met uitsluiting van leningen die specifiek zijn aangegaan met het oog op de verwerving van een in aanmerking komend actief. Het bedrag van de financieringskosten dat een entiteit tijdens een periode activeert, mag niet hoger liggen dan het bedrag van de financieringskosten dat zij tijdens die periode heeft uitgegeven.

15 In sommige gevallen is het geëigend om alle leningen van de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen op te nemen in de berekening van een gewogen gemiddelde van de financieringskosten. In andere gevallen is het geëigend dat elke dochteronderneming een gewogen gemiddelde hanteert van de financieringskosten die op haar eigen leningen van toepassing zijn.

De boekwaarde van het in aanmerking komende actief overschrijdt zijn realiseerbare waarde

16 Indien de boekwaarde of de verwachte uiteindelijke kostprijs van het in aanmerking komende actief hoger ligt dan zijn realiseerbare waarde of opbrengstwaarde, wordt de boekwaarde afgeschreven of afgewaardeerd in overeenstemming met de vereisten van andere International Accounting Standards. In bepaalde gevallen wordt het bedrag van de afschrijving of afwaardering teruggeboekt in overeenstemming met die andere International Accounting Standards.

Begin van de activering

17 De activering van financieringskosten als onderdeel van de kostprijs van een in aanmerking komend actief moet aanvangen op de aanvangsdatum. De aanvangsdatum voor activering is de datum waarop de entiteit voor het eerst voldoet aan elk van de volgende voorwaarden:

(a) ze doet uitgaven voor het actief;

(b) ze maakt financieringskosten; en

(c) ze onderneemt activiteiten die nodig zijn om het actief voor te bereiden op zijn beoogde gebruik of verkoop.

▼M1

18 Uitgaven voor een in aanmerking komend actief omvatten uitsluitend die uitgaven die hebben geleid tot betalingen in contanten, de overdracht van andere activa of het aangaan van rentedragende verplichtingen. Enige ontvangen betalingen naar rato van de voortgang van het werk en steun die in verband met het actief werd verkregen (zie IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun*), worden in mindering gebracht op de uitgaven. De gemiddelde boekwaarde van het actief tijdens een periode, met inbegrip van reeds geactiveerde financieringskosten, is gewoonlijk een redelijke benadering van de uitgaven waarop het activeringspercentage in die periode wordt toegepast.

19 De activiteiten die nodig zijn om het actief voor te bereiden op zijn beoogde gebruik of verkoop, omvatten meer dan de fysieke bouw van het actief. Ze omvatten het technische en administratieve werk vóór de aanvang van de eigenlijke bouw, zoals activiteiten in verband met het verkrijgen van vergunningen vóór de aanvang van de eigenlijke bouw. Dergelijke activiteiten omvatten echter niet het houden van een actief als er geen productie of ontwikkeling plaatsvindt die de toestand van het actief verandert. Financieringskosten die bijvoorbeeld worden gemaakt terwijl terreinen gebruiksklaar worden gemaakt, worden geactiveerd tijdens de periode waarin de activiteiten in verband daarmee plaatsvinden. Anderzijds komen financieringskosten die worden gemaakt terwijl voor bouwdoeleinden verworven grond wordt gehouden zonder dat er enige ontwikkelingsactiviteit plaatsvindt, niet in aanmerking voor activering.

Opschorting van de activering

20 Een entiteit moet de activering van financieringskosten opschorten tijdens lange perioden waarin ze de actieve ontwikkeling van een in aanmerking komend actief onderbreekt.

21 Een entiteit kan financieringskosten maken tijdens een lange periode waarin ze de activiteiten die nodig zijn om een actief voor te bereiden op zijn beoogde gebruik of verkoop onderbreekt. Dergelijke kosten zijn kosten voor het houden van gedeeltelijk voltooide activa en komen niet voor activering in aanmerking. Normaliter schort een entiteit de activering van financieringskosten echter niet op tijdens een periode waarin ze omvangrijke technische en administratieve werkzaamheden uitvoert. Een entiteit schort de activering van financieringskosten evenmin op als een tijdelijk uitstel een noodzakelijk onderdeel vormt van het proces om een actief klaar te maken voor zijn beoogde gebruik of verkoop. De activering wordt bijvoorbeeld voortgezet tijdens de lange periode waarin een hoog waterpeil leidt tot uitstel bij de bouw van een brug, indien een dergelijk hoog waterpeil tijdens de bouwperiode normaal is in het betreffende geografische gebied.

Beëindiging van de activering

22 Een entiteit moet de activering van financieringskosten beëindigen als vrijwel alle activiteiten die nodig zijn om het in aanmerking komende actief voor te bereiden op zijn beoogde gebruik of verkoop zijn voltooid.

23 Een actief is gewoonlijk klaar voor zijn beoogde gebruik of verkoop als de eigenlijke bouw van het actief is voltooid, zelfs indien er nog administratieve routinewerkzaamheden moeten worden afgehandeld. Indien er slechts kleine wijzigingen overblijven, zoals de inrichting van een gebouw volgens de aanwijzingen van de koper of de gebruiker, vormt dit een aanwijzing dat vrijwel alle activiteiten zijn voltooid.

▼M1

24 Als een entiteit de bouw van een in aanmerking komend actief in verschillende delen voltooit en elk deel afzonderlijk kan worden gebruikt terwijl de bouw van andere delen wordt voortgezet, moet de entiteit de activering van financieringskosten beëindigen wanneer vrijwel alle activiteiten die nodig zijn om dat deel voor te bereiden op zijn beoogde gebruik of verkoop zijn voltooid.

25 Een bedrijvenpark met verschillende gebouwen die elk afzonderlijk kunnen worden gebruikt, is een voorbeeld van een in aanmerking komend actief waarvan elk onderdeel kan worden gebruikt terwijl de bouw van de andere onderdelen wordt voortgezet. Een voorbeeld van een in aanmerking komend actief dat voltooid moet zijn vóór enig onderdeel kan worden gebruikt, is een fabriek waarin verschillende productieprocessen in een bepaalde volgorde moeten worden uitgevoerd in verschillende delen van de fabriek op hetzelfde terrein, zoals een staalfabriek.

INFORMATIEVERSCHAFFING

26 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) het bedrag van de financieringskosten dat tijdens de periode is geactiveerd; en

(b) het activeringspercentage dat is toegepast bij het bepalen van het bedrag van de financieringskosten dat voor activering in aanmerking komt.

OVERGANGSBEPALINGEN

27 Indien de toepassing van deze standaard leidt tot een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving, moet een entiteit deze standaard toepassen op financieringskosten die verband houden met in aanmerking komende activa waarvoor de aanvangsdatum voor activering gelegen is op of na de ingangsdatum.

28 Een entiteit mag echter een willekeurige datum vóór de ingangsdatum aanwijzen en de standaard toepassen op financieringskosten die verband houden met alle in aanmerking komende activa waarvoor de aanvangsdatum voor activering op of na die datum gelegen is.

INGANGSDATUM

29 Een entiteit moet deze standaard toepassen voor jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze standaard toepast vanaf een datum vóór 1 januari 2009, moet zij dit feit vermelden.

▼M8

29A Alinea 6 is gewijzigd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M1

INTREKKING VAN IAS 23 (HERZIENE VERSIE VAN 1993)

30 Deze standaard vervangt de in 1993 herziene versie van IAS 23 *Financieringskosten*.

▼M26

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 24

Informatieverschaffing over verbonden partijen

DOEL

1 Het doel van deze standaard is ervoor te zorgen dat de jaarrekening van een entiteit de nodige informatie bevat om de aandacht te vestigen op de mogelijkheid dat haar financiële positie en de winst of het verlies kunnen zijn beïnvloed door het bestaan van verbonden partijen en door transacties en uitstaande saldi, met inbegrip van verbintenissen, met dergelijke partijen.

TOEPASSINGSGEBIED

2 **Deze standaard moet worden toegepast bij:**

(a) het identificeren van relaties en transacties tussen verbonden partijen;

(b) het identificeren van uitstaande saldi, met inbegrip van verbintenissen, tussen een entiteit en haar verbonden partijen;

(c) het identificeren van de omstandigheden waarin informatieverschaffing op de onder (a) en (b) bedoelde punten is vereist; en

(d) het identificeren van de op deze punten vereiste informatieverschaffing.

▼M32

3 **Deze standaard vereist informatieverschaffing over transacties van verbonden partijen, transacties en uitstaande saldi, met inbegrip van verbintenissen, in de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening van een moedermaatschappij of investeerders met gezamenlijke zeggenschap over of invloed van betekenis in een deelneming welke overeenkomstig IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* of IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* wordt gepresenteerd. Deze standaard is ook van toepassing op enkelvoudige jaarrekeningen.**

▼M38

4 Transacties met verbonden partijen en uitstaande saldi met andere entiteiten binnen een groep worden in de jaarrekening van een entiteit vermeld. Bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening van de groep worden transacties tussen verbonden partijen en uitstaande saldi binnen een groep geëlimineerd, met uitzondering van die tussen een beleggingsentiteit en haar dochterondernemingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼M26

DOELSTELLING VAN INFORMATIEVERSCHAFFING OVER VERBONDEN PARTIJEN

5 Relaties tussen verbonden partijen zijn een normaal verschijnsel in het bedrijfsleven. Entiteiten voeren bijvoorbeeld vaak gedeeltelijk hun bedrijfsactiviteiten via dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen. In deze omstandigheden is de entiteit door de aanwezigheid van zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis in staat het financiële en operationele beleid te beïnvloeden van de entiteit waarin wordt geïnvesteerd.

6 Een relatie tussen verbonden partijen zou invloed kunnen hebben op de winst of het verlies en op de financiële positie van een entiteit. Verbonden partijen kunnen transacties aangaan die niet-verbonden partijen niet zouden aangaan. Zo zou bijvoorbeeld een entiteit die goederen tegen kostprijs aan haar moedermaatschappij verkoopt, deze mogelijk niet onder gelijke voorwaarden aan een andere klant verkopen. Zo ook worden transacties tussen verbonden partijen mogelijk niet uitgevoerd tegen dezelfde bedragen die gelden voor niet-verbonden partijen.

▼M26

7 De winst of het verlies en de financiële positie van een entiteit kunnen door een relatie met een verbonden partij worden beïnvloed, zelfs indien er geen transacties tussen verbonden partijen plaatsvinden. Het louter bestaan van de relatie kan voldoende zijn om de transacties van de entiteit met andere partijen te beïnvloeden. Een dochteronderneming kan bijvoorbeeld haar relaties met een handelspartner beëindigen als haar moedermaatschappij een nieuwe dochteronderneming verwerft die dezelfde activiteiten uitvoert als de voormalige handelspartner. Daarnaast kan een partij besluiten geen activiteiten te ondernemen omdat een andere partij invloed van betekenis kan uitoefenen. Een moedermaatschappij kan een dochteronderneming bijvoorbeeld opdragen zich niet met onderzoek en ontwikkeling bezig te houden.

8 Om deze redenen kan kennis van transacties, uitstaande saldi, met inbegrip van verbintenissen, en relaties tussen een entiteit en verbonden partijen invloed hebben op de beoordeling van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit door de gebruikers van de jaarrekening, evenals op de beoordeling van de risico's en kansen waarvoor de entiteit zich gesteld ziet.

DEFINITIES

▼M43

9 **De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:**

Een *verbonden partij* is een natuurlijke persoon of entiteit die verbonden is met de entiteit die haar jaarrekening opstelt (in deze standaard de „verslaggevende entiteit" genoemd).

▼M26

(a) Een natuurlijke persoon of een nauwe verwant van de natuurlijke persoon is met een verslaggevende entiteit verbonden indien deze persoon:

(i) zeggenschap of ►M32 gezamenlijke zeggenschap over ◄ de verslaggevende entiteit uitoefent;

(ii) invloed van betekenis over de verslaggevende entiteit uitoefent; dan wel

(iii) behoort tot de managers op sleutelposities in de verslaggevende entiteit of in een moedermaatschappij van de verslaggevende entiteit.

▼M43

(b) Een entiteit is met een verslaggevende entiteit verbonden indien zich één van de volgende situaties voordoet:

▼M26

(i) De entiteit en de verslaggevende entiteit behoren tot dezelfde groep (dit betekent dat alle moedermaatschappijen, dochterondernemingen en zusterondernemingen met elkaar zijn verbonden).

(ii) Een entiteit is een geassocieerde deelneming of joint venture van de andere entiteit (of een geassocieerde deelneming of joint venture van een lid van een groep waartoe de andere entiteit behoort).

(iii) Beide entiteiten zijn joint ventures van eenzelfde derde partij.

(iv) Een entiteit is een joint venture van een derde entiteit en de andere entiteit is een geassocieerde deelneming van de derde entiteit.

(v) De entiteit is een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding ten bate van werknemers van ofwel de verslaggevende entiteit, ofwel een entiteit die met de verslaggevende entiteit verbonden is. Indien de verslaggevende entiteit zelf een dergelijke regeling is, zijn de aan de regeling betalende werkgevers ook met de verslaggevende entiteit verbonden.

▼M26

(vi) Een onder (a) bedoelde natuurlijke persoon oefent zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap uit over de entiteit.

(vii) Een onder (a)(i) bedoelde persoon oefent invloed van betekenis over de entiteit uit of behoort tot de managers op sleutelposities in de entiteit (of in een moedermaatschappij van de entiteit).

▼M43

(viii) De entiteit, of een lid van een groep waarvan zij deel uitmaakt, verleent met diensten van managers op sleutelposities gelijk te stellen diensten aan de verslaggevende entiteit of aan de moedermaatschappij van de verslaggevende entiteit.

▼M26

Een *transactie tussen verbonden partijen* is een overdracht van middelen, dienstverleningen of verplichtingen tussen een verslaggevende entiteit en een verbonden partij, ongeacht of hiervoor een prijs in rekening wordt gebracht.

***Nauwe verwanten van een natuurlijke persoon* zijn die verwanten van wie kan worden verwacht dat ze invloed kunnen uitoefenen op die natuurlijke persoon, of door die natuurlijke persoon kunnen worden beïnvloed in hun handelsactiviteiten met de entiteit, en omvatten:**

(a) de kinderen en echtgenoot of partner van de natuurlijke persoon;

(b) de kinderen van de echtgenoot of partner van de natuurlijke persoon; en

(c) personen die afhankelijk zijn van de natuurlijke persoon of van de echtgenoot of partner van de natuurlijke persoon.

***Beloning* omvat alle personeelsbeloningen (zoals gedefinieerd in IAS 19 *Personeelsbeloningen*), met inbegrip van personeelsbeloningen waarop IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* van toepassing is. Personeelsbeloningen zijn alle vormen van vergoedingen die zijn betaald of nog worden betaald of verstrekt door of voor rekening van de entiteit in ruil voor verrichte prestaties ten behoeve van de entiteit. Daaronder vallen ook die vormen van beloning die voor rekening van de moedermaatschappij van de entiteit ten behoeve van de entiteit zijn betaald. Beloning omvat:**

(a) kortetermijnpersoneelsbeloningen, zoals lonen, salarissen en socialezekerheidsbijdragen, vakantiegeld, doorbetaling van loon bij ziekte, winstdeling en bonussen (indien betaalbaar binnen twaalf maanden na het einde van de periode) en beloningen in natura (zoals medische zorgverlening, huisvesting, auto's en gratis of deels door de entiteit betaalde goederen of diensten) voor huidige werknemers;

(b) vergoedingen na uitdiensttreding, zoals pensioenen, levensverzekeringen en medische zorgverlening na uitdiensttreding;

(c) andere langetermijnpersoneelsbeloningen, waaronder sabbatsverlof, jubileumuitkeringen of andere voordelen die samenhangen met een langdurig dienstverband, uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid en, indien ze niet volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode, winstdelingen, bonusregelingen en uitgestelde vergoedingen;

(d) ontslagvergoedingen; en

(e) op aandelen gebaseerde betalingen.

▼M32

_____

▼M26

***Managers op sleutelposities* zijn die personen die bevoegd en verantwoordelijk zijn voor het plannen en het sturen van en het uitoefenen van zeggenschap over de activiteiten van de entiteit, hetzij op directe hetzij op indirecte wijze, met inbegrip van elke directeur (bestuurslid of anderszins) van die entiteit.**

▼M32

_____

▼M26

***Overheid* verwijst naar lokale, nationale of internationale overheden, overheidsinstellingen en gelijkaardige instanties.**

Een *met de overheid verbonden entiteit* is een entiteit waarover door de overheid zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis wordt uitgeoefend.

▼M32

De begrippen "zeggenschap", "gezamenlijke zeggenschap" en "invloed van betekenis" worden gedefinieerd in IFRS 10, IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* en IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* en worden in deze standaard gebruikt met de betekenis die in de genoemde IFRSs wordt omschreven.

▼M26

10 Bij de afweging ten aanzien van het mogelijke bestaan van een relatie tussen verbonden partijen, moet de economische realiteit van de relatie in acht worden genomen, en niet louter de juridische vorm.

11 In de context van deze standaard zijn de volgende partijen geen verbonden partijen:

(a) twee entiteiten die uitsluitend een directeur of een andere manager op een sleutelpositie gemeen hebben, of waarbij een manager op een sleutelpositie in de ene entiteit invloed van betekenis over de andere entiteit uitoefent;

(b) twee ►M32 deelnemers in een joint venture ◄ die uitsluitend de ►M32 gezamenlijke zeggenschap over ◄ een joint venture uitoefenen;

(c) (i) kredietverschaffers,

(ii) vakbondsorganisaties,

(iii) openbare nutsbedrijven, en

(iv) departementen en instellingen van de overheid die geen zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis over de verslaggevende entiteit uitoefent,

zijn geen verbonden partijen louter op grond van hun normale handelsactiviteiten met een entiteit (hoewel zij de bewegingsvrijheid van een entiteit kunnen beïnvloeden of in haar besluitvormingsproces kunnen participeren); en

(d) een klant, leverancier, franchiseverlener, distributeur of algemeen agent met wie een entiteit een aanzienlijk aantal transacties verricht, is geen verbonden partij louter op grond van de daaruit voortvloeiende economische afhankelijkheid.

12 In de definitie van een verbonden partij omvat een geassocieerde deelneming alle dochterondernemingen van de geassocieerde deelneming en een joint venture alle dochterondernemingen van de joint venture. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat een dochteronderneming van een geassocieerde deelneming en de investeerder die invloed van betekenis over de geassocieerde deelneming uitoefent, met elkaar verbonden zijn.

▼M26

INFORMATIEVERSCHAFFING

Alle entiteiten

13 **Relaties tussen een moedermaatschappij en haar dochterondernemingen moeten worden vermeld, ongeacht of er transacties tussen hen hebben plaatsgevonden. Een entiteit moet de naam van haar moedermaatschappij vermelden en, indien deze afwijkt, de uiteindelijke partij die zeggenschap uitoefent. Indien noch de moedermaatschappij van de entiteit, noch de uiteindelijke partij die zeggenschap uitoefent een publiekelijk beschikbare geconsolideerde jaarrekening opstelt, moet ook de naam worden vermeld van de eerstvolgende, hoogst in rang zijnde moedermaatschappij die dat wel doet.**

14 Teneinde gebruikers van jaarrekeningen in staat te stellen zich een beeld te vormen van de gevolgen van relaties met verbonden partijen voor een entiteit, is het gepast om de relatie met verbonden partijen te vermelden als er zeggenschap bestaat, ongeacht of er transacties tussen de verbonden partijen hebben plaatsgevonden.

▼M32

15 De verplichting tot vermelding van relaties tussen een moederonderneming en haar dochterondernemingen komt in aanvulling op de toelichtingseisen van IAS 27 en IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten.*

▼M26

16 In alinea 13 wordt naar de eerstvolgende, hoogst in rang zijnde moedermaatschappij verwezen. Dit is de eerste moedermaatschappij in de groep volgend op de directe moedermaatschappij die een publiekelijk beschikbare geconsolideerde jaarrekening opstelt.

17 **Een entiteit moet de beloning voor managers op sleutelposities vermelden, in totaal en uitgesplitst naar de volgende categorieën:**

(a) kortetermijnpersoneelsbeloningen;

(b) vergoedingen na uitdiensttreding;

(c) andere langetermijnpersoneelsbeloningen;

(d) ontslagvergoedingen; en

(e) op aandelen gebaseerde betalingen.

▼M43

17A Als een entiteit met diensten van managers op sleutelposities gelijk te stellen diensten van een andere entiteit (de „managemententiteit") ontvangt, is de betrokken entiteit niet verplicht de vereisten in alinea 17 toe te passen op de door de managemententiteit aan het personeel of de bestuurders van de managemententiteit betaalde of te betalen vergoeding.

▼M26

18 **Indien tijdens de perioden waarop de jaarrekening betrekking heeft transacties met verbonden partijen hebben plaatsgevonden, moet een entiteit de aard van de relatie met de verbonden partijen vermelden, en tevens de nodige informatie over deze transacties en uitstaande saldi, met inbegrip van verbintenissen, verstrekken opdat gebruikers de mogelijke invloed van de relatie op de jaarrekening kunnen begrijpen. Deze vereisten inzake informatieverschaffing komen in aanvulling op de vereisten in alinea 17. De informatieverschaffing moet ten minste het volgende omvatten:**

(a) het bedrag van de transacties;

(b) het bedrag van uitstaande saldi, met inbegrip van verbintenissen, en:

(i) hun termijnen en voorwaarden, inclusief of zij gedekt zijn, en de aard van de vergoeding die bij de afwikkeling moet worden verstrekt; en

(ii) details van alle gegeven of ontvangen garanties;

▼M26

(c) voorzieningen voor dubieuze vorderingen gerelateerd aan het bedrag van de uitstaande saldi; en

(d) de last van oninbare of dubieuze vorderingen die door verbonden partijen is verschuldigd en die tijdens de periode is opgenomen.

▼M43

18A **Door de entiteit gemaakte kosten met betrekking tot met diensten van managers op sleutelposities gelijk te stellen diensten die door een afzonderlijke managemententiteit zijn verleend, moeten worden vermeld.**

▼M32

19 **De op grond van alinea 18 te vermelden informatie moet voor elk van de volgende categorieën afzonderlijk worden vermeld:**

(a) de moedermaatschappij;

(b) entiteiten die gezamenlijke zeggenschap hebben over, of invloed van betekenis hebben op, de entiteit;

(c) dochterondernemingen;

▼M26

(d) geassocieerde deelnemingen;

(e) joint ventures waarin de entiteit een deelnemer is;

(f) managers op sleutelposities in de entiteit of in haar moedermaatschappij; en

(g) andere verbonden partijen.

20 De classificatie van te betalen bedragen aan en te ontvangen bedragen van verbonden partijen in de verschillende categorieën zoals alinea 19 vereist, is een aanvulling op de vereiste informatieverschaffing in IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* die bepaalt dat informatie ofwel in het overzicht van de financiële positie ofwel in de toelichting moet worden gepresenteerd. De categorieën zijn uitgebreid om een uitvoerigere analyse van saldi tussen verbonden partijen te geven en zijn van toepassing op transacties tussen verbonden partijen.

21 Voorbeelden van transacties die worden vermeld indien zij met een verbonden partij zijn aangegaan:

(a) in- of verkopen van goederen (gereed of niet-gereed);

(b) in- of verkopen van materiële vaste activa en andere activa;

(c) verrichten of ontvangen van diensten;

(d) leaseovereenkomsten;

(e) overdracht van onderzoek en ontwikkeling;

(f) overdrachten ingevolge licentieovereenkomsten;

(g) overdrachten ingevolge financieringsovereenkomsten (inclusief leningen en kapitaalstortingen in geldmiddelen of in natura);

(h) verstrekken van garanties of zekerheden;

(i) verbintenissen om iets te doen indien in de toekomst een bepaalde gebeurtenis plaatsvindt of niet plaatsvindt, met inbegrip van nog uit te voeren contracten (*) (opgenomen en niet-opgenomen); en

(*) In IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* worden nog uit te voeren contracten gedefinieerd als contracten waarbij geen van de partijen enige verplichting heeft uitgevoerd of waarbij beide partijen hun verplichtingen gedeeltelijk en in dezelfde mate hebben uitgevoerd.

▼M26

(j) afwikkeling van verplichtingen voor rekening van de entiteit of door de entiteit voor rekening van de betrokken verbonden partij.

▼M31

22 De deelname door een moedermaatschappij of dochteronderneming aan een toegezegdpensioenregeling waarbij risico's worden gedeeld tussen groepsentiteiten is een transactie tussen verbonden partijen (zie alinea 42 van IAS 19 (herziene versie van 2011)).

▼M26

23 Mededelingen dat transacties tussen verbonden partijen plaatsvonden onder voorwaarden gelijkwaardig aan de voorwaarden die gelden in een zakelijke, objectieve transactie tussen onafhankelijke partijen, worden alleen gedaan indien dergelijke voorwaarden kunnen worden gestaafd.

24 **Posten van soortgelijke aard mogen in totalen worden vermeld, tenzij een afzonderlijke vermelding nodig is om de gevolgen van transacties tussen verbonden partijen voor de jaarrekening van de entiteit te begrijpen.**

Met de overheid verbonden entiteiten

▼M32

25 Een verslaggevende entiteit is vrijgesteld van de in alinea 18 beschreven vereisten inzake informatieverschaffing voor transacties en uitstaande saldi, met inbegrip van verbintenissen, met verbonden partijen met:

(a) een overheid die zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap heeft over, of invloed van betekenis heeft op, de verslaggevende entiteit; en

(b) een andere entiteit die een verbonden partij is omdat dezelfde overheid zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap heeft over, of invloed van betekenis heeft op, zowel de verslaggevende entiteit als de andere entiteit.

▼M26

26 **Indien een verslaggevende entiteit de vrijstelling van alinea 25 toepast, dan moet zij het volgende in verband met de in alinea 25 bedoelde transacties en daarmee samenhangende uitstaande saldi vermelden:**

(a) de naam van de overheid en de aard van haar relatie met de verslaggevende entiteit (d.w.z. zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis);

(b) de volgende informatie, waarbij voldoende in detail wordt getreden om gebruikers van de jaarrekening van de entiteit in staat te stellen inzicht te verwerven in de gevolgen van transacties met verbonden partijen voor de jaarrekening van de entiteit:

(i) de aard en het bedrag van elke afzonderlijke significante transactie; en

(ii) voor andere transacties die collectief maar niet afzonderlijk significant zijn, een kwalitatieve of kwantitatieve indicatie van de omvang ervan. De soorten transacties zijn die welke in alinea 21 zijn vermeld.

27 Om op oordeelkundige wijze te bepalen hoe gedetailleerd de informatie moet zijn die in overeenstemming met de vereisten van alinea 26(b) moet worden verschaft, moet de verslaggevende entiteit rekening houden met de vraag hoe nauw de relatie met de betrokken verbonden partij is, alsook met andere factoren die voor het bepalen van de significantie van de transactie van belang zijn, zoals het feit of de transactie:

(a) significant is qua omvang;

(b) niet tegen marktvoorwaarden is uitgevoerd;

▼M26

(c) buiten de normale dagelijkse bedrijfsactiviteiten valt (bijvoorbeeld de aan- en verkoop van bedrijven);

(d) aan toezichthoudende instanties moet worden meegedeeld;

(e) aan het hoger management moet worden gerapporteerd;

(f) door de aandeelhouders moet worden goedgekeurd.

INGANGSDATUM EN OVERGANGSBEPALINGEN

28 Entiteiten moeten deze standaard retroactief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan, ofwel van de gehele standaard, ofwel van de krachtens de alinea's 25, 26 en 27 verleende gedeeltelijke vrijstelling voor met de overheid verbonden entiteiten. Indien een entiteit ofwel de gehele standaard, ofwel deze gedeeltelijke vrijstelling toepast op perioden die vóór 1 januari 2011 aanvangen, moet zij dit feit vermelden.

▼M32

28A De alinea's 3, 9, 11(b), 15, 19(b) en (e) en 25 zijn gewijzigd door IFRS 10, IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* en IFRS 12 (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10, IFRS 11 en IFRS 12 toepast.

▼M38

28B De alinea's 4 en 9 zijn gewijzigd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼M43

28C Alinea 9 is gewijzigd en de alinea's 17A en 18A zijn toegevoegd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M26

INTREKKING VAN IAS 24 (2003)

29 Deze standaard vervangt IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen* (herziene versie van 2003).

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 26

Administratieve verwerking en verslaggeving door pensioenregelingen

TOEPASSINGSGEBIED

1 Deze standaard moet worden toegepast in de financiële overzichten van pensioenregelingen indien dergelijke overzichten worden opgesteld.

2 Naar pensioenregelingen wordt soms verwezen met verschillende andere namen, zoals „stelsels van ouderdomsverzekering", „pensioenplannen" of „pensioenstelsels". In deze standaard wordt een pensioenregeling beschouwd als een afzonderlijke verslaggevende entiteit, los van de werkgevers van de deelnemers aan de regeling. Alle andere International Accounting Standards zijn van toepassing op de financiële overzichten van pensioenregelingen in zoverre ze niet door deze standaard worden vervangen.

3 Deze standaard behandelt de administratieve verwerking en verslaggeving door de regeling aan alle deelnemers als een groep. Verslagen aan individuele deelnemers over hun pensioenrechten worden niet behandeld.

4 IAS 19 *Personeelsbeloningen* behandelt de bepaling van de kosten van pensioenrechten in de financiële overzichten van werkgevers die over regelingen beschikken. Deze standaard vormt dan ook een aanvulling op IAS 19.

5 Pensioenregelingen kunnen toegezegdebijdragenregelingen of toegezegdpensioenregelingen zijn. Voor vele regelingen kan de oprichting van aparte regelingen vereist zijn, die al dan niet een afzonderlijke juridische identiteit kunnen hebben en die al dan niet over beheerders kunnen beschikken, waaraan bijdragen worden gestort en waaruit pensioenrechten worden betaald. Deze standaard is van toepassing ongeacht het feit of een dergelijke regeling is opgericht en onafhankelijk van het al dan niet bestaan van beheerders.

6 Op pensioenregelingen met activa die bij verzekeringsmaatschappijen worden belegd, zijn dezelfde vereisten inzake administratieve verwerking en financiering van toepassing als op regelingen die door de entiteit zelf worden gefinancierd. Bijgevolg vallen ze binnen het toepassingsgebied van deze standaard, tenzij het contract bij de verzekeringsmaatschappij is opgesteld in de naam van een bepaalde deelnemer of groep van deelnemers en de pensioenverplichting uitsluitend de verantwoordelijkheid is van de verzekeringsmaatschappij.

7 Deze standaard behandelt geen andere vormen van personeelsbeloningen, zoals ontslagvergoedingen, regelingen in verband met uitgestelde vergoedingen, verlof voor lange dienstprestatie, bijzondere regelingen voor vervroegde pensionering of afvloeiingsregelingen, regelingen inzake medische vergoedingen, bijstandsregelingen of bonusregelingen. Regelingen van de overheid inzake socialezekerheidsvergoedingen vallen eveneens buiten het toepassingsgebied van deze standaard.

▼B

DEFINITIES

8 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Pensioenregelingen zijn regelingen waarbij een entiteit beloningen verschaft aan haar werknemers op het moment van de beëindiging van het dienstverband of daarna (ofwel in de vorm van jaarlijkse inkomsten ofwel als een vast bedrag), indien dergelijke beloningen, of de bijdragen ten behoeve van deze beloningen, vóór het pensioen kunnen worden bepaald of geschat op basis van de bepalingen van een document of uit de bestendig toegepaste gedragslijnen van de entiteit.

Toegezegdebijdragenregelingen zijn pensioenregelingen waarvoor de bedragen die als pensioenrechten moeten worden betaald, worden bepaald op basis van de bijdragen aan een fonds, samen met de beleggingsopbrengsten daarop.

Toegezegdpensioenregelingen zijn pensioenregelingen waarvoor de bedragen die als pensioenrechten moeten worden betaald, worden bepaald op basis van een formule die gewoonlijk gebaseerd is op de inkomsten en/of het aantal dienstjaren van werknemers.

Financiering is de overdracht van activa aan een entiteit (het *fonds*) die geen juridische banden heeft met de entiteit van de werkgever, om toekomstige verplichtingen voor de betaling van de pensioenrechten te vervullen.

In het kader van deze standaard worden eveneens de volgende begrippen gehanteerd:

Deelnemers zijn de participanten aan een pensioenregeling alsmede anderen die recht hebben op beloningen uit hoofde van de regeling.

Nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen zijn de activa van een fonds, verminderd met alle andere verplichtingen dan de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten.

Actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten is de contante waarde van de verwachte betalingen door een pensioenfonds aan bestaande en voormalige werknemers, welke betalingen zijn toe te rekenen aan de reeds verrichte arbeidsprestaties.

Onvoorwaardelijk toegezegde beloningen zijn beloningen waarop de rechten ingevolge de bepalingen van een pensioenregeling, niet afhankelijk zijn van de voortzetting van het dienstverband.

9 Bepaalde pensioenregelingen hebben andere sponsors dan werkgevers. Deze standaard is eveneens van toepassing op de financiële overzichten van dergelijke regelingen.

10 De meeste pensioenregelingen zijn gebaseerd op formele overeenkomsten. Bepaalde regelingen zijn informeel, maar hebben een bepaalde graad van verplichting verkregen ten gevolge van de bestendig gevolgde gedragslijnen van de werkgever. Hoewel het werkgevers ingevolge sommige regelingen is toegestaan om hun verplichtingen uit hoofde van de regelingen te beperken, is het voor een werkgever gewoonlijk moeilijk om een regeling te annuleren, wil hij zijn werknemers behouden. Op zowel informele als formele regelingen zijn dezelfde grondslagen voor financiële verwerking en verslaggeving van toepassing.

▼B

11 Vele pensioenregelingen voorzien in de oprichting van afzonderlijke fondsen waarin bijdragen worden gestort en waaruit uitkeringen worden betaald. Dergelijke fondsen kunnen worden beheerd door partijen die onafhankelijk handelen voor het beheer van fondsbeleggingen. In sommige landen worden deze partijen beheerders genoemd. Het begrip beheerder wordt in deze standaard gebruikt om naar dergelijke partijen te verwijzen, ongeacht of een trust is opgericht.

12 Pensioenregelingen kunnen normaliter worden ingedeeld als toegezegdebijdragenregelingen of toegezegdpensioenregelingen, die elk over hun eigen onderscheidende kenmerken beschikken. Incidenteel kunnen er tevens regelingen bestaan die kenmerken van beide soorten regelingen in zich bergen. Dergelijke hybridische regelingen worden in het kader van deze standaard beschouwd als toegezegdpensioenregelingen.

TOEGEZEGDEBIJDRAGENREGELINGEN

13 De financiële overzichten van een toegezegdebijdragenregeling moeten een overzicht bevatten van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen en een omschrijving van het financieringsbeleid.

14 In een toegezegdebijdragenregeling wordt het bedrag van de toekomstige uitkeringen van een deelnemer bepaald door de bijdragen die door de werkgever, de deelnemer, of beiden worden betaald, alsmede door de beleggingsopbrengsten en de operationele efficiency van het fonds. Een werkgever voldoet gewoonlijk aan zijn verplichting door bijdragen te storten in het fonds. Normaliter is advies van een actuaris niet vereist, hoewel dergelijk advies soms wordt gebruikt om een raming te maken van de toekomstige uitkeringen die kunnen worden verkregen, op basis van de actuele bijdragen en de variërende niveaus van toekomstige bijdragen en beleggingsopbrengsten.

15 De deelnemers zijn geïnteresseerd in de activiteiten van de regeling, aangezien deze een directe invloed hebben op het bedrag van hun toekomstige uitkeringen. Deelnemers wensen op de hoogte te zijn van het feit of bijdragen zijn ontvangen en of deze op een geëigende wijze worden beheerd om de rechten van de begunstigden te beschermen. Een werkgever heeft belangstelling voor de efficiënte en billijke werking van de regeling.

16 Het doel van de verslaggeving door een toegezegdebijdragenregeling is periodiek informatie te verschaffen over de regeling en over de financiële prestaties van de beleggingen. Dit doel wordt gewoonlijk bereikt door in de financiële overzichten het volgende op te nemen:

(a) een beschrijving van de belangrijkste activiteiten over de periode en de gevolgen van eventuele wijzigingen ten aanzien van de regeling, en van de deelnemers en de algemene bepalingen;

(b) overzichten die verslag uitbrengen over de transacties en de beleggingsprestaties over de periode en de financiële positie van de regeling aan het eind van de periode; en

(c) een beschrijving van het beleggingsbeleid.

TOEGEZEGDPENSIOENREGELINGEN

17 De financiële overzichten van een toegezegdpensioenregeling moeten omvatten, hetzij:

(a) een overzicht van:

(i) de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen;

▼B

(ii) de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten, met een onderscheid tussen onvoorwaardelijk toegezegde beloningen en niet onvoorwaardelijk toegezegde beloningen; en

(iii) het resulterende surplus of tekort; dan wel

(b) een overzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen, met inbegrip van hetzij:

(i) een toelichting waarin de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten wordt uiteengezet, met een onderscheid tussen onvoorwaardelijk toegezegde beloningen en niet onvoorwaardelijk toegezegde beloningen; dan wel

(ii) een verwijzing naar deze informatie in een begeleidend actuarieel verslag.

Als op de datum van de financiële overzichten geen actuariële waardering is opgesteld, moet de recentste waardering als basis worden gebruikt en moet de datum van de waardering worden vermeld.

18 Ten behoeve van alinea 17 moet de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten worden gebaseerd op de uitkeringen die op grond van de bepalingen van de regeling zijn toegezegd voor tot dan toe verrichte arbeidsprestaties, door als basis hetzij het actuele loonniveau, hetzij het voorspelde loonniveau te gebruiken en te vermelden welke basis werd gehanteerd. Het gevolg van enige wijzigingen in actuariële veronderstellingen die een wezenlijk effect hebben gehad op de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten moet eveneens worden vermeld.

19 In de financiële overzichten moet het verband worden verklaard tussen de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten en de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen, alsmede het beleid voor de financiering van de toegezegde uitkeringen.

20 In een toegezegdpensioenregeling is de betaling van de toegezegde pensioenrechten afhankelijk van de financiële positie van de regeling en het vermogen van bijdrageverschaffers om in de toekomst bijdragen te leveren aan de regeling, alsmede van de beleggingsprestaties en de operationele efficiency van de regeling.

21 Voor een toegezegdpensioenregeling is periodiek advies van een actuaris vereist om de financiële toestand van de regeling vast te stellen, de veronderstellingen te beoordelen en aanbevelingen te doen over het niveau van de toekomstige bijdragen.

22 Het doel van de verslaggeving door een toegezegdpensioenregeling is om periodiek informatie te verschaffen over de financiële middelen en activiteiten van de regeling, die nuttig is om de relaties te beoordelen tussen de opgebouwde middelen en de uitkeringen van de regeling in de loop der tijd. Dit doel wordt gewoonlijk bereikt door in de financiële overzichten het volgende op te nemen:

(a) een beschrijving van de belangrijkste activiteiten over de periode en de gevolgen van eventuele wijzigingen ten aanzien van de regeling, en van de deelnemers en de algemene bepalingen;

(b) overzichten die verslag uitbrengen over de transacties en de beleggingsprestaties over de periode en de financiële positie van de regeling aan het eind van de periode;

(c) actuariële informatie, hetzij als onderdeel van de overzichten of in een afzonderlijk verslag; en

(d) een beschrijving van het beleggingsbeleid.

▼B

Actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten

23 De contante waarde van de verwachte uitkeringen in het kader van een pensioenregeling kan worden berekend en in de verslaggeving worden opgenomen door gebruik te maken van het actuele loonniveau of het voorspelde loonniveau tot de datum waarop de deelnemers met pensioen gaan.

24 De redenen voor het gebruik van de benadering op basis van het actuele loon omvatten:

(a) de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten, zijnde de som van de bedragen die actueel aan elke deelnemer aan de regeling kunnen worden toegerekend, kan op een objectievere manier worden berekend dan voorspelde loonniveaus omdat er minder veronderstellingen zijn vereist;

(b) verhogingen van de vergoedingen die aan een loonsverhoging kunnen worden toegerekend worden een verplichting van de regeling op het moment van de loonsverhoging; en

(c) het bedrag van de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten op basis van het actuele loonniveau is doorgaans nauwer verbonden met het bedrag dat moet worden betaald in geval van beëindiging of stopzetting van de regeling.

25 De redenen voor het gebruik van de benadering op basis van het voorspelde loonniveau omvatten:

(a) financiële informatie moet worden opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel, onafhankelijk van de te maken veronderstellingen en schattingen;

(b) bij regelingen op basis van het eindsalaris worden de uitkeringen bepaald op basis van het loon op of omstreeks de pensioendatum; bijgevolg moeten er voorspellingen gebeuren omtrent lonen, bijdrageniveaus en rendementen; en

(c) als het grootste gedeelte van de financiering gebaseerd is op loonvoorspellingen en de loonvoorspellingen niet worden opgenomen, kan dit ertoe leiden dat uit de verslaggeving een overfinanciering blijkt terwijl de regeling niet overgefinancierd is, of dat uit de verslaggeving een voldoende financiering blijkt, terwijl het fonds ondergefinancierd is.

26 De actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten op basis van het actuele loonniveau wordt in de financiële overzichten van een regeling vermeld om de verplichting aan te geven voor uitkeringen die tot op de datum van de financiële overzichten zijn verdiend. De actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten op basis van het voorspelde loonniveau wordt vermeld om op basis van het continuïteitsbeginsel de omvang van de potentiële verplichting aan te geven, die doorgaans tevens het uitgangspunt voor de financiering vormt. Naast de vermelding van de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten, moet mogelijk voldoende informatie worden verstrekt om duidelijk aan te geven in welke context de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten moet worden begrepen. Een dergelijke verklaring kan worden gegeven in de vorm van informatie over de geschiktheid van de geplande toekomstige financiering en het financieringsbeleid op basis van loonvoorspellingen. Dit kan worden opgenomen in de financiële overzichten of in het verslag van de actuaris.

▼B

Frequentie van actuariële waarderingen

27 In vele landen worden actuariële waarderingen niet vaker dan elke drie jaar uitgevoerd. Als op de datum van de financiële overzichten geen actuariële waardering is opgesteld, wordt de recentste waardering als basis gebruikt en wordt de datum van de waardering vermeld.

Inhoud van de financiële overzichten

28 Voor toegezegdpensioenregelingen wordt informatie gepresenteerd in een van de volgende indelingen, die verschillende praktijken weerspiegelt voor de presentatie en toelichting van actuariële informatie:

(a) in de financiële overzichten wordt een overzicht opgenomen van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen, de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten en het resulterende surplus of tekort. De financiële overzichten van de regeling omvatten eveneens mutatieoverzichten van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen en mutatieoverzichten van de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten. In de financiële overzichten kan een afzonderlijk verslag van de actuaris zijn vervat ter ondersteuning van de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten;

(b) financiële overzichten met een overzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen en een mutatieoverzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen. De actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten wordt vermeld in de toelichting bij de overzichten. In de financiële overzichten kan een afzonderlijk verslag van de actuaris zijn vervat ter ondersteuning van de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten; en

(c) financiële overzichten met een overzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen en een mutatieoverzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen waarbij de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten is vermeld in een afzonderlijk actuarieel verslag.

In elke indeling kan een verslag van de beheerders worden opgenomen in de vorm van een managementverslag of een directieverslag, en bij de financiële overzichten kan tevens een beleggingsverslag worden gevoegd.

29 Voorstanders van de indelingen die zijn beschreven in alinea's 28(a) en 28(b) zijn van mening dat de kwantificering van toegezegde pensioenrechten en andere informatie die uit hoofde van deze benadering wordt verschaft, de gebruikers ervan als hulpmiddel dienen bij de beoordeling van de actuele status van het fonds en de waarschijnlijkheid dat het fonds zijn verplichtingen zal nakomen. Zij zijn tevens van mening dat de financiële overzichten op zich volledig moeten zijn, en niet door bijgevoegde overzichten moeten worden aangevuld. Sommigen zijn echter van mening dat de indeling die in alinea 28(a) wordt beschreven, de indruk geeft dat er een verplichting bestaat, terwijl de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten naar hun mening niet alle kenmerken van een verplichting in zich bergt.

▼B

30 Voorstanders van de indeling beschreven in alinea 28(c) zijn van mening dat de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten niet in een overzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen moet worden opgenomen in de indeling die in alinea 28(a) wordt beschreven, of zelfs in de toelichting moet worden vermeld zoals beschreven in alinea 28(b), omdat zij direct met de fondsbeleggingen zal worden vergeleken en een dergelijke vergelijking mogelijk niet geldig is. Zij beweren dat actuarissen de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten niet noodzakelijk vergelijken met de marktwaarde van beleggingen, maar een beoordeling geven van de contante waarde van kasstromen die naar verwachting zullen voortvloeien uit de beleggingen. Voorstanders van deze indeling zijn bijgevolg van mening dat een dergelijke vergelijking de algemene beoordeling van de regeling door de actuaris wellicht niet weerspiegelt en dat deze verkeerd kan worden geïnterpreteerd. Ook zijn sommigen van mening dat de informatie over toegezegde pensioenrechten — al dan niet gekwantificeerd — alleen in een afzonderlijk actuarieel verslag moet worden opgenomen waarin een geëigende verklaring kan worden geboden.

31 Deze standaard accepteert de meningen die pleiten voor het toestaan van informatieverschaffing over toegezegde pensioenrechten in een afzonderlijk actuarieel verslag. Hij verwerpt argumenten tegen de kwantificering van de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten. Bijgevolg worden de indelingen die in alinea's 28(a) en (b) zijn beschreven ingevolge deze standaard aanvaardbaar geacht, evenals de indeling die is beschreven in alinea 28(c) op voorwaarde dat de financiële overzichten een verwijzing bevatten naar een actuarieel verslag waarin de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten is opgenomen en dat bij de financiële overzichten is gevoegd.

ALLE REGELINGEN

Waardering van fondsbeleggingen

32 Beleggingen in het kader van pensioenregelingen moeten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor verhandelbare effecten is de reële waarde de marktwaarde. Indien fondsbeleggingen worden gehouden waarvan de reële waarde niet kan worden geschat, moet worden vermeld waarom de reële waarde niet is gebruikt.

33 Voor verhandelbare effecten is de reële waarde gewoonlijk gelijk aan de marktwaarde, omdat deze wordt beschouwd als de meest nuttige maatstaf voor de effecten op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ en voor de beleggingsprestaties over de periode. Effecten met een vaste inkoopwaarde en die zijn verworven om te worden toegerekend aan de verplichtingen van de regeling of bepaalde onderdelen daarvan, mogen worden geboekt tegen bedragen die gebaseerd zijn op hun uiteindelijke inkoopwaarde, uitgaande van een constant rendement tot de vervaldatum. Indien fondsbeleggingen worden gehouden waarvan de reële waarde niet kan worden geschat, zoals het bezit van 100 % van een entiteit, moet worden vermeld waarom de reële waarde niet is gebruikt. In zoverre beleggingen worden geboekt tegen andere bedragen dan de marktwaarde of de reële waarde, wordt doorgaans ook de reële waarde vermeld. Activa die worden gebruikt in de activiteiten van het fonds worden administratief verwerkt in overeenstemming met de toepasselijke International Accounting Standards.

Informatieverschaffing

34 In de financiële overzichten van een pensioenregeling, ongeacht of het toegezegdpensioenregelingen of toegezegdebijdragenregelingen betreft, moet eveneens de volgende informatie worden vermeld:

(a) een mutatieoverzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen;

▼B

(b) een overzicht van belangrijke gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving; en

(c) een beschrijving van de regeling en de gevolgen van enige wijzigingen aan de regeling die tijdens de periode hebben plaatsgevonden.

35 In de financiële overzichten van pensioenregelingen moet, indien van toepassing, de volgende informatie worden verstrekt:

(a) een overzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen met vermelding van:

(i) de activa aan het eind van de periode, in een gepaste indeling;

(ii) de grondslag voor de waardering van activa;

(iii) details over afzonderlijke beleggingen die meer dan 5 % uitmaken van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen of 5 % van enige klasse of soort van effecten;

(iv) details van enige belegging in de werkgever; en

(v) alle andere verplichtingen dan de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten;

(b) een mutatieoverzicht van de nettoactiva beschikbaar voor uitkeringen met vermelding van het volgende:

(i) de werkgeversbijdragen;

(ii) de werknemersbijdragen;

(iii) beleggingsinkomsten, zoals rente en dividenden;

(iv) overige baten;

(v) betaalde of te betalen uitkeringen (bijvoorbeeld geanalyseerd als pensioen-, overlijdens- en invaliditeitsuitkeringen en forfaitaire betalingen);

(vi) beheerskosten;

(vii) overige lasten;

(viii) winstbelastingen;

(ix) winsten en verliezen uit de vervreemding van beleggingen en wijzigingen in de waarde van beleggingen; en

(x) overdrachten vanuit en aan andere regelingen;

(c) een beschrijving van het financieringsbeleid;

(d) voor toegezegdpensioenregelingen, de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten (waarbij een onderscheid kan worden gemaakt tussen onvoorwaardelijk toegezegde beloningen en niet onvoorwaardelijk toegezegde beloningen) op basis van de uitkeringen die uit hoofde van de bepalingen van de regeling zijn toegezegd voor tot dan toe verrichte arbeidsprestaties, en die bepaald is op basis van het actuele of voorspelde loonniveau; deze informatie kan worden opgenomen in een bijgevoegd actuarieel verslag dat samen met de gerelateerde financiële overzichten moet worden gelezen; en

(e) voor toegezegdpensioenregelingen, een beschrijving van de belangrijke actuariële veronderstellingen die zijn gedaan en de methode die is gebruikt om de actuariële contante waarde van toegezegde pensioenrechten te berekenen.

36 Het verslag van een pensioenregeling omvat een beschrijving van de regeling, hetzij als onderdeel van de financiële overzichten, hetzij in een afzonderlijk verslag. Het kan het volgende omvatten:

(a) de namen van de werkgevers en de groepen van werknemers die zijn gedekt;

▼B

(b) het aantal deelnemers dat uitkeringen ontvangt en het aantal andere deelnemers, in een gepaste classificatie;

(c) het type regeling — toegezegdebijdragenregeling of toegezegdpensioenregeling;

(d) een toelichting waarin vermeld wordt of deelnemers bijdragen leveren aan de regeling;

(e) een beschrijving van de pensioenrechten die aan de deelnemers zijn toegezegd;

(f) een beschrijving van de eventuele beëindigingsvoorwaarden van de regeling; en

(g) wijzigingen in de items onder (a) tot (f) tijdens de verslagperiode.

Het is niet ongebruikelijk om te verwijzen naar andere documenten die op eenvoudige wijze beschikbaar zijn voor gebruikers en waarin de regeling wordt beschreven, en alleen informatie op te nemen over daaropvolgende wijzigingen.

INGANGSDATUM

37 Deze standaard wordt van kracht voor financiële overzichten van pensioenregelingen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 1988 aanvangen.

▼M32

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 27

Enkelvoudige jaarrekening

DOEL

1 Het doel van deze standaard is voor te schrijven hoe investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen administratief moeten worden verwerkt en welke informatie hieromtrent moet worden verstrekt indien een entiteit een enkelvoudige jaarrekening opstelt.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen indien een entiteit ervoor kiest, of indien zij op grond van lokale regelgeving verplicht is, een enkelvoudige jaarrekening te presenteren.

3 Deze standaard schrijft niet voor welke entiteiten een enkelvoudige jaarrekening moeten opstellen. Hij is van toepassing indien een entiteit een enkelvoudige jaarrekening opstelt die in overeenstemming is met de International Financial Reporting Standards.

DEFINITIES

▼M50

4 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

▼M32

***Een geconsolideerde jaarrekening* is de jaarrekening van een groep waarin de activa, de verplichtingen, het eigen vermogen, de baten, de lasten en de kasstromen van de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen worden gepresenteerd alsof het die van een afzonderlijke economische entiteit betreft.**

▼M50

Een *enkelvoudige jaarrekening* is een jaarrekening die wordt gepresenteerd door een entiteit en waarin de entiteit, met inachtneming van de vereisten van deze standaard, haar investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen naar keuze administratief kan verwerken hetzij tegen kostprijs overeenkomstig IFRS 9 *Financiële instrumenten*, hetzij volgens de „equity”-methode zoals beschreven in IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures*.

5 De volgende begrippen worden gedefinieerd in bijlage A bij IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*, bijlage A bij IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* en alinea 3 van IAS 28:

— geassocieerde deelneming

— „equity”-methode

▼M38

— groep

— beleggingsentiteit

— gezamenlijke zeggenschap

▼M32

— joint venture

— deelnemer in een joint venture

— moedermaatschappij

— invloed van betekenis

— dochteronderneming.

▼M50

6 Een enkelvoudige jaarrekening is de jaarrekening die in andere dan in de alinea's 8 en 8A beschreven omstandigheden wordt gepresenteerd naast de geconsolideerde jaarrekening of naast de jaarrekening van een investeerder die geen investeringen, respectievelijk beleggingen, in dochterondernemingen maar investeringen, respectievelijk beleggingen, in geassocieerde deelnemingen of joint ventures bezit, waarin de investeringen, respectievelijk beleggingen, in geassocieerde deelnemingen of joint ventures krachtens IAS 28 administratief moeten worden verwerkt volgens de „equity”-methode.

▼M50

7 De jaarrekening van een entiteit die geen dochteronderneming of geassocieerde deelneming heeft, noch een belang heeft als deelnemer in een joint venture, is geen enkelvoudige jaarrekening.

▼M32

8 Een entiteit die overeenkomstig alinea 4(a) van IFRS 10 van consolidatie is vrijgesteld of die overeenkomstig alinea 17 van IAS 28 (herziene versie van 2011) van de toepassing van de "equity-methode" is vrijgesteld, mag een enkelvoudige jaarrekening als haar enige jaarrekening presenteren.

▼M38

8A Een beleggingsentiteit die overeenkomstig alinea 31 van IFRS 10 verplicht is tijdens de lopende periode en alle vergelijkende perioden die worden gepresenteerd, op al haar dochterondernemingen de uitzondering op de consolidatie toe te passen, presenteert een enkelvoudige jaarrekening als haar enige jaarrekening.

▼M32

OPSTELLING VAN EEN ENKELVOUDIGE JAARREKENING

9 Een enkelvoudige jaarrekening moet in overeenstemming met alle toepasselijke IFRS worden opgesteld, behoudens het bepaalde in alinea 10.

▼M50

10 Wanneer een entiteit een enkelvoudige jaarrekening opstelt, moet zij investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen administratief verwerken:

a) ofwel tegen kostprijs;

b) ofwel in overeenstemming met IFRS 9;

c) ofwel volgens de „equity"-methode zoals beschreven in IAS 28.

De entiteit moet op elke categorie investeringen dezelfde administratieve verwerking toepassen. Investeringen die administratief zijn verwerkt tegen kostprijs of volgens de „equity"-methode, moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten* wanneer zij als aangehouden voor verkoop of voor uitkering zijn geclassificeerd (of zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die als aangehouden voor verkoop of voor uitkering is geclassificeerd). In dergelijke omstandigheden blijft de waardering van in overeenstemming met IFRS 9 administratief verwerkte investeringen ongewijzigd.

▼M32

11 Indien een entiteit er overeenkomstig alinea 18 van IAS 28 (herziene versie van 2011) voor kiest haar investeringen in geassocieerde deelnemingen of joint ventures overeenkomstig IFRS 9 te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, moet zij deze investeringen ook op dezelfde wijze in haar enkelvoudige jaarrekening verwerken.

▼M38

11A Indien een moedermaatschappij overeenkomstig alinea 31 van IFRS 10 verplicht is haar belegging in een dochteronderneming overeenkomstig IFRS 9 te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, moet zij haar belegging in de dochteronderneming ook op dezelfde wijze in haar enkelvoudige jaarrekening verwerken.

▼M50

11B Wanneer een moedermaatschappij geen beleggingsentiteit meer is of een beleggingsentiteit wordt, moet zij de wijziging in haar status als volgt administratief verwerken vanaf de datum waarop de statuswijziging heeft plaatsgevonden:

a) wanneer een entiteit geen beleggingsentiteit meer is, moet zij een belegging in een dochteronderneming administratief verwerken overeenkomstig alinea 10. De datum van de statuswijziging moet de veronderstelde overnamedatum zijn. Bij de administratieve verwerking van de belegging overeenkomstig alinea 10 moet de reële waarde van de dochteronderneming op de veronderstelde overnamedatum de overgeboekte veronderstelde vergoeding vertegenwoordigen.

▼**M50**

i) [verwijderd]

ii) [verwijderd]

b) wanneer een entiteit een beleggingsentiteit wordt, moet zij een belegging in een dochteronderneming overeenkomstig IFRS 9 waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies. Het verschil tussen de vorige boekwaarde van de dochteronderneming en haar reële waarde op de datum van de statuswijziging van de investeerder, moet als winst of verlies in de winst of het verlies worden opgenomen. Het cumulatieve bedrag van eventuele winsten of verliezen dat voorheen met betrekking tot die dochterondernemingen in niet-gerealiseerde resultaten was opgenomen, moet worden behandeld alsof de beleggingsentiteit die dochterondernemingen op de datum van de statuswijziging had afgestoten.

12 Dividenden van een dochteronderneming, een joint venture of een geassocieerde deelneming worden in de enkelvoudige jaarrekening van een entiteit opgenomen wanneer het recht van de entiteit om het dividend te ontvangen vaststaat. Het dividend wordt in winst of verlies opgenomen, tenzij de entiteit ervoor kiest om de „equity”-methode te gebruiken, in welk geval het dividend als een vermindering van de boekwaarde van de belegging wordt opgenomen.

▼**M32**

13 Wanneer een moedermaatschappij de structuur van haar groep reorganiseert door oprichting van een nieuwe entiteit als haar moedermaatschappij op een wijze die aan de volgende criteria voldoet:

(a) de nieuwe moedermaatschappij verkrijgt de zeggenschap over de oorspronkelijke moedermaatschappij door eigenvermogensinstrumenten uit te geven in ruil voor bestaande eigenvermogensinstrumenten van de oorspronkelijke moedermaatschappij;

(b) onmiddellijk vóór en na de reorganisatie zijn de activa en verplichtingen van de nieuwe groep en de oorspronkelijke groep identiek; en

(c) onmiddellijk vóór en na de reorganisatie hebben de eigenaars van de oorspronkelijke moedermaatschappij vóór de reorganisatie dezelfde absolute en relatieve belangen in de nettoactiva van de oorspronkelijke groep en de nieuwe groep,

en de nieuwe moedermaatschappij verwerkt haar investering in de oorspronkelijke moedermaatschappij overeenkomstig alinea 10(a) in haar enkelvoudige jaarrekening, dan moet de nieuwe moedermaatschappij de kostprijs bepalen op basis van de boekwaarde van haar aandeel in de eigenvermogensposten vermeld in de enkelvoudige jaarrekening van de oorspronkelijke moedermaatschappij op de datum van de reorganisatie.

14 Ook een entiteit die geen moedermaatschappij is, kan overgaan tot oprichting van een nieuwe entiteit als haar moedermaatschappij op een wijze die aan de criteria in alinea 13 voldoet. De vereisten in alinea 13 zijn eveneens op dergelijke reorganisaties van toepassing. In zulke gevallen moeten de verwijzingen naar "oorspronkelijke moedermaatschappij" en "oorspronkelijke groep" worden gelezen als verwijzingen naar de "oorspronkelijke entiteit".

INFORMATIEVERSCHAFFING

15 Bij de informatieverschaffing in haar enkelvoudige jaarrekening moet een entiteit alle toepasselijke IFRS toepassen, met inbegrip van de vereisten in de alinea's 16 en 17.

▼M32

16 **Indien een moedermaatschappij er overeenkomstig alinea 4(a) van IFRS 10 voor kiest geen geconsolideerde jaarrekening op te stellen en in plaats daarvan een enkelvoudige jaarrekening opstelt, moet zij in die enkelvoudige jaarrekening het volgende vermelden:**

(a) **het feit dat de jaarrekening een enkelvoudige jaarrekening is; dat van de vrijstelling van consolidatie is gebruikgemaakt; de naam en hoofdvestiging (en het land van oprichting, indien verschillend van het land van de hoofdvestiging) van de entiteit die haar voor het publiek toegankelijke geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards heeft opgesteld; en het adres waar die geconsolideerde jaarrekening te verkrijgen is;**

(b) **een lijst van belangrijke investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen, met vermelding van het volgende:**

(i) **de naam van die deelnemingen;**

(ii) **de hoofdvestiging (en het land van oprichting, indien verschillend van het land van de hoofdvestiging) van die deelnemingen;**

(iii) **de omvang van haar eigendomsbelang (en, indien verschillend, de omvang van haar stemrechten) in die deelnemingen;**

(c) **een beschrijving van de methode die is toegepast voor de administratieve verwerking van de investeringen die onder (b) zijn vermeld.**

▼M38

16A **Indien een beleggingsentiteit die een moedermaatschappij is (uitgezonderd een moedermaatschappij die onder alinea 16 valt), overeenkomstig alinea 8A een enkelvoudige jaarrekening als haar enige jaarrekening opstelt, moet zij dit feit vermelden. De beleggingsentiteit moet ook de door IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten* vereiste informatie presenteren.**

17 **Indien een moedermaatschappij (uitgezonderd een moedermaatschappij die onder de alinea's 16 en 16A valt) of een investeerder die gezamenlijk de zeggenschap uitoefent over, of invloed van betekenis heeft in een deelneming, een enkelvoudige jaarrekening opstelt, moet de betrokken moedermaatschappij of investeerder verwijzen naar de in overeenstemming met IFRS 10, IFRS 11 of IAS 28 (herziene versie van 2011) opgestelde jaarrekening waarop die enkelvoudige jaarrekening betrekking heeft. De moedermaatschappij of investeerder moet in de enkelvoudige jaarrekening ook het volgende vermelden:**

▼M32

(a) **het feit dat de jaarrekening een enkelvoudige jaarrekening is en de redenen waarom die jaarrekening wordt opgesteld indien de wet dit niet vereist;**

(b) **een lijst van belangrijke investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen, met vermelding van het volgende:**

(i) **de naam van die deelnemingen;**

(ii) **de hoofdvestiging (en het land van oprichting, indien verschillend van het land van de hoofdvestiging) van die deelnemingen;**

▼M32

(iii) **de omvang van haar eigendomsbelang (en, indien verschillend, de omvang van haar stemrechten) in die deelnemingen;**

(c) **een beschrijving van de methode die is toegepast voor de administratieve verwerking van de investeringen die onder (b) zijn vermeld.**

De moedermaatschappij of investeerder moet ook verwijzen naar de in overeenstemming met IFRS 10, IFRS 11 of IAS 28 (herziene versie van 2011) opgestelde jaarrekening waarop die enkelvoudige jaarrekening betrekking heeft.

INGANGSDATUM EN OVERGANG

18 Een entiteit moet deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. ►M38 Als een entiteit deze standaard eerder toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12 en IAS 28 (herziene versie van 2011) toepassen. ◄

▼M38

18A De alinea's 5, 6, 17 en 18 zijn gewijzigd en de alinea's 8A, 11A en 11B, 16A en 18B tot en met 18I zijn toegevoegd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

18B Indien een moedermaatschappij op de datum van eerste toepassing van de in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen (die, voor de toepassing van deze IFRS, het begin is van de jaarlijkse verslagperiode waarop deze wijzigingen voor het eerst worden toegepast) concludeert dat zij een beleggingsentiteit is, dan moet zij op haar belegging in een dochteronderneming de alinea's 18C tot en met 18I toepassen.

18C Op de datum van eerste toepassing moet een beleggingsentiteit die haar belegging in een dochteronderneming eerder tegen kostprijs waardeerde, deze belegging in plaats daarvan waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, alsof de vereisten van deze IFRS steeds van kracht zijn geweest. De beleggingsentiteit moet zowel de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de datum van eerste toepassing, als de ingehouden winsten aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode retroactief aanpassen in verband met eventuele verschillen tussen:

(a) de vorige boekwaarde van de belegging; en

(b) de reële waarde van de investering van de investeerder in de dochteronderneming.

18D Op de datum van eerste toepassing moet een beleggingsentiteit die haar belegging in een dochteronderneming eerder waardeerde tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, deze belegging tegen reële waarde blijven waarderen. Het cumulatieve bedrag van eventuele aanpassingen van de reële waarde dat voorheen in niet-gerealiseerde resultaten was opgenomen, moet aan het begin van de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de datum van eerste toepassing, naar de ingehouden winst worden overgeboekt.

18E Op de datum van eerste toepassing mag een beleggingsentiteit geen aanpassingen aanbrengen in de eerdere administratieve verwerking van een belang in een dochteronderneming dat zij eerder had verkozen overeenkomstig IFRS 9 te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, zoals door alinea 10 is toegestaan.

▼M38

18F Vóór de datum waarop IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde* wordt toegepast, moet een beleggingsentiteit gebruikmaken van de voorheen aan beleggers of het management gerapporteerde bedragen van de reële waarde indien deze bedragen op de datum van de waardering overeenstemmen met het bedrag waarvoor de belegging zou kunnen worden geruild in een zakelijke, objectieve transactie tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.

18G Als waardering van de belegging in de dochteronderneming in overeenstemming met de alinea's 18C tot en met 18F onuitvoerbaar is (zoals omschreven in IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*), dan moet een beleggingsentiteit de vereisten van deze IFRS toepassen aan het begin van de vroegste periode waarop de alinea's 18C tot en met 18F toepasbaar zijn en die mogelijk de lopende periode is. De investeerder moet de jaarperiode die onmiddellijk aan de datum van eerste toepassing voorafgaat, retroactief aanpassen, tenzij het begin van de vroegste periode waarop deze alinea toepasbaar is, de lopende periode is. Indien de datum waarop het voor de beleggingsentiteit uitvoerbaar is de reële waarde van de dochteronderneming te bepalen, vroeger valt dan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode, moet de investeerder een eventueel verschil tussen de volgende bedragen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode als een aanpassing van het eigen vermogen opnemen:

(a) de vorige boekwaarde van de belegging; en

(b) de reële waarde van de investering van de investeerder in de dochteronderneming.

Indien de vroegste periode waarop deze alinea toepasbaar is, de lopende periode is, moet de aanpassing van het eigen vermogen aan het begin van de lopende periode worden opgenomen.

18H Indien een beleggingsentiteit vóór de datum van eerste toepassing van de in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen een belegging in een dochteronderneming heeft afgestoten of de zeggenschap daarover heeft verloren, is de beleggingsentiteit niet verplicht aanpassingen aan te brengen in de eerdere administratieve verwerking van de betrokken belegging.

18I Niettegenstaande de verwijzingen in de alinea's 18C tot en met 18G naar de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de datum van eerste toepassing (de "onmiddellijk voorafgaande periode"), mag een entiteit ook aangepaste vergelijkende informatie voor eerder gepresenteerde perioden presenteren, maar zij is daartoe niet verplicht. Indien een entiteit wel aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteert, moeten alle verwijzingen in de alinea's 18C tot en met 18G naar de "onmiddellijk voorafgaande periode" worden gelezen als verwijzingen naar de "vroegst aangepaste vergelijkende periode die is gepresenteerd". Als een entiteit niet-aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteert, moet zij duidelijk aangeven welke informatie niet is aangepast, vermelden dat deze op basis van een andere grondslag is opgesteld, en deze grondslag toelichten.

▼M50

18J De alinea's 4 tot en met 7, 10, 11B en 12 zijn gewijzigd door *De „equity”-methode in de enkelvoudige jaarrekening* (wijzigingen in IAS 27), uitgegeven in augustus 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen retroactief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M32

Verwijzingen naar IFRS 9

19 Als een entiteit wel deze standaard maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten alle verwijzingen naar IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*.

INTREKKING VAN IAS 27 (2008)

20 Deze standaard wordt tegelijk met IFRS 10 uitgegeven. Samen vervangen deze beide IFRS IAS 27 *Geconsolideerde jaarrekening en enkelvoudige jaarrekening* (herziene versie van 2008).

▼**M32**

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 28

Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

DOEL

1 **Het doel van deze standaard is voor te schrijven hoe investeringen in geassocieerde deelnemingen administratief moeten worden verwerkt en de vereisten uiteen te zetten voor de toepassing van de "equity"-methode bij de administratieve verwerking van investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures.**

TOEPASSINGSGEBIED

2 **Deze standaard moet worden toegepast door alle entiteiten die investeerders zijn die gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen over, of invloed van betekenis hebben in, een deelneming.**

DEFINITIES

3 **De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:**

Een *geassocieerde deelneming* is een entiteit waarin de investeerder invloed van betekenis heeft.

Een *geconsolideerde jaarrekening* is de jaarrekening van een groep waarin de activa, de verplichtingen, het eigen vermogen, de baten, de lasten en de kasstromen van de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen worden gepresenteerd alsof het die van een afzonderlijke economische entiteit betreft.

De *"equity"-methode* is een methode voor administratieve verwerking waarbij de investering aanvankelijk tegen kostprijs wordt opgenomen, en vervolgens wordt aangepast om rekening te houden met de wijziging van het aandeel van de investeerder in de nettoactiva van de deelneming na de overname. De winst of het verlies van de investeerder omvat zijn aandeel in de winst of het verlies van de deelneming, en de niet in winst of verlies opgenomen resultaten van de investeerder omvatten zijn aandeel in de niet in winst of verlies opgenomen resultaten van de deelneming.

Een *gezamenlijke overeenkomst* is een overeenkomst waarover twee of meer partijen gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen.

***Gezamenlijke zeggenschap* is het contractueel afgesproken delen van de zeggenschap over een overeenkomst en bestaat slechts wanneer beslissingen met betrekking tot de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die de zeggenschap delen.**

Een *joint venture* is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen die gezamenlijk de zeggenschap over de overeenkomst uitoefenen, rechten hebben op de nettoactiva van de overeenkomst.

Een *deelnemer in een joint venture* is een partij in een joint venture die gezamenlijke zeggenschap over die joint venture heeft.

***Invloed van betekenis* is de macht om deel te nemen aan de financiële en operationele beleidsbeslissingen van de deelneming, maar houdt geen zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap over het desbetreffende beleid in.**

▼**M32**

4 De volgende begrippen worden gedefinieerd in alinea 4 van IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* en in bijlage A bij IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* en worden in deze standaard gebruikt met de betekenis die wordt omschreven in de IFRS waarin zij worden gedefinieerd:

— zeggenschap over een deelneming

— groep

— moedermaatschappij

— enkelvoudige jaarrekening

— dochteronderneming.

INVLOED VAN BETEKENIS

5 Als een entiteit direct of indirect (bijvoorbeeld via dochterondernemingen) 20 procent of meer van de stemrechten van de deelneming in handen heeft, wordt verondersteld dat de entiteit invloed van betekenis heeft, tenzij het tegendeel duidelijk kan worden aangetoond. Als een entiteit direct of indirect (bijvoorbeeld via dochterondernemingen) minder dan 20 procent van de stemrechten van de deelneming in handen heeft, wordt verondersteld dat de entiteit geen invloed van betekenis heeft, tenzij een dergelijke invloed duidelijk kan worden aangetoond. Indien een andere investeerder een aanzienlijk belang of meerderheidsbelang heeft, sluit dit niet noodzakelijkerwijs uit dat een andere entiteit invloed van betekenis kan hebben.

6 Dat een entiteit invloed van betekenis heeft, wordt doorgaans duidelijk op een van de volgende manieren:

(a) vertegenwoordiging in de raad van bestuur of een equivalent bestuursorgaan van de deelneming;

(b) betrokkenheid bij het besluitvormingsproces, met inbegrip van betrokkenheid bij beslissingen ten aanzien van dividenden of andere uitkeringen;

(c) materiële transacties tussen de entiteit en haar deelneming;

(d) uitwisseling van managementpersoneel; dan wel

(e) de verschaffing van essentiële technische informatie.

7 Een entiteit kan houder zijn van aandelenwarrants, aandelencallopties, schuldbewijzen of eigenvermogensinstrumenten die kunnen worden geconverteerd naar gewone aandelen, of andere soortgelijke instrumenten die, indien ze worden uitgeoefend of geconverteerd, de entiteit mogelijk meer stemrecht geven of die een derde mogelijk minder stemrecht geven over het financiële en operationele beleid van een andere entiteit (dat wil zeggen potentiële stemrechten). Het bestaan en de gevolgen van potentiële stemrechten die actueel uitoefenbaar of converteerbaar zijn, met inbegrip van potentiële stemrechten die door andere entiteiten worden gehouden, worden in overweging genomen bij de beoordeling of een entiteit invloed van betekenis heeft. Potentiële stemrechten zijn niet actueel uitoefenbaar of converteerbaar indien ze bijvoorbeeld pas op een toekomstige datum of bij het plaatsvinden van een toekomstige gebeurtenis kunnen worden uitgeoefend of geconverteerd.

8 Bij de beoordeling of potentiële stemrechten bijdragen tot invloed van betekenis, onderzoekt de entiteit alle feiten en omstandigheden (met inbegrip van de voorwaarden voor uitoefening van de potentiële stemrechten en enige andere contractuele overeenkomsten, ongeacht of deze afzonderlijk dan wel samen in aanmerking worden genomen) die de potentiële stemrechten beïnvloeden, behalve de intenties van het management en de financiële bevoegdheid om deze potentiële rechten uit te oefenen of te converteren.

▼**M32**

9 Een entiteit verliest haar invloed van betekenis in een deelneming wanneer zij de macht verliest om deel te nemen aan de financiële en operationele beleidsbeslissingen van die deelneming. Het verlies van invloed van betekenis kan plaatsvinden met of zonder wijziging in het absolute of relatieve niveau van eigendom. Dit zou bijvoorbeeld kunnen plaatsvinden wanneer de zeggenschap over een geassocieerde deelneming bij een overheidsinstantie, rechtbank, bewindvoerder of regelgevende instantie komt te liggen. Het zou ook kunnen plaatsvinden als gevolg van een contractuele overeenkomst.

DE "EQUITY"-METHODE

10 Volgens de "equity"-methode wordt de investering in een geassocieerde deelneming of joint venture aanvankelijk opgenomen tegen kostprijs, en wordt de boekwaarde verhoogd of verlaagd om het aandeel van de investeerder in de winst of het verlies van de deelneming na de datum van de overname op te nemen. Het aandeel van de investeerder in de winst of het verlies van de deelneming wordt in de winst-en-verliesrekening van de investeerder opgenomen. Uitkeringen die van een deelneming worden ontvangen, verlagen de boekwaarde van de investering. Aanpassingen van de boekwaarde kunnen eveneens nodig zijn om wijzigingen in het proportionele belang van de investeerder in de deelneming te weerspiegelen welke voortvloeien uit wijzigingen in de niet in winst of verlies opgenomen resultaten van de deelneming. Dergelijke wijzigingen omvatten wijzigingen die voortvloeien uit de herwaardering van materiële vaste activa en uit koersomrekeningsverschillen. Het aandeel van de investeerder in deze wijzigingen wordt in de niet in winst of verlies opgenomen resultaten van de investeerder opgenomen (zie IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*).

11 De opname van baten op basis van ontvangen uitkeringen is mogelijk geen toereikende maatstaf voor de baten die een investeerder met een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture verdient, omdat de ontvangen uitkeringen mogelijk slechts weinig te maken hebben met de financiële prestaties van de geassocieerde deelneming of joint venture. Omdat de investeerder gezamenlijke zeggenschap heeft over, of invloed van betekenis heeft in de deelneming, heeft de investeerder een belang in de financiële prestaties van de geassocieerde deelneming of joint venture, en bijgevolg ook in het rendement op zijn investering. De investeerder verwerkt een dergelijk belang door in zijn jaarrekening zijn aandeel in de winst of het verlies van een dergelijke deelneming op te nemen. Bijgevolg leidt de toepassing van de "equity"-methode tot meer informatieve verslaggeving over de nettoactiva en de winst of het verlies van de investeerder.

12 Indien er sprake is van potentiële stemrechten of van andere derivaten waaraan potentiële stemrechten verbonden zijn, wordt het belang van een entiteit in een geassocieerde deelneming of joint venture uitsluitend bepaald op basis van bestaande eigendomsbelangen; hierbij wordt geen rekening gehouden met de mogelijke uitoefening of conversie van potentiële stemrechten en andere derivaten, tenzij alinea 13 van toepassing is.

13 In sommige omstandigheden heeft een entiteit in wezen een bestaand eigendomsbelang als gevolg van een transactie die haar actuele toegang biedt tot de rendementen die met een eigendomsbelang samenhangen. In die omstandigheden wordt het aan de entiteit toegewezen aandeel bepaald door rekening te houden met de uiteindelijke uitoefening van deze potentiële stemrechten en andere derivaten die de entiteit actuele toegang tot de rendementen bieden.

▼M32

14 IFRS 9 *Financiële instrumenten* is niet van toepassing op belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures die volgens de "equity"-methode worden verwerkt. Indien instrumenten waaraan potentiële stemrechten verbonden zijn in wezen actuele toegang bieden tot de rendementen die met een eigendomsbelang in een geassocieerde deelneming of een joint venture samenhangen, vallen de instrumenten niet onder IFRS 9. In alle andere gevallen worden instrumenten waaraan potentiële stemrechten in een geassocieerde deelneming of joint venture verbonden zijn, administratief verwerkt in overeenstemming met IFRS 9.

15 Tenzij een investering, of een deel van een investering, in een geassocieerde deelneming of joint venture overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten* als aangehouden voor verkoop is geclassificeerd, moet de investering, of een eventueel in de investering behouden belang dat niet als aangehouden voor verkoop is geclassificeerd, als een vast actief worden geclassificeerd.

TOEPASSING VAN DE "EQUITY"-METHODE

16 Een entiteit die gezamenlijk de zeggenschap uitoefent over, of invloed van betekenis heeft in een deelneming, verwerkt haar investering in een geassocieerde deelneming of joint venture volgens de "equity"-methode, behalve wanneer die investering overeenkomstig de alinea's 17, 18 en 19 voor vrijstelling in aanmerking komt.

Vrijstellingen van de toepassing van de "equity"-methode

▼M51

17 Een entiteit hoeft de „equity”-methode niet op haar investering in een geassocieerde deelneming of joint venture toe te passen indien de entiteit een moedermaatschappij is die krachtens de uitzondering waarin alinea 4(a) van IFRS 10 voorziet, van de opstelling van een geconsolideerde jaarrekening is vrijgesteld, of indien het volgende integraal van toepassing is:

(a) de entiteit is een 100 %-dochteronderneming of is een dochteronderneming van een andere entiteit waarin een belang van minder dan 100 % wordt aangehouden, en haar andere eigenaars, met inbegrip van degenen die anderszins niet stemgerechtigd zijn, zijn geïnformeerd over het feit dat de entiteit de „equity”-methode niet toepast en maken daar geen bezwaar tegen;

(b) de schuldbewijzen of eigenvermogensinstrumenten van de entiteit worden niet verhandeld op een voor het publiek toegankelijke markt (een binnen- of buitenlandse effectenbeurs of een niet-officiële effectenbeurs, met inbegrip van lokale en regionale markten);

(c) de entiteit heeft haar jaarrekening niet ingediend, en is evenmin bezig met het indienen ervan, bij een beurstoezichthouder of een andere regelgevende instantie met het oog op de uitgifte van een categorie instrumenten op een voor het publiek toegankelijke markt;

(d) de hoofdmoedermaatschappij of een tussenhoudstermaatschappij van de entiteit stelt een publiekelijk beschikbare jaarrekening op die met de IFRSs in overeenstemming is en waarin dochterondernemingen zijn geconsolideerd of zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in overeenstemming met IFRS 10.

▼M32

18 Wanneer een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture wordt aangehouden door, of indirect wordt aangehouden via een entiteit die een organisatie is die durfkapitaal verstrekt, dan wel een gemeenschappelijk beleggingsfonds, een beleggingsfonds of een soortgelijke entiteit, met inbegrip van een verzekeringsfonds met beleggingscomponent, dan kan de entiteit ervoor kiezen de investeringen in die geassocieerde deelnemingen en joint ventures overeenkomstig IFRS 9 te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼M32

19 Indien een entiteit een investering in een geassocieerde deelneming heeft waarvan een deel indirect wordt aangehouden via een organisatie die durfkapitaal verstrekt, dan wel een gemeenschappelijk beleggingsfonds, een beleggingsfonds of een soortgelijke entiteit, met inbegrip van een verzekeringsfonds met beleggingscomponent, dan kan de entiteit ervoor kiezen dat deel van de investering in de geassocieerde deelneming overeenkomstig IFRS 9 te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, ongeacht of de organisatie die durfkapitaal verstrekt, dan wel het gemeenschappelijk beleggingsfonds, het beleggingsfonds of de soortgelijke entiteit, met inbegrip van een verzekeringsfonds met beleggingscomponent, invloed van betekenis heeft op dat deel van de investering. Indien een entiteit die keuze maakt, moet zij de "equity"-methode toepassen op het resterende deel van haar investering in een geassocieerde deelneming dat niet via een organisatie die durfkapitaal verstrekt, dan wel een gemeenschappelijk beleggingsfonds, een beleggingsfonds of een soortgelijke entiteit, met inbegrip van een verzekeringsfonds met beleggingscomponent, wordt aangehouden.

Classificatie als aangehouden voor verkoop

20 Een entiteit moet IFRS 5 toepassen op een investering of een deel van een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture die, respectievelijk dat, voldoet aan de criteria om als aangehouden voor verkoop te worden geclassificeerd. Elk behouden deel van een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture dat niet als aangehouden voor verkoop is geclassificeerd, moet volgens de "equity"-methode worden verwerkt totdat de afstoting plaatsvindt van het deel dat als aangehouden voor verkoop is geclassificeerd. Na het plaatsvinden van de afstoting moet een entiteit het behouden belang in de geassocieerde deelneming of joint venture administratief verwerken in overeenstemming met IFRS 9, tenzij het behouden belang een geassocieerde deelneming of joint venture blijft, in welk geval de entiteit de "equity"-methode toepast.

21 Wanneer een investering of een deel van een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture die, respectievelijk dat, voorheen als aangehouden voor verkoop was geclassificeerd, niet langer aan de criteria voor deze indeling beantwoordt, moet de investering of het desbetreffende deel retroactief vanaf de datum waarop de investering of het desbetreffende deel als aangehouden voor verkoop is geclassificeerd, volgens de "equity"-methode worden verwerkt. De jaarrekeningen moeten dienovereenkomstig worden aangepast voor de verslagperioden sinds de toepassing van de classificatie als aangehouden voor verkoop.

Beëindiging van de toepassing van de "equity"-methode

22 Een entiteit moet de toepassing van de "equity"-methode als volgt beëindigen vanaf de datum waarop haar investering geen geassocieerde deelneming of joint venture meer is:

(a) **indien de investering een dochteronderneming wordt, moet de entiteit haar investering administratief verwerken in overeenstemming met IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* en IFRS 10;**

(b) **indien het behouden belang in de voormalige geassocieerde deelneming of joint venture een financieel actief is, moet de entiteit het behouden belang tegen reële waarde waarderen. De reële waarde van het behouden belang moet worden beschouwd als de reële waarde bij eerste opname van een financieel actief in overeenstemming met IFRS 9. De entiteit moet in de winst-en-verliesrekening elk verschil opnemen tussen:**

(i) **de reële waarde van elk behouden belang en alle opbrengsten uit de vervreemding van het deelbelang in de geassocieerde deelneming of joint venture; en**

(ii) **de boekwaarde van de investering op de datum waarop de toepassing van de "equity"-methode is beëindigd;**

▼M32

(c) **als een entiteit de toepassing van de "equity"-methode beëindigt, moet zij alle met die investering verband houdende bedragen die voorheen in de niet in winst of verlies opgenomen resultaten waren opgenomen, administratief verwerken op dezelfde basis als vereist zou zijn indien de deelneming de desbetreffende activa of verplichtingen direct had vervreemd.**

23 Als een winst die of een verlies dat voorheen door de deelneming in de niet in winst of verlies opgenomen resultaten werd opgenomen, bij de vervreemding van de daarmee verband houdende activa of verplichtingen naar de winst of het verlies werd overgeboekt, boekt de entiteit de winst of het verlies derhalve over van het eigen vermogen naar de winst of het verlies (als een herclassificatieaanpassing) wanneer de toepassing van de "equity"-methode wordt beëindigd. Als een geassocieerde deelneming of joint venture bijvoorbeeld met een buitenlandse activiteit verband houdende cumulatieve wisselkoersverschillen heeft en de entiteit de toepassing van de "equity"-methode beëindigt, moet zij de winst die of het verlies dat voorheen in verband met die buitenlandse activiteit in de niet in winst of verlies opgenomen resultaten werd opgenomen, naar de winst of het verlies overboeken.

24 Indien een investering in een geassocieerde deelneming een investering in een joint venture of een investering in een joint venture een investering in een geassocieerde deelneming wordt, blijft de entiteit de "equity"-methode toepassen en gaat zij niet over tot een herwaardering van het behouden belang.

Wijzigingen in eigendomsbelang

▼M50

25 Als het eigendomsbelang van een entiteit in een geassocieerde deelneming of joint venture wordt verminderd maar de investering geclassificeerd blijft als respectievelijk ofwel een geassocieerde deelneming, ofwel een joint venture, moet de entiteit slechts het proportionele, met het eigendomsbelang verband houdende bedrag van de winst die of het verlies dat voorheen in de niet-gerealiseerde resultaten werd opgenomen, naar de winst of het verlies overboeken indien deze winst of dat verlies bij de vervreemding van de daarmee verband houdende activa of verplichtingen naar de winst of het verlies zou moeten worden overgeboekt.

▼M32

Procedures voor de toepassing van de "equity"-methode

26 Veel van de procedures die geëigend zijn voor de toepassing van de "equity"-methode, zijn vergelijkbaar met de consolidatieprocedures vermeld in IFRS 10. Bovendien worden de concepten die ten grondslag liggen aan de procedures die voor de verwerking van de overname van een dochteronderneming worden toegepast, ook gehanteerd voor de verwerking van een overname van een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture.

▼M51

27 Het aandeel van een groep in een geassocieerde deelneming of joint venture is het totaal van de kapitaalbelangen van de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen in die geassocieerde deelneming of joint venture. De kapitaalbelangen van de andere geassocieerde deelnemingen of joint ventures van de groep worden in dit kader buiten beschouwing gelaten. Indien een geassocieerde deelneming of joint venture dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen of joint ventures heeft, zijn de winsten of verliezen, niet in winst of verlies opgenomen resultaten en nettoactiva waarmee bij de toepassing van de „equity”-methode rekening wordt gehouden, de winsten of verliezen, niet in winst of verlies opgenomen resultaten en nettoactiva die in de jaarrekening van de geassocieerde deelneming of joint venture zijn opgenomen (met inbegrip van het aandeel van de geassocieerde deelneming of joint venture in de winsten of verliezen, niet in winst of verlies opgenomen resultaten en nettoactiva van haar geassocieerde deelnemingen en joint ventures), gecorrigeerd voor eventuele noodzakelijke aanpassingen in verband met afwijkende grondslagen voor financiële verslaggeving (zie de alinea's 35, 36 en 36A).

▼M32

28 Winsten en verliezen die uit "upstream"- en "downstream"-transacties tussen een entiteit (met inbegrip van haar geconsolideerde dochterondernemingen) en een geassocieerde deelneming of joint venture voortvloeien, worden alleen in de jaarrekening van de entiteit opgenomen voor het aandeel daarin van de belangen van niet-verbonden investeerders in de geassocieerde deelneming of joint venture. Een voorbeeld van een "upstream"-transactie is de verkoop van activa van een geassocieerde deelneming of joint venture aan de investeerder. Een voorbeeld van een "downstream"-transactie is de verkoop van activa van de investeerder aan of de inbreng van activa van de investeerder in zijn geassocieerde deelneming of joint venture. Het aandeel van de investeerder in de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming of joint venture die, respectievelijk dat, uit deze transacties voortvloeit, wordt geëlimineerd.

29 Indien uit "downstream"-transacties een vermindering in de opbrengstwaarde van de te verkopen of in te brengen activa, dan wel een bijzonder waardeverminderingsverlies voor deze activa blijkt, moeten deze verliezen volledig door de investeerder worden opgenomen. Indien uit "upstream"-transacties een vermindering in de opbrengstwaarde van de aan te kopen activa, dan wel een bijzonder waardeverminderingsverlies voor deze activa blijkt, moet de investeerder zijn aandeel in deze verliezen opnemen.

30 De inbreng van een niet-monetair actief in een geassocieerde deelneming of joint venture in ruil voor een aandelenbelang in de geassocieerde deelneming of joint venture moet administratief worden verwerkt in overeenstemming met alinea 28, behalve wanneer de inbreng geen economische betekenis heeft, overeenkomstig de beschrijving van dat begrip in IAS 16 *Materiële vaste activa*. Indien een dergelijke inbreng geen economische betekenis heeft, wordt de winst of het verlies als een niet-gerealiseerde winst of een niet-gerealiseerd verlies beschouwd en niet opgenomen, tenzij alinea 31 ook van toepassing is. Dergelijke niet-gerealiseerde winsten of verliezen moeten worden verrekend met de investering die volgens de "equity"-methode is verwerkt en mogen niet als uitgestelde winsten of verliezen worden gepresenteerd in het geconsolideerde overzicht van de financiële positie van de entiteit of in het overzicht van de financiële positie van de entiteit waarin investeringen volgens de "equity"-methode zijn verwerkt.

31 Als een entiteit niet alleen een aandelenbelang in een geassocieerde deelneming of joint venture maar ook monetaire of niet-monetaire activa ontvangt, moet zij het deel van de winst of het verlies op de niet-monetaire inbreng dat met de ontvangen monetaire of niet-monetaire activa verband houdt, volledig in de winst-en-verliesrekening opnemen.

32 Een investering wordt verwerkt volgens de "equity"-methode vanaf de datum waarop de investering een geassocieerde deelneming of joint venture wordt. Bij de verwerving van de investering wordt een eventueel verschil tussen de kostprijs van de investering en het aandeel van de entiteit in de netto reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen van de deelneming als volgt verwerkt:

(a) goodwill die op een geassocieerde deelneming of joint venture betrekking heeft, wordt in de boekwaarde van de investering opgenomen. De afschrijving van die goodwill is niet toegestaan;

(b) elk surplus van het aandeel van de entiteit in de netto reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen van de deelneming ten opzichte van de kostprijs van de investering wordt als baat opgenomen bij de bepaling van het aandeel van de entiteit in de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming of joint venture tijdens de periode waarin de investering is verworven.

In het aandeel van de entiteit in de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming of joint venture na overname worden gepaste aanpassingen aangebracht om bijvoorbeeld afschrijvingen van af te schrijven activa te verwerken, op basis van hun reële waarde op de overnamedatum. Evenzo worden in het aandeel van de entiteit in de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming of joint venture na overname gepaste aanpassingen aangebracht voor bijzondere waardeverminderingsverliezen, bijvoorbeeld met betrekking tot goodwill of materiële vaste activa.

▼M32

33 **Bij de toepassing van de "equity"-methode gebruikt de entiteit de recentste jaarrekening van de geassocieerde deelneming of joint venture die beschikbaar is. Indien het einde van de verslagperiode van de entiteit niet samenvalt met dat van de verslagperiode van de geassocieerde deelneming of joint venture, moet de geassocieerde deelneming of joint venture ten behoeve van de entiteit een jaarrekening van dezelfde datum als de jaarrekening van de entiteit opstellen, tenzij dit onuitvoerbaar is.**

34 **Als de in overeenstemming met alinea 33 bij de toepassing van de "equity"-methode gebruikte jaarrekening van een geassocieerde deelneming of joint venture is opgesteld op een datum die verschilt van de door de entiteit gebruikte datum, moeten er aanpassingen worden aangebracht voor de gevolgen van wezenlijke transacties of gebeurtenissen die tussen die datum en de datum van de jaarrekening van de entiteit plaatsvinden. In elk geval mag het verschil tussen het einde van de verslagperiode van de geassocieerde deelneming of joint venture en dat van de entiteit niet meer dan drie maanden bedragen. De duur van de verslagperioden en het eventuele verschil tussen de einddata van de verslagperioden moeten voor elke periode gelijk zijn.**

35 **De jaarrekening van de entiteit moet worden opgesteld op basis van uniforme grondslagen voor financiële verslaggeving voor vergelijkbare transacties en gebeurtenissen in soortgelijke omstandigheden.**

▼M51

36 Behoudens het bepaalde in alinea 36A geldt dat als een geassocieerde deelneming of joint venture voor vergelijkbare transacties en gebeurtenissen in soortgelijke omstandigheden andere grondslagen voor financiële verslaggeving hanteert dan de entiteit, er aanpassingen moeten worden aangebracht om de grondslagen voor financiële verslaggeving van de geassocieerde deelneming of joint venture aan die van de entiteit te conformeren indien deze de jaarrekening van de geassocieerde deelneming of joint venture bij de toepassing van de „equity”-methode gebruikt.

36A Niettegenstaande het vereiste van alinea 36 geldt dat als een entiteit die zelf geen beleggingsentiteit is, een belang heeft in een geassocieerde deelneming of joint venture die een beleggingsentiteit is, de entiteit bij de toepassing van de „equity”-methode de waardering tegen reële waarde mag behouden die door deze geassocieerde deelneming of joint venture die een beleggingsentiteit is, is toegepast op de belangen in dochterondernemingen van de betrokken geassocieerde deelneming of joint venture die een beleggingsentiteit is.

▼M32

37 Als een geassocieerde deelneming of joint venture uitstaande cumulatief preferente aandelen heeft die door andere partijen dan de entiteit worden aangehouden en als eigen vermogen worden geclassificeerd, berekent de entiteit haar aandeel in de winst of het verlies na aanpassingen voor de dividenden op deze aandelen, ongeacht of de dividenden zijn gedeclareerd.

38 Als het aandeel van een entiteit in de verliezen van een geassocieerde deelneming of joint venture gelijk is aan of groter is dan haar belang in de geassocieerde deelneming of joint venture, dan neemt de entiteit haar aandeel in verdere verliezen niet langer op. Het belang in een geassocieerde deelneming of joint venture is gelijk aan de op basis van de "equity"-methode bepaalde boekwaarde van de investering in de geassocieerde deelneming of joint venture, samen met eventuele belangen op lange termijn die in wezen deel uitmaken van de netto-investering van de entiteit in de geassocieerde deelneming of joint venture. Bijvoorbeeld een post waarvan de afwikkeling niet in de nabije toekomst is gepland en die in de nabije toekomst waarschijnlijk niet zal worden afgewikkeld, is in wezen een verhoging van de investering van de entiteit in die geassocieerde deelneming of joint venture. Dergelijke posten kunnen preferente aandelen en

▼M32

vorderingen op lange termijn of langlopende leningen omvatten, maar omvatten geen handelsvorderingen, handelsschulden of enige vorderingen op lange termijn waarvoor voldoende zekerheden bestaan, zoals gewaarborgde leningen. Voor zover verliezen die volgens de "equity"-methode zijn opgenomen groter zijn dan de investering van de entiteit in gewone aandelen, worden deze verliezen in mindering gebracht op de andere componenten van het belang dat de entiteit in een geassocieerde deelneming of joint venture aanhoudt, in omgekeerde volgorde van voorrang bij vereffening.

39 Nadat het belang van de entiteit tot nul is afgeboekt, wordt er met additionele verliezen rekening gehouden, en wordt er een verplichting opgenomen, uitsluitend voor zover de entiteit wettelijke of feitelijke verplichtingen is aangegaan of betalingen heeft gedaan in naam van de geassocieerde deelneming of joint venture. Als de geassocieerde deelneming of joint venture vervolgens winst rapporteert, neemt de entiteit haar aandeel in deze winst slechts weer op nadat haar aandeel in de winst gelijk is aan het aandeel in de niet-opgenomen verliezen.

Bijzondere waardeverminderingsverliezen

40 Na toepassing van de "equity"-methode, met inbegrip van de opname van de verliezen van de geassocieerde deelneming of joint venture overeenkomstig alinea 38, past de entiteit IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* toe om te bepalen of het noodzakelijk is een additioneel bijzonder waardeverminderingsverlies op te nemen met betrekking tot haar netto-investering in de geassocieerde deelneming of joint venture.

41 De entiteit past tevens IAS 39 toe om te bepalen of een eventueel additioneel bijzonder waardeverminderingsverlies wordt opgenomen met betrekking tot het gedeelte van haar belang in de geassocieerde deelneming of joint venture dat geen deel uitmaakt van de netto-investering, en om het bedrag van dat bijzondere waardeverminderingsverlies te bepalen.

42 Aangezien goodwill die deel uitmaakt van de boekwaarde van een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture niet gescheiden wordt opgenomen, wordt goodwill niet afzonderlijk op bijzondere waardevermindering getoetst onder toepassing van de vereisten voor het toetsen van goodwill op bijzondere waardevermindering in IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa*. In plaats daarvan wordt de totale boekwaarde van de investering als één enkel actief getoetst op bijzondere waardevermindering op grond van IAS 36, door haar realiseerbare waarde (de hoogste waarde van de bedrijfswaarde en de reële waarde minus verkoopkosten) met haar boekwaarde te vergelijken, wanneer bij toepassing van IAS 39 blijkt dat de investering mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een in die omstandigheden opgenomen waardeverminderingsverlies wordt niet toegerekend aan een actief, inclusief goodwill, dat deel uitmaakt van de boekwaarde van de investering in de geassocieerde deelneming of joint venture. Evenzo wordt een terugboeking van dat bijzonder waardeverminderingsverlies opgenomen in overeenstemming met IAS 36 indien de realiseerbare waarde van de investering later toeneemt. Bij de bepaling van de bedrijfswaarde van de investering schat een entiteit:

(a) haar aandeel van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen die naar verwachting door de geassocieerde deelneming of joint venture zullen worden gegenereerd, met inbegrip van de kasstromen uit de activiteiten van de geassocieerde deelneming of joint venture en de opbrengsten uit de uiteindelijke vervreemding van de investering; dan wel

(b) de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen die naar verwachting zullen voortvloeien uit te ontvangen dividenden uit deze investering en de uiteindelijke vervreemding ervan.

Als passende veronderstellingen worden gehanteerd, leveren beide methoden hetzelfde resultaat op.

▼M32

43 De realiseerbare waarde van een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture moet voor elke geassocieerde deelneming of joint venture worden beoordeeld, tenzij de geassocieerde deelneming of joint venture geen instroom van kasmiddelen uit voortgezet gebruik genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de kasstromen die uit andere activa van de entiteit voortvloeien.

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

44 Een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture moet in de enkelvoudige jaarrekening van de entiteit worden verwerkt in overeenstemming met alinea 10 van IAS 27 (gewijzigde versie van 2011).

INGANGSDATUM EN OVERGANG

45 Een entiteit moet deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze standaard eerder toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd IFRS 10, IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten*, IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten* en IAS 27 (herziene versie van 2011) toepassen.

▼M50

45B Alinea 25 is gewijzigd door *De „equity"-methode in de enkelvoudige jaarrekening* (wijzigingen in IAS 27), uitgegeven in augustus 2014. Een entiteit moet deze wijziging retroactief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M51

45D De alinea's 17, 27 en 36 zijn gewijzigd en alinea 36A is toegevoegd door *Beleggingsentiteiten: toepassing van de uitzondering op de consolidatie* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28), uitgegeven in december 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M32

Verwijzingen naar IFRS 9

46 Als een entiteit wel deze standaard maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten alle verwijzingen naar IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39.

INTREKKING VAN IAS 28 (2003)

47 Deze standaard vervangt IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen* (herziene versie van 2003).

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 29

Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie

TOEPASSINGSGEBIED ►M8 [1] ◄

1 Deze standaard moet worden toegepast op de jaarrekening, met inbegrip van de geconsolideerde jaarrekening, van elke entiteit waarvan de functionele valuta de valuta is van een economie met hyperinflatie.

2 In een economie met hyperinflatie is het niet nuttig om bedrijfsresultaten en de financiële positie zonder aanpassing te presenteren in de lokale valuta. Geld verliest zijn koopkracht zo snel dat een vergelijking van de bedragen van transacties en andere gebeurtenissen die op verschillende tijdstippen plaatsvonden, zelfs binnen dezelfde verslagperiode misleidend is.

3 Deze standaard legt niet vast vanaf welk absoluut percentage er sprake is van hyperinflatie. Vanaf welk punt de aanpassing van een jaarrekening in overeenstemming met deze standaard noodzakelijk wordt, is een kwestie van beoordeling. Hyperinflatie blijkt uit de kenmerken van het economische klimaat van een land. Deze kenmerken omvatten, maar zijn niet beperkt tot het volgende:

(a) de algemene bevolking geeft er de voorkeur aan om haar vermogen aan te houden in niet-monetaire activa of in een relatief stabiele vreemde valuta. Geldmiddelen in de lokale valuta worden onmiddellijk belegd om de koopkracht te handhaven;

(b) de algemene bevolking beschouwt monetaire bedragen niet in termen van de lokale valuta maar in termen van een relatief stabiele vreemde valuta. Prijzen worden mogelijk opgegeven in die valuta;

(c) verkopen en aankopen op krediet vinden plaats tegen prijzen die het verwachte verlies aan koopkracht tijdens de duur van het krediet compenseren, zelfs als het om een korte periode gaat;

(d) rentevoeten, lonen en prijzen zijn gekoppeld aan een prijsindex; en

(e) het cumulatief inflatiepercentage over een periode van drie jaar benadert of is groter dan 100 %.

4 Het is wenselijk dat alle entiteiten die rapporteren in de valuta van dezelfde economie met hyperinflatie deze standaard vanaf dezelfde datum toepassen. Niettemin geldt deze standaard voor de jaarrekening van elke entiteit vanaf het begin van de verslagperiode waarin ze het bestaan van hyperinflatie identificeert in het land waarvan ze de valuta gebruikt voor verslaggevingsdoeleinden.

DE AANPASSING VAN DE JAARREKENING

5 Prijzen veranderen in de tijd als gevolg van diverse specifieke of algemene politieke, economische en sociale invloeden. Specifieke invloeden, zoals wijzigingen van vraag en aanbod en technologische veranderingen, kunnen individuele prijzen significant en onafhankelijk van elkaar doen stijgen of dalen. Bovendien kunnen algemene invloeden leiden tot wijzigingen van het algemene prijsniveau en dus van de algemene koopkracht van geld.

[1] In het kader van *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008, heeft de Board de in IAS 29 gehanteerde terminologie als volgt gewijzigd zodat deze in overeenstemming is met die in andere IFRSs: (a) „marktwaarde" is gewijzigd in „reële waarde", en (b) „bedrijfsresultaten" en „nettoresultaat" zijn gewijzigd in „winst of verlies"

▼M8

6 Entiteiten die jaarrekeningen opstellen op basis van de historische kostprijs doen dit zonder rekening te houden met wijzigingen van het algemene prijsniveau of prijsstijgingen van specifieke opgenomen activa of verplichtingen. De uitzonderingen hierop worden gevormd door de activa en de verplichtingen die de entiteit verplicht is of verkiest tegen reële waarde te waarderen. Zo kunnen materiële vaste activa en investeringen worden geherwaardeerd tegen reële waarde en moeten biologische activa doorgaans worden gewaardeerd tegen reële waarde. Sommige entiteiten presenteren echter jaarrekeningen die zijn gebaseerd op een actuele-waardebenadering die de gevolgen van wijzigingen in de specifieke prijzen van aangehouden activa weerspiegelt.

▼B

7 In een economie met hyperinflatie zijn jaarrekeningen, of ze nu gebaseerd zijn op een historischekostprijsbenadering of een actuelewaardebenadering, alleen nuttig als ze zijn uitgedrukt in termen van de maateenheid die op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ wordt gebruikt. Bijgevolg is deze standaard van toepassing op jaarrekeningen van entiteiten die rapporteren in de valuta van een economie met hyperinflatie. Het is niet toegestaan om de door deze standaard vereiste informatie te presenteren als een aanvulling op de niet-aangepaste jaarrekening. Bovendien wordt de afzonderlijke presentatie van de jaarrekening vóór aanpassing ontmoedigd.

▼M8

8 De jaarrekening van een entiteit waarvan de functionele valuta de valuta is van een economie met hyperinflatie, of ze nu is gebaseerd op de historische-kostprijsbenadering of de actuele-waardebenadering, moet worden gepresenteerd in termen van de maateenheid die aan het einde van de verslagperiode wordt gebruikt. De overeenkomstige cijfers voor de voorgaande periode vereist door IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007) en alle informatie met betrekking tot vroegere perioden moeten ook worden gepresenteerd in termen van de maateenheid die aan het einde van de verslagperiode wordt gebruikt. Voor de presentatie van vergelijkende bedragen in een andere presentatievaluta zijn de alinea's 42(b) en 43 van IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen* van toepassing.

▼B

9 De winst of het verlies op de netto monetaire positie moet worden opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en moet afzonderlijk worden vermeld.

10 De aanpassing van jaarrekeningen in overeenstemming met deze standaard vereist de toepassing van bepaalde procedures en is tevens een kwestie van beoordeling. Dat deze procedures en beoordelingen voor elke periode consistent worden toegepast, is belangrijker dan de precieze nauwkeurigheid van de resulterende bedragen die in de aangepaste jaarrekening zijn opgenomen.

Jaarrekeningen gebaseerd op de historischekostprijsbenadering

Balans

11 Balansbedragen die niet reeds zijn uitgedrukt in termen van de maateenheid die wordt gebruikt op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ worden aangepast door een algemene prijsindex toe te passen.

12 Monetaire posten worden niet aangepast omdat ze al zijn uitgedrukt in termen van de monetaire eenheid die op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ wordt gebruikt. Monetaire posten zijn aangehouden liquide middelen en in geld te ontvangen of betalen posten.

▼B

13 Activa en verplichtingen die op basis van een overeenkomst zijn gekoppeld aan prijswijzigingen, zoals aan een index gekoppelde obligaties en leningen, worden in overeenstemming met de overeenkomst aangepast teneinde het uitstaande bedrag op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ te bepalen. Deze posten worden in de aangepaste balans geboekt tegen dit aangepaste bedrag.

▼M8

14 Alle andere activa en verplichtingen zijn niet-monetair. Sommige niet-monetaire posten worden geboekt tegen de bedragen die gelden aan het einde van de verslagperiode, zoals de opbrengstwaarde en reële waarde, en worden dus niet aangepast. Alle andere niet-monetaire activa en verplichtingen worden aangepast.

15 De meeste niet-monetaire posten worden geboekt tegen kostprijs of tegen de kostprijs na aftrek van afschrijvingen. Bijgevolg worden deze posten uitgedrukt in de bedragen die gelden op hun overnamedatum. De aangepaste kostprijs, of kostprijs na aftrek van afschrijvingen, van elke post wordt bepaald door de wijziging in een algemene prijsindex tussen de verwervingsdatum en het einde van de verslagperiode toe te passen op de historische kostprijs en geaccumuleerde afschrijvingen van die post. Zo worden materiële vaste activa, voorraden van grondstoffen en handelswaren, goodwill, octrooien, handelsmerken en gelijkaardige activa aangepast vanaf hun aankoopdata. Voorraden van halffabricaten en gereed product worden aangepast vanaf de data waarop de aankoopkosten en de conversiekosten werden gemaakt.

▼B

16 Gedetailleerde gegevens over de overnamedata van materiële vaste activa zijn mogelijk niet beschikbaar of kunnen mogelijk niet worden geschat. In deze zeldzame omstandigheden kan het in de eerste periode waarin deze standaard wordt toegepast nodig zijn om de aanpassing van de posten te baseren op een onafhankelijke professionele schatting van hun waarde.

17 Mogelijk is er geen algemene prijsindex beschikbaar voor de perioden waarvoor deze standaard de aanpassing van materiële vaste activa vereist. In deze omstandigheden kan het nodig zijn om een schatting te gebruiken die bijvoorbeeld is gebaseerd op de wisselkoersschommelingen tussen de functionele valuta en een relatief stabiele vreemde valuta.

18 Sommige niet-monetaire posten worden geboekt tegen de bedragen die gelden op andere data dan de verwervingsdatum of ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ (bijvoorbeeld materiële vaste activa die op een vroegere datum zijn geherwaardeerd). In deze gevallen worden de boekwaarden aangepast vanaf de datum van de herwaardering.

▼M8

19 In overeenstemming met de desbetreffende IFRSs wordt het aangepaste bedrag van een niet-monetaire post verlaagd als het groter is dan de realiseerbare waarde van de post. Zo worden de aangepaste bedragen van materiële vaste activa, goodwill, octrooien en handelsmerken verlaagd tot hun realiseerbare waarde en worden aangepaste bedragen van voorraden verlaagd tot hun opbrengstwaarde.

20 Een deelneming die administratief wordt verwerkt volgens de „equity”-methode mag rapporteren in de valuta van een economie met hyperinflatie. De balans en het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van een dergelijke deelneming worden in overeenstemming met deze standaard aangepast om het aandeel van de investeerder in de nettoactiva en de winst of het verlies van deze deelneming te berekenen. Indien de aangepaste jaarrekening van de deelneming wordt uitgedrukt in een vreemde valuta, wordt de jaarrekening omgerekend tegen de slotkoersen.

▼B

21 De invloed van inflatie wordt gewoonlijk opgenomen in financieringskosten. Het is niet geëigend om zowel de door leningen gefinancierde investeringsuitgaven aan te passen als om dat deel van de financieringskosten te activeren dat de inflatie tijdens dezelfde periode compenseert. Dit deel van de financieringskosten wordt opgenomen als een last in de periode waarin de kosten zijn gemaakt.

22 Een entiteit kan activa verwerven onder een regeling die haar toestaat om de betaling uit te stellen zonder expliciete rentekosten op te lopen. Indien het praktisch niet haalbaar is om het bedrag van de rente toe te rekenen, worden dergelijke activa aangepast vanaf de betalingsdatum en niet vanaf de aankoopdatum.

23 [Verwijderd]

24 Aan het begin van de eerste periode waarin deze standaard wordt toegepast, worden de eigenvermogensbestanddelen, behalve de ingehouden winsten en eventuele herwaarderingsreserves, aangepast door een algemene prijsindex toe te passen vanaf de data waarop de bestanddelen werden bijgedragen of anderszins ontstonden. Alle in voorgaande perioden ontstane herwaarderingsreserves worden geëlimineerd. Aangepaste ingehouden winsten worden afgeleid uit alle andere bedragen in de aangepaste balans.

25 Aan het eind van de eerste periode en in daaropvolgende perioden worden alle eigenvermogensbestanddelen aangepast door een algemene prijsindex toe te passen vanaf het begin van de periode of vanaf de datum waarop ze werden bijgedragen, indien deze datum later valt. De bewegingen van het eigen vermogen over de periode worden vermeld in overeenstemming met IAS 1.

▼M5

Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

▼B

26 Deze standaard schrijft voor dat alle posten in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ moeten worden uitgedrukt in termen van de maateenheid die geldt op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄. Bijgevolg moeten alle bedragen worden aangepast door de wijziging in de algemene prijsindex toe te passen vanaf de data waarop de posten van baten en lasten oorspronkelijk in de jaarrekening werden opgenomen.

Winst of verlies op de netto monetaire positie

27 In een periode van inflatie verliest een entiteit die meer monetaire activa dan monetaire verplichtingen heeft koopkracht, terwijl een entiteit die meer monetaire verplichtingen dan monetaire activa bezit koopkracht wint in zoverre de activa en verplichtingen niet zijn gekoppeld aan een prijsniveau. Deze winst of dit verlies uit de netto monetaire positie kan worden afgeleid als het verschil dat resulteert uit de aanpassing van niet-monetaire activa, eigen vermogen en ►M5 posten in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en de aanpassing van aan een index gekoppelde activa en verplichtingen. De winst of het verlies kan worden geschat door de wijziging in een algemene prijsindex toe te passen op het gewogen gemiddelde over de periode van het verschil tussen monetaire activa en monetaire verplichtingen.

▼M8

28 De winst of het verlies uit de netto monetaire positie wordt in winst of verlies opgenomen. De overeenkomstig alinea 13 uitgevoerde aanpassing aan de activa en verplichtingen die op basis van een overeenkomst zijn gekoppeld aan prijswijzigingen, wordt gesaldeerd met de winst of het verlies uit de netto monetaire positie. Andere baten en lasten, zoals rentebaten en -lasten en wisselkoersverschillen met betrekking tot geïnvesteerde of geleende middelen, houden ook verband met de netto monetaire positie. Hoewel dergelijke posten afzonderlijk worden vermeld, kan het nuttig zijn om ze samen met de winst of het verlies uit de netto monetaire positie te presenteren in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten.

▼B

Jaarrekeningen gebaseerd op de actuelewaardebenadering

Balans

29 Tegen actuele waarde vermelde posten worden niet aangepast omdat ze al zijn uitgedrukt in termen van de maateenheid die geldt op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄. Andere posten in de balans worden aangepast in overeenstemming met alinea's 11 tot en met 25.

▼M5

Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

▼B

30 In een op de actuele waarde ►M5 gebaseerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, vóór aanpassing, worden kosten doorgaans gerapporteerd zoals ze waren op het moment dat de onderliggende transacties of gebeurtenissen plaatsvonden. De kostprijs van de omzet en afschrijvingskosten worden geboekt tegen actuele waarde op het moment van verbruik. Verkopen en andere lasten worden geboekt tegen hun geldbedragen op het moment dat ze zich voordeden. Bijgevolg moeten alle bedragen worden aangepast in de maateenheid die gold op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ door een algemene prijsindex toe te passen.

Winst of verlies op de netto monetaire positie

31 De winst of het verlies op de netto monetaire positie wordt administratief verwerkt in overeenstemming met alinea's 27 en 28.

Belastingen

32 De aanpassing van jaarrekeningen in overeenstemming met deze standaard kan aanleiding geven tot verschillen tussen de boekwaarde van individuele activa en verplichtingen in de balans en hun fiscale boekwaarde. Deze verschillen worden verwerkt in overeenstemming met IAS 12 *Winstbelastingen*.

Kasstroomoverzicht

33 Deze standaard schrijft voor dat alle posten in het kasstroomoverzicht worden uitgedrukt in termen van de maateenheid die geldt op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

▼B

Overeenkomstige cijfers

▼M8

34 Overeenkomstige cijfers voor de voorgaande verslagperiode, of ze nu waren gebaseerd op de historische-kostprijsbenadering of de actuele-waardebenadering, worden aangepast door een algemene prijsindex toe te passen zodat de vergelijkende jaarrekening wordt gepresenteerd in termen van de maateenheid die geldt aan het einde van de verslagperiode. Informatie die wordt vermeld met betrekking tot vroegere perioden wordt eveneens uitgedrukt in termen van de maateenheid die geldt aan het einde van de verslagperiode. Voor de presentatie van vergelijkende bedragen in een verschillende presentatievaluta zijn de alinea's 42(b) en 43 van IAS 21 van toepassing.

▼B

Geconsolideerde jaarrekening

35 Een moedermaatschappij die rapporteert in de valuta van een economie met hyperinflatie kan dochterondernemingen hebben die ook rapporteren in de valuta's van economieën met hyperinflatie. De jaarrekening van een dergelijke dochteronderneming moet worden aangepast door een algemene prijsindex toe te passen van het land waarvan ze de valuta voor verslaggevingsdoeleinden gebruikt, vóór deze jaarrekening wordt opgenomen in de door haar moedermaatschappij uitgegeven geconsolideerde jaarrekening. Indien een dergelijke dochteronderneming een buitenlandse dochteronderneming is, wordt haar aangepaste jaarrekening omgerekend tegen de slotkoersen. De jaarrekeningen van dochterondernemingen die niet rapporteren in de valuta's van economieën met hyperinflatie worden behandeld in overeenstemming met IAS 21.

36 Als jaarrekeningen met verschillende ►M5 einddata van de verslagperioden ◄ worden geconsolideerd, moeten alle niet-monetaire en monetaire posten worden aangepast in de maateenheid die geldt op de datum van de geconsolideerde jaarrekening.

Keuze en gebruik van de algemene prijsindex

37 De aanpassing van jaarrekeningen in overeenstemming met deze standaard vereist het gebruik van een algemene prijsindex die wijzigingen in de algemene koopkracht weerspiegelt. Het is wenselijk dat alle entiteiten die rapporteren in de valuta van dezelfde economie dezelfde index gebruiken.

ECONOMIEËN DIE NIET LANGER TE KAMPEN HEBBEN MET HYPERINFLATIE

38 Als een economie niet langer te kampen heeft met hyperinflatie en een entiteit haar jaarrekening niet langer in overeenstemming met deze standaard opstelt en presenteert, moet zij de bedragen die zijn uitgedrukt in de maateenheid die geldt aan het eind van de voorgaande verslagperiode behandelen als de basis voor de boekwaarden in haar daaropvolgende jaarrekening.

INFORMATIEVERSCHAFFING

39 De volgende informatie moet worden verstrekt:

(a) het feit dat de jaarrekening en de overeenkomstige cijfers voor voorgaande perioden werden aangepast om rekening te houden met wijzigingen in de algemene koopkracht van de functionele valuta en bijgevolg zijn gepresenteerd in termen van de maateenheid die geldt op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

▼B

(b) of de jaarrekening is gebaseerd op de historischekostprijsbenadering of de actuelewaardebenadering; en

(c) de prijsindex en het niveau van de prijsindex op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ en de bewegingen van de index tijdens de lopende en voorgaande verslagperiode.

40 De informatie die op grond van deze standaard moet worden verstrekt, is nodig om te verduidelijken op welke basis de gevolgen van inflatie in de jaarrekening worden behandeld. Deze informatie is eveneens bedoeld om andere informatie te verschaffen die nodig is om deze basis en de resulterende bedragen te begrijpen.

INGANGSDATUM

41 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 1990 aanvangen.

▼M32

_____

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 32

Financiële instrumenten: presentatie

DOEL

1 [Verwijderd]

2 Deze standaard heeft ten doel de grondslagen voor het presenteren van financiële instrumenten als verplichting of eigen vermogen en voor het salderen van financiële activa en financiële verplichtingen vast te stellen. De standaard is van toepassing op de classificatie van financiële instrumenten, vanuit het perspectief van de emittent, naar financiële activa, financiële verplichtingen en eigenvermogensinstrumenten; de classificatie van daaraan gerelateerde rente, dividenden, verliezen en winsten; en de omstandigheden waaronder financiële activa en financiële verplichtingen moeten worden gesaldeerd.

3 De grondslagen in deze standaard complementeren de grondslagen voor het opnemen en waarderen van financiële activa en financiële verplichtingen in IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*, en voor het verschaffen van informatie dienaangaande in IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing*.

TOEPASSINGSGEBIED

▼M38

4 Deze standaard moet door alle entiteiten worden toegepast op alle soorten financiële instrumenten, met uitzondering van:

(a) belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen of joint ventures die administratief worden verwerkt in overeenstemming met IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*, IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* of IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures*. In bepaalde gevallen wordt door IFRS 10, IAS 27 of IAS 28 echter voorgeschreven of toegestaan dat een entiteit een belang in een dochteronderneming, geassocieerde onderneming of joint venture administratief verwerkt overeenkomstig IFRS 9; in deze gevallen moeten entiteiten aan de vereisten van deze standaard voldoen. Entiteiten moeten deze standaard eveneens toepassen op alle derivaten gekoppeld aan belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen of joint ventures.

▼B

(b) rechten en verplichtingen van werkgevers uit hoofde van beloningsregelingen voor het personeel, waarop IAS 19 *Personeelsbeloningen* van toepassing is;

▼M12

_____

▼B

(d) verzekeringscontracten zoals gedefinieerd in IFRS 4 *Verzekeringscontracten*. Deze standaard is echter wel van toepassing op derivaten die in verzekeringscontracten zijn besloten indien IAS 39 voorschrijft dat de entiteit deze administratief afzonderlijk moet verwerken. Bovendien moet een emittent deze standaard op financiëlegarantiecontracten toepassen indien hij IAS 39 toepast voor de opname en waardering van de contracten; indien de emittent er echter in overeenstemming met alinea 4(d) van IFRS 4 voor kiest IFRS 4 toe te passen voor de opname en waardering van deze contracten, moet hij IFRS 4 toepassen;

▼B

(e) financiële instrumenten die binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 vallen omdat zij een discretionairewinstdelingselement bevatten. De emittent van deze instrumenten is vrijgesteld van de toepassing op deze component van alinea's 15 tot en met 32 en TL25 tot en met TL35 van deze standaard betreffende het onderscheid tussen financiële verplichtingen en eigenvermogensinstrumenten. Alle overige vereisten van deze standaard zijn echter wel op deze instrumenten van toepassing. Bovendien geldt deze standaard voor derivaten die in deze instrumenten zijn besloten (zie IAS 39);

(f) financiële instrumenten, contracten en verplichtingen uit hoofde van op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarop IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* van toepassing is, met uitzondering van:

(i) contracten die binnen het toepassingsgebied vallen van alinea's 8 tot en met 10 van deze standaard, waarop deze standaard van toepassing is,

(ii) de alinea's 33 en 34 van deze standaard, die moeten worden toegepast op ingekochte eigen aandelen die worden ingekocht, verkocht, uitgegeven of ingetrokken in verband met aandelenoptieregelingen en aandelenkoopregelingen voor werknemers, en alle andere op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten.

5-7 [Verwijderd]

8 Deze standaard moet worden toegepast op contracten tot aankoop of verkoop van een niet-financieel actief die op nettobasis kunnen worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door ruil van financiële instrumenten, alsof de contracten financiële instrumenten waren, met uitzondering van contracten die zijn gesloten en worden gehouden in verband met de ontvangst of levering van een niet-financieel actief overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik.

9 Er zijn verschillende manieren waarop een contract tot aankoop of verkoop van een niet-financieel actief op nettobasis kan worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen. Deze omvatten:

(a) gevallen waarin de contractvoorwaarden elk van de partijen toestaan het contract op nettobasis af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen;

(b) indien de mogelijkheid om netto af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel actief, of door financiële instrumenten te ruilen, niet expliciet in de contractvoorwaarden is opgenomen, maar het voor de entiteit gangbare praktijk is om vergelijkbare contracten netto af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel actief, of door financiële instrumenten te ruilen (hetzij met de tegenpartij, door het afsluiten van tegengestelde contracten, of door het contract te verkopen voordat het wordt uitgeoefend of verloopt);

(c) gevallen waarin het bij de entiteit, voor vergelijkbare contracten, gangbare praktijk is dat de onderliggende waarde wordt ontvangen om deze kort na ontvangst met winst te verkopen door te profiteren van prijsschommelingen op de korte termijn, of van de handelsmarge; en

(d) gevallen waarin het niet-financieel actief waarover het contract handelt onmiddellijk in geldmiddelen kan worden omgezet.

▼B

Een contract waarop (b) of (c) van toepassing is, wordt niet gesloten met het oog op de ontvangst of levering van het niet-financieel actief overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik, en valt derhalve binnen het toepassingsgebied van IAS 32. Andere contracten waarvoor alinea 8 geldt, worden beoordeeld om te bepalen of zij werden gesloten en worden gehouden om het niet-financieel actief te ontvangen of over te dragen overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik, en derhalve of zij binnen het toepassingsgebied van deze standaard vallen.

10 Een geschreven optie tot aankoop of verkoop van een niet-financieel actief die op nettobasis kan worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen, valt overeenkomstig alinea 9(a) of 9(d) binnen het toepassingsgebied van deze standaard. Een dergelijk contract kan niet worden gesloten met het oog op de ontvangst of levering van het niet-financieel actief overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik.

DEFINITIES (ZIE TEVENS ALINEA'S TL3 TOT EN MET TL23)

11 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Een *financieel instrument* is een overeenkomst die leidt tot zowel een financieel actief bij één entiteit als een financiële verplichting of eigenvermogensinstrument bij een andere entiteit.

Een *financieel actief* is een actief dat:

(a) een geldmiddel is;

(b) een eigenvermogensinstrument van een andere entiteit is;

(c) een contractueel recht is om:

(i) geldmiddelen of een ander financieel actief te ontvangen van een andere entiteit; dan wel

(ii) financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met een andere entiteit onder voorwaarden die potentieel voordelig zijn voor de entiteit; dan wel

(d) een contract is dat in de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit zal of kan worden afgewikkeld en dat:

(i) een niet-derivaat is waarbij de entiteit verplicht is, of kan worden, om een variabel aantal van de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit te ontvangen; dan wel

▼M6

(ii) een derivaat is dat zal of kan worden afgewikkeld op een andere wijze dan door de ruil van een vast bedrag aan geldmiddelen of een ander financieel actief voor een vast aantal van de eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit. In dit kader omvatten de eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit geen puttable financiële instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd, instrumenten die voor de entiteit een verplichting met zich brengen om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren en overeenkomstig de alinea's 16C en 16D als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd, of instrumenten die contracten zijn op grond waarvan in de toekomst de eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit worden ontvangen of geleverd.

▼M6

Een *financiële verplichting* is elke verplichting die:

(a) een contractuele verplichting is om:

(i) geldmiddelen of een ander financieel actief aan een andere entiteit te leveren; dan wel

(ii) financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met een andere entiteit onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn voor de entiteit; dan wel

(b) een contract is dat in de eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit zal of kan worden afgewikkeld en dat:

►M21 (i) een niet-afgeleid instrument is waarbij de entiteit verplicht is, of kan worden, om een variabel aantal van de eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit te leveren; dan wel

(ii) een derivaat is dat zal of kan worden afgewikkeld op een andere wijze dan door de ruil van een vast bedrag aan geldmiddelen of een ander financieel actief voor een vast aantal van de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit. In dit kader zijn claims, opties of warrants voor het verwerven van een vast aantal van de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit voor een vast bedrag in gelijk welke valuta eigenvermogensinstrumenten indien de entiteit de claims, opties of warrants proportioneel aanbiedt aan alle bestaande eigenaars van haar niet-afgeleide eigenvermogensinstrumenten die tot dezelfde categorie behoren. Nog in dit kader omvatten de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit ◄ geen puttable financiële instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd, instrumenten die voor de entiteit een verplichting met zich brengen om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren en overeenkomstig de alinea's 16C en 16D als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd, of instrumenten die contracten zijn op grond waarvan in de toekomst de eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit worden ontvangen of geleverd.

Bij wijze van uitzondering wordt een instrument dat aan de definitie van een financiële verplichting voldoet, als een eigen-vermogensinstrument geclassificeerd als het alle kenmerken heeft en voldoet aan de voorwaarden die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D zijn beschreven.

▼B

Een *eigenvermogensinstrument* is elk contract dat het overblijvende belang omvat in de activa van een entiteit, na aftrek van alle verplichtingen.

▼M33

Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)

▼M6

Een *puttable instrument* is een financieel instrument dat de houder het recht geeft om het instrument door de emittent terug te laten nemen in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief, of dat automatisch door de emittent wordt teruggenomen bij het optreden van een onzekere toekomstige gebeurtenis of bij overlijden of pensionering van de houder van het instrument.

▼B

12 De volgende begrippen worden gedefinieerd in alinea 9 van IAS 39 en worden in deze standaard gebruikt met de in IAS 39 vermelde betekenis:

— geamortiseerde kostprijs van een financieel actief of een financiële verplichting

▼B

— voor verkoop beschikbare financiële activa

— niet langer opnemen in de balans

— derivaat

— effectieverentemethode

— financieel actief of financiële verplichting tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄

— financiëlegarantiecontract

— vaststaande toezegging

— verwachte toekomstige transactie

— afdekkingseffectiviteit

— afgedekte positie

— afdekkingsinstrument

— tot einde looptijd aangehouden beleggingen;

— leningen en vorderingen

— aankoop of verkoop volgens standaardmarktconventies

— transactiekosten.

13 In deze standaard verwijzen de begrippen „contract" en „contractueel" naar een overeenkomst tussen twee of meer partijen die duidelijke economische gevolgen heeft waaraan de partijen zich niet of nauwelijks kunnen onttrekken, meestal omdat de overeenkomst in rechte afdwingbaar is. Contracten, en bijgevolg financiële instrumenten, kunnen diverse vormen aannemen en zijn niet noodzakelijkerwijs schriftelijk aangegaan.

14 In deze standaard omvat het begrip „entiteit" natuurlijke personen, vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid, rechtspersonen, trusts en overheidsinstellingen.

PRESENTATIE

▼M6

Verplichtingen en eigen vermogen (zie tevens de alinea's TL13 tot en met TL14J en TL25 tot en met TL29)

▼B

15 De emittent van een financieel instrument moet het instrument, of de afzonderlijke componenten van het instrument, bij eerste opname classificeren als een financiële verplichting, een financieel actief of een eigenvermogensinstrument in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele overeenkomst en met de definities van een financiële verplichting, een financieel actief en een eigenvermogensinstrument.

16 Als een emittent de definities in alinea 11 toepast om te bepalen of een financieel instrument een eigenvermogensinstrument is in plaats van een financiële verplichting, dan is het instrument een eigenvermogensinstrument als en alleen als beide onderstaande voorwaarden (a) en (b) zijn vervuld.

(a) Het instrument omvat geen contractuele verplichting om:

(i) geldmiddelen of een ander financieel actief aan een andere entiteit te leveren; dan wel

(ii) financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met een andere entiteit onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn voor de emittent.

▼**M21**

(b) Indien het instrument in de eigenvermogensinstrumenten van de emittent zal of kan worden afgewikkeld, dan is het:

i) een niet-afgeleid instrument dat voor de emittent geen contractuele verplichting inhoudt om een variabel aantal van zijn eigenvermogensinstrumenten te leveren; dan wel

ii) een derivaat dat door de emittent uitsluitend zal worden afgewikkeld door een vast bedrag aan geldmiddelen of een ander financieel actief te ruilen voor een vast aantal van zijn eigenvermogensinstrumenten. In dit kader zijn claims, opties of warrants voor het verwerven van een vast aantal van de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit voor een vast bedrag in gelijk welke valuta eigenvermogensinstrumenten indien de entiteit de claims, opties of warrants proportioneel aanbiedt aan alle bestaande eigenaars van haar niet-afgeleide eigenvermogensinstrumenten die tot dezelfde categorie behoren. Nog in dit kader omvatten de eigenvermogensinstrumenten van de emittent geen instrumenten die alle kenmerken hebben en voldoen aan de voorwaarden die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D zijn beschreven, of instrumenten die contracten zijn op grond waarvan in de toekomst de eigenvermogensinstrumenten van de emittent worden ontvangen of geleverd.

▼**M6**

Een contractuele verplichting, met inbegrip van een contractuele verplichting die voortvloeit uit een afgeleid financieel instrument, die zal of kan leiden tot ontvangst of levering in de toekomst van de eigen-vermogensinstrumenten van de emittent maar die niet aan de bovenstaande voorwaarden (a) en (b) voldoet, is geen eigen-vermogensinstrument. Bij wijze van uitzondering wordt een instrument dat aan de definitie van een financiële verplichting voldoet, als een eigen-vermogensinstrument geclassificeerd als het alle kenmerken heeft en voldoet aan de voorwaarden die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D zijn beschreven.

Puttable instrumenten

16A Een puttable financieel instrument houdt voor de emittent een contractuele verplichting in om het instrument bij uitoefening terug te kopen of in te kopen in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief. Bij wijze van uitzondering op de definitie van een financiële verplichting wordt een instrument dat een dergelijke verplichting inhoudt, als een eigen-vermogensinstrument geclassificeerd als het alle volgende kenmerken heeft:

(a) het geeft de houder het recht op een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit in geval van liquidatie van de entiteit. De nettoactiva van de entiteit zijn de activa die overblijven na aftrek van alle andere aanspraken op haar activa. Het proportioneel deel wordt bepaald door:

(i) de nettoactiva van de entiteit bij liquidatie te verdelen in eenheden van een gelijk bedrag; en

(ii) dat bedrag te vermenigvuldigen met het aantal eenheden in het bezit van de houder van het financieel instrument;

(b) het instrument behoort tot de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten is achtergesteld. Het instrument maakt deel uit van deze categorie als het:

(i) geen voorrang heeft op andere aanspraken op de activa van de entiteit bij liquidatie, en

(ii) niet naar een ander instrument behoeft te worden geconverteerd voordat het behoort tot de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten is achtergesteld;

▼**M6**

(c) alle financiële instrumenten die deel uitmaken van de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten is achtergesteld, hebben identieke kenmerken. Zo moeten zij allemaal puttable zijn, en moet de formule of andere methode die voor de berekening van de terugkoopprijs wordt gebruikt voor alle instrumenten van die categorie gelijk zijn;

(d) afgezien van de contractuele verplichting voor de emittent om het instrument terug te kopen of in te kopen in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief, houdt het instrument geen contractuele verplichting in om geldmiddelen of een ander financieel actief aan een andere entiteit te leveren, dan wel om financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met een andere entiteit onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn voor de entiteit, en is het geen contract dat in de eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit zal of kan worden afgewikkeld als bedoeld in subalinea (b) van de definitie van een financiële verplichting;

(e) de verwachte totale kasstromen die gedurende de looptijd van het instrument aan het instrument zijn toe te rekenen, zijn in aanzienlijke mate gebaseerd op de winst of het verlies, de verandering in de opgenomen nettoactiva of de verandering in de reële waarde van de opgenomen en niet-opgenomen nettoactiva van de entiteit gedurende de looptijd van het instrument (uitgezonderd enigerlei gevolgen van het instrument).

16B Opdat een instrument als een eigen-vermogensinstrument wordt geclassificeerd, moet het niet alleen alle bovenbeschreven kenmerken hebben, maar mag de emittent ook geen ander financieel instrument of contract hebben:

(a) waarvan de totale kasstromen in aanzienlijke mate zijn gebaseerd op de winst of het verlies, de verandering in de opgenomen nettoactiva of de verandering in de reële waarde van de opgenomen en niet-opgenomen nettoactiva van de entiteit (uitgezonderd enigerlei gevolgen van het instrument of contract), en

(b) dat als gevolg heeft dat het resterende rendement voor de houders van het puttable instrument in aanzienlijke mate wordt beperkt of vastgelegd.

Voor de toepassing van deze voorwaarde houdt de entiteit geen rekening met niet-financiële contracten met een houder van een in alinea 16A beschreven instrument waarvan de contractuele bepalingen vergelijkbaar zijn met de bepalingen van een mogelijk equivalent contract dat kan voorkomen tussen een partij die geen instrumenten houdt en de uitgevende entiteit. Indien de entiteit niet kan bepalen of aan deze voorwaarde is voldaan, mag zij het puttable instrument niet als een eigen-vermogensinstrument classificeren.

Instrumenten, of componenten van instrumenten, die voor de entiteit een verplichting met zich brengen om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren

16C Sommige financiële instrumenten houden voor de uitgevende entiteit een contractuele verplichting in om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van haar nettoactiva aan een andere entiteit te leveren. De verplichting ontstaat omdat liquidatie ofwel zeker is en de entiteit er geen invloed op heeft (bijvoorbeeld een entiteit met beperkte levensduur), ofwel onzeker is maar afhankelijk van de keuze van de houder van het instrument. Bij wijze van uitzondering op de definitie van een financiële verplichting wordt een instrument dat een dergelijke verplichting inhoudt, als een eigen-vermogensinstrument geclassificeerd als het alle volgende kenmerken heeft:

▼**M6**

(a) het geeft de houder het recht op een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit in geval van liquidatie van de entiteit. De nettoactiva van de entiteit zijn de activa die overblijven na aftrek van alle andere aanspraken op haar activa. Het proportioneel deel wordt bepaald door:

(i) de nettoactiva van de entiteit bij liquidatie te verdelen in eenheden van een gelijk bedrag; en

(ii) dat bedrag te vermenigvuldigen met het aantal eenheden in het bezit van de houder van het financieel instrument;

(b) het instrument behoort tot de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten is achtergesteld. Het instrument maakt deel uit van deze categorie als het:

(i) geen voorrang heeft op andere aanspraken op de activa van de entiteit bij liquidatie, en

(ii) niet naar een ander instrument behoeft te worden geconverteerd voordat het behoort tot de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten is achtergesteld;

(c) alle financiële instrumenten die deel uitmaken van de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten is achtergesteld, moeten voor de uitgevende entiteit een identieke contractuele verplichting met zich brengen om bij liquidatie een proportioneel deel van haar nettoactiva te leveren.

16D Opdat een instrument als een eigen-vermogensinstrument wordt geclassificeerd, moet het niet alleen alle bovenbeschreven kenmerken hebben, maar mag de emittent ook geen ander financieel instrument of contract hebben:

(a) waarvan de totale kasstromen in aanzienlijke mate zijn gebaseerd op de winst of het verlies, de verandering in de opgenomen nettoactiva of de verandering in de reële waarde van de opgenomen en niet-opgenomen nettoactiva van de entiteit (uitgezonderd enigerlei gevolgen van het instrument of contract), en

(b) dat als gevolg heeft dat het resterende rendement voor de houders van het instrument in aanzienlijke mate wordt beperkt of vastgelegd.

Voor de toepassing van deze voorwaarde houdt de entiteit geen rekening met niet-financiële contracten met een houder van een in alinea 16C beschreven instrument waarvan de contractuele bepalingen vergelijkbaar zijn met de bepalingen van een mogelijk equivalent contract dat kan voorkomen tussen een partij die geen instrumenten houdt en de uitgevende entiteit. Indien de entiteit niet kan bepalen of aan deze voorwaarde is voldaan, mag zij het instrument niet als een eigen-vermogensinstrument classificeren.

▼M6

Herclassificatie van puttable instrumenten en instrumenten die voor de entiteit een verplichting met zich brengen om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren

16E Een entiteit moet een financieel instrument overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als een eigen-vermogensinstrument classificeren vanaf de datum waarop het instrument alle kenmerken heeft en aan de voorwaarden voldoet die in deze alinea's zijn beschreven. Een entiteit moet een financieel instrument herclassificeren vanaf de datum waarop het instrument niet langer alle kenmerken heeft of aan alle voorwaarden voldoet die in deze alinea's zijn beschreven. Indien een entiteit bijvoorbeeld al haar uitgegeven instrumenten zonder terugneemverplichting aflost, en alle puttable instrumenten die blijven uitstaan alle kenmerken hebben en aan alle voorwaarden voldoen die in de alinea's 16A en 16B zijn beschreven, moet de entiteit de puttable instrumenten als eigen-vermogensinstrumenten herclassificeren vanaf de datum waarop zij de instrumenten zonder terugneemverplichting aflost.

16F Een entiteit moet de herclassificatie van een instrument overeenkomstig alinea 16E als volgt administratief verwerken:

(a) zij moet een eigen-vermogensinstrument als een financiële verplichting herclassificeren vanaf de datum waarop het instrument niet langer alle kenmerken heeft of aan de voorwaarden voldoet die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D zijn beschreven. De financiële verplichting moet worden gewaardeerd tegen de reële waarde van het instrument op de datum van herclassificatie. De entiteit moet een eventueel verschil tussen de boekwaarde van het eigen-vermogensinstrument en de reële waarde van de financiële verplichting op de datum van herclassificatie in het eigen vermogen verwerken;

(b) zij moet een financiële verplichting als eigen vermogen herclassificeren vanaf de datum waarop het instrument alle kenmerken heeft en aan de voorwaarden voldoet die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D zijn beschreven. Een eigen-vermogensinstrument moet worden gewaardeerd tegen de boekwaarde van de financiële verplichting op de datum van herclassificatie.

▼B

Geen contractuele verplichting tot levering van geldmiddelen of een ander financieel actief (alinea 16(a))

►M6 17 Behalve in de in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D beschreven omstandigheden is het cruciale kenmerk om een financiële verplichting te onderscheiden van een eigen-vermogensinstrument het al dan niet bestaan van een contractuele verplichting van één betrokken partij bij het financieel instrument (de emittent) om geldmiddelen of een ander financieel actief aan de andere partij (de houder) te leveren of om financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met de houder onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn voor de emittent. ◄ Hoewel de houder van een eigenvermogensinstrument het recht kan hebben op een proportioneel deel van de dividenden of andere uitkeringen uit het eigen vermogen, heeft de emittent geen contractuele verplichting om dergelijke uitkeringen te doen, omdat hij niet verplicht kan worden geldmiddelen of een ander financieel actief te leveren aan een andere partij.

▼M6

18 De economische realiteit van een financieel instrument, en niet de juridische vorm, bepaalt de classificatie van dit instrument in de balans van de entiteit. De economische realiteit en juridische vorm stemmen veelal overeen, maar dit is niet altijd het geval. Sommige financiële instrumenten hebben de juridische vorm van eigen vermogen, terwijl zij in wezen verplichtingen zijn. Andere financiële instrumenten kunnen kenmerken van eigen-vermogensinstrumenten combineren met kenmerken die gekoppeld zijn aan financiële verplichtingen. Bijvoorbeeld:

▼B

(a) een preferent aandeel dat op een vaste of bepaalbare toekomstige datum verplicht door de emittent moet worden ingekocht voor een vast of bepaalbaar bedrag, of dat de houder het recht geeft om de emittent te verplichten het instrument op of na een bepaalde datum in te kopen voor een vast of bepaalbaar bedrag, is een financiële verplichting;

▼M6

(b) een financieel instrument dat de houder het recht geeft om het instrument door de emittent terug te laten nemen in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief (een puttable instrument of instrument met terugneemverplichting), is een financiële verplichting, met uitzondering van de instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd. Het financiële instrument is zelfs een financiële verplichting indien het bedrag van de geldmiddelen of de andere financiële activa wordt bepaald op basis van een index of een andere grootheid die kan stijgen en dalen. Het bestaan van een optie voor de houder om het instrument door de emittent te laten terugnemen in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief, betekent dat het puttable instrument voldoet aan de definitie van een financiële verplichting, met uitzondering van de instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd. Bijvoorbeeld open-end gemeenschappelijke beleggingsfondsen, beleggingsfondsen, vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid en sommige coöperatieve entiteiten kunnen hun deelnemers of leden het recht geven hun belang in de emittent op elk moment door de emittent te laten inkopen voor geldmiddelen, hetgeen resulteert in de classificatie van de belangen van deelnemers of leden als financiële verplichtingen, met uitzondering van de instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd. De classificatie als financiële verplichting sluit echter niet het gebruik uit van omschrijvingen zoals „aan deelnemers toe te rekenen intrinsieke waarde” en „verandering in de aan deelnemers toe te rekenen intrinsieke waarde” in de jaarrekening van een entiteit zonder gestort kapitaal (zoals sommige gemeenschappelijke beleggingsfondsen en beleggingsfondsen, zie voorbeeld 7), of het gebruik van aanvullende informatie om te laten zien dat het totaal van de belangen van leden posten als reserves omvat die voldoen aan de definitie van eigen vermogen en puttable instrumenten die hieraan niet voldoen (zie voorbeeld 8).

19 Indien een entiteit niet onvoorwaardelijk gerechtigd is om te voorkomen dat de afwikkeling van een contractuele verplichting verloopt door middel van de levering van geldmiddelen of een ander financieel actief, dan voldoet de verplichting aan de definitie van een financiële verplichting, met uitzondering van de instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd. Bijvoorbeeld:

▼B

(a) als de mogelijkheid van een entiteit om een contractuele verplichting na te komen, wordt beperkt, zoals bij onvoldoende toegang tot een vreemde valuta of als de betaling onderworpen is aan de goedkeuring van een toezichthoudende instantie, doet dit de contractuele verplichting van de entiteit of het contractuele recht van de houder uit hoofde van het instrument niet teniet;

(b) een contractuele verplichting die afhankelijk is van een tegenpartij die haar recht tot verplichte inkoop door de emittent uitoefent, is een financiële verplichting omdat de entiteit niet het onvoorwaardelijke recht heeft om de levering van geldmiddelen of een ander financieel actief te voorkomen.

▼B

20 Voor een financieel instrument waarbij een contractuele verplichting tot levering van geldmiddelen of een ander financieel actief niet expliciet is vastgelegd, geldt dat een verplichting op indirecte wijze via de contractuele bepalingen tot stand kan worden gebracht. Bijvoorbeeld:

(a) een financieel instrument kan een niet-financiële verplichting bevatten die moet worden afgewikkeld als en alleen als de entiteit geen uitkeringen doet of het instrument niet inkoopt. Indien de entiteit een overdracht van geldmiddelen of een ander financieel actief alleen kan voorkomen door de niet-financiële verplichting af te wikkelen, is het financiële instrument een financiële verplichting;

(b) een financieel instrument is een financiële verplichting indien er is bepaald dat de entiteit bij afwikkeling hetzij:

(i) geldmiddelen of een ander financieel actief zal leveren; dan wel

(ii) eigen aandelen zal leveren waarvan de waarde zodanig wordt bepaald dat deze de waarde van de geldmiddelen of het andere financieel actief aanzienlijk overschrijdt.

Hoewel de entiteit geen expliciete contractuele verplichting heeft om geldmiddelen of een ander financieel actief te leveren, is de waarde van het alternatief waarbij de afwikkeling in aandelen geschiedt zodanig dat de entiteit in geldmiddelen zal afwikkelen. De houder heeft in wezen in ieder geval de garantie dat hij een bedrag zal ontvangen dat ten minste gelijk is aan de optie waarbij de afwikkeling in geldmiddelen geschiedt (zie alinea 21).

Afwikkeling in eigenvermogensinstrumenten van de entiteit (alinea 16(b))

21 Het blote feit dat een contract kan resulteren in de ontvangst of levering van eigenvermogensinstrumenten van de entiteit betekent niet dat het contract een eigenvermogensinstrument is. Een entiteit kan een contractueel recht of een contractuele verplichting hebben om een aantal van haar eigen aandelen of andere eigenvermogensinstrumenten te ontvangen of te leveren dat zodanig is dat de reële waarde van de te ontvangen of te leveren eigenvermogensinstrumenten van de entiteit gelijk is aan het bedrag van het contractuele recht of de contractuele verplichting. Een dergelijk contractueel recht of een dergelijke contractuele verplichting kan een vast bedrag betreffen of een bedrag dat schommelt deels of volledig als gevolg van wijzigingen in een andere variabele dan de marktprijs van de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit (bijvoorbeeld een rentevoet, de prijs van een commodity of de prijs van een financieel instrument). Twee voorbeelden zijn (a) een contract tot levering van het aantal eigenvermogensinstrumenten van de entiteit waarvan de waarde overeenkomt met VE 100 ([1]) en (b) een contract tot levering van het aantal eigenvermogensinstrumenten van de entiteit waarvan de waarde overeenkomt met de waarde van 100 ounce goud. Een dergelijk contract is een financiële verplichting van de entiteit, ondanks het feit dat de entiteit deze moet of kan afwikkelen door levering van haar eigenvermogensinstrumenten. Het is geen eigenvermogensinstrument omdat de entiteit een variabel aantal van haar eigenvermogensinstrumenten gebruikt als middel om het contract af te wikkelen. Bijgevolg behelst het contract geen overblijvend belang in de activa van de entiteit na aftrek van al haar verplichtingen.

([1]) In deze standaard luiden geldbedragen in valuta-eenheden (VE).

▼B

►M6 22 Behalve in de in alinea 22A bedoelde gevallen is een contract dat door de entiteit wordt afgewikkeld door (ontvangst of) levering van een vast aantal van haar eigen-vermogensinstrumenten in ruil voor een vast bedrag aan geldmiddelen of een andere financieel actief, een eigen-vermogensinstrument. Bijvoorbeeld ◄ een uitgegeven aandelenoptie die de tegenpartij het recht geeft om een vast aantal aandelen van de entiteit te kopen voor een vaste prijs of voor een vaste bepaalde hoofdsom van een obligatie, is een eigenvermogensinstrument. Wijzigingen in de reële waarde van een contract als gevolg van schommelingen in de marktrente die bij de afwikkeling van het contract niet van invloed zijn op de te betalen of te ontvangen geldmiddelen of andere financiële activa, of het aantal te ontvangen of over te dragen eigenvermogensinstrumenten, sluiten niet uit dat het contract een eigenvermogensinstrument is. Elke ontvangen vergoeding (zoals de ontvangen premie voor een geschreven optie of warrant op de eigen aandelen van de entiteit) wordt rechtstreeks ten gunste van het eigen vermogen gebracht. Elke betaalde vergoeding (zoals de betaalde premie voor een gekochte optie) wordt rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen gebracht. Wijzigingen in de reële waarde van een eigenvermogensinstrument worden niet in de jaarrekening opgenomen.

▼M6

22A Indien de eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit die bij de afwikkeling van een contract door de entiteit moeten worden geleverd (of ontvangen) puttable financiële instrumenten zijn die alle kenmerken hebben en voldoen aan de voorwaarden die in de alinea's 16A en 16B zijn beschreven, of instrumenten die voor de entiteit een verplichting met zich brengen om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren en die alle kenmerken hebben en voldoen aan de voorwaarden die in de alinea's 16C en 16D zijn beschreven, is het contract een financieel actief of een financiële verplichting. Dit geldt ook voor een contract dat door de entiteit wordt afgewikkeld door de ontvangst of levering van een vast aantal dergelijke instrumenten in ruil voor een vast bedrag aan geldmiddelen of een andere financieel actief.

▼B

►M6 23 Behalve in de in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D beschreven omstandigheden doet een contract dat voor een entiteit een verplichting inhoudt tot inkoop van haar eigen-vermogensinstrumenten in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief, een financiële verplichting ontstaan ten bedrage van de contante waarde van het inkoopbedrag (bijvoorbeeld de contante waarde van de prijs van de termijninkoop, de uitoefenprijs van de optie of een ander inkoopbedrag). Dit is zelfs het geval indien het contract zelf een eigen-vermogensinstrument is. Eén voorbeeld ◄ is de verplichting van een entiteit om op grond van een termijncontract haar eigenvermogensinstrumenten te kopen in ruil voor geldmiddelen. ►M33 De financiële verplichting wordt bij eerste opname opgenomen (tegen de contante waarde van het inkoopbedrag), en wordt vanuit het eigen vermogen overgeboekt. ◄ Daarna wordt de financiële verplichting gewaardeerd overeenkomstig IAS 39. Indien het contract zonder levering afloopt, wordt de boekwaarde van de financiële verplichting ten gunste van het eigen vermogen gebracht. De contractuele verplichting van een entiteit tot inkoop van haar eigenvermogensinstrumenten geeft aanleiding tot een financiële verplichting ten bedrage van de contante waarde van het inkoopbedrag, zelfs indien de verplichting tot inkoop afhankelijk is van een tegenpartij die haar recht uitoefent om de eigenvermogensinstrumenten te laten inkopen (bijvoorbeeld een geschreven putoptie die de tegenpartij het recht geeft om aan de entiteit de eigenvermogensinstrumenten van die entiteit te verkopen tegen een vast bedrag).

▼B

24 Een contract dat door de entiteit wordt afgewikkeld door de levering of ontvangst van een vast aantal van haar eigenvermogensinstrumenten in ruil voor een variabel bedrag aan geldmiddelen of een andere financieel actief, is een financieel actief of een financiële verplichting. Een voorbeeld hiervan is een contract waarbij de entiteit 100 van haar eigenvermogensinstrumenten moet leveren in ruil voor een geldbedrag dat gelijk is aan de waarde van 100 ounce goud.

Voorzieningen voor voorwaardelijke afwikkeling

▼M6

25 De entiteit kan op grond van een financieel instrument verplicht zijn geldmiddelen of een ander financieel actief te leveren, dan wel het instrument op zodanige wijze af te wikkelen dat het een financiële verplichting zou zijn, bij het al dan niet optreden van onzekere toekomstige gebeurtenissen (of naar aanleiding van de uitkomst van onzekere omstandigheden) waarover noch de emittent, noch de houder van het instrument controle heeft, zoals een verandering van een aandelenmarktindex, een consumentenprijsindex, een rentevoet of belastingvereisten, of de toekomstige opbrengsten, het nettoresultaat of de solvabiliteit van de emittent. De emittent van een dergelijk instrument heeft geen onvoorwaardelijk recht om de levering van geldmiddelen of een ander financieel actief te voorkomen (of het instrument op zodanige wijze af te wikkelen dat het een financiële verplichting zou zijn). Het is derhalve een financiële verplichting van de emittent tenzij:

(a) het deel van de voorziening voor voorwaardelijke afwikkeling dat afwikkeling in de vorm van geldmiddelen of een ander financieel actief (of op zodanige andere wijze dat er sprake zou zijn van een financiële verplichting) zou kunnen vereisen, geen materiële betekenis heeft;

(b) de emittent alleen bij liquidatie van de emittent tot afwikkeling van de verplichting in geldmiddelen of een ander financieel actief kan worden verplicht (of anderszins tot afwikkeling op zodanige wijze dat er sprake zou zijn van een financiële verplichting); dan wel

(c) het instrument alle kenmerken heeft en voldoet aan de voorwaarden die in de alinea's 16A en 16B zijn beschreven.

▼B

Afwikkelingsmogelijkheden

26 Wanneer een afgeleid financieel instrument één partij het recht geeft te bepalen hoe het wordt afgewikkeld (de emittent of de houder kan bijvoorbeeld kiezen voor netto-afwikkeling in geldmiddelen of door aandelen te ruilen voor geldmiddelen), dan is het een financieel actief of een financiële verplichting tenzij alle afwikkelingsmogelijkheden erop neer zouden komen dat er sprake is van een eigenvermogensinstrument.

27 Een voorbeeld van een afgeleid financieel instrument met een afwikkelingsmogelijkheid dat een financiële verplichting is, is een aandelenoptie waarbij de emittent kan besluiten netto af te wikkelen in geldmiddelen of door zijn eigen aandelen te ruilen voor geldmiddelen. Evenzo vallen sommige contracten tot inkoop of verkoop van een niet-financieel actief in ruil voor eigenvermogensinstrumenten van de entiteit binnen het toepassingsgebied van deze standaard, omdat zij kunnen worden afgewikkeld hetzij door levering van het niet-financieel actief of op nettobasis in geldmiddelen of een ander financieel instrument (zie alinea's 8 tot en met 10). Dergelijke contracten zijn financiële activa of financiële verplichtingen en geen eigenvermogensinstrumenten.

▼B

Samengestelde financiële instrumenten (zie tevens alinea's TL30 tot en met TL35 en de voorbeelden 9 tot en met 12)

28 De emittent van een niet-afgeleid financieel instrument moet de voorwaarden van het financiële instrument beoordelen om te bepalen of het zowel een vreemdvermogenscomponent als een eigenvermogenscomponent bevat. Dergelijke componenten moeten overeenkomstig alinea 15 afzonderlijk als financiële verplichtingen, financiële activa of eigenvermogensinstrumenten worden geclassificeerd.

29 Een entiteit neemt de componenten van een financieel instrument afzonderlijk op waarmee a) een financiële verplichting van de entiteit wordt gecreëerd en b) aan de houder van het instrument een optie wordt verleend om het te converteren naar een eigenvermogensinstrument van de entiteit. Bijvoorbeeld een obligatie die of een vergelijkbaar instrument dat door de houder kan worden geconverteerd naar een vast aantal gewone aandelen van de entiteit, is een samengesteld financieel instrument. Vanuit het oogpunt van de entiteit bestaat een dergelijk instrument uit twee componenten: een financiële verplichting (een contractuele overeenkomst om geldmiddelen of andere financiële activa te leveren) en een eigenvermogensinstrument (een calloptie die de houder gedurende een bepaalde periode het recht geeft het instrument te converteren naar een vast aantal gewone aandelen van de entiteit). Het economische effect van de uitgifte van een dergelijk instrument is in wezen hetzelfde als het gelijktijdig uitgeven van een schuldbewijs met een voorziening voor vervroegde afwikkeling en warrants waarmee gewone aandelen kunnen worden gekocht, of het uitgeven van een schuldbewijs met afhechtbare warrants waarmee aandelen kunnen worden gekocht. Dienovereenkomstig moet de entiteit in alle gevallen de vreemdvermogens- en eigenvermogenscomponenten afzonderlijk in haar balans presenteren.

30 De classificatie van de vreemdvermogens- en eigenvermogenscomponenten van een converteerbaar instrument wordt niet herzien als er een verandering optreedt in de waarschijnlijkheid dat een conversieoptie zal worden uitgeoefend, zelfs niet als de uitoefening van de optie voor bepaalde houders economisch voordelig lijkt te zijn geworden. Mogelijk handelen de houders niet altijd overeenkomstig de verwachtingen, bijvoorbeeld omdat de fiscale gevolgen van een conversie tussen de houders kunnen verschillen. Voorts zal de waarschijnlijkheid van een conversie van tijd tot tijd veranderen. De contractuele verplichting van de entiteit om in de toekomst betalingen te verrichten blijft bestaan tot zij wordt opgeheven door conversie, de vervaldatum van het instrument of een andere transactie.

31 IAS 39 behandelt de waardering van financiële activa en financiële verplichtingen. Eigenvermogensinstrumenten zijn instrumenten die het overblijvende recht omvatten op een belang in de activa van een entiteit, na aftrek van al haar verplichtingen. Wanneer derhalve de eerste boekwaarde van een samengesteld financieel instrument wordt toegerekend aan haar vreemdvermogens- en eigenvermogenscomponent, wordt het verschil tussen de reële waarde van het instrument in zijn geheel en het bedrag dat afzonderlijk voor de verplichting wordt bepaald, aan de eigenvermogenscomponent toegewezen. De waarde van eventuele derivaatelementen (zoals een calloptie) die in het samengestelde financiële instrument zijn besloten, niet zijnde de eigenvermogenscomponent (zoals een conversieoptie in aandelen) wordt opgenomen in de verplichting. De som van de boekwaarden die bij de eerste opname worden toegerekend aan de vreemdvermogens- en de eigenvermogenscomponent is altijd gelijk aan de reële waarde die zou worden toegerekend aan het instrument als geheel. Er ontstaat geen winst of verlies als gevolg van het afzonderlijk opnemen van de componenten van het instrument.

▼B

32 Volgens de in alinea 31 beschreven benadering, bepaalt de emittent van een naar gewone aandelen converteerbare obligatie de boekwaarde van de verplichting op basis van de reële waarde van een vergelijkbare verplichting (met inbegrip van eventuele in de verplichting besloten afgeleide vreemdvermogenselementen) waaraan geen eigenvermogenscomponent is gekoppeld. De boekwaarde van het eigenvermogensinstrument dat wordt weergegeven door de optie tot conversie van het instrument naar gewone aandelen, wordt vervolgens bepaald door de reële waarde van de financiële verplichting in mindering te brengen op de reële waarde van het samengestelde financiële instrument als geheel.

Ingekochte eigen aandelen (zie tevens alinea TL36)

33 Indien een entiteit haar eigenvermogensinstrumenten inkoopt, moeten deze instrumenten („ingekochte eigen aandelen") in mindering worden gebracht op het eigen vermogen. Er mag in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ geen winst of verlies worden opgenomen op de inkoop, verkoop, uitgifte of intrekking van eigenvermogensinstrumenten van een entiteit. Dergelijke ingekochte eigen aandelen kunnen worden verkregen en gehouden door de entiteit of door andere groepsondernemingen. Een betaalde of ontvangen vergoeding moet rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt.

34 Het bedrag van de gehouden ingekochte eigen aandelen wordt afzonderlijk vermeld in de balans of in de toelichting, overeenkomstig IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*. Een entiteit verschaft informatie overeenkomstig IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen* indien ze haar eigenvermogensinstrumenten inkoopt bij verbonden partijen.

Rente, dividenden, verliezen en winsten (zie tevens alinea TL37)

▼M36

35 Rente, dividenden, verliezen en winsten die verband houden met een financieel instrument of een component die een financiële verplichting is, moeten als baten of lasten in de winst- en verliesrekening worden opgenomen. Uitkeringen aan houders van een eigenvermogensinstrument moeten door de entiteit rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt. De transactiekosten van een eigenvermogenstransactie moeten ten laste van het eigen vermogen worden gebracht.

35A De winstbelasting die met uitkeringen aan houders van een eigenvermogensinstrument en met de transactiekosten van een eigenvermogenstransactie verband houdt, moet administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 12 *Winstbelastingen*.

▼B

36 De classificatie van een financieel instrument als een financiële verplichting of een eigenvermogensinstrument bepaalt of rente, dividenden, verliezen en winsten met betrekking tot dat instrument als baten of lasten in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen. Bijgevolg worden dividendbetalingen op aandelen die volledig als verplichting worden opgenomen, als last opgenomen op dezelfde wijze als rente op een obligatie. Op vergelijkbare wijze worden winsten en verliezen in verband met de inkoop of herfinanciering van financiële verplichtingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen, terwijl de inkoop of herfinanciering van eigenvermogensinstrumenten in het eigen vermogen wordt verwerkt. Wijzigingen in de reële waarde van een eigenvermogensinstrument worden niet in de jaarrekening opgenomen.

▼M36

37 Een entiteit maakt gewoonlijk verscheidene kosten bij de uitgifte of verwerving van haar eigenvermogensinstrumenten. Deze kosten kunnen bestaan uit registratierechten en andere door de wet opgelegde vergoedingen, bedragen betaald aan juridisch adviseurs, accountants en andere professionele dienstverleners, drukkosten en zegelrechten. De transactiekosten van een eigenvermogenstransactie worden ten laste van het eigen vermogen gebracht in zoverre zij bijkomende kosten zijn die rechtstreeks aan de eigenvermogenstransactie zijn toe te rekenen en die zich anders niet zouden hebben voorgedaan. De kosten van een eigenvermogenstransactie die wordt gestaakt, worden als last verwerkt.

▼B

38 Transactiekosten die betrekking hebben op de uitgifte van een samengesteld financieel instrument worden aan de vreemdvermogens- en eigenvermogenscomponent van het instrument toegerekend naar rato van de toerekening van de opbrengsten. Transactiekosten die gezamenlijk betrekking hebben op meer dan één transactie (bijvoorbeeld kosten van een gelijktijdige aanbieding van bepaalde aandelen en een beursnotering van andere aandelen) worden aan deze transactie toegerekend volgens een rationele toerekeningsbasis die in overeenstemming is met soortgelijke transacties.

▼M36

39 Het bedrag van de transactiekosten die in de periode ten laste van het eigen vermogen worden verwerkt, wordt afzonderlijk vermeld in overeenstemming met IAS 1.

▼M31

40 Dividenden die als last zijn geclassificeerd mogen in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten worden gepresenteerd als rente op overige verplichtingen of als een afzonderlijke post. Naast de voorschriften van deze standaard moet de vermelding van rente en dividenden geschieden overeenkomstig de vereisten in IAS 1 en IFRS 7. In bepaalde omstandigheden is het vanwege de verschillen tussen rente en dividenden met betrekking tot aspecten zoals fiscale aftrekbaarheid wenselijk om ze afzonderlijk in het (de) overzicht(en) van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten te vermelden. De vermelding van de belastingeffecten verloopt in overeenstemming met IAS 12.

▼B

41 Winsten en verliezen naar aanleiding van wijzigingen in de boekwaarde van een financiële verplichting worden als baten of lasten in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen, zelfs wanneer zij betrekking hebben op een instrument dat een recht omvat op het overblijvende belang in de activa van de entiteit in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief (zie alinea 18(b)). Op basis van IAS 1 presenteert de entiteit elke winst die en elk verlies dat uit de herwaardering van een dergelijk instrument voortvloeit afzonderlijk in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ indien ze relevant zijn om de prestaties van de entiteit toe te lichten.

Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting (zie tevens alinea's TL38 en TL39)

42 Een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd en het nettobedrag moet in de balans worden opgenomen als en alleen als een entiteit:

(a) een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen; en

(b) voornemens is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Bij de administratieve verwerking van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komt, mag de entiteit het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet salderen (zie IAS 39, alinea 36).

▼**M34**

43 Deze standaard vereist dat financiële activa en financiële verplichtingen op nettobasis worden gepresenteerd indien dit een uitdrukking vormt van de verwachte toekomstige kasstromen van een entiteit uit de afwikkeling van twee of meer afzonderlijke financiële instrumenten. Als een entiteit het recht heeft om een enkel nettobedrag te ontvangen of te betalen en dit ook van plan is, heeft zij in feite slechts een enkel financieel actief of een enkele financiële verplichting. In andere omstandigheden worden financiële activa en financiële verplichtingen afzonderlijk van elkaar gepresenteerd in overeenstemming met hun kenmerken als economische middelen of verplichtingen van de entiteit. Een entiteit moet de op grond van de alinea's 13B tot en met 13E van IFRS 7 te verschaffen informatie verstrekken voor opgenomen financiële instrumenten die binnen het toepassingsgebied van alinea 13A van IFRS 7 vallen.

▼**B**

44 De saldering van een opgenomen financieel actief en een opgenomen financiële verplichting en de presentatie van het nettobedrag is niet hetzelfde als een financieel actief of een financiële verplichting niet langer opnemen. Hoewel saldering niet leidt tot de opname van een winst of verlies, resulteert het niet langer opnemen van een financieel instrument niet alleen in de verwijdering van de voorheen opgenomen post van de balans, maar kan dit ook leiden tot de opname van een winst of verlies.

45 Een recht van saldering is een juridisch recht van een schuldenaar, contractueel of anderszins, om een aan een schuldeiser verschuldigd bedrag geheel of gedeeltelijk af te wikkelen of anderszins te elimineren door het te verrekenen met een door de schuldeiser verschuldigd bedrag. In ongebruikelijke omstandigheden kan een schuldenaar een juridisch recht hebben om een door een derde verschuldigd bedrag te verrekenen met het bedrag dat aan een schuldeiser is verschuldigd, op voorwaarde dat er tussen de drie partijen een overeenkomst bestaat waarin het recht van de schuldenaar tot saldering duidelijk is vastgelegd. Aangezien het recht tot saldering een juridisch recht is, kunnen de voorwaarden die samenhangen met dat recht van rechtsgebied tot rechtsgebied verschillen en moet de wetgeving die van toepassing is op de relaties tussen de partijen in beschouwing worden genomen.

46 Het bestaan van een afdwingbaar recht om een financieel actief en een financiële verplichting met elkaar te verrekenen, heeft invloed op de rechten en verplichtingen die gekoppeld zijn aan een financieel actief en een financiële verplichting en kan de blootstelling van een entiteit aan krediet- en liquiditeitsrisico's beïnvloeden. Het bestaan van het recht is op zichzelf onvoldoende basis voor saldering. Indien er geen voornemen is om het recht uit te oefenen of om gelijktijdig af te wikkelen, worden het bedrag en het tijdstip van de toekomstige kasstromen van een entiteit niet beïnvloed. Indien een entiteit van plan is om het recht uit te oefenen of om gelijktijdig af te wikkelen, komen de bedragen en tijdstippen van de verwachte toekomstige kasstromen, evenals de risico's waaraan deze kasstromen zijn blootgesteld, nauwkeuriger tot uiting in de nettopresentatie van het actief en de verplichting. Een voornemen van één of beide partijen om op nettobasis af te wikkelen zonder het juridisch recht om dit te doen, volstaat niet om saldering te rechtvaardigen, omdat de rechten en verplichtingen die verband houden met het afzonderlijke financieel actief en de afzonderlijke financiële verplichting ongewijzigd blijven.

47 Het voornemen van een entiteit om bepaalde activa te realiseren of verplichtingen af te wikkelen, kan worden beïnvloed door haar normale bedrijfspraktijken, de vereisten van de financiële markten en andere omstandigheden die de mogelijkheid om netto of gelijktijdig af te wikkelen kunnen beperken. Indien een entiteit een recht tot saldering heeft maar niet de intentie heeft om netto af te wikkelen, of om het actief te realiseren en de verplichting gelijktijdig af te wikkelen, wordt het effect van het recht op de blootstelling van de entiteit aan kredietrisico's vermeld in overeenstemming met alinea 36 van IFRS 7.

▼B

48 Gelijktijdige afwikkeling van twee financiële instrumenten kan bijvoorbeeld plaatsvinden via een clearinginstituut in een georganiseerde financiële markt of via een gelijktijdige overdracht door betrokken partijen. In deze omstandigheden zijn de kasstromen in wezen gelijk aan één nettobedrag en is er geen blootstelling aan een krediet- of liquiditeitsrisico. In andere omstandigheden kan een entiteit twee instrumenten afwikkelen door afzonderlijke bedragen te ontvangen en te betalen, waarbij de entiteit wordt blootgesteld aan een kredietrisico voor het volledige bedrag van het actief of aan een liquiditeitsrisico voor het volledige bedrag van de verplichting. Dergelijke risico's bestaan relatief kort, maar kunnen wel aanzienlijk zijn. Derhalve worden de realisatie van een financieel actief en de afwikkeling van een financiële verplichting als gelijktijdig behandeld als en alleen als de transacties op hetzelfde moment plaatsvinden.

49 De in alinea 42 beschreven voorwaarden zijn in het algemeen niet vervuld en saldering is gewoonlijk niet geëigend indien:

(a) meerdere verschillende financiële instrumenten worden gebruikt om de kenmerken van één financieel instrument na te bootsen (een zogenaamd „synthetisch instrument”);

(b) financiële activa en financiële verplichtingen voortvloeien uit financiële instrumenten die zijn blootgesteld aan hetzelfde primaire risico (bijvoorbeeld activa en verplichtingen in een portefeuille van termijncontracten of andere derivaten) maar verschillende tegenpartijen kennen;

(c) financiële of andere activa worden gebruikt als zekerheid voor regresvrije financiële verplichtingen;

(d) financiële activa door een schuldenaar worden ondergebracht in een trust met als doel een verplichting na te komen zonder dat de schuldeiser deze activa heeft geaccepteerd ter vereffening van de verplichting (bijvoorbeeld een „sinking fund”-regeling); dan wel

(e) verplichtingen als gevolg van gebeurtenissen die aanleiding geven tot verliezen naar verwachting van een derde zullen worden geïnd krachtens een claim uit hoofde van een verzekeringscontract.

50 Een entiteit die een aantal transacties in financiële instrumenten met één tegenpartij afsluit, kan een zogenaamde „master netting”-overeenkomst met die tegenpartij aangaan. Een dergelijke overeenkomst voorziet in de nettoafwikkeling in één bedrag van alle financiële instrumenten die onder de overeenkomst vallen ingeval er sprake is van in gebreke blijven met betrekking tot of beëindiging van een van de afgesloten overeenkomsten. Deze overeenkomsten worden door financiële instellingen veelvuldig gebruikt om bescherming te bieden tegen verliezen als gevolg van een faillissement of andere omstandigheden die ertoe leiden dat de tegenpartij niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Een „master netting”-overeenkomst creëert gewoonlijk een recht tot saldering dat afdwingbaar wordt en invloed heeft op de realisatie of afwikkeling van respectievelijk individuele financiële activa en financiële verplichtingen indien zich een specifieke gebeurtenis voordoet waarbij de tegenpartij in gebreke blijft of in andere omstandigheden waarvan men niet verwacht dat ze ontstaan in het kader van de normale bedrijfsvoering. Een „master netting”-overeenkomst verschaft geen basis voor saldering, tenzij beide criteria in alinea 42 zijn vervuld. Als financiële activa en financiële verplichtingen die onder een „master netting”-overeenkomst vallen niet worden gesaldeerd, wordt het effect van de overeenkomst op het kredietrisico dat de entiteit loopt, vermeld in overeenstemming met alinea 36 van IFRS 7.

▼B

INFORMATIEVERSCHAFFING

51-95 [Verwijderd]

▼M8

INGANGSDATUM EN OVERGANG

▼B

96 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Een entiteit mag deze standaard niet toepassen op jaarperioden die vóór 1 januari 2005 aanvangen, tenzij ze tevens IAS 39 (uitgegeven in december 2003) toepast, inclusief de wijzigingen die in maart 2004 werden uitgegeven. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M6

96A *Puttable financiële instrumenten en verplichtingen die ontstaan bij liquidatie* (wijzigingen in IAS 32 en IAS 1), uitgegeven in februari 2008, schreef voor dat financiële instrumenten die alle kenmerken hebben en voldoen aan de voorwaarden die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D zijn beschreven, als een eigen-vermogensinstrument moeten worden geclassificeerd, wijzigde de alinea's 11, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 25, TL13, TL14 en TL, en voegde de alinea's 16A tot en met 16F, 22A, 96B, 96C, 97C, TL14A tot en met TL14J en TL29A toe. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd de gerelateerde wijzigingen in IAS 1, IAS 39, IFRS 7 en IFRIC 2 toepassen.

96B *Puttable financiële instrumenten en verplichtingen die ontstaan bij liquidatie* voerde een uitzondering met een beperkte reikwijdte in; een entiteit mag de uitzondering daarom niet naar analogie toepassen.

96C De classificatie van instrumenten die onder deze uitzondering vallen, moet beperkt blijven tot de administratieve verwerking van een dergelijk instrument overeenkomstig IAS 1, IAS 32, IAS 39 en IFRS 7. Het instrument mag in het kader van andere leidraden (bijvoorbeeld IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen*) niet als een eigen-vermogensinstrument worden aangemerkt.

▼B

97 Deze standaard moet retroactief worden toegepast.

▼M5

97A IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 40 door IAS 1 (herziene versie van 2007) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M29

97B Alinea 4(c) is verwijderd door IFRS 3 (herziene versie van 2008). Entiteiten moeten deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen. De wijziging is echter niet van toepassing op een voorwaardelijke vergoeding die is ontstaan bij een bedrijfscombinatie waarvan de overnamedatum voorafging aan de toepassing van IFRS 3 (herziene versie van 2008). In plaats daarvan moet een entiteit een dergelijke vergoeding verwerken in overeenstemming met de alinea's 65A tot en met 65E van IFRS 3 (herziene versie van 2010).

▼**M6**

97C Bij de toepassing van de in alinea 96A beschreven wijzigingen moet een entiteit een samengesteld financieel instrument met een verplichting om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren, splitsen in een afzonderlijke vreemd-vermogens- en eigen-vermogenscomponent. Als de vreemd-vermogenscomponent niet meer uitstaat, houdt retroactieve toepassing van deze wijzigingen in IAS 32 in dat twee afzonderlijke eigen-vermogenscomponenten zouden worden onderscheiden. De eerste component zou worden opgenomen in ingehouden winsten en betrekking hebben op de cumulatieve opgelopen rente op de vreemd-vermogenscomponent. De andere component zou overeenstemmen met de oorspronkelijke eigen-vermogenscomponent. Een entiteit behoeft daarom deze beide componenten niet te onderscheiden indien de vreemd-vermogenscomponent op de datum van toepassing van de wijzigingen niet meer uitstaat.

▼**M8**

97D Alinea 4 is gewijzigd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en op de eerdere periode ook de wijzigingen in alinea 3 van IFRS 7, alinea 1 van IAS 28 en alinea 1 van IAS 31, uitgegeven in mei 2008, toepassen. Een entiteit mag de wijziging prospectief toepassen.

▼**M21**

97E De alinea's 11 en 16 zijn gewijzigd bij *Classificatie van claimemissies*, uitgegeven in oktober 2009. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 februari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M29**

97G Alinea 97B werd gewijzigd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

▼**M32**

97I De alinea's 4(a) en TL29 zijn gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 11 (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼**M33**

97J IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in alinea 11 en wijzigde de alinea's 23 en TL31. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M31**

97K Alinea 40 is gewijzigd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijziging toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼**M34**

97L Bij *Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen* (wijzigingen in IAS 32), uitgegeven in december 2011, is alinea TL38 verwijderd en zijn de alinea's TL38A tot en met TL38F toegevoegd. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Een entiteit moet deze wijzigingen retroactief toepassen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen vanaf een vroegere datum toepast, moet zij dit feit vermelden en moet zij ook de informatie verstrekken die op grond van *Informatieverschaffing – saldering van financiële activa en financiële verplichtingen* (wijzigingen in IFRS 7), uitgegeven in december 2011, is vereist.

▼**M36**

97M De alinea's 35, 37 en 39 zijn gewijzigd en alinea 35A is toegevoegd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M38**

97N Alinea 4 is gewijzigd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijziging eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼**B**

INTREKKING VAN ANDERE UITSPRAKEN

98 Deze standaard vervangt de in 2000 herziene versie van IAS 32 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing en presentatie* [1].

99 Deze standaard vervangt de volgende interpretaties:

(a) SIC-5 *Classificatie van financiële instrumenten — Voorzieningen voor voorwaardelijke afwikkeling*;

(b) SIC-16 *Aandelenkapitaal — Ingekochte eigenvermogensinstrumenten (ingekochte eigen aandelen)*; en

(c) SIC-17 *Eigen vermogen — Kosten van een eigenvermogenstransactie*.

100 Met deze standaard wordt SIC-interpretatie D34 *Financiële instrumenten — Op verzoek van de houder terug te nemen instrumenten of rechten* ingetrokken.

[1] In augustus 2005 verplaatste de IASB de gehele informatieverschaffing met betrekking tot financiële instrumenten naar IFRS 7 Financiële instrumenten: informatieverschaffing.

▼B

Bijlage

TOEPASSINGSLEIDRAAD

IAS 32 Financiële instrumenten: presentatie

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de standaard.

TL1 Deze toepassingsleidraad geeft een toelichting op de toepassing van bepaalde aspecten van IAS 32.

TL2 IAS 32 behandelt niet de opname of waardering van financiële instrumenten. De voorschriften inzake de opname en waardering van financiële activa en financiële verplichtingen zijn uiteengezet in IAS 39.

DEFINITIES (ALINEA'S 11 TOT EN MET 14)

Financiële activa en financiële verplichtingen

TL3 Geldmiddelen zijn een financieel actief omdat zij als ruilmiddel functioneren en derhalve de maatstaf vormen voor het uitdrukken van alle transacties en de opname daarvan in de jaarrekening. Een bij een bank of een vergelijkbare financiële instelling gedeponeerd geldbedrag is een financieel actief omdat dit het contractuele recht van de deposito-gever voorstelt om geldmiddelen bij de instelling op te nemen, of door middel van een cheque of een vergelijkbaar instrument ten laste van het saldo financiële verplichtingen jegens schuldeisers te voldoen.

TL4 Bekende voorbeelden van financiële activa die een contractueel recht voorstellen op ontvangst van geldmiddelen in de toekomst en de overeenkomstige financiële verplichtingen die een contractuele verplichting inhouden tot levering van geldmiddelen in de toekomst, zijn:

(a) handelsvorderingen en -schulden;

(b) te innen en te betalen wissels;

(c) verstrekte en opgenomen leningen; en

(d) verstrekte en opgenomen obligatieleningen.

In ieder voorbeeld staat tegenover het contractuele recht van één partij op ontvangst (of verplichting tot betaling) van geldmiddelen de overeenkomstige verplichting tot betaling (of recht op ontvangst) van de tegenpartij.

TL5 Een ander type financieel instrument is dat waarbij het economische voordeel dat wordt ontvangen of waarvan wordt afgezien een ander financieel actief is dan geldmiddelen. Bijvoorbeeld een schuldbewijs betreffende de levering van staatsobligaties geeft de houder ervan het contractuele recht om in plaats van geldmiddelen staatsobligaties te ontvangen, en de emittent de contractuele verplichting om deze staatsobligaties in plaats van geldmiddelen te leveren. De obligaties zijn financiële activa omdat zij een verplichting inhouden van de uitgevende staat tot betaling van geldmiddelen. Het schuldbewijs is derhalve een financieel actief van de wisselhouder en een financiële verplichting van de emittent van het schuldbewijs.

TL6 „Perpetuele" schuldbewijzen (zoals „perpetuele" obligaties en ongedekte achtergestelde bedrijfsobligaties („capital notes")) geven de houder normaliter het eeuwigdurende contractuele recht op ontvangst van rente op vaste tijdstippen, hetzij zonder recht op aflossing van de hoofdsom of met het recht op aflossing onder voorwaarden waardoor deze aflossing zeer onwaarschijnlijk is of in de zeer verre toekomst zal plaatsvinden. Een entiteit kan bijvoorbeeld een financieel instrument uitgeven op grond waarvan zij verplicht is om eeuwigdurend jaarlijks betalingen te verrichten op basis van een vastgesteld

▼B

rentepercentage van 8 procent over een vastgesteld nominaal of hoofdsombedrag van VE 1 000 ([1]). Ervan uitgaand dat acht procent overeenkomt met de marktrente bij uitgifte van het instrument, gaat de emittent een contractuele verplichting aan tot het verrichten van een reeks van toekomstige rentebetalingen die bij eerste opname in de balans een reële waarde (contante waarde) van VE 1 000 hebben. De houder en de emittent van het instrument hebben respectievelijk een financieel actief en een financiële verplichting.

TL7 Een contractueel recht op, of contractuele verplichting tot, de ontvangst, levering of ruil van financiële instrumenten is op zichzelf een financieel instrument. Een reeks van contractuele rechten of contractuele verplichtingen voldoet aan de definitie van een financieel instrument indien deze uiteindelijk zal leiden tot de ontvangst of betaling van geldmiddelen, of de verwerving of uitgifte van een eigenvermogensinstrument.

TL8 De mogelijkheid om een contractueel recht uit te oefenen of het vereiste om een contractuele verplichting na te komen kan absoluut vaststaan, maar kan ook afhankelijk zijn van het al dan niet plaatsvinden van een toekomstige gebeurtenis. Een financiële garantie is bijvoorbeeld een contractueel recht van de financier om geldmiddelen te ontvangen van de garantiegever, en een overeenkomstige contractuele verplichting van de garantiegever om de financier te betalen indien de leningnemer in gebreke blijft. Het contractuele recht en de contractuele verplichting bestaan door een transactie of gebeurtenis in het verleden (het aangaan van de garantie), ook al zijn de mogelijkheid van de financier om zijn recht uit te oefenen en het vereiste voor de garantiegever om zijn verplichting na te komen beide afhankelijk van een toekomstige gebeurtenis, namelijk het in gebreke blijven van de leningnemer. Een voorwaardelijk recht en een voorwaardelijke verplichting voldoen aan de definitie van een financieel actief en een financiële verplichting, ook al worden dergelijke activa en verplichtingen niet altijd in de jaarrekening opgenomen. Sommige van deze voorwaardelijke rechten en verplichtingen kunnen verzekeringscontracten zijn die binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 vallen.

TL9 Op grond van IAS 17 *Leaseovereenkomsten* wordt een financiële lease voornamelijk beschouwd als een recht van de lessor op ontvangst, en een verplichting van de lessee tot betaling, van een reeks van betalingen die in wezen annuïteitbetalingen zijn bestaande uit hoofdsom en rente ingevolge een leningovereenkomst. De lessor verwerkt uit hoofde van de leaseovereenkomst zijn leasevordering en niet het geleasede actief zelf. Daarentegen wordt een operationele lease hoofdzakelijk beschouwd als een lopend contract waarbij de lessor verplicht is een actief voor gebruik in toekomstige perioden beschikbaar te stellen in ruil voor een vergoeding die vergelijkbaar is met een vergoeding voor een dienst. De lessor blijft zelf het geleasede actief verwerken in plaats van krachtens het contract in de toekomst te ontvangen bedragen. Een financiële lease wordt derhalve beschouwd als een financieel instrument, en een operationele lease wordt niet beschouwd als een financieel instrument (behalve wat betreft individuele bedragen die op enig moment verschuldigd en betaalbaar zijn).

TL10 Materiële activa (zoals voorraden en materiële vaste activa), geleasede activa en immateriële activa (zoals octrooien en handelsmerken) zijn geen financiële activa. Zeggenschap over dergelijke materiële en immateriële activa creëert de mogelijkheid om de ontvangst van geldmiddelen of een ander financieel actief te bewerkstelligen, maar geeft geen recht om geldmiddelen of een ander financieel actief te ontvangen.

TL11 Activa (zoals vooruitbetaalde lasten) waarvan het toekomstig economisch voordeel bestaat uit de ontvangst van goederen of afname van diensten, en niet zozeer het recht om geldmiddelen of een ander financieel actief te ontvangen, zijn geen financiële activa. Posten zoals uitgestelde opbrengsten en de meeste garantieverplichtingen zijn geen financiële verplichtingen, omdat de hiermee verbonden uitstroom van economische voordelen bestaat uit de levering van goederen en diensten in plaats van een contractuele verplichting om te betalen met geldmiddelen of een ander financieel actief.

([1]) In deze leidraad luiden geldbedragen in valuta-eenheden (VE).

▼B

TL12 Verplichtingen of activa die niet uit een contract voortvloeien, zoals winstbelastingen die ontstaan als gevolg van door overheden opgelegde wettelijke vereisten, zijn geen financiële verplichtingen of financiële activa. De administratieve verwerking van winstbelastingen wordt behandeld in IAS 12. Evenzo vloeien feitelijke verplichtingen, zoals gedefinieerd in IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* niet voort uit contracten en zijn zij geen financiële verplichtingen.

Eigenvermogensinstrumenten

▼M6

TL13 Voorbeelden van eigen-vermogensinstrumenten zijn gewone aandelen zonder terugneemverplichting („non-puttable ordinary shares"), sommige puttable instrumenten (zie de alinea's 16A en 16B), sommige instrumenten die voor de entiteit een verplichting met zich brengen om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren (zie de alinea's 16C en 16D), sommige soorten preferente aandelen (zie de alinea's TL 25 en TL26), en warrants of geschreven callopties die de houder ervan het recht geven in te schrijven op een vast aantal gewone aandelen zonder terugneemverplichting van de uitgevende entiteit, of deze te verwerven, in ruil voor een vast bedrag aan geldmiddelen of een ander financieel actief. Een verplichting van een entiteit om een vast aantal van haar eigen-vermogensinstrumenten uit te geven of te verwerven in ruil voor een vast bedrag aan geldmiddelen of een ander financieel actief, is een eigen-vermogensinstrument van de entiteit (behalve in de in alinea 22A bedoelde gevallen). Indien een dergelijk contract echter een verplichting voor de entiteit inhoudt tot betaling in de vorm van geldmiddelen of een ander financieel actief (en geen contract is dat overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als eigen vermogen wordt geclassificeerd), ontstaat er tevens een verplichting ter grootte van de contante waarde van het aflossingsbedrag (zie alinea TL27(a)). Een emittent van gewone aandelen zonder terugneemverplichting gaat een verplichting aan wanneer hij formeel voorbereidingen treft tot het doen van een uitkering en jegens de aandeelhouders juridisch verplicht wordt de uitkering te doen. Dit kan het geval zijn na de declaratie van dividend of indien de entiteit wordt geliquideerd en eventuele activa die overblijven nadat aan alle verplichtingen is voldaan, uitkeerbaar worden aan de aandeelhouders.

TL14 Een gekochte calloptie of een vergelijkbaar contract dat door een entiteit is verworven en dat het recht verschaft om, in ruil voor de levering van een vast bedrag in de vorm van geldmiddelen of een ander financieel actief, een vast aantal eigen-vermogensinstrumenten van de entiteit opnieuw te verwerven, is geen financieel actief van de entiteit (behalve in de in alinea 22A bedoelde gevallen). De voor een dergelijk contract betaalde vergoeding wordt in mindering gebracht op het eigen vermogen.

De categorie instrumenten die bij alle andere categorieën is achtergesteld (alinea's 16A(b) en 16C(b))

TL14A Een van de in de alinea's 16A en 16C beschreven kenmerken is dat het financiële instrument behoort tot de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten is achtergesteld.

TL14B Bij het bepalen of een instrument tot de achtergestelde categorie behoort, beoordeelt een entiteit de uit het instrument voortvloeiende aanspraak bij liquidatie alsof de entiteit wordt geliquideerd op de datum waarop zij het instrument classificeert. Een entiteit moet de classificatie herbeoordelen indien er zich een verandering in de desbetreffende omstandigheden voordoet. Indien de entiteit bijvoorbeeld een ander financieel instrument uitgeeft of aflost, kan dit van invloed zijn op de vraag of het instrument in kwestie deel uitmaakt van de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën is achtergesteld.

▼**M6**

TL14C Een instrument dat een voorkeursrecht heeft bij liquidatie van de entiteit, is geen instrument dat recht geeft op een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit. Een instrument heeft bijvoorbeeld een voorkeursrecht bij liquidatie indien het de houder niet alleen recht geeft op een deel van de nettoactiva van de entiteit maar ook op een vast dividend bij liquidatie, en wanneer andere instrumenten van de achtergestelde categorie die op een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit recht geven, niet hetzelfde recht bij liquidatie hebben.

TL14D Indien een entiteit slechts één categorie financiële instrumenten heeft, wordt deze categorie behandeld alsof zij bij alle andere categorieën is achtergesteld.

Verwachte totale kasstromen die gedurende de looptijd van het instrument aan het instrument zijn toe te rekenen (alinea 16A(e))

TL14E De verwachte totale kasstromen die gedurende de looptijd van het instrument aan het instrument zijn toe te rekenen, moeten in aanzienlijke mate gebaseerd zijn op de winst of het verlies, de verandering in de opgenomen nettoactiva of de verandering in de reële waarde van de opgenomen en niet-opgenomen nettoactiva van de entiteit gedurende de looptijd van het instrument. De winst of het verlies en de verandering in de opgenomen nettoactiva moeten overeenkomstig de desbetreffende IFRSs worden gewaardeerd.

Transacties die een houder van een instrument in een andere hoedanigheid dan die van eigenaar van de entiteit aangaat (alinea's 16A and 16C)

TL14F De houder van een puttable financieel instrument of van een instrument dat voor de entiteit een verplichting met zich brengt om uitsluitend bij liquidatie een proportioneel deel van de nettoactiva van de entiteit aan een andere partij te leveren, mag transacties in een andere hoedanigheid dan die van eigenaar met de entiteit aangaan. Een houder van een instrument kan bijvoorbeeld ook een werknemer van de entiteit zijn. Bij de beoordeling of het instrument overeenkomstig alinea 16A of alinea 16C als eigen vermogen moet worden geclassificeerd, worden alleen de kasstromen en de contractuele bepalingen van het instrument in aanmerking genomen die betrekking hebben op de houder van het instrument in de hoedanigheid van eigenaar van de entiteit.

TL14G Een voorbeeld is een commanditaire vennootschap met stille en beherende vennoten. Sommige beherende vennoten kunnen een garantie aan de entiteit verstrekken en daarvoor een vergoeding ontvangen. In een dergelijke situatie hebben de garantie en de daarmee samenhangende kasstromen betrekking op de houders van instrumenten in hun hoedanigheid van garantiegever en niet in hun hoedanigheid van eigenaar van de entiteit. Een dergelijke garantie en de daarmee samenhangende kasstromen zouden er derhalve niet toe leiden dat de beherende vennoten als achtergesteld bij de stille vennoten worden aangemerkt, en zouden bijgevolg buiten beschouwing worden gelaten bij de beoordeling of de contractuele bepalingen van de instrumenten van de stille vennoten en die van de instrumenten van de beherende vennoten identiek zijn.

TL14H Een ander voorbeeld is een winst- of verliesdelingsovereenkomst waarbij winst of verlies aan de houders van instrumenten wordt toegerekend op grond van de tijdens het lopende jaar en eerdere jaren verrichte diensten of gegenereerde zakelijke activiteiten. Dergelijke overeenkomsten zijn transacties met houders van instrumenten in hun hoedanigheid van niet-eigenaar en mogen niet in aanmerking worden genomen bij de beoordeling van de in alinea 16A of alinea 16C beschreven kenmerken. Winst- of verliesdelingsovereenkomsten waarbij winst of verlies aan houders van instrumenten wordt toegerekend op grond van het nominale bedrag van hun instrumenten in verhouding tot andere instrumenten die tot dezelfde categorie behoren, zijn echter transacties met de houders van instrumenten in hun hoedanigheid van eigenaar en moeten in aanmerking worden genomen wanneer de in alinea 16A of alinea 16C beschreven kenmerken worden beoordeeld.

▼M6

TL14I De kasstromen en de contractuele bepalingen van een transactie tussen de houder van een instrument (in de hoedanigheid van niet-eigenaar) en de uitgevende entiteit moeten vergelijkbaar zijn met die van een equivalente transactie die eventueel tussen een partij die geen instrumenten houdt en de uitgevende entiteit kan plaatsvinden.

Geen ander financieel instrument of contract met totale kasstromen dat als gevolg heeft dat het resterende rendement voor de houder van het instrument in aanzienlijke mate wordt vastgelegd of beperkt (alinea's 16B en 16D)

TL14J Een voorwaarde voor de classificatie als eigen vermogen van een financieel instrument dat anderszins aan de criteria van alinea 16A of alinea 16C voldoet, is dat de entiteit geen ander financieel instrument of contract heeft (a) waarvan de totale kasstromen in aanzienlijke mate zijn gebaseerd op de winst of het verlies, de verandering in de opgenomen nettoactiva of de verandering in de reële waarde van de opgenomen en niet-opgenomen nettoactiva van de entiteit, en (b) dat als gevolg heeft dat het resterende rendement in aanzienlijke mate wordt beperkt of vastgelegd. Wanneer de volgende instrumenten onder normale zakelijke voorwaarden met niet-verbonden partijen worden aangegaan, is het onwaarschijnlijk dat zij zullen verhinderen dat instrumenten die anderszins aan de criteria van alinea 16A of alinea 16C voldoen, als eigen vermogen worden geclassificeerd:

(a) instrumenten waarvan de totale kasstromen in aanzienlijke mate op specifieke activa van de entiteit zijn gebaseerd;

(b) instrumenten waarvan de totale kasstromen op een percentage van de opbrengsten zijn gebaseerd;

(c) contracten die zijn bedoeld om individuele werknemers te belonen voor de diensten die zij aan de entiteit hebben verleend;

(d) contracten die de betaling vereisen van een verwaarloosbaar percentage van de winst voor verleende diensten of geleverde goederen.

▼B

Afgeleide financiële instrumenten

TL15 Financiële instrumenten omvatten zowel primaire instrumenten (zoals vorderingen, schulden en eigenvermogensinstrumenten) als afgeleide financiële instrumenten (zoals financiële opties, futures en termijncontracten, renteswaps en valutaswaps). Afgeleide financiële instrumenten voldoen aan de definitie van een financieel instrument en vallen derhalve binnen het toepassingsgebied van deze standaard.

TL16 Met afgeleide financiële instrumenten worden rechten en verplichtingen gecreëerd waardoor één of meer financiële risico's die inherent zijn aan het onderliggende primaire financiële instrument tussen de betrokken partijen worden overgedragen. Afgeleide financiële instrumenten geven bij creatie één partij een contractueel recht om financiële activa of financiële verplichtingen te ruilen met een andere partij, onder voorwaarden die potentieel voordelig zijn, of bij één partij leiden tot een contractuele verplichting tot ruil van financiële activa of financiële verplichtingen met een andere partij, onder voorwaarden die potentieel nadelig zijn. Derivaten resulteren echter veelal ([1]) niet in de overdracht van het onderliggende primaire financiële instrument bij het aangaan van het contract, en een dergelijke overdracht vindt niet noodzakelijkerwijs plaats op de vervaldatum van het contract. Sommige instrumenten houden zowel een recht als een verplichting tot ruil in. Omdat de contractuele bepalingen van de ruil bij het aangaan van het financiële instrument worden bepaald, kunnen deze bepalingen als gevolg van prijsveranderingen op financiële markten voordelig of nadelig uitvallen.

([1]) Dit geldt voor de meeste, maar niet alle derivaten, bijvoorbeeld bij sommige renteswaps waarbij verschillende valuta's zijn betrokken, wordt de hoofdsom bij het aangaan van het contract geruild (en op de vervaldatum teruggeruild).

▼B

TL17 Een put- of een calloptie op financiële activa of financiële verplichtingen (dat wil zeggen andere financiële instrumenten dan de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit) geeft de houder het recht om toekomstige economische voordelen te verkrijgen die samenhangen met veranderingen van de reële waarde van het aan het contract ten grondslag liggende financiële instrument. Daar staat tegenover dat de schrijver van een optie een verplichting aangaat om potentiële toekomstige economische voordelen op te geven of potentiële verliezen op economische voordelen te dragen in verband met veranderingen van de reële waarde van de onderliggende financiële instrumenten. Het contractuele recht van de houder en de verplichting van de schrijver voldoen aan de definitie van respectievelijk een financieel actief en een financiële verplichting. Het aan een optiecontract ten grondslag liggende financiële instrument kan elk financieel actief zijn, inclusief aandelen in andere entiteiten en rentedragende instrumenten. De schrijver van een optie kan op grond van het optiecontract verplicht zijn een schuldbewijs uit te geven, in plaats van een financieel actief over te dragen, maar het aan de optie ten grondslag liggende instrument zou een financieel actief van de houder zijn indien de optie zou worden uitgeoefend. Het recht van de optiehouder om het financieel actief onder potentieel voordelige voorwaarden te ruilen, en de verplichting van de schrijver om het financieel actief onder potentieel nadelige voorwaarden te ruilen, staan los van het bij uitoefening van de optie te ruilen onderliggende financieel actief. De aard van het recht van de houder en van de verplichting van de schrijver worden niet beïnvloed door de kans dat de optie wordt uitgeoefend.

TL18 Een ander voorbeeld van een afgeleid financieel instrument is een over zes maanden af te wikkelen termijncontract waarbij één partij (de koper) toezegt VE 1 000 000 aan geldmiddelen te leveren in ruil voor vastrentende staatsobligaties met een nominale waarde van VE 1 000 000, en de andere partij (de verkoper) toezegt vastrentende staatsobligaties met een nominale waarde van VE 1 000 000 te leveren in ruil voor VE 1 000 000 aan geldmiddelen. Gedurende de zes maanden hebben beide partijen een contractueel recht en een contractuele verplichting om de financiële instrumenten te ruilen. Indien de marktwaarde van de staatsobligaties boven VE 1 000 000 uitstijgt, zijn de voorwaarden voordelig voor de koper en nadelig voor de verkoper. Indien de marktwaarde beneden VE 1 000 000 daalt, geldt het omgekeerde. De koper heeft een contractueel recht (een financieel actief) dat vergelijkbaar is met het recht bij een gehouden calloptie en een contractuele verplichting (een financiële verplichting) die vergelijkbaar is met een verplichting bij een geschreven putoptie. De verkoper heeft een contractueel recht (een financieel actief) dat vergelijkbaar is met het recht bij een gehouden putoptie en een contractuele verplichting (een financiële verplichting) die vergelijkbaar is met een verplichting bij een geschreven calloptie. Net als bij opties vormen deze contractuele rechten en verplichtingen financiële activa en financiële verplichtingen en staan zij los van de onderliggende financiële instrumenten (de uit te wisselen obligaties en geldmiddelen). Beide partijen bij een termijncontract hebben een verplichting om op het overeengekomen tijdstip te leveren, terwijl bij een optiecontract de uitwisseling slechts plaatsvindt indien de houder van de optie besluit deze uit te oefenen.

TL19 Vele andere soorten afgeleide instrumenten belichamen een recht of verplichting tot een toekomstige ruil, bijvoorbeeld rente- en valutaswaps, rentecaps, collars en floors, verplichtingen uit hoofde van leningen, uitgiftegaranties zoals „note issuance facilities” en kredietbrieven. Een renteswapcontract kan worden beschouwd als een soort termijncontract waarbij de partijen overeenkomen in de toekomst

▼B

een aantal ruiltransacties van geldmiddelen uit te voeren. Eén bedrag wordt berekend op basis van een variabele rente, het ander op basis van een vaste rente. Een andere variant op termijncontracten wordt gevormd door futurescontracten; de belangrijkste verschillen zijn de standaardisatie van de contracten en feit dat deze ter beurze worden verhandeld.

Contracten tot aankoop of verkoop van niet-financiële goederen (alinea's 8 tot en met 10)

TL20 Contracten tot aankoop of verkoop van niet-financiële goederen voldoen niet aan de definitie van een financieel instrument, omdat het contractuele recht van één partij op ontvangst van een niet-financieel goed of afname van een niet-financiële dienst en de overeenkomstige verplichting van de andere partij geen huidig recht, respectievelijk huidige verplichting, vormt van een van beide partijen om een financieel actief te ontvangen, leveren of ruilen. Contracten waarbij de afwikkeling uitsluitend geschiedt door middel van ontvangst of levering van een niet-financieel goed (bijvoorbeeld een optie, futures of termijncontracten betreffende zilver) zijn bijvoorbeeld geen financiële instrumenten. Veel commoditycontracten behoren tot deze soort. Sommige van deze contracten zijn qua vorm gestandaardiseerd en worden op een georganiseerde markt verhandeld, min of meer op dezelfde wijze als sommige afgeleide financiële instrumenten. Een commodityfuturescontract kan bijvoorbeeld gemakkelijk voor geldmiddelen worden gekocht en verkocht omdat het ter beurze wordt genoteerd en verhandeld en vele malen van rechthebbende kan wisselen. De partijen die het contract kopen en verkopen, handelen echter feitelijk in de onderliggende commodity. De mogelijkheid om een commoditycontract voor geldmiddelen te kopen of verkopen, het gemak waarmee het kan worden gekocht en verkocht, en de mogelijkheid tot onderhandeling over de afwikkeling in geldmiddelen van de verplichting om de commodity te ontvangen of leveren, veranderen de aard van het contract niet op zodanig wezenlijke wijze dat er sprake is van een financieel instrument. Sommige contracten tot aankoop of verkoop van niet-financiële goederen die kunnen worden afgewikkeld op nettobasis of door financiële instrumenten te ruilen, of waarbij het niet-financiële goed op korte termijn in geldmiddelen is om te zetten, vallen binnen het toepassingsgebied van de standaard alsof zij financiële instrumenten waren (zie alinea 8).

TL21 Een contract waarbij sprake is van ontvangst of levering van fysieke activa resulteert niet in een financieel actief van één partij en een financiële verplichting van de andere partij, tenzij een overeenkomstige betaling wordt uitgesteld tot na de datum waarop de fysieke activa worden overgedragen. Dit is het geval bij de aankoop of verkoop van goederen op handelskrediet.

TL22 Sommige contracten hebben commodity's als onderliggende waarde, waarbij de afwikkeling niet geschiedt via de fysieke ontvangst of levering van een commodity. Zij voorzien in afwikkeling via geldbetalingen die worden bepaald op basis van een formule in het contract, en niet via betaling van vaste bedragen. Het hoofdsombedrag van een obligatie kan bijvoorbeeld worden berekend door de marktprijs van olie op de vervaldatum van de obligatie te vermenigvuldigen met een vaste hoeveelheid olie. De hoofdsom is gerelateerd aan een commodityprijs, maar wordt uitsluitend in geldmiddelen afgewikkeld. Een dergelijk contract vormt een financieel instrument.

TL23 De definitie van een financieel instrument omvat tevens contracten die, naast een financieel actief of een financiële verplichting, aanleiding geven tot een niet-financieel actief of niet-financiële verplichting. Dergelijke financiële instrumenten bieden vaak één partij de mogelijkheid om een financieel actief te ruilen voor een niet-financieel actief. Een oliegerelateerde obligatie kan bijvoorbeeld de houder het

▼B

recht geven op ontvangst van een reeks van vaste periodieke rentebetalingen en een vast geldbedrag op de vervaldatum, met de mogelijkheid om het hoofdsombedrag te ruilen voor een vaste hoeveelheid olie. De wenselijkheid om deze optie uit te oefenen zal van tijd tot tijd verschillen, afhankelijk van de reële waarde van olie ten opzichte van de aan de obligatie gekoppelde ruilverhouding tussen geldmiddelen en olie (de ruilprijs). De voornemens van de obligatiehouder betreffende de uitoefening van de optie zijn niet van invloed op de economische realiteit van de individuele activa. Het financieel actief van de houder en de financiële verplichting van de emittent maken de obligatie tot een financieel instrument, ongeacht de andere soorten activa en verplichtingen die ook worden gecreëerd.

TL24 [Verwijderd]

PRESENTATIE

Verplichtingen en eigen vermogen (alinea's 15 tot en met 27)

Geen contractuele verplichting tot levering van geldmiddelen of een ander financieel actief (alinea's 17 tot en met 20)

TL25 Er kunnen preferente aandelen worden uitgegeven met verschillende rechten. Om vast te stellen of een preferent aandeel een financiële verplichting of een eigenvermogensinstrument is, beoordeelt een emittent de specifieke aan het aandeel verbonden rechten om te bepalen of de wezenlijke kenmerken van het aandeel voldoen aan die van een financiële verplichting. Een preferent aandeel dat bijvoorbeeld voorziet in de aflossing op een bepaalde datum of afhankelijk van de keuze van de houder bevat een financiële verplichting, omdat de emittent een verplichting heeft om financiële activa aan de houder van het aandeel over te dragen. Deze verplichting gaat niet teniet indien de emittent, ondanks de contractuele plicht, niet in staat is aan de verplichting tot aflossing van een eigen preferent aandeel te voldoen, ongeacht of dit het gevolg is van een gebrek aan middelen, een wettelijke beperking of onvoldoende winst of reserves. Een optie van de emittent om de aandelen af te lossen in geldmiddelen voldoet niet aan de definitie van een financiële verplichting, omdat de emittent geen feitelijke verplichting heeft om financiële activa aan de aandeelhouders over te dragen. In dit geval vindt de aflossing van de aandelen uitsluitend plaats op initiatief van de emittent. Er kan echter een verplichting ontstaan wanneer de emittent van de aandelen zijn optie uitoefent, gewoonlijk door formeel de aandeelhouders op de hoogte te stellen van het voornemen om de aandelen af te lossen.

TL26 Indien de preferente aandelen niet-aflosbaar zijn, wordt de classificatie bepaald op basis van de overige aan de preferente aandelen verbonden rechten. De classificatie wordt gebaseerd op een beoordeling van de economische realiteit van de contractuele overeenkomsten en de definitie van een financiële verplichting en een eigenvermogensinstrument. Indien uitkeringen aan de houders van preferente aandelen, ongeacht of deze cumulatief of niet-cumulatief preferent zijn, op initiatief van de emittent plaatsvinden, zijn de aandelen eigenvermogensinstrumenten. De classificatie van een preferent aandeel als eigenvermogensinstrument of financiële verplichting wordt niet beïnvloed door bijvoorbeeld:

(a) een verleden waarin frequent uitkeringen zijn gedaan;

(b) een voornemen om in de toekomst uitkeringen te doen;

(c) de mogelijk negatieve gevolgen voor de prijs van gewone aandelen van de emittent indien de uitkeringen niet worden gedaan (vanwege beperkingen ten aanzien van dividendbetalingen op de gewone aandelen indien er op preferente aandelen geen dividend wordt uitgekeerd);

(d) de omvang van de reserves van de emittent;

▼B

(e) de verwachtingen van een emittent ten aanzien van de winst of het verlies over de periode; dan wel

(f) de mogelijkheid van de emittent om al dan niet het winst- of verliesbedrag over de periode te beïnvloeden.

Afwikkeling in eigenvermogensinstrumenten van de entiteit (alinea's 21 tot en met 24)

▼M6

TL27 De volgende voorbeelden laten zien hoe verschillende soorten contracten betreffende de eigen-vermogensinstrumenten van een entiteit moeten worden geclassificeerd:

(a) Een contract dat door de entiteit wordt afgewikkeld door de ontvangst of levering van een vast aantal eigen aandelen zonder dat daar een vergoeding in de toekomst tegenover staat, of door ruil van een vast aantal eigen aandelen voor een vast geldbedrag of een ander financieel actief, is een eigen-vermogensinstrument (behalve in de in alinea 22A bedoelde gevallen). Elke ontvangen of betaalde vergoeding voor een dergelijk contract wordt derhalve direct ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht. Een voorbeeld is een uitgegeven aandelenoptie die de tegenpartij het recht geeft om voor een vast geldbedrag een vast aantal aandelen van de entiteit te kopen. Indien het contract de entiteit echter verplicht om de eigen aandelen op een vaste of bepaalbare datum in te kopen (terug te kopen) voor geldmiddelen of een ander financieel actief, of indien een dergelijke inkoop direct opeisbaar is, neemt de entiteit ook een financiële verplichting op voor de contante waarde van het inkoopbedrag (met uitzondering van instrumenten die alle kenmerken hebben en voldoen aan de voorwaarden die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D zijn beschreven). Een voorbeeld is de verplichting van een entiteit op grond van een termijncontract om een vast aantal eigen aandelen in te kopen voor een vast geldbedrag.

(b) De verplichting van een entiteit om eigen aandelen in te kopen voor geldmiddelen geeft aanleiding tot een financiële verplichting ter grootte van de contante waarde van het inkoopbedrag, zelfs als het aantal aandelen dat de entiteit moet inkopen niet vast is, of indien de verplichting afhankelijk is van de uitoefening door de tegenpartij van haar recht tot inwisseling (behalve in de in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D bedoelde gevallen). Een voorbeeld van een voorwaardelijke verplichting is een uitgegeven optie op grond waarvan de entiteit verplicht is eigen aandelen in te kopen voor geldmiddelen indien de tegenpartij de optie uitoefent.

(c) Een contract dat in geldmiddelen of een ander financieel actief zal worden afgewikkeld, is een financieel actief of een financiële verplichting, zelfs indien het te ontvangen of te leveren geldbedrag of andere financiële actief gebaseerd is op veranderingen in de marktprijs van de eigen aandelen van de entiteit (behalve in de in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D bedoelde gevallen). Een voorbeeld hiervan is een op nettobasis in geldmiddelen afgewikkelde aandelenoptie.

▼B

(d) Een contract dat in een variabel aantal eigen aandelen van de entiteit zal worden afgewikkeld waarvan de waarde gelijk is aan een vast bedrag of een bedrag dat is gebaseerd op veranderingen in de onderliggende variabele (bijvoorbeeld een commodityprijs) is een financieel actief of een financiële verplichting. Een voorbeeld hiervan is een geschreven optie om goud te kopen die bij eventuele uitoefening op nettobasis door de entiteit wordt afgewikkeld in eigenvermogensinstrumenten van de entiteit, waarbij

▼B

het aantal geleverde eigenvermogensinstrumenten gelijk is aan de waarde van het optiecontract. Een dergelijk contract is zelfs een financieel actief of een financiële verplichting indien de onderliggende variabele de prijs is van de eigen aandelen van de entiteit in plaats van goud. Evenzo is een contract dat in een vast aantal eigen aandelen van de entiteit zal worden afgewikkeld, maar waarbij de aan die aandelen verbonden rechten zo uiteenlopen dat de afwikkelingswaarde gelijk is aan een vast bedrag of een op veranderingen van een onderliggende variabele gebaseerd bedrag, een financieel actief of een financiële verplichting.

Voorzieningen voor voorwaardelijke afwikkeling (alinea 25)

TL28 Alinea 25 schrijft voor dat de voorziening voor voorwaardelijke afwikkeling niet van invloed is op de classificatie van een financieel instrument indien een deel van een voorziening voor voorwaardelijke afwikkeling die afwikkeling in geldmiddelen of een ander financieel actief (of op een andere wijze die ertoe zou leiden dat het instrument een financiële verplichting is) zou kunnen voorschrijven geen materiële betekenis heeft. Een contract dat afwikkeling in geldmiddelen of een variabel aantal eigen aandelen van de entiteit alleen voorschrijft wanneer zich een uiterst zeldzame, ongebruikelijke en onwaarschijnlijke gebeurtenis voordoet, is derhalve een eigenvermogensinstrument. Bovendien kan de afwikkeling in een vast aantal van de eigen aandelen van een entiteit contractueel zijn uitgesloten in omstandigheden waarover de entiteit geen controle heeft. Indien er echter geen reële mogelijkheid is dat deze gebeurtenissen zich zullen voordoen, is classificatie als eigenvermogensinstrument vereist.

Verwerkingswijze in de geconsolideerde jaarrekening

►**M32** TL29 Een entiteit presenteert belangen zonder overheersende zeggenschap – d.w.z. de belangen van derden in het eigen vermogen en het nettoresultaat van haar dochterondernemingen – in de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met IAS 1 en IFRS 10. ◄ Bij de classificatie van een financieel instrument (of een component daarvan) in de geconsolideerde jaarrekening beoordeelt een entiteit alle tussen de groepsondernemingen en de houders van het instrument overeengekomen voorwaarden om te bepalen of de groep als geheel met betrekking tot het instrument een verplichting heeft tot levering van geldmiddelen of een ander financieel actief, of tot een afwikkeling van het instrument die resulteert in classificatie als een verplichting. Indien een tot een groep behorende dochteronderneming een financieel instrument uitgeeft, en een moedermaatschappij of een andere groepsentiteit direct met de houders van het instrument aanvullende bepalingen overeenkomt (bijvoorbeeld een garantie), kan de groep mogelijk niet beslissen over uitkeringen of aflossing. Hoewel het passend kan zijn dat de dochteronderneming het instrument in de eigen jaarrekening classificeert zonder rekening te houden met deze aanvullende bepalingen, worden de gevolgen van andere afspraken tussen groepsondernemingen en de houders van het instrument beoordeeld om te bewerkstelligen dat de geconsolideerde jaarrekening de door de groep als geheel aangegane contracten en transacties weergeeft. Voor zover er van een dergelijke verplichting of afwikkelingsbepaling sprake is, wordt het instrument (of de component daarvan waarvoor de verplichting geldt) geclassificeerd als een financiële verplichting in de geconsolideerde jaarrekening.

▼M6

TL29A Sommige soorten instrumenten die een contractuele verplichting voor de entiteit met zich brengen, worden overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als eigen-vermogensinstrumenten geclassificeerd. De classificatie in overeenstemming met deze alinea's vormt een uitzondering op de beginselen die anderszins in deze standaard voor de classificatie van een instrument worden toegepast. Deze uitzondering geldt niet voor de classificatie van minderheidsbelangen in de geconsolideerde jaarrekening. Instrumenten die minderheidsbelangen zijn en die overeenkomstig ofwel de alinea's 16A en 16B,

▼M6

ofwel de alinea's 16C en 16D in de enkelvoudige jaarrekening als eigen-vermogensinstrumenten worden geclassificeerd, worden in de geconsolideerde jaarrekening van de groep daarom als verplichtingen geclassificeerd.

▼B

Samengestelde financiële instrumenten (alinea's 28 tot en met 32)

TL30 Alinea 28 geldt alleen voor emittenten van niet-afgeleide samengestelde financiële instrumenten. In alinea 28 wordt niet ingegaan op samengestelde financiële instrumenten vanuit het perspectief van de houder ervan. IAS 39 behandelt de afscheiding van in contracten besloten derivaten vanuit het perspectief van de houder van een samengesteld financieel instrument dat kenmerken heeft van zowel vreemd vermogen als eigen vermogen.

▼M33

TL31 Een veel voorkomende vorm van een samengesteld financieel instrument is een schuldbewijs met een daarin besloten conversieoptie, zoals een obligatie die in gewone aandelen van de emittent kan worden geconverteerd, zonder andere kenmerken van een in een contract besloten derivaat. De emittent van een dergelijk financieel instrument is op grond van alinea 28 verplicht om de vreemdvermogenscomponent en de eigenvermogenscomponent afzonderlijk in het overzicht van de financiële positie te presenteren, en wel als volgt:

▼B

(a) De verplichting van de emittent om periodiek rente te betalen en af te lossen is een financiële verplichting die bestaat zolang het instrument niet is geconverteerd. De reële waarde van de vreemdvermogenscomponent is bij de eerste opname in de balans gelijk aan de contante waarde van de contractueel bepaalde reeks van toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de marktrente op dat moment voor instrumenten met een vergelijkbare kredietstatus en die in wezen dezelfde kasstromen opleveren, tegen dezelfde voorwaarden, maar zonder de conversieoptie.

▼M33

(b) Het eigenvermogensinstrument is een in het contract besloten optie om de verplichting te converteren naar eigenvermogensinstrumenten van de emittent. Deze optie heeft bij eerste opname een waarde, zelfs als ze „out of the money” is.

▼B

TL32 Bij de conversie van een converteerbaar instrument op de vervaldag boekt de entiteit de vreemdvermogenscomponent over naar het eigen vermogen. De oorspronkelijke eigenvermogenscomponent blijft eigen vermogen (hoewel deze wel binnen het eigen vermogen geherclassificeerd kan worden). Er wordt bij conversie op de vervaldag geen winst of verlies geboekt.

TL33 Indien een entiteit een converteerbaar instrument vóór de vervaldatum door een vervroegde aflossing of terugkoop tenietdoet, waarbij de oorspronkelijke conversierechten onveranderd blijven, rekent de entiteit de betaalde vergoeding en eventuele betaalde transactiekosten in verband met terugkoop of aflossing toe aan de vreemdvermogens- en de eigenvermogenscomponent van het instrument op de datum van de transactie. De methode die wordt gebruikt om de betaalde vergoeding en de transactiekosten toe te rekenen aan de afzonderlijke componenten komt overeen met de methode die, in overeenstemming met alinea's 28 tot en met 32, is gebruikt bij de oorspronkelijke toerekening van de bij uitgifte van het converteerbare instrument ontvangen opbrengst aan de afzonderlijke componenten.

TL34 Zodra de toerekening van de vergoeding heeft plaatsgevonden, worden eventuele hieruit voortvloeiende winsten of verliezen als volgt verwerkt in overeenstemming met de verslaggevingsprincipes die op de desbetreffende component van toepassing zijn:

(a) het winst- of verliesbedrag dat betrekking heeft op de vreemdvermogenscomponent wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen; en

▼B

(b) het vergoedingsbedrag dat betrekking heeft op de eigenvermogenscomponent wordt in het eigen vermogen verwerkt.

TL35 Een entiteit mag de voorwaarden van een converteerbaar instrument aanpassen ter bevordering van vervroegde conversie, bijvoorbeeld door een gunstigere conversieverhouding aan te bieden of door een aanvullende vergoeding te betalen als de conversie vóór een bepaalde datum plaatsvindt. Het verschil, per de datum waarop de voorwaarden worden aangepast, tussen de reële waarde van de vergoeding die de houder bij conversie van het instrument op grond van de nieuwe voorwaarden ontvangt en de reële waarde van de vergoeding die de houder volgens de oorspronkelijke voorwaarden zou hebben ontvangen, wordt als een verlies in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen.

Ingekochte eigen aandelen (alinea's 33 en 34)

TL36 De eigenvermogensinstrumenten van een entiteit worden niet opgenomen als een financieel actief, ongeacht de reden waarom ze worden ingekocht. Een entiteit die haar eigenvermogensinstrumenten inkoopt is op grond van alinea 33 verplicht deze eigenvermogensinstrumenten in mindering te brengen op het eigen vermogen. Bij een entiteit die echter namens derden eigen aandelen houdt (bijvoorbeeld een financiële instelling die namens een cliënt eigen aandelen houdt), is er sprake van transacties met een tussenpersoon. In dergelijke gevallen worden deze aandelen niet in de balans van de entiteit opgenomen.

Rente, dividenden, verliezen en winsten (alinea's 35 tot en met 41)

TL37 Het volgende voorbeeld laat zien hoe alinea 35 op een samengesteld financieel instrument wordt toegepast. Er wordt uitgegaan van een niet-cumulatief preferent aandeel dat binnen een periode van vijf jaar verplicht aflosbaar is in geldmiddelen; de entiteit beslist over de betaling van dividenden vóór de aflossingsdatum. Een dergelijk instrument is een samengesteld financieel instrument, waarvan de vreemdvermogenscomponent gelijk is aan de contante waarde van het aflossingsbedrag. De oprenting van deze component wordt als rentelast in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen. Eventueel betaalde dividenden hebben betrekking op de eigenvermogenscomponent en worden derhalve als winstuitkering verwerkt. Een vergelijkbare behandeling zou worden toegepast indien de aflossing niet verplicht was maar ter keuze was van de houder, of indien het aandeel verplicht moest worden geconverteerd naar een variabel aantal gewone aandelen waarvan de waarde gelijk is aan een vast bedrag of een bedrag dat is gebaseerd op veranderingen in de onderliggende variabele (bijvoorbeeld een commodity). Indien het aflossingsbedrag echter wordt verhoogd met onbetaalde dividenden, is het gehele instrument een verplichting. In dergelijke gevallen worden eventuele dividenden geclassificeerd als rentelast.

Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting (alinea's 42 tot en met 50)

▼M34

_____

Criterium dat een entiteit "een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen" (alinea 42(a))

TL38A Een recht tot saldering kan doorlopend bestaan of van een toekomstige gebeurtenis afhankelijk zijn (het recht kan bijvoorbeeld pas ontstaan of uitoefenbaar zijn bij het plaatsvinden van een toekomstige gebeurtenis, zoals wanbetaling, insolventie of faillissement van een van de tegenpartijen). Zelfs als het recht tot saldering niet van een toekomstige gebeurtenis afhankelijk is, kan het toch alleen in rechte afdwingbaar zijn in het kader van de normale bedrijfsuitoefening, dan wel in geval van wanbetaling of in geval van insolventie of faillissement van een of alle tegenpartijen.

▼**M34**

TL38B Om aan het criterium van alinea 42(a) te voldoen, moet een entiteit doorlopend een in rechte afdwingbaar recht tot saldering hebben. Dit betekent dat het recht tot saldering:

(a) in geen geval afhankelijk mag zijn van een toekomstige gebeurtenis; en

(b) onder alle volgende omstandigheden in rechte afdwingbaar moet zijn:

(i) in het kader van de normale bedrijfsuitoefening;

(ii) in geval van wanbetaling; en

(iii) in geval van insolventie of faillissement

van de entiteit en van alle tegenpartijen.

TL38C De aard en de omvang van het recht tot saldering, met inbegrip van de eventueel aan de uitoefening ervan verbonden voorwaarden en het voortbestaan ervan in geval van wanbetaling of in geval van insolventie of faillissement, kunnen van rechtsgebied tot rechtsgebied verschillen. Er mag bijgevolg niet worden aangenomen dat het recht tot saldering automatisch ook buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening bestaat. Zo kan de faillissements- of insolventiewetgeving van een rechtsgebied onder sommige omstandigheden het recht tot saldering in geval van faillissement of insolventie verbieden of beperken.

TL38D De op de relaties tussen de partijen toepasselijke wetgeving (bijvoorbeeld contractuele bepalingen, het contractenrecht of de op de partijen toepasselijke wanbetalings-, insolventie- of faillissementswetgeving) moet in beschouwing worden genomen om te bepalen of het recht tot saldering in het kader van de normale bedrijfsuitoefening, in geval van wanbetaling en in geval van insolventie of faillissement van de entiteit en van alle tegenpartijen afdwingbaar is (zoals gespecificeerd in alinea TL38B(b)).

Criterium dat een entiteit "voornemens is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld" (alinea 42(b))

TL38E Om aan het criterium van alinea 42(b) te voldoen, moet een entiteit voornemens zijn om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld. Hoewel de entiteit het recht kan hebben om de verplichting op nettobasis af te wikkelen, kan zij er nog steeds voor kiezen de vordering niet op hetzelfde moment te realiseren dat de verplichting wordt afgewikkeld.

TL38F Indien een entiteit bedragen op zodanige wijze kan afwikkelen dat het resultaat in wezen gelijk is aan nettoafwikkeling, dan voldoet de entiteit aan het nettoafwikkelingscriterium van alinea 42(b). Dit doet zich voor als en alleen als het brutoafwikkelingsmechanisme kenmerken heeft die het krediet- en liquiditeitsrisico volledig wegnemen of in een insignificant krediet- en liquiditeitsrisico resulteren, en die ertoe leiden dat vorderingen en schulden in het kader van één afwikkelingsproces of –cyclus worden verwerkt. Zo zou een brutoafwikkelingssysteem dat alle onderstaande kenmerken heeft, aan het nettoafwikkelingscriterium van alinea 42(b) voldoen:

(a) voor saldering in aanmerking komende financiële activa en financiële verplichtingen worden op hetzelfde tijdstip voor verwerking aangeboden;

▼M34

(b) als de financiële activa en financiële verplichtingen eenmaal voor verwerking zijn aangeboden, zijn de partijen ertoe gehouden de afwikkelingsverplichting na te komen;

(c) er is geen kans dat de kasstromen die uit de activa en verplichtingen voortvloeien, zullen veranderen nadat deze activa en verplichtingen voor verwerking zijn aangeboden (tenzij de verwerking mislukt – zie (d) hierna);

(d) door zekerheden in de vorm van effecten gedekte activa en verplichtingen worden afgewikkeld via een effectenoverdrachtsysteem of vergelijkbaar systeem (bijvoorbeeld levering tegen betaling), zodat als de effectenoverdracht mislukt, ook de verwerking van de gerelateerde vordering of schuld waarvoor de effecten als zekerheid fungeren, mislukt (en omgekeerd);

(e) transacties die mislukken zoals onder (d) is beschreven, worden opnieuw voor verwerking aangeboden totdat zij zijn afgewikkeld;

(f) de afwikkeling vindt plaats via dezelfde afwikkelingsinstelling (bijvoorbeeld een afwikkelingsbank, een centrale bank of een centrale effectenbewaarinstelling); en

(g) er is voorzien in een intradaykredietfaciliteit die voldoende rekening-courantkredieten verstrekt om ervoor te zorgen dat de verwerking van de betalingen voor elk van de partijen op de afwikkelingsdatum plaatsvindt, en het is vrijwel zeker dat de intradaykredietfaciliteit elk beroep dat erop wordt gedaan, zal honoreren.

▼B

TL39 De standaard bevat geen specifieke behandeling voor zogenaamde „synthetische instrumenten”. Een synthetisch instrument is een groep van afzonderlijke financiële instrumenten die worden verworven en aangehouden om de kenmerken van een ander instrument na te bootsen. Een voorbeeld hiervan is een langlopende schuld met een variabele rente in combinatie met een renteswap waarbij variabele rentebetalingen worden ontvangen in ruil voor vaste rentebetalingen, feitelijk resulterend in een langlopende schuld met een vaste rente. Ieder van de individuele financiële instrumenten die samen een „synthetisch instrument” vormen, is een contractueel recht of contractuele verplichting met eigen voorwaarden en ieder individueel instrument kan afzonderlijk worden overgedragen of afgewikkeld. Elk financieel instrument is onderhevig aan risico's die kunnen verschillen van de risico's waaraan andere financiële instrumenten zijn blootgesteld. Als één financieel instrument in een „synthetisch instrument” een actief is en een ander een verplichting, dan worden deze derhalve niet gesaldeerd en op nettobasis in de balans van een entiteit gepresenteerd, tenzij ze voldoen aan de criteria voor saldering in alinea 42.

▼B

INFORMATIEVERSCHAFFING

Financiële activa en financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (alinea 94(f))

TL40 [Verwijderd]

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 33

Winst per aandeel

DOEL

1 Het doel van deze standaard is grondslagen voor te schrijven voor de bepaling en de presentatie van de winst per aandeel, zodat het eenvoudiger wordt om vergelijkingen te maken van de financiële prestaties tussen verschillende entiteiten in dezelfde verslagperiode, en tussen de financiële prestaties van dezelfde entiteit over verschillende verslagperioden. Hoewel de informatiewaarde van de winst per aandeel beperkingen heeft vanwege de verschillende grondslagen voor financiële verslaggeving die gehanteerd kunnen worden om de „winst" te bepalen, zorgt een op consistente wijze vastgestelde noemer voor een betere financiële verslaggeving. Deze standaard richt zich specifiek op de noemer in de berekening van de winst per aandeel.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard moet worden toegepast op:

(a) de enkelvoudige jaarrekening van een entiteit:

(i) waarvan de gewone aandelen of potentiële gewone aandelen worden verhandeld op een markt die toegankelijk is voor het publiek (een binnen- of buitenlandse effectenmarkt, dan wel een niet-officiële effectenbeurs, met inbegrip van lokale en regionale markten); of

(ii) die haar jaarrekening heeft ingediend, of bezig is haar jaarrekening in te dienen, bij een beurstoezichthouder of een andere toezichthoudende instantie met het oog op de uitgifte van gewone aandelen op een voor het publiek toegankelijke markt; en

(b) de geconsolideerde jaarrekening van een groep met een moedermaatschappij:

(i) waarvan de gewone aandelen of potentiële gewone aandelen worden verhandeld op een markt die toegankelijk is voor het publiek (een binnen- of buitenlandse effectenmarkt, dan wel een niet-officiële effectenbeurs, met inbegrip van lokale en regionale markten); of

(ii) die haar jaarrekening heeft ingediend, of bezig is haar jaarrekening in te dienen, bij een beurstoezichthouder of een andere toezichthoudende instantie met het oog op de uitgifte van gewone aandelen op een voor het publiek toegankelijke markt.

3 Een entiteit die de winst per aandeel vermeldt, moet de winst per aandeel berekenen en vermelden volgens deze standaard.

►M32 4 **Indien een entiteit zowel de geconsolideerde jaarrekening als de enkelvoudige jaarrekening in overeenstemming met respectievelijk IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* en IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* presenteert, hoeft de informatie die door deze standaard wordt voorgeschreven alleen te worden gepresenteerd op basis van de geconsolideerde informatie.** ◄ Een entiteit die ervoor gekozen heeft de winst per aandeel te vermelden op basis van de enkelvoudige jaarrekening, moet dergelijke informatie over de winst per aandeel alleen ►M5 in haar overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ vermelden. Een entiteit mag dergelijke informatie over de winst per aandeel niet in de geconsolideerde jaarrekening vermelden.

▼**M31**

4A Als een entiteit posten van winst of verlies in een afzonderlijk overzicht presenteert zoals beschreven in alinea 10A van IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2011), dan moet ze de winst per aandeel alleen in dat afzonderlijke overzicht presenteren.

▼**B**

DEFINITIES

5 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Winstverhoging is een toename van de winst per aandeel of een afname van het verlies per aandeel voortvloeiend uit de veronderstelling dat converteerbare instrumenten worden geconverteerd, opties of warrants worden uitgeoefend of gewone aandelen worden uitgegeven indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

Een *overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte* is een overeenkomst om aandelen uit te geven wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

Voorwaardelijk uit te geven gewone aandelen zijn gewone aandelen die tegen een gering geldbedrag of zonder geldbedrag of een andere tegenprestatie zijn uit te geven indien wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden in een overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte.

Verwatering is een afname van de winst per aandeel of een toename van het verlies per aandeel voortvloeiend uit de veronderstelling dat converteerbare instrumenten worden geconverteerd, opties of warrants worden uitgeoefend of gewone aandelen worden uitgegeven indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

Opties, warrants en equivalenten daarvan zijn financiële instrumenten die de houder ervan het recht verschaffen om gewone aandelen te kopen.

Een *gewoon aandeel* is een eigenvermogensinstrument dat achtergesteld is bij alle andere categorieën van eigenvermogensinstrumenten.

Een *potentieel gewoon aandeel* is een financieel instrument of ander contract dat de houder ervan het recht op gewone aandelen kan verschaffen.

Putopties op gewone aandelen zijn contracten die de houder het recht geven om gedurende een bepaalde periode gewone aandelen te verkopen tegen een vastgestelde prijs.

6 Gewone aandelen delen slechts in de winst over de periode nadat andere soorten aandelen, zoals preferente aandelen, in de winst hebben gedeeld. Een entiteit kan over meer dan één categorie van gewone aandelen beschikken. Aan gewone aandelen van eenzelfde categorie zijn gelijke dividendrechten verbonden.

7 Voorbeelden van potentiële gewone aandelen zijn:

(a) financiële verplichtingen of eigenvermogensinstrumenten, met inbegrip van preferente aandelen, die converteerbaar zijn in gewone aandelen;

(b) opties en warrants;

(c) aandelen die zouden worden uitgegeven nadat is voldaan aan voorwaarden die voortvloeien uit contractuele overeenkomsten, zoals de aankoop van een bedrijf of van andere activa.

▼M33

8 Tenzij anders vermeld, worden de in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* gedefinieerde termen in deze standaard gebruikt met de in alinea 11 van IAS 32 omschreven betekenissen. IAS 32 bevat een definitie van financieel instrument, financieel actief, financiële verplichting en eigenvermogensinstrument, en verschaft leidraden voor de toepassing van deze definities. IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde* definieert reële waarde en zet de vereisten voor de toepassing van die definitie uiteen.

▼B

WAARDERING

Gewone winst per aandeel

9 Een entiteit moet de gewone winst per aandeel berekenen op basis van de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij en, indien van toepassing, op basis van de winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten die of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten dat aan deze aandeelhouders kan worden toegerekend.

10 De gewone winst per aandeel moet worden berekend door de winst die of het verlies dat aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij kan worden toegerekend (de teller) te delen door het gewogen gemiddelde van het aantal uitstaande gewone aandelen (de noemer) gedurende de periode.

11 Het doel van de informatie over de gewone winst per aandeel is een maatstaf te verschaffen van het belang van ieder gewoon aandeel van een moedermaatschappij in de financiële prestaties van de entiteit gedurende de verslagperiode.

Winst

12 Voor de berekening van de gewone winst per aandeel zijn de bedragen die aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij kunnen worden toegerekend met betrekking tot:

(a) de winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten die of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten dat aan de moedermaatschappij kan worden toegerekend; en

(b) de winst die of het verlies dat aan de moedermaatschappij kan worden toegerekend

de bedragen die onder (a) en (b) zijn bedoeld, aangepast voor de bedragen na belasting in verband met preferente dividenden, de verschillen die ontstaan bij de afwikkeling van preferente aandelen, en andere soortgelijke effecten van preferente aandelen die als eigen vermogen zijn geclassificeerd.

13 Alle baten en lasten die in een periode worden opgenomen en die toerekenbaar zijn aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij, met inbegrip van belastinglasten en dividenden op preferente aandelen die als verplichting zijn ingedeeld, worden opgenomen in de bepaling van de winst over de periode die, of het verlies over de periode dat, aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij kan worden toegerekend (zie IAS 1 ►M5 ——————— ◄).

14 Het bedrag na belastingen dat voor de preferente dividenden in mindering wordt gebracht op de winst of het verlies is:

(a) het bedrag na belastingen van elk preferent dividend op niet-cumulatief preferente aandelen gedeclareerd over de periode; en

(b) het bedrag na belastingen van het benodigde preferente dividend op cumulatief preferente aandelen over de periode, ongeacht of het dividend is gedeclareerd. Het bedrag aan preferent dividend over de periode is exclusief het eventuele preferente dividend op cumulatief preferente aandelen dat is betaald of gedeclareerd gedurende de huidige periode en betrekking heeft op voorgaande verslagperioden.

▼B

15 Preferente aandelen met in aanvang een gering dividend ter compensatie van een entiteit die preferente aandelen verkoopt met disagio, of preferente aandelen die in latere perioden een dividend opleveren dat boven de marktwaarde ligt ter compensatie van beleggers die preferente aandelen met agio kopen, worden soms aangeduid als preferente aandelen met een stijgend rendement („increasing rate preference shares"). Eventueel initieel disagio of agio bij uitgifte van preferente aandelen met een stijgend rendement wordt ten laste of ten gunste gebracht van ingehouden winsten met behulp van de effectieverentemethode en bij de berekening van de winst per aandeel behandeld als preferent dividend.

16 Preferente aandelen kunnen worden ingekocht uit hoofde van een aanbod tot inkoop door de entiteit aan de houders. Het positieve verschil tussen de reële waarde van de aan de houders van preferente aandelen betaalde vergoeding en de boekwaarde van de preferente aandelen, houdt voor de houders van preferente aandelen een opbrengst in, en voor de entiteit een last die ten laste van de ingehouden winsten wordt gebracht. Dit bedrag wordt in mindering gebracht bij de berekening van de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij.

17 Een entiteit kan tot vervroegde conversie van converteerbare preferente aandelen aanzetten door de oorspronkelijke conversievoorwaarden in gunstige zin te wijzigen of door betaling van een additionele vergoeding. Het positieve verschil tussen enerzijds de reële waarde van de gewone aandelen of de betaalde vergoeding en anderzijds de reële waarde van de uit te geven gewone aandelen op basis van de oorspronkelijke conversievoorwaarden vormt voor preferente aandeelhouders een opbrengst, en wordt in mindering gebracht bij de berekening van de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij.

18 Een eventueel positief verschil tussen de boekwaarde van de preferente aandelen en de reële waarde van de betaalde vergoeding om deze af te wikkelen, wordt opgeteld bij de berekening van de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij.

Aandelen

19 Voor de berekening van de gewone winst per aandeel wordt onder het aantal gewone aandelen verstaan het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen gedurende de periode.

20 Het gebruik van het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen gedurende de periode impliceert dat rekening wordt gehouden met de mogelijkheid dat het bedrag van het eigen vermogen tijdens de periode varieerde als gevolg van een op enig moment hoger of lager aantal uitstaande aandelen. Het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen tijdens de periode is het aantal uitstaande gewone aandelen aan het begin van de periode, gecorrigeerd voor het aantal gewone aandelen dat tijdens de periode is teruggekocht of uitgegeven, vermenigvuldigd met een tijdfactor. De tijdfactor is het aantal dagen dat de aandelen uitstaan in verhouding tot het totale aantal dagen in de periode. In veel gevallen is een redelijke benadering van het gewogen gemiddelde voldoende.

21 Aandelen worden meestal opgenomen in het gewogen gemiddeld aantal aandelen vanaf het moment waarop de tegenprestatie opeisbaar is (in principe het moment van uitgifte), bijvoorbeeld:

(a) gewone aandelen die in ruil voor geldmiddelen worden uitgegeven, worden opgenomen op het moment dat het geldbedrag opeisbaar is;

(b) gewone aandelen die zijn uitgegeven bij de vrijwillige herbelegging van dividenden in gewone of preferente aandelen, worden opgenomen wanneer dividenden herbelegd worden;

▼B

(c) gewone aandelen die zijn uitgegeven als gevolg van de conversie van schuldbewijzen in gewone aandelen, worden opgenomen vanaf het moment waarop er geen rente meer wordt opgebouwd;

(d) gewone aandelen die zijn uitgegeven ter vervanging van de rente op of de hoofdsom van andere financiële instrumenten, worden opgenomen vanaf de datum waarop er geen rente meer verschuldigd is;

(e) gewone aandelen die zijn uitgegeven in ruil voor de afwikkeling van een verplichting van de entiteit worden opgenomen vanaf de afwikkelingsdatum;

(f) gewone aandelen die zijn uitgegeven als tegenprestatie voor de verwerving van een ander actief dan geldmiddelen, worden opgenomen vanaf de datum waarop het actief wordt opgenomen; en

(g) gewone aandelen die zijn uitgegeven als tegenprestatie voor dienstverlening aan de entiteit worden opgenomen op het moment dat de diensten worden verleend.

Het tijdstip waarop de gewone aandelen worden opgenomen, wordt bepaald door de voorwaarden die aan hun uitgifte zijn verbonden. Voor alle overeenkomsten die verband houden met de uitgifte wordt de economische realiteit in aanmerking genomen.

▼M12

22 Gewone aandelen die zijn uitgegeven als deel van de in een bedrijfscombinatie overgedragen vergoeding worden opgenomen in het gewogen gemiddelde aantal aandelen vanaf de overnamedatum. De reden hiervoor is dat de overnemende partij de winsten en verliezen van de overgenomen partij vanaf die datum in haar overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten opneemt.

▼B

23 Gewone aandelen die zullen worden uitgegeven na de conversie van een verplicht converteerbaar instrument worden opgenomen in de berekening van de gewone winst per aandeel vanaf de datum waarop de overeenkomst is aangegaan.

24 Voorwaardelijk uit te geven aandelen worden verwerkt als uitstaande aandelen en in de berekening van de gewone winst per aandeel opgenomen vanaf de datum waarop alle noodzakelijke voorwaarden zijn vervuld (dat wil zeggen dat de gebeurtenissen hebben plaatsgevonden). Aandelen die alleen uit te geven zijn naar aanleiding van het verstrijken van de tijd zijn geen voorwaardelijk uit te geven aandelen omdat het verstrijken van de tijd een zekerheid is. Uitstaande gewone aandelen die voorwaardelijk intrekbaar zijn, worden niet als uitstaande aandelen verwerkt en worden uitgesloten van de berekening van de gewone winst per aandeel tot het moment waarop de aandelen niet langer kunnen worden ingetrokken.

25 [Verwijderd]

26 Het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen tijdens de verslagperiode en voor alle gepresenteerde perioden moet worden aangepast voor gebeurtenissen die het aantal uitstaande aandelen hebben gewijzigd zonder dat er een gerelateerde verandering in middelen is opgetreden, behalve indien het een conversie van potentiële gewone aandelen betreft.

27 Gewone aandelen kunnen worden uitgegeven, of het aantal uitstaande gewone aandelen kan worden verminderd, zonder dat er een daarmee samenhangende wijziging in de middelen plaatsvindt. Voorbeelden hiervan zijn:

(a) een kapitaalverhoging of bonusuitgifte (soms „stockdividend” genoemd);

(b) een bonuselement in een andere uitgifte, bijvoorbeeld een bonuselement in een claimemissie aan bestaande aandeelhouders;

(c) een aandelensplitsing; en

(d) een omgekeerde aandelensplitsing.

▼B

28 In geval van een kapitaalverhoging, bonusuitgifte of aandelensplitsing worden gewone aandelen uitgegeven aan bestaande aandeelhouders zonder aanvullende tegenprestatie. Het aantal uitstaande gewone aandelen wordt derhalve verhoogd, zonder dat daar een toename van de middelen tegenover staat. Het aantal uitstaande gewone aandelen vóór de gebeurtenis wordt aangepast voor de evenredige wijziging in het aantal uitstaande gewone aandelen alsof de gebeurtenis aan het begin van de vroegste gepresenteerde periode had plaatsgevonden. Bij een bonusuitgifte van bijvoorbeeld twee nieuwe aandelen voor elk gehouden aandeel, wordt het aantal uitstaande gewone aandelen vóór de uitgifte vermenigvuldigd met drie om het nieuwe totale aantal gewone aandelen te verkrijgen, of vermenigvuldigd met twee om het aantal bijkomende gewone aandelen te verkrijgen.

29 Bij een omgekeerde aandelensplitsing wordt doorgaans het aantal uitstaande gewone aandelen verminderd zonder dat er een overeenkomstige vermindering van middelen plaatsvindt. Indien echter het totale effect een inkoop is van aandelen tegen reële waarde, dan is de vermindering van het aantal uitstaande gewone aandelen het gevolg van een overeenkomstige vermindering van middelen. Een voorbeeld hiervan is een omgekeerde aandelensplitsing in combinatie met een bijzonder dividend. Het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen voor de periode waarin de gecombineerde transactie plaatsvindt wordt aangepast voor de vermindering van het aantal gewone aandelen vanaf de datum waarop het bijzondere dividend wordt opgenomen.

Verwaterde winst per aandeel

30 Een entiteit moet de verwaterde winst per aandeel berekenen op basis van de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij en, indien gepresenteerd, op basis van de winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten die, of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten dat, aan deze aandeelhouders kan worden toegerekend.

31 Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel moet een entiteit de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij en het gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen corrigeren voor de effecten van alle potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden.

32 Het doel van de verwaterde winst per aandeel komt overeen met dat van de gewone winst per aandeel, namelijk om een maatstaf te geven voor het belang dat elk gewoon aandeel heeft in de financiële prestaties van de entiteit, waarbij het effect van alle potentiële gewone aandelen die tijdens de periode uitstonden en tot verwatering zullen leiden, in aanmerking wordt genomen. Dientengevolge:

(a) wordt de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij verhoogd met het bedrag na belastingen van dividend en rente die in de periode zijn opgenomen met betrekking tot de potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden, en aangepast voor enige andere wijzigingen in baten of lasten die zouden voortvloeien uit de conversie van de potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden; en

(b) wordt het gewogen gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen verhoogd met het gewogen gemiddeld aantal bijkomende gewone aandelen die zouden uitstaan indien alle potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden, geconverteerd zouden zijn.

▼B

Winst

33 Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel moet een entiteit de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij, zoals berekend in alinea 12, aanpassen met het effect na belastingen van:

(a) enige dividenden of andere posten die zijn gerelateerd aan potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden, die in mindering zijn gebracht om te komen tot de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij, zoals berekend in overeenstemming met alinea 12;

(b) rente verwerkt in de periode met betrekking tot de potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden; en

(c) elke andere wijziging in baten of lasten die zou voortvloeien uit de conversie van de potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden.

34 Nadat de potentiële gewone aandelen in gewone aandelen zijn geconverteerd, zullen de posten die in alinea's 33(a) tot en met (c) zijn vermeld, zich niet langer voordoen. In plaats daarvan geven de nieuwe gewone aandelen recht om te delen in de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij. Om die reden wordt de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij berekend in overeenstemming met alinea 12, aangepast voor de in alinea's 33(a) tot en met (c) vermelde posten en eventuele daarmee samenhangende belastingen. De aan potentiële gewone aandelen verbonden kosten omvatten transactiekosten en disagio verwerkt volgens de effectieverentemethode (zie alinea 9 van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*, zoals herzien in 2003).

35 De conversie van potentiële gewone aandelen kan leiden tot daaropvolgende wijzigingen in baten of lasten. Bijvoorbeeld de vermindering van de rentelasten die verband houden met potentiële gewone aandelen en de resulterende stijging van de winst of de vermindering van het verlies kan leiden tot een verhoging van de lasten in verband met een verplichte winstdelingsregeling voor werknemers. Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij, aangepast voor eventuele daaropvolgende wijzigingen in baten of lasten.

Aandelen

36 Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel moet het aantal gewone aandelen overeenstemmen met het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen berekend in overeenstemming met alinea's 19 en 26, vermeerderd met het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen die zouden zijn uitgegeven bij de conversie van alle potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden, in gewone aandelen. Potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden, worden verondersteld te zijn geconverteerd in gewone aandelen aan het begin van de verslagperiode of, indien dit later is, op de datum van de uitgifte van de potentiële gewone aandelen.

37 Potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden moeten voor elke gepresenteerde periode afzonderlijk worden bepaald. Het aantal potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden en die zijn opgenomen in de cumulatieve cijfers voor het lopende boekjaar is niet een gewogen gemiddelde van potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden zoals opgenomen in elke tussentijdse berekening.

▼B

38 Potentiële gewone aandelen worden gewogen voor de periode waarin ze uitstaan. Potentiële gewone aandelen die tijdens de periode worden ingetrokken of zijn verlopen, worden alleen opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel voor het deel van de periode waarin ze uitstaan. Potentiële gewone aandelen die tijdens de periode worden geconverteerd in gewone aandelen, worden opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel vanaf het begin van de periode tot de conversiedatum. De resulterende gewone aandelen worden vanaf de conversiedatum opgenomen in de berekening van zowel de gewone als verwaterde winst per aandeel.

39 Het aantal gewone aandelen dat zou zijn uitgegeven bij de conversie van potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden, wordt bepaald in overeenstemming met de voorwaarden van de potentiële gewone aandelen. Indien er meer dan één conversiebasis bestaat, wordt bij de berekening uitgegaan van de meest voordelige conversiekoers of uitoefenprijs, gezien vanuit het standpunt van de houder van de potentiële gewone aandelen.

▼M32

40 Een dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming kan aan andere partijen dan de moedermaatschappij of investeerders met gezamenlijke zeggenschap over, of invloed van betekenis op, de deelneming potentiële gewone aandelen uitgeven die converteerbaar zijn in gewone aandelen van de dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming of in gewone aandelen van de moedermaatschappij of investeerders met gezamenlijke zeggenschap over, of invloed van betekenis (de verslaggevende entiteit) op, de deelneming. Als deze potentiële gewone aandelen van de dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming een verwaterend effect hebben op de gewone winst per aandeel van de verslaggevende entiteit, worden ze opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel.

▼B

Potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden

41 Potentiële gewone aandelen moeten worden behandeld als verwaterend als en alleen als de conversie in gewone aandelen de winst of het verlies per aandeel uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten zou verlagen respectievelijk verhogen.

42 Een entiteit gebruikt de winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten die of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten dat aan de moedermaatschappij kan worden toegerekend als controlegetal om vast te stellen of potentiële gewone aandelen verwaterend of winstverhogend zijn. De winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten die of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten dat aan de moedermaatschappij kan worden toegerekend, wordt overeenkomstig alinea 12 aangepast en sluit posten uit die betrekking hebben op beëindigde bedrijfsactiviteiten.

43 Potentiële gewone aandelen zijn winstverhogend indien de conversie ervan in gewone aandelen de winst of het verlies per aandeel uit voortgezette bedrijfsactiviteiten zou verhogen respectievelijk verlagen. Bij de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt conversie, uitoefening of een andere uitgifte van potentiële gewone aandelen die een winstverhogend effect zou hebben op de winst per aandeel, niet verondersteld.

44 Bij de beoordeling of potentiële gewone aandelen verwaterend of winstverhogend zijn, wordt elke uitgifte of reeks van potentiële gewone aandelen afzonderlijk en niet als geheel beoordeeld. De volgorde waarin potentiële gewone aandelen worden beoordeeld, kan bepalen of ze al dan niet verwaterend zijn. Om de verwatering van de gewone winst per aandeel te maximaliseren, wordt daarom elke uitgifte of reeks van potentiële gewone aandelen beoordeeld in aflopende volgorde, van meest verwaterend naar minst verwaterend, dat wil

▼B

zeggen dat potentiële gewone aandelen die tot verwatering zullen leiden met de laagste „winst per bijkomend aandeel” in de berekening van de verwaterde winst per aandeel eerder worden opgenomen dan de aandelen met een hogere winst per bijkomend aandeel. Opties en warrants worden doorgaans eerst opgenomen omdat zij niet de teller van de berekening beïnvloeden.

Opties, warrants en hun equivalenten

45 Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel moet een entiteit uitgaan van de uitoefening van tot verwatering leidende opties en warrants van de entiteit. De veronderstelde opbrengsten uit hoofde van deze instrumenten moeten worden beschouwd als zijnde ontvangen in verband met de uitgifte van gewone aandelen tegen de gemiddelde marktprijs van gewone aandelen gedurende de periode. Het verschil tussen het aantal uitgegeven gewone aandelen en het aantal gewone aandelen dat zou zijn uitgegeven tegen de gemiddelde marktprijs van gewone aandelen tijdens de periode, moet worden behandeld als een uitgifte van gewone aandelen zonder tegenprestatie.

46 Opties en warrants zijn verwaterend indien ze zouden resulteren in de uitgifte van gewone aandelen tegen een lagere prijs dan de gemiddelde marktprijs van gewone aandelen tijdens de periode. Het bedrag van de verwatering is de gemiddelde marktprijs van gewone aandelen tijdens de periode verminderd met de uitgifteprijs. Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel worden potentiële gewone aandelen derhalve verwerkt als zijnde samengesteld uit zowel:

(a) een contract om een bepaald aantal gewone aandelen uit te geven tegen de gemiddelde marktprijs gedurende de periode. Dergelijke gewone aandelen worden geacht tegen de reële waarde te zijn gewaardeerd en noch tot verwatering te zullen leiden, noch winstverhogend te zijn. Ze worden niet opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel;

(b) een contract om de resterende gewone aandelen zonder tegenprestatie uit te geven. Dergelijke gewone aandelen genereren geen opbrengsten en hebben geen effect op de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan uitstaande gewone aandelen. Dergelijke aandelen leiden derhalve tot verwatering en worden in de berekening van de verwaterde winst per aandeel opgeteld bij het aantal uitstaande gewone aandelen.

47 Opties en warrants hebben alleen een verwaterend effect indien de gemiddelde marktprijs van gewone aandelen gedurende de periode hoger is dan de uitoefenprijs van de opties of warrants (dat wil zeggen dat zij „in the money” zijn). De winst per aandeel uit voorgaande verslagperioden wordt niet retroactief aangepast om de wijzigingen in de prijs van gewone aandelen te weerspiegelen.

▼M33

47A Voor aandelenopties en andere op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten waarop IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* van toepassing is, moeten de uitgifteprijs waarnaar in alinea 46 wordt verwezen en de uitoefenprijs waarnaar in alinea 47 wordt verwezen de reële waarde (bepaald in overeenstemming met IFRS 2) omvatten van enige goederen of diensten die in de toekomst aan de entiteit moeten worden geleverd op grond van de aandelenoptie of een andere op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst.

▼B

48 Aandelenoptieregelingen met vastgestelde of vast te stellen voorwaarden en niet-onvoorwaardelijk toegezegde gewone aandelen worden verwerkt als opties in de berekening van de verwaterde winst per aandeel, hoewel bij het onvoorwaardelijk worden ervan voorwaarden kunnen gelden. Zij worden op de toekenningsdatum verwerkt als zijnde uitstaand. Aan prestaties gekoppelde aandelenoptieregelingen worden verwerkt als voorwaardelijk uit te geven aandelen, omdat de uitgifte afhankelijk is van de vraag of, naast het verstrijken van de tijd, specifieke voorwaarden zijn vervuld.

▼B

Converteerbare instrumenten

49 Het verwaterend effect van converteerbare instrumenten moet tot uitdrukking worden gebracht in de verwaterde winst per aandeel in overeenstemming met alinea's 33 en 36.

50 Converteerbare preferente aandelen zijn winstverhogend wanneer het bedrag van het dividend op dergelijke aandelen gedeclareerd in of geaccumuleerd over de verslagperiode per bij conversie te verkrijgen gewoon aandeel groter is dan de gewone winst per aandeel. Zo ook zijn converteerbare schulden winstverhogend wanneer de rente (na belastingen en andere wijzigingen in baten en lasten) per bij conversie te verkrijgen gewoon aandeel groter is dan de gewone winst per aandeel.

51 De inkoop of de aangemoedigde conversie van converteerbare preferente aandelen kan van invloed zijn op slechts een deel van de converteerbare preferente aandelen die voorheen uitstonden. In een dergelijk geval wordt een eventueel surplus boven de vergoeding, waarnaar in alinea 17 wordt verwezen, toegerekend aan de aandelen die zijn ingekocht of geconverteerd, teneinde te bepalen of de resterende uitstaande preferente aandelen al dan niet verwaterd zijn. De aandelen die ingekocht of geconverteerd zijn, worden afzonderlijk beschouwd van de aandelen die niet zijn ingekocht of geconverteerd.

Voorwaardelijk uit te geven aandelen

52 Zoals in de berekening van de gewone winst per aandeel worden voorwaardelijk uit te geven gewone aandelen verwerkt als uitstaande aandelen en opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel indien de voorwaarden zijn vervuld (dat wil zeggen dat de gebeurtenissen hebben plaatsgevonden). Voorwaardelijk uit te geven aandelen worden vanaf het begin van de periode opgenomen (of vanaf de datum van de overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte, indien deze datum later valt). Indien de voorwaarden niet zijn vervuld, wordt het aantal voorwaardelijk uit te geven aandelen dat in de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt opgenomen, gebaseerd op het aantal aandelen dat zou moeten worden uitgegeven indien het einde van de verslagperiode zou samenvallen met het einde van de looptijd van de overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte. Aanpassing is niet toegestaan indien bij het verstrijken van de overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte niet aan de voorwaarden is voldaan.

53 Indien het bereiken of handhaven van een specifiek winstbedrag over een periode de voorwaarde is voor de voorwaardelijke uitgifte, en indien dat bedrag aan het eind van de verslagperiode bereikt is maar het na het einde van de verslagperiode in een nieuwe periode opnieuw moet worden bereikt, dan worden de additionele gewone aandelen bij de berekening van de verwaterde winst per aandeel verwerkt als uitstaande aandelen indien er sprake is van een verwaterend effect. In dit geval is de berekening van de verwaterde winst per aandeel gebaseerd op het aantal gewone aandelen dat zou worden uitgegeven indien de winst aan het eind van de verslagperiode gelijk zou zijn aan de winst aan het eind van de looptijd van de overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte. Omdat de winst in toekomstige verslagperioden kan wijzigen, wordt in de berekening van de gewone winst per aandeel tot aan het eind van de looptijd van de overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte geen rekening gehouden met dergelijke voorwaardelijk uit te geven aandelen, omdat niet aan alle voorwaarden is voldaan.

54 Het aantal gewone, voorwaardelijk uit te geven aandelen kan afhangen van de toekomstige marktprijs van de gewone aandelen. Indien in dit geval het effect tot verwatering leidt, wordt de berekening van de verwaterde winst per aandeel gebaseerd op het aantal gewone aandelen dat zou worden uitgegeven indien de marktprijs aan het eind van de looptijd van de overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte gelijk zou zijn aan de marktprijs aan het eind van de verslagperiode.

▼B

Indien de voorwaarde gebaseerd is op de gemiddelde marktprijs over een tijdsperiode die eindigt na het einde van de verslagperiode, dan wordt het gemiddelde voor de verstreken tijdsperiode gebruikt. Omdat de marktprijs in toekomstige verslagperioden kan veranderen, wordt in de berekening van de gewone winst per aandeel tot het einde van de looptijd van de overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte geen rekening gehouden met dergelijke voorwaardelijk uit te geven aandelen, omdat niet aan alle voorwaarden is voldaan.

55 Het aantal gewone, voorwaardelijk uit te geven aandelen kan afhangen van de toekomstige winst en de toekomstige prijs van gewone aandelen. In dergelijke gevallen is het aantal gewone aandelen dat wordt opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel gebaseerd op beide voorwaarden (dat wil zeggen de cumulatieve winst tot op heden en de actuele marktprijs aan het eind van de verslagperiode). Voorwaardelijk uit te geven aandelen worden niet opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel, tenzij beide voorwaarden vervuld zijn.

56 In andere gevallen hangt het aantal voorwaardelijk uit te geven gewone aandelen af van een andere voorwaarde dan de winst of marktprijs (bijvoorbeeld de opening van een bepaald aantal winkels). In dergelijke gevallen, ervan uitgaande dat de huidige status van de voorwaarde ongewijzigd blijft tot aan het eind van de looptijd van de overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte, worden de voorwaardelijk uit te geven gewone aandelen opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel op basis van de status aan het eind van de verslagperiode.

57 Voorwaardelijk uit te geven potentiële gewone aandelen (die verschillen van de aandelen die gedekt zijn door een overeenkomst inzake voorwaardelijke uitgifte, zoals voorwaardelijk uit te geven converteerbare instrumenten) worden als volgt opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel:

(a) een entiteit bepaalt op grond van de specifieke voorwaarden voor uitgifte of de potentiële gewone aandelen beschouwd mogen worden als uit te geven aandelen volgens de bepalingen inzake voorwaardelijk uit te geven gewone aandelen in alinea's 52 tot en met 56; en

(b) indien deze potentiële gewone aandelen tot uitdrukking moeten worden gebracht in de verwaterde winst per aandeel, bepaalt de entiteit het effect van deze aandelen op de berekening van de verwaterde winst per aandeel met behulp van de bepalingen voor opties en warrants in alinea's 45 tot en met 48, de bepalingen voor converteerbare instrumenten in alinea's 49 tot en met 51, de bepalingen voor overeenkomsten die in gewone aandelen of geldmiddelen kunnen worden afgewikkeld in alinea's 58 tot en met 61, of in voorkomende gevallen op grond van andere bepalingen.

Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt uitoefening of conversie echter niet verondersteld, tenzij verondersteld wordt dat uitoefening of conversie van soortgelijke uitstaande potentiële gewone aandelen die geen voorwaardelijk uit te geven aandelen zijn, plaatsvindt.

Overeenkomsten die in gewone aandelen of geldmiddelen kunnen worden afgewikkeld

58 Wanneer een entiteit een contract heeft uitgegeven dat naar keuze van de entiteit in gewone aandelen of in geldmiddelen kan worden afgewikkeld, moet de entiteit ervan uitgaan dat het contract zal worden afgewikkeld in gewone aandelen, en moeten de resulterende potentiële gewone aandelen worden opgenomen in de verwaterde winst per aandeel indien er sprake is van een verwaterend effect.

59 Indien een dergelijk contract voor administratieveverwerkingsdoeleinden wordt gepresenteerd als een actief of een verplichting, of indien in het contract een eigenvermogens- of een vreemdvermogenscomponent opgenomen is, moet de entiteit de teller aanpassen voor eventuele wijzigingen in de winst die of het verlies dat tijdens de periode zou zijn ontstaan indien het contract in zijn geheel als eigenvermogensinstrument was geclassificeerd. Deze aanpassing is vergelijkbaar met de aanpassingen die op grond van alinea 33 zijn voorgeschreven.

▼B

60 In geval van contracten die naar keuze van de houder in gewone aandelen of in geldmiddelen kunnen worden afgewikkeld, moet voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel gekozen worden voor de wijze van afwikkeling waarbij het effect van verwatering het grootst is.

61 Een voorbeeld van een contract dat in gewone aandelen of in geldmiddelen kan worden afgewikkeld is een schuldbewijs dat, op de vervaldatum, aan de entiteit een onbeperkt recht geeft om de hoofdsom af te wikkelen in geldmiddelen of in haar eigen gewone aandelen. Een ander voorbeeld is een geschreven putoptie die de houder de keuze biedt tot afwikkeling in gewone aandelen of in geldmiddelen.

Gekochte opties

62 Overeenkomsten zoals gekochte putopties en callopties (dat wil zeggen opties die door de entiteit worden aangehouden op de eigen gewone aandelen) worden niet opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel, omdat de opname ervan winstverhogend zou zijn. De putoptie zou alleen worden uitgeoefend indien de uitoefenprijs boven de marktprijs zou liggen, terwijl de calloptie alleen zou worden uitgeoefend indien de uitoefenprijs onder de marktprijs zou liggen.

Geschreven putopties

63 Contracten die vereisen dat de entiteit haar eigen aandelen terugkoopt, zoals geschreven putopties en termijnkoopovereenkomsten, worden opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel indien er sprake is van een verwaterend effect. Indien deze overeenkomsten tijdens de periode „in the money” zijn (dat wil zeggen dat in die periode de uitoefen- of afwikkelingsprijs boven de gemiddelde marktprijs ligt), moet het potentiële verwaterende effect op de winst per aandeel als volgt worden berekend:

(a) er moet worden aangenomen dat aan het begin van de periode voldoende gewone aandelen zullen worden uitgegeven (tegen de gemiddelde marktprijs tijdens die periode) om opbrengsten te genereren ter naleving van het contract;

(b) er moet van uit worden gegaan dat de opbrengsten uit de uitgifte gebruikt worden voor de naleving van het contract (dat wil zeggen om gewone aandelen terug te kopen); en

(c) de bijkomende gewone aandelen (het verschil tussen het aantal gewone aandelen dat verondersteld wordt te zijn uitgegeven en het aantal gewone aandelen dat uit de naleving van de overeenkomst wordt ontvangen) moeten worden opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel.

RETROACTIEVE AANPASSINGEN

64 Als het aantal uitstaande gewone of potentiële gewone aandelen toeneemt als gevolg van een kapitaalverhoging, bonusuitgifte of aandelensplitsing, dan wel afneemt als gevolg van een omgekeerde aandelensplitsing, moet de berekening van de gewone en verwaterde winst per aandeel voor alle gepresenteerde perioden retroactief worden aangepast. Als deze veranderingen plaatsvinden na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ maar vóór de goedkeuring van de jaarrekening voor publicatie, moeten de berekeningen per aandeel voor deze en enige gepresenteerde jaarrekening van voorgaande perioden gebaseerd zijn op het nieuwe aantal aandelen. Het feit dat in de berekeningen per aandeel dergelijke veranderingen in het aantal aandelen zijn verwerkt, moet worden vermeld. Bovendien moeten de gewone en verwaterde winst per aandeel voor alle gepresenteerde perioden worden aangepast voor de gevolgen van fouten en aanpassingen die voortvloeien uit wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving die retroactief zijn verwerkt.

▼B

65 Een entiteit past de verwaterde winst per aandeel voor voorgaande gepresenteerde perioden niet aan voor wijzigingen in de veronderstellingen die in de berekeningen van de winst per aandeel zijn gehanteerd of in geval van conversie van potentiële gewone aandelen in gewone aandelen.

PRESENTATIE

66 Een entiteit moet de gewone en verwaterde winst per aandeel in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ presenteren op basis van de winst over de periode uit voortgezette bedrijfsactiviteiten die of het verlies over de periode uit voortgezette bedrijfsactiviteiten dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij, en op basis van de winst over de periode die of het verlies over de periode dat kan worden toegerekend aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij, voor elke categorie van gewone aandelen met een verschillend recht om in de winst over de periode te delen. Een entiteit moet de gewone en verwaterde winst per aandeel voor alle gepresenteerde perioden even duidelijk presenteren.

67 De winst per aandeel wordt gepresenteerd voor elke periode waarvoor een ►M5 overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgesteld. Indien de verwaterde winst per aandeel voor ten minste één periode wordt gerapporteerd, moet deze voor alle verslagperioden worden gepresenteerd, zelfs indien de verwaterde winst gelijk is aan de gewone winst per aandeel. Indien de gewone en verwaterde winst per aandeel gelijk zijn, kan een tweeledige presentatie op één regel in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden uitgevoerd.

▼M31

67A Als een entiteit posten van winst of verlies in een afzonderlijk overzicht presenteert zoals beschreven in alinea 10A van IAS 1 (herziene versie van 2011), dan moet ze de gewone en verwaterde winst per aandeel in dat afzonderlijke overzicht presenteren zoals vereist in de alinea's 66 en 67.

▼B

68 Een entiteit die een beëindigde bedrijfsactiviteit rapporteert, moet de gewone en verwaterde winst per aandeel voor de beëindigde bedrijfsactiviteit vermelden in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ of in de toelichting.

▼M31

68A Als een entiteit posten van winst of verlies in een afzonderlijk overzicht presenteert zoals beschreven in alinea 10A van IAS 1 (herziene versie van 2011), dan moet ze de gewone en verwaterde winst per aandeel voor de beëindigde bedrijfsactiviteit in dat afzonderlijke overzicht of in de toelichting presenteren zoals vereist in alinea 68.

▼B

69 Een entiteit moet de gewone en verwaterde winst per aandeel presenteren, zelfs indien de bedragen negatief zijn (dat wil zeggen wanneer er sprake is van verlies per aandeel).

INFORMATIEVERSCHAFFING

70 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) de bedragen die als teller worden gebruikt in de berekening van de gewone en verwaterde winst per aandeel, en een aansluiting van deze bedragen met de winst over de periode die of het verlies over de periode dat aan de moedermaatschappij kan worden toegerekend. De aansluiting moet het afzonderlijke effect bevatten van elke categorie van instrumenten die van invloed is op de winst per aandeel;

▼B

(b) het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen dat wordt gebruikt als noemer in de berekening van de gewone en verwaterde winst per aandeel, en een aansluiting tussen deze verschillende noemers. De aansluiting moet het afzonderlijke effect bevatten van elke categorie van instrumenten die van invloed is op de winst per aandeel;

(c) de instrumenten (met inbegrip van voorwaardelijk uit te geven aandelen) die in de toekomst mogelijk de gewone winst per aandeel zouden kunnen verwateren, maar die niet in de berekening van de verwaterde winst per aandeel werden opgenomen omdat deze voor de gepresenteerde periode(n) winstverhogend zijn;

(d) een beschrijving van transacties betreffende gewone of potentiële gewone aandelen die verschillen van de transacties die in overeenstemming met alinea 64 worden verwerkt, die na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ plaatsvinden en die het aantal uitstaande gewone of potentiële gewone aandelen aan het eind van de periode aanzienlijk zouden hebben gewijzigd indien zulke transacties hadden plaatsgevonden vóór het einde van de verslagperiode.

71 Voorbeelden van de transacties vermeld in alinea 70(d) zijn:

(a) de uitgifte van aandelen voor geldmiddelen;

(b) de uitgifte van aandelen indien de opbrengsten worden gebruikt voor de terugbetaling van schulden of uitstaande preferente aandelen op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄;

(c) de inkoop van uitstaande gewone aandelen;

(d) de conversie of uitoefening van potentiële gewone aandelen die op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ uitstaan in gewone aandelen;

(e) de uitgifte van opties, warrants of converteerbare instrumenten; en

(f) het voldoen aan voorwaarden die zouden leiden tot de uitgifte van voorwaardelijk uit te geven aandelen.

De winst per aandeel wordt niet aangepast voor dergelijke transacties die plaatsvinden na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄, omdat dergelijke transacties geen invloed hebben op het bedrag van het aangewende kapitaal om de winst of het verlies over de periode te genereren.

72 Financiële instrumenten en andere contracten die resulteren in potentiële gewone aandelen kunnen aan voorwaarden zijn gebonden die van invloed zijn op de bepaling van de gewone en verwaterde winst per aandeel. Deze voorwaarden kunnen bepalen of potentiële gewone aandelen al dan niet tot verwatering zullen leiden en, indien dit het geval is, welke gevolgen dit heeft voor het gewogen gemiddeld aantal uitstaande aandelen en eventuele daaruit volgende aanpassingen van de winst die of het verlies dat aan houders van gewone aandelen kan worden toegerekend. De vermelding van de voorwaarden van dergelijke financiële instrumenten en andere overeenkomsten wordt aangemoedigd, indien deze vermelding niet anderszins is vereist (zie IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing*).

▼B

73 Als een entiteit naast de gewone en verwaterde winst per aandeel bedragen per aandeel vermeldt op basis van een andere gerapporteerde component van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ dan op grond van deze standaard is voorgeschreven, moeten dergelijke bedragen worden berekend met behulp van het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen dat overeenkomstig deze standaard wordt bepaald. De gewone en verwaterde bedragen per aandeel die op een dergelijke component betrekking hebben, moeten even duidelijk in de toelichting worden vermeld. Een entiteit moet de basis waarop de teller(s) wordt (worden) bepaald vermelden, en ook of de bedragen per aandeel vóór of na aftrek van belastingen zijn aangeduid. Als een component van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt gebruikt die niet als post in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ is opgenomen, moet een aansluiting worden gegeven tussen de gebruikte component en een post die wel in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ is opgenomen.

▼M31

73A Alinea 73 is eveneens van toepassing op een entiteit die naast de gewone en verwaterde winst per aandeel bedragen per aandeel vermeldt op basis van een andere gerapporteerde post van winst of verlies dan die welke op grond van deze standaard is voorgeschreven.

▼B

INGANGSDATUM

74 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M5

74A IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werden de alinea's 4A, 67A, 68A en 73A door IAS 1 (herziene versie van 2007) toegevoegd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M32

74B De alinea's 4, 40 en A11 zijn gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼M33

74C IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 8, 47A en A2. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M31

74D De alinea's 4A, 67A, 68A en 73A zijn gewijzigd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼B

INTREKKING VAN ANDERE UITSPRAKEN

75 Deze standaard vervangt IAS 33 *Winst per aandeel* (uitgegeven in 1997).

76 Deze standaard vervangt SIC-24 *Winst per aandeel — Financiële instrumenten en andere overeenkomsten die in aandelen kunnen worden vereffend*.

▼B

Bijlage A

TOEPASSINGSLEIDRAAD

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de standaard.

AAN DE MOEDERMAATSCHAPPIJ TOE TE REKENEN WINST OF VERLIES

A1 Voor de berekening van de winst per aandeel op basis van de geconsolideerde jaarrekening, verwijst de winst die of het verlies dat aan de moedermaatschappij kan worden toegerekend naar de winst of het verlies van de geconsolideerde entiteit, na aanpassing voor minderheidsbelangen.

CLAIMEMISSIE

►M33 A2 De uitgifte van gewone aandelen op het moment waarop potentiële gewone aandelen worden uitgeoefend of geconverteerd, geeft doorgaans geen aanleiding tot een bonuselement. Dit komt omdat de potentiële gewone aandelen gewoonlijk voor hun reële waarde worden uitgegeven, wat resulteert in een evenredige wijziging in de beschikbare middelen van de entiteit. Bij een claimemissie ligt de uitoefenprijs echter vaak onder de reële waarde van de aandelen. ◄ Een dergelijke claimemissie omvat dan ook een bonuselement, zoals vermeld in alinea 27(b). Indien een claimemissie aan alle bestaande aandeelhouders wordt aangeboden, is het aantal gewone aandelen dat gebruikt moet worden in de berekening van de gewone en verwaterde winst per aandeel voor alle perioden vóór de claimemissie gelijk aan het aantal uitstaande gewone aandelen vóór de uitgifte, vermenigvuldigd met de volgende factor:

$$\frac{\text{Reële waarde per aandeel onmiddellijk vóór de uitoefening van claim}}{\text{Theoretische reële waarde per aandeel ex-claim}}$$

▼M33

De theoretische reële waarde per aandeel ex-claim wordt berekend door de totale reële waarde van de aandelen vlak vóór de uitoefening van de claims op te tellen bij de opbrengsten uit de uitoefening van de claims, en te delen door het aantal uitstaande aandelen na de uitoefening van de claims. Als de claims en de aandelen vóór de uitoefendatum afzonderlijk openbaar zullen worden verhandeld, wordt de reële waarde bepaald aan het eind van de laatste dag waarop de aandelen en de claims samen worden verhandeld.

▼B

CONTROLEGETAL

A3 Ter illustratie van de toepassing van het concept controlegetal beschreven in alinea's 42 en 43, wordt verondersteld dat de winst van de entiteit uit voortgezette bedrijfsactiviteiten die aan de moedermaatschappij toekomt VE 4 800 ([1]) bedraagt, het verlies uit beëindigde bedrijfsactiviteiten dat toerekenbaar is aan de moedermaatschappij VE — 7 200 bedraagt, het verlies dat toerekenbaar is aan de moedermaatschappij VE — 2 400 bedraagt, en dat er 2 000 gewone aandelen en 400 potentiële gewone aandelen uitstaan. De gewone winst per aandeel van de entiteit bedraagt VE 2,40 voor de voortgezette bedrijfsactiviteiten, VE — 3,60 voor de beëindigde bedrijfsactiviteiten en VE — 1,20 voor het totale verlies dat aan de moedermaatschappij

([1]) In deze leidraad luiden geldbedragen in valuta-eenheden (VE).

▼B

kan worden toegerekend. De 400 potentiële gewone aandelen worden opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel omdat de resulterende winst per aandeel van VE 2,00 uit voortgezette bedrijfsactiviteiten verwaterend is, ervan uitgaande dat deze 400 potentiële gewone aandelen geen effect op de winst of het verlies hebben gehad. Omdat de winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten die aan de moedermaatschappij toekomt het controlegetal is, neemt de entiteit ook deze 400 potentiële gewone aandelen op in de berekening van de andere winstcijfers per aandeel, hoewel de resulterende winstcijfers per aandeel winstverhogend zijn in vergelijking met de vergelijkbare gewone winstcijfers per aandeel, dat wil zeggen het verlies per aandeel is lager (VE — 3,00 per aandeel voor het verlies uit beëindigde bedrijfsactiviteiten en VE — 1,00 per aandeel voor het totale verlies).

GEMIDDELDE MARKTPRIJS VAN GEWONE AANDELEN

A4 Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt de gemiddelde marktprijs van gewone aandelen waarvan aangenomen wordt dat ze uitgegeven zijn, berekend op basis van de gemiddelde marktprijs van de gewone aandelen gedurende de periode. In theorie zou elke markttransactie in gewone aandelen van een entiteit opgenomen kunnen worden in de bepaling van de gemiddelde marktprijs. In praktisch opzicht echter is een eenvoudig gemiddelde van wekelijkse of maandelijkse prijzen doorgaans voldoende.

A5 Gewoonlijk zijn slotkoersen van markten toereikend voor de berekening van de gemiddelde marktprijs. Bij grote prijsschommelingen geeft een gemiddelde van de hoogste en laagste prijs echter doorgaans een meer representatieve prijs. De toegepaste methode voor de berekening van de gemiddelde marktprijs wordt consistent gebruikt, tenzij deze niet langer representatief is vanwege veranderde omstandigheden. Een entiteit bijvoorbeeld die gedurende verschillende jaren waarin prijzen stabiel waren slotkoersen van de markt heeft gebruikt om de gemiddelde marktprijs te berekenen, kan overstappen naar een berekening van een gemiddelde van hoge en lage prijzen wanneer prijzen aan ernstige schommelingen onderhevig worden en de slotkoersen van de markt niet langer een representatieve gemiddelde prijs opleveren.

OPTIES, WARRANTS EN HUN EQUIVALENTEN

A6 Opties of warrants voor de aankoop van converteerbare instrumenten worden geacht te worden uitgeoefend voor de aankoop van het converteerbare instrument zodra de gemiddelde prijzen van zowel het converteerbaar instrument als de bij conversie te verkrijgen gewone aandelen boven de uitoefenprijs van de opties of warrants liggen. Er wordt echter niet van uitoefening uitgegaan tenzij conversie van eventuele soortgelijke, uitstaande converteerbare instrumenten ook verondersteld wordt.

A7 Opties of warrants kunnen de aanbieding van schuldbewijzen of andere instrumenten van de entiteit (of van haar moedermaatschappij of een dochteronderneming) toestaan of vereisen ter betaling van de volledige of een deel van de uitoefenprijs. In de berekening van de verwaterde winst per aandeel hebben dergelijke opties of warrants een verwaterend effect indien a) de gemiddelde marktprijs van de daaraan gerelateerde gewone aandelen over de periode hoger is dan de uitoefenprijs of indien b) de verkoopprijs van het instrument waarop ingeschreven wordt beneden de prijs ligt waartegen op het instrument kan worden ingeschreven ingevolge de optie- of warrantovereenkomst en het resulterende disagio resulteert in een effectieve uitoefenprijs die onder de marktprijs ligt van de gewone aandelen die bij uitoefening te verkrijgen zijn. In de berekening van de verwaterde winst per aandeel worden deze opties of warrants verondersteld te worden uitgeoefend en wordt verondersteld dat de schuldbewijzen

▼B

of andere instrumenten worden aangeboden. Als betaling van de uitoefenprijs met geldmiddelen gunstiger is voor de optie- of warranthouder en de overeenkomst betaling met geldmiddelen toestaat, wordt verondersteld dat betaling met geldmiddelen plaatsvindt. Rente (na aftrek van belastingen) op schuldbewijzen waarvan aangenomen wordt dat deze worden aangeboden, wordt ter correctie weer bij de teller opgeteld.

A8 Een soortgelijke verwerking vindt plaats ten aanzien van preferente aandelen die gelijksoortige bepalingen kennen of andere instrumenten met conversierechten die de belegger toestaan met geldmiddelen te betalen voor een gunstigere conversiekoers.

A9 De voorwaarden die aan bepaalde opties of warrants ten grondslag liggen, kunnen vereisen dat de opbrengsten die verkregen worden uit de uitoefening van dergelijke instrumenten worden aangewend om schuldbewijzen of andere instrumenten van de entiteit (of van haar moedermaatschappij of een dochteronderneming) in te kopen. In de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt aangenomen dat dergelijke opties of warrants uitgeoefend worden en wordt verondersteld dat de opbrengsten aangewend worden om de schuldbewijzen te kopen tegen de gemiddelde marktprijs in plaats van gewone aandelen te kopen. Met het positieve verschil tussen de opbrengsten uit de veronderstelde uitoefening en het bedrag dat wordt aangewend voor de veronderstelde aankoop van schuldbewijzen wordt echter rekening gehouden in de berekening van de verwaterde winst per aandeel (dat wil zeggen dat verondersteld wordt dat dit bedrag wordt aangewend om gewone aandelen terug te kopen). Rente (na aftrek van belastingen) op eventuele schuldbewijzen waarvan aangenomen wordt dat ze worden aangekocht, wordt ter correctie weer bij de teller opgeteld.

GESCHREVEN PUTOPTIES

A10 Om de toepassing van alinea 63 te illustreren, wordt verondersteld dat een entiteit 120 geschreven putopties op haar gewone aandelen heeft uitstaan met een uitoefenprijs van VE 35. De gemiddelde marktprijs van de gewone aandelen van de entiteit gedurende de periode bedraagt VE 28. Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel veronderstelt de entiteit dat zij aan het begin van de periode 150 aandelen heeft uitgegeven tegen een prijs van VE 28 per aandeel teneinde aan haar verplichting ter zake van de putoptie van VE 4 200 te voldoen. Het verschil tussen de uitgegeven 150 gewone aandelen en de 120 gewone aandelen ontvangen in verband met het voldoen aan de verplichting ter zake van de uitoefening van de putoptie (30 bijkomende aandelen) wordt aan de noemer toegevoegd bij de berekening van de verwaterde winst per aandeel.

INSTRUMENTEN VAN DOCHTERONDERNEMINGEN, JOINT VENTURES OF GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

▼M32

A11 Potentiële gewone aandelen van een dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming die converteerbaar zijn in gewone aandelen van de dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming, of in gewone aandelen van de moedermaatschappij, of investeerders met gezamenlijke zeggenschap over, of invloed van betekenis (de verslaggevende entiteit) op, de deelneming worden als volgt in de berekening van de verwaterde winst per aandeel opgenomen:

▼B

(a) instrumenten die zijn uitgegeven door een dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming die hun houders in staat stellen gewone aandelen van de dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming te verkrijgen, worden opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel van de dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming. Deze winstcijfers per aandeel worden vervolgens opgenomen in de berekening van de winst per aandeel van de verslaggevende entiteit op basis van de door de verslaggevende entiteit aangehouden instrumenten in de dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming;

▼B

(b) instrumenten van een dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming die converteerbaar zijn in gewone aandelen van de verslaggevende entiteit worden voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel beschouwd als potentiële gewone aandelen van de verslaggevende entiteit. Zo ook worden opties of warrants die door een dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming zijn uitgegeven voor de aankoop van gewone aandelen van de verslaggevende entiteit beschouwd als potentiële gewone aandelen van de verslaggevende entiteit voor de berekening van de geconsolideerde verwaterde winst per aandeel.

A12 Voor het bepalen van het effect op de winst per aandeel van door een verslaggevende entiteit uitgegeven instrumenten die converteerbaar zijn in gewone aandelen van een dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming, worden de instrumenten geacht te worden geconverteerd en wordt de teller (de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij) overeenkomstig alinea 33 in zoverre noodzakelijk aangepast. Naast deze aanpassingen wordt ook de teller aangepast voor een eventuele wijziging in de winst of het verlies van de verslaggevende entiteit (zoals dividendinkomsten of baten die samenhangen met de toepassing van de „equity”-methode) die/dat toerekenbaar is aan de toename van het aantal uitstaande gewone aandelen van de dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming als gevolg van de veronderstelde conversie. De noemer in de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt niet beïnvloed omdat het aantal uitstaande gewone aandelen van de verslaggevende entiteit bij de veronderstelde conversie geen wijzigingen zou ondergaan.

WINSTDELENDE EIGENVERMOGENSINSTRUMENTEN EN TWEE CATEGORIEËN GEWONE AANDELEN

A13 Het eigen vermogen van sommige entiteiten omvat:

(a) instrumenten die samen met gewone aandelen delen in dividenduitkeringen volgens een vooraf vastgestelde formule (bijvoorbeeld twee-voor-één) met, soms, een bovengrens aan de mate van winstdeling (bijvoorbeeld tot maar niet hoger dan een bepaald bedrag per aandeel);

(b) een categorie gewone aandelen waarvan het dividendpercentage verschilt van dat van een andere categorie gewone aandelen, maar zonder voorkeursrechten.

A14 Ten behoeve van de berekening van de verwaterde winst per aandeel wordt voor de instrumenten beschreven in alinea A13 die converteerbaar zijn in gewone aandelen conversie verondersteld indien er sprake is van een verwaterend effect. Voor instrumenten die niet converteerbaar zijn in een categorie gewone aandelen, wordt de winst of het verlies over de periode toegerekend aan de verschillende categorieën aandelen en winstdelende eigenvermogensinstrumenten in overeenstemming met hun dividendrechten of andere rechten om in de niet-uitgekeerde winst te delen. Om de gewone en verwaterde winst per aandeel te berekenen:

(a) wordt de winst die of het verlies dat kan worden toegerekend aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij aangepast (winst neerwaarts en verlies opwaarts) met het dividendbedrag dat in de periode voor elke categorie aandelen wordt gedeclareerd en met het contractuele dividendbedrag (of rente op winstdelende obligaties) dat voor de periode moet worden betaald (bijvoorbeeld niet-uitgekeerd cumulatief dividend);

▼B

(b) wordt de resterende winst of het resterende verlies toegerekend aan gewone aandelen en winstdelende eigenvermogensinstrumenten in zoverre ieder instrument deelt in de winst alsof de gehele winst of het gehele verlies over de periode was uitgekeerd. De totale winst die of het totale verlies dat aan iedere categorie eigenvermogensinstrumenten wordt toegerekend, wordt bepaald door het aan dividend toegerekende bedrag en het aan winstdeling toegerekende bedrag bij elkaar op te tellen;

(c) wordt het totale bedrag aan winst of verlies dat aan elke categorie eigenvermogensinstrumenten wordt toegerekend, gedeeld door het aantal uitstaande instrumenten waaraan de winst wordt toegerekend om de winst per aandeel voor het instrument te bepalen.

Voor de berekening van de verwaterde winst per aandeel worden alle potentiële gewone aandelen waarvan verondersteld wordt dat ze zijn uitgegeven, opgenomen in de uitstaande gewone aandelen.

GEDEELTELIJK VOLGESTORTE AANDELEN

A15 Als gewone aandelen worden uitgegeven die niet zijn volgestort, worden deze bij de berekening van de gewone winst per aandeel verwerkt als een fractie van een gewoon aandeel in de mate dat ze gerechtigd waren om gedurende de periode te delen in dividend ten opzichte van een volledig volgestort aandeel.

A16 Voor zover gedeeltelijk volgestorte aandelen niet gerechtigd zijn om gedurende de periode te delen in dividend, worden ze bij de berekening van de verwaterde winst per aandeel verwerkt als het equivalent van warrants of opties. Het niet-volgestorte bedrag wordt verondersteld de opbrengst weer te geven die aangewend wordt om gewone aandelen te kopen. Het aantal aandelen dat in de verwaterde winst per aandeel wordt opgenomen, is het verschil tussen het aantal aandelen waarop wordt ingeschreven en het aantal aandelen waarvan verondersteld wordt dat ze gekocht worden.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 34

Tussentijdse financiële verslaggeving

DOEL

Het doel van deze standaard is het voorschrijven van de minimale inhoud van een tussentijds financieel verslag en het voorschrijven van de grondslagen voor opname en waardering in volledige of verkorte financiële overzichten voor een tussentijdse periode. Een tijdige en betrouwbare tussentijdse financiële verslaggeving stelt investeerders, crediteuren en anderen beter in staat om inzicht te verwerven in het vermogen van een entiteit om winst en kasstromen te genereren en in haar financiële toestand en liquiditeit.

TOEPASSINGSGEBIED

1 Deze standaard schrijft niet voor welke entiteiten tussentijdse financiële verslagen moeten publiceren, noch hoe vaak of hoe snel na het einde van een tussentijdse periode dit moet gebeuren. Overheden, regelgevende instanties voor effecten, beurzen en accountancy-instanties schrijven echter vaak voor dat entiteiten waarvan de obligaties of aandelen (en vergelijkbare effecten) openbaar worden verhandeld tussentijdse financiële verslagen moeten publiceren. Deze standaard is van toepassing indien een entiteit verplicht is of verkiest een tussentijds financieel verslag te publiceren in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards. Het International Accounting Standards Committee [1] moedigt beursgenoteerde entiteiten aan om tussentijdse financiële verslagen te verschaffen die in overeenstemming zijn met de grondslagen voor opname, waardering en informatieverschaffing die in deze standaard zijn uiteengezet. Specifiek worden beursgenoteerde entiteiten aangemoedigd:

(a) om minstens aan het eind van de eerste helft van hun boekjaar tussentijdse financiële verslagen te verschaffen; en

(b) om hun tussentijdse financiële verslagen beschikbaar te maken uiterlijk 60 dagen na het einde van de tussentijdse periode.

2 Voor elk individueel jaarlijks of tussentijds financieel verslag wordt beoordeeld of het in overeenstemming is met de International Financial Reporting Standards. Het feit dat een entiteit in een bepaald boekjaar geen tussentijdse financiële verslagen heeft verschaft of tussentijdse financiële verslagen heeft verschaft die niet in overeenstemming zijn met deze standaard, betekent niet dat de jaarrekening van de entiteit niet in overeenstemming zou zijn met de International Financial Reporting Standards, als dit normaal wel het geval is.

3 Indien een tussentijds financieel verslag van een entiteit wordt beschreven als zijnde in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards, moet het voldoen aan alle vereisten van deze standaard. Alinea 19 vereist in dat opzicht dat bepaalde informatie wordt opgenomen.

DEFINITIES

4 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

[1] Het International Accounting Standards Committee werd opgevolgd door de International Accounting Standards Board, die zijn activiteiten aanving in 2001.

▼B

Een tussentijdse periode is een financiële verslagperiode die korter is dan een volledig boekjaar.

▼M5

Een *tussentijds financieel verslag* is een financieel verslag dat ofwel een volledige jaarrekening (zoals beschreven in IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)), ofwel een beknopte jaarrekening (zoals beschreven in deze standaard) bevat voor een tussentijdse periode.

▼B

INHOUD VAN EEN TUSSENTIJDS FINANCIEEL VERSLAG

▼M49

5 IAS 1 bepaalt dat een volledige jaarrekening is samengesteld uit de volgende componenten:

▼M36

(a) een overzicht van de financiële positie aan het eind van de periode;

(b) een overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten over de periode;

(c) een mutatieoverzicht van het eigen vermogen over de periode;

(d) een kasstroomoverzicht over de periode;

▼M49

(e) de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;

▼M36

(ea) vergelijkende informatie met betrekking tot de voorgaande periode zoals omschreven in de alinea's 38 en 38A van IAS 1; en

(f) een overzicht van de financiële positie aan het begin van de voorgaande periode indien een entiteit een grondslag voor financiële verslaggeving retroactief toepast, posten in haar jaarrekening retroactief aanpast of posten in haar jaarrekening herclassificeert overeenkomstig de alinea's 40A tot en met 40D van IAS 1.

Een entiteit mag voor de overzichten andere namen gebruiken dan die welke in deze standaard worden gebruikt. Zo mag een entiteit de naam „overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten” gebruiken in plaats van „overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten”.

▼B

6 In het belang van een tijdige informatieverschaffing, uit kostenoverwegingen en om herhaling van reeds gerapporteerde informatie te voorkomen, kan het nodig zijn of kan een entiteit verkiezen om op tussentijdse data minder informatie te verschaffen dan in haar jaarrekening. Deze standaard definieert dat een tussentijds financieel verslag minstens verkorte financiële overzichten en geselecteerde toelichtingen moet omvatten. Het tussentijds financieel verslag is bedoeld om een actualisering te verschaffen omtrent de recentste volledige jaarrekening. Het richt zich bijgevolg op nieuwe activiteiten, gebeurtenissen en omstandigheden en herhaalt geen informatie die reeds is gerapporteerd.

7 Niets in deze standaard is bedoeld om een entiteit te verbieden of te ontmoedigen om in haar tussentijds financieel verslag een volledige reeks financiële overzichten (zoals beschreven in IAS 1) te publiceren, in plaats van verkorte financiële overzichten en geselecteerde toelichtingen. Deze standaard verbiedt of ontmoedigt een entiteit evenmin om in verkorte tussentijdse financiële overzichten meer dan de minimale posten of geselecteerde toelichtingen op te nemen zoals in deze standaard uiteengezet. De in deze standaard beschreven leidraden voor de opname en waardering gelden eveneens voor volledige financiële overzichten voor een tussentijdse periode, en dergelijke overzichten moeten alle informatie bevatten die door deze standaard wordt vereist (in het bijzonder de geselecteerde toelichtingen in alinea 16), naast de informatie die door andere standaarden wordt vereist.

▼B

Minimale componenten van een tussentijds financieel verslag

▼M31

8 Een tussentijds financieel verslag moet ten minste de volgende onderdelen omvatten:

▼M5

(a) een verkorte balans;

▼M31

(b) een verkort overzicht of verkorte overzichten van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten;

▼M5

(c) een verkort mutatieoverzicht van het eigen vermogen;

(d) een verkort kasstroomoverzicht; en

(e) geselecteerde toelichtingen.

▼M31

8A Als een entiteit posten van winst of verlies in een afzonderlijk overzicht presenteert zoals beschreven in alinea 10A van IAS 1 (herziene versie van 2011), dan moet ze tussentijdse beknopte informatie uit dat afzonderlijke overzicht presenteren.

▼B

Vorm en inhoud van tussentijdse financiële overzichten

9 Indien een entiteit in haar tussentijds financieel verslag een volledige reeks financiële overzichten publiceert, moeten de vorm en inhoud van deze overzichten overeenstemmen met de in IAS 1 beschreven vereisten voor een volledige jaarrekening.

10 Indien een entiteit in haar tussentijds financieel verslag een reeks verkorte financiële overzichten publiceert, moeten deze verkorte overzichten ten minste alle kopjes en subtotalen bevatten die in haar recentste jaarrekening zijn opgenomen en de geselecteerde toelichtingen zoals vereist op grond van deze standaard. Additionele posten of toelichtingen moeten worden opgenomen indien het weglaten ervan de verkorte tussentijdse financiële overzichten misleidend zou maken.

▼M8

11 In het overzicht waarin de componenten van winst of verlies voor een tussentijdse periode worden gepresenteerd, moet een entiteit de gewone en verwaterde winst per aandeel voor de betrokken periode presenteren wanneer zij onder het toepassingsgebied van IAS 33 *Winst per aandeel* valt ([1]).

▼M31

11A Als een entiteit posten van winst of verlies in een afzonderlijk overzicht presenteert zoals beschreven in alinea 10A van IAS 1 (herziene versie van 2011), dan moet ze de gewone en verwaterde winst per aandeel in dat afzonderlijke overzicht presenteren.

([1]) Deze alinea is gewijzigd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008, met de bedoeling het toepassingsgebied van IAS 34 te verduidelijken.

▼B

►M5 12 IAS 1 (herziene versie van 2007) verschaft een leidraad voor de structuur van jaarrekeningen. ◄ De implementatieleidraad voor IAS 1 geeft voorbeelden van de wijze waarop de balans, ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en het mutatieoverzicht van het eigen vermogen gepresenteerd mogen worden.

▼M5

_____

▼B

14 Een tussentijds financieel verslag wordt op een geconsolideerde basis opgesteld indien de recentste jaarrekening van de entiteit een geconsolideerde jaarrekening is. De enkelvoudige jaarrekening van de moedermaatschappij is niet consistent of vergelijkbaar met de geconsolideerde jaarrekening in het recentste jaarlijks financieel verslag. Indien het jaarlijks financieel verslag van een entiteit naast de geconsolideerde jaarrekening ook de enkelvoudige jaarrekening van de moedermaatschappij omvatte, vereist noch verbiedt deze standaard de opname van de enkelvoudige overzichten van de moedermaatschappij in het tussentijds financieel verslag van de entiteit.

▼M29

Wezenlijke gebeurtenissen en transacties

15 Een entiteit moet in haar tussentijds financieel verslag een verklaring geven van de gebeurtenissen en transacties die van wezenlijk belang zijn om inzicht te kunnen verwerven in de wijzigingen in de financiële positie en prestaties van de entiteit sinds het einde van de laatste jaarlijkse verslagperiode. De in verband met deze gebeurtenissen en transacties verschafte informatie moet de informatie actualiseren die in het recentste jaarlijks financieel verslag ter zake is gepresenteerd.

15A Een gebruiker van een tussentijds financieel verslag van een entiteit heeft toegang tot het recentste jaarlijks financieel verslag van die entiteit. Bijgevolg is het niet nodig dat de toelichting bij een tussentijds financieel verslag relatief onbelangrijke actualiseringen verschaft van de informatie die reeds in de toelichting van het recentste jaarlijks financieel verslag is gerapporteerd.

15B Hierna volgt een lijst van gebeurtenissen en transacties waarover informatie moet worden verschaft indien deze van wezenlijk belang zijn (de lijst is niet limitatief):

(a) de afschrijving van voorraden tot de opbrengstwaarde en de terugneming van een dergelijke afschrijving;

(b) de opname van een verlies als gevolg van de bijzondere waardevermindering van financiële activa, materiële vaste activa, immateriële activa of andere activa, en de terugboeking van een dergelijk bijzonder waardeverminderingsverlies;

(c) de terugneming van voorzieningen voor reorganisatiekosten;

(d) de overname en vervreemding van materiële vaste activa;

(e) verbintenissen in verband met de aankoop van materiële vaste activa;

(f) gerechtelijke schikkingen;

(g) correcties van fouten in voorgaande perioden;

(h) wijzigingen in de economische of bedrijfsomstandigheden die van invloed zijn op de reële waarde van de financiële activa en de financiële verplichtingen van de entiteit, ongeacht of deze activa of verplichtingen tegen reële waarde of tegen geamortiseerde kostprijs zijn opgenomen;

(i) elke wanbetaling inzake een lening of schending van een leningovereenkomst die niet verholpen c.q. hersteld is op of vóór het einde van de verslagperiode;

▼M29

(j) transacties met verbonden partijen;

(k) overdrachten tussen niveaus van de reëlewaardehiërarchie die bij de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten wordt gehanteerd;

(l) wijzigingen in de classificatie van financiële activa als gevolg van een wijziging in het doel of het gebruik van deze activa; en

(m) wijzigingen in voorwaardelijke verplichtingen of voorwaardelijke activa.

15C Voor vele van de in alinea 15B vermelde posten worden in individuele IFRSs leidraden verstrekt betreffende de over deze posten te verschaffen informatie. Wanneer een gebeurtenis of transactie van wezenlijk belang is om inzicht te kunnen verwerven in de wijzigingen die sinds de laatste jaarlijkse verslagperiode in de financiële positie of prestaties van de entiteit hebben plaatsgevonden, moet het tussentijdse financiële verslag van de entiteit een verklaring en een actualisering bevatten van de desbetreffende informatie die in de jaarrekening van de laatste jaarlijkse verslagperiode is opgenomen.

———————

Overige informatieverschaffing

▼M48

16A Naast het vermelden van wezenlijke gebeurtenissen en transacties in overeenstemming met de alinea's 15 tot en met 15C moet een entiteit de onderstaande informatie in de toelichtingen bij haar tussentijdse financiële overzichten of elders in het tussentijds financieel verslag vermelden. De volgende informatie moet ofwel in de tussentijdse financiële overzichten worden verschaft, ofwel worden vermeld via verwijzingen vanuit de tussentijdse financiële overzichten naar een ander verslag (zoals een managementcommentaar of een risicoverslag) dat onder dezelfde voorwaarden en op hetzelfde tijdstip als de tussentijdse financiële overzichten voor de gebruikers van de jaarrekening beschikbaar is. Indien gebruikers van de jaarrekening niet onder dezelfde voorwaarden en op hetzelfde tijdstip toegang hebben tot de informatie die via verwijzingen is vermeld, is het tussentijds financieel verslag onvolledig. De informatie moet normaliter cumulatief voor het lopende boekjaar worden gerapporteerd.

▼M29

(a) Een verklaring dat in de tussentijdse financiële overzichten dezelfde grondslagen voor financiële verslaggeving en berekeningsmethoden zijn gehanteerd als in de recentste jaarrekening of, indien deze grondslagen of methoden gewijzigd zijn, een beschrijving van de aard en het effect van de wijziging.

(b) Verklarende opmerkingen over het seizoensgebonden of cyclische karakter van tussentijdse bedrijfsactiviteiten.

(c) De aard en het bedrag van posten die een invloed hebben op activa, verplichtingen, eigen vermogen, nettoresultaat of kasstromen die ongebruikelijk zijn wegens hun aard, omvang of frequentie.

(d) De aard en het bedrag van schattingswijzigingen van bedragen die in voorgaande tussentijdse perioden van het lopende boekjaar zijn gerapporteerd, of schattingswijzigingen van bedragen die in voorgaande boekjaren zijn gerapporteerd.

(e) Uitgiften, terugkopen en terugbetalingen van obligaties en aandelen.

(f) Uitgekeerde dividenden (totaal of per aandeel), afzonderlijk voor gewone aandelen en andere aandelen.

▼M36

(g) De volgende gesegmenteerde informatie (de vermelding van gesegmenteerde informatie in een tussentijds financieel verslag van een entiteit is alleen vereist indien IFRS 8 *Operationele segmenten* vereist dat de entiteit in haar jaarrekening gesegmenteerde informatie vermeldt):

▼M29

(i) opbrengsten uit de verkoop aan externe cliënten, indien deze zijn opgenomen in de waardering van het resultaat van het segment die wordt beoordeeld door de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt, dan wel anderszins regelmatig aan deze functionaris worden meegedeeld;

(ii) opbrengsten uit transacties met andere segmenten, indien deze zijn opgenomen in de waardering van het resultaat van het segment die wordt beoordeeld door de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt, dan wel anderszins regelmatig aan deze functionaris worden meegedeeld;

(iii) een waardering van het resultaat van het segment;

▼M36

(iv) een waardering van de totale activa en verplichtingen voor een bepaald te rapporteren segment indien deze bedragen regelmatig worden meegedeeld aan de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt, en indien er zich een materiële wijziging heeft voorgedaan ten opzichte van het in de laatste jaarrekening voor dat te rapporteren segment vermelde bedrag;

▼M29

(v) een beschrijving van de verschillen ten opzichte van de laatste jaarrekening in de segmentatiebasis of in de grondslag voor de waardering van het resultaat van het segment;

(vi) een aansluiting tussen het totaal van de waarderingen van het resultaat van de te rapporteren segmenten en het resultaat van de entiteit vóór lasten (of baten) uit hoofde van winstbelastingen en beëindigde bedrijfsactiviteiten. Indien een entiteit aan te rapporteren segmenten evenwel posten zoals lasten (baten) uit hoofde van winstbelastingen toerekent, mag zij een aansluiting geven tussen het totaal van de waarderingen van het resultaat van de te rapporteren segmenten en het resultaat van de entiteit na deze posten. In het kader van deze aansluiting moeten alle materiële restposten afzonderlijk worden vermeld en beschreven.

(h) Gebeurtenissen na de tussentijdse periode die niet werden weergegeven in de jaarrekening voor de tussentijdse periode.

(i) Het effect van wijzigingen in de samenstelling van de entiteit tijdens de tussentijdse periode, met inbegrip van bedrijfscombinaties, het verkrijgen of verliezen van zeggenschap over dochterondernemingen en langlopende investeringen, reorganisaties en beëindigde bedrijfsactiviteiten. Bij bedrijfscombinaties moet de entiteit de door IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* vereiste informatie verschaffen.

▼M33

(j) voor financiële instrumenten, de informatie over reële waarde die moet worden verstrekt op grond van de alinea's 91 tot en met 93(h), 94 tot en met 96, 98 en 99 van IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde* en de alinea's 25, 26 en 28 tot en met 30 van IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing.*

▼M38

(k) voor entiteiten die beleggingsentiteiten (zoals gedefinieerd in IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*) worden of geen beleggingsentiteiten meer zijn, de informatie die moet worden verstrekt op grond van alinea 9B van IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten.*

▼M29

_____

▼B

Vermelding van overeenstemming met de IFRSs

19 Indien het tussentijds financieel verslag van een entiteit in overeenstemming is met deze standaard, moet dit feit worden vermeld. Een tussentijds financieel verslag mag niet worden beschreven als zijnde in overeenstemming met de standaarden tenzij het in overeenstemming is met alle vereisten van de International Financial Reporting Standards.

Perioden waarvoor tussentijdse financiële overzichten moeten worden gepresenteerd

▼M31

20 Tussentijdse verslagen moeten verkorte of volledige tussentijdse financiële overzichten omvatten voor de volgende perioden:

▼B

(a) balans aan het eind van de lopende tussentijdse periode en een vergelijkende balans aan het eind van het voorgaande boekjaar;

▼M31

(b) overzichten van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten voor de lopende tussentijdse periode en cumulatief voor het lopende boekjaar, met vergelijkende overzichten van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten voor de vergelijkbare tussentijdse perioden (periode en cumulatief voor het boekjaar) van het voorgaande boekjaar. Zoals toegestaan door IAS 1 (herziene versie van 2011) kan een tussentijds verslag voor elke periode een overzicht of overzichten van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten bevatten;

▼B

(c) mutatieoverzicht van het eigen vermogen cumulatief voor het lopende boekjaar, met een vergelijkend overzicht voor de vergelijkbare periode cumulatief voor het voorgaande boekjaar;

(d) kasstroomoverzicht cumulatief voor het lopende boekjaar, met een vergelijkend overzicht voor de vergelijkbare periode cumulatief voor het lopende boekjaar van het voorgaande boekjaar.

21 Voor een entiteit met zeer seizoensgebonden bedrijfsactiviteiten kunnen financiële informatie voor de twaalf maanden ►M5 tot het einde van de tussentijdse periode ◄ en vergelijkende informatie voor de voorgaande periode van twaalf maanden nuttig zijn. Bijgevolg worden entiteiten met zeer seizoensgebonden activiteiten aangemoedigd om de vermelding van dergelijke informatie in overweging te nemen, naast de informatie die op grond van de voorgaande alinea moet worden vermeld.

22 Bijlage A geeft de perioden weer die moeten worden gepresenteerd door een entiteit die halfjaarlijks rapporteert en een entiteit die per kwartaal rapporteert.

Materialiteit

23 Bij de beslissing hoe een post ten behoeve van de tussentijdse financiële verslaggeving wordt opgenomen, gewaardeerd, geclassificeerd of vermeld, moet de materialiteit worden beoordeeld met betrekking tot de financiële gegevens voor de tussentijdse periode. Bij de beoordeling van de materialiteit moet er rekening mee worden gehouden dat tussentijdse waarderingen in grotere mate afhankelijk kunnen zijn van schattingen dan waarderingen van jaarlijkse financiële gegevens.

24 IAS 1 en IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* definiëren een post als zijnde van materieel belang indien het weglaten of het onjuist weergeven daarvan een invloed zou kunnen hebben op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. IAS 1 vereist dat materiële posten afzonderlijk worden vermeld, met inbegrip van (bijvoorbeeld) beëindigde bedrijfsactiviteiten. IAS 8 vereist informatieverschaffing over schattingswijzigingen, fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving. De twee standaarden bevatten geen gekwantificeerde leidraden met betrekking tot materialiteit.

▼B

25 Hoewel oordeelsvermogen steeds vereist is bij de beoordeling van de materialiteit, baseert deze standaard de beslissing tot opname en vermelding op gegevens van de tussentijdse periode op zich, met het oog op de begrijpelijkheid van de tussentijdse cijfers. Zo worden bijvoorbeeld ongebruikelijke posten, wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving of schattingswijzigingen en fouten opgenomen en vermeld op basis van de materialiteit met betrekking tot de gegevens van de tussentijdse periode om misleidende conclusies als gevolg van niet-vermelding te voorkomen. Het belangrijkste doel is ervoor te zorgen dat een tussentijds financieel verslag alle informatie bevat die relevant is om inzicht te verwerven in de financiële positie en prestaties van een entiteit gedurende de tussentijdse periode.

INFORMATIEVERSCHAFFING IN DE JAARREKENING

26 Indien een in een tussentijdse periode gerapporteerde schatting van een bedrag aanzienlijk wordt gewijzigd tijdens de laatste tussentijdse periode van het boekjaar maar voor deze laatste tussentijdse periode geen afzonderlijk financieel verslag wordt gepubliceerd, moeten de aard en het bedrag van deze schattingswijziging worden vermeld in een toelichting bij de jaarrekening voor dat boekjaar.

27 IAS 8 vereist de vermelding van de aard en (indien praktisch mogelijk) het bedrag van een schattingswijziging die een materieel effect heeft in de lopende periode of die naar verwachting een materieel effect zal hebben in toekomstige perioden. Alinea 16(d) van deze standaard vereist een soortgelijke vermelding in een tussentijds financieel verslag. Voorbeelden zijn schattingswijzigingen in de laatste tussentijdse periode met betrekking tot afschrijvingen van voorraden, reorganisaties of bijzondere waardeverminderingsverliezen die werden gerapporteerd in een vroegere tussentijdse periode van het boekjaar. De informatie die moet worden vermeld op grond van de voorgaande alinea is in overeenstemming met de vereiste van IAS 8 en is bedoeld om een beperkt toepassingsgebied te hebben dat uitsluitend betrekking heeft op de schattingswijziging. Een entiteit is niet verplicht om aanvullende financiële informatie voor de tussentijdse periode op te nemen in haar jaarrekening.

OPNAME EN WAARDERING

Dezelfde grondslagen voor financiële verslaggeving als in de jaarrekening

28 Een entiteit moet in haar tussentijdse financiële overzichten dezelfde grondslagen voor financiële verslaggeving toepassen als in haar jaarrekening, behalve voor wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving die plaatsvonden na de datum van de recentste jaarrekening, die moeten worden weergegeven in de volgende jaarrekening. De frequentie van de verslaggeving van een entiteit (jaarlijks, halfjaarlijks of per kwartaal) mag geen weerslag hebben op de waardering van haar jaarresultaten. Om dit doel te bereiken, moeten waarderingen ten behoeve van de tussentijdse verslaggeving cumulatief voor het lopende boekjaar gebeuren.

29 De vereiste dat een entiteit in haar tussentijdse financiële overzichten dezelfde grondslagen voor financiële verslaggeving moet toepassen als in haar jaarrekening, zou de indruk kunnen wekken dat waarderingen voor de tussentijdse periode worden gedaan alsof elke tussentijdse periode een afzonderlijke, onafhankelijke verslagperiode is. Door voor te schrijven dat de frequentie van de verslaggeving van een entiteit geen invloed mag hebben op de waardering van haar jaarresultaten, erkent alinea 28 dat een tussentijdse periode een deel is van een groter boekjaar. Cumulatieve waarderingen voor het lopende boekjaar kunnen betrekking hebben op schattingswijzigingen van bedragen die werden gerapporteerd in voorgaande tussentijdse perioden van het lopende boekjaar. De grondslagen voor de opname van activa, verplichtingen, baten en lasten voor tussentijdse perioden zijn echter dezelfde als in de jaarrekening.

▼B

30 Ter illustratie:

(a) de grondslagen voor de opname en waardering van verliezen uit afschrijvingen van voorraden, reorganisaties of bijzondere waardeverminderingen in een tussentijdse periode zijn dezelfde als deze die een entiteit zou hanteren indien zij alleen een jaarrekening zou opstellen. Indien echter dergelijke posten in een tussentijdse periode worden opgenomen en gewaardeerd en de schatting in een latere tussentijdse periode van dat boekjaar wordt gewijzigd, wordt de oorspronkelijke schatting in de latere tussentijdse periode gewijzigd door toerekening van een additioneel verliesbedrag of door terugneming van het voorheen opgenomen bedrag;

(b) een kostprijs die aan het eind van een tussentijdse periode niet voldoet aan de definitie van een actief, wordt in de balans niet uitgesteld om te wachten op toekomstige informatie over het feit of de kostprijs al dan niet aan de definitie van een actief heeft voldaan, of om de winst gelijkmatig te verdelen over de tussentijdse perioden binnen een boekjaar; en

(c) lasten uit hoofde van winstbelastingen worden in elke tussentijdse periode opgenomen op basis van de beste schatting van het gewogen gemiddelde jaarlijkse tarief van winstbelastingen dat voor het volledige boekjaar wordt verwacht. Het is mogelijk dat bedragen die in een tussentijdse periode zijn toegerekend voor lasten uit hoofde van winstbelastingen in een latere tussentijdse periode van dat boekjaar moeten worden aangepast indien de schatting van het jaarlijkse tarief van de winstbelastingen wordt gewijzigd.

31 In het *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen* (het *Raamwerk*) wordt de term „opname” gedefinieerd als „het proces van verwerking in de balans of ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ van een post die onder de definitie van een element valt en voldoet aan de criteria voor opname”. De definities van activa, verplichtingen, baten en lasten zijn fundamenteel voor de opname, ►**M5** aan het eind van zowel jaarlijkse als tussentijdse verslagperioden ◄.

32 Voor activa zijn dezelfde toetsen van toekomstige economische voordelen van toepassing op tussentijdse data als aan het eind van het boekjaar van een entiteit. Kosten die wegens hun aard niet als activa in aanmerking zouden komen aan het eind van het boekjaar, komen evenmin in aanmerking op tussentijdse data. Zo ook moet een verplichting ►**M5** aan het eind van een tussentijdse verslagperiode ◄ een bestaande verplichting op die datum vertegenwoordigen, net zoals ze dat ►**M5** aan het eind van een jaarlijkse verslagperiode ◄ moet doen.

33 Een essentieel kenmerk van baten (opbrengsten) en lasten is dat de gerelateerde instroom en uitstroom van activa en verplichtingen reeds hebben plaatsgevonden. Indien deze instroom of uitstroom heeft plaatsgevonden, worden de gerelateerde opbrengsten en lasten opgenomen; in het andere geval worden ze niet opgenomen. Het *Raamwerk* stelt: „Lasten worden in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen wanneer een afname van toekomstige economische voordelen, verband houdend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden die betrouwbaar kan worden gewaardeerd ... [Het] *Raamwerk* laat niet toe dat in de balans posten worden opgenomen die niet aan de definitie van actief of verplichting voldoen.”.

34 Bij de waardering van de activa, verplichtingen, baten, lasten en kasstromen die in haar jaarrekening worden gepresenteerd, kan een entiteit die alleen jaarlijks rapporteert rekening houden met informatie die in de loop van het boekjaar beschikbaar wordt. Haar waarderingen gebeuren in feite cumulatief voor het lopende boekjaar.

▼B

35 Een entiteit die halfjaarlijks rapporteert, gebruikt informatie die in het midden van het jaar of kort daarna beschikbaar is als basis voor de waarderingen in haar jaarrekening voor de eerste periode van zes maanden, en informatie die beschikbaar is aan het eind van het jaar of kort daarna voor de periode van twaalf maanden. De waarderingen voor de periode van twaalf maanden moeten mogelijke schattingswijzigingen weergeven van bedragen die werden gerapporteerd voor de eerste periode van zes maanden. De bedragen die werden gerapporteerd in het tussentijds financieel verslag voor de eerste periode van zes maanden worden niet retroactief aangepast. Alinea's 16(d) en 26 vereisen echter dat de aard en het bedrag van aanzienlijke schattingswijzigingen worden vermeld.

36 Een entiteit die vaker dan halfjaarlijks rapporteert, waardeert baten en lasten cumulatief voor het lopende boekjaar voor elke tussentijdse periode aan de hand van informatie die beschikbaar is wanneer elke reeks financiële overzichten wordt opgesteld. De bedragen van baten en lasten die werden gerapporteerd in de lopende tussentijdse periode moeten eventuele schattingswijzigingen weergeven van bedragen die werden gerapporteerd in voorgaande tussentijdse perioden van het boekjaar. De bedragen die werden gerapporteerd in voorgaande tussentijdse perioden worden niet retroactief aangepast. Alinea's 16(d) en 26 vereisen echter dat de aard en het bedrag van aanzienlijke schattingswijzigingen worden vermeld.

Per seizoen, cyclisch of occasioneel ontvangen opbrengsten

37 Opbrengsten die per seizoen, cyclisch of occasioneel binnen een boekjaar worden ontvangen, mogen niet worden vervroegd of uitgesteld op een tussentijdse datum indien de vervroeging of het uitstel niet geëigend zou zijn aan het eind van het boekjaar van de entiteit.

38 Voorbeelden zijn dividendopbrengsten, royalty's en overheidssubsidies. Daarnaast genereren sommige entiteiten consistent meer opbrengsten in bepaalde tussentijdse perioden van een boekjaar dan in andere tussentijdse perioden (bijvoorbeeld seizoensgebonden opbrengsten van kleinhandelaars). Dergelijke opbrengsten worden opgenomen wanneer ze zich voordoen.

Ongelijkmatig tijdens het boekjaar gemaakte kosten

39 Kosten die ongelijkmatig tijdens het boekjaar van een entiteit worden gemaakt, moeten worden vervroegd of uitgesteld ten behoeve van de tussentijdse verslaggeving als en alleen als het ook geëigend is om dat type kosten te vervroegen of uit te stellen aan het eind van het boekjaar.

Toepassing van de grondslagen voor opname en waardering

40 Bijlage B geeft voorbeelden van de toepassing van de algemene grondslagen voor opname en waardering die in alinea's 28 tot en met 39 zijn uiteengezet.

Gebruik van schattingen

41 De waarderingsprocedures die in een tussentijds financieel verslag moeten worden gevolgd, moeten zo ontworpen zijn dat de resulterende informatie betrouwbaar is en dat alle materiële financiële informatie die relevant is om inzicht te verwerven in de financiële positie of prestaties van de entiteit op gepaste wijze wordt vermeld. Terwijl waarderingen in jaarlijkse en tussentijdse financiële verslagen vaak zijn gebaseerd op redelijke schattingen, vereist de opstelling van tussentijdse financiële verslagen doorgaans een groter gebruik van schattingsmethoden dan jaarlijkse financiële verslagen.

▼B

42 Bijlage C geeft voorbeelden van het gebruik van schattingen in tussentijdse perioden.

AANPASSING VAN REEDS GERAPPORTEERDE TUSSENTIJDSE PERIODEN

43 Een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving, met uitzondering van een wijziging waarvoor de overgang wordt gespecificeerd door een nieuwe standaard of interpretatie, moet worden weergegeven door:

(a) de aanpassing van de financiële overzichten van voorgaande tussentijdse perioden van het lopende boekjaar en de vergelijkbare tussentijdse perioden van voorgaande boekjaren die in de jaarrekening zullen worden aangepast, overeenkomstig IAS 8; dan wel

(b) de aanpassing van de financiële overzichten van voorgaande tussentijdse perioden van het lopende boekjaar en van vergelijkbare tussentijdse perioden van voorgaande boekjaren om de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving prospectief toe te passen vanaf de vroegste datum waarop toepassing praktisch haalbaar is, indien het praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve effect aan het begin van het boekjaar van de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving voor alle voorgaande verslagperioden, te bepalen.

44 Het voorgaande principe heeft onder meer tot doel ervoor te zorgen dat een enkele grondslag voor financiële verslaggeving wordt toegepast op een bepaalde categorie van transacties in de loop van een volledig boekjaar. In overeenstemming met IAS 8 wordt een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving weergegeven door retroactieve toepassing, met aanpassing van de financiële informatie vanaf de vroegste voorgaande periode waarvoor aanpassing praktisch haalbaar is. Indien het echter praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve bedrag van de aanpassing met betrekking tot voorgaande boekjaren te bepalen, moet de nieuwe grondslag in overeenstemming met IAS 8 prospectief worden toegepast vanaf de vroegste datum waarop toepassing praktisch haalbaar is. Het gevolg van het principe in alinea 43 is dat binnen het lopende boekjaar elke wijziging van de grondslagen voor financiële verslaggeving op retroactieve wijze moet worden toegepast of, indien dit praktisch niet haalbaar is, prospectief, maar niet later dan vanaf het begin van het boekjaar.

45 Toestaan dat wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving worden weergegeven op een tussentijdse datum binnen het boekjaar, zou betekenen dat het is toegestaan om binnen een enkel boekjaar twee verschillende grondslagen voor financiële verslaggeving toe te passen op een bepaalde categorie van transacties. Dit zou leiden tot problemen met de tussentijdse toerekening, een onduidelijk bedrijfsresultaat en een complexe analyse en begrijpelijkheid van de informatie voor tussentijdse perioden.

INGANGSDATUM

46 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 1999 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen.

▼M5

47 IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werden de alinea's 4, 5, 8, 11, 12 en 20 gewijzigd, werd alinea 13 verwijderd en werden de alinea's 8A en 11A toegevoegd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M12

48 IFRS 3 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) wijzigde alinea 16(i). Entiteiten moeten die wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen.

▼**M29**

49 Alinea 15 werd gewijzigd, de alinea's 15A, 15B, 15C en 16A werden toegevoegd en de alinea's 16, 17 en 18 werden verwijderd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M33**

50 IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, voegde alinea 16A(j) toe. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M31**

51 De alinea's 8, 8A, 11A en 20 zijn gewijzigd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼**M36**

52 Alinea 5 is gewijzigd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*; het betreft een wijziging die voortvloeit uit de wijziging in IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

53 Alinea 16A is gewijzigd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M38**

54 Alinea 16A is toegevoegd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijziging eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼**M48**

56 Alinea 16A is gewijzigd door de in september 2014 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2012-2014*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M49**

57 Alinea 5 is gewijzigd door het *Initiatief op het gebied van de informatieverschaffing* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in december 2014. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing van deze wijziging is toegestaan.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 36

Bijzondere waardevermindering van activa

DOEL

1 Het doel van deze standaard is voor te schrijven welke procedures een entiteit moet toepassen zodat haar activa niet tegen een hoger bedrag worden geboekt dan hun realiseerbare waarde. Een actief wordt geboekt tegen een hoger bedrag dan zijn realiseerbare waarde als zijn boekwaarde hoger ligt dan het bedrag dat uit het gebruik of de verkoop van het actief kan worden gerealiseerd. Als dit het geval is, heeft het actief een bijzondere waardevermindering ondergaan en schrijft deze standaard voor dat de entiteit een bijzonder waardeverminderingsverlies moet opnemen. De standaard behandelt eveneens wanneer een entiteit een bijzonder waardeverminderingsverlies moet terugboeken en welke informatie moet worden gepresenteerd.

TOEPASSINGSGEBIED

▼M45

2 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van alle activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, met uitzondering van:

▼B

(a) voorraden (zie IAS 2 *Voorraden*);

(b) activa die resulteren uit onderhanden projecten in opdracht van derden (zie IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*);

(c) uitgestelde belastingvorderingen (zie IAS 12 *Winstbelastingen*);

(d) activa die resulteren uit personeelsbeloningen (zie IAS 19 *Personeelsbeloningen*);

(e) financiële activa die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* vallen;

(f) vastgoedbeleggingen die tegen reële waarde worden gewaardeerd (zie IAS 40 *Vastgoedbeleggingen*);

▼M45

(g) binnen het toepassingsgebied van IAS 41 *Landbouw* vallende biologische activa die verband houden met agrarische activiteiten en die worden gewaardeerd tegen reële waarde minus vervreemdingskosten;

▼B

(h) uitgestelde overnamekosten en immateriële activa die voortvloeien uit contractuele verzekeringsrechten uit hoofde van verzekeringscontracten die binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 *Verzekeringscontracten* vallen; en

(i) vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten.*

3 Deze standaard is niet van toepassing op voorraden, activa die resulteren uit onderhanden projecten in opdracht van derden, uitgestelde belastingvorderingen, activa die resulteren uit personeelsbeloningen of activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) aangezien de bestaande standaarden die op deze activa van toepassing zijn vereisten bevatten voor de opname en waardering van deze activa.

▼M32

4 Deze standaard is van toepassing op financiële activa die zijn ingedeeld als:

(a) dochterondernemingen, zoals gedefinieerd in IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*;

▼B

(b) geassocieerde deelnemingen, zoals gedefinieerd in ►M32 IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* ◄; en

(c) joint ventures, zoals gedefinieerd in ►M32 IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* ◄.

Voor de bijzondere waardevermindering van andere financiële activa wordt verwezen naar IAS 39.

▼M33

5 Deze standaard is niet van toepassing op financiële activa die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 vallen, noch op tegen reële waarde gewaardeerde vastgoedbeleggingen die binnen het toepassingsgebied van IAS 40 vallen en evenmin op met een agrarische activiteit verband houdende biologische activa die worden gewaardeerd tegen reële waarde minus verkoopkosten en die binnen het toepassingsgebied van IAS 41 vallen. Deze standaard is echter van toepassing op activa die tegen geherwaardeerde waarde (dat wil zeggen de reële waarde op de herwaarderingsdatum minus enige latere cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingsverliezen) worden geboekt in overeenstemming met andere IFRSs, zoals de herwaarderingsmodellen in IAS 16 *Materiële vaste activa* en IAS 38 *Immateriële vaste activa*. Het enige verschil tussen de reële waarde van een actief en zijn reële waarde minus vervreemdingskosten zijn de directe marginale kosten voor de vervreemding van het actief.

(a) (i) Als de vervreemdingskosten verwaarloosbaar zijn, ligt de realiseerbare waarde van het geherwaardeerde actief per definitie in de buurt van of boven zijn geherwaardeerde waarde. In dit geval is het na toepassing van de herwaarderingsvereisten onwaarschijnlijk dat het geherwaardeerde actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, en hoeft de realiseerbare waarde niet te worden geschat.

(ii) [verwijderd]

(b) [verwijderd]

(c) Als de vervreemdingskosten niet verwaarloosbaar zijn, ligt de reële waarde minus vervreemdingskosten van het geherwaardeerde actief per definitie onder zijn reële waarde. Daarom zal het geherwaardeerde actief een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan als zijn bedrijfswaarde onder zijn geherwaardeerde waarde ligt. In dit geval moet een entiteit, na toepassing van de herwaarderingsvereisten, deze standaard toepassen om vast te stellen of het actief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

▼B

DEFINITIES

▼M33

6 **De volgende termen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenissen:**

[verwijderd]

(a) [verwijderd]

(b) [verwijderd]

(c) [verwijderd]

▼M12

_____

▼B

De *boekwaarde* is het bedrag waarvoor een actief opgenomen wordt na aftrek van eventuele daarop geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Een *kasstroomgenererende eenheid* is de kleinste identificeerbare groep activa die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa of groepen van activa.

Algemene bedrijfsactiva zijn activa, met uitzondering van goodwill, die bijdragen tot de toekomstige kasstromen van zowel de te beoordelen kasstroomgenererende eenheid als andere kasstroomgenererende eenheden.

Kosten van vervreemding zijn marginale kosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de vervreemding van een actief of van een kasstroomgenererende eenheid, met uitzondering van financieringskosten en lasten uit hoofde van winstbelastingen.

Het *af te schrijven bedrag* is de kostprijs van een actief, of een ander bedrag dat in de jaarrekening de kostprijs vervangt, verminderd met zijn restwaarde.

Afschrijving is de systematische toerekening van het af te schrijven bedrag van een actief over zijn gebruiksduur ([1]).

▼M33

***Reële waarde* is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)**

▼B

Een *bijzonder waardeverminderingsverlies* is het bedrag waarmee de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid zijn realiseerbare waarde overschrijdt.

De *realiseerbare waarde* van een actief of een kasstroomgenererende eenheid is de hoogste waarde van de ►M33 reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ en zijn bedrijfswaarde.

De *gebruiksduur* is:

(a) de periode waarin de entiteit het actief verwacht te gebruiken; dan wel

(b) het aantal productie- of vergelijkbare eenheden dat de entiteit van het actief verwacht te verkrijgen.

([1]) Voor een immaterieel actief wordt doorgaans de term „amortisatie” in plaats van „afschrijving” gebruikt. Beide termen hebben dezelfde betekenis.

▼B

De *bedrijfswaarde* is de contante waarde van de kasstromen die verwacht worden voort te komen uit een actief of een kasstroomgenererende eenheid.

IDENTIFICATIE VAN EEN ACTIEF DAT MOGELIJK EEN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING HEEFT ONDERGAAN

7 In alinea's 8 tot en met 17 wordt uiteengezet wanneer de realiseerbare waarde moet worden bepaald. Deze vereisten hanteren het begrip „een actief", maar zijn zowel van toepassing op een afzonderlijk actief als op een kasstroomgenererende eenheid. De rest van deze standaard is als volgt samengesteld:

(a) in alinea's 18 tot en met 57 worden de vereisten voor de waardering van de realiseerbare waarde uiteengezet. Deze vereisten hanteren ook het begrip „een actief", maar zijn zowel van toepassing op een afzonderlijk actief als op een kasstroomgenererende eenheid;

(b) in alinea's 58 tot en met 108 worden de vereisten voor de opname en waardering van bijzondere waardeverminderingsverliezen uiteengezet. De opname en waardering van bijzondere waardeverminderingsverliezen voor individuele activa die geen goodwill zijn, worden behandeld in alinea's 58 tot en met 64. In alinea's 65 tot en met 108 worden de opname en waardering van bijzondere waardeverminderingsverliezen voor kasstroomgenererende eenheden en goodwill behandeld;

(c) in alinea's 109 tot en met 116 worden de vereisten uiteengezet voor de terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies dat in voorgaande perioden is opgenomen voor een actief of een kasstroomgenererende eenheid. Deze vereisten hanteren opnieuw het begrip „een actief", maar zijn zowel van toepassing op een afzonderlijk actief als op een kasstroomgenererende eenheid. Aanvullende vereisten voor een individueel actief zijn uiteengezet in alinea's 117 tot en met 121, voor een kasstroomgenererende eenheid in alinea's 122 en 123 en voor goodwill in alinea's 124 en 125;

(d) in alinea's 126 tot en met 133 wordt vermeld welke informatie verschaft moet worden over bijzondere waardeverminderingsverliezen en terugnemingen van bijzondere waardeverminderingsverliezen voor activa en kasstroomgenererende eenheden. Alinea's 134 tot en met 137 vermelden aanvullende vereisten inzake informatieverschaffing voor kasstroomgenererende eenheden waaraan goodwill of immateriële activa met onbeperkte gebruiksduur zijn toegerekend om te onderzoeken of er sprake is van bijzondere waardevermindering.

8 Een actief is aan een bijzondere waardevermindering onderhevig indien zijn boekwaarde groter is dan zijn realiseerbare waarde. In alinea's 12 tot en met 14 worden enkele indicaties beschreven die wijzen op een mogelijk bijzonder waardeverminderingsverlies. Als een van deze indicaties zich voordoet, is een entiteit verplicht om een formele schatting van de realiseerbare waarde te maken. Deze standaard vereist niet dat een entiteit een formele schatting van de realiseerbare waarde maakt indien er geen aanwijzingen bestaan die duiden op een bijzonder waardeverminderingsverlies, behalve wanneer hetgeen vermeld is in alinea 10 van toepassing is.

9 Een entiteit moet op ►**M5** het einde van elke verslagperiode ◄ beoordelen of er een indicatie is die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering van een actief. Indien een dergelijke indicatie bestaat, moet de entiteit de realiseerbare waarde van het actief schatten.

▼B

10 Ongeacht of er aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering bestaan, moet een entiteit ook:

(a) jaarlijks onderzoeken of een immaterieel actief met een onbeperkte gebruiksduur of een immaterieel actief dat nog niet gebruiksklaar is een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, door zijn boekwaarde te vergelijken met zijn realiseerbare waarde. Dit onderzoek op bijzondere waardevermindering kan op elk willekeurig ogenblik in de jaarperiode worden uitgevoerd, onder voorwaarde dat het onderzoek elk jaar op hetzelfde tijdstip wordt uitgevoerd. Verschillende immateriële activa kunnen op verschillende tijdstippen worden onderzocht op bijzondere waardevermindering. Indien echter de eerste opname van een dergelijk immaterieel actief tijdens de lopende jaarperiode heeft plaatsgevonden, moet vóór het einde van de lopende verslagperiode onderzocht worden of het immaterieel actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan;

(b) jaarlijks onderzoeken of goodwill die in het kader van een bedrijfscombinatie is verworven een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, overeenkomstig alinea's 80 tot en met 99.

11 Over het vermogen van een immaterieel actief om zodanige toekomstige economische voordelen te genereren dat de boekwaarde gerealiseerd kan worden, bestaat doorgaans meer onzekerheid wanneer het actief niet gebruiksklaar is dan wanneer dit wel het geval is. Daarom vereist deze standaard dat een entiteit ten minste jaarlijks de boekwaarde van een immaterieel actief dat nog niet gebruiksklaar is toetst op bijzondere waardevermindering.

▼M33

12 **Bij de beoordeling of er aanwijzingen zijn dat een actief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, moet een entiteit ten minste de volgende aanwijzingen in aanmerking nemen:**

Externe informatiebronnen

(a) **er zijn waarneembare aanwijzingen dat de ~~marktwaarde~~ van het actief gedurende de periode veel meer is gedaald dan te verwachten zou zijn als gevolg van het verstrijken van de tijd of als gevolg van normaal gebruik.**

▼B

(b) belangrijke veranderingen met een nadelig effect op de entiteit hebben zich gedurende de verslagperiode voorgedaan of zullen zich in de nabije toekomst voordoen in de markt, de technologische, economische of juridische omgeving waarin de entiteit actief is dan wel in de markt waaraan een actief dienstbaar is;

(c) marktrentevoeten of andere marktpercentages voor het rendement van beleggingen zijn gedurende de verslagperiode gestegen en zullen waarschijnlijk invloed hebben op de disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de berekening van de bedrijfswaarde van een actief, en de realiseerbare waarde van het actief materieel verlagen;

(d) de boekwaarde van de nettoactiva van de entiteit is hoger dan haar marktkapitalisatie.

Interne informatiebronnen

(e) er zijn duidelijke aanwijzingen van economische veroudering van of fysieke schade aan een actief;

▼B

(f) belangrijke veranderingen met een nadelig effect op de entiteit hebben zich in de verslagperiode voorgedaan of zullen zich naar verwachting in de nabije toekomst voordoen, in de mate waarin of de manier waarop een actief wordt gebruikt of naar verwachting zal worden gebruikt. Deze veranderingen zijn onder meer het niet langer gebruiken van een actief, plannen om de bedrijfsactiviteit waartoe een actief behoort te beëindigen of te reorganiseren, plannen om een actief te vervreemden op een eerdere datum dan verwacht en het herbeoordelen van de gebruiksduur van een actief als beperkt eerder dan als onbeperkt ([1]);

(g) uit interne rapportering blijkt duidelijk dat de economische prestaties van een actief beduidend minder zijn of zullen zijn dan verwacht.

▼M7

Dividend van een dochteronderneming, een ►M32 joint venture ◄ of een geassocieerde deelneming

(h) voor een investering in een dochteronderneming, een ►M32 joint venture ◄ of een geassocieerde deelneming neemt de investeerder een dividend van de investering op en zijn er duidelijke aanwijzingen dat:

(i) de boekwaarde van de investering in de enkelvoudige jaarrekening groter is dan de boekwaarden in de geconsolideerde jaarrekening van de nettoactiva, inclusief gerelateerde goodwill, van de deelneming; of

(ii) het dividend groter is dan de totale gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van de dochteronderneming, de ►M32 joint venture ◄ of de geassocieerde deelneming in de periode waarin het dividend betaalbaar is gesteld.

▼B

13 De lijst in alinea 12 is niet uitputtend. Een entiteit kan andere indicaties in aanmerking nemen die wijzen op een mogelijke bijzondere waardevermindering van een actief. Ook in dit geval moet de entiteit de realiseerbare waarde van het actief bepalen. In geval van goodwill moet de entiteit onderzoeken of er sprake is van een bijzondere waardevermindering overeenkomstig alinea's 80 tot en met 99.

14 Bewijzen uit interne rapportering die wijzen op een mogelijke bijzondere waardevermindering van een actief, zijn onder meer het bestaan van:

(a) kasstromen voor de verwerving van het actief, of de verdere behoeften aan kasstromen voor de werking of het onderhoud ervan, die aanzienlijk hoger liggen dan aanvankelijk begroot;

(b) werkelijke nettokasstromen of exploitatiewinst of -verlies uit het actief die beduidend slechter zijn dan gebudgetteerd;

(c) een aanzienlijke afname in de gebudgetteerde nettokasstromen of exploitatiewinst, of een aanzienlijke toename in het gebudgetteerde verlies uit het actief; dan wel

(d) exploitatieverliezen of de uitstroom van nettokasmiddelen voor het actief wanneer de bedragen voor de lopende verslagperiode worden opgeteld bij de gebudgetteerde bedragen voor de toekomst.

([1]) Zodra een actief voldoet aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of is opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop), is het actief uitgesloten van het toepassingsgebied van deze standaard en wordt het verwerkt in overeenstemming met IFRS 5 Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten.

▼B

15 Zoals vermeld in alinea 10 vereist deze standaard dat ten minste één keer per jaar een immaterieel actief met een onbeperkte gebruiksduur of dat nog niet gebruiksklaar is, en goodwill getest worden op bijzondere waardevermindering. Behalve indien de vereisten in alinea 10 van toepassing zijn, moet bij de vraag of het noodzakelijk is de realiseerbare waarde van een actief te schatten het begrip materialiteit in aanmerking worden genomen. Als vorige berekeningen bijvoorbeeld aantonen dat de realiseerbare waarde van een actief aanzienlijk hoger ligt dan zijn boekwaarde, hoeft de entiteit de realiseerbare waarde van het actief niet opnieuw te schatten als er inmiddels geen gebeurtenissen hebben plaatsgevonden die dat verschil zouden wegnemen. Ook kan uit een vorige analyse blijken dat de realiseerbare waarde van een actief niet gevoelig is voor één of meer indicaties die in alinea 12 zijn opgesomd.

16 Ter illustratie van alinea 15, als de marktrente of andere marktpercentages voor het rendement van beleggingen tijdens de verslagperiode zijn gestegen, hoeft een entiteit in de volgende gevallen geen formele schatting te maken van de realiseerbare waarde van een actief:

(a) als het onwaarschijnlijk is dat de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de bedrijfswaarde van het actief te berekenen, invloed zal ondervinden van de stijging in deze marktpercentages. Stijgingen van de kortetermijnrente hebben bijvoorbeeld mogelijk geen materieel effect op de disconteringsvoet die wordt gehanteerd voor een actief met een lange resterende gebruiksduur;

(b) als het waarschijnlijk is dat de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de bedrijfswaarde van het actief te berekenen, invloed zal ondervinden van de stijging in deze marktpercentages, maar een voorgaande gevoeligheidsanalyse van de realiseerbare waarde aantoont dat:

(i) het onwaarschijnlijk is dat de realiseerbare waarde materieel zal afnemen omdat het ook waarschijnlijk is dat de toekomstige kasstromen zullen toenemen (bijvoorbeeld in sommige gevallen kan een entiteit in staat zijn om aan te tonen dat zij haar opbrengsten aanpast om eventuele rentestijgingen te compenseren); dan wel

(ii) het onwaarschijnlijk is dat de daling van de realiseerbare waarde zal leiden tot een materieel bijzonder waardeverminderingsverlies.

17 Als er een indicatie is dat een actief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, kan dit erop wijzen dat de resterende gebruiksduur, de afschrijvingsmethode of de restwaarde voor het actief moet worden beoordeeld en aangepast in overeenstemming met de standaard die op het actief van toepassing is, zelfs indien er voor het actief geen bijzonder waardeverminderingsverlies is opgenomen.

WAARDERING VAN DE REALISEERBARE WAARDE

18 In deze standaard wordt realiseerbare waarde gedefinieerd als de hoogste waarde van enerzijds de ►M33 reële waarde minus de vervreemdingskosten ◄ en anderzijds de bedrijfswaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid. In alinea's 19 tot en met 57 zijn de vereisten uiteengezet voor de waardering van de realiseerbare waarde. Deze vereisten hanteren het begrip „een actief", maar zijn zowel van toepassing op een afzonderlijk actief als op een kasstroomgenererende eenheid.

19 ►C2 Het is niet altijd noodzakelijk om zowel de ►M33 reële waarde verminderd met de vervreemdingskosten ◄ als de bedrijfswaarde van een actief te bepalen. Als één van deze waarden de boekwaarde van het actief overschrijdt, heeft het actief geen bijzondere waardevermindering ondergaan en is het bijgevolg niet nodig om de andere waarde te schatten. ◄

▼M33

20 Het kan mogelijk zijn om de reële waarde minus vervreemdingskosten te bepalen, zelfs als er geen op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek actief is. Soms zal het echter niet mogelijk zijn om de reële waarde minus vervreemdingskosten te bepalen bij gebrek aan een basis voor een betrouwbare schatting van de prijs waartegen een regelmatige transactie om het actief te verkopen zou plaatsvinden tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden. In dit geval mag de entiteit de bedrijfswaarde van het actief gebruiken als zijn realiseerbare waarde.

▼B

21 Als er geen redenen zijn om aan te nemen dat de bedrijfswaarde van een actief zijn ►M33 reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ materieel overschrijdt, mag de ►M33 reële waarde minus de vervreemdingskosten ◄ van het actief worden gebruikt als zijn realiseerbare waarde. Dit zal vaak het geval zijn voor activa die worden gehouden met het oog op vervreemding. De reden hiervoor is dat de bedrijfswaarde van een actief dat gehouden wordt voor vervreemding hoofdzakelijk zal bestaan uit de nettoverkoopopbrengsten, aangezien de toekomstige kasstromen uit het voortgezette gebruik van het actief tot zijn vervreemding waarschijnlijk verwaarloosbaar zullen zijn.

22 De realiseerbare waarde wordt bepaald voor een afzonderlijk actief, tenzij het actief geen instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van die van andere activa of groepen activa. Indien dit het geval is, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort (zie alinea's 65 tot en met 103), tenzij:

(a) de ►M33 reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ van het actief hoger is dan zijn boekwaarde; dan wel

▼M33

(b) de bedrijfswaarde van het actief kan worden geschat op een bedrag dat dichtbij zijn reële waarde minus vervreemdingskosten ligt en het mogelijk is om de reële waarde minus vervreemdingskosten te bepalen.

▼B

23 In sommige gevallen kunnen schattingen, gemiddelden en verkorte berekeningen een redelijke benadering vormen van de gedetailleerde berekeningen die in deze standaard worden geïllustreerd voor de bepaling van de ►M33 reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ of de bedrijfswaarde.

Waardering van de realiseerbare waarde van een immaterieel actief met een onbeperkte gebruiksduur

24 Alinea 10 vereist dat een immaterieel actief met een onbeperkte gebruiksduur jaarlijks moet worden getest op een bijzondere waardevermindering door zijn boekwaarde met zijn realiseerbare waarde te vergelijken, ongeacht of er eventueel aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering bestaan. De recentste gedetailleerde berekening van de realiseerbare waarde van een dergelijk actief die in een voorgaande verslagperiode gemaakt is, mag voor het actief dat op bijzondere waardevermindering wordt onderzocht in de lopende verslagperiode worden gebruikt, op voorwaarde dat aan alle onderstaande criteria wordt voldaan:

(a) indien het immaterieel actief geen instromen van kasmiddelen genereert uit voortgezet gebruik die in ruime mate onafhankelijk zijn van deze andere activa of groepen activa en het actief bijgevolg, als onderdeel van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het behoort, getest wordt op bijzondere waardevermindering, zijn de activa en verplichtingen waaruit deze eenheid is samengesteld sinds de laatst gemaakte berekening van de realiseerbare waarde niet in belangrijke mate gewijzigd;

▼B

(b) de recentste berekening van de realiseerbare waarde resulteerde in een bedrag dat de boekwaarde van het actief met een substantiële marge overschreed; en

(c) wanneer op basis van een analyse van gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan en omstandigheden die zijn gewijzigd sinds de recentste berekening van de realiseerbare waarde, het onwaarschijnlijk is dat een actuele berekening van de realiseerbare waarde geringer uitvalt dan de boekwaarde van het actief.

▼M33

Reële waarde minus vervreemdingskosten

_____

▼B

►M33 28 Bij de bepaling van de reële waarde minus vervreemdingskosten worden de vervreemdingskosten in mindering gebracht, behalve die welke als verplichtingen zijn opgenomen. ◄ Voorbeelden van dergelijke kosten zijn juridische kosten, zegelrechten en soortgelijke belastingen op transacties, de kosten voor de verwijdering van het actief en de directe marginale kosten om het actief verkoopklaar te maken. Anderzijds zijn ontslagvergoedingen (zoals gedefinieerd in IAS 19) en kosten in verband met de inperking of reorganisatie van een bedrijf na de vervreemding van een actief geen directe marginale kosten die aan de vervreemding van het actief zijn toe te rekenen.

29 Soms is bij de vervreemding van een actief de koper genoodzaakt een verplichting over te nemen, en is slechts één ►M33 reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ beschikbaar voor zowel het actief als de verplichting. In alinea 78 wordt verklaard hoe dergelijke gevallen moeten worden behandeld.

Bedrijfswaarde

30 De volgende elementen moeten worden weergegeven in de berekening van de bedrijfswaarde van een actief:

(a) een schatting van de toekomstige kasstromen die de entiteit uit het actief verwacht te verkrijgen;

(b) verwachtingen met betrekking tot mogelijke wijzigingen in het bedrag of de tijdsbepaling van dergelijke toekomstige kasstromen;

(c) de tijdwaarde van geld, voorgesteld door de actuele risicovrije marktrentevoet;

(d) de prijs voor de aan het actief inherente onzekerheid; en

(e) andere factoren, zoals de afwezigheid van liquiditeit, die marktdeelnemers zouden opnemen in de waardering van toekomstige kasstromen die de entiteit uit het actief verwacht te verkrijgen.

31 Voor het schatten van de bedrijfswaarde van een actief moeten de volgende stappen worden doorlopen:

(a) een schatting van de toekomstige instroom en uitstroom van kasmiddelen afkomstig uit het voortgezette gebruik van het actief en zijn uiteindelijke vervreemding; en

(b) de toepassing van de geëigende disconteringsvoet op deze toekomstige kasstromen.

▼B

32 De in alinea's 30(b), (d) en (e) bepaalde elementen kunnen worden weergegeven als aanpassingen op toekomstige kasstromen of als aanpassingen op de disconteringsvoet. Ongeacht de methode die de entiteit hanteert om de verwachtingen aangaande mogelijke wijzigingen in het bedrag of de tijdsbepaling van toekomstige kasstromen weer te geven, moet het resultaat de verwachte contante waarde van de toekomstige kasstromen weerspiegelen, dat wil zeggen het gewogen gemiddelde van alle mogelijke resultaten. Bijlage A verstrekt aanvullende leidraden voor de wijze waarop contantewaardetechnieken moeten worden toegepast bij de waardering van de bedrijfswaarde van een actief.

Grondslag voor schattingen van toekomstige kasstromen

33 Voor de waardering van de bedrijfswaarde moet een entiteit:

(a) kasstroomprognoses baseren op redelijke en gefundeerde veronderstellingen die de beste inschatting door het management vertegenwoordigen van de economische omstandigheden die gedurende de resterende gebruiksduur van het actief zullen bestaan. Er moet meer belang worden gehecht aan externe bewijzen.

(b) kasstroomprognoses baseren op de recentste, door het management goedgekeurde financiële budgetten en voorspellingen. Zij moet echter eventuele toekomstige instromen of uitstromen van kasmiddelen die naar verwachting zullen voortvloeien uit toekomstige reorganisaties of uit de verbetering of verhoging van de prestatie van een actief uitsluiten. Prognoses op basis van deze budgetten/voorspellingen moeten maximaal vijf jaar beslaan, tenzij een langere periode gerechtvaardigd kan worden.

(c) kasstroomprognoses schatten na de periode die door de recentste budgetten/voorspellingen worden gedekt, door de op de budgetten/voorspellingen gebaseerde prognoses te extrapoleren en daarbij voor de volgende jaren een stabiel of afnemend groeipercentage te hanteren, tenzij een groeipercentage gerechtvaardigd kan worden. Dit groeipercentage mag niet hoger liggen dan het gemiddelde groeipercentage op lange termijn voor de producten, de sectoren, het land of de landen waarin de entiteit actief is, of voor de markt waarin het actief wordt gebruikt, tenzij een hoger percentage gerechtvaardigd kan worden.

34 Het management beoordeelt de redelijkheid van de veronderstellingen waarop de actuele kasstroomprognoses zijn gebaseerd, door de oorzaken van de verschillen tussen kasstroomprognoses uit het verleden en de actuele kasstromen te onderzoeken. Het management moet ervoor zorgen dat de veronderstellingen waarop haar huidige kasstroomprognoses zijn gebaseerd consistent zijn met de feitelijke resultaten uit het verleden, op voorwaarde dat dit gepast is op grond van latere gebeurtenissen of omstandigheden die zich niet hebben voorgedaan op het moment waarop die feitelijke kasstromen gegenereerd zijn.

35 Gedetailleerde, expliciete en betrouwbare financiële budgetten/voorspellingen van toekomstige kasstromen over perioden van meer dan vijf jaar, zijn doorgaans niet beschikbaar. Om die reden worden de schattingen van het management voor de toekomstige kasstromen gebaseerd op de recentste budgetten/voorspellingen, met een maximum van vijf jaar. Het management kan kasstroomprognoses gebruiken die gebaseerd zijn op financiële budgetten/voorspellingen over een periode van meer dan vijf jaar als het management ervan overtuigd is dat deze prognoses betrouwbaar zijn en het kan aantonen dat het in staat is, op basis van ervaringen uit het verleden, om op nauwkeurige wijze kasstromen te voorspellen voor die langere periode.

▼B

36 Kasstroomprognoses tot het einde van de gebruiksduur van een actief worden gedaan door de kasstroomprognoses op basis van de financiële budgetten/voorspellingen te extrapoleren aan de hand van een groeipercentage voor de volgende jaren. Dit percentage is stabiel of neemt af, tenzij een stijging van het percentage aansluit bij objectieve informatie over patronen over de levensduur van een product of sector. Waar dat gepast is, is het groeipercentage nul of negatief.

37 Wanneer de omstandigheden gunstig zijn, is het waarschijnlijk dat er concurrenten actief worden en de groei beperken. Bijgevolg is het voor entiteiten moeilijk om het gemiddelde historische groeipercentage op lange termijn (ca. twintig jaar) te overtreffen voor de producten, de sectoren, het land of de landen waarin de entiteit actief is of voor de markt waarin het actief wordt gebruikt.

38 In haar gebruik van informatie uit financiële budgetten/voorspellingen gaat de entiteit na of de informatie redelijke en gefundeerde veronderstellingen weerspiegelt en de beste schatting van het management vertegenwoordigt in verband met de economische omstandigheden die gedurende de resterende gebruiksduur van het actief zullen bestaan.

Samenstelling van schattingen van toekomstige kasstromen

39 Schattingen van toekomstige kasstromen moeten het volgende omvatten:

(a) prognoses van de instroom van kasmiddelen uit het voortgezette gebruik van het actief;

(b) prognoses van de uitstroom van kasmiddelen die onvermijdelijk moeten plaatsvinden om de instroom van kasmiddelen uit het voortgezette gebruik van het actief te genereren (met inbegrip van de uitstroom van kasmiddelen om het actief voor te bereiden op zijn gebruik) en direct aan het actief kunnen worden toegeschreven of op redelijke en consistente basis aan het actief kunnen worden toegerekend; en

(c) de eventuele te ontvangen (of te betalen) nettokasstromen voor de vervreemding van het actief aan het eind van zijn gebruiksduur.

40 Schattingen van toekomstige kasstromen en de disconteringsvoet weerspiegelen consistente veronderstellingen over prijsstijgingen toe te schrijven aan algemene inflatie. Als het effect van prijsstijgingen toe te schrijven aan algemene inflatie is vervat in de disconteringsvoet, worden toekomstige kasstromen bijgevolg in nominale termen geschat. Als het effect van prijsstijgingen toe te schrijven aan algemene inflatie niet in de disconteringsvoet is vervat, worden de toekomstige kasstromen in reële termen geschat (maar omvatten ze wel toekomstige specifieke prijsstijgingen of -dalingen).

41 Prognoses van de uitstroom van kasmiddelen omvatten de dagelijkse onderhoudskosten van het actief alsook de toekomstige overheadkosten die direct aan het gebruik van het actief kunnen worden toegeschreven of die op een redelijke en consistente basis aan het gebruik van het actief kunnen worden toegerekend.

42 Indien de boekwaarde van een actief nog niet alle uitstromen van kasmiddelen omvat die moeten plaatsvinden vóór het actief klaar is voor gebruik of verkoop, omvat de schatting van de toekomstige uitstroom van kasmiddelen een schatting van enige verdere uitstroom van kasmiddelen die naar verwachting zal plaatsvinden vóór het actief klaar is voor gebruik of verkoop. Dit is bijvoorbeeld het geval voor een gebouw in aanbouw of voor een ontwikkelingsproject dat nog niet is voltooid.

▼B

43 Om dubbeltelling te vermijden, omvatten schattingen van toekomstige kasstromen geen:

(a) instroom van kasmiddelen uit activa die een instroom van kasmiddelen genereren die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen uit het te beoordelen actief (bijvoorbeeld financiële activa, zoals vorderingen); en

(b) uitstroom van kasmiddelen die verband houdt met posten die als verplichtingen zijn opgenomen (bijvoorbeeld schulden, pensioenen of voorzieningen).

44 Toekomstige kasstromen moeten worden geschat voor het actief in zijn huidige toestand. Schattingen van toekomstige kasstromen mogen geen geschatte toekomstige instroom of uitstroom van kasmiddelen omvatten die naar verwachting zullen voortvloeien uit:

(a) een toekomstige reorganisatie waartoe een entiteit zich nog niet heeft verbonden; dan wel

(b) prestatieverbetering of -verhoging van het actief.

45 Aangezien toekomstige kasstromen worden geschat voor het actief in zijn huidige toestand, weerspiegelt de bedrijfswaarde niet:

(a) de toekomstige uitstroom van kasmiddelen of gerelateerde kostenbesparingen (bijvoorbeeld verlagingen van de personeelskosten) of voordelen die naar verwachting zullen voortvloeien uit een toekomstige reorganisatie waartoe een entiteit zich nog niet heeft verbonden; dan wel

(b) de toekomstige uitstroom van kasmiddelen die de prestatie van het actief zal verbeteren of verhogen of de gerelateerde instroom van kasmiddelen die naar verwachting zal voortvloeien uit een dergelijke uitstroom van kasmiddelen.

46 Een reorganisatie is een programma dat door het management wordt gepland en waarover het management de zeggenschap heeft, en dat leidt tot materiële wijzigingen in het toepassingsgebied van de activiteiten van een entiteit of in de manier waarop de bedrijfsvoering geschiedt. IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* omvat leidraden die verduidelijken wanneer een entiteit zich tot een reorganisatie verbindt.

47 Als een entiteit zich tot een reorganisatie verbindt, is het waarschijnlijk dat bepaalde activa door deze reorganisatie zullen worden beïnvloed. Wanneer de entiteit zich eenmaal tot de reorganisatie heeft verbonden:

(a) weerspiegelen haar schattingen van de toekomstige instroom en uitstroom van kasmiddelen voor de bepaling van de bedrijfswaarde de kostenbesparingen en andere voordelen uit de reorganisatie (op basis van de recentste financiële budgetten/voorspellingen die door het management zijn goedgekeurd); en

(b) worden haar schattingen van de toekomstige uitstroom van kasmiddelen voor de reorganisatie opgenomen in een voorziening voor reorganisatie, overeenkomstig IAS 37.

In voorbeeld 5 wordt het effect van een toekomstige reorganisatie op de berekening van de bedrijfswaarde geïllustreerd.

48 Tot op het moment dat een uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt die de prestatie van een actief bevordert of verbetert, omvatten schattingen van toekomstige kasstromen niet de geschatte toekomstige instroom van kasmiddelen die naar verwachting zal voortvloeien uit de aan de uitstroom van kasmiddelen gerelateerde toename van economische voordelen (zie voorbeeld 6).

▼B

49 Schattingen van toekomstige kasstromen omvatten de toekomstige uitstroom van kasmiddelen die nodig is om het peil van de economische voordelen die naar verwachting zullen voortvloeien uit de actuele staat van het actief te handhaven. Als een kasstroomgenererende eenheid bestaat uit activa met een verschillende geschatte gebruiksduur die alle essentieel zijn voor de voortzetting van de activiteiten van de eenheid, wordt de vervanging van activa die een kortere gebruiksduur hebben geacht deel uit te maken van de dagelijkse onderhoudskosten van de eenheid bij de schatting van haar toekomstige kasstromen. Als een enkel actief bestaat uit elementen met een verschillende geschatte gebruiksduur, wordt de vervanging van de elementen die een kortere gebruiksduur hebben eveneens geacht deel uit te maken van de dagelijkse onderhoudskosten van het actief bij de schatting van de toekomstige kasstromen die door het actief zullen worden gegenereerd.

50 Schattingen van toekomstige kasstromen mogen niet omvatten:

(a) de instroom of uitstroom van kasmiddelen uit financieringsactiviteiten; dan wel

(b) de ontvangsten of betalingen uit hoofde van winstbelastingen.

51 Geschatte toekomstige kasstromen weerspiegelen veronderstellingen die consistent zijn met de manier waarop de disconteringsvoet wordt bepaald. Anders wordt het effect van bepaalde veronderstellingen dubbel gerekend of niet meegerekend. Aangezien rekening wordt gehouden met de tijdwaarde van geld door de geschatte toekomstige kasstromen te disconteren, omvatten deze kasstromen geen instroom of uitstroom van kasmiddelen uit financieringsactiviteiten. Evenzo worden toekomstige kasstromen geschat vóór belastingen, aangezien de disconteringsvoet vóór belastingen wordt bepaald.

52 De schatting van nettokasstromen die moeten worden ontvangen (of moeten worden betaald) voor de vervreemding van een actief aan het eind van zijn gebruiksduur, moet het bedrag zijn dat een entiteit verwacht te verkrijgen uit de vervreemding van het actief in een zakelijke, objectieve transactie tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn, na aftrek van de geschatte kosten van de vervreemding.

53 De schatting van de nettokasstromen die moeten worden ontvangen (of moeten worden betaald) voor de vervreemding van een actief aan het eind van zijn gebruiksduur wordt op een vergelijkbare manier bepaald als de ►**M33** reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ van het actief, behalve dat bij de schatting van die nettokasstromen:

(a) een entiteit prijzen hanteert die op de datum van de schatting prevaleren voor soortgelijke activa die het einde van hun gebruiksduur hebben bereikt en die werden gebruikt in omstandigheden die vergelijkbaar zijn met die waarin het actief zal worden gebruikt;

(b) de entiteit deze prijzen aanpast om rekening te houden met het effect van zowel toekomstige prijsstijgingen te wijten aan de algemene inflatie als specifieke toekomstige prijsstijgingen of -dalingen. Als schattingen van toekomstige kasstromen uit het voortgezette gebruik van het actief en de disconteringsvoet echter geen rekening houden met het effect van de algemene inflatie, wordt dit effect evenmin door de entiteit opgenomen in de schatting van de nettokasstromen bij vervreemding.

▼M33

53A De reële waarde verschilt van de bedrijfswaarde. De reële waarde weerspiegelt de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers bij de waardering van het actief zouden uitgaan. De bedrijfswaarde daarentegen weerspiegelt de gevolgen van factoren die mogelijk specifiek zijn voor de entiteit en mogelijk niet op alle entiteiten van toepassing zijn. De reële waarde weerspiegelt bijvoorbeeld geen van de volgende factoren, voor zover deze niet algemeen beschikbaar zouden zijn voor marktdeelnemers:

(a) de extra waarde verkregen uit de groepering van activa (zoals het creëren van een portefeuille van vastgoedbeleggingen op verschillende locaties);

(b) synergievoordelen tussen het gewaardeerde actief en andere activa;

(c) juridische rechten of juridische beperkingen die alleen gelden voor de huidige eigenaar van het actief; en

(d) belastingvoordelen of -lasten die specifiek zijn voor de huidige eigenaar van het actief.

▼B

Toekomstige kasstromen in vreemde valuta

54 Toekomstige kasstromen worden geschat in de valuta waarin zij zullen worden gegenereerd en vervolgens gedisconteerd aan de hand van een disconteringsvoet die voor die valuta geëigend is. Een entiteit gebruikt bij de omrekening van de contante waarde de precieze wisselkoers die geldt op de datum waarop de bedrijfswaarde wordt berekend.

Disconteringsvoet

55 De disconteringsvoet(en) moet(en) (een) percentage(s) vóór belastingen zijn die de huidige marktbeoordelingen weerspiegelt (weerspiegelen) van:

(a) de tijdwaarde van geld; en

(b) de aan het actief verbonden risico's waarvoor de schattingen van toekomstige kasstromen niet zijn aangepast.

56 Een disconteringsvoet die rekening houdt met de huidige marktbeoordelingen van de tijdwaarde van geld en de specifieke risico's van het actief, is de rendementseis die beleggers zouden stellen indien zij een belegging kozen die kasstromen zou genereren die qua bedrag, tijdstip en risicoprofiel vergelijkbaar zijn met de kasstromen die de entiteit uit het actief verwacht te verkrijgen. Deze disconteringsvoet wordt geschat op basis van het percentage dat wordt gebruikt in actuele markttransacties voor vergelijkbare activa of op basis van de gewogen gemiddelde vermogenskosten van een beursgenoteerde entiteit die een enkel actief heeft (of een portefeuille van activa), in termen van capaciteit en risico's vergelijkbaar met het te beoordelen actief. De disconteringsvoet(en) die gebruikt wordt (worden) bij de waardering van de bedrijfswaarde van een actief mag (mogen) geen rekening houden met risico's waarmee al rekening is gehouden in schattingen van toekomstige kasstromen. Anders wordt het effect van bepaalde veronderstellingen dubbel gerekend.

▼B

57 Als de markt geen specifieke disconteringsvoet voor het actief kent, gebruikt de entiteit alternatieve methoden om de disconteringsvoet te schatten. Bijlage A verschaft aanvullende leidraden om de disconteringsvoet in dergelijke omstandigheden te schatten.

OPNAME EN WAARDERING VAN EEN BIJZONDER WAARDEVERMINDERINGSVERLIES

58 In alinea's 59 tot en met 64 zijn de vereisten beschreven voor de opname en waardering van bijzondere waardeverminderingsverliezen voor een afzonderlijk actief dat geen goodwill is. De opname en waardering van bijzondere waardeverminderingsverliezen voor kasstroomgenererende eenheden en goodwill worden behandeld in alinea's 65 tot en met 108.

59 Als en alleen als de realiseerbare waarde van een actief onder zijn boekwaarde ligt, moet de boekwaarde van het actief tot zijn realiseerbare waarde worden verlaagd. Deze verlaging is een bijzonder waardeverminderingsverlies.

60 Een bijzonder waardeverminderingsverlies moet onmiddellijk in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen, tenzij het actief overeenkomstig een andere standaard tegen de geherwaardeerde waarde wordt geboekt (bijvoorbeeld in overeenstemming met het herwaarderingsmodel in IAS 16). Een bijzonder waardeverminderingsverlies van een geherwaardeerd actief moet in overeenstemming met die andere standaard worden behandeld als een herwaarderingsafname.

▼M5

61 Een bijzonder waardeverminderingsverlies op een niet-geherwaardeerd actief wordt in winst of verlies opgenomen. Een bijzonder waardeverminderingsverlies op een geherwaardeerd actief wordt echter in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen voor zover het bijzonder waardeverminderingsverlies niet groter is dan het bedrag van de herwaarderingsreserve voor datzelfde actief. Een dergelijk bijzonder waardeverminderingsverlies op een geherwaardeerd actief reduceert de herwaarderingsreserve voor dat actief.

▼B

62 Indien het geschatte bedrag van een bijzonder waardeverminderingsverlies groter is dan de boekwaarde van het gerelateerde actief, moet een entiteit een verplichting opnemen als en alleen als dit door een andere standaard wordt voorgeschreven.

63 Na de opname van een bijzonder waardeverminderingsverlies moet de afschrijvingslast voor toekomstige perioden worden aangepast om de aangepaste boekwaarde, verminderd met de eventuele restwaarde, systematisch over de resterende gebruiksduur te spreiden.

64 Als een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt opgenomen, worden daaraan gerelateerde uitgestelde belastingvorderingen of -verplichtingen bepaald in overeenstemming met IAS 12 door de aangepaste boekwaarde van het actief te vergelijken met zijn fiscale boekwaarde (zie voorbeeld 3).

KASSTROOMGENERERENDE EENHEDEN EN GOODWILL

▼M12

65. In alinea's 66 tot en met 108 en in bijlage C worden de vereisten uiteengezet voor de identificatie van de kasstroomgenererende eenheid waartoe een actief behoort en voor de bepaling van de boekwaarde en de opname van bijzondere waardeverminderingsverliezen voor kasstroomgenererende eenheden en goodwill.

▼B

Identificatie van de kasstroomgenererende eenheid waartoe een actief behoort

66 Indien er enige aanwijzing bestaat dat een actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, moet de realiseerbare waarde worden geschat voor het individuele actief. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde van het individuele actief te schatten, moet een entiteit de realiseerbare waarde bepalen van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort (de kasstroomgenererende eenheid van het actief).

67 De realiseerbare waarde van een individueel actief kan niet worden bepaald indien:

(a) de bedrijfswaarde van het actief niet kan worden geschat op een bedrag dat nauw aanleunt bij zijn ►**M33** reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ (bijvoorbeeld als de toekomstige kasstromen uit voortgezet gebruik van het actief niet als verwaarloosbaar kunnen worden beschouwd); en

(b) het actief geen instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk zijn van die van andere activa.

In dergelijke gevallen kan de bedrijfswaarde, en bijgevolg ook de realiseerbare waarde, alleen worden bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid van het actief.

Voorbeeld

Een mijnbouwentiteit beschikt over een private spoorweg ter ondersteuning van haar mijnbouwactiviteiten. De private spoorweg zou alleen tegen schrootwaarde kunnen worden verkocht en genereert geen instroom van kasmiddelen die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen uit de andere activa van de mijn.

Het is niet mogelijk om de realiseerbare waarde van de private spoorweg te schatten, omdat zijn bedrijfswaarde niet kan worden bepaald en waarschijnlijk verschillend is van de schrootwaarde. Bijgevolg schat de entiteit de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid waartoe de private spoorweg behoort, dat wil zeggen de mijn als geheel.

68 Zoals gedefinieerd in alinea 6 is de kasstroomgenererende eenheid van een actief de kleinste groep activa waartoe het actief behoort en die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa of groepen van activa. Voor de identificatie van de kasstroomgenererende eenheid van een actief is oordeelsvorming vereist. Als de realiseerbare waarde van een individueel actief niet kan worden bepaald, identificeert de entiteit de kleinste samenvoeging van activa die een in ruime mate onafhankelijke instroom van kasmiddelen genereert.

Voorbeeld

Een busmaatschappij verleent diensten op grond van een overeenkomst met een gemeente. Deze overeenkomst vereist een minimale dienstverlening op elk van de vijf verschillende routes. De activa die aan elke route kunnen worden toegeschreven en de kasstromen uit elke route kunnen afzonderlijk worden geïdentificeerd. Op een van de routes wordt een aanzienlijk verlies geleden.

▼B

Omdat de entiteit niet de mogelijkheid heeft om een busroute in te perken, is het laagste niveau van de identificeerbare instroom van kasmiddelen die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa of groepen activa, de instroom van kasmiddelen die door de vijf routes samen wordt gegenereerd. De kasstroomgenererende eenheid voor elke route is de busmaatschappij als geheel.

69 De instroom van kasmiddelen verwijst naar de instroom van geldmiddelen en kasequivalenten die worden ontvangen van partijen buiten de entiteit. Bij de bepaling of de instroom van kasmiddelen van een actief (of groep activa) in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa (of groepen van activa), neemt een entiteit verschillende factoren in aanmerking, waaronder de manier waarop het management toeziet op de activiteiten van de entiteit (zoals per productlijn, per bedrijfssegment, per locatie, district of regio) of de manier waarop het management beslissingen neemt over het voortgezette gebruik dan wel de vervreemding van de activa van de entiteit en de continuïteit of afstoting van haar activiteiten. In voorbeeld 1 zijn enkele voorbeelden opgenomen voor de identificatie van een kasstroomgenererende eenheid.

70 Als er voor de productie van een actief of groep activa een actieve markt bestaat, moet dat actief of die groep activa worden geïdentificeerd als een kasstroomgenererende eenheid, zelfs indien de volledige productie of een deel daarvan intern wordt gebruikt. Indien de instroom van kasmiddelen gegenereerd door een actief of een kasstroomgenererende eenheid beïnvloed wordt door interne overdrachtsprijzen, moet een entiteit de beste schattingen van het management voor (de) toekomstige prijs (prijzen) gebruiken die zou(den) kunnen worden verkregen in een zakelijke, objectieve transactie tussen onafhankelijke partijen door een schatting te maken van:

(a) de toekomstige instroom van kasmiddelen die gebruikt wordt om de bedrijfswaarde van het actief of de kasstroomgenererende eenheid te bepalen; en

(b) de toekomstige uitstroom van kasmiddelen die gebruikt wordt om de bedrijfswaarde te bepalen van alle andere activa of kasstroomgenererende eenheden die door de interne overdrachtsprijzen zijn beïnvloed.

71 Zelfs indien een deel van de productie of de volledige productie van een actief of groep activa gebruikt wordt door andere eenheden van de entiteit (bijvoorbeeld halffabrikaten in een productieproces), vormt dit actief of deze groep activa een aparte kasstroomgenererende eenheid als de entiteit de productie op een actieve markt zou kunnen verkopen. De reden hiervoor is dat het actief of de groep activa een instroom van kasmiddelen zou kunnen genereren die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa of groepen van activa. Als er op financiële budgetten/voorspellingen gebaseerde informatie wordt gebruikt die verband houdt met een dergelijke kasstroomgenererende eenheid of met elk ander actief of elke andere kasstroomgenererende eenheid die door interne overdrachtprijzen beïnvloed is, past een entiteit deze informatie aan als de interne overdrachtsprijzen geen weergave zijn van de beste schatting van het management voor toekomstige prijzen die zouden kunnen worden bereikt in een zakelijke, objectieve transactie tussen onafhankelijke partijen.

▼B

72 Kasstroomgenererende eenheden moeten voor elke periode consistent worden geïdentificeerd voor hetzelfde actief of dezelfde soort activa, tenzij een wijziging gerechtvaardigd is.

73 Als een entiteit bepaalt dat een actief behoort tot een andere kasstroomgenererende eenheid dan in voorgaande perioden, of dat de soorten activa die voor de kasstroomgenererende eenheid van het actief zijn samengevoegd zijn gewijzigd, vereist alinea 130 dat informatie over de kasstroomgenererende eenheid wordt vermeld als een bijzonder waardeverminderingsverlies opgenomen of teruggenomen wordt voor de kasstroomgenererende eenheid.

Realiseerbare waarde en boekwaarde van een kasstroomgenererende eenheid

74 De realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid is de hoogste waarde van de ►M33 reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ van de kasstroomgenererende eenheid en zijn bedrijfswaarde. Voor de bepaling van de realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid moeten alle verwijzingen naar „een actief” in alinea's 19 tot en met 57 worden gelezen als verwijzingen naar „een kasstroomgenererende eenheid”.

75 De boekwaarde van een kasstroomgenererende eenheid moet worden bepaald op een basis die consistent is met de wijze waarop de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid wordt bepaald.

76 De boekwaarde van een kasstroomgenererende eenheid:

(a) omvat de boekwaarde van alleen die activa die direct kunnen worden toegeschreven aan de kas-stroomgenererende eenheid of die er op een redelijke en consistente basis aan kunnen worden toegerekend en de toekomstige instroom van kasmiddelen zullen genereren die gebruikt is bij de bepaling van de bedrijfswaarde van de kasstroomgenererende eenheid; en

(b) omvat niet de boekwaarde van enige opgenomen verplichting, tenzij de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid niet kan worden bepaald zonder rekening te houden met deze verplichting.

De reden hiervoor is dat de ►M33 reële waarde minus verminderingskosten ◄ en de bedrijfswaarde van een kas-stroomgenererende eenheid worden bepaald zonder de kasstromen die betrekking hebben op activa die geen deel uitmaken van de kasstroomgenererende eenheid en op verplichtingen die zijn opgenomen (zie alinea's 28 en 43).

77 Wanneer activa voor de beoordeling van de realiseerbare waarde worden samengevoegd, is het belangrijk dat in de kasstroomgenererende eenheid alle activa worden opgenomen die de relevante stroom van kasmiddelen genereren of die worden gebruikt om de relevante stroom van kasmiddelen te genereren. Anders zou de indruk kunnen worden gewekt dat de kasstroomgenererende eenheid volledig realiseerbaar is, terwijl eigenlijk een bijzonder waardeverminderingsverlies heeft plaatsgevonden. Hoewel bepaalde activa bijdragen tot de geschatte toekomstige kasstromen van een kasstroomgenererende eenheid, kunnen ze in sommige gevallen niet op een redelijke en consistente basis worden toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Dit kan het geval zijn voor goodwill of algemene bedrijfsactiva, zoals de activa van het hoofdkantoor. In alinea's 80 tot en met 103 wordt verklaard hoe deze activa moeten worden behandeld wanneer een kasstroomgenererende eenheid op bijzondere waardevermindering wordt getoetst.

▼M33

78 Het kan nodig zijn sommige opgenomen verplichtingen in aanmerking te nemen om de realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid te bepalen. Dit kan gebeuren als bij de vervreemding van een kasstroomgenererende eenheid de koper verplicht zou zijn om de verplichting over te nemen. In dit geval is de reële waarde minus vervreemdingskosten (of de geschatte kasstroom uit de uiteindelijke vervreemding) van de kasstroomgenererende eenheid de prijs om de activa van de kasstroomgenererende eenheid en de verplichting samen te verkopen, verminderd met de vervreemdingskosten. Om een zinvolle vergelijking te kunnen maken tussen de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid en haar realiseerbare waarde, wordt de boekwaarde van de verplichting in mindering gebracht bij de bepaling van zowel de bedrijfswaarde als de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid.

▼B

Voorbeeld

Een mijnbouwonderneming is actief in een land waar de wetgeving vereist dat de eigenaar van de mijn het terrein na afloop van de ontginningsactiviteiten in zijn oorspronkelijke staat herstelt. De kosten voor het herstel van de omgeving omvatten de vervanging van de deklaag, die moet worden verwijderd vóór de aanvang van de ontginning. Op het moment dat de deklaag werd verwijderd, is een voorziening opgenomen voor de kosten om de deklaag opnieuw aan te brengen. Het voorziene bedrag werd opgenomen als deel van de kosten van de mijn, en wordt afgeschreven over de gebruiksduur van de mijn. De boekwaarde van de voorziening voor de herstelkosten bedraagt 500 VE [a], gelijk aan de contante waarde van de herstelkosten.

De entiteit onderzoekt of de mijn een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. De kasstroomgenererende eenheid voor de mijn is de mijn als geheel. De entiteit heeft verschillende biedprijzen ontvangen om de mijn te kopen voor circa 800 VE. De prijs houdt rekening met het feit dat de koper de verplichting op zich neemt om de deklaag te herstellen. De kosten van de vervreemding voor de mijn zijn verwaarloosbaar. De bedrijfswaarde van de mijn bedraagt circa VE 1 200, zonder herstelkosten. De boekwaarde van de mijn bedraagt VE 1 000.

De ►M33 *reële waarde minus vervreemdingskosten* ◄ *van de kasstroomgenererende eenheid bedraagt VE 800. Dit bedrag houdt rekening met de reeds voorziene herstelkosten. Bijgevolg wordt de bedrijfswaarde voor de kasstroomgenererende eenheid bepaald na rekening te hebben gehouden met de herstelkosten en wordt deze geschat op VE 700 (VE 1 200 minus VE 500). De boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid is VE 500, namelijk de boekwaarde van de mijn (VE 1 000) minus de boekwaarde van de voorziening voor herstelkosten (VE 500). Daarom is de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid groter dan haar boekwaarde.*

[a] In deze standaard luiden geldbedragen in valuta-eenheden (VE).

79 Om praktische redenen wordt de realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid soms bepaald na rekening te hebben gehouden met activa die geen deel uitmaken van de kasstroomgenererende eenheid (bijvoorbeeld vorderingen of andere financiële activa) of verplichtingen die zijn opgenomen (bijvoorbeeld schulden, pensioenen en andere voorzieningen). In dergelijke gevallen wordt de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid verhoogd met de boekwaarde van die activa en verlaagd met de boekwaarde van die verplichtingen.

▼B

Goodwill

Toerekening van goodwill aan kasstroomgenererende eenheden

▼M22

80 **In het kader van het onderzoek op bijzondere waardevermindering moet goodwill die verworven is in een bedrijfscombinatie vanaf de overnamedatum worden toegerekend aan alle kasstroomgenererende eenheden of aan elke groep kasstroomgenererende eenheden van de overnemende partij, die naar verwachting voordeel zullen halen uit de synergie in de bedrijfscombinatie, ongeacht of vorderingen of verplichtingen van de overgenomen partij aan die eenheden of groepen eenheden zijn toegekend. Elke eenheid of groep eenheden waaraan goodwill op die wijze is toegerekend:**

a) moet het laagste niveau binnen de entiteit vertegenwoordigen waarop goodwill opgevolgd wordt voor interne managementdoeleinden; en

b) mag vóór samenvoeging niet groter zijn dan een operationeel segment zoals gedefinieerd in alinea 5 van IFRS 8 *Operationele segmenten*.

▼M12

81 In een bedrijfscombinatie opgenomen goodwill is een actief dat de toekomstige economische voordelen vertegenwoordigt die voortvloeien uit andere in een bedrijfscombinatie verworven activa die niet individueel worden geïdentificeerd en afzonderlijk worden opgenomen. Goodwill genereert geen kasstromen los van andere activa of groepen van activa, en draagt vaak bij aan kasstromen van meerdere kasstroomgenererende eenheden. Goodwill kan soms niet op een niet-arbitraire basis worden toegerekend aan individuele kasstroomgenererende eenheden, maar slechts aan groepen van kasstroomgenererende eenheden. Bijgevolg omvat het laagste niveau binnen de entiteit waarop goodwill opgevolgd wordt voor interne managementdoeleinden soms een aantal kasstroomgenererende eenheden waarop de goodwill betrekking heeft maar waaraan de goodwill niet kan worden toegerekend. Verwijzingen in alinea's 83 tot en met 99 en in bijlage C naar een kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend, moeten worden geïnterpreteerd als zijnde ook verwijzingen naar een groep kasstroomgenererende eenheden waaraan goodwill is toegerekend.

▼B

82 De toepassing van de vereisten in alinea 80 heeft als gevolg dat goodwill op bijzondere waardevermindering getoetst wordt op een niveau dat overeenstemt met de wijze waarop de entiteit haar bedrijfsactiviteiten beheert en waarmee de goodwill van nature is verbonden. Om die reden is de ontwikkeling van aanvullende financiëleverslaggevingsmethoden gewoonlijk niet nodig.

83 Een kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend om te onderzoeken of er sprake is van een bijzondere waardevermindering kan mogelijk niet overeenkomen met het niveau waarop goodwill in overeenstemming met IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen* toegerekend is voor de waardering van winsten of verliezen uit wisselkoersverschillen. Als bijvoorbeeld een entiteit volgens IAS 21 verplicht is goodwill op relatief lage niveaus toe te rekenen om winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen te waarderen, is zij niet verplicht om de goodwill op bijzondere waardevermindering te toetsen op datzelfde niveau, tenzij zij ook de goodwill op dat niveau opvolgt voor interne managementdoeleinden.

84 Als de eerste toerekening van goodwill die in een bedrijfscombinatie is verworven niet volledig uitgevoerd kan worden vóór het einde van de jaarperiode waarin de bedrijfscombinatie tot stand is gekomen, moet die eerste toerekening voltooid worden vóór het einde van de eerste jaarperiode die na de overnamedatum aanvangt.

▼**M12**

85 Als de eerste verwerking van een bedrijfscombinatie aan het einde van de periode waarin de bedrijfscombinatie tot stand is gekomen slechts voorlopig kan worden bepaald, overeenkomstig IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*:

a) verwerkt de overnemende partij de bedrijfscombinatie op basis van die voorlopige waarden; en

b) neemt de overnemende partij alle aanpassingen op die voorlopige waarden op als gevolg van het afronden van de eerste verwerking binnen de waarderingsperiode, die niet langer mag duren dan twaalf maanden vanaf de overnamedatum.

In dergelijke omstandigheden kan ook de voltooiing van de eerste toerekening van goodwill die in de bedrijfscombinatie is opgenomen vóór het einde van de jaarperiode waarin de bedrijfscombinatie tot stand is gekomen, niet mogelijk blijken te zijn. In voorkomend geval verschaft de entiteit de in alinea 133 vereiste informatie.

▼**B**

86 Als goodwill toegerekend is aan een kasstroomgenererende eenheid en de entiteit een activiteit binnen die eenheid afstoot, moet de aan de afgestoten activiteit gerelateerde goodwill:

(a) worden opgenomen in de boekwaarde van de activiteit bij de bepaling van de winst of het verlies bij de afstoting; en

(b) worden gewaardeerd op basis van de betreffende waarden van de afgestoten activiteit en van het gedeelte van de kasstroomgenererende eenheid dat wordt behouden, tenzij de entiteit kan aantonen dat een andere methode de aan de afgestoten activiteit gerelateerde goodwill beter kan weergeven.

Voorbeeld

Een entiteit verkoopt een activiteit voor VE 100 die deel uitmaakte van een kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill was toegerekend. De aan de eenheid toegerekende goodwill kan niet bepaald of geassocieerd worden met een groep activa op een lager niveau dan dat van de entiteit, behalve op arbitraire wijze. De realiseerbare waarde van het gedeelte van de kasstroomgenererende eenheid dat wordt behouden, bedraagt VE 300.

Omdat de aan de kasstroomgenererende eenheid gerelateerde goodwill niet op niet-arbitraire wijze kan worden bepaald noch geassocieerd kan worden met een groep activa op een lager niveau dan dat van die eenheid, wordt de goodwill die geassocieerd is met de afgestoten activiteit gewaardeerd op basis van de relatieve waarden van het afgestoten actief en het gedeelte van de eenheid dat wordt behouden. Om die reden is 25 % van de aan de kasstroomgenererende eenheid toegerekende goodwill opgenomen in de boekwaarde van de verkochte activiteit.

87 Als een entiteit haar financiële verslaggeving op zodanige manier reorganiseert dat de samenstelling van één of meer kasstroomgenererende eenheden waaraan goodwill is toegerekend, gewijzigd wordt, moet goodwill opnieuw aan de betreffende eenheden worden toegerekend. Deze nieuwe toerekening zal worden uitgevoerd aan de hand van een relatieve-waardemethode die lijkt op de methode die gehanteerd wordt wanneer een entiteit een activiteit binnen een kasstroomgenererende eenheid afstoot, tenzij de entiteit kan aantonen dat een andere methode de goodwill die gerelateerd is aan de gereorganiseerde eenheden beter kan weergeven.

▼B

Voorbeeld

Goodwill is in vorige perioden toegerekend aan kasstroomgenererende eenheid A. De aan eenheid A toegerekende goodwill kan niet bepaald of geassocieerd worden met een groep activa op een lager niveau dan dat van A, behalve op arbitraire wijze. A moet opgesplitst en geïntegreerd worden in drie andere kasstroomgenererende eenheden B, C en D.

Omdat de aan eenheid A toegerekende goodwill niet op niet-arbitraire wijze kan worden bepaald noch geassocieerd kan worden met een groep activa op een lager niveau dan dat van A, wordt de goodwill opnieuw toegerekend aan de eenheden B, C en D op basis van de relatieve waarden van de drie onderdelen van A voordat die onderdelen samengevoegd werden tot B, C en D.

Onderzoek van kasstroomgenererende eenheden met goodwill op bijzondere waardevermindering

88 Indien goodwill die betrekking heeft op een kasstroomgenererende eenheid maar niet aan die eenheid is toegerekend, overeenkomstig de beschrijving in alinea 81, moet de eenheid op bijzondere waardevermindering worden getoetst mocht er een aanwijzing zijn dat de eenheid een bijzondere waardevermindering zou hebben kunnen ondergaan, door de boekwaarde van de eenheid, met uitzondering van goodwill, te vergelijken met haar realiseerbare waarde. Een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies moet overeenkomstig alinea 104 worden opgenomen.

89 Indien een in alinea 88 vermelde kasstroomgenererende eenheid in haar boekwaarde een immaterieel actief met een onbeperkte gebruiksduur heeft opgenomen, of dat nog niet gebruiksklaar is en dat actief alleen als onderdeel van een kasstroomgenererende eenheid op een bijzondere waardevermindering kan worden getoetst, vereist alinea 10 dat de eenheid jaarlijks op bijzondere waardevermindering wordt getoetst.

90 Een kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend moet jaarlijks op bijzondere waardevermindering worden getoetst, en telkens wanneer er een aanwijzing bestaat dat de eenheid mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, door de boekwaarde van de eenheid, met inbegrip van goodwill, te vergelijken met de realiseerbare waarde van de eenheid. Indien de realiseerbare waarde van de eenheid groter is dan de boekwaarde van de eenheid, moet ervan uit gegaan worden dat de eenheid en de goodwill die aan die eenheid toegerekend is geen bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Indien de boekwaarde van de eenheid groter is dan de realiseerbare waarde van de eenheid, moet de entiteit het bijzonder waardeverminderingsverlies overeenkomstig alinea 104 opnemen.

▼M12

_____

▼B

Tijdsbepaling voor het toetsen van bijzondere waardevermindering

96 Dit jaarlijkse onderzoek op bijzondere waardevermindering voor een kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend, kan op elk willekeurig ogenblik in een jaarperiode worden uitgevoerd, onder voorwaarde dat de toets elk jaar op hetzelfde tijdstip wordt uitgevoerd. Verschillende kasstroomgenererende eenheden kunnen op verschillende tijdstippen worden getoetst op bijzondere waardevermindering. Indien echter een gedeelte van de goodwill of de gehele goodwill die aan een kasstroomgenererende eenheid is toegerekend tijdens de lopende jaarperiode is verworven in een bedrijfscombinatie, moet die eenheid vóór het einde van de lopende jaarperiode op bijzondere waardevermindering worden getoetst.

97 Indien de activa die de kasstroomgenererende eenheid vormen waaraan goodwill is toegerekend gelijktijdig op bijzondere waardevermindering worden getoetst als de eenheid waarin de goodwill opgenomen is, moeten deze worden getoetst op bijzondere waardevermindering voordat de eenheid waarin de goodwill is opgenomen hiertoe overgaat. Indien kasstroomgenererende eenheden die een groep kasstroomgenererende eenheden vormen waaraan goodwill is toegerekend gelijktijdig op bijzondere waardevermindering worden getoetst als de groep eenheden waarin de goodwill is opgenomen, moeten de individuele eenheden worden getoetst op bijzondere waardevermindering voordat de groep eenheden waarin de goodwill is opgenomen hiertoe overgaat.

▼B

98 Op het moment waarop een kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend op bijzondere waardevermindering wordt onderzocht, kan er mogelijk een aanwijzing bestaan dat een actief binnen de eenheid waarin de goodwill is opgenomen een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. In voorkomende gevallen toetst de entiteit eerst het actief op bijzondere waardevermindering en neemt ze een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies voor dat actief op, voordat de kasstroomgenererende eenheid waarin de goodwill is opgenomen op bijzondere waardevermindering wordt getoetst. Zo kan er ook een aanwijzing bestaan dat een kasstroomgenererende eenheid binnen een groep eenheden waarin de goodwill is opgenomen een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. In voorkomende gevallen toetst de entiteit eerst de kasstroomgenererende eenheid op bijzondere waardevermindering, en neemt ze een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies voor die eenheid op voordat de groep eenheden waaraan de goodwill is toegerekend op bijzondere waardevermindering wordt getoetst.

99 De recentste gedetailleerde berekening die in een voorgaande periode gemaakt is voor de realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend, mag voor die eenheid die op bijzondere waardevermindering wordt onderzocht in de lopende verslagperiode worden gebruikt, op voorwaarde dat aan alle onderstaande criteria is voldaan:

(a) de activa en verplichtingen die de eenheid vormen zijn niet aanzienlijk gewijzigd sinds de realiseerbare waarde voor het laatst berekend is;

(b) de recentste berekening van de realiseerbare waarde resulteerde in een bedrag dat de boekwaarde van de eenheid met een substantiële marge overschreed; en

(c) indien op basis van een analyse van gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan en omstandigheden die zijn gewijzigd sinds de laatste berekening van de realiseerbare waarde, het onwaarschijnlijk is dat een actuele berekening van de realiseerbare waarde geringer uitvalt dan de actuele boekwaarde van de eenheid.

Algemene bedrijfsactiva

100 Algemene bedrijfsactiva omvatten activa van de groep of van een divisie, zoals het gebouw van het hoofdkantoor of een afdeling van de entiteit, informatica-apparatuur of een onderzoekscentrum. De structuur van een entiteit bepaalt of een actief voldoet aan de in deze standaard opgenomen definitie van algemene bedrijfsactiva voor een bepaalde kasstroomgenererende eenheid. De onderscheidende kenmerken van algemene bedrijfsactiva zijn dat zij geen instroom van kasmiddelen genereren die in ruime mate onafhankelijk is van andere activa of groepen van activa en dat hun boekwaarde niet volledig kan worden toegerekend aan de te beoordelen kasstroomgenererende eenheid.

101 Omdat algemene bedrijfsactiva geen afzonderlijke instroom van kasmiddelen genereren, kan de realiseerbare waarde van een afzonderlijk algemeen bedrijfsactief niet worden bepaald tenzij het management heeft besloten om het actief te vervreemden. Als er een aanwijzing bestaat dat een algemeen bedrijfsactief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt bijgevolg de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid of groep van kasstroomgenererende eenheden waartoe het algemene bedrijfsactief behoort, en wordt ze vergeleken met de boekwaarde van deze kasstroomgenererende eenheid of groep van kasstroomgenererende eenheden. Een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies wordt overeenkomstig alinea 104 opgenomen.

▼B

102 Wanneer een entiteit onderzoekt of een kasstroomgenererende eenheid een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, moet zij alle algemene bedrijfsactiva identificeren die betrekking hebben op de betreffende kasstroomgenererende eenheid. Indien een gedeelte van de boekwaarde van een algemeen bedrijfsactief:

(a) op een redelijke en consistente basis kan worden toegerekend aan die eenheid, moet de entiteit de boekwaarde van de eenheid, met inbegrip van het gedeelte van de boekwaarde van het algemeen bedrijfsactief dat aan de eenheid is toegerekend, vergelijken met haar realiseerbare waarde. Een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies moet overeenkomstig alinea 104 worden opgenomen;

(b) niet op een redelijke en consistente basis aan die eenheid kan worden toegerekend, moet de entiteit:

(i) de boekwaarde van de eenheid, met uitsluiting van het algemeen bedrijfsactief, vergelijken met haar realiseerbare waarde en een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies overeenkomstig alinea 104 opnemen;

(ii) de kleinste groep van kasstroomgenererende eenheden identificeren die de te beoordelen kasstroomgenererende eenheden omvatten en waaraan een gedeelte van de boekwaarde van het algemeen bedrijfsactief op een redelijke en consistente basis kan worden toegerekend; en

(iii) de boekwaarde van die groep van kasstroomgenererende eenheden, met inbegrip van het gedeelte van de boekwaarde van het algemeen bedrijfsactief dat aan die groep eenheden is toegerekend, vergelijken met de realiseerbare waarde van de groep eenheden. Een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies moet overeenkomstig alinea 104 worden opgenomen.

103 Voorbeeld 8 illustreert hoe deze vereisten op algemene bedrijfsactiva moeten worden toegepast.

Bijzonder waardeverminderingsverlies voor een kasstroomgenererende eenheid

104 Een bijzonder waardeverminderingsverlies voor een kasstroomgenererende eenheid (de kleinste groep van kasstroomgenererende eenheden waaraan goodwill of een algemeen bedrijfsactief is toegerekend) moet worden opgenomen als en alleen als de realiseerbare waarde van de eenheid (groep eenheden) kleiner is dan de boekwaarde van de eenheid (groep eenheden). Het bijzonder waardeverminderingsverlies moet in de volgende volgorde worden toegerekend zodat de boekwaarde van de activa van de eenheid (groep eenheden) wordt verlaagd:

(a) eerst moet de boekwaarde van eventuele aan de kasstroomgenererende eenheid (groep eenheden) toegerekende goodwill worden verlaagd; en

(b) vervolgens worden toegerekend aan de andere activa van de eenheid (groep eenheden), naar rato van de boekwaarde van elk actief in de eenheid (groep eenheden).

Deze verlagingen van de boekwaarde moeten worden behandeld als bijzondere waardeverminderingsverliezen op individuele activa en moeten worden opgenomen in overeenstemming met alinea 60.

▼M33

105 **Bij de toerekening van een bijzonder waardeverminderingsverlies in overeenstemming met alinea 104, mag een entiteit de boekwaarde van een actief niet verder verlagen dan de hoogste waarde van:**

(a) **zijn reële waarde minus vervreemdingskosten (indien bepaalbaar);**

▼B

(b) de bedrijfswaarde (indien deze kan worden bepaald); en

(c) nul.

▼B

Het bedrag van het bijzonder waardeverminderingsverlies dat anders aan het actief zou zijn toegerekend, moet proportioneel aan de andere activa van de eenheid (groep eenheden) worden toegerekend.

106 Als het niet uitvoerbaar is om de realiseerbare waarde van elk individueel actief van een kasstroomgenererende eenheid te schatten, schrijft deze standaard voor dat een bijzonder waardeverminderingsverlies arbitrair aan de activa van die eenheid, met uitzondering van de goodwill, moet worden toegerekend omdat alle activa van een kasstroomgenererende eenheid samenwerken.

107 Als de realiseerbare waarde van een individueel actief niet kan worden bepaald (zie alinea 67):

(a) wordt voor het actief een bijzonder waardeverminderingsverlies opgenomen als zijn boekwaarde hoger is dan de hoogste waarde van zijn ►**M33** reële waarde minus verminderingskosten ◄ en de resultaten van de toerekeningsprocedures beschreven in alinea's 104 en 105; en

(b) wordt voor het actief geen bijzonder waardeverminderingsverlies opgenomen indien de gerelateerde kasstroomgenererende eenheid geen bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Dit geldt ook indien de ►**M33** reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ van het actief lager is dan zijn boekwaarde.

Voorbeeld

Een machine heeft fysieke schade geleden, maar werkt nog steeds, zij het niet zo goed als voorheen. De ►**M33** reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ van de machine is lager dan haar boekwaarde. De machine genereert geen onafhankelijke instroom van kasmiddelen. De kleinste identificeerbare groep activa waartoe de machine behoort en die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa, is de productielijn waartoe de machine behoort. De realiseerbare waarde van de productielijn toont aan dat de productielijn als geheel geen bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Veronderstelling 1: uit de door het management goedgekeurde budgetten/voorspellingen blijkt niet dat het management zich heeft verbonden tot de vervanging van de machine.

De realiseerbare waarde van de machine alleen kan niet worden geschat omdat de bedrijfswaarde van de machine:

(a) *mogelijk verschilt van haar* ►**M33** *reële waarde minus vervreemdingskosten* ◄*; en*

(b) *alleen kan worden bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid waartoe de machine behoort (de productielijn).*

De productielijn heeft geen bijzondere waardevermindering ondergaan. Daarom wordt geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor de machine opgenomen. Niettemin kan het noodzakelijk zijn dat de entiteit de afschrijvingsperiode of -methode voor de machine opnieuw beoordeelt. Misschien is er een kortere afschrijvingsperiode of een snellere afschrijvingsmethode vereist om de verwachte resterende gebruiksduur van de machine weer te geven, of het patroon volgens hetwelk de economische voordelen naar verwachting door de entiteit worden verbruikt.

Veronderstelling 2: uit de door het management goedgekeurde budgetten/voorspellingen blijkt dat het management zich heeft verbonden tot de vervanging van de machine, en dat de machine in de nabije toekomst zal worden verkocht. De kasstromen uit het voortgezette gebruik van de machine tot aan de vervreemding worden verwaarloosbaar geacht.

▼B

De bedrijfswaarde van de machine kan worden geschat op een bedrag dat nauw aanleunt bij haar ►M33 *reële waarde minus vervreemdingskosten* ◄*. Bijgevolg kan de realiseerbare waarde van de machine worden bepaald en wordt er geen rekening gehouden met de kasstroomgenererende eenheid waartoe de machine behoort (dat wil zeggen de productielijn). Aangezien de* ►M33 *reële waarde minus vervreemdingskosten* ◄ *van de machine lager is dan haar boekwaarde, wordt voor de machine een bijzonder waardeverminderingsverlies opgenomen.*

108 Na toepassing van de vereisten van alinea's 104 en 105 moet voor enig resterend bedrag van een bijzonder waardeverminderingsverlies voor een kasstroomgenererende eenheid een verplichting worden opgenomen als en slechts als dit door een andere standaard wordt voorgeschreven.

TERUGNEMING VAN EEN BIJZONDER WAARDEVERMINDERINGSVERLIES

109 In alinea's 110 tot en met 116 worden de vereisten uiteengezet voor de terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies dat in voorgaande verslagperioden is opgenomen voor een actief of een kasstroomgenererende eenheid. Deze vereisten hanteren het begrip „een actief", maar zijn zowel van toepassing op een afzonderlijk actief als op een kasstroomgenererende eenheid. Aanvullende vereisten voor een individueel actief zijn uiteengezet in alinea's 117 tot en met 121, voor een kasstroomgenererende eenheid in alinea's 122 en 123 en voor goodwill in alinea's 124 en 125.

110 Een entiteit moet op ►M5 het einde van elke verslagperiode ◄ beoordelen of er een aanwijzing bestaat dat een bijzonder waardeverminderingsverlies dat in voorgaande perioden is opgenomen voor een actief, met uitsluiting van goodwill, niet meer bestaat of mogelijk is afgenomen. Indien een dergelijke indicatie bestaat, moet de entiteit de realiseerbare waarde van dat actief schatten.

▼M33

111 **Bij de beoordeling of er aanwijzingen zijn dat een bijzonder waardeverminderingsverlies dat in voorgaande perioden voor een actief, met uitsluiting van goodwill, is opgenomen niet langer bestaat of mogelijk is afgenomen, moet een entiteit ten minste de volgende aanwijzingen in aanmerking nemen:**

Externe informatiebronnen

(a) **er zijn waarneembare aanwijzingen dat de ~~marktwaarde~~ van het actief gedurende de periode aanzienlijk is gestegen.**

▼B

(b) belangrijke veranderingen met een gunstig effect op de entiteit hebben zich gedurende de verslagperiode voorgedaan of zullen zich in de nabije toekomst voordoen in de markt, de technologische, economische of juridische omgeving waarin de entiteit actief is dan wel in de markt waaraan het actief dienstbaar is;

(c) marktrentevoeten of andere marktpercentages voor het rendement van beleggingen zijn gedurende de verslagperiode gedaald en deze daling zal waarschijnlijk invloed hebben op de disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de berekening van de bedrijfswaarde van het actief, en de realiseerbare waarde van het actief materieel verhogen.

Interne informatiebronnen

(d) belangrijke veranderingen met een gunstig effect op de entiteit hebben zich in de verslagperiode voorgedaan of zullen zich naar verwachting in de nabije toekomst voordoen, in de mate waarin of de manier waarop het actief wordt gebruikt of naar verwachting zal worden gebruikt. Deze wijzigingen omvatten kosten die tijdens de periode zijn gemaakt om de prestatie van het actief te verbeteren of te verhogen of om de bedrijfsactiviteit waartoe het actief behoort te reorganiseren;

▼B

(e) uit interne rapportering blijkt duidelijk dat de economische prestaties van het actief beduidend beter (zullen) zijn dan verwacht.

112 Aanwijzingen van een potentiële vermindering van een bijzonder waardeverminderingsverlies in alinea 111 weerspiegelen in hoofdzaak de aanwijzingen van een mogelijk bijzonder waardeverminderingsverlies in alinea 12.

113 Als er een indicatie is dat een bijzonder waardeverminderingsverlies dat voor een actief, met uitsluiting van goodwill, is opgenomen mogelijk niet langer bestaat of is afgenomen, kan dit erop wijzen dat de resterende gebruiksduur, de afschrijvingsmethode of de restwaarde moet worden beoordeeld en aangepast in overeenstemming met de standaard die op het actief van toepassing is, zelfs indien voor het actief geen bijzonder waardeverminderingsverlies is teruggenomen.

114 Een bijzonder waardeverminderingsverlies dat in voorgaande perioden voor een actief, met uitsluiting van goodwill, werd opgenomen, moet worden teruggenomen als en slechts als er sinds de opname van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies een wijziging heeft plaatsgevonden in de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde van het actief te bepalen. Indien dit het geval is, moet de boekwaarde van het actief, behalve zoals beschreven in alinea 117, worden verhoogd tot zijn realiseerbare waarde. Die verhoging is een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies.

115 Een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies weerspiegelt een stijging in het geschatte dienstenpotentieel van een actief, hetzij uit gebruik of uit verkoop, sinds de datum waarop een entiteit voor het laatst een bijzonder waardeverminderingsverlies voor dat actief heeft opgenomen. Alinea 130 vereist dat een entiteit de wijziging in de schattingen identificeert die de stijging van het geschatte dienstenpotentieel veroorzaakt. Voorbeelden van schattingswijzigingen omvatten:

(a) een wijziging in de basis voor de realiseerbare waarde (met name of de realiseerbare waarde gebaseerd is op de ►**M33** reële waarde minus vervreemdingskosten ◄ of op de bedrijfswaarde);

(b) indien de realiseerbare waarde gebaseerd was op de bedrijfswaarde, een wijziging in het bedrag of het tijdstip van geschatte toekomstige kasstromen of in de disconteringsvoet; dan wel

(c) indien de realiseerbare waarde gebaseerd was op de ►**M33** reële waarde minus vervreemdingskosten ◄, een wijziging in de schatting van de componenten van de ►**M33** reële waarde minus vervreemdingskosten ◄.

116 De bedrijfswaarde van een actief kan hoger komen te liggen dan de boekwaarde van het actief om de eenvoudige reden dat de contante waarde van de toekomstige instroom van kasmiddelen toeneemt naarmate zij naderen. Anderzijds is het dienstenpotentieel van het actief niet toegenomen. Bijgevolg wordt louter wegens het verstrijken van de tijd (soms ook het „verloop” van de disconto genoemd) geen bijzonder waardeverminderingsverlies teruggenomen, zelfs niet indien de realiseerbare waarde van het actief hoger komt te liggen dan zijn boekwaarde.

Terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies voor een afzonderlijk actief

117 De verhoogde boekwaarde van een actief, met uitsluiting van goodwill, die toerekenbaar is aan een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies mag niet hoger liggen dan de boekwaarde die zou zijn bepaald (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief was opgenomen.

118 Enige verhoging in de boekwaarde van een actief, met uitsluiting van goodwill, tot boven de boekwaarde die zou zijn bepaald (na afschrijvingen) indien in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief was opgenomen, is een herwaardering. Bij de administratieve verwerking van een dergelijke herwaardering past de entiteit de standaard toe die op het actief van toepassing is.

▼B

119 Een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een actief, met uitsluiting van goodwill, moet onmiddellijk in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen, tenzij het actief in overeenstemming met een andere standaard tegen geherwaardeerde waarde wordt geboekt (bijvoorbeeld het herwaarderingsmodel in IAS 16). Een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een geherwaardeerd actief moet in overeenstemming met die andere standaard worden behandeld als een herwaarderingstoename.

►M5 120 Een terugboeking van een bijzonder waardeverminderingsverlies op een geherwaardeerd actief wordt in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen en verhoogt de herwaarderingsreserve voor dat actief. In zoverre ◄ een bijzonder waardeverminderingsverlies op hetzelfde geherwaardeerde actief voorheen was opgenomen in de winst-en-verliesrekening, wordt een terugneming van dat bijzonder waardeverminderingsverlies ook in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

121 Nadat een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies is opgenomen, moet de afschrijvingslast voor het actief voor toekomstige perioden worden aangepast om de aangepaste boekwaarde, verminderd met de eventuele restwaarde, systematisch te spreiden over de resterende gebruiksduur.

Terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies voor een kasstroomgenererende eenheid

122 Een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies voor een kasstroomgenererende eenheid moet naar rato van de boekwaarde van die activa, aan de activa van de eenheid worden toegerekend, met uitsluiting van goodwill. Deze verhogingen van de boekwaarde moeten worden behandeld als terugnemingen van bijzondere waardeverminderingsverliezen voor individuele activa en moeten worden opgenomen in overeenstemming met alinea 119.

123 Bij de toerekening van een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies voor een kasstroomgenererende eenheid in overeenstemming met alinea 122, mag de boekwaarde van een actief niet worden verhoogd tot boven de laagste waarde van:

(a) zijn realiseerbare waarde (indien deze kan worden bepaald); en

(b) de boekwaarde die zou zijn bepaald (na aftrek van afschrijvingen of waardeverminderingen) indien in voorgaande perioden geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief werd opgenomen.

Het bedrag van de terugneming van het bijzonder waardeverminderingsverlies dat anders aan het actief zou zijn toegerekend, moet op pro rato basis aan de andere activa van de eenheid, met uitzondering van goodwill, worden toegerekend.

Terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies voor goodwill

124 Een bijzonder waardeverminderingsverlies dat voor goodwill is opgenomen, mag niet in een latere periode worden teruggenomen.

125 IAS 38 *Immateriële activa* verbiedt de opname van intern gegenereerde goodwill. Een eventuele stijging van de realiseerbare waarde van goodwill in de perioden na de opname van een bijzonder waardeverminderingsverlies voor die goodwill is waarschijnlijk eerder een stijging van een intern gegenereerde goodwill dan een terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies dat voor de verworven goodwill is opgenomen.

INFORMATIEVERSCHAFFING

126 Voor elke categorie van activa moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) het bedrag van de bijzondere waardeverminderingsverliezen dat gedurende de verslagperiode in de winst-en-verliesrekening is opgenomen en de post(en) van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ waarin deze bijzondere waardeverminderingsverliezen zijn opgenomen;

▼B

(b) het bedrag van terugnemingen van bijzondere waardeverminderingsverliezen dat gedurende de verslagperiode in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ is opgenomen en de post(en) van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ waarin deze bijzondere waardeverminderingsverliezen zijn teruggenomen;

(c) het bedrag van de bijzondere waardeverminderingsverliezen op geherwaardeerde activa die tijdens de periode ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen;

(d) het bedrag van terugnemingen van bijzondere waardeverminderingsverliezen op geherwaardeerde activa die tijdens de periode ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen.

127 Een categorie van activa is een groep activa van gelijksoortige aard en met een gelijksoortig gebruik in de activiteiten van een entiteit.

128 De informatie die vereist is in alinea 126 mag samen met andere informatie over de categorie van activa worden gepresenteerd. Deze informatie mag bijvoorbeeld worden opgenomen in een aansluiting van de boekwaarde van materiële vaste activa aan het begin en einde van de periode, zoals voorgeschreven door IAS 16.

129 Een entiteit die gesegmenteerde informatie rapporteert in overeenstemming met IFRS 8 moet voor elk te rapporteren segment de volgende informatie vermelden:

(a) het bedrag van de bijzondere waardeverminderingsverliezen die tijdens de periode in de winst-en-verliesrekening en ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen;

(b) het bedrag van de terugnemingen van bijzondere waardeverminderingsverliezen die tijdens de periode in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen.

▼M39

130 **Een entiteit moet de volgende informatie vermelden over een individueel actief (met inbegrip van goodwill) of een kasstroomgenererende eenheid waarvoor een bijzonder waardeverminderingsverlies tijdens de periode is opgenomen of teruggeboekt:**

▼B

(a) de gebeurtenissen en omstandigheden die tot de opname of terugneming van het bijzonder waardeverminderingsverlies hebben geleid;

(b) het bedrag van het opgenomen of teruggenomen bijzonder waardeverminderingsverlies;

(c) voor een individueel actief:

(i) de aard van het actief; en

(ii) als de entiteit gesegmenteerde informatie overeenkomstig IFRS 8 rapporteert, het te rapporteren segment waartoe het actief behoort;

(d) voor een kasstroomgenererende eenheid:

(i) een beschrijving van de kasstroomgenererende eenheid (bijvoorbeeld of het gaat om een productielijn, een fabriek, een bedrijfsactiviteit, een geografisch gebied of een te rapporteren segment zoals gedefinieerd in IFRS 8);

(ii) het bedrag van het opgenomen of teruggenomen bijzonder waardeverminderingsverlies per categorie van activa en, indien de entiteit gesegmenteerde informatie rapporteert overeenkomstig IFRS 8, per te rapporteren segment; en

▼B

(iii) als de samenvoeging van activa voor de identificatie van de kasstroomgenererende eenheid is gewijzigd sinds de eventuele vorige schatting van de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid, een beschrijving van de huidige en vroegere wijze waarop activa worden en werden samengevoegd, alsmede de redenen voor de wijziging van de manier waarop de kasstroomgenererende eenheid wordt geïdentificeerd;

▼M39

e) de realiseerbare waarde van het actief (de kasstroomgenererende eenheid), en of de realiseerbare waarde van het actief (de kasstroomgenererende eenheid) de reële waarde minus vervreemdingskosten of bedrijfswaarde is;

f) als de realiseerbare waarde de reële waarde minus vervreemdingskosten is, moet de entiteit de volgende informatie vermelden:

i) het niveau in de reëlewaardehiërarchie (zie IFRS 13) waarbinnen de waardering tegen reële waarde van het actief (de kasstroomgenererende eenheid) in haar geheel wordt gecategoriseerd (zonder ermee rekening te houden of de „vervreemdingskosten" waarneembaar zijn);

ii) voor waarderingen tegen reële waarde die in niveau 2 en niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie worden ingedeeld, een beschrijving van de gebruikte waarderingstechniek(en) om de reële waarde minus vervreemdingskosten te bepalen. Als een entiteit een waarderingstechniek heeft gewijzigd, moet ze die wijziging en de reden(en) ervoor in de toelichting uiteenzetten; en

iii) voor waarderingen tegen reële waarde die in niveau 2 en niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie worden ingedeeld, elke belangrijke veronderstelling waarop het management zijn bepaling van de reële waarde minus vervreemdingskosten heeft gebaseerd. Belangrijke veronderstellingen zijn die waarvoor de realiseerbare waarde van het actief (de kasstroomgenererende eenheid) het meest gevoelig is. De entiteit moet ook de bij de huidige en eerdere waardering gehanteerde disconteringsvoet(en) vermelden indien de reële waarde minus vervreemdingskosten met behulp van een contantewaardetechniek wordt bepaald;

▼B

(g) als de realiseerbare waarde de bedrijfswaarde is, de gehanteerde disconteringsvoet(en) voor de huidige schatting en de eventuele vorige schatting van de bedrijfswaarde.

▼M39

Gehanteerde schattingen om de realiseerbare waarde te bepalen van kasstroomgenererende eenheden waarin goodwill of immateriële vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur zijn opgenomen

▼B

131 Een entiteit moet de volgende informatie vermelden voor het totaal van de bijzondere waardeverminderingsverliezen en het totaal van de terugnemingen van bijzondere waardeverminderingsverliezen die zijn opgenomen tijdens de periode waarvoor geen informatie is vermeld in overeenstemming met alinea 130:

(a) de voornaamste categorieën van activa die bijzondere waardeverminderingsverliezen hebben ondergaan en de voornaamste categorieën van activa die beïnvloed zijn door terugnemingen van bijzondere waardeverminderingsverliezen;

▼B

(b) de voornaamste gebeurtenissen en omstandigheden die tot de opname of terugneming van deze bijzondere waardeverminderingsverliezen hebben geleid.

132 Een entiteit wordt aangemoedigd om de veronderstellingen te vermelden die gedurende de verslagperiode werden gehanteerd voor de bepaling van de realiseerbare waarde van activa (kasstroomgenererende eenheden). Alinea 134 vereist echter dat een entiteit informatie vermeld over de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid te bepalen wanneer goodwill of een immaterieel actief met een onbeperkte gebruiksduur in de boekwaarde van die eenheid is opgenomen.

133 Als, in overeenstemming met alinea 84, een gedeelte van de in een bedrijfscombinatie tijdens de periode verworven goodwill op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ niet aan een kasstroomgenererende eenheid (of groep eenheden) is toegerekend, moet het bedrag van de niet-toegerekende goodwill worden vermeld, alsook de redenen waarom dat bedrag nog niet toegerekend is.

Gehanteerde schattingen om de realiseerbare waarde te bepalen van kasstroomgenererende eenheden waarin goodwill of immateriële activa met een onbeperkte gebruiksduur zijn opgenomen

▼M39

134 Een entiteit moet de op grond van a) tot en met f) vereiste informatie verstrekken voor elke kasstroomgenererende eenheid (groep van eenheden) waarvoor de boekwaarde van de aan die eenheid (groep van eenheden) toegerekende goodwill of immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur significant is in vergelijking met de totale boekwaarde van de goodwill of immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur van de entiteit:

▼B

(a) de boekwaarde van de aan de eenheid (groep eenheden) toegerekende goodwill;

(b) de boekwaarde van de aan de eenheid (groep eenheden) toegerekende immateriële activa met onbeperkte gebruiksduur;

▼M39

(c) de basis die gebruikt is voor de bepaling van de realiseerbare waarde van de eenheid (groep van eenheden) (dat wil zeggen de bedrijfswaarde of de reële waarde minus vervreemdingskosten);

▼M33

(d) **als de realiseerbare waarde van de eenheid (groep van eenheden) gebaseerd is op de bedrijfswaarde:**

(i) **elke belangrijke veronderstelling waarop het management zijn kasstroomprognoses heeft gebaseerd voor de periode waarop de recentste budgetten/prognoses betrekking hebben. Belangrijke veronderstellingen zijn die waarvoor de realiseerbare waarde van de eenheid (groep van eenheden) het meest gevoelig is;**

▼B

(ii) een beschrijving van de methode van het management om de aan elke belangrijke veronderstelling toegewezen waarde(n) te bepalen, of (een) dergelijke waarde(n) de ervaring uit het verleden weergeeft (weergeven) en of, in voorkomend geval, ze consistent zijn met externe informatiebronnen en zo niet, op welke wijze en waarom ze afwijken van ervaringen uit het verleden of van externe informatiebronnen;

▼B

(iii) de periode waarover het management kasstromen gebaseerd op door het management goedgekeurde financiële budgetten/voorspellingen heeft geraamd en, indien voor een kasstroomgenererende eenheid (groep eenheden) een langere periode wordt gebruikt dan vijf jaar, een verklaring waarom die langere periode gerechtvaardigd is;

(iv) het groeipercentage dat toegepast wordt bij de extrapolatie van kasstroomramingen die buiten de periode vallen waarop de recentste budgetten/voorspellingen betrekking hebben, en de verklaring voor het gebruik van een eventueel hoger groeicijfer dan het gemiddelde groeicijfer op lange termijn voor de producten, de sectoren, het land of de landen waarin de entiteit actief is, of voor de markt waarin de eenheid (groep eenheden) dienstbaar is;

(v) de op de kasstroomramingen toegepaste disconteringsvoet(en);

▼M33

(e) **als de realiseerbare waarde van de eenheid (groep van eenheden) gebaseerd is op de reële waarde minus vervreemdingskosten, de waarderingstechniek(en) die gebruikt is (zijn) om de reële waarde minus vervreemdingskosten te bepalen. Een entiteit is niet verplicht om de informatie te verstrekken die op grond van IFRS 13 vereist is. Als de reële waarde minus vervreemdingskosten niet wordt bepaald met behulp van een genoteerde prijs voor een identieke eenheid (groep van eenheden), moet een entiteit de volgende informatie verschaffen:**

(i) **elke belangrijke veronderstelling waarop het management zijn bepaling van de reële waarde minus vervreemdingskosten heeft gebaseerd. Belangrijke veronderstellingen zijn die waarvoor de realiseerbare waarde van de eenheid (groep van eenheden) het meest gevoelig is;**

▼M8

(ii) een beschrijving van de methode van het management om de aan elke belangrijke veronderstelling toegewezen waarde(n) te bepalen, of (een) dergelijke waarde(n) de ervaring uit het verleden weergeeft (weergeven) en of, in voorkomend geval, ze consistent zijn met externe informatiebronnen en zo niet, op welke wijze en waarom ze afwijken van ervaringen uit het verleden of van externe informatiebronnen;

▼M33

(iiA) het niveau van de reëlewaardehiërarchie (zie IFRS 13) waarin de waardering tegen reële waarde in haar geheel is ingedeeld (zonder rekening te houden met de waarneembaarheid van de „kosten van vervreemding”);

(iiB) als een waarderingstechniek is gewijzigd, de wijziging en de reden(en) daarvoor.

Als de reële waarde minus vervreemdingskosten wordt bepaald met behulp van gedisconteerde kasstroomprognoses, moet een entiteit de volgende informatie verschaffen:

(iii) **de periode waarover het management kasstromen heeft geraamd;**

(iv) **het groeipercentage dat is toegepast bij de extrapolatie van kasstroomprognoses;**

(v) **de op de kasstroomprognoses toegepaste disconteringsvoet(en).**

▼B

(f) indien een redelijkerwijs mogelijke wijziging in een belangrijke veronderstelling waarop het management zijn bepaling van de realiseerbare waarde van de eenheid (groep eenheden) heeft gebaseerd ertoe zou leiden dat de boekwaarde van de eenheid (groep eenheden) groter zou zijn dan haar realiseerbare waarde:

(i) het bedrag waarmee de realiseerbare waarde van de eenheid (groep eenheden) haar boekwaarde overschrijdt;

▼B

(ii) de waarde die toegekend is aan de belangrijke veronderstelling;

(iii) het bedrag waarmee de waarde die aan de belangrijke veronderstelling is toegekend gewijzigd moet worden, na opname van eventuele resulterende gevolgen van die wijziging op de andere variabelen die gebruikt zijn om de realiseerbare waarde te bepalen, zodat de realiseerbare waarde van de eenheid (groep eenheden) gelijk is aan haar boekwaarde.

135 Als sommige of alle boekwaarden van goodwill of immateriële activa met een onbeperkte gebruiksduur toegekend zijn aan verschillende kasstroomgenererende eenheden (groepen eenheden) en het bedrag dat op die wijze toegekend is aan elke eenheid (groep eenheden) niet significant is in vergelijking met de totale boekwaarde van goodwill of immateriële activa met onbeperkte gebruiksduur van de entiteit, moet dit feit worden vermeld, samen met de totale boekwaarde van goodwill of immateriële activa met onbeperkte gebruiksduur die aan die eenheden (groepen eenheden) is toegerekend. Als bovendien de realiseerbare waarde van een van deze eenheden (groepen eenheden) gebaseerd is op dezelfde belangrijke veronderstelling(en) en de aan haar toegekende totale boekwaarde van goodwill of immateriële activa met een onbeperkte gebruiksduur significant is in vergelijking met de totale boekwaarde van goodwill of immateriële activa met onbeperkte gebruiksduur van de entiteit, moet de entiteit dit feit vermelden, alsook:

(a) de totale boekwaarde van de aan die eenheden (groepen eenheden) toegerekende goodwill;

(b) de totale boekwaarde van immateriële activa met onbeperkte gebruiksduur toegerekend aan die eenheden (groepen eenheden);

(c) een beschrijving van de belangrijke veronderstelling(en);

(d) een beschrijving van de methode van het management om de aan de belangrijke veronderstelling(en) toegewezen waarde(n) te bepalen, of (een) dergelijke waarde(n) de ervaring uit het verleden weergeeft (weergeven) en of, in voorkomend geval, ze consistent zijn met externe informatiebronnen en zo niet, op welke wijze en waarom ze afwijken van ervaringen uit het verleden of van externe informatiebronnen;

(e) als een redelijkerwijs mogelijke wijziging in de belangrijke veronderstelling(en) ertoe zou leiden dat de totale boekwaarde van de eenheden (groepen eenheden) het totaal van hun realiseerbare waarde overschrijdt:

(i) het bedrag waarmee de totale realiseerbare waarde van de eenheden (groepen eenheden) hun totale boekwaarde overschrijdt;

(ii) de waarde(n) die toegekend is (zijn) aan de belangrijke veronderstelling(en);

(iii) het bedrag waarmee de waarde(n) toegekend aan de belangrijke veronderstelling(en) moeten wijzigen, na opname van enige voortvloeiende gevolgen van de wijziging op de andere variabelen die gebruikt zijn om de realiseerbare waarde te bepalen, zodat de totale realiseerbare waarde van de eenheden (groepen eenheden) gelijk is aan hun totale boekwaarde.

▼B

136 De recentste gedetailleerde berekening die in een voorgaande periode gemaakt is voor de realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid (groep eenheden) mag, in overeenstemming met alinea 24 of 99, overgedragen en gebruikt worden om die eenheid (groep eenheden) in de lopende periode op belangrijke waardevermindering te onderzoeken, op voorwaarde dat aan specifieke criteria wordt voldaan. Als dit het geval is, heeft de informatie voor die eenheid (groep eenheden) die opgenomen is in de door alinea's 134 en 135 vereiste informatieverschaffing betrekking op de berekening van de over te dragen realiseerbare waarde.

137 Voorbeeld 9 illustreert de door alinea's 134 en 135 vereiste informatieverschaffing.

▼M39

Overgangsbepalingen en ingangsdatum

▼M12

_____

139 Een entiteit moet deze standaard toepassen:

▼B

(a) op goodwill en immateriële activa verworven in bedrijfscombinaties waarvan de datum van overeenkomst op of na 31 maart 2004 valt; en

(b) op alle andere activa in de toekomst met ingang van de eerste jaarperiode die op of na 31 maart 2004 aanvangt.

140 Entiteiten waarop alinea 139 van toepassing is, worden aangemoedigd om de vereisten van deze standaard toe te passen vóór de ingangsdata die in alinea 139 vermeld staan. Als een entiteit deze standaard echter vóór deze ingangsdata toepast, moet zij ook gelijktijdig IFRS 3 en IAS 38 (herziene versie van 2004) toepassen.

▼M5

140A IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werden de alinea's 61, 120, 126 en 129 door IAS 1 (herziene versie van 2007) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M12

140B IFRS 3 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) wijzigde alinea's 65, 81, 85 en 139; verwijderde alinea's 91 tot en met 95 en alinea 138, en voegde bijlage C toe. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) voor een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

▼M8

140C Alinea 134(e) is gewijzigd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M7

140D Bij *Kostprijs van een investering in een dochteronderneming, een entiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend of een geassocieerde deelneming* (wijzigingen in IFRS 1 *Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards* en IAS 27 *De geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening*), uitgegeven in mei 2008, is alinea 12(h) toegevoegd. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Indien een entiteit de gerelateerde wijzigingen in de alinea's 4 en 38A van IAS 27 op een eerdere periode toepast, moet zij tegelijkertijd de wijziging in alinea 12(h) toepassen.

▼M22

140E Alinea 80(b) is gewijzigd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M32

140H Alinea 4, het kopje boven alinea 12(h) en alinea 12(h) zijn gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 11 (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼M33

140I IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 5, 6, 12, 20, 78, 105, 111, 130 en 134, verwijderde de alinea's 25 tot en met 27 en voegde de alinea's 25A en 53A toe. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M39

140J In mei 2013 zijn de alinea's 130 en 134 en het kopje boven alinea 138 gewijzigd. Een entiteit moet deze wijzigingen retroactief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Een entiteit mag deze wijzigingen niet toepassen op perioden (met inbegrip van vergelijkende perioden) waarop zij niet ook IFRS 13 toepast.

▼B

Intrekking van IAS 36 (uitgegeven in 1998)

141 Deze standaard vervangt IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* (uitgegeven in 1998).

Bijlage A

GEBRUIK VAN CONTANTEWAARDETECHNIEKEN OM DE BEDRIJFSWAARDE TE BEPALEN

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de standaard. De bijlage verstrekt leidraden voor de wijze waarop contantewaardetechnieken toegepast moeten worden bij de bepaling van de bedrijfswaarde. Hoewel de leidraden het begrip „actief" gebruiken, zijn ze evenzeer van toepassing op een groep activa die een kasstroomgenererende eenheid vormen.

▼B

De componenten van een waardering van de contante waarde

A1 De volgende elementen samen komen overeen met de economische verschillen tussen activa:

(a) een schatting van de toekomstige kasstroom, of in meer ingewikkelde gevallen, toekomstige reeksen van kasstromen die de entiteit verwacht te verkrijgen uit het actief;

(b) verwachtingen met betrekking tot mogelijke wijzigingen in het bedrag of de tijdsbepaling van dergelijke kasstromen;

(c) de tijdwaarde van geld, voorgesteld door de actuele risicovrije marktrentevoet;

(d) de prijs voor de aan het actief inherente onzekerheid; en

(e) andere, soms niet identificeerbare factoren (zoals de afwezigheid van liquiditeit), die marktdeelnemers zouden opnemen in de waardering van toekomstige kasstromen die de entiteit uit het actief verwacht te verkrijgen.

A2 Deze bijlage stelt twee methoden voor de berekening van de contante waarde tegenover elkaar. Beide kunnen, afhankelijk van de omstandigheden, gebruikt worden voor de schatting van de bedrijfswaarde van een actief. Volgens de „traditionele methode" zijn de in alinea A1 vermelde aanpassingen voor factoren (b) tot en met (e) besloten in de disconteringsvoet. Volgens de „methode van verwachte kasstromen" leiden factoren (b), (d) en (e) tot aanpassingen bij het bepalen van verwachte kasstromen die voor risico zijn aangepast. Ongeacht de methode die de entiteit hanteert om verwachtingen aangaande eventuele wijzigingen in het bedrag of de tijdsbepaling van toekomstige kasstromen weer te geven, moet het resultaat de verwachte contante waarde van de toekomstige kasstromen weerspiegelen, dat wil zeggen het gewogen gemiddelde van alle mogelijke resultaten.

Algemene principes

A3 De technieken toegepast om toekomstige kasstromen en rentevoeten te schatten, zullen van de ene situatie tot de andere verschillen afhankelijk van de omstandigheden omtrent het betreffende actief. De volgende algemene principes zijn echter bepalend voor elke toepassing van contantewaardetechnieken bij de waardering van activa:

(a) rentevoeten die gebruikt worden om de kasstromen te disconteren, moeten veronderstellingen weergeven die consistent zijn met deze die eigen zijn aan de geschatte kasstromen. Anders wordt het effect van bepaalde veronderstellingen dubbel gerekend of niet meegerekend. Bijvoorbeeld een disconteringsvoet van 12 procent mag worden toegepast op contractuele kasstromen van een uitgegeven lening. Dat percentage weerspiegelt verwachtingen aangaande toekomstige gebreken bij leningen met bijzondere eigenschappen. Datzelfde percentage van 12 procent mag niet worden gebruikt om de verwachte kasstromen te disconteren, omdat deze kasstromen reeds rekening houden met de veronderstelling dat zich in toekomst gebreken kunnen voordoen;

(b) geschatte kasstromen en disconteringsvoeten moeten vrij zijn van vooringenomenheid en factoren die geen betrekking hebben op het actief in kwestie. Bijvoorbeeld het doelbewust onderwaarderen van de geschatte nettokasstromen om de klaarblijkelijke toekomstige winstgevendheid van een actief te verhogen, impliceert een vooringenomenheid bij de waardering;

▼B

(c) geschatte kasstromen of disconteringsvoeten moeten veeleer de verschillende mogelijke resultaten weergeven in plaats van een enkel, meest waarschijnlijk minimaal of maximaal bedrag.

Traditionele methode en methode van verwachte kasstromen voor contante waarde

De traditionele methode

A4 Verwerkingsmethoden voor contante waarde zijn gewoonlijk gebaseerd op een enkele reeks van geschatte kasstromen en op een enkele disconteringsvoet, vaak omschreven als „het aan risico evenredige percentage". Eigenlijk veronderstelt de traditionele methode dat in een overeenkomst met een enkele disconteringsvoet alle verwachtingen aangaande toekomstige kasstromen en de geëigende risicopremie opgenomen kunnen zijn. Daarom wordt het accent bij de traditionele methode grotendeels op de keuze van de disconteringsvoet gelegd.

A5 In sommige omstandigheden, bijvoorbeeld indien op de markt vergelijkbare activa kunnen worden gevolgd, is de traditionele methode betrekkelijk gemakkelijk toepasbaar. Voor activa met contractuele kasstromen is deze methode consistent met de manier waarop marktdeelnemers activa omschrijven, zoals in „een obligatie van 12 procent".

A6 Het is echter mogelijk dat de traditionele methode niet op gepaste wijze sommige ingewikkelde waarderingsproblemen behandelt, zoals de waardering van niet-financiële activa waarvoor geen markt of vergelijkbaar actief bestaat. Een goed onderzoek naar „het met risico evenredige percentage" vereist de analyse van ten minste twee activa: een actief dat reeds op de markt bestaat met een waargenomen rentevoet en het actief dat gewaardeerd wordt. De geëigende disconteringsvoet voor de kasstromen die gewaardeerd worden, moet worden afgeleid van de waarneembare rentevoet van dat andere actief. Om deze gevolgtrekking te kunnen maken, moeten de kenmerken van de kasstromen van het andere actief gelijksoortig zijn aan die van het actief dat gewaardeerd wordt. Derhalve moet degene die de waardering uitvoert het volgende doen:

(a) de reeks kasstromen bepalen die gedisconteerd zullen worden;

(b) een ander actief op de markt identificeren dat soortgelijke kasstroomeigenschappen blijkt te bezitten;

(c) de reeks kasstromen uit de twee activa vergelijken om er zeker van te zijn dat ze gelijksoortig zijn (bijvoorbeeld, zijn beide contractuele kasstromen, of is één contractueel en is de ander een geschatte kasstroom?);

(d) beoordelen of er in het ene actief een element is opgenomen dat ontbreekt in het andere actief (bijvoorbeeld, verschilt de liquiditeit van beide?); en

(e) beoordelen of beide reeksen kasstromen waarschijnlijk op soortgelijke wijze zullen evolueren (dat wil zeggen variëren) wanneer de economische omstandigheden veranderen.

Methode van verwachte kasstromen

A7 De methode van verwachte kasstromen is in sommige gevallen een doeltreffender waarderingsmiddel dan de traditionele methode. Bij het uitwerken van de waardering baseert de methode van verwachte kasstromen zich op alle verwachtingen aangaande mogelijke kasstromen en niet op slechts één kasstroom die het meest waarschijnlijk wordt geacht. Bijvoorbeeld een kasstroom kan VE 100, VE 200 of VE 300 bedragen en respectievelijk een waarschijnlijkheid van 10, 60 en 30 procent hebben. De verwachte kasstroom is VE 220. De methode van verwachte kasstromen verschilt dus van de traditionele methode doordat ze zich concentreert op de rechtstreekse analyse van de betreffende kasstromen en op een uitgebreidere uitleg van de in de waardering gebruikte veronderstellingen.

▼B

A8 De methode van verwachte kasstromen staat ook het gebruik van contantewaardetechnieken toe indien de tijdsbepaling waarop de kasstromen zich zullen voordoen onzeker is. Een kasstroom van VE 1 000 kan bijvoorbeeld worden ontvangen in één, twee of drie jaar en respectievelijk een waarschijnlijkheid hebben van 10, 60 en 30 procent. Het onderstaande voorbeeld toont de berekening van de verwachte contante waarde in die situatie.

Contante waarde van VE 1 000 in 1 jaar à 5 %	VE 952,38	
Waarschijnlijkheid	10,00 %	VE 95,24
Contante waarde van VE 1 000 in 2 jaar à 5,25 %	VE 902,73	
Waarschijnlijkheid	60,00 %	VE 541,64
Contante waarde van VE 1 000 in 3 jaar à 5,50 %	VE 851,61	
Waarschijnlijkheid	30,00 %	VE 255,48
Verwachte contante waarde		VE 892,36

A9 De verwachte contante waarde van VE 892,36 verschilt van het traditionele begrip van de beste schatting, die op VE 902,73 uitkomt (met een waarschijnlijkheidspercentage van 60 %). De toepassing van een traditionele contantewaardeberekening op dit voorbeeld vereist dat een beslissing gemaakt wordt over welke van de mogelijke data waarop de kasstromen zich kunnen voordoen zal gebruikt worden en die bijgevolg niet de waarschijnlijkheid van andere data weerspiegelen. Dit komt omdat de disconteringsvoet in een traditionele contantewaardeberekening niet de onzekerheid van tijdsbepaling kan weerspiegelen.

A10 De toepassing van waarschijnlijkheden is een essentieel onderdeel van de methode van verwachte kasstromen. Sommigen vragen zich af of de toekenning van waarschijnlijkheden aan bijzonder subjectieve schattingen een grotere precisie veronderstelt dan feitelijk het geval is. De juiste toepassing echter van de traditionele methode (zoals beschreven in alinea A6) vereist dezelfde schattingen en subjectiviteit, zonder de transparante berekening te moeten verschaffen van de methode van de verwachte kasstromen.

A11 In vele in de praktijk gemaakte schattingen zijn reeds op informele wijze de elementen van verwachte kasstromen opgenomen. Bovendien worden accountants vaak geconfronteerd met de noodzaak een actief te waarderen op basis van beperkte informatie over de waarschijnlijkheid van mogelijke kasstromen. Zo kan een accountant bijvoorbeeld met de volgende situaties worden geconfronteerd:

(a) het geschatte bedrag komt ergens uit tussen VE 50 en VE 250, maar de waarschijnlijkheid van de bedragen in de reeks is gelijk voor elk bedrag. Op basis van die beperkte informatie is de schatting van de verwachte kasstroom VE 150 [(50 + 250)/2];

(b) het geschatte bedrag komt ergens uit tussen VE 50 en VE 250. Het bedrag met de hoogste waarschijnlijkheid is VE 100. De aan elk bedrag geassocieerde waarschijnlijkheid is echter onbekend. Op basis van die beperkte informatie is de schatting van de verwachte kasstroom VE 133,33 [(50 + 100+250)/3];

(c) het geschatte bedrag zal uitkomen op VE 50 (met een waarschijnlijkheid van 10 procent), VE 250 (met een waarschijnlijkheid van 30 procent) of VE 100 (met een waarschijnlijkheid van 60 procent). Op basis van die beperkte informatie is de schatting van de verwachte kasstroom VE 140 [(50 × 0,10) + (250 × 0,30) + (100 × 0,60)].

In elk situatie geeft de geschatte verwachte kasstroom waarschijnlijk een betere raming van de bedrijfswaarde dan alleen het minimale of maximale bedrag met de hoogste waarschijnlijkheid.

▼B

A12 De toepassing van de methode van verwachte kasstromen is onderworpen aan een beperking van de kostenvermindering. Soms kan een entiteit toegang hebben tot uitgebreide informatie en kan zij in staat zijn vele kasstroomscenario's uit te werken. In andere gevallen kan de entiteit slechts algemene verklaringen opstellen over de veranderlijkheid van de kasstromen zonder aanzienlijke kosten op te lopen. De entiteit moet de kosten om aanvullende informatie te verkrijgen afwegen tegen de extra betrouwbaarheid die die informatie zal brengen voor de waardering.

A13 Sommige beweren dat technieken voor verwachte kasstromen ongepast zijn voor de waardering van een enkel actief of een actief met een beperkt aantal mogelijke resultaten. Ze geven een voorbeeld van een actief met twee mogelijke resultaten: een waarschijnlijkheid van 90 procent dat de kasstroom uitkomt op VE 10 en een waarschijnlijkheid van 10 procent dat de kasstroom op 1 000 VE zal uitkomen. Ze hebben opgemerkt dat de verwachte kasstroom in dat voorbeeld 109 VE bedraagt, en bekritiseren dat resultaat omdat het geen enkel bedrag vertegenwoordigt dat uiteindelijk zal worden betaald.

A14 Dergelijke beweringen wijzen op een onderliggend meningsverschil over de doelstelling van de waardering. Indien het doel is om geaccumuleerde kosten op te nemen, geven verwachte kasstromen mogelijk geen getrouw beeld van de schatting van de verwachte kosten. Deze standaard behandelt echter de waardering van de realiseerbare waarde van een actief. De realiseerbare waarde van het actief in dit voorbeeld is waarschijnlijk niet VE 10, hoewel dit bedrag de meest waarschijnlijke kasstroom is. Dit komt omdat een waardering van VE 10 geen rekening houdt met de onzekerheid van de kasstroom bij de waardering van het actief. De niet met zekerheid vastgestelde kasstroom wordt gepresenteerd alsof het om een kasstroom gaat waarover totale zekerheid bestaat. Geen enkele rationele entiteit zou een actief met deze eigenschappen voor VE 10 willen verkopen.

Disconteringsvoet

A15 Rentevoeten die toegepast worden bij de discontering van kasstromen mogen geen rekening houden met risico's waarmee al rekening is gehouden bij de schattingen van toekomstige kasstromen, ongeacht de door de entiteit toegepaste methode om de bedrijfswaarde van een actief te bepalen. Anders wordt het effect van bepaalde veronderstellingen dubbel gerekend.

A16 Als de markt geen specifieke disconteringsvoet voor het actief kent, gebruikt de entiteit alternatieve methoden om de disconteringsvoet te schatten. Het doel is zo goed mogelijk een marktbeoordeling te bepalen van:

(a) de tijdwaarde van geld voor de perioden tot het einde van de gebruiksduur van het actief; en

(b) de in alinea A1 beschreven factoren (b), (d) en (e), in zoverre deze factoren geen aanleiding hebben gegeven tot aanpassingen bij het bepalen van geschatte kasstromen.

A17 Als uitgangspunt bij het maken van een dergelijke schatting mag de entiteit de volgende disconteringsvoeten hanteren:

(a) de gewogen gemiddelde vermogenskosten van de entiteit, bepaald aan de hand van technieken zoals het „capital asset pricing model";

(b) de marginale rentevoet van de entiteit; en

(c) andere marktrentevoeten.

▼B

A18 Deze percentages moeten echter worden aangepast:

(a) om weer te geven hoe de markt de specifieke risico's zou beoordelen in verband met de verwachte kasstromen van het actief; en

(b) om risico's uit te sluiten die niet relevant zijn voor de verwachte kasstromen van het actief of waarvoor de verwachte kasstromen zijn gewijzigd.

Er moet rekening worden gehouden met risico's zoals risico's die verbonden zijn aan landen, valutarisico's en prijsrisico's.

A19 De disconteringsvoet is onafhankelijk van de vermogensstructuur van de entiteit en van de wijze waarop de entiteit de aankoop van het actief heeft gefinancierd, aangezien de toekomstige kasstromen die naar verwachting uit een actief zullen voortvloeien niet afhankelijk zijn van de manier waarop de entiteit de aankoop van het actief heeft gefinancierd.

A20 Alinea 55 vereist dat de toegepaste disconteringsvoet vóór belastingen moet worden gebruikt. Als de basis die gebruikt wordt voor de schatting van de disconteringsvoet een basis na belastingen is, wordt deze basis bijgevolg aangepast om een disconteringsvoet vóór belastingen weer te geven.

A21 Een entiteit gebruikt normaliter een enkele disconteringsvoet om de bedrijfswaarde van een actief te schatten. Indien de bedrijfswaarde echter gevoelig is voor verschillen in risico's voor verschillende perioden of voor de termijnstructuur van rentevoeten, hanteert de entiteit verschillende disconteringsvoeten voor verschillende toekomstige perioden.

▼M12

Bijlage C

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de standaard.

Onderzoek op bijzondere waardevermindering van kasstroomgenererende eenheden met goodwill en minderheidsbelangen

C1 In overeenstemming met IFRS 3 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) waardeert en neemt de overnemende partij goodwill op de overnamedatum op als het bedrag waarmee (a) hieronder (b) overschrijdt:

a) het totaal van:

i) de overgedragen vergoeding gewaardeerd in overeenstemming met IFRS 3, doorgaans tegen de reële waarde op de overnamedatum;

ii) het bedrag van enig minderheidsbelang in de overgenomen partij gewaardeerd in overeenstemming met IFRS 3; en

iii) in een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd, de reële waarde op de overnamedatum van het voorheen aangehouden aandelenbelang van de overnemende partij in de overgenomen partij;

b) het nettosaldo van de op de overnamedatum vastgestelde bedragen van de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen gewaardeerd in overeenstemming met IFRS 3.

Toerekening van goodwill

C2 Alinea 80 van deze standaard vereist dat in een bedrijfscombinatie verworven goodwill wordt toegerekend aan elk van de kasstroomgenererende eenheden, of groepen van kasstroomgenererende eenheden, van de overnemende partij die naar verwachting voordeel zullen halen uit de synergie van de bedrijfscombinatie, ongeacht of andere activa of verplichtingen van de overgenomen partij aan die eenheden, of groepen van eenheden, zijn toegewezen. Het is mogelijk dat enkele van de synergievoordelen die voortvloeien uit een bedrijfscombinatie zullen worden toegerekend aan een kasstroomgenererende eenheid waarin het minderheidsbelang geen belang heeft.

▼M12

Onderzoek op bijzondere waardevermindering

C3 Een onderzoek op bijzondere waardevermindering houdt in dat de realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid wordt vergeleken met haar boekwaarde.

C4 Als een entiteit minderheidsbelangen waardeert als haar proportioneel belang in de identificeerbare nettoactiva van een dochteronderneming op de overnamedatum, in plaats van tegen reële waarde, wordt goodwill die kan worden toegerekend aan minderheidsbelangen opgenomen in de realiseerbare waarde van de desbetreffende kasstroomgenererende eenheid, maar niet in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij. Bijgevolg moeten entiteiten de brutowaarde van de boekwaarde van aan de eenheid toegerekende goodwill berekenen om de aan het minderheidsbelang toerekenbare goodwill op te nemen. Deze aangepaste boekwaarde wordt daarna vergeleken met de realiseerbare waarde van de eenheid om te bepalen of de kasstroomgenererende eenheid een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Toerekening van een bijzonder waardeverminderingsverlies

C5 Alinea 104 schrijft voor dat elk geïdentificeerd bijzonder waardeverminderingsverlies eerst moet worden toegerekend om de boekwaarde van aan de eenheid toegerekende goodwill te verlagen, en pas daarna mag worden toegerekend aan de andere activa van de eenheid, naar rato van de boekwaarde van elk actief in de eenheid.

C6 Als een dochteronderneming, of deel van een dochteronderneming, met een minderheidsbelang zelf een kasstroomgenererende eenheid is, wordt het bijzonder waardeverminderingsverlies verdeeld over de moedermaatschappij en het minderheidsbelang op dezelfde basis als die waarop winst of verlies wordt toegerekend.

C7 Als een dochteronderneming, of deel van een dochteronderneming, met een minderheidsbelang deel uitmaakt van een grotere kasstroomgenererende eenheid, worden bijzondere waardeverminderingsverliezen op goodwill toegerekend aan de delen van de kasstroomgenererende eenheid die een minderheidsbelang hebben en de delen die geen minderheidsbelang hebben. De bijzondere waardeverminderingsverliezen moeten aan de delen van de kasstroomgenererende eenheid worden toegerekend op basis van:

a) voor zover de bijzondere waardevermindering verband houdt met goodwill in de kasstroomgenererende eenheid, de relatieve boekwaarde van de goodwill van de delen vóór de bijzondere waardevermindering; en

b) voor zover de bijzondere waardevermindering verband houdt met identificeerbare activa in de kasstroomgenererende eenheid, de relatieve boekwaarde van de identificeerbare nettoactiva van de delen vóór de bijzondere waardevermindering. Elke dergelijke bijzondere waardevermindering wordt toegerekend aan de activa van de delen van elke eenheid naar rato van de boekwaarde van elk actief in het deel.

In die delen die een minderheidsbelang hebben, wordt het bijzonder waardeverminderingsverlies verdeeld over de moedermaatschappij en het minderheidsbelang op dezelfde basis als die waarop winst of verlies wordt toegerekend.

C8 Als een bijzonder waardeverminderingsverlies dat toerekenbaar is aan een minderheidsbelang verband houdt met goodwill die niet in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij is opgenomen (zie alinea C4), wordt die bijzondere waardevermindering niet opgenomen als een bijzonder waardeverminderingsverlies op goodwill. In dergelijke gevallen wordt alleen het bijzondere waardeverminderingsverlies dat verband houdt met de aan de moedermaatschappij toegerekende goodwill opgenomen als een bijzonder waardeverminderingsverlies op goodwill.

C9 Voorbeeld 7 illustreert hoe een kasstroomgenererende eenheid met goodwill die geen 100 %-dochteronderneming is onderzocht wordt op bijzondere waardevermindering.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 37

Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa

DOEL

Het doel van deze standaard is te verzekeren dat er gepaste opnamecriteria en waarderingsgrondslagen worden toegepast op voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa, en dat in de toelichting voldoende informatie wordt vermeld zodat gebruikers hun aard, tijdstip en omvang kunnen begrijpen.

TOEPASSINGSGEBIED

1 Deze standaard moet door alle entiteiten worden toegepast bij de administratieve verwerking van voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa, behalve:

(a) degene die voortvloeien uit nog uit te voeren contracten, behalve indien het contract verlieslatend is; en

(b) [verwijderd]

(c) degene die door een andere standaard worden gedekt.

2 Deze standaard is niet van toepassing op financiële instrumenten (waaronder garanties) die binnen het toepassingsgebeid van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* vallen.

3 Nog uit te voeren contracten zijn contracten waarbij geen van de partijen enige verplichting heeft uitgevoerd of waarbij beide partijen hun verplichtingen gedeeltelijk en in dezelfde mate hebben uitgevoerd. Deze standaard is niet van toepassing op nog uit te voeren contracten, tenzij ze verlieslatend zijn.

4 [Verwijderd]

▼M43

5 Indien een andere standaard een specifiek type van voorziening, voorwaardelijke verplichting of voorwaardelijk actief behandelt, past een entiteit die andere standaard toe in plaats van de onderhavige standaard. Zo worden sommige typen voorzieningen behandeld in standaarden die handelen over:

▼B

(a) onderhanden projecten in opdracht van derden (zie IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*);

(b) winstbelastingen (zie IAS 12 *Winstbelastingen*);

(c) leaseovereenkomsten (zie IAS 17 *Leaseovereenkomsten*). Aangezien IAS 17 echter geen specifieke vereisten bevat voor de behandeling van operationele leases die verlieslatend zijn geworden, is deze standaard op die gevallen van toepassing;

▼M43

(d) personeelsbeloningen (zie IAS 19 *Personeelsbeloningen*);

(e) verzekeringscontracten (zie IFRS 4 *Verzekeringscontracten*). Deze standaard geldt echter voor de voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa van een verzekeraar, met uitzondering van de voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa die voortvloeien uit de contractuele verplichtingen en rechten van de verzekeraar uit hoofde van verzekeringscontracten die binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 vallen; en

(f) een voorwaardelijke vergoeding van een overnemende partij bij een bedrijfscombinatie (zie IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*).

▼B

6 Sommige bedragen die als voorzieningen worden behandeld, kunnen verband houden met de opname van opbrengsten, bijvoorbeeld indien een entiteit garanties verstrekt in ruil voor een honorarium. De opname van opbrengsten wordt in deze standaard niet behandeld. IAS 18 *Opbrengsten* identificeert de omstandigheden waarin opbrengsten worden opgenomen, en verschaft praktische leidraden over de toepassing van de opnamecriteria. Deze standaard wijzigt de vereisten van IAS 18 niet.

▼B

7 Deze standaard definieert voorzieningen als verplichtingen van een onzekere omvang en met een onzeker tijdstip. In sommige landen wordt het begrip „voorziening” ook gebruikt in de context van afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen van activa en dubieuze vorderingen: dit zijn aanpassingen van de boekwaarde van activa, die niet in deze standaard worden behandeld.

8 Andere standaarden specificeren of uitgaven als activa of als lasten worden behandeld. Deze onderwerpen worden in deze standaard niet behandeld. Dienovereenkomstig wordt de activering van de kosten die bij het maken van een voorziening worden opgenomen, door deze standaard noch verboden, noch voorgeschreven.

9 Deze standaard is van toepassing op voorzieningen voor reorganisaties (met inbegrip van beëindigde bedrijfsactiviteiten). Indien een reorganisatie voldoet aan de definitie van een beëindigde bedrijfsactiviteit, kan op grond van IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten* aanvullende informatie zijn vereist.

DEFINITIES

10 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

Een *voorziening* is een verplichting van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip.

Een *verplichting* is een bestaande verplichting van de entiteit die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden waarvan de afwikkeling naar verwachting resulteert in een uitstroom uit de entiteit van middelen die economische voordelen in zich bergen.

Een *tot verplichting leidende gebeurtenis* is een gebeurtenis die een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting creëert die ertoe leidt dat een entiteit geen realistisch alternatief heeft dan die verplichting af te wikkelen.

Een *in rechte afdwingbare verplichting* is een verplichting die voortvloeit uit:

(a) een contract (via de impliciete of expliciete voorwaarden ervan);

(b) de wetgeving; dan wel

(c) andere wettelijke beschikkingen.

Een *feitelijke verplichting* is een verplichting die ontstaat uit de handelingen van een entiteit waarbij:

(a) de entiteit, door een patroon van bestendig gevolgde gedragslijnen in het verleden, gepubliceerde beleidsregels of een voldoende specifieke actuele verklaring, aan andere partijen te kennen heeft gegeven dat zij bepaalde verantwoordelijken accepteert; en

(b) de entiteit als gevolg daarvan bij die andere partijen een geldige verwachting heeft gewekt dat zij die verantwoordelijkheden zal opnemen.

Een *voorwaardelijke verplichting* is:

(a) een mogelijke verplichting die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan het bestaan alleen wordt bevestigd door het al dan niet plaatsvinden van één of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft; dan wel

(b) een bestaande verplichting die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, maar die niet wordt opgenomen omdat:

(i) het niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen; dan wel

(ii) het bedrag van de verplichting niet betrouwbaar genoeg kan worden bepaald.

▼B

Een *voorwaardelijk actief* is een mogelijk actief dat voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan het bestaan alleen wordt bevestigd door het al dan niet plaatsvinden van één of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft.

Een *verlieslatend contract* is een contract waarbij de onvermijdelijke kosten die nodig zijn om de verplichtingen uit hoofde van het contract na te komen, hoger liggen dan de economische voordelen die naar verwachting uit het contract worden ontvangen.

Een *reorganisatie* is een programma dat door het management wordt gepland en waarover het management de zeggenschap heeft, en dat leidt tot materiële wijzigingen in:

(a) de omvang van een activiteit van een entiteit; dan wel

(b) de bedrijfsvoering van die activiteit.

Voorzieningen en andere verplichtingen

11 Voorzieningen kunnen worden onderscheiden van andere verplichtingen zoals handelsschulden en overlopende posten omdat er onzekerheid bestaat over de omvang van de toekomstige uitgaven die voor de afwikkeling zijn vereist, of over het moment waarop deze uitgaven moeten worden gedaan. Daarentegen:

(a) zijn handelsschulden verplichtingen om te betalen voor goederen of diensten die zijn ontvangen of geleverd en die zijn gefactureerd of formeel overeengekomen met de leverancier; en

(b) zijn overlopende posten verplichtingen om te betalen voor goederen of diensten die zijn ontvangen of geleverd, maar nog niet zijn betaald, gefactureerd of formeel met de leverancier overeengekomen, met inbegrip van bedragen die aan werknemers zijn verschuldigd (bijvoorbeeld bedragen voor opgebouwd verlof). Hoewel het soms nodig is om de omvang of het tijdstip van overlopende posten te schatten, is de onzekerheid doorgaans veel geringer dan voor voorzieningen.

Overlopende posten worden vaak gerapporteerd als onderdeel van handelsschulden en overige schulden, terwijl voorzieningen afzonderlijk worden gepresenteerd.

Verband tussen voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen

12 Algemeen gesproken zijn alle voorzieningen voorwaardelijk, omdat ze onzeker zijn qua omvang of tijdstip. Binnen deze standaard wordt het begrip „voorwaardelijk” echter gebruikt voor verplichtingen en activa die niet worden opgenomen omdat hun bestaan uitsluitend zal worden bevestigd door het al dan niet plaatsvinden van één of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft. Daarenboven wordt het begrip „voorwaardelijke verplichting” gebruikt voor verplichtingen die de opnamecriteria niet vervullen.

13 In deze standaard wordt een onderscheid gemaakt tussen:

(a) voorzieningen — die als verplichtingen worden opgenomen (in de veronderstelling dat een betrouwbare schatting kan worden gemaakt) omdat ze bestaande verplichtingen vertegenwoordigen en het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichtingen af te wikkelen; en

(b) voorwaardelijke verplichtingen — die niet als verplichtingen worden opgenomen omdat:

(i) ze mogelijke verplichtingen zijn, aangezien nog moet worden bevestigd of de entiteit een bestaande verplichting heeft die kan leiden tot een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen; dan wel

▼B

(ii) ze bestaande verplichtingen zijn die niet voldoen aan de opnamecriteria in deze standaard (omdat het ofwel niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergt vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen, of een voldoende betrouwbare schatting van het bedrag van de verplichting niet kan worden gemaakt).

OPNAME

Voorzieningen

14 Een voorziening moet worden opgenomen indien:

(a) een entiteit een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting heeft ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden;

(b) het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen; en

(c) het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Indien deze voorwaarden niet zijn vervuld, mag er geen voorziening worden opgenomen.

Bestaande verplichting

15 In zeldzame gevallen is het niet duidelijk of er sprake is van een bestaande verplichting. In deze gevallen wordt verondersteld dat een gebeurtenis in het verleden aanleiding geeft tot een bestaande verplichting indien, rekening houdend met alle beschikbare bewijzen, het meer waarschijnlijk is dan niet dat op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ een bestaande verplichting bestaat.

16 Het zal bijna altijd duidelijk zijn of een gebeurtenis in het verleden aanleiding heeft gegeven tot een bestaande verplichting. In zeldzame gevallen, bijvoorbeeld een rechtszaak, kan worden betwist of bepaalde gebeurtenissen hebben plaatsgevonden dan wel of die gebeurtenissen leiden tot een bestaande verplichting. In een dergelijk geval bepaalt een entiteit of een bestaande verplichting op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ bestaat door rekening te houden met alle beschikbare bewijzen, bijvoorbeeld de opinie van experts. Het in aanmerking genomen bewijs omvat alle aanvullende bewijzen die blijken uit gebeurtenissen na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄. Op basis van dergelijke bewijzen:

(a) neemt de entiteit een voorziening op als het meer waarschijnlijk is dan niet dat er op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ een bestaande verplichting bestaat (indien de opnamecriteria zijn vervuld); en

(b) indien het meer waarschijnlijk is dat er op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ geen bestaande verplichting bestaat, vermeldt de entiteit een voorwaardelijke verplichting, tenzij de mogelijkheid van een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen, onwaarschijnlijk is (zie alinea 86).

Gebeurtenis in het verleden

17 Een gebeurtenis in het verleden die leidt tot een bestaande verplichting wordt een tot verplichting leidende gebeurtenis genoemd. Opdat een gebeurtenis een tot verplichting leidende gebeurtenis zou zijn, is het vereist dat de entiteit geen realistisch alternatief heeft dan de door de gebeurtenis gecreëerde verplichting af te wikkelen. Dit is alleen het geval:

(a) indien de afwikkeling van de verplichting door de wet kan worden opgelegd; dan wel

▼B

(b) in geval van een feitelijke verplichting, indien de gebeurtenis (mogelijk een handeling van de entiteit) geldige verwachtingen wekt bij andere partijen dat de entiteit de verplichting zal afwikkelen.

18 In de jaarrekening wordt de financiële positie van een entiteit aan het eind van haar verslagperiode in aanmerking genomen, en niet haar mogelijke positie in de toekomst. Daarom wordt er geen voorziening opgenomen voor kosten die moeten worden gemaakt voor activiteiten in de toekomst. De enige verplichtingen die in de balans van een entiteit worden opgenomen, zijn de verplichtingen die op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ bestaan.

19 Alleen die verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden en die onafhankelijk zijn van de toekomstige handelingen van een entiteit (namelijk de toekomstige bedrijfsvoering) worden als voorzieningen opgenomen. Voorbeelden van dergelijke verplichtingen zijn boeten of herstelkosten voor onwettige milieuschade. Beide voorbeelden zouden bij de afwikkeling leiden tot een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen, ongeacht de toekomstige acties van de entiteit. Evenzo neemt een entiteit een voorziening op voor de ontmantelingskosten van een olie-installatie of een kerncentrale, in zoverre de entiteit verplicht is de reeds aangerichte schade te herstellen. Daarentegen kan een entiteit, wegens commerciële druk of in rechte afdwingbare verplichtingen, voornemens zijn of de verplichting hebben om uitgaven te doen om in de toekomst op een bepaalde manier te handelen (bijvoorbeeld door in een bepaald type fabriek rookfilters te installeren). Omdat de entiteit de toekomstige uitgaven kan vermijden door haar toekomstige handelingen, bijvoorbeeld door haar werkwijze te veranderen, heeft ze geen bestaande verplichting voor die toekomstige uitgaven en wordt er geen voorziening opgenomen.

20 Bij een verplichting is steeds een andere partij betrokken aan wie de verplichting verschuldigd is. Het is echter niet nodig de identiteit te kennen van de partij aan wie de verplichting verschuldigd is; de verplichting kan immers aan de algemene bevolking zijn verschuldigd. Aangezien bij een verplichting altijd sprake is van een verbintenis jegens een andere partij, betekent dit dat een beslissing van het management of het bestuur geen aanleiding geeft tot een feitelijke verplichting op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ tenzij de beslissing vóór ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ op een voldoende specifieke wijze is meegedeeld aan de betrokken partijen zodat bij hen een geldige verwachting is gewekt dat de entiteit haar verantwoordelijkheden zal nakomen.

21 Een gebeurtenis die niet onmiddellijk aanleiding geeft tot een verplichting, doet dat mogelijk wel op een latere datum, wegens wijzigingen in de wetgeving of omdat een handeling (bijvoorbeeld een voldoende specifieke publieke verklaring) van de entiteit aanleiding geeft tot een feitelijke verplichting. Als een entiteit het milieu schade berokkent, is het bijvoorbeeld mogelijk dat er geen verplichting bestaat om de gevolgen te verhelpen. Het berokkenen van de schade wordt echter wel een tot verplichting leidende gebeurtenis indien een nieuwe wet vereist dat de bestaande schade wordt hersteld of wanneer de entiteit publiek de verantwoordelijkheid aanvaardt voor het herstel van de schade op een manier die een feitelijke verplichting creëert.

22 Ingeval de details van een wetsvoorstel nog moeten worden afgerond, ontstaat er uitsluitend een verplichting als het praktisch zeker is dat het wetsvoorstel als dusdanig tot wet zal worden verheven. In het kader van deze standaard wordt een dergelijke verplichting behandeld als een in rechte afdwingbare verplichting. Verschillen in omstandigheden waarmee de uitvaardiging van de wet is omgeven, maken het onmogelijk om een enkele gebeurtenis aan te duiden die de uitvaardiging van een wet vrijwel zeker zou maken. In vele gevallen zal het onmogelijk zijn om vrijwel zeker te zijn dat een wet zal worden uitgevaardigd tot dit effectief gebeurt.

▼B

Waarschijnlijke uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen

23 Opdat een verplichting in aanmerking zou komen voor opname, moet er niet alleen een bestaande verplichting bestaan, maar ook de waarschijnlijkheid van een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen om die verplichting af te wikkelen. Binnen het kader van deze standaard [1] wordt een uitstroom van middelen of een andere gebeurtenis beschouwd als waarschijnlijk indien het meer waarschijnlijk is dan niet dat de gebeurtenis zal plaatsvinden. De waarschijnlijkheid dat de gebeurtenis zal plaatsvinden, is dus groter dan de waarschijnlijkheid dat dit niet het geval zal zijn. Indien het niet waarschijnlijk is dat een bestaande verplichting bestaat, vermeldt de entiteit een voorwaardelijke verplichting, tenzij de mogelijkheid van een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen, zeer onwaarschijnlijk is (zie alinea 86).

24 Indien er sprake is van een aantal soortgelijke verplichtingen (bijvoorbeeld productgaranties of soortgelijke contracten), wordt de waarschijnlijkheid dat er voor de afwikkeling een uitstroom vereist zal zijn, bepaald door de categorie van de verplichtingen als geheel in aanmerking te nemen. Hoewel de waarschijnlijkheid van een uitstroom voor een bepaalde post klein kan zijn, kan het waarschijnlijk zijn dat er een zekere uitstroom van middelen vereist zal zijn om de categorie van verplichtingen als geheel af te wikkelen. Indien dit het geval is, wordt er een voorziening opgenomen (als de andere opnamecriteria zijn vervuld).

Betrouwbare schatting van de verplichting

25 Het gebruik van schattingen is een essentieel onderdeel van het opstellen van jaarrekeningen en ondergraaft hun betrouwbaarheid niet. Dit geldt in het bijzonder in het geval van voorzieningen, die door hun aard onzekerder zijn dan de meeste andere balansposten. Behalve in zeer zeldzame gevallen zal een entiteit in staat zijn een aantal verschillende resultaten te bepalen. Bijgevolg kan ze een schatting van de verplichting maken die voldoende betrouwbaar is om bij de opname van een voorziening te gebruiken.

26 In het extreem zeldzame geval waarin er geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt, bestaat er een verplichting die niet kan worden opgenomen. Die verplichting wordt vermeld als een voorwaardelijke verplichting (zie alinea 86).

Voorwaardelijke verplichtingen

27 Een entiteit mag geen voorwaardelijke verplichting opnemen.

28 Een voorwaardelijke verplichting wordt vermeld, zoals vereist door alinea 86, tenzij de mogelijkheid van een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen zeer onwaarschijnlijk is.

29 Indien een entiteit gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk is voor een verplichting, wordt het deel van de verplichting dat naar verwachting door andere partijen zal worden afgewikkeld, behandeld als een voorwaardelijke verplichting. De entiteit neemt een voorziening op voor het deel van de verplichting waarvoor een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen waarschijnlijk is, behalve in de extreem zeldzame omstandigheden waarin geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

[1] De interpretatie van „waarschijnlijk” in deze standaard als „meer waarschijnlijk wel dan niet” is niet noodzakelijkerwijs van toepassing in andere standaarden.

▼B

30 Voorwaardelijke verplichtingen kunnen evolueren op een manier die aanvankelijk niet werd verwacht. Daarom worden ze voortdurend beoordeeld om te bepalen of een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen waarschijnlijk is geworden. Indien het waarschijnlijk wordt dat een uitstroom van toekomstige economische voordelen vereist zal zijn voor een post die voorheen werd behandeld als een voorwaardelijke verplichting, wordt een voorziening opgenomen in de jaarrekening van de verslagperiode waarin de wijziging in de waarschijnlijkheid zich voordoet (behalve in de extreem zeldzame omstandigheden waarin geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt).

Voorwaardelijke activa

31 Een entiteit mag geen voorwaardelijk actief opnemen.

32 Voorwaardelijke activa ontstaan gewoonlijk uit niet-geplande of andere onverwachte gebeurtenissen die aanleiding geven tot de mogelijkheid van een instroom van economische voordelen naar de entiteit. Een voorbeeld is een claim die een entiteit via gerechtelijke weg tracht te vorderen en waarvan de uitkomst onzeker is.

33 Voorwaardelijke activa worden niet in de jaarrekening opgenomen aangezien dit kan resulteren in de opname van baten die mogelijk nooit worden gerealiseerd. Als het echter vrijwel zeker is dat er baten zullen worden gegenereerd, is het desbetreffende actief geen voorwaardelijk actief en is de opname ervan geëigend.

34 Een voorwaardelijk actief wordt vermeld, zoals vereist door alinea 89, indien een instroom van economische voordelen waarschijnlijk is.

35 Voorwaardelijke activa worden voortdurend beoordeeld om te garanderen dat ontwikkelingen correct in de jaarrekening tot uitdrukking worden gebracht. Indien het vrijwel zeker is geworden dat er een instroom van economische voordelen zal ontstaan, worden het actief en de desbetreffende baten opgenomen in de jaarrekening van de verslagperiode waarin de wijziging zich voordoet. Indien een instroom van economische voordelen waarschijnlijk is geworden, vermeldt de entiteit het voorwaardelijk actief (zie alinea 89).

WAARDERING

Beste schatting

36 Het bedrag dat als voorziening is opgenomen, moet de beste schatting zijn van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ af te wikkelen.

37 De beste schatting van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting af te wikkelen, is het bedrag dat een entiteit redelijkerwijs zou betalen om de verplichting op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ af te wikkelen of ze op dat moment aan een derde partij over te dragen. Vaak zal het onmogelijk of onbetaalbaar zijn om een verplichting op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ af te wikkelen of over te dragen. De schatting van het bedrag dat een entiteit redelijkerwijs zou betalen om de verplichting af te wikkelen of over te dragen, geeft echter de beste schatting weer van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ af te wikkelen.

38 De schattingen van resultaat en financieel effect worden bepaald door het oordeel van het management van de entiteit, aangevuld door ervaringen met soortgelijke transacties en, in sommige gevallen, verslagen van onafhankelijke experts. Het in aanmerking genomen bewijs omvat alle aanvullende bewijzen die blijken uit gebeurtenissen na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄.

▼B

39 Onzekerheden omtrent het bedrag dat als voorziening moet worden opgenomen, worden op verscheidene manieren behandeld, al naargelang de omstandigheden. Indien de te waarderen voorziening een groot aantal posten omvat, wordt de verplichting geschat door alle mogelijke resultaten af te wegen volgens de waarschijnlijkheid dat ze zich zullen voordoen. De naam voor deze statistische schattingsmethode is „verwachte waarde". De voorziening zal dan ook verschillend zijn afhankelijk van het feit of de waarschijnlijkheid van een verlies van een gegeven bedrag bijvoorbeeld 60 of 90 procent bedraagt. Als er een continue reeks van mogelijke uitkomsten is en elke uitkomst even waarschijnlijk is, wordt de middelste uitkomst van de reeks gebruikt.

Voorbeeld

Een entiteit verkoopt goederen met een garantie die bepaalt dat cliënten gedekt zijn voor de reparatiekosten van fabricagefouten die binnen de eerste zes maanden na de aankoop duidelijk worden. Indien er in alle verkochte producten geringe defecten werden ontdekt, zouden daar reparatiekosten uit voortvloeien voor een bedrag van 1 miljoen. Indien er in alle verkochte producten grote defecten werden ontdekt, zouden daar reparatiekosten uit voortvloeien voor een bedrag van 4 miljoen. De ervaring van de entiteit uit het verleden en haar verwachtingen voor de toekomst geven aan dat voor het komende jaar 75 procent van de verkochte goederen geen defecten zal vertonen, 20 procent van de goederen geringe defecten zal hebben en 5 procent van de verkochte goederen grote defecten zal vertonen. In overeenstemming met alinea 24 beoordeelt een entiteit de waarschijnlijkheid van een uitstroom voor de garantieverplichtingen als geheel.

De verwachte waarde van de reparatiekosten is:

(75 % van nihil) + (20 % van 1 m) + (5 % van 4 m) = 400 000

40 Indien een enkele verplichting wordt gewaardeerd, kan het afzonderlijke meest waarschijnlijke resultaat de beste schatting van de verplichting zijn. Zelfs in een dergelijk geval neemt de entiteit echter andere mogelijke uitkomsten in aanmerking. Indien andere mogelijke uitkomsten hetzij voor het merendeel hoger ofwel voor het merendeel lager liggen dan de meest waarschijnlijke uitkomst, zal de beste schatting een hoger of lager bedrag zijn. Als een entiteit bijvoorbeeld een ernstige fout moet herstellen in een grote fabriek die zij voor een cliënt heeft gebouwd, kan de afzonderlijke meest waarschijnlijke uitkomst de geslaagde reparatie bij de eerste poging zijn, voor een kostprijs van 1 000, maar er wordt een voorziening voor een groter bedrag opgenomen als er een aanzienlijke kans bestaat dat er meer pogingen nodig zullen zijn.

41 De voorziening wordt vóór belastingen gewaardeerd, aangezien de fiscale gevolgen van de voorziening en de wijzigingen daarin worden behandeld op grond van IAS 12.

Risico's en onzekerheden

42 Bij het komen tot de beste schatting van een voorziening moet rekening worden gehouden met de risico's en onzekerheden die onvermijdelijk samenhangen met talrijke gebeurtenissen en omstandigheden.

▼B

43 Risico verwijst naar het feit dat de uitkomst kan variëren. Een risicoaanpassing kan het bedrag waartegen een verplichting is gewaardeerd, verhogen. Er is voorzichtigheid geboden wanneer onder onzekere omstandigheden oordelen worden gevormd, zodat baten of activa niet te hoog worden opgenomen, en lasten of verplichtingen niet te laag worden opgenomen. Onzekerheid vormt echter geen rechtvaardiging voor het creëren van overmatige voorzieningen of voor het opzettelijk te hoog opnemen van verplichtingen. Als de geraamde kosten van een bijzonder nadelige uitkomst zeer voorzichtig worden geschat, moet die uitkomst niet opzettelijk als meer waarschijnlijk worden behandeld dan realistisch gezien het geval is. Men moet zeer zorgvuldig te werk gaan om dubbele aanpassingen voor risico en onzekerheid te vermijden door een voorziening consequent te hoog op te nemen.

44 De informatieverschaffing over onzekerheden die samenhangen met het bedrag van de uitgaven geschiedt in overeenstemming met alinea 85(b).

Contante waarde

45 Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, moet het bedrag van een voorziening de contante waarde zijn van de uitgaven die naar verwachting vereist zullen zijn om de verplichting af te wikkelen.

46 Wegens de tijdswaarde van geld zijn voorzieningen voor de uitstroom van kasmiddelen die snel na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ ontstaat, meer verlieslatend dan degene die op een later moment leiden tot de uitstroom van kasmiddelen van hetzelfde bedrag. Indien het effect materieel is, worden voorzieningen bijgevolg gedisconteerd.

47 De disconteringsvoet (of -voeten) moet(en) worden bepaald vóór belastingen en moet(en) rekening houden met de huidige marktbeoordelingen voor de tijdswaarde van geld en de risico's die inherent zijn aan de verplichting. De disconteringsvoet(en) mag (mogen) geen rekening houden met risico's waarmee al rekening is gehouden in schattingen van toekomstige kasstromen.

Toekomstige gebeurtenissen

48 Toekomstige gebeurtenissen die mogelijk invloed hebben op het bedrag dat vereist is om een verplichting af te wikkelen, moeten worden weerspiegeld in het bedrag van een voorziening indien er voldoende objectieve bewijzen zijn dat zij zullen plaatsvinden.

49 Verwachte toekomstige gebeurtenissen kunnen in het bijzonder belangrijk zijn voor de waardering van voorzieningen. Een entiteit kan bijvoorbeeld aannemen dat de kosten voor de schoonmaak van een terrein aan het eind van zijn levensduur zullen afnemen door toekomstige wijzigingen op technologisch vlak. Het opgenomen bedrag weerspiegelt een redelijke verwachting van technisch bekwame, objectieve waarnemers, die rekening houdt met alle beschikbare bewijzen in verband met de technologie die op het moment van de schoonmaak beschikbaar zal zijn. Bijgevolg is het geëigend om bijvoorbeeld de verwachte kostenverlagingen op te nemen die verband houden met de toegenomen ervaring in het toepassen van de bestaande technologie of de verwachte kosten van de toepassing van bestaande technologie op een grotere of complexere schoonmaakprocedure dan voorheen is uitgevoerd. Een entiteit mag echter niet anticiperen op de ontwikkeling van een volledig nieuwe schoonmaaktechnologie, tenzij dit door voldoende objectieve bewijzen wordt ondersteund.

▼B

50 Het effect van een mogelijke nieuwe wetgeving wordt bij de waardering van een bestaande verplichting in aanmerking genomen indien er voldoende objectieve bewijzen bestaan dat de nieuwe wetgeving vrijwel zeker zal worden uitgevaardigd. De verscheidenheid aan omstandigheden die zich in de praktijk voordoen, maakt het onmogelijk om een enkele gebeurtenis te specificeren die in elk geval voldoende objectieve bewijzen zal leveren. Er zijn bewijzen vereist zowel voor wat de wet zal eisen als voor het feit dat de wet vrijwel zeker zal worden uitgevaardigd en te gepasten tijde zal worden geïmplementeerd. Veelal zullen er niet voldoende objectieve bewijzen bestaan tot de nieuwe wet is uitgevaardigd.

Verwachte vervreemdingen van activa

51 Bij de waardering van een voorziening mag geen rekening worden gehouden met winsten uit de verwachte vervreemding van activa.

52 Winsten uit de verwachte vervreemding van activa worden bij de waardering van een voorziening niet in aanmerking genomen, zelfs niet indien de verwachte vervreemding nauw samenhangt met de gebeurtenis die aanleiding geeft tot de voorziening. In plaats daarvan neemt een entiteit winst op verwachte vervreemdingen van activa op op het moment dat wordt bepaald door de standaard die de desbetreffende activa behandelt.

RESTITUTIES

53 Indien sommige of alle uitgaven die vereist zijn om een voorziening af te wikkelen naar verwachting door een andere partij zullen worden vergoed, moet de vergoeding worden opgenomen als en slechts als het vrijwel zeker is dat de vergoeding zal worden ontvangen indien de entiteit de verplichting afwikkelt. De vergoeding moet als een afzonderlijk actief worden behandeld. Het bedrag dat voor de vergoeding wordt opgenomen mag niet hoger liggen dan het bedrag van de voorziening.

54 In ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ mag de last die betrekking heeft op een voorziening worden gepresenteerd zonder het bedrag dat voor een vergoeding werd opgenomen.

55 Soms kan een entiteit verwachten dat een andere partij een deel van of alle vereiste uitgaven betaalt voor de afwikkeling van een voorziening (bijvoorbeeld via verzekeringscontracten, vrijwaringsclausules of garanties van leveranciers). De andere partij kan de door de entiteit betaalde bedragen vergoeden of de bedragen direct betalen.

56 In de meeste gevallen zal de entiteit aansprakelijk blijven voor het volledige bedrag in kwestie, zodat de entiteit het volledige bedrag zou moeten betalen indien de derde partij om een bepaalde reden in gebreke blijft. In deze situatie wordt een voorziening opgenomen voor het volledige bedrag van de verplichting, en wordt een afzonderlijk actief voor de verwachte vergoeding opgenomen indien het vrijwel zeker is dat de vergoeding zal worden ontvangen indien de entiteit de verplichting afwikkelt.

57 In sommige gevallen zal de entiteit niet aansprakelijk zijn voor de desbetreffende kosten als de derde partij niet betaalt. In een dergelijk geval heeft de entiteit geen verplichting voor deze kosten, en worden ze niet in de voorziening opgenomen.

58 Zoals uiteengezet in alinea 29, is een verplichting waarvoor een entiteit gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk is een voorwaardelijke verplichting in zoverre verwacht wordt dat de verplichting door de andere partijen wordt afgewikkeld.

▼B

WIJZIGINGEN IN VOORZIENINGEN

59 Voorzieningen moeten op ►M5 het einde van elke verslagperiode ◄ worden beoordeeld en aangepast om de huidige beste schatting weer te geven. Als het niet langer waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen, moet de voorziening worden teruggenomen.

60 Indien de voorzieningen worden gedisconteerd, neemt de boekwaarde van een voorziening in elke verslagperiode toe om het verstrijken van de tijd weer te geven. Deze stijging wordt opgenomen als financieringskosten.

GEBRUIK VAN VOORZIENINGEN

61 Een voorziening mag alleen worden gebruikt voor uitgaven waarvoor ze oorspronkelijk was opgenomen.

62 Alleen uitgaven die betrekking hebben op de oorspronkelijke voorziening kunnen ermee worden verrekend. De verrekening van uitgaven met een voorziening die oorspronkelijk voor een ander doel was opgenomen, zou de invloed van twee verschillende gebeurtenissen verhullen.

TOEPASSING VAN DE REGELS VOOR OPNAME EN WAARDERING

Toekomstige exploitatieverliezen

63 Voor toekomstige exploitatieverliezen mogen geen voorzieningen worden opgenomen.

64 Toekomstige exploitatieverliezen voldoen niet aan de definitie van een verplichting in alinea 10, noch aan de algemene opnamecriteria die in alinea 14 voor voorzieningen zijn uiteengezet.

65 Een verwachting van toekomstige exploitatieverliezen vormt een indicatie dat bepaalde activa van de activiteit mogelijk een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Een entiteit toetst deze activa op bijzondere waardeverminderingen overeenkomstig IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa*.

Verlieslatende contracten

66 Indien een entiteit een verlieslatend contract heeft, moet de bestaande verplichting uit hoofde van het contract als een voorziening worden opgenomen en gewaardeerd.

67 Talrijke contracten (bijvoorbeeld bepaalde routinebestellingen) kunnen worden geannuleerd zonder dat aan de andere partij een vergoeding wordt betaald. Bijgevolg is er geen sprake van een verplichting. Andere contracten kunnen dan weer voor elke contracterende partij tot rechten en verplichtingen leiden. Indien gebeurtenissen ervoor zorgen dat een dergelijk contract verlieslatend wordt, vallen de contracten binnen het toepassingsgebied van deze standaard en bestaat er een verplichting die wordt opgenomen. Nog uit te voeren contracten die niet verlieslatend zijn, vallen buiten het toepassingsgebied van deze standaard.

68 Deze standaard definieert een verlieslatend contract als een contract waarbij de onvermijdelijke kosten die nodig zijn om de verplichtingen uit hoofde van het contract na te komen, hoger liggen dan de economische voordelen die naar verwachting uit het contract worden ontvangen. De onvermijdelijke kosten uit hoofde van een contract weerspiegelen de laagste nettokosten die nodig zijn om het contract te beëindigen, namelijk ofwel de kosten om het contract na te leven, of enige compensatie of boete die voortvloeit uit het niet-naleven van het contract, indien dit bedrag lager ligt.

69 Voordat een aparte voorziening voor een verlieslatend contract wordt gevormd, neemt een entiteit enige bijzondere waardeverminderingsverliezen op die zich hebben voorgedaan ten aanzien van activa die voor dat contract worden gebruikt (zie IAS 36).

▼B

Reorganisatie

70 Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven van gebeurtenissen die onder de definitie van een reorganisatie kunnen vallen:

(a) verkoop of beëindiging van een bedrijfsactiviteit;

(b) de sluiting van bedrijfslocaties in een land of regio of de overplaatsing van bedrijfsactiviteiten naar een ander land of een andere regio;

(c) wijzigingen in de managementstructuur, bijvoorbeeld het elimineren van een bepaald managementniveau; en

(d) fundamentele reorganisaties die een materieel effect hebben op de aard en focus van de activiteiten van de entiteit.

71 Een voorziening voor reorganisatiekosten wordt opgenomen als en slechts als de algemene opnamecriteria voor voorzieningen die in alinea 14 worden beschreven, zijn vervuld. In alinea's 72 tot en met 83 wordt beschreven hoe de algemene opnamecriteria van toepassing zijn op reorganisaties.

72 Er ontstaat een feitelijke verplichting om te reorganiseren als en alleen als een entiteit:

(a) over een gedetailleerd formeel plan voor de reorganisatie beschikt, waarin minstens het volgende wordt beschreven:

(i) de betreffende activiteit of het betreffende deel ervan;

(ii) de belangrijkste betrokken locaties;

(iii) de locatie, functie, en het geschatte aantal werknemers dat zal worden schadeloosgesteld voor de beëindiging van het dienstverband;

(iv) de uitgaven die hieraan zijn verbonden; en

(v) het tijdstip waarop het plan zal worden uitgevoerd; en

(b) bij de betrokkenen een geldige verwachting heeft gewekt dat zij de reorganisatie zal doorvoeren door het plan te beginnen uitvoeren of door de belangrijke kenmerken ervan mee te delen aan de betrokkenen.

73 Bewijzen dat een entiteit is begonnen met de tenuitvoerlegging van een reorganisatieplan, zouden bijvoorbeeld worden geleverd door een fabriek te ontmantelen, door activa te verkopen, of door de openbare aankondiging van de belangrijkste kenmerken van het plan. Een openbare aankondiging van een gedetailleerd reorganisatieplan schept alleen een feitelijke verplichting om te reorganiseren als dit op zo'n manier en met voldoende details (met name de uiteenzetting van de belangrijkste kenmerken van het plan) gebeurt dat bij andere partijen zoals cliënten, leveranciers en werknemers (of hun vertegenwoordigende instanties) een geldige verwachting wordt gewekt dat de entiteit de reorganisatie zal uitvoeren.

74 Opdat een plan voldoende is om aanleiding te geven tot een feitelijke verplichting wanneer het aan de betrokkenen wordt meegedeeld, moet de tenuitvoerlegging ervan worden gepland om zo snel mogelijk aan te vangen en te kunnen worden voltooid binnen een tijdsbestek zodat aanzienlijke wijzigingen aan het plan onwaarschijnlijk zijn. Indien verwacht wordt dat het geruime tijd zal duren vóór de reorganisatie begint of dat de reorganisatie zelf onredelijk lang zal duren, is het onwaarschijnlijk dat het plan bij derden een geldige verwachting wekt dat de entiteit zich momenteel heeft verbonden tot een reorganisatie, aangezien het tijdsbestek de entiteit de mogelijkheid biedt om haar plannen te wijzigen.

▼B

75 Een beslissing van het management of het bestuur om te reorganiseren vóór ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ geeft geen aanleiding tot een feitelijke verplichting op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ tenzij de entiteit vóór ►M5 het einde van de verslagperiode ◄:

(a) is begonnen met de tenuitvoerlegging van het reorganisatieplan; dan wel

(b) de belangrijkste kenmerken van het reorganisatieplan op een voldoende specifieke wijze aan de betrokkenen heeft meegedeeld zodat zij bij hen een geldige verwachting heeft gewekt dat de entiteit de reorganisatie zal uitvoeren.

Indien een entiteit pas na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ de implementatie van een reorganisatieplan start of de belangrijkste kenmerken die daarop betrekking hebben bekendmaakt, is informatieverschaffing ingevolge IAS 10 *Gebeurtenissen* ►M5 *na de verslagperiode* ◄, vereist indien de reorganisatie van materieel belang is en het niet-vermelden ervan invloed zou kunnen hebben op de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

76 Hoewel een feitelijke verplichting niet alleen wordt gecreëerd door een beslissing van het management, kan een verplichting voortvloeien uit andere gebeurtenissen die vroeger hebben plaatsgevonden, samen met een dergelijke beslissing. Onderhandelingen met vertegenwoordigende instanties van werknemers over ontslagvergoedingen of met kopers voor de verkoop van een bedrijfsactiviteit, kunnen bijvoorbeeld zijn afgerond, maar moeten alleen nog door de raad worden goedgekeurd. Eenmaal deze goedkeuring is verkregen en aan de andere partijen meegedeeld, heeft de entiteit een feitelijke verplichting om te reorganiseren indien de voorwaarden van alinea 72 zijn vervuld.

77 In sommige landen ligt de uiteindelijke beslissingsmacht bij een raad waarvan de leden vertegenwoordigers omvatten van andere belangen dan die van het management (bijvoorbeeld werknemers) of kan het noodzakelijk zijn dat dergelijke vertegenwoordigers op de hoogte worden gebracht vóór de beslissing van de raad wordt genomen. Aangezien een beslissing door een dergelijke raad inhoudt dat aan deze vertegenwoordigers een mededeling moet gebeuren, kan dit leiden tot een feitelijke verplichting om te reorganiseren.

78 Er ontstaat geen verplichting voor de verkoop van een bedrijfsactiviteit tot de entiteit zich tot de verkoop heeft verbonden en er dus een bindende verkoopovereenkomst bestaat.

79 Zelfs indien een entiteit een beslissing heeft genomen om een bedrijfsactiviteit te verkopen en die beslissing openbaar heeft aangekondigd, kan zij zich niet tot de verkoop hebben verbonden tot er een koper is geïdentificeerd en er een bindende verkoopovereenkomst bestaat. Tot er een bindende verkoopovereenkomst is, zal de entiteit van gedachten kunnen veranderen en inderdaad een andere weg moeten inslaan indien er geen koper kan worden gevonden onder aanvaardbare voorwaarden. Indien de verkoop van een bedrijfsactiviteit wordt beschouwd als een deel van een reorganisatie, worden de activa van de bedrijfsactiviteit beoordeeld op bijzondere waardevermindering in overeenstemming met IAS 36. Indien een verkoop slechts een onderdeel vormt van een reorganisatie, kan voor de andere onderdelen van de reorganisatie een feitelijke verplichting ontstaan vóór een bindende verkoopovereenkomst bestaat.

80 Een reorganisatievoorziening mag uitsluitend de directe uitgaven omvatten die uit de reorganisatie voortvloeien, namelijk uitgaven die:

(a) noodzakelijk zijn als gevolg van de reorganisatie; en

(b) geen verband houden met de voortgezette activiteiten van de entiteit.

▼B

81 Een reorganisatievoorziening omvat geen kosten zoals:

(a) de bijscholing of overplaatsing van blijvend personeel;

(b) marketing; dan wel

(c) investeringen in nieuwe systemen en distributienetwerken.

Deze uitgaven houden verband met de toekomstige bedrijfsvoering en zijn geen verplichtingen voor de reorganisatie op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄. Dergelijke uitgaven worden op dezelfde basis opgenomen alsof ze onafhankelijk van een reorganisatie plaatsvonden.

82 Identificeerbare toekomstige exploitatieverliezen tot de datum van een reorganisatie worden niet in een voorziening opgenomen, tenzij ze verband houden met een verlieslatend contract zoals gedefinieerd in alinea 10.

83 Zoals vereist door alinea 51 wordt bij de waardering van een reorganisatievoorziening geen rekening gehouden met winsten uit de verwachte vervreemding van activa, zelfs niet indien de verkoop van activa beoogd is als onderdeel van de reorganisatie.

INFORMATIEVERSCHAFFING

84 Voor elke categorie van voorzieningen, moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) de boekwaarde aan het begin en einde van de periode;

(b) additionele voorzieningen die tijdens de periode worden gecreëerd, waaronder toenames van bestaande voorzieningen;

(c) gebruikte bedragen (dat wil zeggen, gemaakt en ten laste van de voorziening gebracht) tijdens de periode;

(d) niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode worden teruggenomen; en

(e) de toename tijdens de periode van het gedisconteerde bedrag dat resulteert uit het verstrijken van tijd en het gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet.

Vergelijkende informatie is niet vereist.

85 Voor elke categorie van voorzieningen moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) een korte beschrijving van de aard van de verplichting en het verwachte tijdstip waarop enige resulterende uitstroom van economische voordelen zal plaatsvinden;

(b) een indicatie van de onzekerheden over het bedrag of tijdstip van dergelijke uitstromen. Indien dit nodig is om voldoende informatie te verschaffen, moet een entiteit de belangrijkste gedane veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen vermelden, zoals beschreven in alinea 48; en

(c) het bedrag van enige verwachte vergoedingen, met vermelding van het bedrag van enig actief dat voor die verwachte vergoeding is opgenomen.

86 Tenzij de mogelijkheid van enige uitstroom bij de afwikkeling zeer onwaarschijnlijk is, moet een entiteit voor elke categorie van voorwaardelijke verplichtingen op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ een korte beschrijving geven van de aard van de voorwaardelijke verplichting en, indien dit praktisch haalbaar is:

(a) een schatting van de financiële gevolgen, gewaardeerd in overeenstemming met alinea's 36 tot en met 52;

(b) een indicatie van de onzekerheden die betrekking hebben op het bedrag van of op het tijdstip waarop enige uitstroom zal plaatsvinden; en

(c) de mogelijkheid van eventuele vergoedingen.

▼B

87 Om te bepalen welke voorzieningen of voorwaardelijke verplichtingen in één categorie mogen worden samengevoegd, is het nodig na te gaan of de aard van de posten voldoende vergelijkbaar is opdat een enkele vermelding hierover de vereisten vervult van alinea's 85(a) en (b) en 86(a) en (b). Het kan dus geëigend zijn om bedragen met betrekking tot garanties van verschillende producten als één categorie van voorzieningen te behandelen, maar dit zou niet geëigend zijn voor bedragen met betrekking tot normale garanties of bedragen waarvoor een rechtszaak is aangespannen.

88 Indien een voorziening en een voorwaardelijke verplichting uit dezelfde omstandigheden ontstaan, vermeldt een entiteit de informatie die vereist is krachtens alinea's 84 tot en met 86 op een manier waardoor het verband tussen de voorziening en de voorwaardelijke verplichting wordt aangetoond.

89 Indien een instroom van economische voordelen waarschijnlijk is, moet een entiteit een korte beschrijving geven van de aard van de voorwaardelijke activa op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ en, indien dit praktisch haalbaar is, een schatting van de financiële gevolgen, gewaardeerd volgens de grondslagen die voor voorzieningen zijn uiteengezet in alinea's 36 tot en met 52.

90 Het is belangrijk dat informatie over voorwaardelijke activa vermijdt dat er misleidende indicaties worden gegeven over de waarschijnlijkheid dat er baten zullen ontstaan.

91 Indien enige informatie die door alinea's 86 en 89 is vereist, niet wordt opgenomen omdat dit praktisch niet haalbaar is, moet dit feit worden vermeld.

92 In extreem zeldzame gevallen kan verwacht worden dat de vermelding van sommige of alle informatie die door alinea's 84 tot en met 89 wordt vereist de positie van de entiteit ernstig schaadt in een geschil met andere partijen over het onderwerp van de voorziening, de voorwaardelijke verplichting of het voorwaardelijk actief. In dergelijke gevallen hoeft een entiteit de informatie niet te vermelden. Wel vermeldt ze de algemene aard van het geschil, samen met het feit dat en de reden waarom de informatie niet is vermeld.

OVERGANGSBEPALINGEN

93 Het gevolg van de eerste toepassing van deze standaard op zijn ingangsdatum (of vroeger) moet worden gerapporteerd als een aanpassing van het beginsaldo van de ingehouden winsten voor de periode waarin de standaard voor het eerst wordt toegepast. Entiteiten worden aangemoedigd, doch niet verplicht, om het beginsaldo van de ingehouden winsten aan te passen voor de vroegste gepresenteerde periode en vergelijkende informatie aan te passen. Indien vergelijkende informatie niet wordt aangepast, moet dit feit worden vermeld.

94 [Verwijderd]

INGANGSDATUM

95 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 juli 1999 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die vóór 1 juli 1999 aanvangen, moet zij dit feit vermelden.

96 [Verwijderd]

▼M43

99 Alinea 5 is gewijzigd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012* als gevolg van een wijziging die daardoor in IFRS 3 is aangebracht. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op bedrijfscombinaties waarop de wijziging in IFRS 3 van toepassing is.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 38

Immateriële activa

DOEL

1 Het doel van deze standaard is het voorschrijven van de verwerkingswijze voor immateriële activa die niet specifiek worden behandeld in een andere standaard. Deze standaard bepaalt dat een entiteit een immaterieel actief mag opnemen als en slechts als specifieke criteria vervuld zijn. De standaard specificeert ook hoe de boekwaarde van immateriële activa moet worden bepaald, en schrijft voor dat specifieke informatie over immateriële activa moet worden vermeld.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van immateriële activa, met uitzondering van:

(a) immateriële activa die binnen het toepassingsgebied van een andere standaard vallen;

(b) financiële activa, zoals gedefinieerd in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*;

(c) de opname en waardering van exploratie- en evaluatieactiva (zie IFRS 6 *Exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen*); en

(d) uitgaven voor de ontwikkeling en ontginning van mineralen, olie, aardgas en soortgelijke uitputbare hulpbronnen.

▼M32

3 Als een andere standaard de verwerkingswijze voor een specifiek type van immateriële activa voorschrijft, moet een entiteit die standaard in plaats van deze standaard toepassen. Deze standaard is bijvoorbeeld niet van toepassing op:

▼B

(a) immateriële activa die door een entiteit worden aangehouden voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering (zie IAS 2 *Voorraden* en IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*);

(b) uitgestelde belastingvorderingen (zie IAS 12 *Winstbelastingen*);

(c) leaseovereenkomsten die binnen het toepassingsgebied van IAS 17 *Leaseovereenkomsten* vallen;

(d) activa die voortvloeien uit personeelsbeloningen (zie IAS 19 *Personeelsbeloningen*);

▼M32

(e) financiële activa zoals gedefinieerd in IAS 32. De opname en waardering van sommige financiële activa worden gedekt door IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening,* IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* en IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures;*

▼B

(f) goodwill verworven in een bedrijfscombinatie (zie IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*);

(g) uitgestelde overnamekosten en immateriële activa die voortvloeien uit contractuele verzekeringsrechten uit hoofde van verzekeringscontracten die binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 *Verzekeringscontracten* vallen. IFRS 4 zet de specifieke vereisten voor informatieverschaffing van deze uitgestelde overnamekosten uiteen, maar niet de vereisten voor deze immateriële activa. Om die reden hebben de in deze standaard opgenomen vereisten inzake informatieverschaffing betrekking op zulke immateriële activa;

▼B

(h) vaste immateriële activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) overeenkomstig de IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten.*

4 Sommige immateriële activa kunnen vastliggen in of op een fysieke drager, zoals een cd-rom (in het geval van computersoftware), juridische documenten (in het geval van een licentie of octrooi) of film. Bij de bepaling in hoeverre een actief met zowel materiële als immateriële elementen moet worden behandeld overeenkomstig IAS 16 *Materiële vaste activa*, dan wel als een immaterieel actief conform deze standaard, beoordeelt een entiteit welk element het belangrijkst is. Bijvoorbeeld software voor een computergestuurde machine die niet kan werken zonder deze specifieke software, maakt integraal deel uit van deze machine en moet worden verwerkt als een materieel vast actief. Hetzelfde geldt voor het besturingssysteem van een computer. Indien de software echter niet integraal deel uitmaakt van de betrokken hardware, wordt deze software verwerkt als een immaterieel actief.

5 Deze standaard is onder meer van toepassing op uitgaven voor reclame, opleidingen, opstartactiviteiten en onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten. Onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten zijn gericht op de ontwikkeling van kennis. Bijgevolg is, ook al kunnen deze activiteiten resulteren in een actief met een fysieke vorm (bijvoorbeeld een prototype), het fysieke element van het actief ondergeschikt aan zijn immateriële component, namelijk de kennis die erin vervat is.

6 In het geval van een financiële lease kan het onderliggende actief zowel van materiële als immateriële aard zijn. Na de eerste opname verwerkt een lessee een in het kader van een financiële lease aangehouden immaterieel actief conform deze standaard. Rechten uit hoofde van licentieovereenkomsten voor zaken als speelfilms, video-opnamen, toneelstukken, manuscripten, octrooien en auteursrechten vallen niet onder het toepassingsgebied van IAS 17, maar wel onder dat van deze standaard.

7 Wanneer activiteiten of transacties zo gespecialiseerd zijn dat ze aanleiding geven tot verwerkingsvraagstukken die op een andere manier moeten worden behandeld, worden ze uitgesloten van het toepassingsgebied van een standaard. Dergelijke vraagstukken ontstaan bij de verwerking van uitgaven voor de exploratie, ontwikkeling en ontginning van aardolie, aardgas en minerale ertsen in winningsindustrieën en in het geval van verzekeringscontracten. Deze standaard is bijgevolg niet van toepassing op uitgaven voor dergelijke activiteiten en contracten. Deze standaard is echter wel van toepassing op andere immateriële activa (zoals computersoftware) en andere opgelopen uitgaven (zoals opstartkosten) in winningsindustrieën of door verzekeraars.

DEFINITIES

▼M33

8 **De volgende termen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenissen:**

[verwijderd]

(a) [verwijderd]

(b) [verwijderd]

(c) [verwijderd]

▼M12

———————

▼B

Afschrijving is de stelselmatige toerekening van het af te schrijven bedrag van een immaterieel actief over zijn gebruiksduur.

Een *actief* is een middel:

(a) dat uit gebeurtenissen in het verleden is voortgekomen en waarover een entiteit de zeggenschap heeft; en

(b) waaruit naar verwachting toekomstige economische voordelen naar de entiteit zullen vloeien.

De *boekwaarde* is het bedrag waarvoor een actief in de balans wordt opgenomen, na aftrek van eventuele geaccumuleerde afschrijvingen en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen.

De *kostprijs* is het bedrag van de geldmiddelen of kasequivalenten die worden betaald of de reële waarde van een andere vergoeding die wordt gegeven om een actief te verwerven op het ogenblik dat het wordt verworven of gebouwd, of, indien van toepassing, het bedrag dat toegewezen werd aan dat actief toen het overeenkomstig de specifieke vereisten van andere IFRSs, bijvoorbeeld IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen*, aanvankelijk werd opgenomen.

Het *af te schrijven bedrag* is de kostprijs van een actief of een ander kostprijsvervangend bedrag verminderd met zijn restwaarde.

Ontwikkeling betreft de toepassing van kennis verkregen door onderzoek of op een andere wijze, leidend tot een plan of ontwerp voor de productie van nieuwe of aanzienlijk verbeterde materialen, apparaten, producten, processen, systemen of diensten, voorafgaand aan het begin van commerciële productie of gebruik.

De entiteitsgebonden waarde is de contante waarde van de kasstromen die naar verwachting van een entiteit zullen voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het eind van zijn gebruiksduur of waarvan een entiteit verwacht dat deze zal plaatsvinden bij de afwikkeling van een verplichting.

▼M33

***Reële waarde* is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)**

▼B

Een *bijzonder waardeverminderingsverlies* is het bedrag waarmee de boekwaarde van een actief zijn realiseerbare waarde overschrijdt.

Een *immaterieel actief* is een identificeerbaar, niet-monetair actief zonder fysieke vorm.

Monetaire activa zijn aangehouden liquide middelen en activa die moeten worden ontvangen in vaste of bepaalbare bedragen.

Onderzoek betreft het vernieuwend en planmatig onderzoekswerk met het oog op het verwerven van nieuwe wetenschappelijke of technische kennis en inzichten.

De *restwaarde* van een immaterieel actief is het bedrag dat een entiteit naar verwachting momenteel voor het actief zou ontvangen bij vervreemding, na aftrek van de geschatte kosten van de vervreemding, indien het actief reeds de verwachte ouderdom zou hebben en in de staat zou verkeren die aan het eind van zijn gebruiksduur wordt verwacht.

▼B

De *gebruiksduur* is:

(a) de periode gedurende welke een actief naar verwachting voor een entiteit beschikbaar is voor gebruik; dan wel

(b) het aantal productie- of vergelijkbare eenheden dat de entiteit van het actief verwacht te verkrijgen.

Immateriële activa

9 Door entiteiten worden regelmatig middelen besteed of verplichtingen aangegaan ter verwerving, ontwikkeling, onderhoud of verbetering van immateriële middelen, zoals wetenschappelijke of technische kennis, ontwerp en implementatie van nieuwe processen of systemen, licenties, intellectuele eigendom, marktkennis en handelsmerken (inclusief merknamen en uitgaverechten). Gangbare voorbeelden van zaken die onder deze brede noemer vallen, zijn computersoftware, octrooien, auteursrechten, speelfilms, klantenbestanden, rechten van dienstverlening aan hypothecaire schuldenaren met betrekking tot (tijdige) voldoening van rente- en aflossingsverplichtingen aan financiers, visvergunningen, importquota, franchises, klanten- en leveranciersrelaties, klantenbinding, marktaandeel en marketingrechten.

10 Niet alle voorbeelden vermeld in alinea 9 voldoen aan de definitie van een immaterieel actief, wat wil zeggen dat ze identificeerbaar zijn, dat de betrokken entiteit er de zeggenschap over heeft en dat ze toekomstige economische voordelen opleveren. Als een actief dat onder het toepassingsgebied van deze standaard valt niet voldoet aan de definitie van een immaterieel actief, worden de uitgaven om dat actief te verwerven of intern te genereren opgenomen als last op het moment dat ze gedaan worden. Als het actief echter verworven wordt in een bedrijfscombinatie, maakt het deel uit van de goodwill die moet worden opgenomen op de overnamedatum (zie alinea 68).

Identificeerbaarheid

▼M12

11 De definitie van een immaterieel actief vereist dat een immaterieel actief identificeerbaar is om het te kunnen onderscheiden van goodwill. In een bedrijfscombinatie opgenomen goodwill is een actief dat de toekomstige economische voordelen vertegenwoordigt die voortvloeien uit andere in een bedrijfscombinatie verworven activa die niet individueel worden geïdentificeerd en afzonderlijk worden opgenomen. De toekomstige economische voordelen kunnen resulteren uit de synergie tussen de verworven identificeerbare activa of uit activa die individueel niet in aanmerking komen voor opname in de jaarrekening.

12 Een actief is identificeerbaar als het:

a) afscheidbaar is, dat wil zeggen als het kan worden afgescheiden of losgemaakt van de entiteit en kan worden verkocht, overgedragen, in licentie gegeven, gehuurd of geruild, hetzij individueel, hetzij samen met een gerelateerd contract, gerelateerd identificeerbaar actief of gerelateerde identificeerbare verplichting, ongeacht of de entiteit voornemens is dit te doen; of

b) voortvloeit uit contractuele of andere juridische rechten, ongeacht of deze rechten overdraagbaar zijn aan of gescheiden kunnen worden van de entiteit of van andere rechten en verplichtingen.

▼B

Zeggenschap

13 Een entiteit heeft de zeggenschap over een actief als zij kan beschikken over de toekomstige economische voordelen die voortvloeien uit het onderliggend middel, en als zij de toegang van derden tot deze voordelen kan beperken. Het vermogen van een entiteit om over de toekomstige economische voordelen van een immaterieel actief te beschikken vindt normaliter zijn oorsprong in rechten die juridisch afdwingbaar zijn. Als er geen juridisch afdwingbare rechten zijn, is het moeilijker om de zeggenschap aan te tonen. De juridische afdwingbaarheid van een recht is echter geen noodzakelijke voorwaarde voor zeggenschap aangezien een entiteit in staat kan zijn om op een andere wijze te beschikken over de toekomstige economische voordelen.

14 Marktkennis en technische kennis kunnen aanleiding geven tot toekomstige economische voordelen. Een entiteit beschikt over deze voordelen als bijvoorbeeld de kennis wordt beschermd door juridisch afdwingbare rechten, zoals auteursrechten, een handelsrestrictie (indien toegestaan) of een juridische geheimhoudingsplicht van werknemers.

15 Een entiteit kan een team van geschoold personeel hebben en in staat zijn om additionele vaardigheden van het personeel te identificeren die tot toekomstige economische voordelen leiden. De entiteit kan tevens verwachten dat het personeel zijn vaardigheden ter beschikking zal blijven stellen aan de entiteit. Een entiteit heeft normaliter echter onvoldoende zeggenschap over de verwachte toekomstige economische voordelen die voortvloeien uit een team van geschoold personeel en van opleidingsactiviteiten om te kunnen stellen dat deze voldoen aan de definitie van een immaterieel actief. Om een soortgelijke reden is het onwaarschijnlijk dat specifieke management- of technische talenten vallen onder de definitie van een immaterieel actief, tenzij ze worden beschermd door juridisch afdwingbare rechten om ze te gebruiken en om de hieruit verwachte toekomstige economische voordelen te verkrijgen, en ze tevens voldoen aan de andere bepalingen van de definitie.

16 Een entiteit kan een klantenbestand of een marktaandeel bezitten en de verwachting hebben dat door de opbouw van klantenrelaties en klantentrouw, de cliënten met de entiteit zaken zullen blijven doen. Indien er echter geen juridisch afdwingbare rechten bestaan en er ook geen andere manieren zijn om de relaties met de cliënten en de klantentrouw aan de entiteit te beschermen, is de zeggenschap over de verwachte economische voordelen uit de klantenrelaties en klantentrouw meestal onvoldoende om te stellen dat dergelijke activa (bijvoorbeeld klantenbestand, marktaandelen, klantenrelaties en klantentrouw) voldoen aan de definitie van immateriële activa. Indien er geen juridisch afdwingbare rechten bestaan om de klantenrelaties te beschermen, zijn ruiltransacties met dezelfde of soortgelijke niet-contractuele klantenrelaties (die geen deel uitmaken van een bedrijfscombinatie) het bewijs dat de entiteit niettemin in staat is zeggenschap uit te oefenen over de verwachte toekomstige economische voordelen die voortvloeien uit klantenrelaties. Omdat dergelijke ruiltransacties ook het bewijs leveren dat de klantenrelaties afscheidbaar zijn, beantwoorden zulke klantenrelaties aan de definitie van immateriële activa.

Toekomstige economische voordelen

17 De toekomstige economische voordelen die voortvloeien uit een immaterieel actief kunnen de opbrengsten uit de verkoop van goederen of diensten omvatten, alsmede kostenbesparingen of andere voordelen die voortkomen uit het gebruik van het actief door de entiteit. Zo kan het gebruik van intellectuele eigendom in een productieproces toekomstige productiekosten beperken in plaats van toekomstige opbrengsten te verhogen.

▼B

OPNAME EN WAARDERING

18 Voor de opname van een actief als een immaterieel actief moet een entiteit aantonen dat het actief beantwoordt aan:

(a) de definitie van een immaterieel actief (zie alinea's 8 tot en met 17); en

(b) de opnamecriteria (zie alinea's 21 tot en met 23).

Deze vereiste is van toepassing op kosten die aanvankelijk gemaakt zijn voor het verwerven of intern genereren van een immaterieel actief en de kosten die later gemaakt zijn om nieuwe bestanddelen aan dit actief toe te voegen, deze gedeeltelijk te vervangen of te onderhouden.

19 Alinea's 25 tot en met 32 behandelen de opnamecriteria die van toepassing zijn op afzonderlijk verworven immateriële activa, terwijl alinea's 33 tot en met 43 de toepassing van de opnamecriteria op immateriële activa behandelen die verworven zijn in een bedrijfscombinatie. Alinea 44 behandelt de eerste waardering van immateriële activa die via een overheidssubsidie zijn verworven. Alinea's 45 tot en met 47 behandelen de inruil van immateriële activa, terwijl alinea's 48 tot en met 50 de intern gegenereerde goodwill behandelen. Alinea's 51 tot en met 67 behandelen de eerste opname en waardering van intern gegenereerde immateriële activa.

20 De immateriële activa zijn van dien aard dat in vele gevallen geen nieuwe bestanddelen aan een dergelijk actief worden toegevoegd of bestanddelen gedeeltelijk worden vervangen. Dienovereenkomstig zullen waarschijnlijk de meeste, later gedane uitgaven veeleer de verwachte toekomstige economische voordelen die een bestaand immaterieel actief in zich bergt in stand houden dan aan de definitie van een immaterieel actief en de opnamecriteria in deze standaard te beantwoorden. Voorts is het vaak moeilijk om dergelijke latere uitgaven rechtstreeks toe te rekenen aan een bepaald immaterieel actief in plaats van aan de bedrijfsactiviteit in haar geheel. Daarom zullen uitgaven na de eerste opname van een verworven immaterieel actief of na de voltooiing van een intern gegenereerd immaterieel actief slechts zelden in de boekwaarde van een actief worden opgenomen. In overeenstemming met alinea 63 worden latere uitgaven voor merken, uitgaverechten, klantenbestanden en in wezen vergelijkbare activa (zowel extern verworven als intern gegenereerd) altijd opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ op het moment waarop zij gedaan worden. De reden hiervoor is dat een dergelijke uitgave niet kan worden onderscheiden van uitgaven die voor de ontwikkeling van de bedrijfsactiviteit in haar geheel gedaan zijn.

21 Een immaterieel actief moet worden opgenomen als en slechts als:

(a) het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen die kunnen worden toegerekend aan het actief naar de entiteit zullen vloeien; en

(b) de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

22 Een entiteit moet de waarschijnlijkheid van verwachte toekomstige economische voordelen beoordelen op basis van redelijke en gefundeerde veronderstellingen die de beste inschatting door het management vertegenwoordigen van de economische omstandigheden die gedurende de gebruiksduur van het actief zullen bestaan.

23 Een entiteit moet naar beste vermogen beoordelen met welke mate van waarschijnlijkheid de toekomstige economische voordelen in verband met het gebruik van het actief naar de entiteit zullen vloeien, en dit op basis van de gegevens die beschikbaar zijn op het moment van de eerste opname, waarbij een groter belang wordt toegekend aan externe gegevens.

▼B

24 Een immaterieel actief moet de eerste keer tegen kostprijs worden gewaardeerd.

Afzonderlijke verwerving

▼M12

25 De prijs die een entiteit betaalt voor een afzonderlijk verworven immaterieel actief weerspiegelt normaliter de waarschijnlijkheid waarmee de verwachte economische voordelen die het actief in zich bergt naar de entiteit zullen vloeien. Met andere woorden de entiteit verwacht een instroom van economische voordelen, zelfs als er onzekerheid bestaat over het tijdstip of het bedrag van die instroom. Daarom wordt het criterium van de waarschijnlijkheid van opname in alinea 21(a) altijd geacht te zijn vervuld voor afzonderlijk verworven immateriële activa.

▼B

26 Bovendien kan de kostprijs van een afzonderlijk verworven immaterieel actief gewoonlijk betrouwbaar worden gewaardeerd. Dit is met name het geval indien de koopsom de vorm aanneemt van geldmiddelen of andere monetaire activa.

27 De kostprijs van een afzonderlijk verworven immaterieel actief omvat:

(a) de aankoopprijs, met inbegrip van invoerrechten en niet-restitueerbare omzetbelasting, na aftrek van handels- en andere kortingen; en

(b) alle kosten die rechtstreeks toe te rekenen zijn aan de voorbereiding van het actief voor zijn beoogde gebruik.

28 Voorbeelden van rechtstreeks toerekenbare kosten zijn:

(a) kosten van personeelsbeloningen (zoals gedefinieerd in IAS 19) die rechtstreeks voortkomen uit het gebruiksklaar maken van een actief;

(b) honoraria die rechtstreeks voortkomen uit het gebruiksklaar maken van een actief; en

(c) kosten om te testen of het actief op adequate wijze functioneert.

29 Voorbeelden van uitgaven die geen deel uitmaken van de kostprijs van een immaterieel actief zijn:

(a) kosten om een nieuw product of een nieuwe dienst te lanceren (met inbegrip van advertentie- en promotiekosten);

(b) kosten voor bedrijfsvoering op een nieuwe locatie of met een nieuwe cliëntencategorie (met inbegrip van opleidingskosten voor het personeel); en

(c) administratie- en andere algemene overheadkosten.

30 De opname van kosten in de boekwaarde van een immaterieel actief wordt beëindigd wanneer het actief in staat is te functioneren op de wijze zoals die door het management bedoeld is. Derhalve worden kosten die gemaakt zijn voor het gebruik of een nieuwe opstelling van een immaterieel actief niet in de boekwaarde van dat actief opgenomen. De volgende kosten worden bijvoorbeeld niet in de boekwaarde van een immaterieel actief opgenomen:

(a) kosten die gemaakt zijn voor een actief dat nog gebruiksklaar moet worden gemaakt, ondanks dat het in staat is te functioneren op de door het management beoogde wijze; en

(b) initiële exploitatieverliezen, zoals de verliezen die optreden wanneer de vraag naar de producten die met het actief worden vervaardigd zich in een opbouwfase bevindt.

▼B

31 Sommige bedrijfsactiviteiten houden verband met de ontwikkeling van een immaterieel actief, maar zijn niet noodzakelijk om het actief gebruiksklaar te maken om te kunnen functioneren op de wijze zoals die door het management bedoeld is. Deze incidentele bedrijfsactiviteiten kunnen vóór of gedurende de ontwikkeling plaatsvinden. Omdat incidentele bedrijfsactiviteiten niet noodzakelijk zijn om het actief bedrijfsklaar te maken om te kunnen functioneren op de wijze zoals die door het management bedoeld is, worden de baten en gerelateerde lasten van incidentele bedrijfsactiviteiten onmiddellijk in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ verwerkt en opgenomen in de baten- en lastencategorieën waartoe zij behoren.

▼M1

32 Indien de betaling voor een immaterieel actief wordt uitgesteld tot na de gebruikelijke betalingstermijn, is de kostprijs het equivalent van de contante prijs. Het verschil tussen dit bedrag en het totaal van de betalingen wordt als rentelast opgenomen gedurende de periode van uitgestelde betaling, tenzij het wordt geactiveerd in overeenstemming met IAS 23 *Financieringskosten*.

▼B

Verwerving als onderdeel van een bedrijfscombinatie

▼M12

►M33 33 Als een immaterieel vast actief in een bedrijfscombinatie is verworven, is in overeenstemming met IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* de kostprijs van dat immateriële vaste actief zijn reële waarde op de overnamedatum. De reële waarde van een immaterieel vast actief zal de verwachtingen weerspiegelen die marktdeelnemers op de overnamedatum hebben omtrent de waarschijnlijkheid dat de verwachte toekomstige economische voordelen die het actief in zich bergt naar de entiteit zullen vloeien. ◄ Met andere woorden de entiteit verwacht een instroom van economische voordelen, zelfs als er onzekerheid bestaat over het tijdstip of het bedrag van die instroom. Daarom wordt het criterium van de waarschijnlijkheid van opname in alinea 21(a) altijd geacht te zijn vervuld voor immateriële activa die in bedrijfscombinaties worden verworven. Als een in een bedrijfscombinatie verworven actief afscheidbaar is of voortvloeit uit contractuele of andere juridische rechten, bestaat voldoende informatie om de reële waarde van het actief betrouwbaar te bepalen. Daarom wordt het criterium van de betrouwbare waardering in alinea 21(b) altijd geacht te zijn vervuld voor immateriële activa die in bedrijfscombinaties zijn verworven.

34 In overeenstemming met deze standaard en IFRS 3 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) neemt een overnemende partij op de overnamedatum een immaterieel actief van de overgenomen partij afzonderlijk op van goodwill, ongeacht of het actief door de overgenomen partij is opgenomen vóór de bedrijfscombinatie. Dit betekent dat de overnemende partij een lopend onderzoeks- en ontwikkelingsproject van de overgenomen partij als actief afzonderlijk van goodwill opneemt indien het project beantwoordt aan de definitie van een immaterieel actief. Een lopend onderzoeks- en ontwikkelingsproject van de overgenomen partij beantwoordt aan de definitie van een immaterieel actief indien het:

a) beantwoordt aan de definitie van een actief; en

b) identificeerbaar is, dat wil zeggen afscheidbaar of als het voortkomt uit contractuele of andere juridische rechten.

▼M33

In een bedrijfscombinatie verworven immaterieel vast actief

▼M12

35 Als een in een bedrijfscombinatie verworven immaterieel actief afscheidbaar is of voortvloeit uit contractuele of andere juridische rechten, bestaat voldoende informatie om de reële waarde van het actief betrouwbaar te bepalen. Indien bij de ramingen die gebruikt worden om de reële waarde van een immaterieel actief te bepalen verschillende resultaten worden gegenereerd met een verschillende mate van waarschijnlijkheid, is de bepaling van de reële waarde twijfelachtig.

▼M22

36 Een in een bedrijfscombinatie verworven immaterieel actief kan afscheidbaar zijn, maar uitsluitend in combinatie met een aanverwant contract, identificeerbaar actief of verplichting. In dergelijke gevallen neemt de overnemende partij het immaterieel actief los van goodwill op, maar samen met de aanverwante post.

37 De overnemende partij mag een groep van elkaar aanvullende immateriële activa als één actief opnemen, op voorwaarde dat de individuele activa van de groep een soortgelijke gebruiksduur hebben. Zo worden de begrippen „merk” en „merknaam” vaak als synoniem gebruikt voor handelsmerken en andere merken. De eerste begrippen zijn echter algemene marketingbegrippen die gewoonlijk gebruikt worden om te verwijzen naar een groep van complementaire activa zoals een handelsmerk (of dienstverleningsmerk) en zijn aanverwante handelsnaam, formules, recepten en technologische deskundigheid.

▼M12

_____

▼M33

_____

▼B

Latere uitgaven voor een overgenomen, lopend onderzoeks- en ontwikkelingsproject

42 Onderzoeks- of ontwikkelingsuitgaven die:

(a) verband houden met een lopend onderzoeks- of ontwikkelingsproject dat afzonderlijk of in het kader van een bedrijfscombinatie is overgenomen en dat is opgenomen als immaterieel actief; en

(b) zijn opgelopen na de overname van dat project

moeten worden verwerkt in overeenstemming met alinea's 54 tot en met 62.

43 De toepassing van de vereisten in alinea's 54 tot en met 62 betekent dat een latere uitgave voor een lopend onderzoeks- of ontwikkelingsproject dat afzonderlijk of in het kader van een bedrijfscombinatie is overgenomen en dat opgenomen is als immaterieel actief:

(a) als last wordt opgenomen op het moment dat de uitgave wordt gedaan indien het een uitgave voor onderzoek betreft;

(b) als last wordt opgenomen op het moment dat de uitgave wordt gedaan indien het een uitgave voor ontwikkeling betreft die niet beantwoordt aan de criteria voor opname als een immaterieel actief in alinea 57; en

(c) opgeteld wordt bij de boekwaarde van het overgenomen lopende onderzoeks- of ontwikkelingsproject indien het een uitgave voor ontwikkeling betreft die beantwoordt aan de opnamecriteria in alinea 57.

▼B

Verwerving via een overheidssubsidie

44 In sommige gevallen kan een immaterieel actief gratis of tegen een nominale vergoeding worden verworven door middel van een overheidssubsidie. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien een overheidsinstantie immateriële activa zoals landingsrechten, radio- of tv-uitzendlicenties, invoerrechten of -quota of toegangsrechten tot andere beperkte middelen overdraagt of toewijst aan een entiteit. Overeenkomstig IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun* mag een entiteit kiezen om zowel het immaterieel actief als de subsidie bij de eerste opname op te nemen tegen reële waarde. Als een entiteit ervoor kiest het actief bij de eerste opname niet op te nemen tegen de reële waarde, moet de entiteit het actief bij de eerste opname opnemen tegen een nominaal bedrag (de alternatieve verwerkingswijze die is toegestaan op grond van IAS 20), vermeerderd met de eventuele uitgaven die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan het geschikt maken van het actief voor zijn beoogde gebruik.

Ruil van activa

45 Eén of meer immateriële activa kunnen worden verworven in ruil voor een niet-monetair actief of niet-monetaire activa, of een combinatie van monetaire en niet-monetaire activa. De volgende beschouwing verwijst eenvoudigweg naar een ruil van een niet-monetair actief voor een ander niet-monetair actief, maar is ook van toepassing op alle ruiltransacties die in de voorgaande zin beschreven zijn. De kostprijs van een dergelijk immaterieel actief wordt gewaardeerd tegen reële waarde tenzij a) de commerciële realiteit in de ruiltransactie ontbreekt of b) de reële waarde van het ontvangen en het afgestane actief niet betrouwbaar kan worden bepaald. Het verworven actief wordt op deze wijze gewaardeerd, zelfs indien een entiteit het afgestane actief niet onmiddellijk uit de balans kan verwijderen. Indien het verworven actief niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd, wordt zijn kostprijs gewaardeerd tegen de boekwaarde van het afgestane actief.

46 Een entiteit bepaalt of een ruiltransactie op commerciële realiteit gebaseerd is door te beoordelen in welke mate zij verwacht dat toekomstige kasstromen zullen wijzigen als gevolg van de transactie. Een ruiltransactie heeft economische betekenis indien:

(a) de samenstelling (d.w.z. risico, tijdstip en bedrag) van de kasstromen van het ontvangen actief verschilt van de samenstelling van de kasstromen van het overgedragen actief; dan wel

(b) de entiteitsgebonden waarde van het gedeelte van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit dat door de transactie is beïnvloed, verandert als gevolg van de ruil; en

(c) het verschil onder (a) of (b) belangrijk is met betrekking tot de reële waarde van de geruilde activa.

Om te bepalen of een ruiltransactie economische betekenis heeft, moet de entiteitsgebonden waarde van het gedeelte van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit dat door de transactie is beïnvloed, de kasstromen na aftrek van belastingen weergeven. Het resultaat van deze analysen kan duidelijk zijn zonder dat de entiteit gedetailleerde berekeningen hoeft uit te voeren.

▼M33

47 Alinea 21(b) specificeert dat een voorwaarde voor de opname van een immaterieel vast actief is dat de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald. De reële waarde van een immaterieel vast actief kan betrouwbaar worden bepaald als (a) de variabiliteit in de bandbreedte van redelijke waarderingen van dat actief tegen reële waarde niet aanzienlijk is of als (b) de waarschijnlijkheid van de verschillende schattingen binnen de bandbreedte redelijk goed kan worden ingeschat en kan worden gebruikt voor het bepalen van de reële waarde. Als een entiteit de reële waarde van het ontvangen of opgegeven actief betrouwbaar kan bepalen, wordt de reële waarde van het opgegeven actief gebruikt om de kostprijs te bepalen, tenzij de reële waarde van het ontvangen actief duidelijker blijkt.

▼B

Intern gegenereerde goodwill

48 Intern gegenereerde goodwill mag niet als een actief worden opgenomen.

49 In sommige gevallen worden uitgaven gedaan om toekomstige economische voordelen te genereren, maar resulteren deze uitgaven echter niet in het ontstaan van een immaterieel actief dat beantwoordt aan de opnamecriteria in deze standaard. Dergelijke uitgaven worden vaak beschreven als een bijdrage tot de intern gegenereerde goodwill. Intern gegenereerde goodwill wordt niet opgenomen als een actief omdat het geen identificeerbaar middel is (dat wil zeggen dat het niet afscheidbaar is noch voortvloeit uit contractuele of andere juridische rechten) waarover de entiteit de zeggenschap heeft en dat betrouwbaar kan worden gewaardeerd tegen kostprijs.

▼M33

50 Verschillen tussen de reële waarde van een entiteit en de boekwaarde van haar identificeerbare nettoactiva op een gegeven moment kunnen gebaseerd zijn op een reeks factoren die de reële waarde van de entiteit beïnvloeden. Dergelijke verschillen vertegenwoordigen echter niet de kostprijs van immateriële vaste activa waarover de entiteit zeggenschap heeft.

▼B

Intern gegenereerde immateriële activa

51 Het is soms moeilijk om te beoordelen of een intern gegenereerd immaterieel actief voldoet aan de criteria voor opname vanwege problemen:

(a) om te identificeren of en wanneer er een identificeerbaar actief is dat verwachte toekomstige economische voordelen zal genereren; en

(b) om de kostprijs van het actief betrouwbaar te bepalen. In sommige gevallen kan de kostprijs van een intern gegenereerd immaterieel actief niet worden onderscheiden van de kosten om de intern gegenereerde goodwill van de entiteit te handhaven of te verhogen of om de dagelijkse bedrijfsactiviteiten uit te voeren.

Naast het naleven van de algemene vereisten voor de opname en eerste waardering van een immaterieel actief, past een entiteit de vereisten en leidraden uit alinea's 52 tot en met 67 toe op alle intern gegenereerde immateriële activa.

52 Om te beoordelen of een intern gegenereerd immaterieel actief voldoet aan de criteria voor opname, classificeert een entiteit het genereren van het actief in:

(a) een onderzoeksfase; en

(b) een ontwikkelingsfase.

Hoewel de termen „onderzoek” en „ontwikkeling” een vaste definitie hebben, hebben de termen „onderzoeksfase” en „ontwikkelingsfase” een ruimere betekenis binnen het bestek van deze standaard.

53 Als een entiteit bij een intern project dat gericht is op het creëren van een immaterieel actief de onderzoeksfase niet kan onderscheiden van de ontwikkelingsfase, verwerkt zij de uitgaven voor dat project alsof deze alleen werden gedaan in de onderzoeksfase.

Onderzoeksfase

54 Er mogen geen immateriële activa worden opgenomen die ontstaan uit onderzoek (of uit de onderzoeksfase van een intern project). Uitgaven voor onderzoek (of voor de onderzoeksfase van een intern project) moeten als last worden opgenomen op het moment waarop ze worden gedaan.

▼B

55 In de onderzoeksfase van een intern project kan een entiteit niet aantonen dat een immaterieel actief bestaat dat waarschijnlijk toekomstige economische voordelen zal genereren. Deze uitgaven worden bijgevolg als last opgenomen op het moment waarop ze worden gedaan.

56 Voorbeelden van onderzoeksactiviteiten zijn:

(a) activiteiten gericht op de verwerving van nieuwe kennis;

(b) het zoeken naar en evalueren, definitief kiezen en toepassen van onderzoeksresultaten of andere kennis;

(c) het zoeken naar alternatieven voor materialen, apparaten, producten, processen, systemen of diensten; en

(d) het formuleren, ontwerpen, evalueren en het maken van een definitieve keuze uit mogelijke alternatieven voor nieuwe of verbeterde materialen, apparaten, producten, processen, systemen of diensten.

Ontwikkelingsfase

57 Een immaterieel actief dat voortvloeit uit de ontwikkeling (of uit de ontwikkelingsfase van een intern project) moet worden opgenomen als en slechts als een entiteit alle onderstaande punten kan aantonen:

(a) de technische uitvoerbaarheid om het immaterieel actief te voltooien, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik of verkoop;

(b) haar intentie om het immaterieel actief te voltooien en te gebruiken of te verkopen;

(c) haar vermogen om het immaterieel actief te gebruiken of te verkopen;

(d) hoe het immaterieel actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren. Onder andere kan de entiteit aantonen dat er een markt bestaat voor de goederen of diensten die met het immaterieel actief worden voortgebracht dan wel voor het immaterieel actief zelf of, als het intern wordt gebruikt, de bruikbaarheid van het immaterieel actief;

(e) de beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en het immaterieel actief te gebruiken of te verkopen;

(f) het vermogen om de uitgaven die aan het immaterieel actief kunnen worden toegerekend tijdens zijn ontwikkeling betrouwbaar te waarderen.

58 In de ontwikkelingsfase van een intern project kan een entiteit in sommige gevallen een immaterieel actief identificeren en aantonen dat het actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren. Dit komt omdat de ontwikkelingsfase van een project een latere, verder gevorderde fase is dan de onderzoeksfase.

59 Voorbeelden van ontwikkelingsactiviteiten zijn:

(a) het ontwerpen, bouwen en testen van prototypen en modellen, voorafgaand aan de productie of het gebruik;

(b) het ontwerpen van gereedschap, mallen en matrijzen met betrekking tot nieuwe technologie;

(c) het ontwerpen, bouwen en in gebruik nemen van een proeffabriek die nog niet geschikt is voor commerciële productie; en

(d) het ontwerpen, bouwen en testen van een gekozen alternatief voor nieuwe of verbeterde materialen, apparaten, producten, processen, systemen of diensten.

▼B

60 Om aan te tonen hoe een immaterieel actief in de toekomst waarschijnlijke economische voordelen zal voortbrengen, beoordeelt de entiteit de uit het actief te ontvangen toekomstige economische voordelen in overeenstemming met de grondslagen die zijn uiteengezet in IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa*. Als het actief alleen in combinatie met andere activa economische voordelen zal voortbrengen, past de entiteit het concept van kasstroomgenererende eenheden toe zoals beschreven in IAS 36.

61 De beschikbaarheid van middelen om een immaterieel actief te voltooien, te gebruiken en de eraan verbonden voordelen te verkrijgen, kan bijvoorbeeld worden aangetoond in een ondernemingsplan waarin de benodigde technische, financiële en overige middelen alsmede het vermogen van de entiteit om deze middelen zeker te stellen, worden aangetoond. In sommige gevallen toont een entiteit de beschikbaarheid van externe financiering aan door het verkrijgen van een kennisgeving van een financier waarin deze aangeeft bereid te zijn het plan te financieren.

62 De kostprijs om een immaterieel actief intern te genereren, zoals salarissen en andere uitgaven die worden gedaan ten behoeve van auteursrechten of licenties of de ontwikkeling van software, kan vaak betrouwbaar worden gewaardeerd op basis van de kostenregistratiesystemen van een entiteit.

63 Intern gegenereerde merken, uitgaverechten, klantenbestanden en activa die in wezen gelijksoortig zijn, mogen niet als immateriële activa worden opgenomen.

64 Uitgaven voor intern gegenereerde merken, uitgaverechten, klantenbestanden en activa die in wezen gelijksoortig zijn, kunnen niet worden onderscheiden van kosten voor de ontwikkeling van de bedrijfsactiviteit als geheel. Daarom worden dergelijke activa niet opgenomen als immateriële activa.

Kostprijs van een intern gegenereerd immaterieel actief

65 De kostprijs van een intern gegenereerd immaterieel actief binnen het bestek van alinea 24 is de som van de uitgaven die gedaan zijn vanaf de datum waarop het immaterieel actief voor het eerst voldoet aan de opnamecriteria in alinea's 21, 22 en 57. Alinea 71 verbiedt de heropname van uitgaven die voorheen als last waren opgenomen.

66 De kostprijs van een intern gegenereerd immaterieel actief omvat alle kosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan het tot stand brengen, de productie en de voorbereiding van het actief zodat het kan functioneren op de wijze zoals die door het management bedoeld is. Voorbeelden van rechtstreeks toerekenbare kosten zijn:

(a) kosten die gebruikt of verbruikt zijn voor materialen en diensten bij het genereren van het immaterieel actief;

(b) kosten van personeelsbeloningen (zoals gedefinieerd in IAS 19) die voortkomen uit het genereren van het immaterieel actief;

(c) honoraria om een juridisch afdwingbaar recht te registreren; en

(d) afschrijving van octrooien en licenties die gebruikt worden om het immaterieel actief te genereren.

IAS 23 vermeldt criteria voor de opname van rente als een kostprijselement van een intern gegenereerd immaterieel actief.

67 De volgende elementen zijn geen onderdeel van de kostprijs van een intern gegenereerd immaterieel actief:

(a) verkoop- en administratiekosten en andere algemene overheadkosten, tenzij deze uitgaven direct kunnen worden toegerekend aan het gebruiksklaar maken van het actief;

(b) geïdentificeerde inefficiënties en initiële exploitatieverliezen die zich voordoen voordat een actief de beoogde prestatie heeft bereikt; en

▼B

(c) uitgaven voor de opleiding van het personeel dat het actief bedient.

Voorbeeld ter illustratie van alinea 65

Een entiteit ontwikkelt een nieuw productieproces. In de loop van 20X5 werden uitgaven gedaan voor een bedrag van VE 1 000 ([a]), waarvan VE 900 voor 1 december 20X5 en VE 100 tussen 1 december 20X5 en 31 december 20X5. De entiteit kan aantonen dat het productieproces op 1 december 20X5 beantwoordde aan de criteria voor opname als een immaterieel actief. De realiseerbare waarde van de in het proces vervatte knowhow (inclusief toekomstige uitstromen van kasmiddelen om het proces te voltooien vóór het gebruiksklaar is) wordt geschat op VE 500.

Aan het eind van 20X5 wordt het productieproces opgenomen als een immaterieel actief tegen een kostprijs van VE 100 (uitgaven gedaan sinds de datum waarop de opnamecriteria werden vervuld, dat wil zeggen sinds 1 december 20X5). De uitgaven ten bedrage van VE 900 die gedaan werden vóór 1 december 20X5 worden als last opgenomen omdat de opnamecriteria pas vervuld waren op 1 december 20X5. Deze uitgaven zullen geen deel uitmaken van de kostprijs van het in de balans opgenomen productieproces.

In 20X6 werd voor een bedrag van VE 2 000 uitgaven gedaan. Aan het eind van 20X6 wordt de realiseerbare waarde van de in het proces vervatte knowhow (inclusief toekomstige uitstromen van kasmiddelen om het proces te voltooien vóór het gebruiksklaar is) geschat op VE 1 900.

Aan het eind van 20X6 bedraagt de kostprijs van het productieproces VE 2 100 (uitgaven ten bedrage van VE 100 opgenomen aan het eind van 20X5 plus uitgaven ten bedrage van VE 2 000 opgenomen in 20X6). De entiteit neemt een bijzonder waardeverminderingsverlies van VE 200 op om de boekwaarde van het proces vóór het bijzonder waardeverminderingsverlies (VE 2 100) aan te passen aan de realiseerbare waarde (VE 1 900). Dit bijzonder waardeverminderingsverlies zal in een latere periode worden teruggenomen indien de in IAS 36 beschreven vereisten voor de terugneming van een bijzonder waardeverminderingsverlies zijn vervuld.

([a]) In deze standaard luiden geldbedragen in valuta-eenheden (VE).

OPNAME VAN EEN LAST

▼M12

68 Uitgaven voor een immaterieel actief moeten als last worden opgenomen op het moment dat ze gedaan worden, tenzij:

a) ze een onderdeel vormen van de kostprijs van een immaterieel actief dat voldoet aan de opnamecriteria (zie alinea's 18 tot en met 67); of

b) het actief is verworven in een bedrijfscombinatie en niet kan worden opgenomen als een immaterieel actief. Indien dit het geval is, vormen ze een onderdeel van het bedrag dat wordt opgenomen als goodwill op de overnamedatum (zie IFRS 3).

▼M8

69 In sommige gevallen worden uitgaven gedaan om toekomstige economische voordelen te behalen voor een entiteit, terwijl geen immaterieel actief of ander actief wordt verworven of gecreëerd dat kan worden opgenomen. Bij een levering van goederen neemt de entiteit dergelijke uitgaven op als last wanneer zij een recht van toegang tot de goederen heeft. Bij een levering van diensten neemt de entiteit de uitgaven op als last wanneer zij de diensten ontvangt. Uitgaven voor onderzoek worden bijvoorbeeld als last opgenomen op het moment dat ze gedaan worden (zie alinea 54), behalve wanneer ze deel uitmaken van een bedrijfscombinatie. Andere voorbeelden van uitgaven die worden opgenomen als last wanneer ze worden gedaan, zijn:

▼B

(a) uitgaven voor opstartactiviteiten (dat wil zeggen opstartkosten), tenzij deze uitgaven opgenomen zijn in de kostprijs van een materieel vast actief overeenkomstig IAS 16. Opstartkosten kunnen bestaan uit oprichtingskosten, zoals juridische en administratieve kosten die gemaakt zijn voor het oprichten van een rechtspersoon, uitgaven voor het openen van een nieuwe vestiging of een nieuw bedrijf (kosten vóór de opening) of uitgaven voor het starten van nieuwe bedrijfsactiviteiten of het lanceren van nieuwe producten of processen (kosten vóór de exploitatie);

(b) uitgaven voor opleidingsactiviteiten;

▼M8

(c) uitgaven voor reclame en promotie (inclusief postordercatalogi);

▼B

(d) uitgaven voor het verhuizen of reorganiseren van een deel van een entiteit of een gehele entiteit.

▼M8

69A Een entiteit heeft een recht van toegang tot goederen wanneer zij er eigenaar van is. Evenzo heeft zij een recht van toegang tot goederen wanneer deze zijn vervaardigd door een leverancier volgens de voorwaarden van een leveringsovereenkomst en de entiteit de levering ervan kan eisen tegen betaling. Diensten worden ontvangen wanneer zij worden verricht door een leverancier in overeenstemming met een overeenkomst voor de levering ervan aan de entiteit en niet wanneer de entiteit er gebruik van maakt voor de levering van een andere dienst, zoals het bezorgen van reclame aan klanten.

70 Alinea 68 sluit niet uit dat een entiteit een vooruitbetaling als een actief opneemt indien de betaling voor de goederen is verricht voordat de entiteit een recht van toegang tot deze goederen heeft verkregen. Evenzo sluit alinea 68 niet uit dat een entiteit een vooruitbetaling als een actief opneemt indien de betaling voor de diensten is verricht voordat de entiteit deze diensten heeft ontvangen.

▼B

Lasten uit het verleden die niet mogen worden opgenomen als een actief

71 Uitgaven voor een immaterieel actief die bij de eerste opname als last waren opgenomen, mogen niet worden opgenomen als onderdeel van de kostprijs van een immaterieel actief op een latere datum.

▼B

WAARDERING NA OPNAME

72 Een entiteit moet als grondslag voor financiële verslaggeving ofwel het kostprijsmodel in alinea 74 ofwel het herwaarderingsmodel in alinea 75 kiezen. Als een immaterieel actief verwerkt wordt volgens het herwaarderingsmodel, moeten ook alle andere activa in dezelfde categorie worden verwerkt volgens hetzelfde model, tenzij er voor deze activa geen actieve markt bestaat.

73 Een categorie van immateriële activa is een groep activa van soortgelijke aard en met een gelijksoortig gebruik in de activiteiten van een entiteit. De activa binnen een categorie van immateriële activa worden gelijktijdig geherwaardeerd om te voorkomen dat activa selectief worden geherwaardeerd en dat de jaarrekening waarden weergeeft die een mengeling van kosten en waarden op verschillende data vertegenwoordigen.

Kostprijsmodel

74 Na de eerste opname moet een immaterieel actief worden geboekt tegen kostprijs verminderd met de eventuele geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Herwaarderingsmodel

75 Na de eerste opname moet een immaterieel actief worden geboekt tegen een geherwaardeerd bedrag, zijnde zijn reële waarde op de datum van de herwaardering verminderd met de eventuele latere geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen. ►M33 **Bij herwaarderingen volgens deze standaard moet de reële waarde worden bepaald op basis van een actieve markt.** ◄ Herwaarderingen moeten met een zodanige regelmatigheid worden uitgevoerd dat de boekwaarde van het actief niet beduidend verschilt van de reële waarde op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄.

76 Het herwaarderingsmodel staat het volgende niet toe:

(a) de herwaardering van immateriële activa die voorheen niet waren opgenomen als activa; dan wel

(b) de eerste opname van immateriële activa tegen andere bedragen dan de kostprijs.

77 Het herwaarderingsmodel wordt toegepast nadat een actief bij de eerste opname is opgenomen tegen kostprijs. Als echter slechts een deel van de kostprijs van een immaterieel actief is opgenomen als een actief omdat het actief niet beantwoordde aan de criteria voor opname tot het proces reeds in zekere mate gevorderd was (zie alinea 65), mag het herwaarderingsmodel worden toegepast op het geheel van dat actief. Daarnaast mag het herwaarderingsmodel worden toegepast op een immaterieel actief dat is ontvangen door middel van een overheidssubsidie en opgenomen tegen een nominaal bedrag (zie alinea 44).

►M33 78 Het is ongebruikelijk dat er een actieve markt bestaat voor een immaterieel vast actief, hoewel dit niet uitgesloten is. ◄ In sommige rechtsgebieden bijvoorbeeld kan een actieve markt bestaan voor vrij overdraagbare taxivergunningen, visvergunningen of productiequota's. Een actieve markt kan echter niet bestaan voor merken, muziek- en filmrechten, octrooien of handelsmerken, omdat elk dergelijk actief enig in zijn soort is. Hoewel immateriële activa worden gekocht en verkocht, worden de contracten onderhandeld tussen individuele kopers en verkopers en vinden transacties relatief weinig plaats. Om deze redenen vormt de prijs die betaald is voor een bepaald actief niet noodzakelijk een voldoende indicatie van de reële waarde van een ander actief. Bovendien zijn de prijzen vaak niet beschikbaar voor het publiek.

▼B

79 De frequentie van herwaarderingen hangt af van de volatiliteit van de reële waarde van de immateriële activa die worden geherwaardeerd. Indien de reële waarde van een geherwaardeerd actief beduidend verschilt van zijn boekwaarde, is een verdere herwaardering noodzakelijk. Sommige immateriële activa kunnen aanzienlijke en volatiele wijzigingen in reële waarde ondergaan, wat een jaarlijkse herwaardering vereist. Deze frequente herwaarderingen zijn echter niet nodig voor immateriële activa die slechts geringe wijzigingen in reële waarde ondergaan.

▼M43

80 Wanneer een immaterieel actief wordt geherwaardeerd, wordt de boekwaarde van dat actief aan de geherwaardeerde waarde aangepast. Op de datum van de herwaardering wordt het actief op een van de volgende wijzen verwerkt:

(a) de brutoboekwaarde wordt aangepast op een wijze die overeenstemt met de herwaardering van de boekwaarde van het actief. Zo kan de brutoboekwaarde op basis van waarneembare marktgegevens, dan wel evenredig aan de wijziging van de boekwaarde worden aangepast. De geaccumuleerde afschrijving op de datum van de herwaardering wordt zodanig aangepast dat zij gelijk is aan het verschil tussen de brutoboekwaarde en de boekwaarde van het actief na inaanmerkingneming van geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen; of

(b) de geaccumuleerde afschrijving wordt geëlimineerd tegen de brutoboekwaarde van het actief.

Het bedrag van de aanpassing van de geaccumuleerde afschrijving maakt deel uit van de verhoging of verlaging van de boekwaarde die administratief wordt verwerkt in overeenstemming met de alinea's 85 en 86.

▼B

81 Als een immaterieel actief in een categorie van geherwaardeerde immateriële activa niet kan worden geherwaardeerd omdat er voor dit actief geen actieve markt bestaat, moet het actief worden geboekt tegen kostprijs verminderd met eventuele geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen.

▼M33

82 **Als de reële waarde van een geherwaardeerd immaterieel vast actief niet langer kan worden bepaald op basis van een actieve markt, is de boekwaarde van het actief zijn geherwaardeerde waarde op de datum van de laatste herwaardering op basis van de actieve markt, verminderd met eventuele latere cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingsverliezen.**

▼B

83 Het feit dat een actieve markt voor een geherwaardeerd immaterieel actief niet langer bestaat, kan erop wijzen dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan en dat het onderzocht moet worden overeenkomstig IAS 36.

▼M33

84 Als de reële waarde van het actief kan worden bepaald op basis van een actieve markt op een latere waarderingsdatum, wordt vanaf die datum het herwaarderingsmodel toegepast.

▼B

►M5 85 Als de boekwaarde van een immaterieel actief stijgt als gevolg van een herwaardering, moet de stijging in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen en in het eigen vermogen worden verwerkt als herwaarderingsreserve. De stijging moet ◄ echter in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen in zoverre zij een herwaarderingsafname van hetzelfde actief terugdraait die voorheen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen.

▼B

86 Indien de boekwaarde van een immaterieel actief daalt als gevolg van een herwaardering, moet de daling in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen. ►M5 De afname moet echter in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen in zoverre de herwaarderingsreserve die op dat actief betrekking heeft over een creditsaldo beschikt. De in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen afname reduceert het bedrag dat als herwaarderingsreserve in het eigen vermogen is opgenomen. ◄

87 De in het eigen vermogen verwerkte cumulatieve herwaarderingsreserve mag direct naar de ingehouden winsten worden overgeboekt wanneer de reserve wordt gerealiseerd. De volledige reserve mag bij de buitengebruikstelling of vervreemding van het actief worden gerealiseerd. Een gedeelte van de reserve mag echter worden gerealiseerd naarmate het actief door de entiteit wordt gebruikt. In dit geval is de waarde van de gerealiseerde reserve gelijk aan het verschil tussen de afschrijving op basis van de geherwaardeerde boekwaarde van het actief en de afschrijving die zou zijn opgenomen op basis van de historische kostprijs van het actief. De overboeking van herwaarderingsreserve naar ingehouden winsten verloopt niet ►M5 via winst en verlies ◄.

GEBRUIKSDUUR

88 Een entiteit moet beoordelen of de gebruiksduur van een immaterieel actief beperkt of onbepaald is. Indien deze beperkt is, moet zij de gebruiksduur of het aantal productie-eenheden of gelijksoortige eenheden die de gebruiksduur vormen, bepalen. Een immaterieel actief moet door de entiteit worden beschouwd als een actief met een onbepaalde gebruiksduur indien op basis van een analyse van alle relevante factoren er geen voorspelbare beperking is voor de periode waarin verwacht wordt dat het actief een netto-instroom aan geldmiddelen zal genereren voor de entiteit.

89 De verwerking van een immaterieel actief is gebaseerd op zijn gebruiksduur. Een immaterieel actief met een beperkte gebruiksduur wordt afgeschreven (zie alinea's 97 tot en met 106) terwijl dit niet het geval is voor een immaterieel actief met een onbepaalde gebruiksduur (zie alinea's 107 tot en met 110). De voorbeelden die in deze standaard zijn opgenomen, illustreren hoe de gebruiksduur voor verschillende immateriële activa bepaald wordt en de latere verwerking van deze activa op basis van de bepaling van hun gebruiksduur.

90 Vele factoren worden in overweging genomen bij het bepalen van de gebruiksduur van een immaterieel actief, zoals:

(a) het verwachte gebruik van het actief door de entiteit, en of het actief doelmatig beheerd zou kunnen worden door een ander managementteam;

(b) de typische levenscyclus van het actief en publieke informatie over schattingen van de gebruiksduur van soortgelijke activa die op vergelijkbare wijze worden gebruikt;

(c) technische, technologische of commerciële veroudering, of andere vormen van economische veroudering;

(d) de stabiliteit van de betreffende bedrijfstak en veranderingen in de marktvraag naar de met het actief vervaardigde producten of diensten;

(e) verwachte acties door concurrenten of potentiële concurrenten;

(f) het niveau van onderhoudsuitgaven die vereist zijn om de verwachte toekomstige economische voordelen van het actief te verkrijgen, en de mogelijkheid en intentie van de entiteit om een dergelijk niveau te bereiken;

▼B

(g) de duur van de periode waarin de entiteit de zeggenschap over het actief heeft en juridische of soortgelijke beperkingen met betrekking tot het gebruik van het actief, zoals de vervaldata van op het actief betrekking hebbende leaseovereenkomsten; en

(h) de vraag of de gebruiksduur van het actief afhangt van de gebruiksduur van andere activa van de entiteit.

91 De term „onbepaald" betekent niet „onbeperkt". De gebruiksduur van een immaterieel actief weerspiegelt slechts de toekomstige uitgaven die nodig zijn om de prestatie van het actief te handhaven op het niveau dat bepaald werd op het moment waarop de gebruiksduur van het actief werd geraamd en de mogelijkheid en de intentie van een entiteit om een dergelijk niveau te bereiken. Een conclusie dat de gebruiksduur van een immaterieel actief onbepaald is, niet afhankelijk mogen zijn van geraamde toekomstige uitgaven boven die uitgaven die nodig zijn om het actief op dat prestatieniveau te houden.

▼M47

92 Wegens de snelle veranderingen in de technologie zijn computersoftware en vele andere immateriële activa onderhevig aan technologische veroudering. Daarom is de gebruiksduur van deze activa veelal kort. Verwachte toekomstige verminderingen van de verkoopprijs van een post die met een immaterieel actief is geproduceerd, kunnen wijzen op een verwachte technologische of economische veroudering van het actief, die op haar beurt mogelijkerwijs een vermindering kan weerspiegelen van de toekomstige economische voordelen die het actief in zich bergt.

▼B

93 De gebruiksduur van een immaterieel actief kan zeer lang of zelfs onbepaald zijn. Onzekerheid rechtvaardigt dat de gebruiksduur van een immaterieel actief op een voorzichtige basis wordt geschat, maar rechtvaardigt geen onrealistisch korte gebruiksduur.

▼M12

94 De gebruiksduur van een immaterieel actief dat voortvloeit uit contractuele of andere juridische rechten mag niet de periode van de contractuele of andere juridische rechten overschrijden, maar kan wel korter zijn afhankelijk van de periode waarin de entiteit het actief verwacht te gebruiken. Indien de contractuele of andere juridische rechten overgedragen worden voor een beperkte duur die verlengd kan worden, moet de gebruiksduur van het immaterieel actief de periode(n) van verlenging omvatten op voorwaarde dat er aanwijzingen bestaan voor een verlenging door de entiteit zonder aanzienlijke kosten. De gebruiksduur van een herworven recht dat als een immaterieel actief in een bedrijfscombinatie is opgenomen, is de resterende contractuele duur van het contract waarin het recht werd toegekend en omvat geen verlengingsperioden.

▼B

95 Soms kunnen zowel economische als juridische factoren de gebruiksduur van een immaterieel actief beïnvloeden. Economische factoren bepalen de periode waarin toekomstige economische voordelen door de entiteit zullen worden verkregen. Juridische factoren kunnen de periode beperken waarin de entiteit toegang heeft tot deze voordelen. De gebruiksduur is de kortste van de perioden die door deze factoren zijn bepaald.

96 Indien onder meer de volgende factoren aanwezig zijn, bestaat er een aanwijzing dat een entiteit in staat zal zijn om de contractuele of andere juridische rechten zonder aanzienlijke kosten te verlengen:

(a) er zijn aanwijzingen, mogelijk op basis van ervaring, dat de contractuele of andere juridische rechten zullen worden verlengd. Indien de verlenging afhangt van de goedkeuring door een derde, houdt dit in dat er aanwijzingen bestaan dat de derde zijn goedkeuring zal geven;

(b) er bestaan aanwijzingen dat alle vereiste voorwaarden om de goedkeuring te verkrijgen, zullen worden vervuld; en

▼B

(c) de kostprijs voor de entiteit van de verlenging is niet significant in vergelijking met de toekomstige economische voordelen die naar verwachting naar de entiteit zullen vloeien als gevolg van de verlenging.

Indien de kostprijs van de verlenging significant is in vergelijking met de toekomstige economische voordelen die naar verwachting naar de entiteit zullen vloeien als gevolg van de verlenging, vertegenwoordigt de kostprijs van de „verlenging" in wezen de kostprijs om een nieuw immaterieel actief te verwerven op de verlengingsdatum.

IMMATERIËLE ACTIVA MET EEN BEPERKTE GEBRUIKSDUUR

Afschrijvingsperiode en afschrijvingsmethode

97 Het af te schrijven bedrag van een immaterieel actief met een beperkte gebruiksduur moet stelselmatig worden toegerekend over zijn gebruiksduur. De afschrijving moet aanvangen wanneer het actief beschikbaar is voor gebruik, dat wil zeggen wanneer het actief op de vereiste locatie en in de noodzakelijke toestand is om te kunnen functioneren op de wijze zoals die door het management is bedoeld. Afschrijvingen moeten worden beëindigd op de datum waarop het actief is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of waarop het is opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop) overeenkomstig IFRS 5, of op de datum waarop het actief niet langer in de balans wordt opgenomen als deze datum voorafgaat aan de eerste. De gebruikte afschrijvingsmethode moet het patroon weergeven volgens hetwelk de toekomstige economische voordelen van het actief naar verwachting zullen worden verbruikt door de entiteit. Als dat patroon niet betrouwbaar kan worden bepaald, moet de lineaire methode worden toegepast. De afschrijvingskosten voor elke periode moeten in het ►M5 overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen, tenzij deze of een andere standaard toestaat of voorschrijft dat ze worden opgenomen in de boekwaarde van een ander actief.

▼M8

98 Er kunnen diverse afschrijvingsmethoden worden gehanteerd om het af te schrijven bedrag van een actief stelselmatig te spreiden over zijn gebruiksduur. Deze methoden omvatten de lineaire afschrijvingsmethode, de degressieve afschrijvingsmethode en de afschrijvingsmethode op basis van verbruikte werkeenheden. De toegepaste methode wordt gekozen op basis van het verwachte patroon volgens welk de verwachte toekomstige economische voordelen die het actief in zich bergt verbruikt zullen worden. Deze methode wordt in elke periode consistent toegepast, tenzij het verwachte verbruikspatroon van deze toekomstige economische voordelen verandert.

▼M47

98A Er is een weerlegbaar vermoeden dat een afschrijvingsmethode die is gebaseerd op de opbrengsten die worden gegenereerd door een activiteit die het gebruik van een immaterieel actief omvat, niet passend is. De opbrengsten die worden gegenereerd door een activiteit die het gebruik van een immaterieel actief omvat, weerspiegelen doorgaans immers factoren die niet direct verband houden met het verbruik van de economische voordelen die het immaterieel actief in zich bergt. Zo worden opbrengsten beïnvloed door andere inputs en processen, verkoopsactiviteiten en veranderingen in verkoopvolumes en prijzen. De prijscomponent van opbrengsten kan worden beïnvloed door inflatie, die geen invloed heeft op de wijze waarop een actief wordt verbruikt. Dit vermoeden kan alleen in de volgende beperkte omstandigheden worden weerlegd:

a) wanneer het immaterieel actief wordt uitgedrukt als een waardering van opbrengsten, zoals beschreven in alinea 98C; of

b) wanneer kan worden aangetoond dat de opbrengsten en het verbruik van de economische voordelen van het immaterieel actief sterk gecorreleerd zijn.

▼M47

98B Bij de keuze van een passende afschrijvingsmethode in overeenstemming met alinea 98 kan een entiteit de voornaamste beperkende factor bepalen die inherent is aan het immaterieel actief. Zo kan in het contract waarin de rechten van een entiteit op haar gebruik van een immaterieel actief zijn opgenomen, het gebruik door de entiteit van het immaterieel actief mogelijkerwijs zijn omschreven als een vooraf bepaald aantal jaren (tijdsduur), als een aantal geproduceerde eenheden of als een vast totaalbedrag aan te genereren opbrengsten. De bepaling van een dergelijke voornaamste beperkende factor kan als uitgangspunt fungeren voor de bepaling van de passende afschrijvingsgrondslag, maar er kan ook een andere grondslag worden toegepast als deze beter aansluit bij het verwachte verbruikspatroon van de economische voordelen.

98C In de omstandigheid waarin de voornaamste beperkende factor die inherent is aan een immaterieel actief, de verwezenlijking van een opbrengstendrempel is, kunnen de te genereren opbrengsten een passende afschrijvingsgrondslag vormen. Een entiteit kan bijvoorbeeld een concessie verwerven voor de exploratie en winning van goud uit een goudmijn. Het verstrijken van het contract kan eventueel afhankelijk zijn gesteld van een vast totaalbedrag aan opbrengsten die door de winning worden gegenereerd (zo kan een contract toestaan dat goud uit de mijn wordt gewonnen totdat de totale cumulatieve opbrengsten van de goudverkoop VE 2 miljard bedragen), en niet van een bepaalde tijdsduur of van de hoeveelheid gewonnen goud. In een ander voorbeeld kan het recht om een tolweg te exploiteren afhankelijk zijn gesteld van een vast totaalbedrag aan opbrengsten die door de cumulatieve tolheffingen worden gegenereerd (zo kan een contract toestaan dat de tolweg wordt geëxploiteerd totdat het totale cumulatieve bedrag aan tolheffingen dat door de exploitatie van de tolweg wordt gegenereerd, VE 100 miljoen beloopt). Ingeval in het contract voor het gebruik van het immaterieel actief opbrengsten als voornaamste beperkende factor zijn aangemerkt, kunnen de te genereren opbrengsten mogelijkerwijs een passende grondslag voor de afschrijving van het immaterieel actief in kwestie vormen, op voorwaarde dat in het contract een vast totaalbedrag aan te genereren opbrengsten is vastgelegd op grond waarvan de afschrijving moet worden bepaald.

▼B

99 Afschrijvingen worden gewoonlijk opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Soms worden de toekomstige economische voordelen die een actief in zich bergt echter gebruikt bij de productie van andere activa. In dit geval vormen de afschrijvingskosten een gedeelte van de kostprijs van het andere actief en worden ze opgenomen in de boekwaarde van dat actief. Zo wordt de afschrijving van immateriële activa die worden gebruikt in een productieproces opgenomen in de boekwaarde van voorraden (zie IAS 2 *Voorraden*).

Restwaarde

▼M33

100 **Er moet van worden uitgegaan dat de restwaarde van een immaterieel vast actief met een beperkte gebruiksduur gelijk is aan nul, tenzij:**

▼B

(a) een derde zich ertoe heeft verbonden om het actief aan te kopen aan het eind van zijn gebruiksduur; dan wel

▼M33

(b) **er een actieve markt (zoals in IFRS 13 gedefinieerd) is voor het actief en:**

▼B

(i) de restwaarde kan worden bepaald op basis van die markt; en

(ii) het waarschijnlijk is dat er nog een actieve markt voor het actief zal bestaan aan het eind van de gebruiksduur van het actief.

▼B

101 Het af te schrijven bedrag van een actief met een beperkte gebruiksduur wordt bepaald na aftrek van zijn restwaarde. Als de restwaarde niet gelijk is aan nul, houdt dit in dat de entiteit het immaterieel actief verwacht te vervreemden vóór het einde van zijn economische levensduur.

102 Een schatting van de restwaarde van een actief is gebaseerd op de realiseerbare waarde bij vervreemding, waarbij prijzen worden gebruikt die op de datum van de schatting golden voor de verkoop van een soortgelijk actief dat het einde van zijn gebruiksduur heeft bereikt en dat onder soortgelijke omstandigheden werd gebruikt als die waaronder het actief zal worden gebruikt. De restwaarde wordt ten minste aan het eind van elk boekjaar herzien. Een wijziging in de restwaarde van een actief wordt als een schattingswijziging verwerkt in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten.*

103 De restwaarde van een immaterieel actief kan stijgen tot een bedrag dat gelijk is aan of hoger is dan de boekwaarde van het actief. Indien dit het geval is, zijn de afschrijvingskosten van het actief nihil, tenzij en totdat zijn restwaarde later daalt tot onder de boekwaarde van het actief.

Herziening van de afschrijvingsperiode en afschrijvingsmethode

104 De afschrijvingsperiode en de afschrijvingsmethode voor een immaterieel actief met een beperkte gebruiksduur moeten minstens aan het eind van elk boekjaar worden herzien. Als de verwachte gebruiksduur van het actief verschilt van voorgaande schattingen, moet de afschrijvingsperiode dienovereenkomstig worden gewijzigd. Als het verwachte verbruikspatroon van de toekomstige economische voordelen die het actief in zich bergt, is gewijzigd, moet de afschrijvingsmethode worden gewijzigd om het gewijzigde patroon te weerspiegelen. Dergelijke wijzigingen moeten worden verwerkt als schattingswijzigingen in overeenstemming met IAS 8.

105 Tijdens de levensduur van een immaterieel actief kan blijken dat de schatting van zijn gebruiksduur niet correct is. Bijvoorbeeld de opname van een bijzonder waardeverminderingsverlies kan erop wijzen dat de afschrijvingsperiode moet worden gewijzigd.

106 Na verloop van tijd kan er zich een wijziging voordoen in het patroon van de toekomstige economische voordelen uit een immaterieel actief die naar verwachting naar een entiteit zullen vloeien. Zo kan het duidelijk worden dat een degressieve afschrijvingsmethode meer geëigend is dan een lineaire methode. Een ander voorbeeld is als het gebruik van de rechten die worden vertegenwoordigd door een licentie wordt uitgesteld in afwachting van acties rond andere onderdelen van het bedrijfsplan. In dit geval kan het gebeuren dat de economische voordelen die uit het actief vloeien pas in latere perioden zullen worden ontvangen.

IMMATERIËLE ACTIVA MET EEN ONBEPAALDE GEBRUIKSDUUR

107 Een immaterieel actief met een onbepaalde gebruiksduur mag niet worden afgeschreven.

108 Overeenkomstig IAS 36 is een entiteit verplicht te onderzoeken of een immaterieel actief met een onbepaalde gebruiksduur een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, door zijn realiseerbare waarde met zijn boekwaarde te vergelijken

(a) jaarlijks; en

(b) wanneer er een aanwijzing bestaat dat het immaterieel actief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

▼B

Herziening van de gebruiksduur

109 De gebruiksduur van een immaterieel actief dat niet afgeschreven wordt, moet elke verslagperiode worden herzien teneinde te bepalen of gebeurtenissen en omstandigheden nog steeds de beoordeling onderbouwen dat het actief een onbepaalde gebruiksduur heeft. Als dit niet het geval is, moet de wijziging in de beoordeling van de gebruiksduur van „onbepaald" naar „beperkt" worden verwerkt als een schattingswijziging in overeenstemming met IAS 8.

110 Overeenkomstig IAS 36 is de nieuwe beoordeling om de gebruiksduur van een immaterieel actief als beperkt in plaats van onbepaald aan te merken, een aanwijzing dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Dientengevolge onderzoekt de entiteit of het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan door zijn realiseerbare waarde, vastgesteld in overeenstemming met IAS 36, met zijn boekwaarde te vergelijken en het eventuele bedrag waarmee de boekwaarde de realiseerbare waarde overschrijdt op te nemen als een bijzonder waardeverminderingsverlies.

REALISEERBAARHEID VAN DE BOEKWAARDE — BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGSVERLIEZEN

111 Om te bepalen of een immaterieel actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, past een entiteit IAS 36 toe. In IAS 36 wordt verklaard wanneer en op welke wijze een entiteit de boekwaarde van haar activa herziet, hoe ze de realiseerbare waarde van een actief bepaalt en wanneer ze een bijzonder waardeverminderingsverlies opneemt of terugneemt.

BUITENGEBRUIKSTELLING EN VERVREEMDING

112 Een immaterieel actief mag niet langer in de balans worden opgenomen:

(a) na vervreemding; dan wel

(b) indien er geen toekomstige economische voordelen meer te verwachten zijn van het gebruik of de vervreemding van het actief.

113 De winst die of het verlies dat voortvloeit uit het niet langer in de balans opnemen van een immaterieel actief moet worden bepaald als het verschil tussen de eventuele netto-opbrengst bij vervreemding en de boekwaarde van het actief. Het moet in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen wanneer het actief niet langer in de balans wordt opgenomen (tenzij IAS 17 anderszins vereist bij een „sale and leaseback"). Winsten mogen niet als opbrengsten worden ingedeeld.

114 De vervreemding van een immaterieel actief kan op verschillende wijzen plaatsvinden (bijvoorbeeld door verkoop, door het afsluiten van een financiële lease of via schenking). Bij de bepaling van de datum van de vervreemding van een dergelijk actief past een entiteit de criteria in IAS 18 *Opbrengsten*, toe voor de opname van opbrengsten uit de verkoop van goederen. IAS 17 is van toepassing op vervreemding via „sale and leaseback".

115 Indien volgens het opnameprincipe in alinea 21 een entiteit de vervangingskosten voor een gedeelte van een immaterieel actief in de boekwaarde van het actief opneemt, dan neemt zij de boekwaarde van het vervangen gedeelte niet langer in de balans op. Indien het voor een entiteit praktisch niet haalbaar is om de boekwaarde van het vervangen gedeelte te bepalen, mag zij de vervangingskosten gebruiken als aanwijzing voor de kostprijs van het vervangen gedeelte op het moment dat het gekocht of intern gegenereerd werd.

▼M12

115A Als een in een bedrijfscombinatie herworven recht later wordt heruitgegeven (verkocht) aan een derde, moet de desbetreffende boekwaarde, zo deze er zou zijn, worden gebruikt bij het bepalen van de winst of het verlies bij heruitgifte.

▼B

116 De te ontvangen vergoeding bij vervreemding van een immaterieel actief wordt aanvankelijk opgenomen tegen reële waarde. Indien de betaling voor het immaterieel actief wordt uitgesteld, wordt de ontvangen vergoeding aanvankelijk opgenomen tegen het equivalent van de contante prijs. Het verschil tussen het nominale bedrag van de vergoeding en het equivalent van de contante prijs, die het effectieve rendement op de vordering weergeeft, wordt overeenkomstig IAS 18 opgenomen als renteopbrengst.

117 Afschrijvingen van een immaterieel actief met een beperkte gebruiksduur worden niet beëindigd wanneer het immaterieel actief niet langer wordt gebruikt, tenzij het actief volledig is afgeschreven of is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of is opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) overeenkomstig IFRS 5.

INFORMATIEVERSCHAFFING

Algemeen

118 Een entiteit moet voor elke categorie van immateriële activa informatie vermelden over de volgende punten, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen intern gegenereerde immateriële activa en andere immateriële activa:

(a) of de gebruiksduur onbepaald of beperkt is en, indien deze beperkt is, de gebruiksduur of de toegepaste afschrijvingspercentages;

(b) de toegepaste afschrijvingsmethoden voor immateriële activa met een beperkte gebruiksduur;

(c) de brutoboekwaarde en alle geaccumuleerde afschrijvingen (samengevoegd met de geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen) aan het begin en einde van de periode;

(d) de post(en) van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ waarin alle afschrijvingen van immateriële activa zijn opgenomen;

(e) een aansluiting van de boekwaarde aan het begin en einde van de periode, met vermelding van:

(i) toevoegingen, met afzonderlijke opgave van intern ontwikkelde, afzonderlijk verworven en via bedrijfscombinaties verworven toevoegingen;

(ii) activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5, en andere vervreemdingen;

(iii) enige stijgingen of dalingen tijdens de periode die voortvloeien uit herwaarderingen op grond van alinea's 75, 85 en 86 en uit bijzondere waardeverminderingsverliezen die ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen of teruggenomen overeenkomstig IAS 36;

(iv) enige bijzondere waardeverminderingsverliezen die gedurende de periode in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen overeenkomstig IAS 36;

(v) enige bijzondere waardeverminderingsverliezen die gedurende de periode in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn teruggenomen overeenkomstig IAS 36;

(vi) alle in de periode opgenomen afschrijvingen;

▼B

(vii) nettowisselkoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de jaarrekening in de presentatievaluta en uit de omrekening van een buitenlandse activiteit in de presentatievaluta van de entiteit; en

(viii) andere wijzigingen in de boekwaarde tijdens de periode.

119 Een categorie van immateriële activa is een groep activa van soortgelijke aard en met een gelijksoortig gebruik in de activiteiten van een entiteit. Voorbeelden van afzonderlijke categorieën zijn:

(a) merknamen;

(b) uitgaverechten;

(c) computersoftware;

(d) licenties en franchises;

(e) auteursrechten, octrooien en andere industriële-eigendomsrechten, service- en exploitatierechten;

(f) recepten, formules, modellen, ontwerpen en prototypen; en

(g) immateriële activa in ontwikkeling.

De bovenvermelde categorieën moeten worden opgesplitst in (samengevoegd tot) kleinere (grotere) categorieën als dit resulteert in meer relevante informatie voor de gebruikers van de jaarrekening.

120 Naast de informatie die vereist is op grond van alinea 118(e)(iii) tot en met (v) presenteert een entiteit overeenkomstig IAS 36 informatie over immateriële activa die bijzondere waardeverminderingen hebben ondergaan.

121 IAS 8 vereist dat een entiteit de aard en het bedrag van een schattingswijziging vermeldt die een materieel effect heeft in de lopende periode of die naar verwachting een materieel effect zal hebben in toekomstige perioden. Deze vermelding kan het gevolg zijn van wijzigingen in:

(a) de beoordeling van de gebruiksduur van een immaterieel actief;

(b) de afschrijvingsmethode; dan wel

(c) restwaarden.

122 Een entiteit moet ook het volgende vermelden:

(a) voor een immaterieel actief met een onbepaalde gebruiksduur, de boekwaarde van dat actief en de redenen waarom de gebruiksduur van het actief werd aangemerkt als zijnde onbepaald. Bij de vermelding van deze redenen moet de entiteit de factor(en) beschrijven die een belangrijke rol heeft (hebben) gespeeld bij de bepaling dat het actief een onbepaalde gebruiksduur heeft;

(b) een beschrijving, de boekwaarde en de resterende afschrijvingsperiode van ieder individueel immaterieel actief dat van materieel belang is voor de jaarrekening van de entiteit;

(c) voor immateriële activa die zijn verworven door middel van een overheidssubsidie en die aanvankelijk zijn opgenomen tegen reële waarde (zie alinea 44):

(i) de reële waarde bij de eerste opname van deze activa;

▼B

(ii) hun boekwaarde; en

(iii) of ze na opname volgens het kostprijsmodel of het herwaarderingsmodel zijn gewaardeerd;

(d) het bestaan en de boekwaarde van immateriële activa met beperkte eigendomsrechten en de boekwaarde van immateriële activa die als zekerheid voor verplichtingen zijn verstrekt;

(e) het bedrag van de contractuele verbintenissen in verband met de verwerving van immateriële activa.

123 Als een entiteit de factor(en) beschrijft die een belangrijke rol heeft (hebben) gespeeld bij de bepaling dat de gebruiksduur van een immaterieel actief onbepaald is, neemt de entiteit de lijst met factoren in alinea 90 in aanmerking.

Immateriële activa gewaardeerd na opname volgens het herwaarderingsmodel

▼M33

124 **Als immateriële vaste activa administratief worden verwerkt tegen geherwaardeerde bedragen, moet een entiteit het volgende vermelden:**

(a) **per categorie van immateriële vaste activa:**

▼B

(i) de ingangsdatum van de herwaardering;

(ii) de boekwaarde van de geherwaardeerde immateriële activa; en

▼M33

(iii) de boekwaarde die zou zijn opgenomen als de geherwaardeerde categorie van immateriële activa na opname was gewaardeerd volgens het kostprijsmodel in alinea 74; en

(b) het aantal van de herwaarderingsreserve dat betrekking heeft op immateriële activa aan het begin en einde van de periode, met vermelding van de wijzigingen in de loop van de periode en eventuele beperkingen inzake de uitkering van het saldo aan de aandeelhouders.

(c) [verwijderd]

▼B

125 Het kan echter nodig zijn om de categorieën van geherwaardeerde activa samen te voegen tot grotere categorieën ten behoeve van de vermelding in de jaarrekening. Categorieën worden echter niet samengevoegd als dit zou leiden tot de combinatie van een categorie van immateriële activa die bedragen omvat die gewaardeerd zijn volgens zowel het kostprijs- als het herwaarderingsmodel.

Uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling

126 Een entiteit moet informatie verschaffen over het totaalbedrag van de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling die over de periode zijn opgenomen als last.

127 Uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling omvatten alle uitgaven die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de onderzoeks- of ontwikkelingsactiviteiten (zie alinea's 66 en 67 voor leidraden met betrekking tot het type uitgaven dat moet worden opgenomen ten behoeve van de in alinea 126 vereiste informatie).

Overige informatie

128 Een entiteit wordt aangemoedigd, maar is niet verplicht, om de volgende informatie te verschaffen:

(a) een beschrijving van de eventuele volledig afgeschreven immateriële activa die nog in gebruik zijn; en

▼B

(b) een beknopte beschrijving van significante immateriële activa waarover de entiteit de zeggenschap heeft maar die niet zijn opgenomen als activa omdat ze niet voldeden aan de opnamecriteria in deze standaard of omdat ze werden verworven of gegenereerd voordat de in 1998 uitgegeven versie van IAS 38 *Immateriële activa* van kracht werd.

OVERGANGSBEPALINGEN EN INGANGSDATUM

▼M12

_____

130 Een entiteit moet deze standaard toepassen:

▼B

(a) voor de verwerking van in bedrijfscombinaties verworven immateriële activa waarvan de datum van de overeenkomst op of na 31 maart 2004 valt; en

(b) voor de verwerking van alle andere immateriële activa in de toekomst met ingang van de eerste jaarperiode die op of na 31 maart 2004 aanvangt. De entiteit mag dus niet de boekwaarde van immateriële activa die op die datum zijn opgenomen, aanpassen. De entiteit moet echter op die datum deze standaard toepassen om de gebruiksduur van dergelijke immateriële activa opnieuw te beoordelen. Indien de entiteit als gevolg van deze nieuwe beoordeling een wijziging aanbrengt in de beoordeling van de gebruiksduur van een actief, moet die wijziging worden verwerkt als een schattingswijziging overeenkomstig IAS 8.

130A Entiteiten moeten de wijzigingen in alinea 2 toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Indien een entiteit IFRS 6 op een eerdere periode toepast, moeten deze wijzigingen voor die eerdere periode worden toegepast.

▼M5

130B IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts wijzigde IAS 1 (herziene versie van 2007) de alinea's 85, 86 en 118(e)(iii). Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M22

130C IFRS 3 (herziene versie van 2008) wijzigde alinea's 12, 33 tot en met 35, 68, 69, 94 en 130, verwijderde alinea's 38 en 129 en voegde alinea 115A toe. De alinea's 36 en 37 zijn gewijzigd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Derhalve mogen bedragen die in voorgaande bedrijfscombinaties zijn opgenomen voor immateriële activa en goodwill, niet worden aangepast. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook de wijzigingen op die eerdere periode toepassen en dit feit vermelden.

▼M8

130D De alinea's 69, 70 en 98 zijn gewijzigd en alinea 69A is toegevoegd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M33

———————

▼M32

130F Alinea 3(e) is gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet die wijziging toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼M33

130G IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 8, 33, 47, 50, 75, 78, 82, 84, 100 en 124 en verwijderde de alinea's 39 tot en met 41 en 130E. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M43

130H Alinea 80 is gewijzigd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

130I Een entiteit moet de door de *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012* aangebrachte wijziging toepassen op alle herwaarderingen die zijn opgenomen in jaarperioden die op of na de datum van eerste toepassing van deze wijziging aanvangen en in de jaarperiode die daar onmiddellijk aan voorafgaat. Een entiteit mag ook aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteren, maar is daartoe niet verplicht. Als een entiteit niet-aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteert, moet zij duidelijk aangeven welke informatie niet is aangepast, vermelden dat deze op basis van een andere grondslag is gepresenteerd, en deze grondslag toelichten.

▼M47

130J Alinea 92 is gewijzigd en de alinea's 98A, 98B en 98C zijn toegevoegd bij *Verduidelijking van aanvaardbare afschrijvingsmethoden* (wijzigingen in IAS 16 en IAS 38), uitgegeven in mei 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼B

Ruil van soortgelijke activa

131 De vereiste in alinea's 129 en 130(b) om deze standaard in de toekomst toe te passen, houdt in dat indien een ruil van activa was gewaardeerd vóór de ingangsdatum van deze standaard op basis van de boekwaarde van het opgegeven actief, de entiteit de boekwaarde van het verworven actief niet aanpast om zijn reële waarde op de overnamedatum weer te geven.

Eerdere toepassing

132 Entiteiten waarop alinea 130 van toepassing is, worden aangemoedigd om de vereisten van deze standaard toe te passen vóór de ingangsdata die in alinea 130 vermeld staan. Als een entiteit deze standaard echter vóór deze ingangsdata toepast, moet zij ook gelijktijdig IFRS 3 en IAS 36 (herziene versie van 2004) toepassen.

INTREKKING VAN IAS 38 (UITGEGEVEN IN 1998)

133 Deze standaard vervangt IAS 38 *Immateriële activa* (uitgegeven in 1998).

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 39

Financiële instrumenten: opname en waardering

DOEL

1 Het doel van deze standaard is het vastleggen van grondslagen voor de opname en waardering van financiële activa, financiële verplichtingen en een aantal contracten voor de aankoop of verkoop van niet-financiële activa. De vereisten voor de presentatie van financiële instrumenten zijn uiteengezet in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*. De vereisten voor informatieverschaffing over financiële instrumenten zijn uiteengezet in IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing*.

TOEPASSINGSGEBIED

▼M38

2 Deze standaard moet door alle entiteiten worden toegepast op alle soorten financiële instrumenten, met uitzondering van:

(a) belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures die administratief worden verwerkt overeenkomstig IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*, IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* of IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures*. In bepaalde gevallen wordt door IFRS 10, IAS 27 of IAS 28 echter voorgeschreven of toegestaan dat een entiteit een belang in een dochteronderneming, geassocieerde onderneming of joint venture administratief verwerkt overeenkomstig sommige of alle vereisten van deze standaard. Entiteiten moeten deze standaard eveneens toepassen op derivaten gekoppeld aan belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen of joint ventures, tenzij de derivaten aan de in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* opgenomen definitie van een eigenvermogensinstrument van de entiteit voldoen;

▼B

(b) rechten en verplichtingen uit hoofde van leaseovereenkomsten waarvoor IAS 17 *Leaseovereenkomsten* geldt. Echter:

(i) door een lessor opgenomen leasevorderingen vallen onder de bepalingen inzake het niet langer opnemen in de balans en bijzondere waardevermindering van deze standaard (zie alinea's 15 tot en met 37, 58, 59, 63 tot en met 65 en bijlage A, alinea's TL36 tot en met TL52 en TL84 tot en met TL93);

(ii) door een lessee opgenomen schulden uit hoofde van financiële leases vallen onder de bepalingen van deze standaard inzake het niet langer opnemen in de balans (zie alinea's 39 tot en met 42 en bijlage A, alinea's TL57 tot en met TL63); en

(iii) derivaten die in leaseovereenkomsten zijn besloten, zijn onderworpen aan de bepalingen van deze standaard inzake in contracten besloten derivaten (zie alinea 10 tot en met 13 en bijlage A, alinea's TL27 tot en met TL33).

(c) rechten en verplichtingen van werkgevers uit hoofde van beloningsregelingen voor het personeel, waarop IAS 19 *Personeelsbeloningen* van toepassing is;

▼M6

(d) door de entiteit uitgegeven financiële instrumenten die voldoen aan de in IAS 32 vermelde definitie van een eigen-vermogensinstrument (met inbegrip van opties en warrants) of die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D van IAS 32 als eigen-vermogensinstrumenten moeten worden geclassificeerd. De houder van dergelijke eigen-vermogensinstrumenten moet echter deze standaard op die instrumenten toepassen, tenzij deze op grond van (a) hierboven zijn uitgezonderd;

▼B

(e) rechten en verplichtingen die voortvloeien uit i) een verzekeringscontract zoals gedefinieerd in IFRS 4 *Verzekeringscontracten*, met uitzondering van rechten en verplichtingen van een emittent uit hoofde van een verzekeringscontract dat voldoet aan de in alinea 9 vermelde definitie van een financiëlegarantiecontract, of ii) een contract dat binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 valt omdat het een discretionairewinstdelingselement bevat. Deze standaard is echter wel van toepassing op een derivaat dat is besloten in een contract dat binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 valt indien het derivaat zelf geen contract is dat binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 valt (zie alinea's 10 tot en met 13 en bijlage A, alinea's TL27 tot en met TL33 van deze standaard). Indien een emittent van een financiëlegarantiecontract bovendien eerder uitdrukkelijk heeft bevestigd dat hij dergelijke contracten als verzekeringscontract beschouwt en deze administratief heeft verwerkt op een voor verzekeringscontracten geldende wijze, mag hij ervoor kiezen ofwel deze standaard, ofwel IFRS 4 op dergelijke financiëlegarantiecontracten toe te passen (zie alinea's TL4 en TL4A). De emittent mag deze keuze per contract maken, maar de voor elk contract gemaakte keuze is onherroepelijk;

▼M12

_____

▼M38

(g) alle termijncontracten tussen een overnemende partij en een verkopende aandeelhouder tot aankoop of verkoop van een overgenomen partij welke op een toekomstige overnamedatum zullen resulteren in een bedrijfscombinatie die binnen het toepassingsgebied van IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* valt. De looptijd van het termijncontract mag niet langer zijn dan de redelijke termijn die normaliter noodzakelijk is om alle vereiste goedkeuringen te verkrijgen en de transactie te voltooien;

▼B

(h) andere verplichtingen uit hoofde van leningen dan die welke in alinea 4 zijn beschreven. Een emittent van een verplichting uit hoofde van een lening moet IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* toepassen op andere verplichtingen uit hoofde van leningen die niet binnen het toepassingsgebied van deze standaard vallen. Alle verplichtingen uit hoofde van leningen zijn echter wel onderworpen aan de bepalingen van deze standaard inzake het niet langer opnemen in de balans (zie alinea's 15 tot en met 42 en bijlage A, alinea's TL 36 tot en met TL63);

(i) financiële instrumenten, contracten en verplichtingen uit hoofde van op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarop IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* van toepassing is, behoudens contracten die binnen het toepassingsgebied van alinea's 5 tot en met 7 van deze standaard vallen, waarop deze standaard van toepassing is;

(j) rechten van de entiteit op vergoedingen voor uitgaven die zij diende te maken om een verplichting af te wikkelen die zij opneemt als een voorziening in overeenstemming met IAS 37 of waarvoor zij in een vroegere periode een voorziening heeft opgenomen in overeenstemming met IAS 37.

3 [Verwijderd]

4 De volgende verplichtingen uit hoofde van leningen vallen binnen het toepassingsgebied van deze standaard:

(a) verplichtingen uit hoofde van leningen die de entiteit aanwijst als financiële verplichtingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Een entiteit waar het gangbare praktijk is om activa die voortvloeien uit verplichtingen uit hoofde van leningen kort na creatie te verkopen, moet deze standaard op alle tot dezelfde categorie behorende verplichtingen uit hoofde van leningen toepassen;

▼B

(b) verplichtingen uit hoofde van leningen die op nettobasis in geldmiddelen of door levering of uitgifte van een ander financieel instrument kunnen worden afgewikkeld. Deze verplichtingen uit hoofde van leningen zijn derivaten. Een verplichting uit hoofde van een lening wordt echter niet louter als een op nettobasis afgewikkelde verplichting beschouwd omdat de lening in termijnen wordt verstrekt (bijvoorbeeld een bouwhypotheeklening die in termijnen wordt verstrekt naarmate de bouw vordert);

(c) verplichtingen tot het verstrekken van een lening tegen een rentevoet onder de marktrente. In alinea 47(d) wordt bepaald op welke wijze verplichtingen die uit deze verplichtingen uit hoofde van leningen voortvloeien, na de eerste opname ervan moeten worden gewaardeerd.

5 Deze standaard moet worden toegepast op contracten tot aankoop of verkoop van een niet-financieel actief die op nettobasis kunnen worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door ruil van financiële instrumenten, alsof de contracten financiële instrumenten waren, met uitzondering van contracten die zijn gesloten en worden gehouden in verband met de ontvangst of levering van een niet-financieel actief overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik.

6 Er zijn verschillende manieren waarop een contract tot aankoop of verkoop van een niet-financieel actief op nettobasis kan worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen. Deze omvatten:

(a) gevallen waarin de contractvoorwaarden elk van de partijen toestaan het contract op nettobasis af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen;

(b) gevallen waarin de mogelijkheid om netto af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel actief, of door financiële instrumenten te ruilen, niet expliciet in de contractuele bepalingen is opgenomen, maar het voor de entiteit gangbare praktijk is om vergelijkbare contracten netto af te wikkelen in geldmiddelen of een ander financieel actief, of door financiële instrumenten te ruilen (hetzij met de tegenpartij, door het afsluiten van tegengestelde contracten, of door het contract vóór de uitoefening of het verlopen ervan te verkopen);

(c) gevallen waarin het bij de entiteit, voor vergelijkbare contracten, gangbare praktijk is dat de onderliggende waarde wordt ontvangen om deze kort na ontvangst met winst te verkopen door te profiteren van prijsschommelingen op de korte termijn, of van de handelsmarge; en

(d) gevallen waarin het niet-financieel actief waarover het contract handelt onmiddellijk in geldmiddelen kan worden omgezet.

Een contract waarop (b) en (c) van toepassing zijn, wordt niet gesloten met het oog op de ontvangst of levering van het niet-financieel actief overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik, en valt derhalve binnen het toepassingsgebied van deze standaard. Andere contracten waarvoor alinea 5 geldt, worden beoordeeld om te bepalen of zij zijn gesloten en worden gehouden om het niet-financieel actief te ontvangen of te leveren overeenkomstig de behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik, en derhalve of zij binnen het toepassingsgebied van deze standaard vallen.

▼B

7 Een geschreven optie tot aankoop of verkoop van een niet-financieel actief die op nettobasis kan worden afgewikkeld in geldmiddelen of een ander financieel instrument, of door financiële instrumenten te ruilen, valt overeenkomstig alinea 6(a) of (d) binnen het toepassingsgebied van deze standaard. Een dergelijk contract kan niet worden gesloten met het oog op de ontvangst of levering van het niet-financieel actief overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik.

DEFINITIES

8 De begrippen die in IAS 32 worden gedefinieerd, worden in IAS 39 gebruikt met de in alinea 11 van IAS 32 vermelde betekenis. IAS 32 bevat een definitie van de volgende begrippen:

— financieel instrument

— financieel actief

— financiële verplichting

— eigenvermogensinstrument

en verschaft een leidraad voor de toepassing van die definities.

▼M43

9 **De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:**

▼B

Definitie van een derivaat

Een *derivaat* is een financieel instrument of een ander contract dat binnen het toepassingsgebied van deze standaard valt (zie alinea's 2 tot en met 7) en dat de drie volgende kenmerken bezit:

(a) de waarde verandert als gevolg van veranderingen in een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, commodityprijs, valutakoers, index van prijzen of rentevoeten, kredietwaardigheid, of andere variabele, mits, in geval van een niet-financiële variabele, de variabele niet specifiek voor een contractpartij is (soms „de onderliggende waarde” genoemd);

(b) er is geen nettoaanvangsinvestering benodigd of een geringe nettoaanvangsinvestering in verhouding tot andere soorten contracten die op vergelijkbare wijze reageren op veranderingen in marktfactoren; en

(c) het wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld.

▼M43

Definities van vier categorieën van financiële instrumenten

Een *financieel actief of financiële verplichting tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening* is een financieel actief dat, of een financiële verplichting die, aan een van de volgende voorwaarden voldoet:

▼M8

(a) het financiële actief of de financiële verplichting wordt geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden. Een financieel actief of een financiële verplichting wordt geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden indien:

(i) het financiële actief of de financiële verplichting hoofdzakelijk wordt verworven of aangegaan met het doel dit actief of deze verplichting op korte termijn te verkopen of terug te kopen;

▼M8

(ii) het financiële actief of de financiële verplichting bij eerste opname deel uitmaakt van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn; dan wel

(iii) het financiële actief of de financiële verplichting een derivaat is (behalve een derivaat dat een financiële-garantiecontract is of dat wordt aangemerkt als een afdekkingsinstrument en effectief is);

▼M43

(aa) het is een voorwaardelijke vergoeding van een overnemende partij bij een bedrijfscombinatie waarop IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* van toepassing is;

▼B

(b) bij eerste opname wordt het financieel actief of de financiële verplichting door de entiteit aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Een entiteit mag deze aanwijzing alleen uitvoeren indien dit toegestaan is op grond van alinea 11A of indien dit leidt tot meer relevante informatie, omdat:

(i) het een inconsistentie in waardering of opname (soms een „accounting mismatch" genoemd) elimineert of aanzienlijk beperkt die anders zou ontstaan uit de waardering van activa of verplichtingen of uit de opname van de winsten en verliezen hierop op basis van verschillende grondslagen; dan wel

(ii) een groep van financiële activa, financiële verplichtingen of beide wordt beheerd en de prestaties ervan worden geëvalueerd op basis van de reële waarde, in overeenstemming met een gedocumenteerde risicobeheer- of beleggingsstrategie, en informatie over de groep intern op die basis wordt verstrekt aan managers van de entiteit op sleutelposities (zoals gedefinieerd in IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen* (herziene versie van 2003)), bijvoorbeeld de raad van bestuur en de „chief executive officer" van de entiteit.

Alinea's 9 tot en met 11 en B4 van IFRS 7 schrijven voor dat de entiteit informatie verschaft over financiële activa en financiële verplichtingen die zij heeft aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, met inbegrip van de wijze waarop de entiteit aan deze voorwaarden heeft voldaan. Voor instrumenten die voldoen aan (ii) hierboven omvat de te verstrekken informatie een beschrijving van hoe de aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ in overeenstemming is met de gedocumenteerde risicobeheer- of beleggingsstrategie van de entiteit.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten die geen genoteerde marktprijs op een actieve markt hebben en waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald (zie alinea 46(c) en bijlage A, alinea's TL80 en TL81), mogen niet worden aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

▼M33

Opgemerkt moet worden dat IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde* de vereisten uiteenzet voor het bepalen van de reële waarde van een financieel actief of een financiële verplichting, door aanwijzing of anderszins, waarvan de reële waarde wordt vermeld.

▼B

Tot einde looptijd aangehouden beleggingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen en een vaste looptijd waarvan de entiteit stellig voornemens is en in staat is deze aan te houden tot het einde van de looptijd (zie bijlage A, alinea's TL16 tot en met TL25), met uitzondering van die niet-afgeleide financiële activa:

(a) die de entiteit bij eerste opname in de balans aanmerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄;

(b) die de entiteit aanmerkt als beschikbaar voor verkoop; en

(c) die voldoen aan de definitie van leningen en vorderingen.

Financiële activa mogen niet worden geclassificeerd als aangehouden tot einde looptijd indien de entiteit gedurende het lopende boekjaar of gedurende de twee voorafgaande boekjaren meer dan een gering bedrag aan tot einde looptijd aangehouden beleggingen vóór het einde van de looptijd heeft verkocht of geherclassificeerd (meer dan gering in verhouding tot het totaal van de tot einde looptijd aangehouden beleggingen), met uitzondering van verkopen en herclassificaties:

(a) waarvan het einde van de looptijd of de datum waarop de call wordt uitgeoefend dermate dichtbij is (bijvoorbeeld minder dan drie maanden in de toekomst) dat veranderingen in de marktrente geen invloed van betekenis zouden hebben op de reële waarde van het financieel actief;

(b) die plaatsvinden nadat de entiteit door middel van periodieke betalingen of vooruitbetalingen nagenoeg de gehele oorspronkelijke hoofdsom van het financieel actief heeft ontvangen; dan wel

(c) die kunnen worden toegewezen aan een op zichzelf staande gebeurtenis waarop de entiteit geen invloed heeft en die eenmalig is en redelijkerwijs niet kon zijn voorzien.

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd, met uitzondering van dergelijke activa die:

(a) de entiteit voornemens is onmiddellijk of in de nabije toekomst te verkopen, die geclassificeerd moeten worden als aangehouden voor handelsdoeleinden, en die de entiteit bij eerste opname in de balans aanmerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄;

(b) die de entiteit bij eerste opname in de balans aanmerkt als beschikbaar voor verkoop; dan wel

(c) waarbij de houder, om een andere reden dan een verslechtering van de kredietwaardigheid, mogelijk niet nagenoeg zijn gehele initiële investering zal realiseren; deze activa moeten als beschikbaar voor verkoop worden geclassificeerd.

Een verworven belang in een pool van activa niet zijnde leningen of vorderingen (bijvoorbeeld een belang in een gemeenschappelijk beleggingsfonds of een vergelijkbaar fonds) is geen lening of vordering.

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn die niet-afgeleide financiële activa die worden aangemerkt als voor verkoop beschikbaar of die niet worden geclassificeerd als a) leningen en vorderingen, b) tot einde looptijd aangehouden beleggingen of c) financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

▼B

Definitie van een financiëlegarantiecontract

Een *financiëlegarantiecontract* is een contract op grond waarvan de emittent verplicht is bepaalde betalingen te verrichten om de houder te compenseren voor een door hem geleden verlies omdat een bepaalde debiteur zijn betalingsverplichting uit hoofde van de oorspronkelijke of herziene voorwaarden van een schuldbewijs niet nakomt.

Definities in verband met opname en waardering

De *geamortiseerde kostprijs van een financieel actief of financiële verplichting* is het bedrag waarvoor het financieel actief of de financiële verplichting bij eerste opname in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieverentemethode bepaalde geaccumuleerde afschrijving van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag, en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

De *effectieverentemethode* is een methode voor het berekenen van de amortisatie van een financieel actief of een financiële verplichting (of een groep van financiële activa of financiële verplichtingen) en voor het toerekenen van rentebaten en rentelasten aan de desbetreffende periode. De *effectieve rentevoet* is de rentevoet die de verwachte stroom van toekomstige geldbetalingen of -ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument of, indien relevant, een kortere periode, exact disconteert tot de nettoboekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rentevoet moet een entiteit een schatting maken van de kasstromen, waarbij rekening wordt gehouden met alle contractuele bepalingen van het financiële instrument (bijvoorbeeld vooruitbetaling, call- en vergelijkbare opties), maar niet met toekomstige kredietverliezen. In de berekening worden alle door de contractpartijen betaalde of ontvangen provisies en vergoedingen opgenomen die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet (zie IAS 18 *Opbrengsten*), alsook transactiekosten en alle overige premies en kortingen. Er wordt verondersteld dat de kasstromen en de verwachte looptijd van een groep van vergelijkbare financiële instrumenten betrouwbaar kan worden geschat. In het zeldzame geval waarin de kasstromen of de verwachte looptijd van het financiële instrument (of groep financiële instrumenten) niet betrouwbaar kunnen, respectievelijk kan, worden geschat, moet de entiteit echter uitgaan van de contractueel bepaalde kasstromen over de gehele contractduur van het financiële instrument (of groep financiële instrumenten).

Niet langer opnemen in de balans is het verwijderen van een voorheen opgenomen financieel actief of financiële verplichting van de balans van een entiteit.

▼M33

***Reële waarde** is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13.)*

▼B

Een *aankoop of verkoop volgens standaardmarktconventies* is een aankoop of verkoop van een financieel actief op grond van een contract waarvan de voorwaarden de levering van het actief voorschrijven binnen de termijn die op de desbetreffende markt algemeen voorgeschreven of overeengekomen is.

▼B

Transactiekosten zijn extra kosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving, uitgifte of vervreemding van een financieel actief of een financiële verplichting (zie bijlage A, alinea TL13). Marginale kosten zijn kosten die niet zouden zijn gemaakt indien de entiteit het financiële instrument niet had verworven, uitgegeven of afgestoten.

Definities in verband met de administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting)

Een *vaststaande toezegging* is een bindende overeenkomst voor de ruil van een bepaalde hoeveelheid economische middelen tegen een bepaalde prijs op een bepaalde datum of op bepaalde data in de toekomst.

Een *verwachte toekomstige transactie* is een toekomstige transactie waarvoor nog geen verplichting is aangegaan maar die waarschijnlijk is.

Een *afdekkingsinstrument* is een aangemerkt derivaat of (uitsluitend voor afdekking van het risico van veranderingen in valutakoersen) een aangemerkt niet-afgeleid financieel actief of niet-afgeleide financiële verplichting waarvan de reële waarde of kasstromen naar verwachting veranderingen in de reële waarde van of kasstromen uit een aangemerkte afgedekte positie (in alinea's 72 tot en met 77 en bijlage A, alinea's TL94 tot en met TL97 wordt de definitie van een afdekkingsinstrument verder uitgewerkt) zullen compenseren.

Een *afgedekte positie* is een actief, verplichting, vaststaande toezegging, zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie of een netto-investering in een buitenlandse entiteit dat, respectievelijk die, a) de entiteit blootstelt aan het risico van veranderingen in de reële waarde of toekomstige kasstromen en b) wordt aangemerkt als zijnde afgedekt (in alinea's 78 tot en met 84 en bijlage A, alinea's TL98 tot en met TL101 wordt de definitie van afgedekte positie verder uitgewerkt).

Afdekkingseffectiviteit is de mate waarin veranderingen in de reële waarde van of kasstromen uit het afdekkingsinstrument compensatie bieden voor veranderingen in de reële waarde van of kasstromen uit de afgedekte positie die zijn toe te rekenen aan een afgedekt risico (zie bijlage A, alinea's TL105 tot en met TL 113).

IN CONTRACTEN BESLOTEN DERIVATEN

10 Een in een contract besloten derivaat is een component van een hybridisch (samengesteld) instrument dat tevens een niet-afgeleid basiscontract omvat. Het gevolg is dat sommige kasstromen uit het samengestelde instrument op dezelfde wijze veranderen als die van een losstaand derivaat. Een in een contract besloten derivaat veroorzaakt veranderingen in sommige of alle kasstromen die anders door het contract zouden zijn vereist, op basis van een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, commodityprijs, valutakoers, index van prijzen of rentevoeten, kredietwaardigheid of andere variabele, mits, in geval van een niet-financiële variabele, de variabele niet specifiek voor een contractpartij is. Een derivaat dat aan een financieel instrument is gekoppeld, maar contractueel onafhankelijk van dat instrument overdraagbaar is, of waarbij een andere tegenpartij is betrokken dan bij dat instrument, is geen in een contract besloten derivaat, maar een afzonderlijk financieel instrument.

11 Een in een contract besloten derivaat moet van het basiscontract worden gescheiden en overeenkomstig deze standaard administratief als een derivaat worden verwerkt als en alleen als:

(a) er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract (zie bijlage A, alinea's TL30 en TL33);

▼B

(b) een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat; en

(c) het hybridische (samengestelde) instrument niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (dat wil zeggen een derivaat dat is besloten in een financieel actief of een financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt niet gescheiden).

Indien een in een contract besloten derivaat wordt afgescheiden, moet het basiscontract administratief overeenkomstig deze standaard worden verwerkt indien het een financieel instrument is, en overeenkomstig andere toepasselijke standaarden indien het geen financieel instrument is. Deze standaard gaat niet in op de vraag of een in een contract besloten derivaat afzonderlijk in de balans moet worden gepresenteerd.

11A Als een contract één of meer daarin besloten derivaten bevat, mag een entiteit, niettegenstaande alinea 11, het gehele hybridische (samengestelde) contract aanwijzen als een financieel actief of een financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, tenzij:

(a) het (de) in een contract besloten deriva(a)t(en) niet leid(t)(en) tot een belangrijke wijziging van de kasstromen die anders door het contract vereist zouden zijn; dan wel

(b) het na een snelle of geen analyse wanneer een soortgelijk hybridisch (samengesteld) instrument voor het eerst wordt beschouwd, duidelijk is dat de scheiding van het (de) in een contract besloten deriva(a)t(en) niet is toegestaan, zoals een optie tot vervroegde aflossing die besloten is in een lening die de houder ervan toestaat om de lening vervroegd af te lossen voor ongeveer de geamortiseerde kostprijs ervan.

▼M20

12 Als een entiteit op grond van deze standaard verplicht is een in een contract besloten derivaat te scheiden van het basiscontract, maar bij verwerving of aan het eind van een latere verslagperiode de waarde van dat derivaat niet individueel kan bepalen, moet zij het gehele hybridische (samengestelde) contract aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. Zo ook geldt dat als een entiteit de waarde van een in een contract besloten derivaat dat bij herclassificatie van een hybridisch (samengesteld) contract uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening zou moeten worden gescheiden niet individueel kan bepalen, die herclassificatie verboden is. In dergelijke omstandigheden blijft het hybridische (samengestelde) contract in zijn geheel geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼M33

13 Als een entiteit niet in staat is de reële waarde van een in een contract besloten derivaat betrouwbaar te bepalen op basis van de voorwaarden van dat derivaat (bijvoorbeeld omdat het in het contract besloten derivaat gebaseerd is op een eigenvermogensinstrument dat geen op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek instrument heeft, dat wil zeggen een input van niveau 1), is de reële waarde van het in het contract besloten derivaat gelijk aan het verschil tussen de reële waarde van het hybridische (samengestelde) instrument en de reële waarde van het basiscontract. Als de entiteit niet in staat is om via deze methode de reële waarde van het in het contract besloten derivaat te bepalen, is alinea 12 van toepassing en wordt het hybridische (samengestelde) instrument aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼B

OPNAME EN NIET LANGER OPNEMEN IN DE BALANS

Eerste opname

14 Een entiteit moet een financieel actief of een financiële verplichting in de balans opnemen als en alleen als de entiteit een contract afsluit voor het instrument. (Zie alinea 38 voor aankopen van financiële activa volgens standaardmarktconventies.)

▼B

Niet langer opnemen van een financieel actief

▼M32

15 In de geconsolideerde jaarrekening worden de alinea's 16 tot en met 23 en de alinea's TL34 tot en met TL52 van bijlage A op geconsolideerd niveau toegepast. Daarom consolideert een entiteit eerst alle dochterondernemingen overeenkomstig IFRS 10 en past zij vervolgens de alinea's 16 tot en met 23 en de alinea's TL34 tot en met TL52 van bijlage A toe voor de hieruit voortvloeiende groep.

▼B

16 Voordat wordt beoordeeld of, en in hoeverre, niet langer opnemen in de balans op grond van alinea's 17 tot en met 23 gepast is, bepaalt een entiteit of die alinea's op een deel van een financieel actief (of een deel van een groep van vergelijkbare financiële activa) moeten worden toegepast, dan wel op een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa) in zijn geheel. Dit geschiedt als volgt.

(a) De alinea's 17 tot en met 23 worden toegepast op een deel van een financieel actief (of een deel van een groep van vergelijkbare financiële activa) als en alleen als het deel dat wordt beschouwd voor het niet langer opnemen in de balans een van de volgende drie voorwaarden vervult.

(i) Het deel omvat alleen specifiek geïdentificeerde kasstromen uit een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa). Bijvoorbeeld indien een entiteit een „interest rate strip" aangaat waarbij de tegenpartij het recht verkrijgt op rentekasstromen maar niet op de hoofdsomkasstromen uit een schuldbewijs, worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op de rentekasstromen.

(ii) Het deel omvat alleen een geheel proportioneel (pro rata) deel van de kasstromen uit een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa). Indien een entiteit bijvoorbeeld een overeenkomst sluit op grond waarvan de tegenpartij het recht verwerft op een 90 %-belang in alle kasstromen uit een schuldbewijs, dan worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op 90 % van die kasstromen. Indien er meer dan één tegenpartij is, is het niet noodzakelijk dat iedere tegenpartij een evenredig belang in de kasstromen heeft, mits de overdragende entiteit een geheel evenredig belang heeft.

(iii) Het deel omvat alleen een geheel proportioneel (pro rata) belang in specifiek geïdentificeerde kasstromen uit een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa). Indien een entiteit bijvoorbeeld een overeenkomst sluit op grond waarvan de tegenpartij het recht verwerft op een 90 %-belang in de rentekasstromen uit een financieel actief, dan worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op 90 % van die kasstromen. Indien er meer dan één tegenpartij is, is het niet noodzakelijk dat iedere tegenpartij een evenredig belang in de specifiek geïdentificeerde kasstromen heeft, mits de overdragende entiteit een geheel evenredig belang heeft.

▼B

(b) In alle overige gevallen worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op het financieel actief in zijn geheel (of op de groep van vergelijkbare financiële activa in hun geheel). Indien een entiteit bijvoorbeeld i) de rechten op de eerste of de laatste 90 procent van geldontvangsten uit een financieel actief (of een groep van financiële activa) overdraagt, of ii) de rechten op 90 procent van de kasstromen uit een groep van vorderingen overdraagt, maar een garantie verstrekt ter compensatie van de koper voor eventuele kredietverliezen tot en met 8 procent van het hoofdsombedrag van de vorderingen, dan worden de alinea's 17 tot en met 23 toegepast op het financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa) in zijn geheel.

Het begrip „financieel actief" in alinea's 17 tot en met 26 heeft betrekking op hetzij een deel van een financieel actief (of een deel van een groep van vergelijkbare financiële activa), zoals hiervoor bij (a) vermeld, of anders een financieel actief (of een groep van vergelijkbare financiële activa) in zijn geheel.

17 Een entiteit mag een financieel actief niet langer in de balans opnemen als en alleen als:

(a) de contractuele rechten op de kasstromen uit het financieel actief aflopen; dan wel

(b) de entiteit het financieel actief overeenkomstig alinea's 18 en 19 overdraagt, en de overdracht op grond van alinea 20 voor verwijdering van de balans in aanmerking komt.

(Zie alinea 38 voor verkopen van financiële activa volgens standaardmarktconventies.)

18 Er is sprake van de overdracht van een financieel actief door een entiteit als en alleen als zij:

(a) de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt; dan wel

(b) de contractuele rechten behoudt op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief, maar een contractuele verplichting aangaat om de kasstromen aan één of meer ontvangende partijen te betalen, volgens een afspraak die aan de voorwaarden in alinea 19 voldoet.

19 Indien een entiteit het contractuele recht op de ontvangst van een financieel actief (het „oorspronkelijke actief") behoudt, maar een contractuele verplichting aangaat om die kasstromen aan één of meer entiteiten (de „uiteindelijke ontvangers") te betalen, behandelt de entiteit de transactie als een overdracht van een financieel actief als en alleen als alle van de hieronder vermelde drie voorwaarden zijn vervuld.

(a) De entiteit heeft geen verplichting om bedragen te betalen aan uiteindelijke ontvangers, tenzij de entiteit equivalente bedragen uit het oorspronkelijke actief ontvangt. Kortlopende voorschotten door de entiteit met het recht op volledige terugontvangst van het uitgeleende bedrag plus opgelopen rente tegen marktrente zijn niet in strijd met deze voorwaarde.

(b) Het is de entiteit op grond van de bepalingen van het overdrachtscontract niet toegestaan om het oorspronkelijke actief te verkopen of tot zekerheid te stellen, op een andere wijze dan als zekerheid voor de uiteindelijke ontvangers voor de verplichting om hun kasstromen te betalen.

▼B

(c) De entiteit heeft een verplichting om eventuele kasstromen die zij namens de uiteindelijke ontvangers ontvangt, onverwijld over te maken. Bovendien mag de entiteit dergelijke kasstromen niet herinvesteren, behalve in geldmiddelen of kasequivalenten (zoals gedefinieerd in IAS 7 *Het kasstroomoverzicht*), tijdens de korte afwikkelingsperiode tussen de inningsdatum tot de datum waarop de betaling aan de uiteindelijke ontvangers moet geschieden, en op dergelijke beleggingen verdiende rente wordt aan de uiteindelijke ontvangers doorgegeven.

20 Indien een entiteit een financieel actief overdraagt (zie alinea 18), moet zij evalueren in welke mate zij de risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief behoudt. In dit geval:

(a) mag de entiteit het financieel actief niet langer in de balans opnemen en moet ze eventueel bij de overdracht gecreëerde of behouden rechten en verplichtingen afzonderlijk als activa of verplichtingen opnemen, indien de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief overdraagt;

(b) moet de entiteit het financieel actief blijven opnemen, indien ze nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief behoudt;

(c) moet de entiteit vaststellen of zij de beschikkingsmacht over het financieel actief heeft behouden, indien ze nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief noch overdraagt, noch behoudt. In dit geval:

(i) mag zij het financieel actief niet langer in de balans opnemen en moet ze eventuele bij de overdracht gecreëerde of behouden rechten en verplichtingen afzonderlijk opnemen als rechten en verplichtingen, indien de entiteit de beschikkingsmacht niet heeft behouden;

(ii) moet zij het financieel actief blijven opnemen overeenkomstig de omvang van de aanhoudende betrokkenheid bij het financieel actief (zie alinea 30), indien de entiteit de beschikkingsmacht heeft behouden.

21 ►C2 De overdracht van risico's en voordelen (zie alinea 20) wordt beoordeeld door vergelijking van de positie van de entiteit, vóór en na de overdracht, uitgaande van de variabiliteit van de bedragen en tijdstippen van de nettokasstromen uit het overgedragen actief. Een entiteit heeft nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van een financieel actief behouden indien de blootstelling aan de variabiliteit van de contante waarde van de toekomstige nettokasstromen uit het financieel actief niet in belangrijke mate verandert als gevolg van de overdracht (bijvoorbeeld omdat de entiteit een financieel actief heeft verkocht onder voorbehoud van een overeenkomst om het tegen een vaste prijs of de verkoopprijs plus een rendementsopslag van een financier terug te kopen). ◄ Een entiteit heeft nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van een financieel actief overgedragen indien haar blootstelling aan een dergelijke variabiliteit niet langer belangrijk is in verhouding tot de totale variabiliteit van de contante waarde van de aan het financieel actief verbonden toekomstige nettokasstromen (bijvoorbeeld omdat de entiteit een financieel actief heeft verkocht onder voorbehoud van een optie het financieel actief terug te kopen tegen de reële waarde op het moment van de terugkoop, of een volkomen evenredig deel van de kasstromen uit een groter financieel actief heeft overgedragen op grond van een overeenkomst, zoals bij een „loan sub-participation” (waarbij (een deel) van de aan een lening verbonden rechten en verplichtingen aan een nieuwe financier worden overgedragen), die aan de voorwaarden in alinea 19 voldoet).

▼B

22 Het zal vaak duidelijk zijn of de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom heeft overgedragen of behouden, en berekeningen zullen daarbij niet noodzakelijk zijn. In andere gevallen zal het wel noodzakelijk zijn om berekeningen uit te voeren en de blootstelling van de entiteit aan de variabiliteit van de contante waarde van de toekomstige nettokasstromen vóór en na de overdracht te vergelijken. De berekening en vergelijking worden uitgevoerd met een relevante actuele marktrente als disconteringsvoet. Alle redelijkerwijs mogelijke variabiliteit van de nettokasstromen wordt beschouwd, waarbij aan de meer waarschijnlijke uitkomsten het meeste gewicht wordt toegekend.

23 Of de entiteit de beschikkingsmacht van het overgedragen actief heeft behouden (zie alinea 20(c)), is afhankelijk van de mogelijkheid van de verkrijger om het actief te verkopen. De entiteit heeft de beschikkingsmacht verloren indien de verkrijger in de praktijk de mogelijkheid heeft om het actief in zijn geheel aan een derde te verkopen en in staat is om eenzijdig van deze mogelijkheid gebruik te maken, zonder daarvoor aanvullende beperkingen op de overdracht te hoeven opleggen. In alle overige gevallen heeft de entiteit de beschikkingsmacht behouden.

Overdrachten die voor verwijdering van de balans in aanmerking komen (zie alinea's 20(a) en (c)(i))

24 Indien een entiteit een financieel actief overdraagt via een overdracht die in zijn geheel voor verwijdering van de balans in aanmerking komt en het recht behoudt om tegen een vergoeding beheersdiensten met betrekking tot het actief te verlenen, moet zij hetzij een actief uit hoofde van beheersdiensten, hetzij een verplichting uit hoofde van beheersdiensten opnemen voor dat servicing-contract. Indien de te ontvangen vergoeding naar verwachting ontoereikend is om de entiteit te compenseren voor het verlenen van de beheersdiensten, wordt een servicing-verplichting tegen reële waarde opgenomen uit hoofde van de plicht de dienst te verzorgen. Indien de te ontvangen vergoeding naar verwachting een meer dan toereikende beloning voor de beheersdiensten is, moet voor het servicing-recht een actief uit hoofde van beheersdiensten worden opgenomen tegen een bedrag dat overeenkomstig alinea 27 wordt bepaald op basis van een toerekening van de boekwaarde van het grotere financieel actief.

25 Indien een financieel actief als gevolg van een overdracht in zijn geheel niet langer in de balans wordt opgenomen, maar de overdracht ertoe leidt dat de entiteit een nieuw financieel actief verkrijgt of een nieuwe financiële verplichting, of een servicing-verplichting aangaat, moet de entiteit het nieuwe financieel actief, of de nieuwe financiële of servicing-verplichting tegen reële waarde opnemen.

26 Bij het niet langer in zijn geheel opnemen in de balans van een financieel actief moet het verschil tussen:

(a) de boekwaarde en

(b) de som van i) de ontvangen vergoeding (vermeerderd met elk nieuw verkregen actief, verminderd met elke nieuw aangegane verplichting) en ii) elke cumulatieve winst die, of elk cumulatief verlies dat, rechtstreeks ►**M5** in niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen (zie alinea 55(b))

in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen.

27 Indien het overgedragen actief deel uitmaakt van een groter financieel actief (bijvoorbeeld indien een entiteit rentekasstromen overdraagt die onderdeel zijn van een schuldbewijs, zie alinea 16(a)) en het overgedragen deel in zijn geheel voor verwijdering van de balans in aanmerking komt, moet de vorige boekwaarde van het grotere financieel actief worden verdeeld over het deel dat in de balans blijft opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen, op basis van de relatieve reële waarde van die delen op de datum van de overdracht. In dit

▼B

verband moet een behouden actief uit hoofde van beheersdiensten worden behandeld als een deel dat verder wordt opgenomen. Het verschil tussen:

(a) de aan het niet langer opgenomen deel toegerekende boekwaarde en

(b) de som van i) de voor het niet langer opgenomen deel ontvangen vergoeding (vermeerderd met elk nieuw verkregen actief, verminderd met elke nieuw aangegane verplichting) en ii) elke hieraan toegerekende cumulatieve winst die, of elk hieraan toegerekend cumulatief verlies dat, rechtstreeks ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen (zie alinea 55(b))

moet in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen. Een cumulatieve winst die, of een cumulatief verlies dat, ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen, wordt verdeeld over het deel dat verder wordt opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen, op basis van de relatieve reële waarde van die delen.

►M33 28 Wanneer een entiteit de vorige boekwaarde van een groter financieel actief verdeelt tussen het deel dat verder wordt opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen, moet de reële waarde van het verder opgenomen deel worden bepaald. ◄ Indien de entiteit in het verleden vaak delen heeft verkocht die vergelijkbaar zijn met het deel dat verder wordt opgenomen, of als er andere markttransacties voor dergelijke delen bestaan, bieden recente prijzen van werkelijke transacties de beste schatting van de reële waarde. Indien er geen prijsnoteringen of recente markttransacties zijn om de reële waarde te bepalen van het deel dat verder wordt opgenomen, dan is de beste schatting van de reële waarde het verschil tussen de reële waarde van het grotere financieel actief als geheel en de van de verkrijger ontvangen vergoeding voor het niet langer in de balans opgenomen deel.

Overdrachten die niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komen (zie alinea 20(b))

29 Indien een overdracht niet resulteert in het niet langer opnemen in de balans, omdat de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het overgedragen actief heeft behouden, moet de entiteit het overgedragen actief in zijn geheel blijven opnemen en moet zij voor de ontvangen vergoeding een financiële verplichting opnemen. De entiteit moet in daaropvolgende perioden baten uit het overgedragen actief en lasten in verband met de financiële verplichting opnemen.

Aanhoudende betrokkenheid bij overgedragen activa (zie alinea 20(c)(ii))

30 Indien een entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van een overgedragen actief noch overdraagt, noch behoudt, en de beschikkingsmacht over het overgedragen actief behoudt, blijft de entiteit het overgedragen actief opnemen overeenkomstig de omvang van de aanhoudende betrokkenheid. De omvang van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit bij het overgedragen actief is gelijk aan de mate waarin zij blootstaat aan veranderingen in de waarde van het overgedragen actief. Bijvoorbeeld:

(a) Bij aanhoudende betrokkenheid van de entiteit in de vorm van het afgeven van een garantie met betrekking tot het overgedragen actief, is de omvang van de aanhoudende betrokkenheid gelijk aan de laagste waarde van i) het bedrag van het actief en ii) het deel van de ontvangen vergoeding dat de entiteit ten hoogste verplicht zou kunnen worden terug te betalen („het garantiebedrag”).

▼B

(b) Bij aanhoudende betrokkenheid in de vorm van een geschreven of gekochte optie (of beide) op het overgedragen actief is de omvang van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit gelijk aan het bedrag van het overgedragen actief dat de entiteit kan terugkopen. Bij een geschreven putoptie op een actief dat tegen reële waarde wordt gewaardeerd is de omvang van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit echter beperkt tot de laagste waarde van de reële waarde van het overgedragen actief en de uitoefenprijs van de optie (zie alinea TL48).

(c) Bij aanhoudende betrokkenheid in de vorm van een in geldmiddelen afgewikkelde optie of een vergelijkbaar instrument op het overgedragen actief, wordt de omvang van de betrokkenheid op dezelfde wijze bepaald als die welke voortvloeit uit niet in geldmiddelen afgewikkelde opties, zoals uiteengezet in (b) hierboven.

31 Indien een entiteit een actief overeenkomstig de omvang van haar aanhoudende betrokkenheid blijft opnemen, neemt de entiteit tevens een hiermee samenhangende verplichting op. Ondanks de overige waarderingsvereisten in deze standaard worden het overgedragen actief en de hiermee samenhangende verplichting gewaardeerd op een basis die een afspiegeling is van de rechten en verplichtingen die de entiteit heeft behouden. De met het actief samenhangende verplichting wordt op zodanige wijze gewaardeerd dat de nettoboekwaarde van het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting gelijk is aan:

(a) de geamortiseerde kostprijs van de door de entiteit behouden rechten en verplichtingen, indien het overgedragen actief tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewaardeerd; dan wel

(b) de reële waarde van de door de entiteit behouden rechten en verplichtingen (gewaardeerd op losstaande basis), indien het overgedragen actief tegen reële waarde wordt gewaardeerd.

32 De entiteit moet eventuele baten uit het overgedragen actief blijven opnemen voor zover deze overeenkomen met de omvang van de aanhoudende betrokkenheid. Tevens moet zij eventuele lasten in verband met de aan het actief gekoppelde verplichting opnemen.

33 Voor de waardering na de eerste opname geldt dat opgenomen veranderingen in de reële waarde van het overgedragen actief en de hiermee samenhangende verplichting administratief op consistente wijze worden verwerkt, overeenkomstig alinea 55, en niet mogen worden gesaldeerd.

34 Indien de aanhoudende betrokkenheid van een entiteit slechts een deel van een financieel actief betreft (bijvoorbeeld indien een entiteit een optie behoudt om een deel van een overgedragen actief terug te kopen, of een overblijvend belang behoudt dat niet neerkomt op het behoud van nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom, en de entiteit de beschikkingsmacht behoudt), verdeelt de entiteit de vorige boekwaarde van het financieel actief tussen het deel dat zij op grond van aanhoudende betrokkenheid blijft opnemen en het deel dat zij niet langer opneemt in de balans. Dit geschiedt op basis van de relatieve reële waarde van die delen op de datum van de overdracht. Hierbij gelden de vereisten van alinea 28. Het verschil tussen:

(a) het boekwaardebedrag dat wordt toegerekend aan het deel dat niet meer wordt opgenomen; en

▼B

(b) de som van i) de voor het niet langer opgenomen deel ontvangen vergoeding en ii) elke hieraan toegerekende cumulatieve winst die, of elk hieraan toegerekend cumulatief verlies dat, rechtstreeks ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen (zie alinea 55(b))

moet in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen. De cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen, wordt verdeeld tussen het deel dat verder wordt opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen. Dit geschiedt op basis van de relatieve reële waarde van die delen.

35 Indien het overgedragen actief tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewaardeerd, kan voor de hiermee samenhangende verplichting geen gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid in deze standaard om een financiële verplichting tegen reële waarde te waarderen met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

Alle overdrachten

36 Indien een overgedragen actief verder wordt opgenomen, mogen het actief en de hiermee samenhangende verplichting niet worden gesaldeerd. Evenzo mag de entiteit eventuele baten uit het overgedragen actief niet salderen met eventuele lasten in verband met de hieraan gekoppelde verplichting (zie IAS 32, alinea 42).

37 Indien een overdragende partij andere zekerheden dan geldmiddelen (zoals schuldbewijzen of eigenvermogensinstrumenten) aan de verkrijger verstrekt, is de administratieve verwerking van de zekerheid door de overdragende partij en de verkrijger afhankelijk van het feit of de verkrijger het recht heeft om de zekerheid te verkopen of tot zekerheid aan derden te verstrekken en of de overdragende partij in gebreke is gebleven. De administratieve verwerking door de overdragende partij en de verkrijger wordt hieronder beschreven:

(a) indien de verkrijger op grond van een overeenkomst of gebruikelijke praktijk het recht heeft om de zekerheid te verkopen of als zekerheid aan derden te verstrekken, dan moet de overdragende partij dat actief in de balans in een afzonderlijke post onderbrengen (bijvoorbeeld als een geleend actief, als zekerheid aan derden verstrekte eigenvermogensinstrumenten of terugkoopvordering);

(b) indien de verkrijger aan hem verstrekte zekerheden als zekerheid verstrekt aan derden, moet hij de verkoopopbrengst opnemen evenals een verplichting tegen reële waarde in verband met de plicht om de zekerheid terug te leveren;

(c) indien de overdragende partij volgens de contractuele bepalingen in gebreke blijft en niet langer gerechtigd is de zekerheid terug te nemen, mag zij de zekerheid niet langer opnemen. De verkrijger moet de zekerheid als actief opnemen, waarbij de waardering bij eerste opname geschiedt tegen reële waarde of moet, indien hij de zekerheid reeds heeft verkocht, de verplichting tot teruglevering van de zekerheid van de balans verwijderen;

(d) behoudens het vermelde in (c) moet de overdragende partij de zekerheid als haar actief blijven opnemen, en mag de verkrijger de zekerheid niet als actief opnemen.

Aankoop of verkoop van een financieel actief volgens standaardmarktconventies

38 Een aankoop of verkoop volgens standaardmarktconventies moet, afhankelijk van de situatie, worden opgenomen of mag niet langer worden opgenomen op de transactiedatum of de afwikkelingsdatum (zie bijlage A, alinea's TL53 tot en met TL56).

Niet langer opnemen van een financiële verplichting

39 Een entiteit neemt een financiële verplichting (of een deel daarvan) niet langer op in de balans als en alleen als de financiële verplichting tenietgaat, dat wil zeggen wanneer de in het contract vastgelegde verplichting nagekomen of ontbonden wordt, dan wel afloopt.

▼B

40 Een ruil tussen een bestaande leningnemer en financier van schuldbewijzen met aanzienlijk verschillende voorwaarden moet worden verwerkt als een delging van de oorspronkelijke financiële verplichting en de opname van een nieuwe financiële verplichting. Evenzo moet een aanzienlijke wijziging van de voorwaarden van een bestaande financiële verplichting (al dan niet als gevolg van financiële problemen van de debiteur) administratief worden verwerkt als een delging van de oorspronkelijke financiële verplichting en de opname van een nieuwe financiële verplichting.

41 Het verschil tussen de boekwaarde van de financiële verplichting (of deel van een financiële verplichting) die is gedelgd of aan een derde is overgedragen en de betaalde vergoeding, met inbegrip van eventueel overgedragen activa niet zijnde geldmiddelen of aangegane verplichtingen, moet in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen.

42 Indien een entiteit een deel van een financiële verplichting terugkoopt, moet de entiteit de vorige boekwaarde van de financiële verplichting verdelen tussen het deel dat zij blijft opnemen en het deel dat niet langer wordt opgenomen op basis van de relatieve reële waarde van die delen op de terugkoopdatum. Het verschil tussen a) de boekwaarde die aan het niet langer opgenomen deel is toegerekend en b) de voor het niet langer opgenomen deel betaalde vergoeding, met inbegrip van overgedragen activa niet zijnde geldmiddelen of aangegane verplichtingen, moet in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen.

WAARDERING

Eerste waardering van financiële activa en financiële verplichtingen

43 Indien een financieel actief of een financiële verplichting voor het eerst in de balans wordt opgenomen, moet een entiteit dit actief of deze verplichting waarderen tegen de reële waarde vermeerderd met, bij een financieel actief dat, of financiële verplichting die, niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, de transactiekosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de verwerving of uitgifte van het financieel actief of de financiële verplichting.

▼M33

43A **Als echter de reële waarde van het financiële actief of de financiële verplichting bij eerste opname verschilt van de transactieprijs, moet een entiteit alinea TL76 toepassen.**

▼B

44 Indien een entiteit een actief dat administratief op basis van de afwikkelingsdatum wordt verwerkt na eerste opname tegen kostprijs of geamortiseerde kostprijs waardeert, wordt het actief eerst tegen de reële waarde op de transactiedatum opgenomen (zie bijlage A, alinea's TL53 tot en met TL56).

Waardering van financiële activa na de eerste opname

45 Bij de waardering van een financieel actief na eerste opname worden financiële activa volgens deze standaard geclassificeerd in de volgende vier categorieën zoals gedefinieerd in alinea 9:

(a) financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening;

(b) tot einde looptijd aangehouden beleggingen;

(c) leningen en vorderingen; en

(d) voor verkoop beschikbare financiële activa

▼B

Deze categorieën zijn relevant voor de waardering en opname in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ volgens deze standaard. De entiteit kan bij de presentatie van informatie in de balans voor deze categorieën andere beschrijvingen of andere categorieën gebruiken. De entiteit moet in de toelichting de op grond van IFRS 7 vereiste informatie verstrekken.

46 Na de eerste opname moet een entiteit financiële activa, met inbegrip van derivaten die activa zijn, tegen reële waarde waarderen zonder aftrek van eventuele transactiekosten bij verkoop of een andere vorm van vervreemding, met uitzondering van de volgende financiële activa:

(a) leningen en vorderingen zoals gedefinieerd in alinea 9, die moeten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieverentemethode;

(b) tot einde looptijd aangehouden beleggingen zoals gedefinieerd in alinea 9, die moeten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieverentemethode; en

(c) beleggingen in eigenvermogensinstrumenten waarvoor op een actieve markt geen genoteerde marktprijs bestaat en waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald en derivaten die gekoppeld zijn aan, en moeten worden afgewikkeld door, levering van dergelijke niet-beursgenoteerde eigenvermogensinstrumenten, die tegen kostprijs moeten worden gewaardeerd (zie bijlage A, alinea's TL80 tot en met TL81).

Financiële activa die als afgedekte posities worden aangemerkt, worden gewaardeerd volgens de bepalingen inzake hedge accounting in alinea's 89 tot en met 102. Alle financiële activa, behalve de financiële activa die worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, moeten op bijzondere waardeverminderingen worden beoordeeld in overeenstemming met alinea's 58 tot en met 70 en bijlage A, alinea's TL84 tot en met TL93.

Waardering van financiële verplichtingen na de eerste opname

▼M33

47 **Een entiteit moet alle financiële verplichtingen na eerste opname ervan waarderen tegen geamortiseerde kostprijs volgens de effectieverentemethode, uitgezonderd:**

(a) **financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. Dergelijke verplichtingen, waaronder derivaten die verplichtingen zijn, moeten tegen reële waarde worden gewaardeerd, behalve een afgeleide verplichting die is gekoppeld aan, en moet worden afgewikkeld door levering van, een eigenvermogensinstrument dat geen op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek instrument heeft (dat wil zeggen een input van niveau 1) waarvan de reële waarde niet anderszins betrouwbaar kan worden bepaald, die tegen kostprijs moet worden gewaardeerd;**

▼B

(b) financiële verplichtingen die ontstaan wanneer de overdracht van een financieel actief niet in aanmerking komt voor verwijdering van de balans of wanneer de benadering bij aanhoudende betrokkenheid van toepassing is. De alinea's 29 en 31 zijn van toepassing bij de waardering van dergelijke financiële verplichtingen;

(c) financiëlegarantiecontracten zoals gedefinieerd in alinea 9. Na de eerste opname moet een emittent van een dergelijk contract (tenzij alinea 47(a) of alinea 47(b) van toepassing is) dit waarderen tegen het hoogste van de volgende bedragen:

(i) het bedrag dat overeenkomstig IAS 37 is bepaald; en

(ii) het bedrag dat oorspronkelijk is opgenomen (zie alinea 43) verminderd met, in voorkomend geval, de geaccumuleerde afschrijvingen die zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 18;

▼B

(d) verplichtingen tot het verstrekken van een lening tegen een rentevoet onder de marktrente. Na de eerste opname moet een emittent van een dergelijke verplichting (tenzij alinea 47(a) van toepassing is) deze waarderen tegen het hoogste van de volgende bedragen:

(i) het bedrag dat overeenkomstig IAS 37 is bepaald; en

(ii) het bedrag dat oorspronkelijk is opgenomen (zie alinea 43) verminderd met, in voorkomend geval, de geaccumuleerde afschrijvingen die zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 18.

Financiële verplichtingen die als afgedekte posities worden aangemerkt, zijn onderworpen aan de bepalingen inzake hedge accounting die in alinea's 89 tot en met 102 zijn uiteengezet.

▼M33

_____

▼B

Herclassificaties

50 Een entiteit:

(a) mag een derivaat niet herclassificeren uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ terwijl het instrument wordt gehouden of uitgegeven;

(b) mag een financieel instrument niet herclassificeren uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ indien het bij eerste opname door de entiteit is aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄; en

(c) mag, als een financieel actief niet langer wordt gehouden met het doel dit actief op korte termijn te verkopen of terug te kopen (ondanks het feit dat het financieel actief hoofdzakelijk kan verworven of aangegaan zijn met het doel dit actief op korte termijn te verkopen of terug te kopen), dat financieel actief herclassificeren uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening indien aan de vereisten in alinea 50B of 50D is voldaan.

Een entiteit mag een financieel instrument na eerste opname niet herclassificeren naar de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

▼M8

50A De volgende veranderingen in omstandigheden zijn geen herclassificaties in de zin van alinea 50:

(a) een derivaat dat voorheen was aangemerkt als een afdekkingsinstrument en effectief was bij een kasstroomafdekking of afdekking van een netto-investering, maar dat niet langer is;

(b) een derivaat wordt aangemerkt als een afdekkingsinstrument en is effectief bij een kasstroomafdekking of afdekking van een netto-investering;

(c) herclassificatie van financiële activa wanneer een verzekeringsmaatschappij haar grondslagen voor financiële verslaggeving wijzigt in overeenstemming met alinea 45 van IFRS 4.

▼B

50B Een financieel actief waarop alinea 50(c) van toepassing is (met uitzondering van een in alinea 50D beschreven type financieel actief), mag slechts in zeldzame omstandigheden uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden geherclassificeerd.

▼B

50C Indien een entiteit een financieel actief overeenkomstig alinea 50B uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ herclassificeert, moet het financieel actief op de datum van herclassificatie tegen zijn reële waarde worden geherclassificeerd. Elke winst die, of elk verlies dat, reeds in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen, mag niet worden teruggenomen. De reële waarde van het financieel actief op de datum van herclassificatie wordt de nieuwe kostprijs of geamortiseerde kostprijs van dit actief, afhankelijk van de situatie.

50D Een financieel actief waarop alinea 50(c) van toepassing is en dat aan de definitie van leningen en vorderingen zou hebben voldaan (indien het financieel actief bij eerste opname niet als aangehouden voor handelsdoeleinden had moeten worden geclassificeerd), mag uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden geherclassificeerd indien de entiteit het voornemen heeft en in staat is het financieel actief in de voorzienbare toekomst of tot einde looptijd te houden.

50E Een financieel actief dat als beschikbaar voor verkoop is geclassificeerd en dat aan de definitie van leningen en vorderingen zou hebben voldaan (indien het niet als beschikbaar voor verkoop was aangemerkt), mag uit de categorie beschikbaar voor verkoop naar de categorie leningen en vorderingen worden geherclassificeerd indien de entiteit het voornemen heeft en in staat is het financieel actief in de voorzienbare toekomst of tot einde looptijd te houden.

50F Indien een entiteit een financieel actief overeenkomstig alinea 50D uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ of overeenkomstig alinea 50E uit de categorie beschikbaar voor verkoop herclassificeert, moet zij het financieel actief tegen de reële waarde ervan op de datum van herclassificatie herclassificeren. Voor een overeenkomstig alinea 50D geherclassificeerd financieel actief geldt dat elke winst die, of elk verlies dat, reeds in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen, niet mag worden teruggenomen. De reële waarde van het financieel actief op de datum van herclassificatie wordt de nieuwe kostprijs of geamortiseerde kostprijs van dit actief, afhankelijk van de situatie. Voor een financieel actief dat overeenkomstig alinea 50E uit de categorie beschikbaar voor verkoop wordt geherclassificeerd, geldt dat eerdere winsten of verliezen op dit actief die overeenkomstig alinea 55(b) in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen, overeenkomstig alinea 54 administratief moeten worden verwerkt.

51 Indien als gevolg van een verandering in voornemen of vermogen het niet langer geëigend is om een belegging te classificeren als tot einde looptijd aangehouden, moet de belegging worden geherclassificeerd als voor verkoop beschikbaar en tegen reële waarde worden geherwaardeerd. Het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde moet administratief worden verwerkt in overeenstemming met alinea 55(b).

52 Telkens wanneer verkopen of herclassificaties van meer dan een gering bedrag van de tot einde looptijd aangehouden beleggingen niet voldoen aan een van de voorwaarden in alinea 9 moeten de overblijvende tot einde looptijd aangehouden beleggingen worden geherclassificeerd als beschikbaar voor verkoop. Bij een dergelijke herclassificatie moet het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde administratief worden verwerkt in overeenstemming met alinea 55(b).

53 Indien er voor een financieel actief of een financiële verplichting waarvoor geen betrouwbare waardebepalingsmethode beschikbaar was een dergelijke methode beschikbaar komt, en het actief of de verplichting bij beschikbaarheid van een betrouwbare waardebepalingsmethode tegen reële waarde moet worden gewaardeerd (zie alinea's 46(c) en 47), moet het actief of de verplichting tegen reële waarde worden geherwaardeerd. Het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde moet administratief worden verwerkt in overeenstemming met alinea 55.

▼B

54 Indien het wegens een verandering in voornemen of vermogen, dan wel in het zeldzame geval dat een betrouwbare methode voor het bepalen van de reële waarde niet langer beschikbaar is (zie alinea's 46(c) en 47), of omdat de in alinea 9 genoemde „twee voorafgaande boekjaren" inmiddels voorbij zijn, juist is om een financieel actief of financiële verplichting op te nemen tegen kostprijs of geamortiseerde kostprijs in plaats van reële waarde, wordt de reële boekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting per die datum de nieuwe kostprijs of geamortiseerde kostprijs, afhankelijk van de situatie. ►M5 Eerdere winsten of verliezen op dat actief die overeenkomstig alinea 55(b) in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen, moeten als volgt worden verwerkt: ◄

(a) bij een financieel actief met een vaste looptijd moet de winst of het verlies geamortiseerd worden over de resterende looptijd van de tot einde looptijd aangehouden belegging volgens de effectieverentemethode. Tevens moeten eventuele verschillen tussen de nieuwe geamortiseerde kostprijs en het aflossingsbedrag met behulp van de effectieverentemethode worden geamortiseerd over de resterende looptijd van het financieel actief, op dezelfde wijze als de amortisatie van agio en disagio. ►M5 Indien het financieel actief daarna een bijzondere waardevermindering ondergaat, worden enige winsten of verliezen die in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen van het eigen vermogen overgeboekt naar de winst of het verlies in overeenstemming met alinea 67; ◄

▼M5

(b) bij een financieel actief dat geen vaste looptijd heeft, worden de winsten of verliezen in winst of verlies opgenomen wanneer het financieel actief wordt verkocht of anderszins vervreemd. Indien het financieel actief daarna een bijzondere waardevermindering ondergaat, worden vroegere winsten of verliezen die in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen van het eigen vermogen overgeboekt naar de winst of het verlies in overeenstemming met alinea 67.

▼B

Winsten en verliezen

55 Een winst die, of een verlies dat, voortvloeit uit een verandering in de reële waarde van een financieel actief dat of een financiële verplichting die geen deel uitmaakt van een afdekkingsrelatie (zie alinea's 89 tot en met 102) moet als volgt worden opgenomen.

(a) een winst of een verlies op een financieel actief dat, of een financiële verplichting die, wordt geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ moet in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen;

▼M5

(b) Een winst of verlies op een voor verkoop beschikbaar financieel actief moet in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen, met uitzondering van bijzondere waardeverminderingsverliezen (zie de alinea's 67 tot en met 70) en wisselkoerswinsten en -verliezen (zie bijlage A, alinea TL83), totdat het financiële actief niet langer wordt opgenomen. Op dat moment moet de cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat voorheen in niet-gerealiseerde resultaten werd opgenomen, worden overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing (zie IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)). Rente die volgens de effectieverentemethode is berekend (zie alinea 9), wordt echter in de winst-en-verliesrekening opgenomen (zie IAS 18). Dividenden op voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen op het moment dat de entiteit het recht heeft verkregen op ontvangst van de betaling (zie IAS 18).

▼B

56 Voor financiële activa en financiële verplichtingen die tegen geamortiseerde kostprijs zijn opgenomen (alinea's 46 en 47), wordt een winst of verlies in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen wanneer het financieel actief of de financiële verplichting niet meer in de balans wordt opgenomen, of een bijzondere waardevermindering ondergaat, alsmede via het amortisatieproces. Voor financiële activa en financiële verplichtingen die afgedekte posities zijn (zie alinea's 78 tot en met 84 en bijlage A, alinea's TL98 tot en met TL101), moet de winst of het verlies echter worden verwerkt overeenkomstig alinea's 89 tot en met 102.

57 Indien een entiteit financiële activa opneemt op de afwikkelingsdatum (zie alinea 38 en bijlage A, alinea's TL53 en TL56) wordt een wijziging in de reële waarde van het tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum te ontvangen actief niet opgenomen bij activa die tegen kostprijs of geamortiseerde kostprijs zijn opgenomen (behalve bijzondere waardeverminderingsverliezen). Bij activa die tegen reële waarde worden opgenomen, moet de wijziging in de reële waarde echter in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ of ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen, afhankelijk van de in alinea 55 vermelde classificatie.

Bijzondere waardevermindering en oninbaarheid van financiële activa

58 Een entiteit moet op ►M5 het einde van elke verslagperiode ◄ beoordelen of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep financiële activa. Bij aanwezigheid van dergelijke aanwijzingen moet de entiteit alinea 63 (bij financiële activa die tegen geamortiseerde waarde worden opgenomen), alinea 66 (bij financiële activa die tegen kostprijs worden opgenomen) of alinea 67 (bij voor verkoop beschikbare financiële activa) toepassen om het bedrag van een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies te bepalen.

59 Een financieel actief of een groep van financiële activa heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan en er is een bijzonder waardeverminderingsverlies opgetreden als en alleen als er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen ten gevolge van één of meer gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan na de eerste opname van het actief (een „tot verlies leidende gebeurtenis") en die tot verlies leidende gebeurtenis (of gebeurtenissen) een effect heeft (of hebben) op de geschatte toekomstige kasstromen uit het financieel actief of de groep van financiële activa dat betrouwbaar kan worden geschat. Het is wellicht niet mogelijk om één afzonderlijke gebeurtenis te identificeren die verantwoordelijk is voor de bijzondere waardevermindering. In plaats daarvan is de bijzondere waardevermindering wellicht opgetreden als gevolg van een combinatie van gebeurtenissen. Er worden geen verliezen opgenomen als gevolg van toekomstige gebeurtenissen, hoe waarschijnlijk deze ook zijn. Objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep activa bestaan uit waarneembare gegevens die ter kennis komen van de houder van het actief omtrent de volgende verlies opleverende gebeurtenissen:

(a) aanzienlijke financiële problemen van de emittent of schuldenaar;

(b) contractbreuk, zoals wanbetaling met betrekking tot rentebetalingen of aflossingen;

(c) een concessie van de financier aan de leningnemer vanwege economische of juridische redenen in verband met financiële problemen van de leningnemer, die de financier anders niet zou overwegen;

(d) waarschijnlijkheid van faillissement of een andere financiële reorganisatie van de leningnemer;

(e) het wegvallen van een actieve markt voor dat financieel actief vanwege financiële moeilijkheden; dan wel

▼B

(f) waarneembare gegevens die erop wijzen dat er sprake is van een meetbare afname van de verwachte toekomstige kasstromen uit een groep financiële activa sinds de eerste opname in de balans van deze activa, hoewel de afname nog niet is waar te nemen bij de individuele financiële activa in de groep, waaronder:

(i) nadelige veranderingen in de betalingsstatus van leningnemers in de groep (bijvoorbeeld een toegenomen aantal uitgestelde betalingen of creditcarddebiteuren die hun kredietlimiet hebben bereikt en die het maandelijkse minimumbedrag betalen); dan wel

(ii) nationale of lokale economische omstandigheden die nauw samenhangen met de wanbetaling op activa in de groep (bijvoorbeeld een stijging van de werkloosheid in het geografische gebied van de leningnemers, een daling van de onroerendgoedprijzen bij hypotheken in het desbetreffende gebied, een daling van de olieprijzen voor leningen aan olieproducenten, of nadelige veranderingen in de sectorale omstandigheden waar de leningnemers in de groep door worden geraakt).

60 Het wegvallen van een actieve markt omdat de financiële instrumenten van een entiteit niet langer openbaar worden verhandeld, is geen aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering. Een verlaging van de kredietwaardigheid van een entiteit is op zich geen aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering, al kan dit feit in samenhang met andere beschikbare informatie wel een aanwijzing zijn voor een bijzondere waardevermindering. Een daling van de reële waarde van een financieel actief beneden de kostprijs of geamortiseerde kostprijs is niet noodzakelijkerwijs een aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering (bijvoorbeeld een daling van de reële waarde van een belegging in een schuldbewijs, die het gevolg is van een stijging van de risicovrije rentevoet).

61 Objectieve aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering van een belegging in een eigenvermogensinstrument omvatten, naast de soorten gebeurtenissen in alinea 59, tevens informatie over belangrijke veranderingen met een nadelig effect in de markt, de technologische, economische of juridische omgeving waarin de emittent actief is, en die aangeeft dat de kostprijs van de belegging in het eigenvermogensinstrument wellicht niet realiseerbaar is. Ook een aanzienlijke of langdurige daling van de reële waarde van een belegging in een eigenvermogensinstrument beneden de kostprijs vormt een objectieve aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering.

62 In sommige gevallen kunnen de waarneembare gegevens die nodig zijn voor het schatten van de omvang van een bijzonder waardeverminderingsverlies op een financieel actief beperkt zijn, of niet meer volledig relevant onder de actuele omstandigheden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien een leningnemer in financiële problemen verkeert en er weinig historische gegevens beschikbaar zijn die betrekking hebben op vergelijkbare leningnemers. In dergelijke gevallen benut een entiteit haar op ervaring gebaseerde oordeel om het bedrag van een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies te schatten. Evenzo benut een entiteit haar op ervaring gebaseerde oordeel om de waarneembare gegevens voor een groep van financiële activa aan de actuele omstandigheden aan te passen (zie alinea TL89). Het gebruik van redelijke schattingen is een essentieel onderdeel van het opstellen van jaarrekeningen en ondergraaft de betrouwbaarheid daarvan niet.

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

63 Indien er objectieve aanwijzingen zijn dat er een bijzonder waardeverminderingsverlies is opgetreden op leningen en vorderingen of tot einde looptijd aangehouden beleggingen die tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd, wordt het verliesbedrag bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen (uitgezonderd toekomstige kredietverliezen die nog niet zijn geleden), contant gemaakt tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief (dat wil zeggen de bij eerste opname berekende effectieve rentevoet). De boekwaarde van het actief moet verminderd worden, hetzij direct, hetzij door het vormen van een voorziening. Het verliesbedrag moet in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen.

▼B

64 Een entiteit beoordeelt eerst op individuele basis of er objectieve aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van individueel belangrijke financiële activa. Bij niet belangrijke financiële activa geschiedt deze beoordeling op individuele of collectieve basis (zie alinea 59). Indien een entiteit bepaalt dat er geen objectieve aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van een op individuele basis beoordeeld financieel actief, ongeacht of dit een belangrijk actief is, neemt zij het actief op in een groep van financiële activa met een vergelijkbaar kredietrisico en beoordeelt ze deze groep collectief op bijzondere waardeverminderingen. Activa die op individuele basis worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen en waarvoor een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt of verder wordt opgenomen, worden niet betrokken bij een collectieve beoordeling op bijzondere waardeverminderingen.

65 Indien het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen in een volgende periode afneemt en de daling objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die na de afboeking plaatsvond (zoals een verbetering van de kredietwaardigheid van de debiteur), moet het voorheen opgenomen bijzondere waardeverminderingsverlies worden teruggenomen, hetzij direct, hetzij door aanpassing van de gevormde voorziening. De terugname mag niet tot gevolg hebben dat op de datum waarop de afboeking van het financieel actief wordt teruggenomen, de boekwaarde van het financieel actief hoger is dan de geamortiseerde kostprijs zou zijn geweest als de bijzondere waardevermindering niet was opgenomen. Het teruggenomen bedrag moet in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen.

Financiële activa gewaardeerd tegen kostprijs

66 Indien er objectieve aanwijzingen zijn dat zich een bijzonder waardeverminderingsverlies heeft voorgedaan op een niet-beursgenoteerd eigenvermogensinstrument dat niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd omdat de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald, of op een afgeleid actief dat is gekoppeld aan, en moet worden afgewikkeld door, de levering van een dergelijk niet-beursgenoteerd eigenvermogensinstrument, dan wordt het bijzondere waardeverminderingsverlies bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het financieel actief en de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen het actuele marktrendement voor een soortgelijk financieel actief (zie alinea 46(c) en bijlage A, alinea's TL80 en TL81). Dergelijke bijzondere waardeverminderingsverliezen mogen niet worden teruggenomen.

Voor verkoop beschikbare financiële activa

67 Indien een daling van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar financieel actief rechtstreeks ►**M5** in niet-gerealiseerde resultaten ◄ is opgenomen en er objectieve aanwijzingen zijn dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan (zie alinea 59), wordt het cumulatieve verlies dat rechtstreeks ►**M5** in niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen, overgeboekt van het eigen vermogen naar ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, ondanks het feit dat het financieel actief niet van de balans is verwijderd.

68 Het bedrag van het cumulatieve verlies dat ingevolge alinea 67 van het eigen vermogen naar de winst-en-verliesrekening wordt overgeboekt, is gelijk aan het verschil tussen de verwervingsprijs (na aftrek van eventuele aflossingen op de hoofdsom en amortisatie) en de actuele reële waarde, verminderd met eventuele eerder in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen waardeverminderingsverliezen op dat actief.

69 In ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen bijzondere waardeverminderingsverliezen op een belegging in een eigenvermogensinstrument dat wordt geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop mogen niet via de winst-en-verliesrekening worden teruggenomen.

▼B

70 Indien de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar schuldbewijs in een volgende periode stijgt, en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, moet het bijzondere waardeverminderingsverlies worden teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgenomen.

AFDEKKING

71 Indien er sprake is van een aangemerkte afdekkingsrelatie tussen een afdekkingsinstrument en een afgedekte positie zoals beschreven in alinea's 85 tot en met 88 en bijlage A, alinea's TL102 tot en met TL104, moet de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie administratief worden verwerkt overeenkomstig alinea's 89 tot en met 102.

Afdekkingsinstrumenten

In aanmerking komende instrumenten

72 Deze standaard stelt geen beperkingen aan de omstandigheden waarin een derivaat als een afdekkingsinstrument kan worden aangemerkt, mits wordt voldaan aan de voorwaarden in alinea 88, uitgezonderd bepaalde geschreven opties (zie bijlage A, alinea TL94). Een financieel actief of financiële verplichting, niet zijnde een derivaat, kan echter alleen als een afdekkingsinstrument worden aangemerkt voor de afdekking van een valutarisico.

▼M8

73 Ten behoeve van hedge accounting kunnen alleen instrumenten als afdekkingsinstrument worden aangemerkt waarbij een partij buiten de verslaggevende entiteit (dat wil zeggen buiten de groep of de individuele entiteit waarover wordt gerapporteerd) is betrokken. Hoewel individuele entiteiten binnen een geconsolideerde groep, of divisies binnen een entiteit, individueel afdekkingstransacties kunnen sluiten met andere entiteiten binnen de groep, of andere divisies binnen de entiteit, worden eventuele winsten en verliezen op dergelijke transacties binnen een groep bij consolidatie geëlimineerd. Dergelijke afdekkingstransacties komen derhalve niet in aanmerking voor hedge accounting in de geconsolideerde jaarrekening van de groep. Zij kunnen echter wel voor hedge accounting in aanmerking komen in de individuele of enkelvoudige jaarrekening van individuele entiteiten binnen de groep, mits deze transacties partijen betreffen buiten de individuele entiteit waarover wordt gerapporteerd.

▼B

Aanwijzing van afdekkingsinstrumenten

74 Normaliter wordt de reële waarde van een afdekkingsinstrument in zijn geheel bepaald en zijn de factoren die de veranderingen in reële waarde veroorzaken onderling afhankelijk. Bijgevolg wordt door een entiteit een afdekkingsinstrument als geheel aangemerkt voor een afdekkingsrelatie. De enige toegestane uitzonderingen zijn:

(a) splitsing van de intrinsieke waarde en de tijdswaarde van een optiecontract, waarbij alleen de verandering in de intrinsieke waarde van een optie als afdekkingsinstrument wordt aangemerkt, en de verandering in de tijdswaarde wordt uitgesloten; en

(b) splitsing van het rentedeel en de contante prijs bij een termijncontract.

▼B

Deze uitzonderingen zijn toegestaan omdat de intrinsieke waarde van de optie en de premie op het termijncontract over het algemeen afzonderlijk te bepalen zijn. Een dynamische afdekkingsstrategie waarbij zowel de intrinsieke waarde als de tijdswaarde van een optiecontract worden beoordeeld, kan voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting.

75 Bij een afdekkingsrelatie kan een gedeelte van het gehele afdekkingsinstrument, zoals 50 % van het referentiebedrag, worden aangemerkt als het afdekkingsinstrument. Een afdekkingsrelatie mag echter niet worden aangemerkt voor slechts een deel van de tijd dat een afdekkingsinstrument uitstaat.

76 Een individueel afdekkingsinstrument kan worden aangemerkt als afdekking van meer dan één soort risico mits a) de afgedekte risico's duidelijk identificeerbaar zijn; b) de effectiviteit van de afdekkingtransactie aantoonbaar is; en c) gegarandeerd kan worden dat het afdekkingsinstrument en de verschillende risicoposities specifiek worden aangemerkt.

77 Twee of meer derivaten, of gedeelten daarvan (of, in geval van een afdekking van een valutarisico, twee of meer niet-derivaten of gedeelten daarvan, of een combinatie van derivaten en niet-derivaten of gedeelten daarvan), mogen in combinatie worden beschouwd en gezamenlijk als afdekkingsinstrument worden aangemerkt, ook wanneer het risico dat uit sommige derivaten voortvloeit, of de risico's die uit sommige derivaten voortvloeien, de risico's die uit andere derivaten voortvloeien, compenseert, respectievelijk compenseren. Een „interest rate collar" of ander afgeleid instrument waarin een geschreven optie en een gekochte optie worden gecombineerd, komt echter niet in aanmerking als afdekkingsinstrument, indien dit afgeleide instrument in feite een op nettobasis geschreven optie is (waarvoor een nettopremie wordt ontvangen). Evenzo kunnen twee of meer instrumenten (of gedeelten daarvan) alleen als afdekkingsinstrument worden aangemerkt indien geen van de instrumenten een (netto) geschreven optie is.

Afgedekte posities

In aanmerking komende posities

78 Een afgedekte positie kan zijn een actief of verplichting, een niet-opgenomen vaststaande toezegging, een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie of een netto-investering in een buitenlandse entiteit. De afgedekte positie kan zijn a) één actief, verplichting, vaststaande toezegging, zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie of één netto-investering in een buitenlandse entiteit, b) een groep activa, verplichtingen, vaststaande toezeggingen, zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transacties of netto-investeringen in een buitenlandse entiteit met een vergelijkbaar risico of c) uitsluitend in geval van een afdekking van het renterisico van een portefeuille, een gedeelte van de portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen die blootgesteld zijn aan hetzelfde, afgedekte risico.

79 In tegenstelling tot leningen en vorderingen kan een tot einde looptijd aangehouden belegging geen afgedekte positie zijn wat betreft renterisico of vooruitbetalingsrisico, omdat de aanwijzing van een belegging als aangehouden tot einde looptijd vereist dat het voornemen bestaat om de belegging tot het einde van de looptijd aan te houden, ongeacht de veranderingen in de reële waarde van of kasstromen uit een dergelijke belegging die zijn toe te schrijven aan rentewijzigingen. Een tot einde looptijd aangehouden belegging kan echter wel een afgedekte positie zijn wat betreft risico's uit hoofde van veranderingen in wisselkoersen en kredietrisico's.

▼B

►M22 80 Ten behoeve van hedge accounting kunnen alleen activa, verplichtingen, vaststaande toezeggingen en zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transacties als afgedekte positie worden aangewezen, indien daarbij een partij buiten de entiteit is betrokken. ◄►M38 Dit houdt in dat de toepassing van hedge accounting op transacties tussen entiteiten in dezelfde groep alleen is toegestaan in de individuele of enkelvoudige jaarrekening van die entiteiten en niet in de geconsolideerde jaarrekening van de groep, behalve wat de geconsolideerde jaarrekening van een beleggingsentiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 10) betreft, waarin transacties tussen een beleggingsentiteit en haar dochterondernemingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, niet in de geconsolideerde jaarrekening worden geëlimineerd. ◄ Overeenkomstig IAS 21 worden valutakoerswinsten en -verliezen op monetaire intragroepsposten niet volledig geëlimineerd indien de monetaire intragroepspost een transactie betreft tussen twee groepsentiteiten met een verschillende functionele valuta. Daarnaast kan het valutarisico van een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige intragroepstransactie in de geconsolideerde jaarrekening als afgedekte positie in aanmerking komen, mits de transactie luidt in een valuta die verschilt van de functionele valuta van de entiteit die de transactie sluit, en het valutarisico de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies beïnvloedt.

Aanwijzing van financiële posities als afgedekte positie

81 Is de afgedekte positie een financieel actief of een financiële verplichting, dan kan het zijn dat slechts de risico's die verbonden zijn aan een deel van de kasstromen of reële waarde (zoals één of meer bepaalde contractuele kasstromen of delen daarvan, of een percentage van de reële waarde) zijn afgedekt, mits de effectiviteit van de afdekking te bepalen valt. Een identificeerbaar en afzonderlijk te bepalen gedeelte van het renterisico van een rentedragend actief of rentedragende verplichting kan bijvoorbeeld als het afgedekte risico worden aangemerkt (zoals de component van de risicovrije rentevoet of referentierente in de totale renterisicopositie van een afgedekt financieel instrument).

81A Bij een reëlewaardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen (en uitsluitend bij een dergelijke afdekking) mag het afgedekte gedeelte worden aangemerkt in de vorm van een bedrag in een bepaalde valuta (bijvoorbeeld een bedrag in dollar, euro, pond of rand) in plaats van als individuele activa (of verplichtingen). Hoewel de portefeuille, voor risicobeheerdoeleinden, activa en verplichtingen kan omvatten, is het aangemerkte bedrag een activabedrag of een verplichtingenbedrag. Aanwijzing van een nettobedrag bestaande uit activa en verplichtingen is niet toegestaan. De entiteit mag een gedeelte van het met dit aangemerkte bedrag verbonden renterisico afdekken. In geval van bijvoorbeeld een afdekking van een portefeuille die vervroegd aflosbare activa bevat, mag de entiteit de verandering in de reële waarde afdekken die is toe te schrijven aan een verandering in de afgedekte rentevoet op basis van de verwachte, in plaats van de contractuele, renteherzieningsdata. […].

▼B

Aanwijzing van niet-financiële posities als afgedekte positie

82 Is de afgedekte positie een niet-financieel actief of niet-financiële verplichting, dan moet deze worden aangemerkt als afgedekte positie a) voor valutarisico's, of b) als geheel voor alle risico's omdat het moeilijk is het juiste deel van de kasstromen of wijzigingen in reële waarde die aan andere specifieke risico's dan valutarisico's zijn toe te rekenen, af te zonderen en te bepalen.

Aanwijzing van groepen van posities als afgedekte positie

83 Vergelijkbare activa en vergelijkbare verplichtingen moeten alleen samengevoegd en als groep afgedekt worden indien de afzonderlijke activa of verplichtingen in de groep het risico delen dat als afgedekt risico wordt aangemerkt. Verder wordt voor elke afzonderlijke positie in de groep de verandering in de reële waarde die is toe te rekenen aan het afgedekte risico geacht ongeveer evenredig te zijn aan de totale verandering in de reële waarde die is toe te rekenen aan het afgedekte risico van de groep van posities.

84 Aangezien een entiteit de afdekkingseffectiviteit beoordeelt door vergelijking van de verandering in de reële waarde van of de kasstroom uit een afdekkingsinstrument (of groep van vergelijkbare afdekkingsinstrumenten) met die van een afgedekte positie (of groep van vergelijkbare afgedekte posities) voldoet vergelijking van een afdekkingsinstrument met een totale nettopositie, in plaats van met een specifieke afgedekte positie, niet aan de voorwaarden voor hedge accounting (bijvoorbeeld het nettosaldo van alle vastrentende activa en vastrentende verplichtingen met een vergelijkbare looptijd).

Administratieve verwerking van afdekkingstransacties

85 Bij hedge accounting wordt rekening gehouden met de tegengestelde effecten op de winst of het verlies van veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument en van de afgedekte positie.

86 Er zijn drie soorten afdekkingsrelaties:

(a) *reëlewaardeafdekking*: een afdekking van het risico van veranderingen in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting, of een niet-opgenomen vaststaande toezegging, of een vastgesteld deel van een dergelijk actief, een dergelijke verplichting, of vaststaande toezegging, die verband houden met een bepaald risico en invloed zouden kunnen hebben op de winst of het verlies;

(b) *kasstroomafdekking*: een afdekking van de mogelijke variabiliteit van kasstromen die i) is toe te rekenen aan een bepaald risico dat is verbonden met een opgenomen actief of verplichting (zoals een aantal of alle toekomstige rentebetalingen op een schuld met een variabele rente) of een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie en ii) invloed zou kunnen hebben op de winst of het verlies;

(c) *afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit* zoals gedefinieerd in IAS 21.

87 Een afdekking van het valutarisico van een vaststaande toezegging kan administratief worden verwerkt als een reëlewaardeafdekking of een kasstroomafdekking.

▼M33

88 **Een afdekkingsrelatie komt in aanmerking voor hedge accounting overeenkomstig de alinea's 89 tot en met 102 ~~als en alleen als~~ aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan.**

▼B

(a) Bij het afsluiten van de afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie formeel aangemerkt en gedocumenteerd, evenals de doelstelling van de entiteit ten aanzien van risicobeheer en haar strategie bij het aangaan van de afdekkingstransactie. In die documentatie moet mede opgenomen worden een aanduiding van het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie of transactie, de aard van het af te dekken risico en hoe de entiteit zal beoordelen in hoeverre het afdekkingsinstrument effectief is bij het compenseren van het risico van veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie of aan het afgedekte risico toe te rekenen kasstromen.

(b) De afdekking is naar verwachting zeer effectief (zie bijlage A, alinea's TL105 tot en met TL113) in het bereiken van compensatie van aan het afgedekte risico toe te rekenen veranderingen in reële waarde of kasstromen, en wel in overeenstemming met de oorspronkelijk gedocumenteerde strategie voor risicobeheer voor die bepaalde afdekkingsrelatie.

(c) Bij kasstroomafdekking moet de verwachte toekomstige transactie die het voorwerp van de afdekkingstransactie is, zeer waarschijnlijk zijn en een risicopositie opleveren wat betreft veranderingen in kasstromen die uiteindelijk van invloed kunnen zijn op de winst of het verlies.

▼M33

(d) **De effectiviteit van de afdekking kan betrouwbaar worden bepaald, dat wil zeggen dat de reële waarde van, of de kasstromen uit, de afgedekte positie die toerekenbaar is/zijn aan het afgedekte risico en de reële waarde van het afdekkingsinstrument betrouwbaar kunnen worden bepaald.**

▼B

(e) De afdekking wordt voortdurend beoordeeld, waarbij wordt vastgesteld dat de afdekking gedurende de verslagperioden waarvoor de afdekking was bedoeld, feitelijk zeer effectief is geweest.

Reëlewaardeafdekking

89 Indien een reëlewaardeafdekking gedurende de periode voldoet aan de voorwaarden in alinea 88, moet die administratief als volgt worden verwerkt:

(a) de winst of het verlies uit herwaardering van het afdekkingsinstrument op reële waarde (bij een afgeleid afdekkingsinstrument) of de vreemdevalutacomponent in de overeenkomstig IAS 21 bepaalde boekwaarde (bij een niet-afgeleid afdekkingsinstrument) moet onmiddellijk in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen; en

(b) de winst of het verlies op de afgedekte positie die, respectievelijk dat, is toe te rekenen aan het afgedekte risico moet leiden tot aanpassing van de boekwaarde van de afgedekte positie en moet in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen. Dit geldt eveneens indien de afgedekte positie anders tegen kostprijs wordt gewaardeerd. De winst die of het verlies dat aan het afgedekte risico is toe te schrijven wordt in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen indien de afgedekte positie een voor verkoop beschikbaar financieel actief is.

▼B

89A In geval van een reëlewaardeafdekking van het renterisico van een gedeelte van een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen (en uitsluitend bij een dergelijke afdekkingstransactie) kan aan de vereiste in alinea 89(b) worden voldaan door de aan de afgedekte positie toe te schrijven winst of het aan de afgedekte positie toe te schrijven verlies te presenteren hetzij:

(a) als een afzonderlijke post onder de activa, gedurende renteherzieningsperioden waarin de afgedekte positie een actief is; dan wel

(b) als een afzonderlijke post onder de verplichtingen, gedurende de renteherzieningsperioden waarin de afgedekte positie een verplichting is.

De afzonderlijke post waarnaar bij (a) en (b) hierboven wordt verwezen, moet direct na de financiële activa of financiële verplichtingen worden gepresenteerd. In deze posten opgenomen bedragen moeten van de balans worden verwijderd wanneer de activa of verplichtingen waarop zij betrekking hebben, niet langer worden opgenomen op de balans.

90 Indien er alleen bepaalde risico's die aan een afgedekte positie zijn toe te rekenen, worden afgedekt, worden veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie die geen verband houden met het afgedekte risico, opgenomen zoals uiteengezet in alinea 55.

▼M40

91 Een entiteit moet de in alinea 89 vermelde hedge accounting voor de toekomst staken indien:

(a) het afdekkingsinstrument afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend. Voor de toepassing van dit punt wordt vervanging of telkens vernieuwen („rollover”) van een afdekkingsinstrument in een ander afdekkingsinstrument niet beschouwd als expiratie of beëindiging indien deze vervanging of vernieuwing deel uitmaakt van de gedocumenteerde afdekkingsstrategie van de entiteit. Daarnaast is er voor de toepassing van dit punt geen sprake van expiratie of beëindiging van het afdekkingsinstrument indien:

(i) de bij het afdekkingsinstrument betrokken partijen als gevolg van wet- of regelgeving of de invoering van wet- of regelgeving overeenkomen dat een of meer clearingtegenpartijen in de plaats komen van hun oorspronkelijke tegenpartij en de nieuwe tegenpartij van elk van de partijen worden. Voor de toepassing van dit punt is een clearingtegenpartij een centrale tegenpartij (soms een „clearingorganisatie” of „clearinginstituut” genoemd), dan wel een entiteit of entiteiten, zoals een clearing member van een clearingorganisatie of een cliënt van een clearing member van een clearingorganisatie, die als tegenpartij optreden om tot clearing door een centrale tegenpartij over te gaan. Als de bij het afdekkingsinstrument betrokken partijen hun oorspronkelijke tegenpartijen echter door andere tegenpartijen vervangen, is deze alinea enkel van toepassing indien elk van deze partijen met dezelfde centrale tegenpartij tot clearing overgaan;

(ii) eventuele andere wijzigingen in het afdekkingsinstrument beperkt blijven tot de wijzigingen die noodzakelijk zijn om tot een dergelijke vervanging van de tegenpartij over te gaan. Deze wijzigingen blijven beperkt tot wijzigingen die in overeenstemming zijn met de te verwachten voorwaarden indien het afdekkingsinstrument oorspronkelijk met de clearingtegenpartij zou zijn gecleard. Deze wijzigingen omvatten wijzigingen in de zekerheidsvereisten, in de rechten om handelsvorderingen en -schulden te salderen, en in geheven lasten;

▼B

(b) de afdekking niet langer voldoet aan de criteria voor hedge accounting in alinea 88; dan wel

(c) de entiteit de aanwijzing intrekt.

92 Aanpassingen naar aanleiding van alinea 89(b) van de boekwaarde van een afgedekt financieel instrument waarvoor de effectieverentemethode wordt gehanteerd (of, in het geval van een afdekking van het renterisico van een portefeuille, van de afzonderlijke balanspost die in alinea 89A wordt beschreven) moeten ten laste of ten gunste van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden geamortiseerd. De amortisatie kan beginnen zodra een aanpassing zich voordoet en moet uiterlijk aanvangen wanneer de afgedekte positie niet meer wordt aangepast voor veranderingen in de reële waarde die aan het af te dekken risico zijn toe te rekenen. De aanpassing wordt gebaseerd op een herberekende effectieve rentevoet op de datum waarop met amortisatie wordt begonnen. Indien echter, in geval van een reëlewaardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen (en uitsluitend bij een dergelijke afdekking) amortisatie via een herberekende effectieve rentevoet niet uitvoerbaar is, moet de aanpassing volgens een lineaire methode worden geamortiseerd. De aanpassing moet aan het eind van de looptijd van het financiële instrument of, in het geval van een afdekking van het renterisico van een portefeuille, aan het eind van de relevante renteherzieningsperiode, volledig geamortiseerd zijn.

93 Bij aanwijzing van een niet-opgenomen vaststaande toezegging als afgedekte positie wordt de daarna optredende cumulatieve verandering in de reële waarde van de aan het af te dekken risico toe te rekenen vaststaande toezegging als een actief of een verplichting opgenomen, waarbij een overeenkomstige winst of overeenkomstig verlies in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgenomen (zie alinea 89(b)). De veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument worden ook in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen.

94 Wanneer een entiteit een vaststaande toezegging doet om een actief te verwerven of een verplichting aan te gaan dat, respectievelijk die, een afgedekte positie is in een reëlewaardeafdekking, wordt de eerste boekwaarde van het actief of de verplichting die voortvloeit uit het door de entiteit nakomen van de vaststaande toezegging, aangepast voor de cumulatieve verandering in de reële waarde van de vaststaande toezegging, die is toe te rekenen aan de afgedekte positie die in de balans is opgenomen.

Kasstroomafdekking

95 Indien een kasstroomafdekking gedurende de periode voldoet aan de voorwaarden in alinea 88, moet ze administratief als volgt worden verwerkt:

(a) het deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument waarvan is vastgesteld dat het een effectieve afdekking is (zie alinea 88) moet ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen ◄; en

(b) het niet-effectieve deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument moet in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen.

96 Meer specifiek wordt een kasstroomafdekking administratief als volgt verwerkt:

(a) de afzonderlijke, met de afgedekte positie samenhangende eigenvermogenscomponent wordt aangepast naar de laagste van de volgende waarden (in absolute bedragen):

(i) de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument vanaf afsluiting van de afdekkingstransactie; en

(ii) de cumulatieve verandering in de reële waarde (contante waarde) van de verwachte toekomstige kasstromen uit de afgedekte positie vanaf afsluiting van de afdekkingstransactie;

▼B

(b) een eventueel resterende winst of resterend verlies op het afdekkingsinstrument of een aangemerkt deel daarvan (dat geen effectieve dekking vormt) wordt in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ verantwoord; en

(c) indien volgens de gedocumenteerde strategie voor risicobeheer van een entiteit ten aanzien van een bepaalde afdekkingsrelatie een bepaald onderdeel van de winst of het verlies of daarmee samenhangende kasstromen uit het afdekkingsinstrument van beoordeling van de afdekkingseffectiviteit wordt uitgesloten (zie alinea's 74, 75 en 88(a)), wordt dat uitgesloten onderdeel in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen in overeenstemming met alinea 55.

▼M22

97 **Leidt een afdekking van een verwachte toekomstige transactie tot de opname van een financieel actief of een financiële verplichting, dan moeten de daarmee verbonden winsten of verliezen die overeenkomstig alinea 95 in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen, van het eigen vermogen naar de winst of het verlies worden overgeboekt als een herclassificatieaanpassing (zie IAS 1 (herziene versie van 2007)) in dezelfde periode of perioden waarin de afgedekte verwachte toekomstige kasstromen van invloed zijn op de winst of het verlies (zoals in de perioden waarin rentebaten en -lasten worden opgenomen). Verwacht een entiteit echter dat een (deel van een) verlies dat in niet-gerealiseerde resultaten is verwerkt in een of meer toekomstige perioden niet realiseerbaar zal zijn, dan moet zij het naar verwachting niet-realiseerbare bedrag overboeken naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing.**

▼B

98 Indien de afdekking van een verwachte toekomstige transactie tot de opname van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting leidt, of indien een verwachte toekomstige transactie betreffende een niet-financieel actief of niet-financiële verplichting een vaststaande toezegging wordt waarvoor de administratieve verwerking van reëlewaardeafdekkingstransacties wordt toegepast, dan moet de entiteit op de bij (a) en (b) beschreven wijze handelen:

►M5 (a) De entiteit boekt de hiermee samenhangende winsten en verliezen die overeenkomstig alinea 95 in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen over naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing (zie IAS 1 (herziene versie van 2007)) in dezelfde periode of perioden waarin het verworven actief of de aangegane verplichting de winst of het verlies beïnvloedt (zoals de perioden waarin afschrijvingskosten of de kostprijs van de omzet wordt opgenomen). Verwacht een entiteit echter dat een (deel van een) verlies dat in niet-gerealiseerde resultaten is verwerkt in een of meer toekomstige perioden niet recupereerbaar zal zijn, dan moet zij het naar verwachting niet-recupereerbare bedrag overboeken van het eigen vermogen naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing.

(b) De entiteit boekt de hiermee samenhangende winsten en verliezen die in overeenstemming met alinea 95 in niet-gerealiseerde resultaten zijn verwerkt over ◄ om deze op te nemen in de eerste kostprijs of andere boekwaarde van het actief of de verplichting.

99 Een entiteit moet één van de twee mogelijkheden (a) en (b) in alinea 98 kiezen als grondslag voor financiële verslaggeving en deze consistent toepassen op alle afdekkingen waarop alinea 98 betrekking heeft.

▼M22

100 **Voor andere kasstroomafdekkingen dan die welke in de alinea's 97 en 98 worden besproken, moeten bedragen die in niet-gerealiseerde resultaten waren opgenomen, overgeboekt worden van het eigen vermogen naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing (zie IAS 1 (herziene versie van 2007)) in dezelfde periode(n) waarin de afgedekte verwachte toekomstige kasstromen de winst of het verlies beïnvloedt (bijvoorbeeld wanneer een verwachte verkoop werkelijk plaatsvindt).**

▼M40

101 **In elk van de volgende omstandigheden moet een entiteit de in de alinea's 95 tot en met 100 uiteengezette hedge accounting voor de toekomst staken:**

(a) het afdekkingsinstrument loopt af of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend. In dit geval moet de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument die, respectievelijk dat, in de niet-gerealiseerde resultaten was verwerkt toen er sprake was van een effectieve afdekking (zie alinea 95, onder a)), afzonderlijk in het eigen vermogen opgenomen blijven tot de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt. Wanneer de transactie plaatsvindt, is alinea 97, 98 of 100 van toepassing. Voor de toepassing van dit punt wordt vervanging of telkens vernieuwen („rollover") van een afdekkingsinstrument in een ander afdekkingsinstrument niet beschouwd als expiratie of beëindiging indien deze vervanging of vernieuwing deel uitmaakt van de gedocumenteerde afdekkingsstrategie van de entiteit. Daarnaast is er voor de toepassing van dit punt geen sprake van expiratie of beëindiging van het afdekkingsinstrument indien:

(i) de bij het afdekkingsinstrument betrokken partijen als gevolg van wet- of regelgeving of de invoering van wet- of regelgeving overeenkomen dat een of meer clearingtegenpartijen in de plaats komen van hun oorspronkelijke tegenpartij en de nieuwe tegenpartij van elk van de partijen worden. Voor de toepassing van dit punt is een clearingtegenpartij een centrale tegenpartij (soms een „clearingorganisatie" of „clearinginstituut" genoemd), dan wel een entiteit of entiteiten, zoals een clearing member van een clearingorganisatie of een cliënt van een clearing member van een clearingorganisatie, die als tegenpartij optreden om tot clearing door een centrale tegenpartij over te gaan. Als de bij het afdekkingsinstrument betrokken partijen hun oorspronkelijke tegenpartijen echter door andere tegenpartijen vervangen, is deze alinea enkel van toepassing indien elk van deze partijen met dezelfde centrale tegenpartij tot clearing overgaan;

(ii) eventuele andere wijzigingen in het afdekkingsinstrument beperkt blijven tot de wijzigingen die noodzakelijk zijn om tot een dergelijke vervanging van de tegenpartij over te gaan. Deze wijzigingen blijven beperkt tot wijzigingen die in overeenstemming zijn met de te verwachten voorwaarden indien het afdekkingsinstrument oorspronkelijk met de clearingtegenpartij zou zijn gecleard. Deze wijzigingen omvatten wijzigingen in de zekerheidsvereisten, in de rechten om handelsvorderingen en -schulden te salderen, en in geheven lasten;

▼B

(b) De afdekking voldoet niet langer aan de criteria voor hedge accounting in alinea 88. In dit geval moet de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument die, respectievelijk dat, eerst ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten werd verwerkt ◄ toen er sprake was van een effectieve afdekking (zie alinea 95(a)), ►M5 afzonderlijk in het eigen vermogen blijven ◄ tot de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt. Wanneer de transactie plaatsvindt, is alinea 97, 98 of 100 van toepassing.

▼B

(c) De verwachte toekomstige transactie zal naar verwachting niet meer plaatsvinden, in welk geval een hiermee samenhangend(e) cumulatieve winst of cumulatief verlies op het afdekkingsinstrument die, respectievelijk dat, vanaf de periode waarin de afdekking effectief was rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen blijft (zie alinea 95(a)), in de winst of het verlies moet worden opgenomen. Een verwachte toekomstige transactie die niet meer zeer waarschijnlijk zal plaatsvinden (zie alinea 88(c)), kan nog wel naar verwachting plaatsvinden.

(d) De entiteit trekt de aanwijzing in. Bij afdekkingen van een verwachte toekomstige transactie moet de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het afdekkingsinstrument die, respectievelijk dat, eerst ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten werd verwerkt ◄ toen er sprake was van een effectieve afdekking (zie alinea 95(a)), ►M5 afzonderlijk in het eigen vermogen blijven ◄ tot de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt of naar verwachting niet meer zal plaatsvinden. Wanneer de transactie plaatsvindt, is alinea 97, 98 of 100 van toepassing. Indien de transactie naar verwachting niet meer zal plaatsvinden, moet de cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, rechtstreeks ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen, ►M5 overgeboekt worden van het eigen vermogen naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing ◄.

Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit

102 Afdekkingen van een netto-investering in een buitenlandse entiteit, met inbegrip van een monetaire post die als deel van een netto-investering wordt verwerkt (zie IAS 21), moeten op vergelijkbare wijze worden verwerkt als een kasstroomafdekking:

▼M5

(a) het deel van de winst of het verlies op het afdekkingsinstrument waarvan is vastgesteld dat het een effectieve afdekking is (zie alinea 88) moet in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen; en

(b) het niet-effectieve deel moet in winst of verlies worden opgenomen.

▼M11

De winst of het verlies op het afdekkingsinstrument met betrekking tot het effectieve deel van de afdekking dat in niet-gerealiseerde resultaten is opgenomen, moet bij afstoting of gedeeltelijke afstoting van de buitenlandse entiteit worden overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing (zie IAS 1 (herziene versie van 2007)) in overeenstemming met alinea's 48 en 49 van IAS 21.

▼B

INGANGSDATUM EN OVERGANG

103 Een entiteit moet deze standaard (met inbegrip van de wijzigingen die in maart 2004 zijn uitgegeven) toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Een entiteit mag deze standaard (met inbegrip van de wijzigingen die in maart 2004 zijn uitgegeven) niet toepassen op jaarperioden die vóór 1 januari 2005 aanvangen, tenzij de entiteit tevens IAS 32 (uitgegeven in december 2003) toepast. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

103A Entiteiten moeten de wijziging in alinea 2(j) toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Als een entiteit de wijzigingen in IFRIC 5 *Belangen in ontmantelings-, herstel- en milieusaneringsfondsen* voor een eerdere periode toepast, moet ze ook deze wijzigingen voor die eerdere periode toepassen.

▼B

103B *Financiëlegarantiecontracten* (Wijzigingen in IAS 39 en IFRS 4), uitgegeven in augustus 2005, wijzigde de alinea's 2(e), 2(h), 4, 47 en TL4, voegde alinea TL4A toe, voegde in alinea 9 een nieuwe definitie van een financiëlegarantiecontract in, en verwijderde alinea 3. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en gelijktijdig de daarmee samenhangende wijzigingen in IAS 32 ([1]) en IFRS 4 toe te passen.

▼M5

103C IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts wijzigde IAS 1 (herziene versie van 2007) de alinea's 26, 27, 34, 54, 55, 57, 67, 68, 95(a), 97, 98, 100, 102, 105, 108, TL4D, TL4E(d)(i), TL56, TL67, TL83 en TL99B. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M29

103D Alinea 2(f) is verwijderd door IFRS 3 (herziene versie van 2008). Entiteiten moeten deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen. De wijziging is echter niet van toepassing op een voorwaardelijke vergoeding die is ontstaan bij een bedrijfscombinatie waarvan de overnamedatum voorafging aan de toepassing van IFRS 3 (herziene versie van 2008). In plaats daarvan moet een entiteit een dergelijke vergoeding verwerken in overeenstemming met de alinea's 65A tot en met 65E van IFRS 3 (herziene versie van 2010).

▼M11

103E IAS 27 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) wijzigde alinea 102. Entiteiten moeten die wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 27 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen.

▼M6

103F Een entiteit moet de wijziging in alinea 2 toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Indien een entiteit *Puttable financiële instrumenten en verplichtingen die ontstaan bij liquidatie* (wijzigingen in IAS 32 en IAS 1), uitgegeven in februari 2008, op een eerdere periode toepast, moet de wijziging in alinea 2 op die eerdere periode worden toegepast.

▼M14

_____

▼M15

103G Entiteiten moeten de alinea's TL99BA, TL99E, TL99F, TL110A en TL110B retroactief toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen, in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit *Gehedgede items die in aanmerking komen* (wijziging in IAS 39) toepast op verslagperioden die vóór 1 juli 2009 aanvangen, moet zij dit feit vermelden.

([1]) Als een entiteit IFRS 7 toepast, wordt de verwijzing naar IAS 32 vervangen door een verwijzing naar IFRS 7.

▼**M14**

103H Bij *Herclassificatie van financiële activa* (wijzigingen in IAS 39 en IFRS 7), uitgegeven in oktober 2008, zijn de alinea's 50 en TL8 gewijzigd en de alinea's 50B tot en met 50F toegevoegd. Een entiteit moet deze wijzigingen op of na 1 juli 2008 toepassen. Vóór 1 juli 2008 mag een entiteit een financieel actief niet overeenkomstig alinea 50B, 50D of 50E herclassificeren. Elke herclassificatie van een financieel actief waartoe op of na 1 november 2008 is overgegaan, mag pas in werking treden vanaf de datum waarop de herclassificatie heeft plaatsgevonden. Een herclassificatie van een financieel actief overeenkomstig alinea 50B, 50D of 50E mag niet retroactief worden toegepast vóór 1 juli 2008.

103I Bij *Herclassificatie van financiële activa — Ingangsdatum en overgang* (wijzigingen in IAS 39 en IFRS 7), uitgegeven in november 2008, is alinea 103H gewijzigd. Een entiteit moet deze wijziging op of na 1 juli 2008 toepassen.

▼**M20**

103J Entiteiten moeten alinea 12, zoals gewijzigd door *In contracten besloten derivaten* (wijzigingen in IFRIC 9 en IAS 39), uitgegeven in maart 2009, toepassen op jaarperioden die op of na 30 juni 2009 eindigen.

▼**M22**

103K De alinea's 2(g), 97, 100 en TL30(g) zijn gewijzigd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet de wijzigingen in de alinea's 2(g), 97 en 100 prospectief op alle niet-afgelopen contracten toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Een entiteit moet de wijziging in alinea TL30(g) toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M29**

103N Alinea 103D werd gewijzigd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

▼**M32**

103P De alinea's 2(a), 15, TL3, TL36, TL37, TL38 en TL41(a) zijn gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼**M33**

103Q IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 9, 13, 28, 47, 88, TL46, TL52, TL64, TL76, TL76A, TL80, TL81 en TL96, voegde alinea 43A toe en verwijderde de alinea's 48 tot en met 49, TL69 tot en met TL75, TL77 tot en met TL79 en TL82. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M38**

103R De alinea's 2 en 80 zijn gewijzigd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼B

104 Deze standaard moet retroactief worden toegepast, behoudens de bepalingen in alinea's 105 tot en met 108. Het beginsaldo van ingehouden winsten voor de eerst gepresenteerde periode en alle andere vergelijkende bedragen moeten aangepast worden alsof deze standaard altijd was gebruikt, tenzij aanpassing van de informatie praktisch niet haalbaar zou zijn. Indien aanpassing praktisch niet haalbaar is, moet de entiteit dit vermelden, alsmede de mate waarin de informatie is aangepast.

105 Een entiteit mag bij eerste toepassing van deze standaard een voorheen opgenomen financieel actief aanmerken als beschikbaar voor verkoop. ►M5 Bij dergelijke financiële activa moet de entiteit alle cumulatieve veranderingen in de reële waarde in een afzonderlijke component van het eigen vermogen opnemen tot het actief niet langer wordt opgenomen of aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is geweest. Op dat moment moet de entiteit die cumulatieve winst of dat cumulatieve verlies overboeken van het eigen vermogen naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing (zie IAS 1 (herziene versie van 2007)). ◄ Voorts moet de entiteit:

(a) het financieel actief aanpassen op basis van de nieuwe aanwijzing in de vergelijkende jaarrekening; en

(b) de reële waarde vermelden van de financiële activa op de datum van aanwijzing, alsmede de classificatie en boekwaarde in de vorige jaarrekening.

105A Een entiteit moet alinea's 11A, 48A, TL4B tot en met TL4K, TL33A en TL33B en de in 2005 aangebrachte wijzigingen in alinea's 9, 12 en 13 toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen.

105B Een entiteit die alinea's 11A, 48A, TL4B tot en met TL4K, TL33A en TL33B en de in 2005 aangebrachte wijzigingen in alinea's 9, 12 en 13 voor het eerst toepast in haar jaarperiode die vóór 1 januari 2006 aanvangt:

(a) mag, wanneer die nieuwe en gewijzigde alinea's voor het eerst worden toegepast, voorheen opgenomen financiële activa of financiële verplichtingen aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ indien die financiële activa of financiële verplichtingen op dat moment in aanmerking komen voor een dergelijke aanwijzing. Als de jaarperiode aanvangt vóór 1 september 2005, hoeven dergelijke aanwijzingen niet te worden voltooid tot 1 september 2005 en mogen ze ook financiële activa en financiële verplichtingen omvatten die tussen het begin van die jaarperiode en 1 september 2005 werden opgenomen. Niettegenstaande alinea 91 moet voor financiële activa en financiële verplichtingen die in overeenstemming met deze subalinea worden aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en die voorheen werden aangemerkt als de afgedekte positie in het kader van een reëlewaardeafdekkingsrelatie, deze aanwijzing als afdekkingsrelatie ongedaan worden gemaakt op hetzelfde moment dat ze worden aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄;

(b) moet de reële waarde vermelden van financiële activa of financiële verplichtingen die in overeenstemming met subalinea (a) zijn aangemerkt op de datum van aanwijzing, alsmede de classificatie en de boekwaarde in de vorige jaarrekening;

▼B

(c) moet de aanwijzing van financiële activa of financiële verplichtingen die voorheen werden aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ ongedaan maken indien ze niet voor dergelijke aanwijzing in aanmerking komen in overeenstemming met deze nieuwe en gewijzigde alinea's. Wanneer een financieel actief of een financiële verplichting wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs nadat de aanwijzing ongedaan werd gemaakt, wordt de datum waarop de aanwijzing ongedaan werd gemaakt geacht de datum van eerste opname te zijn;

(d) moet de reële waarde vermelden van financiële activa of financiële verplichtingen waarvan de aanwijzing in overeenstemming met subalinea (c) ongedaan werd gemaakt op de datum waarop de aanwijzing ongedaan werd gemaakt, alsmede de nieuwe classificatie.

105C Een entiteit die alinea's 11A, 48A, TL4B tot en met TL4K, TL33A en TL33B en de in 2005 aangebrachte wijzigingen in alinea's 9, 12 en 13 voor het eerst toepast in haar jaarperiode die op of na 1 januari 2006 aanvangt:

(a) mag de aanwijzing van financiële activa of financiële verplichtingen die voorheen werden aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ alleen ongedaan maken indien ze niet voor dergelijke aanwijzing in aanmerking komen in overeenstemming met deze nieuwe en gewijzigde alinea's. Wanneer een financieel actief of een financiële verplichting wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs nadat de aanwijzing ongedaan werd gemaakt, wordt de datum waarop de aanwijzing ongedaan werd gemaakt geacht de datum van eerste opname te zijn;

(b) mag voorheen opgenomen financiële activa of financiële verplichtingen niet aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄;

(c) moet de reële waarde vermelden van financiële activa of financiële verplichtingen waarvan de aanwijzing in overeenstemming met subalinea (a) ongedaan werd gemaakt op de datum waarop de aanwijzing ongedaan werd gemaakt, alsmede de nieuwe classificatie.

105D Een entiteit moet haar vergelijkende jaarrekening aanpassen op basis van de nieuwe aanwijzingen in alinea 105B of 105C op voorwaarde dat, in geval van een financieel actief, financiële verplichting of groep financiële activa, financiële verplichtingen of beide, aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, die posten of groepen aan het begin van de vergelijkende periode zouden hebben voldaan aan de criteria in alinea's 9(b)(i), 9(b)(ii) of 11A of, indien verworven na het begin van de vergelijkende periode, aan de criteria in alinea's 9(b)(i), 9(b)(ii) of 11A zouden hebben voldaan op de datum van eerste opname.

106 Behoudens het vermelde in alinea 107 moet een entiteit de vereisten voor verwijdering van de balans in alinea's 15 tot en met 37 en bijlage A, alinea's TL36 tot en met TL 52 prospectief toepassen. Indien een entiteit financiële activa op grond van IAS 39 (herziene versie van 2000) als gevolg van een transactie die plaatsvond vóór 1 januari 2004 niet langer opnam, en deze activa volgens deze standaard niet zouden zijn verwijderd, mag de entiteit deze activa niet opnemen.

107 Niettegenstaande alinea 106 mag een entiteit de vereisten met betrekking tot het niet langer opnemen in de balans in alinea's 15 tot en met 37 en bijlage A, alinea's TL36 tot en met TL52 retroactief toepassen, vanaf een door de entiteit te kiezen datum, op voorwaarde dat de informatie die benodigd is om IAS 39 toe te passen op activa en verplichtingen die als gevolg van transacties in het verleden niet langer worden opgenomen, werd verkregen op het moment van de eerste verwerking van die transacties.

▼B

107A Niettegenstaande alinea 104 mag een entiteit de vereisten in de laatste zin van alinea TL76, en alinea TL76A, toepassen op de volgende twee wijzen:

(a) prospectief op transacties afgesloten na 25 oktober 2002; dan wel

(b) prospectief op transacties afgesloten na 1 januari 2004.

▼M5

108 Een entiteit mag de boekwaarde van niet-financiële activa en niet-financiële verplichtingen niet aanpassen om winsten en verliezen met betrekking tot kasstroomafdekkingen uit te sluiten die deel uitmaakten van de boekwaarde vóór het begin van het boekjaar waarin de standaard voor het eerst wordt toegepast. Aan het begin van de verslagperiode waarin deze standaard voor het eerst wordt toegepast, moet elk bedrag dat buiten de winst of het verlies is opgenomen (hetzij in niet-gerealiseerde resultaten, hetzij direct in het eigen vermogen) in verband met een afdekking van een vaststaande toezegging die op grond van deze standaard als een reële-waardeafdekking wordt verwerkt, als een actief of een verplichting worden geherclassificeerd, behalve een afdekking van een valutarisico die de entiteit als een kasstroomafdekking blijft behandelen.

▼B

108A Een entiteit moet de laatste zin van alinea 80 en de alinea's TL99A en TL99B toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Indien een entiteit een externe verwachte toekomstige transactie die

(a) luidt in de functionele valuta van de entiteit die de transactie sluit;

(b) resulteert in een risicopositie die de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies beïnvloedt (dat wil zeggen een risicopositie die luidt in een valuta die verschilt van de presentatievaluta van de groep); en

(c) voor de toepassing van hedge accounting in aanmerking zou zijn gekomen indien de transactie niet in de functionele valuta had geluid van de entiteit waardoor deze is gesloten,

als afgedekte positie aanwijst, dan mag zij in de geconsolideerde jaarrekening hedge accounting toepassen in de periode(n) vóór de datum van toepassing van de laatste zin van alinea 80 en de alinea's TL99A en TL99B.

108B Een entiteit hoeft alinea TL99B niet toe te passen op vergelijkende informatie die betrekking heeft op perioden vóór de datum van toepassing van de laatste zin van alinea 80 en alinea TL99A.

▼**M22**

108C De alinea's 9, 73 en TL8 zijn gewijzigd en alinea 50A is toegevoegd door *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Alinea 80 is gewijzigd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Een entiteit moet de wijzigingen in de alinea's 9 en 50A toepassen vanaf dezelfde datum en op dezelfde wijze als de in 2005 aangebrachte wijzigingen die in alinea 105A worden beschreven. Eerdere toepassing van alle wijzigingen is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M40**

108D De alinea's 91 en 101 zijn gewijzigd en alinea TL113A is toegevoegd door Novatie van derivaten en voortzetting van hedge accounting (wijzigingen in IAS 39), uitgegeven in juni 2013. Entiteiten moeten deze alinea's toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Een entiteit moet deze wijzigingen retroactief toepassen in overeenstemming met IAS 8 Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M43**

108F Alinea 9 is gewijzigd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012* als gevolg van een wijziging die daardoor in IFRS 3 is aangebracht. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op bedrijfscombinaties waarop de wijziging in IFRS 3 van toepassing is.

▼**B**

INTREKKING VAN ANDERE UITSPRAKEN

109 Deze standaard vervangt IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*, herzien in oktober 2000.

110 Deze standaard en de bijbehorende implementatieleidraad vervangen de implementatieleidraad die is uitgegeven door het „IAS 39 Implementation Guidance Committee”, dat werd opgericht door de voormalige IASC.

Bijlage A

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de standaard.

TOEPASSINGSGEBIED (Alinea's 2 tot en met 7)

TL1 Sommige contracten schrijven een betaling voor gebaseerd op klimatologische, geologische of andere natuurlijke variabelen. (Contracten op basis van klimatologische variabelen worden ook wel „weerderivaten” genoemd.) Indien die contracten niet binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 vallen, vallen zij binnen het toepassingsgebied van deze standaard.

TL2 Deze standaard brengt geen verandering in de vereisten met betrekking tot beloningsregelingen voor het personeel in overeenstemming met IAS 26 *Administratieve verwerking en verslaggeving door pensioenregelingen* en royalty-overeenkomsten gebaseerd op de omvang van de omzet van goederen of diensten die administratief overeenkomstig IAS 18 worden verwerkt.

▼M32

TL3 Soms doet een entiteit wat ze beschouwt als een „strategische belegging” in door een andere entiteit uitgegeven eigenvermogensinstrumenten, met het oog op het tot stand brengen of handhaven van een langdurige operationele relatie met de entiteit waarin wordt belegd. De investerende entiteit of deelnemer in een joint venture gebruikt IAS 28 om vast te stellen of de equity-methode geschikt is voor de administratieve verwerking van een dergelijke belegging. Als de equity-methode niet geschikt is, moet de entiteit deze standaard op die strategische belegging toepassen.

▼B

TL3A Deze standaard is van toepassing op de financiële activa en financiële verplichtingen van verzekeraars, met uitzondering van de rechten en verplichtingen die uit hoofde van verzekeringscontracten die in alinea 2(e) worden uitgesloten, omdat zij voortvloeien uit contracten die binnen het toepassingsgebied van IFRS 4 vallen.

TL4 Financiëlegarantiecontracten kunnen verschillende juridische vormen aannemen, zoals die van een garantie, bepaalde categorieën van kredietbrieven, een kredietderivaat („credit default contract”) of een verzekeringscontract. De wijze van administratieve verwerking is niet afhankelijk van de juridische vorm. Voorbeelden van de geëigende behandeling (zie alinea 2(e)) zijn onderstaand opgenomen:

(a) Hoewel een financiëlegarantiecontract aan de in IFRS 4 vermelde definitie van een verzekeringscontract voldoet indien er sprake is van een aanzienlijke risico-overdracht, past de emittent deze standaard toe. Indien de emittent eerder uitdrukkelijk heeft bevestigd dat hij dergelijke contracten als verzekeringscontract beschouwt en deze administratief heeft verwerkt op een voor verzekeringscontracten geldende wijze, mag hij er niettemin voor kiezen ofwel deze standaard, ofwel IFRS 4 op dergelijke financiëlegarantiecontracten toe te passen. Indien deze standaard van toepassing is, moet de emittent overeenkomstig alinea 43 een financiëlegarantiecontract in eerste instantie tegen reële waarde opnemen. Indien het financiëlegarantiecontract werd uitgegeven aan een niet-verbonden partij in een losstaande zakelijke, objectieve transactie tussen onafhankelijke partijen, is de reële waarde bij het afsluiten ervan waarschijnlijk gelijk aan de ontvangen premie, tenzij er aanwijzingen zijn die op het tegendeel duiden. Tenzij het financiëlegarantiecontract bij de afsluiting is aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, of tenzij de alinea's 29 tot en met 37 en de alinea's TL47 tot en met TLG52 van toepassing zijn (wanneer de overdracht van een financieel actief niet in aanmerking komt voor verwijdering van de balans of wanneer de benadering bij aanhoudende betrokkenheid van toepassing is), waardeert de emittent het contract na eerste opname tegen het hoogste van de volgende bedragen:

(i) het bedrag dat overeenkomstig IAS 37 is bepaald; en

(ii) het bedrag dat oorspronkelijk is opgenomen verminderd met, in voorkomend geval, de cumulatieve amortisatie die is opgenomen in overeenstemming met IAS 18 (zie alinea 47(c)).

(b) Bij sommige met krediet verband houdende garanties wordt niet als voorwaarde voor betaling gesteld dat de houder moet zijn blootgesteld aan een verlies en een verlies moet hebben geleden omdat de debiteur zijn betalingsverplichting met betrekking tot het gegarandeerde actief niet nakomt. Een voorbeeld van een dergelijke garantie is een garantie waarbij betalingen moeten worden gedaan naar aanleiding van veranderingen in een bepaalde kredietwaardigheid. Dergelijke garanties zijn geen financiëlegarantiecontracten zoals gedefinieerd in deze standaard en evenmin een verzekeringscontract zoals gedefinieerd in IFRS 4. Dergelijke garanties zijn derivaten en de emittent past er deze standaard op toe.

▼B

(c) Indien een financiëlegarantiecontract is uitgegeven in verband met de verkoop van goederen, past de emittent IAS 18 toe om te bepalen wanneer de uit de garantie en uit de verkoop van goederen resulterende opbrengst in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgenomen.

TL4A Bevestiging van het feit dat een emittent contracten als een verzekeringscontract beschouwt, kan gewoonlijk in alle communicatie met cliënten en toezichthoudende en regelgevende instanties, contracten, bedrijfsdocumentatie en jaarrekeningen worden aangetroffen. Bovendien zijn verzekeringscontracten vaak onderworpen aan verwerkingsvereisten die verschillen van die welke gelden voor andere categorieën van transacties, zoals contracten uitgegeven door banken of commerciële ondernemingen. In dergelijke gevallen bevat de jaarrekening van een emittent gewoonlijk een verklaring dat de emittent deze verwerkingsvereisten heeft toegepast.

DEFINITIES (Alinea's 8 en 9)

Aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

TL4B Alinea 9 van deze standaard staat toe dat een entiteit een financieel actief, een financiële verplichting of een groep van financiële instrumenten (financiële activa, financiële verplichtingen of beide) aanwijst als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ op voorwaarde dat dit tot meer relevante informatie leidt.

TL4C De beslissing van een entiteit om een financieel actief of financiële verplichting aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ is vergelijkbaar met de keuze voor een grondslag voor financiële verslaggeving (hoewel die beslissing, in tegenstelling tot de keuze voor een grondslag voor financiële verslaggeving, niet consistent op alle soortgelijke transacties hoeft te worden toegepast). Wanneer een entiteit een dergelijke keuze heeft, vereist alinea 14(b) van IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* dat het gekozen beleid ertoe leidt dat de jaarrekening betrouwbare en meer relevante informatie verstrekt over de gevolgen van transacties, andere gebeurtenissen en omstandigheden voor de financiële positie, financiële prestaties of kasstromen van de entiteit. In het geval van een aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, beschrijft alinea 9 onder welke twee voorwaarden aan de vereiste dat meer relevante informatie moet worden verstrekt, is voldaan. Om een dergelijke aanwijzing te kiezen in overeenstemming met alinea 9, moet de entiteit bijgevolg aantonen dat één (of beide) van deze twee voorwaarden op haar van toepassing is.

Alinea 9(b)(i): Aanwijzing elimineert of beperkt aanzienlijk een inconsistentie in waardering of opname die anders zou ontstaan.

TL4D Overeenkomstig IAS 39 worden de waardering van een financieel actief of financiële verplichting en de classificatie van opgenomen veranderingen in de waarde ervan bepaald door de classificatie van de post en of het item al dan niet deel uitmaakt van een aangemerkte afdekkingsrelatie. Deze vereisten kunnen leiden tot een inconsistentie in waardering of opname (soms een „accounting mismatch” genoemd) wanneer bijvoorbeeld, bij het ontbreken van een aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, een financieel actief zou worden geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop (waarbij de meeste veranderingen in de reële waarde rechtstreeks ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen) en een verplichting die volgens de entiteit daarmee verband houdt, zou worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (waarbij veranderingen in de reële waarde niet worden opgenomen). In dergelijke omstandigheden mag een entiteit concluderen dat haar jaarrekening meer relevante informatie zou verstrekken indien zowel het actief als de verplichting werden geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het ►M5 overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

▼B

TL4E Uit de volgende voorbeelden blijkt wanneer deze voorwaarde vervuld zou kunnen zijn. In alle gevallen mag een entiteit deze voorwaarde gebruiken om financiële activa of financiële verplichtingen aan te merken als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, maar alleen als zij aan het principe in alinea 9(b)(i) voldoet.

(a) Een entiteit heeft verplichtingen waarvan de kasstromen contractueel zijn gebaseerd op de prestaties van activa die anders zouden worden geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop. Een verzekeraar kan bijvoorbeeld verplichtingen hebben die een discretionairewinstdelingselement bevatten en uit hoofde waarvan vergoedingen worden betaald op basis van het gerealiseerde en/of niet-gerealiseerde beleggingsrendement van een specifieke pool van activa van de verzekeraar. Indien de waardering van die verplichtingen de actuele marktprijzen weerspiegelt, betekent de classificatie van de activa als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ dat veranderingen in de reële waarde van de financiële activa in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen in dezelfde periode als de daarmee verband houdende veranderingen in de waarde van de verplichtingen.

(b) Een entiteit heeft verplichtingen op grond van verzekeringscontracten waarvan de waardering actuele informatie omvat (zoals toegestaan door alinea 24 van IFRS 4), en financiële activa die volgens haar daarmee verband houden en die anders zouden worden geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop of zouden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

(c) Een entiteit heeft financiële activa, financiële verplichtingen of beide die onderhevig zijn aan hetzelfde risico, zoals een renterisico, dat aanleiding geeft tot tegenovergestelde veranderingen in reële waarde die de neiging hebben elkaar te compenseren. Alleen sommige van de instrumenten zouden echter worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (dat wil zeggen zijn derivaten of worden geclassificeerd als aangehouden voor handelsdoeleinden). Het kan ook zijn dat niet aan de vereisten voor de administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting) is voldaan, bijvoorbeeld omdat niet aan de vereisten voor effectiviteit in alinea 88 is voldaan.

(d) Een entiteit heeft financiële activa, financiële verplichtingen of beide die onderhevig zijn aan hetzelfde risico, zoals een renterisico, dat aanleiding geeft tot tegenovergestelde veranderingen in reële waarde die de neiging hebben elkaar te compenseren, en de entiteit komt niet in aanmerking voor hedge accounting omdat geen van de instrumenten een derivaat is. Omdat er geen sprake is van hedge accounting, is er bovendien een aanzienlijke inconsistentie in de opname van winsten en verliezen. Bijvoorbeeld:

(i) De entiteit heeft een portefeuille van vastrentende activa gefinancierd die anders zouden worden geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop met vastrentende schuldbrieven waarvan veranderingen in de reële waarde de neiging hebben om elkaar te compenseren. De verwerking van zowel de activa als de schuldbrieven tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening corrigeert de inconsistentie die anders zou ontstaan uit de waardering van de activa tegen reële waarde waarbij ►M5 waardeveranderingen worden verwerkt in niet-gerealiseerde resultaten ◄ en de schuldbrieven worden gerapporteerd tegen geamortiseerde kostprijs.

▼B

(ii) De entiteit heeft een specifieke groep van leningen gefinancierd door verhandelde obligaties uit te geven waarvan de veranderingen in de reële waarde de neiging hebben om elkaar te compenseren. Indien de entiteit de obligaties bovendien regelmatig koopt en verkoopt maar zelden of nooit de leningen koopt en verkoopt, zou de verwerking van zowel de leningen als de obligaties tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ de inconsistentie in het tijdstip van opname van winsten en verliezen elimineren die anders zou voortvloeien uit de waardering van beide tegen geamortiseerde kostprijs en de opname van een winst of verlies telkens wanneer een obligatie wordt teruggekocht.

TL4F In gevallen zoals die welke in de vorige alinea zijn beschreven, kan de aanwijzing, bij eerste opname, van de anders niet tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ gewaardeerde financiële activa en financiële verplichtingen de inconsistentie in waardering of opname elimineren of aanzienlijk beperken en meer relevante informatie opleveren. Om praktische redenen hoeft de entiteit niet alle activa en verplichtingen die aanleiding geven tot de inconsistentie in waardering of opname op precies hetzelfde moment aan te gaan. Een redelijk uitstel is toegestaan op voorwaarde dat elke transactie wordt aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ bij eerste opname van de transactie en, op dat moment, alle overige transacties naar verwachting zullen plaatsvinden.

TL4G Het zou niet aanvaardbaar zijn om alleen sommige van de financiële activa en financiële verplichtingen die aanleiding geven tot de inconsistentie aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ als dit de inconsistentie niet zou elimineren of aanzienlijk beperken en bijgevolg niet zou leiden tot meer relevante informatie. Het zou echter wel aanvaardbaar zijn om alleen sommige van een aantal soortgelijke financiële activa of soortgelijke financiële verplichtingen aan te wijzen als dit leidt tot een aanzienlijke beperking (en mogelijk een grotere beperking dan andere toegestane aanwijzingen) van de inconsistentie. Stel bijvoorbeeld dat een entiteit een aantal soortgelijke financiële verplichtingen heeft voor een totaal van VE 100 ([1]) en een aantal soortgelijke financiële activa voor een totaal van VE 50 die op basis van een andere grondslag worden gewaardeerd. De entiteit kan de inconsistentie in de waardering aanzienlijk beperken door bij eerste opname alle activa maar slechts enkele van de verplichtingen (bijvoorbeeld individuele verplichtingen met een gecombineerd totaal van VE 45) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Omdat een aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ echter alleen kan worden toegepast op het geheel van een financieel instrument, moet de entiteit in dit voorbeeld één of meer verplichtingen in hun geheel aanwijzen. Ze zou niet een component van een verplichting (bijvoorbeeld waardeveranderingen die aan slechts één risico toerekenbaar zijn, zoals veranderingen in een referentierente) of een deel (dat wil zeggen een percentage) van een verplichting mogen aanwijzen.

Alinea 9(b)(ii): Een groep van financiële activa, financiële verplichtingen of beide wordt beheerd en de prestaties ervan worden beoordeeld op basis van de reële waarde, in overeenstemming met een gedocumenteerde risicobeheer- of beleggingsstrategie.

TL4H Een entiteit mag de prestaties van een groep van financiële activa, financiële verplichtingen of beide dusdanig beheren en beoordelen dat de waardering van die groep tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ meer relevante informatie oplevert. In dit voorbeeld ligt de nadruk op de wijze waarop de entiteit de prestaties beheert en evalueert, in plaats van op de aard van haar financiële instrumenten.

([1]) In deze standaard luiden geldbedragen in valuta-eenheden (VE).

▼B

TL4I Uit de volgende voorbeelden blijkt wanneer deze voorwaarde vervuld zou kunnen zijn. In alle gevallen mag een entiteit deze voorwaarde gebruiken om financiële activa of financiële verplichtingen aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, maar alleen als zij aan het principe in alinea 9(b)(ii) voldoet.

▼M32

(a) De entiteit is een organisatie die durfkapitaal verstrekt, een gemeenschappelijk beleggingsfonds, een beleggingsfonds of een soortgelijke entiteit die in financiële activa belegt teneinde te profiteren van hun totaalrendement in de vorm van rente of dividenden en veranderingen in de reële waarde. IAS 28 staat toe dat dergelijke beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in overeenstemming met deze standaard. Een entiteit mag dezelfde grondslag voor financiële verslaggeving toepassen op andere beleggingen die op basis van het totaalrendement worden beheerd maar die vanwege het ontbreken van voldoende invloed buiten het toepassingsgebied van IAS 28 vallen.

▼B

(b) De entiteit heeft financiële activa en financiële verplichtingen die onderhevig zijn aan één of meer van dezelfde risico's en die risico's worden beheerd en geëvalueerd op basis van de reële waarde in overeenstemming met een gedocumenteerd beleid inzake het beheer van activa en verplichtingen. Een voorbeeld zou kunnen zijn een entiteit die zogenoemde „structured products” heeft uitgegeven met meerdere daarin besloten derivaten en die de daaruit voortvloeiende risico's beheert op basis van de reële waarde, waarbij wordt gebruikgemaakt van een mix van afgeleide en niet-afgeleide financiële instrumenten. Een soortgelijk voorbeeld zou kunnen zijn een entiteit die leningen met een vaste rentevoet uitgeeft en die het resulterende referentierenterisico beheert met behulp van een mix van afgeleide en niet-afgeleide financiële instrumenten.

(c) De entiteit is een verzekeraar die een portefeuille van financiële activa bezit, die portefeuille beheert met het oog op een maximaal totaalrendement (dat wil zeggen rente of dividenden en veranderingen in de reële waarde) en de prestaties ervan op die basis beoordeelt. De portefeuille kan worden aangehouden ter dekking van specifieke verplichtingen, eigen vermogen of beide. Als de portefeuille wordt aangehouden ter ondersteuning van specifieke verplichtingen, kan aan de voorwaarde in alinea 9(b)(ii) voldaan zijn voor de activa, ongeacht of de verzekeraar de verplichtingen ook op basis van de reële waarde beheert en beoordeelt. Aan de voorwaarde in alinea 9(b)(ii) kan voldaan zijn wanneer de doelstelling van de verzekeraar erin bestaat het totaalrendement op de activa gedurende een langere periode te maximaliseren, zelfs indien de bedragen betaald aan houders van participerende contracten afhankelijk zijn van andere factoren, zoals het bedrag van de winsten die gedurende een kortere periode (bijvoorbeeld een jaar) worden gerealiseerd, of vrij door de verzekeraar kunnen worden bepaald.

TL4J Zoals hierboven vermeld steunt deze voorwaarde op de wijze waarop de entiteit de prestaties van de betreffende groep van financiële instrumenten beheert en beoordeelt. Bijgevolg (behoudens de vereiste van aanwijzing bij eerste opname) moet een entiteit die financiële instrumenten aanwijst als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ op basis van deze voorwaarde alle in aanmerking komende financiële instrumenten die samen worden beheerd en beoordeeld dusdanig aanwijzen.

▼B

TL4K De strategie van de entiteit hoeft niet uitgebreid te worden gedocumenteerd, maar de documentatie moet voldoende zijn om aan te tonen dat aan de vereiste in alinea 9(b)(ii) is voldaan. Dergelijke documentatie is niet vereist voor elke individuele post, maar mag gebaseerd zijn op een gehele portefeuille. Als bijvoorbeeld het prestatiebeheersysteem voor een afdeling — zoals goedgekeurd door de managers van de entiteit op sleutelposities — duidelijk aantoont dat de prestaties worden beoordeeld op basis van het totaalrendement, is geen verdere documentatie vereist om aan te tonen dat aan de voorwaarde in alinea 9(b)(ii) is voldaan.

Effectieve rentevoet

TL5 Financiële activa worden in sommige gevallen verworven met een grote korting die het gevolg is van geleden kredietverliezen. Bij de berekening van de effectieve rentevoet verwerken entiteiten dergelijke geleden verliezen in de geschatte kasstromen.

TL6 Bij de toepassing van de effectieverentemethode amortiseert een entiteit over het algemeen eventuele betaalde of ontvangen provisies en vergoedingen, transactiekosten en andere premies of kortingen die zijn opgenomen in de berekening van de effectieve rentevoet over de verwachte looptijd van het instrument. Er wordt echter een kortere periode gehanteerd indien dit de periode is waarop de betaalde en ontvangen provisies en vergoedingen, transactiekosten, premies en kortingen betrekking hebben. Dit is het geval indien de variabele waarop de betaalde of ontvangen provisies en vergoedingen, transactiekosten, premies en kortingen betrekking hebben, vóór de verwachte vervaldatum van het instrument aan de marktrente wordt aangepast. In dat geval is de geëigende amortisatieperiode gelijk aan de periode tot de volgende aanpassingsdatum. Indien bijvoorbeeld een premie of korting op een instrument met variabele rente betrekking heeft op sinds de laatste rentebetaling opgelopen rente op het instrument, of op veranderingen in markttarieven sinds de variabele rente op het niveau van de marktrente werd gebracht, wordt de premie of korting geamortiseerd over de periode tot de volgende datum waarop de variabele rente aan de marktrente wordt aangepast. De reden hiervoor is dat de premie of korting betrekking heeft op de periode tot de volgende aanpassingsdatum van de rente, omdat de variabele waarop de premie of korting betrekking heeft (dat wil zeggen de rentevoeten) op dat tijdstip aan de marktrente wordt aangepast. Indien de premie of korting echter het gevolg is van een verandering in het renteverschil tussen bedrijfsobligaties en staatsobligaties („credit spread”) bovenop de variabele rente van het instrument, of andere variabelen die niet aan de markttarieven worden aangepast, wordt de premie of korting geamortiseerd over de verwachte looptijd van het instrument.

TL7 Bij financiële activa en financiële verplichtingen met een variabele rente leidt de periodieke herziening van de kasstromen in verband met veranderingen in de markrente tot een wijziging van de effectieve rentevoet. Indien een variabel rentend financieel actief of een variabel rentende financiële verplichting bij eerste opname wordt gewaardeerd op de op de vervaldatum te ontvangen of verschuldigde hoofdsom, dan heeft het opnieuw schatten van de toekomstige rentebetalingen normaliter geen belangrijke gevolgen voor de boekwaarde van het actief of de verplichting.

▼M8

TL8 Herziet een entiteit haar schattingen van betalingen of ontvangsten, dan moet zij de boekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting (of groep financiële instrumenten) aanpassen teneinde rekening te houden met de werkelijke en herziene geschatte kasstromen. De entiteit herberekent de boekwaarde door de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen te berekenen tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet of, in voorkomend geval, de

▼M8

overeenkomstig alinea 92 berekende herziene effectieve rentevoet. De aanpassing wordt als bate of last in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Indien een financieel actief overeenkomstig alinea 50B, 50D of 50E wordt geherclassificeerd en de entiteit vervolgens haar schattingen van toekomstige kasontvangsten verhoogt als gevolg van de toegenomen realiseerbaarheid van deze kasontvangsten, wordt het effect van die verhoging vanaf de datum van de schattingswijziging als een aanpassing van de effectieve rentevoet opgenomen in plaats van als een aanpassing van de boekwaarde van het actief op de datum van de schattingswijziging.

▼B

Derivaten

TL9 Typische voorbeelden van derivaten zijn futures en termijn-, swap- en optiecontracten. Een derivaat kent gewoonlijk een referentiebedrag, dat staat voor een bedrag in een bepaalde valuta, een aantal aandelen, een aantal gewichts- of volume-eenheden of andere in het contract aangegeven eenheden. Een afgeleid instrument vereist echter niet dat de houder of schrijver het referentiebedrag bij het afsluiten van het contract investeert of ontvangt. Anderzijds zou een derivaat de betaling van een vast bedrag kunnen voorschrijven, of van een bedrag dat als gevolg van een toekomstige gebeurtenis die geen verband houdt met het referentiebedrag, kan veranderen (maar niet evenredig met de waardeverandering van de onderliggende variabele). Een contract kan bijvoorbeeld een vaste betaling van VE 1 000 ([1]) voorschrijven indien de zesmaands-LIBOR met 100 basispunten stijgt. Een dergelijk contract is een derivaat ondanks het feit dat er geen referentiebedrag is gedefinieerd.

TL10 De definitie van een derivaat in deze standaard omvat contracten die op brutobasis worden afgewikkeld door levering van het onderliggende actief (bijvoorbeeld een termijncontract tot aankoop van een vastrentend schuldbewijs). Een entiteit kan bijvoorbeeld een contract hebben voor de aankoop of verkoop van een niet-financieel actief dat op nettobasis in geldmiddelen of een ander financieel instrument kan worden afgewikkeld, of door financiële instrumenten te ruilen (bijvoorbeeld een contract voor de aankoop of verkoop van een commodity tegen een vaste prijs op een tijdstip in de toekomst). Een dergelijk contract valt binnen het toepassingsgebied van deze standaard, tenzij het werd gesloten en gehouden in verband met de levering van een niet-financieel actief overeenkomstig de verwachte behoeften van de entiteit ten aanzien van inkoop, verkoop of gebruik (zie alinea's 5 tot en met 7).

TL11 Een van de wezenlijke kenmerken van een derivaat is dat er een nettoaanvangsinvestering benodigd is die geringer is dan voor andere soorten contracten benodigd zou zijn die naar verwachting op een vergelijkbare manier zouden reageren op veranderingen in marktfactoren. Een optiecontract voldoet aan deze definitie, omdat de premie geringer is dan de investering die benodigd zou zijn om het onderliggende financiële instrument waaraan de optie is gekoppeld, te verwerven. Een valutaswap op grond waarvan bij aanvang verschillende valuta's met een gelijke reële waarde worden geruild, voldoet aan de definitie omdat hierbij de nettoaanvangsinvestering nihil is.

TL12 Een aankoop of verkoop volgens standaardmarktconventies geeft aanleiding tot een vaste prijsverplichting tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum die voldoet aan de definitie van een derivaat. Wegens de korte duur van de verplichting wordt een dergelijk contract echter niet opgenomen als een afgeleid financieel instrument. In plaats daarvan bevat deze standaard speciale voorschriften voor de administratieve verwerking van dergelijke contracten volgens standaardmarktconventies (zie alinea's 38 en TL53 tot en met TL56).

([1]) In deze standaard luiden geldbedragen in valuta-eenheden (VE).

▼B

TL12A In de definitie van een derivaat wordt verwezen naar niet-financiële variabelen die niet specifiek voor een contractpartij zijn. Deze omvatten een index van aardbevingsschade in een bepaalde regio of de temperatuurindex van een bepaalde stad. Niet-financiële variabelen die specifiek voor een contractpartij zijn, zijn onder meer het zich al dan niet voordoen van een brand die een actief van een contractpartij beschadigt of vernietigt. Een verandering in de reële waarde van een niet-financieel actief is specifiek voor de eigenaar indien de reële waarde niet alleen een afspiegeling is van de veranderingen in de marktprijs van dergelijke activa (een financiële variabele), maar ook van de staat van het gehouden specifieke niet-financieel actief (een niet-financiële variabele). Indien bijvoorbeeld een partij die de restwaarde van een bepaalde auto garandeert, door de garantie is blootgesteld aan het risico van veranderingen in de staat van de auto, dan is de verandering in die restwaarde specifiek voor de eigenaar van de auto.

Transactiekosten

TL13 Transactiekosten omvatten honoraria en provisies betaald aan tussenpersonen (waaronder werknemers die als tussenpersoon voor verkoop optreden), adviseurs, makelaars of handelaren; heffingen door regelgevende instanties en effectenbeurzen; en overdrachts- en andere belastingen. Transactiekosten omvatten geen agio en disagio op schulden, financieringskosten of interne administratiekosten of kosten van het aanhouden van financiële instrumenten.

Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa en financiële verplichtingen

TL14 Handel impliceert over het algemeen dat actief en frequent wordt aangekocht en verkocht. Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële instrumenten worden over het algemeen gebruikt om winst te behalen uit prijsschommelingen op korte termijn of uit handelsmarge.

TL15 Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële verplichtingen omvatten:

(a) afgeleide verplichtingen die administratief niet als afdekkingsinstrument worden verwerkt;

(b) verplichtingen tot levering van financiële activa die zijn geleend door een baissier (dat wil zeggen een entiteit die financiële activa verkoopt die zij nog niet in bezit heeft);

(c) financiële verplichtingen die worden aangegaan met het doel om deze op korte termijn terug te kopen (bijvoorbeeld een genoteerd schuldbewijs dat de emittent op korte termijn kan terugkopen, afhankelijk van de ontwikkeling van de reële waarde); en

(d) financiële verplichtingen die deel uitmaken van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent patroon van winstnemingen op korte termijn.

Het blote feit dat een verplichting wordt gebruikt om handelsactiviteiten te financieren, betekent niet dat deze verplichting daarmee wordt aangehouden voor handelsdoeleinden.

Tot einde looptijd aangehouden beleggingen

TL16 Een entiteit is niet stellig voornemens een belegging in een financieel actief met een vaste looptijd aan te houden indien:

(a) de entiteit voornemens is het financieel actief voor onbepaalde tijd aan te houden;

▼B

(b) de entiteit bereid is het financieel actief te verkopen (met uitzondering van het geval waarin zich een eenmalige situatie voordoet die de entiteit redelijkerwijs niet had kunnen voorzien) als reactie op veranderingen in de marktrente of renterisico's, liquiditeitsbehoeften, veranderingen in de beschikbaarheid van en het rendement op alternatieve beleggingen, veranderingen in financieringsbronnen en -voorwaarden, of veranderingen in valutarisico's; dan wel

(c) de emittent gerechtigd is het financieel actief af te wikkelen tegen een bedrag dat aanzienlijk lager ligt dan de geamortiseerde kostprijs.

TL17 Een variabel rentend schuldbewijs kan voldoen aan de criteria voor een tot einde looptijd aangehouden belegging. Eigenvermogensinstrumenten kunnen geen tot einde looptijd aangehouden belegging zijn, hetzij omdat de looptijd ervan onbepaald is (zoals bij gewone aandelen), hetzij omdat de door de houder te ontvangen bedragen kunnen variëren op een wijze die niet vooraf bepaald is (zoals in geval van aandelenopties, warrants en vergelijkbare rechten). Ten aanzien van de definitie van tot einde looptijd aangehouden beleggingen wordt onder vaste of bepaalbare betalingen en vaste looptijd verstaan dat in een contractuele overeenkomst de bedragen en data van betalingen aan de houder, zoals rente en aflossingen, zijn vastgelegd. Een aanzienlijk risico van oninbaarheid staat classificatie van een financieel actief als aangehouden tot einde looptijd niet in de weg, zolang de contractuele betalingen vast of bepaalbaar zijn en aan de overige criteria voor die classificatie wordt voldaan. Indien de contractuele bepalingen van een „eeuwigdurend” schuldbewijs voorzien in rentebetalingen voor onbepaalde tijd, kan het instrument niet worden geclassificeerd als aangehouden tot einde looptijd omdat er geen einde van de looptijd bestaat.

TL18 Een financieel actief dat opeisbaar is door de emittent voldoet aan de criteria voor een tot einde looptijd aangehouden belegging indien de houder voornemens en in staat is het financieel actief aan te houden tot het aflosbaar wordt gesteld of tot het einde van de looptijd, en de houder nagenoeg de gehele boekwaarde zou realiseren. De calloptie van de emittent zou bij uitoefening uitsluitend de looptijd van het actief verkorten. Indien het financieel actief echter opeisbaar is en wel zodanig dat de houder niet nagenoeg de gehele boekwaarde zou realiseren, wordt het financieel actief niet geclassificeerd als aangehouden tot einde looptijd. Om te bepalen of de boekwaarde in aanzienlijke mate zou worden gerealiseerd, houdt de entiteit rekening met het eventueel betaalde agio en de geactiveerde transactiekosten.

TL19 Een financieel actief dat op verzoek van de houder vervroegd aflosbaar is, kan niet worden aangemerkt als aangehouden tot einde looptijd, omdat de betaling voor een putkenmerk van een financieel instrument strijdig is met een voornemen tot aanhouden van een financieel actief tot einde looptijd.

TL20 Voor de meeste financiële activa is de reële waarde een meer geëigende waarderingsgrondslag dan de geamortiseerde kostprijs. De classificatie „aangehouden tot einde looptijd” is hierop een uitzondering, maar uitsluitend indien de entiteit stellig voornemens en in staat is om de belegging tot het einde van de looptijd aan te houden. Wanneer het handelen van de entiteit twijfel heeft doen rijzen over haar voornemen en vermogen om bedoelde beleggingen aan te houden tot het einde van de looptijd, sluit alinea 9 die uitzondering voor een redelijke termijn uit.

▼B

TL21 Een rampscenario dat uiterst onwaarschijnlijk is, zoals een run op een bank of een vergelijkbare situatie bij een verzekeraar, is niet iets dat voor een entiteit meeweegt bij de beslissing of deze stellig voornemens en in staat is een belegging tot einde looptijd aan te houden.

TL22 Met verkoop vóór de vervaldatum zou aan de voorwaarde in alinea 9 kunnen worden voldaan — en zouden derhalve geen vragen worden opgeroepen ten aanzien van het voornemen van de entiteit om andere beleggingen tot einde looptijd aan te houden — indien deze samenhangt met een van de volgende omstandigheden:

(a) een aanzienlijke verslechtering van de kredietwaardigheid van de emittent. Bijvoorbeeld een verkoop na een verlaging van de creditrating door een extern ratinginstituut zou niet noodzakelijkerwijs een vraag oproepen over het voornemen van de entiteit om andere beleggingen tot einde looptijd aan te houden, indien de verlaging een indicatie verschaft van een aanzienlijke verslechtering van de kredietwaardigheid van de emittent ten opzichte van de creditrating bij eerste opname in de balans. Voor een entiteit die bij de beoordeling van risicoposities gebruikmaakt van interne ratings, geldt dat een verandering in de interne rating behulpzaam kan zijn bij het signaleren van emittenten waarvan de kredietwaardigheid aanmerkelijk is verslechterd, mits de aanpak van de entiteit ten aanzien van het toekennen van de interne ratings voor de kredietwaardigheid van de emittenten en veranderingen in deze ratings op consistente, betrouwbare en objectieve wijze geschiedt. Indien er aanwijzingen zijn dat een financieel actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan (zie alinea's 58 en 59), wordt de verslechtering van de kredietwaardigheid vaak aangemerkt als aanzienlijk;

(b) een wijziging in de belastingwetgeving waarbij de belastingvrijstelling van rente op tot einde looptijd aangehouden beleggingen opgeheven of aanzienlijk verminderd wordt (maar niet een wijziging in de belastingwetgeving waarbij de marginale belastingtarieven van toepassing op rentebaten worden gewijzigd);

(c) een belangrijke bedrijfscombinatie of belangrijke vervreemding (zoals verkoop van een segment) die verkoop of overdracht van tot einde looptijd aangehouden beleggingen noodzakelijk maakt met het oog op de handhaving van de bestaande renterisicopositie of het bestaande kredietrisicobeleid van de entiteit (hoewel de samenvoeging van bedrijven op zich een gebeurtenis is waarop de entiteit invloed heeft, zullen wijzigingen in de beleggingsportefeuille om de renterisicopositie of het kredietrisicobeleid te handhaven eerder het indirecte dan het verwachte gevolg zijn);

(d) een wijziging in wettelijke vereisten of voorschriften van regelgevende instanties die leidt tot een aanzienlijke wijziging van wat een toelaatbare belegging vormt of van de maximale omvang van bepaalde soorten beleggingen, waardoor een entiteit gedwongen is om tot einde looptijd aangehouden effecten te vervreemden;

(e) een aanzienlijke toename door de toezichthouder van de vermogenseisen voor de bedrijfstak waardoor de entiteit de activiteiten moet terugbrengen door de verkoop van tot einde looptijd aangehouden beleggingen;

(f) een aanzienlijke verzwaring van de risicowegingsfactoren van tot einde looptijd aangehouden beleggingen die worden gebruikt voor de door de toezichthouder gestelde vermogenseisen.

TL23 Een entiteit is niet aantoonbaar in staat een belegging in een financieel actief met een vaste looptijd tot einde looptijd aan te houden indien:

(a) de entiteit niet over de financiële middelen beschikt om de belegging tot einde looptijd te blijven financieren; dan wel

▼B

(b) op de entiteit een bestaande juridische of andere restrictie van toepassing is die haar voornemen om het financieel actief tot einde looptijd aan te houden, zou kunnen belemmeren. (Een door een emittent gehouden calloptie vormt echter niet noodzakelijkerwijs een belemmering voor de entiteit in haar voornemen om een financieel actief tot einde looptijd aan te houden — zie alinea TL18.)

TL24 Er zijn andere omstandigheden dan die welke in alinea's TL16 tot en met TL23 zijn beschreven, die erop kunnen wijzen dat een entiteit niet stellig voornemens of in staat is een belegging tot einde looptijd aan te houden.

TL25 Een entiteit beoordeelt haar voornemen en vermogen om tot einde looptijd aangehouden beleggingen tot het einde van de looptijd aan te houden niet alleen wanneer die financiële activa voor het eerst worden opgenomen, maar tevens ►**M5** aan het eind van elke latere verslagperiode ◄.

Leningen en vorderingen

TL26 Elk niet-afgeleid financieel actief met vaste of bepaalbare betalingen (waaronder leningen, handelsvorderingen, beleggingen in schuldbewijzen en bij banken aangehouden deposito's) kunnen potentieel aan de definitie van leningen en vorderingen voldoen. Een financieel actief dat op een actieve markt is genoteerd (zoals een genoteerd schuldbewijs, zie alinea TL71) komt echter niet voor classificatie als lening of vordering in aanmerking. Financiële activa die niet aan de definitie van leningen en vorderingen voldoen, mogen als tot einde looptijd aangehouden worden geclassificeerd indien zij aan de voorwaarden voor deze classificatie voldoen (zie alinea's 9 en TL16 tot en met TL25). Een entiteit mag bij eerste opname in de balans van een financieel actief dat anders als een lening of vordering zou worden geclassificeerd dit financieel actief aanmerken als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, of als beschikbaar voor verkoop.

IN CONTRACTEN BESLOTEN DERIVATEN (Alinea's 10 tot en met 13)

TL27 Indien een basiscontract geen overeengekomen of van tevoren bepaalde looptijd heeft en een overblijvend belang vertegenwoordigt in de nettoactiva van een entiteit, dan komen de economische kenmerken en risico's overeen met die van een eigenvermogensinstrument. In een dergelijk geval zou een in een contract besloten derivaat nauw met dezelfde entiteit verbonden eigenvermogenskenmerken moeten bezitten om te spreken van nauwe verbondenheid. Indien het basiscontract geen eigenvermogensinstrument is en voldoet aan de definitie van een financieel instrument, dan zijn de economische kenmerken en risico's van het basiscontract die van een schuldbewijs.

TL28 Een in een contract besloten derivaat niet zijnde een optie (zoals een in een contract besloten termijncontract of swap) wordt van het basiscontract gescheiden op basis van de overeengekomen of impliciete contractuele bepalingen; dit moet resulteren in een reële waarde van nihil bij eerste opname. Een in een contract besloten, op een optie gebaseerd derivaat (zoals een in een contract besloten put-, call-, cap- of flooroptie of optie op een swap) wordt van het basiscontract gescheiden op basis van de overeengekomen contractuele bepalingen van het optiekenmerk. De eerste boekwaarde van het basisinstrument is gelijk aan de waarde die na afscheiding van het in het contract besloten derivaat resteert.

TL29 Over het algemeen worden derivaten die samen met één of meer andere derivaten in één instrument zijn besloten, behandeld als één samengesteld in een contract besloten derivaat. In contracten besloten derivaten die echter als eigen vermogen worden aangemerkt (zie IAS 32) worden administratief gescheiden verwerkt van derivaten die als activa of verplichtingen worden geclassificeerd. Bovendien worden instrumenten die één of meer in het contract besloten derivaten kennen, indien deze derivaten op verschillende blootstellingen aan risico's betrekking hebben en gemakkelijk te scheiden en onafhankelijk van elkaar zijn, administratief los van elkaar verwerkt.

▼B

TL30 Onderstaand worden voorbeelden gegeven waarbij de economische kenmerken en risico's van een in een contract besloten derivaat niet nauw zijn verbonden met het basiscontract (alinea 11(a)). In deze voorbeelden worden de in contracten besloten derivaten los van het basiscontract verwerkt, gesteld dat tevens wordt voldaan aan de voorwaarden in alinea 11, onder (b) en (c).

(a) Een in een instrument besloten putoptie die de houder in staat stelt om de emittent het instrument terug te laten kopen voor een bedrag aan geldmiddelen of andere activa dat afhankelijk is van de veranderingen in een aandelen- of commodityprijs of -index is niet nauw verbonden met het schuldbewijs dat als basiscontract fungeert.

(b) Een in een eigenvermogensinstrument besloten calloptie die de houder in staat stelt de emittent dat eigenvermogensinstrument tegen een bepaalde prijs terug te laten kopen, is niet nauw verbonden met het eigenvermogensinstrument dat als basiscontract fungeert (vanuit het oogpunt van de emittent is de calloptie een eigenvermogensinstrument, mits de calloptie voldoet aan de voorwaarden voor deze classificatie volgens IAS 32; in dat geval valt de optie buiten het toepassingsgebied van deze standaard).

(c) Een optie of een automatische voorziening voor het verlengen van de resterende looptijd (verschuiven van de aflossingdatum) van een schuldbewijs is niet nauw verbonden met het schuldbewijs dat als basiscontract fungeert, tenzij op het tijdstip van verlenging tegelijkertijd een renteaanpassing op basis van de marktrente plaatsvindt. Indien een entiteit een schuldbewijs uitgeeft en de houder van dat schuldbewijs een calloptie op het schuldbewijs schrijft met als tegenpartij een derde, beschouwt de emittent de calloptie als een verlenging van de looptijd van het schuldbewijs, mits de emittent, als gevolg van de uitoefening van de optie, verplicht kan worden om deel te nemen aan het opnieuw op de markt brengen van het schuldbewijs, of dit mogelijk te maken.

(d) Aan een aandelenindex gekoppelde rentebetalingen of aflossingen van de hoofdsom die in een als basiscontract fungerend schuldbewijs of verzekeringscontract zijn besloten — waardoor het bedrag van rente of hoofdsom wordt gekoppeld aan de waarde van eigenvermogensinstrumenten — zijn niet nauw verbonden met het basisinstrument, omdat de aan het basiscontract en het hierin besloten derivaat verbonden risico's verschillend zijn.

(e) Aan een commodity gekoppelde rentebetalingen of aflossingen van de hoofdsom die in een als basiscontract fungerend schuldbewijs of verzekeringscontract zijn besloten — waardoor het bedrag van rente of hoofdsom wordt gekoppeld aan een commodity (zoals goud) — zijn niet nauw verbonden met het basisinstrument, omdat de aan het basiscontract en het hierin besloten derivaat verbonden risico's verschillend zijn.

(f) Een conversierecht of -plicht in aandelen, besloten in een converteerbaar schuldbewijs, is vanuit het oogpunt van de houder van het instrument niet nauw verbonden met het schuldbewijs dat als basiscontract fungeert (vanuit het oogpunt van de emittent is het conversierecht of de conversieplicht in aandelen een eigenvermogensinstrument dat buiten het toepassingsgebied van deze standaard valt, mits het recht of de plicht aan de voorwaarden voor die classificatie op grond van IAS 32 voldoet).

▼M22

(g) Een call-, put- of vooruitbetalingsoptie die is besloten in een als basiscontract fungerende schuld of een als basiscontract fungerend verzekeringscontract is niet nauw verbonden met het basiscontract, tenzij:

i) de uitoefenprijs van de optie op iedere uitoefendatum ongeveer gelijk is aan de geamortiseerde kostprijs van de als basiscontract fungerende schuld of de boekwaarde van het als basiscontract fungerende verzekeringscontract; of

▼M22

ii) de uitoefenprijs van een vooruitbetalingsoptie de kredietverstrekker compenseert voor een bedrag tot de geschatte contante waarde van de verloren rente over de resterende looptijd van het basiscontract. De verloren rente is de vooruitbetaalde hoofdsom vermenigvuldigd met het renteverschil. Het renteverschil is het surplus van de effectieve rentevoet van het basiscontract ten opzichte van de effectieve rentevoet die de entiteit op de vooruitbetalingsdatum zou ontvangen indien zij de vooruitbetaalde hoofdsom tijdens de resterende looptijd van het basiscontract in een soortgelijk contract zou herbeleggen.

De beoordeling van de al dan niet nauwe verbondenheid van de call- of putoptie met de als basiscontract fungerende schuld wordt uitgevoerd voordat het eigenvermogenselement in overeenstemming met IAS 32 van een converteerbaar schuldbewijs wordt afgescheiden.

▼B

(h) Kredietderivaten die zijn besloten in een schuldbewijs dat als basiscontract fungeert en die het de ene partij (de „begunstigde”) mogelijk maken het kredietrisico van een bepaald referentieactief, dat deze al dan niet werkelijk in bezit heeft, aan een andere partij (de „garantiegever”) over te dragen, zijn niet nauw verbonden met het schuldbewijs dat als basiscontract fungeert. Met behulp van dergelijke kredietderivaten kan de garantiegever het aan een referentieactief verbonden kredietrisico op zich nemen zonder dit rechtstreeks te kopen.

TL31 Een voorbeeld van een hybridisch instrument is een financieel instrument dat de houder het recht geeft om het financiële instrument door de emittent terug te laten nemen in ruil voor een bedrag aan geldmiddelen of andere financiële activa, dat afhankelijk is van de verandering in de aandelen- of commodity-index (een instrument met terugneemverplichting („puttable instrument”)). De emittent is op grond van alinea 11 verplicht een in een contract besloten derivaat (dat wil zeggen de aan een index gekoppelde hoofdsombetaling) af te scheiden omdat het basiscontract volgens alinea TL27 een schuldbewijs is en de aan een index gekoppelde hoofdsombetaling niet nauw verbonden is met een als basiscontract fungerend schuldbewijs zoals vermeld in alinea TL30(a), tenzij de emittent het instrument met terugneemverplichting bij eerste opname in de balans aanmerkt als een financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Omdat de hoofdsombetaling kan stijgen en dalen, is het in het contract besloten derivaat een derivaat niet zijnde een optie waarvan de waarde aan de onderliggende variabele is gekoppeld.

TL32 In geval van een instrument met terugneemverplichting waarbij de houder het instrument op elk moment door de emittent kan laten terugnemen in ruil voor geldmiddelen tot een bedrag van het evenredige aandeel in de intrinsieke waarde van een entiteit (zoals participaties van een open-end gemeenschappelijk beleggingsfonds of sommige beleggingsproducten) is het effect van de afscheiding van een in een contract besloten derivaat en de administratieve verwerking van iedere component, dat het samengestelde instrument op de aflossingswaarde wordt gewaardeerd die op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ verschuldigd is indien de houder zijn recht uitoefent en het instrument door de emittent laat terugnemen.

TL33 De economische kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat hangen in de onderstaande voorbeelden nauw samen met de economische kenmerken en risico's van het basiscontract. In deze voorbeelden vindt de administratieve verwerking van het in het contract besloten derivaat door de entiteit niet gescheiden plaats van die van het basiscontract.

▼B

(a) Een in een contract besloten derivaat waarvan de onderliggende variabele een rentevoet of een rente-index is waarbij het rentebedrag dat anders op een als basiscontract fungerende rentedragende schuld of als basiscontract fungerend verzekeringscontract zou worden betaald of ontvangen, kan veranderen, is nauw met het basiscontract verbonden, tenzij het samengestelde instrument op zodanige wijze kan worden afgewikkeld dat de houder niet nagenoeg zijn gehele in de balans opgenomen belegging zou realiseren, of tenzij dankzij het in het contract besloten derivaat het initiële rendement op het basiscontract van de houder ten minste zou kunnen verdubbelen en zou kunnen resulteren in een rendement dat ten minste 100 % hoger ligt dan het marktrendement op een contract met dezelfde voorwaarden als het basiscontract.

(b) Een in een contract besloten onder- of bovengrens aan de rente van een schuldbewijs is nauw verbonden met een als basiscontract fungerende schuld of een als basiscontract fungerend verzekeringscontract, mits de bovengrens op of boven het niveau van de marktrente ligt, of de ondergrens op of onder het niveau van de marktrente ligt bij uitgifte van het contract, en er bij de boven- of ondergrens geen sprake is van hefboomwerking ten opzichte van het basiscontract. Evenzo zijn bepalingen in een contract voor de aankoop of verkoop van een actief (bijvoorbeeld een commodity) op grond waarvan een boven- en ondergrens wordt vastgesteld voor de prijs die voor het actief wordt betaald of ontvangen, nauw verbonden met het basiscontract indien zowel de boven- als ondergrens bij aanvang „out of the money” zijn en er geen sprake is van hefboomwerking ten opzichte van het basiscontract.

(c) Een in een contract besloten valutaderivaat dat zorgt voor een stroom van hoofdsom- of rentebetalingen in een vreemde valuta dat in een als basiscontract fungerend schuldbewijs is besloten (bijvoorbeeld een obligatie met storting en aflossing in verschillende valuta's („dual currency bond”)) is nauw verbonden met het als basiscontract fungerende schuldbewijs. Een dergelijk derivaat wordt niet van het basiscontract gescheiden, omdat IAS 21 voorschrijft dat winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen op monetaire posten in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen.

(d) Een in een basiscontract besloten valutaderivaat, dat een verzekeringscontract is of geen financieel instrument is (zoals een contract voor de aankoop of verkoop van een niet-financieel goed waarbij de prijs in een vreemde valuta luidt), is nauw verbonden met het basiscontract, mits er geen sprake is van hefboomwerking ten opzichte van het basiscontract, het geen optiekenmerk bevat en betaling voorschrijft in een van de volgende valuta's:

(i) de functionele valuta van een belangrijke partij bij het contract;

(ii) de valuta waarin de prijs van het verbonden goed dat wordt verworven of geleverd, of de verbonden dienst die wordt afgenomen of verleend gewoonlijk in de internationale handel wordt uitgedrukt (bijvoorbeeld de Amerikaanse dollar voor transacties in ruwe olie); dan wel

(iii) een valuta die veelvuldig wordt gebruikt in contracten voor de aankoop of verkoop van niet-financiële goederen in de economische omgeving waarin de transactie plaatsvindt (bijvoorbeeld een relatief stabiele en verhandelbare valuta die veelvuldig bij bedrijfstransacties of externe handel wordt gebruikt).

▼B

(e) Een optie tot vervroegde aflossing die is besloten in een gestripte obligatie (uitsluitend een rentegedeelte of een hoofdsomgedeelte) is nauw verbonden met het basiscontract indien het basiscontract i) in eerste instantie het resultaat was van afscheiding van het recht op ontvangst van de contractuele kasstromen van een financieel instrument dat op of van zichzelf geen daarin besloten derivaat bevatte en ii) geen voorwaarden bevat die niet aanwezig waren in de oorspronkelijke schuld die als basiscontract fungeert.

(f) Een derivaat besloten in een als basiscontract fungerende lease is nauw verbonden met het basiscontract indien het in het contract besloten derivaat i) een met de inflatie verbonden index is, zoals indexering van leasebetalingen aan de consumptieprijsindex (mits er bij de lease geen sprake is van hefboomwerking en de index betrekking heeft op de inflatie in de eigen economische omgeving van de entiteit), of ii) voorwaardelijke leaseopbrengsten op basis van daarmee samenhangende omzet of iii) voorwaardelijke leaseopbrengsten op basis van variabele rente betreft.

(g) Een beleggingskenmerk dat in een als basiscontract fungerend financieel instrument of verzekeringscontract is besloten, hangt nauw samen met het basisinstrument of basiscontract indien de betalingen in deelnamebewijzen worden bepaald op basis van de actuele waarde per deelnamebewijs die een afspiegeling is van de reële waarde van de activa van het fonds. Een beleggingskenmerk is een contractuele bepaling op grond waarvan betaling in deelnamebewijzen van een intern of extern beleggingsfonds is voorgeschreven.

(h) Een derivaat dat in een verzekeringscontract is besloten hangt nauw samen met het als basiscontract fungerende verzekeringscontract indien het desbetreffende derivaat en het desbetreffende basiscontract zo onderling afhankelijk zijn dat een entiteit het in het basiscontract besloten derivaat niet afzonderlijk kan waarderen (dat wil zeggen zonder het basiscontract in ogenschouw te nemen).

Instrumenten met daarin besloten derivaten

TL33A Wanneer een entiteit partij wordt bij een hybridisch (samengesteld) instrument dat één of meer in het contract besloten derivaten bevat, vereist alinea 11 dat de entiteit elk dergelijk derivaat identificeert, beoordeelt of het moet worden gescheiden van het basiscontract en, voor die welke moeten worden gescheiden, de derivaten bij eerste opname en daarna waardeert tegen reële waarde. Deze vereisten kunnen complexer zijn, of kunnen leiden tot minder betrouwbare waarderingen, dan wanneer het gehele instrument wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Om die reden staat deze standaard toe dat het gehele instrument wordt aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

TL33B Dergelijke aanwijzing mag worden toegepast ongeacht of alinea 11 vereist dat de in het contract besloten derivaten worden gescheiden van het basiscontract dan wel of alinea 11 een dergelijke scheiding verbiedt. Op grond van alinea 11A zou het echter niet gerechtvaardigd zijn dat het hybridische (samengestelde) instrument wordt aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in de gevallen die in alinea 11A(a) en (b) zijn uiteengezet, omdat dit er niet toe zou leiden dat de complexiteit wordt beperkt of de betrouwbaarheid wordt verhoogd.

OPNAME EN NIET LANGER OPNEMEN IN DE BALANS (Alinea's 14 tot en met 42)

Eerste opname (alinea 14)

TL34 Naar aanleiding van het uitgangspunt in alinea 14 neemt een entiteit alle contractuele rechten en verplichtingen uit hoofde van derivaten als activa, respectievelijk verplichtingen, op in de balans, uitgezonderd derivaten die de administratieve verwerking van een overdracht van

▼B

financiële activa als verkoop in de weg staan (zie alinea TL49). Indien een overdracht van een financieel actief niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komt, neemt de verkrijger het overgedragen actief niet op als actief (zie alinea TL50).

TL35 Hieronder volgen enkele voorbeelden van toepassing van de grondslag van alinea 14:

(a) onvoorwaardelijke vorderingen en schulden worden als activa of verplichtingen opgenomen wanneer de entiteit zich contractueel verbindt en daardoor een in rechte afdwingbaar recht op ontvangst, of een in rechte afdwingbare verplichting tot betaling, van geldmiddelen heeft;

(b) te verwerven activa en aan te gane verplichtingen als gevolg van een vaststaande toezegging om goederen of diensten te kopen of te verkopen worden over het algemeen niet opgenomen totdat ten minste een van de partijen de overeenkomst is nagekomen. Een entiteit die bijvoorbeeld een vaste order ontvangt, neemt deze veelal niet op als actief (en de entiteit die de order plaatst, neemt deze niet op als verplichting) op het tijdstip dat de verplichting wordt aangegaan, maar pas wanneer de bestelde goederen of diensten zijn verzonden, geleverd of verleend. Indien een vaststaande toezegging om niet-financiële goederen te kopen of verkopen volgens alinea's 5 tot en met 7 binnen het toepassingsgebied van deze standaard valt, wordt de reële waarde daarvan als een actief of een verplichting in de balans opgenomen op de datum waarop de toezegging wordt gedaan (zie (c) hierna). Indien een voorheen niet-opgenomen vaststaande toezegging als een afgedekte positie bij een reëlewaardeafdekking wordt aangemerkt, wordt bovendien elke nettoverandering in de reële waarde die aan het afgedekte risico is toe te schrijven, vanaf afsluiting van de afdekkingstransactie opgenomen als een actief of een verplichting (zie alinea's 93 en 94);

(c) een termijncontract dat binnen het toepassingsgebied van deze standaard valt (zie alinea's 2 tot en met 7) wordt als actief of verplichting opgenomen op de datum waarop de verplichting wordt aangegaan, in plaats van op de datum waarop de afwikkeling plaatsvindt. Wanneer een entiteit partij wordt bij een termijncontract is de reële waarde van het recht en van de verplichting veelal gelijk, zodat de nettowaarde van het termijncontract nihil is. Indien de netto reële waarde van het recht en de verplichting niet nihil is, wordt het contract als een actief of een verplichting opgenomen;

(d) optiecontracten die binnen het toepassingsgebied van deze standaard vallen (zie alinea's 2 tot en met 7) worden opgenomen als activa en verplichtingen wanneer de houder of de schrijver partij bij het contract wordt;

(e) geplande toekomstige transacties, ongeacht hoe waarschijnlijk deze zijn, zijn geen activa en verplichtingen, omdat de entiteit geen partij bij een contract is geworden.

▼B

Niet langer opnemen van een financieel actief (alinea's 15 tot en met 37)

TL36 Het volgende stroomschema toont de stappen in de beoordeling van de vraag of en in hoeverre een financieel actief van de balans wordt verwijderd.

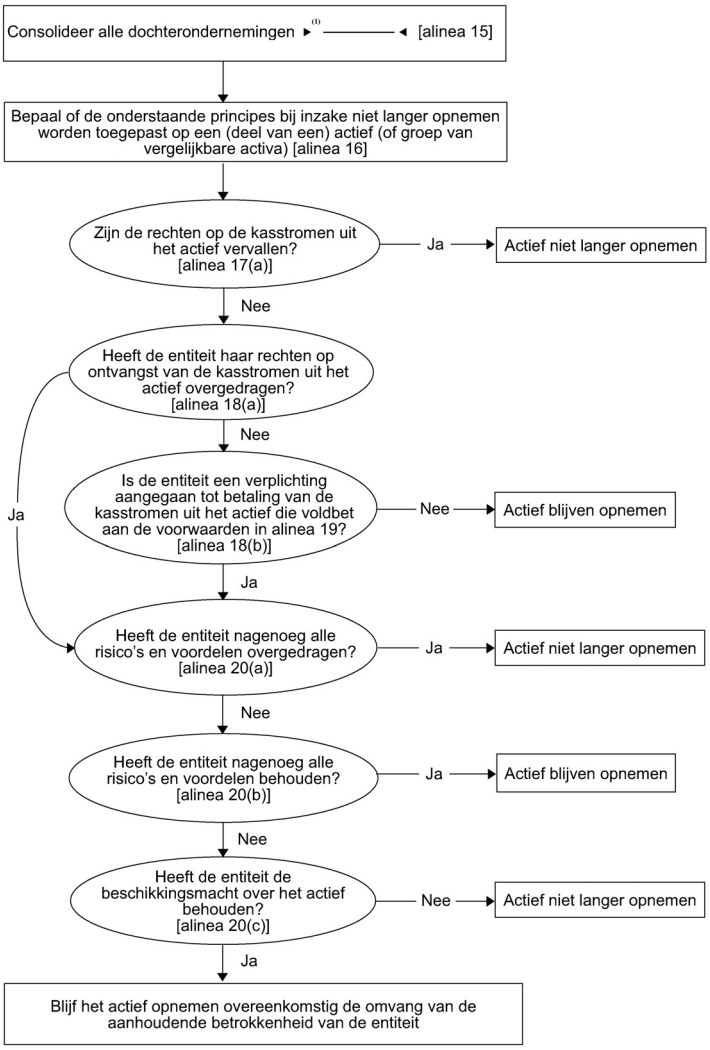

►(1) M32

Afspraken op grond waarvan een entiteit de contractuele rechten op ontvangst van de kasstromen van een financieel actief behoudt, maar een contractuele verplichting aangaat om de kasstromen aan één of meer ontvangende partijen te betalen (alinea 18(b))

▼M32

TL37 De in alinea 18(b) beschreven situatie (waarin een entiteit de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen van een financieel actief behoudt, maar een contractuele verplichting aangaat om de kasstromen aan een of meer ontvangende partijen te betalen) doet zich bijvoorbeeld voor indien de entiteit een trust is, en aan de beleggers een economisch belang in de onderliggende financiële activa uitgeeft waarop de entiteit rechthebbende is en met betrekking tot welke zij beheersdiensten verleent. In dat geval komen de financiële activa voor niet langer opnemen in aanmerking indien aan de voorwaarden in de alinea's 19 en 20 wordt voldaan.

▼M32

TL38 Bij de toepassing van alinea 19 zou de entiteit bijvoorbeeld de oorspronkelijke bezitter („originator”) van het financieel actief kunnen zijn, of de entiteit zou een groep kunnen zijn die een dochteronderneming omvat die het financieel actief heeft verworven en de kasstromen aan derden doorgeeft.

▼B

Beoordeling van de overdracht van risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief (alinea 20)

TL39 Voorbeelden van wanneer een entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief overdraagt, zijn:

(a) een onvoorwaardelijke verkoop van een financieel actief;

(b) een verkoop van een financieel actief met een optie om het financieel actief terug te kopen tegen de reële waarde op het moment van de terugkoop; en

(c) een verkoop van een financieel actief met een put- of een calloptie die diep „out of the money” is (dat wil zeggen een optie die zo diep „out of the money” is dat het zeer onwaarschijnlijk is dat deze vóór de afloopdatum „in the money” geraakt).

TL40 Voorbeelden van wanneer een entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief heeft behouden, zijn:

(a) een verkoop- en terugkooptransactie waarbij de terugkoopprijs een vaste prijs is of de verkoopprijs plus een rendementsopslag van de financier;

(b) een effectenuitleenovereenkomst;

(c) een verkoop van een financieel actief in combinatie met een „total return swap” waarmee het marktrisico weer aan de entiteit wordt overdragen;

(d) een verkoop van een financieel actief in combinatie met een put- of een calloptie die diep „in the money” is (dat wil zeggen een optie die zo diep „in the money” is dat het zeer onwaarschijnlijk is dat deze vóór de afloopdatum „out of the money” geraakt); en

(e) een verkoop van kortlopende vorderingen waarbij de entiteit de verkrijger garandeert dat de verkrijger wordt gecompenseerd voor kredietverliezen die waarschijnlijk zullen optreden.

TL41 Indien een entiteit bepaalt dat zij als gevolg van de overdracht nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het overgedragen actief heeft overgedragen, neemt zij het overgedragen actief daarna niet meer op, tenzij de entiteit het overgedragen actief in een nieuwe transactie opnieuw verwerft.

Beoordeling van de overdracht van beschikkingsmacht

TL42 Een entiteit heeft de beschikkingsmacht over een overgedragen actief niet behouden indien de verkrijger in de praktijk de mogelijkheid heeft om het overgedragen actief te verkopen. Een entiteit heeft de beschikkingsmacht over een overgedragen actief behouden indien de verkrijger in de praktijk niet de mogelijkheid heeft om het overgedragen actief te verkopen. Een verkrijger heeft in de praktijk de mogelijkheid om het overgedragen actief te verkopen indien dit op een actieve markt wordt verhandeld, omdat de verkrijger het overgedragen actief op de markt zou kunnen terugkopen indien hij het actief aan de entiteit moet teruggeven. Een verkrijger kan bijvoorbeeld in de praktijk de mogelijkheid hebben om een overgedragen actief te verkopen indien de entiteit met betrekking tot het overgedragen actief de optie heeft om het terug te kopen, maar de verkrijger het overgedragen actief op eenvoudige wijze op de markt kan verwerven indien van

▼B

de optie wordt gebruikgemaakt. Een verkrijger heeft in de praktijk niet de mogelijkheid om het overgedragen actief te verkopen indien de entiteit een dergelijke optie behoudt en de verkrijger het overgedragen actief niet op eenvoudige wijze op de markt kan verwerven indien de entiteit de optie uitoefent.

TL43 De verkrijger heeft in de praktijk alleen de mogelijkheid om het overgedragen actief te verkopen indien de verkrijger het overgedragen actief in zijn geheel aan een derde kan verkopen en in staat is eenzijdig van die mogelijkheid gebruik te maken, zonder aanvullende beperkingen ten aanzien van de overdracht op te leggen. De essentiële vraag is wat de verkrijger in de praktijk kan doen, niet welke contractuele rechten de verkrijger heeft betreffende wat hij met het overgedragen actief kan doen, of welke contractuele verboden bestaan. Met name geldt dat:

(a) een contractueel recht om het overgedragen actief te vervreemden in de praktijk weinig betekenis heeft indien er geen markt voor het overgedragen actief bestaat; en

(b) een mogelijkheid om het overgedragen actief te vervreemden in de praktijk van geringe betekenis is indien men niet vrij is om hiervan gebruik te maken. Daarom:

(i) moet de mogelijkheid van de verkrijger om het overgedragen actief te vervreemden onafhankelijk zijn van de handelingen van anderen (dat wil zeggen dat er sprake moet zijn van een mogelijkheid waarvan eenzijdig kan worden gebruikgemaakt); en

(ii) moet de verkrijger in staat zijn het overgedragen actief te vervreemden zonder restrictieve voorwaarden of „verplichtingen” te hoeven opleggen (bijvoorbeeld wat betreft de inhoud van de beheersdiensten of een optie op grond waarvan de verkrijger het recht heeft het actief terug te kopen).

TL44 Het blote feit dat het onwaarschijnlijk is dat de verkrijger het overgedragen actief zal verkopen, betekent niet dat de overdragende partij de beschikkingsmacht over het overgedragen actief heeft behouden. Indien er echter een putoptie of garantie bestaat die de verkrijger beperkingen oplegt ten aanzien van de verkoop van het overgedragen actief, dan heeft de overdragende partij de beschikkingsmacht over het overgedragen actief behouden. Indien bijvoorbeeld een putoptie of garantie van voldoende waarde is, beperkt deze de verkrijger bij de verkoop van het overgedragen actief omdat de verkrijger in de praktijk het overgedragen actief niet aan een derde zou verkopen zonder daaraan een vergelijkbare optie of andere restrictieve voorwaarden te verbinden. De verkrijger zou in plaats daarvan het overgedragen actief houden teneinde betalingen uit hoofde van de garantie of putoptie te ontvangen. De verkrijger heeft onder deze omstandigheden de beschikkingsmacht over het overgedragen actief behouden.

Overdrachten die voor verwijdering van de balans in aanmerking komen

TL45 Een entiteit kan het recht op een deel van de rentebetalingen op overgedragen activa behouden als vergoeding voor beheersdiensten met betrekking tot deze activa. Het deel van de rentebetalingen waarvan de entiteit bij beëindiging of overdracht van het contract betreffende de beheersdiensten zou afzien, wordt aan het servicing-actief of de servicing-verplichting toegerekend. Het deel van de rentebetalingen waarvan de entiteit niet zou afzien, is een te ontvangen rentecoupon. Indien de entiteit bijvoorbeeld bij beëindiging of overdracht van het servicing-contract niet van de rente zou afzien, is de gehele rentemarge een te ontvangen rentecoupon. Voor de toepassing van

▼B

alinea 27 worden de reële waarde van het servicing-actief en die van de te ontvangen rentecoupon gebruikt om de boekwaarde van de vordering toe te rekenen aan het deel van het actief dat niet langer wordt opgenomen en het deel dat verder wordt opgenomen. Indien er geen vergoeding voor beheersdiensten is vastgelegd, of indien de te ontvangen vergoeding naar verwachting ontoereikend is om de entiteit voldoende te compenseren voor het verlenen van de beheersdiensten, wordt een servicing-verplichting tegen reële waarde opgenomen uit hoofde van de plicht de dienst te verzorgen.

▼M33

TL46 Bij het bepalen van de reële waarde van het deel dat verder wordt opgenomen en het deel dat niet langer wordt opgenomen in het kader van de toepassing van alinea 27, moet een entiteit naast alinea 28 ook de in IFRS 13 beschreven vereisten inzake waardering tegen reële waarde toepassen.

▼B

Overdrachten die niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komen

TL47 Het volgende is een toepassing van het principe dat in alinea 29 is uiteengezet. Indien een door de entiteit verstrekte garantie in verband met verliezen als gevolg van wanbetaling op het overgedragen actief het niet mogelijk maakt om een overgedragen actief niet langer in de balans op te nemen omdat de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het overgedragen actief heeft behouden, blijft het overgedragen actief in zijn geheel opgenomen, en wordt de ontvangen vergoeding opgenomen als een verplichting.

Aanhoudende betrokkenheid bij overgedragen activa

TL48 Hierna volgen voorbeelden van de wijze waarop een entiteit een overgedragen actief en de hieraan verbonden verplichting volgens alinea 30 opneemt.

Alle activa

(a) Indien een door een entiteit verstrekte garantie voor verliezen als gevolg van wanbetaling op een overgedragen actief het niet langer opnemen van het overgedragen actief tot de omvang van de aanhoudende betrokkenheid in de weg staat, wordt het overgedragen actief gewaardeerd op i) de boekwaarde van het actief of, indien lager, ii) het bedrag van de bij de overdracht ontvangen vergoeding dat de entiteit maximaal zou moeten terugbetalen („het garantiebedrag"). De hieraan verbonden verplichting wordt bij eerste opname gewaardeerd op het garantiebedrag vermeerderd met de reële waarde van de garantie (die normaliter overeenkomt met de voor de garantie ontvangen vergoeding). Na eerste opname wordt de eerste reële waarde van de garantie in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen op basis van tijdsevenredigheid (zie IAS 18), en wordt de boekwaarde van het actief verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

(b) Indien een verplichting uit hoofde van een door een entiteit geschreven putoptie of een recht uit hoofde van een door een entiteit gehouden calloptie het niet langer opnemen van een overgedragen actief in de weg staat, en de entiteit het overgedragen actief tegen geamortiseerde kostprijs waardeert, wordt de hieraan verbonden verplichting tegen kostprijs (dat wil zeggen de ontvangen vergoeding) gewaardeerd, gecorrigeerd voor het verschil tussen die kostprijs en de geamortiseerde kostprijs van het overgedragen actief op de vervaldatum van de optie. Stel bijvoorbeeld dat de geamortiseerde kostprijs en de boekwaarde van het actief op de datum van overdracht VE 98 bedragen en dat de ontvangen

▼B

vergoeding VE 95 bedraagt. De geamortiseerde kostprijs van het actief op de uitoefendatum van de optie zal VE 100 bedragen. De eerste boekwaarde van de verbonden verplichting bedraagt VE 95 en het verschil tussen VE 95 en VE 100 wordt in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen met behulp van de effectieverentemethode. Indien de optie wordt uitgeoefend, wordt een verschil tussen de boekwaarde van de verbonden verplichting en de uitoefenprijs in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen.

Activa gewaardeerd tegen reële waarde

(c) Indien een door een entiteit behouden recht uit hoofde van een calloptie het niet langer opnemen van een overgedragen actief in de weg staat, en de entiteit het overgedragen actief tegen reële waarde waardeert, wordt het actief verder tegen reële waarde gewaardeerd. De verbonden verplichting wordt gewaardeerd tegen i) de uitoefenprijs van de optie verminderd met de tijdswaarde van de optie indien de optie „in the money" of „at the money" is, of ii) de reële waarde van het overgedragen actief verminderd met de tijdswaarde van de optie indien de optie „out of the money" is. Met de aanpassing van de waardering van de verbonden verplichting wordt bewerkstelligd dat de nettoboekwaarde van het actief en de hieraan verbonden verplichting gelijk is aan de reële waarde van het calloptierecht. Indien bijvoorbeeld de reële waarde van het onderliggende actief VE 80 bedraagt, de uitoefenprijs VE 95 is en de tijdswaarde van de optie VE 5 is, bedraagt de boekwaarde van de verbonden verplichting VE 75 (VE 80 - VE 5) en is de boekwaarde van het overgedragen actief VE 80 (de reële waarde).

(d) Indien een door een entiteit geschreven optie het niet langer opnemen van een overgedragen actief in de weg staat, en de entiteit het overgedragen actief tegen reële waarde waardeert, wordt de verbonden verplichting gewaardeerd tegen de uitoefenprijs van de optie vermeerderd met de tijdswaarde van de optie. De waardering van het actief tegen reële waarde geschiedt tegen de laagste waarde van de reële waarde en de uitoefenprijs van de optie, omdat de entiteit geen recht heeft op een toename van de reële waarde van het overgedragen actief die boven de uitoefenprijs van de optie uitstijgt. Hierdoor is de nettoboekwaarde van het actief en de hieraan verbonden verplichting gelijk aan de reële waarde van de verplichting uit hoofde van de putoptie. Indien bijvoorbeeld de reële waarde van het onderliggende actief VE 120 bedraagt, de uitoefenprijs VE 100 en de tijdswaarde van de optie VE 5 bedraagt, bedraagt de boekwaarde van de verbonden verplichting VE 105 (VE 100 + VE 5) en is de boekwaarde van het overgedragen actief VE 100 (in dit geval de uitoefenprijs van de optie).

(e) Indien een collar, in de vorm van een gekochte calloptie of geschreven putoptie, het niet langer opnemen van een overgedragen actief in de weg staat en de entiteit het actief tegen reële waarde waardeert, blijft zij het actief tegen reële waarde waarderen. De verbonden verplichting wordt gewaardeerd op i) de som van de uitoefenprijs van de calloptie en de reële waarde van de putoptie verminderd met de tijdswaarde van de calloptie, indien de calloptie „in the money" of „at the money" is, of ii) de som van de reële waarde van het actief en de reële waarde van de putoptie verminderd met de tijdswaarde van de calloptie, indien de calloptie „out of the money" is. Met de aanpassing van de verbonden verplichting wordt bewerkstelligd dat de nettoboekwaarde van het

▼B

actief en de hieraan verbonden verplichting gelijk is aan de reële waarde van de door de entiteit gehouden en geschreven opties. Stel bijvoorbeeld dat een entiteit een financieel actief overdraagt dat tegen reële waarde wordt gewaardeerd, en tegelijkertijd een calloptie met een uitoefenprijs van VE 120 koopt en een putoptie met een uitoefenprijs van VE 80 schrijft. Er wordt tevens vanuit gegaan dat de reële waarde van het actief op de datum van de overdracht VE 100 bedraagt. De tijdswaarde van de putoptie bedraagt VE 1 en van de calloptie VE 5. De entiteit neemt in dit geval een actief op van VE 100 (de reële waarde van het actief) en een verplichting van VE 96 [(VE 100 + VE 1) - VE 5]. Dit levert een nettoboekwaarde op van VE 4, wat overeenkomt met de reële waarde van de door de entiteit gehouden optie en geschreven optie.

Alle overdrachten

TL49 Voor zover een overdracht van een financieel actief niet voor niet langer opnemen in aanmerking komt, worden de aan de overdracht verbonden contractuele rechten en verplichtingen niet afzonderlijk als derivaten verwerkt, indien de opname van zowel het derivaat als hetzij het overgedragen actief hetzij de uit de overdracht voortvloeiende verplichting ertoe zou leiden dat dezelfde rechten of verplichtingen tweemaal zouden worden opgenomen. Als bijvoorbeeld de overdragende partij een calloptie behoudt, dan kan dit betekenen dat een overdracht van financiële activa administratief niet als een verkoop wordt verwerkt. De calloptie wordt in dat geval niet afzonderlijk opgenomen als een afgeleid actief.

TL50 Voor zover een overdracht van een financieel actief niet voor verwijdering van de balans in aanmerking komt, neemt de verkrijger het overgedragen actief niet op als actief. De verkrijger boekt de geldmiddelen of een andere betaalde vergoeding af en neemt een vordering op de overdragende partij op. Indien de overdragende partij zowel een recht als een verplichting heeft om de beschikkingsmacht over een geheel overgedragen actief opnieuw te verwerven (zoals op grond van een terugkoopovereenkomst), mag de verkrijger de vordering administratief als lening of vordering verwerken.

Voorbeelden

TL51 De volgende voorbeelden laten zien hoe de principes in IAS 39 inzake niet langer opnemen in de balans worden toegepast.

(a) *Terugkoopovereenkomsten en effectenuitlening.* Indien een financieel actief wordt verkocht op grond van een overeenkomst waarbij het actief tegen een vaste prijs wordt teruggekocht, of tegen de verkoopprijs verhoogd met een rendementsopslag van een financier, of indien het actief wordt geleend op grond van de overeenkomst waarbij het aan de overdragende partij wordt teruggeleverd, wordt het niet van de balans verwijderd omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het actief behoudt. Indien de verkrijger het recht verkrijgt om het actief te verkopen of verpanden, herclassificeert de overdragende partij het actief op de balans, bijvoorbeeld als een geleend actief of terugkoopvordering.

▼B

(b) *Terugkoopovereenkomsten en effectenuitlening — activa die nagenoeg gelijk zijn.* Indien een financieel actief wordt verkocht op grond van een overeenkomst waarbij (nagenoeg) hetzelfde actief tegen een vaste prijs wordt teruggekocht, of tegen de verkoopprijs verhoogd met een rendementsopslag van een financier, of indien het actief wordt geleend of uitgeleend op grond van een overeenkomst waarbij (nagenoeg) hetzelfde actief aan de overdragende partij wordt teruggeleverd, wordt het niet van de balans verwijderd omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief behoudt.

(c) *Terugkoopovereenkomsten en effectenuitlening — substitutierecht.* Indien een terugkoopovereenkomst tegen een vaste terugkooprijs of een prijs die gelijk is aan de verkoopprijs verhoogd met een rendementsopslag van een financier, of een vergelijkbare effectenuitleentransactie, de verkrijger het recht verschaft om op de terugkoopdatum vergelijkbare activa met dezelfde reële waarde als het overgedragen actief te vervangen, wordt het op grond van een terugkoopovereenkomst of effectenuitleentransactie verkochte of uitgeleende actief niet van de balans verwijderd, omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het actief behoudt.

(d) *Eerste recht van terugkoop tegen reële waarde.* Indien een entiteit een financieel actief verkoopt en alleen een eerste recht van terugkoop van het overgedragen actief tegen reële waarde behoudt indien de verkrijger het vervolgens verkoopt, neemt de entiteit het actief niet langer op in de balans, omdat zij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief heeft overgedragen.

(e) *„Wash sale"-transactie.* De terugkoop van een financieel actief kort nadat het verkocht is, wordt soms een „wash sale" genoemd. Een dergelijke terugkoop sluit de mogelijkheid van niet langer opnemen niet uit, mits de oorspronkelijke transactie aan de vereisten inzake niet langer opnemen voldeed. Indien een overeenkomst voor de verkoop van een financieel actief echter gelijktijdig wordt aangegaan met een overeenkomst om hetzelfde actief tegen een vaste prijs terug te kopen, of tegen de verkoopprijs vermeerderd met een rendementsopslag van een financier, dan wordt het actief niet van de balans verwijderd.

(f) *Putopies en callopties die diep „in the money" zijn.* Indien een overgedragen financieel actief door de overdragende partij kan worden teruggekocht en de calloptie diep „in the money" is, komt de overdracht niet voor niet langer opnemen in aanmerking omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het actief heeft behouden. Evenzo geldt dat indien het financieel actief door de verkrijger kan worden terugverkocht en de putoptie diep „in the money" is, de overdracht niet voor niet langer opnemen in aanmerking komt omdat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief heeft behouden.

(g) *Putopies en callopties die diep „out of the money" zijn.* Een financieel actief dat wordt overgedragen en waarbij de verkrijger een putoptie houdt die diep „out of the money" is, of waarbij de overdragende partij een calloptie houdt die diep „out of the money" is, wordt niet langer opgenomen in de balans. De reden hiervoor is dat de overdragende partij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief heeft overgedragen.

▼B

(h) *Op eenvoudige wijze verkrijgbare activa waarop een calloptie uitstaat die noch diep „in the money" noch diep „out of the money" is*. Indien een entiteit een calloptie heeft op een actief dat op eenvoudige wijze op de markt verkrijgbaar is en de optie noch diep „in the money" noch diep „out of the money" is, wordt het actief niet langer opgenomen. Dit komt doordat de entiteit i) nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het actief noch heeft behouden noch heeft overgedragen, en ii) geen beschikkingsmacht heeft behouden. Indien het actief echter niet op eenvoudige wijze op de markt verkrijgbaar is, mag het actief niet verder van de balans worden verwijderd dan tot het bedrag van het actief waarop een calloptie uitstaat, omdat de entiteit de beschikkingsmacht over het actief heeft behouden.

(i) *Een niet op eenvoudige wijze verkrijgbaar actief waarop een geschreven putoptie uitstaat die noch diep „in the money" is noch diep „out of the money"*. Indien een entiteit een financieel actief overdraagt dat niet op eenvoudige wijze op de markt is te verwerven, en een putoptie schrijft die niet diep „out of the money" is, worden, door de geschreven putoptie, nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het actief door de entiteit noch gehouden noch overgedragen. De entiteit behoudt de beschikkingsmacht over een actief indien de putoptie een zodanige waarde heeft dat de verkrijger het actief niet verkoopt. In dat geval wordt het actief verder opgenomen overeenkomstig de omvang van de aanhoudende betrokkenheid van de overdragende partij (zie alinea TL44). De entiteit draagt de beschikkingsmacht over het actief over indien de putoptie niet een zodanige waarde heeft dat de verkrijger het actief niet zal verkopen. In dat geval wordt het actief niet langer opgenomen.

(j) *Activa waarop een reële waarde-putoptie of -calloptie uitstaat of die onder een termijnterugkoopovereenkomst vallen*. Een overdracht van een financieel actief waarop alleen een put- of calloptie uitstaat of die onder een termijnterugkoopovereenkomst vallen waarbij een uitoefenprijs of terugkoopprijs geldt die gelijk is aan de re waarde van het financieel actief op het moment van de terugkoop, resulteert in het niet langer opnemen van het actief, omdat via de overdracht nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief zijn overgedragen.

(k) *In geldmiddelen afgewikkelde call- en putopties.* Een entiteit beoordeelt de overdracht van een financieel actief waarop een put- of calloptie uitstaat of dat onder een terugkoopovereenkomst valt die op nettobasis in geldmiddelen zal worden afgewikkeld om te bepalen of zij nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het actief heeft behouden of overgedragen. Indien de entiteit niet nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het actief heeft behouden, bepaalt zij of zij de beschikkingsmacht over het overgedragen actief heeft behouden. Dat de put- of calloptie of de terugkoopovereenkomst op nettobasis in geldmiddelen wordt afgewikkeld, betekent niet automatisch dat de entiteit de beschikkingsmacht heeft overgedragen (zie alinea TL44 en onder (g), (h) en (i) hierboven).

▼B

(l) *„Removal of accounts"-bepaling.* Een „removal of accounts"-bepaling is een onvoorwaardelijke calloptie die een entiteit het recht geeft om onder bepaalde voorwaarden activa die zijn overgedragen, terug te kopen. Mits een dergelijke optie niet resulteert in hetzij het behouden of overdragen door de entiteit van nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van de activa, sluit deze optie de mogelijkheid van niet langer opnemen alleen uit tot het bedrag waarop de terugkoop betrekking heeft (waarbij ervan wordt uitgegaan dat de verkrijger niet alle activa kan verkopen). Indien bijvoorbeeld de boekwaarde en opbrengsten uit de overdracht van leningen VE 100 000 bedragen, en elke individuele lening teruggekocht zou kunnen worden, maar het totale bedrag aan leningen die zouden kunnen worden teruggekocht, niet meer zou kunnen bedragen dan VE 10 000, dan zou VE 90 000 van de leningen in aanmerking komen voor niet langer opnemen in de balans.

(m) *Restantaankoopopties („clean-up calls").* Een entiteit, die een overdragende partij kan zijn, die beheersdiensten verleent met betrekking tot overgedragen activa kan een restantaankoopoptie houden die het recht geeft om overblijvende overgedragen activa te verwerven als het bedrag van de uitstaande activa onder een bepaald niveau zakt, dat wil zeggen het niveau waarbij de kosten van de beheersdiensten met betrekking tot die activa niet opwegen tegen de voordelen van het verlenen van de beheersdiensten. Een dergelijke restantaankoopoptie sluit de mogelijkheid van niet langer opnemen uit tot het bedrag van de activa waarop de calloptie van toepassing is, mits een dergelijke restantaankoopoptie niet resulteert in het behoud of de overdracht door de entiteit van nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van de activa, en de verkrijger de activa niet kan verkopen.

(n) *Achtergestelde behouden belangen en kredietgaranties.* Een entiteit kan voor de verkrijger kredietbescherming voorzien door (een deel van) haar behouden belang in het overgedragen actief achter te stellen. Anderzijds kan een entiteit voor de verkrijger kredietbescherming voorzien door een kredietgarantie te verstrekken die ongelimiteerd kan zijn, of gelimiteerd tot een bepaald bedrag. De entiteit blijft het financieel actief in zijn geheel opnemen, indien de entiteit nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom van het financieel actief behoudt. Indien de entiteit niet nagenoeg alle, maar een deel van de risico's en voordelen van eigendom van het actief behoudt, en de beschikkingsmacht over het actief heeft behouden, is de mogelijkheid van niet langer opnemen in de balans uitgesloten tot het bedrag van het bedrag aan geldmiddelen of andere activa dat de entiteit verschuldigd zou kunnen zijn.

(o) *Total return swaps.* Een entiteit kan een financieel actief aan een verkrijger verkopen en met de verkrijger een „total return swap" aangaan, op grond waarvan de ontvangen rente uit het onderliggende actief aan de entiteit wordt overgemaakt in ruil voor een vaste betaling of variabele rentebetaling, waarbij eventuele stijgingen of dalingen van de reële waarde van het onderliggende actief ten gunste of ten laste van de entiteit komen. In een dergelijk geval is het niet toegestaan het actief niet langer op te nemen.

(p) *Interest rate swaps.* Een entiteit kan een vastrentend financieel actief aan een verkrijger overdragen en met de verkrijger een renteswap aangaan, waardoor de entiteit een vaste rente ontvangt en een variabele rente betaalt op basis van een referentiebedrag dat gelijk is aan de hoofdsom van het overgedragen financieel

▼B

actief. De renteswap sluit niet de mogelijkheid uit dat het overgedragen actief niet langer wordt opgenomen, mits de betalingen op grond van de swap niet afhankelijk zijn van betalingen die worden gedaan uit hoofde van het overgedragen actief.

(q) *Renteswaps op basis van amortisatie van het referentiebedrag.* Een entiteit kan een vastrentend financieel instrument aan een verkrijger overdragen dat in de loop van de tijd wordt afbetaald, en een renteswap op basis van amortisatie met de verkrijger aangaan, op grond waarvan de entiteit een vaste rente ontvangt en een variabele rente betaalt op basis van een referentiebedrag. Indien de amortisatie van het referentiebedrag van de swap zodanig plaatsvindt dat het referentiebedrag op elk moment gelijk is aan het uitstaande bedrag van de hoofdsom van het overgedragen financieel actief, zou de swap er over het algemeen toe leiden dat de entiteit een aanzienlijk risico van vervroegde aflossing behoudt. In dat geval blijft de entiteit hetzij het gehele actief opnemen, hetzij het overdragen actief opnemen overeenkomstig de omvang van de aanhoudende betrokkenheid. Daar staat tegenover dat, indien de amortisatie van het referentiebedrag van de swap niet aan het uitstaande hoofdsombedrag van het overgedragen actief is gekoppeld, een dergelijke swap niet zou leiden tot een situatie waarin de entiteit het risico van vervroegde aflossing van het actief behoudt. Vandaar dat niet langer opnemen van het actief hierdoor niet wordt uitgesloten, mits de betalingen op grond van de swap niet afhankelijk zijn van de rentebetalingen inzake het overgedragen actief en het afsluiten van de swap niet resulteert in een situatie waarin de entiteit andere belangrijke risico's en voordelen van eigendom van het overgedragen actief behoudt.

►**M33** TL52 Deze alinea illustreert de toepassing van de methode bij aanhoudende betrokkenheid als de aanhoudende betrokkenheid van een entiteit een deel van een financieel actief betreft.

Stel dat een entiteit een portefeuille van vervroegd aflosbare leningen heeft ◄ waarvan de couponrente en de effectieve rente 10 procent bedragen en waarvan de hoofdsom en de geamortiseerde kostprijs gelijk zijn aan VE 10 000. De entiteit sluit een transactie waarbij de verkrijger, in ruil voor een betaling van VE 9 115, het recht verwerft op VE 9 000 aan geïnde hoofdsomaflossingen, verhoogd met rente daarover van 9,5 procent. De entiteit behoudt het recht op VE 1 000 van de hoofdsomaflossingen verhoogd met rente daarover van 10 procent, plus de extra marge van 0,5 procent over de resterende hoofdsom van VE 9 000. De geïnde vervroegde aflossingen worden over de entiteit en de verkrijger verdeeld op basis van de verhouding 1:9, maar oninbare bedragen worden op het belang van de entiteit van VE 1 000 in mindering gebracht, totdat dat belang nihil bedraagt. ►**M33** De reële waarde van de leningen op de datum van de transactie bedraagt VE 10.100, en de reële waarde van het batig rentesaldo van 0,5 procent bedraagt VE 40. ◄

De entiteit bepaalt dat zij een aantal belangrijke risico's en voordelen van eigendom van het actief (bijvoorbeeld een aanzienlijk risico van vervroegde aflossing) heeft overgedragen, maar tevens een aantal belangrijke risico's en voordelen van eigendom van het actief heeft behouden (vanwege haar achtergestelde behouden belang) en de beschikkingsmacht heeft behouden. Daarom past de entiteit de benadering bij aanhoudende betrokkenheid toe.

▼B

De entiteit beschouwt bij de toepassing van deze standaard de transactie als a) het behouden van een volledig evenredig behouden belang van VE 1 000, plus b) de achterstelling van dat behouden belang om voor de verkrijger een kredietbescherming te voorzien.

De entiteit berekent dat VE 9 090 (90 procent × VE 10 100) van de ontvangen vergoeding van VE 9 115 de vergoeding is voor een volledig evenredig aandeel van 90 procent. Het restant van de ontvangen vergoeding (VE 25) is de ontvangen vergoeding voor het achterstellen van het behouden belang om voor de verkrijger een kredietbescherming te voorzien. Daarnaast is de extra marge van 0,5 procent een vergoeding die wordt ontvangen voor de kredietbescherming. De totale vergoeding die voor de kredietbescherming wordt ontvangen, bedraagt VE 65 (VE 25 + VE 40).

▼M33

De entiteit berekent de winst of het verlies op de verkoop van het 90 %-belang in de kasstromen. In de veronderstelling dat er voor het overgedragen 90 %-deel en het behouden 10 %-deel geen afzonderlijke reële waarden beschikbaar zijn op de datum van de overdracht, moet de entiteit de boekwaarde van het actief in overeenstemming met alinea 28 als volgt toerekenen:

	Reële waarde	*Percentage*	*Toegerekende boekwaarde*
Overgedragen deel	9,090	90 %	9,000
Behouden deel	1,010	10 %	1,000
Totaal	10,100		10,000

▼B

De entiteit berekent de winst of het verlies op de verkoop van het 90 %-belang in de kasstromen door de toegerekende boekwaarde van het overgedragen deel in mindering te brengen op de ontvangen vergoeding, dat wil zeggen VE 90 (VE 9 090 - VE 9 000). De boekwaarde van het deel dat door de entiteit wordt behouden, bedraagt VE 1 000.

Bovendien houdt de entiteit rekening met de aanhoudende betrokkenheid als gevolg van de achterstelling van haar behouden belang in geval van kredietverliezen. De entiteit neemt derhalve een actief op van VE 1 000 (het maximale kasstroombedrag dat zij als gevolg van de achterstelling niet zou ontvangen), en een verbonden verplichting van VE 1 065 (het maximale kasstroombedrag dat zij als gevolg van de achterstelling niet zou ontvangen, dat wil zeggen VE 1 000 verhoogd met de reële waarde van de achterstelling van VE 65).

De entiteit gebruikt alle bovenstaande informatie om de transactie als volgt administratief te verwerken:

	Debet	*Credit*
Oorspronkelijk actief	—	9 000
Actief in verband met achterstelling of het overblijvende belang	1 000	—

▼B

	Debet	*Credit*
Actief in verband met de ontvangen vergoeding in de vorm van extra rentemarge	40	—
Winst of verlies (op de overdracht)	—	90
Verplichting	—	1 065
Ontvangen geldmiddelen	9 115	—
Totaal	**10 155**	**10 155**

De boekwaarde van het actief onmiddellijk na de transactie bedraagt VE 2 040, opgebouwd uit de toegerekende kostprijs van het behouden deel van VE 1 000, en de aanvullende aanhoudende betrokkenheid van de entiteit als gevolg van de achterstelling van haar behouden belang in geval van kredietverliezen van VE 1 040 (hetgeen inclusief de extra rentemarge van VE 40 is).

De entiteit neemt in de perioden daarna de voor de kredietbescherming ontvangen vergoeding (VE 65) op basis van tijdsevenredigheid op, neemt rente op over het opgenomen actief met behulp van de effectieverentemethode en verwerkt eventuele waardeverminderingen die samenhangen met de oninbaarheid van de onderliggende leningen. Als voorbeeld van dit laatste wordt aangenomen dat in het volgende jaar VE 300 van de onderliggende leningen oninbaar is. De entiteit verlaagt het opgenomen actief met VE 600 (waarvan VE 300 betrekking heeft op het behouden belang en VE 300 op de aanvullende aanhoudende betrokkenheid als gevolg van de achterstelling van haar behouden belang bij kredietverliezen), en verlaagt de opgenomen verplichting met VE 300. Het nettoresultaat komt uit op een waardeverminderingslast in verband met kredietverliezen van VE 300.

Aankoop of verkoop van een financieel actief volgens standaardmarktconventies (alinea 38)

TL53 Een aankoop of verkoop van financiële activa volgens standaardmarktconventies wordt administratief verwerkt op basis van hetzij de transactiedatum of de afwikkelingsdatum, zoals beschreven in alinea's TL55 en TL56. De gehanteerde methode wordt consistent toegepast voor alle aankopen en verkopen van financiële activa die tot dezelfde in alinea 9 gedefinieerde categorie van financiële activa behoren. In dit verband vormen activa die voor handelsdoeleinden worden aangehouden een afzonderlijke categorie ten opzichte van activa die zijn aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

TL54 Een contract dat nettoafwikkeling van de waardeverandering van het contract voorschrijft of toestaat, is geen contract volgens standaardmarktconventies. In plaats daarvan wordt een dergelijk contract in de periode tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum administratief als een derivaat verwerkt.

▼B

TL55 De transactiedatum is de datum waarop een entiteit zich ertoe verbindt het actief te kopen of te verkopen. Administratieve verwerking op basis van de transactiedatum verwijst naar a) het opnemen van een te ontvangen actief en de verplichting ervoor te betalen op de transactiedatum, en b) het niet langer opnemen van een actief dat verkocht is en het opnemen van een vordering op de koper in verband met betaling op de transactiedatum. In het algemeen begint de rente over het actief en de overeenkomstige verplichting pas te lopen op de afwikkelingsdatum, als de andere partij rechthebbende op het actief wordt.

TL56 De afwikkelingsdatum is de datum waarop een actief aan of door een entiteit wordt geleverd. De administratieve verwerking op basis van de afwikkelingsdatum houdt in dat a) een actief wordt opgenomen op de dag dat het door de entiteit wordt ontvangen, en b) een actief niet langer wordt opgenomen vanaf de datum dat het door de entiteit wordt geleverd; op deze datum wordt tevens een eventuele winst of een eventueel verlies bij vervreemding opgenomen. Als administratieve verwerking op basis van de afwikkelingsdatum wordt toegepast, verwerkt een entiteit een eventuele verandering in de reële waarde van het te ontvangen actief in de periode tussen de transactiedatum en de afwikkelingsdatum administratief op dezelfde wijze als het verworven actief. De waardeverandering wordt met andere woorden niet verwerkt bij activa die tegen kostprijs of geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd. Bij activa die zijn aangemerkt als financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, wordt de waardeverandering in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Bij activa die voor verkoop worden aangehouden, worden waardeveranderingen ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen.

Niet langer opnemen van een financiële verplichting (alinea's 39 tot en met 42)

TL57 Een financiële verplichting (of een deel daarvan) gaat teniet wanneer de debiteur hetzij:

(a) de verplichting (of een deel daarvan) voldoet door betaling aan de crediteur, gewoonlijk in geldmiddelen, andere financiële activa, goederen of diensten; dan wel

(b) juridisch wordt ontheven van de primaire verantwoordelijkheid voor de verplichting (of een deel daarvan), hetzij van rechtswege of door de crediteur. (Indien de debiteur een garantie heeft afgegeven, kan nog steeds aan deze voorwaarde worden voldaan.)

TL58 Indien een emittent van een schuldbewijs dat schuldbewijs terugkoopt, gaat de schuld teniet, zelfs indien de emittent marktmaker is in dat schuldbewijs of voornemens is het op korte termijn wederom te verkopen.

TL59 Betaling aan een derde, met inbegrip van betaling aan een trust (soms „in-substance defeasance" genoemd), ontheft de debiteur op zich niet van zijn primaire verplichting jegens de crediteur, indien hierbij geen sprake is van een ontheffing van rechtswege.

TL60 Indien een debiteur een derde betaalt om een verplichting aan te gaan en de crediteur op de hoogte stelt dat de derde zijn schuldverplichting is aangegaan, verwijdert de debiteur de schuldverplichting niet van de balans, tenzij aan de voorwaarde in alinea TL57(b) wordt voldaan. Indien de debiteur een derde betaalt om een verplichting aan te gaan en de crediteur van zijn verplichting wordt gekweten, heeft de debiteur de schuld tenietgedaan. Indien de debiteur akkoord gaat het met het verrichten van schuldbetalingen aan de derde, of direct aan de oorspronkelijke crediteur, neemt de debiteur een nieuwe schuldverplichting jegens de derde op.

▼B

TL61 Hoewel kwijting, ongeacht of die langs gerechtelijke weg tot stand komt of door de crediteur wordt verleend, tot gevolg heeft dat een verplichting niet langer in de balans wordt opgenomen, mag de entiteit een nieuwe verplichting in de balans opnemen indien met betrekking tot de overgedragen financiële activa niet wordt voldaan aan de in alinea's 15 tot en met 37 beschreven criteria voor het niet langer opnemen. Indien niet aan deze criteria wordt voldaan, worden de overgedragen activa niet van de balans verwijderd, en neemt de entiteit met betrekking tot de overgedragen activa een nieuwe verplichting op.

TL62 Binnen het bestek van alinea 40 wijken de voorwaarden aanzienlijk af indien de contante waarde van de kasstromen onder de nieuwe voorwaarden, met inbegrip van het saldo van betaalde en ontvangen provisies gedisconteerd tegen de effectieve rente, ten minste 10 % verschilt van de contante waarde van de resterende kasstromen van de oorspronkelijke financiële verplichting. Indien een ruil van schuldbewijzen of wijziging van voorwaarden administratief als schulddelging wordt verwerkt, worden gemaakte kosten of provisies opgenomen als deel van de winst of het verlies op de gedelgde schuld. Als de ruil of wijziging administratief niet als een schulddelging wordt verwerkt, vormen de gemaakte kosten of betaalde honoraria een aanpassing van de boekwaarde van de verplichting en worden ze geamortiseerd over de resterende looptijd van de gewijzigde verplichting.

TL63 In sommige gevallen verleent een crediteur een debiteur kwijting van zijn bestaande verplichting tot betaling, maar neemt de debiteur een garantieverplichting tot betaling op zich indien de partij die de primaire aansprakelijkheid op zich neemt, in gebreke blijft. In dat geval:

(a) neemt de debiteur een nieuwe financiële verplichting op gebaseerd op de reële waarde van zijn verplichting uit hoofde van de garantie; en

(b) neemt de debiteur een winst of verlies op gebaseerd op het verschil tussen i) de eventueel betaalde opbrengst en ii) de boekwaarde van de oorspronkelijke financiële verplichting verminderd met de reële waarde van de nieuwe financiële verplichting.

WAARDERING (Alinea's 43 tot en met 70)

Eerste waardering van financiële activa en financiële verplichtingen (alinea 43)

▼M33

TL64 De reële waarde van een financieel instrument bij eerste opname is normaliter de transactieprijs (dat wil zeggen de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding, zie ook alinea IFRS 13 en alinea TL76). Als echter een deel van de betaalde of ontvangen vergoeding voor iets anders is dan het financiële instrument, moet een entiteit de reële waarde van het financiële instrument bepalen. De reële waarde van een niet-rentedragende langlopende lening of vordering kan bijvoorbeeld worden bepaald als de contante waarde van alle toekomstige kasontvangsten, gedisconteerd tegen de geldende marktrentevoet(en) voor een soortgelijk instrument (soortgelijk wat betreft valuta, looptijd, type rentevoet en andere factoren) met een vergelijkbare kredietrating. Een eventueel aanvullend geleend bedrag is een last of een batenvermindering, tenzij het voor opname als een ander type actief in aanmerking komt.

▼B

TL65 Indien een entiteit een lening creëert met een niet-marktrente (bijvoorbeeld 5 procent terwijl de marktrente voor vergelijkbare leningen 8 procent bedraagt), en een vooruitbetaalde vergoeding ontvangt, neemt de entiteit de lening op reële waarde op, dat wil zeggen na aftrek van de ontvangen vergoeding. De entiteit brengt het disagio ten laste van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ met behulp van de effectieverentemethode.

▼B

Waardering van financiële activa na de eerste opname (alinea's 45 en 46)

TL66 Indien een financieel instrument dat voorheen als een financieel actief werd opgenomen tegen reële waarde wordt gewaardeerd en de reële waarde tot onder nul daalt, is het overeenkomstig alinea 47 een financiële verplichting.

TL67 Het volgende voorbeeld illustreert de administratieve verwerking van transactiekosten bij de eerste opname in de balans en de waardering daarna van een financieel actief dat voor verkoop beschikbaar is. Een actief wordt verworven voor VE 100 verhoogd met een aankoopprovisie van VE 2. Bij eerste opname wordt het actief opgenomen tegen een waarde van VE 102. ►M5 Het einde van de verslagperiode ◄ is één dag later; op die dag is de genoteerde marktprijs van het actief VE 100. Indien het actief zou worden verkocht, zou een provisie van VE 3 worden betaald. Op dat moment wordt het actief gewaardeerd op VE 100 (zonder rekening te houden met de mogelijke provisie bij verkoop) en wordt een verlies van VE 2 ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen. Indien het voor verkoop beschikbare financieel actief een actief is met vaste of bepaalbare betalingen, worden de transactiekosten geamortiseerd met behulp van de effectieverentemethode. Indien het voor verkoop beschikbare financieel actief geen vaste of bepaalbare betalingen kent, worden de transactiekosten in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen zodra het actief niet langer wordt opgenomen of een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

TL68 Instrumenten die als leningen en vorderingen worden geclassificeerd, worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zonder rekening te houden met het voornemen van de entiteit om deze tot einde looptijd aan te houden.

▼M33

_____

▼B

Geen actieve markt: waarderingstechniek

▼M33

_____

TL76 De beste indicatie van de reële waarde van een financieel instrument bij eerste opname is normaliter de transactieprijs (dat wil zeggen de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding, zie ook IFRS 13). Als een entiteit bepaalt dat de reële waarde bij eerste opname verschilt van de transactieprijs zoals vermeld in alinea 43A, moet de entiteit dat instrument op die datum administratief als volgt verwerken:

(a) tegen de op grond van alinea 43 vereiste waardering als die reële waarde blijkt uit een op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek actief of een identieke verplichting (dat wil zeggen een input van niveau 1) of op basis van een waarderingstechniek die alleen gegevens van waarneembare markten gebruikt. Een entiteit moet het verschil tussen de reële waarde bij eerste opname en de transactieprijs opnemen als een winst of verlies.

(b) in alle andere gevallen, tegen de op grond van alinea 43 vereiste waardering, aangepast om het verschil tussen de reële waarde bij eerste opname en de transactieprijs uit te stellen. Na de eerste opname moet de entiteit dat uitgestelde verschil alleen als een winst of verlies opnemen voor zover dat verschil voortkomt uit een verandering in een factor (waaronder tijd) waarmee marktdeelnemers bij het waarderen van het actief of de verplichting rekening zouden houden.

▼M33

TL76A De waardering van het financiële actief of de financiële verplichting na eerste opname en de latere opname van winsten en verliezen moet in overeenstemming zijn met de vereisten van deze standaard.

———————

▼B

Geen actieve markt: eigenvermogensinstrumenten

▼M33

TL80 De reële waarde van beleggingen in eigenvermogensinstrumenten die geen op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek instrument hebben (dat wil zeggen een input van niveau 1) en derivaten die zijn gekoppeld aan, en moeten worden afgewikkeld door levering van, een dergelijk eigenvermogensinstrument (zie de alinea's 46(c) en 47) kan betrouwbaar worden bepaald als (a) de variabiliteit in de bandbreedte van redelijke waarderingen van dat instrument tegen reële waarde niet aanzienlijk is of als (b) de waarschijnlijkheid van de verschillende schattingen binnen de bandbreedte redelijk goed kan worden ingeschat en kan worden gebruikt voor het bepalen van de reële waarde.

TL81 Er zijn veel situaties waarin de variabiliteit in de bandbreedte van redelijke waarderingen tegen reële waarde van beleggingen in eigenvermogensinstrumenten die geen op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek instrument hebben (dat wil zeggen een input van niveau 1) en derivaten die zijn gekoppeld aan, en moeten worden afgewikkeld door levering van, een dergelijk eigenvermogensinstrument (zie de alinea's 46(c) en 47), waarschijnlijk niet aanzienlijk is. Het is normaal gesproken mogelijk om de reële waarde van een financieel actief dat een entiteit van een derde heeft verworven, te bepalen. Als de bandbreedte van redelijke waarderingen tegen reële waarde echter aanzienlijk is en de waarschijnlijkheid van de verschillende schattingen niet redelijk goed kan worden ingeschat, mag een entiteit het instrument niet tegen reële waarde opnemen.

———————

▼B

Winsten en verliezen (alinea's 55 tot en met 57)

TL83 Een entiteit past IAS 21 toe op financiële activa en financiële verplichtingen die overeenkomstig IAS 21 monetaire posten zijn en in een vreemde valuta luiden. Volgens IAS 21 worden winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen op monetaire activa en monetaire verplichtingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen. Een uitzondering hierop betreft een monetaire post die als afdekkingsinstrument is aangemerkt bij hetzij een kasstroomafdekking (zie alinea's 95 tot en met 101) of een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse dochteronderneming (zie alinea 102). Met het oog op het opnemen van winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen krachtens IAS 21 wordt een monetair, voor verkoop beschikbaar financieel actief behandeld alsof het in de vreemde valuta tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewaardeerd. Met betrekking tot een dergelijk financieel actief geldt dat wisselkoersverschillen die voortvloeien uit veranderingen van de geamortiseerde kostprijs in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen en dat andere veranderingen van de boekwaarde overeenkomstig alinea 55(b) worden opgenomen. Voor verkoop beschikbare financiële activa die op grond van IAS 21 geen monetaire posten zijn (bijvoorbeeld eigenvermogensinstrumenten) omvat de winst of het verlies dat volgens alinea 55(b) rechtstreeks ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgenomen een eventueel optredende vreemdevalutacomponent. Bij een afdekkingsrelatie tussen een niet-afgeleid monetair actief en een niet-afgeleide monetaire verplichting worden veranderingen in de vreemdevalutacomponent van die financiële instrumenten in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen.

▼B

Bijzondere waardevermindering en oninbaarheid van financiële activa (alinea's 58 tot en met 70)

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (alinea's 63 tot en met 65)

TL84 De bijzondere waardevermindering van een financieel actief gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs wordt bepaald met behulp van de oorspronkelijke effectieve rente van het financiële instrument, omdat contantewaardeberekening tegen de actuele marktrente in feite betekent dat financiële activa die anders tegen geamortiseerde kostprijs zouden worden gewaardeerd, tegen reële waarde worden gewaardeerd. Indien de voorwaarden van een lening, vordering of tot einde looptijd aangehouden belegging na heronderhandeling of anderszins worden aangepast in verband met financiële problemen van de leningnemer of emittent, wordt de bijzondere waardevermindering bepaald met behulp van de oorspronkelijke effectieve rente vóór de aanpassing van de voorwaarden. Kasstromen die betrekking hebben op kortlopende vorderingen worden niet gedisconteerd indien het effect van discontering niet van materiële betekenis is. Indien een lening, vordering of tot einde looptijd aangehouden belegging een variabele rente kent, is de disconteringsvoet voor het bepalen van het bijzondere waardeverminderingsverlies volgens alinea 63 de actuele effectieve rente bepaald op basis van het contract. Een crediteur mag uit praktisch oogpunt bij een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief de bijzondere waardevermindering van een financieel actief bepalen op basis van de reële waarde van een instrument aan de hand van een waarneembare marktprijs. In de berekening van de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen van een financieel actief tegen onderpand wordt rekening gehouden met de kasstromen die uit executie kunnen voortvloeien, verminderd met de kosten van het verwerven en verkopen van het onderpand, ongeacht of executie waarschijnlijk is.

TL85 Het proces voor het schatten van bijzondere waardeverminderingen omvat de beoordeling van alle kredietposities, niet alleen die van geringe kredietkwaliteit. Indien een entiteit bijvoorbeeld een intern systeem van kredietbeoordeling hanteert, beoordeelt zij alle kredietposities, niet alleen die waarbij sprake is van een ernstige verslechtering van de kredietkwaliteit.

TL86 Het proces van het schatten van het bijzondere waardeverminderingsverlies kan resulteren in één bedrag of in een reeks van mogelijke bedragen. In laatstgenoemd geval neemt de entiteit een bijzonder waardeverminderingsverlies op ter grootte van de beste schatting binnen de reeks ([1]), waarbij rekening wordt gehouden met alle relevante informatie die beschikbaar is voor de publicatie van de jaarrekening over omstandigheden op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄.

TL87 Voor de collectieve beoordeling of een bijzondere waardevermindering is opgetreden, worden financiële activa gegroepeerd op basis van kredietrisicokenmerken die een indicatie vormen van de mate waarin de schuldenaar in staat is alle verschuldigde bedragen te betalen in overeenstemming met de contractuele bepalingen (bijvoorbeeld op basis van een kredietrisico- of kredietwaardigheidbeoordeling waarbij rekening wordt gehouden met type actief, sector, geografische locatie, onderpandtype, ouderdom en andere relevante factoren). De gekozen kenmerken zijn relevant voor de schatting van de toekomstige kasstromen voor groepen van dergelijke activa omdat zij indicatief zijn voor de mate waarin de schuldenaar in staat is alle verschuldigde bedragen overeenkomstig de contractuele bepalingen van de te beoordelen activa, te betalen. Op groepsniveau verschillen de kans op verlies en andere verliesstatistieken echter tussen a) activa die individueel op bijzondere waardevermindering zijn beoordeeld en niet aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zijn geweest en b) activa die niet individueel zijn beoordeeld ten aanzien van bijzondere waardeverminderingen, met het gevolg dat het mogelijk is dat er een ander bijzonder waardeverminderingsverlies moet worden verwerkt. Indien een entiteit geen groep activa met vergelijkbare risicokenmerken heeft, voert zij geen aanvullende beoordeling uit.

([1]) Alinea 39 van IAS 37 bevat leidraden over hoe de beste schatting in een reeks van mogelijke uitkomsten moet worden bepaald.

▼B

TL88 Bijzondere waardeverminderingsverliezen die op het niveau van een groep activa worden verwerkt, zijn een voorlopige stap in afwachting van bijzondere waardeverminderingsverliezen op individuele activa in de groep financiële activa die collectief op bijzondere waardevermindering worden beoordeeld. Zodra informatie beschikbaar is waaruit specifiek verliezen naar voren komen op individueel in waarde verminderde activa in een groep worden deze activa uit de groep verwijderd.

TL89 Toekomstige kasstromen in een groep financiële activa die collectief op bijzondere waardevermindering worden beoordeeld, worden geschat op basis van historische verliesgegevens voor activa met kredietrisicokenmerken die vergelijkbaar zijn met activa in de groep. Entiteiten die geen of onvoldoende eigen verlieshistorie hebben, maken gebruik van gegevens van vergelijkbare entiteiten voor vergelijkbare groepen van financiële activa. Historische verliesgegevens worden aangepast op basis van actuele waarneembare gegevens om rekening te houden met actuele omstandigheden die geen rol speelden in de periode waarop de verliesgegevens betrekking hebben, en om de effecten te elimineren van omstandigheden in de historische periode die momenteel niet bestaan. Schattingen van veranderingen in toekomstige kasstromen zijn een afspiegeling van, en wat betreft de richting consistent met, veranderingen in daarmee verband houdende, waarneembare periodegegevens (zoals veranderingen in de werkloosheid, onroerendgoedprijzen, commodityprijzen, betalingsstatus en andere factoren die indicatief zijn voor de (omvang van de) in de groep opgetreden verliezen. De methodologie en veronderstellingen die bij het schatten van toekomstige kasstromen zijn gebruikt, worden regelmatig beoordeeld ter vermindering van verschillen tussen verliesschattingen en daadwerkelijk opgetreden verliezen.

TL90 Een voorbeeld van de toepassing van alinea TL89 is dat een entiteit op basis van historische gegevens zou kunnen bepalen dat een van de belangrijkste oorzaken van het in gebreke blijven bij creditcardleningen het overlijden van de leningnemer is. De entiteit kan waarnemen dat het sterftecijfer van jaar tot jaar niet is gewijzigd. Niettemin kunnen sommige leningnemers in de groep van creditcardleningen van de entiteit in dat jaar zijn overleden, wat zou betekenen dat die leningen aan een bijzonder waardeverminderingsverlies onderhevig zijn geweest, zelfs indien de entiteit aan het eind van het jaar nog niet weet welke leningnemers zijn overleden. Het zou terecht zijn om een bijzonder waardeverminderingsverlies op te nemen voor deze „geleden maar nog niet gerapporteerde” verliezen. Het zou echter niet juist zijn om een bijzonder waardeverminderingsverlies op te nemen in verband met in een toekomstige periode verwachte sterftegevallen, omdat de noodzakelijke verliesgebeurtenis (het overlijden van de leningnemer) zich nog niet heeft voorgedaan.

TL91 Indien bij het schatten van toekomstige kasstromen wordt gebruikgemaakt van historische verliescijfers, is het belangrijk dat informatie over historische verliescijfers wordt toegepast op groepen die consistent zijn gedefinieerd met de groepen waarop de historische verliesgegevens betrekking hebben. De gehanteerde methode moet derhalve voor iedere groep een vergelijking mogelijk maken met historische verliesgegevens over groepen activa met vergelijkbare kredietrisicokenmerken en relevante waarneembare gegevens waarin de actuele omstandigheden tot uitdrukking komen.

TL92 Een op formules gebaseerde aanpak en statistische methoden mogen worden gebruikt om bijzondere waardeverminderingsverliezen te bepalen in een groep van financiële activa (bijvoorbeeld leningen met een relatief klein saldo), zolang zij in overeenstemming zijn met de vereisten in alinea's 63 tot en met 65 en TL87 tot en met TL91. Bij ieder gehanteerd model wordt rekening gehouden met de tijdswaarde van geld, de kasstromen gedurende de gehele resterende looptijd van een actief (niet alleen het eerstvolgende jaar), en de ouderdom van de leningen in de portefeuille; het model mag geen aanleiding geven tot een bijzonder waardeverminderingsverlies bij eerste opname van een financieel actief.

▼B

Rentebaten na opname van bijzondere waardeverminderingen

TL93 Zodra een financieel actief of een groep van vergelijkbare financiële activa in verband met een bijzonder waardeverminderingsverlies is afgeboekt, worden de rentebaten daarna opgenomen op basis van de rentevoet die is gebruikt bij de contantewaardeberekening voor het bepalen van het bijzondere waardeverminderingsverlies.

AFDEKKING (Alinea's 71 tot en met 102)

Afdekkingsinstrumenten (alinea's 72 tot en met 77)

Instrumenten die in aanmerking komen (alinea 72 en 73)

TL94 Het mogelijke verlies op een door een entiteit geschreven optie kan aanzienlijk groter zijn dan de mogelijke waardestijging van een daarmee samenhangende afgedekte positie. Een geschreven optie is met andere woorden niet effectief om het winst- of verliesrisico van een afgedekte balanspositie te reduceren. Een geschreven optie komt derhalve niet als een afdekkingsinstrument in aanmerking, tenzij de optie wordt aangemerkt als afdekking van een gekochte optie, met inbegrip van een optie die in een ander financieel instrument is besloten (bijvoorbeeld een geschreven optie die als afdekking van opeisbare schulden wordt gebruikt). Daarentegen is de potentiële winst bij een gekochte optie gelijk aan of hoger dan het verlies; met een gekochte optie kan dus eventueel de winst of het verlies voortvloeiend uit veranderingen in de reële waarde of kasstromen worden gereduceerd. Een gekochte optie kan dan ook in aanmerking komen als afdekkingsinstrument.

TL95 Een tot einde looptijd aangehouden belegging die tegen geamortiseerde kostprijs wordt gewaardeerd kan als een afdekkingsinstrument worden aangemerkt bij afdekking van een valutarisico.

▼M33

TL96 Een belegging in een eigenvermogensinstrument dat geen op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek instrument heeft (dat wil zeggen een input van niveau 1) wordt niet tegen reële waarde geboekt omdat de reële waarde ervan niet anderszins betrouwbaar kan worden bepaald of omdat een derivaat dat is gekoppeld aan, en moet worden afgewikkeld door levering van, een dergelijk eigenvermogensinstrument (zie de alinea's 46(c) en 47) niet als een afdekkingsinstrument kan worden aangemerkt.

▼B

TL97 Eigenvermogensinstrumenten van een entiteit zijn geen financiële activa of financiële verplichtingen van de entiteit en kunnen derhalve niet als afdekkingsinstrument worden aangemerkt.

Afgedekte posities (alinea's 78 tot en met 84)

In aanmerking komende posities (alinea's 78 tot en met 80)

TL98 Een vaststaande toezegging voor de overname van een bedrijf in een bedrijfscombinatie kan geen afgedekte positie zijn, behalve wat het valutarisico betreft, omdat de andere af te dekken risico's niet specifiek kunnen worden vastgesteld en gemeten. Deze andere risico's zijn algemene bedrijfsrisico's.

▼B

TL99 Een investering verwerkt volgens de „equity”-methode kan geen afgedekte positie zijn bij een reëlewaardeafdekking, omdat bij de „equity”-methode het aandeel van de belegger in de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgenomen, en niet de veranderingen in de reële waarde van de investering. Om dezelfde reden kan een investering in een geconsolideerde dochteronderneming geen afgedekte positie zijn bij een reëlewaardeafdekking omdat bij consolidatie het aandeel van de moedermaatschappij in de winst of het verlies van de dochteronderneming in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgenomen, en niet de veranderingen in de reële waarde van de investering. Bij een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit ligt de situatie anders omdat deze een afdekking betreft van valutarisico, niet een reëlewaardeafdekking van de waardeverandering van de investering.

TL99A Alinea 80 bepaalt dat het valutarisico van een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige intragroepstransactie in de geconsolideerde jaarrekening als afgedekte positie in aanmerking kan komen, mits de transactie in een valuta luidt die verschilt van de functionele valuta van de entiteit die de transactie sluit, en het valutarisico de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies beïnvloedt. In dit verband kan een entiteit een moedermaatschappij, een dochteronderneming, een geassocieerde deelneming, een joint venture of een filiaal zijn. Indien het valutarisico van een verwachte toekomstige intragroepstransactie de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies niet beïnvloedt, kan de intragroepstransactie niet als afgedekte positie in aanmerking komen. Dit is gewoonlijk het geval voor royaltybetalingen, rentebetalingen en managementvergoedingen tussen leden van dezelfde groep, tenzij deze betalingen en vergoedingen met een externe transactie verband houden. Wanneer het valutarisico van een verwachte toekomstige intragroepstransactie de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies echter wel beïnvloedt, kan de intragroepstransactie als afgedekte positie in aanmerking komen. Een voorbeeld hiervan is een verwachte toekomstige inkoop of verkoop van voorraden tussen leden van dezelfde groep indien de voorraden worden doorverkocht aan een partij buiten de groep. Ook een verwachte intragroepsverkoop van fabrieksinstallaties door de groepsentiteit die deze heeft vervaardigd aan een groepsentiteit die de fabrieksinstallaties bij haar bedrijfsactiviteiten zal gebruiken, kan de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies beïnvloeden. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren omdat de fabrieksinstallaties door de aankopende entiteit zullen worden afgeschreven en het bedrag dat aanvankelijk voor de fabrieksinstallaties is opgenomen, kan veranderen indien de verwachte toekomstige intragroepstransactie luidt in een valuta die verschilt van de functionele valuta van de aankopende entiteit.

▼M5

TL99B Komt een afdekking van een verwachte toekomstige intragroepstransactie in aanmerking voor de toepassing van hedge accounting, dan moet de eventuele winst die of het eventuele verlies dat overeenkomstig alinea 95(a) in niet-gerealiseerde resultaten is opgenomen, van het eigen vermogen naar de winst of het verlies worden overgeboekt als een herclassificatieaanpassing in dezelfde periode of perioden waarin het wisselkoersrisico van de afgedekte transactie de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies beïnvloedt.

▼M15

TL99BA Een entiteit kan alle veranderingen in de kasstromen of reële waarde van een gehedged item in een hedging relatie aanmerken. Een entiteit kan echter ook alleen veranderingen in de kasstromen of reële waarde van een gehedged item boven of onder een gespecificeerde prijs of andere variabele (een eenzijdig risico) aanmerken. De intrinsieke waarde van een hedging instrument in de vorm van een gekochte optie (uitgaande van de veronderstelling dat de belangrijkste voorwaarden ervan overeenstemmen met die van het aangewezen risico), maar niet zijn tijdswaarde, weerspiegelt een eenzijdig risico in een gehedged item. Een entiteit kan bijvoorbeeld de variabiliteit van toekomstige kasstroomresultaten die voortvloeien uit een prijsverhoging

▼M15

van een verwachte toekomstige commodityaankoop aanmerken. In dat geval worden alleen kasstroomverliezen die voortvloeien uit een verhoging van de prijs boven het gespecificeerde niveau aangemerkt. Het gehedgede risico omvat niet de tijdswaarde van een gekochte optie, omdat de tijdswaarde geen component is van de verwachte toekomstige transactie die de winst of het verlies beïnvloedt (alinea 86 b)).

▼B

Aanwijzing van financiële posities als afgedekte positie (alinea's 81 en 81A)

TL99C […]De entiteit kan alle kasstromen van het gehele financieel actief of de gehele financiële verplichting aanwijzen als afgedekte positie, en deze uitsluitend tegen één bepaald risico afdekken (bijvoorbeeld uitsluitend in verband met veranderingen die zijn toe te schrijven aan wijzigingen in de LIBOR). Een entiteit kan bijvoorbeeld in het geval van een financiële verplichting waarvan de effectieve rente 100 basispunten onder de LIBOR ligt, de gehele verplichting (dat wil zeggen hoofdsom plus rente tegen de LIBOR minus 100 basispunten) aanwijzen als afgedekte positie en de verandering in de reële waarde of kasstromen van die gehele verplichting afdekken, die is toe te schrijven aan wijzigingen in de LIBOR. De entiteit kan om de effectiviteit van de afdekking te verbeteren ook kiezen voor een andere afdekkingsverhouding dan één op één, zoals beschreven in alinea TL100.

TL99D Bovendien geldt dat, indien een vastrentend financieel instrument enige tijd na creatie wordt afgedekt en de rente intussen is veranderd, de entiteit een deel kan aanwijzen gelijk aan een referentierente […]. Neem als voorbeeld een entiteit die een vastrentend financieel actief creëert van VE 100, met een effectieve rentevoet van zes procent terwijl de LIBOR 4 procent bedraagt. De entiteit begint dat actief enige tijd later af te dekken, op het moment dat de LIBOR tot 8 procent is gestegen en de reële waarde van het actief tot VE 90 is gedaald. De entiteit berekent dat indien zij het actief had gekocht op het moment van de eerste aanwijzing van het actief als afgedekte positie, voor de reële waarde van dat moment (VE 90), het effectieve rendement 9,5 procent zou zijn geweest. […].De entiteit kan een LIBOR-deel van 8 procent aanwijzen dat ten dele bestaat uit de contractuele rentekasstromen en ten dele uit het verschil tussen de actuele reële waarde (dat wil zeggen VE 90) en het aan het eind van de looptijd af te lossen bedrag (dat wil zeggen VE 100).

▼M15

TL99E Alinea 81 staat toe dat een entiteit iets anders dan de totale verandering in de reële waarde of variabiliteit van de kasstromen van een financieel instrument aanmerkt. Bijvoorbeeld:

a) alle kasstromen van een financieel instrument mogen worden aangemerkt voor veranderingen in de kasstromen of reële waarde die toerekenbaar zijn aan bepaalde (maar niet alle) risico's; of

b) bepaalde (maar niet alle) kasstromen van een financieel instrument mogen worden aangemerkt voor veranderingen in de kasstromen of reële waarde die toerekenbaar zijn aan alle of slechts enkele risico's (d.w.z. een „deel" van de kasstromen van het financieel instrument mag worden aangemerkt voor veranderingen die toerekenbaar zijn aan alle of slechts enkele risico's).

TL99F Om in aanmerking te komen voor hedge accounting moeten de aangewezen risico's en aangemerkte delen afzonderlijk identificeerbare componenten van het financieel instrument zijn, en moeten veranderingen in de kasstromen of reële waarde van het gehele financieel instrument die voortvloeien uit veranderingen in de aangewezen risico's en aangemerkte delen betrouwbaar kunnen worden bepaald. Bijvoorbeeld:

▼M15

a) voor een vastrentend financieel instrument afgedekt tegen veranderingen in de reële waarde die toerekenbaar zijn aan veranderingen in een risicovrije rentevoet of referentierente, wordt er normaliter van uitgegaan dat de risicovrije rentevoet of referentierente een afzonderlijk identificeerbare component van het financieel instrument is en betrouwbaar kan worden bepaald;

b) inflatie is niet afzonderlijk identificeerbaar, kan niet betrouwbaar worden bepaald en kan niet worden aangemerkt als een risico of een deel van een financieel instrument, tenzij aan de vereisten in c) is voldaan;

c) een contractueel gespecificeerd inflatiedeel van de kasstromen van een opgenomen aan de inflatie gekoppelde obligatie (in de veronderstelling dat er geen verplichting is om een in een contract besloten derivaat afzonderlijk te verwerken) is afzonderlijk identificeerbaar en kan betrouwbaar worden bepaald mits andere kasstromen van het instrument niet door het inflatiedeel worden beïnvloed.

▼B

Aanwijzing van niet-financiële posities als afgedekte positie (alinea 82)

TL100 Veranderingen in de prijs van een bestanddeel of component van een niet-financieel actief of niet-financiële verplichting hebben over het algemeen geen voorspelbaar, afzonderlijk meetbaar effect op de prijs van de post dat vergelijkbaar is met het effect van bijvoorbeeld een verandering in de marktrente op de prijs van een obligatie. Een niet-financieel actief of een niet financiële verplichting vormt derhalve uitsluitend als geheel een afgedekte positie, of vormt een afgedekte positie in geval van een valutarisico. Indien er sprake is van een verschil tussen de voorwaarden van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (zoals bij de afdekking van de verwachte aankoop van Braziliaanse koffie door middel van een termijncontract voor de aankoop van Colombiaanse koffie onder overigens vergelijkbare voorwaarden) kan de afdekkingsrelatie niettemin als een afdekkingsrelatie worden aangemerkt, mits aan alle voorwaarden in alinea 88 wordt voldaan, met inbegrip van de verwachting dat de afdekking zeer effectief zal zijn. In dit verband kan het bedrag van het afdekkingsinstrument hoger of lager zijn dan dat van de afgedekte positie, indien hierdoor de effectiviteit van de afdekkingsrelatie wordt bevorderd. Er zou bijvoorbeeld een regressieanalyse uitgevoerd kunnen worden om een statistische relatie vast te stellen tussen de afgedekte positie (bijvoorbeeld een transactie in Braziliaanse koffie) en het afdekkingsinstrument (bijvoorbeeld een transactie in Colombiaanse koffie). In geval van een gegronde statistische relatie tussen beide variabelen (dat wil zeggen de prijzen per eenheid Braziliaanse en Colombiaanse koffie) kan de helling van de regressielijn worden gebruikt om de afdekkingsverhouding vast te stellen waarmee de maximale verwachte effectiviteit wordt bewerkstelligd. Indien bijvoorbeeld de helling van de regressielijn 1,02 bedraagt, wordt met een afdekkingsverhouding op basis van factor 0,98 van de hoeveelheid van de afgedekte positie tegenover factor 1,00 van de hoeveelheid van het afdekkingsinstrument de maximale verwachte effectiviteit bereikt. De afdekkingsrelatie kan echter leiden tot ineffectiviteit die gedurende de looptijd van de afdekkingsrelatie in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt verwerkt.

Aanwijzing van groepen posities als afgedekte positie (alinea's 83 en 84)

TL101 Een afdekking van een netto totaalpositie (bijvoorbeeld het saldo van alle vastrentende activa en vastrentende verplichtingen met een vergelijkbare looptijd), in plaats van een specifieke afgedekte positie, voldoet niet aan de voorwaarden voor hedge accounting. Vrijwel hetzelfde effect dat hedge accounting bij dit type afdekkingsrelatie heeft op de winst of het verlies kan echter worden bereikt door een deel van de onderliggende posities aan te wijzen als de afgedekte positie. Bijvoorbeeld als een bank VE 100 aan activa en VE 90 aan verplichtingen heeft met een vergelijkbaar risico en vergelijkbare looptijd en de nettopositie van VE 10 afdekt, kan de bank VE 10 van de activa aanwijzen als afgedekte positie. Van deze aanwijzing kan worden gebruikgemaakt indien bedoelde activa en verplichtingen

▼B

vastrentende instrumenten zijn. In dat geval is er sprake van een reëlewaardeafdekking; indien beide instrumenten variabel rentend zijn, is er sprake van een kasstroomafdekking. Zo kan een entiteit die een vaststaande toezegging heeft voor de aankoop in vreemde valuta van VE 100 en een vaststaande toezegging voor de verkoop in die vreemde valuta van VE 90, het saldo van VE 10 afdekken door een derivaat te kopen en dit aan te wijzen als afdekkingsinstrument dat is verbonden aan VE 10 van de vaststaande kooptoezegging van VE 100.

Administratieve verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting) (alinea's 85 tot en met 102)

TL102 Een voorbeeld van reëlewaardeafdekking is een afdekking van het risico dat de entiteit loopt ten aanzien van veranderingen in de reële waarde van een vastrentend schuldbewijs als gevolg van rentevoetwijzigingen. Een dergelijke afdekkingstransactie kan worden aangegaan door de emittent of door de houder van het schuldbewijs.

TL103 Een voorbeeld van een kasstroomafdekking is het gebruik van een swap om een variabel rentende schuld te wijzigen in een vastrentende schuld (dat wil zeggen een afdekking van een toekomstige transactie waarbij de toekomstige kasstromen die worden afgedekt de toekomstige rentebetalingen zijn).

TL104 Een afdekking van een vaststaande toezegging (bijvoorbeeld een afdekking van de verandering van de brandstofprijs in relatie tot een niet-opgenomen contractuele verplichting door een elektriciteitsbedrijf om brandstof tegen een vaste prijs te kopen) is een afdekking van het risico van een verandering in de reële waarde. Bijgevolg is een dergelijke afdekking een reëlewaardeafdekking. Volgens alinea 87 zou een afdekking van het valutarisico van een vaststaande toezegging als alternatief administratief als een kasstroomafdekking kunnen worden verwerkt.

Beoordeling van de afdekkingseffectiviteit

TL105 Een afdekking wordt uitsluitend als zeer effectief aangemerkt indien beide onderstaande voorwaarden zijn vervuld.

(a) Bij het aangaan van de afdekkingstransactie en in daaropvolgende perioden wordt verwacht dat de afdekking zeer effectief is wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in de reële waarde of kasstromen gedurende de periode waarvoor de afdekking wordt aangemerkt. Een dergelijke verwachting kan op verschillende manieren worden aangetoond, onder meer door middel van een vergelijking van de aan het afgedekte risico toe te schrijven historische veranderingen in de reële waarde of kasstromen van de afgedekte positie met de historische veranderingen in de reële waarde of de kasstromen van het afdekkingsinstrument, of door een hoge statistische correlatie aan te tonen tussen de reële waarde of de kasstromen van de afgedekte positie en die van het afdekkingsinstrument. De entiteit kan, om de effectiviteit van de afdekking te verbeteren, kiezen voor een andere afdekkingsverhouding dan één op één, zoals beschreven in alinea TL100.

(b) De werkelijke effectiviteit van de afdekking valt binnen een bereik van 80-125 procent. Indien bijvoorbeeld de werkelijke uitkomsten zodanig zijn dat het verlies op het afdekkingsinstrument VE 120 bedraagt en de winst op het kasinstrument VE 100 bedraagt, kan de effectiviteit worden gemeten als 120/100, oftewel 120 procent, of als 100/120, oftewel 83 procent. In dit voorbeeld zou de entiteit concluderen dat de afdekking zeer effectief is geweest, ervan uitgaande dat de afdekking voldoet aan voorwaarde (a).

TL106 De effectiviteit wordt in ieder geval beoordeeld bij het opstellen van de jaarrekening en tussentijdse financiële verslagen van de entiteit.

▼B

TL107 Deze standaard schrijft niet één bepaalde methode voor om de afdekkingseffectiviteit te beoordelen. Welke methode een entiteit hanteert voor het beoordelen van de afdekkingseffectiviteit hangt af van de strategie met betrekking tot risicobeheer. Indien de strategie van de entiteit met betrekking tot risicobeheer bijvoorbeeld is om het bedrag van het afdekkingsinstrument periodiek aan te passen aan veranderingen in de afgedekte positie, dan moet de entiteit alleen aantonen dat de afdekking naar verwachting zeer effectief zal zijn voor de periode tot de eerstvolgende aanpassing van het bedrag van het afdekkingsinstrument. In sommige gevallen hanteert een entiteit verschillende methoden voor verschillende soorten afdekkingstransacties. In de documentatie van de afdekkingsstrategie van een entiteit zullen ook de procedures voor beoordeling van de effectiviteit worden opgenomen. Die procedures geven aan of de beoordeling betrekking heeft op de totale winst of het totale verlies op een afdekkingsinstrument, of dat met de tijdswaarde van het instrument geen rekening wordt gehouden.

L107A […].

TL108 Zijn de belangrijkste voorwaarden van het afdekkingsinstrument en van het afgedekte actief, de afgedekte verplichting, vaststaande toezegging of zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie hetzelfde, dan heffen de aan het afgedekte risico toe te rekenen veranderingen in de reële waarde en kasstromen elkaar waarschijnlijk volledig op, zowel bij het aangaan van de afdekkingstransactie als daarna. Een renteswap, bijvoorbeeld, zal als afdekkingstransactie waarschijnlijk effectief zijn indien het referentiebedrag en de hoofdsom, looptijd, renteherzieningsdata, data van ontvangst en betaling van rente en aflossingen, en de basis voor het bepalen van de rentevoet voor het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie gelijk zijn. Voorts is een afdekking van een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie van een commodity door middel van een termijncontract waarschijnlijk zeer effectief indien:

(a) het termijncontract de aankoop betreft van dezelfde hoeveelheid van dezelfde commodity, op hetzelfde tijdstip en op dezelfde plaats als de afgedekte verwachte toekomstige aankoop;

(b) de reële waarde van het termijncontract bij afsluiting nihil is; en

(c) de verandering in het disagio of agio op het termijncontract niet wordt betrokken in de beoordeling van de effectiviteit en in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt opgenomen, of indien de verandering in de verwachte kasstromen van de zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie gebaseerd is op de termijnkoers van de commodity.

TL109 In sommige gevallen wordt met het afdekkingsinstrument slechts een deel van het afgedekte risico afgedekt. Een afdekkingstransactie zal bijvoorbeeld niet volledig effectief zijn als het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in verschillende valuta's luiden die niet in hoge mate correleren. Ook afdekking van een renterisico door middel van een derivaat zal niet volledig effectief zijn, indien een deel van de verandering in de reële waarde van het derivaat is toe te rekenen aan het kredietrisico van de wederpartij.

TL110 Om voor hedge accounting in aanmerking te komen, moet de afdekking betrekking hebben op een specifiek aangegeven en aangemerkt risico, en niet louter op de algemene bedrijfsrisico's van de entiteit, en moet deze uiteindelijk van invloed zijn op het resultaat van de entiteit. Een afdekking van het risico van economische veroudering van een materieel actief of het risico van onteigening van vastgoed door de overheid komt niet in aanmerking voor hedge accounting; de effectiviteit valt immers niet te bepalen, aangezien die risico's niet betrouwbaar te bepalen zijn.

▼M15

TL110A Alinea 74 a) staat toe dat een entiteit de intrinsieke waarde en tijdswaarde van een optiecontract scheidt en dat ze alleen de verandering in de intrinsieke waarde van het optiecontract aanmerkt als het hedging instrument. Dergelijke aanmerking kan resulteren in een hedging relatie die volledig effectief is in het tot stand brengen van compenserende veranderingen in kasstromen die toerekenbaar zijn aan een gehedged eenzijdig risico van een verwachte toekomstige transactie, indien de belangrijkste voorwaarden van de verwachte toekomstige transactie overeenstemmen met die van het hedging instrument.

TL110B Als een entiteit een gekochte optie in haar geheel aanmerkt als het hedging instrument van een eenzijdig risico dat voortvloeit uit een verwachte toekomstige transactie, zal de hedging relatie niet volledig effectief zijn. Dit komt omdat de voor de optie betaalde premie tijdswaarde omvat en, zoals vermeld in alinea TL99BA, een aangemerkt eenzijdig risico niet de tijdswaarde van een optie omvat. Daarom zal er in dit geval geen sprake zijn van compensatie tussen de kasstromen die verband houden met de tijdswaarde van de betaalde optiepremie en het aangemerkte gehedgede risico.

▼B

TL111 In het geval van renterisico kan de afdekkingseffectiviteit worden beoordeeld door een looptijdenoverzicht voor financiële activa en financiële verplichtingen op te stellen waaruit de netto-renterisicopositie voor iedere periode blijkt. Voorwaarde hierbij is dat de nettopositie in verband kan worden gebracht met een specifiek actief of een specifieke verplichting (of een specifieke groep activa of verplichtingen, of een specifiek deel daarvan) waaruit dat nettorisico voortvloeit, en dat de afdekkingseffectiviteit wordt afgemeten aan dat actief of die verplichting.

TL112 Bij het beoordelen van de effectiviteit van een afdekkingstransactie neemt een entiteit over het algemeen de tijdswaarde van geld in aanmerking. De vaste rente op een afgedekte positie hoeft niet precies overeen te komen met de vaste rente op een swap die is aangemerkt als reëlewaardeafdekking. De variabele rente op een rentedragend actief of een rentedragende verplichting hoeft evenmin gelijk te zijn aan de variabele rente op een swap die is aangemerkt als een kasstroomafdekking. De reële waarde van een swap wordt bepaald door de nettoafwikkelingen. De vaste en variabele rentevoeten bij een swap kunnen worden gewijzigd zonder dat dit invloed heeft op de nettoafwikkeling, indien beide evenveel worden gewijzigd.

TL113 Indien een entiteit niet aan de criteria voor hedge accounting voldoet, beëindigt de entiteit de hedge accounting vanaf de laatste dag waarop de afdekkingseffectiviteit werd aangetoond. Indien de entiteit de gebeurtenis of verandering in omstandigheden waarneemt waardoor de afdekkingsrelatie niet aan de effectiviteitscriteria voldoet, en aantoont dat de afdekking effectief was voordat de gebeurtenis of verandering in omstandigheden plaatsvond, dan beëindigt de entiteit de hedge accounting vanaf de dag waarop de gebeurtenis of verandering in omstandigheden plaatsvond.

▼M40

AG113A Om twijfel te vermijden, moeten de gevolgen van de vervanging van de oorspronkelijke tegenpartij door een clearingtegenpartij en van het doorvoeren van de daarmee verband houdende wijzigingen zoals beschreven in de alinea's 91, onder a), ii) en 101, onder a), ii) worden weerspiegeld in de waardering van het afdekkingsinstrument en dus in de beoordeling van de afdekkingseffectiviteit en de waardering van de afdekkingeffectiviteit.

▼B

Administratieve verwerking van reëlewaardeafdekkingstransacties ter afdekking van het renterisico van een portefeuille

TL114 Voor een reëlewaardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen zou een entiteit aan de vereisten van deze standaard voldoen indien zij de onderstaande procedures in (a) tot en met (i) en de alinea's TL115 tot en met TL132 naleeft.

▼B

(a) De entiteit onderkent als onderdeel van het risicobeheerproces een portefeuille van posten waarvan zij het renterisico wil afdekken. De portefeuille kan bestaan uit alleen activa, of alleen verplichtingen of een combinatie van activa en verplichtingen. De entiteit mag twee of meer portefeuilles onderscheiden (de entiteit mag bijvoorbeeld haar voor verkoop beschikbare activa in een afzonderlijke portefeuille indelen). In dat geval worden de onderstaande leidraden op iedere portefeuille afzonderlijk toegepast.

(b) De entiteit brengt een verdeling aan in de portefeuille op basis van de renteherzieningsperioden, waarbij wordt uitgegaan van de verwachte in plaats van de contractuele renteherzieningsdata. Deze verdeling naar renteherzieningsperioden kan op verschillende manieren worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld door kasstromen in te delen op basis van de periode waarin deze naar verwachting zullen plaatsvinden, of door bij een renteswap onderliggende bedragen in te delen in alle perioden totdat de renteherziening naar verwachting zal plaatsvinden.

(c) Op basis van deze verdeling besluit de entiteit over het bedrag dat zij wil afdekken. De entiteit wijst als afgedekte positie een bedrag aan activa of verplichtingen (maar geen nettobedrag) uit de geïdentificeerde portefeuille aan, gelijk aan het bedrag dat zij als afgedekt wenst aan te wijzen. […].

(d) De entiteit wijst het renterisico aan dat zij aan het afdekken is. Dit risico zou een deel kunnen zijn van het renterisico in iedere post in de afgedekte positie, zoals een referentierente (bijvoorbeeld de LIBOR).

(e) De entiteit wijst voor iedere renteherzieningsperiode één of meer afdekkingsinstrumenten aan.

(f) Op basis van de aanwijzingen die op grond van (c) tot en met (e) zijn gedaan, beoordeelt de entiteit bij het aangaan van de afdekking en in daaropvolgende perioden of deze naar verwachting zeer effectief zal zijn gedurende de periode waarvoor de afdekking is aangemerkt.

(g) De entiteit bepaalt periodiek de verandering in de reële waarde van de afgedekte positie (zoals aangemerkt bij (c)) die is toe te schrijven aan het afgedekte risico (zoals aangemerkt bij (d)), […]. De entiteit neemt de verandering in de reële waarde van de afgedekte positie op als een baat of last in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en in één of twee posten in de balans zoals beschreven in alinea 89A, mits met behulp van de door de entiteit gedocumenteerde methode voor bepaling van de effectiviteit wordt vastgesteld dat de afdekking daadwerkelijk zeer effectief is geweest. De verandering in de reële waarde hoeft niet aan individuele activa of verplichtingen te worden toegerekend.

(h) De entiteit bepaalt de verandering in de reële waarde van het afdekkingsinstrument of de afdekkingsinstrumenten (zoals aangemerkt bij (e)) en neemt deze op als baat of last in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. De reële waarde van het afdekkingsinstrument of de afdekkingsinstrumenten wordt als actief of verplichting in de balans opgenomen.

(i) De eventuele ineffectiviteit [1] wordt in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen als het verschil tussen de verandering in de reële waarde vermeld in (g) en die vermeld in (h).

TL115 Deze aanpak wordt hierna meer gedetailleerd beschreven. De aanpak moet alleen worden toegepast op een reëlewaardeafdekking van het renterisico betreffende een portefeuille van financiële activa of financiële verplichtingen.

[1] In dit verband gelden dezelfde materialiteitsoverwegingen als elders in de IFRSs.

▼B

TL116 De portefeuille die op grond van TL114(a) wordt geïdentificeerd zou uit activa en verplichtingen kunnen bestaan. Een andere mogelijkheid is dat de portefeuille uitsluitend activa bevat, of alleen verplichtingen. De portefeuille wordt gebruikt om het bedrag van de activa of verplichtingen te bepalen dat de entiteit wenst af te dekken. De portefeuille wordt echter zelf niet als de afgedekte positie aangemerkt.

TL117 Bij de toepassing van alinea TL114(b) bepaalt de entiteit de verwachte renteherzieningsdatum van een post als de vroegste van de datum waarop de post naar verwachting afloopt en de datum waarop de renteherziening naar de marktrente naar verwachting zal plaatsvinden. De verwachte renteherzieningsdata worden geschat bij het aangaan van de afdekking en gedurende de looptijd van de afdekking, op basis van historische gegevens en andere beschikbare informatie, waaronder informatie en verwachtingen ten aanzien van het percentage vervroegde aflossingen, de rente en de wisselwerking hiertussen. Entiteiten die geen of onvoldoende eigen historie hebben, maken gebruik van gegevens van vergelijkbare entiteiten voor vergelijkbare financiële instrumenten. Deze schattingen worden periodiek beoordeeld en in het licht van de opgedane ervaring geactualiseerd. Indien een vastrentende post vervroegd aflosbaar is, is de verwachte renteherzieningsdatum gelijk aan de datum waarop de post naar verwachting vervroegd wordt afgelost, tenzij de renteherziening naar de marktrente eerder plaatsvindt. Bij een groep van vergelijkbare posten kan de uitsplitsing naar periode op basis van de verwachte renteherzieningsdata geschieden door een percentage van de groep aan iedere periode toe te wijzen, in plaats van de toewijzing van individuele posten. Een entiteit kan voor dergelijke toerekeningsdoeleinden andere methoden toepassen. De entiteit mag bijvoorbeeld een vermenigvuldigingsfactor inzake het percentage vervroegde aflossingen gebruiken voor de verdeling van aflossingsleningen over perioden op basis van de verwachte renteherzieningsdata. De methode voor een dergelijke verdeling moet echter in overeenstemming zijn met de procedures en doelstellingen van de entiteit inzake risicobeheer.

TL118 Ter illustratie van de aanwijzing die in alinea TL114(c) uiteengezet wordt, wijst een entiteit die voor een bepaalde renteherzieningsperiode schat dat zij vastrentende activa heeft van VE 100 en vastrentende verplichtingen van VE 80, en besluit de totale nettopositie van VE 20 af te dekken, als afgedekte positie activa aan tot een bedrag van VE 20 (een gedeelte van de activa) [1]. De aanwijzing wordt uitgedrukt in een bedrag in een valuta (bijvoorbeeld een bedrag in dollar, euro, Britse pond of rand) in plaats van als individuele activa. Hieruit volgt dat alle activa (of verplichtingen) waaraan het afgedekte bedrag wordt ontleend — dat wil zeggen in het bovenvermelde voorbeeld alle tot de VE 100 behorende activa — posten moeten zijn waarvan de reële waarde verandert als gevolg van veranderingen in de afgedekte rente[…].

TL119 De entiteit neemt tevens de in alinea 88(a) uiteengezette overige vereisten inzake aanwijzing en documentatie in acht. Bij de afdekking van het renterisico van een portefeuille moet uit deze aanwijzing en documentatie blijken wat het beleid van de entiteit is ten aanzien van alle variabelen die worden gebruikt om het afgedekte bedrag te bepalen en op welke wijze de effectiviteit wordt bepaald, waaronder:

(a) de activa en verplichtingen die in de portefeuilleafdekking opgenomen gaan worden en de te hanteren grondslag voor verwijdering van activa en verplichtingen uit de portefeuille;

[1] Op grond van de standaard mag een entiteit elk bedrag aan de daarvoor in aanmerking komende activa of verplichtingen aanwijzen, dat wil zeggen in dit voorbeeld elk bedrag aan activa tussen VE 0 en VE 100.

▼B

(b) de wijze waarop de entiteit de renteherzieningsdata schat, met inbegrip van de veronderstellingen ten aanzien van de rente die ten grondslag liggen aan het percentage vervroegde aflossingen, en de grondslag voor wijziging van die schattingen. Dezelfde methode wordt gebruikt voor zowel de schattingen die worden gemaakt wanneer een actief of verplichting voor het eerst in de afgedekte portefeuille wordt opgenomen als voor latere herzieningen van deze schattingen;

(c) het aantal en de duur van de renteherzieningsperioden;

(d) de frequentie waarmee de entiteit de effectiviteit zal toetsen […];

(e) de methode die door de entiteit wordt gebruikt om het bedrag te bepalen van de activa of verplichtingen die als afgedekte positie worden aangemerkt […];

(f) […]. of de entiteit de effectiviteit zal toetsen voor iedere individuele renteherzieningsperiode, voor alle perioden gezamenlijk of voor een of andere combinatie van beide.

De grondslagen die zijn bepaald bij het aanwijzen en documenteren van de afdekkingsrelatie moeten in overeenstemming zijn met de procedures en doelstellingen van de entiteit inzake risicobeheer. Grondslagwijzigingen mogen niet willekeurig worden doorgevoerd. Zij moeten gerechtvaardigd worden op basis van veranderingen in marktomstandigheden en andere factoren, en moeten onderbouwd zijn en in overeenstemming met de procedures en het beleid van de entiteit inzake risicobeheer.

TL120 Het afdekkingsinstrument waarnaar in alinea TL114(e) wordt verwezen, kan één derivaat zijn of een portefeuille van derivaten die allemaal blootstaan aan het afgedekte renterisico dat in alinea TL114(d) is aangemerkt (bijvoorbeeld een portefeuille van renteswaps die allemaal blootstaan aan de ontwikkeling van de LIBOR). Een dergelijke portefeuille van derivaten kan elkaar compenserende risicoposities bevatten. Een dergelijke portefeuille kan echter geen (op nettobasis) geschreven opties bevatten, omdat de standaard ([1]) niet toestaat dat dergelijke opties als afdekkingsinstrument worden aangemerkt (behalve wanneer een geschreven optie wordt aangemerkt ter compensatie van een gekochte optie). Indien met het afdekkingsinstrument het op grond van alinea TL114(c) aangemerkte bedrag voor meer dan één renteherzieningsperiode wordt afgedekt, dan wordt dit toegerekend aan alle afgedekte perioden. Het afdekkingsinstrument moet echter in zijn geheel aan die renteherzieningsperioden worden toegerekend omdat de standaard ([2]) niet toestaat dat een afdekkingsrelatie wordt aangemerkt voor slechts een deel van een periode waarin een afdekkingsinstrument blijft uitstaan.

TL121 Wanneer de entiteit de verandering in de reële waarde van een vervroegd aflosbare post in overeenstemming met alinea TL114(g) bepaalt, wordt de reële waarde van de vervroegd aflosbare post op twee manieren door een renteverandering beïnvloed: de renteverandering is van invloed op de reële waarde van de contractuele kasstromen en de reële waarde van de optie tot vervroegde aflossing die in de vervroegd aflosbare post is besloten. Een entiteit mag op grond van alinea 81 van de standaard een deel van een financieel actief of financiële verplichting, waarbij hetzelfde risico wordt gelopen, als de afgedekte positie aanwijzen, mits de effectiviteit kan worden bepaald. […].

TL122 In de standaard wordt niet bepaald welke technieken moeten worden gebruikt om het bedrag te bepalen dat in alinea TL114(g) wordt vermeld, namelijk de verandering in de reële waarde van de afgedekte positie die is toe te schrijven aan het afgedekte risico. […]. Het is niet juist te veronderstellen dat veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie gelijk zijn aan veranderingen in de waarde van het afdekkingsinstrument.

([1]) Zie alinea's 77 en TL94.
([2]) Zie alinea 75.

▼B

TL123 Alinea 89A schrijft voor dat, indien de afgedekte positie voor een bepaalde renteherzieningsperiode een actief is, de verandering in de waarde daarvan wordt gepresenteerd als een aparte post binnen de activa. Indien de afgedekte positie voor een bepaalde renteherzieningsperiode een verplichting is, moet de verandering in de waarde daarvan worden gepresenteerd als een aparte post binnen de verplichtingen. Dit zijn de afzonderlijke posten waarnaar in alinea TL114(g) wordt verwezen. Specifieke toerekening aan individuele activa (of verplichtingen) is niet vereist.

TL124 In alinea TL114(i) wordt opgemerkt dat ineffectiviteit ontstaat voor zover de verandering in de reële waarde van de afgedekte positie, die is toe te schrijven aan het afgedekte risico verschilt van de verandering in de reële waarde van het afdekkingsderivaat. Een dergelijk verschil kan een aantal oorzaken hebben, waaronder:

(a) […];

(b) posten in de afgedekte portefeuille zijn onderhevig aan een bijzondere waardevermindering of worden niet langer in de balans opgenomen;

(c) de betaaldata van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie verschillen; en

(d) overige mutaties […].

De omvang van deze ineffectiviteit ([1]) moet worden bepaald en opgenomen in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

TL125 Over het algemeen zal de effectiviteit van de afdekkingstransactie verbeteren:

(a) indien de entiteit bij de indeling van posten met verschillende kenmerken wat betreft vervroegde aflossing rekening houdt met de verschillen in het gedrag inzake vervroegde aflossing;

(b) indien het aantal posten in de portefeuille groter is. Bij een relatief gering aantal posten in de portefeuille is het waarschijnlijk dat een relatief hoge mate van ineffectiviteit optreedt indien de vervroegde aflossing van een van de posten eerder of later dan verwacht plaatsvindt. Daarentegen kan bij een portefeuille met meer posten het gedrag inzake vervroegde aflossing nauwkeuriger worden voorspeld;

(c) indien de gehanteerde renteherzieningsperioden korter zijn (bijvoorbeeld renteherzieningsperioden van één maand in plaats van drie maanden). Kortere renteherzieningsperioden verminderen het effect van een mismatch tussen renteherzienings- en betaaldata (binnen de renteherzieningsperiode) van de afgedekte positie en die van het afdekkingsinstrument;

(d) naarmate de frequentie waarmee het bedrag van het afdekkingsinstrument wordt aangepast aan veranderingen in de afgedekte positie (bijvoorbeeld in verband met veranderingen in de verwachtingen ten aanzien van vervroegde aflossing), hoger ligt.

TL126 Een entiteit toetst de effectiviteit periodiek. […]

([1]) In dit verband gelden dezelfde materialiteitsoverwegingen als elders in de IFRSs.

▼B

TL127 Bij het bepalen van de ineffectiviteit maakt de entiteit een onderscheid tussen herzieningen van de geschatte renteherzieningsdata van de bestaande activa (of verplichtingen) en de creatie van nieuwe activa (of verplichtingen), waarbij alleen de eerstgenoemde aanleiding geven tot ineffectiviteit. […]. Zodra de ineffectiviteit is opgenomen zoals hiervoor uiteengezet, stelt de entiteit een nieuwe schatting vast van de totale activa (of verplichtingen) in iedere renteherzieningsperiode, met inbegrip van de nieuwe activa (of verplichtingen) die zijn gecreëerd sinds de entiteit voor het laatst de effectiviteit toetste, en wijst zij een nieuw bedrag aan als afgedekte positie en een nieuw percentage als het afgedekte percentage. […]

TL128 Posten die oorspronkelijk werden ingedeeld in een renteherzieningsperiode kunnen worden verwijderd omdat er eerder dan verwacht sprake is van vervroegde aflossing of van afwaardering als gevolg van bijzondere waardevermindering of verkoop. Wanneer dit zich voordoet, wordt het bedrag van de verandering in de reële waarde dat is opgenomen in de afzonderlijke post waaraan in alinea TL114(g) wordt gerefereerd, dat betrekking heeft op de niet langer opgenomen post verwijderd van de balans, en opgenomen in het resultaat dat bij niet langer opnemen in de balans ontstaat. Hiertoe is het noodzakelijk om te weten in welke renteherzieningsperiode(n) de niet langer opgenomen post was ingedeeld, omdat dit bepalend is voor de renteherzieningsperiode(n) waaruit de post moet worden verwijderd, en derhalve voor het bedrag dat uit de afzonderlijke post moet worden verwijderd die in alinea TL114(g) wordt vermeld. Wanneer een post wordt verwijderd, en bepaald kan worden in welke periode deze was opgenomen, dan wordt de post uit deze periode verwijderd. Indien dit niet het geval is, wordt de post verwijderd uit de vroegste periode indien het niet langer opnemen van de post het gevolg was van meer dan verwachte vervroegde aflossingen, of op systematische en rationele basis toegerekend aan alle perioden waarin de niet langer opgenomen post was ingedeeld indien de post werd verkocht of een bijzondere waardemindering heeft ondergaan.

TL129 Bovendien wordt elk bedrag dat betrekking heeft op een bepaalde periode dat bij afloop van de periode niet is verwijderd, op dat moment in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen (zie alinea 89A). […]

TL130 […].

TL131 Indien het afgedekte bedrag voor een renteherzieningsperiode wordt verlaagd zonder verwijdering van de desbetreffende activa (of verplichtingen), wordt het bedrag dat is opgenomen in de in alinea TL114(g) vermelde afzonderlijke post, dat betrekking heeft op de verlaging afgeschreven in overeenstemming met alinea 92.

TL132 Een entiteit zou de in alinea's TL114 tot en met TL131 uiteengezette aanpak kunnen toepassen op een portefeuilleafdekking die voorheen administratief was verwerkt als een kasstroomafdekking in overeenstemming met IAS 39. Een dergelijke entiteit zou de vorige aanwijzing als kasstroomafdekking in overeenstemming met alinea 101(d) intrekken, en de in die alinea vermelde vereisten toepassen. De entiteit zou tevens de afdekkingstransactie nu aanwijzen als een reëlewaardeafdekking en de aanpak in alinea's TL114 tot en met TL131 prospectief toepassen op toekomstige verslagperioden.

▼B

OVERGANG (Alinea's 103-108b)

TL133 Een entiteit kan een verwachte toekomstige intragroepstransactie aan het begin van een jaarperiode die op of na 1 januari 2005 (of, met het oog op de aanpassing van vergelijkende informatie, het begin van een eerdere vergelijkende periode) aanvangt, als afgedekte positie hebben aangemerkt bij een afdekking die overeenkomstig deze standaard (als gewijzigd bij de laatste zin van alinea 80) voor de toepassing van hedge accounting in aanmerking zou komen. De entiteit kan deze aanwijzing aangrijpen om vanaf het begin van de jaarperiode die op of na 1 januari 2005 (of het begin van de eerdere vergelijkende periode) aanvangt, in de geconsolideerde jaarrekening hedge accounting toe te passen. De entiteit moet ook alinea's TL99A en TL99B toepassen vanaf het begin van de jaarperiode die op of na 1 januari 2005 aanvangt. In overeenstemming met alinea 108B hoeft zij alinea TL99B echter niet toe te passen op vergelijkende informatie voor eerdere perioden.

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 40

Vastgoedbeleggingen

DOEL

1 Het doel van deze standaard is het voorschrijven van de verwerkingswijze voor vastgoedbeleggingen en de desbetreffende informatievereisten.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze standaard moet worden toegepast bij de opname en waardering van en informatieverschaffing over vastgoedbeleggingen.

3 Deze standaard is onder meer van toepassing op de waardering van belangen in vastgoedbeleggingen in de jaarrekening van een lessee die worden gehouden op grond van een lease die verwerkt wordt als een financiële lease en op de waardering van vastgoedbeleggingen in de jaarrekening van een lessor die aan de lessee ter beschikking zijn gesteld op grond van een operationele lease. Deze standaard behandelt niet de kwesties die in IAS 17 *Leaseovereenkomsten* worden behandeld, met inbegrip van:

(a) de classificatie van leaseovereenkomsten als financiële leases of operationele leases;

(b) de opname van baten uit een leaseovereenkomst voor vastgoedbeleggingen (zie ook IAS 18 *Opbrengsten*);

(c) de waardering van vastgoedbelangen in de jaarrekening van een lessee die worden gehouden op grond van een lease die als operationele lease wordt verwerkt;

(d) de waardering van de netto-investering in een financiële lease in de jaarrekening van een lessor;

(e) de administratieve verwerking van „sale and leaseback”-transacties; en

(f) de te vermelden informatie over financiële en operationele leases.

▼M45

4 Deze standaard is niet van toepassing op:

(a) biologische activa die met agrarische activiteiten verband houden (zie IAS 41 *Landbouw* en IAS 16 *Materiële vaste activa*); en

▼B

(b) rechten om mineralen te winnen en minerale reserves zoals olie, aardgas en vergelijkbare uitputbare hulpbronnen.

DEFINITIES

5 De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:

De *boekwaarde* is het bedrag waarvoor een actief in de balans wordt opgenomen.

De *kostprijs* is het bedrag van de geldmiddelen of kasequivalenten die worden betaald of de reële waarde van de andere vergoeding die wordt gegeven om een actief te verwerven op het ogenblik dat het wordt verworven of gebouwd, of, indien van toepassing, het bedrag dat bij eerste opname wordt toegerekend aan dat actief in overeenstemming met de specifieke vereisten van andere IFRSs, bijvoorbeeld IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen*.

▼M33

Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)

▼B

Een *vastgoedbelegging* is een onroerende zaak (grond of een gebouw — of deel van een gebouw — of beide) die (door de eigenaar of door de lessee op grond van een financiële lease) wordt aangehouden om huuropbrengsten, een waardestijging of beide te realiseren, en niet voor:

(a) gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden; dan wel

(b) verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering.

Vastgoed voor eigen gebruik is een onroerende zaak die (door de eigenaar of door de lessee op grond van een financiële lease) wordt aangehouden voor gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden.

▼M42

Classificatie van een onroerende zaak als vastgoedbelegging of als vastgoed voor eigen gebruik

▼B

6 Een vastgoedbelang dat door een lessee gehouden wordt op grond van een operationele lease kan worden geclassificeerd en verwerkt als een vastgoedbelegging als en alleen als de onroerende zaak ook anderszins voldoet aan de definitie van een vastgoedbelegging en de lessee voor het opgenomen actief het reëlewaardemodel toepast dat wordt uiteengezet in alinea's 33 tot en met 55. Tot deze alternatieve classificatie kan per onroerende zaak worden besloten. Indien echter eenmaal voor deze alternatieve classificatie is gekozen voor één zo'n vastgoedbelang dat op grond van een operationele lease wordt gehouden, moeten alle onroerende zaken geclassificeerd als vastgoedbelegging worden verwerkt volgens het reëlewaardemodel. Indien voor deze alternatieve classificatie wordt gekozen, moet elk belang dat aldus wordt geclassificeerd vermeld worden als onderdeel van de informatieverschaffing die in alinea's 74 tot en met 78 wordt voorgeschreven.

▼M45

7 Een vastgoedbelegging wordt aangehouden om huuropbrengsten, een waardestijging of beide te realiseren. Dit betekent dat een vastgoedbelegging kasstromen genereert die grotendeels onafhankelijk zijn van de andere activa van een entiteit. Dit onderscheidt een vastgoedbelegging van vastgoed voor eigen gebruik. De productie of levering van goederen of diensten (of het gebruik van vastgoed voor bestuurlijke doeleinden) genereert kasstromen die niet alleen kunnen worden toegerekend aan het vastgoed, maar ook aan andere activa die worden gebruikt in de productie of levering van goederen of diensten. IAS 16 is van toepassing op vastgoed voor eigen gebruik.

▼B

8 Voorbeelden van vastgoedbeleggingen zijn:

(a) terreinen die worden aangehouden met het oog op een waardestijging op lange termijn in plaats van de verkoop ervan op korte termijn in het kader van de normale bedrijfsvoering;

(b) terreinen die worden aangehouden en waarvan het toekomstig gebruik nog niet is vastgesteld (indien een entiteit nog niet heeft besloten of ze de terreinen zal aanwenden als vastgoed voor eigen gebruik dan wel voor verkoop op korte termijn in het kader van de normale bedrijfsvoering, wordt ervan uitgegaan dat de terreinen worden aangehouden met het oog op waardestijging);

(c) een gebouw dat eigendom is van de entiteit (of dat door de entiteit wordt aangehouden op grond van een financiële lease) en dat in lease is gegeven op grond van één of meer operationele leases;

(d) een leegstaand gebouw dat wordt aangehouden om in lease te worden gegeven op grond van één of meer operationele leases;

▼M8

(e) vastgoed in aanbouw of ontwikkeling voor toekomstig gebruik als vastgoedbelegging.

▼B

9 De volgende lijst bevat voorbeelden van zaken die niet worden beschouwd als vastgoedbeleggingen en die derhalve buiten het toepassingsgebied van deze standaard vallen:

(a) vastgoed dat bedoeld is voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering of dat voor dat doel in aanbouw of ontwikkeling is (zie IAS 2 *Voorraden*), bijvoorbeeld vastgoed dat uitsluitend is verworven met het oog op vervreemding in de nabije toekomst of voor ontwikkeling en wederverkoop;

(b) vastgoed in aanbouw of ontwikkeling namens derden (zie IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*);

(c) vastgoed voor eigen gebruik (zie IAS 16), met inbegrip van (onder meer) vastgoed dat wordt aangehouden voor toekomstig gebruik als vastgoed voor eigen gebruik, vastgoed dat wordt aangehouden voor toekomstige ontwikkeling en later gebruik als vastgoed voor eigen gebruik, vastgoed voor de huisvesting van werknemers (ongeacht of de werknemers marktconforme huur betalen of niet) en af te stoten vastgoed voor eigen gebruik;

▼M8

_____

▼B

(e) vastgoed dat in lease gegeven wordt aan een entiteit op grond van een financiële lease.

10 Van bepaalde onroerende zaken wordt een deel aangehouden met het oog op het realiseren van huuropbrengsten of waardestijgingen, terwijl een ander deel wordt aangehouden voor gebruik in de productie of levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden. Indien deze delen afzonderlijk verkoopbaar zijn (of afzonderlijk in lease kunnen worden gegeven op grond van een financiële lease), moet een entiteit deze delen afzonderlijk verwerken. Indien de delen niet afzonderlijk verkoopbaar zijn, wordt de onroerende zaak alleen beschouwd als een vastgoedbelegging indien een onbelangrijk deel wordt aangehouden voor gebruik in de productie of levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden.

11 In sommige gevallen verleent een entiteit aanvullende diensten aan de gebruikers van een onroerende zaak die door de entiteit wordt aangehouden. Een entiteit moet een dergelijke onroerende zaak beschouwen als een vastgoedbelegging indien deze diensten een onbelangrijke component vormen van de totale overeenkomst. Een voorbeeld hiervan is wanneer de eigenaar van een kantoorgebouw beveiligings- en onderhoudsdiensten verleent aan de lessees die in het gebouw zijn gehuisvest.

12 In andere gevallen vormen de verleende diensten een belangrijke component. Als een entiteit bijvoorbeeld zowel eigenaar als beheerder is van een hotel, vormen de diensten die worden verleend aan gasten een belangrijke component van de totale overeenkomst. Derhalve is een dergelijk hotel vastgoed voor eigen gebruik en geen vastgoedbelegging.

13 Soms is het moeilijk om vast te stellen of aanvullende diensten dermate belangrijk zijn dat een specifieke onroerende zaak niet in aanmerking komt als een vastgoedbelegging. Bijvoorbeeld in het geval dat de eigenaar van een hotel sommige verantwoordelijkheden uitbesteedt aan derden op grond van een beheersovereenkomst. De voorwaarden van dergelijke overeenkomsten lopen zeer uiteen. In het ene uiterste geval treedt de eigenaar in hoofdzaak op als passieve investeerder. In het andere uiterste geval besteedt de eigenaar slechts enkele dagelijkse werkzaamheden uit, maar blijft hij in aanzienlijke mate blootgesteld aan schommelingen in de kasstromen die met de hotelactiviteiten worden gegenereerd.

14 Bij het bepalen of een onroerende zaak een vastgoedbelegging is, is oordeelsvorming vereist. Een entiteit stelt criteria op aan de hand waarvan op bestendige wijze kan worden beoordeeld of een onroerende zaak een vastgoedbelegging is, in overeenstemming met de definitie van een vastgoedbelegging en de desbetreffende richtlijnen in alinea's 7 tot en met 13. Alinea 75(c) schrijft voor dat een entiteit deze criteria moet vermelden indien de classificatie moeilijk is.

▼**M42**

14A Ook bij het bepalen of de verwerving van een vastgoedbelegging de verwerving is van een actief of een groep van activa, dan wel van een bedrijfscombinatie die binnen het toepassingsgebied van IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* valt, is oordeelsvorming vereist. Om te bepalen of het een bedrijfscombinatie betreft, moet naar IFRS 3 worden verwezen. De beschouwing in de alinea's 7 tot en met 14 van deze standaard heeft betrekking op de vraag of een onroerende zaak al dan niet vastgoed voor eigen gebruik dan wel een vastgoedbelegging is, en niet om te bepalen of de verwerving van een onroerende zaak al dan niet een bedrijfscombinatie zoals gedefinieerd in IFRS 3 is. Bij het bepalen of een specifieke transactie aan de definitie van een bedrijfscombinatie zoals gedefinieerd in IFRS 3 beantwoordt en een vastgoedbelegging zoals gedefinieerd in deze standaard omvat, moeten beide standaarden afzonderlijk worden toegepast.

▼**B**

15 In sommige gevallen heeft een entiteit een onroerende zaak in eigendom die wordt geleased aan en wordt gebruikt door de moedermaatschappij of een andere dochteronderneming. De onroerende zaak komt niet in aanmerking voor classificatie als vastgoedbelegging in de geconsolideerde jaarrekening, omdat het vastgoed, vanuit het perspectief van de groep, bestemd is voor eigen gebruik. Vanuit het perspectief van de entiteit die eigenaar is van de onroerende zaak, is de onroerende zaak een vastgoedbelegging indien deze voldoet aan de definitie in alinea 5. Derhalve verwerkt de lessor de onroerende zaak in zijn jaarrekening als een vastgoedbelegging.

OPNAME

16 Een vastgoedbelegging moet als een actief worden opgenomen als en alleen als:

(a) het waarschijnlijk is dat de aan de vastgoedbelegging verbonden toekomstige economische voordelen naar de entiteit zullen vloeien; en

(b) de kostprijs van de vastgoedbelegging betrouwbaar kan worden bepaald.

17 Een entiteit beoordeelt aan de hand van deze opnamecriteria de kosten van al haar vastgoedbeleggingen op het moment dat deze worden gemaakt. Deze kosten omvatten de eerste kosten die zijn gemaakt voor de verwerving van een vastgoedbelegging en de kosten die daarna gemaakt zijn om een onroerende zaak uit te breiden, delen ervan te vervangen of de onroerende zaak te onderhouden.

18 Op basis van de opnamecriteria in alinea 16 neemt een entiteit de dagelijkse onderhoudskosten van een dergelijke onroerende zaak niet op in de boekwaarde van een vastgoedbelegging. Deze kosten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer zij gemaakt worden. De dagelijkse onderhoudskosten bestaan voornamelijk uit arbeidskosten en hulpgoederen, waartoe ook de kosten van onderdelen met een geringe waarde mogen worden gerekend. Het doel van deze uitgaven wordt vaak omschreven als „de reparatie en het onderhoud" van vastgoed.

19 Vastgoedbeleggingen kunnen gedeeltelijk zijn verworven door vervanging. Binnenmuren kunnen bijvoorbeeld oorspronkelijke muren vervangen. Op basis van het opnameprincipe neemt een entiteit in de boekwaarde van een vastgoedbelegging de kosten op van vervanging van een deel van een bestaande vastgoedbelegging op het moment dat deze gemaakt worden en indien aan de opnamecriteria wordt voldaan. De boekwaarde van deze vervangen delen wordt niet langer in de balans opgenomen overeenkomstig de bepalingen hiervoor in deze standaard.

WAARDERING BIJ EERSTE OPNAME

20 De eerste waardering van een vastgoedbelegging moet geschieden tegen kostprijs. Transactiekosten worden mee opgenomen in de eerste waardering.

21 De kostprijs van een gekochte vastgoedbelegging omvat de koopsom en eventuele rechtstreeks toe te rekenen uitgaven. De rechtstreeks toe te rekenen uitgaven omvatten onder meer juridische advieskosten, overdrachtsbelasting en andere transactiekosten.

▼M8

———————

▼B

23 De kostprijs van een vastgoedbelegging wordt niet vermeerderd met:

(a) opstartkosten (tenzij deze noodzakelijk zijn om de onroerende zaak in de vereiste staat te brengen om te kunnen functioneren op de wijze zoals die door het management bedoeld is);

(b) exploitatieverliezen die geleden zijn voordat de vastgoedbelegging de geplande bezettingsgraad heeft bereikt; of

(c) abnormale bedragen in verband met verspilde grondstoffen, arbeid en andere middelen die zijn aangewend voor de bouw of ontwikkeling van het vastgoed.

24 Als de betaling voor een vastgoedbelegging wordt uitgesteld, is de kostprijs gelijk aan de contante waarde daarvan. Het verschil tussen dit bedrag en het totaal van de betalingen wordt opgenomen als rentelast gedurende de periode van uitgestelde betaling.

25 De initiële kostprijs van een vastgoedbelang dat op grond van een leaseovereenkomst wordt gehouden en wordt geclassificeerd als vastgoedbelegging wordt bepaald zoals is voorgeschreven voor een financiële lease in alinea 20 van IAS 17, dat wil zeggen dat het actief opgenomen moet worden tegen de laagste waarde van de reële waarde van de onroerende zaak en de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Op grond van dezelfde alinea moet voor een equivalent bedrag een verplichting worden opgenomen.

26 Enige voor een leaseovereenkomst betaalde premie wordt verwerkt als onderdeel van de minimale leasebetalingen, en wordt derhalve opgenomen in de kostprijs van het actief, maar wordt niet aan de verplichting toegevoegd. Indien een vastgoedbelang dat op grond van een leaseovereenkomst wordt gehouden, geclassificeerd wordt als vastgoedbelegging, dan is het vastgoedbelang de post die tegen reële waarde verwerkt wordt, en niet de onderliggende onroerende zaak. ►M33 De alinea's 33 tot en met 52 en IFRS 13 bevatten leidraden voor het bepalen van de reële waarde van een vastgoedbelang volgens het reëlewaardemodel. Deze leidraden zijn ook relevant voor het bepalen van de reële waarde wanneer die waarde als kostprijs wordt gebruikt bij eerste opname. ◄

27 Een of meer vastgoedbeleggingen kunnen worden verworven in ruil voor één of meer niet-monetaire activa, of voor een combinatie van monetaire en niet-monetaire activa. De volgende beschouwing heeft betrekking op een ruil van een niet-monetair actief tegen een monetair actief, maar is ook van toepassing op alle ruiltransacties die in de voorgaande zin beschreven zijn. De kostprijs van een dergelijke vastgoedbelegging wordt gewaardeerd tegen reële waarde tenzij a) de ruiltransactie geen economische betekenis heeft of b) de reële waarde van noch het ontvangen actief, noch het opgegeven actief betrouwbaar kan worden bepaald. Het verworven actief wordt op deze wijze gewaardeerd, zelfs indien een entiteit het afgestane actief niet onmiddellijk uit de balans kan verwijderen. Indien het verworven actief niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd, wordt zijn kostprijs gewaardeerd tegen de boekwaarde van het afgestane actief.

28 Een entiteit bepaalt of een ruiltransactie op commerciële realiteit gebaseerd is door te beoordelen in welke mate zij verwacht dat toekomstige kasstromen zullen wijzigen als gevolg van de transactie. Een ruiltransactie heeft economische betekenis indien:

(a) de samenstelling (risico, tijdstip en bedrag) van de kasstromen van het ontvangen actief verschilt van de samenstelling van de kasstromen van het overgedragen actief; of

(b) de entiteitsgebonden waarde van het gedeelte van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit dat door de transactie wordt beïnvloed, verandert als gevolg van de ruil; en

(c) het verschil onder (a) of (b) belangrijk is met betrekking tot de reële waarde van de geruilde activa.

▼B

Om te bepalen of een ruiltransactie economische betekenis heeft, moet de entiteitsgebonden waarde van het gedeelte van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit dat door de transactie is beïnvloed, de kasstromen na aftrek van belastingen weergeven. Het resultaat van deze analysen kan duidelijk zijn zonder dat de entiteit gedetailleerde berekeningen hoeft uit te voeren.

▼M33

29 De reële waarde van een actief kan betrouwbaar worden bepaald als (a) de variabiliteit in de bandbreedte van redelijke waarderingen van dat actief tegen reële waarde niet aanzienlijk is of als (b) de waarschijnlijkheid van de verschillende schattingen binnen de bandbreedte redelijk goed kan worden ingeschat en kan worden gebruikt voor het bepalen van de reële waarde. Als de entiteit de reële waarde van het ontvangen of opgegeven actief betrouwbaar kan bepalen, wordt de reële waarde van het opgegeven actief gebruikt om de kostprijs te bepalen, tenzij de reële waarde van het ontvangen actief duidelijker blijkt.

▼B

WAARDERING NA OPNAME

Grondslag voor financiële verslaggeving

30 Behoudens de in alinea's 32A en 34 vermelde uitzonderingen moet een entiteit als grondslag voor financiële verslaggeving kiezen voor het reëlewaardemodel (zie alinea's 33 tot en met 55) of voor het kostprijsmodel (zie alinea 56). De gekozen grondslag moet dan op al haar vastgoedbeleggingen worden toegepast.

▼M8

31 In IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* wordt vermeld dat een vrijwillige wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving alleen mag worden doorgevoerd indien de wijziging leidt tot een jaarrekening die betrouwbare en meer relevante informatie verstrekt over de gevolgen van transacties en andere gebeurtenissen en omstandigheden voor de financiële positie, financiële prestatie of kasstromen van de entiteit. Het is zeer onwaarschijnlijk dat een overstap van het reële-waardemodel naar het kostprijsmodel zal resulteren in een meer relevante presentatie.

▼M33

32 Deze standaard schrijft voor dat alle entiteiten de reële waarde van vastgoedbeleggingen moeten bepalen ten behoeve van de waardering (als de entiteit het reëlewaardemodel gebruikt) of de toelichting (als de entiteit het kostprijsmodel toepast). Een entiteit wordt aangemoedigd, maar is niet verplicht, om de reële waarde van een vastgoedbelegging te bepalen op basis van een waardering door een onafhankelijke taxateur die in het bezit is van een erkende en relevante beroepskwalificatie en die beschikt over recente ervaring met de locatie en categorie van de te waarderen vastgoedbelegging.

▼B

32A Een entiteit mag:

(a) kiezen voor ofwel het reëlewaardemodel ofwel het kostprijsmodel voor alle vastgoedbeleggingen die dienen ter dekking van verplichtingen met een rendement dat direct is gekoppeld aan de reële waarde van, of het rendement op, bepaalde activa waaronder de desbetreffende vastgoedbelegging; en

(b) voor alle overige vastgoedbeleggingen hetzij het reëlewaardemodel, hetzij het kostprijsmodel kiezen, ongeacht de keuze die ingevolge (a) is gemaakt.

32B Sommige verzekeraars en andere entiteiten hebben een intern vastgoedfonds dat fictieve deelnamebewijzen uitgeeft, waarbij sommige deelnamebewijzen door beleggers worden gehouden via gekoppelde contracten, en andere door de entiteit. Entiteiten mogen op grond van alinea 32A het door het fonds gehouden vastgoed niet gedeeltelijk waarderen tegen kostprijs en gedeeltelijk tegen reële waarde.

▼B

32C Indien een entiteit voor de twee categorieën die in alinea 32A zijn beschreven een verschillend model kiest, dan moeten verkopen van vastgoedbeleggingen tussen pools van activa die volgens een verschillend model worden gewaardeerd, op basis van de reële waarde worden opgenomen, en moet de cumulatieve verandering in de reële waarde in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden verwerkt. Indien een vastgoedbelegging van een pool waarvoor het reëlewaardemodel wordt toegepast, wordt verkocht aan een pool waarvoor het kostprijsmodel wordt toegepast, dan wordt de reële waarde op de verkoopdatum de veronderstelde kostprijs van de vastgoedbelegging.

Reëlewaardemodel

33 Na de eerste opname moet een entiteit die het reëlewaardemodel kiest al haar vastgoedbeleggingen waarderen tegen reële waarde, behalve in de gevallen die zijn beschreven in alinea 53.

34 Wanneer een vastgoedbelang dat door een lessee wordt gehouden op grond van een operationele lease in overeenstemming met alinea 6 wordt geclassificeerd als een vastgoedbelegging, is de toepassing van alinea 30 niet facultatief en moet het reëlewaardemodel worden toegepast.

35 Winsten of verliezen die voortvloeien uit een wijziging in de reële waarde van een vastgoedbelegging moeten worden opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ over de periode waarin ze ontstaan.

▼M33

_____

40 Bij het bepalen van de reële waarde van een vastgoedbelegging in overeenstemming met IFRS 13, moet een entiteit ervoor zorgen dat de reële waarde onder meer huurinkomsten uit huidige leaseovereenkomsten weerspiegelt alsook andere veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij het waarderen van de vastgoedbelegging in de huidige marktomstandigheden.

▼B

41 Alinea 25 specificeert de basis voor de eerste opname van de kostprijs van een belang in een geleasede onroerende zaak. Alinea 33 vereist dat het belang in de geleasede onroerende zaak opnieuw wordt gewaardeerd, indien nodig, tegen reële waarde. In een leaseovereenkomst waarover onderhandeld werd op basis van marktprijzen moet de reële waarde, bij verwerving, van een belang in een geleasede onroerende zaak, na aftrek van alle verwachte leasebetalingen (met inbegrip van die betalingen die betrekking hebben op opgenomen verplichtingen) gelijk zijn aan nul. Deze reële waarde verandert niet, ongeacht of een geleased actief en verplichting administratief worden opgenomen tegen reële waarde of tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen, overeenkomstig alinea 20 van IAS 17. Dit betekent dat de overgang van een waardering van een geleased actief tegen kostprijs (overeenkomstig alinea 25) naar een waardering tegen reële waarde (overeenkomstig alinea 33) geen aanleiding geven tot het boeken van een winst of verlies, tenzij de reële waarde op verschillende tijdstippen wordt bepaald. Dit zou zich kunnen voordoen wanneer de keuze voor toepassing van het reëlewaardemodel wordt gemaakt na de eerste opname.

▼M33

_____

48 Wanneer een entiteit een vastgoedbelegging voor het eerst verwerft (of wanneer een bestaande onroerende zaak voor het eerst een vastgoedbelegging wordt na een wijziging van het gebruik), zijn er in uitzonderlijke gevallen duidelijke aanwijzingen dat de variabiliteit in de bandbreedte van redelijke waarderingen tegen reële waarde dermate groot zal zijn, en de waarschijnlijkheid van de verschillende resultaten zo moeilijk te beoordelen zal zijn, dat één enkele bepaling van de reële waarde geen nut heeft. Dit kan erop wijzen dat de reële waarde van de onroerende zaak nu en in de toekomst niet betrouwbaar kan worden bepaald (zie alinea 53).

▼M33

_____

▼M8

50 Bij het bepalen van de boekwaarde van vastgoedbeleggingen volgens het reële-waardemodel vermijdt een entiteit dubbeltellingen van activa of verplichtingen die als afzonderlijke activa of verplichtingen op de balans zijn opgenomen. Bijvoorbeeld:

▼B

(a) installaties zoals liften of airconditioningsystemen maken vaak integraal deel uit van een gebouw en worden doorgaans in de reële waarde van de vastgoedbelegging opgenomen in plaats van afzonderlijk te worden opgenomen als een materieel vast actief;

(b) indien een kantoor gemeubileerd wordt geleased, omvat de reële waarde van het kantoor doorgaans de reële waarde van het meubilair omdat de huurinkomsten betrekking hebben op het gemeubileerde kantoor. Indien meubilair in de reële waarde van een vastgoedbelegging is inbegrepen, neemt een entiteit dat meubilair niet op als een afzonderlijk actief;

(c) de reële waarde van een vastgoedbelegging omvat geen vooruitbetaalde of nog te ontvangen baten ter zake van een operationele lease, omdat de entiteit deze opneemt als een afzonderlijke verplichting of een afzonderlijk actief;

▼M8

(d) de reële waarde van vastgoedbeleggingen die op grond van een leaseovereenkomst worden aangehouden, geeft de verwachte kasstromen weer (inclusief de voorwaardelijke, naar verwachting te betalen huur). Indien bij de bepaling van een voor een onroerende zaak verkregen waardering alle naar verwachting te verrichten betalingen in mindering zijn gebracht, is het derhalve noodzakelijk om deze waardering te verhogen met enige opgenomen leaseverplichting om de boekwaarde van de vastgoedbelegging volgens het reële-waardemodel te bepalen.

▼M33

_____

▼B

52 In sommige gevallen verwacht een entiteit dat de contante waarde van haar betalingen gerelateerd aan een vastgoedbelegging (met uitzondering van betalingen die betrekking hebben op opgenomen verplichtingen) hoger zal zijn dan de contante waarde van de gerelateerde contante ontvangsten. Een entiteit past IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* toe om te bepalen of een verplichting moet worden opgenomen, en zo ja, op welke wijze deze verplichting moet worden gewaardeerd.

▼M33

Onvermogen om de reële waarde betrouwbaar te bepalen

53 **Er is een weerlegbaar vermoeden dat een entiteit de reële waarde van een vastgoedbelegging nu en in de toekomst betrouwbaar kan bepalen. Wanneer een entiteit een vastgoedbelegging voor het eerst verwerft (of wanneer een bestaande onroerende zaak voor het eerst een vastgoedbelegging wordt na een wijziging in het gebruik) zijn er in uitzonderlijke gevallen echter duidelijke aanwijzingen dat de reële waarde van de vastgoedbelegging op dat moment en in de toekomst niet betrouwbaar kan worden bepaald. Dit is het geval als en alleen als de markt voor vergelijkbaar vastgoed inactief is (er zijn bijvoorbeeld weinig recente transacties, prijsnoteringen zijn niet actueel of waargenomen transactieprijzen geven aan dat de verkoper gedwongen was om te verkopen) en er geen alternatieve betrouwbare waarderingen van de reële waarde (bijvoorbeeld op basis van gedisconteerde kasstroomprognoses) beschikbaar zijn. Als een entiteit besluit dat de reële waarde van een vastgoedbelegging in aanbouw niet betrouwbaar kan worden bepaald maar verwacht dat de reële waarde van het vastgoed betrouwbaar zal kunnen worden bepaald wanneer de bouw daarvan is voltooid, moet ze de vastgoedbelegging in aanbouw waarderen tegen kostprijs totdat de reële waarde ervan betrouwbaar kan worden bepaald of, indien dit vroeger is, totdat de bouw is voltooid. Als een entiteit besluit**

▼M33

dat de reële waarde van een vastgoedbelegging (die geen vastgoedbelegging in aanbouw is) niet nu en in de toekomst betrouwbaar kan worden bepaald, moet ze die vastgoedbelegging waarderen met behulp van het kostprijsmodel in IAS 16. Er moet van worden uitgegaan dat de restwaarde van de vastgoedbelegging gelijk is aan nul. De entiteit moet IAS 16 toepassen totdat de vastgoedbelegging wordt vervreemd.

▼M8

53A Zodra een entiteit in staat is de reële waarde van een voorheen tegen kostprijs gewaardeerde vastgoedbelegging in aanbouw op betrouwbare wijze te bepalen, moet zij het vastgoed tegen reële waarde waarderen. Als de bouw van dat vastgoed is voltooid, wordt aangenomen dat het mogelijk is de reële waarde ervan betrouwbaar te bepalen. Indien dit niet het geval is, moet het vastgoed in overeenstemming met alinea 53 met behulp van het kostprijsmodel in IAS 16 administratief worden verwerkt.

53B Het vermoeden dat de reële waarde van een vastgoedbelegging in aanbouw op betrouwbare wijze kan worden bepaald, kan alleen bij eerste opname worden weerlegd. ►M33 Een entiteit die een vastgoedbelegging in aanbouw tegen reële waarde heeft gewaardeerd, mag niet concluderen dat het niet mogelijk is de reële waarde van de voltooide vastgoedbelegging betrouwbaar te bepalen. ◄

54 In de uitzonderlijke gevallen dat een entiteit verplicht is, om de reden die in alinea 53 is vermeld, om een vastgoedbelegging te waarderen met behulp van het kostprijsmodel in IAS 16, waardeert de entiteit al haar andere vastgoedbeleggingen, inclusief vastgoedbeleggingen in aanbouw, tegen reële waarde. In deze gevallen moet de entiteit elk van de overige vastgoedbeleggingen blijven verwerken met behulp van het reële-waardemodel, ook al mag een entiteit voor één vastgoedbelegging het kostprijsmodel toepassen.

▼B

55 Indien een entiteit een vastgoedbelegging voorheen heeft gewaardeerd tegen reële waarde, moet zij de onroerende zaak blijven waarderen tegen reële waarde tot deze wordt vervreemd (of tot het tijdstip waarop deze vastgoed voor eigen gebruik wordt of de entiteit de onroerende zaak begint te ontwikkelen voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering), zelfs indien vergelijkbare markttransacties minder frequent gaan voorkomen of marktprijzen minder gemakkelijk beschikbaar komen.

Kostprijsmodel

56 Na de eerste opname, moet een entiteit die voor het kostprijsmodel heeft gekozen al haar vastgoedbeleggingen waarderen overeenkomstig de vereisten in IAS 16 voor dat model, met uitzondering van dat vastgoed dat voldoet aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*. Vastgoedbeleggingen die voldoen aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) moeten overeenkomstig IFRS 5 worden gewaardeerd.

▼B

HERCLASSIFICATIE

▼M8

57 Herclassificatie van of naar een vastgoedbelegging moet plaatsvinden als en alleen als er sprake is van een wijziging van het gebruik die blijkt uit:

▼B

(a) de aanvang van het eigen gebruik, in geval van een herclassificatie van vastgoedbelegging naar vastgoed voor eigen gebruik;

(b) de aanvang van ontwikkelingsactiviteiten met het oog op de verkoop, in geval van een herclassificatie van vastgoedbelegging naar voorraden;

▼M8

(c) de beëindiging van het eigen gebruik, in geval van een herclassificatie van vastgoed voor eigen gebruik naar vastgoedbelegging; dan wel;

(d) de aanvang van een operationele lease met een andere partij, in geval van een herclassificatie van voorraden naar vastgoedbelegging.

———————

▼B

58 Alinea 57(b) schrijft voor dat een entiteit een onroerende zaak mag herclassificeren van vastgoedbelegging naar voorraden als en alleen als er sprake is van een wijziging van het gebruik die blijkt uit de aanvang van ontwikkelingsactiviteiten ten behoeve van de latere verkoop. Indien een entiteit besluit een vastgoedbelegging zonder ontwikkeling te vervreemden, blijft ze de onroerende zaak behandelen als een vastgoedbelegging tot ze van de balans wordt verwijderd. Herclassificatie naar voorraden vindt derhalve niet plaats. Evenzo, indien een entiteit aanvangt met de herontwikkeling van een bestaande vastgoedbelegging voor voortgezet toekomstig gebruik als vastgoedbelegging, blijft de onroerende zaak een vastgoedbelegging en wordt deze niet geherclassificeerd als vastgoed voor eigen gebruik tijdens de herontwikkeling.

59 De alinea's 60 tot en met 65 zijn van toepassing op de opname en waardering in situaties die zich voordoen indien een entiteit het reëlewaardemodel gebruikt voor vastgoedbeleggingen. Indien een entiteit het kostprijsmodel gebruikt, leidt herclassificatie tussen vastgoedbelegging, vastgoed voor eigen gebruik en voorraden niet tot een wijziging van de boekwaarde van de geherclassificeerde onroerende zaak of tot een wijziging van de kostprijs van die onroerende zaak voor waarderings- of informatiedoeleinden.

60 In geval van een herclassificatie van een tegen reële waarde gewaardeerde vastgoedbelegging naar vastgoed voor eigen gebruik of voorraden, moet als veronderstelde kostprijs van de onroerende zaak ten behoeve van de latere verwerking in overeenstemming met IAS 16 of IAS 2, de reële waarde van de onroerende zaak op het moment van de wijziging van het gebruik worden genomen.

61 Indien vastgoed voor eigen gebruik een vastgoedbelegging wordt die tegen reële waarde zal worden verwerkt, moet een entiteit IAS 16 toepassen tot het moment waarop het gebruik verandert. Indien er op dat moment een verschil is tussen de boekwaarde van de onroerende zaak overeenkomstig IAS 16 en zijn reële waarde, moet de entiteit dit verschil op dezelfde wijze behandelen als een herwaardering overeenkomstig IAS 16.

62 Tot het moment waarop vastgoed voor eigen gebruik een tegen reële waarde verwerkte vastgoedbelegging wordt, schrijft een entiteit de onroerende zaak af en neemt zij enige ontstane bijzondere waardeverminderingsverliezen op. De entiteit behandelt een eventueel verschil op dat moment tussen de boekwaarde van de onroerende zaak bepaald volgens IAS 16 en de reële waarde op dezelfde wijze als een herwaardering zoals beschreven in IAS 16. Met andere woorden:

▼M5

(a) enige resulterende afname van de boekwaarde van de onroerende zaak wordt opgenomen in winst of verlies. Voor zover echter voor die onroerende zaak een herwaarderingsreserve is gevormd, wordt de afname opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten en in mindering gebracht op de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen;

▼B

(b) enige resulterende toename van de boekwaarde wordt als volgt behandeld:

(i) voor zover de toename leidt tot de terugneming van een eerder opgenomen bijzonder waardeverminderingsverlies voor die onroerende zaak, wordt de toename opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Het in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen bedrag stijgt niet uit boven het bedrag dat nodig is om de boekwaarde terug te brengen op de boekwaarde (na afschrijvingen) die zou zijn bepaald indien geen bijzonder waardeverminderingsverlies was opgenomen;

►M5 (ii) enig overblijvend deel van de toename wordt in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen en verhoogt de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen. ◄ Indien de vastgoedbelegging later wordt vervreemd, kan de in het eigen vermogen opgenomen herwaarderingsreserve worden overgeboekt naar de ingehouden winsten. De overboeking van de herwaarderingsreserve naar de ingehouden winsten mag niet via ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ lopen.

63 In geval van een herclassificatie van voorraden naar vastgoedbeleggingen die zullen worden geboekt tegen reële waarde, moet enig verschil op dat moment tussen de reële waarde van de onroerende zaak en zijn vorige boekwaarde worden opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

64 De behandeling van overboekingen van voorraden naar vastgoedbeleggingen die tegen reële waarde worden geboekt, is consistent met de behandeling van de verkoop van voorraden.

65 Indien een entiteit de bouw of ontwikkeling voltooit van een zelf vervaardigde vastgoedbelegging die tegen reële waarde zal worden geboekt, moet enig verschil tussen de reële waarde van de onroerende zaak op dat moment en zijn vorige boekwaarde worden opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄.

VERVREEMDING

66 Een vastgoedbelegging mag niet langer in de balans worden opgenomen in geval van vervreemding of wanneer de vastgoedbelegging permanent buiten gebruik wordt gesteld en er geen toekomstige economische voordelen worden verwacht bij de vervreemding van de vastgoedbelegging.

67 De vervreemding van een vastgoedbelegging kan plaatsvinden door verkoop of door het afsluiten van een financiële lease. Bij het bepalen van het moment van vervreemding van een vastgoedbelegging past een entiteit de criteria in IAS 18 toe voor de opname van opbrengsten uit de verkoop van goederen en houdt zij rekening met de bijbehorende richtlijnen in de bijlage Bij IAS 18. IAS 17 is van toepassing op een vervreemding als gevolg van het afsluiten van een financiële lease, en op een „sale and leaseback”-transactie.

▼B

68 Indien een entiteit in overeenstemming met de opnameprincipes in alinea 16 de kosten van een vervanging van een gedeelte van een vastgoedbelegging in de boekwaarde van een actief opneemt, wordt de boekwaarde van het vervangen gedeelte niet langer in de balans opgenomen. Voor een vastgoedbelegging die wordt verwerkt aan de hand van het kostprijsmodel, is een vervangen gedeelte mogelijk geen deel dat afzonderlijk werd afgeschreven. Indien het voor een entiteit praktisch niet haalbaar is om de boekwaarde van het vervangen gedeelte te bepalen, mag zij de kosten van de vervanging gebruiken als indicatie van de kostprijs van het vervangen gedeelte op het moment dat het gekocht of gebouwd werd. In geval van waardering tegen reële kosten weerspiegelt de reële waarde van de vastgoedbelegging mogelijk reeds dat het te vervangen gedeelte zijn waarde heeft verloren. In andere gevallen kan het moeilijk op te maken zijn in welke mate de reële waarde van het gedeelte dat vervangen wordt, moet worden verminderd. Als het niet praktisch haalbaar is om de reële waarde van het vervangen gedeelte neerwaarts aan te passen, bestaat er een alternatief om de kosten van de vervanging op te nemen in de boekwaarde van het actief en vervolgens de reële waarde opnieuw te beoordelen, zoals dit vereist zou zijn voor investeringen die niet betrekking hebben op vervanging.

69 Winsten of verliezen die voortvloeien uit de buitengebruikstelling of vervreemding van een vastgoedbelegging moeten bepaald worden als het verschil tussen de netto-opbrengst bij vervreemding en de boekwaarde van het actief, en moeten in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen (tenzij IAS 17 iets anders voorschrijft in geval van een „sale and leaseback”-transactie) over de periode waarin buitengebruikstelling of vervreemding plaatsvindt.

70 De te ontvangen vergoeding bij vervreemding van een vastgoedbelegging wordt aanvankelijk opgenomen tegen reële waarde. Met name indien de betaling voor een vastgoedbelegging wordt uitgesteld, wordt de ontvangen vergoeding aanvankelijk opgenomen tegen de contante waarde daarvan. Het verschil tussen het nominale bedrag van de vergoeding en de contante waarde daarvan wordt overeenkomstig IAS 18 met behulp van de effectieverentemethode opgenomen als renteopbrengst.

71 Een entiteit past IAS 37 of, indien geëigend, andere standaarden toe op enige verplichtingen die de entiteit na vervreemding van een vastgoedbelegging behoudt.

72 Een vergoeding van derden voor een vastgoedbelegging die een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, verloren is gegaan of werd opgegeven, moet in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen op het moment dat de vergoeding opeisbaar wordt.

73 Bijzondere waardeverminderingen of verliezen op vastgoedbeleggingen, daarmee samenhangende claims op, of betalingen van, vergoedingen door derden en enige latere aankoop of bouw van vervangende activa, zijn afzonderlijke economische gebeurtenissen en moeten afzonderlijk als volgt worden verwerkt:

(a) bijzondere waardeverminderingen van vastgoedbeleggingen worden opgenomen overeenkomstig IAS 36;

(b) buitengebruikstellingen of vervreemdingen van vastgoedbeleggingen worden opgenomen overeenkomstig alinea's 66 tot en met 71 van deze standaard;

(c) vergoedingen van derden voor een vastgoedbelegging die een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, verloren is gegaan of is opgegeven, worden opgenomen in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ op het moment dat deze opeisbaar worden; en

(d) de kostprijs van activa die worden gerestaureerd, gekocht of gebouwd als vervangingen wordt bepaald overeenkomstig alinea's 20 tot en met 29 van deze standaard.

▼B

INFORMATIEVERSCHAFFING

Reëlewaardemodel en kostprijsmodel

74 De onderstaande toelichtingen zijn een aanvulling op die opgenomen in IAS 17. Op grond van IAS 17 verstrekt de eigenaar van een vastgoedbelegging dezelfde informatie als die welke een lessor moet verstrekken over afgesloten leases. Een entiteit die op grond van een financiële of operationele lease een vastgoedbelegging aanhoudt, verstrekt dezelfde informatie als de informatie die een lessee moet verstrekken over financiële leases en de informatie die een lessor moet verstrekken over enige operationele lease die hij heeft afgesloten.

75 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) of zij het reëlewaardemodel of het kostprijsmodel toepast;

(b) indien zij het reëlewaardemodel toepast: of, en in welke omstandigheden, vastgoedbelangen die worden gehouden op grond van operationele leases geclassificeerd en verwerkt worden als vastgoedbelegging;

(c) indien classificatie moeilijk is (zie alinea 14); de criteria die de entiteit gebruikt om vastgoedbeleggingen te onderscheiden van vastgoed voor eigen gebruik en van vastgoed aangehouden voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering;

▼M33

_____

▼B

(e) de mate waarin de reële waarde van vastgoedbeleggingen (zoals gewaardeerd of vermeld in de jaarrekening) is gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke taxateur die in het bezit is van een erkende en relevante beroepskwalificatie en beschikt over recente ervaring met de locatie en categorie van de te waarderen vastgoedbelegging. Indien de waardering niet op deze wijze tot stand is gekomen, moet dit feit worden vermeld;

(f) de bedragen die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen voor:

(i) huurinkomsten uit vastgoedbeleggingen;

(ii) directe exploitatielasten (inclusief reparatie en onderhoud) die voortvloeien uit vastgoedbeleggingen die tijdens de periode huurinkomsten hebben gegenereerd; en

(iii) directe exploitatielasten (inclusief reparatie en onderhoud) die voortvloeien uit vastgoedbeleggingen die tijdens de periode geen huurinkomsten hebben gegenereerd;

(iv) de cumulatieve verandering in reële waarde opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ bij de verkoop van een vastgoedbelegging uit een pool van activa waarvoor het kostprijsmodel wordt toegepast aan een pool waarvoor het reëlewaardemodel wordt toegepast (zie alinea 32C);

(g) het bestaan en de omvang van beperkingen met betrekking tot de realiseerbaarheid van vastgoedbeleggingen of de overmaking van baten en opbrengsten bij vervreemding;

(h) contractuele verplichtingen tot aankoop, bouw of ontwikkeling van vastgoedbeleggingen of met betrekking tot reparaties, onderhoud of verbeteringen.

▼B

Reëlewaardemodel

76 Naast de naast de informatie die moet worden verstrekt op grond van alinea 75 moet een entiteit die het in alinea's 33 tot en met 55 beschreven reëlewaardemodel toepast ook een aansluiting opnemen tussen de boekwaarde van de vastgoedbeleggingen aan het begin en einde van de periode, met vermelding van:

(a) investeringen, waarbij investeringen die resulteren uit overnames en deze die resulteren uit latere uitgaven opgenomen in de boekwaarde van een actief, afzonderlijk moeten worden vermeld;

(b) investeringen die resulteren uit overnames via bedrijfscombinaties;

(c) activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5, en andere vervreemdingen;

(d) nettowinsten of -verliezen als gevolg van aanpassingen van de reële waarde;

(e) de nettowisselkoersverschillen die ontstaan bij de omrekening van de jaarrekening in een andere presentatievaluta en bij de omrekening van een buitenlandse activiteit in de presentatievaluta van de verslaggevende entiteit;

(f) herclassificaties naar en van voorraden en vastgoed voor eigen gebruik; en

(g) overige veranderingen.

77 Wanneer een verkregen waardering voor een vastgoedbelegging ten behoeve van de jaarrekening aanzienlijk wordt aangepast, bijvoorbeeld ter voorkoming van een dubbeltelling van activa en verplichtingen die als afzonderlijke activa en verplichtingen zijn opgenomen zoals beschreven in alinea 50, moet de entiteit een aansluiting opnemen tussen de verkregen waardering en de aangepaste waardering die in de jaarrekening is vervat, waarbij het totale bedrag van enige opgenomen, opnieuw toegevoegde leaseverplichtingen afzonderlijk van enige andere belangrijke aanpassingen moet worden vermeld.

▼M33

78 **In de uitzonderlijke gevallen waarnaar in alinea 53 wordt verwezen, wanneer een entiteit een vastgoedbelegging waardeert met behulp van het in IAS 16 beschreven kostprijsmodel, moeten in de op grond van alinea 76 vereiste aansluiting de bedragen met betrekking tot die vastgoedbelegging afzonderlijk worden vermeld van de bedragen die betrekking hebben op andere vastgoedbeleggingen. Daarnaast moet een entiteit het volgende vermelden:**

▼B

(a) een beschrijving van de vastgoedbelegging;

▼M33

(b) **een verklaring waarom de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald;**

▼B

(c) indien mogelijk, de bandbreedte van schattingen waarbinnen de reële waarde zeer waarschijnlijk zal liggen; en

(d) bij vervreemding van vastgoedbeleggingen die niet tegen reële waarde zijn geboekt:

(i) het feit dat de entiteit vastgoedbeleggingen heeft vervreemd die niet tegen reële waarde zijn geboekt;

(ii) de boekwaarde van die vastgoedbeleggingen op het moment van verkoop; en

(iii) het bedrag van de opgenomen winst of het opgenomen verlies.

▼B

Kostprijsmodel

▼M33

79 **Naast de informatie die op grond van alinea 75 moet worden verstrekt, moet een entiteit die het in alinea 56 beschreven kostprijsmodel toepast het volgende vermelden:**

▼B

(a) de gebruikte afschrijvingsmethoden;

(b) de gebruiksduur of toegepaste afschrijvingspercentages;

(c) de brutoboekwaarde en de geaccumuleerde afschrijvingen (samengevoegd met de geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen) aan het begin en einde van de periode;

(d) een aansluiting van de boekwaarde van de vastgoedbelegging aan het begin en einde van de periode, waarbij het volgende wordt vermeld:

(i) investeringen, waarbij investeringen die resulteren uit overnames en deze die resulteren uit latere uitgaven opgenomen als een actief, afzonderlijk moeten worden vermeld;

(ii) investeringen die resulteren uit overnames via bedrijfscombinaties;

(iii) activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop overeenkomstig IFRS 5, en andere vervreemdingen;

(iv) afschrijvingen;

(v) het bedrag van bijzondere waardeverminderingsverliezen en het bedrag van teruggenomen bijzondere waardeverminderingsverliezen die tijdens de periode werden opgenomen in overeenstemming met IAS 36;

(vi) de nettowisselkoersverschillen die ontstaan bij de omrekening van de jaarrekening in een andere presentatievaluta en bij de omrekening van een buitenlandse activiteit in de presentatievaluta van de verslaggevende entiteit;

(vii) herclassificaties naar en van voorraden en vastgoed voor eigen gebruik; en

(viii) overige veranderingen; en

▼M33

(e) **de reële waarde van vastgoedbeleggingen. Indien een entiteit in de uitzonderlijke gevallen die in alinea 53 zijn beschreven de reële waarde van de vastgoedbelegging niet betrouwbaar kan bepalen, moet ze het volgende vermelden:**

▼B

(i) een beschrijving van de vastgoedbelegging;

▼M33

(ii) **een verklaring waarom de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald; en**

▼B

(iii) indien mogelijk, de bandbreedte van schattingen waarbinnen de reële waarde hoogstwaarschijnlijk ligt.

OVERGANGSBEPALINGEN

Reëlewaardemodel

▼M33

80 **Een entiteit die voorheen IAS 40 (2000) toepaste en ervoor kiest om voor het eerst sommige of alle in aanmerking komende vastgoedbelangen die gehouden worden op grond van een operationele lease te classificeren en administratief te verwerken als vastgoedbelegging, moet het effect van die keuze opnemen als een aanpassing van het beginsaldo van de ingehouden winst in de periode waarin de keuze voor het eerst is gemaakt. Daarnaast:**

▼M33

(a) **als de entiteit de reële waarde van die vastgoedbelangen in voorgaande perioden (bepaald op een basis die in overeenstemming is met de definitie van reële waarde in IFRS 13) voorheen openbaar heeft gemaakt (in de jaarrekening of anderszins), wordt de entiteit aangemoedigd maar is ze niet verplicht:**

▼B

(i) om het beginsaldo van de ingehouden winsten aan te passen voor de vroegste gepresenteerde periode waarin die reële waarde openbaar werd gemaakt; en

(ii) om de vergelijkende informatie voor deze perioden aan te passen; en

(b) indien de entiteit de onder (a) vermelde informatie niet eerder openbaar heeft gemaakt, mag zij de vergelijkende informatie niet aanpassen en moet de entiteit dit feit vermelden.

81 Deze standaard schrijft een andere behandeling voor dan die welke door IAS 8 wordt voorgeschreven. IAS 8 vereist dat vergelijkende informatie wordt aangepast tenzij een dergelijke aanpassing praktisch niet haalbaar is.

82 Wanneer een entiteit deze standaard voor het eerst toepast, houdt de aanpassing van het beginsaldo van ingehouden winsten ook de herclassificatie in van enig bedrag in de herwaarderingsreserve voor vastgoedbeleggingen.

Kostprijsmodel

83 IAS 8 is van toepassing op elke wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving die wordt aangebracht wanneer een entiteit deze standaard voor het eerst toepast en opteert voor toepassing van het kostprijsmodel. Het effect van de wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving omvat de herclassificatie van enig bedrag aangehouden in de herwaarderingsreserve voor vastgoedbeleggingen.

84 De vereisten van alinea's 27 tot en met 29 met betrekking tot de eerste waardering van een vastgoedbelegging die via een ruiltransactie van activa is verworven, moeten prospectief alleen op toekomstige transacties worden toegepast.

▼M42

Bedrijfscombinaties

84A Alinea 14A en een kopje vóór alinea 6 zijn toegevoegd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen cyclus 2011–2013*. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op verwervingen van vastgoedbeleggingen vanaf het begin van de eerste periode waarop zij deze wijziging toepast. De administratieve verwerking van verwervingen van vastgoedbeleggingen in eerdere perioden mag bijgevolg niet worden aangepast. Een entiteit kan er evenwel voor kiezen de wijziging toe te passen op individuele verwervingen van vastgoedbeleggingen die plaatsvonden vóór het begin van de eerste jaarperiode waarin de ingangsdatum valt, dan wel de eerste jaarperiode na de ingangsdatum, als en slechts als de voor de toepassing van de wijziging op deze eerdere transacties vereiste informatie voor de entiteit beschikbaar is.

▼B

INGANGSDATUM

85 Entiteiten moeten deze standaard toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼**M5**

85A IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 62 door IAS 1 (herziene versie van 2007) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼**M8**

85B De alinea's 8, 9, 48, 53, 54 en 57 zijn gewijzigd, alinea 22 is verwijderd en de alinea's 53A en 53B zijn toegevoegd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. ►**M33** Een entiteit mag de wijzigingen aan vastgoedbeleggingen in aanbouw toepassen vanaf een willekeurige datum vóór 1 januari 2009, mits de reële waarden van vastgoedbeleggingen in aanbouw op die datum werd bepaald. ◄ Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd de wijzigingen in de alinea's 5 en 81E van IAS 16 *Materiële vaste activa* toepassen.

▼**M33**

85C IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in alinea 5, wijzigde de alinea's 26, 29, 32, 40, 48, 53, 53B, 78 tot en met 80 en 85B en verwijderde de alinea's 36 tot en met 39, 42 tot en met 47, 49, 51 en 75(d). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M42**

85D Vóór alinea 6 en na alinea 84 zijn kopjes ingevoegd en de alinea's 14A en 84A zijn toegevoegd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen cyclus 2011–2013*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op verslagperioden die op of na 1 juli 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**B**

INTREKKING VAN IAS 40 (2000)

86 Deze standaard vervangt IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* (uitgegeven in 2000).

▼B

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD 41

Landbouw

DOEL

Het doel van deze standaard is het voorschrijven van de verwerkingswijze, de presentatie in de jaarrekening en de informatieverschaffing met betrekking tot agrarische activiteiten.

TOEPASSINGSGEBIED

▼M45

1 Deze standaard moet worden toegepast bij de administratieve verwerking van de volgende posten indien zij betrekking hebben op agrarische activiteiten:

a) biologische activa, met uitzondering van vruchtdragende planten;

b) agrarische producten op het ogenblik van de oogst; en

c) overheidssubsidies die worden besproken in de alinea's 34 en 35.

2 Deze standaard is niet van toepassing op:

a) grond die met agrarische activiteiten verband houdt (zie IAS 16 *Materiële vaste activa* en IAS 40 *Vastgoedbeleggingen*);

b) vruchtdragende planten die met agrarische activiteiten verband houden (zie IAS 16). Deze standaard is echter wel van toepassing op de producten die door die vruchtdragende planten worden voortgebracht;

c) overheidssubsidies die met vruchtdragende planten verband houden (zie IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun*);

d) immateriële activa die met agrarische activiteiten verband houden (zie IAS 38 *Immateriële activa*).

3 Deze standaard is op het ogenblik van de oogst van toepassing op agrarische producten die de geoogste producten zijn van de biologische activa van de entiteit. Daarna is IAS 2 *Voorraden* of een andere toepasselijke standaard van toepassing. Deze standaard behandelt bijgevolg niet de verwerking van agrarische producten na de oogst (bijvoorbeeld de verwerking van druiven tot wijn door een wijnboer die de druiven heeft geteeld). Hoewel deze verwerking een logisch en natuurlijk verlengstuk van agrarische activiteiten kan zijn en de gebeurtenissen die plaatsvinden enige overeenkomst kunnen vertonen met biologische transformatie, is deze verwerking niet opgenomen in de definitie van agrarische activiteiten in deze standaard.

4 De onderstaande tabel geeft voorbeelden van biologische activa, agrarische producten en producten die het resultaat zijn van verwerking na de oogst.

Biologische activa	Agrarische producten	Producten die het resultaat zijn van verwerking na de oogst
Schapen	Wol	Garen, tapijt
Bomen in een bosplantage	Boomstammen	Houtblokken, timmerhout
Melkvee	Melk	Kaas
Varkens	Karkas	Worst, gedroogde ham
Katoenplanten	Geoogst katoen	Draad, kleding

▼M45

Biologische activa	Agrarische producten	Producten die het resultaat zijn van verwerking na de oogst
Suikerriet	Geoogst suikerriet	Suiker
Tabaksplanten	Geplukte bladeren	Gedroogde tabak
Theestruiken	Geplukte bladeren	Thee
Wijnstokken	Geplukte druiven	Wijn
Fruitbomen	Geplukt fruit	Verwerkt fruit
Oliepalmen	Geplukt fruit	Palmolie
Rubberbomen	Geoogste latex	Rubberproducten

Sommige planten, zoals theestruiken, wijnstokken, oliepalmen en rubberbomen, voldoen gewoonlijk aan de definitie van een vruchtdragende plant en vallen binnen het toepassingsgebied van IAS 16. De producten die door vruchtdragende planten worden voortgebracht, zoals theebladeren, druiven, oliepalmfruit en latex, vallen echter binnen het toepassingsgebied van IAS 41.

▼B

DEFINITIES

Definities in verband met landbouw

▼M45

5 **De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:**

▼M8

Agrarische activiteit is het beheer door een entiteit van de biologische transformatie en oogst van biologische activa voor verkoop of voor conversie in agrarische producten of in additionele biologische activa.

▼M45

Agrarische producten **zijn de geoogste producten van de biologische activa van de entiteit.**

Een *vruchtdragende plant* is een levende plant:

a) die wordt gebruikt bij de productie of levering van agrarische producten;

b) waarvan wordt verwacht dat zij in meer dan één periode producten voortbrengt; en

c) waarvoor er een zeer kleine kans bestaat dat zij als agrarisch product wordt verkocht, met uitzondering van incidentele verkopen als afval.

Een *biologisch actief* is een levend dier of een levende plant.

▼B

Biologische transformatie omvat de processen van de groei, de degeneratie, de productie en de voortplanting die kwalitatieve of kwantitatieve wijzigingen in een biologisch actief veroorzaken.

Een *groep biologische activa* is een samenvoeging van soortgelijke levende dieren of planten.

Oogst is het losmaken van producten van een biologisch actief of het beëindigen van de levensprocessen van een biologisch actief.

▼M8

Verkoopkosten zijn de marginale kosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de vervreemding van een actief, met uitzondering van financieringskosten en winstbelastingen.

▼M45

5A De volgende planten zijn geen vruchtdragende planten:

a) planten die worden geteeld om als agrarisch product te worden geoogst (bijvoorbeeld bomen die worden gekweekt om als timmerhout te worden gebruikt);

b) planten die worden geteeld om agrarische producten voort te brengen wanneer er meer dan een zeer kleine kans bestaat dat de entiteit ook de plant zal oogsten en verkopen als een agrarisch product en niet louter incidenteel als afval zal verkopen (bijvoorbeeld bomen die zowel voor hun fruit als voor hun timmerhout worden geteeld); en

c) eenjarige gewassen (bijvoorbeeld maïs en tarwe).

5B Wanneer vruchtdragende planten niet meer worden gebruikt om producten voort te brengen, kunnen zij eventueel worden geveld en als afval worden verkocht, bijvoorbeeld om als brandhout te worden gebruikt. Dergelijke incidentele verkopen als afval beletten niet dat de plant aan de definitie van een vruchtdragende plant voldoet.

5C Een product dat door vruchtdragende planten wordt voortgebracht, is een biologisch actief.

▼B

6 Agrarische activiteiten bestrijken een gevarieerde reeks van activiteiten, bijvoorbeeld veeteelt, bosbouw, jaarlijkse of herhalende oogsten, de cultuur van boomgaarden en plantages, bloementeelt en hydrocultuur (met inbegrip van viskweek). Binnen deze diversiteit bestaan bepaalde gemeenschappelijke kenmerken:

(a) vermogen om te veranderen. Levende dieren en planten zijn in staat tot biologische transformatie;

(b) beheer van veranderingen. Het beheer vergemakkelijkt de biologische transformatie door de voorwaarden die nodig zijn opdat het proces zou plaatsvinden te bevorderen of ten minste te stabiliseren (bijvoorbeeld niveaus van voedingsstoffen, vocht, temperatuur, vruchtbaarheid en licht). Dit beheer onderscheidt agrarische activiteiten van andere activiteiten. Het oogsten van niet-beheerde bronnen (zoals visvangst op de oceaan of ontbossing) is bijvoorbeeld geen agrarische activiteit; en

▼M8

(c) waardering van veranderingen. De wijziging in kwaliteit (bijvoorbeeld genetische verdienste, dichtheid, rijpheid, vetbedekking, proteïnegehalte en vezelsterkte) of in kwantiteit (bijvoorbeeld nageslacht, gewicht, kubieke meters, vezellengte of -diameter, en aantal kiemen) die uit de biologische transformatie of oogst resulteert, wordt als een courant onderdeel van het beheer gewaardeerd en opgevolgd.

▼B

7 Biologische transformatie leidt tot de volgende typen van resultaten:

(a) wijzigingen van het actief door i) groei (een toename van de kwantiteit of een verbetering van de kwaliteit van een dier of plant); ii) degeneratie (een afname van de kwantiteit of een verslechtering van de kwaliteit van een dier of plant); of iii) voortplanting (creatie van additionele dieren of planten); dan wel

(b) productie van agrarische producten zoals latex, theebladeren, wol en melk.

▼B

Algemene definities

▼M45

8 **De volgende begrippen worden in deze standaard gebruikt met de hierna omschreven betekenis:**

▼M33

[verwijderd]

(a) [verwijderd]

(b) [verwijderd]

(c) [verwijderd]

▼B

De *boekwaarde* is het bedrag waarvoor een actief in de balans wordt opgenomen.

▼M33

***Reële waarde* is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*.)**

▼M45

***Overheidssubsidies* zoals gedefinieerd in IAS 20.**

▼M33

_____

▼B

OPNAME EN WAARDERING

10 Een entiteit moet een biologisch actief of agrarische producten opnemen als en alleen als:

(a) de entiteit de zeggenschap heeft over het actief als gevolg van gebeurtenissen uit het verleden;

(b) het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief naar de entiteit zullen vloeien; en

(c) de reële waarde of kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

11 In agrarische activiteiten kan de zeggenschap blijken uit bijvoorbeeld juridische eigendom van vee en het brandmerken of anderszins merken van vee bij de verwerving, de geboorte of het spenen. De toekomstige voordelen worden doorgaans beoordeeld door de waardering van de belangrijke fysieke eigenschappen.

12 Een biologisch actief moet bij de eerste opname en op ►M5 het einde van elke verslagperiode ◄ worden gewaardeerd tegen zijn reële waarde minus de ►M8 verkoopkosten ◄, behalve in het geval dat in alinea 30 is beschreven, waar de reële waarde niet betrouwbaar kan worden gewaardeerd.

13 Agrarische producten die van de biologische activa van een entiteit worden geoogst, moeten worden gewaardeerd tegen hun reële waarde minus de ►M8 verkoopkosten ◄ op het moment van de oogst. Deze waardering is de kostprijs op die datum indien IAS 2 *Voorraden* of een andere toepasselijke standaard wordt toegepast.

▼M8

_____

▼B

►M33 15 De waardering van een biologisch actief of agrarisch product tegen reële waarde kan worden vergemakkelijkt door biologische activa of agrarische producten te groeperen volgens significante kenmerken; bijvoorbeeld volgens ouderdom of kwaliteit. ◄ Een entiteit kiest de eigenschappen die overeenkomen met de in de markt gebruikte eigenschappen als prijsgrondslag.

▼B

►M33 16 Entiteiten sluiten vaak contracten af om hun biologische activa of agrarische producten op een toekomstige datum te verkopen. Prijzen van contracten zijn niet noodzakelijk relevant bij het bepalen van de reële waarde, aangezien de reële waarde de huidige marktomstandigheden weerspiegelt waarin kopende en verkopende marktdeelnemers een transactie zouden aangaan. ◄ Bijgevolg wordt de reële waarde van een biologisch actief of agrarisch product niet aangepast vanwege het bestaan van een contract. In sommige gevallen kan een contract voor de verkoop van een biologisch actief of agrarisch product een verlieslatend contract zijn, zoals gedefinieerd in IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*. IAS 37 is van toepassing op verlieslatende contracten.

▼M33

_____

▼B

22 Een entiteit neemt geen kasstromen op voor de financiering van de activa, belastingen of het herstel van biologische activa na de oogst (bijvoorbeeld de kostprijs van het heraanplanten van bomen in een bosaanplanting na de oogst).

▼M33

_____

▼M45

24 De kostprijs kan soms de reële waarde benaderen, in het bijzonder indien:

a) weinig biologische transformatie heeft plaatsgevonden sinds de aanvankelijke kosten werden gemaakt (bijvoorbeeld voor zaailingen van fruitbomen die onmiddellijk vóór het einde van een verslagperiode zijn geplant of recentelijk verworven vee); dan wel

b) de invloed van de biologische transformatie op de kostprijs naar verwachting niet materieel zal zijn (bijvoorbeeld voor de eerste groei in een dertigjarige productiecyclus van een dennenbos).

▼B

25 Biologische activa zijn vaak fysiek verbonden aan grond (bijvoorbeeld bomen in een bosaanplanting). Het is mogelijk dat er geen afzonderlijke markt bestaat voor biologische activa die verbonden zijn aan het land, maar dat een actieve markt bestaat voor de gecombineerde activa, dus voor de biologische activa, het land op zich, en landverbeteringen, als een pakket. ►M33 Een entiteit mag informatie met betrekking tot de gecombineerde activa gebruiken om de reële waarde van de biologische activa te bepalen. ◄ Zo kan de reële waarde van grond op zich en grondverbeteringen worden afgetrokken van de reële waarde van de gecombineerde activa om de reële waarde van biologische activa te bepalen.

Winsten en verliezen

26 Een winst of verlies ontstaan bij de eerste opname van een biologisch actief tegen reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄ en ontstaan uit een wijziging in reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄ van een biologisch actief, moet worden opgenomen in de winst of het verlies voor de periode waarin de winst of het verlies is ontstaan.

27 Een verlies kan ontstaan bij de eerste opname van een biologisch actief, omdat de ►M8 verkoopkosten ◄ worden afgetrokken bij de bepaling van de reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄ van een biologisch actief. Een winst kan ontstaan bij de eerste opname van een biologisch actief, zoals wanneer een kalf wordt geboren.

▼B

28 Een winst of verlies ontstaan bij de eerste opname van agrarische producten tegen reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄, moet worden opgenomen in de winst of het verlies voor de periode waarin de winst of het verlies is ontstaan.

29 Een winst of een verlies kan ontstaan bij de eerste opname van agrarische producten als gevolg van de oogst.

Onvermogen om de reële waarde betrouwbaar te bepalen

►M33 30 **Er is een vermoeden dat de reële waarde van een biologisch actief betrouwbaar kan worden bepaald. Dit vermoeden kan echter alleen bij de eerste opname worden weerlegd voor een biologisch actief waarvoor geen genoteerde marktprijzen beschikbaar zijn en waarvoor alternatieve waarderingen tegen reële waarde als duidelijk onbetrouwbaar worden beschouwd.** ◄ In een dergelijk geval moet dit biologisch actief worden gewaardeerd tegen zijn kostprijs minus de geaccumuleerde afschrijving en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. Zodra de reële waarde van een dergelijk biologisch actief betrouwbaar kan worden gewaardeerd, moet een entiteit het waarderen tegen zijn reële waarde minus de ►M8 verkoopkosten ◄. Wanneer een biologisch actief eenmaal voldoet aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of is opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten* wordt verondersteld dat de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald.

31 De veronderstelling in alinea 30 kan alleen bij de eerste opname worden weerlegd. Een entiteit die een biologisch actief oorspronkelijk heeft gewaardeerd tegen de reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄, blijft het biologisch actief tot de vervreemding waarderen tegen reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄.

32 In alle gevallen waardeert een entiteit agrarische producten op het ogenblik van de oogst tegen hun reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄. Deze standaard weerspiegelt de visie dat de reële waarde van agrarische producten op het ogenblik van de oogst altijd betrouwbaar kan worden gewaardeerd.

33 Bij de bepaling van de kostprijs, de geaccumuleerde afschrijving en het geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverlies, neemt een entiteit IAS 2 *Voorraden*, IAS 16 *Materiële vaste activa* en IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* in overweging.

OVERHEIDSSUBSIDIES

▼M8

34 Een onvoorwaardelijke overheidssubsidie met betrekking tot een biologisch actief gewaardeerd tegen zijn reële waarde minus verkoopkosten moet in winst of verlies worden opgenomen als en alleen als de overheidssubsidie opeisbaar wordt.

35 Indien een overheidssubsidie met betrekking tot een biologisch actief gewaardeerd tegen zijn reële waarde minus verkoopkosten voorwaardelijk is, of indien een overheidssubsidie vereist dat een entiteit zich niet aan een bepaalde agrarische activiteit wijdt, moet een entiteit de overheidssubsidie in winst of verlies opnemen als en alleen als de aan de overheidssubsidie verbonden voorwaarden zijn vervuld.

▼M8

36 De algemene bepalingen van overheidssubsidies variëren. Zo kan een subsidie vereisen dat een entiteit gedurende vijf jaar op een bepaalde locatie agrarische activiteiten uitoefent en dat de entiteit de subsidie volledig terugbetaalt indien zij gedurende een periode van minder dan vijf jaar agrarische activiteiten uitoefent. In dit geval wordt de subsidie niet in winst of verlies opgenomen tot de vijf jaar zijn verstreken. Indien de bepalingen van de subsidie echter toestaan dat een deel van de subsidie wordt behouden in verhouding tot de tijd die is verstreken, neemt de entiteit het desbetreffende deel op in winst of verlies telkens wanneer het behoud ervan wordt toegestaan.

▼B

37 Indien een overheidssubsidie betrekking heeft op een biologisch actief dat wordt gewaardeerd tegen zijn kostprijs min de geaccumuleerde afschrijving en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen (zie alinea 30), is IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun* van toepassing.

38 Deze standaard vereist een andere behandeling dan IAS 20 indien een overheidssubsidie betrekking heeft op een biologisch actief dat wordt gewaardeerd tegen zijn reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄ of indien een overheidssubsidie vereist dat een entiteit zich niet aan een bepaalde agrarische activiteit wijdt. IAS 20 is alleen van toepassing op een overheidssubsidie die betrekking heeft op een biologisch actief dat wordt gewaardeerd tegen zijn kostprijs min de geaccumuleerde afschrijving en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen.

INFORMATIEVERSCHAFFING

39 [Verwijderd]

Algemeen

40 Een entiteit moet de integrale winsten of verliezen vermelden die ontstaan zijn tijdens de lopende periode bij de eerste opname van biologische activa en agrarische producten en uit de wijziging in reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄ van biologische activa.

41 Een entiteit moet een beschrijving geven van elke groep biologische activa.

42 De op grond van alinea 41 vereiste informatie kan worden vermeld in de vorm van een verhalende of gekwantificeerde beschrijving.

43 Een entiteit wordt aangemoedigd om een gekwantificeerde beschrijving van elke groep biologische activa te vermelden, met een onderscheid tussen verbruikbare en vruchtdragende biologische activa of tussen rijpe en onrijpe biologische activa, al naargelang het geval. Zo kan een entiteit per groep de boekwaarde vermelden van verbruikbare biologische activa en vruchtdragende biologische activa. Een entiteit kan deze boekwaarden bovendien verdelen tussen rijpe en onrijpe activa. Dit onderscheid verschaft informatie die nuttig kan zijn bij de beoordeling van de tijdstippen van toekomstige kasstromen. Een entiteit vermeldt de grondslag die voor het maken van dit onderscheid wordt gehanteerd.

▼M45

44 Verbruikbare biologische activa zijn biologische activa die als agrarische producten moeten worden geoogst of als biologische activa moeten worden verkocht. Voorbeelden van verbruikbare biologische activa zijn slachtvee, vee dat voor verkoop wordt gehouden, vis in kwekerijen, oogsten zoals maïs en tarwe, producten die door een vruchtdragende plant worden voortgebracht, en bomen die voor timmerhout worden gekweekt. Vruchtdragende biologische activa zijn biologische activa die geen verbruikbare biologische activa zijn (bijvoorbeeld melkvee en fruitbomen waarvan fruit wordt geoogst). Vruchtdragende biologische activa zijn geen agrarische producten maar worden veeleer gehouden om producten voort te brengen.

▼B

45 Biologische activa kunnen worden ingedeeld in rijpe en onrijpe biologische activa. Rijpe biologische activa zijn die welke oogstbare specificaties hebben bereikt (in het geval van verbruikbare biologische activa) of in staat zijn om regelmatige oogsten voort te brengen (in het geval van vruchtdragende biologische activa).

46 Een entiteit moet de volgende informatie opnemen indien deze niet elders in de jaarrekening is vervat:

(a) de aard van haar activiteiten met betrekking tot elke groep biologische activa; en

(b) niet-financiële waarderingen of schattingen van de fysieke hoeveelheden van:

(i) elke groep van de biologische activa van de entiteit aan het eind van de periode; en

(ii) de productie van agrarische producten tijdens de periode.

▼M33

_____

▼B

49 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) het bestaan en de boekwaarde van biologische activa waarvan het eigendomsrecht is beperkt, en de boekwaarde van biologische activa die als zekerheid voor verplichtingen zijn verstrekt;

(b) het bedrag van de verplichtingen voor de ontwikkeling of verwerving van biologische activa; en

(c) strategieën voor financieel risicobeheer in verband met agrarische activiteiten.

50 Een entiteit moet een aansluiting presenteren van wijzigingen in de boekwaarde van biologische activa tussen het begin en het einde van de verslagperiode. De aansluiting moet het volgende vermelden:

(a) de winst of het verlies uit wijzigingen in de reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄;

(b) vermeerderingen als gevolg van aankopen;

(c) verminderingen die toerekenbaar zijn aan verkopen en biologische activa die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (of die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop) overeenkomstig IFRS 5;

(d) verminderingen als gevolg van oogst;

(e) vermeerderingen als gevolg van bedrijfscombinaties;

(f) nettowisselkoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de jaarrekening in een andere presentatievaluta en uit de omrekening van een buitenlandse activiteit in de presentatievaluta van de verslaggevende entiteit; en

(g) overige veranderingen.

▼B

51 De reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄ van een biologisch actief kan veranderen als gevolg van fysieke wijzigingen of prijswijzigingen op de markt. Een afzonderlijke vermelding van fysieke wijzigingen en prijswijzigingen is nuttig voor de beoordeling van financiële prestaties in de huidige periode en toekomstvooruitzichten, vooral indien de productiecyclus meer dan één jaar bedraagt. In dergelijke gevallen wordt een entiteit aangemoedigd om, per groep of anderszins, het bedrag te vermelden van de wijziging in reële waarde min de ►M8 verkoopkosten ◄, dat is inbegrepen in de winst of het verlies als gevolg van fysieke wijzigingen en prijswijzigingen. Deze informatie is meestal minder nuttig indien de productiecyclus korter is dan één jaar (bijvoorbeeld in de kippenkweek of de verbouwing van graanoogsten).

52 Biologische transformatie resulteert in een aantal soorten van fysieke wijzigingen — groei, degeneratie, productie en voortplanting, die elk waarneembaar en waardeerbaar zijn. Elk van deze fysieke wijzigingen houdt rechtstreeks verband met toekomstige economische voordelen. Een wijziging in de reële waarde van een biologisch actief als gevolg van het oogsten is eveneens een fysieke wijziging.

53 Agrarische activiteiten zijn vaak blootgesteld aan het klimaat, aan ziekte en aan andere natuurlijke risico's. Indien zich een gebeurtenis voordoet die aanleiding geeft tot een materiële baat of last, worden de aard en het bedrag van die post overeenkomstig IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* vermeld. Voorbeelden van een dergelijke gebeurtenis zijn het uitbreken van een kwaadaardige ziekte, een overstroming, ernstige droogte of vorst, en een insectenplaag.

Aanvullende informatieverschaffing voor biologische activa waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald

54 Indien een entiteit biologische activa waardeert tegen hun kostprijs min de geaccumuleerde afschrijving en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen (zie alinea 30) aan het eind van de periode, moet de entiteit voor deze biologische activa het volgende vermelden:

(a) een beschrijving van de biologische activa;

(b) een verklaring van de reden waarom de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald;

(c) indien mogelijk, de bandbreedte van schattingen waarbinnen de reële waarde zeer waarschijnlijk zal liggen;

(d) de gebruikte afschrijvingsmethode;

(e) de gebruiksduur of toegepaste afschrijvingspercentages; en

(f) de brutoboekwaarde en de geaccumuleerde afschrijving (samengevoegd met de geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen) aan het begin en einde van de periode.

55 Indien een entiteit tijdens de huidige periode biologische activa waardeert tegen hun kostprijs min de geaccumuleerde afschrijving en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen (zie alinea 30), moet zij elke winst of elk verlies vermelden die/dat wordt opgenomen bij de vervreemding van dergelijke biologische activa, en moet de op grond van alinea 50 vereiste aansluiting de aan dergelijke biologische activa gerelateerde bedragen afzonderlijk vermelden. Daarnaast moet de aansluiting de volgende bedragen omvatten die in de winst of het verlies met betrekking tot deze biologische activa begrepen zijn:

(a) bijzondere waardeverminderingsverliezen;

(b) terugnemingen van bijzondere waardeverminderingsverliezen; en

(c) afschrijving.

▼B

56 Indien de reële waarde van biologische activa die oorspronkelijk werden gewaardeerd tegen hun kostprijs min de geaccumuleerde afschrijving en geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen gedurende de lopende periode betrouwbaar waardeerbaar wordt, moet een entiteit voor deze biologische activa het volgende vermelden:

(a) een beschrijving van de biologische activa;

(b) een verklaring van de reden waarom de reële waarde betrouwbaar waardeerbaar is geworden; en

(c) het gevolg van de wijziging.

Overheidssubsidies

57 Een entiteit moet het volgende vermelden in verband met de agrarische activiteiten waarop deze standaard van toepassing is:

(a) de aard en omvang van overheidssubsidies die in de jaarrekening zijn opgenomen;

(b) niet-vervulde voorwaarden en andere voorwaardelijke gebeurtenissen die verband houden met overheidssubsidies; en

(c) belangrijke verwachte verminderingen van het niveau van overheidssubsidies.

INGANGSDATUM EN OVERGANG

58 Deze standaard wordt van kracht voor jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 2003 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze standaard toepast op jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die vóór 1 januari 2003 aanvangen, moet zij dit feit vermelden.

59 Deze standaard bepaalt geen specifieke overgangsbepalingen. De toepassing van deze standaard wordt verwerkt in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten.*

▼M8

60 De alinea's 5, 6, 17, 20 en 21 zijn gewijzigd en alinea 14 is verwijderd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M33

61 IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 8, 15, 16, 25 en 30 en verwijderde de alinea's 9, 17 tot en met 21, 23, 47 en 48. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M45

62 De alinea's 1 tot en met 5, 8, 24 en 44 zijn gewijzigd en de alinea's 5A, 5B, 5C en 63 zijn toegevoegd door *Landbouw*: *vruchtdragende planten* (wijzigingen in IAS 16 en IAS 41), uitgegeven in juni 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden. Een entiteit moet deze wijzigingen retroactief toepassen in overeenstemming met IAS 8.

63 Voor de verslagperiode waarin *Landbouw*: *vruchtdragende planten* (wijzigingen in IAS 16 en IAS 41) voor het eerst wordt toegepast, hoeft een entiteit de door alinea 28(f) van IAS 8 vereiste kwantitatieve informatie voor de lopende periode niet te verschaffen. Een entiteit moet de door alinea 28(f) van IAS 8 vereiste kwantitatieve informatie echter wel presenteren voor elke gepresenteerde voorgaande periode.

▼**M16**

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 1

Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards

DOEL

1 Het doel van deze IFRS is ervoor te zorgen dat de *eerste IFRS-jaarrekening* van een entiteit en haar tussentijdse financiële verslagen voor delen van de periode waarop die jaarrekening betrekking heeft, kwalitatief hoogwaardige informatie bevatten die:

(a) transparant is voor gebruikers en voor alle verslagperioden vergelijkbaar is;

(b) een geschikt uitgangspunt vormt voor verslaggeving overeenkomstig de *International Financial Reporting Standards (IFRSs)*; en

(c) kan worden opgesteld tegen kosten die de voordelen niet overtreffen.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op:

(a) haar eerste IFRS-jaarrekening; en

(b) elk eventueel tussentijds financieel verslag dat overeenkomstig IAS 34 *Tussentijdse financiële verslaggeving* wordt opgesteld voor een deel van de periode waarop haar eerste IFRS-jaarrekening betrekking heeft.

3 De eerste IFRS-jaarrekening van een entiteit is de eerste jaarrekening waarin de entiteit de IFRSs toepast door er een expliciete en onvoorwaardelijke verklaring van overeenstemming met de IFRSs in op te nemen. Een overeenkomstig de IFRSs opgestelde jaarrekening is de eerste IFRS-jaarrekening van een entiteit indien de entiteit bijvoorbeeld:

(a) haar recentste voorgaande jaarrekening presenteerde:

(i) overeenkomstig nationale vereisten die niet in alle opzichten consistent zijn met de IFRSs;

(ii) overeenkomstig de IFRSs, in alle opzichten, behalve dat de jaarrekening geen expliciete en onvoorwaardelijke verklaring bevatte dat deze overeenkomstig de IFRSs was opgesteld;

(iii) met daarin een expliciete verklaring van overeenstemming met sommige maar niet alle IFRSs;

(iv) overeenkomstig nationale vereisten die niet in overeenstemming zijn met de IFRSs, waarbij een aantal individuele IFRSs wordt gebruikt om posten te verwerken waarvoor geen nationale vereisten bestonden; of

(v) overeenkomstig nationale vereisten, met een aansluiting tussen een aantal bedragen en de bedragen bepaald overeenkomstig de IFRSs;

(b) uitsluitend voor intern gebruik een jaarrekening overeenkomstig de IFRSs heeft opgesteld, zonder deze beschikbaar te stellen aan de eigenaren van de entiteit of aan andere externe gebruikers;

▼M16

(c) voor consolidatiedoeleinden een rapportageset overeenkomstig de IFRSs heeft opgesteld zonder een volledige jaarrekening, zoals gedefinieerd in IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007) op te stellen; of

(d) geen jaarrekening over vorige perioden heeft gepresenteerd.

4 Deze IFRS geldt wanneer een entiteit voor het eerst de IFRSs toepast. Deze IFRS geldt niet wanneer een entiteit bijvoorbeeld:

(a) de presentatie van de jaarrekening overeenkomstig nationale vereisten beëindigt, waarbij naast deze jaarrekening voorheen een andere jaarrekening werd gepresenteerd die een expliciete en onvoorwaardelijke verklaring van overeenstemming met de IFRSs bevatte;

(b) in het voorgaande jaar een jaarrekening overeenkomstig nationale vereisten presenteerde en deze jaarrekening een expliciete en onvoorwaardelijke verklaring van overeenstemming met de IFRSs bevatte; of

(c) in het voorgaande jaar een jaarrekening presenteerde die een expliciete en onvoorwaardelijke verklaring van overeenstemming met de IFRSs bevatte, zelfs als de accountant bij deze jaarrekening een accountantsverklaring met beperking heeft afgegeven.

▼M36

4A Niettegenstaande de vereisten van de alinea's 2 en 3 moet een entiteit die tijdens een voorgaande verslagperiode de IFRSs heeft toegepast, maar waarvan de recentste voorgaande jaarrekening geen expliciete en onvoorwaardelijke verklaring van overeenstemming met de IFRSs bevatte, ofwel deze IFRS toepassen, ofwel de IFRSs retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* alsof de entiteit nooit had opgehouden de IFRSs toe te passen.

4B Wanneer een entiteit er overeenkomstig alinea 4A niet voor kiest deze IFRS toe te passen, moet zij niettemin, naast de vereisten inzake informatieverschaffing in IAS 8, ook de vereisten inzake informatieverschaffing in de alinea's 23A en 23B van IFRS 1 toepassen.

▼M16

5 Deze IFRS geldt niet voor wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving aangebracht door een entiteit die reeds de IFRSs toepast. Dergelijke wijzigingen worden behandeld in:

(a) vereisten met betrekking tot wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving in IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*; en

(b) specifieke overgangsvereisten in andere IFRSs.

OPNAME EN WAARDERING

IFRS-openingsbalans

6 Een entiteit moet een *IFRS-openingsbalans* opstellen en presenteren op de *datum van overgang naar de IFRSs*. Deze vormt het uitgangspunt voor haar verslaggeving in overeenstemming met de IFRSs.

Grondslagen voor financiële verslaggeving

7 Een entiteit moet in haar IFRS-openingsbalans en voor alle perioden waarover in haar eerste IFRS-jaarrekening wordt gerapporteerd dezelfde grondslagen voor financiële verslaggeving toepassen. Deze grondslagen voor financiële verslaggeving moeten in overeenstemming zijn met elke IFRS die aan het eind van haar eerste IFRS-verslagperiode van kracht is, behoudens de bepalingen in alinea's 13 tot en met 19 en in bijlagen B tot en met E.

8 Een entiteit mag geen verschillende versies van de IFRSs toepassen die op een eerder tijdstip van kracht waren. Een entiteit mag een nieuwe IFRS die nog niet verplicht is toepassen indien die IFRS eerdere toepassing toestaat.

▼M16

Voorbeeld: Consistente toepassing van de recentste versie van de IFRSs

Achtergrond

Het einde van de eerste IFRS-verslagperiode van entiteit A is 31 december 20X5. Entiteit A besluit in deze jaarrekening voor slechts één jaar vergelijkende informatie te presenteren (zie alinea 21). De datum van de overgang naar de IFRSs komt derhalve overeen met de aanvang van de bedrijfsactiviteiten op 1 januari 20X4 (of het einde van de bedrijfsactiviteiten op 31 december 20X3). Entiteit A heeft elk jaar tot en met 31 december 20X4 een jaarrekening gepresenteerd overeenkomstig haar voorheen toegepaste GAAP.

Toepassing van vereisten

Entiteit A is verplicht om de IFRSs toe te passen die van kracht zijn voor perioden eindigend op 31 december 20X5 bij:

(a) het opstellen en presenteren van haar IFRS-openingsbalans op 1 januari 20X4; en

(b) het opstellen en presenteren van haar balans op 31 december 20X5 (met inbegrip van vergelijkende bedragen voor 20X4), overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, mutatieoverzicht van het eigen vermogen en kasstroomoverzicht voor het jaar tot 31 december 20X5 (met inbegrip van vergelijkende bedragen voor 20X4) en toelichtingen (met inbegrip van vergelijkende informatie voor 20X4).

Indien een nieuwe IFRS nog niet verplicht is maar eerdere toepassing toestaat, mag entiteit A in haar eerste IFRS-jaarrekening die IFRS toepassen, zonder hiertoe verplicht te zijn.

9 De overgangsbepalingen in andere IFRSs gelden voor wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving die worden aangebracht door een entiteit die reeds de IFRSs toepast; de overgangsbepalingen gelden niet voor de overgang naar de IFRSs door een *eerste toepasser*, behoudens de bepalingen in bijlagen B tot en met E.

10 Behoudens de bepalingen in alinea's 13 tot en met 19 en in bijlagen B tot en met E, moet een entiteit in haar IFRS-openingsbalans:

(a) alle activa en verplichtingen opnemen die op grond van de IFRSs moeten worden opgenomen;

(b) geen posten als activa of verplichtingen opnemen indien de IFRSs een dergelijke opname niet toestaan;

(c) posten herclassificeren die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP tot een bepaalde categorie van activa, verplichtingen of eigen-vermogenscomponenten behoorden, maar overeenkomstig de IFRSs tot een andere categorie van activa, verplichtingen of eigen-vermogenscomponenten behoren; en

(d) de IFRSs toepassen bij de waardering van alle opgenomen activa en verplichtingen.

11 De grondslagen voor financiële verslaggeving die een entiteit in haar IFRS-openingsbalans toepast, kunnen verschillen van de grondslagen die zij op dezelfde datum toepaste toen zij de voorheen toegepaste GAAP hanteerde. De resulterende aanpassingen vloeien voort uit gebeurtenissen en transacties vóór de datum van de overgang naar de IFRSs. Derhalve moet een entiteit deze aanpassingen direct in de ingehouden winsten (of, indien geëigend, een andere categorie van het eigen vermogen) verwerken op de datum van de overgang naar de IFRSs.

▼M16

12 In deze IFRS worden twee categorieën uitzonderingen vastgelegd op het principe dat de IFRS-openingsbalans van een entiteit in overeenstemming moet zijn met iedere IFRS:

(a) op grond van bijlage B is retroactieve toepassing van enkele aspecten van andere IFRSs niet toegestaan.

(b) in bijlagen C tot en met E zijn vrijstellingen vermeld ten aanzien van een aantal in andere IFRSs opgenomen vereisten.

Uitzonderingen op de retroactieve toepassing van andere IFRSs

13 Op grond van deze IFRS is retroactieve toepassing van enkele aspecten van andere IFRSs niet toegestaan. Deze uitzonderingen zijn uiteengezet in alinea's 14 tot en met 17 en in bijlage B.

Schattingen

14 De schattingen die op de datum van de overgang naar de IFRSs overeenkomstig de IFRSs zijn gemaakt, moeten in overeenstemming zijn met de schattingen die op dezelfde datum zijn gemaakt overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP (waarbij rekening wordt gehouden met aanpassingen in verband met eventuele verschillen in de grondslagen voor financiële verslaggeving), tenzij er objectieve aanwijzingen zijn dat deze schattingen onjuist waren.

15 Een entiteit kan na de datum van de overgang naar de IFRSs informatie over schattingen ontvangen die zij overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP had gemaakt. Overeenkomstig alinea 14 moet een entiteit de ontvangst van deze informatie op dezelfde wijze behandelen als gebeurtenissen na de verslagperiode die niet leiden tot aanpassing van de jaarrekening overeenkomstig IAS 10 *Gebeurtenissen na de verslagperiode*. Stel bijvoorbeeld dat een entiteit als datum van de overgang naar de IFRSs 1 januari 20X4 hanteert en naar aanleiding van nieuwe informatie op 15 juli 20X4 een schatting moet herzien die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP op 31 december 20X3 werd gemaakt. De entiteit mag deze nieuwe informatie niet in haar IFRS-openingsbalans verwerken (tenzij de schattingen moeten worden aangepast in verband met eventuele verschillen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, of tenzij er objectieve aanwijzingen zijn dat de schattingen onjuist waren). In plaats daarvan moet de entiteit die nieuwe informatie in de winst of het verlies verwerken (of, indien van toepassing, in de niet-gerealiseerde resultaten) voor het jaar dat op 31 december 20X4 eindigde.

16 Het kan noodzakelijk zijn dat een entiteit op de datum van de overgang naar de IFRSs schattingen overeenkomstig de IFRSs maakt die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP op die datum niet noodzakelijk waren. In overeenstemming met IAS 10 moeten deze schattingen overeenkomstig de IFRSs de situatie weerspiegelen die bestond op de datum van de overgang naar de IFRSs. Met name schattingen die op de datum van de overgang naar de IFRSs worden gemaakt ten aanzien van marktprijzen, rentevoeten of wisselkoersen moeten de marktomstandigheden op die datum weerspiegelen.

17 Alinea's 14 tot en met 16 zijn van toepassing op de IFRS-openingsbalans. Zij gelden tevens voor een vergelijkende periode die in de eerste IFRS-jaarrekening van een entiteit wordt gepresenteerd. In dit geval moeten de verwijzingen naar de datum van de overgang naar de IFRSs worden vervangen door verwijzingen naar het einde van die vergelijkende periode.

▼M16

Vrijstellingen van andere IFRSs

18 Een entiteit kan een beroep doen op een of meer van de in bijlagen C tot en met E vermelde vrijstellingen. Een entiteit mag deze vrijstellingen niet naar analogie op andere posten toepassen.

▼M33

———————

▼M16

PRESENTATIE EN INFORMATIEVERSCHAFFING

20 Deze IFRS bevat geen vrijstellingen voor de in andere IFRSs opgenomen vereisten inzake presentatie en informatieverschaffing.

Vergelijkende informatie

▼M36

21 De eerste IFRS-jaarrekening van een entiteit moet ten minste drie overzichten van de financiële positie, twee overzichten van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, twee afzonderlijke winst-en-verliesrekeningen (indien gepresenteerd), twee kasstroomoverzichten en twee mutatieoverzichten van het eigen vermogen en de bijbehorende toelichtingen, met inbegrip van vergelijkende informatie voor alle gepresenteerde overzichten, bevatten.

▼M16

Niet overeenkomstig de IFRS gepresenteerde vergelijkende informatie en historische overzichten

22 Sommige entiteiten presenteren historische overzichten van bepaalde gegevens met betrekking tot perioden die voorafgaan aan de eerste periode waarover volledige vergelijkende informatie overeenkomstig de IFRSs wordt gepresenteerd. Op grond van deze IFRS is het niet vereist dat zulke overzichten voldoen aan de vereisten van de IFRSs inzake opname en waardering. Bovendien presenteren sommige entiteiten zowel vergelijkende informatie overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP als de door IAS 1 voorgeschreven vergelijkende informatie. In een jaarrekening die historische overzichten of vergelijkende informatie bevat overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP moet een entiteit:

(a) op duidelijke wijze aangeven dat de informatie die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP is opgesteld niet in overeenstemming met de IFRSs is opgesteld; en

(b) informatie verschaffen over de aard van de belangrijkste aanpassingen om aan de IFRSs te voldoen. Een entiteit hoeft deze aanpassingen niet te kwantificeren.

Toelichting in verband met de overgang naar de IFRSs

23 Een entiteit moet toelichten hoe de overgang van de voorheen toegepaste GAAP naar de IFRSs van invloed is geweest op de gerapporteerde financiële positie, financiële prestaties en kasstromen.

▼M36

23A Een entiteit die de IFRSs tijdens een voorgaande verslagperiode heeft toegepast zoals beschreven in alinea 4A, moet het volgende vermelden:

(a) de reden waarom zij is opgehouden met het toepassen van de IFRSs; en

(b) de reden waarom zij wederom is begonnen met het toepassen van de IFRSs.

23B Wanneer een entiteit er overeenkomstig alinea 4A niet voor kiest IFRS 1 toe te passen, moet zij de redenen toelichten waarom zij ervoor kiest de IFRSs toe te passen alsof zij nooit was opgehouden met het toepassen van de IFRSs.

▼**M16**

Aansluitingen

24 Om aan alinea 23 te voldoen, moet de eerste IFRS-jaarrekening van een entiteit het volgende omvatten:

(a) aansluitingen tussen het gerapporteerde eigen vermogen overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP en het eigen vermogen overeenkomstig de IFRSs, voor de volgende twee tijdstippen:

(i) de datum van de overgang naar de IFRSs; en

(ii) het einde van de laatste periode die in de recentste jaarrekening van de entiteit werd gepresenteerd overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP.

(b) een aansluiting met het totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten overeenkomstig de IFRSs over de laatste periode in de recentste jaarrekening van de entiteit. Het uitgangspunt voor die aansluiting moet het totaal zijn van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP over dezelfde periode of, indien een entiteit dergelijk totaal niet rapporteerde, de winst of het verlies overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP.

(c) indien de entiteit bij de opstelling van haar IFRS-openingsbalans voor het eerst bijzondere waardeverminderingsverliezen heeft opgenomen of teruggenomen, de informatieverschaffing die IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* zou voorschrijven indien de entiteit deze (teruggenomen) bijzondere waardeverminderingsverliezen had opgenomen in de periode die op de datum van de overgang naar de IFRSs aanvangt.

25 De op grond van alinea's 24(a) en (b) vereiste aansluitingen moeten gebruikers voldoende inzicht verschaffen in de materiële aanpassingen in de balans en het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten. Als een entiteit een kasstroomoverzicht overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP presenteerde, moet ze ook de materiële aanpassingen in het kasstroomoverzicht toelichten.

26 Indien een entiteit bij de voorheen toegepaste GAAP fouten ontdekt, moet in de aansluitingen die op grond van alinea's 24(a) en (b) vereist zijn een onderscheid worden gemaakt tussen de correctie van deze fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving.

▼**M29**

27 IAS 8 is pas na de presentatie door een entiteit van haar eerste IFRS-jaarrekening van toepassing op de wijzigingen die de entiteit in de grondslagen voor financiële verslaggeving aanbrengt wanneer zij de IFRSs voor het eerst toepast of op wijzigingen in deze grondslagen. De vereisten van IAS 8 inzake wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving gelden derhalve niet voor de eerste IFRS-jaarrekening van een entiteit.

27A Indien een entiteit gedurende de periode waarop haar eerste IFRS-jaarrekening betrekking heeft, wijzigingen aanbrengt in haar grondslagen voor financiële verslaggeving of in haar beroep op de in deze IFRS vervatte vrijstellingen, moet zij deze wijzigingen tussen haar eerste tussentijdse financiële IFRS-verslag en haar eerste IFRS-jaarrekening toelichten in overeenstemming met alinea 23 en de op grond van de alinea's 24(a) en (b) vereiste aansluitingen actualiseren.

▼**M16**

28 Indien een entiteit over voorgaande perioden geen jaarrekening presenteerde, moet dit feit in de eerste IFRS-jaarrekening worden vermeld.

▼**M16**

Aanmerking van financiële activa of financiële verplichtingen

29 Overeenkomstig alinea D19 mag een entiteit een voorheen opgenomen financieel actief of financiële verplichting aanmerken als een financieel actief of financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening of een financieel actief als beschikbaar voor verkoop. De entiteit moet de reële waarde vermelden van de in elke categorie aangemerkte financiële activa of financiële verplichtingen op de datum van de aanmerking, alsmede de classificatie en boekwaarde in de vorige jaarrekening.

Gebruik van reële waarde als veronderstelde kostprijs

30 Als een entiteit in haar IFRS-openingsbalans voor een materieel vast actief, een vastgoedbelegging of een immaterieel actief gebruikmaakt van de reële waarde als *veronderstelde kostprijs* (zie alinea's D5 en D7), dan moet in de eerste IFRS-jaarrekening van de entiteit voor iedere post in de IFRS-openingsbalans het volgende worden vermeld:

(a) het totaal van deze reële waarden; en

(b) de totale aanpassing van de boekwaarden gerapporteerd overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP.

Gebruik van veronderstelde kostprijs voor investeringen in dochterondernemingen, ►**M32** *joint ventures* ◄ *en geassocieerde deelnemingen*

31 Als een entiteit in haar IFRS-openingsbalans gebruikmaakt van een veronderstelde kostprijs voor een investering in een dochteronderneming, ►**M32** joint venture ◄ of geassocieerde deelneming in haar enkelvoudige jaarrekening (zie alinea D15), moet in de eerste enkelvoudige IFRS-jaarrekening het volgende worden vermeld:

(a) de totale veronderstelde kostprijs van deze investeringen waarvoor de veronderstelde kostprijs de boekwaarde overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP is;

(b) de totale veronderstelde kostprijs van deze investeringen waarvoor de veronderstelde kostprijs de reële waarde is; en

(c) de totale aanpassing van de boekwaarden gerapporteerd overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP.

▼**M24**

Gebruik van de veronderstelde kostprijs voor olie- en gasactiva

31A Indien een entiteit een beroep doet op de in alinea D8A(b) opgenomen vrijstelling voor olie- en gasactiva, moet zij dit feit vermelden, alsmede de basis voor de toerekening van de boekwaarden die volgens de voorheen toegepaste GAAP zijn bepaald.

▼**M29**

Gebruik van de veronderstelde kostprijs voor aan tariefregulering onderworpen activiteiten

31B Indien een entiteit een beroep doet op de vrijstelling van alinea D8B voor activiteiten die aan tariefregulering onderworpen zijn, moet zij dit feit vermelden, alsook de grondslag waarop de boekwaarden overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP werden bepaald.

▼**M33**

Gebruik van veronderstelde kostprijs na ernstige hyperinflatie

31C Indien een entiteit ervoor kiest activa en verplichtingen tegen reële waarde te waarderen en deze reële waarde in haar IFRS-openingsbalans als veronderstelde kostprijs te hanteren wegens ernstige hyperinflatie (zie de alinea's D26 tot en met D30), moet in de eerste IFRS-jaarrekening van de entiteit worden toegelicht hoe en waarom de entiteit eerst een functionele valuta met beide volgende kenmerken had en dan niet meer:

(a) er is geen betrouwbare algemene prijsindex voorhanden voor alle entiteiten met transacties en saldi die in de valuta luiden;

(b) er is geen sprake van inwisselbaarheid tussen de valuta en een relatief stabiele vreemde valuta.

▼**M16**

Tussentijdse financiële verslagen

▼**M29**

32 Om te voldoen aan alinea 23 geldt dat, indien een entiteit die over een gedeelte van de periode waarop haar eerste IFRS-jaarrekening betrekking heeft een tussentijds financieel verslag overeenkomstig IAS 34 presenteert, de entiteit moet voldoen aan de volgende vereisten naast de vereisten van IAS 34:

(a) Als de entiteit een tussentijds financieel verslag over de vergelijkbare tussentijdse periode van het onmiddellijk daaraan voorafgaande boekjaar presenteerde, moet ieder dergelijk tussentijds financieel verslag een aansluiting bevatten:

(i) tussen haar eigen vermogen overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP aan het einde van die vergelijkbare tussentijdse periode en haar eigen vermogen volgens de IFRSs op dezelfde datum; en

(ii) met haar gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten overeenkomstig de IFRSs voor die vergelijkbare tussentijdse periode (lopende periode en cumulatief voor het lopende boekjaar). Het uitgangspunt voor die aansluiting moet het totaal zijn van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP over die periode of, indien een entiteit dergelijk totaal niet rapporteerde, de winst of het verlies overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP.

(b) Naast de op grond van (a) voorgeschreven aansluitingen moet het eerste tussentijdse financieel verslag overeenkomstig IAS 34 over een gedeelte van de periode waarop de eerste IFRS-jaarrekening betrekking heeft, de in de alinea's 24(a) en (b) beschreven aansluitingen (aangevuld met de op grond van de alinea's 25 en 26 vereiste informatie) omvatten, of een verwijzing naar een ander gepubliceerd document waarin deze aansluitingen zijn opgenomen.

(c) Indien een entiteit wijzigingen in haar grondslagen voor financiële verslaggeving of in het beroep op de in deze IFRS vervatte vrijstellingen aanbrengt, moet zij deze wijzigingen in ieder dergelijk tussentijds financieel verslag in overeenstemming met alinea 23 toelichten en de krachtens (a) en (b) vereiste aansluitingen actualiseren.

▼**M16**

33 IAS 34 vereist minimale informatieverschaffing die is gebaseerd op de veronderstelling dat gebruikers van de tussentijdse financiële verslagen tevens toegang tot de recentste jaarrekening hebben. Volgens IAS 34 moet een entiteit echter ook melding maken van „gebeurtenissen of transacties die van wezenlijk belang zijn om inzicht te verkrijgen in de lopende tussentijdse periode". Derhalve moet een eerste toepasser, indien hij in zijn recentste jaarrekening overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP geen informatie heeft verschaft die van materiële betekenis is om inzicht te verkrijgen in de lopende tussentijdse periode, in zijn tussentijds financieel verslag deze informatie verschaffen, of verwijzen naar een ander gepubliceerd document waarin deze informatie is opgenomen.

INGANGSDATUM

34 Een entiteit moet deze IFRS toepassen als haar eerste IFRS-jaarrekening betrekking heeft op een periode die op of na 1 juli 2009 aanvangt. Eerdere toepassing is toegestaan.

35 Een entiteit moet de wijzigingen in alinea's D1(n) en D23 toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 23 *Financieringskosten* (herziene versie van 2007) op een eerder periode toepast, moet ze ook deze wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

36 IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* (herziene versie van 2008) wijzigde alinea's 19, C1 en C4(f) en (g). Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet ze ook de wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

37 IAS 27 *De geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening* (herziene versie van 2008) wijzigde alinea's 13 en B7. Als een entiteit IAS 27 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet ze ook de wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

38 *Kostprijs van een investering in een dochteronderneming, entiteit waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend of geassocieerde deelneming* (wijzigingen in IFRS 1 en IAS 27), uitgegeven in mei 2008, voegde alinea's 31, D1(g), D14 en D15 toe. Entiteiten moeten deze alinea's toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze alinea's op een periode toepast, moet ze dat feit vermelden.

39 Alinea B7 werd gewijzigd door de in mei 2008 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 27 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet ze ook de wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

▼**M24**

39A Bij *Additionele vrijstellingen voor eerste toepassers* (wijzigingen in IFRS 1), uitgegeven in juli 2009, zijn de alinea's 31A, D8A, D9A en D21A toegevoegd en de alinea's D1(c), D1(d) en D1(l) gewijzigd. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M25**

39C *Beperkte vrijstelling van eerste toepassers van de verplichting om door IFRS 7 vereiste vergelijkende informatie te verschaffen* (wijziging in IFRS 1), uitgegeven in januari 2010, voegde alinea E3 toe. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M29**

39E De alinea's 27A, 31B en D8B zijn toegevoegd en de alinea's 27, 32, D1(c) en D8 zijn gewijzigd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden. Entiteiten die IFRSs in perioden vóór de ingangsdatum van IFRS 1 toepasten of die IFRS 1 in een eerdere periode toepasten, mogen de wijziging in alinea D8 retrospectief toepassen in de eerste jaarperiode nadat de wijziging van kracht is. Een entiteit die alinea D8 retrospectief toepast, moet dit feit vermelden.

▼**M30**

39F *Informatieverschaffing – Overdrachten van financiële activa* (wijzigingen in IFRS 7), uitgegeven in oktober 2010, voegde alinea E4 toe. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M33**

39H De alinea's B2, D1 en D20 zijn gewijzigd en de alinea's 31C en D26 tot en met D30 zijn toegevoegd door *Ernstige hyperinflatie en verwijdering van vaste data voor eerste toepassers* (wijzigingen in IFRS 1), uitgegeven in december 2010. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

▼**M32**

39I De alinea's 31, B7, C1, D1, D14 en D15 zijn gewijzigd en alinea D31 is toegevoegd door IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* en IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼**M33**

39J IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*, uitgegeven in mei 2011, verwijderde alinea 19, wijzigde de definitie van reële waarde in Bijlage A en wijzigde de alinea's D15 en D20. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M31**

39K Alinea 21 is gewijzigd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijziging toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

39L Alinea D1 is gewijzigd, de alinea's D10 en D11 zijn verwijderd en alinea E5 is toegevoegd door IAS 19 *Personeelsbeloningen* (herziene versie van juni 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen als zij IAS 19 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼**M33**

39M IFRIC 20 *Afgravingskosten tijdens de productiefase van een dagbouwmijn* voegde alinea D32 toe en wijzigde alinea D1. Entiteiten moeten deze wijziging toepassen wanneer ze IFRIC 20 toepassen.

▼**M35**

39N Bij *Overheidsleningen* (wijzigingen in IFRS 1), uitgegeven in maart 2012, zijn de alinea's B1(f) en B10, B11 en B12 toegevoegd. Entiteiten moeten deze alinea's toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

▼**M35**

39O De alinea's B10 en B11 verwijzen naar IFRS 9. Als een entiteit wel deze IFRS maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten de in de alinea's B10 en B11 voorkomende verwijzingen naar IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*.

▼**M36**

39P De alinea's 4A, 4B, 23A en 23B zijn toegevoegd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

39Q Alinea D23 is gewijzigd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

39R Alinea 21 is gewijzigd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M37**

39S Alinea D31 is gewijzigd door de in juni 2012 uitgegeven *Geconsolideerde jaarrekening, gezamenlijke overeenkomsten en informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten: overgangsleidraden* (Wijzigingen in IFRS 10, IFRS 11 en IFRS 12). Een entiteit moet deze wijziging toepassen als zij IFRS 11 (herziene versie van juni 2012) toepast.

▼**M38**

39T De alinea's D16, D17 en bijlage C zijn gewijzigd en een kopje en de alinea's E6 en E7 zijn toegevoegd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼**M46**

39W Alinea C5 werd gewijzigd door *Administratieve verwerking van verwervingen van belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten* (wijzigingen in IFRS 11), uitgegeven in mei 2014. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Als een entiteit gerelateerde wijzigingen in IFRS 11 van *Administratieve verwerking van verwervingen van belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten* (wijzigingen in IFRS 11) op een eerdere periode toepast, moet de wijziging in alinea C5 op die eerdere periode worden toegepast.

▼**M50**

39Z Alinea D14 is gewijzigd en alinea D15A is toegevoegd door *De „equity"-methode in de enkelvoudige jaarrekening* (wijzigingen in IAS 27), uitgegeven in augustus 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M48

39AA Alinea E4A is toegevoegd door de in september 2012 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2012-2014*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M16

INTREKKING VAN IFRS 1 (UITGEGEVEN IN 2003)

40 Deze IFRS vervangt IFRS 1 (uitgegeven in 2003 en gewijzigd in mei 2008).

Anhangsel A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

datum van de overgang naar de IFRSs Het begin van de vroegste periode waarover een entiteit in **haar eerste IFRS-jaarrekening** volledige vergelijkende informatie overeenkomstig de IFRSs presenteert.

veronderstelde kostprijs Een bedrag dat wordt gebruikt als substituut voor de kostprijs of de kostprijs minus cumulatieve afschrijvingen op een bepaalde datum. Bij latere afschrijving wordt verondersteld dat de entiteit het actief of de verplichting voor het eerst op de gegeven datum had opgenomen en dat de kostprijs gelijk was aan de veronderstelde kostprijs.

▼M33

reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13.)

▼M16

eerste IFRS-jaarrekening De eerste jaarrekening waarin een entiteit de **International Financial Reporting Standards (IFRSs)** toepast door middel van een expliciete en onvoorwaardelijke verklaring van overeenstemming met de IFRSs.

eerste IFRS-verslagperiode De laatste verslagperiode waarop de **eerste IFRS-jaarrekening** van een entiteit betrekking heeft.

eerste toepasser Een entiteit die haar **eerste IFRS-jaarrekening** presenteert.

International Financial Reporting Standards (IFRSs) Standaarden en interpretaties die door de International Accounting Standards Board (IASB) zijn goedgekeurd. Deze bestaan uit:

a) International Financial Reporting Standards;

b) International Accounting Standards; en

c) Interpretaties afkomstig van het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) of het voormalige Standing Interpretations Committee (SIC).

▼M16

IFRS-openingsbalans	De balans van een entiteit op de **datum van de overgang naar de IFRSs**.
voorheen toegepaste GAAP	De grondslagen voor financiële verslaggeving die een **eerste toepasser** hanteerde onmiddellijk voorafgaand aan de toepassing van de IFRSs.

Bijlage B

Uitzonderingen op de retroactieve toepassing van andere IFRSs

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

▼M35

B1 Een entiteit moet de volgende uitzonderingen toepassen:

(a) het niet langer in de balans opnemen van financiële activa en financiële verplichtingen (alinea's B2 en B3);

(b) hedge accounting (alinea's B4 tot en met B6);

(c) belangen zonder overheersende zeggenschap (minderheidsbelangen) (alinea B7);

(d) classificatie en waardering van financiële activa (alinea B8);

(e) in contracten besloten derivaten (alinea B9); en

(f) overheidsleningen (alinea's B10, B11 en B12).

▼M16

Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en financiële verplichtingen

▼M33

B2 Behoudens hetgeen volgens alinea B3 wordt toegestaan, moet een eerste toepasser de in IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* opgenomen vereisten voor het niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen prospectief toepassen voor transacties die op of na de datum van de overgang naar de IFRSs plaatsvinden. Als een eerste toepasser bijvoorbeeld niet-afgeleide financiële activa of niet-afgeleide financiële verplichtingen overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP niet langer in de balans opnam als gevolg van een transactie die vóór de datum van de overgang naar de IFRSs plaatsvond, mag de entiteit die activa en verplichtingen niet in de balans opnemen overeenkomstig de IFRSs (tenzij ze als gevolg van een latere transactie of gebeurtenis voor opname in aanmerking komen).

▼M16

B3 Niettegenstaande alinea B2 mag een entiteit de vereisten in IAS 39 met betrekking tot het niet langer opnemen in de balans retroactief toepassen vanaf een door de entiteit te kiezen datum, op voorwaarde dat de informatie die nodig is om IAS 39 toe te passen op financiële activa en financiële verplichtingen die als gevolg van transacties in het verleden niet langer worden opgenomen, werd verkregen op het moment van de eerste administratieve verwerking van die transacties.

Hedge accounting

B4 Zoals op grond van IAS 39 vereist, moet een entiteit op de datum van de overgang naar de IFRSs:

(a) alle derivaten tegen reële waarde waarderen; en

(b) alle uitgestelde winsten en verliezen op derivaten die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP werden gerapporteerd alsof ze activa of verplichtingen waren, elimineren.

▼M16

B5 Een entiteit mag in haar IFRS-openingsbalans geen hedge accounting toepassen op hedging-relaties die niet voldoen aan de voorwaarden voor verwerking op basis van hedge accounting overeenkomstig IAS 39 (bijvoorbeeld vele hedging-relaties waarbij het hedging-instrument een kasinstrument of een geschreven optie is; of waarbij het gehedgede item een nettopositie is; of waarbij de hedge het renterisico inzake een tot einde looptijd aangehouden belegging dekt). Indien een entiteit een nettopositie overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP als een gehedged item heeft aangemerkt, mag ze echter een individuele positie binnen die nettopositie als een gehedged item overeenkomstig de IFRSs aanmerken, mits zij dit niet later doet dan de datum van de overgang naar de IFRSs.

B6 Indien een entiteit vóór de datum van de overgang naar de IFRSs een transactie als een hedge had aangemerkt maar de hedge niet voldoet aan de voorwaarden voor hedge accounting in IAS 39, moet ze alinea's 91 en 101 van IAS 39 toepassen om hedge accounting te beëindigen. Transacties die vóór de datum van de overgang naar de IFRSs zijn afgesloten, mogen niet retroactief als hedges worden aangemerkt.

Minderheidsbelangen

▼M32

B7 Een eerste toepasser moet de volgende vereisten van IFRS 10 prospectief toepassen vanaf de datum van de overgang naar de IFRSs:

(a) het vereiste in alinea B94 dat gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten aan de eigenaars van de moedermaatschappij en aan de belangen zonder overheersende zeggenschap worden toegerekend, zelfs als dat ertoe leidt dat de belangen zonder overheersende zeggenschap een negatief saldo hebben;

(b) de vereisten in de alinea's 23 en B93 voor de verwerking van wijzigingen in het eigendomsbelang van de moedermaatschappij in een dochteronderneming die niet leiden tot een verlies van zeggenschap; en

(c) de vereisten in de alinea's B97, B98 en B99 voor de administratieve verwerking van een verlies van zeggenschap over een dochteronderneming, en de bijbehorende vereisten van alinea 8A van IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*.

Indien een eerste toepasser er echter voor kiest om IFRS 3 retroactief toe te passen op vroegere bedrijfscombinaties, moet hij ook IFRS 10 toepassen in overeenstemming met alinea C1 van deze IFRS.

▼M35

Overheidsleningen

B10 Overeenkomstig IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* moet een eerste toepasser alle ontvangen overheidsleningen als een financiële verplichting of als een eigenvermogensinstrument classificeren. Behoudens hetgeen volgens alinea B11 wordt toegestaan, moet een eerste toepasser de vereisten van IFRS 9 *Financiële instrumenten* en van IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun* prospectief toepassen op overheidsleningen die op de datum van de overgang naar de IFRSs bestonden, en mag hij het overeenkomstige voordeel van de tegen een lagere rentevoet dan de marktrente verstrekte overheidslening niet als een overheidssubsidie opnemen. Dit heeft tot gevolg dat als een eerste toepasser een tegen een lagere rentevoet dan de marktrente verstrekte overheidslening volgens de voorheen toegepaste GAAP niet opnam en waardeerde op een basis die consistent is met de vereisten van de IFRSs, hij op de datum van de overgang naar de IFRSs in het IFRS-openingsoverzicht van de financiële positie de volgens de voorheen toegepaste GAAP bepaalde boekwaarde van de lening moet hanteren als de boekwaarde van de lening. Na de datum van de overgang naar de IFRSs moet een entiteit bij de waardering van dergelijke leningen IFRS 9 toepassen.

▼**M35**

B11 Niettegenstaande alinea B10 mag een entiteit de vereisten van IFRS 9 en IAS 20 retroactief toepassen op elke overheidslening die teruggaat tot vóór de datum van de overgang naar de IFRSs, mits de daartoe benodigde informatie werd verkregen op het moment van de eerste administratieve verwerking van de betrokken lening.

B12 De vereisten en leidraden in de alinea's B10 en B11 sluiten niet uit dat een entiteit gebruikmaakt van de in de alinea's D19 tot en met D19D beschreven vrijstellingen betreffende de aanmerking van voorheen opgenomen financiële instrumenten als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼M16

Aanhangsel C

Vrijstellingen voor bedrijfscombinaties

▼M38

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de IFRS. Een entiteit moet de volgende vereisten toepassen op bedrijfscombinaties die ze vóór de datum van de overgang naar de IFRSs heeft verwerkt. Deze bijlage mag alleen worden toegepast op bedrijfscombinaties die binnen het toepassingsgebied van IFRS 3 Bedrijfscombinaties *vallen.*

▼M32

C1 Een eerste toepasser mag ervoor kiezen IFRS 3 niet retroactief toe te passen op vroegere bedrijfscombinaties (bedrijfscombinaties die vóór de datum van de overgang naar de IFRSs plaatsvonden). Indien een eerste toepasser een bedrijfscombinatie echter aanpast om aan IFRS 3 te voldoen, moet hij alle latere bedrijfscombinaties aanpassen en moet hij ook IFRS 10 vanaf dezelfde datum toepassen. Als een eerste toepasser er bijvoorbeeld voor kiest om een bedrijfscombinatie die op 30 juni 20X6 tot stand kwam, aan te passen, moet hij alle bedrijfscombinaties aanpassen die tussen 30 juni 20X6 en de datum van de overgang naar de IFRSs tot stand kwamen en moet hij ook IFRS 10 vanaf 30 juni 20X6 toepassen.

▼M16

C2 Een entiteit hoeft IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen* niet retroactief toe te passen op aanpassingen naar de reële waarde en goodwill die voortvloeien uit bedrijfscombinaties die vóór de datum van de overgang naar de IFRSs tot stand zijn gekomen. Indien de entiteit IAS 21 niet retroactief toepast op deze aanpassingen naar reële waarde en goodwill, moet ze deze behandelen als activa en verplichtingen van de entiteit in plaats van als activa en verplichtingen van de overgenomen partij. Daarom worden goodwill en aanpassingen naar reële waarde ofwel reeds uitgedrukt in de functionele valuta van de entiteit, ofwel zijn zij niet-monetaire posten luidende in vreemde valuta die worden gerapporteerd op basis van de wisselkoers die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP werd toegepast.

C3 Een entiteit mag IAS 21 retroactief toepassen op aanpassingen naar reële waarde en goodwill die voortvloeien uit:

(a) alle bedrijfscombinaties die tot stand zijn gekomen vóór de datum van de overgang naar de IFRSs; of

(b) alle bedrijfscombinaties die de entiteit besluit aan te passen om te voldoen aan IFRS 3, zoals toegestaan op grond van de bovenstaande alinea C1.

C4 Indien een eerste toepasser IFRS 3 niet retroactief toepast op een vroegere bedrijfscombinatie, heeft dit voor deze bedrijfscombinatie de volgende gevolgen:

(a) De eerste toepasser moet dezelfde classificatie (als een overname door de wettelijke overnemende partij, een omgekeerde overname door de wettelijke overgenomen partij of een samenvoeging van belangen) handhaven als in zijn jaarrekening overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP.

(b) De eerste toepasser moet op de datum van de overgang naar de IFRSs al zijn activa en verplichtingen opnemen die in een vroegere bedrijfscombinatie zijn verworven respectievelijk overgenomen, met uitzondering van:

(i) sommige financiële activa en financiële verplichtingen die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP niet langer in de balans werden opgenomen (zie alinea B2); en

▼**M16**

(ii) activa, met inbegrip van goodwill, en verplichtingen die niet waren opgenomen in de geconsolideerde balans van de overnemende partij overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP en die overeenkomstig de IFRSs niet voor opname in de enkelvoudige balans van de overgenomen partij in aanmerking zouden komen (zie (f) tot en met (i) hieronder).

De eerste toepasser moet een eventuele hieruit voortvloeiende wijziging opnemen door de ingehouden winsten aan te passen (of, indien van toepassing, een andere eigen-vermogenscategorie), tenzij de wijziging voortvloeit uit de opname van een immaterieel actief dat voorheen in de goodwill was begrepen (zie (g)(i) hieronder).

(c) De eerste toepasser mag in zijn IFRS-openingsbalans geen posten opnemen die volgens de overeenkomstig toegepaste GAAP werden opgenomen indien deze posten overeenkomstig de IFRSs niet in aanmerking komen voor opname als een actief of verplichting. De eerste toepasser moet de resulterende wijziging als volgt verwerken:

(i) de eerste toepasser kan een vroegere bedrijfscombinatie als een overname hebben geclassificeerd en een post als een immaterieel actief hebben opgenomen die volgens IAS 38 *Immateriële activa* niet in aanmerking komt voor opname als actief. Hij moet deze post (en de eventueel hiermee verband houdende uitgestelde belasting en minderheidsbelangen) herclassificeren als deel van de goodwill (tenzij hij overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP goodwill rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen bracht, zie (g)(i) en (i) hieronder).

(ii) de eerste toepasser moet alle overige resulterende wijzigingen in de ingehouden winsten verwerken ([1]).

(d) De IFRSs schrijven met betrekking tot sommige activa en verplichtingen latere waardering voor op een andere basis dan de oorspronkelijke kostprijs, zoals de reële waarde. De eerste toepasser moet deze activa en verplichtingen in zijn IFRS-openingsbalans op deze basis waarderen, zelfs als ze in een vroegere bedrijfscombinatie werden verworven of overgenomen. Hij moet een eventuele resulterende wijziging in de boekwaarde opnemen door aanpassing van de ingehouden winsten (of, indien van toepassing, een andere eigen-vermogenscategorie), in plaats van de goodwill.

(e) Onmiddellijk na de bedrijfscombinatie moet de boekwaarde overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP van de verworven activa en overgenomen verplichtingen worden gelijkgesteld aan hun veronderstelde kostprijs overeenkomstig de IFRSs op die datum. Indien de IFRSs een op de kostprijs gebaseerde waardering van die activa en verplichtingen op een latere datum voorschrijven, vormt deze veronderstelde kostprijs de basis voor de op de kostprijs gebaseerde afschrijving vanaf de datum van de bedrijfscombinatie.

([1]) Dergelijke wijzigingen omvatten herclassificaties van of naar immateriële activa als goodwill overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP niet als een actief werd opgenomen. Deze situatie doet zich voor als de entiteit overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP a) de goodwill rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen bracht, of b) de bedrijfscombinatie niet als een overname behandelde.

▼**M16**

(f) Als bij een vroegere bedrijfscombinatie een verworven actief of overgenomen verplichting overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP niet werd opgenomen, dan is de veronderstelde kostprijs van het actief of de verplichting in de IFRS-openingsbalans niet gelijk aan nul. In plaats daarvan moet de overnemende partij het actief of de verplichting in haar geconsolideerde balans opnemen en waarderen op de basis die de IFRSs zouden voorschrijven in de balans van de overgenomen partij. Ter illustratie: als de overnemende partij financiële leases die bij een vroegere bedrijfscombinatie zijn verworven, overeenkomstig haar voorheen toegepaste GAAP niet had geactiveerd, moet zij deze in haar geconsolideerde jaarrekening activeren, zoals de overgenomen partij op grond van IAS 17 *Leaseovereenkomsten* zou moeten doen in haar IFRS-balans. Zo ook moet de overnemende partij, indien zij overeenkomstig haar voorheen toegepaste GAAP geen voorwaardelijke verplichting had opgenomen die op de datum van de overgang naar de IFRSs nog altijd bestaat, die voorwaardelijke verplichting op die datum opnemen, tenzij IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* de opname ervan in de jaarrekening van de overgenomen partij zou verbieden. Als daarentegen een actief of een verplichting overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP in de goodwill was begrepen maar overeenkomstig IFRS 3 afzonderlijk zou zijn opgenomen, blijft dit actief of deze verplichting in de goodwill begrepen, tenzij de IFRSs zouden voorschrijven dat het actief of de verplichting in de jaarrekening van de overgenomen partij moet worden opgenomen.

(g) De boekwaarde van de goodwill in de IFRS-openingsbalans komt overeen met de boekwaarde overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP op de datum van de overgang naar de IFRSs, na de volgende twee aanpassingen:

(i) Indien vereist op grond van (c)(i) hierboven moet de eerste toepasser de boekwaarde van de goodwill verhogen wanneer hij een post die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP werd opgenomen als een immaterieel actief herclassificeert. Evenzo moet de eerste toepasser, indien hij op grond van (f) hierboven een immaterieel actief moet opnemen dat overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP in de opgenomen goodwill was begrepen, de boekwaarde van de goodwill dienovereenkomstig verlagen (en, indien van toepassing, de uitgestelde belasting en minderheidsbelangen aanpassen).

(ii) Ongeacht of er aanwijzingen zijn dat de goodwill mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, moet de eerste toepasser IAS 36 toepassen bij het toetsen van de goodwill op bijzondere waardevermindering op de datum van de overgang naar de IFRSs, en bij het opnemen van een eventueel resulterend bijzonder waardeverminderingsverlies in de ingehouden winsten (of, indien IAS 36 dit vereist, in de herwaarderingsreserve). Het onderzoek op bijzondere waardevermindering moet worden gebaseerd op de omstandigheden op de datum van de overgang naar de IFRSs.

(h) Er mogen geen andere aanpassingen worden aangebracht aan de boekwaarde van de goodwill op de datum van de overgang naar de IFRSs. De eerste toepasser mag de boekwaarde van de goodwill bijvoorbeeld niet aanpassen:

(i) om lopende onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten die bij deze bedrijfscombinatie zijn overgenomen, buiten beschouwing te laten (tenzij het desbetreffende immateriële actief overeenkomstig IAS 38 in aanmerking zou komen voor opname in de balans van de overgenomen partij);

▼M16

(ii) om een vroegere afschrijving van goodwill aan te passen;

(iii) om aanpassingen van de goodwill terug te nemen die IFRS 3 niet zou toestaan, maar die overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP werden aangebracht wegens aanpassingen van activa en verplichtingen tussen de datum van de bedrijfscombinatie en de datum van de overgang naar de IFRSs.

(i) Als de eerste toepasser overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP goodwill in mindering op het eigen vermogen bracht:

(i) mag hij deze goodwill niet in zijn IFRS-openingsbalans opnemen. Bovendien mag hij deze goodwill niet naar de winst of het verlies overboeken bij afstoting van de dochteronderneming of als de investering in de dochteronderneming een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

(ii) moeten aanpassingen die voortvloeien uit het niet langer bestaan van een voorwaardelijke gebeurtenis die van invloed is op de koopsom worden opgenomen in de ingehouden winsten.

(j) Het kan voorkomen dat de eerste toepasser overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP een bij een vroegere bedrijfscombinatie verworven dochteronderneming niet heeft geconsolideerd (omdat bijvoorbeeld de moedermaatschappij deze overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP niet als dochteronderneming beschouwde of geen geconsolideerde jaarrekening opstelde). De eerste toepasser moet de boekwaarde van de activa en verplichtingen van de dochteronderneming aanpassen aan de bedragen die de IFRSs zouden vereisen in de balans van de dochteronderneming. De veronderstelde kostprijs van de goodwill is gelijk aan het verschil op de datum van de overgang naar de IFRSs tussen:

(i) het belang van de moedermaatschappij in deze aangepaste boekwaarden; en

(ii) de in de enkelvoudige jaarrekening van de moedermaatschappij opgenomen kostprijs van haar belang in de dochteronderneming.

(k) De waardering van minderheidsbelangen en uitgestelde belastingen volgt uit de waardering van andere activa en verplichtingen. De bovenvermelde aanpassingen aan opgenomen activa en verplichtingen zijn derhalve van invloed op minderheidsbelangen en uitgestelde belastingen.

▼M46

C5 De vrijstelling voor vroegere bedrijfscombinaties geldt ook voor vroeger verworven belangen in geassocieerde deelnemingen, in joint ventures en in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten waarbij de activiteit van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit een bedrijf zoals gedefinieerd in IFRS 3 vormt. Bovendien geldt de voor alinea C1 gekozen datum eveneens voor alle dergelijke overnames.

▼M16

Bijlage D

Vrijstellingen van andere IFRSs

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

▼M32

D1 Een entiteit mag een beroep doen op een of meer van de volgende vrijstellingen:

▼M33

(a) op aandelen gebaseerde betalingstransacties (alinea's D2 en D3);

▼M16

(b) verzekeringscontracten (alinea D4);

▼M29

(c) veronderstelde kostprijs (alinea's D5 tot en met D8B);

▼M24

(d) leaseovereenkomsten (alinea's D9 en D9A);

▼M31

_____

▼M16

(f) cumulatieve omrekeningsverschillen (alinea's D12 en D13);

(g) investeringen in dochterondernemingen, ►M32 joint ventures ◄ en geassocieerde deelnemingen (alinea's D14 en D15);

(h) activa en verplichtingen van dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures (alinea's D16 and D17);

(i) samengestelde financiële instrumenten (alinea D18);

(j) aanmerking van voorheen opgenomen financiële instrumenten (alinea D19);

(k) waardering tegen reële waarde van financiële activa of financiële verplichtingen bij eerste opname (alinea D20);

▼M24

(l) ontmantelingsverplichtingen opgenomen in de kostprijs van materiële vaste activa (alinea's D21 en D21A);

▼M33

(m) financiële activa of immateriële activa die administratief worden verwerkt in overeenstemming met IFRIC 12 *Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten* (alinea D22);

(n) financieringskosten (alinea D23);

(o) overdrachten van activa van klanten (alinea D24);

▼M32

(p) aflossing van financiële verplichtingen met eigenvermogensinstrumenten (alinea D25);

(q) ernstige hyperinflatie (alinea's D26 tot en met D30);

(r) gezamenlijke overeenkomsten (alinea D31);

▼M33

(s) afgravingskosten tijdens de productiefase van een dagbouwmijn (alinea D32).

▼M16

Een entiteit mag deze vrijstellingen niet naar analogie op andere posten toepassen.

Op aandelen gebaseerde betalingstransacties

D2 Een eerste toepasser wordt aangemoedigd, maar is niet verplicht, om IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* toe te passen op eigen-vermogensinstrumenten die op of vóór 7 november 2002 werden toegekend. Een eerste toepasser wordt tevens aangemoedigd,

▼M16

maar is niet verplicht, om IFRS 2 toe te passen op eigen-vermogensinstrumenten die na 7 november 2002 werden toegekend en die onvoorwaardelijk werden a) vóór de datum van de overgang naar de IFRSs of, indien dit later in de tijd is, b) vóór 1 januari 2005. Indien een eerste toepasser er echter voor kiest om IFRS 2 op dergelijke eigen-vermogensinstrumenten toe te passen, dan is dit alleen toegestaan indien de entiteit de reële waarde van die eigen-vermogensinstrumenten per de waarderingdatum, overeenkomstig de definitie in IFRS 2, openbaar heeft gemaakt. Voor alle toekenningen van eigen-vermogeninstrumenten waarop IFRS 2 niet is toegepast (bijvoorbeeld eigen-vermogensinstrumenten die op of vóór 7 november 2002 werden toegekend) moet een eerste toepasser niettemin de informatie verstrekken die op grond van alinea's 44 en 45 van IFRS 2 vereist is. Indien een eerste toepasser de voorwaarden van een toekenning van eigen-vermogensinstrumenten waarop IFRS 2 niet is toegepast, aanpast, dan is de entiteit niet verplicht om alinea's 26 tot en met 29 van IFRS 2 toe te passen indien de aanpassing plaatsvond vóór de datum van de overgang naar de IFRSs.

D3 Een eerste toepasser wordt aangemoedigd, maar is niet verplicht, om IFRS 2 toe te passen op verplichtingen die voortvloeien uit op aandelen gebaseerde betalingstransacties die vóór de datum van de overgang naar de IFRSs werden afgewikkeld. Een eerste toepasser wordt tevens aangemoedigd, maar is niet verplicht, om IFRS 2 toe te passen op verplichtingen die vóór 1 januari 2005 werden afgewikkeld. Met betrekking tot verplichtingen waarop IFRS 2 wordt toegepast, is een eerste toepasser niet verplicht vergelijkende informatie aan te passen voor zover de informatie betrekking heeft op een periode of datum die vóór 7 november 2002 ligt.

Verzekeringscontracten

D4 Eerste toepassers mogen de overgangsbepalingen in IFRS 4 *Verzekeringscontracten* toepassen. IFRS 4 beperkt de wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving voor verzekeringscontracten, met inbegrip van de wijzigingen door een eerste toepasser.

Reële waarde of herwaardering als veronderstelde kostprijs

D5 Een entiteit mag ervoor kiezen een materieel vast actief op de datum van de overgang naar de IFRSs tegen reële waarde te waarderen en deze reële waarde te hanteren als veronderstelde kostprijs op die datum.

D6 Een eerste toepasser mag ervoor kiezen om een geherwaardeerde waarde, overeenkomstig een voorheen toegepaste GAAP, van een materieel vast actief op of vóór de datum van de overgang naar de IFRSs te gebruiken als veronderstelde kostprijs op de herwaarderingsdatum, indien de geherwaardeerde waarde op de herwaarderingsdatum globaal vergelijkbaar was met:

(a) de reële waarde; of

(b) de kostprijs of kostprijs minus cumulatieve afschrijvingen overeenkomstig de IFRSs, aangepast in verband met bijvoorbeeld veranderingen in een algemene of specifieke prijsindex.

D7 De in alinea's D5 en D6 vermelde keuzemogelijkheden bestaan ook voor:

(a) vastgoedbeleggingen, indien een entiteit ervoor kiest het kostprijsmodel in IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* te gebruiken en

▼M16

(b) immateriële activa die voldoen aan:

(i) de opnamecriteria in IAS 38 (met inbegrip van de betrouwbare waardering van de oorspronkelijke kostprijs); en

(ii) de criteria in IAS 38 voor herwaardering (met inbegrip van het bestaan van een actieve markt).

Een entiteit mag deze keuzemogelijkheden niet voor andere activa of voor verplichtingen gebruiken.

▼M29

D8 Een eerste toepasser kan voor een deel van of al zijn activa en verplichtingen overeenkomstig een voorheen toegepaste GAAP een veronderstelde kostprijs hebben vastgesteld door ze op één bepaalde datum tegen reële waarde te waarderen vanwege een gebeurtenis zoals een privatisering of een beursintroductie.

(a) Indien de waarderingsdatum *op of vóór* de datum van overgang naar de IFRSs valt, mag de entiteit dergelijke gebeurtenisafhankelijke waarderingen tegen reële waarde hanteren als veronderstelde kostprijs overeenkomstig de IFRSs op de datum van die waardering.

(b) Indien de waarderingsdatum valt *na* de datum van overgang naar de IFRSs maar tijdens de periode waarop de eerste IFRS-jaarrekening betrekking heeft, mogen de gebeurtenisafhankelijke waarderingen tegen reële waarde als veronderstelde kostprijs worden gehanteerd wanneer de gebeurtenis plaatsvindt. Een entiteit moet de resulterende aanpassingen op de waarderingsdatum direct in de ingehouden winsten (of, indien geëigend, een andere categorie van het eigen vermogen) verwerken. Op de datum van de overgang naar de IFRSs moet de entiteit ofwel de veronderstelde kostprijs vaststellen door de criteria in de alinea's D5, D6 en D7 toe te passen, ofwel de activa en verplichtingen in overeenstemming met de andere vereisten in deze IFRS waarderen.

▼M24

Veronderstelde kostprijs

D8A Volgens sommige nationale verwerkingsvereisten worden exploratie- en ontwikkelingskosten in verband met materiële vaste olie- en gasactiva in de ontwikkelings- of productiefase administratief verwerkt in kostencentra die alle materiële vaste activa in een groot geografisch gebied omvatten. Een eerste toepasser die in het kader van de voorheen toegepaste GAAP een dergelijke verwerkingswijze hanteerde, mag ervoor kiezen olie- en gasactiva op de datum van de overgang naar IFRSs als volgt te waarderen:

(a) exploratie- en evaluatieactiva tegen het bedrag bepaald volgens de voorheen door de entiteit toegepaste GAAP; en

(b) activa in de ontwikkelings- of productiefase tegen het bedrag dat volgens de voorheen door de entiteit toegepaste GAAP voor het kostencentrum is bepaald. De entiteit moet dit bedrag proportioneel aan de onderliggende activa van het kostencentrum toerekenen op basis van de omvang of de waarde van de reserves op die datum.

▼M24

De entiteit moet de exploratie- en evaluatieactiva en de activa in de ontwikkelings- en productiefase op de datum van de overgang naar de IFRSs toetsen op een bijzondere waardevermindering overeenkomstig IFRS 6 *Exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen*, respectievelijk IAS 36 en, indien nodig, het overeenkomstig (a) of (b) bepaalde bedrag verminderen. Voor de toepassing van deze alinea omvatten olie- en gasactiva uitsluitend de activa die worden gebruikt bij de exploratie, evaluatie, ontwikkeling of productie van olie en gas.

▼M29

D8B Sommige entiteiten bezitten materiële of immateriële activa die worden of eerder werden gebruikt bij aan tariefregulering onderworpen activiteiten. De boekwaarde van dergelijke activa kan eventueel bedragen omvatten die volgens de voorheen toegepaste GAAP zijn bepaald, maar volgens de IFRSs niet voor activering in aanmerking komen. Indien dat het geval is, mag een eerste toepasser de volgens de voorheen toegepaste GAAP bepaalde boekwaarde van een dergelijk actief op de datum van de overgang naar de IFRSs als veronderstelde kostprijs hanteren. Indien een entiteit deze vrijstelling op een actief toepast, behoeft zij deze vrijstelling niet op alle activa toe te passen. Op de datum van de overgang naar de IFRSs moet elk actief waarvoor een beroep op deze vrijstelling is gedaan, in overeenstemming met IAS 36 door de entiteit op bijzondere waardevermindering worden getoetst. Voor de toepassing van deze alinea zijn activiteiten aan tariefregulering onderworpen indien zij bestaan in de levering van goederen of diensten aan klanten tegen prijzen (dat wil zeggen tarieven) die worden vastgesteld door een bevoegde instantie die gemachtigd is tarieven vast te stellen die bindend zijn voor de klanten en die bedoeld zijn om de specifieke kosten terug te verdienen die de entiteit maakt voor de levering van de gereguleerde goederen en diensten, en om een gespecificeerd rendement te behalen. Het gespecificeerde rendement kan een minimum of een bandbreedte zijn en behoeft geen vast of gegarandeerd rendement te zijn.

▼M16

Leaseovereenkomsten

D9 Een eerste toepasser mag de overgangsbepalingen in IFRIC 4 *Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat* toepassen. Een eerste toepasser mag bijgevolg bepalen of een overeenkomst die bestaat op de datum van de overgang naar de IFRSs een leaseovereenkomst bevat op basis van feiten en omstandigheden die op die datum bestaan.

▼M24

D9A Indien een eerste toepasser volgens de voorheen toegepaste GAAP op identieke wijze vaststelde of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat, als de wijze die IFRIC 4 vereist, maar deze vaststelling op een andere datum heeft plaatsgevonden dan die vereist door IFRIC 4, hoeft de eerste toepasser deze vaststelling niet te herbeoordelen wanneer hij op IFRSs overstapt. De door een entiteit volgens de voorheen toegepaste GAAP verrichte vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat, is identiek als deze vaststelling hetzelfde resultaat oplevert als de toepassing van IAS 17 *Leaseovereenkomsten* en IFRIC 4.

▼M31

_____

▼M16

Cumulatieve omrekeningsverschillen

D12 Op grond van IAS 21 moet een entiteit:

(a) sommige omrekeningsverschillen opnemen in niet-gerealiseerde resultaten en rubriceren als een afzonderlijke component van het eigen vermogen; en

(b) bij afstoting van een buitenlandse activiteit de cumulatieve omrekeningsverschillen voor die buitenlandse activiteit (indien van toepassing inclusief winsten en verliezen op hiermee samenhangende hedges) overboeken van het eigen vermogen naar de winst of het verlies als onderdeel van de winst of het verlies bij afstoting.

D13 Een eerste toepasser hoeft echter niet aan deze vereisten te voldoen voor cumulatieve omrekeningsverschillen die op de datum van de overgang naar de IFRSs bestonden. Indien een eerste toepasser gebruikmaakt van deze vrijstelling:

(a) worden de cumulatieve omrekeningsverschillen voor alle buitenlandse activiteiten geacht nihil te zijn op de datum van de overgang naar de IFRSs; en

(b) omvat de winst of het verlies bij latere afstoting van een buitenlandse activiteit geen omrekeningsverschillen die vóór de datum van de overgang naar de IFRSs zijn ontstaan, maar wel de omrekeningsverschillen die na de overgangsdatum zijn ontstaan.

Investeringen in dochterondernemingen, ►M32 joint ventures ◄ en geassocieerde deelnemingen

▼M50

D14 Wanneer een entiteit een enkelvoudige jaarrekening opstelt, moet zij op grond van IAS 27 haar investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen administratief verwerken:

a) ofwel tegen kostprijs;

b) ofwel in overeenstemming met IFRS 9;

c) ofwel volgens de „equity”-methode zoals beschreven in IAS 28.

▼M33

D15 Als een eerste toepasser een dergelijke investering in overeenstemming met IAS 27 waardeert tegen kostprijs, moet hij die investering in zijn afzonderlijk IFRS-overzicht van de financiële positie waarderen tegen een van de volgende bedragen:

▼M16

(a) de in overeenstemming met IAS 27 bepaalde kostprijs of

▼M33

(b) de veronderstelde kostprijs. De veronderstelde kostprijs van een dergelijke investering is haar:

(i) reële waarde op de datum van overgang naar de IFRSs van de entiteit in haar enkelvoudige jaarrekening; of

▼M16

(ii) boekwaarde op die datum overeenkomstig de voorheen toegepaste GAAP.

Een eerste toepasser mag (i) of (ii) hierboven kiezen voor de waardering van zijn investering in elke dochteronderneming, ►M32 joint venture ◄ of geassocieerde deelneming die hij op basis van een veronderstelde kostprijs wenst te waarderen.

▼M50

D15A Als een eerste toepasser een dergelijke investering administratief verwerkt volgens de „equity”-methode zoals beschreven in IAS 28:

a) past de eerste toepasser de vrijstelling voor vroegere bedrijfscombinaties (bijlage C) toe op de verwerving van de investering;

b) en als de eerste toepassing van de IFRSs door de entiteit op een vroegere datum plaatsvindt voor haar enkelvoudige jaarrekening dan voor haar geconsolideerde jaarrekening en

i) later dan bij haar moedermaatschappij, moet de entiteit alinea D16 op haar enkelvoudige jaarrekening toepassen;

ii) later dan bij haar dochteronderneming, moet de entiteit alinea D17 op haar enkelvoudige jaarrekening toepassen.

▼M16

Activa en verplichtingen van dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures

▼M38

D16 Als een dochteronderneming de IFRSs voor het eerst toepast op een latere datum dan de moedermaatschappij, moet de dochteronderneming in de jaarrekening haar activa en verplichtingen waarderen tegen:

(a) de boekwaarden die op basis van de datum van de overgang naar de IFRSs van de moedermaatschappij in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij zouden worden opgenomen indien er geen aanpassingen werden aangebracht voor consolidatiedoeleinden en voor de gevolgen van de bedrijfscombinatie waarin de moedermaatschappij de dochteronderneming heeft overgenomen (deze optie is niet beschikbaar voor een dochteronderneming van een beleggingsentiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 10), die moet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening); of

▼M16

(b) de boekwaarden die door de overige bepalingen van deze IFRS worden voorgeschreven, op basis van de datum van de overgang naar de IFRSs van de dochteronderneming. Deze boekwaarden zouden kunnen afwijken van de bij (a) beschreven waarde:

(i) indien de vrijstellingen in deze IFRS leiden tot waarderingen die afhankelijk zijn van de datum van de overgang naar de IFRSs;

(ii) indien de door de dochteronderneming in de eigen jaarrekening gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving afwijken van de grondslagen die in de geconsolideerde jaarrekening worden toegepast. De dochteronderneming kan bijvoorbeeld als grondslag voor financiële verslaggeving het kostprijsmodel in IAS 16 *Materiële vaste activa* hanteren, terwijl de groep het herwaarderingsmodel gebruikt.

Een soortgelijke keuze is mogelijk voor een geassocieerde deelneming of joint venture waarbij de eerste toepassing van de IFRSs later plaatsvindt dan bij een entiteit die invloed van betekenis daarin, respectievelijk gezamenlijke zeggenschap daarover, heeft.

►M38 D17 Indien de eerste toepassing van de IFRSs door een entiteit echter later plaatsvindt dan door haar dochteronderneming (of geassocieerde deelneming of joint venture), dan moet de entiteit in haar geconsolideerde jaarrekening de activa en verplichtingen van de dochteronderneming (of geassocieerde deelneming of joint venture) tegen dezelfde boekwaarde waarderen als in de jaarrekening van de dochteronderneming (of geassocieerde deelneming of joint venture), na verwerking van aanpassingen uit hoofde van de consolidatie, de toepassing van de vermogensmutatiemethode en de gevolgen van de bedrijfscombinatie waarin de entiteit de dochteronderneming heeft overgenomen. Niettegenstaande dit vereiste mag een moedermaatschappij die geen beleggingsentiteit is, niet overgaan tot de toepassing van de uitzondering op de consolidatie waarvan wordt gebruikgemaakt door eventuele dochterondernemingen die beleggingsentiteiten zijn. ◄ Evenzo geldt dat als de

▼M16

eerste toepassing van de IFRSs door een moedermaatschappij voor haar enkelvoudige jaarrekening eerder of later plaatsvindt dan voor de geconsolideerde jaarrekening, de moedermaatschappij de activa en verplichtingen in beide jaarrekeningen voor dezelfde bedragen moet opnemen, met uitzondering van consolidatieaanpassingen.

Samengestelde financiële instrumenten

D18 Op grond van IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* moet een entiteit een samengesteld financieel instrument bij uitgifte splitsen in een afzonderlijke vreemd-vermogenscomponent en een eigen-vermogenscomponent. Als de vreemd-vermogenscomponent niet meer uitstaat, houdt retroactieve toepassing van IAS 32 in dat twee afzonderlijke posten in het eigen vermogen worden onderscheiden. De eerste post wordt opgenomen in ingehouden winsten en heeft betrekking op de cumulatieve opgelopen rente op de vreemd-vermogenscomponent. Het tweede deel betreft de oorspronkelijke eigen-vermogenscomponent. Overeenkomstig deze IFRS is een eerste toepasser echter niet verplicht deze beide delen te onderscheiden indien de vreemd-vermogenscomponent op de datum van de overgang naar de IFRSs niet meer uitstaat.

Aanmerking van voorheen opgenomen financiële instrumenten

D19 IAS 39 staat toe dat een financieel actief bij eerste opname wordt aangemerkt als beschikbaar voor verkoop of dat een financieel instrument (mits het aan bepaalde criteria voldoet) wordt aangemerkt als een financieel actief of een financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. Ondanks deze vereiste gelden uitzonderingen in de volgende omstandigheden:

(a) een entiteit mag overgaan tot een aanmerking als beschikbaar voor verkoop op de datum van de overgang naar de IFRSs.

(b) een entiteit mag een financieel actief of een financiële verplichting aanmerken, op de datum van de overgang naar de IFRSs, als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening mits het actief of de verplichting op die datum voldoet aan de criteria in alinea 9(b)(i), 9(b)(ii) of 11A van IAS 39.

Waardering tegen reële waarde van financiële activa of financiële verplichtingen bij eerste opname

▼M33

D20 Niettegenstaande de vereisten van de alinea's 7 en 9 mag een entiteit de vereisten in alinea TL76(a) van IAS 39 toepassen op elk van de volgende wijzen:

▼M16

(a) prospectief op transacties die na 25 oktober 2002 werden afgesloten; of

(b) prospectief op transacties die na 1 januari 2004 werden afgesloten.

Ontmantelingsverplichtingen opgenomen in de kostprijs van materiële vaste activa

D21 IFRIC 1 *Wijzigingen in bestaande verplichtingen voor ontmanteling herstel en soortgelijke verplichtingen* vereist dat bepaalde wijzigingen in een bestaande verplichting voor ontmanteling, herstel of een soortgelijke verplichting worden toegevoegd of afgetrokken van de kostprijs van het actief waarop de wijziging betrekking heeft; het aangepaste af te schrijven bedrag van het actief wordt dan prospectief over zijn resterende gebruiksduur afgeschreven. Een eerste toepasser hoeft niet aan deze vereisten te voldoen voor wijzigingen in dergelijke verplichtingen die zich vóór de datum van de overgang naar de IFRSs hebben voorgedaan. Indien een eerste toepasser gebruikmaakt van deze vrijstelling, moet hij:

(a) de verplichting waarderen op de datum van de overgang naar de IFRSs, overeenkomstig IAS 37;

▼M16

(b) het bedrag schatten dat zou zijn opgenomen in de kostprijs van het desbetreffende actief, op het tijdstip waarop de verplichting is ontstaan, door de verplichting te disconteren naar die datum gebruikmakend van zijn beste schatting van de historische, voor risico aangepaste disconteringsvoet(en) die tijdens de tussenperiode op die verplichting van toepassing zou(den) zijn geweest, voor zover de verplichting binnen het toepassingsgebied van IFRIC 1 valt; en

(c) de geaccumuleerde afschrijvingen op dat bedrag, per de datum van de overgang naar de IFRSs, berekenen op basis van de actuele schatting van de gebruiksduur van het actief, door de afschrijvingsmethode toe te passen waarvoor de entiteit in overeenstemming met de IFRSs heeft gekozen.

▼M24

D21A Een entiteit die een beroep doet op de in alinea D8A(b) opgenomen vrijstelling (voor olie- en gasactiva in de ontwikkelings- en productiefase welke volgens de voorheen toegepaste GAAP administratief werden verwerkt in kostencentra die alle materiële vaste activa in een groot geografisch gebied omvatten), moet in plaats van alinea D21 of IFRIC 1 toe te passen, het volgende doen:

(a) verplichtingen voor ontmanteling, herstel en soortgelijke verplichtingen vanaf de datum van de overgang naar IFRSs overeenkomstig IAS 37 waarderen; en

(b) elk verschil tussen deze waarde en de volgens de voorheen door de entiteit toegepaste GAAP bepaalde boekwaarde van deze verplichtingen op de datum van de overgang naar IFRSs direct in de ingehouden winsten verwerken.

▼M16

Financiële activa of immateriële activa die administratief worden verwerkt in overeenstemming met IFRIC 12

D22 Eerste toepassers mogen de overgangsbepalingen in IFRIC 12 toepassen.

Financieringskosten

▼M36

D23 Een eerste toepasser kan ervoor kiezen de vereisten van IAS 23 toe te passen vanaf de datum van overgang of vanaf een vroegere datum zoals is toegestaan op grond van alinea 28 van IAS 23. Vanaf de datum waarop een entiteit die deze vrijstelling toepast, begint met het toepassen van IAS 23:

(a) mag zij de component van de financieringskosten die overeenkomstig haar voorheen toegepaste GAAP was geactiveerd en die op die datum in de boekwaarde van activa was opgenomen, niet aanpassen; en

(b) moet zij de op of na die datum gemaakte financieringskosten, met inbegrip van de financieringskosten die op of na die datum zijn gemaakt in verband met de in aanmerking komende activa waarvan de constructie reeds aan de gang is, administratief verwerken overeenkomstig IAS 23.

▼M18

Overdrachten van activa van klanten

D24 Een eerste toepasser mag de overgangsbepalingen die zijn beschreven in alinea 22 van IFRIC 18 *Overdracht van activa van klanten* toepassen. In die alinea moeten verwijzingen naar de ingangsdatum worden geïnterpreteerd als 1 juli 2009 of, indien deze later valt, de datum van de overgang naar de IFRSs. Daarnaast mag een eerste toepasser een willekeurige datum vóór de datum van de overgang naar de IFRSs aanwijzen en IFRIC 18 toepassen op alle overdrachten van activa die hij op of na die datum van klanten heeft ontvangen.

▼M28

Aflossing van financiële verplichtingen met eigenvermogensinstrumenten

D25 Eerste toepassers mogen de overgangsbepalingen in IFRIC 19 *Aflossing van financiële verplichtingen met eigenvermogensinstrumenten* toepassen.

▼M33

Ernstige hyperinflatie

D26 Indien een entiteit een functionele valuta heeft die de valuta van een economie met hyperinflatie was of is, moet zij bepalen of deze valuta vóór de datum van de overgang naar de IFRSs aan ernstige hyperinflatie onderhevig was. Dit geldt zowel voor entiteiten die de IFRSs voor het eerst toepassen, als voor entiteiten die de IFRSs voordien hebben toegepast.

D27 De valuta van een economie met hyperinflatie is aan ernstige hyperinflatie onderhevig als zij beide volgende kenmerken vertoont:

(a) er is geen betrouwbare algemene prijsindex voorhanden voor alle entiteiten met transacties en saldi die in de valuta luiden;

(b) er is geen sprake van inwisselbaarheid tussen de valuta en een relatief stabiele vreemde valuta.

D28 De functionele valuta van een entiteit is niet langer aan ernstige hyperinflatie onderhevig op de datum van normalisatie van de functionele valuta. Dat is de datum waarop de functionele valuta niet langer één van de kenmerken of beide kenmerken vermeld in alinea D27 vertoont, dan wel de datum waarop de functionele valuta van de entiteit wordt verruild voor een valuta die niet aan ernstige hyperinflatie onderhevig is.

D29 Wanneer de datum van de overgang van een entiteit naar de IFRSs op of na de datum van normalisatie van de functionele valuta valt, kan de entiteit ervoor kiezen alle vóór de datum van normalisatie van de functionele valuta aangehouden activa en verplichtingen op de datum van de overgang naar de IFRSs tegen reële waarde te waarderen. De entiteit kan deze reële waarde in de IFRS-openingsbalans als de veronderstelde kostprijs van die activa en verplichtingen hanteren.

D30 Wanneer de datum van normalisatie van de functionele valuta binnen een vergelijkende periode van 12 maanden valt, kan de vergelijkende periode korter zijn dan 12 maanden, op voorwaarde dat voor deze kortere periode een volledige jaarrekening (zoals vereist op grond van alinea 10 van IAS 1) wordt verstrekt.

▼M37

Gezamenlijke overeenkomsten

D31 Eerste toepassers mogen de overgangsbepalingen in IFRS 11 toepassen met de volgende uitzonderingen:

(a) Wanneer een eerste toepasser de overgangsbepalingen in IFRS 11 toepast, moet hij deze bepalingen op de datum van de overgang naar de IFRS toepassen.

(b) Wanneer een eerste toepasser overschakelt van proportionele consolidatie naar de equity-methode, moet hij de investering op bijzondere waardevermindering toetsen in overeenstemming met IAS 36 op de datum van de overgang naar de IFRS, ongeacht of er aanwijzingen zijn dat de investering mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Enige daaruit voortvloeiende bijzondere waardevermindering moet worden opgenomen als een aanpassing van de ingehouden winst op de datum van de overgang naar de IFRS.

▼**M33**

Afgravingskosten tijdens de productiefase van een dagbouwmijn

D32 Een eerste toepasser mag de overgangsbepalingen van de alinea's A1 tot en met A4 van IFRIC 20 *Afgravingskosten tijdens de productiefase van een dagbouwmijn* toepassen. In die alinea's moeten verwijzingen naar de ingangsdatum worden geïnterpreteerd als 1 januari 2013 of, indien deze later valt, de begindatum van de eerste IFRS-verslagperiode.

▼M16

Aanhangsel E

Kortetermijnvrijstellingen van de IFRSs

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

[Bijlage voorbehouden voor toekomstige mogelijke kortetermijnvrijstellingen].

▼M25

Informatieverschaffing over financiële instrumenten

E3 Eerste toepassers mogen de overgangsbepalingen in alinea 44G van IFRS 7 toepassen. (*)

▼M30

E4 Eerste toepassers mogen de overgangsbepalingen in alinea 44M van IFRS 7 toepassen. (**)

▼M48

E4A Eerste toepassers mogen de overgangsbepalingen in alinea 44AA van IFRS 7 toepassen.

▼M31

Personeelsbeloningen

E5 Eerste toepassers mogen de overgangsbepalingen in alinea 173(b) van IAS 19 toepassen.

▼M38

Beleggingsentiteiten

E6 Een eerste toepasser die een moedermaatschappij is, moet bepalen of hij een beleggingsentiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 10) is op basis van de feiten en omstandigheden die op de datum van de overgang naar de IFRSs bestaan.

E7 Een eerste toepasser die een beleggingsentiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 10) is, mag de overgangsbepalingen in de alinea's C3C en C3D van IFRS 10 en in de alinea's 18C tot en met 18G van IAS 27 toepassen indien zijn eerste IFRS-jaarrekening betrekking heeft op een jaarperiode die op of na 31 december 2014 eindigt. De verwijzingen in deze alinea's naar de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de datum van eerste toepassing, moeten worden gelezen als verwijzingen naar de vroegste jaarperiode die is gepresenteerd. De verwijzingen in deze alinea's moeten bijgevolg worden gelezen als verwijzingen naar de datum van de overgang naar de IFRSs.

(*) Alinea E3 is toegevoegd bij *Beperkte vrijstelling van eerste toepassers van de verplichting om door IFRS 7 vereiste vergelijkende informatie te verschaffen* (wijziging in IFRS 1), uitgegeven in januari 2010. Om mogelijk gebruik van kennis achteraf te vermijden en te garanderen dat eerste toepassers niet worden benadeeld ten opzichte van degenen die de IFRSs reeds toepassen, heeft de Board besloten dat het eerste toepassers moet worden toegestaan dezelfde overgangsbepalingen toe te passen als die welke gelden voor degenen die hun jaarrekeningen reeds in overeenstemming met de IFRSs opstellen en die in *Verbetering van de informatieverschaffing over financiële instrumenten* (wijzigingen in IFRS 7) zijn opgenomen.

(**) Alinea E4 is toegevoegd bij *Informatieverschaffing – Overdrachten van financiële activa* (wijzigingen in IFRS 7), uitgegeven in oktober 2010. Om mogelijk gebruik van kennis achteraf te vermijden en te garanderen dat eerste toepassers niet worden benadeeld ten opzichte van degenen die de IFRSs reeds toepassen, heeft de Board besloten dat het eerste toepassers moet worden toegestaan dezelfde overgangsbepalingen toe te passen als die welke gelden voor degenen die hun jaarrekeningen reeds in overeenstemming met de IFRSs opstellen en die in *Informatieverschaffing — Overdrachten van financiële activa* (wijzigingen in IFRS 7) zijn opgenomen.

▼B

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 2

Op aandelen gebaseerde betalingen

DOEL

1 Het doel van deze IFRS is aan te geven hoe de financiële verslaggeving moet plaatsvinden indien een entiteit een *op aandelen gebaseerde betalingstransactie* uitvoert. De standaard schrijft met name voor dat een entiteit de gevolgen van op aandelen gebaseerde betalingstransacties in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ weergeeft, met inbegrip van de lasten verbonden aan transacties waarbij *aandelenopties* aan werknemers worden toegekend.

TOEPASSINGSGEBIED

▼M23

2 Een entiteit moet deze IFRS toepassen bij de administratieve verwerking van alle op aandelen gebaseerde betalingstransacties, ongeacht of de entiteit sommige of alle ontvangen goederen of diensten al dan niet specifiek kan identificeren, waaronder:

a) *in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties*,

b) *in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties*, en

c) transacties waarbij de entiteit goederen of diensten ontvangt of verwerft en de bepalingen van de overeenkomst hetzij de entiteit, hetzij de leverancier van die goederen of diensten de keuze bieden om te bepalen of de entiteit de transactie afwikkelt in geldmiddelen (of andere activa), dan wel door eigenvermogensinstrumenten uit te geven,

behoudens het vermelde in de alinea's 3A tot en met 6. Indien er geen specifiek identificeerbare goederen of diensten zijn, kunnen andere omstandigheden erop wijzen dat goederen of diensten zijn (of zullen worden) ontvangen, in welk geval deze IFRS van toepassing is.

———————

3A Een op aandelen gebaseerde betalingstransactie mag door een andere entiteit van de groep (of een aandeelhouder van een entiteit van de groep) worden afgewikkeld in naam van de entiteit die de goederen of diensten ontvangt of verwerft. Alinea 2 is ook van toepassing op een entiteit die

a) goederen of diensten ontvangt wanneer een andere entiteit van dezelfde groep (of een aandeelhouder van een entiteit van de groep) de verplichting heeft om de op aandelen gebaseerde betalingstransactie af te wikkelen, of

b) de verplichting heeft om een op aandelen gebaseerde betalingstransactie af te wikkelen wanneer een andere entiteit van dezelfde groep de goederen of diensten ontvangt,

tenzij de transactie klaarblijkelijk een ander doel dient dan de betaling van aan de ontvangende entiteit geleverde goederen of verleende diensten.

▼B

4 In het kader van deze IFRS is een transactie met een werknemer (of een andere partij) in zijn/haar hoedanigheid van houder van eigenvermogensinstrumenten van de entiteit geen op aandelen gebaseerde betalingstransactie. Indien een entiteit bijvoorbeeld alle houders van een bepaalde klasse van de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit het recht geeft om extra eigenvermogensinstrumenten van de entiteit te verwerven tegen een prijs die lager is dan de reële waarde van die eigenvermogensinstrumenten, en een werknemer een dergelijk recht ontvangt omdat hij/zij houder is van eigenvermogensinstrumenten van die bepaalde klasse, dan valt het toekennen of uitoefenen van dat recht niet onder de voorschriften van deze IFRS.

5 Zoals opgemerkt in alinea 2 geldt deze IFRS voor op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarbij een entiteit goederen of diensten verwerft of ontvangt. Goederen omvatten voorraden, hulpstoffen, materiële vaste activa, immateriële activa en andere niet-financiële activa. ►**M22** Een entiteit mag deze IFRS echter niet toepassen op transacties waarbij de entiteit goederen verwerft als onderdeel van de nettoactiva die zijn verworven in een bedrijfscombinatie zoals gedefinieerd in IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* (herziene versie van 2008), in een combinatie van entiteiten of bedrijven waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend zoals beschreven in de alinea's B1 tot en met B4 van IFRS 3, of de bijdrage van een bedrijf aan de oprichting van een joint venture zoals gedefinieerd in ►**M32** IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* ◄. Vandaar dat in een bedrijfscombinatie uitgegeven eigenvermogensinstrumenten ◄ in ruil voor de zeggenschap over de overgenomen partij niet binnen het toepassingsgebied van deze IFRS vallen. Eigenvermogensinstrumenten die worden toegekend aan werknemers van de overgenomen partij, in hun hoedanigheid van werknemer (bijvoorbeeld in ruil voor de voortzetting van hun dienstverband), vallen echter wel binnen het toepassingsgebied van deze IFRS. ►**M12** Evenzo moet de annulering, vervanging of andere aanpassing van *op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten* in verband met een bedrijfscombinatie, of een andere herstructurering van het eigen vermogen, administratief worden verwerkt in overeenstemming met deze IFRS. IFRS 3 verschaft leidraden om uit te maken of in een bedrijfscombinatie uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten deel uitmaken van de vergoeding die in ruil voor zeggenschap over de overgenomen partij is overgedragen (en derhalve binnen het toepassingsgebied van IFRS 3 vallen), dan wel of ze zijn uitgegeven in ruil voor de voortzetting van het dienstverband en moeten worden opgenomen in de periode na de bedrijfscombinatie (en derhalve binnen het toepassingsgebied van deze IFRS vallen). ◄

6 Deze IFRS geldt niet voor op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarbij de entiteit goederen of diensten ontvangt of verwerft op grond van een contract dat valt binnen het toepassingsgebied van alinea's 8 tot en met 10 van IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* (herziene versie van 2003) ([1]) of alinea's 5 tot en met 7 van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* (herziene versie van 2003).

▼M33

6A Deze IFRS gebruikt de term „reële waarde” op een wijze die in sommige opzichten afwijkt van de definitie van reële waarde in IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*. Daarom moet een entiteit bij de toepassing van IFRS 2 de reële waarde bepalen in overeenstemming met deze IFRS, en niet IFRS 13.

▼B

OPNAME

7 Een entiteit moet de goederen of diensten die bij een op aandelen gebaseerde betalingstransactie zijn ontvangen of verworven, opnemen wanneer zij de goederen verkrijgt of naarmate de diensten worden verleend. De entiteit moet het eigen vermogen dienovereenkomstig opboeken indien de goederen of diensten zijn ontvangen in het kader van een in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie, of een verplichting opnemen indien de goederen of diensten zijn verworven in een in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie.

([1]) De titel van IAS 32 werd in 2005 gewijzigd.

▼B

8 Wanneer de goederen of diensten die bij een op aandelen gebaseerde betalingstransactie zijn ontvangen of verworven niet voor opname als activa in aanmerking komen, dan moeten deze als last worden verwerkt.

9 Normaliter vloeit uit het verbruik van goederen of de afname van diensten een last voort. Diensten bijvoorbeeld worden gewoonlijk onmiddellijk afgenomen. In dat geval wordt een last opgenomen naarmate de tegenpartij de diensten verleent. Goederen worden misschien gedurende een bepaalde periode verbruikt of, in geval van voorraden, op een latere datum verkocht. In dat geval wordt een last opgenomen wanneer de goederen worden verbruikt of verkocht. In sommige gevallen is het echter noodzakelijk om een last op te nemen voordat de goederen of diensten worden verbruikt of verkocht, omdat deze niet voor opname als actief in aanmerking komen. Een entiteit zou bijvoorbeeld goederen kunnen verwerven als onderdeel van de onderzoeksfase van een ontwikkelingsproject van een nieuw product. Hoewel deze goederen niet zijn verbruikt, zouden deze volgens de toepasselijke IFRS mogelijk niet voor opname als actief in aanmerking komen.

IN EIGENVERMOGENSINSTRUMENTEN AFGEWIKKELDE, OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGSTRANSACTIES

Samenvatting

10 Ten aanzien van in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties moet de entiteit de ontvangen goederen en diensten, en de overeenkomstige opboeking van het eigen vermogen, op directe wijze bepalen op de reële waarde van de ontvangen goederen en diensten, tenzij de reële waarde niet betrouwbaar kan worden geschat. Indien de entiteit de reële waarde van de ontvangen goederen of diensten niet betrouwbaar kan schatten, moet zij de waarde hiervan, en de overeenkomstige opboeking van het eigen vermogen, indirect bepalen op basis van ([1]) de reële waarde van *de toegekende eigenvermogensinstrumenten*.

11 Voor de toepassing van de vereisten van alinea 10 op transacties met *werknemers en anderen die soortgelijke diensten verlenen* ([2]) moet de entiteit de reële waarde van de ontvangen diensten bepalen op basis van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten, omdat het in veel gevallen niet mogelijk is de reële waarde van de ontvangen diensten betrouwbaar te schatten, zoals uiteengezet in alinea 12. De reële waarde van die eigenvermogensinstrumenten moet worden bepaald op de *toekenningsdatum*.

12 Aandelen, aandelenopties of andere eigenvermogensinstrumenten worden veelal aan werknemers toegekend als onderdeel van hun beloningspakket, naast salaris en andere arbeidsvoorwaarden. Het is meestal niet mogelijk om de waarde van diensten die worden ontvangen voor bepaalde componenten van het beloningspakket van de werknemer direct te bepalen. Het is soms ook niet mogelijk om de reële waarde van het totale beloningspakket onafhankelijk te bepalen, zonder de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten direct te bepalen. Bovendien worden aandelen en aandelenopties soms toegekend als onderdeel van een bonusregeling, in plaats van als onderdeel van de basisbeloning, bijvoorbeeld als een stimulans voor werknemers om in dienst van de entiteit te blijven of om hen te belonen voor hun inspanningen om de prestaties van de entiteit te verbeteren. De entiteit betaalt door toekenning van de aandelen of

([1]) In deze IFRS wordt „op basis van” gebruikt in plaats van „op”, omdat de waarde van de transactie uiteindelijk wordt bepaald door de reële waarde, bepaald op de datum vermeld in alinea 11 of, indien van toepassing, alinea 13, van de toegekende eigenvermogensinstrumenten te vermenigvuldigen met het aantal eigenvermogensinstrumenten dat onvoorwaardelijk wordt, zoals uiteengezet in alinea 19.

([2]) In de navolgende alinea's van deze IFRS omvatten verwijzingen naar werknemers tevens anderen die soortgelijke diensten verlenen.

▼B

aandelenopties, in aanvulling op de overige beloningscomponenten, een extra beloning om extra voordelen te verkrijgen. Het schatten van de reële waarde van die extra voordelen is waarschijnlijk een moeilijke zaak. Wegens de problemen bij het op directe wijze bepalen van de reële waarde van de ontvangen diensten, moet de entiteit de reële waarde van de door de werknemer verleende diensten bepalen op basis van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten.

13 Voor de toepassing van de vereisten van alinea 10 op transacties met andere partijen dan werknemers, wordt er uitgegaan van een weerlegbaar vermoeden dat de reële waarde van de ontvangen goederen of diensten betrouwbaar kan worden geschat. Deze reële waarde moet worden bepaald op de datum waarop de entiteit de goederen ontvangt of de tegenpartij de diensten verleent. In het zeldzame geval dat de entiteit dit vermoeden weerlegt omdat zij de reële waarde van de ontvangen goederen of diensten niet betrouwbaar kan schatten, moet de entiteit de waarde van de ontvangen goederen of diensten en de overeenkomstige opboeking van het eigen vermogen indirect bepalen, op basis van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten, bepaald op de datum waarop de entiteit de goederen verkrijgt of de tegenpartij de dienst verleent.

▼M23

13A Met name indien de eventueel door de entiteit ontvangen identificeerbare vergoeding geringer blijkt te zijn dan de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten of aangegane verplichting, dan wijst deze situatie er doorgaans op dat de entiteit een andere vergoeding (d.w.z. niet-identificeerbare goederen of diensten) heeft (of zal) ontvangen. De entiteit moet de waarde van de ontvangen identificeerbare goederen of diensten bepalen in overeenstemming met deze IFRS. De entiteit moet de waarde van de ontvangen (of te ontvangen) niet-identificeerbare goederen of diensten bepalen op het verschil tussen de reële waarde van de op aandelen gebaseerde betaling en de reële waarde van eventueel ontvangen (of te ontvangen) identificeerbare goederen of diensten. De entiteit moet de waarde van de ontvangen niet-identificeerbare goederen of diensten bepalen op de toekenningsdatum. Bij in geldmiddelen afgewikkelde transacties moet de waarde van de verplichting evenwel aan het einde van elke verslagperiode opnieuw worden bepaald in overeenstemming met de alinea's 30 tot en met 33 totdat deze is afgewikkeld.

▼B

Transacties waarbij diensten worden ontvangen

14 Indien de toegekende eigenvermogensinstrumenten onmiddellijk *onvoorwaardelijk worden* is de tegenpartij niet verplicht om een bepaalde periode in dienst te zijn geweest voordat deze onvoorwaardelijk recht krijgt op die eigenvermogensinstrumenten. Indien er geen aanwijzingen zijn die op het tegendeel wijzen, moet de entiteit aannemen dat de door de tegenpartij verleende diensten zijn ontvangen als vergoeding voor de eigenvermogensinstrumenten. In dit geval neemt de entiteit de ontvangen diensten volledig op op de toekenningsdatum, met een overeenkomstige opboeking van het eigen vermogen.

▼M43

15 Indien de toegekende eigenvermogensinstrumenten pas onvoorwaardelijk worden nadat de tegenpartij een bepaalde periode in dienst is geweest, moet de entiteit ervan uitgaan dat de door de tegenpartij te verlenen diensten als vergoeding voor die eigenvermogensinstrumenten in de toekomst, gedurende de *wachtperiode*, zullen worden ontvangen. De entiteit moet deze diensten administratief verwerken naarmate ze door de tegenpartij gedurende de wachtperiode worden verleend, met een overeenkomstige opboeking van het eigen vermogen. Bijvoorbeeld:

▼B

(a) Indien een werknemer aandelenopties krijgt toegekend op voorwaarde dat hij ten minste drie jaar in dienst blijft, dan gaat de entiteit ervan uit dat de door de werknemer te verlenen diensten als vergoeding voor de aandelenopties in de toekomst, gedurende deze wachtperiode van drie jaar zullen worden ontvangen.

►M43 (b) Indien de toekenning van aandelenopties aan een werknemer gebonden is aan het voldoen aan een *prestatiegerelateerde voorwaarde* en afhankelijk is van de voortzetting van de dienstperiode totdat aan de prestatiegerelateerde voorwaarde is voldaan, en de duur van de wachtperiode schommelt, afhankelijk van wanneer aan deze prestatiegerelateerde voorwaarde wordt voldaan, dan moet de entiteit ervan uitgaan dat de door de werknemer te verlenen diensten als vergoeding van de aandelenopties in de toekomst zullen worden ontvangen, gedurende de verwachte wachtperiode. ◄ De entiteit moet de duur van de verwachte wachtperiode op de toekenningsdatum schatten, op basis van de meest waarschijnlijke uitkomst van de prestatiegerelateerde voorwaarde. Indien de prestatiegerelateerde voorwaarde een *marktgerelateerde voorwaarde* is, moet de schatting van de duur van de verwachte wachtperiode overeenkomen met de gehanteerde veronderstellingen bij het schatten van de reële waarde van de toegekende opties, en mag deze daarna niet worden aangepast. Indien de prestatiegerelateerde voorwaarde geen marktgerelateerde voorwaarde is, moet de entiteit de schatting van de duur van de wachtperiode indien noodzakelijk herzien indien op basis van informatie die daarna bekend wordt blijkt dat de duur van de wachtperiode afwijkt van vorige schattingen.

Transacties waarvan de waarde is gebaseerd op de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten

Bepaling van de reële waarde van toegekende eigenvermogensinstrumenten

16 Ten aanzien van transacties waarvan de waarde wordt bepaald op basis van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten moet een entiteit de reële waarde van toegekende eigenvermogensinstrumenten op de *waarderingsdatum* bepalen op basis van de marktprijzen, indien deze beschikbaar zijn. Hierbij moet rekening worden gehouden met de voorwaarden waaronder die eigenvermogensinstrumenten zijn toegekend (met inachtneming van de vereisten in alinea's 19 tot en met 22).

17 Indien er geen marktprijzen beschikbaar zijn, moet de entiteit de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten schatten met behulp van een waarderingstechniek. Hiermee wordt geschat wat de prijs van die eigenvermogensinstrumenten op de waarderingsdatum zou zijn geweest in een zakelijke, objectieve transactie tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. De waarderingstechniek moet in overeenstemming zijn met algemeen aanvaarde waarderingsmethoden voor het waarderen van financiële instrumenten. De techniek moet rekening houden met alle factoren en veronderstellingen waarmee ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen rekening zouden houden bij het vaststellen van de prijs (met inachtneming van de vereisten in alinea's 19 tot en met 22).

18 Bijlage B bevat een nadere leidraad voor de bepaling van de reële waarde van aandelen en aandelenopties, waarbij aandacht wordt besteed aan de specifieke voorwaarden die veelal aan de toekenning van aandelen of aandelenopties aan werknemers zijn verbonden.

▼B

Behandeling van „vesting conditions”

▼M43

19 De toekenning van eigenvermogensinstrumenten kan gebonden zijn aan het voldoen aan specifieke „vesting conditions”. De toekenning van aandelen of aandelenopties aan een werknemer is bijvoorbeeld gewoonlijk gebonden aan een dienstverband met de entiteit dat een bepaald aantal jaren duurt. Er zouden prestatiegerelateerde voorwaarden kunnen bestaan waaraan moet worden voldaan, zoals de voorwaarde dat de entiteit een vastgelegde winstgroei moet realiseren, of dat de aandelenprijs van de entiteit met een vastgelegd percentage moet stijgen. Met „vesting conditions”, niet zijnde marktgerelateerde voorwaarden, mag geen rekening worden gehouden bij het schatten van de reële waarde van de aandelen of aandelenopties op de waarderingsdatum. In plaats daarvan moet met de „vesting conditions” rekening worden gehouden door het aantal eigenvermogensinstrumenten dat in de bepaling van het transactiebedrag wordt opgenomen, zodanig aan te passen dat het opgenomen bedrag in verband met de als vergoeding voor de toegekende eigenvermogensinstrumenten ontvangen goederen of diensten uiteindelijk wordt gebaseerd op het aantal eigenvermogensinstrumenten dat uiteindelijk onvoorwaardelijk wordt. Vandaar dat op cumulatieve basis geen bedrag voor ontvangen goederen of diensten wordt opgenomen indien de toekenning van eigenvermogensinstrumenten niet onvoorwaardelijk wordt, omdat niet aan een *„vesting condition”* wordt voldaan. Bijvoorbeeld omdat het dienstverband van de tegenpartij korter is dan vereist, of omdat er niet aan een prestatiegerelateerde voorwaarde wordt voldaan, met inachtneming van de vereisten in alinea 21.

▼B

20 Voor de toepassing van de vereisten in alinea 19 moet de entiteit een bedrag opnemen voor de goederen of diensten die tijdens de wachtperiode worden ontvangen, gebaseerd op de best mogelijke schatting van het aantal eigenvermogensinstrumenten dat naar verwachting onvoorwaardelijk zal worden. De entiteit moet deze schatting, indien noodzakelijk, herzien indien uit latere informatie blijkt dat het aantal eigenvermogensinstrumenten dat naar verwachting onvoorwaardelijk wordt, afwijkt van vorige schattingen. Op de datum waarop de toezegging onvoorwaardelijk wordt, moet de entiteit de schatting gelijkstellen aan het aantal eigenvermogensinstrumenten dat uiteindelijk onvoorwaardelijk is geworden, met inachtneming van de vereisten in alinea 21.

21 Bij het schatten van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten moet rekening worden gehouden met marktgerelateerde voorwaarden, zoals een ten doel gestelde aandelenprijs waarvan het onvoorwaardelijk worden (of de uitoefenbaarheid) afhankelijk wordt gesteld. Met betrekking tot de toekenning van eigenvermogensinstrumenten met marktgerelateerde voorwaarden moet de entiteit de goederen en diensten opnemen die zij ontvangt van een tegenpartij die aan alle overige „vesting conditions” (bijvoorbeeld ontvangen diensten van een werknemer van wie het aantal dienstjaren voldoet aan de vastgestelde duur van het dienstverband) voldoet, ongeacht of aan die marktgerelateerde voorwaarde wordt voldaan.

▼M2

Behandeling van „non-vesting conditions”

21A Zo ook moet een entiteit bij het schatten van de reële waarde van de toegekende eigen-vermogensinstrumenten rekening houden met alle „non-vesting conditions”. Voor toekenningen van eigen-vermogensinstrumenten waaraan „non-vesting conditions” verbonden zijn, moet de entiteit de goederen of diensten opnemen die zij ontvangen heeft van een tegenpartij die voldoet aan alle niet-marktgerelateerde „vesting conditions” (bijvoorbeeld diensten ontvangen van een werknemer die gedurende de vastgestelde periode in dienst blijft), ongeacht of aan die „non-vesting conditions” is voldaan.

▼B

Behandeling van een „reload”-kenmerk

22 In geval van opties met een *„reload”-kenmerk* mag dit kenmerk niet worden betrokken in de schatting van de reële waarde van toegekende opties op de waarderingsdatum. In plaats daarvan moet een *„reload”-optie* administratief, bij eventuele toekenning daarna, worden verwerkt als een nieuwe optietoekenning.

Na de datum waarop de toezegging onvoorwaardelijk wordt

23 Na opname van de ontvangen goederen of diensten in overeenstemming met alinea's 10 tot en met 22 en de overeenkomstige opboeking van het eigen vermogen mag de entiteit geen wijziging aanbrengen aan het totaal van het eigen vermogen na de datum waarop de toezegging onvoorwaardelijk wordt. De entiteit mag bijvoorbeeld niet het opgenomen bedrag van de van een werknemer ontvangen diensten terugnemen indien de onvoorwaardelijk geworden eigenvermogensinstrumenten worden opgegeven of, in het geval van aandelenopties, indien de opties niet worden uitgeoefend. Deze vereiste sluit echter niet uit dat de entiteit binnen het eigen vermogen bedragen overboekt van één component van het eigen vermogen naar een andere.

Indien de reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten niet betrouwbaar kan worden geschat

24 De vereisten in alinea's 16 tot en met 23 gelden wanneer de entiteit de waarde van een op aandelen gebaseerde betalingstransactie moet bepalen op basis van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten. In uitzonderingsgevallen bestaat de mogelijkheid dat de entiteit niet in staat is de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten op de waarderingsdatum betrouwbaar te bepalen, in overeenstemming met de vereisten in alinea's 16 tot en met 22. Uitsluitend in deze gevallen moet de entiteit in plaats daarvan:

(a) de eigenvermogensinstrumenten tegen hun *intrinsieke waarde* waarderen, in eerste instantie op de datum waarop de entiteit de goederen verkrijgt of de tegenpartij de dienst verleent, en daarna op ►**M5** het einde van iedere verslagperiode ◄ en op de dag van de definitieve afwikkeling, waarbij elke verandering in de intrinsieke waarde in de winst-en-verliesrekening wordt opgenomen. Bij een toekenning van aandelenopties wordt de op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst definitief afgewikkeld wanneer de opties worden uitgeoefend, worden opgegeven (bijvoorbeeld bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst) of vervallen (bijvoorbeeld aan het eind van de looptijd van de optie);

(b) de ontvangen goederen of diensten opnemen gebaseerd op het aantal eigenvermogensinstrumenten waarvan de toekenning uiteindelijk onvoorwaardelijk wordt of (indien van toepassing) dat uiteindelijk wordt uitgeoefend. Voor de toepassing van deze vereiste op bijvoorbeeld aandelenopties moet de entiteit de goederen of diensten die tijdens de eventuele wachtperiode worden ontvangen, opnemen in overeenstemming met alinea's 14 en 15, behalve dat de vereisten in alinea 15(b) betreffende een marktgerelateerde voorwaarde niet van toepassing zijn. Het opgenomen bedrag in verband met goederen of diensten die tijdens de wachtperiode worden ontvangen, moet worden gebaseerd op het aantal aandelenopties dat naar verwachting onvoorwaardelijk wordt. De entiteit moet die schatting indien noodzakelijk aanpassen indien latere informatie aangeeft dat het aantal aandelenopties dat naar verwachting onvoorwaardelijk wordt, verschilt van vorige schattingen. Op de datum waarop de toezegging onvoorwaardelijk wordt, moet de entiteit de schatting herzien naar aanleiding van

▼B

het aantal eigenvermogensinstrumenten dat uiteindelijk onvoorwaardelijk is geworden. Na het passeren van de datum waarop de toezegging onvoorwaardelijk is geworden, neemt de entiteit het opgenomen bedrag voor de ontvangen goederen of diensten terug indien de aandelenopties later worden opgegeven, of indien deze aan het eind van de looptijd van de optie vervallen.

25 Een entiteit die alinea 24 toepast, is niet verplicht om alinea's 26 tot en met 29 toe te passen, omdat met eventuele aanpassingen in de voorwaarden waarop de eigenvermogensinstrumenten zijn toegekend, rekening zal worden gehouden bij het toepassen van de intrinsieke-waardemethode die in alinea 24 is uiteengezet. Indien een entiteit echter een toekenning van eigenvermogensinstrumenten afwikkelt waarop alinea 24 is toegepast:

(a) moet de entiteit, indien de afwikkeling tijdens de wachtperiode plaatsvindt, de afwikkeling administratief verwerken als een vervroeging van het onvoorwaardelijk worden van de toezegging, en moet zij derhalve onmiddellijk het bedrag opnemen dat anders gedurende het resterende deel van de wachtperiode voor de ontvangen diensten zou zijn opgenomen;

(b) moet elke betaling bij afwikkeling administratief worden verwerkt als de terugkoop van eigenvermogensinstrumenten, dat wil zeggen ten laste van het eigen vermogen, behalve voor zover de betaling de intrinsieke waarde van de eigenvermogensinstrumenten, bepaald op de terugkoopdatum, overschrijdt. Het eventuele surplus moet als last worden opgenomen.

Wijzigingen in de voorwaarden waaronder eigenvermogensinstrumenten zijn toegekend, met inbegrip van annulering en afwikkeling

26 De mogelijkheid bestaat dat een entiteit de voorwaarden waaronder de eigenvermogensinstrumenten zijn toegekend, wijzigt. De entiteit zou bijvoorbeeld de uitoefenprijs van aan werknemers toegekende opties kunnen verlagen, waardoor de reële waarde van die opties toeneemt. De vereisten in alinea's 27 tot en met 29 betreffende de administratieve verwerking van wijzigingen zijn geformuleerd in de context van op aandelen gebaseerde betalingstransacties met werknemers. De vereisten gelden echter tevens voor op aandelen gebaseerde betalingstransacties met andere partijen dan werknemers, waarvan de waarde wordt bepaald op basis van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten. In het laatstgenoemde geval hebben de verwijzingen naar de toekenningsdatum in alinea's 27 tot en met 29 betrekking op de datum waarop de entiteit de goederen verkrijgt of de tegenpartij de dienst verleent.

27 De entiteit moet ten minste de ontvangen diensten opnemen die worden gewaardeerd tegen de reële waarde, op de toekenningsdatum, van de toegekende eigenvermogensinstrumenten, tenzij die eigenvermogensinstrumenten niet onvoorwaardelijk worden omdat niet wordt voldaan aan een voorwaarde voor onvoorwaardelijke toezegging (niet zijnde een marktgerelateerde voorwaarde) die op de toekenningsdatum is vastgelegd. Dit geldt ongeacht eventuele wijzigingen van de voorwaarden waaronder de eigenvermogensinstrumenten zijn toegekend, of annulering of afwikkeling van die toekenning van eigenvermogensinstrumenten. Bovendien moet de entiteit de effecten van wijzigingen opnemen die ervoor zorgen dat de totale reële waarde van de op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst stijgt, of die op een andere manier voordelig zijn voor de werknemer. Bijlage B bevat een leidraad bij de toepassing van deze vereiste.

▼M2

28 Als een toekenning van eigen-vermogensinstrumenten tijdens de wachtperiode wordt geannuleerd of afgewikkeld (niet zijnde een annulering omdat niet aan de „vesting conditions" is voldaan):

▼B

(a) moet de entiteit de annulering of afwikkeling administratief verwerken als een vervroeging van het onvoorwaardelijk worden van de toezegging, en moet zij derhalve onmiddellijk het bedrag opnemen dat anders zou zijn opgenomen in verband met gedurende het resterende deel van de wachtperiode ontvangen diensten;

▼M2

(b) moet elke betaling aan de werknemer bij annulering of afwikkeling van de toekenning administratief verwerkt worden als de terugkoop van een aandelenbelang, dat wil zeggen ten laste van het eigen vermogen worden gebracht, behalve voor zover de betaling de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten, bepaald op de terugkoopdatum, overschrijdt. Het eventuele surplus moet als last worden opgenomen. Als de op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst echter vreemd-vermogenscomponenten omvatte, moet de entiteit de reële waarde van de verplichting opnieuw bepalen op de datum van de annulering of afwikkeling. Elke betaling die wordt uitgevoerd om de vreemd-vermogenscomponent af te wikkelen, moet administratief worden verwerkt als een delging van de verplichting.

▼B

(c) indien nieuwe eigenvermogensinstrumenten aan de werknemer worden toegekend en de entiteit op de toekenningsdatum van die nieuwe eigenvermogensinstrumenten de nieuwe eigenvermogensinstrumenten aanmerkt als vervanging van de geannuleerde eigenvermogensinstrumenten, moet de entiteit de toekenning van de vervangende eigenvermogensinstrumenten administratief op dezelfde wijze verwerken als een wijziging van de oorspronkelijke toekenning van eigenvermogensinstrumenten, in overeenstemming met alinea 27 en de leidraad in bijlage B. De toegekende incrementele reële waarde is het verschil tussen de reële waarde van de vervangende eigenvermogensinstrumenten en de netto reële waarde van de geannuleerde eigenvermogensinstrumenten op de toekenningsdatum van de vervangende eigenvermogensinstrumenten. De netto reële waarde van de geannuleerde eigenvermogensinstrumenten is gelijk aan hun reële waarde onmiddellijk voorafgaand aan de annulering, verminderd met de eventuele betaling bij annulering van de eigenvermogensinstrumenten aan de werknemer die overeenkomstig (b) hierboven ten laste van het eigen vermogen wordt gebracht. Indien de entiteit nieuw toegekende eigenvermogensinstrumenten niet aanmerkt als vervanging voor de geannuleerde eigenvermogensinstrumenten, moet de entiteit deze nieuwe eigenvermogensinstrumenten administratief verwerken als een nieuwe toekenning van eigenvermogensinstrumenten.

▼M2

28A Als een entiteit of tegenpartij kan kiezen of ze al dan niet aan „non-vesting conditions" voldoet, moet de entiteit het verzuim van die entiteit of tegenpartij om tijdens de wachtperiode aan die voorwaarde te voldoen als een annulering behandelen.

▼B

29 Indien een entiteit eigenvermogensinstrumenten die onvoorwaardelijk zijn geworden, terugkoopt, moet de betaling aan de werknemer in mindering worden gebracht op het eigen vermogen, behalve voor zover de betaling de reële waarde van de teruggekochte eigenvermogensinstrumenten op de terugkoopdatum overschrijdt. Het eventuele surplus moet als last worden opgenomen.

IN GELDMIDDELEN AFGEWIKKELDE, OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGSTRANSACTIES

30 In geval van op aandelen gebaseerde betalingstransacties die in geldmiddelen worden afgewikkeld, moet de entiteit de verworven goederen of diensten en de aangegane verplichting waarderen tegen de reële waarde van de verplichting. De entiteit moet tot het moment van afwikkeling van de verplichting op ►M5 het einde van iedere verslagperiode ◄ en op de afwikkelingsdatum opnieuw de reële waarde van de verplichting bepalen. Eventuele veranderingen in de reële waarde worden in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ over de periode opgenomen.

▼B

31 Een entiteit kan bijvoorbeeld als onderdeel van het beloningspakket van werknemers zogenaamde „share appreciation rights” toekennen, op grond waarvan de werknemers recht hebben op een toekomstige contante betaling (in plaats van eigenvermogensinstrumenten), gebaseerd op de stijging van de aandelenprijs van de entiteit ten opzichte van een bepaald niveau in een bepaalde periode. Of een entiteit zou haar werknemers een recht kunnen toekennen op een toekomstige contante betaling door hen een recht op aflosbare aandelen (waaronder bij uitoefening van aandelenopties uit te geven aandelen) toe te kennen, hetzij verplicht aflosbaar (bijvoorbeeld bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst), hetzij ter keuze van de werknemer.

32 De entiteit moet de ontvangen diensten opnemen, alsook een verplichting tot betaling voor die diensten, naarmate de werknemer deze verleent. Sommige „share appreciation rights” zijn bijvoorbeeld onmiddellijk onvoorwaardelijk. De werknemers zijn derhalve niet verplicht een bepaald aantal dienstjaren uit te dienen om recht te krijgen op de contante betaling. Indien er geen aanwijzingen zijn voor het tegendeel, moet de entiteit aannemen dat diensten die door de werknemers in ruil voor de „share appreciation rights” zijn verleend, zijn ontvangen. De entiteit moet derhalve de ontvangen diensten en de verplichting tot betaling hiervoor onmiddellijk opnemen. Indien de „share appreciation rights” pas onvoorwaardelijk worden wanneer de werknemers een bepaald aantal dienstjaren in dienst zijn geweest, moet de entiteit de ontvangen diensten opnemen, alsook de verplichting tot betaling hiervoor, naarmate de werknemers de diensten in deze periode verlenen.

33 De verplichting moet bij eerste opname en daarna op ►**M5** het einde van iedere verslagperiode ◄ tot afwikkeling worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de „share appreciation rights”. Hiervoor wordt een optiewaarderingsmodel gehanteerd, waarbij rekening wordt gehouden met de voorwaarden waaronder de „share appreciation rights” zijn toegekend, en de mate waarin de werknemers tot het desbetreffende moment diensten hebben verleend.

OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGSTRANSACTIES MET ALTERNATIEVEN VOOR AFWIKKELING IN GELDMIDDELEN

34 In geval van op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarbij de bepalingen van de overeenkomst hetzij de entiteit, hetzij de tegenpartij de keuze geven om te bepalen of de entiteit de transactie afwikkelt in geldmiddelen (of andere activa) of door eigenvermogensinstrumenten uit te geven, moet de entiteit deze transactie, of de componenten van de transactie, verwerken als een in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie indien en voor zover de entiteit een verplichting is aangegaan tot afwikkeling in geldmiddelen of andere activa, of als een in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie indien en voor zover een dergelijke verplichting niet is aangegaan.

Op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarbij de bepalingen van de overeenkomst de tegenpartij in staat stellen de wijze van afwikkeling te kiezen

35 Indien een entiteit de tegenpartij het recht heeft toegekend om te bepalen of een op aandelen gebaseerde betalingstransactie wordt afgewikkeld in geldmiddelen ([1]) of door eigenvermogensinstrumenten uit te geven, dan heeft de entiteit een samengesteld financieel instrument toegekend dat bestaat uit een vreemdvermogenscomponent (dat wil zeggen het recht van de tegenpartij om betaling in de vorm van

([1]) In alinea's 35 tot en met 43 omvat het begrip geldmiddelen tevens andere activa van de entiteit.

▼B

geldmiddelen te vorderen) en een eigenvermogensinstrument (dat wil zeggen het recht van de tegenpartij om afwikkeling in de vorm van eigenvermogensinstrumenten in plaats van geldmiddelen te vorderen). Met betrekking tot transacties met andere partijen dan werknemers waarbij de reële waarde van de ontvangen goederen of diensten direct wordt bepaald, waardeert de entiteit de eigenvermogenscomponent van het samengestelde financiële instrument als zijnde het verschil tussen de reële waarde van de ontvangen goederen of diensten en de reële waarde van de vreemdvermogenscomponent op de datum waarop de goederen of diensten worden ontvangen.

36 Met betrekking tot andere transacties, waaronder transacties met werknemers, moet de entiteit de reële waarde van het samengestelde financiële instrument op de waarderingsdatum bepalen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorwaarden waaronder de rechten op geldmiddelen of eigenvermogensinstrumenten zijn toegekend.

37 Voor de toepassing van alinea 36 moet de entiteit eerst de reële waarde van de vreemdvermogenscomponent bepalen, en vervolgens de reële waarde van de eigenvermogenscomponent, rekening houdend met het feit dat de tegenpartij om het eigenvermogensinstrument te ontvangen, afstand moet doen van het recht op de ontvangst van geldmiddelen. De reële waarde van het samengestelde financiële instrument is de som van de reële waarde van de twee componenten. Op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarbij de tegenpartij de wijze van afwikkeling kan bepalen, zijn vaak echter zo gestructureerd dat de reële waarde van het ene afwikkelingsalternatief gelijk is aan die van het andere alternatief. De tegenpartij zou bijvoorbeeld de keuze kunnen hebben om aandelenopties of in geldmiddelen afgewikkelde „share appreciation rights” te ontvangen. In dergelijke gevallen is de reële waarde van de eigenvermogenscomponent nihil, en bijgevolg is de reële waarde van het samengestelde financiële instrument gelijk aan de reële waarde van de vreemdvermogenscomponent. Als de reële waarde van het ene afwikkelingsalternatief verschilt van die van het andere alternatief, zal daarentegen de reële waarde van de eigenvermogenscomponent gewoonlijk meer dan nul bedragen. In dat geval is de reële waarde van het samengestelde financiële instrument hoger dan de reële waarde van de vreemdvermogenscomponent.

38 De entiteit moet ontvangen of verworven goederen of diensten met betrekking tot iedere component van het samengestelde financiële instrument administratief afzonderlijk verwerken. Ten aanzien van de schuldcomponent moet de entiteit de verworven goederen of diensten, en een verplichting tot betaling voor die goederen of diensten, opnemen wanneer de tegenpartij goederen levert of diensten verleent, in overeenstemming met de vereisten die gelden voor in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties (alinea's 30 tot en met 33). Ten aanzien van de eventueel aanwezige eigenvermogenscomponent moet de entiteit de ontvangen goederen of diensten opnemen, en het eigen vermogen opboeken, wanneer de tegenpartij goederen levert of diensten verleent, in overeenstemming met de vereisten voor in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties (alinea's 10 tot en met 29).

39 De entiteit moet op de afwikkelingsdatum de verplichting herwaarderen tegen haar reële waarde. Indien de entiteit in eigenvermogensinstrumenten in plaats van geldmiddelen afwikkelt, moet de verplichting direct naar het eigen vermogen worden overgeboekt, als de vergoeding voor de uitgegeven eigenvermogensinstrumenten.

▼B

40 Indien de entiteit in geldmiddelen in plaats van eigenvermogensinstrumenten afwikkelt, moet de betaling van geldmiddelen ter volledige voldoening van de verplichting worden behandeld. Een eerder opgenomen eigenvermogenscomponent blijft in het eigen vermogen opgenomen. De tegenpartij heeft via de keuze voor de ontvangst van geldmiddelen bij afwikkeling afstand gedaan van het recht op de ontvangst van eigenvermogensinstrumenten. Deze vereiste sluit echter niet uit dat de entiteit binnen het eigen vermogen bedragen overboekt van één component van het eigen vermogen naar een andere.

Op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarbij de bepalingen van de overeenkomst de entiteit in staat stellen de wijze van afwikkeling te kiezen

41 In geval van een op aandelen gebaseerde betalingstransactie waarbij een entiteit op grond van de bepalingen van de overeenkomst de keuze heeft om in geldmiddelen af te wikkelen of af te wikkelen door eigenvermogensinstrumenten uit te geven, moet de entiteit bepalen of zij een bestaande verplichting heeft om in geldmiddelen af te wikkelen en om de op aandelen gebaseerde betalingstransactie administratief dienovereenkomstig te verwerken. De entiteit heeft een bestaande verplichting om in geldmiddelen af te wikkelen indien de keuze voor afwikkeling in eigenvermogensinstrumenten geen commerciële betekenis heeft (bijvoorbeeld omdat de entiteit juridisch gezien geen aandelen mag uitgeven), of de entiteit een gangbare praktijk of vastgelegd beleid heeft om in geldmiddelen af te wikkelen, of over het algemeen in geldmiddelen afwikkelt wanneer de tegenpartij verzoekt om afwikkeling in geldmiddelen.

42 Indien de entiteit een bestaande verplichting heeft om in geldmiddelen af te wikkelen, moet zij de transactie administratief verwerken in overeenstemming met de vereisten in alinea's 30 tot en met 33 met betrekking tot in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties.

43 Indien een dergelijke verplichting niet bestaat, moet de entiteit de transactie verwerken in overeenstemming met de vereisten in alinea's 10 tot en met 29 voor in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties. Bij afwikkeling:

(a) moet de contante betaling, indien de entiteit kiest voor afwikkeling in geldmiddelen, administratief verwerkt worden als de terugkoop van een aandelenbelang, dat wil zeggen ten laste van het eigen vermogen, behoudens het vermelde in (c) hieronder;

(b) blijft de administratieve verwerking, indien de entiteit kiest voor uitgifte van eigenvermogensinstrumenten, beperkt tot een eventuele overboeking binnen het eigen vermogen, behoudens het vermelde in (c) hieronder;

(c) moet de entiteit, indien zij kiest voor het afwikkelingsalternatief met de hoogste reële waarde, op de afwikkelingsdatum een extra last opnemen voor het toegekende surplus, dat wil zeggen het verschil tussen het betaalde geldbedrag en de reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten die anders zouden zijn uitgegeven, of, indien van toepassing, het verschil tussen de reële waarde van de uitgegeven eigenvermogensinstrumenten en het geldbedrag dat anders zou zijn betaald.

▼**M23**

OP AANDELEN GEBASEERDE BETALINGSTRANSACTIES TUSSEN GROEPSENTITEITEN (WIJZIGINGEN VAN 2009)

43A In het geval van op aandelen gebaseerde betalingstransacties tussen groepsentiteiten moet de entiteit die de goederen of diensten ontvangt, de ontvangen goederen of diensten in haar individuele of enkelvoudige jaarrekening waarderen als ofwel een in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie, ofwel een in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie door het volgende te beoordelen:

a) de aard van de toegekende beloningen, en

b) haar eigen rechten en verplichtingen.

Het bedrag dat wordt opgenomen door de entiteit die de goederen of diensten ontvangt, kan verschillen van het bedrag dat wordt opgenomen door de geconsolideerde groep of door een andere entiteit van de groep die de op aandelen gebaseerde betalingstransactie afwikkelt.

43B De entiteit die de goederen of diensten ontvangt, moet de ontvangen goederen of diensten als een in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie waarderen wanneer:

a) de toegekende beloningen haar eigen eigenvermogensinstrumenten zijn, of

b) de entiteit geen verplichting heeft om de op aandelen gebaseerde betalingstransactie af te wikkelen.

De entiteit moet een dergelijke in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie vervolgens alleen herwaarderen voor veranderingen in „vesting conditions” die geen marktgerelateerde voorwaarden zijn in overeenstemming met de alinea's 19, 20 en 21. In alle andere omstandigheden moet de entiteit die de goederen of diensten ontvangt, de ontvangen goederen of diensten waarderen als een in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie.

43C De entiteit die een op aandelen gebaseerde betalingstransactie afwikkelt wanneer een andere entiteit van de groep de goederen of diensten ontvangt, moet de transactie alleen als een in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie opnemen als de transactie in de eigen eigenvermogensinstrumenten van de entiteit wordt afgewikkeld. Anders moet de transactie als een in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie worden opgenomen.

43D Sommige groepstransacties hebben betrekking op terugbetalingsovereenkomsten op grond waarvan een entiteit van de groep een andere entiteit van de groep moet betalen voor het verrichten van de op aandelen gebaseerde betalingen aan de leveranciers van goederen of diensten. In dergelijke gevallen moet de entiteit die de goederen of diensten ontvangt, de op aandelen gebaseerde betalingstransactie administratief verwerken in overeenstemming met alinea 43B, ongeacht eventuele binnen de groep bestaande terugbetalingsovereenkomsten.

▼B

INFORMATIEVERSCHAFFING

44 Een entiteit moet informatie verstrekken die de gebruikers van de jaarrekening inzicht verschaft in de aard en omvang van op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten die in de periode bestonden.

45 Om te voldoen aan het principe in alinea 44, moet de entiteit ten minste de volgende informatie verstrekken:

(a) een beschrijving van ieder type op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst die op enig moment in de periode bestond, met inbegrip van de voorwaarden van iedere overeenkomst, zoals de „vesting conditions", de maximale looptijd van toegekende opties, en de afwikkelingsmethode (bijvoorbeeld in geldmiddelen of eigenvermogensinstrumenten). Een entiteit met nagenoeg vergelijkbare soorten op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten mag deze informatie geaggregeerd vermelden, tenzij afzonderlijke vermelding van elke overeenkomst vereist is om te voldoen aan het principe in alinea 44;

(b) het aantal en de gewogen gemiddelde uitoefenprijs van de aandelenopties voor ieder van de volgende groepen opties:

(i) uitstaand aan het begin van de periode;

(ii) toegekend gedurende de periode;

(iii) opgegeven gedurende de periode;

(iv) uitgeoefend gedurende de periode;

(v) vervallen gedurende de periode;

(vi) uitstaand aan het eind van de periode; en

(vii) uitoefenbaar aan het eind van de periode.

(c) met betrekking tot aandelenopties die tijdens de periode worden uitgeoefend, de gewogen gemiddelde aandelenprijs op de uitoefendatum. Indien opties gelijkmatig over de gehele periode zijn uitgeoefend, mag de entiteit als alternatief de gewogen gemiddelde aandelenprijs gedurende de periode vermelden;

(d) met betrekking tot aandelen die aan het eind van de periode uitstaan, de bandbreedte van uitoefenprijzen en de gewogen gemiddelde resterende looptijd. Indien er sprake is van een ruime bandbreedte, worden de uitstaande opties opgesplitst in bandbreedtes die nuttig zijn om te beoordelen hoeveel additionele aandelen er kunnen worden uitgegeven en op welk tijdstip deze zullen worden uitgegeven, en hoeveel geldmiddelen bij uitoefening van die opties kunnen worden ontvangen.

46 Een entiteit moet informatie verstrekken om gebruikers van de jaarrekening inzicht te verschaffen in de wijze waarop de reële waarde van de in de periode ontvangen goederen en diensten, of de reële waarde van de in de periode toegekende eigenvermogensinstrumenten, is bepaald.

47 Indien de entiteit de reële waarde van de als vergoeding voor de eigenvermogensinstrumenten ontvangen goederen of diensten op indirecte wijze heeft bepaald, op basis van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten, moet de entiteit, om te voldoen aan het principe in alinea 46, ten minste de onderstaande informatie vermelden:

▼B

(a) met betrekking tot in de periode toegekende aandelenopties, de gewogen gemiddelde reële waarde van die opties op de waarderingsdatum en informatie over hoe de reële waarde is bepaald, met inbegrip van:

(i) het gebruikte optiewaarderingsmodel en de hierbij gebruikte gegevens, waaronder de gewogen gemiddelde aandelenprijs, uitoefenprijs, verwachte volatiliteit, looptijd van de optie, het verwachte dividend, de risicovrije rentevoet en eventuele andere in het model gebruikte gegevens, inclusief de gehanteerde methode en de gemaakte veronderstellingen om de effecten van de verwachte vervroegde uitoefening te verwerken;

(ii) de wijze waarop de verwachte volatiliteit is bepaald, met inbegrip van een verklaring van de mate waarin de verwachte volatiliteit is gebaseerd op de historische volatiliteit; en

(iii) of en hoe eventuele kenmerken van de optietoekenning, zoals een marktgerelateerde voorwaarde, zijn verwerkt in de bepaling van de reële waarde;

(b) met betrekking tot andere eigenvermogensinstrumenten (dat wil zeggen andere dan aandelenopties) die in de periode zijn toegekend, het aantal en de gewogen gemiddelde reële waarde van die eigenvermogensinstrumenten op de waarderingsdatum en informatie over de wijze waarop de reële waarde is bepaald, met inbegrip van:

(i) indien de reële waarde niet op basis van een waarneembare marktprijs is bepaald, hoe deze is bepaald;

(ii) of en hoe bij de bepaling van de reële waarde rekening is gehouden met verwachte dividenden; en

(iii) of en hoe eventuele andere kenmerken van de toegekende eigenvermogensinstrumenten in de bepaling van de reële waarde zijn verwerkt;

(c) met betrekking tot op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten die gedurende de periode zijn aangepast:

(i) een verklaring van deze aanpassingen;

(ii) de toegekende incrementele reële waarde (als gevolg van die aanpassingen); en

(iii) informatie over de wijze waarop de toegekende incrementele reële waarde is bepaald, voor zover relevant in overeenstemming met de vereisten in (a) en (b) hierboven.

48 Indien de entiteit de reële waarde van gedurende de periode ontvangen goederen of diensten op directe wijze heeft bepaald, moet zij in de toelichting vermelden hoe die reële waarde is bepaald, bijvoorbeeld of de reële waarde van die goederen of diensten tegen marktprijs is bepaald.

49 Indien de entiteit de veronderstelling in alinea 13 heeft weerlegd, moet zij dit feit vermelden en toelichten waarom de veronderstelling is weerlegd.

50 Een entiteit moet in de toelichting informatie opnemen die gebruikers van de jaarrekening inzicht geeft in de gevolgen van op aandelen gebaseerde betalingstransacties voor ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ over de periode en voor de financiële positie van de entiteit.

▼B

51 Om te voldoen aan het principe in alinea 50, moet de entiteit ten minste de volgende informatie verstrekken:

(a) de totale lasten die in de periode zijn verwerkt voortvloeiend uit op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarbij de ontvangen goederen of diensten niet voor opname als activa in aanmerking kwamen en derhalve onmiddellijk als last zijn opgenomen, met afzonderlijke vermelding van dat deel van de totale lasten dat voortvloeit uit transacties die administratief zijn verwerkt als in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties;

(b) met betrekking tot verplichtingen die voortvloeien uit op aandelen gebaseerde betalingstransacties:

(i) de totale boekwaarde aan het eind van de periode; en

(ii) de totale intrinsieke waarde aan het eind van de periode van de verplichtingen in verband met het recht van de tegenpartij op geldmiddelen of andere activa dat vóór het einde van de periode onvoorwaardelijk is geworden (bijvoorbeeld onvoorwaardelijk geworden „share appreciation rights”).

52 Indien de informatie die op grond van deze IFRS moet worden vermeld, niet in overeenstemming is met de principes in alinea's 44, 46 en 50 moet de entiteit zodanige aanvullende informatie verstrekken dat aan deze principes wordt voldaan.

OVERGANGSBEPALINGEN

53 Voor in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties moet de entiteit deze IFRS toepassen op de toekenning van aandelen, aandelenopties of andere eigenvermogensinstrumenten die na 7 november 2002 zijn toegekend en die op de ingangsdatum van deze IFRS nog niet onvoorwaardelijk waren geworden.

54 De entiteit wordt aangemoedigd, maar is niet verplicht, om deze IFRS op andere toekenningen van eigenvermogensinstrumenten toe te passen indien de entiteit de reële waarde van die instrumenten, bepaald op de waarderingsdatum, openbaar heeft gemaakt.

55 Ten aanzien van alle toekenningen van eigenvermogensinstrumenten waarop deze IFRS wordt toegepast, moet de entiteit de vergelijkende informatie aanpassen en, voor zover van toepassing, het beginsaldo van de ingehouden winsten aanpassen voor de vroegste gepresenteerde periode.

56 Voor alle toekenningen van eigenvermogensinstrumenten waarop deze IFRS niet is toegepast (bijvoorbeeld eigenvermogensinstrumenten die op of vóór 7 november 2002 zijn toegekend) moet de entiteit niettemin de informatie verstrekken die op grond van alinea's 44 en 45 is voorgeschreven.

57 Ook als een entiteit na de ingangsdatum van de IFRS de contractuele bepalingen van een toekenning van eigenvermogensinstrumenten waarop deze IFRS niet is toegepast, aanpast, moet de entiteit de alinea's 26 tot en met 29 voor de administratieve verwerking van dergelijke aanpassingen toepassen.

58 Ten aanzien van verplichtingen die voortvloeien uit op aandelen gebaseerde betalingstransacties die op de ingangsdatum van deze IFRS bestaan, moet de entiteit de IFRS retroactief toepassen. Met betrekking tot deze verplichtingen moet de entiteit de vergelijkende informatie aanpassen, met inbegrip van aanpassing van het beginsaldo van de ingehouden winsten van de vroegst gepresenteerde periode waarover de vergelijkende informatie is aangepast. De entiteit is echter niet verplicht vergelijkende informatie aan te passen voor zover de informatie betrekking heeft op een periode die of een tijdstip dat vóór 7 november 2002 ligt.

▼B

59 De entiteit wordt aangemoedigd, maar is niet verplicht, om de IFRS retroactief toe te passen op andere verplichtingen die voortvloeien uit op aandelen gebaseerde betalingstransacties, zoals verplichtingen die zijn afgewikkeld gedurende een periode waarover vergelijkende informatie wordt gepresenteerd.

INGANGSDATUM

60 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze IFRS toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M22

61 Alinea 5 is gewijzigd door IFRS 3 (herziene versie van 2008) en de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet ze ook de wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

▼M2

62 Entiteiten moeten de volgende wijzigingen retroactief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen:

(a) de vereisten in alinea 21A met betrekking tot de behandeling van „non-vesting conditions”;

(b) de herziene definities van „onvoorwaardelijk worden” en „vesting conditions” in Bijlage A;

(c) de wijzigingen in alinea's 28 en 28A met betrekking tot annuleringen.

Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M23

63 Een entiteit moet de volgende wijzigingen die door *In geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties van groepen*, uitgegeven in juni 2009, zijn aangebracht retroactief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen, met inachtneming van de overgangsbepalingen in de alinea's 53 tot en met 59 en overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*:

a) de wijziging in alinea 2, de verwijdering van alinea 3 en de toevoeging van de alinea's 3A en 43A tot en met 43D en van de alinea's B45, B47, B50, B54, B56, B57, B58 en B60 in bijlage B met betrekking tot de administratieve verwerking van transacties tussen groepsentiteiten;

b) de herziene definities in bijlage A van de volgende begrippen:

— in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie,

— in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie,

— op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst, en

— op aandelen gebaseerde betalingstransactie.

▼**M23**

Indien de voor retroactieve toepassing benodigde informatie niet beschikbaar is, moet een entiteit de eerder in de geconsolideerde jaarrekening van de groep opgenomen bedragen in haar individuele of enkelvoudige jaarrekening weergeven. Eerdere toepassing is toegestaan. Indien een entiteit de wijzigingen toepast op een periode die aanvangt vóór 1 januari 2010, moet zij dit feit vermelden.

▼**M32**

63A Alinea 5 en bijlage A zijn gewijzigd door IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* en IFRS 11 (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼**M43**

63B De alinea's 15 en 19 zijn gewijzigd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012*. In bijlage A zijn de definities van „vesting condition" en „marktgerelateerde voorwaarde" gewijzigd en zijn de definities van „prestatiegerelateerde voorwaarde" en „voorwaarde gerelateerd aan de dienstperiode" toegevoegd. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarvan de toekenningsdatum op of na 1 juli 2014 valt. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M23**

INTREKKING VAN INTERPRETATIES

64 *In geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties van groepen*, uitgegeven in juni 2009, vervangt IFRIC 8 *Toepassingsgebied van IFRS 2* en IFRIC 11 *IFRS 2 — Transacties in groepsaandelen en ingekochte eigen aandelen*. In de door eerstgenoemd document aangebrachte wijzigingen zijn immers de voordien in IFRIC 8 en IFRIC 11 uiteengezette vereisten opgenomen door middel van:

a) de wijziging van alinea 2 en de toevoeging van alinea 13A met betrekking tot de administratieve verwerking van transacties waarbij de entiteit sommige of alle ontvangen goederen of diensten niet specifiek kan identificeren. Deze vereisten zijn van kracht voor jaarperioden die op of na 1 mei 2006 aanvangen;

b) de toevoeging van de alinea's B46, B48, B49, B51, B52, B53, B55, B59 en B61 in bijlage B met betrekking tot de administratieve verwerking van transacties tussen groepsentiteiten. Deze vereisten zijn van kracht voor jaarperioden die op of na 1 maart 2007 aanvangen.

Deze vereisten zijn retroactief toegepast overeenkomstig de vereisten van IAS 8 en met inachtneming van de overgangsbepalingen van IFRS 2.

▼**B**

Bijlage A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

aandelenoptie	Een overeenkomst die de houder ervan het recht, maar niet de plicht, geeft om gedurende een bepaalde periode tegen een vaste of bepaalbare prijs in te schrijven op de aandelen van de entiteit.

▼B

eigenvermogensinstrument	Een overeenkomst die het overblijvend recht omvat op een belang in de activa van een entiteit, na aftrek van alle verplichtingen ([1]).

▼M23

in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie	Een **op aandelen gebaseerde betalingstransactie** waarbij de entiteit a) goederen of diensten ontvangt als vergoeding voor haar eigen **eigenvermogensinstrumenten** (met inbegrip van aandelen of **aandelenopties**), of b) goederen of diensten ontvangt maar geen verplichting heeft om de transactie met de leverancier af te wikkelen.
in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransactie	Een **op aandelen gebaseerde betalingstransactie** waarbij de entiteit goederen of diensten verwerft door een verplichting aan te gaan tot overdracht van geldmiddelen of andere activa aan de leverancier van die goederen of diensten voor een bedrag dat is gebaseerd op de prijs (of waarde) van de **eigenvermogensinstrumenten** (met inbegrip van aandelen of **aandelenopties**) van de entiteit of een andere entiteit van de groep.

▼B

intrinsieke waarde	Het verschil tussen de **reële waarde** van de aandelen waarop de tegenpartij (voorwaardelijk of onvoorwaardelijk) gerechtigd is in te schrijven of die de entiteit gerechtigd is te ontvangen, en de eventuele prijs die de tegenpartij voor die aandelen moet of zal moeten betalen. Bijvoorbeeld een **aandelenoptie** met een uitoefenprijs van VE 15 ([2]) op een aandeel met een **reële waarde** van VE 20 heeft een intrinsieke waarde van VE 5.

▼M43

marktgerelateerde voorwaarde	Een **prestatiegerelateerde voorwaarde** waarvan de uitoefenprijs, het onvoorwaardelijk worden of de uitoefenbaarheid van een **eigenvermogensinstrument** afhankelijk is en die is gerelateerd aan de marktprijs (of waarde) van de **eigenvermogensinstrumenten** van de entiteit (of de eigenvermogensinstrumenten van een andere entiteit van dezelfde groep), zoals: (a) het bereiken van een bepaalde aandelenprijs of een bepaalde **intrinsieke waarde** van een **aandelenoptie**; of (b) het bereiken van een bepaald doel dat is gebaseerd op de marktprijs (of waarde) van de **eigenvermogensinstrumenten** van de entiteit (of de eigenvermogensinstrumenten van een andere entiteit van dezelfde groep) ten opzichte van een index van marktprijzen van **eigenvermogensinstrumenten** van andere entiteiten. Een marktvoorwaarde vereist dat de tegenpartij een bepaalde dienstperiode uitdoet (d.w.z. een **voorwaarde gerelateerd aan de dienstperiode**); dit vereiste kan expliciet of impliciet zijn.

([1]) In het *Raamwerk* wordt een verplichting gedefinieerd als een bestaande verplichting van de entiteit die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden waarvan de afwikkeling naar verwachting resulteert in een uitstroom uit de entiteit van middelen die economische voordelen in zich bergen (dat wil zeggen een uitstroom van geldmiddelen of andere activa van de entiteit).

([2]) In deze bijlage luiden geldbedragen in valuta-eenheden (VE).

▼M2

onvoorwaardelijk worden — Een recht worden. Bij een **op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst** wordt het recht van een tegenpartij om geldmiddelen, andere activa of **eigen-vermogensinstrumenten** van de entiteit te ontvangen onvoorwaardelijk wanneer dat recht niet langer afhankelijk is van het feit of aan eventuele „**vesting conditions**" is voldaan.

▼M23

op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst — Een overeenkomst tussen de entiteit (of een andere entiteit van de groep ([a]), dan wel een aandeelhouder van een entiteit van de groep) en een andere partij (met inbegrip van een werknemer) op grond waarvan de andere partij recht heeft op

a) geldmiddelen of andere activa van de entiteit voor een bedrag dat is gebaseerd op de prijs (of waarde) van de **eigenvermogensinstrumenten** (met inbegrip van aandelen of **aandelenopties**) van de entiteit of een andere entiteit van de groep, of

b) **eigenvermogensinstrumenten** (met inbegrip van aandelen of **aandelenopties**) van de entiteit of een andere entiteit van de groep,

mits aan de eventuele **„vesting conditions"** wordt voldaan.

([a]) ►**M32** In bijlage A bij IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* wordt een "groep" uit het oogpunt van de hoofdmoedermaatschappij van de verslaggevende entiteit gedefinieerd als "een moedermaatschappij en haar dochterondernemingen". ◄

op aandelen gebaseerde betalingstransactie — Een transactie waarbij de entiteit

a) goederen of diensten ontvangt van de leverancier van die goederen of diensten (met inbegrip van een werknemer) in het kader van een **op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst**, of

b) een verplichting aangaat om de transactie met de leverancier af te wikkelen in het kader van een **op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst** wanneer een andere entiteit van de groep die goederen of diensten ontvangt.

▼M43

prestatiegerelateerde voorwaarde	Een **„vesting condition”** die vereist dat: (a) de tegenpartij een bepaalde dienstperiode uitdoet (d.w.z. een **voorwaarde gerelateerd aan de dienstperiode**); dit vereiste kan expliciet of impliciet zijn; en (b) (een) bepaalde prestatiedoelstelling(en) wordt (worden) gehaald terwijl de tegenpartij de op grond van punt (a) vereiste dienstperiode uitdoet. De periode waarin de prestatiedoelstelling(en) moet(en) worden gehaald: (a) mag het einde van de dienstperiode niet overschrijden; en (b) mag vóór de aanvang van de dienstperiode beginnen op voorwaarde dat de aanvangsdatum van de prestatiedoelstelling niet geruime tijd vóór de aanvangsdatum van de dienstperiode valt. Een prestatiedoelstelling wordt gedefinieerd onder verwijzing naar: (a) de eigen activiteiten van de entiteit of de activiteiten van een andere entiteit van dezelfde groep (d.w.z. een niet-marktgerelateerde voorwaarde); of (b) de prijs (of waarde) van de **eigenvermogensinstrumenten** van de entiteit of van een andere entiteit van dezelfde groep (met inbegrip van aandelen en **aandelenopties**) (d.w.z. een **marktgerelateerde voorwaarde**). Een prestatiedoelstelling kan eventueel betrekking hebben ofwel op de prestatie van de entiteit als geheel, ofwel op een bepaald deel van de entiteit (of deel van de groep), zoals een divisie of een individuele werknemer.

▼B

reële waarde	Het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld, een verplichting kan worden afgewikkeld, of een **toegekend eigenvermogensinstrument** zou kunnen worden geruild in een zakelijke, objectieve transactie tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.
„reload”-kenmerk	Een kenmerk dat voorziet in de automatische toekenning van extra **aandelenopties** wanneer de optiehouder voorheen toegekende opties uitoefent en, ter voldoening van de uitoefenprijs, aandelen van de entiteit gebruikt in plaats van geldmiddelen.

▼B

„reload”-optie	Een nieuwe **aandelenoptie** die wordt toegekend wanneer een aandeel wordt gebruikt om de uitoefenprijs van een voorheen toegekende **aandelenoptie** te voldoen.
toegekend eigenvermogensinstrument	Het door de entiteit aan een andere partij verleende (voorwaardelijke of onvoorwaardelijke) recht op een **eigenvermogensinstrument** van de entiteit, ingevolge een op **aandelen gebaseerde betalingso**vereenkomst.
toekenningsdatum	De datum waarop de entiteit en een andere partij (met inbegrip van een werknemer) een op **aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst** overeenkomen, zijnde het moment waarop de entiteit en de tegenpartij beiden de voorwaarden van de overeenkomst accepteren. De entiteit verleent op de toekenningsdatum aan de tegenpartij het recht op geldmiddelen, andere activa, of **eigenvermogensinstrumenten** van de entiteit, mits aan de **„vesting conditions”**, als die er zouden zijn, is voldaan. Indien die overeenkomst onderworpen is aan een goedkeuringsproces (door bijvoorbeeld aandeelhouders), dan is de toekenningsdatum de datum waarop de goedkeuring wordt verkregen.

▼M43

„vesting condition”	Een voorwaarde die bepaalt of de entiteit de diensten ontvangt die de tegenpartij op grond van een **op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst** recht geven op de ontvangst van geldmiddelen, andere activa of **eigenvermogensinstrumenten** van de entiteit. Een „vesting condition” is ofwel een **voorwaarde gerelateerd aan de dienstperiode**, ofwel een **prestatiegerelateerde voorwaarde**.

▼M43

voorwaarde gerelateerd aan de dienstperiode	Een **„vesting condition"** die vereist dat de tegenpartij een bepaalde dienstperiode uitdoet terwijl diensten voor de entiteit worden verleend. Als de tegenpartij om gelijk welke reden tijdens de **wachtperiode** geen diensten meer verleent, heeft hij niet aan de voorwaarde voldaan. Bij een voorwaarde gerelateerd aan een dienstperiode behoeft geen prestatiedoelstelling te worden gehaald.

▼B

waarderingsdatum	De datum waarop de **reële waarde** van **toegekende eigenvermogensinstrumenten** in het kader van IFRS 2 wordt bepaald. In geval van transacties met **werknemers en anderen die soortgelijke diensten verlenen**, is de waarderingsdatum gelijk aan de **toekenningsdatum**. In geval van transacties met andere partijen dan werknemers (en personen die soortgelijke diensten verlenen) is de waarderingsdatum gelijk aan de datum waarop de entiteit de goederen verkrijgt of de tegenpartij de diensten verleent.
wachtperiode	De periode gedurende welke alle bepaalde **„vesting conditions"** van een op **aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst** moeten worden vervuld.
werknemers en anderen die soortgelijke diensten verlenen	Natuurlijke personen die persoonsgebonden diensten aan de entiteit verlenen en hetzij a) natuurlijke personen zijn die in juridische zin of voor belastingdoeleinden als werknemer worden beschouwd, of b) natuurlijke personen zijn die voor de entiteit werken, onder leiding van de entiteit, op dezelfde wijze als personen die in juridische zin of voor belastingdoeleinden als werknemer worden beschouwd, dan wel c) de door hen verleende diensten vergelijkbaar zijn met door werknemers verleende diensten. Het begrip omvat bijvoorbeeld alle managers, dat wil zeggen die personen die bevoegd zijn en verantwoordelijkheid dragen ten aanzien van de planning van, het richting geven aan en het uitoefenen van zeggenschap over de activiteiten van de entiteit, waaronder commissarissen („non-executive directors").

Bijlage B

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

Bepaling van de reële waarde van toegekende eigenvermogensinstrumenten

B1 In alinea's B2 tot en met B41 wordt ingegaan op de bepaling van de reële waarde van toegekende aandelen en aandelenopties, waarbij aandacht wordt besteed aan de specifieke voorwaarden die veelal gelden bij de toekenning van aandelen of aandelenopties aan werknemers. De bijlage Bevat derhalve geen uitputtende beschrijving. Omdat de hieronder beschreven waarderingskwesties zich richten op aandelen en aandelenopties die aan werknemers worden toegekend, wordt bovendien aangenomen dat de reële waarde van de aandelen of aandelenopties op de toekenningsdatum wordt bepaald. Veel van de hieronder beschreven waarderingskwesties (bijvoorbeeld het bepalen van de verwachte volatiliteit) zijn eveneens van toepassing in het kader van het schatten van de reële waarde, op de datum waarop de entiteit de goederen verkrijgt of de tegenpartij de diensten verleent, van aandelen of aandelenopties die aan andere partijen dan werknemers worden toegekend.

▼B

Aandelen

B2 Voor aan werknemers toegekende aandelen moet de reële waarde van de aandelen worden bepaald tegen de marktprijs van de aandelen van de entiteit (of een geschatte marktprijs, indien de aandelen van de entiteit niet openbaar worden verhandeld), aangepast in verband met de voorwaarden waaronder de aandelen zijn toegekend (behoudens „vesting conditions" waarmee overeenkomstig alinea's 19 tot en met 21 geen rekening wordt gehouden bij de bepaling van de reële waarde).

B3 Als de werknemer bijvoorbeeld gedurende de wachtperiode geen recht op dividend heeft, moet met deze factor rekening worden gehouden bij de bepaling van de reële waarde van de toegekende aandelen. Evenzo geldt dat, indien er ten aanzien van de aandelen overdrachtsbeperkingen gelden na het onvoorwaardelijk worden van de aandelen, er met die factor rekening moet worden gehouden, maar alleen voor zover de overdrachtsbeperkingen na het onvoorwaardelijk worden van de toezegging van invloed zijn op de prijs die een goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde marktdeelnemer voor dat aandeel zou betalen. Indien de aandelen bijvoorbeeld actief worden verhandeld op een diepe en liquide markt, dan hebben overdrachtsbeperkingen na onvoorwaardelijk worden van de toezegging mogelijk weinig of geen effect op de prijs die een goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde marktdeelnemer voor die aandelen zou betalen. Met overdrachtsbeperkingen of andere restricties die gedurende de wachtperiode gelden, mag geen rekening worden gehouden bij het schatten van de reële waarde van de toegekende aandelen op de toekenningsdatum, omdat die restricties voortkomen uit het bestaan van „vesting conditions", die overeenkomstig alinea's 19 tot en met 21 worden verwerkt.

Aandelenopties

B4 In vele gevallen zijn er bij toekenning van aandelenopties aan werknemers geen marktprijzen beschikbaar, omdat voor de toegekende opties voorwaarden gelden die niet van toepassing zijn op verhandelde opties. Indien er geen verhandelde opties met vergelijkbare voorwaarden bestaan, moet de reële waarde van de toegekende opties worden geschat met behulp van een optiewaarderingsmodel.

B5 De entiteit moet rekening houden met factoren waarmee goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde marktdeelnemers rekening zouden houden bij de keuze van het te hanteren optiewaarderingsmodel. Vele opties voor werknemers hebben bijvoorbeeld een lange looptijd, zijn gewoonlijk uitoefenbaar tussen de datum waarop ze onvoorwaardelijk worden en het einde van looptijd van de opties, en zijn vaak vervroegd uitoefenbaar. Bij het schatten van de reële waarde van de opties op de toekenningsdatum moet met deze factoren rekening worden gehouden. Voor veel entiteiten zou dit het gebruik van de Black-Scholes-Merton-formule kunnen uitsluiten, omdat hierin geen rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van uitoefening vóór het einde van de looptijd van de optie, waardoor de gevolgen van een verwachte vervroegde uitoefening mogelijk onvoldoende tot uitdrukking worden gebracht. Tevens houdt deze formule geen rekening met de mogelijkheid dat de verwachte volatiliteit en andere bij het model gebruikte gegevens gedurende de looptijd van de optie kunnen schommelen. De bovenstaande factoren hoeven echter niet te gelden voor aandelenopties met een relatief korte contractuele looptijd, of voor opties die moeten worden uitgeoefend binnen een korte termijn na de datum waarop ze onvoorwaardelijk worden. In die gevallen kan de Black-Scholes-Merton-formule een waarde opleveren die nagenoeg hetzelfde is als bij een flexibeler optiewaarderingsmodel.

▼B

B6 Elk gehanteerd optiewaarderingsmodel moet ten minste met de volgende factoren rekening houden:

(a) de uitoefenprijs van de optie;

(b) de looptijd van de optie;

(c) de actuele prijs van de onderliggende aandelen;

(d) de verwachte volatiliteit van de aandelenprijs;

(e) in voorkomende gevallen, het verwachte dividend op de aandelen; en

(f) de risicovrije rentevoet voor de looptijd van de optie.

B7 Er moet ook rekening worden gehouden met andere factoren waarmee goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde marktdeelnemers rekening zouden houden bij het vaststellen van de prijs (behoudens „vesting conditions" en „reload"-kenmerken die in overeenstemming met alinea's 19 tot en met 22 niet worden betrokken in de bepaling van de reële waarde).

B8 Een voorbeeld hiervan betreft een aan een werknemer toegekende aandelenoptie; deze kan gewoonlijk gedurende bepaalde perioden niet worden uitgeoefend (bijvoorbeeld tijdens de wachtperiode en tijdens perioden die door regelgevende instanties voor effecten zijn vastgesteld). Met deze factor moet rekening worden gehouden indien het toegepaste optiewaarderingsmodel anders van de veronderstelling uitgaat dat de optie op elk moment tijdens de looptijd kan worden uitgeoefend. Indien een entiteit echter een optiewaarderingsmodel hanteert dat de waarde oplevert van een optie die alleen aan het eind van de looptijd van de optie kan worden uitgeoefend, dan is er geen aanpassing vereist voor het ontbreken van de mogelijkheid om deze tijdens de wachtperiode (of andere perioden tijdens de looptijd van de optie) uit te oefenen, omdat het model ervan uitgaat dat de optie tijdens deze perioden niet kan worden uitgeoefend.

B9 Een andere veel voorkomende factor bij aandelenopties voor werknemers is de mogelijkheid tot vervroegde uitoefening van de optie, omdat de optie bijvoorbeeld niet vrij overdraagbaar is, of omdat de werknemer alle onvoorwaardelijk geworden opties bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst moet uitoefenen. Met de gevolgen van vervroegde uitoefening moet rekening worden gehouden, zoals besproken in alinea's B16 tot en met B21.

B10 Met de factoren waarmee een goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde marktdeelnemer geen rekening zou houden bij het vaststellen van de prijs van een aandelenoptie (of een ander eigenvermogensinstrument) mag geen rekening worden gehouden bij het schatten van de reële waarde van toegekende aandelenopties (of andere eigenvermogensinstrumenten). In geval van aan werknemers toegekende aandelenopties bijvoorbeeld zijn de factoren die de waarde van de optie alleen vanuit het perspectief van de werknemer beïnvloeden, niet relevant bij het schatten van de prijs die door een goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde marktdeelnemer zou worden vastgesteld.

▼B

Gebruikte gegevens bij optiewaarderingsmodellen

B11 Het doel bij het schatten van de verwachte volatiliteit van de onderliggende aandelen en het dividend daarop is om de verwachtingen te benaderen die tot uitdrukking zouden komen in een actuele marktprijs of actuele onderhandelde prijs voor de optie. Evenzo geldt dat bij het schatten van de gevolgen van vervroegde uitoefening van aandelenopties voor werknemers het doel is om de verwachtingen te benaderen die een derde met toegang tot gedetailleerde informatie over het gedrag van werknemers ten aanzien van uitoefening, zou ontwikkelen op basis van informatie die op de toekenningsdatum beschikbaar is.

B12 In vele gevallen zal er sprake zijn van een reeks van redelijke verwachtingen wat betreft de toekomstige ontwikkeling van de volatiliteit, dividenden en het gedrag ten aanzien van uitoefening. Indien dit het geval is, moet de verwachte waarde worden berekend door ieder bedrag in de reeks te wegen met de waarschijnlijkheid dat deze waarde zal optreden.

B13 Toekomstverwachtingen zijn over het algemeen gebaseerd op ervaring, aangepast indien redelijkerwijs wordt verwacht dat de toekomst zal afwijken van het verleden. In sommige omstandigheden kan uit identificeerbare factoren blijken dat niet-aangepaste ervaringscijfers een betrekkelijk slechte voorspellende waarde hebben voor toekomstige uitkomsten. Indien een entiteit met bijvoorbeeld twee duidelijk verschillende bedrijfsactiviteiten de ene, aanzienlijk minder risicovolle activiteit afstoot, vormt de historische volatiliteit waarschijnlijk niet de beste informatie om redelijke verwachtingen voor de toekomst op te baseren.

B14 In andere gevallen is historische informatie misschien niet beschikbaar. Een pas ter beurze genoteerde entiteit bijvoorbeeld zal over weinig of geen historische gegevens beschikken om de volatiliteit van zijn aandelenkoers op te baseren. Niet-genoteerde en recentelijk genoteerde entiteiten worden hierna besproken.

B15 Samengevat moet een entiteit schattingen van de volatiliteit, het gedrag ten aanzien van uitoefening en dividenden niet alleen maar baseren op historische informatie zonder rekening te houden met de mate waarin de ervaringen uit het verleden naar verwachting een redelijke voorspellende waarde hebben.

Verwachte vervroegde uitoefening

B16 Werknemers oefenen opties vaak vervroegd uit om uiteenlopende redenen. Een van de redenen is dat aandelenopties voor werknemers gewoonlijk niet overdraagbaar zijn. Daarom oefenen werknemers hun aandelenopties vaak vervroegd uit, omdat dit de enige manier is om hun positie te gelde te maken. Bovendien zijn werknemers die uit dienst treden gewoonlijk verplicht om eventuele onvoorwaardelijk geworden opties op korte termijn uit te oefenen, anders komen de aandelenopties te vervallen. Ook deze factor zorgt ervoor dat aandelenopties voor werknemers vervroegd worden uitgeoefend. Andere factoren die ervoor zorgen dat vervroegd wordt uitgeoefend, zijn risicomijdend gedrag en een gebrek aan vermogensspreiding.

B17 De wijze waarop met de effecten van verwachte vervroegde uitoefening rekening wordt gehouden, is afhankelijk van het toegepaste type optiewaarderingsmodel. Met verwachte vervroegde uitoefening zou bijvoorbeeld rekening kunnen worden gehouden door in een optiewaarderingsmodel (bijvoorbeeld de Black-Scholes-Merton-formule) een schatting te verwerken van de verwachte looptijd van de optie (die voor een aandelenoptie voor werknemers gelijk is aan de periode vanaf de toekenningsdatum tot de datum waarop de optie naar verwachting wordt uitgeoefend). Als alternatief zou met de verwachte vervroegde uitoefening rekening kunnen worden gehouden in een binomiaal of soortgelijk optiewaarderingsmodel waarbij de contractuele looptijd als invoergegeven wordt gebruikt.

▼B

B18 Bij het schatten van de vervroegde uitoefening moet onder andere met de volgende factoren rekening worden gehouden:

(a) de duur van de wachtperiode, omdat de aandelenoptie gewoonlijk niet kan worden uitgeoefend tot het einde van de wachtperiode. Vandaar dat bij het bepalen van de gevolgen van verwachte vervroegde uitoefening voor de waardering wordt verondersteld dat de opties onvoorwaardelijk zullen worden. De gevolgen van „vesting conditions" worden behandeld in alinea's 19 tot en met 21;

(b) de gemiddelde duur van de periode gedurende welke vergelijkbare opties in het verleden hebben uitgestaan;

(c) de prijs van de onderliggende aandelen. De ervaring kan uitwijzen dat de werknemers de neiging hebben om opties uit te oefenen wanneer de aandelenprijs een bepaald niveau boven de uitoefenprijs bereikt;

(d) het niveau van de werknemer in de organisatie. De ervaring zou er bijvoorbeeld op kunnen duiden dat werknemers op een hoger niveau opties later uitoefenen dan werknemers op een lager niveau (nader besproken in alinea B21);

(e) de verwachte volatiliteit van de onderliggende aandelen. Werknemers zijn gemiddeld genomen geneigd opties op uiterst volatiele aandelen eerder uit te oefenen dan opties op aandelen met een geringe volatiliteit.

B19 Zoals opgemerkt in alinea B17 zou met de effecten van vervroegde uitoefening rekening kunnen worden gehouden door gebruik te maken van een schatting van de verwachte looptijd van de optie als een gegeven dat in een optiewaarderingsmodel wordt gebruikt. Bij het schatten van de verwachte looptijd van aandelenopties die aan een groep van werknemers zijn toegekend, zou de entiteit die schatting kunnen baseren op een geschikte gewogen gemiddelde verwachte looptijd voor de gehele groep werknemers of op geschikte gewogen gemiddelde looptijden voor subgroepen van werknemers binnen de groep, op basis van meer gedetailleerde gegevens over het werknemersgedrag ten aanzien van uitoefening (zie hieronder).

B20 Het is waarschijnlijk belangrijk om een optietoekenning te splitsen in groepen van werknemers met een relatief homogeen gedrag ten aanzien van uitoefening. De optiewaarde is geen lineaire functie van de looptijd van de optie; de waarde stijgt met een dalend tempo naarmate de looptijd langer is. Bij gelijkblijvende overige veronderstellingen is bijvoorbeeld een tweejaarsoptie meer waard dan een eenjaarsoptie, maar de tweejaarsoptie is niet twee maal zoveel waard. Dat betekent dat er bij de berekening van de geschatte optiewaarde op basis van één gewogen gemiddelde looptijd die het gemiddelde is van sterk uiteenlopende individuele looptijden, sprake is van overwaardering van de totale reële waarde van de toegekende aandelenopties. Dankzij de splitsing van de toegekende opties in verschillende groepen, waarbij de gewogen gemiddelde looptijd van iedere groep het gemiddelde is van een relatief niet ver uiteenlopende reeks van looptijden, wordt deze overwaardering verminderd.

B21 Bij toepassing van een binomiaal of vergelijkbaar model gelden soortgelijke overwegingen. De ervaring van een entiteit die aan grofweg alle niveaus van werknemers opties toekent, kan bijvoorbeeld zijn dat topmanagers hun opties langer aanhouden dat managers op een lager niveau, en dat werknemers op een laag niveau geneigd zijn hun opties eerder uit te oefenen dan iedere andere groep. Bovendien zouden werknemers die worden aangemoedigd of verplicht om een minimumbedrag aan eigenvermogensinstrumenten, inclusief opties, van hun

▼B

werkgever te houden, gemiddeld genomen opties later uitoefenen dan werknemers voor wie dit niet geldt. In die gevallen zal het splitsen van opties op basis van groepen van ontvangers met relatief homogeen gedrag ten aanzien van uitoefening resulteren in een nauwkeurigere schatting van de totale reële waarde van de toegekende opties.

Verwachte volatiliteit

B22 De verwachte volatiliteit is een maatstaf voor het bedrag waarmee een prijs gedurende een periode naar verwachting zal schommelen. De maatstaf van volatiliteit die wordt gebruikt in het kader van optiewaarderingsmodellen is de standaarddeviatie op jaarbasis van het continu samengestelde rendement op het aandeel gedurende een bepaalde periode. De volatiliteit wordt ten behoeve van vergelijkbaarheid veelal uitgedrukt op jaarbasis ongeacht of de berekening is gebaseerd op bijvoorbeeld prijswaarnemingen op een dag, gedurende een week of een maand.

B23 Het rendement (dat zowel positief als negatief kan zijn) op een aandeel over een periode geeft aan hoeveel een aandeelhouder heeft geprofiteerd van dividenden en de stijging (of daling) van de aandelenprijs.

B24 De verwachte volatiliteit op jaarbasis van een aandeel is de bandbreedte waarbinnen het continu samengestelde rendement op jaarbasis gedurende twee derde van de tijd naar verwachting zal vallen. De bewering dat een aandeel met een verwacht continu samengesteld rendement van 12 procent een volatiliteit van 30 procent heeft betekent dat de kans dat het rendement op het aandeel gedurende één jaar tussen - 18 procent (12 % - 30 %) en 42 procent (12 % + 30 %) zal bedragen, circa twee derde is. Indien de aandelenprijs aan het begin van het jaar VE 100 bedraagt en er geen dividend wordt uitgekeerd, zou de aandelenprijs aan het eind van het jaar gedurende twee derde van de tijd naar verwachting tussen VE 83,53 (VE 100 × $e^{-0,18}$) en VE 152,20 (VE 100 × $e^{0,42}$) bedragen.

B25 Bij het schatten van de verwachte volatiliteit moet onder andere met de volgende factoren rekening worden gehouden:

(a) de impliciete volatiliteit van verhandelde aandelenopties op de aandelen van de entiteit, of eventuele andere verhandelde instrumenten van de entiteit met optiekenmerken (zoals converteerbare schuld);

(b) de historische volatiliteit van de aandelenprijs tijdens de recentste periode die in het algemeen samenvalt met de verwachte looptijd van de optie (waarbij rekening wordt gehouden met de resterende contractuele looptijd van de optie en de effecten van verwachte vervroegde uitoefening);

(c) de duur van de periode gedurende welke de aandelen van een entiteit openbaar worden verhandeld. Een pas genoteerde entiteit zou een hogere historische volatiliteit kunnen hebben dan vergelijkbare entiteiten die langer genoteerd zijn. Onderstaand zijn nadere richtlijnen vermeld voor recentelijk genoteerde entiteiten;

(d) de neiging van volatiliteit om zich naar het langetermijn-gemiddelde te bewegen, en andere factoren die aangeven dat de verwachte toekomstige volatiliteit zou kunnen verschillen van de historische volatiliteit. Indien bijvoorbeeld de aandelenprijs van een entiteit gedurende een identificeerbare periode buitengewoon volatiel was als gevolg van een mislukte overname of belangrijke reorganisatie, dan zou die periode bij het berekenen van de historische gemiddelde volatiliteit op jaarbasis buiten beschouwing kunnen worden gelaten;

▼B

(e) gepaste en regelmatige perioden voor prijswaarnemingen. De prijswaarnemingen moeten van periode tot periode consistent zijn. Een entiteit zou bijvoorbeeld voor iedere week de slotkoers kunnen gebruiken of de hoogste prijs in de week, maar niet de slotkoers voor een paar weken en de hoogste koers voor andere weken. Bovendien moeten de prijswaarnemingen in dezelfde valuta luiden als de uitoefenprijs.

Recentelijk genoteerde entiteiten

B26 Zoals opgemerkt in alinea B25 moet een entiteit de historische volatiliteit van de aandelenprijs in aanmerking nemen over de recentste periode die in het algemeen gelijk is aan de verwachte looptijd van de optie. Indien een recentelijk genoteerde entiteit onvoldoende informatie heeft over de historische volatiliteit moet zij niettemin de historische volatiliteit berekenen voor de langste periode waarover handelsactiviteiten hebben plaatsgevonden. De entiteit zou tevens de historische volatiliteit van soortgelijke entiteiten na een vergelijkbare periode in hun bestaan kunnen meewegen. Een voorbeeld: een entiteit die één jaar is genoteerd en opties toekent met een gemiddelde verwachte looptijd van vijf jaar zou het patroon en het niveau van de historische volatiliteit van entiteiten in dezelfde sector kunnen meewegen in de eerste zes jaar waarin de aandelen van die entiteiten openbaar zijn verhandeld.

Niet-genoteerde entiteiten

B27 Een niet-genoteerde entiteit zal niet beschikken over historische informatie waarvan gebruikgemaakt kan worden bij het schatten van de verwachte volatiliteit. Hieronder volgt een aantal factoren waarmee in plaats daarvan rekening moet worden gehouden.

B28 In een aantal gevallen bestaat de mogelijkheid dat een niet-genoteerde entiteit die regelmatig opties of aandelen aan werknemers (of andere partijen) uitgeeft, een interne markt voor haar aandelen heeft opgezet. Bij het schatten van de verwachte volatiliteit kan de entiteit gebruikmaken van de volatiliteit van die aandelen.

B29 Anderzijds zou de entiteit bij het schatten van de verwachte volatiliteit gebruik kunnen maken van de historische of impliciete volatiliteit van soortgelijke genoteerde entiteiten, waarvan informatie over koersen van aandelen en opties wel beschikbaar is. Dit zou aan de orde zijn indien de entiteit de waarde van de aandelen heeft gebaseerd op de aandelenprijzen van soortgelijke genoteerde entiteiten.

B30 Indien de entiteit de schatting van de waarde van de aandelen niet gebaseerd heeft op de aandelenprijzen van soortgelijke genoteerde entiteiten, en in plaats daarvan een andere waarderingsmethode heeft gebruikt om haar aandelen te waarderen, zou de entiteit een schatting van de verwachte volatiliteit in overeenstemming met die waarderingsmethode kunnen afleiden. De entiteit zou bijvoorbeeld haar aandelen kunnen waarderen op basis van de nettovermogenswaarde of de winst, en de verwachte volatiliteit van die nettovermogenswaarde of winst kunnen meewegen.

Verwachte dividenden

B31 Of met de verwachte dividenden rekening moet worden gehouden bij het bepalen van de reële waarde van de toegekende aandelen of opties, is afhankelijk van de vraag of de tegenpartij recht heeft op het dividend of de dividendequivalenten.

▼B

B32 Indien werknemers bijvoorbeeld opties toegekend hebben gekregen en recht hebben op dividend op de onderliggende aandelen of op dividendequivalenten (in de vorm van geldmiddelen of een verlaging van de uitoefenprijs) tussen de toekenningsdatum en de uitoefendatum, dan moeten de toegekende opties gewaardeerd worden alsof er geen dividend op de onderliggende aandelen zal worden betaald, dat wil zeggen de invoerwaarde voor het verwachte dividend moet nihil zijn.

B33 Evenzo is er, wanneer de reële waarde, op de toekenningsdatum, van aan werknemers toegekende aandelen wordt geschat geen aanpassing vereist in verband met verwachte dividenden indien de werknemer recht heeft op tijdens de wachtperiode betaalde dividenden.

B34 Indien de werknemers daarentegen geen recht hebben op dividenden of dividendequivalenten tijdens de wachtperiode (of, in geval van een optie, vóór uitoefening), dan moet er bij de waardering van het recht op aandelen of opties op de toekenningsdatum wel rekening worden gehouden met de verwachte dividenden. Dat wil zeggen dat bij de schatting van de reële waarde van een toegekende optie in het gehanteerde optiewaarderingsmodel rekening moet worden gehouden met het verwachte dividend. Wanneer de reële waarde van een toegekend aandeel wordt geschat, moet de resulterende waarde worden verminderd met de contante waarde van de naar verwachting tijdens de wachtperiode te betalen dividenden.

B35 In optiewaarderingsmodellen wordt veelal gewerkt met een verwacht dividendrendement. De modellen kunnen echter zodanig worden aangepast dat met een verwacht dividendbedrag wordt gewerkt in plaats van met een rendementspercentage. Een entiteit kan gebruikmaken van hetzij het verwachte rendement of de verwachte betalingen. Indien de entiteit gebruikmaakt van het laatstgenoemde gegeven, moet zij rekening houden met het historische patroon in de toename van het dividend. Indien een entiteit bijvoorbeeld een beleid heeft op grond waarvan het dividend jaarlijks met drie procent wordt verhoogd, dan mag de entiteit bij het bepalen van de geschatte optiewaarde niet uitgaan van een vast dividendbedrag tijdens de looptijd van de optie, tenzij er aanwijzingen zijn die deze veronderstelling ondersteunen.

B36 De veronderstelling ten aanzien van het verwachte dividend moet over het algemeen worden gebaseerd op openbaar beschikbare informatie. Een entiteit die geen dividend betaalt en geen plannen heeft om dit te doen, moet uitgaan van een verwacht dividendrendement van nul. Een opkomende entiteit die in het verleden geen dividend heeft uitgekeerd, zou echter kunnen verwachten dat zij gedurende de verwachte looptijd van de personeelsopties begint met het uitkeren van dividend. Die entiteiten zouden een gemiddelde kunnen gebruiken van hun dividendrendement (nul) in het verleden en het gemiddelde dividendrendement van een geschikte vergelijkbare groep bedrijven.

Risicovrije rentevoet

B37 De risicovrije rentevoet is normaliter het actuele impliciete rendement op nulcoupon-staatsleningen uitgegeven door het land waarvan de valuta wordt gebruikt om de uitoefenprijs in uit te drukken, met een resterende looptijd die gelijk is aan de verwachte looptijd van de te waarderen optie (gebaseerd op de resterende contractuele looptijd van de optie, waarbij rekening wordt gehouden met de verwachte vervroegde uitoefening). Tevens kan het noodzakelijk zijn om een geschikte vervanger te gebruiken, indien dergelijke staatsleningen niet bestaan of indien er aanwijzingen zijn dat het impliciete rendement op nulcoupon-staatsleningen niet representatief is voor de risicovrije

▼B

rentevoet (bijvoorbeeld in economieën met een hoge inflatie). Er moet ook van een geschikte vervanger worden gebruikgemaakt indien marktdeelnemers, bij het schatten van de reële waarde van een optie met een looptijd die gelijk is aan de verwachte looptijd van de optie die wordt gewaardeerd, de risicovrije rentevoet gewoonlijk aan de hand van die vervanger bepalen, en niet aan de hand van het impliciete rendement op nulcoupon-staatsleningen.

Gevolgen voor de vermogensstructuur

B38 Derden, niet zijnde de entiteit, schrijven gewoonlijk verhandelde aandelenopties. Wanneer deze aandelenopties worden uitgeoefend, levert de schrijver de aandelen aan de optiehouder. Die aandelen worden verworven van bestaande aandeelhouders. Vandaar dat de uitoefening van verhandelde aandelenopties geen verwaterend effect heeft.

B39 Indien de aandelenopties echter door de entiteit worden geschreven, worden bij uitoefening van die aandelenopties nieuwe aandelen uitgegeven (hetzij feitelijk uitgegeven of in wezen uitgegeven, indien eerder ingekochte eigen aandelen worden gebruikt). Aangezien de aandelen tegen de uitoefenprijs worden uitgegeven en niet tegen de actuele marktprijs op de uitoefendatum, kan deze feitelijke of mogelijke verwatering leiden tot een daling van de aandelenprijs. Hierdoor is de winst van de optiehouder naar aanleiding van de uitoefening geringer dan bij uitoefening van een in alle overige opzichten soortgelijke verhandelde optie die niet leidt tot verwatering van de aandelenprijs.

B40 Of dit een belangrijk effect op de waarde van de toegekende aandelenopties heeft, is afhankelijk van verschillende factoren, zoals het aantal nieuwe aandelen dat bij uitoefening van de opties wordt uitgegeven vergeleken met het aantal reeds uitgegeven aandelen. Bovendien is het zo dat, indien de markt reeds verwacht dat de optietoekenning zal plaatsvinden, de markt de potentiële verwatering reeds in de aandelenprijs op de toekenningsdatum heeft meegerekend.

B41 De entiteit moet echter beoordelen of het mogelijke verwaterend effect van de toekomstige uitoefening van de toegekende aandelenopties gevolgen zou kunnen hebben voor de geschatte reële waarde van de opties op de toekenningsdatum. Optiewaarderingsmodellen bieden de mogelijkheid om rekening te houden met dit potentiële verwaterend effect.

Wijzigingen in in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten

B42 Alinea 27 schrijft voor dat, ongeacht eventuele wijzigingen in de voorwaarden waaronder de eigenvermogensinstrumenten zijn toegekend, of een annulering of afwikkeling van die toekenning van eigenvermogensinstrumenten, de entiteit ten minste de ontvangen diensten moet opnemen, gewaardeerd tegen de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten op de toekenningsdatum, tenzij die eigenvermogensinstrumenten niet onvoorwaardelijk worden omdat niet aan een voorwaarde voor onvoorwaardelijke toezegging (niet zijnde een marktgerelateerde voorwaarde) wordt voldaan die op de toekenningsdatum is bepaald. Bovendien moet de entiteit de effecten opnemen van wijzigingen die ervoor zorgen dat de totale reële waarde van de op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst stijgt, of die op een andere manier voordelig zijn voor de werknemer.

▼B

B43 In verband met de toepassing van het vereiste in alinea 27 geldt dat:

(a) indien als gevolg van de wijziging de reële waarde, bepaald onmiddellijk vóór en na de wijziging, van de toegekende eigenvermogensinstrumenten (bijvoorbeeld door verlaging van de uitoefenprijs) toeneemt, dan moet de entiteit de toegekende incrementele reële waarde verwerken in de bepaling van het bedrag dat wordt opgenomen voor ontvangen diensten als vergoeding voor de toegekende eigenvermogensinstrumenten. De toegekende incrementele reële waarde is het verschil tussen de reële waarde van het gewijzigde eigenvermogensinstrument en die van het oorspronkelijke eigenvermogensinstrument, beide geschat per de wijzigingsdatum. Indien de wijziging tijdens de wachtperiode optreedt, wordt de toegekende incrementele reële waarde verwerkt in de bepaling van het opgenomen bedrag voor diensten die zijn ontvangen tijdens de periode vanaf de wijzigingsdatum tot de datum waarop het gewijzigde eigenvermogensinstrument onvoorwaardelijk wordt. Dit is in aanvulling op het bedrag dat is gebaseerd op de reële waarde, op de toekenningsdatum, van de oorspronkelijke eigenvermogensinstrumenten, die wordt opgenomen gedurende het overblijvende deel van de oorspronkelijke wachtperiode. Indien de wijziging geschiedt na de datum waarop de toezegging onvoorwaardelijk wordt, wordt de toegekende incrementele reële waarde onmiddellijk opgenomen, of gedurende de wachtperiode, indien de werknemer een aanvullend aantal dienstjaren in dienst moet blijven voordat hij onvoorwaardelijk recht krijgt op die gewijzigde eigenvermogensinstrumenten;

(b) evenzo moet de entiteit, indien als gevolg van de wijziging het aantal toegekende eigenvermogensinstrumenten toeneemt, de reële waarde van de toegekende extra eigenvermogensinstrumenten, bepaald op de wijzigingsdatum, verwerken in de bepaling van het bedrag dat is opgenomen voor ontvangen diensten als vergoeding voor de toegekende eigenvermogensinstrumenten, in overeenstemming met de vereisten in (a) hierboven. Indien de wijziging bijvoorbeeld tijdens de wachtperiode plaatsvindt, dan wordt de reële waarde van de toegekende extra eigenvermogensinstrumenten verwerkt in de bepaling van het opgenomen bedrag voor diensten die zijn ontvangen gedurende de periode vanaf de wijzigingsdatum tot de datum waarop de extra eigenvermogensinstrumenten onvoorwaardelijk worden. Dit is in aanvulling op het bedrag op basis van de reële waarde van de oorspronkelijk toegekende eigenvermogensinstrumenten, dat gedurende het overblijvende deel van de oorspronkelijke wachtperiode wordt opgenomen;

(c) indien de entiteit de „vesting conditions” aanpast op een wijze die voordelig is voor de werknemer, bijvoorbeeld door de wachtperiode te verminderen of door een prestatiegerelateerde voorwaarde (niet zijnde een marktgerelateerde voorwaarde; wijzigingen hierin worden verwerkt in overeenstemming met het bovenstaande punt (a) te wijzigen of te laten vervallen, dan moet de entiteit bij de toepassing van de vereisten in alinea's 19 tot en met 21 rekening houden met de gewijzigde „vesting conditions”.

B44 Voorts moet de entiteit, indien zij de voorwaarden van de toegekende eigenvermogensinstrumenten wijzigt op een wijze waardoor de totale reële waarde van de op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst daalt, of die anderszins niet voordelig is voor de werknemer, niettemin de ontvangen diensten als vergoeding voor de toegekende eigenvermogensinstrumenten administratief blijven verwerken alsof die wijziging niet heeft plaatsgevonden (niet zijnde een annulering van (een deel van) de toegekende eigenvermogensinstrumenten, die administratief overeenkomstig alinea 28 moet worden verwerkt). Bijvoorbeeld:

▼B

(a) indien als gevolg van de wijziging de reële waarde, bepaald onmiddellijk vóór en na de wijziging, van de toegekende eigenvermogensinstrumenten daalt, mag de entiteit met die daling van de reële waarde geen rekening houden, en moet zij het opgenomen bedrag voor de ontvangen diensten als vergoeding voor de eigenvermogensinstrumenten op basis van de reële waarde van de toegekende eigenvermogensinstrumenten op de toekenningsdatum blijven bepalen;

(b) indien als gevolg van de wijziging het aantal aan een werknemer toegekende eigenvermogensinstrumenten daalt, moet die daling in overeenstemming met alinea 28 verantwoord worden als een annulering van dat deel van de toekenning;

(c) indien de entiteit de „vesting conditions" aanpast op een wijze die niet voordelig is voor de werknemer, bijvoorbeeld door de wachtperiode te verlengen of door een prestatiegerelateerde voorwaarde (niet zijnde een marktgerelateerde voorwaarde; wijzigingen hierin worden verwerkt in overeenstemming met het bovenstaande punt a) te wijzigen of toe te voegen, dan mag de entiteit bij de toepassing van de vereisten in alinea 19 tot en met 21 geen rekening houden met de gewijzigde „vesting conditions".

▼M23

Op aandelen gebaseerde betalingstransacties tussen groepsentiteiten (wijzigingen van 2009)

B45 In de alinea's 43A, 43B en 43C wordt ingegaan op de wijze waarop op aandelen gebaseerde betalingstransacties tussen groepsentiteiten administratief moeten worden verwerkt in de individuele of enkelvoudige jaarrekening van elke entiteit. In de alinea's B46 tot en met B61 wordt besproken hoe de vereisten van de alinea's 43A, 43B en 43C moeten worden toegepast. Zoals in alinea 43D is opgemerkt, kunnen op aandelen gebaseerde betalingstransacties tussen groepsentiteiten om uiteenlopende redenen plaatsvinden, afhankelijk van de feiten en omstandigheden. Deze bespreking is derhalve niet uitputtend en gaat tevens uit van de veronderstelling dat wanneer de entiteit die de goederen of diensten ontvangt geen verplichting heeft om de transactie af te wikkelen, de transactie een kapitaalstorting van de moedermaatschappij aan de dochteronderneming is, ongeacht eventuele binnen de groep bestaande terugbetalingsovereenkomsten.

B46 Hoewel in onderstaande bespreking transacties met werknemers centraal staan, is zij ook van toepassing op soortgelijke op aandelen gebaseerde betalingstransacties met andere leveranciers van goederen of diensten dan werknemers. Een overeenkomst tussen een moedermaatschappij en haar dochteronderneming kan vereisen dat de dochteronderneming de moedermaatschappij betaalt voor het verschaffen van de eigenvermogensinstrumenten aan de werknemers. In onderstaande bespreking wordt niet ingegaan op de wijze waarop een dergelijke binnen de groep bestaande betalingsovereenkomst administratief moet worden verwerkt.

B47 Bij op aandelen gebaseerde betalingstransacties tussen groepsentiteiten doen zich gewoonlijk vier problemen voor. Gemakshalve worden deze problemen in de onderstaande voorbeelden uit het oogpunt van een moedermaatschappij en haar dochteronderneming behandeld.

Op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten die op eigen eigenvermogensinstrumenten van een entiteit betrekking hebben

B48 Het eerste probleem is of de volgende transacties die op eigen eigenvermogensinstrumenten van een entiteit betrekking hebben, administratief als in eigenvermogensinstrumenten dan wel als in geldmiddelen afgewikkelde transacties moeten worden verwerkt overeenkomstig de vereisten van deze IFRS:

▼**M23**

a) een entiteit kent haar werknemers rechten op eigenvermogensinstrumenten van de entiteit toe (bv. aandelenopties) en kiest ervoor of is verplicht van een andere partij eigenvermogensinstrumenten te kopen (d.w.z. ingekochte eigen aandelen) om haar verplichtingen jegens haar werknemers na te komen; en

b) aan de werknemers van een entiteit worden ofwel door de entiteit zelf, ofwel door haar aandeelhouders rechten op eigenvermogensinstrumenten van de entiteit toegekend (bv. aandelenopties) en de aandeelhouders van de entiteit verschaffen de nodige eigenvermogensinstrumenten.

B49 De entiteit moet op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarbij zij als vergoeding voor haar eigen eigenvermogensinstrumenten diensten ontvangt, administratief verwerken als in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde betalingstransacties. Dit geldt ongeacht of de entiteit ervoor kiest dan wel verplicht is deze eigenvermogensinstrumenten van een andere partij te kopen om de verplichtingen na te komen die zij uit hoofde van de op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst jegens haar werknemers is aangegaan. Dit geldt ook ongeacht:

a) of de rechten van de werknemer op de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit door de entiteit zelf of door haar aandeelhouder(s) zijn toegekend; dan wel

b) of de op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst door de entiteit zelf of door haar aandeelhouder(s) is afgewikkeld.

B50 Indien de aandeelhouder de verplichting heeft om de transactie met de werknemers van zijn deelneming af te wikkelen, verschaft hij eigenvermogensinstrumenten van zijn deelneming in plaats van eigen eigenvermogensinstrumenten. Indien de aandeelhouder en zijn deelneming tot dezelfde groep behoren, moet de aandeelhouder overeenkomstig alinea 43C derhalve de waarde van zijn verplichting als volgt bepalen: in zijn enkelvoudige jaarrekening in overeenstemming met de vereisten die gelden voor in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties en in zijn geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met de vereisten die gelden voor in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties.

Op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten die op eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij betrekking hebben

B51 Het tweede probleem betreft op aandelen gebaseerde betalingstransacties tussen twee of meer entiteiten van dezelfde groep die op een eigenvermogensinstrument van een andere entiteit van de groep betrekking hebben. Aan werknemers van een dochteronderneming worden bijvoorbeeld rechten op eigenvermogensinstrumenten van haar moedermaatschappij toegekend als vergoeding voor de diensten die zij aan de dochteronderneming hebben verleend.

B52 Het tweede probleem heeft derhalve op de volgende op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten betrekking:

a) een moedermaatschappij kent direct aan de werknemers van haar dochteronderneming rechten op haar eigenvermogensinstrumenten toe: de moedermaatschappij (niet de dochteronderneming) is verplicht de werknemers van de dochteronderneming de eigenvermogensinstrumenten te verschaffen; en

▼**M23**

b) een dochteronderneming kent haar werknemers rechten op eigenvermogensinstrumenten van haar moedermaatschappij toe: de dochteronderneming is verplicht haar werknemers de eigenvermogensinstrumenten te verschaffen.

Een moedermaatschappij kent rechten op haar eigenvermogensinstrumenten toe aan de werknemers van haar dochteronderneming (alinea B52(a))

B53 De dochteronderneming is niet verplicht om eigenvermogensinstrumenten van haar moedermaatschappij aan de werknemers van de dochteronderneming te verschaffen. Overeenkomstig alinea 43B moet de dochteronderneming de waarde van de diensten die zij van haar werknemers heeft ontvangen derhalve bepalen in overeenstemming met de vereisten die gelden voor in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties, onder overeenkomstige opboeking van het eigen vermogen uit hoofde van een kapitaalstorting van de moedermaatschappij.

B54 De moedermaatschappij is verplicht om de transactie met de werknemers van de dochteronderneming af te wikkelen door eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij te verschaffen. Overeenkomstig alinea 43C moet de moedermaatschappij de waarde van haar verplichting derhalve bepalen in overeenstemming met de vereisten die gelden voor in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties.

Een dochteronderneming kent haar werknemers rechten op eigenvermogensinstrumenten van haar moedermaatschappij toe (alinea B52(b))

B55 Aangezien de dochteronderneming aan geen van beide voorwaarden van alinea 43B voldoet, moet zij de transactie met haar werknemers administratief verwerken als een in geldmiddelen afgewikkelde transactie. Dit vereiste geldt ongeacht de wijze waarop de dochteronderneming de eigenvermogensinstrumenten verkrijgt die zij nodig heeft om haar verplichtingen jegens haar werknemers na te komen.

Op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten die betrekking hebben op in geldmiddelen afgewikkelde betalingen aan werknemers

B56 Het derde probleem is hoe een entiteit die goederen of diensten van haar leveranciers (met inbegrip van werknemers) ontvangt, in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde overeenkomsten administratief moet verwerken wanneer de entiteit zelf geen enkele verplichting heeft om de vereiste betalingen aan haar leveranciers te doen. Neem bijvoorbeeld de volgende overeenkomsten op grond waarvan de moedermaatschappij (niet de entiteit zelf) verplicht is de vereiste geldbetalingen aan de werknemers van de entiteit te doen:

a) de werknemers van de entiteit zullen geldbetalingen ontvangen die gekoppeld zijn aan de prijs van de eigenvermogensinstrumenten van de entiteit;

b) de werknemers van de entiteit zullen geldbetalingen ontvangen die gekoppeld zijn aan de prijs van de eigenvermogensinstrumenten van haar moedermaatschappij.

B57 De dochteronderneming is niet verplicht om de transactie met haar werknemers af te wikkelen. De dochteronderneming moet de transactie met haar werknemers bijgevolg administratief verwerken als een in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde transactie, onder overeenkomstige opboeking van het eigen vermogen uit hoofde van een kapitaalstorting van haar moedermaatschappij. De dochteronderneming moet de kostprijs van de transactie vervolgens herwaarderen voor veranderingen die voortvloeien uit het feit dat overeenkomstig de alinea's 19, 20 en 21 niet is voldaan aan „vesting conditions” die geen marktgerelateerde voorwaarden zijn. Deze behandeling verschilt van de waardering van de transactie als een in geldmiddelen afgewikkelde transactie in de geconsolideerde jaarrekening van de groep.

▼**M23**

B58 Aangezien de moedermaatschappij de verplichting heeft om de transactie met de werknemers af te wikkelen en de vergoeding uit geldmiddelen bestaat, moet de moedermaatschappij (en de geconsolideerde groep) de waarde van haar verplichting bepalen in overeenstemming met de vereisten van alinea 43C die gelden voor in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties.

Overplaatsing van werknemers tussen groepsentiteiten

B59 Het vierde probleem betreft op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomsten van de groep waarbij werknemers van meer dan één groepsentiteit betrokken zijn. Een moedermaatschappij kan bijvoorbeeld rechten op haar eigenvermogensinstrumenten toekennen aan de werknemers van haar dochterondernemingen en deze rechten afhankelijk stellen van de voorwaarde dat de betrokken werknemers gedurende een bepaalde periode ononderbroken bij de groep in dienst blijven. Een werknemer van een dochteronderneming kan tijdens de gespecificeerde wachtperiode voor een andere dochteronderneming gaan werken zonder dat dit zijn rechten op eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij uit hoofde van de oorspronkelijke op aandelen gebaseerde betalingsovereenkomst beïnvloedt. Indien de dochterondernemingen niet verplicht zijn de op aandelen gebaseerde betalingstransactie met hun werknemers af te wikkelen, verwerken zij deze transactie administratief als een in eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde transactie. Elke dochteronderneming moet de waarde van de van de werknemer ontvangen diensten bepalen op basis van de reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten op de datum waarop de rechten op deze eigenvermogensinstrumenten oorspronkelijk door de moedermaatschappij werden toegekend, als bedoeld in bijlage A, en naar rato van het deel van de wachttermijn dat de werknemer bij elke dochteronderneming in dienst is geweest.

B60 Indien de dochteronderneming een verplichting heeft om de transactie met haar werknemers in eigenvermogensinstrumenten van haar moedermaatschappij af te wikkelen, verwerkt zij de transactie administratief als een in geldmiddelen afgewikkelde transactie. Elke dochteronderneming moet de waarde van de ontvangen diensten bepalen op basis van de reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten op de toekenningsdatum, naar rato van het deel van de wachttermijn dat de werknemer bij elke dochteronderneming in dienst is geweest. Voorts moet elke dochteronderneming elke verandering in de reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten opnemen die zich tijdens de dienstperiode van de werknemer bij elke dochteronderneming voordoet.

B61 Het kan gebeuren dat een dergelijke werknemer, na tussen entiteiten van de groep te zijn overgestapt, niet langer voldoet aan een „vesting condition” die geen marktgerelateerde voorwaarde als bedoeld in bijlage A is, bijvoorbeeld wanneer de werknemer de groep verlaat voordat de dienstperiode is verstreken. Aangezien hierbij de „vesting condition” bestaat uit het verrichten van diensten ten behoeve van de groep, moet elke dochteronderneming het eerder opgenomen bedrag in verband met de van de werknemer ontvangen diensten aanpassen in overeenstemming met de beginselen van alinea 19. Indien de door de moedermaatschappij toegekende rechten op eigenvermogensinstrumenten derhalve niet onvoorwaardelijk worden omdat een werknemer niet voldoet aan een „vesting condition” die geen marktgerelateerde voorwaarde is, wordt in geen enkele jaarrekening van een groepsentiteit op cumulatieve basis een bedrag voor de van de betrokken werknemer ontvangen diensten opgenomen.

▼M12

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 3

Bedrijfscombinaties

DOEL

1. Deze IFRS heeft tot doel de relevantie, betrouwbaarheid en vergelijkbaarheid te verbeteren van de informatie die een verslaggevende entiteit in haar jaarrekening verstrekt over een *bedrijfscombinatie* en de gevolgen ervan. Om dat doel te verwezenlijken, legt deze IFRS principes en vereisten vast voor hoe de *overnemende partij*:

a) de verworven *identificeerbare* activa, de overgenomen verplichtingen en enig *minderheidsbelang* in de *overgenomen partij* in haar jaarrekening moet opnemen en waarderen;

b) de in de bedrijfscombinatie verworven *goodwill* of een winst uit een voordelige koop moet opnemen en waarderen; en

c) bepaalt welke informatie ze in de toelichting moet opnemen teneinde de gebruikers van haar jaarrekening in staat te stellen de aard en financiële gevolgen van de bedrijfscombinatie te beoordelen.

▼M42

TOEPASSINGSGEBIED

2. Deze IFRS is van toepassing op een transactie of andere gebeurtenis die beantwoordt aan de definitie van een bedrijfscombinatie. Deze IFRS is niet van toepassing op:

a) de administratieve verwerking van de oprichting van een gezamenlijke overeenkomst in de jaarrekening van de gezamenlijke overeenkomst zelf;

▼M12

b) de verwerving van een actief dat of een groep activa die geen *bedrijf* vormt. In dergelijke gevallen moet de overnemende partij de individuele verworven identificeerbare activa (met inbegrip van de activa die voldoen aan de definitie van, en opnamecriteria voor, *immateriële activa* in IAS 38 *Immateriële activa*) en overgenomen verplichtingen identificeren en opnemen. De kostprijs van de groep moet aan de individuele identificeerbare activa en verplichtingen worden toegerekend op basis van hun relatieve *reële waarde* op de overnamedatum. Een dergelijke transactie of gebeurtenis geeft geen aanleiding tot goodwill;

c) een combinatie van entiteiten of bedrijven waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend (alinea's B1 tot en met B4 bevatten daarmee verband houdende toepassingsleidraden).

▼M38

2A. De vereisten van deze standaard zijn niet van toepassing op de overname door een beleggingsentiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*) van een belegging in een dochteronderneming die moet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼M12

IDENTIFICATIE VAN EEN BEDRIJFSCOMBINATIE

3. **Een entiteit moet bepalen of een transactie of andere gebeurtenis een bedrijfscombinatie is door toepassing van de definitie in deze IFRS, die vereist dat de verworven activa en overgenomen verplichtingen een bedrijf vormen. Als de verworven activa geen bedrijf vormen, moet de verslaggevende entiteit de transactie of andere gebeurtenis administratief verwerken als een verwerving van activa. Alinea's B5 tot en met B12 verschaffen leidraden voor de identificatie van een bedrijfscombinatie en de definitie van een bedrijf.**

▼M12

DE OVERNAMEMETHODE

4. **Een entiteit moet elke bedrijfscombinatie administratief verwerken volgens de overnamemethode.**

5. De toepassing van de overnamemethode vereist het volgende:

a) identificatie van de overnemende partij;

b) bepaling van de *overnamedatum*;

c) opname en waardering van de verworven identificeerbare activa, de overgenomen verplichtingen en enig minderheidsbelang in de overgenomen partij; en

d) opname en waardering van goodwill of een winst uit een voordelige koop.

Identificatie van de overnemende partij

6. **Voor elke bedrijfscombinatie moet een van de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten worden geïdentificeerd als de overnemende partij.**

▼M32

►M38 7. De leidraden in IFRS 10 moeten worden toegepast om de overnemende partij te identificeren ◄ – de entiteit die *zeggenschap* verkrijgt over een andere entiteit, d.w.z. de overgenomen partij – te identificeren. Als een bedrijfscombinatie heeft plaatsgevonden maar uit de toepassing van de leidraden in IFRS 10 niet duidelijk blijkt welke van de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten de overnemende partij is, moet er bij die bepaling met de factoren in de alinea's B14 tot en met B18 rekening worden gehouden.

▼M12

Bepaling van de overnamedatum

8. De overnemende partij moet de overnamedatum bepalen, zijnde de datum waarop zij zeggenschap verkrijgt over de overgenomen partij.

9. De datum waarop de overnemende partij zeggenschap verkrijgt over de overgenomen partij is doorgaans de datum waarop de overnemende partij de vergoeding wettelijk overdraagt, de activa van de overgenomen partij verwerft en de verplichtingen van de overgenomen partij overneemt - dit noemen we de afsluitdatum. Het is echter mogelijk dat de overnemende partij reeds vóór of pas na de afsluitdatum zeggenschap verkrijgt. De overnamedatum valt bijvoorbeeld vóór de afsluitdatum als een schriftelijke overeenkomst bepaalt dat de overnemende partij op een eerdere datum dan de afsluitdatum zeggenschap verkrijgt over de overgenomen partij. Een overnemende partij moet bij het bepalen van de overnamedatum rekening houden met alle relevante feiten en omstandigheden.

Opname en waardering van de verworven identificeerbare activa, de overgenomen verplichtingen en enig minderheidsbelang in de overgenomen partij

Opnameprincipe

10. Vanaf de overnamedatum moet de overnemende partij de verworven identificeerbare activa, de overgenomen verplichtingen en enig minderheidsbelang in de overgenomen partij afzonderlijk van goodwill opnemen. De opname van verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen is onderworpen aan de voorwaarden die in alinea's 11 en 12 zijn vermeld.

▼M12

Voorwaarden voor opname

11. Om in aanmerking te komen voor opname in het kader van de toepassing van de overnamemethode, moeten de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen op de overnamedatum voldoen aan de definities van activa en verplichtingen in het *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen*. Kosten die de overnemende partij verwacht maar niet verplicht is in de toekomst te maken om haar plan voor de afstoting van een activiteit van een overgenomen partij uit te voeren, het dienstverband van werknemers van een overgenomen partij te beëindigen of werknemers van een overgenomen partij over te plaatsen, zijn bijvoorbeeld geen verplichtingen op de overnamedatum. Derhalve neemt de overnemende partij deze kosten niet op in het kader van de toepassing van de overnamemethode. In plaats daarvan neemt de overnemende partij deze kosten op in haar jaarrekening na de bedrijfscombinatie in overeenstemming met andere IFRSs.

12. Daarnaast moeten de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen, om in aanmerking te komen voor opname in het kader van de toepassing van de overnamemethode, deel uitmaken van wat de overnemende partij en de overgenomen partij (of haar voormalige *eigenaars*) in de bedrijfscombinatie hebben geruild in plaats van het resultaat van afzonderlijke transacties. De overnemende partij moet de leidraden in alinea's 51 tot en met 53 toepassen om te bepalen welke verworven activa of overgenomen verplichtingen deel uitmaken van de ruil voor de overgenomen partij en welke, in voorkomend geval, het resultaat zijn van afzonderlijke transacties die administratief moeten worden verwerkt in overeenstemming met hun aard en de toepasselijke IFRSs.

13. De toepassing van het opnameprincipe en de voorwaarden voor opname door de overnemende partij kan leiden tot de opname van bepaalde activa en verplichtingen die de overgenomen partij voorheen niet als activa en verplichtingen in haar jaarrekening had opgenomen. De overnemende partij neemt bijvoorbeeld de verworven identificeerbare immateriële activa, zoals een merknaam, een octrooi of een klantenrelatie, op die de overgenomen partij niet als activa in haar jaarrekening opnam omdat ze die activa intern ontwikkelde en de gerelateerde kosten als lasten opnam.

14. Alinea's B28 tot en met B40 verschaffen leidraden voor de opname van operationele leases en immateriële activa. Alinea's 22 tot en met 28 specificeren de soorten identificeerbare activa en verplichtingen die items bevatten waarvoor deze IFRS beperkte uitzonderingen op het opnameprincipe en de voorwaarden voor opname toestaat.

Classificatie of aanwijzing van in een bedrijfscombinatie verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen

15. Op de overnamedatum moet de overnemende partij de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen classificeren of aanwijzen zoals vereist voor de latere toepassing van andere IFRSs. De overnemende partij moet deze classificaties of aanwijzingen uitvoeren op basis van de contractuele bepalingen, economische omstandigheden, haar operationele beleid of haar grondslagen voor financiële verslaggeving en andere relevante omstandigheden die op de overnamedatum bestaan.

16. In sommige situaties voorzien de IFRSs in een andere administratieve verwerking afhankelijk van hoe een entiteit een bepaald actief of een bepaalde verplichting classificeert of aanwijst. Voorbeelden van classificaties of aanwijzingen die de overnemende partij moet uitvoeren op basis van de relevante omstandigheden die op de overnamedatum bestaan, zijn onder meer:

▼M12

a) classificatie van bepaalde financiële activa en verplichtingen als een financieel actief of een financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, of als een financieel actief beschikbaar voor verkoop of aangehouden tot einde looptijd, in overeenstemming met IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering;*

b) aanwijzing van een afgeleid instrument als een afdekkingsinstrument („hedging instrument") in overeenstemming met IAS 39; en

c) beoordeling van het feit of een in een contract besloten derivaat moet worden gescheiden van het basiscontract in overeenstemming met IAS 39 (wat een kwestie van „classificatie" is zoals die term in deze IFRS wordt gebruikt).

17. Deze IFRS voorziet in twee uitzonderingen op het in alinea 15 beschreven principe:

a) classificatie van een leaseovereenkomst als een operationele lease of een financiële lease in overeenstemming met IAS 17 *Leaseovereenkomsten*; en

b) classificatie van een contract als een verzekeringscontract in overeenstemming met IFRS 4 *Verzekeringscontracten*.

De overnemende partij moet deze contracten classificeren op basis van de contractuele bepalingen en andere factoren bij het aangaan van het contract (of, als de contractuele bepalingen dusdanig zijn gewijzigd dat de classificatie van het contract verandert, op de datum van die wijziging, wat de overnamedatum kan zijn).

Waarderingsprincipe

18. De overnemende partij moet de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen waarderen tegen hun reële waarde op de overnamedatum.

▼M29

19. Voor elke bedrijfscombinatie moet de overnemende partij componenten van belangen zonder zeggenschap in de overgenomen partij die actuele eigendomsbelangen zijn en de houders ervan bij liquidatie het recht op een evenredig deel van de nettoactiva van de entiteit verschaffen, op de overnamedatum waarderen tegen:

(a) ofwel de reële waarde;

(b) ofwel het evenredige deel van de actuele eigendomsinstrumenten in de opgenomen bedragen van de identificeerbare nettoactiva van de overgenomen partij.

Alle overige componenten van belangen zonder zeggenschap moeten worden gewaardeerd tegen de reële waarde op de overnamedatum ervan, tenzij op grond van de IFRSs een andere waarderingsgrondslag moet worden gehanteerd.

▼M33

20. De alinea's 24 tot en met 31 specificeren de soorten identificeerbare activa en verplichtingen die items bevatten waarvoor deze IFRS beperkte uitzonderingen op het waarderingsprincipe toestaat.

▼**M12**

Uitzonderingen op de opname- of waarderingsprincipes

21. Deze IFRS voorziet in beperkte uitzonderingen op zijn opname- en waarderingsprincipes. Alinea's 22 tot en met 31 specificeren zowel de specifieke items waarvoor uitzonderingen zijn voorzien als de aard van die uitzonderingen. De overnemende partij moet die items administratief verwerken door de vereisten in alinea's 22 tot en met 31 toe te passen, wat ertoe zal leiden dat sommige items:

a) worden opgenomen door toepassing van de voorwaarden voor opname naast die welke in alinea's 11 en 12 zijn beschreven, of door toepassing van de vereisten van andere IFRSs, waarbij de resultaten verschillen van de toepassing van het opnameprincipe en de voorwaarden voor opname;

b) worden gewaardeerd tegen een ander bedrag dan hun reële waarde op de overnamedatum.

Uitzondering op het opnameprincipe

Voorwaardelijke verplichtingen

22. IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* definieert een voorwaardelijke verplichting als:

a) een mogelijke verplichting die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan het bestaan alleen wordt bevestigd door het al dan niet plaatsvinden van een of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft; of

b) een bestaande verplichting die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, maar die niet wordt opgenomen omdat:

i) het niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen; of

ii) het bedrag van de verplichting niet betrouwbaar genoeg kan worden bepaald.

23. De vereisten in IAS 37 zijn niet van toepassing bij het bepalen welke voorwaardelijke verplichtingen op de overnamedatum moeten worden opgenomen. In plaats daarvan moet de overnemende partij op de overnamedatum een in een bedrijfscombinatie overgenomen voorwaardelijke verplichting opnemen als het gaat om een bestaande verplichting die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald. Derhalve, en in tegenstelling tot IAS 37, neemt de overnemende partij op de overnamedatum een in een bedrijfscombinatie overgenomen voorwaardelijke verplichting op, zelfs als het niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen. Alinea 56 verschaft een leidraad voor de administratieve verwerking van voorwaardelijke verplichtingen na eerste opname.

Uitzonderingen op zowel het opname- als waarderingsprincipe

Winstbelastingen

24. De overnemende partij moet een uitgestelde belastingvordering of -verplichting die voortvloeit uit de in een bedrijfscombinatie verworven activa en overgenomen verplichtingen opnemen en waarderen in overeenstemming met IAS 12 *Winstbelastingen*.

▼**M12**

25. De overnemende partij moet de potentiële fiscale gevolgen van tijdelijke verschillen en overgedragen posten van een overgenomen partij die op de overnamedatum bestaan of die als gevolg van de overname ontstaan, administratief verwerken in overeenstemming met IAS 12.

Personeelsbeloningen

26. De overnemende partij moet een verplichting (of actief, in voorkomend geval) met betrekking tot beloningsregelingen voor het personeel van de overgenomen partij opnemen en waarderen in overeenstemming met IAS 19 *Personeelsbeloningen*.

Vrijwaringsactiva

27. De verkoper in een bedrijfscombinatie kan de overnemende partij contractueel vrijwaren tegen de uitkomst van een voorwaardelijke gebeurtenis of tegen onzekerheid in verband met het geheel of een deel van een specifiek actief of een specifieke verplichting. De verkoper kan de overnemende partij bijvoorbeeld vrijwaren tegen verliezen boven een vooraf bepaald bedrag op een verplichting die voortvloeit uit een bepaalde voorwaardelijke gebeurtenis; met andere woorden, de verkoper garandeert dat de verplichting van de overnemende partij niet groter zal zijn dan een vooraf bepaald bedrag. Bijgevolg verkrijgt de overnemende partij een vrijwaringsactief. De overnemende partij moet een vrijwaringsactief opnemen op hetzelfde moment dat ze het gevrijwaarde item opneemt en moet dat vrijwaringsactief waarderen op dezelfde basis als het gevrijwaarde item, tenzij een voorziening voor oninbare bedragen nodig is. Als de vrijwaring verband houdt met een actief dat of een verplichting die wordt opgenomen op de overnamedatum en wordt gewaardeerd tegen de reële waarde ervan op de overnamedatum, moet de overnemende partij het vrijwaringsactief derhalve opnemen op de overnamedatum, gewaardeerd tegen zijn reële waarde op de overnamedatum. Voor een tegen reële waarde gewaardeerd vrijwaringsactief worden de gevolgen van onzekerheid over toekomstige kasstromen vanwege inbaarheidsoverwegingen opgenomen in de bepaling van de reële waarde en is geen afzonderlijke voorziening voor lagere waardering nodig (alinea B41 bevat hiermee verband houdende toepassingsleidraden).

28. In bepaalde omstandigheden kan de vrijwaring betrekking hebben op een actief dat of een verplichting die een uitzondering vormt op de opname- of waarderingsprincipes. Een vrijwaring kan bijvoorbeeld betrekking hebben op een voorwaardelijke verplichting die niet wordt opgenomen op de overnamedatum omdat de reële waarde ervan niet betrouwbaar kan worden bepaald op die datum. Zo ook kan een vrijwaring verband houden met een actief of een verplichting, bijvoorbeeld een actief dat of een verplichting die voortvloeit uit een personeelsbeloning, dat/die wordt gewaardeerd op een andere basis dan de reële waarde op de overnamedatum. In deze omstandigheden moet het vrijwaringsactief worden opgenomen en gewaardeerd op basis van veronderstellingen die consistent zijn met die welke worden gehanteerd om het gevrijwaarde item te waarderen, behoudens de beoordeling door het management van de inbaarheid van het vrijwaringsactief en eventuele contractuele beperkingen op het gevrijwaarde bedrag. Alinea 57 verschaft leidraden voor de administratieve verwerking van een vrijwaringsactief na eerste opname.

Uitzonderingen op het waarderingsprincipe

Herworven rechten

▼**M33**

29. De overnemende partij moet een als immaterieel vast actief opgenomen herworven recht waarderen op basis van de resterende contractuele looptijd van het desbetreffende contract, ongeacht of marktdeelnemers bij het bepalen van de reële waarde van dat recht rekening zouden houden met potentiële contractverlengingen. De alinea's B35 en B36 verschaffen hiermee verband houdende toepassingsleidraden.

▼**M29**

Op aandelen gebaseerde betalingstransacties

30. De overnemende partij moet een verplichting of een eigenvermogensinstrument dat verband houdt met op aandelen gebaseerde betalingstransacties van de overgenomen partij of de vervanging van op aandelen gebaseerde betalingstransacties van een overgenomen partij door op aandelen gebaseerde betalingstransacties van de overnemende partij op de overnamedatum waarderen in overeenstemming met de methode die in IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betaling* is beschreven. (Deze IFRS verwijst naar het resultaat van die methode als de „op de marktwaarde gebaseerde waardering" van de op aandelen gebaseerde betalingstransactie.)

▼**M12**

Voor verkoop aangehouden activa

31. De overnemende partij moet een verworven vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) dat op de overnamedatum in overeenstemming met IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten* is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, waarderen tegen reële waarde minus verkoopkosten in overeenstemming met alinea's 15 tot en met 18 van die IFRS.

Opname en waardering van goodwill of een winst uit een voordelige koop

32. De overnemende partij moet goodwill opnemen vanaf de overnamedatum voor het bedrag waarmee (a) hieronder (b) overschrijdt:

a) het totaal van:

i) de overgedragen vergoeding gewaardeerd in overeenstemming met deze IFRS, die doorgaans de reële waarde op de overnamedatum vereist (zie alinea 37);

ii) het bedrag van enig minderheidsbelang in de overgenomen partij gewaardeerd in overeenstemming met deze IFRS; en

iii) in een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd (zie alinea's 41 en 42), de reële waarde op de overnamedatum van het voorheen aangehouden *aandelenbelang* van de overnemende partij in de overgenomen partij;

b) het nettosaldo van de op de overnamedatum vastgestelde bedragen van de verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen gewaardeerd in overeenstemming met deze IFRS.

33. In een bedrijfscombinatie waarin de overnemende partij en de overgenomen partij (of haar voormalige eigenaars) alleen aandelenbelangen uitwisselen, is het mogelijk dat de reële waarde van de aandelenbelangen van de overgenomen partij op de overnamedatum betrouwbaarder kan worden bepaald dan de reële waarde van de aandelenbelangen van de overnemende partij op de overnamedatum. Als dit het geval is, moet de overnemende partij het bedrag van de goodwill bepalen op basis van de reële waarde van de aandelenbelangen van de overgenomen partij op de overnamedatum in plaats van de reële waarde van de overgedragen aandelenbelangen op de overnamedatum. ►**M33** Om het bedrag te bepalen van de goodwill in een bedrijfscombinatie waarin geen vergoeding wordt overgedragen, moet de overnemende partij de reële waarde op de overnamedatum van haar belang in de overgenomen partij gebruiken in plaats van de reële waarde van de overgedragen vergoeding op de overnamedatum (alinea 32(a)(i)). ◄ Alinea's B46 tot en met B49 verschaffen hiermee verband houdende toepassingsleidraden.

▼**M12**

Voordelige kopen

34. Occasioneel zal een overnemende partij een voordelige koop doen, zijnde een bedrijfscombinatie waarin het bedrag in alinea 32(b) groter is dan het totaal van de in alinea 32(a) gespecificeerde bedragen. Als dat positieve verschil nog steeds bestaat na toepassing van de vereisten in alinea 36, moet de overnemende partij op de overnamedatum de daaruit voortvloeiende winst in de winst-en-verliesrekening opnemen. De winst moet worden toegerekend aan de overnemende partij.

35. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een voordelige koop bij een bedrijfscombinatie die een gedwongen verkoop is waarin de verkoper onder dwang handelt. De uitzonderingen op de opname- en waarderingsprincipes voor bepaalde items die in alinea's 22 tot en met 31 worden besproken, kunnen ook leiden tot de opname van een winst (of kunnen het bedrag van een opgenomen winst wijzigen) op een voordelige koop.

36. Alvorens een winst op te nemen op een voordelige koop, moet de overnemende partij herbeoordelen of zij alle verworven activa en alle overgenomen verplichtingen juist heeft geïdentificeerd en moet zij alle aanvullende activa of verplichtingen die in die beoordeling worden geïdentificeerd opnemen. Vervolgens moet de overnemende partij de procedures die worden gevolgd voor de waardering van de bedragen die op grond van deze IFRS op de overnamedatum moeten worden opgenomen, beoordelen op elk van de volgende punten:

a) de verworven identificeerbare activa en overgenomen verplichtingen;

b) het eventuele minderheidsbelang in de overgenomen partij;

c) voor een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd, het voorheen aangehouden aandelenbelang van de overnemende partij in de overgenomen partij; en

d) de overgedragen vergoeding.

De beoordeling is bedoeld om te verzekeren dat de waarderingen alle op de overnamedatum beschikbare informatie juist weerspiegelen.

Overgedragen vergoeding

37. De in een bedrijfscombinatie overgedragen vergoeding moet worden gewaardeerd tegen reële waarde, die moet worden berekend als de som van de reële waarden van de door de overnemende partij overgedragen activa op de overnamedatum, de door de overnemende partij aangegane verplichtingen jegens voormalige eigenaars van de overgenomen partij en de door de overnemende partij uitgegeven aandelenbelangen. (Elk deel van de beloningen in de vorm van op aandelen van de overnemende partij gebaseerde betalingen die worden geruild voor beloningen aangehouden door werknemers van de overgenomen partij dat wordt opgenomen in de vergoeding die in de bedrijfscombinatie wordt overgedragen, moet echter worden gewaardeerd in overeenstemming met alinea 30 in plaats van tegen reële waarde.) Mogelijke vormen van vergoeding zijn bijvoorbeeld geldmiddelen, andere activa, een bedrijf of een dochteronderneming van de overnemende partij, een *voorwaardelijke vergoeding*, gewone of preferente eigen-vermogensinstrumenten, opties, warrants en ledenbelangen van *onderlinge entiteiten*.

▼M12

38. De overgedragen vergoeding kan onder meer bestaan uit activa of verplichtingen van de overnemende partij waarvan de boekwaarde verschilt van hun reële waarde op de overnamedatum (bijvoorbeeld niet-monetaire activa of een bedrijf van de overnemende partij). Als dit het geval is, moet de overnemende partij de overgedragen activa of verplichtingen herwaarderen tegen hun reële waarde op de overnamedatum, en moet zij de daaruit voortvloeiende winsten of verliezen, zo deze er zouden zijn, in de winst-en-verliesrekening opnemen. Soms blijven de overgedragen activa of verplichtingen echter binnen de samenvoegde entiteit na de bedrijfscombinatie (bijvoorbeeld omdat de activa of verplichtingen werden overgedragen aan de overgenomen partij in plaats van aan haar voormalige eigenaars), en behoudt de overnemende partij er dus de zeggenschap over. In dat geval moet de overnemende partij die activa en verplichtingen waarderen tegen hun boekwaarde vlak vóór de overnamedatum, en mag ze een winst of verlies op activa of verplichtingen waarover zij zowel vóór als na de bedrijfscombinatie de zeggenschap heeft niet in de winst-en-verliesrekening opnemen.

Voorwaardelijke vergoeding

39. De vergoeding die de overnemende partij in ruil voor de overgenomen partij overdraagt, omvat alle activa of verplichtingen die voortvloeien uit een voorwaardelijke-vergoedingsregeling (zie alinea 37). De overnemende partij moet de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding op de overnamedatum opnemen als deel van de vergoeding die in ruil voor de overgenomen partij werd overgedragen.

▼M43

40. De overnemende partij moet een verplichting tot betaling van een voorwaardelijke vergoeding die aan de definitie van een financieel instrument beantwoordt, classificeren als een financiële verplichting of als eigen vermogen op basis van de definities van een eigenvermogensinstrument en een financiële verplichting in alinea 11 van IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*. De overnemende partij moet een recht op teruggave van de voorheen overgedragen vergoeding als een actief classificeren indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Alinea 58 verschaft een leidraad voor de administratieve verwerking van een voorwaardelijke vergoeding na eerste opname.

▼M12

Aanvullende leidraden voor de toepassing van de overnamemethode op bepaalde soorten bedrijfscombinaties

Een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd

41. Een overnemende partij verkrijgt soms zeggenschap over een overgenomen partij waarin zij vlak vóór de overnamedatum een aandelenbelang had. Bijvoorbeeld op 31 december 20X1 heeft Entiteit A een minderheidsbelang van 35 procent in Entiteit B. Op die datum koopt Entiteit A een extra belang van 40 procent in Entiteit B, waardoor ze zeggenschap krijgt over Entiteit B. Deze IFRS verwijst naar een dergelijke transactie als een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd, soms ook wel een stapsgewijze overname genoemd.

42. In een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd, moet de overnemende partij haar voorheen aangehouden aandelenbelang in de overgenomen partij herwaarderen tegen zijn reële waarde op de overnamedatum, en moet zij de eventuele winst die of het eventuele verlies dat daaruit voortvloeit in de winst-en-verliesrekening opnemen. Mogelijk heeft de overnemende partij in voorgaande verslagperioden veranderingen in de waarde van haar aandelenbelang in de overgenomen partij opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten (bijvoorbeeld omdat de investering als beschikbaar voor verkoop werd geclassificeerd). Als dit het geval is, moet het in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag worden opgenomen op dezelfde basis die vereist zou zijn indien de overnemende partij het voorheen aangehouden aandelenbelang direct had vervreemd.

▼**M12**

Een bedrijfscombinatie die zonder overdracht van een vergoeding wordt gerealiseerd

43. Een overnemende partij verkrijgt soms zeggenschap over een overgenomen partij zonder hiervoor een vergoeding over te dragen. Op deze combinaties is de overnamemethode voor de administratieve verwerking van bedrijfscombinaties van toepassing. Voorbeelden van omstandigheden waarin dit zich kan voordoen, zijn:

a) De overgenomen partij koopt genoeg van haar eigen aandelen terug zodat een bestaande investeerder (de overnemende partij) zeggenschap kan verkrijgen.

b) Vetorechten van minderheden vervallen die voordien verhinderden dat de overnemende partij zeggenschap verkreeg over een overgenomen partij waarin de overnemende partij de meerderheid van de stemrechten bezat.

c) De overnemende partij en overgenomen partij stemmen ermee in om hun bedrijven enkel op basis van een contract samen te voegen. De overnemende partij draagt geen vergoeding over in ruil voor zeggenschap over een overgenomen partij en heeft geen aandelenbelangen in de overgenomen partij, noch op de overnamedatum, noch daarvoor. Voorbeelden van bedrijfscombinaties die enkel op basis van een contract worden gerealiseerd, zijn het samenbrengen van twee bedrijven in een „staplingovereenkomst” of het vormen een dubbelgenoteerde vennootschap.

44. In een bedrijfscombinatie die enkel op basis van een contract wordt gerealiseerd, moet de overnemende partij het in overeenstemming met deze IFRS opgenomen bedrag van de nettoactiva van de overgenomen partij toerekenen aan de eigenaars van de overgenomen partij. Met andere woorden, de aandelenbelangen in de overgenomen partij die in handen zijn van andere partijen dan de overnemende partij vormen een minderheidsbelang in de jaarrekening van de overnemende partij na de bedrijfscombinatie, ook al is het resultaat dat alle aandelenbelangen in de overgenomen partij aan het minderheidsbelang worden toegerekend.

Waarderingsperiode

45. Als de eerste administratieve verwerking van een bedrijfscombinatie niet voltooid is vóór het einde van de verslagperiode waarin de combinatie plaatsvindt, moet de overnemende partij in haar jaarrekening voorlopige bedragen rapporteren voor de posten die nog niet volledig zijn verwerkt. Tijdens de waarderingsperiode moet de overnemende partij de op de overnamedatum opgenomen voorlopige bedragen retroactief aanpassen om nieuwe informatie te weerspiegelen die verkregen is over feiten en omstandigheden die op de overnamedatum bestonden en die, indien bekend, de waardering van de per die datum opgenomen bedragen hadden beïnvloed. Tijdens de waarderingsperiode moet de overnemende partij ook aanvullende activa of verplichtingen opnemen als nieuwe informatie is verkregen over feiten en omstandigheden die op de overnamedatum bestonden en die, indien bekend, hadden geleid tot de opname van die activa en verplichtingen op de overnamedatum. De waarderingsperiode eindigt zodra de overnemende partij de informatie ontvangt die zij zocht over feiten en omstandigheden die op de overnamedatum bestonden of zodra de overnemende partij te weten komt dat meer informatie niet verkrijgbaar is. De waarderingsperiode mag echter niet langer duren dan één jaar vanaf de overnamedatum.

46. De waarderingsperiode is de periode na de overnamedatum gedurende welke de overnemende partij de voorlopige bedragen die voor een bedrijfscombinatie zijn opgenomen, kan aanpassen. De waarderingsperiode biedt de overnemende partij een redelijke termijn om de informatie te verkrijgen die nodig is voor de identificatie en waardering van de volgende items op de overnamedatum in overeenstemming met de vereisten van deze IFRS:

a) de verworven identificeerbare activa, de overgenomen verplichtingen en enig minderheidsbelang in de overgenomen partij;

▼**M12**

b) de voor de overgenomen partij overgedragen vergoeding (of het andere bedrag dat bij het waarderen van de goodwill werd gebruikt);

c) in een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd, het voorheen door de overnemende partij aangehouden aandelenbelang in de overgenomen partij; en

d) de resulterende goodwill of winst op een voordelige koop.

47. De overnemende partij moet rekening houden met alle relevante factoren bij het bepalen of informatie verkregen na de overnamedatum zou moeten leiden tot een aanpassing van de opgenomen voorlopige bedragen, dan wel of die informatie voortvloeit uit gebeurtenissen na de overnamedatum. Relevante factoren zijn onder meer de datum waarop aanvullende informatie wordt verkregen en of de overnemende partij een wijziging van voorlopige bedragen kan motiveren. Bij informatie die kort na de overnamedatum wordt verkregen is de kans groter dat deze een afspiegeling vormt van omstandigheden die bestonden op de overnamedatum dan bij informatie die verscheidene maanden later wordt verkregen. ►**M33** Tenzij bijvoorbeeld een tussenliggende gebeurtenis kan worden geïdentificeerd die de reële waarde van een actief wijzigde, is het waarschijnlijk dat de verkoop van dat actief aan een derde kort na de overnamedatum voor een bedrag dat aanzienlijk verschilt van zijn op die datum bepaalde voorlopige reële waarde wijst op een fout in het voorlopige bedrag. ◄

48. De overnemende partij neemt een verhoging (verlaging) van het voorlopige bedrag dat is opgenomen voor een identificeerbaar actief (identificeerbare verplichting) op door middel van een verlaging (verhoging) van de goodwill. Soms kan nieuwe informatie die tijdens de waarderingsperiode is verkregen echter leiden tot een aanpassing van het voorlopige bedrag van meer dan één actief of verplichting. De overnemende partij heeft bijvoorbeeld een verplichting overgenomen om een schadevergoeding te betalen in verband met een ongeval in een van de vestigingen van de overgenomen partij, waarvan enkele of die alle gedekt zijn door de aansprakelijkheidsverzekering van de overgenomen partij. Als de overnemende partij tijdens de waarderingsperiode nieuwe informatie verkrijgt over de reële waarde van die verplichting op de overnamedatum, wordt de aanpassing van de goodwill die voortvloeit uit een wijziging van het voorlopige bedrag dat voor de verplichting is opgenomen (geheel of gedeeltelijk) gesaldeerd door een overeenkomstige aanpassing van de goodwill die voortvloeit uit een wijziging van het voorlopige bedrag dat voor de verzekeringsclaim is opgenomen.

49. Tijdens de waarderingsperiode moet de overnemende partij aanpassingen aan de voorlopige bedragen opnemen alsof de administratieve verwerking van de bedrijfscombinatie op de overnamedatum was voltooid. Derhalve moet de overnemende partij vergelijkende informatie voor voorgaande perioden die in de jaarrekening zijn gepresenteerd indien nodig herzien, met inbegrip van het aanbrengen van eventuele wijzigingen aan afschrijvingen of andere winsteffecten die bij het voltooien van de eerste administratieve verwerking werden opgenomen.

50. Na afloop van de waarderingsperiode moet de overnemende partij de administratieve verwerking van een bedrijfscombinatie alleen herzien om een fout te corrigeren in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*.

▼M12

Bepaling van wat deel uitmaakt van de bedrijfscombinatie

51. Mogelijk hadden de overnemende partij en de overgenomen partij een bestaande relatie of andere overeenkomst voordat de onderhandelingen over de bedrijfscombinatie begonnen, of mogelijk sluiten ze tijdens de onderhandelingen een overeenkomst af die losstaat van de bedrijfscombinatie. In beide gevallen moet de overnemende partij alle bedragen identificeren die niet behoren tot wat de overnemende partij en de overgenomen partij (of haar voormalige eigenaars) in de bedrijfscombinatie hebben geruild, d.w.z. bedragen die geen deel uitmaken van de ruil voor de overgenomen partij. De overnemende partij moet in het kader van de toepassing van de overnamemethode alleen de voor de overgenomen partij overgedragen vergoeding en de in de ruil voor de overgenomen partij verworven activa en overgenomen verplichtingen opnemen. Afzonderlijke transacties moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met de desbetreffende IFRSs.

52. Een transactie afgesloten door of namens de overnemende partij of voornamelijk ten behoeve van de overnemende partij of de samengevoegde entiteit, in plaats van voornamelijk ten behoeve van de overgenomen partij (of haar voormalige eigenaars) vóór de combinatie, is waarschijnlijk een afzonderlijke transactie. Voorbeelden van afzonderlijke transacties die niet mogen worden opgenomen bij de toepassing van de overnamemethode zijn:

a) een transactie die in feite bestaande relaties tussen de overnemende partij en overgenomen partij afwikkelt;

b) een transactie die werknemers of voormalige eigenaars van de overgenomen partij vergoedt voor toekomstige diensten; en

c) een transactie die de overgenomen partij of haar voormalige eigenaars vergoedt voor het betalen van de aan de overname gerelateerde kosten van de overnemende partij.

Alinea's B50 tot en met B62 verschaffen hiermee verband houdende toepassingsleidraden.

Aan de overname gerelateerde kosten

53. Aan de overname gerelateerde kosten zijn kosten die de overnemende partij maakt om een bedrijfscombinatie tot stand te brengen. Deze kosten omvatten honoraria voor het aanbrengen van de overgenomen partij; honoraria van adviseurs, juristen, accountants, taxateurs en andere experts of consultants; algemene administratiekosten, met inbegrip van de kosten van een interne afdeling die met overnames belast is; en kosten die verband houden met de registratie en uitgifte van obligaties en aandelen en vergelijkbare effecten. De overnemende partij moet aan de overname gerelateerde kosten administratief verwerken als lasten in de perioden waarin de kosten worden gemaakt en de diensten worden ontvangen, met één uitzondering. De kosten voor de uitgifte van obligaties of aandelen en vergelijkbare effecten moeten worden opgenomen in overeenstemming met IAS 32 en IAS 39.

WAARDERING EN ADMINISTRATIEVE VERWERKING NA EERSTE OPNAME

54. Over het algemeen moet een overnemende partij in een bedrijfscombinatie verworven activa, overgenomen of aangegane verplichtingen en uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten na de eerste opname waarderen en administratief verwerken in overeenstemming met andere van toepassing zijnde IFRSs voor die items, afhankelijk van hun aard. Deze IFRS verschaft echter een leidraad voor de waardering en administratieve verwerking van de volgende in een bedrijfscombinatie verworven activa, overgenomen of aangegane verplichtingen en uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten na hun eerste opname:

a) herworven rechten;

b) op de overnamedatum opgenomen voorwaardelijke verplichtingen;

c) vrijwaringsactiva; en

▼M12

d) voorwaardelijke vergoeding.

Alinea B63 verschaft hiermee verband houdende toepassingsleidraden.

Herworven rechten

55. Een herworven recht dat als een immaterieel actief is opgenomen, moet worden afgeschreven over de resterende contractuele looptijd van het contract waarin het recht werd toegekend. Een overnemende partij die een herworven recht na de eerste opname verkoopt aan een derde, moet de boekwaarde van het immaterieel actief opnemen bij het bepalen van de winst of het verlies op de verkoop.

Voorwaardelijke verplichtingen

56. Na eerste opname en tot de verplichting wordt afgewikkeld, wordt geannuleerd of afloopt, moet de overnemende partij een in een bedrijfscombinatie opgenomen voorwaardelijke verplichting waarderen tegen het hoogste van de volgende bedragen:

a) het bedrag dat overeenkomstig IAS 37 zou worden opgenomen; en

b) het oorspronkelijk opgenomen bedrag verminderd met, in voorkomend geval, de geaccumuleerde afschrijvingen die zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 18 *Opbrengsten*.

Deze vereiste is niet van toepassing op contracten die administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 39.

Vrijwaringsactiva

57. Aan het eind van elke verslagperiode na eerste opname moet de overnemende partij een op de overnamedatum opgenomen vrijwaringsactief waarderen op dezelfde basis als de gevrijwaarde verplichting of het gevrijwaarde actief, behoudens eventuele contractuele beperkingen op het bedrag ervan en, voor een vrijwaringsactief dat na eerste opname niet tegen zijn reële waarde wordt gewaardeerd, behoudens de beoordeling door het management van de inbaarheid van het vrijwaringsactief. De overnemende partij mag het vrijwaringsactief pas uit de balans verwijderen wanneer ze het actief int, verkoopt of er anderszins het recht op verliest.

Voorwaardelijke vergoeding

▼M43

58. Bepaalde veranderingen in de reële waarde van een voorwaardelijke vergoeding die de overnemende partij na de overnamedatum opneemt, kunnen voortvloeien uit aanvullende informatie die de overnemende partij na die datum heeft verkregen over feiten en omstandigheden die op de overnamedatum bestonden. Dergelijke veranderingen zijn aanpassingen tijdens de waarderingsperiode in overeenstemming met de alinea's 45 tot en met 49. Veranderingen die echter voortvloeien uit gebeurtenissen na de overnamedatum, zoals het halen van een winstdoelstelling, het bereiken van een vooraf bepaalde aandelenkoers of het bereiken van een mijlpaal in een onderzoeks- en ontwikkelingsproject, zijn geen aanpassingen tijdens de waarderingsperiode. De overnemende partij moet veranderingen in de reële waarde van een voorwaardelijke vergoeding die geen aanpassingen tijdens de waarderingsperiode zijn, als volgt verwerken:

▼M12

a) Een als eigen vermogen geclassificeerde voorwaardelijke vergoeding mag niet worden geherwaardeerd en de afwikkeling ervan na eerste opname moet administratief worden verwerkt binnen het eigen vermogen.

▼M43

b) Een andere voorwaardelijke vergoeding die:

i) binnen het toepassingsgebied van IFRS 9 valt, moet op elke verslagdatum worden gewaardeerd tegen reële waarde en veranderingen in de reële waarde moeten in overeenstemming met IFRS 9 in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen;

▼M43

ii) niet binnen het toepassingsgebied van IFRS 9 valt, moet op elke verslagdatum worden gewaardeerd tegen reële waarde en veranderingen in de reële waarde moeten in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen.

▼M12

INFORMATIEVERSCHAFFING

59. Een overnemende partij moet informatie verstrekken die gebruikers van haar jaarrekening in staat stelt de aard en financiële gevolgen te beoordelen van een bedrijfscombinaties die heeft plaatsgevonden:

a) tijdens de actuele verslagperiode; of

b) na het einde van de verslagperiode maar vóór de datum waarop de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie.

60. Teneinde de doelstelling in alinea 59 te verwezenlijken, moet de overnemende partij de in alinea's B64 tot en met B66 voorgeschreven informatie verstrekken.

61. De overnemende partij moet informatie verstrekken die gebruikers van haar jaarrekening in staat stelt de financiële gevolgen te beoordelen van in de actuele verslagperiode opgenomen aanpassingen die verband houden met bedrijfscombinaties die in de verslagperiode of in voorgaande verslagperioden hebben plaatsgevonden.

62. Teneinde de doelstelling in alinea 61 te verwezenlijken, moet de overnemende partij de in alinea B67 voorgeschreven informatie verstrekken.

63. Als de specifieke informatieverschaffing die op grond van deze en andere IFRSs vereist is niet voldoet aan de doelstellingen die in alinea's 59 en 61 zijn vermeld, moet de overnemende partij in de toelichting alle aanvullende informatie opnemen die nodig is om aan deze doelstellingen te voldoen.

INGANGSDATUM EN OVERGANG

Ingangsdatum

64. Deze IFRS moet prospectief worden toegepast op bedrijfscombinaties waarvoor de overnamedatum valt op of na het begin van de eerste jaarlijkse verslagperiode die op of na 1 juli 2009 aanvangt. Eerdere toepassing is toegestaan. Deze IFRS mag echter alleen aan het begin van een jaarlijkse verslagperiode die op of na 30 juni 2007 aanvangt, worden toegepast. Als een entiteit deze IFRS vóór 1 juli 2009 toepast, moet zij dit feit vermelden en moet zij tezelfdertijd IAS 27 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) toepassen.

▼M29

64B. De alinea's 19, 30 en B56 zijn gewijzigd en de alinea's B62A en B62B zijn toegevoegd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden. De wijzigingen moeten prospectief worden toegepast vanaf de datum waarop de entiteit deze IFRS voor het eerst heeft toegepast.

64C. De alinea's 65A tot en met 65E zijn toegevoegd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden. De wijzigingen moeten worden toegepast op saldi van voorwaardelijke vergoedingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties met een overnamedatum die valt vóór de toepassing van deze IFRS (uitgegeven versie van 2008).

▼M32

64E. De alinea's 7, B13 en B63(e) en bijlage A zijn gewijzigd door IFRS 10 (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 toepast.

▼M33

64F. IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 20, 29, 33, 47, wijzigde de definitie van reële waarde in Bijlage A en wijzigde de alinea's B22, B40, B43 tot en met B46, B49 en B64. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M38

64G. Alinea 7 is gewijzigd en alinea 2A is toegevoegd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼M43

64I. De alinea's 40 en 58 zijn gewijzigd en alinea 67A en het bijbehorende kopje zijn toegevoegd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012*. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op bedrijfscombinaties waarvan de overnamedatum op of na 1 juli 2014 valt. Eerdere toepassing is toegestaan. Een entiteit mag de wijziging eerder toepassen, mits IFRS 9 en IAS 37 (beide zoals gewijzigd door *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012*) ook zijn toegepast Als een entiteit deze wijziging eerder toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M42

64J. Alinea 2(a) is gewijzigd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen cyclus 2011–2013*. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M12

Overgang

65. Activa en verplichtingen die voortvloeiden uit bedrijfscombinaties waarvan de overnamedatums voorafgingen aan de toepassing van deze IFRS, mogen bij toepassing van deze IFRS niet worden aangepast.

▼M29

65A. Saldi van voorwaardelijke vergoedingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties waarvan de overnamedata voorafgingen aan de datum waarop een entiteit deze IFRS (uitgegeven versie van 2008) voor het eerst toepast, mogen niet worden aangepast bij de eerste toepassing van deze IFRS. Bij de latere verwerking van deze saldi moeten de alinea's 65B tot en met 65E worden toegepast. De alinea's 65B tot en met 65E mogen niet worden toegepast op de verwerking van saldi van voorwaardelijke vergoedingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties met een overnamedatum die valt op of na de datum waarop de entiteit deze IFRS (uitgegeven versie van 2008) voor het eerst toepaste. In de alinea's 65B tot en met 65E wordt met de term „bedrijfscombinatie” uitsluitend verwezen naar bedrijfscombinaties waarvan de overnamedatum voorafging aan de toepassing van deze IFRS (uitgegeven versie van 2008).

▼M29

65B. Indien een overeenkomst inzake een bedrijfscombinatie voorziet in een aanpassing van de kostprijs van de bedrijfscombinatie afhankelijk van toekomstige gebeurtenissen, moet de overnemende partij het bedrag van die aanpassing op de overnamedatum opnemen in de kostprijs van de bedrijfscombinatie als de aanpassing waarschijnlijk is en betrouwbaar kan worden gewaardeerd.

65C. Een overeenkomst inzake een bedrijfscombinatie kan aanpassingen van de kostprijs van de bedrijfscombinatie toestaan die afhankelijk zijn van een of meer toekomstige gebeurtenissen. De aanpassingen kunnen bijvoorbeeld afhankelijk zijn van een bepaald winstniveau dat in toekomstige perioden wordt gehandhaafd of bereikt, of van de handhaving van de marktprijs van de instrumenten die worden uitgegeven. Het is gewoonlijk mogelijk om ondanks enige onzekerheid het bedrag van een dergelijke aanpassing te schatten op het moment waarop de bedrijfscombinatie voor het eerst verwerkt wordt, zonder afbreuk te doen aan de betrouwbaarheid van de informatie. Indien de toekomstige gebeurtenissen niet plaatsvinden of de schatting moet worden herzien, moet de kostprijs van de bedrijfscombinatie dienovereenkomstig worden aangepast.

65D. Indien een overeenkomst inzake een bedrijfscombinatie voorziet in een dergelijke aanpassing, wordt die aanpassing echter niet opgenomen in de kostprijs van de bedrijfscombinatie op het tijdstip waarop de bedrijfscombinatie voor het eerst wordt verwerkt als de aanpassing noch waarschijnlijk is, noch betrouwbaar kan worden gewaardeerd. Indien die aanpassing later waarschijnlijk wordt en betrouwbaar kan worden gewaardeerd, moet de aanvullende vergoeding worden behandeld als een aanpassing van de kostprijs van de bedrijfscombinatie.

65E. In sommige omstandigheden kan de overnemende partij verplicht zijn een nabetaling aan de verkoper te verrichten als vergoeding voor een waardeverlaging van de afgestane activa, uitgegeven eigenvermogensinstrumenten of door de overnemende partij aangegane of overgenomen verplichtingen in ruil voor zeggenschap over de overgenomen partij. Dit is bijvoorbeeld het geval als de overnemende partij de marktprijs van eigenvermogensinstrumenten of schuldbewijzen uitgegeven als deel van de kostprijs van de bedrijfscombinatie, heeft gegarandeerd en verplicht is extra eigenvermogensinstrumenten of schuldbewijzen uit te geven om de oorspronkelijk bepaalde kostprijs te herkrijgen. In dergelijke gevallen wordt geen verhoging van de kostprijs van de bedrijfscombinatie opgenomen. In geval van eigenvermogensinstrumenten wordt de reële waarde van de aanvullende betaling gesaldeerd door een gelijkwaardige verlaging in de waarde die aan de oorspronkelijk uitgegeven instrumenten werd toegerekend. In het geval van schuldbewijzen wordt de aanvullende betaling beschouwd als een verlaging van het agio of een verhoging van het disagio op de eerste uitgifte.

▼M12

66. Een entiteit, zoals een onderlinge entiteit, die IFRS 3 nog niet heeft toegepast en die een of meer bedrijfscombinaties had die administratief werden verwerkt volgens de overnamemethode, moet de overgangsbepalingen in alinea's B68 en B69 toepassen.

Winstbelastingen

67. Voor bedrijfscombinaties waarvan de overnamedatum voorafging aan de toepassing van deze IFRS, moet de overnemende partij de vereisten van alinea 68 van IAS 12, zoals door deze IFRS gewijzigd, prospectief toepassen. Met andere woorden, de overnemende partij mag de administratieve verwerking van voorgaande bedrijfscombinaties niet aanpassen voor voorheen opgenomen veranderingen in opgenomen uitgestelde belastingvorderingen. Vanaf de datum waarop deze IFRS wordt toegepast, moet de overnemende partij veranderingen in opgenomen uitgestelde belastingvorderingen echter opnemen als een aanpassing van de winst of het verlies (of, indien IAS 12 dit vereist, buiten de winst-en-verliesrekening verwerken).

▼M43

VERWIJZING NAAR IFRS 9

67A. Als een entiteit wel deze standaard maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten alle verwijzingen naar IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39.

▼M12

INTREKKING VAN IFRS 3 (2004)

68. Deze IFRS vervangt IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* (uitgegeven versie van 2004).

Bijlage A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

overgenomen partij	Het bedrijf of de bedrijven waarover de **overnemende partij** zeggenschap verkrijgt in een **bedrijfscombinatie**.
overnemende partij	De entiteit die zeggenschap verkrijgt over de **overgenomen partij**.
overnamedatum	De datum waarop de **overnemende partij** zeggenschap verkrijgt over de **overgenomen partij**.
bedrijf	Een geïntegreerde reeks activiteiten en activa die kunnen worden uitgevoerd en beheerd teneinde rechtstreeks aan investeerders of andere eigenaars, leden of deelnemers een rendement te verschaffen in de vorm van dividenden, lagere kosten of andere economische voordelen.
bedrijfscombinatie	Een transactie of andere gebeurtenis waarin een **overnemende partij** zeggenschap verkrijgt over een of meer **bedrijven**. Transacties die ook wel „echte fusies” of „fusies van gelijken” worden genoemd, zijn ook **bedrijfscombinaties** zoals die term in deze IFRS wordt gebruikt.
voorwaardelijke vergoeding	Gewoonlijk een verplichting van de **overnemende partij** om aanvullende activa of **aandelenbelangen** aan de voormalige eigenaars van een **overgenomen partij** over te dragen als deel van de ruil voor **zeggenschap** over de **overgenomen partij** indien specifieke toekomstige gebeurtenissen plaatsvinden of indien aan specifieke voorwaarden is voldaan. Een voorwaardelijke vergoeding kan de **overnemende partij** echter ook recht geven op teruggave van een voorheen overgedragen vergoeding indien aan specifieke voorwaarden is voldaan.

▼M32

_____

▼M12

aandelenbelangen	Binnen het bestek van deze IFRS wordt de term *aandelenbelangen* ruim geïnterpreteerd om te verwijzen naar eigendomsbelangen van entiteiten die eigendom zijn van investeerders en belangen van eigenaars, leden of deelnemers van **onderlinge entiteiten**.

▼M33

reële waarde	is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13.)

▼**M12**

goodwill	Een actief dat de toekomstige economische voordelen vertegenwoordigt die voortvloeien uit andere in een **bedrijfscombinatie** verworven activa die niet individueel kunnen worden geïdentificeerd en afzonderlijk kunnen worden opgenomen.
identificeerbaar	Een actief is *identificeerbaar* als het: a) afscheidbaar is, dat wil zeggen als het kan worden afgescheiden of losgemaakt van de entiteit en kan worden verkocht, overgedragen, in licentie gegeven, gehuurd of geruild, hetzij individueel, hetzij samen met een gerelateerd contract, gerelateerd identificeerbaar actief of gerelateerde identificeerbare verplichting, ongeacht of de entiteit voornemens is dit te doen; of b) voortvloeit uit contractuele of andere juridische rechten, ongeacht of deze rechten overdraagbaar zijn aan of gescheiden kunnen worden van de entiteit of van andere rechten en verplichtingen.
immaterieel actief	Een identificeerbaar, niet-monetair actief zonder fysieke vorm.
onderlinge entiteit	Een entiteit die geen eigendom is van investeerders en die rechtstreeks aan haar **eigenaars**, leden of deelnemers dividenden, lagere kosten of andere economische voordelen verschaft. Bijvoorbeeld een onderlinge verzekeringsmaatschappij, een kredietvereniging en een coöperatieve entiteit zijn alle onderlinge entiteiten.
minderheidsbelang	Het eigen vermogen in een dochteronderneming dat niet rechtstreeks of onrechtstreeks aan een moedermaatschappij kan worden toegerekend.
eigenaars	Binnen het bestek van deze IFRS wordt de term *eigenaars* ruim geïnterpreteerd om te verwijzen naar houders van **aandelenbelangen** van entiteiten die eigendom zijn van investeerders en eigenaars of leden van, of deelnemers aan, **onderlinge entiteiten**.

Bijlage B

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

BEDRIJFSCOMBINATIES VAN ENTITEITEN WAAROVER GEZAMENLIJK DE ZEGGENSCHAP WORDT UITGEOEFEND (TOEPASSING VAN ALINEA 2(C))

B1 Deze IFRS is niet van toepassing op een bedrijfscombinatie van entiteiten of bedrijven waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend. Een bedrijfscombinatie waarbij entiteiten of bedrijven waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend betrokken zijn, is een bedrijfscombinatie waarin de uiteindelijke zeggenschap over alle bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten of bedrijven door dezelfde partij of partijen wordt uitgeoefend, zowel voor als na de bedrijfscombinatie, en die zeggenschap niet tijdelijk is.

▼**M12**

B2 Een groep personen moet worden geacht zeggenschap uit te oefenen over een entiteit indien die personen als gevolg van contractuele overeenkomsten gezamenlijk de macht hebben om het financiële en operationele beleid van die entiteit te sturen teneinde voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Om die reden valt een bedrijfscombinatie niet onder het toepassingsgebied van deze IFRS wanneer dezelfde groep personen als gevolg van contractuele overeenkomsten gezamenlijk de uiteindelijke macht heeft om het financiële en operationele beleid van elk van de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten te sturen teneinde voordelen te verkrijgen uit hun activiteiten, en die uiteindelijke gezamenlijke macht niet tijdelijk is.

B3 Een persoon of een groep personen die in het kader van een contractuele overeenkomst samen optreden kan zeggenschap uitoefenen over een entiteit en die persoon of groep personen is mogelijk niet onderworpen aan de vereisten van de IFRSs inzake financiële verslaggeving. Om die reden hoeven bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten niet te worden opgenomen in dezelfde geconsolideerde jaarrekening opdat een bedrijfscombinatie zou kunnen worden beschouwd als een bedrijfscombinatie waarin entiteiten betrokken zijn waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend.

B4 De mate waarin vóór en na de totstandkoming van een bedrijfscombinatie minderheidsbelangen worden aangehouden in elk van de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten is niet relevant bij de bepaling of bij de bedrijfscombinatie entiteiten betrokken zijn waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend. Zo ook is het feit dat één van de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten een dochteronderneming is die niet in de geconsolideerde jaarrekening is opgenomen, evenmin relevant bij de bepaling of bij een bedrijfscombinatie entiteiten betrokken zijn waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend.

IDENTIFICATIE VAN EEN BEDRIJFSCOMBINATIE (TOEPASSING VAN ALINEA 3)

B5 Deze IFRS definieert een bedrijfscombinatie als een transactie of andere gebeurtenis waarin een overnemende partij zeggenschap verkrijgt over een of meer bedrijven. Een overnemende partij kan op verschillende manieren zeggenschap verkrijgen over een overgenomen partij, bijvoorbeeld:

a) door geldmiddelen, kasequivalenten of andere activa (met inbegrip van nettoactiva die een bedrijf vormen) over te dragen;

b) door verplichtingen aan te gaan;

c) door aandelenbelangen uit te geven;

d) door meer dan een type vergoeding te verschaffen; of

e) zonder een vergoeding over te dragen, inclusief op basis van een contract alleen (zie alinea 43).

B6 Een bedrijfscombinatie kan op verschillende manieren worden gestructureerd om juridische, fiscale of andere redenen, zoals:

a) een of meer bedrijven worden dochterondernemingen van een overnemende partij of de nettoactiva van een of meer bedrijven worden juridisch samengevoegd in de overnemende partij;

b) een bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit draagt haar nettoactiva over, of haar eigenaars dragen hun aandelenbelangen over, aan een andere bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit of haar eigenaars;

▼**M12**

c) alle bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten dragen hun nettoactiva over, of de eigenaars van die entiteiten dragen hun aandelenbelangen over, aan een nieuw opgerichte entiteit (ook wel een „roll-up”-transactie of een „put-together”-transactie genoemd); of

d) een groep voormalige eigenaars van een van de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten verkrijgt de zeggenschap over de samengevoegde entiteit.

DEFINITIE VAN EEN BEDRIJF (TOEPASSING VAN ALINEA 3)

B7 Een bedrijf bestaat uit middelen en op die middelen toegepaste processen waarmee een productie tot stand kan worden gebracht. Hoewel bedrijven gewoonlijk een productie hebben, is dit geen vereiste opdat een geïntegreerde reeks in aanmerking zou komen als een bedrijf. De drie elementen van een bedrijf worden als volgt gedefinieerd:

a) **Middelen:** Alle economische middelen waarmee een productie tot stand komt of kan worden gebracht wanneer er een of meer processen op worden toegepast. Voorbeelden zijn vaste activa (met inbegrip van immateriële activa of rechten om vaste activa te gebruiken), intellectueel eigendom, de mogelijkheid om toegang te krijgen tot de nodige materialen of rechten en werknemers.

b) **Proces:** Alle systemen, standaarden, protocollen, afspraken of regels waarmee, wanneer ze op een of meer middelen worden toegepast, een productie tot stand komt of kan worden gebracht. Voorbeelden zijn strategische beheerprocessen, operationele processen en resourcemanagementprocessen. Deze processen zijn gewoonlijk gedocumenteerd, maar een georganiseerd personeelsbestand dat de nodige vaardigheden en ervaring heeft en dat regels en afspraken volgt, kan de nodige processen verschaffen die op middelen kunnen worden toegepast om een productie tot stand te brengen. (Boekhoud-, factureringss-, loonlijst- en andere administratieve systemen zijn doorgaans geen processen die worden gebruikt om een productie tot stand te brengen.)

c) **Productie:** Het resultaat van middelen en op die middelen toegepaste processen die rechtstreeks aan investeerders of andere eigenaars, leden of deelnemers een rendement in de vorm van dividenden, lagere kosten of andere economische voordelen verschaffen of kunnen verschaffen.

B8 Opdat een geïntegreerde reeks activiteiten en activa voor de vastgestelde doeleinden zou kunnen worden uitgevoerd en beheerd, zijn twee essentiële elementen nodig, namelijk middelen en op die middelen toegepaste processen die samen worden of zullen worden gebruikt om een productie tot stand te brengen. Een bedrijf hoeft echter niet alle middelen of processen die de verkoper bij de exploitatie van dat bedrijf gebruikte op te nemen als marktdeelnemers het bedrijf kunnen overnemen en kunnen blijven produceren door bijvoorbeeld het bedrijf met hun eigen middelen en processen te integreren.

▼**M12**

B9 De aard van de elementen van een bedrijf verschilt naar gelang van de sector en de structuur van de activiteiten van een entiteit, met inbegrip van het stadium van ontwikkeling van de entiteit. Gevestigde bedrijven hebben vaak verschillende soorten middelen, processen en producties, terwijl nieuwe bedrijven vaak weinig middelen en processen hebben en soms slechts één product produceren. Bijna alle bedrijven hebben ook verplichtingen, maar een bedrijf hoeft geen verplichtingen te hebben.

B10 Het is mogelijk dat een geïntegreerde reeks activiteiten en activa in de ontwikkelingsfase geen productie heeft. In dat geval moet de overnemende partij andere factoren in aanmerking nemen om te bepalen of de reeks een bedrijf is. Deze factoren zijn onder meer of de reeks:

a) is begonnen met geplande hoofdactiviteiten;

b) werknemers, intellectueel eigendom en andere middelen en processen heeft die op die middelen zouden kunnen worden toegepast;

c) een plan volgt om producten te produceren; en

d) toegang zal kunnen krijgen tot klanten die de productie zullen kopen.

Niet al deze factoren hoeven aanwezig te zijn opdat een bepaalde geïntegreerde reeks activiteiten en activa in de ontwikkelingsfase in aanmerking zou komen als een bedrijf.

B11 De bepaling of een specifieke reeks activa en activiteiten een bedrijf is, moet worden gebaseerd op de vraag of de geïntegreerde reeks door een marktdeelnemer kan worden uitgevoerd en beheerd als een bedrijf. Bij de beoordeling of een bepaalde reeks een bedrijf is, is het dus niet relevant of een verkoper de reeks als een bedrijf exploiteerde, noch of de overnemende partij voornemens is om de reeks als een bedrijf te exploiteren.

B12 Indien er geen aanwijzingen zijn voor het tegendeel, wordt een bepaalde reeks activa en activiteiten waarin goodwill aanwezig is geacht een bedrijf te zijn. Een bedrijf hoeft echter geen goodwill te hebben.

IDENTIFICATIE VAN DE OVERNEMENDE PARTIJ (TOEPASSING VAN ALINEA'S 6 EN 7)

▼**M32**

B13 De leidraden in IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* moeten worden toegepast om de overnemende partij – de entiteit die zeggenschap verkrijgt over de overgenomen partij – te identificeren. Als een bedrijfscombinatie heeft plaatsgevonden maar uit de toepassing van de leidraden in IFRS 10 niet duidelijk blijkt welke van de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten de overnemende partij is, moet er bij die bepaling met de factoren in de alinea's B14 tot en met B18 rekening worden gehouden.

▼**M12**

B14 In een bedrijfscombinatie die voornamelijk tot stand komt door het overdragen van geldmiddelen of andere activa of door het aangaan van verplichtingen, is de overnemende partij gewoonlijk de entiteit die de geldmiddelen of andere activa overdraagt of die de verplichtingen aangaat.

▼**M12**

B15 In een bedrijfscombinatie die voornamelijk tot stand komt door het ruilen van aandelenbelangen, is de overnemende partij gewoonlijk de entiteit die haar aandelenbelangen uitgeeft. In bepaalde bedrijfscombinaties, veelal „omgekeerde overnames" genoemd, is de uitgevende entiteit de overgenomen partij. Alinea's B19 tot en met B27 verschaffen leidraden voor de administratieve verwerking van omgekeerde overnames. Bij het identificeren van de overnemende partij in een bedrijfscombinatie die tot stand komt door het ruilen van aandelenbelangen moeten ook andere relevante feiten en omstandigheden in aanmerking worden genomen, zoals:

a) de *relatieve stemrechten in de samengevoegde entiteit na de bedrijfscombinatie* - De overnemende partij is gewoonlijk de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit waarvan de eigenaars als een groep het grootste deel van de stemrechten in de samengevoegde entiteit behouden of ontvangen. Bij het bepalen welke groep eigenaars het grootste deel van de stemrechten behoudt of ontvangt, moet een entiteit rekening houden met het bestaan van eventuele ongebruikelijke of bijzondere stemprocedures en opties, warrants of converteerbare effecten;

b) *het bestaan van een grote stemgerechtigde minderheid in de samengevoegde entiteit als geen andere eigenaar of georganiseerde groep eigenaars een belangrijk stemgerechtigd belang heeft* - De overnemende partij is gewoonlijk de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit waarvan de enige eigenaar of georganiseerde groep eigenaars de grootste stemgerechtigde minderheid in de samengevoegde entiteit is;

c) *de samenstelling van het bestuursorgaan van de samengevoegde entiteit* - De overnemende partij is doorgaans de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit waarvan de eigenaars een meerderheid van de leden van het bestuursorgaan van de samengevoegde entiteit kunnen kiezen, benoemen of afzetten;

d) *de samenstelling van het senior management van de samengevoegde entiteit* - De overnemende partij is gewoonlijk de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit waarvan het (voormalige) management een dominante invloed uitoefent op het management van de samengevoegde entiteit;

e) *de voorwaarden van de ruil van aandelenbelangen* - De overnemende partij is gewoonlijk de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit die een hogere prijs betaalt dan de reële waarde van de aandelenbelangen van de andere bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit(en) vóór de bedrijfscombinatie.

B16 De overnemende partij is gewoonlijk de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteit waarvan de relatieve grootte (gemeten in bijvoorbeeld activa, opbrengsten of winst) aanzienlijk groter is dan die van de andere entiteit (entiteiten) die bij de bedrijfscombinatie betrokken is (zijn).

B17 In een bedrijfscombinatie waarbij meer dan twee entiteiten betrokken zijn, moet bij het bepalen van de overnemende partij onder meer rekening worden gehouden met welke van die entiteiten het initiatief heeft genomen voor de combinatie, alsook met de relatieve grootte van de entiteiten die bij de bedrijfscombinatie betrokken zijn.

B18 Een nieuwe entiteit die wordt opgericht om een bedrijfscombinatie tot stand te brengen, is niet noodzakelijk de overnemende partij. Als een nieuwe entiteit wordt opgericht om aandelenbelangen uit te geven teneinde een bedrijfscombinatie tot stand te brengen, moet één van de bij de bedrijfscombinatie betrokken entiteiten die vóór de bedrijfscombinatie bestonden worden aangemerkt als de overnemende partij door toepassing van de leidraden in alinea's B13 tot en met B17. Daarentegen kan een nieuwe entiteit die bij wijze van vergoeding geldmiddelen of andere activa overdraagt of verplichtingen aangaat, wel de overnemende partij zijn.

▼**M12**

OMGEKEERDE OVERNAMES

B19 Een omgekeerde overname doet zich voor wanneer de entiteit die effecten uitgeeft (de overnemende partij in juridische zin) wordt geïdentificeerd als de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden op basis van de leidraden in alinea's B13 tot en met B18. Een transactie kan pas als een omgekeerde overname worden beschouwd als de entiteit waarvan de aandelenbelangen worden verworven (de overgenomen partij in juridische zin) de overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden is. Omgekeerde overnames doen zich bijvoorbeeld soms voor wanneer een niet-beursgenoteerde bedrijfsentiteit een beursgenoteerde entiteit wil worden maar haar aandelen niet wil registreren. Om dat te verwezenlijken, zal de niet-beursgenoteerde entiteit ervoor zorgen dat een beursgenoteerde entiteit haar aandelenbelangen verwerft in ruil voor de aandelenbelangen van de beursgenoteerde entiteit. In dit voorbeeld is de beursgenoteerde entiteit de **overnemende partij in juridische zin** omdat ze haar aandelenbelangen heeft uitgegeven, en is de niet-beursgenoteerde entiteit de **overgenomen partij in juridische zin** omdat haar aandelenbelangen werden verworven. De toepassing van de leidraden in alinea's B13 tot en met B18 leidt er echter toe dat:

a) de beursgenoteerde entiteit wordt geïdentificeerd als de **overgenomen partij** voor administratieve-verwerkingsdoeleinden; en

b) de niet-beursgenoteerde entiteit wordt geïdentificeerd als de **overnemende partij** voor administratieve-verwerkingsdoeleinden.

De transactie mag pas administratief worden verwerkt als een omgekeerde overname als de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden voldoet aan de definitie van een bedrijf, en alle opname- en waarderingsprincipes in deze IFRS, met inbegrip van de vereiste om goodwill op te nemen, zijn van toepassing.

Waardering van de overgedragen vergoeding

B20 In een omgekeerde overname geeft de overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden gewoonlijk geen vergoeding uit voor de overgenomen partij. In plaats daarvan geeft de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden gewoonlijk haar aandelen uit aan de eigenaars van de overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden. Bijgevolg is de reële waarde op de overnamedatum van de vergoeding die door de overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden is overgedragen voor haar belang in de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden, gebaseerd op het aantal aandelenbelangen dat de juridische dochteronderneming had moeten uitgeven om de eigenaars van de juridische moedermaatschappij hetzelfde percentage aandelenbelangen in de samengevoegde entiteit te geven dat resulteert uit de omgekeerde overname. De reële waarde van het op die manier berekende aantal aandelenbelangen kan worden gebruikt als de reële waarde van de vergoeding die in ruil voor de overgenomen partij is overgedragen.

Opstelling en presentatie van de geconsolideerde jaarrekening

B21 Geconsolideerde jaarrekeningen die na een omgekeerde overname worden opgesteld, worden uitgegeven onder de naam van de juridische moedermaatschappij (overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) maar worden in de toelichting beschreven als een voortzetting van de jaarrekening van de juridische dochteronderneming (overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden), met één aanpassing, namelijk de retroactieve aanpassing van het wettelijk kapitaal van de overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden om rekening te houden met het wettelijk kapitaal van de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden. Die aanpassing is vereist om het kapitaal van de juridische moedermaatschappij (de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) te weerspiegelen. De vergelijkende informatie die in deze geconsolideerde jaarrekeningen wordt gepresenteerd, wordt ook retroactief aangepast om het wettelijk kapitaal van de juridische moedermaatschappij (overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) te weerspiegelen.

▼M33

B22 Omdat de geconsolideerde jaarrekening de voortzetting van de jaarrekening van de juridische dochteronderneming vertegenwoordigt, afgezien van haar kapitaalstructuur, weerspiegelt de geconsolideerde jaarrekening:

▼M12

a) de activa en verplichtingen van de juridische dochteronderneming (de overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) opgenomen en gewaardeerd tegen hun boekwaarde vóór de bedrijfscombinatie;

b) de activa en verplichtingen van de juridische moedermaatschappij (de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) opgenomen en gewaardeerd in overeenstemming met deze IFRS;

c) de ingehouden winsten en andere saldi van het eigen vermogen van de juridische dochteronderneming (overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) **vóór** de bedrijfscombinatie;

►M33 d) het in de geconsolideerde jaarrekening als uitgegeven aandelenbelangen opgenomen bedrag bepaald door het uitgegeven aandelenbelang van de juridische dochteronderneming (de overnemende partij voor administratieveverwerkingsdoeleinden) dat vlak vóór de bedrijfscombinatie uitstond op te tellen bij de reële waarde van de juridische moedermaatschappij (overgenomen partij voor administratieveverwerkingsdoeleinden). ◄ De structuur van het eigen vermogen (dat wil zeggen het aantal en het soort uitgegeven aandelenbelangen) weerspiegelt de structuur van het eigen vermogen van de juridische moedermaatschappij (de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden), met inbegrip van de aandelenbelangen die de juridische moedermaatschappij heeft uitgegeven teneinde de bedrijfscombinatie tot stand te brengen. Bijgevolg wordt de structuur van het eigen vermogen van de juridische dochteronderneming (de overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) aangepast aan de hand van de in de overnameovereenkomst vastgestelde ruilverhouding teneinde het aantal in de omgekeerde overname uitgegeven aandelen van de juridische moedermaatschappij (de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) te weerspiegelen;

e) het evenredige deel van het minderheidsbelang in de boekwaarde van ingehouden winsten en andere aandelenbelangen van de juridische dochteronderneming (overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) vóór de bedrijfscombinatie zoals uiteengezet in alinea's B23 en B24.

Minderheidsbelang

B23 Bij een omgekeerde overname is het mogelijk dat een aantal van de eigenaars van de overgenomen partij in juridische zin (de overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) hun aandelenbelangen niet ruilen voor aandelenbelangen van de juridische moedermaatschappij (de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden). Deze eigenaars worden behandeld als een minderheidsbelang in de geconsolideerde jaarrekening na de omgekeerde overname. De reden hiervoor is dat de eigenaars van de overgenomen partij in juridische zin die hun aandelenbelangen niet ruilen voor aandelenbelangen van de overnemende partij in juridische zin alleen een belang hebben in de resultaten en nettoactiva van de overgenomen partij in juridische zin en niet in de resultaten en nettoactiva van de samengevoegde entiteit. Omgekeerd hebben de eigenaars van de overnemende partij in juridische zin, ondanks het feit dat de overnemende partij in juridische zin de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden is, een belang in de resultaten en nettoactiva van de samengevoegde entiteit.

B24 De activa en verplichtingen van de overgenomen partij in juridische zin worden in de geconsolideerde jaarrekening gewaardeerd en opgenomen tegen hun boekwaarde vóór de bedrijfscombinatie (zie alinea B22(a)). Derhalve weerspiegelt het minderheidsbelang in een omgekeerde overname het proportionele belang van de aandeelhouders met minderheidsbelang in de boekwaarde van de nettoactiva van de overgenomen partij in juridische zin vóór de bedrijfscombinatie, zelfs als de minderheidsbelangen in andere overnames worden gewaardeerd tegen hun reële waarde op de overnamedatum.

▼M12

Winst per aandeel

B25 Zoals vermeld in alinea B22(d) moet de structuur van het eigen vermogen in de geconsolideerde jaarrekening die na een omgekeerde overname wordt opgesteld, een weerspiegeling zijn van de structuur van het eigen vermogen van de overnemende partij in juridische zin (de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden), met inbegrip van de aandelenbelangen die door de overnemende partij in juridische zin zijn uitgegeven om de bedrijfscombinatie tot stand te brengen.

B26 Bij de berekening van het gewogen gemiddelde aantal uitstaande gewone aandelen (de noemer in de berekening van de winst per aandeel) tijdens de periode waarin de omgekeerde overname plaatsvindt:

a) moet het aantal uitstaande gewone aandelen van het begin van die periode tot de overnamedatum worden berekend op basis van het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen van de overgenomen partij in juridische zin (overnemende partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) die tijdens de periode uitstonden vermenigvuldigd met de in de fusieovereenkomst vastgestelde ruilverhouding; en

b) wordt het aantal uitstaande gewone aandelen vanaf de overnamedatum tot het einde van die periode verondersteld het eigenlijke aantal in die periode uitstaande gewone aandelen van de overnemende partij in juridische zin (de overgenomen partij voor administratieve-verwerkingsdoeleinden) te zijn.

B27 De gewone winst per aandeel voor elke vergelijkende periode vóór de overnamedatum die in de geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd na een omgekeerde overname, moet worden berekend door:

a) de winst of het verlies van de overgenomen partij in juridische zin die/dat toerekenbaar is aan gewone aandeelhouders in elk van deze perioden te delen door

b) het historische gewogen gemiddelde aantal uitstaande gewone aandelen van de overgenomen partij in juridische zin vermenigvuldigd met de in de overnameovereenkomst vastgestelde ruilverhouding.

OPNAME VAN BEPAALDE VERWORVEN ACTIVA EN OVERGENOMEN VERPLICHTINGEN (TOEPASSING VAN ALINEA'S 10 TOT EN MET 13)

Operationele leases

B28 De overnemende partij mag activa of verplichtingen in verband met een operationele lease waarin de overgenomen partij de lessee is niet opnemen, tenzij dit op grond van alinea's B29 en B30 vereist is.

B29 De overnemende partij moet bepalen of de voorwaarden van elke operationele lease waarin de overgenomen partij de lessee is, gunstig of ongunstig zijn. De overnemende partij moet een immaterieel actief opnemen als de voorwaarden van een operationele lease gunstig zijn in vergelijking met de marktvoorwaarden, en moet een verplichting opnemen als de voorwaarden ongunstig zijn in vergelijking met de marktvoorwaarden. Alinea B42 verschaft een leidraad voor het bepalen van de reële waarde op de overnamedatum van activa die het voorwerp uitmaken van operationele leases waarin de overgenomen partij de lessor is.

B30 Een identificeerbaar immaterieel actief kan verband houden met een operationele lease, wat kan blijken uit de bereidheid van marktdeelnemers om voor de leaseovereenkomst een prijs te betalen, zelfs als dit tegen marktvoorwaarden is. Bijvoorbeeld een lease van gates op een luchthaven of van winkelruimte in een exclusieve winkelstraat zou toegang kunnen verschaffen tot een markt of andere toekomstige economische voordelen die in aanmerking komen als identificeerbare immateriële activa, bijvoorbeeld als een klantenrelatie. In dat geval moet de overnemende partij het (de) daarmee verband houdende identificeerbare immateriële actief (activa) opnemen in overeenstemming met alinea B31.

▼M12

Immateriële activa

B31 De overnemende partij moet de in een bedrijfscombinatie verworven identificeerbare immateriële activa opnemen afzonderlijk van goodwill. Een immaterieel actief is identificeerbaar als het voldoet aan het afscheidbaarheidscriterium of aan het contractuele-juridische criterium.

B32 Een immaterieel actief dat voldoet aan het contractuele-juridische criterium is identificeerbaar, zelfs als het actief niet overdraagbaar is of niet kan worden afgescheiden van de overgenomen partij of van andere rechten en verplichtingen. Bijvoorbeeld:

a) een overgenomen partij leaset een productievestiging in het kader van een operationele lease waarvan de voorwaarden gunstig zijn in vergelijking met de marktvoorwaarden. In de leasevoorwaarden is expliciet bepaald dat de leaseovereenkomst niet mag worden overgedragen (noch via een verkoop, noch via een sublease). Het bedrag waarmee de leasevoorwaarden gunstig zijn in vergelijking met de voorwaarden van actuele markttransacties voor dezelfde of soortgelijke items, is een immaterieel actief dat voldoet aan het contractuele-juridische criterium om afzonderlijk van goodwill te worden opgenomen, zelfs als de overnemende partij de leaseovereenkomst niet kan verkopen of anderszins kan overdragen;

b) een overgenomen partij bezit en exploiteert een kerncentrale. De vergunning om die centrale te exploiteren, is een immaterieel actief dat voldoet aan het contractuele-juridische criterium om afzonderlijk van goodwill te worden opgenomen, zelfs als de overnemende partij het niet los van de verworven centrale kan verkopen of overdragen. Een overnemende partij mag de reële waarde van de exploitatievergunning en de reële waarde van de centrale als één actief opnemen voor financiële-verslaggevingsdoeleinden als die activa een vergelijkbare gebruiksduur hebben;

c) een overgenomen partij bezit een technologiepatent. Ze heeft dat patent in licentie gegeven aan derden voor exclusief gebruik buiten de binnenlandse markt, en ontvangt in ruil daarvoor een vastgesteld percentage van de toekomstige opbrengsten uit het buitenland. Zowel het technologiepatent als de bijbehorende licentieovereenkomst voldoen aan het contractuele-juridische criterium om afzonderlijk van goodwill te worden opgenomen, zelfs als het onuitvoerbaar zou zijn om het patent en de bijbehorende licentieovereenkomst los van elkaar te verkopen of te ruilen.

B33 Het afscheidbaarheidscriterium betekent dat een verworven immaterieel actief kan worden afgescheiden of losgemaakt van de overgenomen partij en kan worden verkocht, overgedragen, in licentie gegeven, gehuurd of geruild, hetzij individueel, hetzij samen met een gerelateerd contract, gerelateerd identificeerbaar actief of gerelateerde identificeerbare verplichting. Een immaterieel actief dat de overnemende partij zou kunnen verkopen, in licentie zou kunnen geven of anderszins zou kunnen ruilen voor iets anders van waarde voldoet aan het afscheidbaarheidscriterium, zelfs als de overnemende partij niet voornemens is om het te verkopen, in licentie te geven of anderszins te ruilen. Een verworven immaterieel actief voldoet aan het afscheidbaarheidscriterium als er voor dat type actief of een actief van een soortgelijk type aanwijzingen voor ruiltransacties zijn, zelfs als die transacties niet frequent voorkomen en ongeacht of de overnemende partij erbij betrokken is. Bijvoorbeeld klantenbestanden en abonneelijsten worden vaak in licentie gegeven en voldoen dus aan het afscheidbaarheidscriterium. Zelfs als een overgenomen partij van mening is dat haar klantenbestanden kenmerken hebben die verschillen van andere klantenbestanden, betekent het feit dat klantenbestanden vaak in licentie worden gegeven over het algemeen dat het verworven klantenbestand voldoet aan het afscheidbaarheidscriterium. Een in een bedrijfscombinatie verworven klantenbestand zou echter niet aan het afscheidbaarheidscriterium voldoen als de geheimhoudingsvoorwaarden of andere overeenkomsten een entiteit verbieden om informatie over haar klanten te verkopen, te verhuren of anderszins te ruilen.

▼**M12**

B34 Een immaterieel actief dat niet individueel afscheidbaar is van de overgenomen of samengevoegde entiteit voldoet aan het afscheidbaarheidscriterium als het afscheidbaar is in combinatie met een gerelateerd contract, gerelateerd identificeerbaar actief of gerelateerde identificeerbare verplichting. Bijvoorbeeld:

a) marktdeelnemers ruilen depositoverplichtingen en daarmee verband houdende immateriële activa uit hoofde van de hoedanigheid van bewaargever in waarneembare ruiltransacties. Derhalve moet de overnemende partij het immateriële actief uit hoofde van de hoedanigheid van bewaargever afzonderlijk van goodwill opnemen;

b) een overgenomen partij bezit een geregistreerd handelsmerk en gedocumenteerde maar niet-gepatenteerde technische expertise die wordt gebruikt om het onder een handelsmerk verhandelde product te vervaardigen. Om de eigendom van een handelsmerk over te dragen, is de eigenaar ook verplicht al de rest over te dragen wat de nieuwe eigenaar nodig heeft om een product te produceren dat of een dienst te leveren die niet te onderscheiden is van het product dat of de dienst die door de voormalige eigenaar werd geproduceerd/geleverd. Aangezien de niet-gepatenteerde technische expertise moet worden afgescheiden van de overgenomen of samengevoegde entiteit en moet worden verkocht als het bijbehorende handelsmerk wordt verkocht, voldoet het aan het afscheidbaarheidscriterium.

Herworven rechten

B35 In het kader van een bedrijfscombinatie kan een overnemende partij een recht herwerven dat ze voordien aan de overgenomen partij had toegekend om een of meer van de opgenomen of niet-opgenomen activa van de overnemende partij te gebruiken. Voorbeelden van dergelijke rechten zijn een recht om de handelsnaam van de overnemende partij te gebruiken in het kader van een franchiseovereenkomst, of een recht om technologie van de overnemende partij te gebruiken in het kader van een technologielicenctieovereenkomst. Een herworven recht is een identificeerbaar immaterieel actief dat de overnemende partij afzonderlijk van goodwill opneemt. Alinea 29 verschaft een leidraad voor de waardering van een herworven recht, en alinea 55 verschaft een leidraad voor de administratieve verwerking van een herworven recht na eerste opname.

B36 Als de voorwaarden van het contract dat aanleiding geeft tot een herworven recht gunstig of ongunstig zijn in vergelijking met de voorwaarden van actuele markttransacties voor dezelfde of soortgelijke items, moet de overnemende partij een winst respectievelijk verlies uit afwikkeling opnemen. Alinea B52 verschaft leidraden voor de waardering van winsten of verliezen uit afwikkeling.

Personeelsbestand en andere zaken die niet identificeerbaar zijn

B37 De overnemende partij neemt de waarde van een verworven immaterieel actief dat op de overnamedatum niet identificeerbaar is op in de goodwill. Een overnemende partij kan bijvoorbeeld waarde toerekenen aan het bestaan van een personeelsbestand, zijnde een bestaande groep werknemers die de overnemende partij toelaat om een overgenomen bedrijf na de overnamedatum verder te exploiteren. Een personeelsbestand vertegenwoordigt niet het intellectueel kapitaal van het geschoolde personeel - de (vaak gespecialiseerde) kennis en ervaring die werknemers van een overgenomen partij inbrengen. Aangezien het personeelsbestand geen identificeerbaar actief is dat afzonderlijk van goodwill moet worden opgenomen, wordt elke waarde die eraan wordt toegerekend opgenomen in de goodwill.

▼**M12**

B38 De overnemende partij neemt in de goodwill ook elke waarde op die wordt toegerekend aan items die op de overnamedatum niet in aanmerking komen als activa. De overnemende partij kan bijvoorbeeld waarde toerekenen aan potentiële contracten waarover de overgenomen partij op de overnamedatum met potentiële nieuwe klanten onderhandelt. Omdat deze potentiële contracten zelf geen activa zijn op de overnamedatum, neemt de overnemende partij ze niet afzonderlijk van goodwill op. De overnemende partij mag de waarde van deze contracten niet na de eerste opname vanuit de goodwill herclassificeren voor gebeurtenissen die zich na de overnamedatum voordoen. De overnemende partij moet echter de feiten en omstandigheden beoordelen die een rol spelen bij gebeurtenissen die kort na de overname plaatsvinden om te bepalen of op de overnamedatum een afzonderlijk opneembaar immaterieel actief bestond.

B39 Na de eerste opname verwerkt een overnemende partij in een bedrijfscombinatie verworven immateriële activa in overeenstemming met de bepalingen van IAS 38 *Immateriële activa*. Zoals beschreven in alinea 3 van IAS 38 wordt de administratieve verwerking van bepaalde verworven immateriële activa na de eerste opname voorgeschreven door andere IFRSs.

►**M33** B40 De criteria van identificeerbaarheid bepalen of een immaterieel vast actief afzonderlijk van goodwill wordt opgenomen. De criteria verschaffen echter geen leidraden voor het bepalen van de reële waarde van een immaterieel vast actief, en beperken evenmin de veronderstellingen waarvan bij het bepalen van de reële waarde van een immaterieel vast actief wordt uitgegaan. De overnemende partij zou bijvoorbeeld bij het bepalen van de reële waarde rekening houden met de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers bij het waarderen van het immaterieel vast actief zouden uitgaan, zoals verwachtingen omtrent toekomstige contractverlengingen. ◄ Het is niet nodig dat de contractverlengingen zelf aan de criteria van identificeerbaarheid voldoen. (Zie echter alinea 29, waarin een uitzondering is vastgelegd op het principe van waardering tegen reële waarde voor in een bedrijfscombinatie opgenomen herworven rechten.) Alinea's 36 en 37 van IAS 38 verschaffen leidraden voor het bepalen of immateriële activa in één eenheid met andere immateriële of materiële activa moeten worden samengevoegd.

BEPALING VAN DE REËLE WAARDE VAN BEPAALDE IDENTIFICEERBARE ACTIVA EN EEN MINDERHEIDSBELANG IN EEN OVERGENOMEN PARTIJ (TOEPASSING VAN ALINEA'S 18 EN 19)

Activa met onzekere kasstromen (voorzieningen voor lagere waardering)

B41 De overnemende partij mag geen afzonderlijke voorziening voor lagere waardering op de overnamedatum opnemen voor in een bedrijfscombinatie verworven activa die tegen hun reële waarde op de overnamedatum worden gewaardeerd, omdat de gevolgen van onzekerheid over toekomstige kasstromen in aanmerking worden genomen bij het bepalen van de reële waarde. Bijvoorbeeld aangezien deze IFRS vereist dat de overnemende partij verworven vorderingen, met inbegrip van leningen, waardeert tegen hun reële waarde op de overnamedatum, neemt de overnemende partij geen afzonderlijke voorziening voor lagere waardering op voor de contractuele kasstromen die op die datum als oninbaar worden beschouwd.

▼M12

Operationeel geleasede activa waarbij de overgenomen partij de lessor is

B42 Bij het bepalen van de reële waarde op de overnamedatum van een actief zoals een operationeel geleased gebouw of patent waarbij de overgenomen partij de lessor is, moet de overnemende partij rekening houden met de voorwaarden van de leaseovereenkomst. Met andere woorden, de overnemende partij neemt geen afzonderlijk actief of afzonderlijke verplichting op als de voorwaarden van een operationele lease gunstig of ongunstig zijn in vergelijking met de marktvoorwaarden zoals alinea B29 vereist voor leaseovereenkomsten waarbij de overgenomen partij de lessee is.

Activa die de overnemende partij voornemens is niet te gebruiken of te gebruiken op een andere wijze dan de wijze waarop andere marktdeelnemers deze zouden gebruiken

▼M33

B43 Om haar concurrentiepositie te beschermen, of om andere redenen, kan de overnemende partij voornemens zijn om een verworven niet-financieel actief niet te gebruiken, of heeft ze mogelijk niet de intentie om het actief maximaal en optimaal te gebruiken. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn voor een verworven immaterieel vast actief uit hoofde van onderzoek en ontwikkeling dat de overnemende partij van plan is defensief te gebruiken door te voorkomen dat anderen het gebruiken. Niettemin moet de overnemende partij de reële waarde van het niet-financiële actief bepalen uitgaande van het maximale en optimale gebruik van het actief door marktdeelnemers in overeenstemming met de desbetreffende waarderingspremisse, zowel bij eerste opname als bij het bepalen van de reële waarde minus vervreemdingskosten bij een latere toetsing op bijzondere waardevermindering.

▼M12

Minderheidsbelang in een overgenomen partij

▼M33

B44 Deze IFRS staat de overnemende partij toe een belang zonder overheersende zeggenschap in de overgenomen partij te waarderen tegen zijn reële waarde op de overnamedatum. In sommige gevallen zal een overnemende partij de reële waarde op de overnamedatum van een belang zonder overheersende zeggenschap kunnen bepalen op basis van een op een actieve markt genoteerde prijs voor de aandelen die niet in handen zijn van de overnemende partij. In andere gevallen is er voor de aandelen echter geen op een actieve markt genoteerde prijs beschikbaar. In die gevallen moet de overnemende partij de reële waarde van het belang zonder overheersende zeggenschap bepalen met behulp van andere waarderingstechnieken.

B45 De reële waarde per aandeel van het belang van de overnemende partij in de overgenomen partij kan verschillen van de reële waarde per aandeel van het belang zonder overheersende zeggenschap. Het belangrijkste verschil is meestal de opname van een zeggenschapspremie in de reële waarde per aandeel van het belang van de overnemende partij in de overgenomen partij of, omgekeerd, de opname van een korting – op basis van het ontbreken van overheersende zeggenschap in een belang – op de reële waarde per aandeel van het belang zonder overheersende zeggenschap als marktdeelnemers bij het waarderen van het belang zonder overheersende zeggenschap rekening zouden houden met die premie of korting.

▼M12

WAARDERING VAN GOODWILL OF EEN WINST UIT EEN VOORDELIGE KOOP

Bepaling van de reële waarde op de overnamedatum van het belang van de overnemende partij in de overgenomen partij aan de hand van waarderingstechnieken (toepassing van alinea 33)

▼M33

B46 In een bedrijfscombinatie die zonder de overdracht van een vergoeding wordt gerealiseerd, moet de overnemende partij de reële waarde op de overnamedatum van haar belang in de overgenomen partij vervangen door de reële waarde op de overnamedatum van de overgedragen vergoeding om goodwill of een winst uit een voordelige overname te waarderen (zie de alinea's 32 tot en met 34).

▼M12

Bijzondere overwegingen bij de toepassing van de overnamemethode op combinaties van onderlinge entiteiten (toepassing van alinea 33)

B47 Als twee onderlinge entiteiten worden gecombineerd, kan de reële waarde van de aandelen- of ledenbelangen in de overgenomen partij (of de reële waarde van de overgenomen partij) betrouwbaarder te bepalen zijn dan de reële waarde van de ledenbelangen die door de overnemende partij zijn overgedragen. In dat geval vereist alinea 33 dat de overnemende partij het bedrag van de goodwill bepaalt op basis van de reële waarde op de overnamedatum van de aandelenbelangen van de overgenomen partij in plaats van de reële waarde op de overnamedatum van de als vergoeding overgedragen aandelenbelangen van de overnemende partij. Daarnaast moet de overnemende partij in een combinatie van onderlinge entiteiten de nettoactiva van de overgenomen partij in haar balans opnemen als een directe verhoging van het kapitaal of eigen vermogen, en niet als een verhoging van de ingehouden winsten, wat in overeenstemming is met de wijze waarop andere soorten entiteiten de overnamemethode toepassen.

B48 Hoewel ze in menig opzicht gelijkenissen vertonen met andere bedrijven, hebben onderlinge entiteiten typische kenmerken die voornamelijk voortkomen uit het feit dat hun leden zowel klanten als eigenaars zijn. Leden van onderlinge entiteiten verwachten doorgaans voordelen te ontvangen voor hun lidmaatschap, vaak in de vorm van verlaagde kosten voor goederen en diensten of klandiziedividenden. Het deel van de klandiziedividenden dat aan elk lid wordt toegekend, is vaak gebaseerd op de omzet van het lid met de onderlinge entiteit tijdens het jaar.

▼M33

B49 Bij de waardering van een onderlinge entiteit tegen reële waarde moet rekening worden gehouden met de veronderstellingen over toekomstige voordelen voor leden waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan en met andere relevante veronderstellingen over de onderlinge entiteit waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan. Er kan bijvoorbeeld een contantewaardetechniek worden gebruikt om de reële waarde van een onderlinge entiteit te bepalen. De kasstromen die als inputs voor het model worden gebruikt, moeten gebaseerd zijn op de verwachte kasstromen van de onderlinge entiteit, die meestal verlagingen voor ledenvoordelen weerspiegelen, zoals verlaagde kosten voor goederen en diensten.

▼**M12**

BEPALING VAN WAT DEEL UITMAAKT VAN DE BEDRIJFSCOMBINATIE (TOEPASSING VAN ALINEA'S 51 EN 52)

B50 De overnemende partij moet rekening houden met de volgende factoren, die elkaar niet uitsluiten noch individueel doorslaggevend zijn, om vast te stellen of een transactie deel uitmaakt van de ruil voor de overgenomen partij dan wel of de transactie losstaat van de bedrijfscombinatie:

a) **wat zijn de redenen voor de transactie** - Als men weet waarom de bij de combinatie betrokken partijen (de overnemende partij en de overgenomen partij en hun eigenaars, bestuurders en managers - en hun agenten) een bepaalde transactie of overeenkomst hebben afgesloten, kan dit inzicht verschaffen in de vraag of die transactie of overeenkomst deel uitmaakt van de overgedragen vergoeding en de verworven activa of overgenomen verplichtingen. Als bijvoorbeeld een transactie in de eerste plaats ten behoeve van de overnemende partij of de samengevoegde entiteit wordt afgesloten en niet in de eerste plaats ten behoeve van de overgenomen partij of haar voormalige eigenaars vóór de combinatie, is het minder waarschijnlijk dat dat deel van de betaalde transactieprijs (en de daarmee verband houdende activa of verplichtingen) deel uitmaakt van de ruil voor de overgenomen partij. Bijgevolg moet de overnemende partij dat deel los van de bedrijfscombinatie verwerken;

b) **wie heeft het initiatief genomen voor de transactie** - Als men weet wie het initiatief heeft genomen voor de transactie, kan dit ook inzicht verschaffen in de vraag of de transactie deel uitmaakt van de ruil voor de overgenomen partij. Een transactie of andere gebeurtenis die uitgaat van de overnemende partij kan bijvoorbeeld worden afgesloten met het oog op het verschaffen van toekomstige economische voordelen aan de overnemende partij of samengevoegde entiteit, met weinig of geen voordeel voor de overgenomen partij of haar voormalige eigenaars vóór de combinatie. Anderzijds is het minder waarschijnlijk dat een transactie of overeenkomst die uitgaat van de overgenomen partij of haar voormalige eigenaars ten behoeve van de overnemende partij of de samengevoegde entiteit is, en is het meer waarschijnlijk dat die transactie of overeenkomst deel uitmaakt van de bedrijfscombinatie;

c) **wanneer werd de transactie afgesloten** - Het tijdstip van de transactie kan ook inzicht verschaffen in de vraag of de transactie deel uitmaakt van de ruil voor de overgenomen partij. Bijvoorbeeld een transactie tussen de overnemende partij en de overgenomen partij die plaatsvindt tijdens de onderhandelingen over de voorwaarden van een bedrijfscombinatie kan met het oog op de bedrijfscombinatie afgesloten zijn om aan de overnemende partij of de samengevoegde entiteit toekomstige economische voordelen te verschaffen. In dat geval is het waarschijnlijk dat de overgenomen partij of haar voormalige eigenaars vóór de bedrijfscombinatie weinig of geen voordeel ontvangen uit de transactie, afgezien van de voordelen die ze als deel van de samengevoegde entiteit ontvangen.

Effectieve afwikkeling van een bestaande relatie tussen de overnemende partij en overgenomen partij in een bedrijfscombinatie (toepassing van alinea 52(a))

B51 Mogelijk hebben de overnemende partij en de overgenomen partij een relatie die reeds bestond voordat ze een bedrijfscombinatie overwogen, hierna een „bestaande relatie" genoemd. Een bestaande relatie tussen de overnemende en overgenomen partij kan contractueel (bijvoorbeeld verkoper en klant of licentiegever en licentienemer) of niet-contractueel (bijvoorbeeld eiser en gedaagde) zijn.

B52 Als de bedrijfscombinatie in feite een bestaande relatie afwikkelt, neemt de overnemende partij een winst of verlies op, waarvan de waarde als volgt wordt bepaald:

a) voor een bestaande niet-contractuele relatie (zoals een rechtszaak), de reële waarde.

▼M12

b) voor een bestaande contractuele relatie, het laagste van de onder (i) en (ii) beschreven bedragen:

i) het bedrag waarmee het contract vanuit het oogpunt van de overnemende partij gunstig of ongunstig is in vergelijking met de voorwaarden voor actuele markttransacties voor dezelfde of soortgelijke items; (Een ongunstig contract is een contract dat ongunstig is in vergelijking met de actuele marktvoorwaarden. Het is niet noodzakelijk een verlieslatend contract waarbij de onvermijdelijke kosten om de verplichtingen uit hoofde van het contract na te komen, hoger liggen dan de economische voordelen die naar verwachting uit het contract zullen worden ontvangen.)

ii) het bedrag van in het contract vermelde voorzieningen voor afwikkeling die beschikbaar zijn voor de tegenpartij voor wie het contract ongunstig is.

Als (ii) kleiner is dan (i), wordt het verschil opgenomen als deel van de administratieve verwerking van de bedrijfscombinatie.

Het bedrag van de opgenomen winst of het opgenomen verlies kan ten dele afhangen van de vraag of de overnemende partij voorheen een gerelateerd actief of een gerelateerde verplichting had opgenomen, en bijgevolg kan de gerapporteerde winst of het gerapporteerde verlies verschillen van het bedrag dat door toepassing van de bovenvermelde vereisten is berekend.

B53 Een bestaande relatie kan een contract zijn dat de overnemende partij als een herworven recht opneemt. Als het contract voorwaarden bevat die gunstig of ongunstig zijn in vergelijking met de prijzen voor actuele markttransacties voor dezelfde of soortgelijke items, neemt de overnemende partij afzonderlijk van de bedrijfscombinatie een winst of verlies voor de effectieve afwikkeling van het contract op, gewaardeerd in overeenstemming met alinea B52.

Regelingen voor voorwaardelijke betalingen aan werknemers of verkopende aandeelhouders (toepassing van alinea 52(b))

B54 Of regelingen voor voorwaardelijke betalingen aan werknemers of verkopende aandeelhouders een voorwaardelijke vergoeding in de bedrijfscombinatie of afzonderlijke transacties zijn, is afhankelijk van de aard van de regelingen. Als men weet waarom de overnameovereenkomst een clausule voor voorwaardelijke betalingen bevat, van wie de regeling uitging en wanneer de partijen de regeling hebben afgesloten, kan dit nuttig zijn om de aard van de regeling te beoordelen.

B55 Als het niet duidelijk is of een regeling voor betalingen aan werknemers of verkopende aandeelhouders deel uitmaakt van de ruil voor de overgenomen partij dan wel een transactie is die losstaat van de bedrijfscombinatie, moet de overnemende partij rekening houden met de volgende aanwijzingen:

a) *Verdere tewerkstelling* - De voorwaarden voor verdere tewerkstelling door de verkopende aandeelhouders die werknemers op sleutelposities worden, kan een aanwijzing zijn voor de economische realiteit van een voorwaardelijke-vergoedingsregeling. De desbetreffende voorwaarden voor verdere tewerkstelling kunnen opgenomen zijn in een arbeidsovereenkomst, overnameovereenkomst of een ander document. Een voorwaardelijke-vergoedingsregeling waarin het recht op de betalingen automatisch vervalt als het dienstverband eindigt, is een beloning voor na de bedrijfscombinatie geleverde diensten. Regelingen waarin de voorwaardelijke betalingen niet door de beëindiging van het dienstverband worden beïnvloed, kunnen erop wijzen dat de voorwaardelijke betalingen een aanvullende vergoeding in plaats van een beloning zijn.

b) *Duur van de verdere tewerkstelling* - Als de periode van het vereiste dienstverband samenvalt met of langer is dan de periode van de voorwaardelijke betalingen, kan dat feit erop wijzen dat de voorwaardelijke betalingen in wezen een beloning zijn.

▼**M12**

c) *Beloningsniveau* - Situaties waarin een andere werknemersbeloning dan de voorwaardelijke betalingen op een redelijk niveau staat in vergelijking met dat van andere werknemers op sleutelposities in de samengevoegde entiteit, kunnen erop wijzen dat de voorwaardelijke betalingen een aanvullende vergoeding zijn in plaats van een beloning.

d) *Bijkomende betalingen aan werknemers* - Als verkopende aandeelhouders die geen werknemers worden lagere voorwaardelijke betalingen per aandeel ontvangen dan de verkopende aandeelhouders die werknemers van de samengevoegde entiteit worden, kan dat feit erop wijzen dat het bijkomende bedrag van voorwaardelijke betalingen aan de verkopende aandeelhouders die werknemers worden een beloning is.

e) *Aantal aandelen in bezit* - Het relatieve aantal aandelen dat in bezit is van de verkopende aandeelhouders die doorgaan als werknemers op sleutelposities, kan een aanwijzing zijn voor de economische realiteit van de voorwaardelijke-vergoedingsregeling. Als bijvoorbeeld de verkopende aandeelhouders die nagenoeg alle aandelen in de overgenomen partij bezaten doorgaan als werknemers op sleutelposities, kan dat erop wijzen dat de regeling in wezen een winstdelingsregeling is die bedoeld is om een beloning te verschaffen voor na de bedrijfscombinatie geleverde diensten. Als daarentegen verkopende aandeelhouders die doorgaan als werknemers op sleutelposities slechts een klein aantal aandelen van de overgenomen partij bezaten en alle verkopende aandeelhouders dezelfde voorwaardelijke vergoeding per aandeel ontvangen, kan dat erop wijzen dat de voorwaardelijke betalingen een aanvullende vergoeding zijn. De eigendomsbelangen vóór overname die in handen waren van partijen die banden hadden met verkopende aandeelhouders die doorgaan als werknemers op sleutelposities, zoals gezinsleden, moeten ook in aanmerking worden genomen.

f) *Verband met de waardering* - Als de op de overnamedatum overgedragen initiële vergoeding gebaseerd is op de laagste waarden van een bereik dat bij de waardering van de overgenomen partij is vastgesteld en de voorwaardelijke-betalingsformule betrekking heeft op die waardebenadering, kan dat erop wijzen dat de voorwaardelijke betalingen een aanvullende vergoeding zijn. Als daarentegen de voorwaardelijke-betalingsformule consistent is met voorgaande winstdelingsregelingen, kan dat erop wijzen dat de economische realiteit van de regeling erin bestaat beloningen te verschaffen.

g) *Formule voor het bepalen van de vergoeding* - De formule gebruikt voor het bepalen van de voorwaardelijke betaling kan nuttig zijn bij het beoordelen van de economische realiteit van de regeling. Als bijvoorbeeld een voorwaardelijke betaling wordt bepaald op basis van een winstverhouding, zou dat erop kunnen wijzen dat de verplichting een voorwaardelijke vergoeding in de bedrijfscombinatie is en dat de formule bedoeld is om de reële waarde van de overgenomen partij vast te stellen of te verifiëren. Daarentegen zou een voorwaardelijke betaling die een vastgesteld percentage van de winst is erop kunnen wijzen dat de verplichting jegens werknemers een winstdelingsregeling is om werknemers te belonen voor verleende diensten.

h) *Andere overeenkomsten en kwesties* - De voorwaarden van andere regelingen met verkopende aandeelhouders (zoals overeenkomsten om niet met elkaar te concurreren, nog uit te voeren contracten, consultingcontracten en overeenkomsten voor het verhuren van eigendom) en de fiscale behandeling van voorwaardelijke betalingen kunnen erop wijzen dat voorwaardelijke betalingen toerekenbaar zijn aan iets anders dan de vergoeding voor de overgenomen partij. In verband met de overname zou de overnemende partij bijvoorbeeld een overeenkomst voor het verhuren van eigendom kunnen afsluiten met een belangrijke verkopende aandeelhouder. Als de in de leaseovereenkomst gespecificeerde leasebetalingen aanzienlijk lager zijn dan wat op de markt gebruikelijk is, zouden

▼M12

sommige of alle voorwaardelijke betalingen aan de lessor (de verkopende aandeelhouder) die vereist zijn op grond van een afzonderlijke regeling voor voorwaardelijke betalingen in wezen betalingen kunnen zijn voor het gebruik van het gehuurde eigendom die de overnemende partij afzonderlijk moet opnemen in haar jaarrekening na de bedrijfscombinatie. Als daarentegen de in de leaseovereenkomst gespecificeerde leasebetalingen consistent zijn met de marktvoorwaarden voor het gehuurde eigendom, kan de regeling voor voorwaardelijke betalingen aan de verkopende aandeelhouder een voorwaardelijke vergoeding in de bedrijfscombinatie zijn.

Ruil van beloningen in de vorm van op aandelen van de overnemende partij gebaseerde betalingen voor beloningen in handen van werknemers van de overgenomen partij (toepassing van alinea 52(b))

▼M29

B56 Een overnemende partij kan haar beloningen in de vorm van op aandelen gebaseerde betalingen ([1]) (vervangingsbeloningen) ruilen voor beloningen die in handen zijn van werknemers van de overgenomen partij. Een ruil van aandelenopties of andere beloningen in de vorm van op aandelen gebaseerde betalingen in samenhang met een bedrijfscombinatie wordt administratief verwerkt als een wijziging van beloningen in de vorm van op aandelen gebaseerde betalingen in overeenstemming met IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen*. Als de overnemende partij de beloningen van de overgenomen partij vervangt, moeten de op de marktwaarde gebaseerde waarderingen van de vervangingsbeloningen van de overnemende partij alle of gedeeltelijk worden opgenomen in de waardering van de in de bedrijfscombinatie overgedragen vergoeding. De alinea's B57 tot en met B62 voorzien in leidraden voor de wijze waarop de op marktwaarde gebaseerde waarderingen moeten worden toegerekend.

In situaties waarin beloningen van de overgenomen partij zouden vervallen als gevolg van een bedrijfscombinatie en als de overnemende partij deze beloningen vervangt wanneer zij daar niet toe verplicht is, moeten in overeenstemming met IFRS 2 alle op de marktwaarde gebaseerde waarderingen van de vervangingsbeloningen echter worden opgenomen als beloningskosten in de jaarrekening na de bedrijfscombinatie. Met andere woorden, geen van de op de marktwaarde gebaseerde waarderingen van deze beloningen mag worden opgenomen in de waardering van de in de bedrijfscombinatie overgedragen vergoeding. De overnemende partij is verplicht om de beloningen van de overgenomen partij te vervangen als de overgenomen partij of haar werknemers de vervanging kunnen afdwingen. In het kader van de toepassing van deze leidraad is de overnemende partij bijvoorbeeld verplicht om de beloningen van de overgenomen partij te vervangen indien dit vereist is op grond van:

(a) de voorwaarden van de overnameovereenkomst;

(b) de voorwaarden van de beloningen van de overgenomen partij; of

(c) de toepasselijke wet- of regelgeving.

▼M12

B57 Om te bepalen welk deel van een vervangingsbeloning deel uitmaakt van de voor de overgenomen partij overgedragen vergoeding en welk deel een beloning voor na de bedrijfscombinatie geleverde diensten is, moet de overnemende partij zowel de door haar toegekende vervangingsbeloningen als de beloningen van de overgenomen partij per de overnamedatum waarderen in overeenstemming met IFRS 2. Het deel van de op de marktwaarde gebaseerde waardering van de vervangingsbeloning dat deel uitmaakt van de vergoeding die in ruil voor de overgenomen partij is overgedragen, is gelijk aan het deel van de beloning van de overgenomen partij dat kan worden toegerekend aan diensten die vóór de bedrijfscombinatie werden geleverd.

([1]) In de alinea's B56 tot en met B62 verwijst de term „beloningen in de vorm van op aandelen gebaseerde betalingen” naar onvoorwaardelijk of niet onvoorwaardelijk geworden op aandelen gebaseerde betalingstransacties.

▼M12

B58 Het deel van de vervangingsbeloning dat kan worden toegerekend aan diensten die vóór de bedrijfscombinatie werden geleverd, is de op de marktwaarde gebaseerde waardering van de beloning van de overgenomen partij vermenigvuldigd met de verhouding tussen enerzijds het deel van de verstreken wachtperiode en anderzijds de totale wachtperiode of, indien langer, de oorspronkelijke wachtperiode van de beloning van de overgenomen partij. De wachtperiode is de periode gedurende welke alle gespecificeerde voorwaarden voor onvoorwaardelijke toezegging moeten worden vervuld. De voorwaarden voor onvoorwaardelijke toezegging worden gedefinieerd in IFRS 2.

B59 Het deel van een niet onvoorwaardelijk toegezegde vervangingsbeloning dat toerekenbaar is aan na de bedrijfscombinatie geleverde diensten, en dat dus in de jaarrekening na de bedrijfscombinatie wordt opgenomen als beloningskosten, is gelijk aan de totale op de marktwaarde gebaseerde waardering van de vervangingsbeloning min het bedrag toegerekend aan de diensten die vóór de bedrijfscombinatie werden geleverd. Derhalve rekent de overnemende partij het bedrag waarmee de op de marktwaarde gebaseerde waardering van de vervangingsbeloning de op de marktwaarde gebaseerde waardering van de beloning van de overgenomen partij overschrijdt, toe aan na de bedrijfscombinatie geleverde diensten, en neemt ze dat bedrag als beloningskosten op in de jaarrekening na de bedrijfscombinatie. De overnemende partij moet een deel van een vervangingsbeloning toerekenen aan na de bedrijfscombinatie geleverde diensten als ze die diensten nodig heeft, ongeacht of werknemers alle diensten hebben geleverd die vereist waren voor de onvoorwaardelijke toezegging van hun beloningen van de overgenomen partij vóór de overnamedatum.

B60 Het deel van een niet onvoorwaardelijk toegezegde vervangingsbeloning dat toerekenbaar is aan vóór de bedrijfscombinatie geleverde diensten, alsook het deel dat toerekenbaar is aan na de bedrijfscombinatie geleverde diensten, moet de best mogelijke schatting weerspiegelen van het aantal vervangingsbeloningen dat naar verwachting onvoorwaardelijk zal worden. Als bijvoorbeeld de op de marktwaarde gebaseerde waardering van het deel van een vervangingsbeloning dat is toegerekend aan vóór de bedrijfscombinatie geleverde diensten 100 munteenheden bedraagt en de overnemende partij verwacht dat slechts 95 procent van de beloning onvoorwaardelijk zal worden, is het bedrag dat wordt opgenomen in de vergoeding die in de bedrijfscombinatie werd overgedragen 95 munteenheden. Wijzigingen in het geschatte aantal vervangingsbeloningen dat naar verwachting onvoorwaardelijk zal worden, worden weerspiegeld in de beloningskosten voor de perioden waarin de wijzigingen zich voordoen of de beloningen vervallen - niet als aanpassingen aan de in de bedrijfscombinatie overgedragen vergoeding. Zo ook worden de gevolgen van andere gebeurtenissen, zoals wijzigingen of het uiteindelijke resultaat van beloningen met prestatiegerelateerde voorwaarden, die zich na de overnamedatum voordoen, administratief verwerkt in overeenstemming met IFRS 2 bij het bepalen van de beloningskosten voor de periode waarin een gebeurtenis plaatsvindt.

B61 Dezelfde vereisten voor het bepalen van de delen van een vervangingsbeloning die toerekenbaar zijn aan vóór en na de bedrijfscombinatie geleverde diensten gelden ongeacht of een vervangingsbeloning als een verplichting dan wel als een eigen-vermogensinstrument wordt geclassificeerd in overeenstemming met de bepalingen van IFRS 2. Alle wijzigingen in de op de marktwaarde gebaseerde waardering van als verplichtingen geclassificeerde beloningen na de overnamedatum en de daarmee verband houdende fiscale gevolgen worden in de jaarrekening van de overnemende partij na de bedrijfscombinatie opgenomen in de periode(n) waarin de wijzigingen zich voordoen.

B62 De fiscale gevolgen van vervangingsbeloningen van op aandelen gebaseerde betalingen moeten worden opgenomen in overeenstemming met de bepalingen van IAS 12 *Winstbelastingen*.

▼M29

In eigenvermogensinstrumenten afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties van de overgenomen partij

B62A De overgenomen partij kan op aandelen gebaseerde betalingstransacties hebben uitstaan die de overnemende partij niet voor haar op aandelen gebaseerde betalingstransacties ruilt. Indien deze op aandelen gebaseerde betalingstransacties van de overgenomen partij onvoorwaardelijk zijn geworden, maken zij deel uit van het belang zonder zeggenschap in de overgenomen partij en worden zij op basis van hun marktwaarde gewaardeerd. Indien zij niet onvoorwaardelijk zijn geworden, worden zij in overeenstemming met de alinea's 19 en 30 op basis van hun marktwaarde gewaardeerd alsof de overnamedatum de toekenningsdatum was.

▼M29

B62B De op de marktwaarde gebaseerde waarderingen van niet onvoorwaardelijk geworden, op aandelen gebaseerde betalingstransacties worden aan het belang zonder zeggenschap toegerekend op grond van de verhouding van het verstreken deel van de wachtperiode tot de totale wachtperiode of de oorspronkelijke wachtperiode die geldt voor de op aandelen gebaseerde betalingstransactie, afhankelijk van welke periode het langst is. Het saldo wordt toegerekend aan de diensttijd na de bedrijfscombinatie.

▼M12

ANDERE IFRSS DIE LEIDRADEN VERSCHAFFEN VOOR WAARDERING EN ADMINISTRATIEVE VERWERKING NA EERSTE OPNAME (TOEPASSING VAN ALINEA 54)

▼M32

B63 Leidraden voor hoe in een bedrijfscombinatie verworven activa en overgenomen of aangegane verplichtingen moeten worden gewaardeerd en verwerkt, zijn bijvoorbeeld ook te vinden in de volgende IFRSs:

▼M12

a) IAS 38 schrijft voor hoe in een bedrijfscombinatie verworven identificeerbare immateriële activa administratief moeten worden verwerkt. De overnemende partij waardeert goodwill tegen het op de overnamedatum opgenomen bedrag min eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* schrijft voor hoe bijzondere waardeverminderingsverliezen administratief moeten worden verwerkt.

b) IFRS 4 *Verzekeringscontracten* verschaft leidraden voor de administratieve verwerking van een in een bedrijfscombinatie verworven verzekeringscontract na eerste opname.

c) IAS 12 schrijft voor hoe in een bedrijfscombinatie verworven uitgestelde belastingvorderingen (met inbegrip van niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen) en overgenomen uitgestelde belastingverplichtingen na eerste opname moeten worden verwerkt.

d) IFRS 2 verschaft leidraden voor de waardering en administratieve verwerking na eerste opname van het deel van door een overnemende partij uitgegeven vervangingsbeloningen in de vorm van op aandelen gebaseerde betalingen dat kan worden toegerekend aan toekomstige diensten van werknemers.

▼M32

e) IFRS 10 verschaft leidraden voor de administratieve verwerking van wijzigingen in het eigendomsbelang van een moedermaatschappij in een dochteronderneming nadat zeggenschap is verkregen.

▼M12

INFORMATIEVERSCHAFFING (TOEPASSING VAN ALINEA'S 59 EN 61)

▼M33

B64 Om de doelstelling in alinea 59 te realiseren, moet de overnemende partij de volgende informatie verstrekken voor elke bedrijfscombinatie die tijdens de verslagperiode plaatsvindt.

▼M12

a) de naam en een beschrijving van de overgenomen partij;

b) de overnamedatum;

c) het percentage van de verworven stemgerechtigde aandelenbelangen;

d) de voornaamste redenen voor de bedrijfscombinatie en een beschrijving van hoe de overnemende partij zeggenschap heeft verkregen over de overgenomen partij;

e) een kwalitatieve beschrijving van de factoren waaruit de opgenomen goodwill bestaat, zoals verwachte synergievoordelen uit de samenvoeging van bedrijfsactiviteiten van de overgenomen en overnemende partij, immateriële activa die niet in aanmerking komen voor afzonderlijke opname of andere factoren;

▼M33

f) de reële waarde op de overnamedatum van de totale overgedragen vergoeding en de reële waarde op de overnamedatum van elke belangrijke categorie van vergoedingen, zoals:

▼M12

i) geldmiddelen;

ii) andere materiële of immateriële activa, met inbegrip van een bedrijf of dochteronderneming van de overnemende partij;

iii) aangegane verplichtingen, bijvoorbeeld een verplichting voor een voorwaardelijke vergoeding; en

▼M33

iv) eigenvermogensbelangen van de overnemende partij, met inbegrip van het aantal uitgegeven of uitgeefbare instrumenten of belangen, en de methode voor het bepalen van de reële waarde van die instrumenten of belangen;

▼M12

g) voor voorwaardelijke-vergoedingsregelingen en vrijwaringsactiva:

i) het op de overnamedatum opgenomen bedrag;

ii) een beschrijving van de regeling en de basis voor de bepaling van het bedrag van de betaling; en

iii) een schatting van het bereik van de uitkomsten (niet-gedisconteerd) of, als een schatting van het bereik niet mogelijk is, dat feit en de redenen waarom die schatting niet mogelijk is. Als het maximumbedrag van de betaling onbeperkt is, moet de overnemende partij dat vermelden;

h) voor overgenomen vorderingen:

i) de reële waarde van de vorderingen;

ii) de bruto contractuele vorderingen; en

iii) de beste schatting op de overnamedatum van de contractuele kasstromen die naar verwachting niet zullen worden geïnd.

De informatie moet worden verstrekt per belangrijke categorie van vorderingen, zoals leningen, directe financiële leases en elke andere categorie van vorderingen;

i) de op de overnamedatum opgenomen bedragen voor elke belangrijke categorie van verworven activa en overgenomen verplichtingen;

j) voor elke voorwaardelijke verplichting opgenomen in overeenstemming met alinea 23, de informatie die in alinea 85 van IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* wordt gevraagd. Als een voorwaardelijke verplichting niet wordt opgenomen omdat de reële waarde ervan niet betrouwbaar kan worden bepaald, moet de overnemende partij de volgende informatie verstrekken:

i) de informatie die op grond van alinea 86 van IAS 37 moet worden verstrekt; en

ii) de redenen waarom de verplichting niet betrouwbaar kan worden bepaald;

k) het totale bedrag van goodwill dat naar verwachting fiscaal aftrekbaar zal zijn;

l) voor transacties die los van de verwerving van activa en overname van verplichtingen in de bedrijfscombinatie worden opgenomen in overeenstemming met alinea 51:

i) een beschrijving van elke transactie;

ii) hoe de overnemende partij elke transactie administratief heeft verwerkt;

▼M12

iii) de voor elke transactie opgenomen bedragen en de post in de jaarrekening waarin elk bedrag is opgenomen; en

iv) als de transactie de effectieve afwikkeling van een bestaande relatie betreft, de methode die werd gebruikt voor de bepaling van het afwikkelingsbedrag;

m) de in (l) voorgeschreven vermelding van afzonderlijk opgenomen transacties moet het bedrag omvatten van aan de overname gerelateerde kosten en, afzonderlijk, het als last opgenomen bedrag van die kosten en de post of posten in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten waarin deze lasten zijn opgenomen. Het bedrag van niet als last opgenomen emissiekosten en hoe deze werden opgenomen moet ook in de toelichting worden vermeld;

n) bij een voordelige koop (zie alinea's 34 tot en met 36):

i) het bedrag van elke in overeenstemming met alinea 34 opgenomen winst en de post in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten waarin de winst is opgenomen; en

ii) een beschrijving van de redenen waarom de transactie tot een winst heeft geleid;

▼M33

o) voor elke bedrijfscombinatie waarin de overnemende partij minder dan 100 procent van de eigenvermogensbelangen in de overgenomen partij bezit op de overnamedatum:

▼M12

i) het op de overnamedatum opgenomen bedrag van het minderheidsbelang in de overgenomen partij en de waarderingsgrondslag voor dat bedrag; en

▼M33

ii) voor elk tegen reële waarde gewaardeerd belang zonder overheersende zeggenschap in een overgenomen partij, de waarderingstechniek(en) en significante inputs die zijn gebruikt om die waarde te bepalen;

▼M12

p) bij een bedrijfscombinatie die in verschillende fasen wordt gerealiseerd:

i) de reële waarde op de overnamedatum van het aandelenbelang in de overgenomen partij dat vlak vóór de overnamedatum in handen was van de overnemende partij; en

ii) het bedrag van een eventuele winst die of een eventueel verlies dat werd opgenomen als gevolg van de herwaardering tegen reële waarde van het aandelenbelang in de overgenomen partij dat vóór de bedrijfscombinatie in handen was van de overnemende partij (zie alinea 42), en de post in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten waarin die winst of dat verlies is opgenomen;

q) de volgende informatie:

i) de bedragen van opbrengsten en winst of verlies van de overgenomen partij sinds de overnamedatum die zijn opgenomen in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten voor de verslagperiode; en

ii) de opbrengst en de winst of het verlies van de samengevoegde entiteit over de actuele verslagperiode alsof de overnamedatum voor alle bedrijfscombinaties die tijdens het jaar plaatsvonden het begin van de jaarlijkse verslagperiode was.

▼**M12**

Indien het onuitvoerbaar is om informatie die op grond van deze subalinea vereist is te vermelden, moet de overnemende partij dat feit in de toelichting vermelden en moet zij verklaren waarom die vermelding onuitvoerbaar is. In deze IFRS heeft de term „onuitvoerbaar" dezelfde betekenis als in IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*.

B65 Voor bedrijfscombinaties die tijdens de verslagperiode plaatsvinden en die afzonderlijk niet maar gezamenlijk wel van materieel belang zijn, moet de overnemende partij de totalen vermelden van de informatie die op grond van alinea B64(e) tot en met (q) moet worden verstrekt.

B66 Als de overnamedatum van een bedrijfscombinatie na het einde van de verslagperiode ligt maar vóór de datum waarop de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie, moet de overnemende partij de door alinea B64 vereiste informatie verstrekken, tenzij de eerste administratieve verwerking van de bedrijfscombinatie nog niet voltooid is op het moment dat de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie. In dat geval moet de overnemende partij beschrijven welke informatie niet kon worden verstrekt en de redenen waarom dat niet mogelijk was.

B67 Om de doelstelling in alinea 61 te realiseren, moet de overnemende partij de volgende informatie verstrekken voor elke materiële bedrijfscombinatie of in het totaal voor bedrijfscombinaties die afzonderlijk niet maar gezamenlijk wel van materieel belang zijn:

a) als de eerste administratieve verwerking van een bedrijfscombinatie niet voltooid is (zie alinea 45) voor bepaalde activa, verplichtingen, minderheidsbelangen of vergoedingen en de in de jaarrekening opgenomen bedragen voor de bedrijfscombinatie bijgevolg slechts voorlopig zijn bepaald:

   i) de redenen waarom de eerste administratieve verwerking van de bedrijfscombinatie niet voltooid is;

   ii) de activa, verplichtingen, aandelenbelangen of vergoedingen waarvoor de eerste administratieve verwerking niet voltooid is; en

   iii) de aard en het bedrag van eventuele aanpassingen in de waarderingsperiode die tijdens de verslagperiode werden opgenomen in overeenstemming met alinea 49;

b) voor elke verslagperiode na de overnamedatum tot de entiteit het recht op een actief uit hoofde van een voorwaardelijke vergoeding ontvangt, verkoopt of anderszins verliest, of tot de entiteit een verplichting uit hoofde van een voorwaardelijke vergoeding afwikkelt of de verplichting wordt geannuleerd of vervalt:

   i) eventuele wijzigingen in de opgenomen bedragen, met inbegrip van eventuele verschillen die bij afwikkeling ontstaan;

   ii) eventuele wijzigingen in het bereik van de uitkomsten (niet-gedisconteerd) en de redenen voor die wijzigingen; en

   iii) de waarderingstechnieken en belangrijkste gegevens die in het model zijn gebruikt om de voorwaardelijke vergoeding te waarderen;

c) voor voorwaardelijke verplichtingen opgenomen in een bedrijfscombinatie, moet de overnemende partij voor elke categorie van voorzieningen de informatie verstrekken die op grond van alinea's 84 en 85 van IAS 37 vereist is;

d) een aansluiting tussen de boekwaarde van de goodwill aan het begin en aan het eind van de verslagperiode, met afzonderlijke vermelding van:

   i) het brutobedrag en de geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen aan het begin van de verslagperiode;

▼**M12**

ii) aanvullende goodwill die tijdens de verslagperiode is opgenomen, met uitzondering van goodwill die is opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die bij overname voldoet aan de criteria om als aangehouden voor verkoop te worden geclassificeerd in overeenstemming met IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*;

iii) aanpassingen die voortvloeien uit de latere opname van uitgestelde belastingvorderingen tijdens de verslagperiode in overeenstemming met alinea 67;

iv) goodwill die is opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die als aangehouden voor verkoop is geclassificeerd in overeenstemming met IFRS 5, en goodwill die tijdens de verslagperiode niet langer in de balans wordt opgenomen zonder voorheen te zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die als aangehouden voor verkoop is geclassificeerd;

v) bijzondere waardeverminderingsverliezen die tijdens de verslagperiode zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 36; (IAS 36 vereist dat naast deze vereiste informatie wordt verstrekt over de realiseerbare waarde en bijzondere waardevermindering van goodwill.)

vi) nettowisselkoersverschillen die tijdens de verslagperiode zijn ontstaan in overeenstemming met IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen*;

vii) alle andere wijzigingen in de boekwaarde tijdens de verslagperiode;

viii) het brutobedrag en de geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen aan het eind van de verslagperiode;

e) het bedrag en een verklaring van enige winst of enig verlies opgenomen in de actuele verslagperiode die/dat zowel:

i) betrekking heeft op de verworven identificeerbare activa of overgenomen verplichtingen in een bedrijfscombinatie die in de actuele of voorgaande verslagperiode tot stand kwam; en

ii) van dusdanige omvang, aard of frequentie is dat de vermelding ervan relevant is om de jaarrekening van de samengevoegde entiteit te begrijpen.

OVERGANGSBEPALINGEN VOOR BEDRIJFSCOMBINATIES WAARBIJ ALLEEN ONDERLINGE ENTITEITEN BETROKKEN ZIJN OF DIE ENKEL OP BASIS VAN EEN CONTRACT TOT STAND KOMEN (TOEPASSING VAN ALINEA 66)

B68 Alinea 64 bepaalt dat deze IFRS prospectief van toepassing is op bedrijfscombinaties waarvoor de overnamedatum valt op of na het begin van de eerste jaarlijkse verslagperiode die op of na 1 juli 2009 aanvangt. Eerdere toepassing is toegestaan. Entiteiten moeten deze IFRS echter alleen toepassen aan het begin van een jaarlijkse verslagperiode die op of na 30 juni 2007 aanvangt. Als een entiteit deze IFRS vóór zijn ingangsdatum toepast, moet zij dit feit vermelden en moet zij tezelfdertijd IAS 27 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) toepassen.

▼**M12**

B69 De vereiste om deze IFRS prospectief toe te passen, heeft het volgende gevolg voor een bedrijfscombinatie waarbij alleen onderlinge entiteiten betrokken zijn of die enkel op basis van een contract tot stand komt als de overnamedatum voor die bedrijfscombinatie vóór de toepassing van deze IFRS ligt:

a) *Classificatie* - Een entiteit moet de voorgaande bedrijfscombinatie blijven classificeren in overeenstemming met de vorige grondslagen voor financiële verslaggeving die de entiteit voor dergelijke combinaties hanteerde.

b) *Voorheen opgenomen goodwill* - Aan het begin van de eerste jaarperiode waarin deze IFRS wordt toegepast, moet de boekwaarde van goodwill die voortvloeit uit de voorgaande bedrijfscombinatie gelijk zijn aan de boekwaarde van die goodwill op die datum in overeenstemming met de vorige grondslagen voor financiële verslaggeving die door de entiteit werden gehanteerd. Bij het bepalen van dat bedrag moet de entiteit de boekwaarde van geaccumuleerde afschrijvingen van die goodwill en de overeenkomstige afname van goodwill elimineren. Er mogen geen andere aanpassingen worden aangebracht aan de boekwaarde van goodwill.

c) *Goodwill die voorheen ten laste van het eigen vermogen werd gebracht* - Het is mogelijk dat de vorige grondslagen voor financiële verslaggeving die door de entiteit werden gehanteerd ertoe hebben geleid dat goodwill die voortvloeit uit de voorgaande bedrijfscombinatie ten laste van het eigen vermogen wordt gebracht. In dat geval mag de entiteit die goodwill niet als een actief opnemen aan het begin van de eerste jaarperiode waarin deze IFRS wordt toegepast. Bovendien mag de entiteit geen enkel deel van die goodwill in de winst-en-verliesrekening opnemen wanneer ze het bedrijf waarmee die goodwill verband houdt geheel of gedeeltelijk afstoot of wanneer een kasstroomgenererende eenheid waarmee die goodwill verband houdt een bijzondere waardevermindering ondergaat.

d) *Administratieve verwerking van goodwill na eerste opname* - Vanaf het begin van de eerste jaarperiode waarin deze IFRS wordt toegepast, moet een entiteit de afschrijving van goodwill die voortvloeit uit de voorgaande bedrijfscombinatie stopzetten en moet ze onderzoeken of de goodwill een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan in overeenstemming met IAS 36.

e) *Voorheen opgenomen negatieve goodwill* - Een entiteit die de voorgaande bedrijfscombinatie administratief heeft verwerkt volgens de overnamemethode, heeft mogelijk een uitgestelde opbrengst opgenomen voor het bedrag waarmee haar belang in de netto reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen partij de kostprijs van dat belang overschrijdt (soms negatieve goodwill genoemd). Als dat het geval is, mag de entiteit de boekwaarde van die uitgestelde opbrengst niet langer in de balans opnemen aan het begin van de eerste jaarperiode waarin deze IFRS wordt toegepast, en moet zij het beginsaldo van ingehouden winsten op die datum overeenkomstig aanpassen.

▼B

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 4

Verzekeringscontracten

DOEL

1 Het doel van deze IFRS is voorschriften te verstrekken ten aanzien van de financiële verslaggeving van *verzekeringscontracten* door een entiteit die dergelijke contracten uitgeeft (in deze IFRS aangeduid als de *verzekeraar*), totdat de Board de tweede fase van zijn project inzake verzekeringscontracten afrondt. IFRS 4 bevat met name voorschriften betreffende:

(a) beperkte verbeteringen wat betreft de administratieve verwerking door verzekeraars van verzekeringscontracten;

(b) informatieverschaffing over de bedragen in de jaarrekening van een verzekeraar die uit verzekeringscontracten voortvloeien, waarmee gebruikers van die jaarrekening inzicht wordt verschaft in de omvang, tijdstippen en onzekerheid van toekomstige kasstromen uit hoofde van verzekeringscontracten.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Entiteiten moeten deze IFRS toepassen op:

(a) door hen uitgegeven verzekeringscontracten (met inbegrip van *herverzekeringscontracten*) en door hen gehouden herverzekeringscontracten.

(b) door hen uitgegeven financiële instrumenten met een *discretionairerewinstdelingselement* (zie alinea 35). IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing* schrijft voor welke informatie over financiële instrumenten moet worden verstrekt, met inbegrip van financiële instrumenten met dergelijke elementen.

3 In IFRS 4 wordt niet ingegaan op andere aspecten van de verslaggeving door verzekeraars, zoals de administratieve verwerking van door verzekeraars gehouden financiële activa en door verzekeraars uitgegeven financiële verplichtingen (zie IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* en IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* en IFRS 7), behalve in de overgangsbepalingen in alinea 45.

4 Entiteiten mogen deze IFRS niet toepassen op:

(a) rechtstreeks door een fabrikant, handelaar of detaillist uitgegeven productgaranties (zie IAS 18 *Opbrengsten* en IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*);

(b) de activa en verplichtingen van werkgevers uit hoofde van beloningsregelingen voor het personeel (zie IAS 19 *Personeelsbeloningen* en IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen*) en door werknemerspensioenfondsen gerapporteerde pensioenverplichtingen op grond van toegezegdpensioenregelingen (zie IAS 26 *Administratieve verwerking en verslaggeving door pensioenregelingen*);

(c) contractuele rechten of contractuele verplichtingen die afhankelijk zijn van het toekomstige gebruik, of het recht op gebruik, van een niet-financiële post (bijvoorbeeld sommige licentievergoedingen, royalty's, voorwaardelijke leasebetalingen en soortgelijke posten), evenals de restwaardegarantie van een lessee bij een financiële lease (zie IAS 17 *Leaseovereenkomsten*, IAS 18 *Opbrengsten* en IAS 38 *Immateriële activa*);

▼B

(d) financiëlegarantiecontracten, tenzij de emittent eerder uitdrukkelijk heeft bevestigd dat hij dergelijke contracten als verzekeringscontract beschouwt en deze administratief heeft verwerkt op een voor verzekeringscontracten geldende wijze, in welk geval hij ervoor mag kiezen ofwel IAS 39, IAS 32 en IFRS 7, ofwel deze standaard op dergelijke financiëlegarantiecontracten toe te passen. De emittent mag deze keuze per contract maken, maar de voor elk contract gemaakte keuze is onherroepelijk;

(e) voorwaardelijke, te betalen of ontvangen vergoedingen bij een bedrijfscombinatie (zie IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*);

(f) *directe verzekeringscontracten* die de entiteit houdt (dat wil zeggen directe verzekeringscontracten waarbij de entiteit de *polishouder* is). Een *cedent* moet deze IFRS echter toepassen op herverzekeringscontracten die hij houdt.

5 Gemakshalve wordt in deze IFRS elke entiteit die een verzekeringscontract uitgeeft, als verzekeraar aangeduid, ongeacht of de emittent in juridische zin of voor toezichtsdoeleinden als verzekeraar wordt aangemerkt.

6 Een herverzekeringscontract is een type verzekeringscontract. Alle verwijzingen in deze IFRS naar verzekeringscontracten gelden derhalve tevens voor herverzekeringscontracten.

In contracten besloten derivaten

7 Op grond van IAS 39 zijn entiteiten verplicht sommige in contracten besloten derivaten van het basiscontract af te scheiden, deze derivaten tegen *reële waarde* te waarderen en veranderingen in de reële waarde in de winst-en-verliesrekening te verantwoorden. IAS 39 geldt voor in een verzekeringscontract besloten derivaten, tenzij het in een contract besloten derivaat zelf een verzekeringscontract is.

8 Als uitzondering op de vereiste in IAS 39 hoeft een verzekeraar de optie die een polishouder heeft om een verzekeringscontract voor een vast bedrag af te kopen (of voor een bedrag gebaseerd op een vast bedrag en een rentevoet), niet af te splitsen, en tegen reële waarde te waarderen, zelfs indien de uitoefenprijs afwijkt van de boekwaarde van de *verzekeringsverplichting* die de basis vormt. De vereiste in IAS 39 geldt echter wel voor een in een verzekeringscontract besloten putoptie of afkoopoptie in geldmiddelen indien de afkoopwaarde schommelt afhankelijk van de verandering in een financiële variabele (zoals een aandelen- of commodityprijs of -index), of in een niet-financiële variabele die niet specifiek voor een contractpartij is. Bovendien geldt de vereiste in IAS 39 eveneens indien een verandering in een dergelijke variabele leidt tot uitoefening door de houder van een putoptie of afkoopoptie in geldmiddelen (bijvoorbeeld een putoptie die kan worden uitgeoefend indien een aandelenmarktindex een bepaald niveau bereikt).

9 Alinea 8 geldt in gelijke mate voor opties om een financieel instrument met discretionaire winstdeling af te kopen.

Ontbundeling van depositocomponenten

10 Sommige verzekeringscontracten bevatten zowel een verzekerings- als een *depositocomponent*. Een verzekeraar moet of mag in sommige gevallen deze componenten *ontbundelen*:

(a) ontbundeling is vereist indien aan beide van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

(i) de verzekeraar kan de waarde van de depositocomponent (met inbegrip van eventuele in het contract besloten afkoopopties) afzonderlijk bepalen (dat wil zeggen zonder rekening te houden met de verzekeringscomponent);

▼B

(ii) op grond van zijn grondslagen voor financiële verslaggeving is de verzekeraar niet verplicht alle verplichtingen en rechten uit hoofde van de depositocomponent op te nemen;

(b) ontbundeling is toegestaan, maar niet verplicht, indien de verzekeraar de waarde van de depositocomponent afzonderlijk kan bepalen zoals vermeld bij (a)(i), maar de verzekeraar op grond van zijn grondslagen voor financiële verslaggeving verplicht is alle verplichtingen en rechten op te nemen die uit de depositocomponent voortvloeien, ongeacht de grondslag die wordt gehanteerd om die rechten en verplichtingen te waarderen;

(c) ontbundeling is niet toegestaan indien een verzekeraar de waarde van de depositocomponent niet afzonderlijk kan bepalen zoals vermeld bij (a)(i).

11 Een voorbeeld van een geval waarin de grondslagen voor financiële verslaggeving van een verzekeraar hem niet verplichten alle verplichtingen die uit een depositocomponent voortvloeien, op te nemen, wordt hierna beschreven. Een cedent ontvangt van een *herverzekeraar* een vergoeding in verband met geleden schade, maar het contract verplicht de cedent om de vergoeding in toekomstige jaren terug te betalen. Deze verplichting vloeit voort uit een depositocomponent. Ontbundeling is vereist indien de grondslagen voor financiële verslaggeving van de cedent in andere gevallen de cedent zouden toestaan om de vergoeding als baat op te nemen zonder de resulterende verplichting op te nemen.

12 Om een contract te ontbundelen, moet een verzekeraar:

(a) deze IFRS toepassen op de verzekeringscomponent;

(b) IAS 39 toepassen op de depositocomponent.

OPNAME EN WAARDERING

Tijdelijke vrijstelling van sommige andere IFRSs

13 In alinea's 10 tot en met 12 van IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* zijn criteria vermeld voor gebruik door een entiteit bij de ontwikkeling van een grondslag voor financiële verslaggeving indien er geen IFRS is die specifiek op een post betrekking heeft. Op grond van deze IFRS hoeft een verzekeraar die criteria echter niet toe te passen voor zijn grondslagen voor financiële verslaggeving betreffende:

(a) verzekeringscontracten die hij uitgeeft (met inbegrip van hiermee verband houdende acquisitiekosten en immateriële activa, zoals deze beschreven in alinea's 31 en 32); en

(b) herverzekeringscontracten die hij houdt.

14 Op grond van deze IFRS is een verzekeraar niettemin niet vrijgesteld van sommige gevolgen van de criteria in alinea's 10 tot en met 12 van IAS 8. Een verzekeraar:

(a) mag geen voorzieningen voor mogelijke toekomstige claims opnemen als een verplichting indien die claims voortvloeien uit verzekeringscontracten die op de rapportagedatum niet bestonden (zoals catastrofe- en egalisatievoorzieningen);

(b) moet de in alinea's 15 tot en met 19 beschreven *toereikendheidstoets van de verplichtingen* uitvoeren;

(c) uitsluitend een verzekeringsverplichting (of een deel van een dergelijke verplichting) niet langer opnemen in de balans als en alleen als de in het contract vermelde verplichting tenietgaat, dat wil zeggen wanneer de in het contract vastgelegde verplichting nagekomen of ontbonden wordt, dan wel afloopt;

▼B

(d) de volgende posten niet salderen:

(i) *herverzekeringsactiva* en hiermee verband houdende verzekeringsverplichtingen; dan wel

(ii) baten of lasten uit hoofde van herverzekeringscontracten en lasten of baten uit hoofde van de hiermee verband houdende verzekeringscontracten;

(e) nagaan of de herverzekeringsactiva een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan (zie alinea 20).

Toereikendheidstoets van de verplichtingen

15 Een verzekeraar moet op iedere rapportagedatum bepalen of de opgenomen verzekeringsverplichtingen toereikend zijn, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuele schattingen van toekomstige kasstromen uit hoofde van zijn verzekeringscontracten. Indien uit deze toets blijkt dat de boekwaarde van de verzekeringsverplichtingen (verminderd met de hiermee verband houdende geactiveerde acquisitiekosten en immateriële activa, zoals de activa besproken in alinea's 31 en 32) ontoereikend is in het licht van de geschatte toekomstige kasstromen, dan moet het gehele tekort in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen.

16 Indien een verzekeraar een toereikendheidstoets van de verplichtingen toepast die aan bepaalde minimumeisen voldoet, legt deze IFRS geen nadere vereisten op. De minimumeisen zijn de volgende:

(a) in de toets wordt rekening gehouden met actuele schattingen van alle contractuele kasstromen, en met de hiermee verband houdende kasstromen zoals de claimbehandelingskosten, alsook de kasstromen uit in contracten besloten opties en garanties;

(b) indien uit de toets naar voren komt dat de verplichting ontoereikend is, wordt het tekort in zijn geheel in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen.

17 Indien de grondslagen voor financiële verslaggeving van een verzekeraar geen toereikendheidstoets van de verplichtingen voorschrijven die aan de minimumeisen in alinea 16 voldoet, moet de verzekeraar:

(a) de boekwaarde van de desbetreffende verzekeringsverplichtingen ([1]) bepalen verminderd met de boekwaarde van:

(i) eventuele hiermee verband houdende geactiveerde acquisitiekosten; en

(ii) eventuele hiermee verband houdende immateriële activa, zoals activa die zijn verworven in een bedrijfscombinatie of portefeuille-overdracht (zie alinea's 31 en 32). Hiermee verband houdende herverzekeringsactiva worden echter niet in aanmerking genomen omdat een verzekeraar deze administratief afzonderlijk verwerkt (zie alinea 20);

(b) bepalen of het bij (a) beschreven bedrag lager is dan de boekwaarde die vereist zou zijn indien de desbetreffende verzekeringsverplichtingen binnen het toepassingsgebied van IAS 37 zouden vallen. Indien dit bedrag lager is, moet de verzekeraar het verschil in zijn geheel in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ verwerken, en moet hij de boekwaarde van de hiermee verband houdende geactiveerde acquisitiekosten of immateriële activa verlagen, of de boekwaarde van de desbetreffende verzekeringsverplichtingen verhogen.

([1]) De desbetreffende verzekeringsverplichtingen zijn die verzekeringsverplichtingen (en hiermee verband houdende geactiveerde acquisitiekosten en immateriële activa) waarvoor de grondslagen voor financiële verslaggeving van de verzekeraar geen toereikendheidstoets van de verplichtingen voorschrijven die voldoet aan de minimumeisen in alinea 16.

▼B

18 Indien de toereikendheidstoets van de verplichtingen van een verzekeraar aan de minimumeisen in alinea 16 voldoet, wordt de toets toegepast op het samenvoegingsniveau dat in die toets wordt aangegeven. Indien de toereikendheidstoets van de verplichtingen niet aan de minimumeisen voldoet, moet de in alinea 17 vermelde vergelijking worden uitgevoerd op het niveau van een portefeuille van contracten die globaal blootstaan aan soortgelijke risico's en die gezamenlijk als één portefeuille worden beheerd.

19 Het in alinea 17(b) beschreven bedrag (dat wil zeggen de uitkomst van de toepassing van IAS 37) moet een afspiegeling zijn van de toekomstige beleggingsmarges (zie alinea's 27 tot en met 29) als en alleen als het in alinea 17(a) beschreven bedrag tevens deze marges weerspiegelt.

Bijzondere waardevermindering van herverzekeringsactiva

20 Indien een herverzekeringsactief van een cedent een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, moet de cedent de boekwaarde daarvan dienovereenkomstig verminderen en neemt hij dat bijzondere waardeverminderingsverlies in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ op. Een herverzekeringsactief heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan als en alleen als:

(a) er objectieve aanwijzingen zijn dat de cedent, als gevolg van een gebeurtenis na de eerste opname van het herverzekeringsactief, mogelijk niet alle bedragen zal ontvangen die op grond van de voorwaarden van het contract aan de cedent zijn verschuldigd; en

(b) die gebeurtenis betrouwbaar te bepalen gevolgen heeft voor de bedragen die de cedent van de herverzekeraar zal ontvangen.

Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving

21 De alinea's 22 tot en met 30 gelden zowel voor wijzigingen door een verzekeraar die reeds de IFRSs toepast als voor wijzigingen door een verzekeraar die de IFRSs voor het eerst toepast.

22 Een verzekeraar kan zijn grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot verzekeringscontracten wijzigen als en alleen als de jaarrekening door de wijziging relevanter wordt voor gebruikers bij het nemen van economische beslissingen, en niet minder betrouwbaar, of betrouwbaarder, en niet minder relevant wordt voor gebruikers. Een verzekeraar moet de relevantie en betrouwbaarheid beoordelen op basis van de criteria in IAS 8.

23 Om de wijziging van de grondslagen voor de financiële verslaggeving met betrekking tot verzekeringscontracten te rechtvaardigen, moet een verzekeraar aantonen dat de jaarrekening dankzij de wijziging beter voldoet aan de criteria in IAS 8. De wijziging hoeft echter niet te leiden tot volledige overeenstemming met die criteria. De volgende specifieke kwesties worden hieronder besproken:

(a) actuele rente (alinea 24);

(b) voortzetting van bestaande praktijken (alinea 25);

(c) voorzichtigheid (alinea 26);

(d) toekomstige beleggingsmarges (alinea's 27 tot en met 29); en

(e) „shadow accounting” (alinea 30).

▼B

Actuele rente

24 Een verzekeraar mag (maar is niet verplicht om) zijn grondslagen voor financiële verslaggeving dusdanig (te) wijzigen dat hij aangemerkte verzekeringsverplichtingen ([1]) herwaardeert om de actuele marktrente te weerspiegelen en dat hij wijzigingen in deze verplichtingen opneemt in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. De verzekeraar mag op dat moment ook grondslagen voor financiële verslaggeving invoeren waardoor andere actuele schattingen en veronderstellingen noodzakelijk zijn voor de aangemerkte verplichtingen. De keuze in deze alinea laat een verzekeraar toe om zijn grondslagen voor financiële verslaggeving in verband met aangemerkte verplichtingen te wijzigen, zonder die grondslagen consistent toe te passen op alle soortgelijke verplichtingen, zoals IAS 8 in andere gevallen zou voorschrijven. Indien een verzekeraar verplichtingen aanmerkt voor deze keuze, moet hij voor alle perioden de actuele marktrente (en, indien van toepassing, de andere actuele schattingen en veronderstellingen) consistent toepassen op al deze verplichtingen, totdat deze tenietgaan.

Voortzetting van bestaande praktijken

25 Verzekeraars mogen de onderstaande praktijken blijven voortzetten, maar met de invoering van één daarvan wordt niet voldaan aan alinea 22:

(a) waardering van verzekeringsverplichtingen op niet-gedisconteerde basis;

(b) waardering van contractuele rechten op toekomstige vermogensbeheervergoedingen op een bedrag dat hoger is dan de reële waarde zoals vastgesteld door een vergelijking met actuele vergoedingen die door andere marktdeelnemers voor soortgelijke diensten worden berekend. Het is waarschijnlijk dat de reële waarde bij het ontstaan van die contractuele rechten gelijk is aan de betaalde uitgiftekosten, tenzij de toekomstige vermogensbeheervergoeding en de hiermee verband houdende kosten afwijken van hetgeen in de markt gebruikelijk is;

(c) gebruikmaking van niet-uniforme grondslagen voor financiële verslaggeving van verzekeringscontracten (en eventuele hiermee verband houdende geactiveerde acquisitiekosten en immateriële activa) van dochterondernemingen, behoudens zoals toegestaan op grond van alinea 24. Indien die grondslagen voor financiële verslaggeving niet uniform zijn, mag een verzekeraar deze wijzigen indien de grondslagen voor financiële verslaggeving als gevolg van de wijziging niet verder uiteen gaan lopen, en tevens de wijziging aan de andere vereisten in deze IFRS voldoet.

Voorzichtigheid

26 Verzekeraars hoeven hun grondslagen voor financiële verslaggeving van verzekeringscontracten niet te wijzigen om overdreven voorzichtigheid te elimineren. Indien een verzekeraar zijn verzekeringscontracten echter reeds voldoende voorzichtig waardeert, moet hij bij de waardering niet nog eens extra voorzichtig zijn.

Toekomstige beleggingsmarges

27 Verzekeraars hoeven hun grondslagen voor financiële verslaggeving van verzekeringscontracten niet te wijzigen om toekomstige beleggingsmarges te elimineren. Er is echter sprake van een weerlegbaar vermoeden dat de jaarrekening van een verzekeraar minder relevant en betrouwbaar wordt indien deze een grondslag voor financiële verslaggeving introduceert waarmee bij de waardering van verzekeringscontracten rekening wordt gehouden met toekomstige beleggingsmarges, tenzij deze marges van invloed zijn op de contractuele betalingen. Twee voorbeelden van grondslagen voor financiële verslaggeving waarbij rekening wordt gehouden met die marges, zijn:

(a) toepassing van een disconteringsvoet die een afspiegeling is van het geschatte rendement op de activa van de verzekeraar; dan wel

([1]) In deze alinea omvatten verzekeringsverplichtingen hiermee verband houdende geactiveerde acquisitiekosten en immateriële activa, zoals de activa besproken in alinea's 31 en 32.

▼B

(b) raming van het rendement op die activa op basis van een geschat rendement, discontering van dat geraamde rendement tegen een afwijkende voet en opname van het resultaat in de waardering van de verplichting.

28 Verzekeraars kunnen het weerlegbare vermoeden dat in alinea 27 wordt beschreven weerleggen als en alleen als de toename van de relevantie en betrouwbaarheid van de jaarrekening als gevolg van de overige componenten van een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving opweegt tegen de afname van de relevantie en betrouwbaarheid als gevolg van de opname van toekomstige beleggingsmarges. Stel bijvoorbeeld dat in het kader van de bestaande grondslagen voor financiële verslaggeving van verzekeringscontracten wordt uitgegaan van overdreven voorzichtige, bij aanvang vastgestelde veronderstellingen en een door een regelgevende instantie voorgeschreven disconteringsvoet die geen directe relatie met de marktomstandigheden heeft, en waarbij geen rekening wordt gehouden met een aantal in het contract besloten derivaten en garanties. De verzekeraar kan zijn jaarrekening relevanter maken, zonder dat dit ten koste gaat van de betrouwbaarheid, door over te schakelen op een veelomvattende op de belegger gerichte grondslag voor verslaggeving die in brede kring wordt gehanteerd en die de volgende elementen omvat:

(a) actuele schattingen en veronderstellingen;

(b) een redelijke (maar niet overdreven voorzichtige) aanpassing om risico en onzekerheid tot uitdrukking te brengen;

(c) waarderingen waarin zowel de intrinsieke waarde als de tijdswaarde van in een contract besloten opties en garanties worden verwerkt; en

(d) een actuele disconteringsvoet die gebaseerd is op de marktrente, zelfs als deze disconteringsvoet een afspiegeling is van het verwachte rendement op de activa van de verzekeraar.

29 Bij sommige waarderingsbenaderingen wordt de disconteringsvoet gebruikt om de contante waarde van een toekomstige winstmarge te bepalen. Die winstmarge wordt vervolgens via een formule aan verschillende perioden toegerekend. Bij deze benaderingen beïnvloedt de disconteringsvoet de waardering van de verplichting alleen op indirecte wijze. Met name het gebruik van een minder geschikte disconteringsvoet heeft beperkte of geen gevolgen voor de waardering van de verplichting bij het ontstaan ervan. Bij andere benaderingen bepaalt de disconteringsvoet echter de waardering van de verplichting op directe wijze. In het laatstgenoemde geval is het, omdat de invoering van een activagerelateerde disconteringsvoet een groter effect heeft, zeer onwaarschijnlijk dat een verzekeraar het weerlegbare vermoeden beschreven in alinea 27, zou kunnen weerleggen.

„Shadow accounting"

30 In sommige modellen voor administratieve verwerking hebben gerealiseerde winsten en verliezen op de activa van een verzekeraar directe gevolgen voor de waardering van (een deel van) de a) verzekeringsverplichtingen, b) daaraan gerelateerde acquisitiekosten en c) daaraan gerelateerde immateriële activa, zoals de activa beschreven in alinea 31 en 32. Verzekeraars mogen (maar zijn niet verplicht om) de grondslagen voor financiële verslaggeving zodanig (te) wijzigen dat de invloed van een opgenomen maar ongerealiseerd resultaat op een actief dezelfde is als die van een gerealiseerde winst of een gerealiseerd verlies. ►**M5** De hiermee verband houdende aanpassing van de verzekeringsverplichting (of geactiveerde acquisitiekosten of immateriële activa) moet in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen als en alleen als de ongerealiseerde winsten of verliezen in niet-gerealiseerde resultaten worden verwerkt. ◄ Deze handelwijze wordt soms aangeduid als „shadow accounting".

▼B

Verzekeringscontracten verworven in een bedrijfscombinatie of portefeuilleoverdracht

31 Om te voldoen aan IFRS 3 waarderen verzekeraars de bij een bedrijfscombinatie aangegane verzekeringsverplichtingen en verworven *verzekeringsactiva* op de overnamedatum tegen reële waarde te waarderen. Een verzekeraar mag echter (maar is niet verplicht) de presentatie van overgenomen verzekeringscontracten uitbreiden door de reële waarde van deze contracten te splitsen in twee componenten:

(a) een verplichting gewaardeerd in overeenstemming met de grondslagen voor financiële verslaggeving van de verzekeraar inzake door hem uitgegeven verzekeringscontracten; en

(b) een immaterieel actief dat het verschil voorstelt tussen i) de reële waarde van de verworven contractuele verzekeringsrechten en aangegane verzekeringsverplichtingen en ii) het bij (a) beschreven bedrag. De waardering van dit actief na eerste opname moet in overeenstemming zijn met de waardering van de hiermee verband houdende verzekeringsverplichting.

32 Een verzekeraar die een portefeuille van verzekeringscontracten overneemt, mag de uitgebreidere presentatie toepassen die in alinea 31 is beschreven.

33 De immateriële activa die in alinea's 31 en 32 zijn beschreven, vallen buiten het toepassingsgebied van IAS 36 en IAS 38. IAS 36 en IAS 38 gelden echter wel voor klantenbestanden en klantenrelaties die een afspiegeling zijn van de verwachtingen omtrent toekomstige contracten die geen deel uitmaken van de contractuele verzekeringsrechten en verzekeringsverplichtingen die bestonden op de datum van een bedrijfscombinatie of portefeuilleoverdracht.

Discretionaire winstdeling

Verzekeringscontracten met discretionaire winstdeling

34 Sommige verzekeringscontracten bevatten, naast een recht van de polishouder op een *gegarandeerd element*, een recht op winstdeling waarvan het tijdstip en/of de omvang afhankelijk is van een besluit van de verzekeraar. De emittent van een dergelijk contract:

(a) mag het discretionairewinstdelingselement en het gegarandeerde element afzonderlijk opnemen, maar is hiertoe niet verplicht. Indien de emittent deze niet afzonderlijk opneemt, rubriceert hij het gehele contract als een verplichting. Indien de emittent deze afzonderlijk rubriceert, classificeert hij het gegarandeerde element als een verplichting;

(b) classificeert dat recht hetzij als een verplichting, hetzij als een afzonderlijke component van het eigen vermogen indien hij het discretionairewinstdelingselement afzonderlijk van het gegarandeerde element opneemt. In deze IFRS wordt niet gespecificeerd hoe de emittent bepaalt of dat recht een verplichting is of tot het eigen vermogen behoort. De emittent mag dat recht splitsen in een vreemdvermogens- en een eigenvermogenscomponent, waarbij ten aanzien van de splitsing een consistente grondslag voor financiële verslaggeving wordt gehanteerd. De emittent mag dat recht niet als een tussencategorie, tussen het vreemde vermogen en het eigen vermogen, classificeren;

▼B

(c) mag alle ontvangen premies als opbrengst opnemen zonder een gedeelte af te splitsen dat op de eigenvermogenscomponent betrekking heeft. De resulterende veranderingen in het gegarandeerde element en in het gedeelte van het discretionairewinstdelingselement dat als een verplichting wordt geclassificeerd, worden in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen. Indien (een deel van) het discretionairewinstdelingselement als eigen vermogen wordt geclassificeerd, kan een gedeelte van de winst of het verlies aan dat recht toe te rekenen zijn (op dezelfde wijze waarop een gedeelte aan minderheidsbelangen wordt toegerekend). De emittent neemt het gedeelte van de winst die, of het verlies dat, aan een eventuele eigenvermogenscomponent van een discretionairewinstdelingselement is toe te rekenen, op als een verdeling van de winst of het verlies, niet als een baat of last (zie IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*);

(d) past IAS 39 op dat in het contract besloten derivaat toe indien er in het contract een derivaat besloten is dat binnen het toepassingsgebied van IAS 39 valt;

(e) zet in alle opzichten die niet in alinea's 14 tot en met 20 en alinea 34(a) tot en met (d) worden beschreven, de bestaande grondslagen voor financiële verslaggeving van dergelijke contracten voort, tenzij de emittent die grondslagen voor financiële verslaggeving wijzigt op een wijze die in overeenstemming is met de alinea's 21 tot en met 30.

Financiële instrumenten met discretionaire winstdeling

35 De vereisten in alinea 34 gelden ook voor financiële instrumenten met een discretionairewinstdelingselement. Daarnaast:

(a) moet de emittent de toereikendheidstoets van de verplichtingen in alinea's 15 tot en met 19 op het gehele contract toepassen (dat wil zeggen het gegarandeerde element en het discretionairewinstdelingselement) indien de emittent het discretionairewinstdelingselement als een verplichting classificeert. De emittent hoeft niet het bedrag te bepalen dat zou gelden als IAS 39 op het gegarandeerde element zou worden toegepast;

(b) de verplichting die voor het gehele contract wordt opgenomen, mag niet lager zijn dan het bedrag dat zou worden berekend als IAS 39 op het gegarandeerde element zou worden toegepast, indien de emittent (een deel van) het discretionairewinstdelingselement als een afzonderlijke component van het eigen vermogen classificeert. Dat bedrag moet de intrinsieke waarde van een optie om het contract af te kopen, omvatten, maar hoeft niet de tijdswaarde van de optie te omvatten indien de optie op grond van alinea 9 is vrijgesteld van waardering tegen reële waarde. De emittent hoeft niet het bedrag te vermelden dat zou gelden als IAS 39 op het gegarandeerde element zou worden toegepast; het bedrag hoeft ook niet afzonderlijk te worden gepresenteerd. Bovendien hoeft de emittent dat bedrag niet te bepalen indien de totale verplichting die wordt opgenomen, duidelijk hoger is;

(c) mag de emittent, hoewel deze contracten financiële instrumenten zijn, de premies voor deze contracten als opbrengst blijven opnemen en de resulterende toename van de boekwaarde van de verplichting als last verwerken;

(d) hoewel deze contracten financiële instrumenten zijn, moet een emittent die alinea 20(b) van IFRS 7 toepast op contracten met een discretionairewinstdelingselement de totale rentelasten vermelden die in de winst-en-verliesrekening zijn opgenomen, maar hoeft hij dergelijke rentelasten niet te berekenen met behulp van de effectieverentemethode.

▼B

INFORMATIEVERSCHAFFING

Toelichting op opgenomen bedragen

36 Een verzekeraar moet in de toelichting de in de jaarrekening opgenomen bedragen vermelden die voortvloeien uit verzekeringscontracten, alsook een toelichting op deze bedragen.

37 Om te voldoen aan alinea 36, moet de verzekeraar de volgende informatie verstrekken:

(a) de grondslagen voor financiële verslaggeving van verzekeringscontracten en de hiermee verband houdende activa, verplichtingen, baten en lasten;

(b) de opgenomen activa, verplichtingen, baten en lasten (en, indien het kasstroomoverzicht volgens de directe methode wordt gepresenteerd, de kasstromen) die uit dergelijke verzekeringscontracten voortvloeien. Bovendien moet de verzekeraar, indien hij cedent is, de volgende informatie verstrekken:

(i) de in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen winsten en verliezen op afgesloten herverzekeringscontracten; en

(ii) indien de cedent winsten en verliezen op afgesloten herverzekeringscontracten als overlopende post opneemt en amortiseert, het amortisatiebedrag over de periode en de nog niet afgeschreven bedragen aan het begin en einde van de periode;

(c) het proces voor de totstandkoming van de veronderstellingen die het grootste effect hebben op de waardering van de bij (b) beschreven bedragen. Indien praktisch haalbaar moet een verzekeraar tevens deze veronderstellingen kwantificeren;

(d) het effect van wijzigingen in de veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de waardering van de verzekeringsactiva en -verplichtingen, waarbij het effect van iedere wijziging met een materieel effect op de jaarrekening afzonderlijk wordt getoond;

(e) mutatieoverzichten van verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva en, in voorkomende gevallen, hiermee verband houdende acquisitiekosten.

Aard en omvang van risico's voortvloeiend uit verzekeringscontracten

38 Een verzekeraar moet informatie verstrekken die gebruikers van de jaarrekening de mogelijkheid geeft de aard en omvang van risico's die voortvloeien uit verzekeringscontracten te beoordelen.

39 Om te voldoen aan alinea 38, moet de verzekeraar de volgende informatie verstrekken:

(a) de doelstellingen, het beleid en de processen met betrekking tot het beheer van risico's die voortvloeien uit verzekeringscontracten en de gehanteerde methoden om die risico's te beheersen;

(b) [verwijderd]

(c) informatie over het *verzekeringsrisico* (zowel vóór als na de risicovermindering door herverzekering), waaronder:

(i) gevoeligheid voor verzekeringsrisico's (zie alinea 39A);

(ii) concentraties van verzekeringsrisico, met inbegrip van een beschrijving hoe het management concentraties vaststelt en een beschrijving van het gemeenschappelijke kenmerk waardoor iedere concentratie zich onderscheidt (bijvoorbeeld het type verzekerde gebeurtenis, het geografische gebied of de valuta);

▼B

(iii) werkelijke claims vergeleken met voorgaande schattingen (dat wil zeggen de ontwikkeling van de claims). De informatieverschaffing over de claimontwikkeling moet teruggaan tot en met de periode waarin de eerste materiële claim naar voren kwam met betrekking tot welke nog steeds onduidelijkheid bestaat over de omvang en tijdstippen van de claimbetalingen, maar de informatie hoeft niet verder terug te gaan dan tien jaar. Een verzekeraar hoeft deze informatie niet te verstrekken met betrekking tot claims waarover gewoonlijk binnen één jaar geen onzekerheid meer bestaat over de omvang en de tijdstippen van claimbetalingen;

▼M19

(d) de informatie over het kredietrisico, liquiditeitsrisico en marktrisico die op grond van alinea's 31 tot en met 42 van IFRS 7 vereist zou zijn indien de verzekeringscontracten binnen het toepassingsgebied van IFRS 7 vielen. Echter:

(i) een verzekeraar hoeft de looptijdanalyses die op grond van alinea's 39(a) en (b) van IFRS 7 vereist zijn niet te presenteren als hij in plaats daarvan informatie verstrekt over de geschatte tijdstippen van de netto-uitstroom van kasmiddelen voortvloeiend uit opgenomen verzekeringsverplichtingen. Dit kan de vorm aannemen van een uitsplitsing, naar geschatte tijdstippen, van de in de balans opgenomen bedragen.

▼B

(ii) indien een verzekeraar een andere methode gebruikt om de gevoeligheid voor marktomstandigheden te beheren, zoals een analyse van de ingekuilde winst („embedded value”), zou hij die gevoeligheidsanalyse kunnen gebruiken om aan de eis in alinea 40(a) van IFRS 7 te voldoen. Een dergelijke verzekeraar moet eveneens de informatie verstrekken als vereist op grond van alinea 41 van IFRS 7;

(e) informatie over de blootstelling aan marktrisico voortvloeiend uit in een basiscontract besloten derivaten indien de verzekeraar de in het contract besloten derivaten niet tegen reële waarde hoeft te waarderen, en dit ook niet doet.

39A Om te voldoen aan alinea 39(c)(i) moet een verzekeraar (a) dan wel (b) als volgt vermelden:

►M5 (a) een gevoeligheidsanalyse die laat zien hoe de winst of het verlies en het eigen vermogen zouden zijn beïnvloed indien veranderingen in de desbetreffende risicovariabele die redelijkerwijs mogelijk waren aan het eind van de verslagperiode waren opgetreden; de methoden en veronderstellingen die gebruikt zijn bij het opstellen van de gevoeligheidsanalyse; en eventuele wijzigingen in de gehanteerde methoden en veronderstellingen ten opzichte van de voorgaande periode. ◄ Indien een verzekeraar echter een andere methode hanteert om de gevoeligheid voor marktomstandigheden te beheren, zoals een analyse van de „embedded value”, kan hij aan deze eis voldoen door die alternatieve gevoeligheidsanalyse te vermelden en de informatie die vereist is op grond van alinea 41 van IFRS 7;

(b) kwalitatieve informatie over gevoeligheid, en informatie over de bepalingen en voorwaarden van verzekeringscontracten die een materieel effect hebben op het bedrag, het tijdstip en de onzekerheid van de toekomstige kasstromen van de verzekeraar.

▼B

INGANGSDATUM EN OVERGANG

40 De overgangsbepalingen in alinea's 41 tot en met 45 gelden voor zowel entiteiten die bij de eerste toepassing van deze IFRS reeds de IFRSs toepassen als voor entiteiten die de IFRSs voor het eerst toepassen (eerste toepassers).

41 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze IFRS toepast op een eerdere periode, moet zij dit feit vermelden.

41A *Financiëlegarantiecontracten* (wijzigingen in IAS 39 en IFRS 4), uitgegeven in augustus 2005, wijzigde alinea's 4(d), B18(g) en B19(f). Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en gelijktijdig de daarmee samenhangende wijzigingen in IAS 39 en IAS 32 ([1]) toepassen.

▼M5

41B IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 30 door IAS 1 (herziene versie van 2007) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M33

41E IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in Bijlage A. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼B

Informatieverschaffing

42 Entiteiten hoeven de vereisten in deze IFRS met betrekking tot te verstrekken informatie niet toe te passen op vergelijkende informatie die betrekking heeft op jaarperioden die vóór 1 januari 2005 aanvangen, behoudens de informatie die op grond van alinea 37(a) en (b) is vereist over grondslagen voor financiële verslaggeving, en opgenomen activa, verplichtingen, baten en lasten (en kasstromen indien de directe methode wordt toegepast).

43 Indien het praktisch niet haalbaar is om een bepaald vereiste in alinea's 10 tot en met 35 toe te passen op vergelijkende informatie die betrekking heeft op jaarperioden die vóór 1 januari 2005 aanvangen, dan moet een entiteit dat feit vermelden. Toepassing van de toereikendheidstoets van de verplichtingen (alinea's 15 tot en met 19) op dergelijke vergelijkende informatie kan in sommige gevallen praktisch niet haalbaar zijn, maar het is zeer onwaarschijnlijk dat de andere vereisten in alinea's 10 tot en met 35 niet op dergelijke vergelijkende informatie zouden kunnen worden toegepast. In IAS 8 wordt het begrip „praktisch niet haalbaar” toegelicht.

44 Ter toepassing van alinea 39(c)(iii) hoeft een entiteit geen informatie te verstrekken over de claimontwikkeling in de periode voorafgaand aan de periode van vijf jaar vóór het einde van het eerste boekjaar waarin de entiteit deze IFRS toepast. Indien de entiteit voor het eerst deze IFRS toepast en indien het praktisch niet haalbaar is om informatie op te stellen over de claimontwikkeling vóór het begin van de vroegste periode waarover een entiteit volledige vergelijkende informatie in overeenstemming met deze IFRS presenteert, wordt dat feit door de entiteit vermeld.

([1]) Als een entiteit IFRS 7 toepast, wordt de verwijzing naar IAS 32 vervangen door een verwijzing naar IFRS 7.

▼B

Herclassificatie van financiële activa

45 Wanneer een verzekeraar zijn grondslagen voor financiële verslaggeving van verzekeringsverplichtingen wijzigt, is het toegestaan, maar niet verplicht, om (een deel van) zijn financiële activa te herclassificeren als gewaardeerd „tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄”. Deze herclassificatie is toegestaan indien een verzekeraar zijn grondslagen voor financiële verslaggeving wijzigt wanneer hij deze IFRS voor het eerst toepast en indien hij daarna een grondslagwijziging doorvoert die op grond van alinea 22 is toegestaan. De herclassificatie is een wijziging in de grondslag voor financiële verslaggeving en hierop is IAS 8 van toepassing.

Bijlage A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

cedent	De **polishouder** van een **herverzekeringscontract**.
depositocomponent	Een contractuele component die administratief niet als een derivaat in overeenstemming met IAS 39 wordt verwerkt en die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 zou vallen als deze een afzonderlijk instrument zou zijn.
direct verzekeringscontract	Een **verzekeringscontract** dat geen **herverzekeringscontract** is.
discretionairewinstdelingselement	Een contractueel recht om, in aanvulling op **gegarandeerde voordelen**, aanvullende voordelen te ontvangen: (a) die waarschijnlijk een belangrijk gedeelte van de totale contractuele voordelen uitmaken; (b) waarvan de hoogte of het tijdstip contractueel door de emittent wordt bepaald; en (c) die contractueel gebaseerd zijn op: (i) de prestaties van een bepaalde pool van contracten of een bepaald type contract; (ii) gerealiseerde en/of ongerealiseerde beleggingsresultaten van een bepaalde pool van door de emittent gehouden activa; dan wel (iii) de winst of het verlies van de vennootschap, het fonds of een andere entiteit die het contract uitgeeft.
financieel risico	Het risico van een mogelijke toekomstige verandering in één of meer van de volgende variabelen: een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, commodityprijs, valutakoers, index van prijzen of rentevoeten, kredietwaardigheid of andere variabele, mits, in geval van een niet-financiële variabele, de variabele niet specifiek voor een contractpartij is.
financiëlegarantiecontract	Een contract op grond waarvan de emittent verplicht is bepaalde betalingen te verrichten om de houder te compenseren voor een door hem geleden verlies omdat een bepaalde debiteur zijn betalingsverplichting uit hoofde van de oorspronkelijke of herziene voorwaarden van een schuldbewijs niet nakomt.

▼B

gegarandeerd element	Een verplichting tot betaling van **gegarandeerde voordelen** opgenomen in een contract dat een discretionairewinstdelingselement bevat.
gegarandeerde voordelen	Betalingen of andere voordelen waarop een bepaalde polishouder of belegger een onvoorwaardelijk recht heeft dat niet onderhevig is aan de contractuele discretionaire bevoegdheid van de emittent.
herverzekeraar	De partij die op grond van een **herverzekeringscontract** een verplichting heeft om uit te keren aan een **cedent** indien een **verzekerde gebeurtenis** zich voordoet.
herverzekeringsactiva	De netto contractuele rechten van een **cedent** op grond van een **herverzekeringscontract**.
herverzekeringscontract	Een **verzekeringscontract** uitgegeven door één **verzekeraar** (de **herverzekeraar**) om een andere verzekeraar (de **cedent**) te compenseren in verband met verliezen op één of meer van de door de cedent uitgegeven contracten.
ontbundelen	Administratief verwerken van de componenten van een contract alsof zij afzonderlijke contracten zijn.
polishouder	Een partij die op grond van een **verzekeringscontract** recht heeft op een vergoeding indien een **verzekerde gebeurtenis** zich voordoet.

▼M33

reële waarde	is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13.)

▼B

toereikendheidstoets van de verplichtingen	Een beoordeling of de boekwaarde van een **verzekeringsverplichting** moet worden verhoogd (of de boekwaarde van hiermee verband houdende acquisitiekosten of immateriële activa moet worden verlaagd), op basis van een beoordeling van toekomstige kasstromen.
verzekeraar	De partij die op grond van een **verzekeringscontract** een verplichting heeft om uit te keren aan een **polishouder** indien een **verzekerde gebeurtenis** zich voordoet.
verzekerde gebeurtenis	Een onzekere toekomstige gebeurtenis die wordt gedekt door een **verzekeringscontract** en waardoor **verzekeringsrisico** ontstaat.
verzekeringsactief	De netto contractuele rechten van een **verzekeraar** op grond van een **verzekeringscontract**.
verzekeringscontract	Een contract op grond waarvan één partij (de **verzekeraar**) een aanzienlijk **verzekeringsrisico** accepteert van een andere partij (de **polishouder**) door overeen te komen de polishouder te compenseren indien een bepaalde onzekere toekomstige gebeurtenis (de **verzekerde gebeurtenis**) nadelige gevolgen heeft voor de polishouder. (Zie bijlage B voor een leidraad bij deze definitie.)

▼B

verzekeringsrisico	Het risico, niet zijnde **financieel risico**, dat door de houder van een contract wordt overgedragen aan de emittent.
Verzekeringsverplichting	De netto contractuele verplichtingen van een **verzekeraar** op grond van een **verzekeringscontract**.

Bijlage B

Definitie van een verzekeringscontract

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

B1 Deze bijlage Bevat een leidraad inzake de definitie van een verzekeringscontract in bijlage A. In de bijlage worden de volgende onderwerpen behandeld:

(a) het begrip „onzekere toekomstige gebeurtenis” (alinea's B2 tot en met B4);

(b) uitkering in natura (alinea's B5 tot en met B7);

(c) onderscheid tussen verzekeringsrisico en andere risico's (alinea's B8 tot en met B17);

(d) voorbeelden van verzekeringscontracten (alinea's B18 tot en met B21);

(e) aanzienlijk verzekeringsrisico (alinea's B22 tot en met B28); en

(f) veranderingen in het niveau van verzekeringsrisico (alinea's B29 en B30).

Onzekere toekomstige gebeurtenis

B2 Onzekerheid (of risico) vormt de kern van een verzekeringscontract. Derhalve moet bij het afsluiten van een verzekeringscontract onzekerheid bestaan over ten minste een van de volgende zaken:

(a) of een *verzekerde gebeurtenis* zich zal voordoen;

(b) wanneer deze zich zal voordoen; dan wel

(c) hoeveel de verzekeraar zal moeten uitkeren indien de gebeurtenis zich voordoet.

B3 In sommige verzekeringscontracten is de verzekerde gebeurtenis de ontdekking van een schade of verlies gedurende de looptijd van het contract, zelfs indien de schade of het verlies voortvloeit uit een gebeurtenis die zich vóór het afsluiten van het contract afspeelde. In andere verzekeringscontracten is de verzekerde gebeurtenis een gebeurtenis die zich afspeelt gedurende de looptijd van het contract, zelfs indien de resulterende schade of het resulterende verlies wordt ontdekt na het einde van de looptijd van het contract.

B4 Sommige verzekeringscontracten hebben betrekking op gebeurtenissen die zich reeds hebben voorgedaan, maar waarvan de financiële gevolgen nog onzeker zijn. Een voorbeeld hiervan is een herverzekeringscontract dat de directe verzekeraar beschermt tegen de ongunstige ontwikkeling van claims die reeds door polishouders zijn ingediend. In dergelijke contracten is de verzekerde gebeurtenis de ontdekking van de uiteindelijke kosten van die claims.

Uitkering in natura

B5 Sommige verzekeringscontracten schrijven voor of staan toe dat uitkeringen in natura worden gedaan. Een voorbeeld hiervan betreft de verzekeraar die een gestolen artikel zelf vervangt, in plaats van het bedrag aan de polishouder uit te keren. Een ander voorbeeld is een verzekeraar die gebruikmaakt van eigen ziekenhuizen en medisch personeel om de medische diensten te verlenen die door de contracten worden gedekt.

▼B

B6 Sommige servicecontracten tegen een vaste vergoeding waarbij het serviceniveau afhankelijk is van een onzekere gebeurtenis voldoen aan de definitie van een verzekeringscontract in deze IFRS, maar vallen in sommige landen niet onder de regelgeving inzake verzekeringscontracten. Een voorbeeld hiervan is een onderhoudscontract waarin de dienstverlener overeenkomt om bepaalde bedrijfsinstallaties te repareren na een storing. De vaste servicevergoeding is gebaseerd op het verwachte aantal storingen, maar het is onzeker of een bepaalde bedrijfsinstallatie zal vastlopen. De storing van de bedrijfsinstallatie heeft negatieve gevolgen voor de eigenaar en op grond van het contract ontvangt de eigenaar een uitkering (in natura, in plaats van in geldmiddelen). Een ander voorbeeld is een contract inzake reparatiediensten bij autopech waarin de dienstverlener overeenkomt om tegen een vaste jaarlijkse vergoeding assistentie langs de weg te verlenen of de auto naar een nabijgelegen garage te slepen. Laatstgenoemd contract zou kunnen voldoen aan de definitie van een verzekeringscontract, zelfs indien de dienstverlener niet overeenkomt om reparaties uit te voeren of onderdelen te vervangen.

B7 Toepassing van IFRS 4 op de in alinea B6 beschreven contracten is waarschijnlijk niet méér belastend dan toepassing van de IFRSs die zouden gelden indien dergelijke contracten buiten het toepassingsgebied van deze IFRS zouden vallen:

(a) het is onwaarschijnlijk dat er materiële verplichtingen zijn voor defecten en storingen die zich reeds hebben voorgedaan;

(b) bij toepassing van IAS 18 *Opbrengsten* zou de dienstverlener opbrengsten realiseren naar rato van de voortgang (en met inachtneming van andere bepaalde criteria). Die benadering is ook op grond van deze IFRS aanvaardbaar. IFRS 4 staat toe dat de dienstverlener i) zijn bestaande grondslagen voor financiële verslaggeving van deze contracten handhaaft, tenzij hiermee in strijd wordt gehandeld met alinea 14 en ii) zijn grondslagen voor financiële verslaggeving verbetert, indien dit op grond van alinea's 22 tot en met 30 is toegestaan;

(c) de dienstverlener gaat na of de kosten van het nakomen van de contractuele verplichting tot verlening van diensten hoger zijn dat de vooruitontvangen opbrengsten. Hiervoor hanteert de dienstverlener de toereikendheidstoets van de verplichtingen die in alinea's 15 tot en met 19 van deze IFRS wordt beschreven. Indien deze IFRS niet voor deze contracten zou gelden, dan zou de dienstverlener IAS 37 toepassen om te bepalen of de contracten verlieslatend zijn;

(d) het is onwaarschijnlijk dat de vereisten in deze IFRS ten aanzien van de informatieverschaffing voor deze contracten aanzienlijk uitgebreider zijn dan de informatieverschaffing die op grond van andere IFRSs is voorgeschreven.

Onderscheid tussen verzekeringsrisico en andere risico's

B8 De definitie van verzekeringscontract verwijst naar verzekeringsrisico, dat in deze IFRS wordt gedefinieerd als het risico, niet zijnde *financieel risico*, dat door de houder van een contract wordt overgedragen aan de emittent. Een contract waarmee de emittent wordt blootgesteld aan een financieel risico zonder een belangrijk verzekeringsrisico is geen verzekeringscontract.

▼B

B9 De definitie van financieel risico in bijlage A omvat een opsomming van financiële en niet-financiële variabelen. De opsomming bevat niet-financiële variabelen die niet specifiek voor een contractpartij zijn, zoals een index van aardbevingsverliezen in een bepaalde regio of de temperatuurindex van een bepaalde stad. De opsomming bevat geen niet-financiële variabelen die specifiek voor een contractpartij zijn, zoals het zich al dan niet voordoen van een brand die een actief van die partij beschadigt of vernietigt. Bovendien is het risico van veranderingen in de reële waarde van een niet-financieel actief geen financieel risico indien de reële waarde niet alleen een afspiegeling is van de veranderingen in de marktprijs van dergelijke activa (een financiële variabele), maar ook de voorwaarde van een specifiek niet-financieel actief van een contractpartij (een niet-financiële variabele). Indien bijvoorbeeld een partij die de restwaarde van een specifieke auto garandeert, door de garantie is blootgesteld aan veranderingen in de staat van de auto, dan is dat risico een verzekeringsrisico, geen financieel risico.

B10 Sommige contracten leiden ertoe dat de emittent, naast aanzienlijke verzekeringsrisico's, wordt blootgesteld aan financiële risico's. Veel levensverzekeringscontracten bijvoorbeeld garanderen een minimumrendement aan de polishouders (waarmee een financieel risico wordt gecreëerd), en beloven overlijdensuitkeringen die soms aanzienlijk hoger zijn dan het rekeningsaldo van de polishouder (waarmee een verzekeringsrisico in de vorm van een sterfterisico wordt gecreëerd). Dergelijke contracten zijn verzekeringscontracten.

B11 Bij sommige contracten geeft een verzekerde gebeurtenis aanleiding tot uitkering van een bedrag dat aan een prijsindex is gekoppeld. Dergelijke contracten zijn verzekeringscontracten, mits de uitkering die afhankelijk is van de verzekerde gebeurtenis, aanzienlijk kan zijn. Bijvoorbeeld met een lijfrente op het leven die is gekoppeld aan de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud wordt verzekeringsrisico overgedragen omdat de uitkering plaatsvindt naar aanleiding van een onzekere gebeurtenis — het overleven van de lijfrentetrekker. De koppeling met de prijsindex is een in het contract besloten derivaat, maar hiermee wordt tevens verzekeringsrisico overgedragen. Indien de resulterende overdracht van verzekeringsrisico aanzienlijk is, dan voldoet het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een verzekeringscontract. In dat geval hoeft het niet gesplitst en tegen reële waarde gewaardeerd te worden (zie alinea 7 van deze IFRS).

B12 De definitie van verzekeringsrisico verwijst naar risico's die de verzekeraar accepteert van de polishouder. Verzekeringsrisico is met andere woorden een reeds bestaand risico dat door de polishouder aan de verzekeraar wordt overgedragen. Een door het contract nieuw gecreëerd risico is derhalve geen verzekeringsrisico.

B13 De definitie van een verzekeringscontract verwijst naar nadelige gevolgen voor de polishouder. De definitie beperkt de uitkering door de verzekeraar niet tot een bedrag gelijk aan de financiële gevolgen van de nadelige gebeurtenis. De definitie sluit bijvoorbeeld een „nieuw-voor-oud”-dekking niet uit op grond waarvan de polishouder voldoende wordt uitgekeerd om vervanging van een beschadigd oud actief door een nieuw actief mogelijk te maken. Evenzo legt de definitie geen beperkingen op wat betreft de uitkering op grond van een levensverzekeringscontract met vaste looptijd vanwege de door de personen ten laste van de overledene geleden financiële schade, noch sluit deze definitie uitkering uit van vooraf bepaalde bedragen om de schade als gevolg van overlijden of een ongeluk te weerspiegelen.

▼B

B14 Bij sommige contracten is een uitkering vereist indien een bepaalde onzekere gebeurtenis zich voordoet, maar wordt niet als voorwaarde gesteld dat er sprake moet zijn van nadelige gevolgen voor de polishouder. Een dergelijk contract is geen verzekeringscontract, zelfs indien de houder het contract gebruikt om een onderliggende blootstelling aan risico te mitigeren. Indien bijvoorbeeld de houder een derivaat gebruikt om een onderliggende niet-financiële variabele af te dekken die in verband staat met de kasstromen uit een actief van de entiteit, dan is het derivaat geen verzekeringscontract omdat de uitkering niet afhankelijk is van het feit of de houder nadelige gevolgen ondervindt als gevolg van een afname van de kasstromen uit het actief. Daar staat tegenover dat de definitie van een verzekeringscontract verwijst naar een onzekere gebeurtenis waarbij een nadelig gevolg voor de polishouder een contractuele voorwaarde is voor uitkering. De verzekeraar is op grond van deze contractuele voorwaarde niet verplicht om te onderzoeken of de gebeurtenis daadwerkelijk nadelige gevolgen heeft gehad, maar de verzekeraar mag uitkering weigeren indien hij er niet van overtuigd is dat de gebeurtenis nadelige gevolgen heeft gehad.

B15 Het risico van beëindiging of voortzetting (dat wil zeggen het risico dat de tegenpartij het contract eerder of later zal annuleren dan de emittent had verwacht bij de prijscalculatie voor het contract) is geen verzekeringsrisico omdat de uitkering aan de tegenpartij niet afhankelijk is van een onzekere toekomstige gebeurtenis die nadelige gevolgen heeft voor de tegenpartij. Evenzo is het kostenrisico (dat wil zeggen het risico van een onverwachte toename van de administratiekosten in verband met het uitvoeren van een contract, en niet van de kosten in verband met verzekerde gebeurtenissen) geen verzekeringsrisico omdat een onverwachte toename van de kosten geen nadelige gevolgen heeft voor de tegenpartij.

B16 Derhalve is een contract waarmee de emittent wordt blootgesteld aan het risico van beëindiging of voortzetting, of het kostenrisico geen verzekeringscontract, tenzij de emittent als gevolg van het contract ook wordt blootgesteld aan verzekeringsrisico. Indien de emittent van dat contract echter dat risico mitigeert door gebruikmaking van een tweede contract waarmee een deel van dat risico aan een andere partij wordt overgedragen, dan wordt die andere partij door het tweede contract aan verzekeringsrisico blootgesteld.

B17 Een verzekeraar kan alleen een aanzienlijk verzekeringsrisico van de polishouder accepteren indien de verzekeraar een entiteit is die losstaat van de polishouder. In geval van een onderlinge verzekeraar aanvaardt de verzekeraar het risico van iedere polishouder en wordt dat risico ondergebracht in een pool. Hoewel de polishouders in hun hoedanigheid van eigenaar dat gepoolde risico collectief dragen, heeft de onderlinge verzekeraar nog steeds het risico aanvaard dat de kern vormt van een verzekeringscontract.

Voorbeelden van verzekeringscontracten

B18 De onderstaande opsomming bevat voorbeelden van contracten die een verzekeringscontract zijn, indien er sprake is van een aanzienlijke overdracht van verzekeringsrisico:

(a) verzekering tegen diefstal of materiële schade;

(b) verzekering tegen productaansprakelijkheid, beroepsaansprakelijkheid, civielrechtelijke aansprakelijkheid of juridische kosten;

(c) levensverzekering en vooruitbetaalde begrafenisregelingen (hoewel overlijden zeker is, is het tijdstip van het overlijden onzeker dan wel, bij sommige soorten levensverzekering, is onzeker of het overlijden zal plaatsvinden binnen de door de verzekering gedekte periode);

(d) lijfrenten op het leven en pensioenen (dat wil zeggen contracten die een uitkering bieden bij de onzekere toekomstige gebeurtenis — het overleven van de lijfrentetrekker of gepensioneerde — die de lijfrentetrekker of gepensioneerde moeten ondersteunen bij het handhaven van een bepaalde levensstandaard, die door zijn of haar overleven anders nadelig zou worden beïnvloed);

▼B

(e) dekking bij arbeidsongeschiktheid en van medische zorg;

(f) akten van borgtocht, fraudeverzekeringen („fidelity bonds”), uitvoeringsgaranties en inschrijvingsgaranties (dat wil zeggen contracten die dekking bieden indien een andere partij een contractuele verplichting niet nakomt, bijvoorbeeld een verplichting om een gebouw te bouwen);

(g) kredietverzekering die voorziet in bepaalde betalingen om de verzekerde te compenseren voor een door hem geleden verlies omdat een bepaalde debiteur zijn betalingsverplichting uit hoofde van de oorspronkelijke of herziene voorwaarden van een schuldbewijs niet nakomt. Deze contracten kunnen verschillende juridische vormen hebben, zoals die van een garantie, bepaalde categorieën van kredietbrieven, een kredietderivaat („credit derivative default contract”) of een verzekeringscontract. Het feit dat deze contracten aan de definitie van een verzekeringscontract voldoen, neemt echter niet weg dat zij ook aan de in IAS 39 vermelde definitie van een financiëlegarantiecontract voldoen en derhalve binnen het toepassingsgebied van IAS 32 ([1]) en IAS 39 en buiten het toepassingsgebied van deze IFRS vallen (zie alinea 4(d)). Indien een emittent van een financiëlegarantiecontract eerder uitdrukkelijk heeft bevestigd dat hij dergelijke contracten als verzekeringscontract beschouwt en deze administratief heeft verwerkt op een voor verzekeringscontracten geldende wijze, mag hij er niettemin voor kiezen ofwel IAS 39 en IAS 32 ([1]), ofwel deze standaard op dergelijke financiëlegarantiecontracten toe te passen;

(h) productgaranties. Productgaranties die door een andere partij zijn uitgegeven voor goederen die door de fabrikant, handelaar of detaillist zijn verkocht, vallen binnen het toepassingsgebied van deze IFRS. Productgaranties die rechtstreeks door de fabrikant, handelaar of detaillist zijn uitgegeven, vallen buiten het toepassingsgebied, omdat deze binnen het toepassingsgebied van IAS 18 *Opbrengsten* en IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* vallen;

(i) verzekering met betrekking tot de eigendomstitel (dat wil zeggen verzekering tegen de ontdekking van gebreken in de eigendomstitel van grond, die niet duidelijk waren toen het verzekeringscontract werd opgesteld). In dat geval is de ontdekking van een gebrek in de eigendomstitel de verzekerde gebeurtenis, niet het gebrek zelf;

(j) reishulp (dat wil zeggen de uitkering in geldmiddelen of in natura aan polishouders in verband met tijdens het reizen geleden schade). In alinea's B6 en B7 worden sommige van dit soort contracten besproken;

(k) zogenaamde „catastrophe bonds” die voorzien in lagere betalingen van aflossing of rente, of beide, indien een bepaalde gebeurtenis nadelige gevolgen heeft voor de emittent van de obligatie (tenzij er door de bepaalde gebeurtenis geen aanzienlijk verzekeringsrisico ontstaat, bijvoorbeeld indien de gebeurtenis een verandering is van een rentevoet of valutakoers);

(l) verzekeringsswaps en andere contracten waarbij wordt uitgekeerd op basis van veranderingen in klimatologische, geologische of ander natuurlijke variabelen die specifiek voor een contractpartij zijn;

(m) herverzekeringscontracten.

([1]) Als een entiteit IFRS 7 toepast, wordt de verwijzing naar IAS 32 vervangen door een verwijzing naar IFRS 7.

▼B

B19 Onderstaand staan voorbeelden van zaken die geen verzekeringscontract zijn:

(a) beleggingscontracten met de juridische vorm van een verzekeringscontract, maar waarmee de verzekeraar niet wordt blootgesteld aan een aanzienlijk verzekeringsrisico, bijvoorbeeld levensverzekeringscontracten waarbij de verzekeraar geen aanzienlijk sterfterisico draagt (dergelijke contracten zijn financiële instrumenten of servicecontracten zonder verzekeringskenmerk, zie alinea's B20 en B21);

(b) contracten waarvan de juridische vorm een verzekeringscontract is, maar waarbij alle belangrijke verzekeringsrisico's aan de polishouder worden teruggegeven via niet-opzegbare en afdwingbare mechanismen die ervoor zorgen dat toekomstige betalingen door de polishouder worden aangepast als direct gevolg van verzekerde schade. Voorbeelden hiervan zijn sommige financiële herverzekeringscontracten of sommige groepscontracten (dergelijke contracten zijn normaliter financiële instrumenten of servicecontracten zonder verzekeringskenmerk, zie alinea's B20 en B21);

(c) eigen risico, met andere woorden een risico behouden dat door een verzekering zou kunnen worden gedekt (er is geen verzekeringscontract omdat er geen overeenkomst is met een andere partij);

(d) contracten (zoals gokcontracten) op grond waarvan tot uitkering wordt overgegaan indien zich een bepaalde onzekere toekomstige gebeurtenis voordoet, maar waarbij de uitkering niet afhankelijk is van de contractuele voorwaarde dat de gebeurtenis nadelig moet zijn voor de polishouder. Dit sluit echter niet uit dat vooraf een uitkering wordt bepaald die de schade weergeeft die door een bepaalde gebeurtenis, zoals een overlijden of een ongeluk, wordt veroorzaakt (zie tevens alinea B13);

(e) derivaten die ervoor zorgen dat één partij wordt blootgesteld aan financieel risico, maar geen verzekeringsrisico, omdat die partij op grond van het derivaat uitsluitend verplicht is tot betaling op basis van veranderingen in één of meer van de volgende variabelen: een bepaalde rentevoet, prijs van een financieel instrument, commodityprijs, valutakoers, index van prijzen of rentevoeten, kredietwaardigheid of andere variabele, mits, in geval van een niet-financiële variabele, de variabele niet specifiek voor een contractpartij is (zie IAS 39);

(f) een met krediet verband houdende garantie (of een kredietbrief, kredietderivaat („credit derivative default contract") of kredietverzekeringscontract) die uitkering voorschrijft zelfs indien de houder geen verlies heeft geleden in verband met het niet nakomen door de debiteur van zijn betalingsverplichting (zie IAS 39);

(g) contracten waarbij de uitkering is gebaseerd op een klimatologische, geologische of een andere natuurlijke variabele die niet specifiek voor een contractpartij is (gewoonlijk omschreven als weerderivaten);

(h) zogenaamde „catastrophe bonds" die voorzien in gereduceerde betalingen van aflossing of rente, of beide, gebaseerd op een klimatologische, geologische of andere natuurlijke variabele die niet specifiek voor een contractpartij is.

B20 Indien via de in B19 beschreven contracten financiële activa of financiële verplichtingen worden gecreëerd, dan vallen deze binnen het toepassingsgebied van IAS 39. Dit betekent onder meer dat de contractpartijen gebruikmaken van wat soms wordt aangeduid als „deposit accounting", dat het volgende inhoudt:

(a) één partij neemt de ontvangen vergoeding op als een financiële verplichting in plaats van als opbrengst;

▼B

(b) de andere partij neemt de betaalde vergoeding op als een financieel actief, in plaats van als last.

B21 Indien via de in alinea B19 beschreven contracten geen financiële activa of financiële verplichtingen worden gecreëerd, geldt IAS 18. IAS 18 schrijft voor dat opbrengsten in verband met een transactie waarbij diensten worden verleend, worden opgenomen naar rato van de voortgang van de transactie indien de uitkomsten van de transactie betrouwbaar kunnen worden geschat.

Aanzienlijk verzekeringsrisico

B22 Een contract is alleen een verzekeringscontract indien daarmee een aanzienlijk verzekeringsrisico wordt overgedragen. In alinea's B8 tot en met B21 wordt het verzekeringsrisico besproken. In de volgende alinea's wordt ingegaan op de beoordeling of verzekeringsrisico al dan niet aanzienlijk is.

B23 Er is uitsluitend sprake van aanzienlijk verzekeringsrisico indien een verzekeraar als gevolg van een verzekerde gebeurtenis in elk scenario aanzienlijke aanvullende voordelen moet uitkeren, exclusief scenario's zonder economische betekenis (dat wil zeggen zonder waarneembaar effect op de economische betekenis van de transactie). Indien er in scenario's met economische betekenis aanzienlijke extra voordelen zouden moeten worden uitgekeerd, dan kan aan de voorwaarde in de vorige zin worden voldaan indien de verzekerde gebeurtenis uiterst onwaarschijnlijk is of zelfs indien de verwachte (dat wil zeggen risicogewogen) contante waarde van de voorwaardelijke kasstromen gering is ten opzichte van de verwachte contante waarde van alle resterende contractuele kasstromen.

B24 De additionele voordelen die in alinea B23 worden beschreven, hebben betrekking op bedragen die hoger zijn dan de bedragen die betaald zouden moeten worden indien er geen verzekerde gebeurtenis zou plaatsvinden (exclusief scenario's zonder economische betekenis). Deze aanvullende bedragen omvatten de kosten van claimbehandeling en claimbeoordeling, maar omvatten niet:

(a) het verliezen van de mogelijkheid de polishouder toekomstige diensten in rekening te brengen. Het overlijden van de polishouder betekent bijvoorbeeld bij een levensverzekeringscontract met een beleggingscomponent dat de verzekeraar niet langer vermogensbeheerdiensten kan verrichten en hiervoor een vergoeding kan innen. Dit economische verlies voor de verzekeraar vloeit echter niet voort uit een verzekeringsrisico, evenmin als een beheerder van een gemeenschappelijk beleggingsfonds verzekeringsrisico draagt met betrekking tot het mogelijke overlijden van de cliënt. Het mogelijke verlies van de toekomstige vermogensbeheervergoeding is derhalve niet relevant bij de beoordeling van hoeveel verzekeringsrisico door middel van een contract wordt overgedragen;

(b) kwijtschelding van kosten bij overlijden die bij annulering of afkoop zouden worden gemaakt. Omdat deze kosten door het contract in het leven zijn geroepen, ontvangt de polishouder door kwijtschelding van deze kosten geen vergoeding voor een reeds bestaand risico. Daarom zijn deze niet relevant voor de inschatting van de mate waarin verzekeringsrisico via het contract wordt overdragen;

(c) een betaling die afhankelijk is van een gebeurtenis die voor de contracthouder niet tot aanzienlijke schade leidt. Een voorbeeld hiervan is een contract op grond waarvan de emittent verplicht is één miljoen valuta-eenheden te betalen indien een actief fysiek beschadigd raakt met als gevolg een onaanzienlijk economisch verlies van één valuta-eenheid voor de houder. De polishouder draagt in dit contract aan de verzekeraar het onaanzienlijke risico over van het verlies van één valuta-eenheid. Tegelijkertijd wordt met het contract een niet-verzekeringsrisico gecreëerd dat inhoudt dat de emittent VE 999 999 moet betalen indien de bepaalde gebeurtenis plaatsvindt. Omdat de emittent geen aanzienlijk verzekeringsrisico van de houder accepteert, is dit contract geen verzekeringscontract;

▼B

(d) mogelijke compensatie door herverzekering. Deze wordt door de verzekeraar administratief afzonderlijk verwerkt.

B25 Verzekeraars moeten de omvang van het verzekeringsrisico van contract tot contract bepalen, en niet op basis van de materialiteit die voor de jaarrekening geldt ([1]). Een verzekeringsrisico kan dus aanzienlijk zijn, zelfs als er een minimale kans is op materiële verliezen op een hele portefeuille van contracten. Dankzij deze beoordeling per contract is het gemakkelijker om een contract als verzekeringscontract te classificeren. Indien echter vaststaat dat een relatief homogene portefeuille van kleine contracten bestaat uit contracten die allemaal verzekeringsrisico overdragen, hoeft een verzekeraar niet ieder contract binnen die portefeuille te onderzoeken om een paar niet-derivaatcontracten op te sporen waarbij geen sprake is van de overdracht van een onaanzienlijk verzekeringsrisico.

B26 Uit de alinea's B23 tot en B25 blijkt dat een contract op grond waarvan de uitkering bij overlijden hoger is dan het verschuldigde bedrag bij overleven, een verzekeringscontract is tenzij de aanvullende uitkering bij overlijden onaanzienlijk is (beoordeeld in relatie tot het contract en niet de gehele portefeuille van contracten). Zoals opgemerkt in alinea B24(b) wordt de kwijtschelding van annulerings- of afkoopkosten bij overlijden niet in deze beoordeling meegenomen indien de polishouder via deze kwijtschelding niet wordt gecompenseerd voor een reeds bestaand risico. Evenzo is een lijfrentecontract op grond waarvan periodieke betalingen worden gedaan gedurende het leven van de polishouder, een verzekeringscontract, tenzij het totaal van de levenafhankelijke uitkeringen onaanzienlijk is.

B27 In alinea B23 wordt gerefereerd aan aanvullende voordelen. Deze aanvullende voordelen zouden de verplichting kunnen omvatten om voordelen eerder uit te keren indien de verzekerde gebeurtenis eerder plaatsvindt en de uitkering niet wordt aangepast in verband met de tijdswaarde van geld. Een voorbeeld is levensverzekering met een spaarelement („whole life insurance”) met een vaste uitkering (met andere woorden een verzekering op grond waarvan een vaste uitkering plaatsvindt bij overlijden van de polishouder, ongeacht wanneer het overlijden plaatsheeft, zonder een expiratiedatum voor de dekking). Het is zeker dat de polishouder zal overlijden, maar de overlijdensdatum is onzeker. De verzekeraar zal een verlies lijden op die individuele contracten waarbij polishouders vroegtijdig overlijden, zelfs indien er op het niveau van de gehele contractenportefeuille geen sprake is van verlies.

B28 Indien een verzekeringscontract wordt ontbundeld in een depositocomponent en een verzekeringscomponent, dan wordt de mate van overdracht van verzekeringsrisico beoordeeld op basis van de verzekeringscomponent. De mate van overdracht van verzekeringsrisico door een in een contract besloten derivaat wordt beoordeeld op basis van het in het contract besloten derivaat.

Veranderingen in het niveau van verzekeringsrisico

B29 Bij sommige contracten is er bij afsluiting geen sprake van enige overdracht van verzekeringsrisico aan de emittent, hoewel er op een later tijdstip wel overdracht van verzekeringsrisico plaatsvindt. Een voorbeeld hiervan is een contract dat voorziet in een bepaald beleggingsrendement en dat een optie voor de polishouder bevat om op de vervaldatum met de beleggingsopbrengst een lijfrente op het leven te kopen tegen de actuele lijfrentetarieven die de verzekeraar in rekening brengt aan andere nieuwe lijfrentetrekkers, wanneer de polishouder de optie uitoefent. Via het contract wordt geen verzekeringsrisico overgedragen aan de emittent totdat de optie wordt uitgeoefend, omdat de

([1]) In dit verband vormen contracten die tegelijkertijd met één tegenpartij zijn gesloten (of contracten die in een ander opzicht onderling afhankelijk zijn) één contract.

▼B

verzekeraar vrij blijft om bij het bepalen van de prijs van de lijfrente rekening te houden met het verzekeringsrisico dat op dat moment aan de verzekeraar wordt overgedragen. Indien in het contract echter de lijfrentetarieven (of een grondslag voor het bepalen van de lijfrentetarieven) worden gespecificeerd, dan houdt het contract een overdracht in van verzekeringsrisico aan de emittent bij afsluiting van het contract.

B30 Een contract dat voldoet aan de voorwaarden van een verzekeringscontract blijft een verzekeringscontract totdat alle rechten en verplichtingen tenietgaan of aflopen.

▼B

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 5

Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

DOEL

1 Het doel van deze IFRS is het voorschrijven van de administratieve verwerking van activa die voor verkoop worden aangehouden, en de presentatie van en informatieverschaffing over *beëindigde bedrijfsactiviteiten*. Deze IFRS vereist met name dat:

(a) activa die voldoen aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de boekwaarde en de *reële waarde* minus *verkoopkosten* en dat op dergelijke activa niet meer wordt afgeschreven; en

(b) activa die voldoen aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop afzonderlijk in de balans worden gepresenteerd en dat de resultaten van beëindigde bedrijfsactiviteiten afzonderlijk in ►**M5** het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden gepresenteerd.

TOEPASSINGSGEBIED

2 De in deze IFRS beschreven vereisten inzake classificatie en presentatie zijn van toepassing op alle opgenomen *vaste activa* [1] en op alle *groepen activa die worden afgestoten* van een entiteit. De in deze IFRS beschreven waarderingsvereisten zijn van toepassing op alle opgenomen vaste activa en groepen activa die worden afgestoten (zoals uiteengezet in alinea 4), met uitzondering van die activa die in alinea 5 zijn opgesomd, die gewaardeerd moeten blijven volgens de aangegeven standaard.

3 Activa die volgens IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* ►**M5** ———— ◄ als vaste activa zijn geclassificeerd, mogen pas als *vlottende activa* worden geherclassificeerd wanneer ze voldoen aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, overeenkomstig IFRS 5. Activa die een entiteit normaliter zou beschouwen als vaste activa die uitsluitend zijn verworven om te worden doorverkocht, mogen niet als vlottende activa worden geclassificeerd tenzij ze overeenkomstig IFRS 5 voldoen aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop.

4 Soms stoot een entiteit een groep activa, mogelijk met bepaalde, direct daaraan gerelateerde verplichtingen, samen in één transactie af. Een dergelijke groep activa die wordt afgestoten kan een groep van *kasstroomgenererende eenheden*, een enkele kasstroomgenererende

[1] Voor activa die zijn geclassificeerd in volgorde van liquiditeit, zijn vaste activa activa die bedragen omvatten waarvan verwacht wordt dat ze pas later dan twaalf maanden na ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ zullen worden geïnd. Alinea 3 is van toepassing op de indeling van dergelijke activa.

▼B

eenheid of een gedeelte van een kasstroomgenererende eenheid betreffen [1]. De groep kan alle mogelijke activa en verplichtingen van de entiteit omvatten, met inbegrip van vlottende activa, kortlopende verplichtingen en activa die door alinea 5 uitgesloten zijn van de in IFRS 5 beschreven waarderingsvereisten. Indien een vast actief dat binnen het toepassingsgebied van de in IFRS 5 beschreven waarderingsvereisten valt, deel uitmaakt van een groep activa die wordt afgestoten, worden de waarderingsvereisten van IFRS 5 op de gehele groep toegepast, zodat de groep gewaardeerd wordt tegen de laagste waarde van haar boekwaarde en de reële waarde minus verkoopkosten. De vereisten voor de waardering van individuele activa en verplichtingen in de groep activa die wordt afgestoten, zijn uiteengezet in alinea's 18, 19 en 23.

▼M8

5 De bepalingen van deze IFRS ten aanzien van de waardering [2] zijn niet van toepassing op de volgende activa, die worden behandeld in de vermelde IFRSs, hetzij als individuele activa, hetzij als onderdeel van een groep activa die wordt afgestoten:

▼B

(a) uitgestelde belastingvorderingen (IAS 12 *Winstbelastingen*);

(b) activa die voortvloeien uit personeelsbeloningen (IAS 19 *Personeelsbeloningen*);

(c) financiële activa die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* vallen;

(d) vaste activa die volgens het reëlewaardemodel in IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* worden verwerkt;

▼M8

(e) vaste activa die gewaardeerd worden tegen reële waarde minus verkoopkosten overeenkomstig IAS 41 *Landbouw*;

▼B

(f) contractuele rechten uit hoofde van verzekeringscontracten zoals gedefinieerd in IFRS 4 *Verzekeringscontracten*.

▼M17

5A De in deze IFRS vermelde classificatie-, presentatie- en waarderingsvereisten die van toepassing zijn op een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) dat is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, zijn ook van toepassing op een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) dat is geclassificeerd als aangehouden voor uitkering aan eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars (aangehouden voor uitkering aan eigenaars).

▼M22

5B Deze IFRS specificeert welke informatie moet worden verstrekt met betrekking tot als aangehouden voor verkoop geclassificeerde vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) of beëindigde bedrijfsactiviteiten. De informatievereisten in andere IFRSs zijn niet op dergelijke activa (of groepen activa die worden afgestoten) van toepassing, tenzij deze IFRSs het volgende vereisen:

a) specifieke informatie met betrekking tot als aangehouden voor verkoop geclassificeerde vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) of beëindigde bedrijfsactiviteiten; of

---

[1] Indien echter de kasstromen van een actief of groep activa naar verwachting hoofdzakelijk zullen voortvloeien uit verkoop in plaats van uit het voortgezette gebruik, worden deze kasstromen minder afhankelijk van kasstromen die uit andere activa voortvloeien, en een groep activa die wordt afgestoten en deel uitmaakte van een kasstroomgenererende eenheid wordt een afzonderlijke kasstroomgenererende eenheid.

[2] Behalve de alinea's 18 en 19, die vereisen dat de desbetreffende activa worden gewaardeerd in overeenstemming met andere van toepassing zijnde IFRSs.

▼M22

b) informatie met betrekking tot de waardering van niet binnen het toepassingsgebied van de waarderingsvereisten van IFRS 5 vallende activa en verplichtingen binnen een groep activa die wordt afgestoten, mits deze informatie nog niet elders in de toelichting bij de jaarrekening is verstrekt.

Het kan noodzakelijk zijn aanvullende informatie met betrekking tot als aangehouden voor verkoop geclassificeerde vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) of beëindigde bedrijfsactiviteiten te verstrekken om te voldoen aan de algemene eisen van IAS 1, en met name de alinea's 15 en 125 van die standaard.

▼M17

CLASSIFICATIE VAN VASTE ACTIVA (OF GROEPEN ACTIVA DIE WORDEN AFGESTOTEN) ALS AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP OF ALS AANGEHOUDEN VOOR UITKERING AAN EIGENAARS

▼B

6 Een entiteit moet een vast actief (of een groep activa die wordt afgestoten) classificeren als aangehouden voor verkoop indien de boekwaarde ervan hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie en niet door het voortgezette gebruik ervan.

7 Wil hiervan sprake zijn, moet het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) in zijn huidige staat onmiddellijk beschikbaar zijn voor verkoop en alleen onderworpen zijn aan bepalingen die gebruikelijk zijn voor de verkoop van dergelijke activa (of groepen activa die worden afgestoten). Bovendien moet de verkoop *zeer waarschijnlijk* zijn.

▼M17

8 Er kan pas sprake zijn van een zeer waarschijnlijke verkoop als het bevoegde managementniveau zich heeft verbonden tot een plan voor de verkoop van het actief (of groep activa die wordt afgestoten) en als een operationeel plan om een koper te vinden en het plan te voltooien, opgestart is. Bovendien moet het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) op actieve wijze voor verkoop op de markt gebracht worden tegen een prijs die redelijk is ten opzichte van zijn actuele reële waarde. Bovendien moet de verkoop naar verwachting in aanmerking komen voor opname als een voltooide verkoop binnen één jaar na de datum van de classificatie, behoudens zoals toegestaan door alinea 9, en moet uit handelingen die nodig zijn om het plan te voltooien blijken dat het onwaarschijnlijk is dat aan het plan belangrijke wijzigingen zullen worden aangebracht of dat het plan zal worden ingetrokken. Bij de beoordeling van het feit of de verkoop zeer waarschijnlijk is, moet de waarschijnlijkheid dat de aandeelhouders hun goedkeuring geven (indien die goedkeuring in het betrokken rechtsgebied vereist is) in aanmerking worden genomen.

▼M8

8A Een entiteit die zich heeft verbonden tot een plan tot verkoop van een dochteronderneming waarbij sprake zal zijn van verlies van zeggenschap, moet alle activa en verplichtingen van de betrokken dochteronderneming classificeren als aangehouden voor verkoop wanneer aan de in de alinea's 6, 7 en 8 vermelde criteria wordt voldaan, ook als de entiteit na de verkoop een minderheidsbelang in haar voormalige dochteronderneming behoudt.

▼B

9 Gebeurtenissen of omstandigheden kunnen de periode om de verkoop te voltooien tot meer dan één jaar verlengen. Een verlenging van de periode die nodig is om een verkoop te voltooien sluit niet uit dat een actief (of groep activa die wordt afgestoten) wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop indien het uitstel wordt veroorzaakt door gebeurtenissen of omstandigheden waarover de entiteit geen controle heeft en indien er voldoende aanwijzingen zijn dat de entiteit vasthoudt aan haar plan om het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) te verkopen. Hiervan zal sprake zijn wanneer aan de criteria in bijlage B voldaan wordt.

▼B

10 Verkooptransacties omvatten de ruil van vaste activa tegen andere vaste activa wanneer de ruil een commerciële realiteit vormt overeenkomstig IAS 16 *Materiële vaste activa.*

11 Wanneer een entiteit een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) verwerft uitsluitend met de bedoeling om het later te vervreemden, mag zij het vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) op de overnamedatum alleen classificeren als aangehouden voor verkoop wanneer aan het criterium van één jaar in alinea 8 is voldaan (behoudens zoals toegestaan door alinea 9) en het zeer waarschijnlijk is dat aan andere, in alinea's 7 en 8 vermelde criteria, waaraan op die datum niet wordt voldaan, binnen een korte periode na de overname zal worden voldaan (meestal binnen drie maanden).

12 Indien aan de in alinea's 7 en 8 vermelde criteria wordt voldaan na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄, mag een entiteit een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) niet classificeren als aangehouden voor verkoop in de jaarrekening bij publicatie. Indien echter aan deze criteria wordt voldaan na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ maar voordat de jaarrekening voor publicatie is goedgekeurd, moet de entiteit de in alinea's 41(a), (b) en (d) gespecificeerde informatie in de toelichting vermelden.

▼M17

12A Een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) moet worden geclassificeerd als aangehouden voor uitkering aan eigenaars wanneer de entiteit zich ertoe verbonden heeft om het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) aan de eigenaars uit te keren. Wil hiervan sprake zijn, dan moeten de activa beschikbaar zijn voor onmiddellijke uitkering in hun huidige staat en moet de uitkering zeer waarschijnlijk zijn. De uitkering is zeer waarschijnlijk indien handelingen zijn gestart om de uitkering te voltooien en die handelingen naar verwachting binnen één jaar vanaf de datum van classificatie voltooid zullen zijn. Uit handelingen die nodig zijn om de uitkering te voltooien moet blijken dat het onwaarschijnlijk is dat aan de uitkering belangrijke wijzigingen zullen worden aangebracht of dat de uitkering zal worden ingetrokken. Bij de beoordeling van het feit of de uitkering zeer waarschijnlijk is, moet de waarschijnlijkheid dat de aandeelhouders hun goedkeuring geven (indien die goedkeuring in het betrokken rechtsgebied vereist is) in aanmerking worden genomen.

▼B

Vaste activa waarvan afstand zal worden gedaan

13 Een entiteit mag een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) waarvan afstand zal worden gedaan, niet classificeren als aangehouden voor verkoop. De reden hiervoor is dat zijn boekwaarde hoofdzakelijk gerealiseerd zal worden door het voortgezette gebruik. Indien de groep activa waarvan afstand zal worden gedaan echter aan de in alinea's 32(a) tot en met (c) vermelde criteria voldoet, moet de entiteit overeenkomstig alinea's 33 en 34 de resultaten en de kasstromen van de groep activa die wordt afgestoten als beëindigde bedrijfsactiviteiten presenteren vanaf de datum waarop de groep niet langer wordt gebruikt. Vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) waarvan afstand moet worden gedaan, omvatten vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) die tot het einde van hun economische levensduur worden gebruikt en vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) die stopgezet worden en niet verkocht worden.

14 Een entiteit mag een vast actief dat tijdelijk op non-actief is gesteld niet verwerken als een actief waarvan afstand is gedaan.

▼B

WAARDERING VAN VASTE ACTIVA (OF GROEPEN ACTIVA DIE WORDEN AFGESTOTEN) DIE ZIJN GECLASSIFICEERD ALS AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

Waardering van een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten)

15 Een entiteit moet een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) geclassificeerd als aangehouden voor verkoop waarderen tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde en zijn reële waarde minus de verkoopkosten.

▼M17

15A Een entiteit moet een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) dat is geclassificeerd als aangehouden voor uitkering aan eigenaars waarderen tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde en zijn reële waarde minus de verkoopkosten ([1]).

▼B

16 Indien een recentelijk verworven actief (of groep activa die wordt afgestoten) voldoet aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (zie alinea 11), zal de toepassing van alinea 15 tot gevolg hebben dat het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) bij eerste opname wordt gewaardeerd tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde indien het niet zodanig was geclassificeerd (bijvoorbeeld tegen kostprijs), en de reële waarde minus de verkoopkosten. Indien het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) wordt verworven als onderdeel van een bedrijfscombinatie, moet het derhalve worden gewaardeerd tegen reële waarde minus verkoopkosten.

17 Indien de verkoop naar verwachting na meer dan één jaar zal plaatsvinden, moet de entiteit de verkoopkosten waarderen tegen hun contante waarde. Elke toename van de contante waarde van de verkoopkosten die voortvloeit uit het verstrijken van de tijd, moet in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden gepresenteerd als financieringskosten.

18 Vlak vóór de initiële classificatie van het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) als aangehouden voor verkoop, moet de boekwaarde van het actief (of van alle activa en verplichtingen in de groep) worden gewaardeerd overeenkomstig de van toepassing zijnde IFRSs.

19 Bij een latere herwaardering van een groep activa die wordt afgestoten, moeten de boekwaarden van alle activa en verplichtingen die niet binnen het toepassingsgebied van de waarderingsvereisten van IFRS 5 vallen maar die zijn opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop, geherwaardeerd worden overeenkomstig de van toepassing zijnde IFRSs, voordat de reële waarde minus de verkoopkosten van de groep activa die wordt afgestoten, geherwaardeerd wordt.

Opname van bijzondere waardeverminderingsverliezen en terugnemingen

20 Een entiteit moet een bijzonder waardeverminderingsverlies opnemen voor elke eerste of latere afschrijving van een actief (of groep activa die wordt afgestoten) tot de reële waarde minus verkoopkosten, voor zover het niet volgens alinea 19 is opgenomen.

21 Een entiteit moet een winst voor elke latere verhoging van de reële waarde minus verkoopkosten van een actief opnemen, maar niet meer dan het geaccumuleerd bijzonder waardeverminderingsverlies dat ofwel volgens IFRS 5, ofwel voorheen volgens IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* is opgenomen.

([1]) Uitkeringskosten zijn de marginale kosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de uitkering, met uitzondering van financieringskosten en lasten uit hoofde van winstbelastingen.

▼B

22 Een entiteit moet een winst opnemen voor elke latere verhoging van de reële waarde minus verkoopkosten van een groep activa die wordt afgestoten:

(a) voor zover deze niet is opgenomen overeenkomstig alinea 19; maar

(b) niet meer dan het geaccumuleerd bijzonder waardeverminderingsverlies dat ofwel volgens IFRS 5, ofwel voorheen volgens IAS 36 is opgenomen voor vaste activa die binnen het toepassingsgebied van de waarderingsvereisten van IFRS 5 vallen.

23 Het bijzonder waardeverminderingsverlies (of elke latere winst) dat voor een groep activa die wordt afgestoten wordt opgenomen, vermindert (of verhoogt) de boekwaarde van de vaste activa in de groep die binnen het toepassingsgebied van de waarderingsvereisten van IFRS 5 vallen, in de volgorde van toerekening zoals uiteengezet in alinea's 104(a) en (b) en alinea 122 van IAS 36 (herziene versie van 2004).

24 Een winst die of een verlies dat voorheen niet is opgenomen vóór de verkoopdatum van een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten), moet worden opgenomen op de datum waarop het actief niet langer in de balans opgenomen wordt. De vereisten met betrekking tot het niet langer in de balans opnemen, zijn uiteengezet in:

(a) de alinea's 67 tot en met 72 van IAS 16 (herziene versie van 2003) voor materiële vaste activa; en

(b) de alinea's 112 tot en met 117 van IAS 38 *Immateriële activa* (herziene versie van 2004), voor immateriële activa.

25 Een entiteit mag een vast actief niet afschrijven terwijl het geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop of terwijl het deel uitmaakt van een groep activa die wordt afgestoten en die geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop. Rente en andere lasten die toerekenbaar zijn aan de verplichtingen van een groep activa die wordt afgestoten en die geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop, moeten opgenomen blijven.

▼M48

Wijzigingen in een plan tot verkoop of in een plan tot uitkering aan eigenaars

26 Indien een entiteit een actief (of groep activa die wordt afgestoten) geclassificeerd heeft als aangehouden voor verkoop of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars, maar niet langer aan de in de alinea's 7 tot en met 9 vermelde criteria (voor aangehouden voor verkoop) of aan de in alinea 12A vermelde criteria (voor aangehouden voor uitkering aan eigenaars) wordt voldaan, mag de entiteit het actief (of groep activa die wordt afgestoten) niet langer classificeren als (respectievelijk) aangehouden voor verkoop of aangehouden voor uitkering aan eigenaars. In dergelijke gevallen moet een entiteit bij de administratieve verwerking van deze wijziging de leidraden in de alinea's 27, 28 en 29 toepassen, behalve wanneer alinea 26A van toepassing is.

26A Indien een entiteit een actief (of groep activa die wordt afgestoten) rechtstreeks herclassificeert van aangehouden voor verkoop naar aangehouden voor uitkering aan eigenaars, dan wel rechtstreeks herclassificeert van aangehouden voor uitkering aan eigenaars naar aangehouden voor verkoop, dan wordt de wijziging in de classificatie als een voortzetting van het oorspronkelijke plan tot afstoting aangemerkt. De entiteit:

a) mag de leidraden in de alinea's 27, 28 en 29 niet toepassen bij de administratieve verwerking van deze wijziging. De entiteit moet de in deze IFRS vervatte vereisten inzake classificatie, presentatie en waardering toepassen welke op de nieuwe afstotingsmethode toepasselijk zijn;

b) moet het vaste actief (of groep activa die wordt afgestoten) waarderen met inachtneming van de vereisten van alinea 15 (bij herclassificatie als aangehouden voor verkoop) of alinea 15A (bij herclassificatie als aangehouden voor uitkering aan eigenaars) en elke vermindering of vermeerdering van de reële waarde minus verkoopkosten/uitkeringskosten van het vaste actief (of groep activa die wordt afgestoten) opnemen met inachtneming van de vereisten van de alinea's 20 tot en met 25;

▼M48

c) mag de datum van classificatie niet wijzigen in overeenstemming met de alinea's 8 en 12A. Dit sluit echter niet uit dat de periode wordt verlengd die nodig is om een verkoop of een uitkering aan eigenaars te voltooien, mits aan de voorwaarden van alinea 9 is voldaan.

27 De entiteit moet een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) dat (die) niet langer wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars (of niet langer wordt opgenomen in een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars) waarderen tegen de laagste waarde van:

a) zijn boekwaarde voordat het actief (of groep activa die wordt afgestoten) werd geclassificeerd als aangehouden voor verkoop of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars, aangepast voor eventuele afschrijvingen of herwaarderingen die zouden zijn opgenomen indien het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) niet geclassificeerd was als aangehouden voor verkoop of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars;

b) zijn *realiseerbare waarde* op de datum waarop later wordt beslist niet tot verkoop of uitkering over te gaan. [voetnoot weggelaten].

28 De entiteit moet een vereiste aanpassing aan de boekwaarde van een vast actief dat niet langer wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars opnemen in de winst of het verlies [voetnoot weggelaten] uit voortgezette bedrijfsactiviteiten in de periode waarin niet langer aan respectievelijk de in alinea's 7 tot en met 9 vermelde criteria of aan de in alinea 12A vermelde criteria is voldaan. Jaarrekeningen voor de perioden sinds de classificatie als aangehouden voor verkoop of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars moeten dienovereenkomstig worden gewijzigd als de groep activa die wordt afgestoten of het vaste actief dat niet langer als aangehouden voor verkoop of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars wordt geclassificeerd, een dochteronderneming, gezamenlijke bedrijfsactiviteit, joint venture, geassocieerde deelneming, of een deel van een belang in een joint venture of een geassocieerde deelneming is. De entiteit moet die aanpassing presenteren onder dezelfde rubriek in het overzicht van het totaalresultaat die wordt gebruikt voor de presentatie van een eventuele winst die, of een eventueel verlies dat, werd opgenomen in overeenstemming met alinea 37.

29 Wanneer een entiteit een individueel actief of een individuele verplichting verwijdert uit een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, mogen de resterende activa en verplichtingen van de groep activa die wordt afgestoten alleen als groep gewaardeerd blijven indien de groep voldoet aan de criteria van de alinea's 7 tot en met 9. Wanneer een entiteit een individueel actief of een individuele verplichting verwijdert uit een groep activa die wordt afgestoten en die is geclassificeerd als aangehouden voor uitkering aan eigenaars, mogen de resterende activa en verplichtingen van de uit te keren groep activa die wordt afgestoten alleen als groep gewaardeerd blijven indien de groep voldoet aan de criteria van alinea 12. Zo niet dan moeten de resterende vaste activa van de groep die individueel voldoen aan de criteria om geclassificeerd te worden als aangehouden voor verkoop (of als aangehouden voor uitkering aan eigenaars) individueel worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van hun boekwaarde en hun reële waarde minus verkoopkosten (of uitkeringskosten) op die datum. Alle vaste activa die niet voldoen aan de criteria om als aangehouden voor verkoop te worden geclassificeerd, mogen niet langer geclassificeerd worden als aangehouden voor verkoop overeenkomstig alinea 26. Alle vaste activa die niet voldoen aan de criteria om als aangehouden voor uitkering aan eigenaars te worden geclassificeerd, mogen niet langer geclassificeerd worden als aangehouden voor uitkering aan eigenaars overeenkomstig alinea 26.

▼B

PRESENTATIE EN INFORMATIEVERSCHAFFING

30 Een entiteit moet informatie presenteren en vermelden die gebruikers van jaarrekeningen in staat stelt om de financiële gevolgen van beëindigde bedrijfsactiviteiten en afstoting van vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) te evalueren.

▼B

Presentatie van beëindigde bedrijfsactiviteiten

31 Een *component van een entiteit* omvat bedrijfsactiviteiten en kasstromen die operationeel en voor financiëleverslaggevingsdoeleinden duidelijk kunnen worden onderscheiden van de rest van de entiteit. Met andere woorden, een component van een entiteit zal een kasstroomgenererende eenheid of een groep van kasstroomgenererende eenheden geweest zijn terwijl deze werd aangehouden voor gebruik.

32 Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een component van een entiteit die ofwel is afgestoten, ofwel is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, en

(a) een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of geografisch bedrijfsgebied vertegenwoordigt;

(b) deel uitmaakt van een enkel gecoördineerd plan om een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of geografisch bedrijfsgebied af te stoten; of

(c) een dochteronderneming is die uitsluitend is overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht.

33 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) één bedrag in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ dat het totaal omvat van:

(i) de winst of het verlies na belastingen van beëindigde bedrijfsactiviteiten en

(ii) de winst na belastingen die of het verlies na belastingen dat is opgenomen bij de waardering tegen reële waarde minus verkoopkosten of bij de afstoting van de activa of groep(en) activa die worden afgestoten die de beëindigde bedrijfsactiviteiten vormen;

(b) een uitsplitsing van het enkelvoudig bedrag in (a) in:

(i) de opbrengsten, de lasten en de winst of het verlies vóór belastingen van beëindigde bedrijfsactiviteiten;

(ii) de gerelateerde last uit hoofde van winstbelastingen zoals vereist in alinea 81(h) van IAS 12;

(iii) de winst die of het verlies dat is opgenomen bij de waardering tegen reële waarde minus verkoopkosten of bij afstoting van de activa of groep(en) activa die worden afgestoten die de beëindigde bedrijfsactiviteiten vormen; en

(iv) de daarmee verband houdende lasten uit hoofde van winstbelastingen zoals vereist in alinea 81(h) van IAS 12.

Deze uitsplitsing kan gepresenteerd worden in de toelichting of in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄. Indien de presentatie plaatsvindt in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ moet de uitsplitsing worden gepresenteerd in een rubriek aangemerkt als betrekking hebbend op beëindigde bedrijfsactiviteiten, dat wil zeggen gescheiden van voortgezette bedrijfsactiviteiten. De uitsplitsing is niet vereist voor groepen activa die worden afgestoten en die onlangs overgenomen dochterondernemingen betreffen die aan de criteria voldoen om bij overname te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (zie alinea 11);

(c) de nettokasstromen die kunnen worden toegerekend aan de bedrijfs-, investerings- en financieringsactiviteiten van beëindigde bedrijfsactiviteiten. Deze informatie kan worden gepresenteerd in de toelichting of in de jaarrekening. Deze informatie is niet vereist voor groepen activa die worden afgestoten en die onlangs overgenomen dochterondernemingen betreffen die aan de criteria voldoen om bij overname te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (zie alinea 11);

▼M11

(d) het bedrag van baten uit voortgezette bedrijfsactiviteiten en uit beëindigde bedrijfsactiviteiten dat aan eigenaars van de moedermaatschappij kan worden toegerekend. Deze informatie mag in de toelichting of in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten worden gepresenteerd.

▼M31

33A Als een entiteit de posten van winst of verlies in een afzonderlijk overzicht presenteert zoals beschreven in alinea 10A van IAS 1 (herziene versie van 2011), dan moet in dat overzicht een rubriek betreffende beëindigde bedrijfsactiviteiten worden opgenomen.

▼B

34 Een entiteit moet de overeenkomstig alinea 33 te vermelden informatie opnieuw presenteren voor voorgaande perioden die in de jaarrekening worden gepresenteerd, zodat de te vermelden informatie betrekking heeft op alle bedrijfsactiviteiten die op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ van de recentste gepresenteerde periode beëindigd zijn.

35 Aanpassingen in de lopende periode aan bedragen die voorheen zijn gepresenteerd in beëindigde bedrijfsactiviteiten die rechtstreeks betrekking hebben op de afstoting van een beëindigde bedrijfsactiviteit in een voorgaande periode, moeten afzonderlijk worden geclassificeerd in beëindigde bedrijfsactiviteiten. De aard en het bedrag van dergelijke aanpassingen moeten worden vermeld. Voorbeelden van omstandigheden waarin deze aanpassingen zich kunnen voordoen, zijn:

(a) de oplossing van onzekerheden die voortvloeien uit de voorwaarden van de afstotingstransactie, zoals de oplossing van aankoopprijsaanpassingen en schadevergoedingskwesties met de koper;

(b) de oplossing van onzekerheden die voortvloeien uit en rechtstreeks gerelateerd zijn aan de activiteiten van de component vóór zijn afstoting, zoals de door de verkoper behouden verplichtingen inzake milieu en productgaranties;

(c) de afwikkeling van verplichtingen uit hoofde van een beloningsregeling voor het personeel, op voorwaarde dat de afwikkeling rechtstreeks betrekking heeft op de afstotingstransactie.

36 Indien een entiteit niet langer een component van een entiteit classificeert als aangehouden voor verkoop, moeten de resultaten van bedrijfsactiviteiten van de component die voorheen overeenkomstig alinea's 33 tot en met 35 in beëindigde bedrijfsactiviteiten werden gepresenteerd, voor alle gepresenteerde perioden opnieuw worden ingedeeld en worden opgenomen als baten uit voortgezette bedrijfsactiviteiten. De bedragen voor voorgaande perioden moeten worden omschreven als bedragen die opnieuw zijn gepresenteerd.

▼M8

36A Een entiteit die zich heeft verbonden tot een plan tot verkoop van een dochteronderneming waarbij sprake zal zijn van verlies van zeggenschap, moet de overeenkomstig de alinea's 33 tot en met 36 te verschaffen informatie vermelden wanneer de dochteronderneming voldoet aan de definitie van een groep activa die wordt afgestoten en die voldoet aan de in alinea 32 vervatte definitie van een beëindigde bedrijfsactiviteit.

▼B

Winsten of verliezen met betrekking tot voortgezette bedrijfsactiviteiten

37 Elke winst of elk verlies bij de herwaardering van een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) dat is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en dat niet beantwoordt aan de definitie van een beëindigde bedrijfsactiviteit, moet worden opgenomen in de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten.

Presentatie van een vast actief dat of een groep activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop

38 Een entiteit moet een vast actief dat geclassificeerd is als aangehouden voor verkoop en de activa van een groep activa die worden afgestoten en die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop afzonderlijk van andere activa in de balans presenteren. De verplichtingen van een groep activa die worden afgestoten en die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop moeten afzonderlijk van andere verplichtingen in de balans worden gepresenteerd. Deze activa en verplichtingen mogen niet worden gesaldeerd en gepresenteerd als een enkelvoudig bedrag. De belangrijkste categorieën activa en verplichtingen die zijn geclassificeerd als aangehouden voor verkoop moeten afzonderlijk worden vermeld; ofwel in de toelichting ofwel in de balans, behoudens het vermelde in alinea 39. Een entiteit moet alle geaccumuleerde baten en lasten, die ►M5 in niet-gerealiseerde resultaten zijn verwerkt ◄, afzonderlijk presenteren, wanneer zij betrekking hebben op een vast actief dat (of een groep activa die wordt afgestoten) is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop.

▼B

39 Indien de groep activa die wordt afgestoten een recentelijk verworven dochteronderneming is die voldoet aan de criteria om bij overname te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (zie alinea 11), is informatie over de belangrijkste categorieën activa en verplichtingen niet vereist.

40 Een entiteit mag bedragen die gepresenteerd zijn in de balans van voorgaande perioden van vaste activa of activa en verplichtingen van groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, niet opnieuw indelen of opnieuw presenteren teneinde de classificatie in de balans voor de recentste gepresenteerde periode te weerspiegelen.

Additionele informatieverschaffing

41 Een entiteit moet de volgende informatie vermelden in de toelichting van de periode waarin een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) ofwel is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, ofwel verkocht is:

(a) een beschrijving van het vast actief (of groep activa die wordt afgestoten);

(b) een beschrijving van de feiten en omstandigheden van de verkoop, of die zullen leiden tot de verwachte afstoting, en de wijze en het tijdstip waarop die afstoting naar verwachting zal plaatsvinden;

(c) de winst die of het verlies dat overeenkomstig alinea's 20 tot en met 22 is opgenomen en, indien niet afzonderlijk gepresenteerd in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, de rubriek waarin die winst of dat verlies is opgenomen;

(d) in voorkomend geval, het te rapporteren segment waarin het vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) gepresenteerd is overeenkomstig IFRS 8 *Operationele segmenten*.

42 Indien ofwel alinea 26 ofwel alinea 29 van toepassing is, moet een entiteit, in de periode waarin wordt beslist om het plan tot verkoop van het vast actief (of de groep activa die wordt afgestoten) te wijzigen, een beschrijving vermelden van de feiten en omstandigheden die tot de beslissing hebben geleid en de gevolgen van de beslissing voor de resultaten van de activiteiten voor de periode en voor alle eerder gepresenteerde perioden.

OVERGANGSBEPALINGEN

43 De IFRS moet prospectief worden toegepast op vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) die voldoen aan de criteria om als aangehouden voor verkoop te worden geclassificeerd en bedrijfsactiviteiten die voldoen aan de criteria om te worden geclassificeerd als beëindigde bedrijfsactiviteiten na de ingangsdatum van de IFRS. Een entiteit kan de vereisten van de IFRS toepassen op alle vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) die voldoen aan de criteria om te worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en op bedrijfsactiviteiten die voldoen aan de criteria om te worden geclassificeerd als beëindigde bedrijfsactiviteiten, na elke datum vóór de ingangsdatum van de IFRS, op voorwaarde dat de waarderingen en andere informatie die nodig is om de IFRS toe te passen beschikbaar waren op het tijdstip waarop voor het eerst aan die criteria werd voldaan.

INGANGSDATUM

44 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze IFRS toepast op een periode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼**M5**

44A IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts wijzigde IAS 1 (herziene versie van 2007) de alinea's 3 en 38, en voegde alinea 33A toe. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼**M11**

44B IAS 27 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) voegde alinea 33(d) toe. Entiteiten moeten die wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 27 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen. De wijziging moet retroactief worden toegepast.

▼**M8**

44C De alinea's 8A en 36A zijn toegevoegd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Een entiteit mag de wijzigingen echter niet toepassen op jaarperioden die vóór 1 juli 2009 aanvangen, tenzij zij ook IAS 27 (herziene versie van mei 2008) toepast. Als een entiteit de wijzigingen vóór 1 juli 2009 toepast, moet zij dit feit vermelden. Een entiteit moet de wijzigingen prospectief toepassen vanaf de datum waarop zij voor het eerst IFRS 5 toepaste, met inachtneming van de overgangsbepalingen van alinea 45 van IAS 27 (herziene versie van mei 2008).

▼**M17**

44D Alinea's 5A, 12A en 15A werden toegevoegd en alinea 8 werd gewijzigd door IFRIC 17 *Uitkeringen van activa in natura aan eigenaars* in november 2008. Deze wijzigingen moeten prospectief worden toegepast op vaste activa (of groepen activa die worden afgestoten) die zijn geclassificeerd als aangehouden voor uitkering aan eigenaars in jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Retroactieve toepassing is niet toegestaan. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen toepast op een periode die vóór 1 juli 2009 aanvangt, moet ze dat feit vermelden en moet ze eveneens IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* (herziene versie van 2008), IAS 27 (herziene versie van mei 2008) en IFRIC 17 toepassen.

▼**M22**

44E Alinea 5B is toegevoegd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet die wijziging prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M32**

44G IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten*, uitgegeven in mei 2011, wijzigde alinea 28. Entiteiten moeten deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 11 toepassen.

▼**M33**

44H IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de definitie van reële waarde in Bijlage A. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M31**

44I Alinea 33A is gewijzigd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijziging toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼**M48**

44L De alinea's 26 tot en met 29 zijn gewijzigd en alinea 26A is toegevoegd door de in september 2014 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2012-2014*. Entiteiten moeten deze wijzigingen prospectief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op wijzigingen in een afstotingsmethode welke plaatsvinden in jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**B**

INTREKKING VAN IAS 35

45 Deze IFRS vervangt IAS 35 *Beëindiging van bedrijfsactiviteiten.*

Bijlage A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

bedrijfswaarde — De contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen die naar verwachting zullen voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het eind van zijn gebruiksduur.

beëindigde bedrijfsactiviteit — Een **component van een entiteit** die ofwel is afgestoten ofwel is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop en:

(a) een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of geografisch bedrijfsgebied vertegenwoordigt;

(b) deel uitmaakt van een enkel gecoördineerd plan om een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of geografisch bedrijfsgebied af te stoten; of

(c) een dochteronderneming is die uitsluitend is overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht.

component van een entiteit — Bedrijfsactiviteiten en kasstromen die operationeel en voor financiëleverslaggevingsdoeleinden duidelijk kunnen worden onderscheiden van de rest van de entiteit.

een vaststaande kooptoezegging — Een overeenkomst met een niet-verbonden partij, die bindend is voor beide partijen en gewoonlijk een in rechte afdwingbaar recht is, die a) alle belangrijke voorwaarden specificeert, met inbegrip van de prijs en het tijdstip waarop de transacties zullen plaatsvinden en b) een belemmering omvat voor niet-prestatie die voldoende groot is om de prestatie **hoogst waarschijnlijk** te maken.

groep activa die wordt afgestoten — Een groep activa die in groepsverband in een enkele transactie afgestoten worden, door verkoop of anderszins, en de in de transactie over te dragen verplichtingen, die rechtstreeks aan deze activa verbonden zijn. De groep omvat goodwill verworven in een bedrijfscombinatie indien de groep een **kasstroomgenererende eenheid** is waaraan goodwill is toegerekend overeenkomstig de vereisten van alinea's 80 tot en met 87 van IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* (herziene versie van 2004), of indien het een bedrijfsactiviteit betreft binnen een dergelijke kasstroomgenererende eenheid.

▼B

hoogst waarschijnlijk	De kans is aanmerkelijk groter dan **waarschijnlijk**.
kasstroomgenererende eenheid	De kleinste identificeerbare groep activa die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen uit andere activa of groepen van activa.
realiseerbare waarde	De hoogste waarde van de **reële waarde** van een actief minus **verkoopkosten** en zijn **bedrijfswaarde**.

▼M33

reële waarde	is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. (Zie IFRS 13.)

▼B

vast actief	Een actief dat niet beantwoordt aan de definitie van een **vlottend actief**.
verkoopkosten	De marginale kosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de vervreemding van een actief (of **groep activa die wordt afgestoten**), met uitzondering van financieringskosten en lasten uit hoofde van winstbelastingen.
vlottend actief	►M5 Een entiteit moet een actief als vlottend classificeren als: (a) ze verwacht dat het actief zal worden gerealiseerd, of als ze voornemens is het actief te verkopen of te verbruiken, in de normale exploitatiecyclus van de entiteit; (b) ze het actief voornamelijk aanhoudt met de bedoeling het te verhandelen; (c) ze verwacht dat het actief binnen twaalf maanden na de verslagperiode zal worden gerealiseerd; of (d) het actief een geldmiddel of kasequivalent (zoals gedefinieerd in IAS 7) betreft, tenzij het gebruik van het actief voor ruil of voor afwikkeling van een verplichting beperkt is gedurende ten minste twaalf maanden na de verslagperiode. ◄
waarschijnlijk	Meer waarschijnlijk dan niet.

Bijlage B

Toepassingssupplement

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

VERLENGING VAN DE PERIODE DIE VEREIST IS OM EEN VERKOOP TE VOLTOOIEN

B1 Zoals vermeld in alinea 9 sluit een verlenging van de periode die nodig is om een verkoop te voltooien niet uit dat een actief (of groep activa die wordt afgestoten) geclassificeerd moet worden als aangehouden voor verkoop indien het uitstel wordt veroorzaakt door gebeurtenissen of omstandigheden waarover de entiteit geen controle heeft en indien er voldoende aanwijzingen zijn dat de entiteit vasthoudt aan haar plan om het actief (of de groep activa die wordt afgestoten) te verkopen. Daarom moet een uitzondering op de vereiste van één jaar in alinea 8 worden toegepast in de volgende situaties waarin dergelijke gebeurtenissen of omstandigheden zich voordoen:

▼B

(a) op de datum waarop een entiteit zich verbindt tot een plan voor de verkoop van een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) verwacht ze in redelijkheid dat derden (niet een koper) voorwaarden zullen opleggen aan de overdracht van het actief (of groep activa die wordt afgestoten) die de vereiste periode om de verkoop te voltooien zullen verlengen, en:

(i) handelingen die nodig zijn om aan deze voorwaarden te voldoen kunnen niet worden gestart tot een *vaststaande kooptoezegging* is ontvangen; en

(ii) een vaststaande kooptoezegging is zeer waarschijnlijk binnen één jaar.

(b) een entiteit ontvangt een vaststaande kooptoezegging en als gevolg daarvan stelt een koper of stellen derden onverwachts voorwaarden aan de overdracht van een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) dat voorheen was geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, waardoor de periode die vereist is om de verkoop te voltooien, verlengd wordt, en:

(i) de nodige handelingen tijdig zijn uitgevoerd om aan de voorwaarden te beantwoorden; en

(ii) een gunstige oplossing wordt verwacht van de oorzaken die voor vertraging zorgen.

(c) in de eerste periode van één jaar doen zich omstandigheden voor die voorheen als onwaarschijnlijk werden beschouwd en als gevolg daarvan wordt een vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) dat voorheen was geclassificeerd als aangehouden voor verkoop niet verkocht tegen het einde van die periode, en:

(i) gedurende de eerste periode van één jaar heeft de entiteit de nodige actie ondernomen om te reageren op de gewijzigde omstandigheden;

(ii) het vast actief (of groep activa die wordt afgestoten) wordt op actieve wijze op de markt gebracht tegen een redelijke prijs, gegeven de gewijzigde omstandigheden; en

(iii) de criteria in alinea's 7 en 8 zijn vervuld.

▼B

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 6

Exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen

DOEL

1 Het doel van deze IFRS is voorschriften te verstrekken voor de financiële verslaggeving van de *exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen*.

2 Deze IFRS vereist met name dat:

(a) beperkte verbeteringen worden aangebracht in bestaande praktijken voor de administratieve verwerking van *uitgaven voor exploratie en evaluatie;*

(b) entiteiten die *exploratie- en evaluatieactiva* opnemen, overeenkomstig deze IFRS beoordelen of dergelijke activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan en een eventuele bijzondere waardevermindering bepalen overeenkomstig IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa;*

(c) in de toelichting de in de jaarrekening van de entiteit opgenomen bedragen worden vermeld die voortvloeien uit de exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen, alsook een toelichting op deze bedragen, en dat informatie wordt verstrekt die gebruikers van die jaarrekening inzicht verschaft in de omvang en de mate van zekerheid van toekomstige kasstromen uit opgenomen exploratie- en evaluatieactiva, alsook in het tijdstip van die kasstromen.

TOEPASSINGSGEBIED

3 Een entiteit moet IFRS 6 toepassen op haar uitgaven voor exploratie en evaluatie.

4 IFRS 6 behandelt geen andere aspecten van de administratieve verwerking door entiteiten die actief zijn op het gebied van de exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen.

5 Een entiteit mag IFRS 6 niet toepassen op uitgaven die zijn gedaan:

(a) vóór de exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen, zoals uitgaven die zijn gedaan voordat de entiteit de wettelijke rechten heeft verworven om een bepaald gebied te exploreren;

(b) nadat de technische uitvoerbaarheid en economische levensvatbaarheid van de winning van een minerale hulpbron kan worden aangetoond.

OPNAME VAN EXPLORATIE- EN EVALUATIEACTIVA

Tijdelijke vrijstelling van alinea's 11 en 12 van IAS 8

6 Bij de ontwikkeling van haar grondslagen voor financiële verslaggeving moet een entiteit die exploratie- en evaluatieactiva opneemt alinea 10 van IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* toepassen.

▼B

7 De alinea's 11 en 12 van IAS 8 vermelden bronnen van gezaghebbende vereisten en leidraden die het management bij de ontwikkeling van een grondslag voor financiële verslaggeving met betrekking tot een post in aanmerking moet nemen indien er geen IFRS is die specifiek op die post van toepassing is. Behoudens de alinea's 9 en 10 hierna is een entiteit op grond van deze IFRS vrijgesteld van toepassing van alinea's 11 en 12 van IAS 8 voor haar grondslagen voor financiële verslaggeving inzake de opname en waardering van exploratie- en evaluatieactiva.

WAARDERING VAN EXPLORATIE- EN EVALUATIEACTIVA

Waardering bij eerste opname

8 Exploratie- en evaluatieactiva moeten tegen kostprijs worden gewaardeerd.

Elementen van de kostprijs van exploratie- en evaluatieactiva

9 Een entiteit moet een grondslag voor financiële verslaggeving vaststellen die aangeeft welke uitgaven als exploratie- en evaluatieactiva worden opgenomen, en moet deze grondslag consistent toepassen. Bij het uitwerken van dit beleid moet een entiteit rekening houden met de mate waarin de uitgave in verband kan worden gebracht met het zoeken naar specifieke minerale hulpbronnen. Hieronder volgen enkele voorbeelden van uitgaven die bij de eerste waardering van exploratie- en evaluatieactiva zouden kunnen worden opgenomen (de lijst is niet limitatief):

(a) verwerving van exploratierechten;

(b) topografische, geologische, geochemische en geofysische studies;

(c) exploratieboringen;

(d) onderzoek door middel van aarddoorsnedes („trenching”);

(e) monstername; en

(f) activiteiten in verband met de beoordeling van de technische uitvoerbaarheid en economische levensvatbaarheid van de winning van een minerale hulpbron.

10 Uitgaven in verband met de ontwikkeling van minerale hulpbronnen mogen niet als exploratie- en evaluatieactiva worden opgenomen. Het *Raamwerk* en IAS 38 *Immateriële activa* verschaffen leidraden voor de opname van activa die ontstaan uit ontwikkelingsactiviteiten.

11 Overeenkomstig IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* moet een entiteit de eventuele opruimings- en herstelverplichtingen opnemen die tijdens een bepaalde periode ontstaan als gevolg van de exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen.

Waardering na opname

12 Na de opname van exploratie- en evaluatieactiva moet een entiteit ofwel het kostprijsmodel, ofwel het herwaarderingsmodel op die activa toepassen. Indien het herwaarderingsmodel wordt toegepast (ofwel het model in IAS 16 *Materiële vaste activa*, ofwel het model in IAS 38), moet het consistent zijn met de classificatie van de activa (zie alinea 15).

▼B

Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving

13 Een entiteit mag de grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot uitgaven voor exploratie en evaluatie wijzigen als de jaarrekening hierdoor relevanter wordt voor gebruikers die op basis van die jaarrekening economische beslissingen nemen en dit niet ten koste gaat van de betrouwbaarheid, of indien de jaarrekening hierdoor betrouwbaarder wordt en niet minder relevant voor die gebruikers. Een entiteit moet de relevantie en betrouwbaarheid beoordelen op basis van de criteria in IAS 8.

14 Om de wijziging van haar grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot uitgaven voor exploratie en evaluatie te rechtvaardigen, moet een entiteit aantonen dat de jaarrekening dankzij de wijziging beter voldoet aan de criteria in IAS 8. De wijziging hoeft echter niet te leiden tot volledige overeenstemming met die criteria.

PRESENTATIE

Classificatie van exploratie- en evaluatieactiva

15 Een entiteit moet exploratie- en evaluatieactiva classificeren als materiële of immateriële activa op basis van de aard van de verworven activa, waarbij die classificatie consistent moet worden toegepast.

16 Sommige exploratie- en evaluatieactiva worden als immateriële activa (bijvoorbeeld boorrechten) aangemerkt, terwijl andere als materiële activa (bijvoorbeeld voertuigen en boorplatforms) worden beschouwd. Voor zover een materieel actief bij de ontwikkeling van een immaterieel actief wordt verbruikt, maakt het bedrag dat dit verbruik weerspiegelt deel uit van de kostprijs van het immaterieel actief. Het gebruik van een materieel actief om een immaterieel actief te ontwikkelen verandert een materieel actief echter niet in een immaterieel actief.

Herclassificatie van exploratie- en evaluatieactiva

17 Een exploratie- en evaluatieactief mag niet langer als zodanig worden geclassificeerd wanneer de technische uitvoerbaarheid en economische levensvatbaarheid van de winning van een minerale hulpbron kan worden aangetoond. Voordat exploratie- en evaluatieactiva worden geherclassificeerd, moet worden beoordeeld of ze een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan en moet een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies worden opgenomen.

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING

Opname en waardering

18 Er moet worden beoordeeld of exploratie- en evaluatieactiva een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan wanneer feiten en omstandigheden aangeven dat de boekwaarde van een exploratie- en evaluatieactief mogelijk hoger is dan de realiseerbare waarde. Wanneer feiten en omstandigheden suggereren dat de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde, moet een entiteit een eventueel resulterend bijzonder waardeverminderingsverlies bepalen, presenteren en toelichten overeenkomstig IAS 36, behoudens de bepalingen in alinea 21 hierna.

19 Uitsluitend in het kader van exploratie- en evaluatieactiva moet bij het bepalen of een dergelijk actief mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan alinea 20 van deze IFRS worden toegepast, in plaats van alinea's 8 tot en met 17 van IAS 36. In alinea 20 wordt het begrip „activa” gehanteerd, maar deze alinea is van toepassing op zowel afzonderlijke exploratie- en evaluatieactiva als een kasstroomgenererende eenheid.

▼B

20 Een of meer van de volgende feiten en omstandigheden wijzen erop dat een entiteit moet toetsen of exploratie- en evaluatieactiva een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan (de lijst is niet limitatief):

(a) de periode gedurende welke de entiteit het recht heeft om in het specifieke gebied exploratieactiviteiten te verrichten is tijdens de verslagperiode verstreken, of zal in de nabije toekomst verstrijken, en zal naar verwachting niet worden verlengd;

(b) er zijn geen substantiële uitgaven voor verdere exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen in het specifieke gebied gebudgetteerd of gepland;

(c) de exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen in het desbetreffende gebied hebben niet geleid tot de ontdekking van economisch winbare hoeveelheden minerale hulpbronnen en de entiteit heeft besloten om dergelijke activiteiten in het desbetreffende gebied te beëindigen;

(d) er bestaan voldoende aanwijzingen dat, hoewel een ontwikkeling in het desbetreffende gebied waarschijnlijk zal doorgaan, de boekwaarde van het exploratie- en evaluatieactief waarschijnlijk niet volledig zal worden gerealiseerd via de succesvolle ontwikkeling of verkoop van het desbetreffende actief.

In dergelijke of soortgelijke gevallen moet de entiteit het actief toetsen op bijzondere waardevermindering overeenkomstig IAS 36. Een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies moet als last worden opgenomen in overeenstemming met IAS 36.

Vaststelling van het niveau waarop wordt beoordeeld of exploratie- en evaluatieactiva een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan

21 Ten behoeve van de beoordeling of dergelijke activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, moet een entiteit een grondslag voor financiële verslaggeving vaststellen met betrekking tot de toerekening van exploratie- en evaluatieactiva aan kasstroomgenererende eenheden of groepen van kasstroomgenererende eenheden. Voor iedere kasstroomgenererende eenheid of groep van kasstroomgenererende eenheden waaraan een exploratie- en evaluatieactief wordt toegerekend, geldt dat deze niet groter mag zijn dan een operationeel segment bepaald in overeenstemming met IFRS 8 *Operationele segmenten*.

22 Het niveau waarop de entiteit onderzoekt of exploratie- en evaluatieactiva een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, mag één of meer kasstroomgenererende eenheden bevatten.

INFORMATIEVERSCHAFFING

23 Een entiteit moet de in haar jaarrekening opgenomen bedragen die voortvloeien uit de exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen, alsook een toelichting op deze bedragen, in de toelichting vermelden.

24 Om te voldoen aan alinea 23 moet een entiteit de volgende informatie verstrekken:

(a) de grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot uitgaven voor exploratie en evaluatie, met inbegrip van de opname van exploratie- en evaluatieactiva;

(b) de omvang van de activa, verplichtingen, baten en lasten en kasstromen uit bedrijfs- en investeringsactiviteiten die voortvloeien uit de exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen.

▼B

25 Een entiteit moet exploratie- en evaluatieactiva behandelen als een afzonderlijke activacategorie en moet de informatie verstrekken die vereist is op grond van IAS 16 of IAS 38, afhankelijk van de classificatie van de activa.

INGANGSDATUM

26 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze IFRS toepast op een periode die vóór 1 januari 2006 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

OVERGANGSBEPALINGEN

27 Indien het praktisch niet haalbaar is om een bepaalde vereiste in alinea 18 toe te passen voor vergelijkende informatie die betrekking heeft op jaarperioden die vóór 1 januari 2006 aanvangen, moet een entiteit dit feit vermelden. In IAS 8 wordt het begrip „praktisch niet haalbaar" toegelicht.

Bijlage A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen	Het opsporen van minerale hulpbronnen, inclusief mineralen, olie, aardgas en soortgelijke uitputbare hulpbronnen, nadat de entiteit wettelijke rechten heeft verkregen om in een bepaald gebied exploratieactiviteiten te verrichten, evenals het bepalen van de technische uitvoerbaarheid en economische levensvatbaarheid van de winning van de minerale hulpbron.
exploratie- en evaluatie-activa	**De uitgaven voor exploratie en evaluatie** die overeenkomstig de grondslagen voor financiële verslaggeving van de entiteit worden geactiveerd.
uitgaven voor exploratie en evaluatie	De uitgaven van een entiteit in verband met de **exploratie en evaluatie van minerale hulpbronnen** voordat de technische uitvoerbaarheid en economische levensvatbaarheid van de winning van een minerale hulpbron kan worden aangetoond.

▼B

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 7

Financiële instrumenten: informatieverschaffing

DOEL

1 Deze IFRS heeft ten doel entiteiten in hun jaarrekeningen te verplichten informatie te verstrekken die gebruikers ervan in staat stellen het volgende te beoordelen:

(a) het belang van financiële instrumenten voor de financiële positie en prestaties van de entiteit; en

(b) de aard en omvang van uit financiële instrumenten voortvloeiende risico's waaraan de entiteit tijdens de verslagperiode en op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ wordt blootgesteld, en de wijze waarop de entiteit deze risico's beheert.

2 De grondslagen in deze IFRS complementeren de grondslagen voor het opnemen, waarderen en presenteren van financiële activa en financiële verplichtingen in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* en IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*.

TOEPASSINGSGEBIED

▼M38

3 Deze IFRS moet door alle entiteiten worden toegepast op alle soorten financiële instrumenten, met uitzondering van:

(a) belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen of joint ventures die administratief worden verwerkt in overeenstemming met IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*, IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* of IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures*. In bepaalde gevallen wordt door IFRS 10, IAS 27 of IAS 28 echter voorgeschreven of toegestaan dat een entiteit een belang in een dochteronderneming, geassocieerde onderneming of joint venture administratief verwerkt overeenkomstig IFRS 9; in deze gevallen moeten entiteiten aan de vereisten van deze IFRS voldoen en moeten entiteiten die tegen reële waarde worden gewaardeerd, aan de vereisten van IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde* voldoen. Entiteiten moeten deze IFRS eveneens toepassen op alle derivaten gekoppeld aan belangen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen of joint ventures, tenzij de derivaten aan de in IAS 32 opgenomen definitie van een eigenvermogensinstrument voldoen.

▼B

(b) rechten en verplichtingen van werkgevers die ontstaan uit beloningsregelingen voor het personeel, waarop IAS 19 *Personeelsbeloningen* van toepassing is;

▼M12

_____

▼B

(d) verzekeringscontracten zoals gedefinieerd in IFRS 4 *Verzekeringscontracten*. Deze IFRS is echter wel van toepassing op derivaten die in verzekeringscontracten zijn besloten indien IAS 39 voorschrijft dat de entiteit deze administratief afzonderlijk moet verwerken. Bovendien moet een emittent deze IFRS op *financiëlegarantiecontracten* toepassen indien hij IAS 39 toepast voor de opname en waardering van de contracten; indien de emittent er echter in overeenstemming met alinea 4(d) van IFRS 4 voor kiest IFRS 4 toe te passen voor de opname en waardering van deze contracten, moet hij IFRS 4 toepassen;

▼B

(e) financiële instrumenten, contracten en verplichtingen uit hoofde van op aandelen gebaseerde betalingstransacties waarop IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* van toepassing is, met uitzondering van contracten die binnen het toepassingsgebied vallen van alinea's 5, 6 en 7 van IAS 39, waarop deze IFRS van toepassing is;

▼M6

(f) instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D van IAS 32 als eigen-vermogensinstrumenten moeten worden geclassificeerd.

▼B

4 Deze IFRS geldt voor zowel opgenomen als niet-opgenomen financiële instrumenten. Opgenomen financiële instrumenten omvatten financiële activa en financiële verplichtingen die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 vallen. Niet-opgenomen financiële instrumenten omvatten sommige financiële instrumenten die, hoewel zij buiten het toepassingsgebied van IAS 39 vallen, binnen het toepassingsgebied van deze IFRS vallen (zoals sommige verplichtingen uit hoofde van leningen).

5 Deze IFRS is van toepassing op contracten tot aankoop of verkoop van een niet-financiële post die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 vallen (zie alinea's 5, 6 en 7 van IAS 39).

CATEGORIEËN FINANCIËLE INSTRUMENTEN EN DE MATE VAN INFORMATIEVERSCHAFFING

6 Wanneer deze IFRS informatieverschaffing per categorie financiële instrumenten eist, moet een entiteit haar financiële instrument groeperen in categorieën die geëigend zijn voor de aard van de verschafte informatie en rekening houden met de kenmerken van de financiële instrumenten. Een entiteit moet voldoende informatie verschaffen om een aansluiting mogelijk te maken met relevante posten in de balans.

BELANG VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN VOOR DE FINANCIËLE POSITIE EN PRESTATIES

7 Een entiteit moet informatie verstrekken die de gebruikers van de jaarrekening de mogelijkheid biedt om het belang van financiële instrumenten voor haar financiële positie en prestaties te beoordelen.

Balans

Categorieën financiële activa en financiële verplichtingen

8 De boekwaarde van elk van de volgende categorieën, zoals gedefinieerd in IAS 39, moet ofwel in de balans, ofwel in de toelichting op de balans, worden vermeld:

(a) financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, waarbij afzonderlijk wordt getoond i) welke als zodanig zijn aangemerkt bij eerste opname en ii) welke geclassificeerd zijn als aangehouden voor handelsdoeleinden, in overeenstemming met IAS 39;

(b) tot einde looptijd aangehouden beleggingen;

(c) leningen en vorderingen;

▼B

(d) voor verkoop beschikbare financiële activa;

(e) financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, waarbij afzonderlijk wordt getoond i) welke als zodanig zijn aangemerkt bij eerste opname en ii) welke geclassificeerd zijn als aangehouden voor handelsdoeleinden, in overeenstemming met IAS 39; en

(f) financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Financiële activa of financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

9 Indien de entiteit een lening of vordering (of groep leningen of vorderingen) heeft aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, moet zij de volgende informatie verschaffen:

(a) de maximale blootstelling aan *kredietrisico* (zie alinea 36(a)) van de lening of vordering (of groep leningen of vorderingen) op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄;

(b) het bedrag waarmee eventuele gerelateerde kredietderivaten of soortgelijke instrumenten deze maximale blootstelling aan kredietrisico beperken;

(c) het bedrag van de verandering, tijdens de periode en cumulatief, in de reële waarde van de lening of vordering (of groep leningen of vorderingen) die toe te rekenen is aan de veranderingen in het kredietrisico van het financieel actief, bepaald:

(i) op het bedrag van de verandering in de reële waarde die niet toe te rekenen is aan wijzigingen in de marktomstandigheden die aanleiding geven tot *marktrisico*; dan wel

(ii) met behulp van een alternatieve methode die volgens de entiteit een meer getrouw beeld geeft van het bedrag van de verandering in haar reële waarde die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico van het actief.

Tot de veranderingen in de marktomstandigheden die aanleiding geven tot marktrisico behoren veranderingen in een waargenomen (referentie-) rentepercentage, commodityprijs, valutakoers of index van prijzen of rentevoeten;

(d) het bedrag van de verandering in de reële waarde van gerelateerde kredietderivaten of soortgelijke instrumenten die opgetreden is tijdens de periode en cumulatief sinds de lening of vordering werd aangemerkt.

10 Indien de entiteit een financiële verplichting heeft aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ in overeenstemming met alinea 9 van IAS 39, moet zij de volgende informatie verschaffen:

(a) het bedrag van de verandering, tijdens de periode en cumulatief, in de reële waarde van de financiële verplichting, die is toe te rekenen aan veranderingen in het kredietrisico van die verplichting, bepaald:

(i) op het bedrag van de verandering in de reële waarde die niet toe te rekenen is aan wijzigingen in de marktomstandigheden die aanleiding geven tot marktrisico (zie bijlage B, alinea B4); dan wel

(ii) met behulp van een alternatieve methode die volgens de entiteit een meer getrouw beeld geeft van het bedrag van de verandering in de reële waarde die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico van de verplichting.

▼B

Tot de veranderingen in marktomstandigheden die aanleiding geven tot marktrisico behoren veranderingen in een referentierentevoet, de prijs van het financiële instrument van een andere entiteit, een commodityprijs, een valutakoers of een index van prijzen of rentevoeten. Voor contracten met een beleggingskenmerk kunnen veranderingen in de marktomstandigheden veranderingen in de prestaties van het gerelateerde interne of externe beleggingsfonds behelzen;

(b) het verschil tussen de boekwaarde van de financiële verplichting en het bedrag dat de entiteit contractueel verplicht is aan de houder van de verplichting te betalen op de vervaldatum.

11 De entiteit moet de volgende informatie verschaffen:

(a) de gehanteerde methoden om te voldoen aan de eisen in alinea's 9(c) en 10(a);

(b) indien de entiteit van mening is dat de informatie die zij verschaft heeft om te voldoen aan de eisen in alinea 9(c) of alinea 10(a) geen getrouw beeld geeft van de verandering in de reële waarde van het financieel actief of de financiële verplichting die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico, de gronden waarop zij tot deze conclusie komt en de factoren die volgens haar relevant zijn.

Herclassificatie

12 Indien de entiteit een financieel actief (overeenkomstig de alinea's 51 tot en met 54 van IAS 39) heeft geherclassificeerd als een financieel actief dat:

(a) tegen (geamortiseerde) kostprijs wordt gewaardeerd in plaats van tegen reële waarde; dan wel

(b) tegen reële waarde wordt gewaardeerd in plaats van tegen (geamortiseerde) kostprijs,

moet zij het bedrag dat naar en uit iedere categorie is geherclassificeerd en de reden van deze herclassificatie vermelden.

12A Indien de entiteit een financieel actief overeenkomstig alinea 50B of 50D van IAS 39 uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ of overeenkomstig alinea 50E van IAS 39 uit de categorie beschikbaar voor verkoop heeft geherclassificeerd, moet zij de volgende informatie verschaffen:

(a) het bedrag dat naar en uit iedere categorie is geherclassificeerd;

(b) voor elke verslagperiode tot het moment van verwijdering uit de balans, de boekwaarde en de reële waarde van alle financiële activa die in de lopende verslagperiode en in voorgaande verslagperioden zijn geherclassificeerd;

(c) indien een financieel actief overeenkomstig alinea 50B is geherclassificeerd, de zeldzame situatie, alsook de feiten en omstandigheden die erop duiden dat het om een zeldzame situatie ging;

(d) voor de verslagperiode waarin het financieel actief is geherclassificeerd, de reëlewaardewinsten of -verliezen op het financieel actief die in die verslagperiode en in de voorgaande verslagperiode in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ of niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen;

▼B

(e) voor elke verslagperiode na de herclassificatie (met inbegrip van de verslagperiode waarin het financieel actief is geherclassificeerd) totdat het financieel actief niet langer in de balans wordt opgenomen, de reëlewaardewinsten of -verliezen die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ of niet-gerealiseerde resultaten zouden zijn opgenomen mocht het financieel actief niet zijn geherclassificeerd, alsook de winst, het verlies, de bate en de last die in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn opgenomen; en

(f) de effectieve rentevoet en de geschatte bedragen van de kasstromen die de entiteit verwacht te realiseren, op de datum van herclassificatie van het financieel actief.

▼M34

_____

Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

13A De informatievereisten van de alinea's 13B tot en met 13E vormen een aanvulling op de overige informatievereisten van deze IFRS en gelden voor alle opgenomen financiële instrumenten die in overeenstemming met alinea 42 van IAS 32 worden gesaldeerd. Deze informatievereisten zijn ook van toepassing op opgenomen financiële instrumenten die onder een afdwingbare "master netting"-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen, ongeacht of zij in overeenstemming met alinea 42 van IAS 32 worden gesaldeerd.

13B Een entiteit moet informatie verstrekken om gebruikers van haar jaarrekening in staat te stellen de gevolgen of potentiële gevolgen van "netting"-overeenkomsten voor de financiële positie van de entiteit te evalueren. Dit omvat ook de gevolgen of potentiële gevolgen van rechten tot saldering die verband houden met de door de entiteit opgenomen financiële activa en opgenomen financiële verplichtingen die binnen het toepassingsgebied van alinea 13A vallen.

13C Om de doelstelling van alinea 13B te realiseren, moet een entiteit aan het einde van de verslagperiode de volgende kwantitatieve informatie afzonderlijk vermelden voor opgenomen financiële activa en opgenomen financiële verplichtingen die binnen het toepassingsgebied van alinea 13A vallen:

(a) de brutobedragen van deze opgenomen financiële activa en opgenomen financiële verplichtingen;

(b) de bedragen die in overeenstemming met de criteria van alinea 42 van IAS 32 zijn gesaldeerd bij de bepaling van de nettobedragen die in het overzicht van de financiële positie worden opgenomen;

(c) de nettobedragen die in het overzicht van de financiële positie zijn opgenomen;

(d) de bedragen die onder een afdwingbare "master netting"-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen en die niet anderszins door alinea 13C(b) worden bestreken, met inbegrip van:

(i) bedragen die verband houden met opgenomen financiële instrumenten die niet aan sommige of alle salderingscriteria van alinea 42 van IAS 32 voldoen; en

(ii) bedragen die met financiële zekerheden (met inbegrip van zekerheden in de vorm van contanten) verband houden; en

(e) het nettobedrag na aftrek van de onder (d) bedoelde bedragen van de onder (c) bedoelde bedragen.

De op grond van deze alinea te verstrekken informatie wordt afzonderlijk vermeld voor financiële activa en financiële verplichtingen en wordt in tabelvorm gepresenteerd, tenzij een andere vorm passender is.

13D Het in overeenstemming met alinea 13C(d) vermelde totaalbedrag voor een instrument is begrensd tot het in alinea 13C(c) bedoelde bedrag voor dat instrument.

▼**M34**

13E Een entiteit moet in de toelichting een beschrijving opnemen van de rechten tot saldering die verband houden met de door de entiteit opgenomen financiële activa en opgenomen financiële verplichtingen die vallen onder afdwingbare "master netting"-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten die in overeenstemming met alinea 13C(d) worden vermeld, met inbegrip van de aard van deze rechten.

13F Indien de op grond van de alinea's 13B tot en met 13E te verschaffen informatie in meer dan één toelichting bij de jaarrekening wordt vermeld, moet een entiteit in elke toelichting in kwestie een verwijzing naar de andere toelichting(en) opnemen.

▼**B**

Zekerheid

14 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) de boekwaarde van de financiële activa die als zekerheid zijn verstrekt voor verplichtingen of voor voorwaardelijke verplichtingen, met inbegrip van bedragen die geherclassificeerd zijn in overeenstemming met alinea 37(a) van IAS 39; en

(b) de contractuele bepalingen met betrekking tot haar zekerheid.

15 Indien een entiteit een zekerheid (in de vorm van financiële of niet-financiële activa) bezit en zij vrij is die te verkopen of tot zekerheid aan derden te verstrekken als de rechthebbende of eigenaar niet in gebreke is, moet zij het volgende vermelden:

(a) de reële waarde van de tot zekerheid verkregen activa;

(b) de reële waarde van dergelijke zekerheden die zijn verkocht of tot zekerheid aan derden zijn verstrekt, en of de entiteit een verplichting heeft deze te retourneren; en

(c) de contractuele bepalingen die gekoppeld zijn aan het gebruik van deze tot zekerheid verkregen activa.

Voorziening voor kredietverliezen

16 Wanneer financiële activa in waarde zijn verminderd door kredietverliezen en de entiteit deze waardevermindering registreert op een aparte rekening (bijvoorbeeld een voorziening voor kredietverliezen die gebruikt wordt om individuele bijzondere waardeverminderingen te registreren of een soortgelijke rekening die gebruikt wordt om een collectieve bijzondere waardevermindering van activa te registreren) in plaats van de boekwaarde van het actief rechtstreeks te verminderen, moet zij voor iedere categorie financiële activa een mutatieoverzicht van die rekening tijdens de periode in de toelichting opnemen.

Samengestelde financiële instrumenten met meerdere in het contract besloten derivaten

17 Indien een entiteit een instrument heeft uitgegeven dat zowel een vreemd- als een eigenvermogenscomponent bevat (zie alinea 28 van IAS 32) en het instrument wordt gekenmerkt door meerdere in het contract besloten derivaten waarvan de waarden onderling afhankelijk zijn (zoals een opeisbaar converteerbaar schuldbewijs), moet zij het bestaan van deze kenmerken vermelden.

Wanbetaling en schending

18 Voor *aangegane leningen* die op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ zijn opgenomen, moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) gegevens over het gedurende de periode niet nakomen van bepalingen aangaande de hoofdsom, rente, het „sinking fund” of aflossingsbepalingen met betrekking tot deze aangegane leningen;

(b) de boekwaarde van de aangegane leningen met betrekking tot welke de entiteit op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ in gebreke is gebleven; en

(c) of het in gebreke zijn is opgeheven, dan wel de voorwaarden van de aangegane leningen na heronderhandeling zijn aangepast vóór de datum waarop de jaarrekening voor publicatie werd goedgekeurd.

▼B

19 Indien zich tijdens de periode andere schendingen van bepalingen van de leningovereenkomst hebben voorgedaan dan die welke in alinea 18 zijn vermeld, moet de entiteit dezelfde informatie verschaffen als vereist op grond van alinea 18, indien deze schendingen de financier in staat stellen versnelde aflossing te eisen (tenzij op of vóór ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ de schendingen zijn opgeheven of de leningvoorwaarden zijn heronderhandeld).

▼M5

Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

▼B

Baten, lasten, winsten en verliezen

20 Een entiteit moet informatie verschaffen over de volgende baten, lasten, winsten en verliezen ofwel in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, ofwel in de toelichting:

(a) nettowinsten of nettoverliezen op:

(i) financiële activa en financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, waarbij afzonderlijk de nettowinsten of nettoverliezen op financiële activa of financiële verplichtingen worden getoond, die bij eerste opname als zodanig zijn aangemerkt en die welke geclassificeerd zijn als aangehouden voor handelsdoeleinden, in overeenstemming met IAS 39;

▼M5

(ii) voor verkoop beschikbare financiële activa, waarbij afzonderlijk het bedrag van gedurende de periode in niet-gerealiseerde resultaten verwerkte winsten of verliezen, en het bedrag dat in de periode van het eigen vermogen werd overgeboekt naar de winst of het verlies worden getoond;

▼B

(iii) tot einde looptijd aangehouden beleggingen;

(iv) leningen en vorderingen; en

(v) financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs;

(b) de totale rentebaten en totale rentelasten (berekend met behulp van de effectieverentemethode) voor financiële activa en financiële verplichtingen die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄;

(c) baten uit en lasten van honoraria (anders dan bedragen die zijn opgenomen bij het bepalen van de effectieve rentevoet) die ontstaan zijn uit:

(i) financiële activa of financiële verplichtingen die niet tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ zijn gewaardeerd; en

(ii) trust- en andere fiduciaire activiteiten die resulteren in het houden of beleggen van activa namens personen, trusts, pensioenregelingen en andere instellingen;

(d) rentebaten die zijn opgebouwd op financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan, in overeenstemming met alinea TL93 van IAS 39; en

(e) het bedrag van een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies, voor iedere belangrijke categorie van financiële activa afzonderlijk.

▼B

Overige informatieverschaffing

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

▼M49

21 In overeenstemming met alinea 117 van IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007) moet een entiteit melding maken van de volgende belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving: de bij het opstellen van de jaarrekening gehanteerde waarderingsgrondslag(en) en de overige gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving die relevant zijn voor een goed inzicht in de jaarrekening.

▼B

Administratieve verwerking van afdekkingstransacties

22 Een entiteit moet de volgende informatie omtrent ieder type afdekkingstransactie afzonderlijk verschaffen, zoals beschreven in IAS 39 (dat wil zeggen reëlewaardeafdekkingen, kasstroomafdekkingen en afdekkingen van netto-investeringen in een buitenlandse activiteit):

(a) een beschrijving van ieder type afdekking;

(b) een beschrijving van de financiële instrumenten die als afdekkingsinstrument zijn aangemerkt en de reële waarde daarvan op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄; en

(c) de aard van de risico's die worden afgedekt.

▼M5

23 Voor kasstroomafdekkingen moet een entiteit vermelden:

▼B

(a) de perioden waarin de kasstromen naar verwachting zullen plaatsvinden en wanneer deze naar verwachting de winst of het verlies zullen beïnvloeden;

(b) een beschrijving van iedere verwachte toekomstige transactie waarop voordien hedge accounting was toegepast, maar die naar verwachting niet meer zal plaatsvinden;

▼M5

(c) het bedrag dat tijdens de periode in niet-gerealiseerde resultaten werd opgenomen;

(d) het bedrag dat van het eigen vermogen werd overgeboekt naar de winst of het verlies over de periode, onder vermelding van het bedrag opgenomen in iedere post van het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten; en

▼B

(e) het bedrag dat in de periode van het eigen vermogen is overgeboekt en opgenomen in de eerste kostprijs of een andere boekwaarde van een niet-financieel actief dat of niet-financiële verplichting die verworven of ontstaan is in het kader van een afgedekte, zeer waarschijnlijke, verwachte toekomstige transactie.

24 Een entiteit moet het volgende afzonderlijk vermelden:

(a) bij reëlewaarde afdekkingen, de winsten of verliezen:

(i) op het afdekkingsinstrument; en

(ii) op de afgedekte positie toe te rekenen aan het afgedekte risico.

(b) de ineffectiviteit die is verwerkt in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en die het gevolg is van kasstroomafdekkingen; en

(c) de ineffectiviteit die is verwerkt in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en die het gevolg is van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten.

▼B

Reële waarde

25 Naast hetgeen vermeld is in alinea 29 moet een entiteit voor iedere categorie financiële activa en financiële verplichtingen (zie alinea 6) de reële waarde van die categorie activa en verplichtingen vermelden, op een wijze die het mogelijk maakt om deze waarde te vergelijken met de boekwaarde ervan.

26 Bij het vermelden van de reële waarden moet een entiteit de financiële activa en financiële verplichtingen in categorieën groeperen, doch uitsluitend voor zover de boekwaarde ervan in de balans gesaldeerd is.

▼M33

_____

28 In sommige gevallen neemt een entiteit een winst of verlies bij eerste opname van een financieel actief of een financiële verplichting niet op omdat de reële waarde niet blijkt uit een op een actieve markt genoteerde prijs voor een identiek actief of een identieke verplichting (dat wil zeggen een input van niveau 1), noch gebaseerd is op een waarderingstechniek die alleen gegevens van waarneembare markten gebruikt (zie alinea TL76 van IAS 39). In dergelijke gevallen moet de entiteit per categorie van financiële activa of financiële verplichtingen het volgende vermelden:

(a) haar grondslag voor financiële verslaggeving met betrekking tot de opname in de winst-en-verliesrekening van het verschil tussen de reële waarde bij eerste opname en de transactieprijs om een verandering te weerspiegelen in factoren (waaronder tijd) waarmee marktdeelnemers bij het waarderen van het actief of de verplichting rekening zouden houden (zie alinea TL76(b) van IAS 39);

▼B

(b) het totale verschil dat nog moet worden opgenomen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ aan het begin en het einde van de periode en een mutatieoverzicht van het saldo van dit verschil;

▼M33

(c) waarom de entiteit heeft geconcludeerd dat de transactieprijs niet de beste indicatie van de reële waarde was, met inbegrip van een beschrijving van de informatie die de reële waarde onderbouwt.

29 Informatieverschaffing over de reële waarde is niet vereist:

▼B

(a) wanneer de boekwaarde een redelijke benadering is van de reële waarde, bijvoorbeeld bij financiële instrumenten zoals kortlopende handelsvorderingen en handelsschulden;

▼M33

(b) voor een belegging in eigenvermogensinstrumenten die geen op een actieve markt genoteerde ~~marktprijs~~ voor een identiek instrument hebben (dat wil zeggen een input van niveau 1), of derivaten die aan dergelijke eigenvermogensinstrumenten zijn gekoppeld, die in overeenstemming met IAS 39 tegen kostprijs wordt gewaardeerd omdat de reële waarde ervan niet anderszins betrouwbaar kan worden bepaald; of

▼B

(c) voor een contract dat een discretionairewinstdelingselement (zoals beschreven in IFRS 4) bevat, indien de reële waarde van dat element niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald.

▼B

30 In de gevallen als beschreven in alinea's 29(b) en (c) moet een entiteit informatie verstrekken die de gebruikers van de jaarrekening helpt om hun eigen oordeel te vormen met betrekking tot de omvang van mogelijke verschillen tussen de boekwaarde van die financiële activa of financiële verplichtingen en hun reële waarde, waaronder:

(a) het feit dat de informatie over de reële waarde niet vermeld is voor deze instrumenten, omdat hun reële waarde niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald;

(b) een beschrijving van de financiële instrumenten, hun boekwaarde en een toelichting waarom de reële waarde niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald;

(c) informatie over de markt voor de instrumenten;

(d) informatie of en zo ja, hoe de entiteit verwacht deze financiële instrumenten te vervreemden; en

(e) indien financiële instrumenten waarvan de reële waarde eerder niet op betrouwbare wijze kon worden bepaald, niet langer in de balans worden opgenomen, moet dit feit worden vermeld, alsmede de boekwaarde op het moment van verwijdering en de opgenomen boekwinst of het opgenomen boekverlies.

AARD EN OMVANG VAN RISICO'S VOORTVLOEIEND UIT FINANCIËLE INSTRUMENTEN

31 Een entiteit moet informatie verschaffen die de gebruikers van haar jaarrekening in staat stelt de aard en omvang van risico's te beoordelen die ontstaan uit financiële instrumenten waaraan de entiteit op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ wordt blootgesteld.

32 De in alinea's 33 tot en met 42 vereiste informatie richt zich op de risico's die ontstaan uit financiële instrumenten en de wijze waarop deze zijn beheerd. Deze risico's omvatten, maar zijn niet beperkt tot, kredietrisico, *liquiditeitsrisico* en marktrisico.

▼M29

32A De verschaffing van kwalitatieve informatie in de context van kwantitatieve toelichtingen stelt gebruikers in staat gerelateerde inlichtingen met elkaar in verband te brengen en zich aldus een algemeen beeld te vormen van de aard en omvang van uit financiële instrumenten voortvloeiende risico's. De wisselwerking tussen kwalitatieve informatie en kwantitatieve toelichtingen draagt bij tot informatieverschaffing die gebruikers beter in staat stelt de blootstelling van een entiteit aan risico's te beoordelen.

▼B

Kwalitatieve informatieverschaffing

33 Voor ieder type risico dat ontstaat uit financiële instrumenten moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) de risicoposities en hoe deze ontstaan;

(b) de doelstellingen, grondslagen en procedures van de entiteit voor het beheren van het risico en de gebruikte methoden voor de meting van het risico; en

(c) eventuele wijzigingen in (a) of (b) ten opzichte van de voorgaande verslagperiode.

▼B

Kwantitatieve toelichting

▼M29

34 Voor ieder type risico dat uit financiële instrumenten voortvloeit, moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) samenvattende kwantitatieve gegevens inzake de blootstelling aan dat risico aan het einde van de verslagperiode. Deze informatie moet zijn gebaseerd op de informatie die intern wordt verstrekt aan managers op sleutelposities van de entiteit (zoals gedefinieerd in IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen*), bijvoorbeeld de raad van bestuur van de entiteit of de „chief executive officer";

(b) de overeenkomstig de alinea's 36 tot en met 42 vereiste informatie, voor zover deze niet in overeenstemming met (a) wordt verschaft;

(c) risicoconcentraties, voor zover deze niet uit de in overeenstemming met (a) en (b) verschafte informatie blijken.

▼B

35 Indien de op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ verschafte kwantitatieve gegevens niet representatief zijn voor de blootstelling van een entiteit aan risico's tijdens de verslagperiode, moet de entiteit nadere informatie verstrekken die wel representatief is.

Kredietrisico

▼M29

36 Voor iedere categorie financiële instrumenten moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) het bedrag dat het best het maximale kredietrisico weergeeft waaraan de entiteit aan het einde van de verslagperiode is blootgesteld, zonder rekening te houden met eventuele zekerheidstellingen of andere kredietbescherming (bijvoorbeeld „netting"-overeenkomsten die niet in aanmerking komen voor saldering in overeenstemming met IAS 32); deze toelichting is niet vereist voor financiële instrumenten waarvan de boekwaarde het best het maximale kredietrisico weergeeft waaraan de entiteit is blootgesteld;

(b) een beschrijving van onderpanden die tot zekerheid worden gehouden en van andere kredietbescherming, alsook van de financiële gevolgen daarvan (bijvoorbeeld een kwantificering van de mate waarin zekerheidsstellingen en andere kredietbescherming het kredietrisico beperken) voor het bedrag dat het best het maximale kredietrisico weergeeft waaraan de entiteit is blootgesteld (ongeacht of dit in overeenstemming met (a) is vermeld, dan wel door de boekwaarde van een financieel instrument is weergegeven);

(c) informatie over de kredietkwaliteit van financiële activa die noch vervallen zijn, noch een waardevermindering hebben ondergaan.

(d) [verwijderd]

Financiële activa die vervallen zijn of een waardevermindering hebben ondergaan

37 Voor iedere categorie financiële activa moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) een ouderdomsanalyse van de financiële activa die aan het einde van de verslagperiode reeds vervallen zijn, maar geen waardevermindering hebben ondergaan; en

(b) een analyse van de financiële activa waarvan individueel is vastgesteld dat ze aan het einde van de verslagperiode een waardevermindering hebben ondergaan, met inbegrip van de factoren die volgens de entiteit bepalend zijn geweest voor de waardevermindering.

(c) [verwijderd]

▼M29

Verkregen zekerheden en andere kredietbescherming

38 Wanneer een entiteit tijdens de periode financiële of niet-financiële activa verwerft, door bezit te nemen van een onderpand dat zij tot zekerheid houdt of een beroep te doen op andere kredietbescherming (bijvoorbeeld garanties) en deze activa voldoen aan de opnamecriteria in andere IFRSs, moet de entiteit voor die op de verslagdatum aangehouden activa het volgende vermelden:

(a) de aard en boekwaarde van de activa; en

(b) wanneer de activa niet onmiddellijk in geldmiddelen kunnen worden omgezet, het beleid van de entiteit voor het vervreemden van dergelijke activa of voor het gebruik ervan binnen haar activiteiten.

▼B

Liquiditeitsrisico

▼M19

39 Een entiteit moet in de toelichting het volgende opnemen:

(a) een looptijdanalyse voor niet-afgeleide financiële verplichtingen (met inbegrip van uitgegeven financiële-garantiecontracten) waaruit de resterende contractuele looptijden blijken;

(b) een looptijdanalyse voor afgeleide financiële verplichtingen. De looptijdanalyse moet de resterende contractuele looptijden bevatten van afgeleide financiële verplichtingen waarvoor contractuele looptijden essentieel zijn om inzicht te krijgen in het tijdstip van de kasstromen (zie alinea B11B);

(c) een beschrijving van de wijze waarop de entiteit het aan (a) en (b) inherente liquiditeitsrisico beheert.

▼B

Marktrisico

Gevoeligheidsanalyse

40 Tenzij een entiteit voldoet aan alinea 41, moet zij het volgende vermelden:

(a) een gevoeligheidsanalyse voor ieder type marktrisico waaraan de entiteit op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ wordt blootgesteld, waaruit blijkt hoe ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en het eigen vermogen beïnvloed zouden zijn door veranderingen in de desbetreffende risicovariabele die op de datum redelijkerwijs mogelijk zouden zijn geweest;

(b) de bij het opstellen van de gevoeligheidsanalyse gehanteerde methoden en veronderstellingen; en

(c) wijzigingen in de gehanteerde methoden en veronderstellingen ten opzichte van de voorgaande periode en de reden van dergelijke wijzigingen.

41 Indien een entiteit een gevoeligheidsanalyse opstelt, zoals een „value-at-risk”-analyse, die de onderlinge afhankelijkheid tussen risicovariabelen (bijvoorbeeld rentevoeten en wisselkoersen) weergeeft, en deze gebruikt voor het beheren van financiële risico's, kan zij die gevoeligheidsanalyse gebruiken in plaats van de in alinea 40 vermelde analyse. De entiteit moet tevens het volgende vermelden:

(a) een toelichting op de bij het opstellen van de gevoeligheidsanalyse gehanteerde methode, en op de belangrijkste parameters en veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de verschafte gegevens; en

▼B

(b) een toelichting op het doel van de gehanteerde methode en op beperkingen die ertoe kunnen leiden dat de informatie niet volledig de reële waarde van de betrokken activa en verplichtingen weergeeft.

Overige informatie over marktrisico's

42 Wanneer de in overeenstemming met alinea 40 of 41 vermelde gevoeligheidsanalysen niet representatief zijn voor een inherent risico van een financieel instrument (bijvoorbeeld omdat de blootstelling aan het eind van het boekjaar de blootstelling gedurende het jaar niet weerspiegelt), moet de entiteit dit feit vermelden, evenals de reden waarom zij van mening is dat de gevoeligheidsanalysen niet representatief zijn.

▼M30

OVERDRACHTEN VAN FINANCIËLE ACTIVA

42A De informatievereisten in deze IFRS worden aangevuld met de in de alinea's 42B tot en met 42H vervatte informatievereisten betreffende overdrachten van financiële activa. Een entiteit moet de overeenkomstig de alinea's 42B tot en met 42H vereiste informatie in een enkele toelichting bij haar jaarrekening presenteren. Een entiteit moet de vereiste informatie verstrekken voor alle overgedragen financiële activa die niet zijn verwijderd en voor elke aanhoudende betrokkenheid bij een overgedragen actief welke op de verslagdatum bestaat, ongeacht wanneer de desbetreffende overdrachttransactie plaatsvond. Voor de toepassing van de in deze alinea's vervatte informatievereisten is sprake van een gehele of gedeeltelijke overdracht van een financieel actief (het overgedragen financiële actief) door een entiteit als en alleen als deze:

(a) de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit dat financiële actief overdraagt; dan wel

(b) de contractuele rechten behoudt op de ontvangst van de kasstromen uit dat financiële actief, maar een contractuele verplichting aangaat om de kasstromen aan één of meer ontvangende partijen te betalen volgens een afspraak.

42B Een entiteit moet informatie verschaffen die gebruikers van haar jaarrekening in staat stelt:

(a) het verband te begrijpen tussen overgedragen financiële activa die niet geheel zijn verwijderd en de daarmee verbonden verplichtingen; en

(b) de aard van en de risico's verbonden aan de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit bij verwijderde financiële activa te beoordelen.

42C Voor de toepassing van de in de alinea's 42E tot en met 42H vervatte informatievereisten is sprake van aanhoudende betrokkenheid van een entiteit bij een overgedragen financieel actief als de entiteit, als onderdeel van de overdracht, enigerlei contractuele rechten of verplichtingen behoudt die inherent zijn aan het overgedragen financiële actief, dan wel enigerlei nieuwe contractuele rechten of verplichtingen verkrijgt die met het overgedragen financiële actief verband houden. Voor de toepassing van de in de alinea's 42E tot en met 42H vervatte informatievereisten wordt het volgende niet als aanhoudende betrokkenheid aangemerkt:

(a) normale representaties en garanties met betrekking tot een frauduleuze overdracht en concepten van redelijkheid, goede trouw en eerlijk handelen waardoor een overdracht als gevolg van een rechtsvordering ongeldig kan worden verklaard;

▼M30

(b) termijn-, optie- en andere contracten tot wederaankoop van het overgedragen financiële actief waarbij de contractprijs (of uitoefenprijs) de reële waarde van het overgedragen financiële actief is; dan wel

(c) een afspraak op grond waarvan een entiteit de contractuele rechten op ontvangst van de kasstromen uit een financieel actief behoudt, maar een contractuele verplichting aangaat om de kasstromen aan één of meer entiteiten te betalen, en waarbij aan de voorwaarden van alinea 19(a)-(c) van IAS 39 is voldaan.

Overgedragen financiële activa die niet geheel zijn verwijderd

42D Een entiteit kan financiële activa op een dusdanige manier hebben overgedragen dat de overgedragen financiële activa geheel of gedeeltelijk niet voor verwijdering in aanmerking komen. Om aan de doelstellingen van alinea 42B(a) te voldoen, moet de entiteit op elke verslagdatum voor elke categorie overgedragen financiële activa die niet geheel zijn verwijderd, de volgende informatie verschaffen:

(a) de aard van de overgedragen activa;

(b) de aard van de risico's en voordelen van eigendom waaraan de entiteit is blootgesteld;

(c) een beschrijving van de aard van het verband tussen de overgedragen activa en de daarmee verbonden verplichtingen, met inbegrip van de uit de overdracht voortvloeiende beperkingen op het gebruik van de overgedragen activa door de verslaggevende entiteit;

(d) wanneer de tegenpartij (tegenpartijen) van de verbonden verplichtingen alleen op de overgedragen activa een beroep doet (doen), een schema met de reële waarde van de overgedragen activa, de reële waarde van de daarmee verbonden verplichtingen en de nettopositie (het verschil tussen de reële waarde van de overgedragen activa en van de daarmee verbonden verplichtingen);

(e) indien de entiteit de overgedragen activa geheel blijft opnemen, de boekwaarde van de overgedragen activa en van de daarmee verbonden verplichtingen;

(f) indien de entiteit de activa overeenkomstig de omvang van haar aanhoudende betrokkenheid blijft opnemen (zie alinea 20(c)(ii) en alinea 30 van IAS 39), de totale boekwaarde van de oorspronkelijke activa voor de overdracht, de boekwaarde van de activa die de entiteit blijft opnemen, en de boekwaarde van de daarmee verbonden verplichtingen.

Overgedragen financiële activa die geheel zijn verwijderd

42E Wanneer een entiteit overgedragen financiële activa geheel verwijdert (zie alinea 20(a) en alinea 20(c)(i) van IAS 39) maar er een aanhoudende betrokkenheid bij heeft, moet zij, om aan de doelstellingen van alinea 42B(b) te voldoen, op elke verslagdatum voor elk type aangehouden betrokkenheid ten minste de volgende informatie verschaffen:

(a) de boekwaarde van de activa en verplichtingen die in het overzicht van de financiële positie van de entiteit zijn opgenomen en de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit bij de verwijderde financiële activa weergeven, en de posten waarin de boekwaarde van deze activa en verplichtingen zijn opgenomen;

▼**M30**

(b) de reële waarde van de activa en verplichtingen die de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit bij de verwijderde financiële activa weergeven;

(c) het bedrag dat de maximale blootstelling van de entiteit aan verlies wegens haar aanhoudende betrokkenheid bij de verwijderde financiële activa het best weergeeft, en informatie waaruit blijkt hoe de maximale blootstelling aan verlies is bepaald;

(d) de niet-gedisconteerde uitstromen van kasmiddelen die vereist zijn of kunnen zijn om verwijderde financiële activa terug te kopen (bv. de uitoefenprijs bij een optieovereenkomst), dan wel andere aan de verkrijger te betalen bedragen met betrekking tot de overgedragen activa. Indien de uitstroom van kasmiddelen variabel is, dan moet het vermelde bedrag op de op elke verslagdatum bestaande omstandigheden zijn gebaseerd;

(e) een looptijdanalyse voor de niet-gedisconteerde uitstromen van kasmiddelen die vereist zijn of kunnen zijn om de verwijderde financiële activa terug te kopen, dan wel andere aan de verkrijger te betalen bedragen met betrekking tot de overgedragen activa, waaruit de resterende contractuele looptijden van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit blijken;

(f) kwalitatieve informatie ter verklaring en onderbouwing van de overeenkomstig (a) tot en met (e) vereiste kwantitatieve toelichtingen.

42F Een entiteit mag de op grond van alinea 42E vereiste informatie over een bepaald actief samenvoegen indien er voor dat verwijderde financiële actief van meer dan één type aanhoudende betrokkenheid van de entiteit sprake is, en deze informatie onder één type aanhoudende betrokkenheid rapporteren.

42G Daarnaast moet een entiteit voor elk type aanhoudende betrokkenheid het volgende vermelden:

(a) de winst of het verlies opgenomen op de datum van overdracht van de activa;

(b) opgenomen baten en lasten, zowel in de verslagperiode als cumulatief, uit hoofde van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit bij de verwijderde financiële activa (bv. wijzigingen in reële waarde van derivaten);

(c) indien het totaalbedrag van de opbrengsten van de overdrachtactiviteit (die voor verwijdering in aanmerking komt) in een verslagperiode niet gelijkmatig over de verslagperiode is verdeeld (bv. indien een aanzienlijk deel van de totale overdrachtactiviteit in de laatste dagen van een verslagperiode plaatsvindt):

(i) wanneer de meeste overdrachtactiviteit in de desbetreffende verslagperiode plaatsvond (bv. de laatste vijf dagen vóór het einde van de verslagperiode),

(ii) het opgenomen bedrag (bv. gerelateerde winsten of verliezen) uit hoofde van de overdrachtactiviteit in dat deel van de verslagperiode, en

(iii) het totaalbedrag van de opbrengsten van de overdrachtactiviteit in dat deel van de verslagperiode.

Een entiteit moet deze informatie verschaffen voor elke periode waarvoor een overzicht van het totaalresultaat wordt gepresenteerd.

▼M30

Aanvullende informatie

42H Een entiteit moet alle aanvullende informatie verschaffen die zij noodzakelijk acht om aan de in alinea 42B neergelegde doelstellingen van de informatieverschaffing te voldoen.

▼B

INGANGSDATUM EN OVERGANG

43 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2007 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze IFRS toepast op een eerdere periode, moet zij dit feit vermelden.

44 Als een entiteit deze IFRS toepast op jaarperioden die vóór 1 januari 2006 aanvangen, hoeft zij geen vergelijkende gegevens te presenteren voor de informatieverschaffing zoals vereist op grond van alinea's 31 tot en met 42, over de aard en omvang van de risico's die ontstaan uit financiële instrumenten.

▼M5

44A IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Daarnaast werden de alinea's 20, 21, 23(c) en (d), 27(c) en B5 van Bijlage B gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M29

44B Alinea 3(c) is verwijderd door IFRS 3 (herziene versie van 2008). Entiteiten moeten die wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen. De wijziging is echter niet van toepassing op een voorwaardelijke vergoeding die is ontstaan bij een bedrijfscombinatie waarvan de overnamedatum voorafging aan de toepassing van IFRS 3 (herziene versie van 2008). In plaats daarvan moet een entiteit een dergelijke vergoeding verwerken in overeenstemming met de alinea's 65A tot en met 65E van IFRS 3 (herziene versie van 2010).

▼M6

44C Een entiteit moet de wijziging in alinea 3 toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Indien een entiteit *Puttable financiële instrumenten en verplichtingen die ontstaan bij liquidatie* (wijzigingen in IAS 32 en IAS 1), uitgegeven in februari 2008, op een eerdere periode toepast, moet de wijziging in alinea 3 op die eerdere periode worden toegepast.

▼M8

44D Alinea 3(a) is gewijzigd bij *Verbeteringen in IFRSs*, uitgegeven in mei 2008. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden en op de eerdere periode ook de wijzigingen in alinea 1 van IAS 28, alinea 1 van IAS 31 en alinea 4 van IAS 32, uitgegeven in mei 2008, toepassen. Een entiteit mag de wijziging prospectief toepassen.

▼M14

44E Bij *Herclassificatie van financiële activa* (wijzigingen in IAS 39 en IFRS 7), uitgegeven in oktober 2008, is alinea 12 gewijzigd en alinea 12A toegevoegd. Een entiteit moet deze wijzigingen op of na 1 juli 2008 toepassen.

▼M14

44F Bij *Herclassificatie van financiële activa — Ingangsdatum en overgang* (wijzigingen in IAS 39 en IFRS 7), uitgegeven in november 2008, is alinea 44E gewijzigd. Een entiteit moet deze wijziging op of na 1 juli 2008 toepassen.

▼M25

~~44G *Verbetering van de informatieverschaffing over financiële instrumenten* (wijzigingen in IFRS 7), uitgegeven in maart 2009, wijzigde alinea's 27, 39 en B11 en voegde alinea's 27A, 27B, B10A en B11A tot en met B11F toe. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. In het eerste toepassingsjaar hoeft een entiteit geen vergelijkende informatie te verstrekken voor de informatie die op grond van de wijzigingen moet worden verstrekt. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet ze dat feit vermelden.~~

INGANGSDATUM EN OVERGANGSBEPALINGEN

44G *Verbetering van de informatieverschaffing over financiële instrumenten* (wijzigingen in IFRS 7), uitgegeven in maart 2009, wijzigde de alinea's 27, 39 en B11 en voegde de alinea's 27A, 27B, B10A en B11A tot en met B11F toe. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Een entiteit behoeft de bij de wijzigingen vereiste informatie niet te verschaffen voor:

(a) een jaarperiode of een tussentijdse periode, met inbegrip van een overzicht van de financiële positie, welke deel uitmaakt van een vergelijkende jaarperiode die eindigt vóór 31 december 2009, of

(b) een overzicht van de financiële positie aan het begin van de vroegste vergelijkende periode met een datum die vóór 31 december 2009 valt.

Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden. (*)

(*) Alinea 44G is gewijzigd bij *Beperkte vrijstelling van eerste toepassers van de verplichting om door IFRS 7 vereiste vergelijkende informatie te verschaffen* (wijziging in IFRS 1), uitgegeven in januari 2010. De Board heeft alinea 44G gewijzigd om zijn conclusies en de beoogde overgang naar *Verbetering van de informatieverschaffing over financiële instrumenten* (wijzigingen in IFRS 7) te verduidelijken.

▼M29

44K Alinea 44B werd gewijzigd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

44L Alinea 32A is toegevoegd en de alinea's 34, 36, 37 en 38 zijn gewijzigd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M30

44M *Informatieverschaffing – Overdrachten van financiële activa* (wijzigingen in IFRS 7), uitgegeven in oktober 2010, verwijderde alinea 13 en voegde de alinea's 42A tot en met 42H en de alinea's B29 tot en met B39 toe. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen vanaf een eerdere datum toepast, moet zij dit feit vermelden. Een entiteit hoeft de overeenkomstig deze wijzigingen vereiste informatie niet te verstrekken voor elke gepresenteerde periode die aanvangt vóór de datum waarop de wijzigingen voor het eerst worden toegepast.

▼**M32**

44O Alinea 3 is gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet die wijziging toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼**M33**

44P IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 3, 28, 29, B4 en B26 en Bijlage A, en verwijderde de alinea's 27 tot en met 27B. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M31**

44Q Alinea 27B is gewijzigd door *Presentatie van posten van niet-gerealiseerde resultaten* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in juni 2011. Een entiteit moet deze wijziging toepassen als zij IAS 1 (herziene versie van juni 2011) toepast.

▼**M48**

44R De alinea's 13A tot en met 13F en B40 tot en met B53 zijn toegevoegd door *Informatieverschaffing — saldering van financiële activa en financiële verplichtingen* (wijzigingen in IFRS 7), uitgegeven in december 2011. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Een entiteit moet de op grond van deze wijzigingen te verschaffen informatie retroactief verstrekken.

▼**M38**

44X Alinea 3 is gewijzigd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing van *Beleggingsentiteiten* is toegestaan. Indien een entiteit deze wijziging eerder toepast, moet zij tegelijkertijd ook alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼**M48**

44AA De alinea's 44R en B30 zijn gewijzigd en alinea B30A is toegevoegd door de in september 2014 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2012-2014*. Entiteiten moeten deze wijzigingen retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen, met dien verstande dat een entiteit de wijzigingen in de alinea's B30 en B30A niet hoeft toe te passen op een gepresenteerde periode die aanvangt vóór de jaarperiode waarop de entiteit deze wijzigingen voor het eerst toepast. Eerdere toepassing van de wijzigingen in de alinea's 44R, B30 en B30A is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M49**

44BB De alinea's 21 en B5 zijn gewijzigd door het *Initiatief op het gebied van de informatieverschaffing* (wijzigingen in IAS 1), uitgegeven in december 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing van deze wijzigingen is toegestaan.

▼**B**

INTREKKING VAN IAS 30

45 Deze IFRS vervangt IAS 30 *Informatieverschaffing in de jaarrekening van banken en soortgelijke financiële instellingen*.

▼B

Bijlage A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

aangegane leningen — Aangegane leningen zijn financiële verplichtingen, anders dan kortlopende handelsschulden onder normale kredietvoorwaarden.

kredietrisico — Het risico dat de ene partij bij een financieel instrument haar verplichting niet zal nakomen, waardoor de andere partij een financieel verlies te verwerken krijgt.

▼M19

liquiditeitsrisico — Het risico dat een entiteit het moeilijk zal hebben om verplichtingen die verband houden met de afwikkeling van financiële verplichtingen door middel van de levering van geldmiddelen of een ander financieel actief na te komen.

▼B

marktrisico — Het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in marktprijzen. Marktrisico omvat drie soorten risico's: **valutarisico, renterisico** en **overige prijsrisico's**.

▼M33

overig prijsrisico — Het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van andere veranderingen in marktprijzen dan die welke voortvloeien uit het **renterisico** of **valutarisico**, ongeacht of deze veranderingen worden veroorzaakt door factoren die specifiek zijn voor het individuele financiële instrument of de emittent ervan dan wel door factoren die alle soortgelijke op de markt verhandelde financiële instrumenten beïnvloeden.

▼B

renterisico — Het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

valutarisico — Het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van wisselkoersveranderingen.

vervallen — Een financieel actief is vervallen als een tegenpartij in gebreke is gebleven met het verrichten van een betaling toen deze contractueel verschuldigd was.

De volgende termen zijn gedefinieerd in alinea 11 van IAS 32 of alinea 9 van IAS 39 en worden gebruikt in de IFRS met de betekenis zoals vermeld in IAS 32 en IAS 39.

— geamortiseerde kostprijs van een financieel actief of een financiële verplichting
— voor verkoop beschikbare financiële activa
— niet langer opnemen in de balans
— derivaat
— effectieverentemethode
— eigenvermogensinstrument
— reële waarde

▼B

— financieel actief

— financieel instrument

— financiële verplichting

— financieel actief of financiële verplichting tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

— financiëlegarantiecontract

— financieel actief of financiële verplichting aangehouden voor handelsdoeleinden

— verwachte toekomstige transactie

— afdekkingsinstrument

— tot einde looptijd aangehouden beleggingen

— leningen en vorderingen

— aankoop of verkoop volgens standaardmarktconventies

Bijlage B

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

CATEGORIEËN FINANCIËLE INSTRUMENTEN EN DE MATE VAN INFORMATIEVERSCHAFFING (ALINEA 6)

B1 Op grond van alinea 6 zijn entiteiten verplicht financiële instrumenten te groeperen in categorieën die geëigend zijn voor de aard van de verschafte informatie en die rekening houden met de kenmerken van die financiële instrumenten. De in alinea 6 beschreven categorieën worden vastgesteld door de entiteit en onderscheiden zich als zodanig van de categorieën financiële instrumenten die in IAS 39 gespecificeerd zijn (welke bepalen hoe financiële instrumenten worden gewaardeerd en waar veranderingen in de reële waarde worden opgenomen).

B2 Bij het vaststellen van categorieën financiële instrumenten moet een entiteit ten minste:

(a) een onderscheid maken tussen instrumenten die tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd en instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd;

(b) financiële instrumenten die buiten het toepassingsgebied van deze IFRS vallen behandelen als een afzonderlijke categorie of afzonderlijke categorieën.

B3 Een entiteit besluit, in het licht van haar omstandigheden, welke mate van gedetailleerdheid zij verschaft om te voldoen aan de eisen van deze IFRS, hoeveel nadruk zij legt op verschillende aspecten van de eisen en hoe zij informatie samenvoegt om een algemeen beeld te geven, zonder informatie met verschillende kenmerken te combineren. Het is noodzakelijk om een juist evenwicht te vinden tussen het overladen van jaarrekeningen met te veel details waar gebruikers van jaarrekeningen mogelijk niet veel aan hebben en het verslulieren van belangrijke informatie door een te hoge mate van samenvoeging. Zo mag een entiteit geen belangrijke informatie verslulieren door deze op te nemen te midden van een grote hoeveelheid onbeduidende details. Evenzo mag een entiteit geen informatie verschaffen die zo geaggregeerd is, dat deze belangrijke verschillen tussen individuele transacties of bijbehorende risico's versluiert.

▼B

BELANG VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN VOOR DE FINANCIËLE POSITIE EN PRESTATIES

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (alinea's 10 en 11)

B4 Een entiteit die een financiële verplichting aanwijst als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ is volgens alinea 10(a) verplicht tot vermelding van het bedrag van de verandering van de reële waarde van de verplichting, die is toe te schrijven aan veranderingen in het kredietrisico van de verplichting. Volgens alinea 10(a)(i) is het een entiteit toegestaan om dit bedrag te bepalen op het bedrag van de verandering in de reële waarde van de verplichting die niet toe te rekenen is aan veranderingen in de marktomstandigheden die aanleiding geven tot marktrisico. Indien de enige veranderingen in marktomstandigheden die van belang zijn voor een verplichting veranderingen in een waargenomen (referentie)rentevoet zijn, kan dit bedrag als volgt worden geschat:

(a) eerst berekent de entiteit de interne rentevoet van de verplichting bij aanvang van de periode, met behulp van de waargenomen marktprijs van de verplichting en de contractuele kasstromen van de verplichting bij aanvang van de periode. Op deze rentevoet brengt de entiteit de waargenomen (referentie)rentevoet aan het begin van de periode in mindering om te komen tot een instrumentspecifieke component van de interne rentevoet;

(b) vervolgens berekent de entiteit de contante waarde van de kasstromen in verband met de verplichting, op basis van de contractuele kasstromen van de verplichting aan het eind van de periode en een disconteringsvoet die gelijk is aan de som van i) de waargenomen (referentie)rente aan het eind van de periode en ii) de instrumentspecifieke component van de interne rentevoet die onder (a) is bepaald;

(c) het verschil tussen de waargenomen marktprijs van de verplichting aan het eind van de periode en het onder (b) bepaalde bedrag is de verandering van de reële waarde die niet aan veranderingen in de waargenomen (referentie)rente is toe te rekenen. Dit bedrag moet in de toelichting worden vermeld.

In dit voorbeeld wordt verondersteld dat veranderingen in de reële waarde die het gevolg zijn van andere factoren dan veranderingen in het kredietrisico van het instrument of veranderingen in rentevoeten niet significant zijn. Indien het instrument in het voorbeeld een in het contract besloten derivaat bevat, wordt de verandering in de reële waarde van het in het contract besloten derivaat uitgesloten bij de vaststelling van het bedrag dat volgens alinea 10(a) moet worden vermeld.

Overige informatie — Grondslagen voor financiële verslaggeving (alinea 21)

▼M49

B5 Alinea 21 vereist vermelding van de bij het opstellen van de jaarrekening toegepaste waarderingsgrondslag(en) en van de andere gehanteerde grondslagen voor de financiële verslaggeving die van belang zijn voor een goed inzicht in de jaarrekening. Met betrekking tot financiële instrumenten kan deze informatieverschaffing het volgende omvatten:

▼B

(a) voor financiële activa of financiële verplichtingen die zijn aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄:

(i) de aard van de financiële activa of financiële verplichtingen die de entiteit heeft aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening;

▼B

(ii) de criteria voor het aldus aanwijzen van deze financiële activa of financiële verplichtingen bij eerste opname; en

(iii) hoe de entiteit aan de in alinea's 9, 11A of 12 van IAS 39 uiteengezette voorwaarden voor een dergelijke aanwijzing heeft voldaan. Voor instrumenten die zijn aangemerkt in overeenstemming met alinea (b)(i) van de in IAS 39 opgenomen definitie van een financieel actief of financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, omvat de informatie een verhalende beschrijving van de omstandigheden die ten grondslag liggen aan de inconsistentie in waardering of opname die anders zou ontstaan. Voor instrumenten die zijn aangemerkt in overeenstemming met alinea (b)(ii) van de in IAS 39 opgenomen definitie van een financieel actief of financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄, omvat de informatie een verhalende beschrijving hoe aanwijzing van waardering tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ in overeenstemming is met het gedocumenteerde risicobeheer of de beleggingsstrategie van de entiteit;

(b) de criteria voor het aanwijzen van financiële activa als beschikbaar voor verkoop;

(c) of aankopen en verkopen van financiële activa volgens standaardmarktconventies administratief op de transactiedatum of op de afwikkelingsdatum worden verwerkt (zie alinea 38 van IAS 39);

(d) wanneer een voorziening wordt gebruikt om de boekwaarde van financiële activa die door kredietverliezen een waardevermindering hebben ondergaan, te verlagen:

(i) de criteria om vast te stellen wanneer de boekwaarde van de financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan rechtstreeks wordt verlaagd (of, in het geval van een terugneming van een waardevermindering, rechtstreeks wordt verhoogd) en wanneer de voorziening wordt gebruikt; en

(ii) de criteria voor het afboeken van de boekwaarde van financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan, voor bedragen die ten laste van de voorziening zijn gebracht (zie alinea 16);

(e) hoe nettowinsten en nettoverliezen over iedere categorie financiële instrumenten worden vastgesteld (zie alinea 20(a)), bijvoorbeeld of de nettowinsten en nettoverliezen op posten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ rentebaten of dividenden omvatten;

(f) de criteria die de entiteit hanteert om vast te stellen dat er objectieve aanwijzingen zijn dat een waardeverminderingsverlies is opgetreden (zie alinea 20(e));

(g) wanneer is heronderhandeld over de voorwaarden van financiële activa die anders vervallen zouden zijn of een waardevermindering zouden hebben ondergaan, de grondslagen voor de financiële verslaggeving met betrekking tot financiële activa die onderwerp zijn van voorwaarden waarover is heronderhandeld (zie alinea 36(d)).

▼M49

Volgens alinea 122 van IAS 1 (herziene versie van 2007) zijn entiteiten bovendien verplicht om, samen met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving of elders in de toelichting, naast de oordelen inzake schattingen ook de oordelen te vermelden die het management zich heeft gevormd bij de toepassing van de door de entiteit gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en die het meest significante effect hebben op de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

▼B

AARD EN OMVANG VAN RISICO'S VOORTVLOEIEND UIT FINANCIËLE INSTRUMENTEN (ALINEA'S 31 TOT EN MET 42)

B6 De informatie die in alinea's 31 tot en met 42 voorgeschreven wordt, moet ofwel in de jaarrekening worden verschaft, ofwel worden vermeld via verwijzingen vanuit de jaarrekening naar een ander verslag, zoals een managementcommentaar of een risicoverslag dat onder dezelfde voorwaarden en op hetzelfde tijdstip als de jaarrekening beschikbaar is voor de gebruikers van de jaarrekening. Zonder de informatie die door middel van verwijzingen is opgenomen, is de jaarrekening onvolledig.

Kwantitatieve toelichting (alinea 34)

B7 Alinea 34(a) schrijft informatieverschaffing voor over samenvattende kwantitatieve gegevens inzake de blootstelling van een entiteit aan risico's op basis van de informatie die intern verstrekt wordt aan managers op sleutelposities van de entiteit. Wanneer een entiteit van diverse methoden voor het beheersen van een blootstelling aan risico gebruikmaakt, moet zij informatie verschaffen met behulp van de methode (methoden) die de meest relevante en betrouwbare informatie oplevert (opleveren). In IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* worden relevantie en betrouwbaarheid besproken.

B8 Alinea 34(c) schrijft informatieverschaffing voor over risicoconcentraties. Risicoconcentraties ontstaan uit financiële instrumenten die soortgelijke kenmerken hebben en op soortgelijke wijze beïnvloed worden door veranderingen in economische en andere omstandigheden. De vaststelling van risicoconcentraties vereist oordeelsvorming waarbij rekening wordt gehouden met de omstandigheden van de entiteit. Informatieverschaffing over risicoconcentraties moet het volgende omvatten:

(a) een beschrijving hoe het management concentraties vaststelt;

(b) een beschrijving van de gemeenschappelijke kenmerken van iedere concentratie (bijvoorbeeld tegenpartij, geografisch gebied, valuta of markt); en

(c) de omvang van de blootstelling aan risico in verband met alle financiële instrumenten die dat gemeenschappelijke kenmerk bezitten.

Maximaal kredietrisico (alinea 36(a))

B9 Alinea 36(a) schrijft informatieverschaffing voor over het bedrag dat het best de maximale blootstelling van de entiteit aan kredietrisico weergeeft. Voor een financieel actief is dit gewoonlijk de bruto boekwaarde, na aftrek van:

(a) eventuele gesaldeerde bedragen in overeenstemming met IAS 32; en

(b) eventuele waardeverminderingsverliezen, opgenomen in overeenstemming met IAS 39.

B10 Activiteiten die aanleiding geven tot kredietrisico en de bijbehorende maximale blootstelling aan kredietrisico omvatten, maar zijn niet beperkt tot:

(a) het verstrekken van leningen en vorderingen aan klanten en het plaatsen van deposito's bij andere entiteiten. In deze gevallen is de maximale blootstelling aan kredietrisico gelijk aan de boekwaarde van de daarmee samenhangende financiële activa;

(b) het aangaan van derivaatcontracten, bijvoorbeeld valutacontracten, renteswaps en kredietderivaten. Wanneer het resulterende actief tegen reële waarde wordt gewaardeerd, zal de maximale blootstelling aan kredietrisico op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ gelijk zijn aan de boekwaarde;

▼B

(c) het verlenen van financiële garanties. In dit geval is de maximale blootstelling aan kredietrisico gelijk aan het maximale bedrag dat de entiteit zou moeten kunnen betalen indien de garantie wordt opgevraagd, hetgeen significant groter zou kunnen zijn dan het bedrag dat als een verplichting is opgenomen;

(d) het aangaan van een verplichting uit hoofde van een lening, die onherroepelijk is tijdens de looptijd van de faciliteit of uitsluitend herroepelijk is naar aanleiding van een materiële nadelige verandering. Indien de emittent de verplichting uit hoofde van een lening niet in geldmiddelen of een ander financieel instrument kan afwikkelen, is de maximale kredietblootstelling gelijk aan het volledige bedrag van de verplichting. De reden hiervoor is dat het onzeker is of het bedrag van een eventueel niet-opgenomen deel in de toekomst zal kunnen worden opgenomen. Dit kan significant groter zijn dan het bedrag dat als een verplichting is opgenomen.

▼M19

Kwantitatieve toelichting van het liquiditeitsrisico (alinea's 34(a) en 39(a) en (b))

B10A In overeenstemming met alinea 34(a) vermeldt een entiteit samenvattende kwantitatieve gegevens over haar blootstelling aan liquiditeitsrisico op basis van de informatie die ze intern aan managers op sleutelposities verstrekt. Een entiteit moet toelichten hoe deze gegevens worden bepaald. Als de in deze gegevens opgenomen uitstroom van kasmiddelen (of een ander financieel actief):

(a) aanzienlijk vroeger zou kunnen plaatsvinden dan in de gegevens aangegeven, of

(b) aanzienlijk zou kunnen afwijken van de in de gegevens aangegeven bedragen (bijv. voor een derivaat dat in de gegevens wordt opgenomen op nettoafwikkelingsbasis maar waarvoor de tegenpartij de optie heeft om brutoafwikkeling te eisen),

moet de entiteit dat feit vermelden en kwantitatieve informatie verstrekken die de gebruikers van haar jaarrekening in staat stelt de omvang van dit risico te beoordelen, tenzij die informatie is opgenomen in de contractuele-looptijdanalyses die op grond van alinea 39(a) of (b) vereist zijn.

B11 Bij het opstellen van de looptijdanalyses die op grond van alinea 39(a) en (b) vereist zijn, moet een entiteit op oordeelkundige wijze een geëigend aantal tijdsintervallen vaststellen. Zo zou een entiteit kunnen besluiten dat de volgende tijdsintervallen geëigend zijn:

(a) niet later dan één maand;

(b) later dan één maand en niet later dan drie maanden;

(c) later dan drie maanden en niet later dan één jaar; en

(d) later dan één jaar en niet later dan vijf jaar.

B11A Bij de naleving van alinea 39(a) en (b) mag een entiteit een in een contract besloten derivaat niet scheiden van een hybridisch (samengesteld) financieel instrument. Voor een dergelijk instrument moet een entiteit alinea 39(a) toepassen.

B11B Alinea 39(b) vereist dat een entiteit voor afgeleide financiële verplichtingen een kwantitatieve looptijdanalyse presenteert waaruit de resterende contractuele looptijden blijken als deze contractuele looptijden essentieel zijn om inzicht te krijgen in het tijdstip van de kasstromen. Dit zou bijvoorbeeld het geval zijn voor:

(a) een renteswap met een resterende looptijd van vijf jaar in een kasstroomafdekking van een financieel actief of financiële verplichting met variabele rente;

(b) alle verplichtingen uit hoofde van leningen.

▼**M19**

B11C Alinea's 39(a) en (b) vereisen dat een entiteit voor financiële verplichtingen looptijdanalyses presenteert waaruit de resterende contractuele looptijden voor bepaalde financiële verplichtingen blijken. Daarbij geldt het volgende:

(a) als een tegenpartij de keuze heeft wanneer een bedrag wordt betaald, wordt de verplichting toegerekend aan de vroegste periode waarin de entiteit tot betaling kan worden verplicht. Financiële verplichtingen die direct opeisbaar zijn (bijvoorbeeld direct opvraagbare deposito's) worden bijvoorbeeld in het eerste tijdsinterval opgenomen;

(b) als een entiteit zich verbonden heeft om bedragen beschikbaar te stellen in termijnen, wordt elke termijn toegerekend aan de vroegste periode waarin de entiteit tot betaling kan worden verplicht. Een niet-opgenomen verplichting uit hoofde van een lening wordt bijvoorbeeld opgenomen in het tijdsinterval waarin de vroegste datum valt waarop deze kan worden opgenomen;

(c) voor uitgegeven financiële-garantiecontracten wordt het maximumbedrag van de garantie toegerekend aan de vroegste periode waarin de garantie zou kunnen worden opgevraagd.

B11D De contractuele bedragen die op grond van alinea's 39(a) en (b) in de looptijdanalyses moeten worden vermeld, zijn de contractuele niet-gedisconteerde kasstromen, bijvoorbeeld:

(a) bruto financiële-leaseverplichtingen (vóór aftrek van financieringskosten);

(b) prijzen gespecificeerd in termijncontracten voor de aankoop van financiële activa voor geldmiddelen;

(c) nettobedragen voor „pay-floating/receive-fixed”-renteswaps waarvoor nettokasstromen worden verhandeld;

(d) contractuele bedragen die moeten worden uitgewisseld in het kader van een afgeleid financieel instrument (bijv. een valutaswap) waarvoor brutokasstromen worden uitgewisseld; en

(e) brutoverplichtingen uit hoofde van leningen.

Dergelijke niet-gedisconteerde kasstromen verschillen van het in de balans opgenomen bedrag, aangezien dat bedrag gebaseerd is op gedisconteerde kasstromen. Als het te betalen bedrag niet vast is, wordt het te vermelden bedrag bepaald op basis van de omstandigheden aan het eind van de verslagperiode. Als bijvoorbeeld het te betalen bedrag varieert naar gelang de veranderingen in een index, kan het te vermelden bedrag worden gebaseerd op de stand van de index aan het eind van de periode.

B11E Alinea 39(c) vereist dat een entiteit beschrijft hoe ze het liquiditeitsrisico beheert dat inherent is aan de posten die vermeld zijn in de kwantitatieve toelichting die op grond van alinea's 39(a) en (b) vereist is. Een entiteit moet een looptijdanalyse presenteren voor financiële activa die ze aanhoudt om het liquiditeitsrisico te beheren (bijv. financiële activa die onmiddellijk kunnen worden verkocht of die naar verwachting kasmiddelen zullen genereren om te voldoen aan de uitstroom van kasmiddelen voor financiële verplichtingen), als die informatie nodig is om de gebruikers van haar jaarrekening in staat te stellen de aard en omvang van het liquiditeitsrisico te beoordelen.

B11F Andere factoren die een entiteit zou kunnen overwegen bij het verschaffen van de informatie die op grond van alinea 39(c) vereist is, zijn onder meer het feit of de entiteit:

(a) toegezegde kredietfaciliteiten (bijv. handelspapierfaciliteiten) of andere kredietlijnen (bijv. beschikbare kredietfaciliteiten) heeft waarmee ze aan haar liquiditeitsbehoeften kan voldoen;

(b) bij centrale banken deposito's aanhoudt om aan haar liquiditeitsbehoeften te voldoen;

▼M19

(c) zeer verschillende financieringsbronnen heeft;

(d) in haar activa of in haar financieringsbronnen belangrijke concentraties van liquiditeitsrisico heeft;

(e) internecontroleprocedures en noodplannen heeft voor het beheer van het liquiditeitsrisico;

(f) instrumenten heeft die in bepaalde gevallen vervroegd moeten worden afgelost (bijv. wanneer de kredietrating van de entiteit neerwaarts wordt bijgesteld);

(g) instrumenten heeft die haar zouden kunnen verplichten zekerheden te verstrekken (bijv. margestortingen voor derivaten);

(h) instrumenten heeft die haar de keuze laten om haar financiële verplichtingen af te wikkelen door levering van geldmiddelen (of een ander financieel actief) of door levering van haar eigen aandelen; of

(i) instrumenten heeft die het voorwerp uitmaken van raamverrekeningsovereenkomsten.

———————

▼B

Marktrisico — Gevoeligheidsanalyse (alinea's 40 en 41)

B17 Alinea 40(a) vereist een gevoeligheidsanalyse voor ieder type marktrisico waaraan de entiteit is blootgesteld. In overeenstemming met alinea B3 bepaalt een entiteit hoe zij informatie samenvoegt om een algemeen beeld te geven, zonder informatie met verschillende kenmerken inzake blootstelling aan risico's uit significant verschillende economische omgevingen te combineren. Bijvoorbeeld:

(a) een entiteit die financiële instrumenten verhandelt, zou deze informatie afzonderlijk kunnen vermelden voor financiële instrumenten die worden aangehouden voor handelsdoeleinden en voor instrumenten die niet voor handelsdoeleinden worden aangehouden;

(b) een entiteit zal haar blootstelling aan marktrisico's in gebieden met hyperinflatie niet samenvoegen met haar blootstelling aan dezelfde marktrisico's in gebieden met een zeer lage inflatie.

Indien een entiteit in slechts één economische omgeving aan slechts één type marktrisico wordt blootgesteld, zou zij geen opgesplitste informatie verschaffen.

B18 Alinea 40(a) schrijft een gevoeligheidsanalyse voor die het effect op ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en het eigen vermogen moet aantonen van redelijkerwijs mogelijke veranderingen in de desbetreffende risicovariabele (bijvoorbeeld geldende marktrentes, valutakoersen, aandelenkoersen of commodityprijzen). Voor dit doel:

(a) zijn entiteiten niet verplicht te bepalen wat de winst of het verlies over de periode zou zijn geweest, indien de desbetreffende risicovariabelen anders zouden zijn geweest. In plaats daarvan moeten entiteiten het effect op de winst of het verlies en het eigen vermogen vermelden op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄, ervan uitgaande dat een redelijkerwijs mogelijke verandering van de desbetreffende risicovariabele op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ had plaatsgevonden en toegepast was op de blootstellingen aan risico's die op die datum bestonden. Indien een entiteit bijvoorbeeld aan het eind van het jaar een verplichting met variabele rente had, zou de entiteit het effect op de winst of het verlies (dat wil zeggen de rentelasten) voor het verslagjaar vermelden als de rente onderhevig was geweest aan redelijkerwijs mogelijke schommelingen;

(b) zijn entiteiten niet verplicht het effect op de winst of het verlies en het eigen vermogen te vermelden voor iedere verandering binnen een bandbreedte van redelijkerwijs mogelijke veranderingen van de desbetreffende risicovariabele. Vermelding van de effecten van de veranderingen bij de grenswaarden van de redelijkerwijs mogelijke bandbreedte zou voldoende zijn.

▼B

B19 Bij het vaststellen wat een redelijkerwijs mogelijke verandering in de desbetreffende risicovariabele is, moet een entiteit het volgende in aanmerking nemen:

(a) de economische omgevingen waarin zij opereert. Een redelijkerwijs mogelijke verandering mag geen uiterst onwaarschijnlijke scenario's, rampscenario's of stresstests bevatten. Voorts hoeft de entiteit, indien het veranderingspercentage in de onderliggende risicovariabele stabiel is, de gekozen redelijkerwijs mogelijke verandering in de risicovariabele niet te wijzigen. Stel dat de rente bijvoorbeeld 5 procent bedraagt en een entiteit vaststelt dat een schommeling in de rentevoet van ±50 basispunten redelijkerwijs mogelijk is. Dan zou de entiteit het effect op de winst of het verlies en het eigen vermogen vermelden, indien de rentevoet zou veranderen in 4,5 procent of 5,5 procent. In de volgende periode is de rente gestegen naar 5,5 procent. De entiteit blijft veronderstellen dat de rentevoet met ±50 basispunten kan schommelen (dat wil zeggen dat het veranderingstempo van de rente stabiel is). Dan zou de entiteit het effect op de winst of het verlies en het eigen vermogen vermelden, indien de rentevoet zou veranderen in 5 procent of 6 procent. De entiteit zou niet verplicht zijn haar beoordeling dat de rentevoet redelijkerwijs met ±50 basispunten zou kunnen schommelen aan te passen, tenzij er aanwijzingen zijn dat de rente significant volatieler is geworden;

(b) het tijdsbestek waarop de beoordeling betrekking heeft. De gevoeligheidsanalyse moet de effecten tonen van veranderingen die als redelijkerwijs mogelijk worden beschouwd gedurende de periode totdat de entiteit deze informatie opnieuw verschaft — gewoonlijk voor haar volgende verslagperiode.

B20 Volgens alinea 41 is het een entiteit toegestaan om een gevoeligheidsanalyse te hanteren die onderlinge afhankelijkheden tussen risicovariabelen weergeeft, zoals een „value-at-risk”-methode, indien zij deze analyse gebruikt om haar blootstelling aan financiële risico's te beheren. Dit is eveneens van toepassing indien een dergelijke methode alleen het verliespotentieel meet en niet het winstpotentieel. Een dergelijke entiteit zou aan alinea 41(a) kunnen voldoen door te vermelden welk type „value-at-risk”-model zij heeft gehanteerd (bijvoorbeeld of het model gebaseerd is op Monte Carlo-simulaties), een toelichting hoe het model werkt en de belangrijkste veronderstellingen (bijvoorbeeld de „holding period” en het betrouwbaarheidsniveau). Entiteiten zouden ook de historische waarnemingsperiode en de wegingen die op waarnemingen binnen die periode zijn toegepast kunnen vermelden, evenals een toelichting hoe in de berekeningen met opties is omgegaan en welke volatiliteiten en correlaties (of, als alternatief, Monte Carlo-simulaties voor de waarschijnlijkheidsverdeling) gehanteerd zijn.

B21 Hoewel een entiteit gevoeligheidsanalysen moet verstrekken voor het geheel van haar activiteiten, kan zij voor verschillende categorieën financiële instrumenten verschillende soorten gevoeligheidsanalysen hanteren.

Renterisico

B22 *Renterisico's* doen zich voor bij rentedragende financiële instrumenten die zijn opgenomen in de balans (bijvoorbeeld leningen en vorderingen en uitgegeven schuldbewijzen) en bij bepaalde financiële instrumenten die niet in de balans zijn opgenomen (bijvoorbeeld bepaalde verplichtingen uit hoofde van leningen).

▼B

Valutarisico

B23 *Valutarisico's* (of wisselkoersrisico's) doen zich voor bij financiële instrumenten die luiden in een vreemde valuta, dat wil zeggen in een andere valuta dan de functionele valuta waarin zij gewaardeerd worden. In het kader van deze IFRS doen valutarisico's zich niet voor bij financiële instrumenten welke niet-monetaire posten zijn of bij financiële instrumenten die luiden in de functionele valuta.

B24 Voor iedere valuta waarin een entiteit een aanzienlijke risicopositie heeft, wordt een gevoeligheidsanalyse vermeld.

Overige prijsrisico's

B25 *Overige prijsrisico's* doen zich voor bij financiële instrumenten vanwege veranderingen in bijvoorbeeld commodityprijzen of aandelenkoersen. Om aan alinea 40 te voldoen, kan een entiteit het effect van een daling van een specifieke aandelenmarktindex, commodityprijs of andere risicovariabele vermelden. Indien een entiteit bijvoorbeeld restwaardegaranties geeft die een financieel instrument zijn, vermeldt zij de toename of afname van de waarde van de activa waarop de garantie van toepassing is.

B26 Twee voorbeelden van financiële instrumenten waarbij zich een aandelenkoersrisico voordoet, zijn a) een aandelenbelang in een andere entiteit en b) een belegging in een trust die op zijn beurt beleggingen in eigenvermogensinstrumenten aanhoudt. Andere voorbeelden zijn onder meer termijncontracten en opties voor het kopen of verkopen van gespecificeerde hoeveelheden van een eigenvermogensinstrument en swaps die gerelateerd zijn aan aandelenkoersen. De reële waarde van dergelijke financiële instrumenten wordt beïnvloed door veranderingen in de marktprijs van de onderliggende eigenvermogeninstrumenten.

B27 In overeenstemming met alinea 40(a) wordt de gevoeligheid van de winst of het verlies (bijvoorbeeld bij instrumenten die geclassificeerd zijn als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ en bijzondere waardeverminderingen van voor verkoop beschikbare financiële activa) afzonderlijk vermeld van de gevoeligheid van het eigen vermogen (die zich bijvoorbeeld voordoet bij instrumenten die als beschikbaar voor verkoop zijn geclassificeerd).

B28 Financiële instrumenten die door een entiteit als eigenvermogeninstrumenten worden geclassificeerd, worden niet geherwaardeerd. Noch de winst of het verlies, noch het eigen vermogen wordt door het aandelenkoersrisico van dergelijke instrumenten beïnvloed. Er is bijgevolg geen gevoeligheidsanalyse vereist.

▼M30

VERWIJDERING (ALINEA'S 42C–42H)

Aanhoudende betrokkenheid (alinea 42C)

B29 De beoordeling van aanhoudende betrokkenheid bij een overgedragen financieel actief voor de toepassing van de informatievereisten van de alinea's 42E tot en met 42H vindt plaats op het niveau van de verslaggevende entiteit. Bijvoorbeeld indien een dochteronderneming aan een derde, niet-verbonden partij een financieel actief overdraagt waarbij de moedermaatschappij van de betrokken dochteronderneming aanhoudende betrokkenheid heeft, neemt de dochteronderneming in haar jaarrekening als zelfstandige entiteit (d.w.z. wanneer de dochteronderneming de verslaggevende entiteit is) de betrokkenheid van de moedermaatschappij niet in aanmerking bij de beoordeling of zij aanhoudende betrokkenheid bij het overgedragen actief heeft. Een moederonderneming neemt in haar geconsolideerde jaarrekening (d.w.z. wanneer de verslaggevende entiteit de groep is) echter wel haar aanhoudende betrokkenheid (of die van een ander lid van de groep) bij een door haar dochteronderneming overgedragen financieel actief in aanmerking bij het bepalen of zij aanhoudende betrokkenheid bij het overgedragen actief heeft.

▼M48

B30 Een entiteit heeft geen aanhoudende betrokkenheid bij een overgedragen financieel actief als de entiteit, als onderdeel van de overdracht, geen van de contractuele rechten of verplichtingen behoudt die inherent zijn aan het overgedragen financiële actief, en evenmin enigerlei nieuwe contractuele rechten of verplichtingen verkrijgt die met het overgedragen financiële actief verband houden. Een entiteit heeft geen aanhoudende betrokkenheid bij een overgedragen financieel actief als zij geen belang heeft bij de toekomstige prestatie van het overgedragen financiële actief en onder geen enkele omstandigheid verantwoordelijk is om in de toekomst betalingen met betrekking tot het overgedragen financiële actief te verrichten. In deze context omvat het begrip „betaling” geen kasstromen van het overgedragen financiële actief die een entiteit ontvangt en verplicht is aan de verkrijger over te maken.

B30A Wanneer een entiteit een financieel actief overdraagt, kan zij het recht behouden om beheersdiensten met betrekking tot dat financiële actief te verlenen tegen een vergoeding die bijvoorbeeld in een servicingcontract is vastgelegd. De entiteit beoordeelt het servicingcontract overeenkomstig de leidraden in de alinea's 42C en B30 om uit te maken of zij als gevolg van het servicingcontract een aanhoudende betrokkenheid heeft voor de toepassing van de vereisten voor informatieverschaffing. Een servicer heeft bijvoorbeeld een aanhoudende betrokkenheid bij het overgedragen financiële actief voor de toepassing van de vereisten voor informatieverschaffing indien de vergoeding voor beheersdiensten afhankelijk is van het bedrag of het tijdstip van de kasstromen die van het overgedragen financiële actief worden ontvangen. Evenzo heeft een servicer een aanhoudende betrokkenheid bij het overgedragen financiële actief voor de toepassing van de vereisten voor informatieverschaffing indien een vaste vergoeding niet volledig wordt betaald wegens wanprestatie van het overgedragen financiële actief. In deze voorbeelden heeft de servicer een belang bij de toekomstige prestatie van het overgedragen financiële actief. Deze beoordeling staat los van het feit of de te ontvangen vergoeding naar verwachting toereikend is om de entiteit te compenseren voor het verlenen van de beheersdiensten.

▼M30

B31 Aanhoudende betrokkenheid bij een overgedragen financieel actief kan het gevolg zijn van contractuele bepalingen in de overdrachtovereenkomst of in een afzonderlijke overeenkomst die in verband met de overdracht met de verkrijger of een derde is gesloten.

Overgedragen financiële activa die niet geheel zijn verwijderd

B32 Overeenkomstig alinea 42D moet informatie worden verschaft wanneer de overgedragen financiële activa geheel of gedeeltelijk niet voor verwijdering in aanmerking komen. Deze informatie moet worden verschaft op elke verslagdatum waarop de entiteit de overgedragen financiële activa blijft opnemen, ongeacht wanneer de overdrachten hebben plaatsgevonden.

Typen aangehouden betrokkenheid (alinea's 42E–42H)

B33 Overeenkomstig de alinea's 42E tot en met 42H moet voor elk type aanhoudende betrokkenheid bij verwijderde financiële activa kwalitatieve en kwantitatieve informatie worden verschaft. Een entiteit mag haar aanhoudende betrokkenheid samennemen in typen die representatief zijn voor de blootstelling van de entiteit aan risico's. Een entiteit mag bijvoorbeeld haar aanhoudende betrokkenheid samennemen per categorie financieel instrument (bv. garanties of callopties) of per categorie overdracht (bv. factoring van vorderingen, securitisaties en effectenuitlening).

▼**M30**

Looptijdanalyse voor niet-gedisconteerde uitstromen van kasmiddelen om overgedragen activa terug te kopen (alinea 42E(e))

B34 Overeenkomstig alinea 42E(e) moet een entiteit melding maken van een looptijdanalyse voor de niet-gedisconteerde uitstromen van kasmiddelen om verwijderde financiële activa terug te kopen, dan wel andere aan de verkrijger te betalen bedragen met betrekking tot de verwijderde financiële activa, waaruit de resterende contractuele looptijden van de aanhoudende betrokkenheid van de entiteit blijken. Bij deze analyse wordt een onderscheid gemaakt tussen kasstromen die moeten worden betaald (bv. termijncontracten), kasstromen die de entiteit verplicht kan zijn te betalen (bv. geschreven putopties) en kasstromen die de entiteit eventueel kan wensen te betalen (bv. gekochte callopties).

B35 Bij de opstelling van de overeenkomstig alinea 42E(e) vereiste looptijdanalyse moet een entiteit op oordeelkundige wijze een geëigend aantal tijdsintervallen vaststellen. Zo kan een entiteit besluiten dat de volgende looptijdsintervallen geëigend zijn:

(a) niet later dan één maand;

(b) later dan één maand en niet later dan drie maanden;

(c) later dan drie maanden en niet later dan zes maanden;

(d) later dan zes maanden en niet later dan één jaar;

(e) later dan één jaar en niet later dan drie jaar;

(f) later dan drie jaar en niet later dan vijf jaar; en

(g) meer dan vijf jaar.

B36 In geval van een reeks mogelijke looptijden worden de kasstromen opgenomen op basis van de vroegste datum waarop de entiteit verplicht kan zijn te betalen of mag betalen.

Kwalitatieve informatie (alinea 42E(f))

B37 De op grond van alinea 42E(f) te verschaffen kwalitatieve informatie omvat een beschrijving van de verwijderde financiële activa en van de aard en het doel van de aanhoudende betrokkenheid na de overdracht van de activa in kwestie. De informatie omvat ook een beschrijving van de risico's waaraan de entiteit is blootgesteld, met vermelding van onder meer:

(a) een beschrijving van de wijze waarop de entiteit het risico beheert dat inherent is aan haar aanhoudende betrokkenheid bij de verwijderde financiële activa;

(b) of de entiteit verplicht is vóór andere partijen verliezen te dragen, en de rangorde en bedragen van verliezen die worden gedragen door partijen waarvan de belangen van een lagere rangorde zijn dan het belang van de entiteit in het actief (d.w.z. haar aanhoudende betrokkenheid bij het actief);

(c) een beschrijving van eventuele aanleidingen voor het ontstaan van verplichtingen om financiële ondersteuning te bieden of om een overgedragen financieel actief terug te kopen.

▼M30

Winst of verlies bij verwijdering (alinea 42G(a))

B38 Overeenkomstig alinea 42G(a) moet een entiteit voor financiële activa waarvoor van aanhoudende betrokkenheid van de entiteit sprake is, de winst of het verlies bij verwijdering vermelden. De entiteit moet vermelden of een winst of verlies bij verwijdering is ontstaan omdat de reële waarden van de componenten van het voorheen opgenomen actief (d.w.z. het belang in het verwijderde actief en het door de entiteit behouden belang) verschilden van de reële waarde van het voorheen opgenomen actief als geheel. In een dergelijke situatie moet de entiteit ook vermelden of bij de waarderingen tegen reële waarde gebruik is gemaakt van significante inputs die niet op waarneembare marktgegevens zijn gebaseerd, als omschreven in alinea 27A.

Aanvullende informatie (alinea 42H)

B39 De op grond van de alinea's 42D tot en met 42G te verschaffen informatie kan ontoereikend blijken om aan de in alinea 42B neergelegde doelstellingen van de informatieverschaffing te voldoen. Indien dit het geval is, moet de entiteit alle aanvullende informatie verschaffen die noodzakelijk is om aan deze doelstellingen te voldoen. De entiteit moet, in het licht van haar omstandigheden, uitmaken hoeveel aanvullende informatie zij moet verschaffen om aan de informatiebehoeften van gebruikers te voldoen en hoeveel nadruk zij legt op verschillende aspecten van de aanvullende informatie. Het is noodzakelijk om een juist evenwicht te vinden tussen het overladen van jaarrekeningen met te veel details waar gebruikers van jaarrekeningen mogelijk niet veel aan hebben en het versluieren van informatie door een te hoge mate van aggregatie.

▼M34

Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

(alinea's 13A tot en met 13F)

Toepassingsgebied (alinea 13A)

B40 De informatievereisten van de alinea's 13B tot en met 13E gelden voor alle opgenomen financiële instrumenten die in overeenstemming met alinea 42 van IAS 32 worden gesaldeerd. Daarnaast vallen financiële instrumenten binnen het toepassingsgebied van de informatievereisten van de alinea's 13B tot en met 13E indien zij vallen onder een afdwingbare "master netting"-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst die op vergelijkbare financiële instrumenten en transacties betrekking heeft, ongeacht of de financiële instrumenten in overeenstemming met alinea 42 van IAS 32 zijn gesaldeerd.

B41 De vergelijkbare overeenkomsten waarnaar in de alinea's 13A en B40 wordt verwezen, omvatten overeenkomsten voor de clearing van derivaten, "global master repurchase"-overeenkomsten, "global master securities lending"-overeenkomsten en eventuele gerelateerde rechten op financiële zekerheden. De vergelijkbare financiële instrumenten en transacties waarnaar in alinea B40 wordt verwezen, omvatten derivaten, verkoop- en terugkoopovereenkomsten, omgekeerde verkoop- en terugkoopovereenkomsten en overeenkomsten tot verstrekking en opneming van effectenleningen. Voorbeelden van financiële instrumenten die niet binnen het toepassingsgebied van alinea 13A vallen, zijn leningen en klantendeposito's bij dezelfde instelling (tenzij deze in het overzicht van de financiële positie zijn gesaldeerd) en financiële instrumenten die uitsluitend onder een zekerheidsovereenkomst vallen.

Verschaffing van kwantitatieve informatie voor opgenomen financiële activa en opgenomen financiële verplichtingen die binnen het toepassingsgebied van alinea 13A vallen (alinea 13C)

B42 In overeenstemming met alinea 13C vermelde financiële instrumenten kunnen aan verschillende waarderingsvereisten onderworpen zijn (zo kan een met een terugkoopovereenkomst samenhangende schuld tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd, terwijl een derivaat tegen reële waarde wordt gewaardeerd). Een entiteit moet instrumenten tegen hun opgenomen bedragen opnemen en in de gerelateerde informatieverschaffing een beschrijving geven van alle eventueel daaruit voortvloeiende waarderingsverschillen.

▼**M34**

Vermelding van de brutobedragen van opgenomen financiële activa en opgenomen financiële verplichtingen die binnen het toepassingsgebied van alinea 13A vallen (alinea 13C(a))

B43 De op grond van alinea 13C(a) te vermelden bedragen hebben betrekking op financiële instrumenten die in overeenstemming met alinea 42 van IAS 32 zijn gesaldeerd. De op grond van alinea 13C(a) te vermelden bedragen hebben ook betrekking op opgenomen financiële instrumenten die onder een afdwingbare "master netting"-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen, ongeacht of zij aan de salderingscriteria voldoen. De op grond van alinea 13C(a) te verstrekken informatie heeft echter geen betrekking op bedragen die zijn opgenomen als gevolg van zekerheidsovereenkomsten die niet aan de salderingscriteria van alinea 42 van IAS 32 voldoen. Dergelijke bedragen moeten in overeenstemming met alinea 13C(d) worden vermeld.

Vermelding van de bedragen die in overeenstemming met de criteria van alinea 42 van IAS 32 zijn gesaldeerd (alinea 13C(b))

B44 Alinea 13C(b) schrijft voor dat entiteiten melding moeten maken van de bedragen die in overeenstemming met alinea 42 van IAS 32 zijn gesaldeerd voor de bepaling van de nettobedragen die in het overzicht van de financiële positie worden opgenomen. De bedragen van zowel de opgenomen financiële activa als de opgenomen financiële verplichtingen die uit hoofde van dezelfde overeenkomst moeten worden gesaldeerd, worden zowel in de toelichting bij de financiële activa als in de toelichting bij de financiële verplichtingen vermeld. De (bijvoorbeeld in tabelvorm) vermelde bedragen blijven echter beperkt tot de te salderen bedragen. Een entiteit kan bijvoorbeeld een opgenomen afgeleid actief en een opgenomen afgeleide verplichting hebben die aan de salderingscriteria van alinea 42 van IAS 32 voldoen. Indien het brutobedrag van het afgeleide actief groter is dan het brutobedrag van de afgeleide verplichting, dan wordt in de toelichtingstabel bij de financiële activa het volledige bedrag van het afgeleide actief (in overeenstemming met alinea 13C(a)) en het volledige bedrag van de afgeleide verplichting (in overeenstemming met alinea 13C(b)) vermeld. In de toelichtingstabel bij de financiële verplichtingen daarentegen wordt weliswaar het gehele bedrag van de afgeleide verplichting vermeld (in overeenstemming met alinea 13C(a)), maar wordt alleen melding gemaakt van het bedrag van het afgeleide actief (in overeenstemming met alinea 13C(b)) dat gelijk is aan het bedrag van de afgeleide verplichting.

Vermelding van de nettobedragen die in het overzicht van de financiële positie zijn opgenomen (alinea 13C(c))

B45 Indien een entiteit instrumenten heeft die binnen het toepassingsgebied van deze informatievereisten (zoals aangegeven in alinea 13A) vallen, maar die niet aan de salderingscriteria van alinea 42 van IAS 32 voldoen, zijn de op grond van alinea 13C(c) te vermelden bedragen gelijk aan de op grond van alinea 13C(a) te vermelden bedragen.

B46 Er moet een aansluiting worden gegeven tussen de op grond van alinea 13C(c) te vermelden bedragen en de afzonderlijk bedragen van de posten die in het overzicht van de financiële positie zijn opgenomen. Indien een entiteit bijvoorbeeld bepaalt dat de samenvoeging of opsplitsing van afzonderlijke bedragen van posten van de jaarrekening meer relevante informatie verschaft, moet zij een aansluiting geven tussen de op grond van alinea 13C(c) te vermelden samengevoegde of opgesplitste bedragen en de afzonderlijke bedragen van de posten die in het overzicht van de financiële positie zijn opgenomen.

▼**M34**

Vermelding van de bedragen die onder een afdwingbare "master netting"-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen en die niet anderszins in alinea 13C(b) zijn opgenomen (alinea 13C(d))

B47 Alinea 13C(d) schrijft voor dat entiteiten de bedragen moeten vermelden die onder een afdwingbare "master netting"-overeenkomst of vergelijkbare overeenkomst vallen en die niet anderszins door alinea 13C(b) worden bestreken. In alinea 13C(d)(i) wordt verwezen naar bedragen die verband houden met opgenomen financiële instrumenten die niet aan sommige of alle salderingscriteria van alinea 42 van IAS 32 voldoen (bijvoorbeeld doorlopende rechten tot saldering die niet aan het criterium van alinea 42(b) van IAS 32 voldoen, of voorwaardelijke rechten tot saldering die alleen afdwingbaar of uitoefenbaar zijn in geval van wanbetaling of in geval van insolventie of faillissement van een tegenpartij).

B48 In alinea 13C(d)(ii) wordt verwezen naar bedragen die verband houden met financiële zekerheiden, met inbegrip van zowel ontvangen als verstrekte zekerheden in de vorm van contanten. Een entiteit moet de reële waarde vermelden van deze financiële instrumenten die als zekerheid zijn verstrekt of ontvangen. De in overeenstemming met alinea 13C(d)(ii) vermelde bedragen moeten betrekking hebben op de feitelijk ontvangen of verstrekte zekerheden en niet op daaruit voortvloeiende schulden of vorderingen die zijn opgenomen voor de restitutie of wederontvangst van dergelijke zekerheden.

Begrenzing van de op grond van alinea 13C(d) vermelde bedragen (alinea 13D)

B49 Bij de vermelding van bedragen in overeenstemming met alinea 13C(d) moet een entiteit per financieel instrument met de gevolgen van extra zekerheidsstelling rekening houden. Daartoe moet de entiteit eerst de in overeenstemming met alinea 13C(d)(i) vermelde bedragen aftrekken van het in overeenstemming met alinea 13C(c) vermelde bedrag. Vervolgens moet de entiteit de in overeenstemming met alinea 13C(d)(ii) vermelde bedragen begrenzen tot het op grond van alinea 13C(c) resterende bedrag voor het desbetreffende financiële instrument. Indien dezelfde rechten op zekerheden echter voor meerdere verschillende financiële instrumenten afdwingbaar zijn, dan kunnen die rechten worden opgenomen in de in overeenstemming met alinea 13D verstrekte informatie.

Beschrijving van de rechten tot saldering die vallen onder afdwingbare "master netting"-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten (alinea 13E)

B50 Een entiteit moet een beschrijving geven van de soorten rechten tot saldering en van de typen in overeenstemming met alinea 13C(d) vermelde vergelijkbare overeenkomsten, met inbegrip van de aard van deze rechten. Een entiteit moet bijvoorbeeld haar voorwaardelijke rechten beschrijven. Voor instrumenten waarvoor rechten tot saldering gelden die niet van een toekomstige gebeurtenis afhankelijk zijn maar die niet aan de overige criteria van alinea 42 van IAS 32 voldoen, moet de entiteit een beschrijving geven van de reden(en) waarom niet aan de criteria is voldaan. Voor alle ontvangen of verstrekte financiële zekerheden moet de entiteit de voorwaarden van de zekerheidsovereenkomst beschrijven (bijvoorbeeld wanneer de zekerheid aan beperkingen is onderworpen).

Vermelding per type financieel instrument of per tegenpartij

B51 De op grond van alinea 13C(a) tot en met (e) te verstrekken kwantitatieve informatie kan per type financieel instrument of transactie worden gegroepeerd (bijvoorbeeld derivaten, terugkoop- en omgekeerde terugkoopovereenkomsten of overeenkomsten tot verstrekking en opneming van effectenleningen).

▼**M34**

B52 Een andere mogelijkheid is dat een entiteit de op grond van alinea 13C(a) tot en met (c) te verstrekken kwantitatieve informatie per type financieel instrument en de op grond van alinea 13(c) tot en met (e) te verstrekken kwantitatieve informatie per tegenpartij groepeert. Indien een entiteit de vereiste informatie per tegenpartij verstrekt, hoeft zij de tegenpartijen niet bij naam te identificeren. Ter wille van de vergelijkbaarheid moet de benaming van de tegenpartijen (tegenpartij A, tegenpartij B, tegenpartij C enz.) voor de gepresenteerde jaren echter van jaar tot jaar consistent blijven. Er moet worden overwogen kwalitatieve informatie te verschaffen, zodat nadere bijzonderheden over de typen tegenpartijen kunnen worden verstrekt. Wanneer de in overeenstemming met alinea 13C(c) tot en met (e) vermelde bedragen per tegenpartij worden verstrekt, moeten bedragen die individueel significant zijn voor de totale tegenpartijbedragen afzonderlijk worden vermeld en moeten de resterende, niet individueel significante tegenpartijbedragen tot één enkele post worden samengevoegd.

Overige

B53 De specifieke informatievereisten van de alinea's 13C tot en met 13E zijn minimumvereisten. Om de doelstelling van alinea 13B te verwezenlijken, kan een entiteit zich verplicht zien de vereiste informatie met additionele (kwalitatieve) informatie aan te vullen, al naargelang de voorwaarden van de afdwingbare "master netting"-overeenkomsten en vergelijkbare overeenkomsten, met inbegrip van de aard van de rechten tot saldering, en de gevolgen of potentiële gevolgen ervan voor de financiële positie van de entiteit.

▼B

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 8

Operationele segmenten

KERNBEGINSEL

1 Een entiteit moet informatie verschaffen om gebruikers van haar jaarrekeningen in staat te stellen de aard en de financiële gevolgen te evalueren van de bedrijfsactiviteiten die zij uitoefent en de economische omgevingen waarin zij opereert.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze IFRS moet worden toegepast op:

(a) de enkelvoudige jaarrekening van een entiteit:

(i) waarvan de schuld- of eigenvermogensinstrumenten worden verhandeld op een markt die toegankelijk is voor het publiek (een binnen- of buitenlandse effectenmarkt, dan wel een niet-officiële effectenbeurs, met inbegrip van lokale en regionale markten); of

(ii) die haar jaarrekening heeft ingediend, of bezig is haar jaarrekening in te dienen, bij een beurstoezichthouder of een andere toezichthoudende instantie met het oog op de uitgifte van een categorie instrumenten op een markt die toegankelijk is voor het publiek; en

(b) de geconsolideerde jaarrekening van een groep met een moedermaatschappij:

(i) waarvan de schuld- of eigenvermogensinstrumenten worden verhandeld op een markt die toegankelijk is voor het publiek (een binnen- of buitenlandse effectenmarkt, dan wel een niet-officiële effectenbeurs, met inbegrip van lokale en regionale markten); of

(ii) die de geconsolideerde jaarrekening heeft ingediend, of bezig is de geconsolideerde jaarrekening in te dienen, bij een beurstoezichthouder of een andere toezichthoudende instantie met het oog op de uitgifte van een categorie instrumenten op een markt die toegankelijk is voor het publiek.

3 Indien een entiteit die niet verplicht is deze IFRS toe te passen, ervoor opteert informatie over segmenten te vermelden die niet aan deze IFRS voldoet, mag zij deze informatie niet als gesegmenteerde informatie bestempelen.

4 Indien een financieel verslag zowel de geconsolideerde jaarrekening van een moedermaatschappij die binnen het toepassingsgebied van deze IFRS valt, als de enkelvoudige jaarrekening van de moedermaatschappij bevat, moet alleen in de geconsolideerde jaarrekening gesegmenteerde informatie worden vermeld.

OPERATIONELE SEGMENTEN

5 Een operationeel segment is een onderdeel van een entiteit:

(a) dat bedrijfsactiviteiten uitoefent waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt (met inbegrip van opbrengsten en kosten die verband houden met transacties met andere onderdelen van dezelfde entiteit);

(b) waarvan de bedrijfsresultaten regelmatig worden beoordeeld door de hoogstgeplaatste functionaris van de entiteit die belangrijke operationele beslissingen neemt, teneinde beslissingen over de aan het segment toe te kennen middelen te kunnen nemen en de financiële prestaties van het segment te evalueren; en

▼B

(c) waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Een operationeel segment mag bedrijfsactiviteiten uitoefenen waaruit het nog opbrengsten moet verkrijgen. Opstartoperaties kunnen bijvoorbeeld operationele segmenten zijn die nog opbrengsten moeten verkrijgen.

6 Niet elk deel van een entiteit is noodzakelijkerwijze een operationeel segment of een deel van een operationeel segment. Bijvoorbeeld de hoofdzetel van een onderneming of sommige functionele afdelingen verkrijgen mogelijk geen opbrengsten of verkrijgen mogelijk opbrengsten die slechts bijkomstig zijn bij die uit de activiteiten van de entiteit, en zijn dan ook geen operationele segmenten. In het kader van deze IFRS zijn de regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding van een entiteit geen operationele segmenten.

7 Met „hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt" wordt een functie bedoeld en niet noodzakelijkerwijze een manager met een specifieke titel. Deze functie bestaat erin middelen toe te kennen aan en de financiële prestaties te beoordelen van de operationele segmenten van een entiteit. Veelal is de hoogstgeplaatste functionaris van een entiteit die belangrijke operationele beslissingen neemt de „chief executive officer" of de „chief operating officer" van de entiteit, maar het kan bijvoorbeeld ook gaan om een groep van leidinggevende bestuurders of andere personen.

8 De operationele segmenten van tal van entiteiten kunnen duidelijk worden geïdentificeerd aan de hand van de drie kenmerken van operationele segmenten die in alinea 5 zijn beschreven. Een entiteit kan evenwel verslagen opstellen waarin haar bedrijfsactiviteiten op verschillende wijzen worden gepresenteerd. Indien de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt meer dan een stel gesegmenteerde gegevens hanteert, kan aan de hand van andere factoren, waaronder de aard van de bedrijfsactiviteiten van elk onderdeel, het bestaan van managers die daarvoor verantwoordelijk zijn, en de aan de raad van bestuur verschafte informatie, een enkel stel onderdelen worden geïdentificeerd als zijnde de operationele segmenten van een entiteit.

9 Een operationeel segment heeft doorgaans een segmentmanager die rechtstreeks verantwoording verschuldigd is aan en regelmatige contacten onderhoudt met de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt, teneinde de operationele activiteiten, financiële resultaten, vooruitzichten of plannen van het segment te bespreken. Met „segmentmanager" wordt een functie bedoeld en niet noodzakelijkerwijze een manager met een specifieke titel. De hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt, kan ook de segmentmanager van een aantal operationele segmenten zijn. Een enkele manager kan de segmentmanager van meerdere operationele segmenten zijn. Indien de in alinea 5 beschreven kenmerken voor meer dan één stel onderdelen van een organisatie gelden maar er slechts één stel onderdelen is waarvoor segmentmanagers verantwoordelijk zijn, moet het laatstgenoemde stel onderdelen als de operationele segmenten worden aangemerkt.

10 De in alinea 5 beschreven kenmerken kunnen gelden voor twee of meer overlappende segmentonderdelen waarvoor managers verantwoordelijk zijn. Een dergelijke structuur wordt soms een organisatie in matrixvorm genoemd. In sommige entiteiten zijn bijvoorbeeld bepaalde managers wereldwijd verantwoordelijk voor verschillende soorten producten en diensten, terwijl andere managers voor bepaalde geografische gebieden verantwoordelijk zijn. De hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt, beoordeelt regelmatig de bedrijfsresultaten van beide segmentonderdelen en voor deze beide onderdelen is financiële informatie beschikbaar. In een dergelijke situatie moet de entiteit bepalen welk segmentonderdeel als het operationele segment moet worden aangemerkt bij toepassing van het kernbeginsel.

▼B

TE RAPPORTEREN SEGMENTEN

11 Een entiteit moet afzonderlijke informatie rapporteren over elk operationeel segment dat:

(a) in overeenstemming met alinea's 5 tot en met 10 is geïdentificeerd of ontstaat uit de samenvoeging van twee of meer van dergelijke segmenten in overeenstemming met alinea 12; en

(b) de in alinea 13 beschreven kwantitatieve drempels overschrijdt.

In alinea's 14 tot en met 19 worden andere situaties beschreven waarin afzonderlijke informatie over een operationeel segment moet worden gerapporteerd.

Criteria voor samenvoeging

12 Operationele segmenten geven over een langere termijn vaak blijk van soortgelijke financiële prestaties indien zij vergelijkbare economische kenmerken vertonen. Voor twee operationele segmenten die vergelijkbare economische kenmerken vertonen, mogen over een langere termijn bijvoorbeeld soortgelijke gemiddelde brutomarges worden verwacht. Twee of meer operationele segmenten mogen worden geaggregeerd tot één operationeel segment indien de samenvoeging consistent is met het kernbeginsel van deze IFRS, de segmenten vergelijkbare economische kenmerken vertonen, en de segmenten tevens vergelijkbaar zijn in elk van de volgende opzichten:

(a) de aard van de producten en diensten;

(b) de aard van de productieprocessen;

(c) de cliënten van hun producten en diensten;

(d) de distributiekanalen van hun producten of diensten; en

(e) indien van toepassing, de aard van de toepasselijke regelgeving (bijvoorbeeld banken, verzekeringsmaatschappijen of openbare nutsbedrijven).

Kwantitatieve drempels

13 Een entiteit moet afzonderlijke informatie rapporteren over een operationeel segment dat aan een van de volgende kwantitatieve drempels voldoet:

(a) zijn gerapporteerde opbrengsten, zowel uit verkopen aan externe cliënten als uit verkopen of overdrachten tussen segmenten, bedragen ten minste 10 procent van de gezamenlijke opbrengsten, intern en extern, van alle operationele segmenten;

(b) het absolute bedrag van zijn gerapporteerde winst of verlies bedraagt ten minste 10 procent van het hoogste absolute bedrag van i) de gezamenlijke gerapporteerde winst van alle operationele segmenten die geen verlies hebben gerapporteerd, en ii) het gezamenlijke gerapporteerde verlies van alle operationele segmenten die een verlies hebben gerapporteerd;

(c) zijn activa bedragen ten minste 10 procent van de gezamenlijke activa van alle operationele segmenten.

▼B

Een operationeel segment dat aan geen van de kwantitatieve drempels voldoet, kan als een te rapporteren segment worden aangemerkt en afzonderlijk worden vermeld indien het management van mening is dat informatie over het desbetreffende segment nuttig kan zijn voor gebruikers van jaarrekeningen.

14 Een entiteit mag informatie over operationele segmenten die niet aan de kwantitatieve drempels voldoen, alleen met informatie over andere operationele segmenten die niet aan de kwantitatieve drempels voldoen combineren om een te rapporteren segment te verkrijgen als de operationele segmenten vergelijkbare economische kenmerken vertonen en het merendeel van de in alinea 12 opgesomde criterie voor samenvoeging gemeen hebben.

15 Indien het totaal van de door de operationele segmenten gerapporteerde externe opbrengsten minder dan 75 procent van de opbrengsten van de entiteit bedraagt, moeten additionele operationele segmenten worden aangemerkt als te rapporteren segmenten (ook al voldoen zij niet aan de criteria van alinea 13) totdat ten minste 75 procent van de opbrengsten van de entiteit in te rapporteren segmenten is opgenomen.

16 Informatie over andere niet te rapporteren bedrijfsactiviteiten en operationele segmenten moet worden gecombineerd en afzonderlijk worden vermeld in een categorie „alle overige segmenten", die verschilt van andere restposten die passen in het kader van de ingevolge alinea 28 vereiste aansluitingen. De bronnen van de in de categorie „alle overige segmenten" opgenomen ontvangsten moeten worden beschreven.

17 Indien het management van mening is dat een operationeel segment dat in de direct voorafgaande verslagperiode als een te rapporteren segment is aangemerkt, nog steeds van belang is, moet de informatie over dat segment ook in de lopende verslagperiode afzonderlijk worden gerapporteerd, ook al voldoet het segment niet langer aan de criteria van alinea 13 om te worden gerapporteerd.

18 Indien een operationeel segment op grond van de kwantitatieve drempels in de lopende verslagperiode als een te rapporteren segment wordt aangemerkt, moeten de vergelijkende gesegmenteerde gegevens van een voorafgaande gepresenteerde periode worden aangepast teneinde het nieuwe te rapporteren segment als een afzonderlijk segment te tonen, ook al voldeed dat segment in de voorafgaande verslagperiode niet aan de criteria van alinea 13 om te worden gerapporteerd, tenzij de benodigde informatie niet beschikbaar is en de kosten voor het opstellen ervan overdreven hoog zouden uitvallen.

19 Voor het aantal te rapporteren segmenten dat een entiteit afzonderlijk vermeldt, kan er een praktische limiet bestaan waarboven de gesegmenteerde informatie te gedetailleerd kan worden. Er is weliswaar geen exacte limiet vastgesteld, maar wanneer het aantal overeenkomstig alinea's 13 tot en met 18 te rapporteren segmenten oploopt tot meer dan tien, moet de entiteit zich afvragen of er geen praktische limiet is bereikt.

INFORMATIEVERSCHAFFING

20 Een entiteit moet informatie verschaffen om gebruikers van haar jaarrekeningen in staat te stellen de aard en de financiële gevolgen te evalueren van de bedrijfsactiviteiten die zij uitoefent en de economische omgevingen waarin zij opereert.

21 Om te voldoen aan het uitgangspunt in alinea 20 moet een entiteit de volgende informatie verschaffen voor elke verslagperiode waarvoor een ►**M5** overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt gepresenteerd:

(a) algemene informatie zoals beschreven in alinea 22;

▼B

(b) informatie over het gerapporteerde resultaat van een segment, met inbegrip van bepaalde opbrengsten en kosten die in het gerapporteerde resultaat van het segment zijn opgenomen, de activa van het segment, de verplichtingen van het segment en de waarderingsgrondslag, zoals beschreven in alinea's 23 tot en met 27; en

(c) aansluitingen tussen, enerzijds, de totalen van de opbrengsten van de segmenten, het gerapporteerde resultaat van de segmenten, de activa van de segmenten, de verplichtingen van de segmenten en andere materiële gesegmenteerde posten en, anderzijds, de overeenkomstige bedragen voor de entiteit, zoals beschreven in alinea 28.

Voor elke datum waarop een balans wordt gepresenteerd, zijn aansluitingen vereist tussen de balansbedragen voor de te rapporteren segmenten en de balansbedragen voor de entiteit. Informatie over voorgaande verslagperioden moet worden aangepast zoals in alinea's 29 en 30 beschreven.

Algemene informatie

▼M43

22 Een entiteit moet de volgende algemene informatie verschaffen:

(a) gehanteerde factoren om de te rapporteren segmenten van de entiteit te identificeren, met inbegrip van de organisatiebasis (bijvoorbeeld of het management ervoor heeft geopteerd de entiteit te organiseren op basis van verschillen in producten en diensten, geografische gebieden, toepasselijke regelgeving, dan wel een combinatie van factoren, en of operationele segmenten zijn geaggregeerd);

(aa) de oordelen van het management bij de toepassing van de in alinea 12 opgesomde criteria voor samenvoeging. Hierbij wordt een korte beschrijving gegeven van de operationele segmenten die op deze wijze zijn samengevoegd en van de economische indicatoren die zijn getoetst bij het bepalen of de samengevoegde operationele segmenten vergelijkbare economische kenmerken gemeen hebben; en

(b) soorten producten en diensten waarvan de opbrengsten van elk te rapporteren segment afkomstig zijn.

▼B

Informatie over resultaat, activa en verplichtingen

▼M22

23 Een entiteit moet voor elk te rapporteren segment een waardering van winst of verlies rapporteren. Een entiteit moet voor elk te rapporteren segment een waardering van de totale activa en verplichtingen rapporteren indien dergelijke waarderingen regelmatig worden meegedeeld aan de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt. Een entiteit moet tevens de volgende informatie over elk te rapporteren segment vermelden indien de gespecificeerde bedragen zijn opgenomen in de waardering van het resultaat van het segment die wordt beoordeeld door de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt, dan wel anderszins regelmatig aan deze functionaris worden meegedeeld, ook al zijn deze bedragen niet in de genoemde waardering van de winst of het verlies van het segment opgenomen:

(a) opbrengsten uit de verkoop aan externe cliënten;

▼B

(b) opbrengsten uit transacties met andere operationele segmenten van dezelfde entiteit;

(c) rentebaten;

(d) rentelasten;

▼B

(e) afschrijvingen;

▼M5

(f) overeenkomstig alinea 97 van IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007) vermelde materiële baten en lasten;

▼B

(g) het aandeel van de entiteit in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures die administratief worden verwerkt volgens de „equity”-methode;

(h) lasten of baten uit hoofde van winstbelastingen; en

(i) andere materiële niet-geldelijke posten dan afschrijvingen.

Voor elk te rapporteren segment moet een entiteit de rentebaten en de rentelasten afzonderlijk rapporteren, tenzij het merendeel van de opbrengsten van het segment bestaat uit rente en de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt zich hoofdzakelijk op de nettorentebaten baseert om de financiële prestaties van het segment te beoordelen en beslissingen over de aan het segment toe te kennen middelen te nemen. In een dergelijke situatie mag een entiteit de nettorentebaten (d.w.z. na aftrek van de rentelasten) van dat segment rapporteren en moet zij dit feit vermelden.

▼M31

24 Een entiteit moet de volgende informatie over elk te rapporteren segment vermelden indien de gespecificeerde bedragen zijn opgenomen in de waardering van de activa van het segment die wordt beoordeeld door de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt, dan wel anderszins regelmatig aan deze functionaris worden medegedeeld, ook al zijn deze bedragen niet in genoemde waardering van de activa van het segment opgenomen:

▼B

(a) het bedrag van de investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures die administratief worden verwerkt volgens de „equity”-methode; en

▼M31

(b) de bedragen van de toevoegingen aan andere vaste activa ([1]) dan financiële instrumenten, uitgestelde belastingvorderingen, nettoactiva uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (zie IAS 19 *Personeelsbeloningen*) en rechten die uit verzekeringscontracten voortvloeien.

▼B

WAARDERING

25 Het bedrag van elke gerapporteerde gesegmenteerde post moet gelijk zijn aan de waardering die is gerapporteerd aan de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt voor het nemen van beslissingen over de aan het segment toe te kennen middelen en voor het evalueren van de financiële prestaties van het segment. Aanpassingen en eliminaties die worden verricht ten behoeve van de opstelling van de jaarrekening van een entiteit en toerekeningen van opbrengsten, lasten en winsten of verliezen mogen alleen bij de bepaling van het gerapporteerde resultaat van het segment in aanmerking worden genomen indien zij zijn opgenomen in de waardering van het resultaat van het segment die wordt gehanteerd door de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt. Evenzo mogen voor het segment alleen de activa en de verplichtingen worden gerapporteerd die zijn opgenomen in de waarderingen van respectievelijk de activa van dat segment en de verplichtingen van dat segment welke worden gehanteerd door de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt. Indien aan het gerapporteerde resultaat, de gerapporteerde activa of de gerapporteerde verplichtingen van het segment bedragen worden toegerekend, moeten deze bedragen op een redelijke wijze worden toegerekend.

([1]) Voor activa die zijn geclassificeerd in de volgorde van liquiditeit, zijn vaste activa activa die bedragen omvatten waarvan wordt verwacht dat ze pas later dan twaalf maanden na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ zullen worden geïnd.

▼B

26 Indien de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt slechts één waardering voor het resultaat van een operationeel segment, de activa van het segment of de verplichtingen van het segment hanteert bij de beoordeling van de financiële prestaties van het segment en voor het nemen van beslissingen over de toekenning van middelen, dan moeten deze waarderingen van het resultaat van een operationeel segment, de activa van het segment of de verplichtingen van het segment worden gerapporteerd. Indien de hoogstgeplaatste functionaris die belangrijke operationele beslissingen neemt meer dan één waardering voor het resultaat van een operationeel segment, de activa van het segment of de verplichtingen van het segment hanteert, dan moeten de gerapporteerde waarderingen de waarderingen zijn waarvan het management meent dat zij zijn bepaald in overeenstemming met de waarderingsgrondslagen die het meest consistent zijn met die welke bij de waardering van de overeenkomstige bedragen in de jaarrekening van de entiteit zijn gehanteerd.

27 Een entiteit moet voor elk te rapporteren segment een verklaring geven van de waarderingen van het resultaat van het segment, de activa van het segment en de verplichtingen van het segment. Een entiteit moet ten minste het volgende te vermelden:

(a) de grondslag voor de financiële verslaggeving over transacties tussen te rapporteren segmenten;

(b) de aard van eventuele verschillen tussen de waarderingen van het resultaat van de te rapporteren segmenten en het resultaat van de entiteit vóór lasten of baten uit hoofde van winstbelastingen en beëindigde bedrijfsactiviteiten (indien deze niet blijken uit de in alinea 28 beschreven aansluitingen). Deze verschillen kunnen onder meer de grondslagen voor de financiële verslaggeving en de grondslagen voor de toerekening van centraal gemaakte kosten omvatten welke noodzakelijk zijn om inzicht te verwerven in de gerapporteerde gesegmenteerde informatie;

(c) de aard van eventuele verschillen tussen de waarderingen van de activa van de te rapporteren segmenten en de activa van de entiteit (indien deze niet blijken uit de in alinea 28 beschreven aansluitingen). Deze verschillen kunnen onder meer de grondslagen voor de financiële verslaggeving en de grondslagen voor de toerekening van gezamenlijk gebruikte activa omvatten welke noodzakelijk zijn om inzicht te verwerven in de gerapporteerde gesegmenteerde informatie;

(d) de aard van eventuele verschillen tussen de waarderingen van de verplichtingen van de te rapporteren segmenten en de verplichtingen van de entiteit (indien deze niet blijken uit de in alinea 28 beschreven aansluitingen). Deze verschillen kunnen onder meer de grondslagen voor de financiële verslaggeving en de grondslagen voor de toerekening van gezamenlijk gebruikte verplichtingen omvatten welke noodzakelijk zijn om inzicht te verwerven in de gerapporteerde gesegmenteerde informatie;

(e) de aard van eventuele wijzigingen die in voorgaande verslagperioden zijn aangebracht in de waarderingsmethoden die voor de bepaling van het gerapporteerde resultaat van het segment zijn toegepast, en het eventuele effect van deze wijzigingen op de waardering van het resultaat van het segment;

(f) de aard en het effect van eventuele asymmetrische toerekeningen aan te rapporteren segmenten. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een entiteit afschrijvingskosten aan een segment toerekent zonder de daarmee samenhangende af te schrijven activa aan dat segment toe te rekenen.

Aansluitingen

▼M43

28 Een entiteit moet aansluitingen vermelden tussen:

▼B

(a) het totaal van de opbrengsten van de te rapporteren segmenten en de opbrengsten van de entiteit;

▼B

(b) het totaal van de waarderingen van het resultaat van de te rapporteren segmenten en het resultaat van de entiteit vóór lasten (of baten) uit hoofde van winstbelastingen en beëindigde bedrijfsactiviteiten. Indien een entiteit aan te rapporteren segmenten evenwel posten zoals lasten (baten) uit hoofde van winstbelastingen toerekent, mag zij een aansluiting geven tussen het totaal van de waarderingen van het resultaat van de te rapporteren segmenten en het resultaat van de entiteit na deze posten;

▼M43

(c) het totaal van de activa van de te rapporteren segmenten en de activa van de entiteit indien de activa van de segmenten overeenkomstig alinea 23 worden gerapporteerd;

▼B

(d) het totaal van de verplichtingen van de te rapporteren segmenten en de verplichtingen van de entiteit indien de verplichtingen van de segmenten in overeenstemming met alinea 23 worden gerapporteerd;

(e) het totaal van de bedragen van de te rapporteren segmenten voor elke andere opgenomen materiële post en het overeenkomstige bedrag voor de entiteit.

Alle materiële restposten moeten afzonderlijk worden vermeld en beschreven. Bijvoorbeeld het bedrag van elke uit verschillende grondslagen voor de financiële verslaggeving voortvloeiende materiële aanpassing die vereist is om een aansluiting te geven tussen het resultaat van de te rapporteren segmenten en het resultaat van de entiteit, moet afzonderlijk worden vermeld en beschreven.

Aanpassing van eerder verschafte informatie

29 Indien een entiteit haar interne organisatorische structuur zodanig wijzigt dat ook de samenstelling van haar te rapporteren segmenten wijzigt, moet de overeenkomstige informatie voor eerdere verslagperioden, met inbegrip van tussentijdse verslagperioden, worden aangepast, tenzij de informatie niet beschikbaar is en de kosten voor het opstellen ervan overdreven hoog zouden uitvallen. Voor elk opgenomen afzonderlijk gegeven moet worden bepaald of de informatie niet beschikbaar is en of de kosten voor het opstellen ervan overdreven hoog zouden uitvallen. Na een wijziging in de samenstelling van haar te rapporteren segmenten moet een entiteit vermelden of zij de overeenkomstige gesegmenteerde gegevens voor eerdere verslagperioden heeft aangepast.

30 Indien een entiteit haar interne organisatorische structuur zodanig heeft gewijzigd dat ook de samenstelling van haar te rapporteren segmenten is gewijzigd, en indien de gesegmenteerde informatie voor eerdere verslagperioden, met inbegrip van tussentijdse verslagperioden, niet is aangepast teneinde de wijziging weer te geven, moet de entiteit in het jaar waarin de wijziging plaatsvindt voor de lopende verslagperiode gesegmenteerde informatie op zowel de oude als de nieuwe segmentatiebasis vermelden, tenzij de benodigde informatie niet beschikbaar is en de kosten voor het opstellen ervan overdreven hoog zouden uitvallen.

INFORMATIEVERSCHAFFING OVER DE ENTITEIT ALS GEHEEL

31 De alinea's 32 tot en met 34 gelden voor alle entiteiten waarop deze IFRS van toepassing is, met inbegrip van entiteiten die een enkel te rapporteren segment hebben. Bij sommige entiteiten zijn de bedrijfsactiviteiten niet georganiseerd op basis van verschillen in soortgelijke producten en diensten of op basis van verschillen in geografische gebieden waar de entiteit actief is. Zo kan het voorkomen dat ofwel de te rapporteren segmenten van een dergelijke entiteit opbrengsten uit een breed scala van wezenlijk verschillende producten en diensten rapporteren, ofwel meerdere van de te rapporteren segmenten van de entiteit hoofdzakelijk dezelfde producten en diensten aanbieden.

▼B

Evenzo kan het voorkomen dat ofwel de te rapporteren segmenten van een entiteit activa in verschillende geografische gebieden aanhouden en opbrengsten uit de verkoop aan cliënten uit verschillende geografische gebieden rapporteren, ofwel meerdere van de te rapporteren segmenten van de entiteit in hetzelfde geografische gebied actief zijn. De overeenkomstig alinea's 32 tot en met 34 vereiste informatie moet alleen worden verschaft indien zij niet wordt vermeld in het kader van de krachtens deze IFRS te verschaffen informatie over de te rapporteren segmenten.

Informatie over producten en diensten

32 Een entiteit moet voor elk product en elke dienst of voor elke groep van soortgelijke producten en diensten de opbrengsten uit de verkoop aan externe cliënten rapporteren, tenzij de benodigde informatie niet beschikbaar is en de kosten voor het opstellen ervan overdreven hoog zouden uitvallen, in welk geval dit feit moet worden vermeld. De gerapporteerde bedragen van de opbrengsten moeten worden gebaseerd op de financiële informatie die is gehanteerd voor het opstellen van de jaarrekening van de entiteit.

Informatie over geografische gebieden

33 Een entiteit moet de volgende geografische informatie rapporteren, tenzij de benodigde informatie niet beschikbaar is en de kosten voor het opstellen ervan overdreven hoog zouden uitvallen:

(a) opbrengsten uit de verkoop aan externe cliënten, i) toegerekend aan het land waar de entiteit is gevestigd, en ii) toegerekend aan alle derde landen als geheel waaruit opbrengsten van de entiteit afkomstig zijn. Indien de aan een individueel derde land toegerekende opbrengsten uit de verkoop aan externe cliënten van materieel belang zijn, moeten deze opbrengsten afzonderlijk worden vermeld. Een entiteit moet vermelden op welke basis ze opbrengsten uit de verkoop aan externe cliënten toerekent aan individuele landen;

(b) andere vaste activa ([1]) dan financiële instrumenten, uitgestelde belastingvorderingen, activa uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding en rechten die uit verzekeringscontracten voortvloeien, welke zich bevinden in i) het land waar de entiteit is gevestigd, en ii) alle derde landen als geheel waar de entiteit activa aanhoudt. Indien de in een individueel derde land aangehouden activa van materieel belang zijn, moeten deze afzonderlijk worden vermeld.

De gerapporteerde bedragen moeten worden gebaseerd op de financiële informatie die is gehanteerd voor het opstellen van de jaarrekening van de entiteit. Indien de benodigde informatie niet beschikbaar is en de kosten voor het opstellen ervan overdreven hoog zouden uitvallen, moet dit feit worden vermeld. Naast de overeenkomstig deze alinea vereiste informatie mag een entiteit ook de subtotalen van geografische informatie over groepen van landen vermelden.

([1]) Voor activa die zijn geclassificeerd in volgorde van liquiditeit, zijn vaste activa activa die bedragen omvatten waarvan wordt verwacht dat ze pas later dan twaalf maanden na ►M5 het einde van de verslagperiode ◄ zullen worden geïnd.

▼B

Informatie over belangrijke cliënten

▼M26

34 Een entiteit moet informatie verschaffen over de mate waarin zij van haar belangrijke cliënten afhankelijk is. Indien de opbrengsten uit transacties met één enkele externe cliënt ten minste 10 procent van de opbrengsten van een entiteit bedragen, moet de entiteit dit feit vermelden, alsook het totaalbedrag van de opbrengsten uit de verkoop aan elke soortgelijke cliënt en de identiteit van het segment dat (de segmenten die) de opbrengsten heeft (hebben) gerapporteerd. De entiteit hoeft noch de identiteit van een belangrijke cliënt, noch het door elk segment gerapporteerde bedrag aan opbrengsten uit de verkoop aan de betrokken cliënt te vermelden. Binnen het bestek van deze IFRS moet een groep entiteiten waarvan een verslaggevende entiteit weet dat zij onder gezamenlijke zeggenschap staan, als een enkele cliënt worden aangemerkt;. Er is echter oordeelsvorming vereist bij het beoordelen of~~ook een (nationale, federale, provinciale, territoriale, lokale of buitenlandse)~~ de overheid (met inbegrip van lokale, nationale of internationale overheden, overheidsinstellingen en gelijkaardige instanties) en entiteiten waarvan de verslaggevende entiteit weet dat zij onder de zeggenschap van ~~die~~de overheid staan, ~~moeten~~ als een enkele cliënt worden aangemerkt. De verslaggevende entiteit moet bij deze beoordeling rekening houden met de mate van economische integratie van de betrokken entiteiten.

▼B

OVERGANG EN INGANGSDATUM

35 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op haar jaarrekeningen die betrekking hebben op verslagperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze IFRS toepast op een jaarrekening die betrekking heeft op een verslagperiode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M22

35A Alinea 23 is gewijzigd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

36 Gesegmenteerde informatie van voorafgaande jaren die als vergelijkende informatie voor het eerste toepassingsjaar is gerapporteerd (met inbegrip van de toepassing van de in april 2009 in alinea 23 aangebrachte wijziging), moet worden aangepast zodat zij aan de vereisten van deze IFRS voldoet, tenzij de benodigde informatie niet beschikbaar is en de kosten voor het opstellen ervan overdreven hoog zouden uitvallen.

▼M5

36A IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 23(f) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M26

36B Bij IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen* (herziene versie van 2009) is alinea 34 gewijzigd voor jaarperioden die op of na 1 januari 2011 aanvangen. Als een entiteit IAS 24 (herziene versie van 2009) op een eerdere periode toepast, moet ook de wijziging in alinea 34 op die eerdere periode worden toegepast.

▼**M43**

36C De alinea's 22 en 28 zijn gewijzigd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen in IFRSs cyclus 2010–2012*. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**B**

INTREKKING VAN IAS 14

37 Deze IFRS vervangt IAS 14 *Gesegmenteerde informatie*.

▼B

Bijlage

Definitie

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

operationeel segment	Een operationeel segment is een onderdeel van een entiteit: (a) dat bedrijfsactiviteiten uitoefent waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt (met inbegrip van opbrengsten en kosten die verband houden met transacties met andere onderdelen van dezelfde entiteit); (b) waarvan de bedrijfsresultaten regelmatig worden beoordeeld door de hoogstgeplaatste functionaris van de entiteit die belangrijke operationele beslissingen neemt, teneinde beslissingen over de aan het segment toe te kennen middelen te kunnen nemen en de financiële prestaties van het segment te evalueren; en (c) waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

▼M32

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 10

Geconsolideerde jaarrekening

DOEL

1 Deze IFRS heeft ten doel beginselen vast te stellen voor de presentatie en opstelling van geconsolideerde jaarrekeningen wanneer een entiteit zeggenschap over een of meer andere entiteiten heeft.

Verwezenlijking van het doel

▼M38

2 Om het in alinea 1 beschreven doel te verwezenlijken, wordt in deze IFRS:

▼M32

(a) voorgeschreven dat een entiteit (de *moedermaatschappij*) die zeggenschap heeft over een of meer entiteiten (*dochterondernemingen*), een geconsolideerde jaarrekening moet presenteren;

(b) het principe van *zeggenschap* gedefinieerd en zeggenschap als de grondslag voor consolidatie vastgesteld;

▼M38

(c) uiteengezet hoe het principe van zeggenschap moet worden toegepast om te bepalen of een investeerder zeggenschap heeft over een deelneming en daarom de deelneming moet consolideren;

(d) uiteengezet welke verwerkingsvereisten in acht moeten worden genomen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening; en

(e) een beleggingsentiteit gedefinieerd en een uitzondering op de consolidatie van bepaalde dochterondernemingen van een beleggingsentiteit gespecificeerd.

▼M32

3 Deze IFRS behandelt geen vereisten voor de administratieve verwerking van bedrijfscombinaties en de gevolgen ervan voor consolidatie, met inbegrip van de goodwill die bij een bedrijfscombinatie ontstaat (zie IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*).

TOEPASSINGSGEBIED

▼M51

4 Een entiteit die een moedermaatschappij is, moet een geconsolideerde jaarrekening presenteren. Deze IFRS is van toepassing op alle entiteiten, uitgezonderd in de volgende gevallen:

(a) een moedermaatschappij hoeft geen geconsolideerde jaarrekening te presenteren als:

(i) zij zelf een 100 %-dochteronderneming is van een andere entiteit, of een dochteronderneming is van een andere entiteit waarin een belang van minder dan 100 % wordt aangehouden, en alle andere aandeelhouders, met inbegrip van hen die anders niet stemgerechtigd zijn, geïnformeerd zijn over het feit dat de moedermaatschappij geen geconsolideerde jaarrekening presenteert, en daartegen geen bezwaar maken;

(ii) haar schuldbewijzen of eigenvermogensinstrumenten niet worden verhandeld op een voor het publiek toegankelijke markt (een binnen- of buitenlandse effectenbeurs of een niet-officiële effectenbeurs, met inbegrip van lokale en regionale markten);

▼M51

(iii) zij haar jaarrekening niet heeft ingediend, en evenmin bezig is met het indienen ervan, bij een beurstoezichthouder of een andere regelgevende instantie met het oog op de uitgifte van een categorie instrumenten op een voor het publiek toegankelijke markt; en

(iv) haar hoofdmoedermaatschappij of een tussenhoudstermaatschappij ervan een publiekelijk beschikbare jaarrekening opstelt die met de IFRSs in overeenstemming is en waarin dochterondernemingen zijn geconsolideerd of zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in overeenstemming met deze IFRS.

(b) [verwijderd].

(c) [verwijderd].

4A Deze IFRS is niet van toepassing op regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding of andere regelingen inzake langetermijnpersoneelsbeloningen waarop IAS 19 *Personeelsbeloningen* van toepassing is.

4B Een moedermaatschappij die een beleggingsentiteit is, mag geen geconsolideerde jaarrekening presenteren als zij overeenkomstig alinea 31 van deze IFRS verplicht is al haar dochterondernemingen te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼M32

Zeggenschap

5 Een investeerder, ongeacht de aard van zijn betrokkenheid bij een entiteit (de deelneming), moet bepalen of hij een moedermaatschappij is door te beoordelen of hij zeggenschap over de deelneming uitoefent.

6 Een investeerder oefent zeggenschap over een deelneming uit als hij is blootgesteld aan, of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en over de mogelijkheid beschikt deze opbrengsten via zijn macht over de deelneming te beïnvloeden.

7 Een investeerder oefent derhalve zeggenschap over een deelneming uit als en alleen als de investeerder:

(a) **macht over de deelneming heeft (zie de alinea's 10 tot en met 14);**

(b) **is blootgesteld aan, of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming (zie de alinea's 15 en 16); en**

(c) **over de mogelijkheid beschikt zijn macht over de deelneming te gebruiken om de omvang van de opbrengsten van de investeerder te beïnvloeden (zie de alinea's 17 en 18).**

8 Een investeerder moet alle feiten en omstandigheden in aanmerking nemen bij de beoordeling of hij zeggenschap uitoefent over een deelneming. De investeerder moet opnieuw beoordelen of hij zeggenschap uitoefent over een deelneming als uit feiten en omstandigheden blijkt dat er zich veranderingen hebben voorgedaan in een of meer van de in alinea 7 opgesomde drie elementen van zeggenschap (zie de alinea's B80 tot en met B85).

9 Twee of meer investeerders oefenen gezamenlijk de zeggenschap over een deelneming uit wanneer zij samen moeten handelen om de relevante activiteiten te sturen. Omdat geen enkele investeerder de activiteiten kan sturen zonder de medewerking van de anderen, heeft geen enkele investeerder in zulke gevallen individuele zeggenschap over de deelneming. Iedere investeerder verwerkt zijn belang in de deelneming in overeenstemming met de relevante IFRSs, zoals IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten*, IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* of IFRS 9 *Financiële Instrumenten.*

▼**M32**

Macht

10 Een investeerder heeft macht over een deelneming wanneer hij bestaande rechten heeft die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de *relevante activiteiten*, d.w.z. de activiteiten die de opbrengsten van de deelneming aanzienlijk beïnvloeden, te sturen.

11 Macht komt voort uit rechten. Soms is macht makkelijk te beoordelen, zoals wanneer macht over een deelneming direct en uitsluitend verkregen wordt via de stemrechten die uit eigenvermogensinstrumenten, zoals aandelen, voortvloeien. Macht kan dan worden beoordeeld op grond van de stemrechten die uit die aandelen voortvloeien. In andere gevallen is de beoordeling gecompliceerder en moet met meer dan één factor rekening worden gehouden, bijvoorbeeld wanneer macht uit een of meer contractuele overeenkomsten voortvloeit.

12 Een investeerder die doorlopend over de mogelijkheid beschikt de relevante activiteiten te sturen, heeft zelfs macht als hij zijn rechten om te sturen nog moet laten gelden. Bewijs dat de investeerder relevante activiteiten heeft gestuurd, kan helpen bij het bepalen of de investeerder macht heeft, maar zulk bewijs is, op zichzelf, niet beslissend bij het bepalen of de investeerder macht heeft over een deelneming.

13 Als twee of meer investeerders elk bestaande rechten hebben die hun de eenzijdige mogelijkheid bieden om verschillende relevante activiteiten te sturen, heeft de investeerder die doorlopend over de mogelijkheid beschikt de relevante activiteiten te sturen die de opbrengsten van de deelneming het sterkst beïnvloeden, macht over de deelneming.

14 Een investeerder kan macht over een deelneming hebben ook al hebben andere entiteiten bestaande rechten die hun doorlopend de mogelijkheid bieden in de sturing van de relevante activiteiten te participeren, bijvoorbeeld wanneer een andere entiteit *invloed van betekenis* heeft. Een investeerder die uitsluitend beschermingsrechten heeft, heeft echter geen macht over een deelneming (zie de alinea's B26, B27 en B28) en heeft bijgevolg geen zeggenschap over de deelneming.

Opbrengsten

15 Een investeerder is blootgesteld aan, of heeft rechten op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming wanneer de opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid kunnen variëren als gevolg van de prestaties van de deelneming. De opbrengsten van de investeerder kunnen uitsluitend positief, uitsluitend negatief of volledig positief en negatief zijn.

16 Hoewel slechts één investeerder zeggenschap over een deelneming kan hebben, kan meer dan één partij delen in de opbrengsten van een deelneming. Houders van belangen zonder overheersende zeggenschap kunnen bijvoorbeeld delen in de winsten of uitkeringen van een deelneming.

Relatie tussen macht en opbrengsten

17 Een investeerder heeft zeggenschap over een deelneming als de investeerder niet alleen macht over de deelneming heeft en is blootgesteld aan, of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming, maar ook over de mogelijkheid beschikt zijn macht te gebruiken om de opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming te beïnvloeden.

▼M32

18 Een investeerder met besluitvormingsrechten moet dus bepalen of hij een principaal of een agent is. Een investeerder die een agent is in overeenstemming met de alinea's B58 tot en met B72 heeft geen zeggenschap over een deelneming wanneer hij besluitvormingsrechten uitoefent die aan hem zijn gedelegeerd.

VERWERKINGSVEREISTEN

19 Een moedermaatschappij moet een geconsolideerde jaarrekening opstellen op basis van uniforme grondslagen voor financiële verslaggeving voor vergelijkbare transacties en andere gebeurtenissen in soortgelijke omstandigheden.

20 Met de consolidatie van een deelneming moet worden begonnen vanaf de datum waarop de investeerder de zeggenschap over de deelneming verwerft en worden opgehouden wanneer de investeerder de zeggenschap over de deelneming verliest.

21 In de alinea's B86 tot en met B93 worden leidraden voor de opstelling van een geconsolideerde jaarrekening uiteengezet.

Belangen zonder overheersende zeggenschap

22 Een moedermaatschappij moet belangen zonder overheersende zeggenschap in het geconsolideerde overzicht van de financiële positie afzonderlijk van het eigen vermogen van de eigenaars van de moedermaatschappij in haar eigen vermogen presenteren.

23 Wijzigingen in het eigendomsbelang van een moedermaatschappij in een dochteronderneming die niet tot een verlies van zeggenschap van de moedermaatschappij over de dochteronderneming leiden, worden administratief verwerkt als eigenvermogenstransacties (d.w.z. transacties met eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars).

24 In de alinea's B94, B95 en B96 worden leidraden voor de verwerking van belangen zonder overheersende zeggenschap in geconsolideerde jaarrekeningen uiteengezet.

Verlies van zeggenschap

25 Als een moedermaatschappij de zeggenschap over een dochteronderneming verliest, dan neemt de moedermaatschappij:

(a) de activa en de verplichtingen van de voormalige dochteronderneming niet langer in het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op;

(b) elke in de voormalige dochteronderneming aangehouden investering op tegen haar reële waarde op de datum waarop ze de zeggenschap verliest en verwerkt zij vervolgens deze en andere door of aan de voormalige dochteronderneming verschuldigde bedragen in overeenstemming met de relevante IFRSs. Deze reële waarde moet worden beschouwd als de reële waarde bij de eerste opname van een financieel actief in overeenstemming met IFRS 9 of, in voorkomend geval, de kostprijs bij de eerste opname van een investering in een geassocieerde deelneming of joint venture;

(c) de met het verlies van zeggenschap verband houdende winst die of het met het verlies van zeggenschap verband houdende verlies dat aan het voormalige zeggenschapsbelang kan worden toegerekend op.

26 In de alinea's B97, B98 en B99 worden leidraden voor de administratieve verwerking van het verlies van zeggenschap uiteengezet.

▼**M38**

BEPALING OF EEN ENTITEIT EEN BELEGGINGSENTITEIT IS

27 **Een moedermaatschappij moet bepalen of zij een beleggingsentiteit is. Een beleggingsentiteit is een entiteit die:**

(a) middelen verkrijgt van een of meer beleggers om beleggingsdiensten voor deze belegger(s) te verrichten;

(b) zich er jegens haar belegger(s) toe verbindt dat haar zakelijke doel bestaat in het beleggen van middelen met als enige bedoeling opbrengsten uit hoofde van waardestijgingen, beleggingsinkomsten of beide te realiseren; en

(c) de prestaties van vrijwel al haar beleggingen waardeert en evalueert op basis van de reële waarde.

De alinea's B85A tot en met B85M verschaffen hiermee verband houdende toepassingsleidraden.

28 Bij de toetsing of zij aan de definitie van alinea 27 voldoet, moet een entiteit nagaan of zij de volgende typische kenmerken van een beleggingsentiteit heeft:

(a) zij heeft meer dan één belegging (zie de alinea's B85O en B85P);

(b) zij heeft meer dan één belegger (zie de alinea's B85Q, B85R en B85S);

(c) zij heeft beleggers die geen verbonden partijen van de entiteit zijn (zie de alinea's B85T en B85U); en

(d) zij heeft eigendomsbelangen in de vorm van aandelen- of soortgelijke belangen (zie de alinea's B85V en B85W).

Het ontbreken van enigerlei van deze typische kenmerken betekent niet noodzakelijkerwijze dat een entiteit niet in aanmerking komt om als beleggingsentiteit te worden geclassificeerd. Een beleggingsentiteit die niet al deze typische kenmerken heeft, verstrekt de aanvullende informatie die moet worden vermeld op grond van alinea 9A van IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten.*

29 Indien feiten en omstandigheden erop duiden dat er sprake is van wijzigingen in een of meer van de drie elementen waaruit de in alinea 27 beschreven definitie van een beleggingsentiteit bestaat, dan wel in de in alinea 28 beschreven typische kenmerken van een beleggingsentiteit, dan moet een moedermaatschappij opnieuw nagaan of zij een beleggingsentiteit is.

30 Een moedermaatschappij die ofwel geen beleggingsentiteit meer is, ofwel een beleggingsentiteit wordt, moet de wijziging in haar status prospectief verwerken vanaf de datum waarop de statuswijziging heeft plaatsgevonden (zie de alinea's B100 en B101).

BELEGGINGSENTITEITEN: UITZONDERING OP DE CONSOLIDATIE

31 **Behoudens het bepaalde in alinea 32 mag een beleggingsentiteit niet overgaan tot de consolidatie van haar dochterondernemingen of de toepassing van IFRS 3 wanneer zij zeggenschap over een andere entiteit verkrijgt. In plaats daarvan moet een beleggingsentiteit een belegging in een dochteronderneming overeenkomstig IFRS 9 waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening ([1]).**

([1]) In alinea C7 van IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening* is het volgende bepaald: "Als een entiteit wel deze IFRS maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten alle verwijzingen naar deze IFRS en IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*."

▼M51

32 Niettegenstaande het vereiste van alinea 31 moet een beleggingsentiteit die een dochteronderneming heeft die zelf geen beleggingsentiteit is en waarvan het hoofddoel en de hoofdactiviteiten bestaan in het verrichten van diensten die met de beleggingsactiviteiten van de beleggingsentiteit verband houden (zie de alinea's 85C, 85D en 85E), deze dochteronderneming overeenkomstig de alinea's 19 tot en met 26 van deze IFRS consolideren en op de overname van een dergelijke dochteronderneming de vereisten van IFRS 3 toepassen.

▼M38

33 Een moedermaatschappij van een beleggingsentiteit moet alle entiteiten consolideren waarover zij zeggenschap heeft, met inbegrip van de entiteiten waarover zij zeggenschap heeft via een dochteronderneming die een beleggingsentiteit is, tenzij de moedermaatschappij zelf een beleggingsentiteit is.

▼M32

Bijlage A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

geconsolideerde jaarrekening De jaarrekening van een **groep** waarin de activa, de verplichtingen, het eigen vermogen, de baten, de lasten en de kasstromen van de **moedermaatschappij** en haar **dochterondernemingen** worden gepresenteerd alsof het die van een afzonderlijke economische entiteit betreft.

zeggenschap over een deelneming Een investeerder heeft zeggenschap over een deelneming wanneer hij is blootgesteld aan, of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming en over de mogelijkheid beschikt die opbrengsten door zijn macht over de deelneming te beïnvloeden.

besluitvormer Een entiteit met besluitvormingsrechten die ofwel een principaal ofwel een agent voor andere partijen is.

groep Een **moedermaatschappij** en haar **dochterondernemingen**

▼M38

beleggingsentiteit Een entiteit die:

(a) middelen verkrijgt van een of meer beleggers om beleggingsdiensten voor deze belegger(s) te verrichten;

(b) zich er jegens haar belegger(s) toe verbindt dat haar zakelijke doel bestaat in het beleggen van middelen met als enige bedoeling opbrengsten uit hoofde van waardestijgingen, beleggingsinkomsten of beide te realiseren; en

(c) de prestaties van vrijwel al haar beleggingen waardeert en evalueert op basis van de reële waarde.

▼M32

belang zonder overheersende zeggenschap	Het eigen vermogen in een **dochteronderneming** dat niet direct of indirect aan een **moedermaatschappij** kan worden toegerekend.
moedermaatschap-pij	Een entiteit die **zeggenschap heeft** over een of meer entiteiten.
macht	Bestaande rechten die doorlopend de mogelijkheid bieden de **relevante activiteiten** te sturen.
beschermings-rechten	Rechten die bedoeld zijn om de belangen te beschermen van de partij die deze rechten bezit, zonder die partij macht te geven over de entiteit waaraan die rechten gerelateerd zijn.
relevante activiteiten	In het kader van deze IFRS zijn relevante activiteiten activiteiten van de deelneming die de opbrengsten van de deelneming aanzienlijk beïnvloeden.
ontslagrechten	Rechten om de besluitvormer zijn besluitvormingsbevoegdheid te ontnemen.
dochteronder-neming	Een entiteit waarover een andere entiteit de zeggenschap heeft.

De volgende begrippen worden gedefinieerd in IFRS 11, IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten*, IAS 28 (herziene versie van 2011) of IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen* en worden in deze IFRS gebruikt met de betekenis die in de genoemde IFRSs wordt omschreven:

— geassocieerde deelneming

— belang in een andere entiteit

— joint venture

— managers op sleutelposities

— verbonden partij

— invloed van betekenis

Bijlage B

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS. Zij beschrijft de toepassing van de alinea's 1 tot en met 26 en heeft dezelfde status als de overige delen van de IFRS.

B1 De voorbeelden in deze bijlage hebben betrekking op hypothetische situaties. Sommige aspecten van de voorbeelden kunnen weliswaar in feitelijke situaties voorkomen, maar dat neemt niet weg dat bij de toepassing van IFRS 10 alle relevante feiten en omstandigheden van een specifieke feitelijke situatie moeten worden beoordeeld.

▼M32

BEOORDELING VAN ZEGGENSCHAP

B2 Om te bepalen of hij zeggenschap over een deelneming heeft, moet een investeerder beoordelen of hij:

(a) macht over de deelneming heeft;

(b) is blootgesteld aan, of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming; en

(c) over de mogelijkheid beschikt zijn macht over de deelneming te gebruiken om de omvang van de opbrengsten van de investeerder te beïnvloeden.

B3 Inachtneming van de volgende factoren kan helpen bij die bepaling:

(a) het doel en de opzet van de deelneming (zie de alinea's B5 tot en met B8);

(b) wat de relevante activiteiten zijn en hoe besluiten over die activiteiten worden genomen (zie de alinea's B11, B12 en B13);

(c) of de rechten van de investeerder hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen (zie de alinea's B14 tot en met B54);

(d) of de investeerder is blootgesteld aan, of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming (zie de alinea's B55, B56 en B57); en

(e) of de investeerder over de mogelijkheid beschikt zijn macht over de deelneming te gebruiken om de omvang van de opbrengsten van de investeerder te beïnvloeden (zie de alinea's B58 tot en met B72).

B4 Bij de beoordeling van zeggenschap over een deelneming, moet een investeerder rekening houden met de aard van zijn relatie met andere partijen (zie de alinea's B73, B74 en B75).

Doel en opzet van een deelneming

B5 Bij de beoordeling van zeggenschap over een deelneming moet de investeerder met het volgende rekening houden: het doel en de opzet van de deelneming om de relevante activiteiten ervan te bepalen, hoe besluiten over relevante activiteiten worden genomen, wie doorlopend over de mogelijkheid beschikt om die activiteiten te sturen en wie opbrengsten uit die activiteiten ontvangt.

B6 Het onderzoek van het doel en de opzet van een deelneming kan uitwijzen dat zeggenschap over een deelneming wordt uitgeoefend via eigenvermogensinstrumenten die de houder proportionele stemrechten geven, zoals gewone aandelen in de deelneming. In dat geval spitst de beoordeling van zeggenschap zich bij het ontbreken van aanvullende overeenkomsten die de besluitvorming wijzigen, toe op de vraag welke partij voldoende stemrechten kan uitoefenen om het operationele en financiële beleid van de deelneming te bepalen (zie de alinea's B34 tot en met B50). In het meest voor de hand liggende geval heeft de investeerder die de meerderheid van die stemrechten bezit, zeggenschap over de deelneming, mits er geen andere factoren een rol spelen.

B7 Om in meer complexe gevallen te bepalen of een investeerder zeggenschap over een deelneming heeft, kan het nodig zijn om met sommige of alle andere factoren in alinea B3 rekening te houden.

▼**M32**

B8 Een deelneming kan zodanig zijn opgezet dat stemrechten niet de dominerende factor zijn bij het bepalen wie zeggenschap heeft over de deelneming, zoals wanneer stemrechten alleen met administratieve taken verband houden en de relevante activiteiten gestuurd worden door contractuele overeenkomsten. In zulke gevallen moet bij het onderzoek door een investeerder van het doel en de opzet van de deelneming ook rekening worden gehouden met de risico's waaraan de deelneming moest zijn blootgesteld, de risico's die deze moest overdragen aan de partijen die bij de deelneming betrokken zijn, en of de investeerder aan sommige of al die risico's is blootgesteld. Bij de inaanmerkingneming van de risico's wordt niet alleen met het neerwaartse risico rekening gehouden, maar ook met de mogelijkheid dat er zich een opwaartse ontwikkeling voordoet.

Macht

B9 Om macht te hebben over een deelneming, moet een investeerder bestaande rechten hebben, die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen. Om macht te beoordelen, moeten uitsluitend materiële rechten en andere rechten dan beschermingsrechten in aanmerking worden genomen (zie de alinea's B22 tot en met B28).

B10 De vaststelling dat een investeerder macht heeft, hangt af van de relevante activiteiten, de manier waarop besluiten over de relevante activiteiten worden genomen en de rechten die de investeerder en andere partijen hebben met betrekking tot de deelneming.

Relevante activiteiten en sturing van relevante activiteiten

B11 Bij tal van deelnemingen worden de opbrengsten aanzienlijk beïnvloed door een reeks van operationele en financieringsactiviteiten. Voorbeelden van activiteiten die, naargelang van de omstandigheden, relevante activiteiten kunnen zijn, omvatten, maar zijn niet beperkt tot:

(a) verkopen en kopen van goederen of diensten;

(b) beheren van financiële activa gedurende de looptijd ervan (inclusief bij wanbetaling);

(c) selecteren, verwerven of vervreemden van activa;

(d) onderzoeken en ontwikkelen van nieuwe producten of processen; en

(e) bepalen van een financieringsstructuur of verkrijgen van financiering.

B12 Voorbeelden van besluiten over relevante activiteiten omvatten, maar zijn niet beperkt tot:

(a) nemen van operationele en kapitaalbesluiten met betrekking tot de deelneming, met inbegrip van besluiten over budgetten; en

(b) benoemen en vergoeden van managers op sleutelposities of dienstverlenende entiteiten van een deelneming en beëindigen van hun dienstverlening of dienstverband.

B13 In sommige situaties kunnen activiteiten voor- en nadat zich specifieke omstandigheden voordoen of een gebeurtenis plaatsvindt, relevante activiteiten zijn. Als twee of meer investeerders doorlopend over de mogelijkheid beschikken relevante activiteiten te sturen en die activiteiten doen zich op verschillende momenten voor, moeten de investeerders in overeenstemming met de behandeling van gelijktijdig bestaande besluitvormingsrechten bepalen welke investeerder de mogelijkheid heeft de activiteiten te sturen die de opbrengsten het sterkst beïnvloeden (zie alinea 13). De investeerders moeten deze beoordeling na verloop van tijd overdoen indien relevante feiten of omstandigheden veranderen.

▼M32

Toepassingsvoorbeelden

Voorbeeld 1

Twee investeerders vormen een deelneming om een medisch product te ontwikkelen en op de markt te brengen. Eén investeerder is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van en het verkrijgen van de goedkeuring van de regelgevende instantie voor het medische product; die verantwoordelijkheid omvat de eenzijdige mogelijkheid alle besluiten te nemen betreffende het ontwikkelen van het product en het verkrijgen van de goedkeuring van de regelgevende instantie. Zodra de regelgevende instantie het product heeft goedgekeurd, zal de andere investeerder het produceren en op de markt brengen; deze investeerder heeft de eenzijdige mogelijkheid alle besluiten te nemen betreffende de productie en de verkoop van het product. Als alle activiteiten (zowel het ontwikkelen en het verkrijgen van de goedkeuring van de regelgevende instantie, als de productie en het op de markt brengen van het medische product) relevante activiteiten zijn, moet iedere investeerder bepalen of hij over de mogelijkheid beschikt de activiteiten te sturen die de opbrengsten van de deelneming het sterkst beïnvloeden. Daartoe moet iedere investeerder uitmaken of het ontwikkelen en het verkrijgen van de goedkeuring van de regelgevende instantie, dan wel het produceren en op de markt brengen van het medische product de activiteit is die de opbrengsten van de deelneming het sterkst beïnvloedt en of hij in staat is die activiteit te sturen. Bij het bepalen welke investeerder macht heeft, houden de investeerders rekening met het volgende:

(a) het doel en de opzet van de deelneming;

(b) de factoren die zowel de winstmarge, de opbrengsten en de waarde van de deelneming, als de waarde van het medische product bepalen;

(c) het effect op de opbrengsten van de deelneming van de besluitvormingsbevoegdheid van iedere investeerder wat de onder (b) genoemde factoren betreft; en

(d) de blootstelling van de investeerders aan de veranderlijkheid van de opbrengsten.

In dit specifieke voorbeeld houden de investeerders ook rekening met:

(e) de onzekerheid van en de inspanningen die zijn vereist voor het verkrijgen van de goedkeuring van de regelgevende instantie (rekening houdend met de staat van dienst van de investeerder op het gebied van het succesvol ontwikkelen van en het verkrijgen van de goedkeuring van regelgevende instanties voor medische producten); en

(f) welke investeerder de zeggenschap heeft over het medische product zodra de ontwikkelingsfase succesvol is afgerond.

Voorbeeld 2

Er wordt een investeringsvehikel (de deelneming) gecreëerd en gefinancierd met een schuldinstrument dat door een investeerder wordt gehouden (de schuldinvesteerder) en eigenvermogensinstrumenten die door een aantal andere investeerders worden gehouden. De eigenvermogenstranche is zodanig opgezet dat zij de eerste verliezen absorbeert en de eventuele resterende opbrengsten uit de deelneming ontvangt. Een van de vermogensinvesteerders die 30 procent van het vermogen bezit, is tevens de vermogensbeheerder. De deelneming gebruikt haar opbrengsten om een portefeuille financiële activa aan te kopen, waardoor de deelneming blootgesteld wordt aan het kredietrisico dat met mogelijke wanbetaling op de activa verband houdt. De transactie wordt aan de schuldinvesteerder aangeboden als een investering met minimale blootstelling aan het kredietrisico dat met mogelijke wanbetaling op de activa in de portefeuille verband houdt, wegens de aard van de activa en omdat de eigenvermogenstranche zodanig is opgezet dat zij de eerste verliezen van de deelneming absorbeert. De opbrengsten van de deelneming worden aanzienlijk

▼M32

beïnvloed door het beheer van de activaportefeuille van de deelneming, dat onder meer betrekking heeft op besluiten betreffende de selectie, de aankoop en de vervreemding van de activa binnen de leidraden voor het portefeuillebeheer en het beheer bij wanbetaling op enigerlei portefeuilleactiva. Al deze activiteiten worden beheerd door de vermogensbeheerder totdat de wanbetalingen een bepaalde omvang van de portefeuillewaarde bereiken (bv. wanneer de portefeuillewaarde dusdanig is dat de eigenvermogenstranche van de deelneming is verdampt). Vanaf dat moment zal een onafhankelijke beheerder de activa beheren volgens de instructies van de schuldinvesteerder. Het beheer van de activaportefeuille van de deelneming is de relevante activiteit van de deelneming. De vermogensbeheerder beschikt over de mogelijkheid om de relevante activiteiten te sturen totdat de activa waarvoor van wanbetaling sprake is, het vastgestelde gedeelte van de waarde van de portefeuille bereiken; de schuldinvesteerder beschikt over de mogelijkheid om de relevante activiteiten te sturen wanneer de waarde van de activa waarvoor van wanbetaling sprake is, het vastgestelde gedeelte van de portefeuille overschrijden. De vermogensbeheerder en de schuldinvesteerder moeten elk afzonderlijk bepalen of zij in staat zijn de activiteiten te sturen die de opbrengsten van de deelneming het *sterkst* beïnvloeden, waarbij onder meer zowel het doel en de opzet van de deelneming als de blootstelling van elke partij aan de veranderlijkheid van de opbrengsten in aanmerking wordt genomen.

Rechten die een investeerder macht geven over een deelneming

B14 Macht komt voort uit rechten. Om macht te hebben over een deelneming, moet een investeerder bestaande rechten hebben die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen. De rechten die een investeerder macht geven, kunnen van deelneming tot deelneming verschillen.

B15 Voorbeelden van rechten die, ofwel afzonderlijk ofwel in combinatie, een investeerder macht kunnen geven, omvatten maar zijn niet beperkt tot:

(a) rechten in de vorm van stemrechten (of potentiële stemrechten) van een deelneming (zie de alinea's B34 tot en met B50);

(b) het recht om managers op sleutelposities van een deelneming die over de mogelijkheid beschikken de relevante activiteiten te sturen, te benoemen, te herbenoemen of te ontslaan;

(c) het recht om een andere entiteit die de relevante activiteiten stuurt, te benoemen of te ontslaan;

(d) het recht de deelneming transacties te doen aangaan, of een veto te stellen aan veranderingen in transacties, ten gunste van de investeerder; en

(e) andere rechten (zoals in een beheersovereenkomst vastgelegde besluitvormingsrechten) die de houder ervan de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen.

B16 Wanneer een reeks operationele en financiële activiteiten van de deelneming de opbrengsten van de deelneming aanzienlijk beïnvloeden en wanneer essentiële besluitvorming met betrekking tot deze activiteiten continu is vereist, zullen stemrechten of soortgelijke rechten, ofwel afzonderlijk, ofwel in combinatie met andere overeenkomsten, een investeerder doorgaans macht geven.

B17 Wanneer stemrechten de opbrengsten van een deelneming niet aanzienlijk kunnen beïnvloeden, bijvoorbeeld wanneer de stemrechten alleen betrekking hebben op administratieve taken, en contractuele overeenkomsten de relevante activiteiten sturen, moet de investeerder die contractuele overeenkomsten beoordelen om na te gaan of hij voldoende rechten heeft om macht te hebben over de deelneming. Om uit te maken of een investeerder voldoende rechten heeft om hem macht te geven, moet de investeerder rekening houden met het doel en de opzet van de deelneming (zie de alinea's B5 tot en met B8) en de vereisten in de alinea's B51 tot en met B54 en de alinea's B18, B19 en B20.

▼**M32**

B18 In sommige omstandigheden kan moeilijk uit te maken vallen of de rechten van een investeerder voldoende zijn om hem macht over een deelneming te geven. Om in zulke gevallen het bestaan van macht te kunnen beoordelen, moet de investeerder rekening houden met bewijs of hij over de praktische mogelijkheid beschikt de relevante activiteiten eenzijdig te sturen. Er wordt onder meer maar niet uitsluitend aandacht geschonken aan het volgende, dat, wanneer het samen met zijn rechten en de indicatoren in de alinea's B19 en B20 in overweging wordt genomen, als bewijs kan dienen dat de rechten van de investeerder voldoende zijn om hem macht te geven over de deelneming:

(a) de investeerder kan, zonder dat hij het contractuele recht heeft om aldus te handelen, managers op sleutelposities van een deelneming die over de mogelijkheid beschikken de relevante activiteiten te sturen, benoemen of goedkeuren;

(b) de investeerder kan, zonder dat hij het contractuele recht heeft om aldus te handelen, de deelneming significante transacties doen aangaan, of een veto stellen aan veranderingen in die transacties, ten gunste van de investeerder;

(c) de investeerder kan ofwel het benoemingsproces van de stemmende leden van het bestuursorgaan van de deelneming domineren, ofwel het verkrijgen van volmachten van andere houders van stemrechten beïnvloeden;

(d) de managers op sleutelposities van de deelneming zijn verbonden partijen van de investeerder (de "chief executive officer" van de deelneming en de "chief executive officer" van de investeerder zijn bijvoorbeeld dezelfde persoon);

(e) de meeste leden van het bestuursorgaan van de deelneming zijn verbonden partijen van de investeerder.

B19 Soms zijn er indicatoren dat de investeerder een speciale relatie heeft met de deelneming, hetgeen laat vermoeden dat de investeerder meer dan een passief belang heeft in de deelneming. Het bestaan van een enkele indicator, of van een bepaalde combinatie van indicatoren, betekent niet noodzakelijkerwijze dat aan het machtscriterium is voldaan. Het hebben van meer dan een passief belang in de deelneming kan er echter op wijzen dat de investeerder voldoende andere verwante rechten bezit om hem macht te geven of die bewijzen dat hij macht heeft over een deelneming. Het volgende suggereert bijvoorbeeld dat de investeerder meer dan een passief belang heeft in de deelneming en kan, in combinatie met andere rechten, op macht wijzen:

(a) De managers op sleutelposities van de deelneming met de mogelijkheid de relevante activiteiten te sturen, zijn huidige of voormalige werknemers van de investeerder.

(b) De activiteiten van de deelneming zijn afhankelijk van de investeerder, zoals in de volgende situaties:

(i) de deelneming is afhankelijk van de investeerder voor het financieren van een significant deel van haar activiteiten;

(ii) de investeerder staat garant voor een significant deel van de verplichtingen van de deelneming;

(iii) de deelneming is afhankelijk van de investeerder voor cruciale diensten, technologie, bevoorrading of grondstoffen;

(iv) de investeerder heeft zeggenschap over activa, zoals licenties of handelsmerken, die van cruciaal belang zijn voor de activiteiten van de deelneming;

▼**M32**

(v) de deelneming is afhankelijk van de investeerder voor managers op sleutelposities, bijvoorbeeld wanneer het personeel van de investeerder gespecialiseerde kennis van de activiteiten van de deelneming heeft.

(c) Een significant deel van de activiteiten van de deelneming wordt gekenmerkt door de betrokkenheid van of wordt verricht voor rekening van de investeerder.

(d) De blootstelling van de investeerder aan opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming, of zijn rechten daarop, staat, respectievelijk staan, niet in verhouding tot zijn stemrechten of andere vergelijkbare rechten. Wanneer een investeerder bijvoorbeeld recht heeft op, of blootgesteld is aan meer dan de helft van de opbrengsten van de deelneming, maar minder dan de helft van de stemrechten van de deelneming heeft.

B20 Hoe groter de blootstelling van een investeerder aan veranderlijkheid van de uit zijn betrokkenheid bij de deelneming voortvloeiende opbrengsten, of zijn rechten daarop, hoe meer reden de investeerder heeft om voldoende rechten te verkrijgen om hem macht te geven. Een grote blootstelling aan veranderlijkheid van de opbrengsten is bijgevolg een indicator dat de investeerder macht kan hebben. De mate van blootstelling van de investeerder is echter op zichzelf niet bepalend voor de vraag of een investeerder macht heeft over een deelneming.

B21 Wanneer rekening wordt gehouden met de factoren in alinea B18 en de indicatoren in de alinea's B19 en B20 in combinatie met de rechten van een investeerder, zal meer waarde worden gehecht aan het in alinea B18 beschreven bewijs van macht.

Materiële rechten

B22 Bij het beoordelen of hij macht heeft, houdt een investeerder uitsluitend rekening met materiële rechten die met een deelneming verband houden (waarover de investeerder en anderen beschikken). Een recht is een materieel recht als de houder ervan over de praktische mogelijkheid beschikt dat recht uit te oefenen.

B23 Om te bepalen of rechten materieel zijn, is oordeelsvorming vereist, waarbij met alle feiten en omstandigheden rekening wordt gehouden. Factoren waarmee bij die bepaling rekening moet worden gehouden, omvatten maar zijn niet beperkt tot het volgende:

(a) of er sprake is van (economische of andere) belemmeringen die de houder (of houders) ervan weerhouden hun rechten uit te oefenen. Voorbeelden van zulke belemmeringen omvatten maar zijn niet beperkt tot:

(i) geldelijke boetes of toeslagen die de houder ervan weerhouden (of afschrikken) zijn rechten uit te oefenen;

(ii) een uitoefenings- of conversieprijs die een financiële belemmering creëert die de houder ervan weerhoudt (of afschrikt) zijn rechten uit te oefenen;

(iii) voorwaarden die het onwaarschijnlijk maken dat de rechten uitgeoefend zullen worden, zoals voorwaarden die de timing van de uitoefening strikt beperken;

(iv) het ontbreken van een expliciet, redelijk mechanisme in de oprichtingsdocumenten van een deelneming of in de toepasselijke wet- of regelgeving dat de houder toestaat zijn rechten uit te oefenen;

(v) het onvermogen van de houder van de rechten om de nodige informatie te verkrijgen om zijn rechten uit te oefenen;

(vi) operationele belemmeringen of stimulansen die de houder ervan weerhouden (of afschrikken) zijn rechten uit te oefenen (bv. het ontbreken van andere managers die bereid of in staat zijn gespecialiseerde diensten te leveren of de diensten te leveren en andere belangen over te nemen van de zittende manager);

▼M32

(vii) wettelijke of door regelgevende instanties vastgestelde vereisten die de houder ervan weerhouden zijn rechten uit te oefenen (bv. wanneer het een buitenlandse investeerder wordt verboden zijn rechten uit te oefenen);

(b) wanneer het uitoefenen van rechten de goedkeuring van meer dan één partij vereist, of wanneer meer dan één partij de rechten bezit, ongeacht of er een mechanisme bestaat dat de betrokken partijen de praktische mogelijkheid biedt hun rechten collectief uit te oefenen indien zij dat verkiezen. Het ontbreken van een dergelijk mechanisme is een indicator dat de rechten misschien niet materieel zijn. Hoe meer partijen hun instemming met de uitoefening van de rechten moeten betuigen, hoe minder waarschijnlijk het is dat de rechten materieel zijn. Een raad van bestuur waarvan leden onafhankelijk zijn van de besluitvormer, kan echter als mechanisme fungeren waardoor meerdere investeerders collectief kunnen handelen bij de uitoefening van hun rechten. Zodoende kunnen ontslagrechten die door een onafhankelijke raad van bestuur worden uitgeoefend, eerder als materieel worden aangemerkt dan wanneer diezelfde rechten individueel door een groot aantal investeerders worden uitgeoefend.

(c) of de rechtenhoudende partij of partijen voordeel haalt, respectievelijk halen, uit de uitoefening van de rechten. De houder van potentiële stemrechten in een deelneming (zie de alinea's B47 tot en met B50) moet bijvoorbeeld rekening houden met de uitoefenings- of conversieprijs van het instrument. De voorwaarden voor potentiële stemrechten kunnen eerder als materieel worden aangemerkt wanneer het instrument "in the money" is of wanneer de investeerder om andere redenen (bv. door het realiseren van synergieën tussen de investeerder en de deelneming) baat zou hebben bij de uitoefening of conversie van het instrument.

B24 Een recht is een materieel recht als het ook kan worden uitgeoefend wanneer besluiten met betrekking tot de sturing van de relevante activiteiten moeten worden genomen. Om materieel te zijn, moeten rechten doorlopend uitoefenbaar zijn. Soms kunnen rechten echter materieel zijn ook al zijn ze niet doorlopend uitoefenbaar.

Toepassingsvoorbeelden

Voorbeeld 3

De deelneming heeft jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen waarop besluiten betreffende de sturing van de relevante activiteiten worden genomen. De volgende aandeelhoudersvergadering is gepland voor over acht maanden. Aandeelhouders die individueel of gezamenlijk ten minste 5 procent van de stemrechten bezitten, kunnen echter een bijzondere vergadering bijeenroepen om het bestaande beleid ten aanzien van de relevante activiteiten te wijzigen. Het bestaan van een verplichting tot kennisgeving aan de overige aandeelhouders houdt evenwel in dat een dergelijke vergadering ten vroegste pas 30 dagen later kan plaatsvinden. Het beleid ten aanzien van de relevante activiteiten kan alleen op bijzondere of geplande aandeelhoudersvergaderingen worden gewijzigd. Dit geldt onder meer ook voor de goedkeuring van materiële verkopen van activa en voor het doen of afstoten van significante investeringen.

De bovenbeschreven situatie is van toepassing op de hieronder beschreven voorbeelden 3A tot en met 3D. Elk voorbeeld wordt afzonderlijk in beschouwing genomen.

Voorbeeld 3A

Een investeerder bezit een meerderheid van de stemrechten in een deelneming. De stemrechten van de investeerder zijn materieel, omdat de investeerder indien nodig in staat is besluiten over de sturing van de relevante activiteiten te nemen. Het feit dat het 30 dagen duurt voordat de investeerder zijn stemrechten kan uitoefenen, belet niet dat de investeerder doorlopend over de mogelijkheid beschikt de relevante activiteiten te sturen vanaf het moment dat de investeerder de deelneming verwerft.

▼M32

Voorbeeld 3B

Een investeerder is partij bij een termijncontract voor het verkrijgen van de meerderheid van de aandelen in een deelneming. De vervaldatum van het termijncontract is over 25 dagen. De bestaande aandeelhouders zijn niet in staat het huidige beleid ten aanzien van de relevante activiteiten te wijzigen omdat het ten minste 30 dagen duurt voordat een bijzondere vergadering kan worden gehouden en het termijncontract dan reeds afgewikkeld zal zijn. De investeerder heeft derhalve rechten die in hoofdzaak gelijkwaardig zijn aan die van de meerderheidsaandeelhouder uit bovenstaand voorbeeld 3A (dat betekent dat de investeerder die het termijncontract heeft, besluiten over de sturing van de relevante activiteiten kan nemen wanneer dat nodig is). Het termijncontract van de investeerder is een materieel recht dat de investeerder doorlopend de mogelijkheid biedt de relevante activiteiten te sturen nog voordat het contract is afgewikkeld.

Voorbeeld 3C

Een investeerder heeft een materiële optie op de meerderheid van de aandelen in een deelneming; deze optie is uitoefenbaar binnen 25 dagen en diep "in the money". Dit leidt tot dezelfde conclusie als in voorbeeld 3B.

Voorbeeld 3D

Een investeerder is partij bij een termijncontract voor het verkrijgen van de meerderheid van de aandelen in de deelneming, zonder andere gerelateerde rechten op de deelneming. De vervaldatum van het termijncontract is over zes maanden. In tegenstelling tot bovenstaande voorbeelden beschikt de investeerder niet doorlopend over de mogelijkheid tot het sturen van de relevante activiteiten. De huidige aandeelhouders beschikken wel doorlopend over de mogelijkheid tot het sturen van de relevante activiteiten omdat zij het bestaande beleid ten aanzien van de relevante activiteiten kunnen veranderen voordat het termijncontract is afgewikkeld.

B25 Materiële rechten die door andere partijen kunnen worden uitgeoefend, kunnen een investeerder beletten zeggenschap uit te oefenen over de deelneming waarop die rechten betrekking hebben. Voor dergelijke materiële rechten is het niet vereist dat de houders ervan over de mogelijkheid beschikken besluiten te initiëren. Zolang het niet louter om beschermingsrechten gaat (zie de alinea's B26, B27 en B28), kunnen materiële rechten in bezit van andere partijen de investeerder beletten zeggenschap over de deelneming uit te oefenen, ook al bieden de rechten de houders ervan alleen doorlopend de mogelijkheid besluiten ten aanzien van de relevante activiteiten goed te keuren of te blokkeren.

Beschermingsrechten

B26 Bij het evalueren of rechten een investeerder macht over een deelneming geven, moet de investeerder beoordelen of zijn rechten en de rechten waar anderen over beschikken, beschermingsrechten zijn. Beschermingsrechten houden verband met fundamentele veranderingen in de activiteiten van een deelneming of zijn van toepassing in uitzonderlijke omstandigheden. Niet alle rechten die in uitzonderlijke omstandigheden van toepassing zijn of die van gebeurtenissen afhankelijk zijn, zijn echter beschermingsrechten (zie de alinea's B13 en B53).

B27 Omdat beschermingsrechten bedoeld zijn om de belangen van de houder ervan te waarborgen zonder die partij macht te geven over de deelneming waarop de rechten betrekking hebben, kan een investeerder die uitsluitend beschermingsrechten bezit, geen macht hebben of voorkomen dat een andere partij macht heeft over een deelneming (zie alinea 14).

▼M32

B28 Voorbeelden van beschermingsrechten omvatten maar zijn niet beperkt tot:

(a) het recht van een financier om een leningnemer beperkingen op te leggen ten aanzien van het ondernemen van activiteiten die het kredietrisico van de leningnemer aanzienlijk zouden kunnen beïnvloeden ten nadele van de financier;

(b) het recht van een partij met een belang zonder overheersende zeggenschap in een deelneming om in te stemmen met grotere investeringsuitgaven dan die welke in het kader van de normale bedrijfsvoering zijn vereist, of met de uitgifte van eigenvermogens- of schuldinstrumenten;

(c) het recht van een financier om de activa van een leningnemer in beslag te nemen als de leningnemer er niet in slaagt aan de terugbetalingsvoorwaarden van de lening te voldoen.

Franchises

B29 Een franchiseovereenkomst waarbij de deelneming de franchisenemer is, verleent de franchisegever vaak rechten ter bescherming van het franchisemerk. Franchiseovereenkomsten geven franchisegevers doorgaans een aantal besluitvormingsrechten met betrekking tot de activiteiten van de franchisenemer.

B30 In het algemeen beperken de rechten van een franchisegever niet de mogelijkheid voor andere partijen dan de franchisegever om besluiten te nemen die de opbrengsten van de franchisenemer aanzienlijk kunnen beïnvloeden. Evenmin bieden de rechten van de franchisegever in het kader van een franchiseovereenkomst de franchisegever noodzakelijkerwijze doorlopend de mogelijkheid de activiteiten te sturen die de opbrengsten van de franchisenemer aanzienlijk kunnen beïnvloeden.

B31 Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen het doorlopend beschikken over de mogelijkheid besluiten te nemen die de opbrengsten van de franchisenemer aanzienlijk beïnvloeden en het beschikken over de mogelijkheid besluiten te nemen die het franchisemerk beschermen. De franchisegever heeft geen macht over de franchisenemer als andere partijen bestaande rechten hebben die hun doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten van de franchisenemer te sturen.

B32 Bij het aangaan van een franchiseovereenkomst heeft de franchisenemer het eenzijdige besluit genomen zijn bedrijfsactiviteiten in overeenstemming met de voorwaarden van de franchiseovereenkomst, maar voor eigen rekening uit te oefenen.

B33 De zeggenschap over fundamentele besluiten, zoals de rechtsvorm van de franchisenemer en zijn financieringsstructuur, kan door andere partijen dan de franchisegever worden uitgeoefend en kan de opbrengsten van de franchisenemer aanzienlijk beïnvloeden. Hoe lager het niveau van de door de franchisegever verstrekte financiële steun en hoe lager de blootstelling van de franchisegever aan de veranderlijkheid van de opbrengsten, hoe waarschijnlijker het is dat de franchisegever alleen beschermingsrechten heeft.

Stemrechten

B34 Vaak beschikt een investeerder doorlopend over de mogelijkheid om, via stem- of soortgelijke rechten, de relevante activiteiten te sturen. Een investeerder neemt de vereisten in dit deel (de alinea's B35 tot en met B50) in acht indien de relevante activiteiten van een deelneming via stemrechten worden gestuurd.

Macht met een meerderheid van de stemrechten

B35 Een investeerder die meer dan de helft van de stemrechten in een deelneming bezit, heeft macht in de volgende situaties, behalve wanneer alinea B36 of alinea B37 van toepassing is:

▼**M32**

(a) de relevante activiteiten worden gestuurd via een stem van de houder van de meerderheid van de stemrechten, of

(b) een meerderheid van de leden van het bestuursorgaan dat de relevante activiteiten stuurt, wordt aangesteld via een stem van de houder van de meerderheid van de stemrechten.

Meerderheid van de stemrechten, maar geen macht

B36 Een investeerder die meer dan de helft van de stemrechten in een deelneming bezit, heeft pas macht over een deelneming als de stemrechten van de betrokken investeerder materieel zijn in de zin van de alinea's B22 tot en met B25, en deze de investeerder doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen, hetgeen vaak het geval zal zijn via de bepaling van het operationele en financiële beleid. Als een andere entiteit bestaande rechten heeft die de betrokken entiteit het recht geven de relevante activiteiten te sturen en deze entiteit is geen agent van de investeerder, dan heeft de investeerder geen macht over de deelneming.

B37 Een investeerder heeft geen macht over een deelneming, ook al beschikt hij over de meerderheid van de stemrechten in de deelneming, wanneer deze stemrechten niet materieel zijn. Zo kan een investeerder met meer dan de helft van de stemrechten in een deelneming geen macht hebben als de relevante activiteiten gestuurd worden door een overheid, rechtbank, beheerder, curator, vereffenaar of regelgevende instantie.

Macht zonder een meerderheid van de stemrechten

B38 Ook een investeerder die geen meerderheid van de stemrechten in een deelneming bezit, kan macht hebben. Zo kan een investeerder macht hebben zonder een meerderheid van de stemrechten in een deelneming te bezitten via:

(a) een contractuele overeenkomst tussen de investeerder en andere stemhebbenden (zie alinea B39);

(b) rechten voortkomend uit andere contractuele overeenkomsten (zie alinea B40);

(c) de stemrechten van de investeerder (zie de alinea's B41 tot en met B45);

(d) potentiële stemrechten (zie de alinea's B47 tot en met B50); of

(e) een combinatie van (a) tot en met (d).

Contractuele overeenkomst met andere stemhebbenden

B39 Een contractuele overeenkomst tussen een investeerder en andere stemhebbenden kan de investeerder het recht geven voldoende stemrechten uit te oefenen om hem macht te geven, ook al heeft hij niet voldoende stemrechten om hem macht te geven zonder de contractuele overeenkomst. Een contractuele overeenkomst kan er evenwel voor zorgen dat de investeerder genoeg andere stemhebbenden in hun stemming kan sturen, zodat hij in staat is besluiten over de relevante activiteiten te nemen.

Rechten uit hoofde van andere contractuele overeenkomsten

B40 Andere besluitvormingsrechten kunnen, in combinatie met stemrechten, een investeerder doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen. De in een contractuele overeenkomst vastgelegde rechten in combinatie met stemrechten kunnen bijvoorbeeld toereikend zijn om een investeerder doorlopend de mogelijkheid te bieden om de productieprocessen van een deelneming te sturen of om andere operationele of financiële activiteiten van een deelneming te sturen die de opbrengsten van de deelneming aanzienlijk beïnvloeden. Bij gebreke van andere rechten verleent de economische afhankelijkheid van een deelneming van de investeerder (zoals relaties van een leverancier met zijn belangrijkste klant) de investeerder echter geen macht over de deelneming.

▼**M32**

Stemrechten van de investeerder

B41 Een investeerder die geen meerderheid van de stemrechten bezit, heeft voldoende rechten om macht te verkrijgen wanneer de investeerder de praktische mogelijkheid heeft de relevante activiteiten eenzijdig te sturen.

B42 Bij het beoordelen of de stemrechten van een investeerder toereikend zijn om hem macht te verlenen, houdt een investeerder rekening met alle feiten en omstandigheden, zoals onder meer:

(a) de omvang van de stemrechten van de investeerder in verhouding tot de omvang en verspreiding van de stemrechten van de andere stemhebbenden, rekening houdend met het volgende:

(i) hoe meer stemrechten een investeerder bezit, hoe waarschijnlijker het is dat de investeerder over bestaande rechten beschikt die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen;

(ii) hoe meer stemrechten een investeerder bezit in verhouding tot de andere stemhebbenden, hoe waarschijnlijker het is dat de investeerder over bestaande rechten beschikt die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen;

(iii) hoe meer partijen nodig zijn om de investeerder te overstemmen, hoe waarschijnlijker de investeerder over bestaande rechten beschikt die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen;

(b) potentiële stemrechten van de investeerder, andere stemhebbenden of andere partijen (zie de alinea's B47 tot en met B50);

(c) rechten voortkomend uit andere contractuele overeenkomsten (zie alinea B40); en

(d) eventuele additionele feiten en omstandigheden die erop wijzen dat de investeerder al dan niet doorlopend over de mogelijkheid beschikt de relevante activiteiten te sturen wanneer besluiten moeten worden genomen, zoals onder meer het stemgedrag op de vorige aandeelhoudersvergaderingen.

B43 Wanneer de relevante activiteiten worden gestuurd bij meerderheid van stemmen en een investeerder aanzienlijk meer stemrechten bezit dan andere stemhebbenden of een georganiseerde groep van stemhebbenden en de andere aandelen op grote schaal zijn verspreid, kan het, na het in overweging nemen van uitsluitend de factoren in alinea 42(a), (b) en (c), duidelijk zijn dat de investeerder macht heeft over de deelneming.

Toepassingsvoorbeelden

Voorbeeld 4

Een investeerder verwerft 48 procent van de stemrechten van een deelneming. De overige stemrechten zijn in bezit van duizenden andere aandeelhouders, van wie niemand individueel meer dan 1 procent van de stemrechten bezit. Geen van de aandeelhouders heeft overeenkomsten gesloten om met de anderen te overleggen of gezamenlijk besluiten te nemen. Bij het bepalen van de omvang van de te verwerven stemrechten op basis van de relatieve grootte van het andere aandelenbezit heeft de investeerder vastgesteld dat een belang van 48 procent toereikend is om hem zeggenschap te verlenen. In dat geval concludeert de investeerder op grond van de absolute grootte van zijn aandeelhouderschap en de relatieve omvang van het andere aandelenbezit, dat hij een voldoende dominant stemgerechtigd belang heeft om aan het machtscriterium te voldoen zonder met enigerlei ander bewijs van macht rekening te hoeven houden.

▼M32

Voorbeeld 5

Investeerder A bezit 40 procent van de stemrechten in een deelneming en twaalf andere investeerders bezitten elk 5 procent van de stemrechten in de deelneming. Een aandeelhoudersovereenkomst verleent investeerder A het recht het management dat voor het sturen van de relevante activiteiten verantwoordelijk is, te benoemen, te ontslaan en de beloning ervan te bepalen. Om de overeenkomst te wijzigen, is een tweederde meerderheid vereist. In dit geval concludeert investeerder A dat uitsluitend de absolute grootte van het aandeelhouderschap van de investeerder en de relatieve grootte van het andere aandelenbezit niet volstaan om te bepalen of de investeerder voldoende rechten bezit om hem macht te geven. Investeerder A bepaalt echter dat zijn contractuele recht tot het benoemen en ontslaan van het management en het bepalen van de beloning ervan toereikend zijn om te concluderen dat hij macht over de deelneming heeft. Het feit dat investeerder A dit recht misschien niet heeft uitgeoefend of de waarschijnlijkheid dat investeerder A zijn recht tot het selecteren, benoemen of ontslaan van het management uitoefent, mogen niet in acht worden genomen bij het beoordelen of investeerder A macht heeft.

B44 In andere situaties kan het na het in aanmerking nemen van de factoren in alinea B42(a), (b) en (c) alleen al duidelijk zijn dat een investeerder geen macht heeft.

Toepassingsvoorbeeld

Voorbeeld 6

Investeerder A bezit 45 procent van de stemrechten in een deelneming. Twee andere investeerders bezitten elk 26 procent van de stemrechten in de deelneming. De overige stemrechten zijn in bezit van drie andere aandeelhouders, waarbij elk 1 procent heeft. Er zijn geen andere overeenkomsten die de besluitvorming beïnvloeden. In dit geval is de omvang van het stemgerechtigde belang van investeerder A en de relatieve omvang ten opzichte van het andere aandelenbezit voldoende om te concluderen dat investeerder A geen macht heeft. Er hoeven slechts twee andere investeerders samen te werken om investeerder A te beletten de relevante activiteiten van de deelneming te sturen.

B45 De factoren in alinea B42(a), (b) en (c) kunnen op zich echter niet afdoende zijn. Als een investeerder na het in aanmerking nemen van die factoren niet zeker weet of hij macht heeft, moet hij additionele feiten en omstandigheden in aanmerking nemen, zoals de vraag of andere aandeelhouders van nature passief zijn afgaande op het stemgedrag op eerdere aandeelhoudersvergaderingen. Dit omvat ook de beoordeling van de in alinea B18 uiteengezette factoren en de indicatoren in de alinea's B19 en B20. Hoe minder stemrechten de investeerder bezit en hoe minder partijen nodig zijn om de investeerder gezamenlijk te overstemmen, hoe meer op de additionele feiten en omstandigheden moet worden afgegaan bij het beoordelen of de rechten van de investeerder toereikend zijn om hem macht te geven. Wanneer de feiten en omstandigheden in de alinea's B18, B19 en B20 samen met de rechten van de investeerder in aanmerking worden genomen, moet meer belang worden gehecht aan het in alinea B18 bedoelde bewijs van macht dan aan de machtsindicatoren in de alinea's B19 en B20.

Toepassingsvoorbeelden

Voorbeeld 7

Een investeerder bezit 45 procent van de stemrechten in een deelneming. Elf andere aandeelhouders bezitten elk 5 procent van de stemrechten in de deelneming. Geen van de aandeelhouders heeft contractuele overeenkomsten gesloten om met anderen te overleggen of om gezamenlijk besluiten te nemen. In dit geval zijn de absolute grootte van het aandeelhouderschap van de investeerder en de relatieve grootte van het andere aandelenbezit alleen niet voldoende om te bepalen of de investeerder voldoende rechten bezit om hem macht over de deelneming te geven. Additionele feiten en omstandigheden die als bewijs kunnen dienen dat de investeerder al dan niet macht heeft, moeten in aanmerking worden genomen.

▼M32

Voorbeeld 8

Een investeerder bezit 35 procent van de stemrechten in een deelneming. Drie andere aandeelhouders bezitten elk 5 procent van de stemrechten in de deelneming. De overige stemrechten zijn in bezit van talrijke andere aandeelhouders, van wie niemand meer dan 1 procent van de stemrechten bezit. Geen van de aandeelhouders heeft overeenkomsten gesloten om met anderen te overleggen of om gezamenlijk besluiten te nemen. Besluiten over de relevante activiteiten van de deelneming vereisen de goedkeuring van een meerderheid van de uitgebrachte stemmen op relevante aandeelhoudersvergaderingen; 75 procent van de stemrechten van de deelneming zijn uitgebracht op recente relevante aandeelhoudersvergaderingen. In dit geval duidt de actieve deelname van de andere aandeelhouders op recente aandeelhoudersvergaderingen erop dat de investeerder niet de praktische mogelijkheid heeft de relevante activiteiten eenzijdig te sturen, ongeacht of de investeerder de relevante activiteiten gestuurd heeft omdat een toereikend aantal andere aandeelhouders in dezelfde zin als de investeerder hebben gestemd.

B46 Wanneer het, na inachtneming van de factoren in alinea B42(a), (b) en (c), niet duidelijk is of de investeerder zeggenschap heeft, heeft de investeerder geen zeggenschap over de deelneming.

Potentiële stemrechten

B47 Bij de beoordeling van zeggenschap houdt een investeerder zowel met zijn potentiële stemrechten als met de potentiële stemrechten in bezit van andere partijen rekening om te bepalen of hij macht heeft. Potentiële stemrechten zijn rechten tot het verwerven van stemrechten in een deelneming, zoals rechten die voortvloeien uit converteerbare instrumenten of opties, met inbegrip van termijncontracten. Die potentiële stemrechten worden alleen in aanmerking genomen als het materiële rechten betreft (zie de alinea's B22 tot en met B25).

B48 Bij de inaanmerkingneming van potentiële stemrechten moet een investeerder zowel met het doel en de opzet van het instrument als met het doel en de opzet van een eventuele andere betrokkenheid van de investeerder bij de deelneming rekening houden. Ook de diverse voorwaarden van het instrument en de klaarblijkelijke verwachtingen, motieven en redenen van de investeerder om met die voorwaarden in te stemmen, moeten worden beoordeeld.

B49 Wanneer een investeerder ook stemrechten of andere besluitvormingsrechten heeft die op de activiteiten van de deelneming betrekking hebben, beoordeelt de investeerder of die rechten, in combinatie met potentiële stemrechten, de investeerder macht geven.

B50 Materiële potentiële stemrechten alleen of in combinatie met andere rechten kunnen een investeerder doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen. Dit is bijvoorbeeld waarschijnlijk het geval wanneer een investeerder 40 procent van de stemrechten van een deelneming bezit en overeenkomstig alinea B23 materiële rechten heeft die voortvloeien uit opties om 20 procent extra stemrechten te verkrijgen.

Toepassingsvoorbeelden

Voorbeeld 9

Investeerder A bezit 70 procent van de stemrechten in een deelneming. Investeerder B bezit zowel 30 procent van de stemrechten in de deelneming als een optie op de helft van de stemrechten van investeerder A. De optie is uitoefenbaar in de volgende twee jaar tegen een vaste prijs die diep "out of the money" is (en naar verwachting zo zal blijven gedurende die periode van twee jaar). Investeerder A heeft zijn stemrechten uitgeoefend en stuurt actief de relevante activiteiten van de deelneming. In een dergelijk geval voldoet

▼M32

investeerder A naar alle waarschijnlijkheid aan het machtscriterium omdat het erop lijkt dat hij doorlopend over de mogelijkheid beschikt om de relevante activiteiten te sturen. Hoewel investeerder B doorlopend uitoefenbare opties heeft om aanvullende stemrechten te verwerven (die, bij de uitoefening ervan, hem een meerderheid van de stemrechten in de deelneming zouden geven), zijn de aan dergelijke opties verbonden voorwaarden van dien aard dat de opties niet als materieel worden beschouwd.

Voorbeeld 10

Investeerder A en twee andere investeerders hebben elk een derde van de stemrechten in een deelneming. De bedrijfsactiviteit van de deelneming sluit nauw aan bij die van investeerder A. Naast zijn eigenvermogensinstrumenten bezit investeerder A ook schuldinstrumenten die op ongeacht welk moment tegen een vaste prijs die "out of the money" is (maar niet diep "out of the money") in gewone aandelen in de deelneming converteerbaar zijn. Als de schuld wordt geconverteerd, zou investeerder A 60 procent van de stemrechten in de deelneming bezitten. Investeerder A zou voordeel halen uit het creëren van synergieën als de schuldinstrumenten in gewone aandelen zouden worden geconverteerd. Investeerder A heeft macht over de deelneming omdat hij in bezit is van stemrechten in de deelneming in combinatie met materiële potentiële stemrechten die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten te sturen.

Macht wanneer stemrechten of soortgelijke rechten de opbrengsten van de deelneming niet aanzienlijk beïnvloeden

B51 Bij het beoordelen van het doel en de opzet van een deelneming (zie de alinea's B5 tot en met B8) moet een investeerder rekening houden met de betrokkenheid en besluiten bij de aanvang van de deelneming als onderdeel van de opzet ervan en moet hij evalueren of de transactievoorwaarden en de kenmerken van de betrokkenheid de investeerder voldoende rechten geven om hem macht te verlenen. Betrokkenheid bij de opzet van een deelneming is op zich niet genoeg om een investeerder zeggenschap te geven. Betrokkenheid bij de opzet kan er echter op wijzen dat de investeerder de mogelijkheid had voldoende rechten te verwerven om hem macht over de deelneming te geven.

B52 Daarnaast moet een investeerder rekening houden met contractuele overeenkomsten, zoals aankoop-, verkoop- en liquidatierechten, die bij de aanvang van de deelneming zijn vastgesteld. Wanneer deze contractuele overeenkomsten activiteiten behelzen die nauw met de deelneming verband houden, dan maken deze activiteiten in wezen integraal deel uit van de totale activiteiten van de deelneming, ook al kunnen ze buiten de wettelijke grenzen van de deelneming plaatsvinden. Daarom moeten expliciete of impliciete besluitvormingsrechten die zijn opgenomen in contractuele overeenkomsten die nauw met de deelneming verband houden, als relevante activiteiten worden beschouwd bij het bepalen van de macht over de deelneming.

B53 Bij sommige deelnemingen vinden alleen onder bepaalde omstandigheden of bij bepaalde gebeurtenissen relevante activiteiten plaats. De deelneming kan op een zodanige manier zijn opgezet dat de sturing van haar activiteiten en haar opbrengsten vooraf zijn bepaald, tenzij en totdat die bepaalde omstandigheden of gebeurtenissen zich voordoen. In dit geval kunnen alleen de besluiten over de activiteiten van de deelneming wanneer die omstandigheden of gebeurtenissen zich voordoen, de opbrengsten aanzienlijk beïnvloeden en dus relevante activiteiten zijn. De omstandigheden of gebeurtenissen hoeven zich niet te hebben voorgedaan opdat een investeerder die in staat is deze besluiten te nemen, macht heeft. Het feit dat het recht tot het nemen van besluiten afhankelijk is van bepaalde omstandigheden of gebeurtenissen leidt er op zich niet toe dat het om beschermingsrechten gaat.

▼M32

Toepassingsvoorbeelden

Voorbeeld 11

In de oprichtingsdocumenten van een deelneming is gespecificeerd dat haar enige bedrijfsactiviteit bestaat in het aankopen van vorderingen en het verlenen van de daarmee verband houdende dagelijkse beheersdiensten ten behoeve van haar investeerders. Het verlenen van de dagelijkse beheersdiensten omvat de inning en de overdracht van de hoofdsom en de rentebetalingen wanneer deze verschuldigd zijn. Bij wanbetaling op een vordering verkoopt de deelneming de vordering automatisch door aan een investeerder zoals afzonderlijk is afgesproken in een verkoopovereenkomst tussen de investeerder en de deelneming. De enige relevante activiteit is het beheren van de vorderingen bij wanbetaling omdat dat de enige activiteit is die de opbrengsten aanzienlijk kan beïnvloeden. Het beheren van de vorderingen vóór wanbetaling is geen relevante activiteit omdat dit geen materiële besluiten vereist die de opbrengsten van de deelneming aanzienlijk kunnen beïnvloeden; de activiteiten vóór wanbetaling zijn vooraf bepaald en behelzen alleen het ontvangen van kasstromen wanneer deze verschuldigd zijn en het overdragen ervan aan investeerders. Daarom moet alleen het recht van de investeerder om de activa bij wanbetaling te beheren in aanmerking worden genomen bij het beoordelen van de totale activiteiten van de deelneming die de opbrengsten van de deelneming aanzienlijk kunnen beïnvloeden. In dit voorbeeld zorgt de opzet van de deelneming ervoor dat de investeerder alleen besluitvormingsbevoegdheid heeft over de activiteiten die de opbrengsten aanzienlijk beïnvloeden wanneer een dergelijke besluitvormingsbevoegdheid is vereist. De voorwaarden van de verkoopovereenkomst maken integraal deel uit van de transactie als geheel en van de oprichting van de deelneming. Daarom leiden de voorwaarden van de verkoopovereenkomst in combinatie met de oprichtingsdocumenten van de deelneming tot de conclusie dat de investeerder macht heeft over de deelneming, ook al neemt de investeerder alleen bij wanbetaling bezit van de vorderingen en beheert hij de vorderingen waarvoor van wanbetaling sprake is, buiten de wettelijke grenzen van de deelneming.

Voorbeeld 12

De enige activa van een deelneming zijn vorderingen. Bij het bestuderen van het doel en de opzet van een deelneming wordt vastgesteld dat de enige relevante activiteit het beheer is van vorderingen waarvoor van wanbetaling sprake is. De partij met de mogelijkheid de vorderingen waarvoor van wanbetaling sprake is te beheren, heeft macht over de deelneming, ongeacht of een van de leningnemers in gebreke is gebleven.

B54 Een investeerder kan een expliciete of impliciete verbintenis aangaan om ervoor te zorgen dat een deelneming blijft opereren volgens haar opzet. Een dergelijke verbintenis kan de blootstelling van de investeerder aan de veranderlijkheid van de opbrengsten vergroten en de investeerder er aldus krachtiger toe aansporen om voldoende rechten te verkrijgen om macht te hebben. Daarom kan een verbintenis om te verzekeren dat een deelneming blijft opereren volgens haar opzet een indicator zijn dat een investeerder macht heeft, maar op zich geeft een dergelijke verbintenis een investeerder geen macht en belet zij evenmin dat een andere partij macht heeft.

Blootstelling aan of recht op veranderlijke opbrengsten uit een deelneming

B55 Bij het bepalen of een investeerder zeggenschap over een deelneming heeft, bepaalt de investeerder of hij is blootgesteld aan, of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming.

▼M32

B56 Veranderlijke opbrengsten zijn opbrengsten die niet vast zijn en die kunnen variëren als gevolg van de prestaties van een deelneming. Veranderlijke opbrengsten kunnen alleen positief, alleen negatief of tegelijk positief en negatief zijn (zie alinea 15). Een investeerder beoordeelt of de opbrengsten van een deelneming veranderlijk zijn en hoe veranderlijk deze opbrengsten zijn op basis van de materialiteit van de overeenkomst en ongeacht de wettelijke vorm van de opbrengsten. Een investeerder kan bijvoorbeeld in bezit zijn van een obligatie met vaste-rentebetalingen. De vaste-rentebetalingen zijn veranderlijke opbrengsten in het kader van deze IFRS omdat zij onderhevig zijn aan wanbetalingsrisico en omdat ze de investeerder aan het kredietrisico van de emittent van de obligatie blootstellen. De mate van veranderlijkheid (d.w.z. hoe veranderlijk deze opbrengsten zijn) is afhankelijk van het kredietrisico van de obligatie. Op vergelijkbare wijze zijn vaste prestatievergoedingen voor het beheer van de activa van een deelneming veranderlijke opbrengsten omdat zij de investeerder blootstellen aan het prestatierisico van de deelneming. De mate van veranderlijkheid is afhankelijk van de mogelijkheid van de deelneming om voldoende inkomsten te generen om de vergoeding te betalen.

B57 Voorbeelden van opbrengsten zijn:

(a) dividenden, andere uitkeringen van economische voordelen van een deelneming (bv. rente van obligaties uitgegeven door de deelneming) en veranderingen in de waarde van de investering van de investeerder in de deelneming;

(b) beloning voor het verlenen van beheersdiensten met betrekking tot de activa en verplichtingen van een deelneming, vergoedingen en blootstelling aan verliezen door het verschaffen van krediet of liquiditeitssteun, resterende belangen in de activa en verplichtingen van de deelneming bij liquidatie van die deelneming, belastingvoordelen en toegang van de investeerder tot toekomstige liquiditeit uit hoofde van zijn betrokkenheid bij een deelneming;

(c) opbrengsten die niet beschikbaar zijn voor andere houders van belangen. Een investeerder kan zijn activa bijvoorbeeld in combinatie met de activa van de deelneming gebruiken, onder meer via het combineren van operationele functies teneinde schaalvoordelen en kostenbesparingen te verwezenlijken, via het verkrijgen van schaarse producten, via het verwerven van toegang tot bedrijfseigen kennis of via het beperken van bepaalde activiteiten of activa met het oog op het verhogen van de waarde van zijn andere activa.

Relatie tussen macht en opbrengsten

Gedelegeerde macht

B58 Wanneer een investeerder met besluitvormingsrechten (een besluitvormer) beoordeelt of hij zeggenschap heeft over een deelneming, moet hij bepalen of hij een principaal of een agent is. Een investeerder moet ook nagaan of een andere entiteit met besluitvormingsrechten als een agent voor de investeerder handelt. Een agent is een partij die voornamelijk belast is om te handelen voor rekening en ten behoeve van een andere partij of partijen (de principa(a)l(en)) en die bijgevolg geen zeggenschap heeft over de deelneming bij het uitoefenen van zijn besluitvormingsbevoegdheid (zie de alinea's 17 en 18). Soms kan de macht van een principaal dus in bezit zijn van en uitgeoefend worden door een agent, maar voor rekening van de principaal. Een besluitvormer is geen agent enkel omdat andere partijen voordeel kunnen halen uit de besluiten die hij neemt.

B59 Een investeerder mag zijn besluitvormingsbevoegdheid voor sommige kwesties of voor alle relevante activiteiten delegeren aan een agent. Bij het beoordelen of hij zeggenschap heeft over een deelneming, moet de investeerder de besluitvormingsrechten die hij aan zijn agent heeft gedelegeerd, behandelen alsof ze rechtstreeks in bezit zijn van de investeerder. In situaties waarin er meer dan één principaal is, moet iedere principaal beoordelen of hij macht over de deelneming heeft door de vereisten in de alinea's B5 tot en met B54 in aanmerking te nemen. De alinea's B60 tot en met B72 bieden een leidraad bij het bepalen of een besluitvormer een agent of een principaal is.

▼**M32**

B60 Bij het bepalen of hij een agent is, moet een besluitvormer rekening houden met de algemene relatie tussen hemzelf, de beheerde deelneming en andere bij de deelneming betrokken partijen, en in het bijzonder met de onderstaande factoren:

(a) de reikwijdte van zijn besluitvormingsbevoegdheid over de deelneming (alinea's B62 en B63);

(b) de rechten in bezit van andere partijen (alinea's B64 tot en met B67);

(c) de beloning waarop hij recht heeft conform de beloningsovereenkomst(en) (alinea's B68, B69 en B70);

(d) de blootstelling van de besluitvormer aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit andere belangen die hij in de deelneming heeft (alinea's B71 en B72).

Op elk van de factoren moeten verschillende wegingsfactoren worden toegepast naargelang van specifieke feiten en omstandigheden.

B61 Om uit te maken of een besluitvormer een agent is, moeten alle factoren in alinea B60 worden geëvalueerd, tenzij één enkele partij materiële rechten bezit om de besluitvormer te ontslaan (ontslagrechten) en de besluitvormer zonder aanleiding kan ontslaan (zie alinea B65).

Reikwijdte van de besluitvormingsbevoegdheid

B62 De reikwijdte van de besluitvormingsbevoegdheid van een besluitvormer wordt geëvalueerd aan de hand van het volgende:

(a) de activiteiten die overeenkomstig de besluitvormingsovereenkomst(en) zijn toegestaan en wettelijk zijn vastgelegd, en

(b) de manoeuvreerruimte waarover de besluitvormer beschikt bij het nemen van besluiten over die activiteiten.

B63 Een besluitvormer moet rekening houden met het doel en de opzet van de deelneming, de risico's waaraan de deelneming volgens haar opzet is blootgesteld, de risico's die ze volgens haar opzet aan de betrokken partijen overdraagt en de mate van betrokkenheid van de besluitvormer bij de opzet van een deelneming. Als een besluitvormer bijvoorbeeld in aanzienlijke mate bij de opzet van de deelneming betrokken is (en onder meer bij het bepalen van de reikwijdte van de besluitvormingsbevoegdheid), kan die betrokkenheid erop duiden dat de besluitvormer de mogelijkheid en stimulans had om rechten te verkrijgen die ertoe leiden dat de besluitvormer over de mogelijkheid beschikt de relevante activiteiten te sturen.

Rechten in bezit van andere partijen

B64 Materiële rechten in bezit van andere partijen kunnen de mogelijkheid van de besluitvormer om de relevante activiteiten te sturen, beïnvloeden. Materiële ontslagrechten of andere rechten kunnen erop duiden dat de besluitvormer een agent is.

▼**M32**

B65 Als één enkele partij materiële ontslagrechten bezit en de besluitvormer zonder aanleiding kan ontslaan, is dat op zich al voldoende om te concluderen dat de besluitvormer een agent is. Als meer dan één partij dergelijke rechten bezit (en geen partij afzonderlijk de besluitvormer kan ontslaan zonder toestemming van de andere partijen), dan zijn die rechten op zich niet afdoende om te stellen dat een besluitvormer hoofdzakelijk handelt voor rekening en ten behoeve van anderen. Hoe groter het aantal partijen dat samen moet optreden om het recht uit te oefenen om een besluitvormer te ontslaan, en hoe groter de omvang en veranderlijkheid van de andere financiële belangen van de besluitvormer (d.w.z. beloning en andere belangen), hoe minder gewicht bovendien aan deze factor moet worden toegekend.

B66 Bij het evalueren of de besluitvormer een agent is, moeten materiële rechten in bezit van andere partijen welke de manoeuvreerruimte van een besluitvormer beperken, op een soortgelijke manier in aanmerking worden genomen als ontslagrechten. Zo is een besluitvormer die voor zijn acties de goedkeuring van een klein aantal andere partijen nodig heeft, over het algemeen een agent. (Zie de alinea's B22 tot en met B25 voor aanvullende leidraden in verband met rechten en de materialiteit ervan.)

B67 De inaanmerkingneming van de rechten van andere partijen moet tevens een beoordeling behelzen van alle rechten die door de raad van bestuur (of een ander bestuursorgaan) van een deelneming kunnen worden uitgeoefend en van het effect ervan op de besluitvormingsbevoegdheid (zie alinea B23(b)).

Beloning

B68 Hoe groter de omvang van en de veranderlijkheid die samenhangt met de beloning van de besluitvormer met betrekking tot de verwachte opbrengsten van de activiteiten van de deelneming, hoe waarschijnlijker het is dat de besluitvormer een principaal is.

B69 Bij het bepalen of hij een principaal of agent is, moet de besluitvormer ook nagaan of de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

(a) de beloning van de besluitvormer is evenredig aan de verleende diensten;

(b) de beloningsovereenkomst bevat uitsluitend voorwaarden of bedragen die gewoonlijk zijn vermeld in overeenkomsten die op soortgelijke diensten en kwalificatieniveaus betrekking hebben en tussen onafhankelijke partijen zijn gesloten.

B70 Een besluitvormer kan geen agent zijn tenzij aan de voorwaarden in alinea B69(a) en (b) is voldaan. Het voldoen aan die voorwaarden volstaat op zich echter niet om te concluderen dat een besluitvormer een agent is.

Blootstelling aan veranderlijkheid van opbrengsten uit andere belangen

B71 Een besluitvormer die andere belangen in een deelneming houdt (bv. investeringen in de deelneming of verschaffen van garanties met betrekking tot de prestaties van de deelneming), moet bij de beoordeling of hij een agent is rekening houden met zijn blootstelling aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit die belangen. Het houden van andere belangen in een deelneming is een indicatie dat de besluitvormer een principaal kan zijn.

▼M32

B72 Bij het evalueren van zijn blootstelling aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit andere belangen moet een besluitvormer rekening houden met het volgende:

(a) hoe groter de omvang van en de veranderlijkheid die samenhangt met zijn economische belangen, rekening houdend met zijn beloning en andere belangen samen, hoe waarschijnlijker het is dat de besluitvormer een principaal is;

(b) of zijn blootstelling aan veranderlijkheid van opbrengsten verschillend is van die van de overige investeerders en, zo ja, of dat zijn handelingen kan beïnvloeden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer een besluitvormer achtergestelde belangen in een deelneming heeft, of wanneer hij de deelneming andere vormen van kredietbescherming biedt.

De besluitvormer moet zijn blootstelling evalueren ten opzichte van de totale veranderlijkheid van de opbrengsten van de deelneming. Deze evaluatie geschiedt voornamelijk op basis van de verwachte opbrengsten uit de activiteiten van de deelneming, maar ook de maximale blootstelling van de besluitvormer aan de veranderlijkheid van de opbrengsten van de deelneming ten gevolge van andere belangen van de besluitvormer mag niet buiten beschouwing worden gelaten.

Toepassingsvoorbeelden

Voorbeeld 13

Een besluitvormer (fondsbeheerder) richt een openbaar verhandeld, gereglementeerd fonds op en biedt het aan en beheert het volgens nauwkeurig bepaalde parameters die in het beleggingsmandaat zijn uiteengezet zoals bij zijn lokale wet- en regelgeving is vereist. Het fonds werd aangeboden aan beleggers als een belegging in een gediversifieerde portefeuille van aandelen (en vergelijkbare effecten) van beursgenoteerde entiteiten. De fondsbeheerder beschikt binnen de gedefinieerde parameters over een zekere manoeuvreerruimte ten aanzien van de activa waarin hij belegt. De fondsbeheerder heeft een pro rata belegging ter grootte van 10 procent in het fonds gedaan en ontvangt een marktconforme vergoeding voor zijn diensten ter hoogte van 1 procent van de intrinsieke waarde van het fonds. De vergoedingen zijn evenredig aan de verleende diensten. Afgezien van zijn belegging van 10 procent heeft de fondsbeheerder geen enkele verplichting om verliezen te financieren. Het fonds is niet verplicht een onafhankelijke raad van bestuur op te richten en heeft dat ook niet gedaan. De beleggers bezitten geen materiële rechten die de besluitvormingsbevoegdheid van de fondsbeheerder kunnen beïnvloeden, maar kunnen hun belangen aflossen binnen bepaalde grenzen die door het fonds zijn vastgesteld.

Hoewel de fondsbeheerder binnen de parameters die in het beleggingsmandaat zijn bepaald en in overeenstemming met de regelgevende voorschriften handelt, heeft hij besluitvormingsrechten die hem doorlopend de mogelijkheid bieden de relevante activiteiten van het fonds te sturen; de beleggers bezitten geen materiële rechten die de besluitvormingsbevoegdheid van de fondsbeheerder zouden kunnen beïnvloeden. De fondsbeheerder ontvangt een marktconforme vergoeding voor zijn diensten die evenredig is aan de verleende diensten en heeft ook een pro rata belegging in het fonds gedaan. De beloning en zijn belegging stellen de fondsbeheerder bloot aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van het fonds zonder dat er van een zodanige blootstelling sprake is dat deze erop duidt dat de fondsbeheerder een principaal is.

In dit voorbeeld duidt de blootstelling van de fondsbeheerder aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit het fonds in combinatie met zijn besluitvormingsbevoegdheid binnen beperkte parameters erop dat de fondsbeheerder een agent is. De fondsbeheerder komt dus tot de slotsom dat hij geen zeggenschap heeft over het fonds.

▼M32

Voorbeeld 14

Een besluitvormer richt een fonds op dat beleggingsmogelijkheden voor een aantal beleggers biedt en biedt het aan en beheert het. De besluitvormer (fondsbeheerder) moet besluiten nemen in het belang van alle beleggers en in overeenstemming met de bestuursovereenkomsten van het fonds. De fondsbeheerder beschikt desalniettemin over een ruime manoeuvreerruimte wat de besluitvorming betreft. De fondsbeheerder ontvangt een marktconforme vergoeding voor zijn diensten ter hoogte van 1 procent van de activa onder beheer en 20 procent van alle winsten uit het fonds als een bepaald winstniveau wordt behaald. De vergoedingen zijn evenredig aan de verleende diensten.

Hoewel hij besluiten moet nemen die in het belang van alle beleggers zijn, beschikt de fondsbeheerder over een uitgebreide besluitvormingsbevoegdheid bij het sturen van de relevante activiteiten van het fonds. De fondsbeheerder ontvangt vaste en prestatiegebonden vergoedingen die evenredig zijn aan de verleende diensten. Bovendien schakelt de beloning de belangen van de fondsbeheerder gelijk aan die van de overige beleggers, namelijk het verhogen van de waarde van het fonds, zonder dat er van een zodanige blootstelling aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van het fonds sprake is dat de beloning op zich erop duidt dat de fondsbeheerder een principaal is.

De bovenbeschreven situatie is van toepassing op de hieronder beschreven voorbeelden 14A, 14B en 14C. Elk voorbeeld wordt afzonderlijk in beschouwing genomen.

Voorbeeld 14A

De fondsbeheerder heeft ook een belegging van 2 procent in het fonds die zijn belangen gelijkschakelt aan die van de overige beleggers. Afgezien van zijn belegging van 2 procent heeft de fondsbeheerder geen enkele verplichting om verliezen te financieren. De beleggers kunnen de fondsbeheerder ontslaan bij gewone meerderheid, maar uitsluitend vanwege contractbreuk.

De belegging van 2 procent van de fondsbeheerder vergroot zijn blootstelling aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van het fonds, zonder dat er van een zodanige blootstelling aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van het fonds sprake is dat dit erop duidt dat de fondsbeheerder een principaal is. De rechten van de overige beleggers om de fondsbeheerder te ontslaan, worden beschouwd als beschermingsrechten omdat deze uitsluitend in geval van contractbreuk kunnen worden uitgeoefend. Hoewel de fondsbeheerder een uitgebreide besluitvormingsbevoegdheid heeft en aan veranderlijkheid van de opbrengsten uit zijn belangen en beloning is blootgesteld, duidt de blootstelling van de fondsbeheerder in dit voorbeeld erop dat de fondsbeheerder een agent is. De fondsbeheerder komt dus tot de slotsom dat hij geen zeggenschap heeft over het fonds.

Voorbeeld 14B

De fondsbeheerder heeft een grotere pro rata belegging in het fonds, maar heeft afgezien van die belegging geen enkele verplichting om verliezen te financieren. De beleggers kunnen de fondsbeheerder ontslaan bij gewone meerderheid, maar uitsluitend vanwege contractbreuk.

In dit voorbeeld worden de rechten van de overige beleggers om de fondsbeheerder te ontslaan als beschermingsrechten beschouwd omdat deze uitsluitend in geval van contractbreuk kunnen worden uitgeoefend. Hoewel de fondsbeheerder vaste en prestatiegebonden vergoedingen ontvangt die evenredig zijn aan de verleende diensten, zou de belegging van de fondsbeheerder in combinatie met zijn beloning tot een zodanig grote blootstelling aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van het fonds kunnen leiden dat dit erop duidt dat de fondsbeheerder een principaal is. Hoe groter de omvang van en de veranderlijkheid die samenhangt met de economische belangen van de fondsbeheerder (rekening houdend met zijn beloning en andere belangen samen), hoe meer nadruk de fondsbeheerder in de analyse op die economische belangen zou kunnen leggen en hoe waarschijnlijker het is dat de besluitvormer een principaal is.

▼M32

Gezien zijn beloning en de andere factoren kan de fondsbeheerder er bijvoorbeeld van uitgaan dat een belegging van 20 procent volstaat om te concluderen dat hij zeggenschap heeft over het fonds. Onder andere omstandigheden (bv. als de beloning of andere factoren verschillen) kan er evenwel bij een verschillend beleggingsniveau zeggenschap ontstaan.

Voorbeeld 14C

De fondsbeheerder heeft een pro rata belegging van 20 procent in het fonds gedaan, maar heeft afgezien van zijn belegging van 20 procent geen enkele verplichting om verliezen te financieren. Het fonds heeft een raad van bestuur, waarvan alle leden onafhankelijk zijn van de fondsbeheerder en door de overige beleggers worden benoemd. De fondsbeheerder wordt jaarlijks door de raad benoemd. Als de raad ertoe zou besluiten het contract van de fondsbeheerder niet te verlengen, zouden de diensten die door de fondsbeheerder worden verleend, door andere beheerders in de sector kunnen worden verricht.

Hoewel de fondsbeheerder vaste en prestatiegebonden vergoedingen ontvangt die evenredig zijn aan de verleende diensten, leidt de belegging van 20 procent van de fondsbeheerder in combinatie met zijn beloning tot een zodanig grote blootstelling aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van het fonds dat dit erop duidt dat de fondsbeheerder een principaal is. De investeerders beschikken echter over materiële rechten om de fondsbeheerder te ontslaan; de raad van bestuur fungeert als mechanisme dat ervoor zorgt dat de beleggers de fondsbeheerder kunnen ontslaan als zij hiertoe besluiten.

In dit voorbeeld legt de fondsbeheerder in de analyse grotere nadruk op de materiële ontslagrechten. Hoewel de fondsbeheerder dus over een uitgebreide besluitvormingsbevoegdheid beschikt en via zijn beloning en belegging aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van het fonds is blootgesteld, duiden de materiële rechten van de andere beleggers er derhalve op dat de fondsbeheerder een agent is. De fondsbeheerder komt dus tot de slotsom dat hij geen zeggenschap heeft over het fonds.

Voorbeeld 15

Er wordt een deelneming opgericht om een portefeuille van vastrentende, door activa gedekte effecten te kopen; deze aankoop wordt gefinancierd met vastrentende schuldinstrumenten en eigenvermogensinstrumenten. De eigenvermogensinstrumenten zijn bedoeld om de schuldinvesteerders tegen de eerste verliezen te beschermen en ontvangen de eventuele resterende opbrengsten uit de deelneming. De transactie werd aan potentiële schuldinvesteerders aangeboden als een investering in een portefeuille van door activa gedekte effecten met blootstelling aan het kredietrisico dat aan de mogelijke wanbetaling van de emittenten van de door activa gedekte effecten in de portefeuille verbonden is, en aan het renterisico dat aan het beheer van de portefeuille verbonden is. Bij de oprichting vertegenwoordigen de eigenvermogensinstrumenten 10 procent van de waarde van de gekochte activa. Een besluitvormer (de vermogensbeheerder) beheert de actieve activaportefeuille door het nemen van investeringsbesluiten binnen de parameters die in het prospectus van de deelneming zijn vastgesteld. Voor die diensten ontvangt de vermogensbeheerder een marktconforme vaste vergoeding (1 procent van de activa onder beheer) en prestatiegebonden vergoedingen (10 procent van de winsten) als de winsten van de deelneming een bepaald niveau overschrijden. De vergoedingen zijn evenredig aan de verleende diensten. De vermogensbeheerder bezit 35 procent van het eigen vermogen van de deelneming.

▼M32

De overige 65 procent van het eigen vermogen en alle schuldinstrumenten zijn in handen van een groot aantal derde, niet-verbonden investeerders die op grote schaal zijn verspreid. De vermogensbeheerder kan zonder aanleiding worden ontslagen bij eenvoudige meerderheid van de overige investeerders.

De vermogensbeheerder ontvangt vaste en prestatiegebonden vergoedingen die evenredig zijn aan de verleende diensten. De beloning schakelt de belangen van de fondsbeheerder gelijk met die van de andere investeerders, namelijk het verhogen van de waarde van het fonds. De vermogensbeheerder is blootgesteld aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van het fonds omdat hij 35 procent van het eigen vermogen bezit en vanwege zijn beloning.

Hoewel de vermogensbeheerder binnen de in het prospectus van de deelneming vastgestelde parameters handelt, beschikt hij doorlopend over de mogelijkheid om investeringsbesluiten te nemen die de opbrengsten van de deelneming aanzienlijk beïnvloeden; de ontslagrechten van de andere investeerders hebben weinig gewicht in de analyse omdat deze rechten in bezit zijn van een groot aantal investeerders die op grote schaal zijn verspreid. In dit voorbeeld legt de vermogensbeheerder grotere nadruk op zijn blootstelling aan de veranderlijkheid van de opbrengsten van het fonds uit hoofde van zijn aandelenbelang, dat achtergesteld is bij de schuldinstrumenten. Doordat de vermogensbeheerder 35 procent van de aandelen bezit, is hij in een zodanig achtergestelde mate aan verliezen blootgesteld en heeft hij een zodanig achtergesteld recht op opbrengsten van de deelneming dat dit erop duidt dat de vermogensbeheerder een principaal is. De vermogensbeheerder komt dus tot de slotsom dat hij zeggenschap heeft over de deelneming.

Voorbeeld 16

Een besluitvormer (de sponsor) treedt als sponsor op voor een multi-seller conduit dat kortetermijnschuldinstrumenten aan niet-gebonden derde investeerders uitgeeft. De transactie werd aan potentiële investeerders aangeboden als een investering in een portefeuille van middellangetermijnactiva van hoge kwaliteit met minimale blootstelling aan het kredietrisico dat aan de mogelijke wanbetaling van de emittenten van de activa in de portefeuille verbonden is. Diverse cedenten verkopen portefeuilles met middellangetermijnactiva van hoge kwaliteit aan de conduit. Iedere cedent verleent beheersdiensten met betrekking tot de activaportefeuille die hij aan de conduit verkoopt, en beheert vorderingen bij wanbetaling tegen een marktconforme vergoeding. Iedere cedent voorziet ook in bescherming tegen het eerste verlies met betrekking tot kredietverliezen van zijn activaportefeuille door middel van extra zekerheidsstelling tegenover de naar de conduit overgedragen activa. De sponsor bepaalt de voorwaarden van de conduit en beheert de activiteiten van de conduit tegen een marktconforme vergoeding. De vergoeding is evenredig aan de verleende diensten. De sponsor keurt de verkopers goed die aan de conduit mogen verkopen, keurt de activa goed die door de conduit mogen worden gekocht en neemt besluiten omtrent de financiering van de conduit. De sponsor moet in het belang van alle investeerders handelen.

De sponsor heeft recht op eventuele resterende opbrengsten van de conduit en voorziet ook in kredietbescherming en liquiditeitsfaciliteiten voor de conduit. De kredietbescherming van de sponsor absorbeert verliezen van maximaal 5 procent van alle activa van de conduit, na verliezen die door de cedenten zijn geabsorbeerd. De liquiditeitsfaciliteiten worden niet verleend voor activa waarvoor van wanbetaling sprake is. De investeerders bezitten geen materiële rechten die de besluitvormingsbevoegdheid van de sponsor zouden kunnen beïnvloeden.

▼M32

Hoewel de sponsor voor zijn diensten een marktconforme vergoeding ontvangt die evenredig is aan de verleende diensten, is de sponsor blootgesteld aan de veranderlijkheid van de opbrengsten uit de activiteiten van de conduit vanwege zijn rechten op eventuele resterende opbrengsten van de conduit en de verstrekking van kredietbescherming en liquiditeitsfaciliteiten (de conduit is immers blootgesteld aan liquiditeitsrisico omdat kortetermijnschuldinstrumenten worden gebruikt om middellangetermijnactiva te financieren). Ook al heeft iedere cedent besluitvormingsrechten die de waarde van de activa van de conduit beïnvloeden, toch heeft de sponsor een uitgebreide besluitvormingsbevoegdheid die hem doorlopend de mogelijkheid biedt de activiteiten te sturen die de opbrengsten van de conduit (de sponsor bepaalde de voorwaarden van de conduit, heeft het recht besluiten te nemen omtrent de activa (goedkeuren van de gekochte activa en van de cedenten van die activa) en de financiering van de conduit (waarvoor regelmatig nieuwe investeringen moeten worden gevonden) het *sterkst* beïnvloeden). Het recht op resterende opbrengsten van de conduit en de verstrekking van kredietbescherming en liquiditeitsfaciliteiten stellen de sponsor bloot aan een veranderlijkheid van de opbrengsten uit activiteiten van de conduit die verschilt van die van de overige investeerders. Die blootstelling duidt er dan ook op dat de sponsor een principaal is en dus concludeert de sponsor dat hij zeggenschap heeft over de conduit. De verplichting van de sponsor om in het belang van alle investeerders te handelen, belet niet dat de sponsor een principaal is.

Relatie met andere partijen

B73 Bij het beoordelen van zeggenschap moet een investeerder rekening houden met de aard van zijn relatie met andere partijen en of die andere partijen voor rekening van de investeerder handelen (d.w.z. of het "de facto agenten" betreft). De bepaling of andere partijen als de facto agenten handelen, vereist oordeelsvorming, waarbij niet alleen met de aard van de relatie, maar ook met de interactie tussen die partijen onderling en van die partijen met de investeerder rekening moet worden gehouden.

B74 Bij een dergelijke relatie hoeft geen sprake te zijn van een contractuele overeenkomst. Een partij is een de facto agent, wanneer de investeerder of degenen die de activiteiten van de investeerder sturen de mogelijkheid heeft, respectievelijk hebben, om die partij opdracht te geven om voor rekening van de investeerder te handelen. In die omstandigheden moet de investeerder bij het beoordelen van zeggenschap over een deelneming rekening houden met de besluitvormingsrechten van zijn de facto agent en zijn indirecte blootstelling aan of rechten op veranderlijke opbrengsten via de de facto agent, in combinatie met zijn eigen blootstelling of rechten.

B75 Hieronder volgen voorbeelden van zulke andere partijen die, gezien de aard van hun relatie, als de facto agenten voor de investeerder zouden kunnen handelen:

(a) aan de investeerder verbonden partijen;

(b) een partij die haar belang in de deelneming heeft ontvangen in de vorm van een bijdrage of lening van de investeerder;

(c) een partij die akkoord is gegaan om haar belangen in de deelneming niet te verkopen, over te dragen of te bezwaren zonder voorafgaande goedkeuring van de investeerder (behalve in situaties waarin de investeerder en de andere partij het recht van voorafgaande goedkeuring hebben en de rechten gebaseerd zijn op onderling overeengekomen voorwaarden door bereidwillige onafhankelijke partijen);

(d) een partij die haar activiteiten niet kan financieren zonder achtergestelde financiële ondersteuning van de investeerder;

▼M32

(e) een deelneming waarvan de meerderheid van de leden van het bestuursorgaan of waarvan de managers op sleutelposities dezelfde zijn als die van de investeerder;

(f) een partij die een nauwe zakelijke relatie met de investeerder heeft, zoals de relatie tussen een professionele dienstverlener en een van zijn belangrijke klanten.

Zeggenschap over specifieke activa

B76 Een investeerder moet uitmaken of hij een deel van een deelneming als een veronderstelde afzonderlijke entiteit behandelt, en of hij in dat geval zeggenschap heeft over de veronderstelde afzonderlijke entiteit.

B77 Een investeerder mag een deel van een deelneming als een veronderstelde afzonderlijke entiteit beschouwen als en slechts als aan de onderstaande voorwaarde is voldaan:

Specifieke activa van de deelneming (en eventuele bijbehorende kredietbeschermingen) zijn de enige bron van betaling voor specifieke verplichtingen van of specifieke andere belangen in de deelneming. Andere partijen dan die met de specifieke verplichting hebben geen rechten of plichten met betrekking tot de specifieke activa of de resterende kasstromen uit hoofde van die activa. In wezen kunnen geen opbrengsten uit de specifieke activa door de resterende deelneming worden gebruikt en geen van de verplichtingen van de veronderstelde afzonderlijke entiteit uit de activa van de resterende deelneming worden betaald. In wezen zijn alle activa en verplichtingen en het gehele eigen vermogen van die veronderstelde afzonderlijke entiteit dus van de algemene deelneming afgezonderd. Een dergelijke veronderstelde afzonderlijke entiteit wordt vaak een "silo" genoemd.

B78 Als aan de voorwaarde in alinea B77 is voldaan, moet een investeerder bepalen welke activiteiten de opbrengsten van de veronderstelde afzonderlijke entiteit aanzienlijk beïnvloeden en hoe die activiteiten worden gestuurd om te beoordelen of hij macht heeft over dat deel van de deelneming. Bij het beoordelen van de zeggenschap over de veronderstelde afzonderlijke entiteit moet de investeerder er ook rekening mee houden of hij blootgesteld is aan of recht heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij die veronderstelde afzonderlijke entiteit, en of hij over de mogelijkheid beschikt om zijn macht over dat deel van de deelneming te gebruiken om het bedrag van de opbrengsten van de investeerder te beïnvloeden.

B79 Als de investeerder zeggenschap heeft over de veronderstelde afzonderlijke entiteit, moet hij dat deel van de deelneming consolideren. In dat geval sluiten andere partijen dat deel van de deelneming uit bij de beoordeling van de zeggenschap over en bij de consolidatie van de deelneming.

Continue beoordeling

B80 Een investeerder moet opnieuw beoordelen of hij zeggenschap heeft over een deelneming wanneer feiten en omstandigheden aangeven dat er sprake is van veranderingen in een of meer van de in alinea 7 opgesomde drie elementen van zeggenschap.

B81 Als er sprake is van een verandering in de wijze waarop zeggenschap over een deelneming kan worden uitgeoefend, dan moet die verandering tot uiting komen in de manier waarop een investeerder zijn macht over een deelneming beoordeelt. Veranderingen in besluitvormingsrechten kunnen bijvoorbeeld inhouden dat de relevante activiteiten niet langer via stemrechten worden gestuurd, maar dat in plaats daarvan andere overeenkomsten, zoals contracten, een andere partij of partijen doorlopend de mogelijkheid bieden om de relevante activiteiten te sturen.

▼M32

B82 Een gebeurtenis kan ertoe leiden dat een investeerder macht over een deelneming verwerft of verliest zonder dat de investeerder bij die gebeurtenis betrokken is. Een investeerder kan bijvoorbeeld macht over een deelneming verwerven omdat besluitvormingsrechten van een andere partij of partijen zijn verstreken die de investeerder voorheen beletten zeggenschap over een deelneming uit te oefenen.

B83 Een investeerder houdt ook rekening met veranderingen die zijn blootstelling aan of rechten op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij een deelneming beïnvloeden. Zo kan een investeerder die macht over een deelneming heeft, de zeggenschap over een deelneming verliezen als hij niet langer het recht heeft opbrengsten te ontvangen of niet langer blootgesteld is aan verplichtingen omdat hij niet aan alinea 7(b) voldoet (bv. als een contract om prestatiegebonden vergoedingen te ontvangen, wordt beëindigd).

B84 Een investeerder moet nagaan of zijn beoordeling dat hij als een agent of principaal handelt, is veranderd. Veranderingen in de algemene relatie tussen de investeerder en andere partijen kunnen inhouden dat een investeerder niet langer als een agent handelt, ook al heeft hij voorheen als een agent gehandeld, en vice versa. Als er zich bijvoorbeeld veranderingen in de rechten van de investeerder of van andere partijen voordoen, moet de investeerder zijn status als een principaal of een agent te herbekijken.

B85 De eerste beoordeling van een investeerder van de zeggenschap of van zijn status als principaal of agent verandert niet simpelweg omdat er zich een verandering in de marktomstandigheden voordoet (bv. een verandering in de opbrengsten van de deelneming onder invloed van marktomstandigheden), tenzij de verandering in de marktomstandigheden een of meer van de in alinea 7 opgesomde drie elementen van zeggenschap of de algehele relatie tussen een principaal en een agent verandert.

▼M38

BEPALING OF EEN ENTITEIT EEN BELEGGINGSENTITEIT IS

B85A Bij de toetsing of zij een beleggingsentiteit is, moet een entiteit alle feiten en omstandigheden in aanmerking nemen, ook haar doel en opzet. Een entiteit die de in alinea 27 vermelde drie elementen van de definitie van een beleggingsentiteit in zich verenigt, is een beleggingsentiteit. De elementen van de definitie worden meer gedetailleerd beschreven in de alinea's B85B tot en met B85M.

Zakelijk doel

B85B Volgens de definitie van een beleggingsentiteit moet het doel van de entiteit bestaan in het beleggen van middelen met als enige bedoeling opbrengsten uit hoofde van waardestijgingen, beleggingsinkomsten (zoals dividenden, rente of huuropbrengsten) of beide te realiseren. In documenten waarin de beleggingsdoelstellingen van de entiteit zijn vermeld, zoals het emissieprospectus van de entiteit, door de entiteit verspreide publicaties en andere vennootschaps- of maatschapsdocumenten, wordt gewoonlijk aangegeven wat het zakelijke doel van een beleggingsentiteit is. Een andere indicatie kan onder meer de manier zijn waarop de entiteit zich presenteert tegenover andere partijen (zoals potentiële beleggers of potentiële deelnemingen). Zo kan een entiteit haar bedrijf presenteren als het aanbieden van beleggingen op middellange termijn om waardestijgingen te realiseren. Een entiteit die zich daarentegen presenteert als een investeerder die ten doel heeft gezamenlijk met zijn deelnemingen producten te ontwikkelen, te vervaardigen of te verkopen, heeft een zakelijk doel dat strijdig is met het zakelijk doel van een beleggingsentiteit, omdat de entiteit opbrengsten zal verkrijgen uit zowel de ontwikkelings-, productie- of verkoopsactiviteit als haar beleggingen (zie alinea B85I).

▼**M51**

B85C Een beleggingsentiteit kan ofwel rechtstreeks, ofwel via een dochteronderneming beleggingsgerelateerde diensten (bv. beleggingsadviesdiensten, beleggingsbeheer, beleggingsondersteunende en administratieve diensten) aanbieden aan zowel derden als aan haar beleggers, ook al zijn die activiteiten belangrijk voor de entiteit, mits de entiteit aan de definitie van een beleggingsentiteit blijft voldoen.

▼**M38**

B85D Een beleggingsentiteit mag ook, ofwel rechtstreeks, ofwel via een dochteronderneming, in de volgende beleggingsgerelateerde activiteiten deelnemen indien deze activiteiten worden uitgevoerd met het oog op een maximaal beleggingsrendement (waardestijgingen of beleggingsinkomsten) van haar deelnemingen en geen afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of bron van inkomsten van de beleggingsentiteit vormen:

(a) verlenen van beheersdiensten en strategisch advies aan een deelneming; en

(b) verlenen van financiële steun aan een deelneming, zoals een lening, investeringsverplichting of garantie.

▼**M51**

B85E Indien een beleggingsentiteit een dochteronderneming heeft die zelf geen beleggingsentiteit is en waarvan het hoofddoel en de hoofdactiviteiten bestaan in het ten behoeve van de entiteit of andere partijen verrichten van beleggingsgerelateerde diensten of activiteiten die met de beleggingsactiviteiten van de beleggingsentiteit verband houden, zoals die welke in de alinea's B85C en B85D zijn beschreven, dan moet de beleggingsentiteit haar dochteronderneming overeenkomstig alinea 32 consolideren. Indien de dochteronderneming die beleggingsgerelateerde diensten of activiteiten verricht, zelf een beleggingsentiteit is, dan moet de moedermaatschappij van de beleggingsentiteit deze dochteronderneming waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in overeenstemming met alinea 31.

▼**M38**

Exitstrategieën

B85F Ook de beleggingsplannen van een entiteit geven een indicatie van haar zakelijk doel. Een kenmerk dat een beleggingsentiteit van andere entiteiten onderscheidt, is dat een beleggingsentiteit niet voornemens is haar beleggingen voor onbepaalde tijd aan te houden; zij houdt ze aan voor een beperkte periode. Aangezien beleggingen in eigenvermogensinstrumenten en beleggingen in niet-financiële activa potentieel voor onbepaalde tijd kunnen worden aangehouden, moet een beleggingsentiteit een exitstrategie hebben die beschrijft hoe de entiteit de waardestijgingen van vrijwel al haar beleggingen in eigenvermogensinstrumenten en beleggingen in niet-financiële activa van plan is te realiseren. Een beleggingsentiteit moet ook een exitstrategie hebben voor alle schuldbewijzen die potentieel voor onbepaalde tijd kunnen worden aangehouden, zoals beleggingen in "eeuwigdurende" schuldbewijzen. De entiteit hoeft geen specifieke exitstrategieën voor elke afzonderlijke belegging te beschrijven, maar moet verschillende mogelijke strategieën voor verschillende types beleggingen of beleggingsportefeuilles aangeven, onder vermelding van een concreet tijdsbestek om uit de beleggingen te stappen. Exitmechanismen die uitsluitend zijn opgezet voor gebeurtenissen waardoor wanbetaling ontstaat, zoals contractbreuk of niet-prestatie, worden in het kader van deze toetsing niet als exitstrategieën beschouwd.

B85G Exitstrategieën kunnen variëren naar gelang van het type belegging. Bij beleggingen in private-equity-effecten kunnen exitstrategieën bijvoorbeeld de volgende vorm aannemen: een beursintroductie, een onderhandse plaatsing, een trade sale van een bedrijf, uitkeringen (aan beleggers) van eigendomsbelangen in deelnemingen en

▼**M38**

activaverkopen (met inbegrip van de verkoop van de activa van een deelneming, gevolgd door een liquidatie van de deelneming). Bij beleggingen in eigenvermogensinstrumenten die op een voor het publiek toegankelijke markt worden verhandeld, kunnen exitstrategieën bijvoorbeeld de vorm aannemen van de verkoop van de belegging in het kader van een onderhandse plaatsing of op een markt die voor het publiek toegankelijk is. Bij vastgoedbeleggingen kan een exitstrategie bijvoorbeeld de vorm aannemen van de verkoop van het vastgoed via gespecialiseerde vastgoedmakelaars of de open markt.

B85H Een beleggingsentiteit kan een belegging bezitten in een andere beleggingsentiteit die in connectie met de entiteit is opgericht voor juridische, regelgevende, fiscale of soortgelijke zakelijke doeleinden. In dat geval behoeft de beleggingsentiteit geen exitstrategie voor deze belegging te hebben, op voorwaarde dat de deelneming van de beleggingsentiteit passende exitstrategieën voor haar beleggingen heeft.

Beleggingsopbrengsten

B85I Een entiteit belegt niet uitsluitend om waardestijgingen, beleggingsinkomsten of beide te realiseren als de entiteit of een ander lid van de groep waarvan de entiteit deel uitmaakt (d.w.z. de groep waarover de hoofdmoedermaatschappij van de beleggingsentiteit de zeggenschap heeft) andere voordelen van de beleggingen van de entiteit verkrijgt of beoogt te verkrijgen welke niet beschikbaar zijn voor andere partijen die geen verbonden partij van de deelneming zijn. Dergelijke voordelen omvatten onder meer:

(a) de verwerving, het gebruik, de uitwisseling of de benutting van de processen, activa of technologie van een deelneming. Het betreft onder meer ook gevallen waarin de entiteit of een ander lid van de groep onevenredige, of exclusieve, rechten heeft om activa, technologie, producten of diensten van een deelneming te verkrijgen; bijvoorbeeld door het bezit van een optie om een actief van een deelneming te kopen indien de ontwikkeling van het actief succesvol wordt geacht;

(b) gezamenlijke overeenkomsten (zoals gedefinieerd in IFRS 11) of andere afspraken tussen de entiteit of een ander lid van de groep en een deelneming om producten of diensten te ontwikkelen, te produceren, te verkopen of aan te bieden;

(c) financiële garanties of activa die door een deelneming worden verstrekt om te dienen als zekerheden voor financieringsovereenkomsten van de entiteit of een ander lid van de groep (een beleggingsentiteit zou echter wel nog altijd in staat zijn een belegging in een deelneming als zekerheid voor haar financieringen te gebruiken);

(d) een optie in het bezit van een verbonden partij van de entiteit om van die entiteit of een ander lid van de groep een eigendomsbelang in een deelneming van de entiteit te kopen;

(e) behalve wanneer hetgeen vermeld in alinea B85J van toepassing is, transacties tussen de entiteit of een ander lid van de groep en een deelneming die:

(i) plaatsvinden onder voorwaarden die niet beschikbaar zijn voor entiteiten die geen verbonden partijen zijn van de entiteit, een ander lid van de groep of de deelneming;

(ii) niet tegen reële waarde worden gewaardeerd; of

▼M38

(iii) een aanzienlijk deel van de bedrijfsactiviteit van de deelneming of de entiteit vertegenwoordigen, met inbegrip van de bedrijfsactiviteiten van andere groepsentiteiten.

B85J Een beleggingsentiteit kan een strategie hebben om in meer dan één deelneming in dezelfde sector, dezelfde markt of hetzelfde geografische gebied te beleggen om te profiteren van synergieën die de waardestijgingen van of beleggingsinkomsten uit deze deelnemingen doen toenemen. Niettegenstaande alinea B85I(e) is een entiteit niet uitgesloten van classificatie als een beleggingsentiteit louter omdat die deelnemingen met elkaar zakendoen.

Waardering tegen reële waarde

B85K Een essentieel element van de definitie van een beleggingsentiteit is dat zij de prestaties van vrijwel al haar beleggingen waardeert en evalueert op basis van de reële waarde, omdat het gebruik van de reële waarde in relevantere informatie resulteert dan bijvoorbeeld de consolidatie van haar dochterondernemingen of het gebruik van de "equity"-methode voor haar belangen in geassocieerde deelnemingen of joint ventures. Om aan te tonen dat zij aan dit element van de definitie voldoet, gaat een beleggingsentiteit over tot:

(a) de verstrekking aan beleggers van informatie over de reële waarde en de waardering in de jaarrekening van vrijwel al haar beleggingen tegen reële waarde telkens als op grond van de IFRSs de reële waarde is voorgeschreven of toegestaan; en

(b) de interne rapportage van informatie over de reële waarde aan managers van de entiteit op sleutelposities (zoals gedefinieerd in IAS 24), die de reële waarde als voornaamste waarderingscriterium hanteren voor het evalueren van de prestaties van vrijwel alle beleggingen van de entiteit en voor het nemen van beleggingsbeslissingen.

B85L Om aan de vereisten van alinea B85K(a) te voldoen, moet een beleggingsentiteit:

(a) ervoor kiezen alle vastgoedbeleggingen volgens het reëlewaardemodel in IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* administratief te verwerken;

(b) kiezen voor de vrijstelling van de toepassing van de "equity"-methode in IAS 28 voor haar beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures; en

(c) haar financiële activa tegen reële waarde waarderen overeenkomstig de vereisten van IFRS 9.

B85M Een beleggingsentiteit mag een aantal niet-beleggingsactiva hebben, zoals een gebouw van het hoofdkantoor en de bijbehorende installaties; zij mag ook financiële verplichtingen hebben. Het in alinea 27(c) beschreven onderdeel van de definitie van een beleggingsentiteit dat op de waardering tegen reële waarde betrekking heeft, is van toepassing op de beleggingen van een beleggingsentiteit. Een beleggingsentiteit hoeft haar niet-beleggingsactiva of haar verplichtingen derhalve niet tegen reële waarde te waarderen.

Typische kenmerken van een beleggingsentiteit

B85N Om te bepalen of zij aan de definitie van een beleggingsentiteit voldoet, moet een entiteit nagaan of zij de typische kenmerken daarvan vertoont (zie alinea 28). Het ontbreken van een of meer van deze typische kenmerken betekent niet noodzakelijkerwijze dat een entiteit niet in aanmerking komt om als beleggingsentiteit te worden geclassificeerd, maar wijst erop dat verdere oordeelsvorming is vereist om uit te maken of de entiteit een beleggingsentiteit is.

▼**M38**

Meer dan één belegging

B85O Een beleggingsentiteit bezit gewoonlijk meerdere beleggingen om haar risico te spreiden en haar rendement te maximaliseren. Een entiteit kan een portefeuille van beleggingen direct of indirect aanhouden, bijvoorbeeld door een enkele belegging aan te houden in een andere beleggingsentiteit die zelf meerdere beleggingen bezit.

B85P Er kunnen momenten zijn waarop de entiteit slechts één belegging bezit. Het aanhouden van één enkele belegging belet een entiteit echter niet noodzakelijkerwijze om aan de definitie van een beleggingsentiteit te voldoen. Een beleggingsentiteit kan bijvoorbeeld slechts één belegging aanhouden wanneer de entiteit:

(a) zich in haar opstartperiode bevindt, nog geen passende beleggingen heeft gevonden en dus haar beleggingsplan voor het verrichten van meerdere beleggingen nog niet heeft uitgevoerd;

(b) nog geen andere beleggingen heeft verricht ter vervanging van die welke zij heeft afgestoten;

(c) is opgericht om middelen van beleggers samen te brengen om tot één enkele belegging over te gaan wanneer deze belegging buiten het bereik van individuele beleggers ligt (bv. wanneer de vereiste minimumbelegging te hoog is voor een individuele belegger); of

(d) in liquidatie is.

Meer dan één belegger

B85Q Een beleggingsentiteit heeft gewoonlijk meerdere beleggers die hun middelen samenbrengen om toegang te krijgen tot beleggingsdiensten en –mogelijkheden waartoe zij individueel mogelijk geen toegang zouden hebben. Het hebben van meerdere beleggers maakt het minder waarschijnlijk dat de entiteit, of enigerlei ander lid van de groep waarvan de entiteit deel uitmaakt, andere voordelen verkrijgt dan opbrengsten uit hoofde van waardestijgingen of beleggingsinkomsten (zie alinea B85I).

B85R Ook kan een beleggingsentiteit worden opgericht door, of voor, één enkele belegger die de belangen van een grotere groep beleggers vertegenwoordigt of ondersteunt (bv. een pensioenfonds, een investeringsfonds van de overheid of een family trust).

B85S Er kunnen ook momenten zijn waarop de entiteit slechts één belegger heeft. Een beleggingsentiteit kan bijvoorbeeld slechts één belegger hebben wanneer de entiteit:

(a) zich in haar beursintroductieperiode bevindt die nog niet is verstreken en de entiteit actief op zoek is naar geschikte beleggers;

(b) nog geen geschikte beleggers heeft aangewezen ter vervanging van eigendomsbelangen die zijn terugbetaald; of

(c) in liquidatie is.

Beleggers die geen verbonden partijen zijn

B85T Een beleggingsentiteit heeft gewoonlijk meerdere beleggers die geen verbonden partijen (zoals gedefinieerd in IAS 24) zijn van de entiteit of andere leden van de groep waarvan de entiteit deel uitmaakt. Het hebben van beleggers die geen verbonden partijen zijn, maakt het minder waarschijnlijk dat de entiteit, of enigerlei ander lid van de groep waarvan de entiteit deel uitmaakt, andere voordelen verkrijgt dan opbrengsten uit hoofde van waardestijgingen of beleggingsinkomsten (zie alinea B85I).

▼M38

B85U Een entiteit kan echter nog steeds in aanmerking komen als een beleggingsentiteit ook al zijn haar beleggers verbonden partijen van de entiteit. Zo kan een beleggingsentiteit voor een groep van haar werknemers (zoals managers op sleutelposities) of (een) andere belegger(s) die (een) verbonden partij(en) zijn (is), een afzonderlijk "parallel" fonds opzetten dat de beleggingen van het voornaamste beleggingsfonds van de entiteit weerspiegelt. Dit "parallel" fonds kan in aanmerking komen als een beleggingsentiteit, ook al zijn alle beleggers daarin verbonden partijen.

Eigendomsbelangen

B85V Een beleggingsentiteit is gewoonlijk een afzonderlijke rechtspersoon, maar dat is niet verplicht. Eigendomsbelangen in een beleggingsentiteit nemen gewoonlijk de vorm aan van aandelen- of soortgelijke belangen (bv. maatschapsbelangen), waaraan evenredige delen van de netto-activa van de beleggingsentiteit worden toegerekend. Het feit dat een entiteit verschillende categorieën beleggers heeft, waarvan sommige alleen rechten hebben op een specifieke belegging of groepen van beleggingen, of die verschillende evenredige delen van de netto-activa bezitten, sluit evenwel niet uit dat de entiteit een beleggingsentiteit kan zijn.

B85W Bovendien kan een entiteit die aanzienlijke eigendomsbelangen heeft in de vorm van schuld die overeenkomstig andere toepasselijke IFRSs niet aan de definitie van eigen vermogen voldoet, toch in aanmerking komen als beleggingsentiteit, mits de houders van de schuld uit hoofde van veranderingen in de reële waarde van de netto-activa van de entiteit aan veranderlijke opbrengsten zijn blootgesteld.

▼M32

VERWERKINGSVEREISTEN

Consolidatieprocedures

B86 In de geconsolideerde jaarrekening:

(a) worden gelijke posten van activa, verplichtingen, eigen vermogen, baten, lasten en kasstromen van de moedermaatschappij samengevoegd met die van haar dochterondernemingen;

(b) worden de boekwaarde van de investering van de moedermaatschappij in elke dochteronderneming en het aandeel van de moedermaatschappij in het eigen vermogen van elke dochteronderneming gesaldeerd (geëlimineerd) (in IFRS 3 wordt toegelicht hoe eventuele daarmee samenhangende goodwill administratief moet worden verwerkt);

(c) worden met transacties tussen entiteiten van de groep verband houdende activa en verplichtingen, eigen vermogen, baten, laten en kasstromen binnen de groep volledig geëlimineerd (winsten en verliezen uit transacties binnen de groep die zijn opgenomen in de activa, zoals voorraden en vaste activa, worden volledig geëlimineerd). Verliezen binnen de groep kunnen een aanwijzing vormen voor een bijzondere waardevermindering die in de geconsolideerde jaarrekening moet worden opgenomen. IAS 12 *Winstbelastingen* is van toepassing op tijdelijke verschillen die ontstaan uit de eliminatie van winsten en verliezen uit transacties binnen de groep.

Uniforme grondslagen voor financiële verslaggeving

B87 Als een entiteit van de groep andere grondslagen voor financiële verslaggeving hanteert dan die welke in de geconsolideerde jaarrekening voor vergelijkbare transacties en gebeurtenissen in soortgelijke omstandigheden worden toegepast, wordt de jaarrekening van de betrokken entiteit van de groep aangepast ten behoeve van de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening teneinde de conformiteit met de grondslagen voor financiële verslaggeving van de groep te verzekeren.

▼M32

Waardering

B88 Een entiteit neemt de baten en lasten van een dochteronderneming in de geconsolideerde jaarrekening op vanaf de datum waarop zij zeggenschap verwerft tot de datum waarop de zeggenschap van de entiteit over de dochteronderneming eindigt. De baten en lasten van de dochteronderneming zijn gebaseerd op de bedragen van de activa en verplichtingen die op de overnamedatum in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen. Bijvoorbeeld de afschrijvingskosten die na de overnamedatum in het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen, zijn gebaseerd op de reële waarden van de daarmee verband houdende af te schrijven activa die op de overnamedatum in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen.

Potentiële stemrechten

B89 In geval van potentiële stemrechten of van andere derivaten waaraan potentiële stemrechten verbonden zijn, worden het aandeel in de winst of het verlies en de vermogensmutaties die bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening aan de moedermaatschappij worden toegerekend, uitsluitend bepaald op basis van bestaande eigendomsbelangen; hierbij wordt geen rekening gehouden met de mogelijke uitoefening of conversie van potentiële stemrechten en andere derivaten, tenzij alinea B90 van toepassing is.

B90 In sommige omstandigheden heeft een entiteit in wezen een bestaand eigendomsbelang als gevolg van een transactie die haar actuele toegang biedt tot de opbrengsten die met een eigendomsbelang samenhangen. In zulke omstandigheden wordt het bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening aan de moedermaatschappij en aan belangen zonder overheersende zeggenschap toegerekende aandeel bepaald door rekening te houden met de uiteindelijke uitoefening van deze potentiële stemrechten en andere derivaten die de entiteit actuele toegang tot de opbrengsten bieden.

B91 IFRS 9 is niet van toepassing op belangen in dochterondernemingen die geconsolideerd zijn. Indien instrumenten waaraan potentiële stemrechten verbonden zijn in wezen actuele toegang bieden tot opbrengsten die met een eigendomsbelang in een dochteronderneming samenhangen, vallen de instrumenten niet onder IFRS 9. In alle andere gevallen moeten instrumenten waaraan potentiële stemrechten in een dochteronderneming verbonden zijn, administratief worden verwerkt in overeenstemming met IFRS 9.

Verslagdatum

B92 De jaarrekeningen van de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen die bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening worden gebruikt, moeten dezelfde verslagdatum te hebben. Indien het einde van de verslagperiode van de moedermaatschappij niet samenvalt met dat van een dochteronderneming, stelt de dochteronderneming ten behoeve van de consolidatie aanvullende financiële informatie op per dezelfde datum als de jaarrekening van de moedermaatschappij om de moedermaatschappij in staat te stellen de financiële informatie van de dochteronderneming te consolideren, tenzij dit onuitvoerbaar is.

B93 Als dit onuitvoerbaar is, moet de moedermaatschappij de financiële informatie van de dochteronderneming consolideren met behulp van de meest recente jaarrekening van de dochteronderneming die is aangepast voor de gevolgen van wezenlijke transacties of gebeurtenissen die tussen de datum van die jaarrekening en de datum van de geconsolideerde jaarrekening plaatsvinden. Het verschil tussen de datum van de jaarrekening van de dochteronderneming en die van de geconsolideerde jaarrekening mag in elk geval niet meer dan drie maanden bedragen; de duur van de verslagperioden en het eventuele verschil tussen de data van de jaarrekeningen moeten voor elke periode gelijk zijn.

▼M32

Belangen zonder overheersende zeggenschap

B94 Een entiteit moet de winsten of verliezen van elke component van de niet-gerealiseerde resultaten aan de eigenaars van de moedermaatschappij en aan de belangen zonder overheersende zeggenschap toerekenen. De entiteit moet ook het totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten aan de eigenaars van de moedermaatschappij en aan de belangen zonder overheersende zeggenschap toerekenen, zelfs als dit ertoe leidt dat de belangen zonder overheersende zeggenschap een negatief saldo vertonen.

B95 Als een dochteronderneming cumulatief preferente aandelen heeft uitstaan die als eigen vermogen worden geclassificeerd en door belangen zonder overheersende zeggenschap worden aangehouden, moet de entiteit haar deel van de winst of het verlies na aanpassingen voor de dividenden op die aandelen berekenen, ongeacht of er dividenden zijn gedeclareerd.

Veranderingen in het aandeel in bezit van belangen zonder overheersende zeggenschap

B96 Als het aandeel van het eigen vermogen in bezit van belangen zonder overheersende zeggenschap verandert, moet een entiteit de boekwaarden van de meerderheidsbelangen en van de belangen zonder overheersende zeggenschap aanpassen om de veranderingen in hun relatieve belangen in de dochteronderneming weer te geven. De entiteit moet elk eventueel verschil tussen het bedrag waarmee de belangen zonder overheersende zeggenschap worden aangepast en de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding rechtstreeks in het eigen vermogen opnemen en het aan de eigenaars van de moedermaatschappij toerekenen.

Verlies van zeggenschap

B97 Een moedermaatschappij kan de zeggenschap over een dochteronderneming verliezen in twee of meer overeenkomsten (transacties). Soms geven de omstandigheden echter aan dat de diverse overeenkomsten administratief moeten worden verwerkt als een enkele transactie. Bij de bepaling of de overeenkomsten administratief moeten worden verwerkt als een enkele transactie, moet een moedermaatschappij rekening houden met alle voorwaarden en economische gevolgen van de overeenkomsten. Indicaties dat de moedermaatschappij de diverse overeenkomsten administratief zou moeten verwerken als een enkele transactie zijn:

(a) De overeenkomsten zijn op hetzelfde moment of met het oog op elkaar afgesloten.

(b) De overeenkomsten vormen een enkele transactie die een algemeen commercieel effect beoogt.

(c) Het afsluiten van een overeenkomst is afhankelijk van het afsluiten van ten minste één andere overeenkomst.

(d) Een overeenkomst is niet economisch gerechtvaardigd als ze op zichzelf wordt beschouwd, maar is dat wel als ze samen met andere overeenkomsten wordt beschouwd. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een vervreemding van aandelen onder de marktprijs, later bij wijze van compensatie gevolgd door een vervreemding van aandelen boven de marktprijs.

B98 Als een moedermaatschappij de zeggenschap over een dochteronderneming verliest, dan:

(a) mag ze op de datum waarop ze de zeggenschap verliest, het volgende niet langer opnemen:

(i) de boekwaarde van de activa (met inbegrip van eventuele goodwill) en verplichtingen van de dochteronderneming; en

(ii) de boekwaarde van eventuele belangen zonder overheersende zeggenschap in de voormalige dochteronderneming (met inbegrip van daaraan toerekenbare componenten van niet-gerealiseerde resultaten);

(b) moet ze het volgende opnemen:

(i) de reële waarde van de vergoeding die, in voorkomend geval, is ontvangen uit de transactie, gebeurtenis of omstandigheden die tot het verlies van zeggenschap heeft/hebben geleid;

▼M32

(ii) indien de transactie die tot het verlies van zeggenschap heeft geleid een uitkering bevat van aandelen van de dochteronderneming aan eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars, die uitkering; en

(iii) elke in de voormalige dochteronderneming aangehouden investering tegen haar reële waarde op de datum waarop ze de zeggenschap verliest;

(c) moet ze op de in alinea 99B beschreven wijze de bedragen die in de niet-gerealiseerde resultaten met betrekking tot de dochteronderneming waren opgenomen, overboeken naar de winst of het verlies, of moet ze deze rechtstreeks overboeken naar ingehouden winsten indien dit vereist is in overeenstemming met andere IFRSs;

(d) moet ze elk verschil dat hieruit voortvloeit als een winst of verlies opnemen in de winst die of het verlies dat aan de moedermaatschappij kan worden toegerekend.

B99 Als een moedermaatschappij de zeggenschap over een dochteronderneming verliest, moet ze alle voorheen in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedragen in verband met die dochteronderneming administratief verwerken op dezelfde basis die vereist zou zijn indien de moedermaatschappij de daarmee verband houdende activa of passiva direct had vervreemd. Als een voorheen in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen winst of verlies naar de winst of het verlies werd overgeboekt bij de vervreemding van de daarmee verband houdende activa of verplichtingen, moet de moedermaatschappij derhalve de winst of het verlies overboeken van het eigen vermogen naar de winst of het verlies (als een herclassificatieaanpassing) wanneer ze de zeggenschap over de dochteronderneming verliest. Indien een voorheen in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen herwaarderingsreserve direct naar de ingehouden winsten werd overgeboekt bij de vervreemding van het actief, moet de moedermaatschappij de herwaarderingsreserve direct naar de ingehouden winsten overboeken wanneer ze de zeggenschap over de dochteronderneming verliest.

▼M38

ADMINISTRATIEVE VERWERKING VAN EEN WIJZIGING IN DE STATUS VAN EEN BELEGGINGSENTITEIT

B100 Wanneer een entiteit geen beleggingsentiteit meer is, moet zij IFRS 3 toepassen op alle dochterondernemingen die eerder overeenkomstig alinea 31 werden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. De datum van de statuswijziging wordt geacht de overnamedatum te zijn. Bij de waardering van eventuele goodwill of van enigerlei voordeel uit een voordelige koop die uit de veronderstelde overname voortvloeit, moet de reële waarde van de dochteronderneming op de veronderstelde overnamedatum de overgeboekte veronderstelde vergoeding vertegenwoordigen. Vanaf de datum van de statuswijziging moeten alle dochterondernemingen worden geconsolideerd overeenkomstig de alinea's 19 tot en met 24 van deze IFRS.

B101 Wanneer een entiteit een beleggingsentiteit wordt, mag zij op de datum van de statuswijziging haar dochterondernemingen niet langer consolideren, met uitzondering van alle dochterondernemingen die overeenkomstig alinea 32 nog steeds moeten worden geconsolideerd. De beleggingsentiteit moet de vereisten van de alinea's 25 en 26 toepassen op de dochterondernemingen die zij niet langer consolideert, alsof zij op die datum de zeggenschap over deze dochterondernemingen had verloren.

▼M32

Bijlage C

Ingangsdatum en overgang

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS en heeft dezelfde status als de andere delen van de IFRS.

INGANGSDATUM

C1 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze IFRS eerder toepast, moet zij dat feit vermelden en tegelijkertijd IFRS 11, IFRS 12, IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* en IAS 28 (herziene versie van 2011) toepassen.

▼**M37**

C1A De alinea's C2 tot en met C6 zijn gewijzigd en de alinea's C2A, C2B, C4A, C4B, C4C, C5A, C6A en C6B zijn toegevoegd door de in juni 2012 uitgegeven *Geconsolideerde jaarrekening, gezamenlijke overeenkomsten en informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten: overgangsleidraden* (Wijzigingen in IFRS 10, IFRS 11 en IFRS 12). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Als een entiteit IFRS 10 op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

▼**M38**

C1B De alinea's 2, 4, C2A, C6A en bijlage A zijn gewijzigd en de alinea's 27 tot en met 33, B85A tot en met B85W, B100 en B101 en C3A tot en met C3F zijn toegevoegd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼**M51**

C1D De alinea's 4, 32, B85C, B85E en C2A zijn gewijzigd en de alinea's 4A en 4B zijn toegevoegd door *Beleggingsentiteiten: toepassing van de uitzondering op de consolidatie* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28), uitgegeven in december 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M32**

OVERGANG

▼**M37**

C2 Een entiteit moet deze IFRS retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*, behalve als bepaald in de alinea's C2A tot en met C6.

▼**M51**

C2A Niettegenstaande de vereisten van alinea 28 van IAS 8 moet een entiteit, wanneer deze IFRS voor het eerst wordt toegepast, en, indien zulks later is, wanneer de in *Beleggingsentiteiten* en *Beleggingsentiteiten: toepassing van de uitzondering op de consolidatie* vervatte wijzigingen in deze IFRS voor het eerst worden toegepast, alleen de door alinea 28(f) van IAS 8 vereiste kwantitatieve informatie presenteren voor de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de datum van eerste toepassing van deze IFRS (de „onmiddellijk voorafgaande periode"). Een entiteit mag deze informatie ook voor de lopende periode of voor eerdere vergelijkende perioden presenteren, maar is daartoe niet verplicht.

▼**M37**

C2B In het kader van deze IFRS is de datum van eerste toepassing het begin van de jaarlijkse verslagperiode waarop deze IFRS voor het eerst wordt toegepast.

C3 Op de datum van eerste toepassing is een entiteit niet verplicht aanpassingen aan te brengen in de eerdere administratieve verwerking van haar betrokkenheid bij:

(a) ofwel entiteiten die op die datum geconsolideerd waren overeenkomstig IAS 27 *Geconsolideerde jaarrekening en enkelvoudige jaarrekening* en SIC-12 *Consolidatie – Voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten* en die overeenkomstig deze IFRS geconsolideerd blijven;

▼M37

(b) ofwel entiteiten die op die datum niet geconsolideerd waren overeenkomstig IAS 27 en SIC-12 en die niet overeenkomstig deze IFRS geconsolideerd zijn.

▼M38

C3A Op de datum van eerste toepassing moet een entiteit op basis van de op die datum bestaande feiten en omstandigheden bepalen of zij een beleggingsentiteit is. Indien een entiteit op de datum van eerste toepassing concludeert dat zij een beleggingsentiteit is, moet zij de vereisten van de alinea's C3B tot en met C3F in plaats van de alinea's C5 en C5A toepassen.

C3B Behoudens als het een dochteronderneming betreft die overeenkomstig alinea 32 is geconsolideerd (en waarop, al naargelang het geval, de alinea's C3 en C6 of de alinea's C4 tot en met C4C van toepassing zijn), moet een beleggingsentiteit haar belegging in elke dochteronderneming waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, alsof de vereisten van deze IFRS steeds van kracht zijn geweest. De beleggingsentiteit moet zowel de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de datum van eerste toepassing, als het eigen vermogen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode retroactief aanpassen in verband met eventuele verschillen tussen:

(a) de vorige boekwaarde van de dochteronderneming; en

(b) de reële waarde van de belegging van de beleggingsentiteit in de dochteronderneming.

Het cumulatieve bedrag van eventuele aanpassingen van de reële waarde dat voorheen in niet-gerealiseerde resultaten was opgenomen, moet aan het begin van de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de datum van eerste toepassing, naar de ingehouden winst worden overgeboekt.

C3C Vóór de datum waarop IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde* wordt toegepast, moet een beleggingsentiteit gebruikmaken van de voorheen aan de beleggers of het management gerapporteerde bedragen van de reële waarde indien deze bedragen op de datum van de waardering overeenstemmen met het bedrag waarvoor de belegging zou kunnen worden geruild in een zakelijke, objectieve transactie tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.

C3D Als waardering van een belegging in een dochteronderneming in overeenstemming met de alinea's C3B en C3C onuitvoerbaar is (zoals omschreven in IAS 8), dan moet een beleggingsentiteit de vereisten van deze IFRS toepassen aan het begin van de vroegste periode waarop de alinea's C3B en C3C toepasbaar zijn en die mogelijk de lopende periode is. De investeerder moet de jaarperiode die onmiddellijk aan de datum van eerste toepassing voorafgaat, retroactief aanpassen, tenzij het begin van de vroegste periode waarop deze alinea toepasbaar is, de lopende periode is. Indien dat het geval is, moet de aanpassing van het eigen vermogen aan het begin van de lopende periode worden opgenomen.

C3E Indien een beleggingsentiteit voor de datum van eerste toepassing van deze IFRS een belegging in een dochteronderneming heeft afgestoten of de zeggenschap daarover heeft verloren, is de beleggingsentiteit niet verplicht aanpassingen aan te brengen in de eerdere administratieve verwerking van de betrokken dochteronderneming.

C3F Indien een entiteit de in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepast op een periode die volgt op de periode waarin zij IFRS 10 voor het eerst toepast, moeten verwijzingen in de alinea's C3A tot en met C3E naar "de datum van eerste toepassing" worden gelezen als verwijzingen naar "het begin van de jaarlijkse verslagperiode waarop de wijzigingen in *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012, voor het eerst worden toegepast".

▼**M37**

C4 Als een investeerder op de datum van eerste toepassing besluit tot het consolideren van een deelneming die overeenkomstig IAS 27 en SIC-12 niet was geconsolideerd, moet de investeerder:

(a) als de deelneming een bedrijf is (als omschreven in IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*), de activa, verplichtingen en belangen zonder overheersende zeggenschap van deze voorheen niet-geconsolideerde deelneming waarderen alsof de deelneming op basis van de vereisten van deze IFRS geconsolideerd was (en dus overnameverwerking heeft toegepast overeenkomstig IFRS 3) vanaf de datum waarop de investeerder zeggenschap over die deelneming verwierf. De investeerder moet de jaarperiode die onmiddellijk aan de datum van eerste toepassing voorafgaat, retroactief aanpassen. Wanneer de datum waarop zeggenschap is verworven, vroeger valt dan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode, moet de investeerder een eventueel verschil tussen de volgende bedragen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode als een aanpassing van het eigen vermogen opnemen:

(i) het bedrag van de opgenomen activa, verplichtingen en belangen zonder overheersende zeggenschap; en

(ii) de eerdere boekwaarde van de betrokkenheid van de investeerder bij de deelneming;

(b) als de deelneming geen bedrijf is (als omschreven in IFRS 3), de activa, verplichtingen en belangen zonder overheersende zeggenschap van deze voorheen niet-geconsolideerde deelneming waarderen alsof de deelneming op basis van de vereisten in deze IFRS geconsolideerd was (waarbij de in IFRS 3 beschreven overnamemethode wordt toegepast, maar zonder dat voor de deelneming enige goodwill wordt opgenomen) vanaf de datum waarop de investeerder zeggenschap over die deelneming verwierf. De investeerder moet de jaarperiode die onmiddellijk aan de datum van eerste toepassing voorafgaat, retroactief aanpassen. Wanneer de datum waarop zeggenschap is verworven, vroeger valt dan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode, moet de investeerder een eventueel verschil tussen de volgende bedragen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode als een aanpassing van het eigen vermogen opnemen:

(i) het bedrag van de opgenomen activa, verplichtingen en belangen zonder overheersende zeggenschap; en

(ii) de eerdere boekwaarde van de betrokkenheid van de investeerder bij de deelneming.

C4A Als waardering van de activa, verplichtingen en belangen zonder overheersende zeggenschap van een deelneming overeenkomstig alinea C4(a) of (b) onuitvoerbaar is (zoals beschreven in IAS 8), moet een investeerder:

(a) als de deelneming een bedrijf is, vanaf de veronderstelde overnamedatum de vereisten van IFRS 3 toepassen. De veronderstelde overnamedatum moet het begin zijn van de vroegste periode waarop alinea C4(a) toepasbaar is en die mogelijk de lopende periode is.

(b) als de deelneming geen bedrijf is, de in IFRS 3 beschreven overnamemethode toepassen, zonder dat evenwel vanaf de veronderstelde overnamedatum enige goodwill voor de deelneming wordt opgenomen. De veronderstelde overnamedatum moet het begin zijn van de vroegste periode waarop alinea C4(b) toepasbaar is en die mogelijk de lopende periode is.

▼**M37**

De investeerder moet de jaarperiode die onmiddellijk aan de datum van eerste toepassing voorafgaat, retroactief aanpassen, tenzij het begin van de vroegste periode waarop deze alinea toepasbaar is, de lopende periode is. Wanneer de veronderstelde overnamedatum vroeger valt dan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode, moet de investeerder een eventueel verschil tussen de volgende bedragen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode als een aanpassing van het eigen vermogen opnemen:

(a) het bedrag van de opgenomen activa, verplichtingen en belangen zonder overheersende zeggenschap; en

(b) de eerdere boekwaarde van de betrokkenheid van de investeerder bij de deelneming.

Indien de vroegste periode waarop deze alinea toepasbaar is, de lopende periode is, moet de aanpassing van het eigen vermogen aan het begin van de lopende periode worden opgenomen.

C4B Wanneer een investeerder de alinea's C4 en C4A toepast en de datum waarop overeenkomstig deze IFRS zeggenschap is verworven, later valt dan de ingangsdatum van IFRS 3 (herziene versie van 2008, IFRS 3 (2008)), moet de verwijzing naar IFRS 3 in de alinea's C4 en C4A worden gelezen als een verwijzing naar IFRS 3 (2008). Indien de zeggenschap vóór de ingangsdatum van IFRS 3 (2008) is verworven, moet een investeerder ofwel IFRS 3 (2008), ofwel IFRS 3 (versie van 2004) toepassen.

C4C Wanneer een investeerder de alinea's C4 en C4A toepast en de datum waarop overeenkomstig deze IFRS zeggenschap is verworven, later valt dan de ingangsdatum van IAS 27 (herziene versie van 2008, IAS 27 (2008)), moet een investeerder de vereisten van deze IFRS toepassen op alle perioden waarin de deelneming retroactief is geconsolideerd in overeenstemming met de alinea's C4 en C4A. Indien de zeggenschap vóór de ingangsdatum van IAS 27 (2008) is verworven, moet een investeerder:

(a) ofwel de vereisten van deze IFRS toepassen op alle perioden waarin de deelneming retroactief is geconsolideerd in overeenstemming met de alinea's C4 en C4A;

(b) ofwel op de perioden vóór de ingangsdatum van IAS 27 (2008) de vereisten van IAS 27 (versie van 2003, IAS 27 (2003)) en op de daaropvolgende perioden de vereisten van deze IFRS toepassen.

C5 Indien een investeerder op de datum van eerste toepassing besluit tot het niet langer consolideren van een deelneming die overeenkomstig IAS 27 en SIC-12 was geconsolideerd, dan moet de investeerder zijn belang in de deelneming waarderen tegen het bedrag waartegen het gewaardeerd zou zijn geweest mochten de vereisten van deze IFRS van toepassing zijn geweest toen de investeerder betrokken werd bij (maar geen zeggenschap verwierf in overeenstemming met deze IFRS), of de zeggenschap verloor over de deelneming. De investeerder moet de jaarperiode die onmiddellijk aan de datum van eerste toepassing voorafgaat, retroactief aanpassen. Wanneer de datum waarop de investeerder betrokken werd bij (maar geen zeggenschap verwierf in overeenstemming met deze IFRS), of de zeggenschap verloor over de deelneming, vroeger valt dan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode, moet de investeerder een eventueel verschil tussen de volgende bedragen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode als een aanpassing van het eigen vermogen opnemen:

(a) de eerdere boekwaarde van de activa, verplichtingen en belangen zonder overheersende zeggenschap; en

(b) het opgenomen bedrag van het belang van de investeerder in de deelneming.

▼M37

C5A Als waardering van het belang in de deelneming in overeenstemming met alinea C5 onuitvoerbaar is (zoals omschreven in IAS 8), dan moet de investeerder de vereisten van deze IFRS toepassen aan het begin van de vroegste periode waarop alinea C5 toepasbaar is en die mogelijk de lopende periode is. De investeerder moet de jaarperiode die onmiddellijk aan de datum van eerste toepassing voorafgaat, retroactief aanpassen, tenzij het begin van de vroegste periode waarop deze alinea toepasbaar is, de lopende periode is. Wanneer de datum waarop de investeerder betrokken werd bij (maar geen zeggenschap verwierf in overeenstemming met deze IFRS), of de zeggenschap verloor over de deelneming, vroeger valt dan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode, moet de investeerder een eventueel verschil tussen de volgende bedragen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode als een aanpassing van het eigen vermogen opnemen:

(a) de eerdere boekwaarde van de activa, verplichtingen en belangen zonder overheersende zeggenschap; en

(b) het opgenomen bedrag van het belang van de investeerder in de deelneming.

Indien de vroegste periode waarop deze alinea toepasbaar is, de lopende periode is, moet de aanpassing van het eigen vermogen aan het begin van de lopende periode worden opgenomen.

C6 De alinea's 23, 25, B94 en B96 tot en met B99 waren in 2008 in IAS 27 aangebrachte wijzigingen die in IFRS 10 overgenomen zijn. Behalve wanneer een entiteit alinea C3 toepast of verplicht is de alinea's C4 tot en met C5A toe te passen, moet zij de vereisten in die alinea's als volgt toepassen:

▼M32

(a) een entiteit mag een winst- of verliestoerekening voor verslagperioden niet aanpassen voordat de wijziging in alinea B94 voor het eerst is toegepast;

(b) de vereisten in de alinea's 23 en B96 voor de administratieve verwerking van veranderingen in eigendomsbelangen in een dochteronderneming nadat zeggenschap is verkregen, zijn niet van toepassing op veranderingen die plaatsvonden voordat de entiteit deze wijzigingen voor het eerst toepaste;

(c) een entiteit mag de boekwaarde van een investering in een voormalige dochteronderneming niet aanpassen als het verlies van zeggenschap vóór de eerste toepassing van de wijzigingen in de alinea's 25, B97, B98 en B99 plaatsvond. Voorts mag een entiteit een winst of verlies op het verlies van zeggenschap over een dochteronderneming dat vóór de toepassing van de wijzigingen in de alinea's 25, B97, B98 en B99 plaatsvond niet herberekenen.

▼M37

Verwijzingen naar de „onmiddellijk voorafgaande periode”

▼M38

C6A Niettegenstaande de verwijzingen in de alinea's C3B tot en met C5A naar de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de datum van eerste toepassing (de "onmiddellijk voorafgaande periode"), mag een entiteit ook aangepaste vergelijkende informatie voor eerder gepresenteerde perioden presenteren, maar zij is daartoe niet verplicht. Indien een entiteit geen aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteert, moeten alle verwijzingen in de alinea's C3B tot en met C5A naar de "onmiddellijk voorafgaande periode" worden gelezen als verwijzingen naar de "vroegst aangepaste vergelijkende periode die is gepresenteerd".

▼M37

C6B Als een entiteit niet-aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteert, moet zij duidelijk aangeven dat de informatie niet is aangepast, vermelden dat deze op basis van een andere grondslag is opgesteld, en deze grondslag toelichten.

▼**M32**

Verwijzingen naar IFRS 9

C7 Als een entiteit wel deze IFRS maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten alle verwijzingen naar deze IFRS en IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering.*

INTREKKING VAN ANDERE IFRSS

C8 Deze IFRS vervangt de vereisten betreffende geconsolideerde jaarrekeningen in IAS 27 (herziene versie van 2008).

C9 Deze IFRS vervangt ook SIC-12 *Consolidatie – Voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten.*

▼M32

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 11

Gezamenlijke overeenkomsten

DOEL

1 **Het doel van deze IFRS is het vaststellen van grondslagen voor financiële verslaggeving door entiteiten die een belang hebben in overeenkomsten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend** (gezamenlijke overeenkomsten).

Verwezenlijking van het doel

2 Om het in alinea 1 vermelde doel te bereiken, definieert deze IFRS *gezamenlijke zeggenschap*, en vereist deze IFRS dat een entiteit die partij is bij een *gezamenlijke overeenkomst* het type gezamenlijke overeenkomst waarbij ze betrokken is bepaalt door haar rechten en plichten te beoordelen en administratief te verwerken in overeenstemming met dat type gezamenlijke overeenkomst.

TOEPASSINGSGEBIED

3 Deze IFRS moet worden toegepast door alle entiteiten die partij zijn bij een gezamenlijke overeenkomst.

GEZAMENLIJKE OVEREENKOMSTEN

4 Een gezamenlijke overeenkomst is een overeenkomst waarover twee of meer partijen gezamenlijke zeggenschap uitoefenen.

5 Een gezamenlijke overeenkomst heeft de volgende kenmerken:

(a) **De partijen zijn gebonden aan een contractuele overeenkomst (zie de alinea's B2 tot en met B4);**

(b) **De contractuele overeenkomst geeft twee of meer van deze partijen gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst (zie de alinea's 7 tot en met 13).**

6 Een gezamenlijke overeenkomst is ofwel een *gezamenlijke bedrijfsactiviteit* ofwel een *joint venture*.

Gezamenlijke zeggenschap

7 Gezamenlijke zeggenschap is het contractueel afgesproken delen van de zeggenschap over een overeenkomst, waarvan slechts sprake is wanneer besluiten over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die de zeggenschap delen.

8 Een entiteit die partij is bij een overeenkomst moet beoordelen of de contractuele overeenkomst alle partijen, of een groep van de partijen, collectief zeggenschap geeft over de overeenkomst. Alle partijen, of een groep van de partijen, hebben collectief zeggenschap over de overeenkomst als ze samen moeten werken om de activiteiten die de opbrengsten van de overeenkomst aanzienlijk beïnvloeden (dat wil zeggen de relevante activiteiten), te sturen.

9 Als eenmaal is vastgesteld dat alle partijen, of een groep van de partijen, collectief zeggenschap hebben over de overeenkomst, is er slechts sprake van gezamenlijke zeggenschap als besluiten over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die collectief zeggenschap hebben over de overeenkomst.

10 In een gezamenlijke overeenkomst heeft geen enkele partij op zichzelf zeggenschap over de overeenkomst. Een partij met gezamenlijke zeggenschap over een overeenkomst kan beletten dat een van de andere partijen, of een groep van de partijen, zeggenschap heeft over de overeenkomst.

▼M32

11 Een overeenkomst kan een gezamenlijke overeenkomst zijn ook al hebben niet alle partijen bij de overeenkomst gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst. In deze IFRS wordt een onderscheid gemaakt tussen partijen die gezamenlijke zeggenschap over een gezamenlijke overeenkomst hebben (*deelnemers in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit* of *deelnemers in een joint venture*) en partijen die deelnemen in, maar geen gezamenlijke zeggenschap hebben over een gezamenlijke overeenkomst.

12 De beoordeling of alle partijen, of een groep van de partijen, gezamenlijke zeggenschap over een overeenkomst hebben, vereist oordeelsvorming van een entiteit. Een entiteit moet dit beoordelen door alle feiten en omstandigheden in overweging te nemen (zie de alinea's B5 tot en met B11).

13 Als feiten en omstandigheden veranderen, moet een entiteit opnieuw beoordelen of ze nog steeds gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst heeft.

Soorten gezamenlijke overeenkomsten

14 Een entiteit moet vaststellen bij welk type gezamenlijke overeenkomst ze betrokken is. De classificatie van een gezamenlijke overeenkomst als een gezamenlijke bedrijfsactiviteit of een joint venture hangt af van de rechten en plichten van de partijen bij de overeenkomst.

15 Een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst. Deze partijen worden deelnemers in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit genoemd.

16 Een joint venture is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben rechten hebben op de nettoactiva van de overeenkomst. Deze partijen worden deelnemers in een joint venture genoemd.

17 De beoordeling of een gezamenlijke overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit dan wel een joint venture is, vereist oordeelsvorming van een entiteit. Een entiteit moet vaststellen bij welk type gezamenlijke overeenkomst ze betrokken is door haar uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en plichten te beschouwen. Een entiteit moet haar rechten en plichten beoordelen door de structuur en rechtsvorm van de overeenkomst, de voorwaarden die door de partijen in de contractuele overeenkomst zijn overeengekomen en, indien relevant, andere feiten en omstandigheden te beschouwen (zie de alinea's B12 tot en met B33).

18 Soms zijn de partijen gebonden aan een raamovereenkomst waarin de algemene contractuele voorwaarden voor het ondernemen van een of meer activiteiten zijn vastgelegd. In de raamovereenkomst zou kunnen zijn vastgelegd dat de partijen verschillende gezamenlijke overeenkomsten opstellen om specifieke activiteiten die deel uitmaken van de overeenkomst uit te voeren. Ondanks het feit dat deze gezamenlijke overeenkomsten verband houden met dezelfde raamovereenkomst, is het mogelijk dat ze niet alle van hetzelfde type zijn als de rechten en plichten van de partijen verschillen bij het uitvoeren van de verschillende activiteiten die het onderwerp van de raamovereenkomst uitmaken. Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten en joint ventures kunnen dus naast elkaar bestaan wanneer de partijen verschillende activiteiten uitvoeren die deel uitmaken van dezelfde raamovereenkomst.

19 Als feiten en omstandigheden veranderen, moet een entiteit opnieuw beoordelen of het type gezamenlijke overeenkomst waarbij ze betrokken is, is veranderd.

▼M32

JAARREKENING VAN PARTIJEN BIJ EEN GEZAMENLIJKE OVEREENKOMST

Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten

20 **Een deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit moet met betrekking tot zijn belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit het volgende opnemen:**

(a) **zijn activa, met inbegrip van zijn aandeel in eventuele gezamenlijk gehouden activa;**

(b) **zijn verplichtingen, met inbegrip van zijn aandeel in eventuele gezamenlijk aangegane verplichtingen;**

(c) **zijn opbrengsten uit de verkoop van zijn aandeel in de productie van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit;**

(d) **zijn aandeel in de opbrengsten uit de verkoop van de productie door de gezamenlijke bedrijfsactiviteit; en**

(e) **zijn lasten, met inbegrip van zijn aandeel in eventuele gezamenlijk aangegane lasten.**

21 Een deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit moet de activa, verplichtingen, opbrengsten en lasten die verband houden met zijn belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit administratief verwerken in overeenstemming met de IFRSs die op de desbetreffende activa, verplichtingen, opbrengsten en lasten van toepassing zijn.

▼M46

21A Wanneer een entiteit een belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit verwerft waarbij de activiteit van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit een bedrijf zoals gedefinieerd in IFRS 3 vormt, past zij op haar aandeel als bedoeld in alinea 20 alle in IFRS 3 en in andere IFRSs vervatte beginselen betreffende de administratieve verwerking van bedrijfscombinaties toe welke niet met de in deze IFRS opgenomen leidraden in strijd zijn en verschaft zij alle informatie die krachtens deze IFRSs over bedrijfscombinaties moet worden vermeld. Dit geldt voor de verwerving van zowel het initiële belang als additionele belangen in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit waarbij de activiteit van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit een bedrijf vormt. De administratieve verwerking van de verwerving van een belang in een dergelijke gezamenlijke bedrijfsactiviteit is gespecificeerd in de alinea's B33A tot en met B33D.

▼M32

22 De administratieve verwerking van transacties zoals de verkoop, inbreng of aankoop van activa tussen een entiteit en een gezamenlijke bedrijfsactiviteit waarin ze een deelnemer is, is gespecificeerd in de alinea's B34 tot en met B37.

23 Een partij die deelneemt in, maar geen gezamenlijke zeggenschap heeft over een gezamenlijke bedrijfsactiviteit moet haar belang in de overeenkomst ook administratief verwerken in overeenstemming met de alinea's 20 tot en met 22 als die partij rechten heeft op de activa en aansprakelijk is voor de verplichtingen die verband houden met de gezamenlijke bedrijfsactiviteit. Als een partij die deelneemt in, maar geen gezamenlijke zeggenschap heeft over een gezamenlijke bedrijfsactiviteit, geen rechten heeft op de activa en niet aansprakelijk is voor de verplichtingen die verband houden met die gezamenlijke bedrijfsactiviteit, moet ze haar belang in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit administratief verwerken in overeenstemming met de IFRSs die op dat belang van toepassing zijn.

Joint ventures

24 **Een deelnemer in een joint venture moet zijn belang in een joint venture opnemen als een investering en moet die investering administratief verwerken volgens de equity-methode in overeenstemming met IAS 28 Investeringen in *geassocieerde deelnemingen en joint ventures*, tenzij de entiteit is vrijgesteld van de toepassing van de equity-methode zoals in die standaard gespecificeerd.**

25 Een partij die deelneemt in, maar geen gezamenlijke zeggenschap heeft over een joint venture, moet haar belang in de overeenkomst administratief verwerken in overeenstemming met IFRS 9 *Financiële instrumenten*, tenzij ze invloed van betekenis heeft op de joint venture, in welk geval ze dat belang administratief moet verwerken in overeenstemming met IAS 28 (herziene versie van 2011).

▼M32

ENKELVOUDIGE JAARREKENING

26 **Een deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit of een deelnemer in een joint venture moet in zijn enkelvoudige jaarrekening zijn belang in:**

(a) **een gezamenlijke bedrijfsactiviteit administratief verwerken in overeenstemming met de alinea's 20 tot en met 22;**

(b) **een joint venture administratief verwerken in overeenstemming met alinea 10 van IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening*.**

27 **Een partij die deelneemt in, maar geen gezamenlijke zeggenschap heeft over een gezamenlijke overeenkomst moet in haar enkelvoudige jaarrekening haar belang in:**

(a) **een gezamenlijke bedrijfsactiviteit administratief verwerken in overeenstemming met alinea 23;**

(b) **een joint venture administratief verwerken in overeenstemming met IFRS 9, tenzij de entiteit invloed van betekenis heeft op de joint venture, in welk geval ze alinea 10 van IAS 27 (herziene versie van 2011) moet toepassen.**

Bijlage A

Definities

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de IFRS.

gezamenlijke overeenkomst	Een overeenkomst waarover twee of meer partijen **gezamenlijke zeggenschap** hebben.
gezamenlijke zeggenschap	Het contractueel afgesproken delen van de zeggenschap over een overeenkomst, waarvan slechts sprake is wanneer besluiten over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die de zeggenschap delen.
gezamenlijke bedrijfsactiviteit	Een **gezamenlijke overeenkomst** waarbij de partijen die **gezamenlijke zeggenschap** over de overeenkomst hebben, rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst.
deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit	Een partij bij een **gezamenlijke bedrijfsactiviteit** die **gezamenlijke zeggenschap** over die activiteit heeft.
joint venture	Een **gezamenlijke overeenkomst** waarbij de partijen die **gezamenlijke zeggenschap** over de overeenkomst hebben, rechten op de nettoactiva van de overeenkomst hebben.
deelnemer in een joint venture	Een partij bij een **joint venture** die **gezamenlijke zeggenschap** over die joint venture heeft.
partij bij een gezamenlijke overeenkomst	Een entiteit die deelneemt in een **gezamenlijke overeenkomst**, ongeacht of die entiteit **gezamenlijke zeggenschap** over de overeenkomst heeft.

▼M32

afzonderlijk vehikel	Een afzonderlijk identificeerbare financiële structuur, met inbegrip van afzonderlijke rechtspersonen of wettelijk erkende entiteiten, ongeacht of die entiteiten rechtspersoonlijkheid hebben.

De volgende termen zijn gedefinieerd in IAS 27 (herziene versie van 2011), IAS 28 (herziene versie van 2011) of IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*, en worden in deze IFRS gebruikt met de in die IFRSs gespecificeerde betekenissen:

— zeggenschap over een deelneming

— equity-methode

— macht

— beschermingsrechten

— relevante activiteiten

— enkelvoudige jaarrekening

— invloed van betekenis.

Bijlage B

Toepassingsleidraad

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de IFRS. Ze beschrijft de toepassing van de alinea's 1 tot en met 27 en heeft dezelfde status als de andere delen van de IFRS.

B1 De voorbeelden in deze bijlage beschrijven hypothetische situaties. Hoewel sommige aspecten van de voorbeelden aanwezig kunnen zijn in werkelijke feitelijke situaties, zouden alle relevante feiten en omstandigheden van een bepaalde feitelijke situatie moeten worden geëvalueerd bij de toepassing van IFRS 11.

GEZAMENLIJKE OVEREENKOMSTEN

Contractuele overeenkomst (alinea 5)

B2 Het bestaan van een contractuele overeenkomst kan op verschillende manieren blijken. Een afdwingbare contractuele overeenkomst is vaak, maar niet altijd, schriftelijk opgesteld, meestal in de vorm van een contract of schriftelijk vastgelegde besprekingen tussen de partijen. Wettelijke mechanismen kunnen ook afdwingbare overeenkomsten tot stand brengen, hetzij op zichzelf, hetzij in combinatie met contracten tussen de partijen.

B3 Als gezamenlijke overeenkomsten gestructureerd zijn in een *afzonderlijk vehikel* (zie de alinea's B19 tot en met B33), zal de contractuele overeenkomst, of zullen sommige aspecten daarvan, in bepaalde gevallen opgenomen zijn in de akte van oprichting of in de statuten van het afzonderlijke vehikel.

▼**M32**

B4 In de contractuele overeenkomst zijn de voorwaarden uiteengezet waaronder de partijen deelnemen in de activiteit die het onderwerp van de overeenkomst vormt. De contractuele overeenkomst behandelt in het algemeen aangelegenheden als:

(a) het doel, de activiteit en de duur van de gezamenlijke overeenkomst;

(b) hoe de leden van de raad van bestuur, of het equivalente bestuursorgaan, van de gezamenlijke overeenkomst worden benoemd;

(c) het besluitvormingsproces: de aangelegenheden die beslissingen van de partijen vereisen, de stemrechten van de partijen en het vereiste niveau van ondersteuning voor die aangelegenheden. Het in de contractuele overeenkomst weerspiegelde besluitvormingsproces brengt gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst tot stand (zie de alinea's B5 tot en met B11);

(d) het kapitaal dat of een andere inbreng die van de partijen vereist wordt;

(e) hoe de partijen activa, verplichtingen, opbrengsten, lasten of winsten of verliezen die verband houden met de gezamenlijke overeenkomst delen.

Gezamenlijke zeggenschap (alinea's 7 tot en met 13)

B5 Bij de beoordeling of een entiteit gezamenlijke zeggenschap over een overeenkomst heeft, moet een entiteit eerst beoordelen of alle partijen, of een groep van de partijen, zeggenschap over de overeenkomst hebben. IFRS 10 definieert het begrip zeggenschap en moet worden gebruikt om te bepalen of alle partijen, of een groep van de partijen, blootgesteld zijn aan of rechten hebben op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van hun betrokkenheid bij de overeenkomst en of ze op basis van hun macht over de overeenkomst in staat zijn om deze opbrengsten te beïnvloeden. Wanneer alle partijen, of een groep van de partijen, collectief in staat zijn om de activiteiten die de opbrengsten van de overeenkomst aanzienlijk beïnvloeden (dat wil zeggen de relevante activiteiten), te sturen, hebben de partijen collectief zeggenschap over de overeenkomst.

B6 Na de conclusie dat alle partijen, of een groep van de partijen, collectief zeggenschap hebben over de overeenkomst, moet een entiteit beoordelen of ze gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst heeft. Er is slechts sprake van gezamenlijke zeggenschap als besluiten over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die collectief zeggenschap over de overeenkomst hebben. De beoordeling of alle partijen, of een groep van de partijen, gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, dan wel of een van de partijen alleen zeggenschap over de overeenkomst heeft, kan oordeelsvorming vereisen.

B7 Soms leidt het besluitvormingsproces dat de partijen in hun contractuele overeenkomst zijn overeengekomen impliciet tot gezamenlijke zeggenschap. Stel bijvoorbeeld dat twee partijen een overeenkomst aangaan waarin elk 50 procent van de stemrechten heeft en dat de contractuele overeenkomst tussen hen specificeert dat ten minste 51 procent van de stemrechten nodig is om besluiten over de relevante activiteiten te nemen. In dat geval zijn de partijen impliciet overeengekomen dat ze gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, omdat besluiten over de relevante activiteiten niet kunnen worden genomen zonder dat beide partijen akkoord gaan.

▼M32

B8 In andere omstandigheden vereist de contractuele overeenkomst een minimumpercentage van de stemrechten om besluiten over de relevante activiteiten te nemen. Als dat minimaal vereiste percentage van de stemrechten kan worden bereikt door meer dan een combinatie van de partijen die het met elkaar eens zijn, is de overeenkomst geen gezamenlijke overeenkomst, tenzij in de contractuele overeenkomst is gespecificeerd welke partijen (of combinatie van partijen) het unaniem eens moeten zijn met besluiten over de relevante activiteiten van de overeenkomst.

Voorbeelden van toepassingen

Voorbeeld 1

Stel dat drie partijen een overeenkomst aangaan: A heeft 50 procent van de stemrechten in de overeenkomst, B heeft 30 procent en C heeft 20 procent. In de contractuele overeenkomst tussen A, B en C is bepaald dat ten minste 75 procent van de stemrechten nodig is om besluiten over de relevante activiteiten van de overeenkomst te nemen. A kan elk besluit tegenhouden, maar heeft geen zeggenschap over de overeenkomst omdat het de instemming van B nodig heeft. De voorwaarden van hun contractuele overeenkomst die voor het nemen van besluiten over de relevante activiteiten ten minste 75 procent van de stemrechten vereisen, impliceren dat A en B gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, omdat besluiten over de relevante activiteiten van de overeenkomst niet kunnen worden genomen zonder dat A en B het met elkaar eens zijn.

Voorbeeld 2

Stel dat drie partijen een overeenkomst aangaan: A heeft 50 procent van de stemrechten in de overeenkomst, en B en C hebben elk 25 procent. In de contractuele overeenkomst tussen A, B en C is bepaald dat ten minste 75 procent van de stemrechten nodig is om besluiten over de relevante activiteiten van de overeenkomst te nemen. A kan elk besluit tegenhouden, maar heeft geen zeggenschap over de overeenkomst omdat het de instemming van B of C nodig heeft. In dit voorbeeld hebben A, B en C collectief zeggenschap over de overeenkomst. Er is echter meer dan één combinatie van partijen die samen 75 procent van de stemrechten kunnen bereiken (namelijk A en B of A en C). In een dergelijke situatie zou de contractuele overeenkomst tussen de partijen een gezamenlijke overeenkomst zijn als in de contractuele overeenkomst is gespecificeerd welke combinatie van de partijen het unaniem eens moet zijn om besluiten over de relevante activiteiten van de overeenkomst te nemen.

Voorbeeld 3

Stel dat in een overeenkomst A en B elk 35 procent van de stemrechten hebben en dat de overige 30 procent van de stemrechten verdeeld is over een groot aantal kleinere partijen bij de overeenkomst. Voor besluiten over de relevante activiteiten is een meerderheid van de stemrechten vereist. A en B hebben alleen gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst als in de contractuele overeenkomst is bepaald dat voor besluiten over de relevante activiteiten van de overeenkomst de instemming van zowel A als B vereist is.

B9 De vereiste unanieme instemming betekent dat elke partij met gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst kan beletten dat een van de andere partijen, of een groep van de partijen, zonder haar toestemming eenzijdige besluiten (over de relevante activiteiten) neemt. Als de vereiste unanieme instemming alleen betrekking heeft op besluiten die een partij beschermingsrechten geven en niet op besluiten over de relevante activiteiten van een overeenkomst, is die partij geen partij met gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst.

▼M32

B10 Een contractuele overeenkomst kan bepalingen inzake de beslechting van geschillen, bijvoorbeeld via arbitrage, bevatten. Deze bepalingen kunnen toestaan dat besluiten worden genomen als de partijen die gezamenlijke zeggenschap hebben het niet unaniem eens zijn. Het bestaan van dergelijke bepalingen sluit geen gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst uit, en sluit dus niet uit dat de overeenkomst een gezamenlijke overeenkomst is.

Beoordelen van gezamenlijke zeggenschap

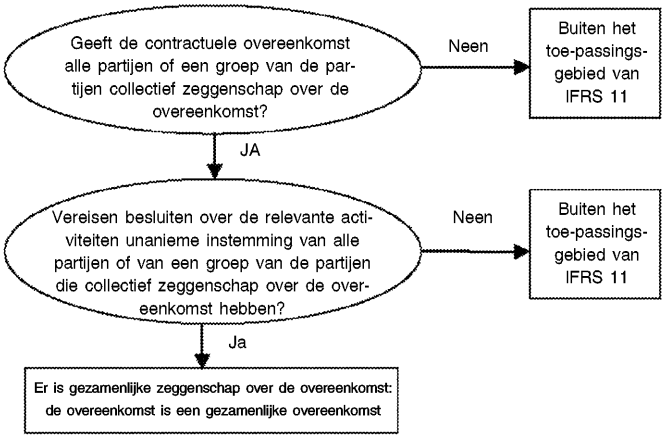

B11 Als een overeenkomst buiten het toepassingsgebied van IFRS 11 valt, moet een entiteit haar belang in de overeenkomst administratief verwerken in overeenstemming met relevante IFRSs, zoals IFRS 10, IAS 28 (herziene versie van 2011) of IFRS 9.

SOORTEN GEZAMENLIJKE OVEREENKOMSTEN (ALINEA'S 14 TOT EN MET 19)

B12 Gezamenlijke overeenkomsten worden aangegaan voor verschillende doeleinden (bijvoorbeeld als een manier voor partijen om kosten en risico's te delen, of als een manier om partijen toegang te geven tot nieuwe technologie of nieuwe markten), en kunnen worden aangegaan met verschillende structuren en rechtsvormen.

B13 Sommige overeenkomsten vereisen niet dat de activiteit die het onderwerp is van de overeenkomst in een afzonderlijk vehikel wordt uitgevoerd. Andere overeenkomsten daarentegen houden de oprichting van een afzonderlijk vehikel in.

B14 De op grond van deze IFRS vereiste classificatie van gezamenlijke overeenkomsten is afhankelijk van de rechten en plichten van de partijen die uit de overeenkomst voortvloeien in het kader van de normale bedrijfsvoering. Deze IFRS classificeert gezamenlijke overeenkomsten als gezamenlijke bedrijfsactiviteiten of joint ventures. Als een entiteit rechten heeft op de activa en aansprakelijk is voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst, is de overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit. Als een entiteit rechten heeft op de nettoactiva van de overeenkomst, is de overeenkomst een joint venture. In de alinea's B16 tot en met B33 is de beoordeling uiteengezet die een entiteit moet uitvoeren om te bepalen of ze een belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit dan wel een belang in een joint venture heeft.

▼M32

Classificatie van een gezamenlijke overeenkomst

B15 Zoals in alinea B14 vermeld, vereist de classificatie van gezamenlijke overeenkomsten dat de partijen hun uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en plichten beoordelen. Bij die beoordeling moet een entiteit het volgende in aanmerking nemen:

(a) de structuur van de gezamenlijke overeenkomst (zie de alinea's B16 tot en met B21);

(b) als de gezamenlijke overeenkomst gestructureerd is in een afzonderlijk vehikel:

(i) de rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel (zie de alinea's B22 tot en met B24);

(ii) de voorwaarden van de contractuele overeenkomst (zie de alinea's B25 tot en met B28); en

(iii) indien relevant, andere feiten en omstandigheden (zie de alinea's B29 tot en met B33).

Structuur van de gezamenlijke overeenkomst

Niet in een afzonderlijk vehikel gestructureerde gezamenlijke overeenkomsten

B16 Een gezamenlijke overeenkomst die niet in een afzonderlijk vehikel is gestructureerd, is een gezamenlijke bedrijfsactiviteit. In dergelijke gevallen zijn de rechten van de partijen op de activa en de aansprakelijkheid van de partijen voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst, alsook de rechten van de partijen op de bijbehorende opbrengsten en de aansprakelijkheid van de partijen voor de bijbehorende lasten in de contractuele overeenkomst vastgelegd.

B17 De contractuele overeenkomst beschrijft vaak de aard van de activiteiten die het onderwerp van de overeenkomst uitmaken en hoe de partijen van plan zijn om deze activiteiten samen uit te voeren. De partijen bij een gezamenlijke overeenkomst zouden bijvoorbeeld kunnen overeenkomen om een product samen te vervaardigen, waarbij elke partij verantwoordelijk is voor een specifieke taak en elke partij haar eigen activa gebruikt en haar eigen verplichtingen aangaat. De contractuele overeenkomst zou ook kunnen specificeren hoe de gemeenschappelijke opbrengsten en lasten onder de partijen worden verdeeld. In een dergelijk geval neemt elke deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit in zijn jaarrekening de voor de specifieke taak gebruikte activa en verplichtingen op, en neemt hij zijn aandeel in de opbrengsten en lasten op in overeenstemming met de contractuele overeenkomst.

B18 In andere gevallen kunnen de partijen bij een gezamenlijke overeenkomst bijvoorbeeld overeenkomen om een actief te delen en samen te gebruiken. In een dergelijk geval zijn de rechten van de partijen op het gezamenlijk gebruikte actief in de contractuele overeenkomst vastgelegd, alsook de wijze waarop de productie of opbrengsten uit het actief en de operationele kosten onder de partijen worden verdeeld. Elke deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit verwerkt zijn aandeel in het gezamenlijke actief en zijn overeengekomen aandeel in de verplichtingen, en neemt zijn aandeel in de productie, opbrengsten en lasten op in overeenstemming met de contractuele overeenkomst.

▼M32

In een afzonderlijk vehikel gestructureerde gezamenlijke overeenkomsten

B19 Een gezamenlijke overeenkomst waarbij de activa en verplichtingen die verband houden met de overeenkomst in een afzonderlijk vehikel worden gehouden, kan een joint venture of een gezamenlijke bedrijfsactiviteit zijn.

B20 Of een partij een deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit dan wel een deelnemer in een joint venture is, is afhankelijk van de rechten van de partij op de activa en de aansprakelijkheid van de partij voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst en die in het afzonderlijke vehikel worden gehouden.

B21 ►C3 Als de partijen een gezamenlijke overeenkomst ◄ in een afzonderlijk vehikel hebben gestructureerd, moeten ze, zoals in alinea B15 vermeld, beoordelen of de rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel, de voorwaarden van de contractuele overeenkomst en, indien relevant, andere feiten en omstandigheden hen:

(a) rechten geven op de activa en aansprakelijk maken voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst (in welk geval de overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is); of

▼C3

(b) rechten geven op de nettoactiva van de overeenkomst (in welk geval de overeenkomst een joint venture is).

Classificatie van een gezamenlijke overeenkomst: beoordeling van de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en plichten van de partijen

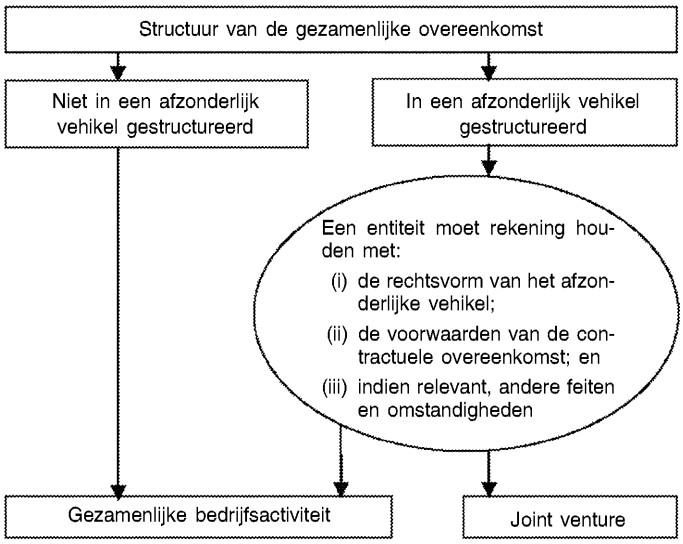

▼M32

De rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel

B22 De rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel is relevant bij de beoordeling van het type van de gezamenlijke overeenkomst. De rechtsvorm helpt bij de eerste beoordeling van de rechten van de partijen op de activa en de aansprakelijkheid van de partijen voor de verplichtingen die in het afzonderlijke vehikel worden gehouden, zoals de vraag of de partijen belangen hebben in de activa die in het afzonderlijke vehikel worden gehouden en of de partijen aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die in het afzonderlijke vehikel worden gehouden.

B23 De partijen kunnen bijvoorbeeld de gezamenlijke overeenkomst uitvoeren via een afzonderlijk vehikel, dat op grond van zijn rechtsvorm op zichzelf wordt beschouwd (dat wil zeggen dat de in het afzonderlijke vehikel gehouden activa en verplichtingen die van het afzonderlijke vehikel en niet die van de partijen zijn). In een dergelijk geval geeft de beoordeling van de rechten en plichten van de partijen die uit de rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel voortvloeien aan dat de

▼M32

overeenkomst een joint venture is. De voorwaarden die de partijen in hun contractuele overeenkomst zijn overeengekomen (zie de alinea's B25 tot en met B28) en, indien relevant, andere feiten en omstandigheden (zie de alinea's B29 tot en met B33) kunnen echter de beoordeling van de rechten en plichten van de partijen die uit de rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel voortvloeien, opheffen.

B24 De beoordeling van de rechten en plichten van de partijen die uit de rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel voortvloeien volstaat om te concluderen dat de overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is als en alleen als de partijen de gezamenlijke overeenkomst uitvoeren in een afzonderlijk vehikel waarvan de rechtsvorm geen scheiding tussen de partijen en het afzonderlijke vehikel tot stand brengt (wat betekent dat de in het afzonderlijke vehikel gehouden activa en verplichtingen die van de partijen zijn).

Beoordeling van de voorwaarden van de contractuele overeenkomst

B25 In veel gevallen zijn de door de partijen in hun contractuele overeenkomsten overeengekomen rechten en plichten in overeenstemming, of niet in strijd, met de rechten en plichten van de partijen die voortvloeien uit de rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel waarin de overeenkomst is gestructureerd.

B26 In andere gevallen gebruiken de partijen de contractuele overeenkomst om de rechten en plichten die voortvloeien uit de rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel waarin de overeenkomst is gestructureerd terug te draaien of te wijzigen.

Toepassingsvoorbeeld

Voorbeeld 4

Stel dat twee partijen een gezamenlijke overeenkomst structureren in een entiteit met rechtspersoonlijkheid. Elke partij heeft een eigendomsbelang van 50 procent in de entiteit met rechtspersoonlijkheid. De rechtspersoonlijkheid maakt het mogelijk om de entiteit te scheiden van haar eigenaren, en bijgevolg zijn de in de entiteit gehouden activa en verplichtingen die van de entiteit met rechtspersoonlijkheid. In een dergelijk geval geeft de beoordeling van de rechten en plichten van de partijen die voortvloeien uit de rechtsvorm van het afzonderlijke vehikel aan dat de partijen rechten hebben op de nettoactiva van de overeenkomst.

De partijen wijzigen echter de kenmerken van de rechtspersoon via hun contractuele overeenkomst, zodat elk een gespecificeerd belang heeft in de activa van de entiteit met rechtspersoonlijkheid en elk in een gespecificeerde verhouding aansprakelijk is voor de verplichtingen van de entiteit met rechtspersoonlijkheid. Dergelijke contractuele wijzigingen van de kenmerken van een rechtspersoon kunnen ertoe leiden dat een overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is.

B27 De volgende tabel vergelijkt gangbare voorwaarden in contractuele overeenkomsten van partijen bij een gezamenlijke bedrijfsactiviteit met gangbare voorwaarden in contractuele overeenkomsten van partijen bij een joint venture. De voorbeelden van de contractuele voorwaarden in de volgende tabel zijn niet exhaustief.

Beoordeling van de voorwaarden van de contractuele overeenkomst

	Gezamenlijke bedrijfsactiviteit	**Joint venture**
De voorwaarden van de contractuele overeenkomst	De contractuele overeenkomst geeft de partijen bij de gezamenlijke overeenkomst rechten op de activa en maakt ze aansprakelijk voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst.	De contractuele overeenkomst geeft de partijen bij de gezamenlijke overeenkomst rechten op de nettoactiva van de overeenkomst (wat betekent dat niet de partijen maar het afzonderlijke vehikel rechten heeft op de activa en aansprakelijk is voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst).

▼M32

	Gezamenlijke bedrijfsactiviteit	Joint venture
Rechten op activa	In de contractuele overeenkomst is bepaald dat de partijen bij de gezamenlijke overeenkomst alle belangen (zoals rechten of eigendomsrechten) in de activa die verband houden met de overeenkomst delen in een gespecificeerde verhouding (bijvoorbeeld in verhouding tot het eigendomsbelang van de partijen in de overeenkomst of in verhouding tot de direct aan hen toegerekende activiteit die via de overeenkomst wordt uitgevoerd).	In de contractuele overeenkomst is bepaald dat de activa die in de overeenkomst worden ingebracht of die later door de gezamenlijke overeenkomst worden verworven, de activa van de overeenkomst zijn. De partijen hebben geen belangen (dat wil zeggen geen rechten of eigendomsrechten) in de activa van de overeenkomst.
Aansprakelijkheid voor verplichtingen	In de contractuele overeenkomst is bepaald dat de partijen bij de gezamenlijke overeenkomst alle verplichtingen, aansprakelijkheden, kosten en lasten delen in een gespecificeerde verhouding (bijvoorbeeld in verhouding tot het eigendomsbelang van de partijen in de overeenkomst of in verhouding tot de direct aan hen toegerekende activiteit die via de overeenkomst wordt uitgevoerd).	In de contractuele overeenkomst is bepaald dat de gezamenlijke overeenkomst aansprakelijk is voor de schulden en verplichtingen van de overeenkomst. In de contractuele overeenkomst is bepaald dat de partijen bij de gezamenlijke overeenkomst jegens de overeenkomst slechts aansprakelijk zijn tot de omvang van hun respectieve investeringen in de overeenkomst of voor hun respectieve verplichtingen om nog niet betaald of extra kapitaal in de overeenkomst in te brengen, of voor beide.
	In de contractuele overeenkomst is bepaald dat de partijen bij de gezamenlijke overeenkomst aansprakelijk zijn voor claims van derden.	In de contractuele overeenkomst is bepaald dat schuldeisers van de gezamenlijke overeenkomst geen recht van regres tegen een partij hebben met betrekking tot schulden of verplichtingen van de overeenkomst.
Opbrengsten, lasten, winst of verlies	In de contractuele overeenkomst is bepaald dat de opbrengsten en lasten zullen worden verdeeld op basis van de relatieve prestaties van elke partij bij de gezamenlijke overeenkomst. Zo kan bijvoorbeeld in de contractuele overeenkomst bepaald zijn dat de opbrengsten en lasten worden toegerekend op basis van de capaciteit die elke partij gebruikt in een gezamenlijk geëxploiteerde fabriek, wat kan afwijken van hun eigendomsbelang in de gezamenlijke overeenkomst. In andere gevallen kunnen de partijen zijn overeengekomen om de winst die, of het verlies dat, verband houdt met de overeenkomst te delen op basis van een gespecificeerde verhouding, zoals het eigendomsbelang van de partijen in de overeenkomst. Dit zou niet beletten dat de overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is als de partijen rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst.	In de contractuele overeenkomst is het aandeel van elke partij in de winst die, of het verlies dat, verband houdt met de activiteiten van de overeenkomst bepaald.
Garanties	De partijen bij gezamenlijke overeenkomsten zijn vaak verplicht garanties te verstrekken aan derden die bijvoorbeeld een dienst ontvangen van, of kredieten verstrekken aan, de gezamenlijke overeenkomst. Het verstrekken van dergelijke garanties, of de toezegging door de partijen om dergelijke garanties te verstrekken, bepaalt op zich niet dat de gezamenlijke overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is. Het kenmerk dat bepaalt of de gezamenlijke overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit dan wel een joint venture is, is de vraag of de partijen aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst (voor sommige waarvan de partijen al dan niet een garantie hebben verstrekt).	

▼M32

B28 Als in de contractuele overeenkomst is bepaald dat de partijen rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst, zijn ze partijen bij een gezamenlijke bedrijfsactiviteit en hoeven ze bij de classificatie van de gezamenlijke overeenkomst geen andere feiten en omstandigheden in overweging te nemen (alinea's B29 tot en met B33).

Beoordeling van andere feiten en omstandigheden

B29 Als in de contractuele overeenkomst niet is bepaald dat de partijen rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst, moeten de partijen andere feiten en omstandigheden in overweging nemen bij de beoordeling of de overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit dan wel een joint venture is.

B30 Een gezamenlijke overeenkomst kan gestructureerd zijn in een afzonderlijk vehikel waarvan de rechtsvorm een scheiding tussen de partijen en het afzonderlijke vehikel tot stand brengt. Mogelijk zijn de rechten van de partijen op de activa en de aansprakelijkheid van de partijen voor de verplichtingen, niet gespecificeerd in de contractuele voorwaarden die door de partijen zijn overeengekomen, maar kan de overweging van andere feiten en omstandigheden ertoe leiden dat een dergelijke overeenkomst wordt geclassificeerd als een gezamenlijke bedrijfsactiviteit. Dit is het geval als andere feiten en omstandigheden de partijen rechten geven op de activa en aansprakelijk maken voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst.

B31 Als de activiteiten van een overeenkomst in de eerste plaats bedoeld zijn voor de levering van producten aan de partijen, geeft dit aan dat de partijen rechten hebben op nagenoeg alle economische voordelen van de activa van de overeenkomst. De partijen bij dergelijke overeenkomsten stellen hun toegang tot de door de overeenkomst geleverde producten vaak veilig door te beletten dat de overeenkomst haar producten verkoopt aan derden.

B32 Het effect van een overeenkomst met een dergelijk opzet en doel is dat de door de overeenkomst aangegane verplichtingen in wezen worden voldaan door de kasstromen die van de partijen worden ontvangen als gevolg van hun aankoop van de producten. Als de partijen in wezen de enige bron zijn van kasstromen die bijdragen aan de continuïteit van de activiteiten van de overeenkomst, geeft dit aan dat de partijen aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst.

Toepassingsvoorbeeld

Voorbeeld 5

Stel dat twee partijen een gezamenlijke overeenkomst structureren in een entiteit met rechtspersoonlijkheid (entiteit C) waarin elke partij een eigendomsbelang van 50 procent heeft. Het doel van de overeenkomst is het produceren van materialen die de partijen nodig hebben voor hun eigen, individuele productieprocessen. De overeenkomst zorgt ervoor dat de partijen de faciliteit waar de materialen worden geproduceerd exploiteren volgens de kwantiteits- en kwaliteitsspecificaties van de partijen.

De rechtsvorm van entiteit C (een entiteit met rechtspersoonlijkheid) via welke de activiteiten worden uitgevoerd, geeft in eerste instantie aan dat de in entiteit C gehouden activa en verplichtingen die van entiteit C zijn. In de contractuele overeenkomst tussen de partijen is niet bepaald dat de partijen rechten hebben op de activa of aansprakelijk zijn voor de verplichtingen van entiteit C. Derhalve geven de rechtsvorm van de entiteit C en de voorwaarden van de contractuele overeenkomst aan dat de overeenkomst een joint venture is.

▼M32

De partijen houden echter ook rekening met de volgende aspecten van de overeenkomst:

— De partijen kwamen overeen om elk de helft van alle door entiteit C vervaardigde producten te kopen. Entiteit C mag geen van haar producten verkopen aan derden, tenzij de twee partijen bij de overeenkomst hiermee hebben ingestemd. Omdat de overeenkomst tot doel heeft de partijen de producten te leveren die ze nodig hebben, zal dergelijke verkoop aan derden naar verwachting ongebruikelijk en niet van materieel belang zijn.

— De prijs van de aan de partijen verkochte producten wordt door beide partijen bepaald op een niveau dat de productie- en administratieve kosten van entiteit C moet dekken. Op basis van dit operationele model is de overeenkomst bedoeld om break-even te draaien.

In de hierboven geschetste feitelijke situatie zijn de volgende feiten en omstandigheden relevant:

— De verplichting van de partijen om alle door entiteit C vervaardigde producten te kopen weerspiegelt het feit dat entiteit C voor het genereren van kasstromen volledig afhankelijk is van de partijen, en dat de partijen dus verplicht zijn om de afwikkeling van de verplichtingen van entiteit C te financieren.

— Het feit dat de partijen rechten hebben op alle door entiteit C vervaardigde producten betekent dat de partijen alle economische voordelen van de activa van entiteit C genieten en bijgevolg rechten hebben op al die voordelen.

Deze feiten en omstandigheden geven aan dat de overeenkomst een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is. De conclusie over de classificatie van de gezamenlijke overeenkomst in deze omstandigheden zou niet veranderen als de partijen hun aandeel in de productie aan derden verkochten in plaats van het zelf te gebruiken in een later productieproces.

Als de partijen de voorwaarden van de contractuele overeenkomst zodanig wijzigden dat de overeenkomst producten mag verkopen aan derden, zou dit ertoe leiden dat entiteit C de vraag-, voorraad- en kredietrisico's op zich neemt. In dat scenario zou een verandering in de feiten en de omstandigheden een herbeoordeling van de classificatie van de gezamenlijke overeenkomst vereisen. Dergelijke feiten en omstandigheden zouden aangeven dat de overeenkomst een joint venture is.

B33 Het volgende schema weerspiegelt de beoordeling die een entiteit volgt om een overeenkomst te classificeren als de gezamenlijke overeenkomst in een afzonderlijk vehikel is gestructureerd:

Classificatie van een in een afzonderlijk vehikel gestructureerde gezamenlijke overeenkomst

▼**M32**

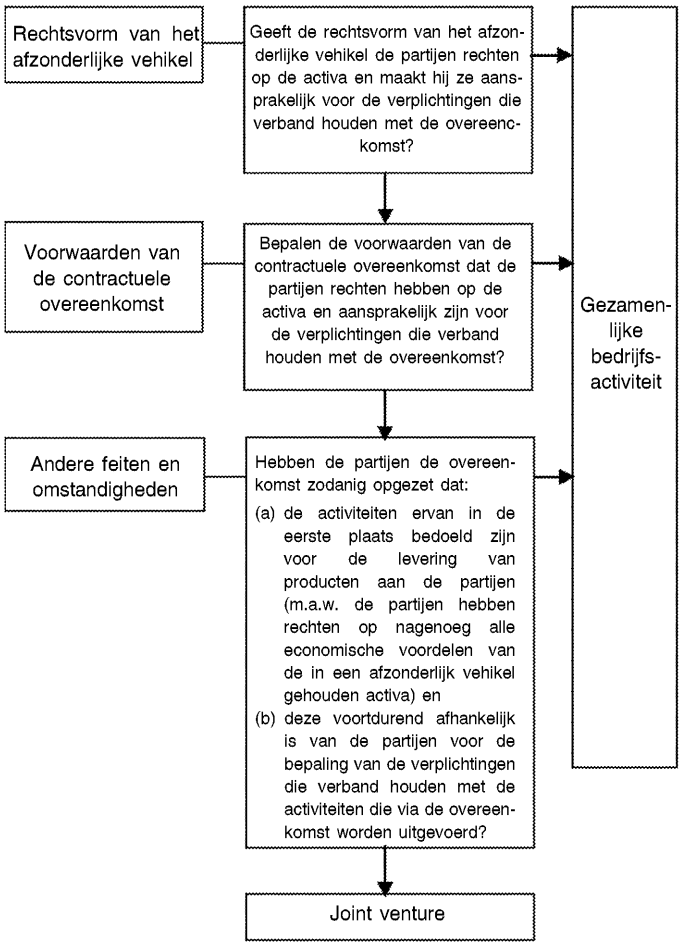

▼**M46**

JAARREKENING VAN PARTIJEN BIJ EEN GEZAMENLIJKE OVEREENKOMST (ALINEA'S 21A TOT EN MET 22)

Administratieve verwerking van verwervingen van belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten

B33A Wanneer een entiteit een belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit verwerft waarbij de activiteit van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit een bedrijf zoals gedefinieerd in IFRS 3 vormt, past zij op haar aandeel als bedoeld in alinea 20 alle in IFRS 3 en in andere IFRSs vervatte beginselen betreffende de administratieve verwerking van bedrijfscombinaties toe welke niet in strijd zijn met de in deze IFRS opgenomen leidraden en verschaft zij alle informatie die krachtens deze IFRSs over bedrijfscombinaties moet worden vermeld. De beginselen betreffende de administratieve verwerking van bedrijfscombinaties welke niet met de in deze IFRS opgenomen leidraden in strijd zijn, omvatten maar zijn niet beperkt tot:

a) waardering van identificeerbare activa en verplichtingen tegen reële waarde, behalve wat posten betreft waarvoor in IFRS 3 en andere IFRSs uitzonderingen zijn vermeld;

▼M46

b) opname van de aan de verwerving gerelateerde lasten als kosten in de perioden waarin de kosten zijn gemaakt en de diensten zijn ontvangen, behalve dat de kosten voor de uitgifte van obligaties of aandelen en vergelijkbare effecten moeten worden opgenomen in overeenstemming met IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie* en IFRS 9 ([1]);

c) opname van uitgestelde belastingvorderingen en uitgestelde belastingverplichtingen die uit de eerste opname van activa en verplichtingen voortvloeien, met uitzondering van uitgestelde belastingverplichtingen die uit de eerste opname van goodwill voortvloeien, zoals door IFRS 3 en IAS 12 *Winstbelastingen* voor bedrijfscombinaties is voorgeschreven;

d) opname als goodwill van het eventuele bedrag waarmee de overgedragen vergoeding het nettosaldo van de op de verwervingsdatum vastgestelde bedragen van de verworven identificeerbare activa en aangegane verplichtingen overtreft; en

e) toetsing op bijzondere waardevermindering van een kasstroomgenererende eenheid waaraan ten minste jaarlijks goodwill is toegerekend, en telkens als er een aanwijzing is dat de eenheid mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, zoals is voorgeschreven door IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* voor goodwill die in een bedrijfscombinatie is verworven.

B33B De alinea's 21A en B33A zijn ook van toepassing op de oprichting van een gezamenlijke bedrijfsactiviteit als, en slechts als, één van de partijen die aan de gezamenlijke bedrijfsactiviteit deelneemt, bij de oprichting ervan een bestaand bedrijf, zoals gedefinieerd in IFRS 3, in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit inbrengt. Deze alinea's zijn evenwel niet op de oprichting van een gezamenlijke bedrijfsactiviteit van toepassing als alle partijen die aan de gezamenlijke bedrijfsactiviteit deelnemen, bij de oprichting ervan in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit enkel activa of groepen van activa inbrengen die geen bedrijven vormen.

B33C Een deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit kan zijn belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit waarbij de activiteit van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit een bedrijf zoals gedefinieerd in IFRS 3 vormt, eventueel vergroten door een additioneel belang in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit te verwerven. In dergelijke gevallen worden eerder verworven belangen in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit niet geherwaardeerd als de deelnemer in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit de gezamenlijke zeggenschap behoudt.

B33D De alinea's 21A en B33A, B33B en B33C zijn niet op de verwerving van een belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit van toepassing wanneer de uiteindelijke zeggenschap over de partijen die de gezamenlijke zeggenschap delen, met inbegrip van de entiteit die het belang in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit verwerft, zowel voor als na de verwerving door dezelfde partij of partijen wordt uitgeoefend, en die zeggenschap niet tijdelijk is.

▼M32

Administratieve verwerking van de verkoop van activa aan of de inbreng van activa in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit

B34 Als een entiteit een transactie aangaat met een gezamenlijke bedrijfsactiviteit waarin ze een deelnemer is, zoals een verkoop of inbreng van activa, voert ze de transactie uit met de andere partijen bij de gezamenlijke bedrijfsactiviteit, en als zodanig moet de deelnemer in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit de winsten en verliezen die uit die transactie voortvloeien slechts opnemen tot de omvang van de belangen van de andere partijen in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit.

([1]) Als een entiteit wel deze wijzigingen maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten alle verwijzingen in deze wijzigingen naar IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*.

▼M32

B35 Als uit dergelijke transacties blijkt dat de opbrengstwaarde van de aan de gezamenlijke bedrijfsactiviteit te verkopen activa of de in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit in te brengen activa is gedaald, of dat deze activa een bijzonder waardeverminderingsverlies hebben ondergaan, moeten deze verliezen volledig door de deelnemer in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit worden opgenomen.

Administratieve verwerking van aankopen van activa van een gezamenlijke bedrijfsactiviteit

B36 Wanneer een entiteit een transactie aangaat met een gezamenlijke bedrijfsactiviteit waarin ze een deelnemer is, zoals een aankoop van activa, mag ze haar aandeel in de winsten en verliezen niet opnemen totdat ze deze activa aan een derde doorverkoopt.

B37 Als uit dergelijke transacties blijkt dat de opbrengstwaarde van de aan te kopen activa is gedaald of dat deze activa een bijzonder waardeverminderingsverlies hebben ondergaan, moet een deelnemer in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit zijn aandeel in deze verliezen opnemen.

Bijlage C

Ingangsdatum, overgang en intrekking van andere IFRSs

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de IFRS en heeft hetzelfde gezag als de andere delen van de IFRS.

INGANGSDATUM

C1 Entiteiten moeten deze IFRS toepassen voor jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze IFRS eerder toepast, moet ze dat feit vermelden en tegelijkertijd IFRS 10, IFRS 12 *Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten*, IAS 27 (herziene versie van 2011) en IAS 28 (herziene versie van 2011) toepassen.

▼M37

C1A De alinea's C2 tot en met C5, C7 tot en met C10 en C12 zijn gewijzigd en de alinea's C1B, C12A en C12B zijn toegevoegd door de in juni 2012 uitgegeven *Geconsolideerde jaarrekening, gezamenlijke overeenkomsten en informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten: overgangsleidraden* (Wijzigingen in IFRS 10, IFRS 11 en IFRS 12). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Als een entiteit IFRS 11 op een eerdere periode toepast, moet ze ook deze wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

▼M46

C1AA Het kopje na alinea B33 werd gewijzigd en de alinea's 21A, B33A tot en met B33D en C14A en de bijbehorende kopjes werden toegevoegd door *Administratieve verwerking van verwervingen van belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten* (wijzigingen in IFRS 11), uitgegeven in mei 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M32

OVERGANG

▼M37

C1B Niettegenstaande de vereisten van alinea 28 van IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* moet een entiteit, wanneer deze IFRS voor het eerst wordt toegepast, alleen de door alinea 28(f) van IAS 8 vereiste kwantitatieve informatie presenteren voor de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de eerste jaarperiode waarop IFRS 11 wordt toegepast (de "onmiddellijk voorafgaande periode"). Een entiteit mag deze informatie ook voor de lopende periode of voor eerdere vergelijkende perioden presenteren, maar is daartoe niet verplicht.

▼M37

Joint ventures – overgang van proportionele consolidatie naar de equity-methode

C2 Wanneer een entiteit overschakelt van proportionele consolidatie naar de equity-methode, moet ze haar investering in de joint venture opnemen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode. Deze initiële investering moet worden gewaardeerd tegen het totaal van de boekwaarde van de activa en verplichtingen die de entiteit eerder proportioneel had geconsolideerd, inclusief eventuele uit de verwerving voortvloeiende goodwill. Als de goodwill voorheen behoorde tot een grotere kasstroomgenererende eenheid, of tot een groep van kasstroomgenererende eenheden, moet de entiteit goodwill toerekenen aan de joint venture op basis van de relatieve boekwaarde van de joint venture en de kasstroomgenererende eenheid of groep van kasstroomgenererende eenheden waartoe de goodwill behoorde.

C3 Het beginsaldo van de investering zoals bepaald in overeenstemming met alinea C2 wordt beschouwd als de veronderstelde kostprijs van de investering bij eerste opname. Een entiteit moet de alinea's 40 tot en met 43 van IAS 28 (herziene versie van 2011) toepassen op het beginsaldo van de investering om te beoordelen of de investering een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, en moet een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies opnemen als een aanpassing van de ingehouden winst aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode. De in de alinea's 15 en 24 van IAS 12 *Winstbelastingen* beschreven uitzondering bij eerste opname is niet van toepassing wanneer de entiteit een investering in een joint venture opneemt als gevolg van de toepassing van de overgangsbepalingen voor joint ventures die eerder proportioneel werden geconsolideerd.

C4 Als de samenvoeging van alle eerder proportioneel geconsolideerde activa en verplichtingen resulteert in negatieve nettoactiva, moet een entiteit beoordelen of ze in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen met betrekking tot de negatieve nettoactiva heeft en, zo ja, moet de entiteit de desbetreffende verplichting opnemen. Als de entiteit concludeert dat ze geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen met betrekking tot de negatieve nettoactiva heeft, mag ze de desbetreffende verplichting niet opnemen, maar moet ze de ingehouden winst aanpassen aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode. De entiteit moet dit feit vermelden, samen met haar cumulatieve niet-opgenomen aandeel in de verliezen van haar joint ventures aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode en op de datum waarop deze IFRS voor het eerst wordt toegepast.

C5 Een entiteit moet een uitsplitsing geven van de activa en verplichtingen die op één regel zijn samengevoegd in het investeringssaldo aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode. Deze uitsplitsing moet samengevoegd worden opgesteld voor alle joint ventures waarvoor een entiteit de overgangsbepalingen toepast waarnaar in de alinea's C2 tot en met C6 wordt verwezen.

▼M32

C6 Na eerste opname moet een entiteit haar investering in de joint venture administratief verwerken volgens de equity-methode in overeenstemming met IAS 28 (herziene versie van 2011).

▼M37

Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten – overgang van de equity-methode naar de administratieve verwerking van activa en verplichtingen

C7 Wanneer een entiteit overschakelt van de equity-methode naar de administratieve verwerking van activa en verplichtingen met betrekking tot haar belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit, moet ze aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode de investering die eerder administratief werd verwerkt volgens de equity-methode alsook alle andere posten die deel uitmaakten van de netto-investering van de entiteit in de overeenkomst uit het overzicht van de financiële positie verwijderen in overeenstemming met alinea 38 van IAS 28 (herziene versie van 2011), en moet ze haar aandeel in elk van de activa en de verplichtingen met betrekking tot haar belang in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit opnemen, met inbegrip van alle goodwill die mogelijk deel is geworden van de boekwaarde van de investering.

C8 Een entiteit moet haar belang in de activa en verplichtingen die verband houden met de gezamenlijke bedrijfsactiviteit bepalen op basis van haar rechten en plichten in een gespecificeerde verhouding in overeenstemming met de contractuele overeenkomst. Een entiteit bepaalt de initiële boekwaarden van de activa en verplichtingen door ze te scheiden van de boekwaarde van de investering aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode op basis van de informatie die door de entiteit wordt gebruikt bij de toepassing van de equity-methode.

C9 Elk verschil dat voortvloeit uit de investering die eerder administratief werd verwerkt volgens de equity-methode samen met alle andere posten die deel uitmaakten van de netto-investering van de entiteit in de overeenkomst in overeenstemming met alinea 38 van IAS 28 (herziene versie van 2011), en het opgenomen nettobedrag van de activa en verplichtingen, met inbegrip van enige goodwill, moet worden:

(a) verrekend met de goodwill die verband houdt met de investering, waarbij een resterend verschil moet worden verwerkt in de ingehouden winst aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode, als het opgenomen nettobedrag van de activa en verplichtingen, met inbegrip van enige goodwill, groter is dan de niet langer opgenomen investering (en alle andere posten die deel uitmaakten van de netto-investering van de entiteit);

(b) verwerkt in de ingehouden winst aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode als het opgenomen nettobedrag van de activa en verplichtingen, met inbegrip van enige goodwill, kleiner is dan de niet langer opgenomen investering (en alle andere posten die deel uitmaakten van de netto-investering van de entiteit).

C10 Een entiteit die overschakelt van de equity-methode naar de administratieve verwerking van activa en verplichtingen moet een aansluiting geven tussen de niet langer opgenomen investering en de opgenomen activa en verplichtingen, samen met een eventueel resterend verschil dat in de ingehouden winst is verwerkt, aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode.

▼M32

C11 De in de alinea's 15 en 24 van IAS 12 beschreven uitzondering bij eerste opname is niet van toepassing wanneer de entiteit activa en verplichtingen opneemt die verband houden met haar belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit.

▼M37

Overgangsbepalingen in de enkelvoudige jaarrekening van een entiteit

C12 Een entiteit die, in overeenstemming met alinea 10 van IAS 27, haar belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit eerder in haar enkelvoudige jaarrekening verwerkte als een investering tegen kostprijs of in overeenstemming met IFRS 9 moet:

(a) de investering uit het overzicht van de financiële positie verwijderen en de activa en verplichtingen met betrekking tot haar belang in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit opnemen tegen de bedragen die in overeenstemming met de alinea's C7 tot en met C9 zijn bepaald;

(b) een aansluiting geven tussen de niet langer opgenomen investering en de opgenomen activa en verplichtingen, samen met enig resterend verschil dat in de ingehouden winst is verwerkt, aan het begin van de onmiddellijk voorafgaande periode.

Verwijzingen naar de „onmiddellijk voorafgaande periode"

C12A Niettegenstaande de in de alinea's C2 tot en met C12 voorkomende verwijzingen naar de „onmiddellijk voorafgaande periode"), mag een entiteit ook aangepaste vergelijkende informatie voor eerder gepresenteerde perioden presenteren, maar zij is daartoe niet verplicht. Indien een entiteit geen aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteert, moeten alle verwijzingen in de alinea's C2 tot en met C12 naar de „onmiddellijk voorafgaande periode" worden gelezen als verwijzingen naar de „vroegst aangepaste vergelijkende periode die is gepresenteerd".

C12B Als een entiteit niet-aangepaste vergelijkende informatie voor eerdere perioden presenteert, moet zij duidelijk aangeven dat de informatie niet is aangepast, vermelden dat deze op basis van een andere grondslag is opgesteld, en deze grondslag toelichten.

▼M32

C13 De uitzondering bij eerste opname in de alinea's 15 en 24 van IAS 12 is niet van toepassing wanneer de entiteit in haar enkelvoudige jaarrekening activa en verplichtingen die verband houden met haar belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit opneemt als gevolg van de toepassing van de overgangsbepalingen voor gezamenlijke bedrijfsactiviteiten waarnaar in alinea C12 wordt verwezen.

Verwijzingen naar IFRS 9

C14 Als een entiteit wel deze IFRS maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten alle verwijzingen naar IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39 *Financiële instrumenten*: *opname en waardering*.

▼M46

Administratieve verwerking van verwervingen van belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten

C14A Het kopje na alinea B33 werd gewijzigd en de alinea's 21A, B33A tot en met B33D en C1AA en de bijbehorende kopjes werden toegevoegd door *Administratieve verwerking van verwervingen van belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten* (wijzigingen in IFRS 11), uitgegeven in mei 2014. Een entiteit moet deze wijzigingen prospectief toepassen op verwervingen van belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten waarbij de activiteiten van de gezamenlijke bedrijfsactiviteiten bedrijven zoals gedefinieerd in IFRS 3 vormen, wanneer het verwervingen betreft die plaatsvinden na het begin van de eerste periode waarop zij deze wijzigingen toepast. De bedragen die zijn opgenomen voor verwervingen van belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten welke in eerdere perioden hebben plaatsgevonden, mogen derhalve niet worden aangepast.

▼M32

INTREKKING VAN ANDERE IFRSS

C15 Deze IFRS vervangt de volgende IFRSs:

(a) IAS 31 *Belangen in joint ventures*; en

(b) SIC-13 *Entiteiten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend – Niet-monetaire bijdragen door deelnemers in een joint venture*.

▼M32

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 12

Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten

DOEL

1 **Deze IFRS heeft ten doel een entiteit te verplichten informatie te verschaffen die gebruikers van haar jaarrekening in staat stellen het volgende te beoordelen:**

(a) **de aard van en de risico's die verband houden met haar *belangen in andere entiteiten*; en**

(b) **de gevolgen van die belangen voor haar financiële positie, financiële prestaties en kasstromen.**

Verwezenlijking van het doel

▼M38

2 Om het in alinea 1 beschreven doel te verwezenlijken, moet een entiteit de volgende informatie verschaffen:

(a) de belangrijke oordelen en veronderstellingen waarvan zij is uitgegaan bij de bepaling:

(i) van de aard van haar belang in een andere entiteit of overeenkomst;

(ii) van het type gezamenlijke overeenkomst waarin zij een belang heeft (alinea's 7, 8 en 9);

(iii) indien toepasselijk, of zij aan de definitie van een beleggingsentiteit voldoet (alinea 9A); en

▼M32

(b) informatie over haar belangen in:

(i) dochterondernemingen (alinea's 10 tot en met 19);

(ii) gezamenlijke overeenkomsten en geassocieerde deelnemingen (alinea's 20 tot en met 23); en

(iii) *gestructureerde entiteiten* waarover geen zeggenschap wordt uitgeoefend door de entiteit (niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten (alinea's 24 tot en met 31).

3 Indien de informatie die op grond van deze IFRS en andere IFRSs moet worden verstrekt, niet volstaat om het in alinea 1 beschreven doel te verwezenlijken, moet een entiteit alle aanvullende informatie verschaffen die noodzakelijk is om dat doel te realiseren.

4 Een entiteit moet beoordelen hoe ver in detail moet worden gegaan om aan de informatiedoelstelling te voldoen en hoeveel nadruk op elk van de eisen van deze IFRS moet worden gelegd. Zij moet de informatie zodanig samenvoegen of opsplitsen dat nuttige informatie niet wordt versluierd doordat deze is opgenomen te midden van een grote hoeveelheid onbeduidende details, dan wel doordat posten zijn samengevoegd die verschillende kenmerken hebben (zie de alinea's B2 tot en met B6).

▼M32

TOEPASSINGSGEBIED

5 Deze IFRS moet worden toegepast door een entiteit die een belang heeft in:

(a) dochterondernemingen;

(b) gezamenlijke overeenkomsten (d.w.z. gezamenlijke bedrijfsactiviteiten of joint ventures);

(c) geassocieerde deelnemingen;

(d) niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten.

6 Deze IFRS is niet van toepassing op:

(a) regelingen inzake vergoedingen na uitdiensttreding of andere regelingen inzake langetermijnpersoneelsbeloningen waarop IAS 19 *Personeelsbeloningen* van toepassing is;

▼M51

(b) de enkelvoudige jaarrekening van een entiteit, waarop IAS 27 *Enkelvoudige jaarrekening* van toepassing is. In afwijking hiervan:

(i) moet een entiteit, indien zij belangen heeft in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten en alleen een enkelvoudige jaarrekening opstelt, bij de opstelling van deze enkelvoudige jaarrekening de eisen van de alinea's 24 tot en met 31 toepassen;

(ii) moet een beleggingsentiteit die een jaarrekening opstelt waarin al haar dochterondernemingen overeenkomstig alinea 31 van IFRS 10 zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, de door deze IFRS vereiste informatie over beleggingsentiteiten presenteren.

▼M32

(c) een door een entiteit aangehouden belang dat deelneemt in maar geen gezamenlijke zeggenschap heeft over een gezamenlijke overeenkomst, tenzij het belang resulteert in invloed van betekenis in de overeenkomst of een belang in een gestructureerde entiteit is;

(d) een belang in een andere entiteit dat administratief is verwerkt in overeenstemming met IFRS 9 *Financiële instrumenten*. Een entiteit moet deze IFRS echter toepassen:

(i) wanneer het gaat om een belang in een geassocieerde deelneming of een joint venture dat in overeenstemming met IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures* tegen reële waarde wordt gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening; of

(ii) wanneer het gaat om een belang in een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit.

BELANGRIJKE OORDELEN EN VERONDERSTELLINGEN

7 Een entiteit moet informatie verschaffen over belangrijke oordelen en veronderstellingen (en wijzigingen in deze oordelen en veronderstellingen) waarvan zij is uitgegaan bij de bepaling van het volgende:

(a) **dat zij zeggenschap uitoefent over een andere entiteit, d.w.z. een deelneming zoals beschreven in de alinea's 5 en 6 van IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*;**

(b) **dat zij gezamenlijke zeggenschap uitoefent over of invloed van betekenis heeft in een andere entiteit; en**

(c) **het type gezamenlijke overeenkomst (d.w.z. gezamenlijke bedrijfsactiviteit of joint venture) wanneer de overeenkomst via een afzonderlijk vehikel is gestructureerd.**

8 De in overeenstemming met alinea 7 vermelde belangrijke oordelen en veronderstellingen omvatten ook die waarvan door de entiteit wordt uitgegaan wanneer er zich zodanige veranderingen in feiten en omstandigheden hebben voorgedaan dat dit tijdens de verslagperiode leidt tot een wijziging van de conclusie met betrekking tot de vraag of de entiteit zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis heeft.

▼M32

9 Om aan alinea 7 te voldoen, moet een entiteit bijvoorbeeld de belangrijke oordelen en veronderstellingen vermelden waarvan zij is uitgegaan om te bepalen dat:

(a) zij geen zeggenschap heeft over een andere entiteit, ook al houdt zij meer dan de helft van de stemrechten in de andere entiteit;

(b) zij zeggenschap heeft over een andere entiteit, ook al houdt zij minder dan de helft van de stemrechten in de andere entiteit;

(c) zij een agent of principaal is (zie de alinea's 58 tot en met 72 van IFRS 10);

(d) zij geen invloed van betekenis heeft, ook al houdt zij 20 procent of meer van de stemrechten in een andere entiteit;

(e) zij invloed van betekenis heeft, ook al houdt zij minder dan 20 procent van de stemrechten in een andere entiteit.

▼M38

Status van beleggingsentiteit

9A Wanneer een moedermaatschappij overeenkomstig alinea 27 van IFRS 10 bepaalt dat zij een beleggingsentiteit is, dan moet de beleggingsentiteit informatie verschaffen over de belangrijke oordelen en veronderstellingen waarvan zij is uitgegaan bij de bepaling dat zij een beleggingsentiteit is. Als de beleggingsentiteit een of meer van de typische kenmerken van een beleggingsentiteit (zie alinea 28 van IFRS 10) ontbeert, dan moet zij de redenen opgeven waarom zij concludeert dat zij toch een beleggingsentiteit is.

9B Wanneer een entiteit een beleggingsentiteit wordt of geen beleggingsentiteit meer is, dan moet zij de wijziging van haar status als beleggingsentiteit en de redenen voor deze statuswijziging vermelden. Daarnaast moet een entiteit die een beleggingsentiteit wordt, het effect van de statuswijziging op de jaarrekening voor de gepresenteerde periode toelichten, onder vermelding van:

(a) de totale reële waarde op de datum van de statuswijziging van de dochterondernemingen die niet langer worden geconsolideerd;

(b) de eventuele totale winst of het eventuele totale verlies, berekend overeenkomstig alinea B101 van IFRS 10; en

(c) de post(en) in de winst-en-verliesrekening waarin de winst of het verlies is opgenomen (indien niet afzonderlijk gepresenteerd).

▼M32

BELANGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN

10 Een entiteit moet informatie verstrekken die gebruikers van haar geconsolideerde jaarrekening

(a) **inzicht verschaft in:**

(i) **de samenstelling van de groep; en**

(ii) **het belang dat belangen zonder overheersende zeggenschap hebben in de activiteiten en kasstromen van de groep (alinea 12); en**

(b) **in staat stelt het volgende te beoordelen:**

(i) **de aard en omvang van belangrijke beperkingen op haar vermogen om toegang te krijgen tot of gebruik te maken van activa en om over te gaan tot afwikkeling van verplichtingen van de groep (alinea 13);**

(ii) **de aard van en wijzigingen in de risico's die verband houden met haar belangen in geconsolideerde gestructureerde entiteiten (alinea's 14 tot en met 17);**

▼M32

(iii) **de gevolgen van wijzigingen in haar eigendomsbelang in een dochteronderneming die niet tot een verlies van zeggenschap leiden (alinea 18); en**

(iv) **de gevolgen van verlies van zeggenschap over een dochteronderneming tijdens de verslagperiode (alinea 19).**

11 Indien de datum of periode van de bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening gebruikte jaarrekening van een dochteronderneming niet samenvalt met die van de geconsolideerde jaarrekening (zie de alinea's B92 en B93 van IFRS 10), moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) de datum van het einde van de verslagperiode van de jaarrekening van de betrokken dochteronderneming; en

(b) de reden waarom niet dezelfde datum of periode wordt gebruikt.

Het belang dat belangen zonder overheersende zeggenschap hebben in de activiteiten en kasstromen van de groep

12 Voor al haar dochterondernemingen die belangen zonder overheersende zeggenschap hebben die van materieel belang zijn voor de verslaggevende entiteit, moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) de naam van de dochteronderneming;

(b) de hoofdvestiging (en het land van oprichting, indien verschillend van het land van de hoofdvestiging) van de dochteronderneming;

(c) de omvang van eigendomsbelangen die door belangen zonder overheersende zeggenschap worden gehouden;

(d) de omvang van stemrechten die door belangen zonder overheersende zeggenschap worden gehouden, indien verschillend van de omvang van de gehouden eigendomsbelangen;

(e) het resultaat dat tijdens de verslagperiode aan belangen zonder overheersende zeggenschap van de dochteronderneming is toegerekend;

(f) geaccumuleerde belangen zonder overheersende zeggenschap van de dochteronderneming aan het einde van de verslagperiode;

(g) samengevatte financiële informatie over de dochteronderneming (zie alinea B10).

Aard en omvang van belangrijke beperkingen

13 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) belangrijke beperkingen (bv. wettelijke, contractuele en door regelgevende instanties opgelegde beperkingen) op haar vermogen om toegang te krijgen tot of gebruik te maken van activa en om over te gaan tot afwikkeling van verplichtingen van de groep, zoals:

(i) die welke het vermogen van een moedermaatschappij of haar dochterondernemingen beperken om geldmiddelen of andere activa over te dragen aan (of te ontvangen van) andere entiteiten binnen de groep;

(ii) garanties of andere vereisten die beperkingen kunnen inhouden voor de uitbetaling van dividenden en andere kapitaaluitkeringen, dan wel voor de verstrekking of terugbetaling van leningen en voorschotten aan (of door) andere entiteiten binnen de groep;

(b) de wijze waarop en mate waarin beschermingsrechten van belangen zonder overheersende zeggenschap het vermogen van de entiteit om toegang te krijgen tot of gebruik te maken van activa en om over te gaan tot afwikkeling van verplichtingen van de groep aanzienlijk kunnen beperken (bv. wanneer een moedermaatschappij verplichtingen van een dochteronderneming moet afwikkelen voordat zij haar eigen verplichtingen afwikkelt, of wanneer de goedkeuring van belangen zonder overheersende zeggenschap is vereist om toegang te krijgen tot de activa of over te gaan tot de afwikkeling van de verplichtingen van een dochteronderneming);

▼M32

(c) de boekwaarde in de geconsolideerde jaarrekening van de activa en verplichtingen ten aanzien waarvan deze beperkingen gelden.

Aard van de risico's die verband houden met de belangen van een entiteit in geconsolideerde gestructureerde entiteiten

14 Een entiteit moet de voorwaarden vermelden van alle contractuele overeenkomsten op grond waarvan de moedermaatschappij of haar dochterondernemingen verplicht kunnen zijn financiële steun aan een geconsolideerde gestructureerde entiteit te verlenen, met inbegrip van gebeurtenissen of omstandigheden die de verslaggevende entiteit aan een verlies kunnen blootstellen (bv. liquiditeitsovereenkomsten of credit rating triggers die gerelateerd zijn aan verplichtingen om activa van de gestructureerde entiteit te kopen of financiële steun te verlenen).

15 Indien een moedermaatschappij of een van haar dochterondernemingen, zonder daartoe contractueel verplicht te zijn, tijdens de verslagperiode financiële of andere steun aan een geconsolideerde gestructureerde entiteit heeft verleend (bv. kopen van activa van of van instrumenten uitgegeven door de gestructureerde entiteit), moet de entiteit het volgende vermelden:

(a) het type en de omvang van de verleende steun, met inbegrip van de situaties waarin de moedermaatschappij of haar dochterondernemingen de gestructureerde entiteit hebben bijgestaan bij het verkrijgen van financiële steun; en

(b) de redenen voor het verlenen van de steun.

16 Indien een moedermaatschappij of een van haar dochterondernemingen, zonder daartoe contractueel verplicht te zijn, tijdens de verslagperiode financiële of andere steun aan een voordien niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit heeft verleend en die steunverlening resulteerde in zeggenschap van de entiteit over de gestructureerde entiteit, moet de entiteit een verklaring vermelden van de relevante factoren die tot deze beslissing hebben geleid.

17 Een entiteit moet informatie verschaffen over alle bestaande voornemens om financiële of andere steun aan een geconsolideerde gestructureerde entiteit te verlenen, met inbegrip van voornemens om de gestructureerde entiteit bij te staan bij het verkrijgen van financiële steun.

Gevolgen van wijzigingen in een eigendomsbelang van een moedermaatschappij in een dochteronderneming die niet tot een verlies van zeggenschap leiden

18 Een entiteit moet een schema presenteren dat toont wat de gevolgen voor het aan eigenaars van de moedermaatschappij toerekenbaar eigen vermogen zijn van eventuele wijzigingen in het eigendomsbelang van de moedermaatschappij in een dochteronderneming die niet tot een verlies van zeggenschap leiden.

Gevolgen van verlies van zeggenschap over een dochteronderneming tijdens de verslagperiode

19 Een entiteit moet de eventuele winst of het eventuele verlies, berekend overeenkomstig alinea 25 van IFRS 10, vermelden, alsook:

(a) het deel van die winst of dat verlies dat is toe te rekenen aan de waardering van elke in de voormalige dochteronderneming aangehouden investering tegen haar reële waarde op de datum waarop de zeggenschap wordt verloren; en

(b) de post(en) in de winst-en-verliesrekening waarin de winst of het verlies is opgenomen (indien niet afzonderlijk gepresenteerd).

▼**M38**

BELANGEN IN NIET-GECONSOLIDEERDE DOCHTERONDERNEMINGEN (BELEGGINGSENTITEITEN)

19A Een beleggingsentiteit die overeenkomstig IFRS 10 verplicht is de uitzondering op de consolidatie toe te passen en haar belegging in een dochteronderneming administratief moet verwerken tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, moet dit feit vermelden.

19B Voor elke niet-geconsolideerde dochteronderneming moet een beleggingsentiteit het volgende vermelden:

(a) de naam van de dochteronderneming;

(b) de hoofdvestiging (en het land van oprichting, indien verschillend van het land van de hoofdvestiging) van de dochteronderneming; en

(c) de omvang van het eigendomsbelang van de beleggingsentiteit en, indien verschillend, de omvang van de gehouden stemrechten.

19C Indien een beleggingsentiteit de moedermaatschappij van een andere beleggingsentiteit is, moet de moedermaatschappij ook de op grond van de alinea's 19B(a), 19B(b) en 19B(c) vereiste informatie verstrekken voor beleggingen waarover zeggenschap wordt uitgeoefend door de beleggingsentiteit die haar dochteronderneming is. Deze informatie mag worden verschaft door in de jaarrekening van de moedermaatschappij de financiële overzichten van de dochteronderneming (of dochterondernemingen) op te nemen die de bovenbedoelde informatie bevatten.

19D Een beleggingsentiteit moet de volgende informatie verschaffen:

(a) de aard en omvang van eventuele belangrijke beperkingen (die bijvoorbeeld voortvloeien uit financieringsovereenkomsten, voorschriften van regelgevende instanties of contractuele overeenkomsten) op het vermogen van een niet-geconsolideerde dochteronderneming om middelen aan de beleggingsentiteit over te dragen in de vorm van dividenden in contanten, of om leningen of voorschotten van de beleggingsentiteit aan de niet-geconsolideerde dochteronderneming terug te betalen; en

(b) alle bestaande verbintenissen of voornemens om financiële of andere steun aan een niet-geconsolideerde dochteronderneming te verlenen, met inbegrip van verbintenissen of voornemens om de dochteronderneming bij te staan bij het verkrijgen van financiële steun.

19E Indien een beleggingsentiteit of een van haar dochterondernemingen, zonder daartoe contractueel verplicht te zijn, tijdens de verslagperiode financiële of andere steun aan een niet-geconsolideerde dochteronderneming heeft verleend (bv. kopen van activa van of van instrumenten uitgegeven door de dochteronderneming of bijstaan van de dochteronderneming bij het verkrijgen van financiële steun), moet de entiteit het volgende vermelden:

(a) het type en de omvang van de steun die aan elke niet-geconsolideerde dochteronderneming is verleend; en

(b) de redenen voor het verlenen van de steun.

19F Een beleggingsentiteit moet de voorwaarden vermelden van alle contractuele overeenkomsten op grond waarvan de entiteit of haar niet-geconsolideerde dochterondernemingen verplicht kunnen zijn financiële steun te verlenen aan een niet-geconsolideerde, gestructureerde entiteit waarover zij de zeggenschap heeft, met inbegrip van gebeurtenissen of omstandigheden die de verslaggevende entiteit aan een verlies kunnen blootstellen (bv. liquiditeitsovereenkomsten of credit rating triggers die gerelateerd zijn aan verplichtingen om activa van de gestructureerde entiteit te kopen of financiële steun te verlenen).

▼M38

19G Indien een beleggingsentiteit of een van haar niet-geconsolideerde dochterondernemingen, zonder daartoe contractueel verplicht te zijn, tijdens de verslagperiode financiële of andere steun heeft verleend aan een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit waarover de beleggingsentiteit geen zeggenschap had, en indien die steunverlening resulteerde in zeggenschap van de beleggingsentiteit over de gestructureerde entiteit, dan moet de beleggingsentiteit een verklaring vermelden van de relevante factoren die hebben geleid tot de beslissing om deze steun te verlenen.

▼M32

BELANGEN IN GEZAMENLIJKE OVEREENKOMSTEN EN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

20 Een entiteit moet informatie verschaffen die gebruikers van haar jaarrekening in staat stelt het volgende te beoordelen:

(a) **de aard, omvang en financiële gevolgen van haar belangen in gezamenlijke overeenkomsten en geassocieerde deelnemingen, met inbegrip van de aard en gevolgen van haar contractuele relatie met de andere investeerders die gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen over, of invloed van betekenis hebben in gezamenlijke overeenkomsten en geassocieerde deelnemingen (alinea's 21 en 22); en**

(b) **de aard van en wijzigingen in de risico's die verband houden met haar belangen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen (alinea 23).**

Aard, omvang en financiële gevolgen van belangen van een entiteit in gezamenlijke overeenkomsten en geassocieerde deelnemingen

21 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) voor elke gezamenlijke overeenkomst en geassocieerde deelneming die van materieel belang is voor de verslaggevende entiteit:

(i) de naam van de gezamenlijke overeenkomst of geassocieerde deelneming;

(ii) de aard van de relatie van de entiteit met de gezamenlijke overeenkomst of geassocieerde deelneming (door, bijvoorbeeld, een beschrijving te geven van de aard van de activiteiten van de gezamenlijke overeenkomst of geassocieerde deelneming en aan te geven of deze van strategisch belang zijn voor de activiteiten van de entiteit);

(iii) de hoofdvestiging (en, in voorkomend geval, het land van oprichting, indien verschillend van het land van de hoofdvestiging) van de gezamenlijke overeenkomst of geassocieerde deelneming;

(iv) de omvang van het eigendomsbelang of de deelneming gehouden door de entiteit en, indien verschillend, de omvang van de gehouden stemrechten (indien van toepassing);

(b) voor elke joint venture en geassocieerde deelneming die van materieel belang is voor de verslaggevende entiteit:

(i) of de investering in de joint venture of geassocieerde deelneming volgens de "equity"-methode of tegen reële waarde is gewaardeerd;

(ii) samengevatte financiële informatie over de joint venture of geassocieerde deelneming zoals bepaald in de alinea's B12 en B13;

(iii) indien de joint venture of geassocieerde deelneming administratief wordt verwerkt volgens de "equity"-methode, de reële waarde van haar investering in de joint venture of geassocieerde deelneming indien er een genoteerde marktprijs voor de investering voorhanden is;

▼M32

(c) financiële informatie zoals bepaald in alinea B16 over de investeringen van de entiteit in joint ventures en geassocieerde deelnemingen die afzonderlijk niet van materieel belang zijn:

(i) geaggregeerd voor alle joint ventures die afzonderlijk niet van materieel belang zijn, en, apart,

(ii) geaggregeerd voor alle geassocieerde deelnemingen die afzonderlijk niet van materieel belang zijn.

▼M38

21A Een beleggingsentiteit hoeft de overeenkomstig de alinea's 21(b) en 21(c) vereiste informatie niet te verstrekken.

▼M32

22 Een entiteit moet ook het volgende vermelden:

(a) de aard en omvang van eventuele belangrijke beperkingen (die bijvoorbeeld voortvloeien uit financieringsovereenkomsten, voorschriften van regelgevende instanties of contractuele overeenkomsten tussen investeerders die gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen over, of invloed van betekenis hebben in een joint venture of geassocieerde deelneming) op het vermogen van joint ventures of geassocieerde deelnemingen om middelen aan de entiteit over te dragen in de vorm van dividenden in contanten, of om leningen of voorschotten van de entiteit terug te betalen;

(b) indien de datum of periode van de bij de toepassing van de "equity"-methode gebruikte jaarrekening van een joint venture of geassocieerde deelneming niet samenvalt met die van de jaarrekening van de entiteit:

(i) de datum van het einde van de verslagperiode van de jaarrekening van de betrokken joint venture of geassocieerde deelneming; en

(ii) de reden waarom niet dezelfde datum of periode wordt gebruikt.

(c) het niet-opgenomen aandeel in de verliezen van een joint venture of geassocieerde deelneming, zowel over de verslagperiode als cumulatief, indien de entiteit haar aandeel in de verliezen van de joint venture of geassocieerde deelneming niet langer opneemt bij de toepassing van de "equity"-methode.

Risico's verbonden aan belangen van een entiteit in joint ventures en geassocieerde deelnemingen

23 Een entiteit moet het volgende vermelden:

(a) haar verbintenissen die met haar joint ventures verband houden; deze verbintenissen moeten afzonderlijk van het bedrag van andere verbintenissen worden vermeld zoals gespecificeerd in de alinea's B18, B19 en B20;

(b) overeenkomstig IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*, tenzij verlies zeer onwaarschijnlijk is, voorwaardelijke verplichtingen die de entiteit is aangegaan in verband met haar belangen in joint ventures of geassocieerde deelnemingen (met inbegrip van haar aandeel in de voorwaardelijke verplichtingen die gezamenlijk zijn aangegaan met andere investeerders die gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen over, of invloed van betekenis hebben in de betrokken joint ventures of geassocieerde deelnemingen); deze verplichtingen moeten afzonderlijk van het bedrag van andere voorwaardelijke verplichtingen worden vermeld.

BELANGEN IN NIET-GECONSOLIDEERDE GESTRUCTUREERDE ENTITEITEN

24 Een entiteit moet informatie verstrekken die gebruikers van haar jaarrekening:

(a) **inzicht verschaft in de aard en omvang van haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten (alinea's 26, 27 en 28); en**

(b) **in staat stelt zich een oordeel te vormen over de aard van en wijzigingen in de risico's die verband houden met haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten (alinea's 29, 30 en 31).**

▼M32

25 De informatie die op grond van alinea 24(b) moet worden verstrekt, omvat informatie over de blootstelling van een entiteit aan risico's als gevolg van haar betrokkenheid bij niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten in voorgaande perioden (bv. als sponsor van de gestructureerde entiteit), ook al is er op de verslagdatum geen sprake meer van een contractuele betrokkenheid van de entiteit bij de gestructureerde entiteit.

▼M38

25A Een beleggingsentiteit hoeft de overeenkomstig alinea 24 vereiste informatie niet te verstrekken voor een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit waarover zij de zeggenschap heeft en waarvoor zij de overeenkomstig de alinea's 19A tot en met 19G vereiste informatie presenteert.

▼M32

Aard van de belangen

26 Een entiteit moet kwalitatieve en kwantitatieve informatie verschaffen over haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten, met inbegrip van maar niet beperkt tot de aard, het doel, de omvang en de activiteiten van de gestructureerde entiteit en de wijze waarop de gestructureerde entiteit is gefinancierd.

27 Indien een entiteit is opgetreden als sponsor van een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit waarvoor zij niet de op grond van alinea 29 te verstrekken informatie verschaft (bv. omdat zij op de verslagdatum geen belang in de entiteit heeft), moet zij het volgende vermelden:

(a) hoe zij heeft bepaald voor welke gestructureerde entiteiten zij als sponsor is opgetreden;

(b) *baten uit hoofde van deze gestructureerde entiteiten* tijdens de verslagperiode, met inbegrip van een beschrijving van de gepresenteerde soorten baten; en

(c) de boekwaarde (op het moment van overdracht) van alle activa die tijdens de verslagperiode aan deze gestructureerde entiteiten zijn overgedragen.

28 Een entiteit moet de in alinea 27(b) en (c) bedoelde informatie in tabelvorm presenteren, tenzij een andere opmaak meer geëigend is, en haar activiteiten als sponsor in relevante categorieën classificeren (zie de alinea's B2 tot en met B6).

Aard van de risico's

29 Een entiteit moet in tabelvorm, tenzij een andere opmaak meer geëigend is, een samenvatting presenteren van:

(a) de boekwaarde van de in haar jaarrekening opgenomen activa en verplichtingen die met haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten verband houden;

(b) de posten in het overzicht van de financiële positie waarin deze activa en verplichtingen zijn opgenomen;

(c) het bedrag dat het best de maximale blootstelling van de entiteit aan verlies uit hoofde van haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten weergeeft, met vermelding van de wijze waarop de maximale blootstelling aan verlies is bepaald. Indien een entiteit haar maximale blootstelling aan verlies uit hoofde van haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten niet kan kwantificeren, moet zij dit feit en de redenen waarom vermelden;

▼**M32**

(d) een vergelijking van de boekwaarde van de activa en verplichtingen van de entiteit die met haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten verband houden, met de maximale blootstelling van de entiteit aan verlies uit hoofde van deze entiteiten.

30 Indien een entiteit, zonder daartoe contractueel verplicht te zijn, tijdens de verslagperiode financiële of andere steun heeft verleend aan een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit waarin zij voordien een belang had of op het moment een belang heeft (bijvoorbeeld kopen van activa van of instrumenten uitgegeven door de gestructureerde entiteit), moet de entiteit het volgende vermelden:

(a) het type en de omvang van de verleende steun, met inbegrip van de situaties waarin de entiteit de gestructureerde entiteit heeft bijgestaan bij het verkrijgen van financiële steun; en

(b) de redenen voor het verlenen van de steun.

31 Een entiteit moet informatie verschaffen over alle bestaande voornemens om financiële of andere steun aan een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit te verlenen, met inbegrip van voornemens om de gestructureerde entiteit bij te staan bij het verkrijgen van financiële steun.

Bijlage A

Definities

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS.

baten uit hoofde van een gestructureerde entiteit

In het kader van deze IFRS omvatten baten uit hoofde van een **gestructureerde entiteit**, maar zijn zij niet beperkt tot terugkerende en niet-terugkerende vergoedingen, rente, dividenden, winsten of verliezen als gevolg van de herwaardering of het niet langer opnemen van belangen in gestructureerde entiteiten, en winsten of verliezen voortvloeiend uit de overdracht van activa en verplichtingen aan de gestructureerde entiteit.

belang in een andere entiteit

In het kader van deze IFRS is een belang in een andere entiteit een contractuele of niet-contractuele betrokkenheid die een entiteit blootstelt aan veranderlijkheid van opbrengsten uit de prestaties van de andere entiteit. Een belang in een andere entiteit kan blijken uit, maar is niet beperkt tot het houden van eigenvermogensinstrumenten of schuldbewijzen, alsook andere vormen van betrokkenheid zoals de verstrekking van financiering, liquiditeitssteun, kredietbescherming en garanties. Het omvat de wijze waarop een entiteit zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap uitoefent over, of invloed van betekenis heeft in een andere entiteit. Een entiteit heeft niet noodzakelijkerwijze een belang in een andere entiteit enkel en alleen omdat er een typische klanten-leveranciersrelatie bestaat.

In de alinea's B7, B8 en B9 wordt nadere informatie over belangen in andere entiteiten verstrekt.

▼M32

	In de alinea's B55, B56 en B57 van IFRS 10 wordt de veranderlijkheid van opbrengsten toegelicht.
gestructureerde entiteit	Een entiteit die zodanig is opgezet dat stemrechten of vergelijkbare rechten niet de dominante factor zijn bij het uitmaken wie zeggenschap over de entiteit uitoefent, zoals wanneer eventuele stemrechten uitsluitend met administratieve taken verband houden en de relevante activiteiten door middel van contactuele overeenkomsten worden aangestuurd. In de alinea's B22, B23 en B24 wordt nadere informatie over gestructureerde entiteiten verstrekt.

▼M38

De volgende begrippen worden gedefinieerd in IAS 27 (herziene versie van 2011), IAS 28 (herziene versie van 2011), IFRS 10 en IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* en worden in deze IFRS gebruikt met de betekenis die in de genoemde IFRSs wordt omschreven:

— geassocieerde deelneming

— geconsolideerde jaarrekening

— zeggenschap over een entiteit

— "equity"-methode

— groep

— beleggingsentiteit

— gezamenlijke overeenkomst

▼M32

— gezamenlijke zeggenschap

— gezamenlijke bedrijfsactiviteit

— joint venture

— belang zonder overheersende zeggenschap

— moedermaatschappij

— beschermingsrechten

— relevante activiteiten

— enkelvoudige jaarrekening

— afzonderlijk vehikel

— invloed van betekenis

— dochteronderneming.

Bijlage B

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS. Zij beschrijft de toepassing van de alinea's 1 tot en met 31 en heeft dezelfde status als de overige delen van de IFRS.

B1 De voorbeelden in deze bijlage hebben betrekking op hypothetische situaties. Sommige aspecten van de voorbeelden kunnen weliswaar in feitelijke situaties voorkomen, maar dat neemt niet weg dat bij de toepassing van IFRS 12 alle relevante feiten en omstandigheden van een specifieke feitelijke situatie moeten worden beoordeeld.

▼**M32**

SAMENVOEGING (ALINEA 4)

B2 Een entiteit moet, in het licht van haar omstandigheden, uitmaken hoe ver zij in detail gaat om aan de informatiebehoeften van gebruikers te voldoen, hoeveel nadruk zij legt op verschillende aspecten van de eisen en hoe zij de informatie samenvoegt. Het is noodzakelijk om een juist evenwicht te vinden tussen het overladen van jaarrekeningen met te veel details waar gebruikers van jaarrekeningen mogelijk niet veel aan hebben en het versluieren van informatie door een te hoge mate van aggregatie.

B3 Een entiteit kan de op grond van deze IFRS te verschaffen informatie samenvoegen voor belangen in soortgelijke entiteiten indien een dergelijke samenvoeging consistent is met de informatiedoelstelling en de eis in alinea B4, en de verstrekte informatie niet versluiert. Een entiteit moet vermelden hoe zij haar belangen in soortgelijke entiteiten heeft samengevoegd.

B4 Een entiteit moet afzonderlijke informatie presenteren voor belangen in:

(a) dochterondernemingen;

(b) joint ventures;

(c) gezamenlijke bedrijfsactiviteiten;

(d) geassocieerde deelnemingen; en

(e) niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten.

B5 Bij de bepaling of informatie wordt samengevoegd, moet een entiteit rekening houden met de kwantitatieve en kwalitatieve informatie over de verschillende kenmerken van de risico's en opbrengsten van elke entiteit die zij overweegt samen te voegen, alsook met de betekenis van elke betrokken entiteit voor de verslaggevende entiteit. De entiteit moet de informatie op zodanige wijze presenteren dat gebruikers van jaarrekeningen een duidelijk inzicht wordt verschaft in de aard en omvang van haar belangen in deze andere entiteiten.

B6 Voorbeelden van eventueel passende aggregatieniveaus binnen de in alinea B4 genoemde klassen van entiteiten zijn:

(a) aard van de activiteiten (bv. een onderzoeks- en ontwikkelingsentiteit, een entiteit voor de securitisatie van revolverende vorderingen uit hoofde van kredietkaarten);

(b) bedrijfstakkenclassificatie;

(c) geografie (bv. land of regio).

BELANGEN IN ANDERE ENTITEITEN

B7 Een belang in een andere entiteit is een contractuele of niet-contractuele betrokkenheid die de verslaggevende entiteit blootstelt aan veranderlijkheid van opbrengsten uit de prestaties van de andere entiteit. Inaanmerkingneming van het doel en de opzet van de andere entiteit kan de verslaggevende entiteit helpen bij het beoordelen of zij een belang in deze entiteit heeft, en of zij bijgevolg verplicht is de op grond van deze IFRS te verschaffen informatie te verstrekken. Bij deze beoordeling moet ook rekening worden gehouden met de risico's waartoe de andere entiteit geacht werd aanleiding te geven en met de risico's die de andere entiteit aan de verslaggevende entiteit en andere partijen geacht werd over te dragen.

▼**M32**

B8 Een verslaggevende entiteit is gewoonlijk aan veranderlijkheid van opbrengsten uit de prestaties van een andere entiteit blootgesteld doordat zij instrumenten (zoals eigenvermogensinstrumenten of schuldbewijzen uitgegeven door de andere entiteit) aanhoudt of een andere vorm van betrokkenheid heeft die veranderlijkheid absorbeert. Stel bijvoorbeeld dat een gestructureerde entiteit een leningportefeuille heeft. De gestructureerde entiteit gaat een credit default swap met een andere entiteit (de verslaggevende entiteit) aan om zich tegen wanbetaling met betrekking tot de rentebetalingen op en aflossingen van de leningen te beschermen. De verslaggevende entiteit heeft een betrokkenheid die haar aan veranderlijkheid van opbrengsten uit de prestaties van de gestructureerde entiteit blootstelt omdat de credit default swap veranderlijkheid van opbrengsten van de gestructureerde entiteit absorbeert.

B9 Sommige instrumenten zijn bedoeld om risico van een verslaggevende entiteit aan een andere entiteit over te dragen. Dergelijke instrumenten geven aanleiding tot veranderlijkheid van opbrengsten voor de andere entiteit, maar stellen de verslaggevende entiteit doorgaans niet bloot aan veranderlijkheid van opbrengsten uit de prestaties van de andere entiteit. Stel bijvoorbeeld dat een gestructureerde entiteit wordt opgericht om investeringsmogelijkheden te bieden aan investeerders die wensen te worden blootgesteld aan het kredietrisico van entiteit Z (entiteit Z is met geen enkele bij de overeenkomst betrokken partij gelieerd). De gestructureerde entiteit financiert zich door ten behoeve van deze investeerders aan het kredietrisico van entiteit Z gekoppeld waardepapier ("credit-linked notes") uit te geven en gebruikt de opbrengsten om te investeren in een portefeuille van risicoloze activa. De gestructureerde entiteit stelt zich bloot aan kredietrisico van entiteit Z door met een swaptegenpartij een "credit default swap" (CDS) aan te gaan. De CDS draagt kredietrisico van entiteit Z over aan de gestructureerde entiteit in ruil voor een door de swaptegenpartij betaalde vergoeding. De investeerders in de gestructureerde entiteit ontvangen een hogere opbrengst die zowel het door de gestructureerde entiteit op haar activaportefeuille behaalde rendement als de CDS-vergoeding weerspiegelt. Er is geen sprake van een betrokkenheid van de swaptegenpartij bij de gestructureerde entiteit welke de swaptegenpartij aan veranderlijkheid van opbrengsten uit de prestaties van de gestructureerde entiteit blootstelt omdat de CDS veranderlijkheid aan de gestructureerde entiteit overdraagt in plaats van veranderlijkheid van de opbrengsten van de gestructureerde entiteit te absorberen.

SAMENGEVATTE FINANCIËLE INFORMATIE OVER DOCHTERONDERNEMINGEN, JOINT VENTURES EN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN (ALINEA'S 12 EN 21)

B10 Voor al haar dochterondernemingen die belangen zonder overheersende zeggenschap hebben die van materieel belang zijn voor de verslaggevende entiteit, moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) aan belangen zonder overheersende zeggenschap betaalde dividenden;

(b) samengevatte financiële informatie over de activa, verplichtingen, resultaten en kasstromen van de dochteronderneming die gebruikers inzicht verschaft in het belang dat belangen zonder overheersende zeggenschap hebben in de activiteiten en kasstromen van de groep. Deze informatie omvat eventueel maar is niet beperkt tot bijvoorbeeld vlottende activa, vaste activa, kortlopende verplichtingen, langlopende verplichtingen, opbrengsten, winst of verlies, en het totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten.

B11 De op grond van alinea B10(b) te verschaffen samengevatte financiële informatie moet bestaan uit de bedragen vóór intragroepseliminaties.

▼**M32**

B12 Voor elke joint venture en geassocieerde deelneming die van materieel belang is voor de verslaggevende entiteit, moet een entiteit het volgende vermelden:

(a) van de joint venture of geassocieerde deelneming ontvangen dividenden;

(b) samengevatte financiële informatie over de joint venture of geassocieerde deelneming (zie de alinea's B14 en B15), met inbegrip van maar niet noodzakelijkerwijze beperkt tot:

(i) vlottende activa;

(ii) vaste activa;

(iii) kortlopende verplichtingen;

(iv) langlopende verplichtingen;

(v) opbrengsten;

(vi) de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten;

(vii) de winst of het verlies na belastingen uit beëindigde bedrijfsactiviteiten;

(viii) niet in winst of verlies opgenomen resultaten;

(ix) het totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten.

B13 Naast de op grond van alinea B12 te verschaffen samengevatte financiële informatie moet een entiteit voor elke joint venture die van materieel belang is voor de verslaggevende entiteit de volgende bedragen vermelden:

(a) de geldmiddelen en kasequivalenten vervat in de in alinea B12(b)(i) bedoelde informatie;

(b) de kortlopende financiële verplichtingen (exclusief handelsschulden en overige schulden en voorzieningen) vervat in de in alinea B12(b)(iii) bedoelde informatie;

(c) de langlopende financiële verplichtingen (exclusief handelsschulden en overige schulden en voorzieningen) vervat in de in alinea B12(b)(iv) bedoelde informatie;

(d) afschrijvingen;

(e) rentebaten;

(f) rentelasten;

(g) lasten of baten uit hoofde van winstbelastingen.

B14 De samengevatte financiële informatie die overeenkomstig de alinea's B12 en B13 wordt gepresenteerd, moet bestaan uit de bedragen die in de IFRS-jaarrekening van de joint venture of geassocieerde deelneming zijn opgenomen (en niet uit het aandeel van de entiteit in deze bedragen). Indien de entiteit haar belang in de joint venture of geassocieerde deelneming volgens de "equity"-methode verwerkt:

(a) moeten de in de IFRS-jaarrekening van de joint venture of geassocieerde deelneming opgenomen bedragen worden aangepast om de aanpassingen weer te geven die de entiteit bij de toepassing van de "equity"-methode heeft aangebracht, zoals aanpassingen naar reële waarde op het moment van de overname en aanpassingen in verband met verschillen in grondslagen voor financiële verslaggeving;

(b) moet de entiteit een aansluiting tussen de gepresenteerde samengevatte financiële informatie en de boekwaarde van haar belang in de joint venture of geassocieerde deelneming vermelden.

▼**M32**

B15 Een entiteit kan de op grond van de alinea's B12 en B13 te verschaffen samengevatte financiële informatie op basis van de jaarrekening van de joint venture of geassocieerde deelneming presenteren indien:

(a) de entiteit haar belang in de joint venture of geassocieerde deelneming tegen reële waarde waardeert overeenkomstig IAS 28 (herziene versie van 2011); en

(b) de joint venture of geassocieerde deelneming geen IFRS-jaarrekening opstelt en de opstelling van een dergelijke jaarrekening praktisch niet haalbaar is of ongerechtvaardigde kosten met zich meebrengt.

In dat geval moet de entiteit de grondslag vermelden waarop de samengevatte financiële informatie is opgesteld.

B16 Een entiteit moet de geaggregeerde boekwaarde vermelden van haar belangen in alle afzonderlijk niet van materieel belang zijnde joint ventures of geassocieerde deelnemingen die volgens de "equity"-methode zijn verwerkt. Een entiteit moet ook apart het geaggregeerde bedrag vermelden van haar aandeel in de volgende bedragen van die joint ventures of geassocieerde deelnemingen:

(a) de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten;

(b) de winst of het verlies na belastingen uit beëindigde bedrijfsactiviteiten;

(c) niet in winst of verlies opgenomen resultaten;

(d) het totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten.

Een entiteit verstrekt de informatie afzonderlijk voor joint ventures en geassocieerde deelnemingen.

B17 Wanneer het belang van een entiteit in een dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming (of een deel van haar belang in een joint venture of geassocieerde deelneming) overeenkomstig IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten* als aangehouden voor verkoop is geclassificeerd, is de entiteit niet verplicht voor de betrokken dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming samengevatte financiële informatie in overeenstemming met de alinea's B10 tot en met B16 te verschaffen.

VERBINTENISSEN IN VERBAND MET JOINT VENTURES (ALINEA 23(A))

B18 Een entiteit moet het totale bedrag van de op de verslagdatum aangegane maar niet opgenomen verbintenissen (met inbegrip van haar aandeel in verbintenissen die gezamenlijk zijn aangegaan met andere investeerders die gezamenlijk de zeggenschap over een joint venture uitoefenen) vermelden die met haar belangen in joint ventures verband houden. Verbintenissen zijn toezeggingen die aanleiding kunnen geven tot een toekomstige uitstroom van geldmiddelen of andere middelen.

B19 Niet-opgenomen verbintenissen die tot een toekomstige uitstroom van geldmiddelen of andere middelen aanleiding kunnen geven, omvatten:

(a) niet-opgenomen verbintenissen om financiering of middelen in te brengen als gevolg van bijvoorbeeld:

(i) de oprichtings- of overnameovereenkomst van een joint venture (op grond waarvan een entiteit bijvoorbeeld verplicht is over een specifieke periode middelen in te brengen);

(ii) door een joint venture opgezette kapitaalintensieve projecten;

(iii) onvoorwaardelijke aankoopverplichtingen, die bestaan in de aankoop van bedrijfsinstallaties, voorraden of diensten die een entiteit heeft toegezegd van of namens een joint venture te zullen kopen;

▼M32

(iv) niet-opgenomen verbintenissen om leningen of andere financiële steun aan een joint venture te verstrekken;

(v) niet-opgenomen verbintenissen om middelen, zoals activa of diensten, in een joint venture in te brengen;

(vi) andere niet-opzegbare niet-opgenomen verbintenissen die met een joint venture verband houden;

(b) niet-opgenomen verbintenissen om het eigendomsbelang van een andere partij (of een deel van dat eigendomsbelang) in een joint venture over te nemen indien er in de toekomst een bepaalde gebeurtenis plaatsvindt of niet plaatsvindt.

B20 De eisen en voorbeelden in de alinea's B18 en B19 illustreren sommige typen van informatie die op grond van alinea 18 van IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen* moet worden verstrekt:

BELANGEN IN NIET-GECONSOLIDEERDE GESTRUCTUREERDE ENTITEITEN (ALINEA'S 24 TOT EN MET 31)

Gestructureerde entiteiten

B21 Een gestructureerde entiteit is een entiteit die zodanig is opgezet dat stemrechten of vergelijkbare rechten niet de dominante factor zijn bij het uitmaken wie zeggenschap over de entiteit uitoefent, zoals wanneer eventuele stemrechten uitsluitend met administratieve taken verband houden en de relevante activiteiten door middel van contactuele overeenkomsten worden aangestuurd.

B22 Een gestructureerde entiteit heeft veelal sommige of alle volgende kenmerken of eigenschappen:

(a) beperkte activiteiten;

(b) een beperkte en duidelijk omlijnde doelstelling, zoals het uitvoeren van een fiscaal interessante lease, het verrichten van onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten, het verstrekken aan een entiteit van een bron van kapitaal of financiering, of het bieden van investeringsmogelijkheden aan investeerders door aan de activa van de gestructureerde entiteit verbonden risico's en voordelen aan investeerders over te dragen;

(c) ontoereikend eigen vermogen om de gestructureerde entiteit in staat te stellen haar activiteiten te financieren zonder achtergestelde financiële steun;

(d) financiering in de vorm van diverse contractueel verbonden instrumenten ten behoeve van investeerders welke tot kredietconcentraties of andere risico's aanleiding geven (tranches).

B23 Voorbeelden van entiteiten die als gestructureerde entiteiten worden beschouwd, zijn:

(a) securitisatievehikels;

(b) door activa gedekte financieringen;

(c) sommige beleggingsfondsen.

B24 Een entiteit waarover via stemrechten zeggenschap wordt uitgeoefend, is geen gestructureerde entiteit enkel en alleen omdat zij bijvoorbeeld na een reorganisatie financiering van derden ontvangt.

Aard van de risico's van belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten (alinea's 29, 30 en 31)

B25 Naast de op grond van de alinea's 29, 30 en 31 te verschaffen informatie moet een entiteit alle aanvullende informatie verstrekken die noodzakelijk is om aan de informatiedoelstelling van alinea 24(b) te voldoen.

▼**M32**

B26 Voorbeelden van aanvullende informatie die, afhankelijk van de omstandigheden, eventueel relevant kan zijn voor een beoordeling van de risico's waaraan een entiteit is blootgesteld wanneer zij een belang in een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit heeft, zijn:

(a) de voorwaarden van een overeenkomst op grond waarvan de entiteit verplicht kan zijn financiële steun aan een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit te verlenen (bv. liquiditeitsovereenkomsten of credit rating triggers die gerelateerd zijn aan verplichtingen om activa van de gestructureerde entiteit te kopen of financiële steun te verlenen), met inbegrip van:

(i) een beschrijving van gebeurtenissen of omstandigheden die de verslaggevende entiteit aan een verlies kunnen blootstellen;

(ii) of er voorwaarden zijn die de verplichting beperken;

(iii) of er andere partijen zijn die financiële steun verlenen en, indien dit het geval is, welke rangorde de verplichting van de verslaggevende entiteit heeft ten opzichte van de verplichtingen van andere partijen;

(b) door de entiteit tijdens de verslagperiode geleden verliezen die met haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten verband houden;

(c) de door de entiteit tijdens de verslagperiode ontvangen soorten baten uit hoofde van haar belangen in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten;

(d) of de entiteit verplicht is vóór andere partijen verliezen van een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit te absorberen, de maximumlimiet van dergelijke verliezen voor de entiteit, en (indien relevant) de rangorde en bedragen van de potentiële verliezen die worden gedragen door partijen met belangen die van een lagere rangorde zijn dan het belang van de entiteit in de niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit;

(e) informatie over liquiditeitsovereenkomsten, garanties of andere verbintenissen met derden welke van invloed kunnen zijn op de reële waarde of het risico van belangen van de entiteit in niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten;

(f) eventuele moeilijkheden die een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit tijdens de verslagperiode heeft ondervonden bij de financiering van haar activiteiten;

(g) in verband met de financiering van een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit, de financieringsvormen (bv. commercial paper of medium-term notes) en de gewogen gemiddelde looptijd ervan. Deze informatie kan eventueel vervaldaganalyses van de activa en de financiering van een niet-geconsolideerde gestructureerde entiteit omvatten indien de gestructureerde entiteit langerlopende activa heeft die met behulp van korterlopende financiering worden gefinancierd.

Bijlage C

Ingangsdatum en overgang

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de IFRS en heeft dezelfde status als de overige delen van de IFRS.

INGANGSDATUM EN OVERGANG

C1 Een entiteit moet deze IFRS toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

▼**M37**

C1A De alinea's C2A en C2B zijn toegevoegd door de in juni 2012 uitgegeven *Geconsolideerde jaarrekening, gezamenlijke overeenkomsten en informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten: overgangsleidraden* (Wijzigingen in IFRS 10, IFRS 11 en IFRS 12). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Als een entiteit IFRS 12 op een eerdere periode toepast, moet ze ook deze wijzigingen op die eerdere periode toepassen.

▼**M38**

C1B Alinea 2 en bijlage A zijn gewijzigd en de alinea's 9A, 9B, 19A tot en met 19G, 21A en 25A zijn toegevoegd door *Beleggingsentiteiten* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 27), uitgegeven in oktober 2012. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Indien een entiteit deze wijzigingen eerder toepast, moet zij dit feit vermelden en tegelijkertijd alle in *Beleggingsentiteiten* vervatte wijzigingen toepassen.

▼**M51**

C1C Alinea 6 is gewijzigd door *Beleggingsentiteiten: toepassing van de uitzondering op de consolidatie* (wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28), uitgegeven in december 2014. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2016 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼**M32**

C2 Een entiteit wordt aangemoedigd om op grond van deze IFRS te verschaffen informatie eerder te verstrekken dan voor jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Het verstrekken van sommige op grond van deze IFRS te verschaffen informatie verplicht de entiteit niet om aan alle eisen van deze IFRS te voldoen of IFRS 10, IFRS 11, IAS 27 (herziene versie van 2011) en IAS 28 (herziene versie van 2011) eerder toe te passen.

▼**M37**

C2A De vereisten inzake informatieverschaffing van deze IFRS behoeven niet te worden toegepast op een gepresenteerde periode die aanvangt vóór de jaarperiode die onmiddellijk voorafgaat aan de eerste jaarperiode waarop IFRS 12 wordt toegepast.

C2B De vereisten inzake informatieverschaffing van de alinea's 24 tot en met 31 en de overeenkomstige leidraden in de alinea's B21 tot en met B26 van deze IFRS behoeven niet te worden toegepast op een gepresenteerde periode die aanvangt vóór de eerste jaarperiode waarop IFRS 12 wordt toegepast.

▼**M32**

VERWIJZINGEN NAAR IFRS 9

C3 Als een entiteit wel deze IFRS maar nog niet IFRS 9 toepast, moeten alle verwijzingen naar IFRS 9 worden gelezen als verwijzingen naar IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*.

▼M33

INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARD 13

Waardering tegen reële waarde

DOEL

1 **Deze IFRS:**

(a) **definieert *reële waarde*;**

(b) **beschrijft in een enkele IFRS een kader voor het bepalen van de reële waarde; en**

(c) **vereist informatieverschaffing over waarderingen tegen reële waarde.**

2 Reële waarde is een op de markt gebaseerde waardering, geen entiteitspecifieke waardering. Voor sommige activa en verplichtingen zijn mogelijk waarneembare markttransacties of marktinformatie beschikbaar. Voor andere activa en verplichtingen zijn mogelijk geen waarneembare markttransacties en marktinformatie beschikbaar. Het doel van een waardering tegen reële waarde is echter in beide gevallen hetzelfde – het schatten van de prijs waartegen een *regelmatige transactie* om een actief te verkopen of een verplichting over te dragen zou plaatsvinden tussen *marktdeelnemers* op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden (dat wil zeggen een *prijs op de verkoopmarkt* op de waarderingsdatum vanuit het perspectief van een marktdeelnemer die het actief bezit of de verplichting verschuldigd is).

3 Als geen prijs voor een identiek actief of een identieke verplichting waarneembaar is, moet een entiteit de reële waarde bepalen met behulp van andere waarderingstechniek die zo veel mogelijk gebruik maakt van relevante *waarneembare inputs* en zo min mogelijk gebruik maakt van *niet-waarneembare inputs*. Omdat reële waarde een op de markt gebaseerde waardering is, wordt deze bepaald op basis van de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij het waarderen van het actief of de verplichting, met inbegrip van veronderstellingen over risico's. Als gevolg hiervan is het voornemen van een entiteit om een actief aan te houden of om een verplichting af te wikkelen of anderszins na te komen, niet relevant bij het bepalen van de reële waarde.

4 De definitie van reële waarde spitst zich toe op activa en verplichtingen, omdat deze primair onderwerp zijn van de waardering ten behoeve van de administratieve verwerking. Daarnaast moet deze IFRS worden toegepast op eigen eigenvermogensinstrumenten van een entiteit die tegen reële waarde worden gewaardeerd.

TOEPASSINGSGEBIED

5 **Deze IFRS is van toepassing wanneer een andere IFRS waarderingen tegen reële waarde of informatieverschaffing over waarderingen tegen reële waarde (en waarderingen, zoals reële waarde minus verkoopkosten, op basis van de reële waarde of informatieverschaffing over deze waarderingen) voorschrijft of toestaat, tenzij anders vermeld in de alinea's 6 en 7.**

6 De in deze IFRS beschreven vereisten inzake waardering en informatieverschaffing zijn niet van toepassing op:

(a) op aandelen gebaseerde betalingstransacties die binnen het toepassingsgebied van IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* vallen;

(b) leasingtransacties die binnen het toepassingsgebied van IAS 17 *Leaseovereenkomsten* vallen; en

(c) waarderingen die een aantal overeenkomsten met de reële waarde hebben maar geen reële waarde zijn, zoals de opbrengstwaarde in IAS 2 *Voorraden* of de bedrijfswaarde in IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa*.

▼M33

7 De informatie die op grond van deze IFRS moet worden verschaft, is niet vereist voor:

(a) fondsbeleggingen die tegen reële waarde worden gewaardeerd in overeenstemming met IAS 19 *Personeelsbeloningen*;

(b) beleggingen in het kader van pensioenregelingen die tegen reële waarde worden gewaardeerd in overeenstemming met IAS 26 *Administratieve verwerking en verslaggeving door pensioenregelingen*; en

(c) activa waarvan de realiseerbare waarde de reële waarde minus vervreemdingskosten is in overeenstemming met IAS 36.

8 Het in deze IFRS beschreven kader voor waardering tegen reële waarde is van toepassing op zowel de waardering bij eerste opname als waarderingen na eerste opname indien reële waarde door andere IFRSs wordt voorgeschreven of toegestaan.

WAARDERING

Definitie van reële waarde

9 Deze IFRS definieert reële waarde als de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

10 Alinea B2 beschrijft de algemene benadering inzake waardering tegen reële waarde.

Het actief of de verplichting

11 Een waardering tegen reële waarde is voor een bepaald actief of een bepaalde verplichting. Daarom moet een entiteit bij het bepalen van de reële waarde rekening houden met de kenmerken van het actief of de verplichting als marktdeelnemers deze kenmerken in aanmerking zouden nemen bij het waarderen van het actief of de verplichting op de waarderingsdatum. Dergelijke kenmerken zijn bijvoorbeeld:

(a) **de staat en locatie van het actief; en**

(b) **eventuele beperkingen op de verkoop of het gebruik van het actief.**

12 Het effect op de waardering dat voortvloeit uit een bepaald kenmerk zal verschillen, afhankelijk van hoe marktdeelnemers met dat kenmerk rekening zouden houden.

13 Het tegen reële waarde gewaardeerde actief of de tegen reële waarde gewaardeerde verplichting kan zijn:

(a) een losstaand actief of een losstaande verplichting (bijvoorbeeld een financieel instrument of een niet-financieel actief); of

(b) een groep van activa, een groep van verplichtingen of een groep van activa en verplichtingen (bijvoorbeeld een kasstroomgenererende eenheid of een bedrijf).

14 De vraag of het actief of de verplichting voor opname- of toelichtingsdoeleinden een losstaand actief of een losstaande verplichting, een groep van activa, een groep van verplichtingen of een groep van activa en verplichtingen is, hangt af van de *eenheid*. De eenheid voor het actief of de verplichting moet worden bepaald in overeenstemming met de IFRS die waardering tegen reële waarde voorschrijft of toestaat, tenzij in deze IFRS anders bepaald.

▼M33

De transactie

15 **Bij een waardering tegen reële waarde wordt ervan uitgegaan dat het actief of de verplichting wordt verhandeld in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden.**

16 **Bij een waardering tegen reële waarde wordt ervan uitgegaan dat de transactie om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen plaatsvindt:**

(a) **op de *belangrijkste markt* voor het actief of de verplichting; of**

(b) **als er geen belangrijkste markt is, op de *voordeligste markt* voor het actief of de verplichting.**

17 Een entiteit hoeft niet over te gaan tot een diepgaand onderzoek van alle mogelijke markten om vast te stellen welke de belangrijkste markt is of, als er geen belangrijkste markt is, welke de voordeligste markt is, maar moet rekening houden met alle informatie die redelijkerwijs beschikbaar is. Behoudens aanwijzingen voor het tegendeel, wordt de markt waarop de entiteit een transactie om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen normaliter zou aangaan, verondersteld de belangrijkste markt of, als er geen belangrijkste markt is, de voordeligste markt te zijn.

18 Als er een belangrijkste markt voor het actief of de verplichting is, moet de waardering tegen reële waarde de prijs op die markt vertegenwoordigen (ongeacht het feit of die prijs direct waarneembaar is dan wel geschat wordt met behulp van een andere waarderingstechniek), zelfs als de prijs op een andere markt mogelijk voordeliger is op de waarderingsdatum.

19 De entiteit moet toegang hebben tot de belangrijkste (of voordeligste) markt op de waarderingsdatum. Omdat verschillende entiteiten (en bedrijven binnen deze entiteiten) met verschillende activiteiten mogelijk toegang hebben tot verschillende markten, is het mogelijk dat de belangrijkste (of voordeligste) markt voor hetzelfde actief of dezelfde verplichting verschillend is voor verschillende entiteiten (en bedrijven binnen deze entiteiten). Daarom moet de belangrijkste (of voordeligste) markt (en dus marktdeelnemers) worden beschouwd vanuit het perspectief van de entiteit, waarbij verschillen tussen entiteiten met verschillende activiteiten mogelijk moeten zijn.

20 Een entiteit moet in staat zijn om toegang te krijgen tot de markt, maar hoeft niet in staat te zijn om het betreffende actief te verkopen of de betreffende verplichting over te dragen op de waarderingsdatum om de reële waarde te kunnen bepalen op basis van de prijs op die markt.

21 Zelfs als er geen waarneembare markt is die prijsinformatie biedt over de verkoop van een actief of de overdracht van een verplichting op de waarderingsdatum, moet er bij een waardering tegen reële waarde van worden uitgegaan dat een transactie plaatsvindt op die datum, gezien vanuit het perspectief van een marktdeelnemer die het actief bezit of de verplichting verschuldigd is. Deze veronderstelde transactie vormt de basis voor het schatten van de prijs om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen.

Marktdeelnemers

22 **Een entiteit moet de reële waarde van een actief of een verplichting bepalen met behulp van de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij het waarderen van het actief of de verplichting, in de veronderstelling dat marktdeelnemers in hun economisch belang handelen.**

▼M33

23 Bij het ontwikkelen van deze veronderstellingen hoeft een entiteit geen specifieke marktdeelnemers te identificeren. In plaats daarvan moet de entiteit kenmerken identificeren die marktdeelnemers algemeen onderscheiden, rekening houdend met factoren die specifiek zijn voor elk van de volgende punten:

(a) het actief of de verplichting;

(b) de belangrijkste (of voordeligste) markt voor het actief of de verplichting; en

(c) marktdeelnemers met wie de entiteit een transactie op die markt zou aangaan.

De prijs

24 Reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie op de belangrijkste (of voordeligste) markt op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden (dat wil zeggen een prijs op de verkoopmarkt), ongeacht of deze prijs direct waarneembaar is dan wel geschat wordt met behulp van een andere waarderingstechniek.

25 De prijs op de belangrijkste (of voordeligste) markt die wordt gebruikt om de reële waarde van het actief of de verplichting te bepalen, mag niet worden gecorrigeerd voor *transactiekosten*. Transactiekosten moeten worden verwerkt in overeenstemming met andere IFRSs. Transactiekosten zijn geen kenmerk van een actief of een verplichting, maar zijn specifiek voor een transactie en zullen verschillen afhankelijk van hoe een entiteit een transactie voor het actief of de verplichting aangaat.

26 Transactiekosten omvatten geen *transportkosten*. Als locatie een kenmerk van het actief is (wat bijvoorbeeld voor een commodity het geval kan zijn), moet de prijs op de belangrijkste (of voordeligste) markt worden gecorrigeerd voor de eventuele kosten die zouden worden gemaakt om het actief van zijn huidige locatie naar die markt te vervoeren.

Toepassing op niet-financiële activa

Maximaal en optimaal gebruik voor niet-financiële activa

27 Bij de waardering van een niet-financieel actief tegen reële waarde moet rekening worden gehouden met het vermogen van een marktdeelnemer om economische voordelen te genereren door het actief *maximaal en optimaal* te gebruiken of door het te verkopen aan een andere marktdeelnemer die het actief maximaal en optimaal zou gebruiken.

28 Het maximale en optimale gebruik van een niet-financieel actief houdt rekening met het gebruik van het actief dat fysiek mogelijk is, wettelijk toegestaan is en financieel haalbaar is, als volgt:

(a) Een gebruik dat fysiek mogelijk is, houdt rekening met de fysieke kenmerken van het actief waarmee marktdeelnemers bij de waardering van het actief rekening zouden houden (bijvoorbeeld de locatie of grootte van een onroerende zaak).

(b) Een gebruik dat wettelijk toegestaan is, houdt rekening met eventuele wettelijke beperkingen op het gebruik van het actief waarmee marktdeelnemers bij de waardering van het actief rekening zouden houden (bijvoorbeeld de stedenbouwkundige voorschriften die op een onroerende zaak van toepassing zijn).

(c) Een gebruik dat financieel haalbaar is, houdt rekening met de vraag of een gebruik van het actief dat fysiek mogelijk en wettelijk toegestaan is voldoende winst of kasstromen genereert (rekening houdend met de kosten voor de omzetting van het actief naar dat gebruik) om een investeringsrendement op te leveren dat marktdeelnemers zouden verlangen van een investering in dat actief dat voor dat doel wordt gebruikt.

▼**M33**

29 Het maximale en optimale gebruik wordt bepaald vanuit het perspectief van marktdeelnemers, zelfs als de entiteit een ander gebruik voor ogen heeft. Het huidige gebruik door een entiteit van een niet-financieel actief wordt verondersteld zijn maximale en optimale gebruik te zijn, tenzij marktfactoren of andere factoren erop wijzen dat een ander gebruik door marktdeelnemers de waarde van het actief zou maximaliseren.

30 Om haar concurrentiepositie te beschermen, of om andere redenen, kan een entiteit voornemens zijn om een verworven niet-financieel actief niet actief te gebruiken of om het actief niet maximaal en optimaal te gebruiken. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn bij een verworven immaterieel vast actief dat de entiteit van plan is defensief te gebruiken door te voorkomen dat anderen het gebruiken. Niettemin moet de entiteit bij het bepalen van de reële waarde van een niet-financieel actief uitgaan van zijn maximale en optimale gebruik door marktdeelnemers.

Waarderingspremisse voor niet-financiële activa

31 Het maximale en optimale gebruik van een niet-financieel actief vormt de waarderingspremisse die wordt gebruikt om de reële waarde van het actief te bepalen, als volgt:

(a) Het maximale en optimale gebruik van een niet-financieel actief zou maximale waarde kunnen bieden aan marktdeelnemers door het gebruik ervan in combinatie met andere activa als een groep (zoals geïnstalleerd of anderszins geconfigureerd voor gebruik) of in combinatie met andere activa en verplichtingen (bijvoorbeeld een bedrijf).

(i) Als het maximale en optimale gebruik van het actief het gebruik van het actief in combinatie met andere activa of met andere activa en verplichtingen is, is de reële waarde van het actief de prijs die zou worden ontvangen in een huidige transactie om het actief te verkopen, ervan uitgaande dat het actief zou worden gebruikt met andere activa of met andere activa en verplichtingen en dat die activa en verplichtingen (dat wil zeggen zijn complementaire activa en de bijbehorende verplichtingen) beschikbaar zouden zijn voor marktdeelnemers.

(ii) Verplichtingen die verband houden met het actief en met de complementaire activa omvatten verplichtingen die werkkapitaal financieren, maar omvatten geen verplichtingen die worden gebruikt om andere activa te financieren dan de activa in de groep van activa.

(iii) Veronderstellingen over het maximale en optimale gebruik van een niet-financieel actief moeten consistent zijn voor alle activa (waarvoor het maximale en optimale gebruik relevant is) van de groep van activa of de groep van activa en verplichtingen waarin het actief zou worden gebruikt.

(b) Het maximale en optimale gebruik van een niet-financieel actief zou marktdeelnemers maximale waarde kunnen bieden op losstaande basis. Als het maximale en optimale gebruik van het actief het gebruik van het actief op losstaande basis is, is de reële waarde van het actief de prijs die zou worden ontvangen in een huidige transactie om het actief te verkopen aan marktdeelnemers die het actief op losstaande basis zouden gebruiken.

▼M33

32 Bij de waardering van een niet-financieel actief tegen reële waarde moet ervan worden uitgegaan dat het actief wordt verkocht in overeenstemming met de in andere IFRSs gespecificeerde eenheid (die een individueel actief kan zijn). Dat is het geval zelfs als bij die waardering tegen reële waarde ervan wordt uitgegaan dat het maximale en optimale gebruik van het actief het gebruik ervan in combinatie met andere activa of met andere activa en verplichtingen is, omdat bij een waardering tegen reële waarde ervan wordt uitgegaan dat de marktdeelnemer de complementaire activa en de bijbehorende verplichtingen al bezit.

33 Alinea B3 beschrijft de toepassing van het concept waarderingspremisse voor niet-financiële activa.

Toepassing op verplichtingen en op eigen eigenvermogensinstrumenten van een entiteit

Algemene beginselen

34 Bij een waardering tegen reële waarde wordt ervan uitgegaan dat een financiële of niet-financiële verplichting of een eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit (bijvoorbeeld aandelenbelangen uitgegeven als vergoeding in een bedrijfscombinatie) wordt overgedragen aan een marktdeelnemer op de waarderingsdatum. Bij de overdracht van een verplichting of van een eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit wordt uitgegaan van het volgende:

(a) **Een verplichting zou blijven uitstaan en de verkrijgende marktdeelnemer zou verplicht zijn de verplichting na te komen. De verplichting zou niet worden afgewikkeld met de tegenpartij of anderszins worden afgelost op de waarderingsdatum.**

(b) **Een eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit zou blijven uitstaan en de verkrijgende marktdeelnemer zou de aan het instrument verbonden rechten en verantwoordelijkheden overnemen. Het instrument zou niet worden ingetrokken of anderszins worden afgelost op de waarderingsdatum.**

35 Zelfs als er geen waarneembare markt is die prijsinformatie biedt over de overdracht van een verplichting of van een eigen eigenvermogensinstrument van de entiteit (bijvoorbeeld omdat contractuele of andere juridische beperkingen de overdracht van dergelijke items verhinderen), kan er voor die items een waarneembare markt zijn als ze door andere partijen als activa worden gehouden (bijvoorbeeld een bedrijfsobligatie of een calloptie op aandelen van de entiteit).

36 In ieder geval moet een entiteit zo veel mogelijk relevante waarneembare inputs en zo weinig mogelijk niet-waarneembare inputs gebruiken om aan de doelstelling van een waardering tegen reële waarde te voldoen, namelijk het schatten van de prijs waartegen een regelmatige transactie om de verplichting of het eigenvermogensinstrument over te dragen zou plaatsvinden tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden.

Door andere partijen als activa gehouden verplichtingen en eigenvermogensinstrumenten

37 Als geen genoteerde prijs voor de overdracht van een identieke of soortgelijke verplichting of eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit beschikbaar is en het identieke item door een andere partij als een actief wordt gehouden, moet een entiteit de reële waarde van de verplichting of het eigenvermogensinstrument bepalen vanuit het perspectief van een marktdeelnemer die het identieke item als een actief houdt op de waarderingsdatum.

38 In dergelijke gevallen moet een entiteit de reële waarde van de verplichting of het eigenvermogensinstrument als volgt bepalen:

(a) met behulp van de op een *actieve markt* genoteerde prijs voor het identieke item dat door een andere partij als een actief wordt gehouden, indien die prijs beschikbaar is.

▼M33

(b) als die prijs niet beschikbaar is, met behulp van andere waarneembare gegevens, zoals de op een niet-actieve markt genoteerde prijs voor het identieke item dat door een andere partij als een actief wordt gehouden.

(c) als de waarneembare prijzen in (a) en (b) niet beschikbaar zijn, met behulp van een andere waarderingstechniek, zoals:

(i) een *batenbenadering* (bijvoorbeeld een contantewaardetechniek die rekening houdt met de toekomstige kasstromen die een marktdeelnemer zou verwachten te ontvangen uit het houden van de verplichting of eigenvermogensinstrument als een actief; zie de alinea's B10 en B11).

(ii) een *marktbenadering* (bijvoorbeeld het gebruik van genoteerde prijzen van soortgelijke verplichtingen of eigenvermogensinstrumenten die door andere partijen als activa worden gehouden; zie de alinea's B5 tot en met B7).

39 Een entiteit mag de genoteerde prijs van een verplichting die, of een eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit dat, door een andere partij als een actief wordt gehouden alleen aanpassen als er factoren zijn die specifiek zijn voor het actief en die niet van toepassing zijn op de waardering van de verplichting of het eigenvermogensinstrument tegen reële waarde. Een entiteit moet ervoor zorgen dat de prijs van het actief niet het effect weerspiegelt van een beperking die de verkoop van dat actief verhindert. Factoren die erop kunnen wijzen dat de genoteerde prijs van het actief moet worden gecorrigeerd, zijn onder meer:

(a) De genoteerde prijs voor het actief heeft betrekking op een soortgelijke (maar niet identieke) verplichting die, of een soortgelijk (maar niet identiek) eigenvermogensinstrument dat, door een andere partij als een actief wordt gehouden. De verplichting of het eigenvermogensinstrument kan bijvoorbeeld een bepaald kenmerk hebben (bijvoorbeeld de kredietwaardigheid van de emittent) dat verschilt van het kenmerk dat wordt weerspiegeld in de reële waarde van de soortgelijke verplichting die, of het soortgelijke eigenvermogensinstrument dat, als een actief wordt gehouden.

(b) De eenheid voor het actief is niet dezelfde als voor de verplichting of het eigenvermogensinstrument. Bijvoorbeeld voor verplichtingen weerspiegelt de prijs voor een actief in sommige gevallen een gecombineerde prijs voor een pakket bestaande uit zowel de door de emittent verschuldigde bedragen als een externe kredietbescherming. Als de eenheid voor de verplichting niet dezelfde is als de eenheid voor het gecombineerde pakket, is het doel het bepalen van de reële waarde van de verplichting van de emittent, niet de reële waarde van het gecombineerde pakket. In dergelijke gevallen zou de entiteit de waargenomen prijs voor het actief corrigeren om het effect van de externe kredietbescherming uit te sluiten.

Niet door andere partijen als activa gehouden verplichtingen en eigenvermogensinstrumenten

40 Als geen genoteerde prijs voor de overdracht van een identieke of soortgelijke verplichting of eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit beschikbaar is en het identieke item niet door een andere partij als een actief wordt gehouden, moet een entiteit de reële waarde van de verplichting of het eigenvermogensinstrument bepalen met behulp van een waarderingstechniek vanuit het perspectief van een marktdeelnemer die de verplichting verschuldigd is of de vordering op eigen vermogen heeft uitgegeven.

41 Bij de toepassing van een contantewaardetechniek zou een entiteit bijvoorbeeld rekening kunnen houden met:

(a) de toekomstige uitstroom van geldmiddelen die een marktdeelnemer zou verwachten om de verplichting na te komen, inclusief de vergoeding die een marktdeelnemer zou verlangen voor het overnemen van de verplichting (zie de alinea's B31 tot en met B33).

▼M33

(b) het bedrag dat een marktdeelnemer zou ontvangen om een identieke verplichting of een identiek eigenvermogensinstrument aan te gaan of uit te geven, uitgaande van de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij de waardering van het identieke item (bijvoorbeeld dat het dezelfde kredietkenmerken heeft) op de belangrijkste (of voordeligste) markt voor de uitgifte van een verplichting of eigenvermogensinstrument met dezelfde contractuele voorwaarden.

Risico van verzuim

42 **De reële waarde van een verplichting weerspiegelt het effect van het *risico van verzuim*. Het risico van verzuim omvat, maar is niet altijd beperkt tot, het eigen kredietrisico van een entiteit (zoals gedefinieerd in IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing*). Het risico van verzuim wordt verondersteld hetzelfde te zijn voor en na de overdracht van de verplichting.**

43 Bij het bepalen van de reële waarde van een verplichting moet een entiteit rekening houden met het effect van haar kredietrisico (kredietwaardigheid) en eventuele andere factoren die van invloed kunnen zijn op de kans dat de verplichting al dan niet zal worden nagekomen. Dat effect kan verschillen afhankelijk van de verplichting, bijvoorbeeld:

(a) of de verplichting een verplichting is om geldmiddelen te leveren (een financiële verplichting) dan wel een verplichting om goederen of diensten te leveren (een niet-financiële verplichting).

(b) de voorwaarden van eventuele kredietbescherming met betrekking tot de verplichting.

44 De reële waarde van een verplichting weerspiegelt het effect van het risico van verzuim op basis van de eenheid van de verplichting. De emittent van een verplichting die is uitgegeven met een onlosmakelijke externe kredietbescherming die administratief los van de verplichting wordt verwerkt, mag het effect van de kredietbescherming (bijvoorbeeld de garantie van een schuld door een derde) niet opnemen in de waardering van de verplichting tegen reële waarde. Als de kredietbescherming administratief los van de verplichting wordt verwerkt, zou de emittent bij het bepalen van de reële waarde van de verplichting rekening houden met zijn eigen kredietwaardigheid en niet met die van de externe garantiegever.

Beperking die de overdracht van een verplichting of van een eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit verhindert

45 Bij het bepalen van de reële waarde van een verplichting of van een eigen eigenvermogensinstrument mag een entiteit een afzonderlijke input of een correctie van andere *inputs* met betrekking tot het bestaan van een beperking die de overdracht van het item verhindert niet opnemen. Het effect van een beperking die de overdracht van een verplichting of van een eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit verhindert, wordt impliciet of expliciet opgenomen in de andere inputs voor de waardering tegen reële waarde.

46 Bijvoorbeeld op de transactiedatum aanvaardden zowel de crediteur als de debiteur de transactieprijs voor de verplichting in de volle wetenschap dat de verplichting een beperking omvat die de overdracht ervan verhindert. Aangezien de beperking vervat is in de transactieprijs, is op de transactiedatum geen aparte input of geen correctie van een bestaande input vereist om het effect van de beperking op de overdracht te weerspiegelen. Zo ook is op latere waarderingsdata geen aparte input of geen correctie van een bestaande input vereist om het effect van de beperking op de overdracht te weerspiegelen.

▼M33

Financiële verplichting met een kenmerk van directe opeisbaarheid

47 De reële waarde van een financiële verplichting met een kenmerk van directe opeisbaarheid (bijvoorbeeld een direct opvraagbaar deposito) is minimaal gelijk aan het onmiddellijk opeisbare bedrag, gedisconteerd vanaf de eerste datum waarop het bedrag zou kunnen worden opgeëist.

Toepassing op financiële activa en financiële verplichtingen met posities die de marktrisico's of het kredietrisico van de tegenpartijen compenseren

48 Een entiteit die een groep van financiële activa en financiële verplichtingen houdt, is blootgesteld aan marktrisico's (zoals gedefinieerd in IFRS 7) en aan het kredietrisico (zoals gedefinieerd in IFRS 7) van elk van de tegenpartijen. Als de entiteit die groep van financiële activa en financiële verplichtingen beheert op basis van haar nettoblootstelling aan marktrisico's of het kredietrisico, is het de entiteit toegestaan om een uitzondering op deze IFRS toe te passen voor het bepalen van de reële waarde. Deze uitzondering staat een entiteit toe om de reële waarde van een groep van financiële activa en financiële verplichtingen te bepalen op basis van de prijs die zou worden ontvangen om een nettolongpositie (dat wil zeggen een actief) voor een bepaalde risicoblootstelling te verkopen of om een nettoshortpositie (dat wil zeggen een verplichting) voor een bepaalde risicoblootstelling over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden. Derhalve moet een entiteit de reële waarde van de groep van financiële activa en financiële verplichtingen bepalen in overeenstemming met hoe marktdeelnemers de nettorisicoblootstelling op de waarderingsdatum zouden waarderen.

49 Een entiteit mag alleen gebruik maken van de in alinea 48 beschreven uitzondering als ze elk van de volgende punten doet:

(a) de entiteit beheert de groep van financiële activa en financiële verplichtingen op basis van haar nettoblootstelling aan een bepaald marktrisico (of risico's) of aan het kredietrisico van een bepaalde tegenpartij in overeenstemming met de gedocumenteerde risicomanagement- of beleggingsstrategie van de entiteit;

(b) de entiteit verschaft op die basis informatie over de groep van financiële activa en financiële verplichtingen aan haar managers op sleutelposities, zoals gedefinieerd in IAS 24 *Informatieverschaffing over verbonden partijen*; en

(c) de entiteit is verplicht of heeft ervoor gekozen om deze financiële activa en financiële verplichtingen tegen reële waarde te waarderen in het overzicht van de financiële positie aan het eind van elke verslagperiode.

50 De uitzondering in alinea 48 heeft geen betrekking op de presentatie van de jaarrekening. In sommige gevallen wijkt de basis voor de presentatie van financiële instrumenten in het overzicht van de financiële positie af van de basis voor de waardering van financiële instrumenten, bijvoorbeeld als een IFRS niet voorschrijft of toestaat dat financiële instrumenten op nettobasis worden gepresenteerd. In dergelijke gevallen is het mogelijk dat een entiteit de aanpassingen op portefeuilleniveau (zie de alinea's 53 tot en met 56) moet toerekenen aan de individuele activa of verplichtingen die deel uitmaken van de groep van financiële activa en financiële verplichtingen die op basis van de nettorisicoblootstelling van de entiteit worden beheerd. Een entiteit moet dergelijke toerekeningen op een redelijke en consistente basis uitvoeren met behulp van een methode die in de gegeven omstandigheden geëigend is.

▼M33

51 Een entiteit moet een beslissing inzake de grondslag voor financiële verslaggeving nemen in overeenstemming met IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* om gebruik te maken van de in alinea 48 beschreven uitzondering. Een entiteit die gebruik maakt van de uitzondering moet die grondslag voor financiële verslaggeving, met inbegrip van zijn beleid inzake de toerekening van bied-laatcorrecties (zie de alinea's 53 tot en met 55) en kredietaanpassingen (zie alinea 56), indien van toepassing, in elke periode consistent toepassen voor een bepaalde portefeuille.

▼M42

52 De in alinea 48 beschreven uitzondering is alleen van toepassing op financiële activa, financiële verplichtingen en andere contracten die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* of IFRS 9 *Financiële instrumenten* vallen. De in de alinea's 48 tot en met 51 en 53 tot en met 56 vervatte verwijzingen naar financiële activa en financiële verplichtingen moeten worden gelezen als zijnde van toepassing op alle contracten die vallen binnen het toepassingsgebied van en administratief worden verwerkt overeenkomstig IAS 39 of IFRS 9, ongeacht of deze al dan niet beantwoorden aan de definities van financiële activa of financiële verplichtingen in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*.

▼M33

Blootstelling aan marktrisico's

53 Als gebruik wordt gemaakt van de in alinea 48 beschreven uitzondering bij het bepalen van de reële waarde van een groep van financiële activa en financiële verplichtingen die wordt beheerd op basis van de nettoblootstelling van de entiteit aan een bepaald marktrisico (of risico's), moet de entiteit de prijs binnen de bandbreedte tussen bied- en laatprijs die in de gegeven omstandigheden het meest representatief is voor de reële waarde toepassen op de nettoblootstelling van de entiteit aan deze marktrisico's (zie de alinea's 70 en 71).

54 Als gebruik wordt gemaakt van de in alinea 48 beschreven uitzondering, moet een entiteit ervoor zorgen dat het marktrisico (of risico's) waaraan ze is blootgesteld binnen die groep van financiële activa en financiële verplichtingen nagenoeg hetzelfde is. Een entiteit zou bijvoorbeeld het aan een financieel actief verbonden renterisico niet combineren met het aan een financiële verplichting verbonden commodityprijsrisico, omdat dit de blootstelling van de entiteit aan het rente- of commodityprijsrisico niet zou beperken. Als gebruik wordt gemaakt van de in alinea 48 beschreven uitzondering, moet bij de waardering van de financiële activa en financiële verplichtingen binnen de groep tegen reële waarde rekening worden gehouden met elk basisrisico dat voortvloeit uit het feit dat de marktrisicoparameters niet identiek zijn.

55 Zo ook moet de duur van de blootstelling van de entiteit aan een bepaald marktrisico (of risico's) dat voortvloeit uit de financiële activa en financiële verplichtingen nagenoeg dezelfde zijn. Bijvoorbeeld een entiteit die een futurescontract met een looptijd van 12 maanden gebruikt tegen de kasstromen die verband houden met de blootstelling aan renterisico gedurende 12 maanden op een financieel instrument met een looptijd van 5 jaar binnen een groep die alleen uit die financiële activa en financiële verplichtingen bestaat, moet de reële waarde van de blootstelling aan renterisico gedurende 12 maanden bepalen op nettobasis en moet de reële waarde van de resterende blootstelling aan renterisico (dat wil zeggen in het tweede tot en met vijfde jaar) bepalen op brutobasis.

Blootstelling aan het kredietrisico van een bepaalde tegenpartij

56 Als gebruik wordt gemaakt van de in alinea 48 beschreven uitzondering bij het bepalen van de reële waarde van een groep van financiële activa en financiële verplichtingen die met een bepaalde tegenpartij zijn aangegaan,

▼M33

moet de entiteit het effect van haar nettoblootstelling aan het kredietrisico van die tegenpartij of de nettoblootstelling van de tegenpartij aan het kredietrisico van de entiteit opnemen in de waardering tegen reële waarde indien marktdeelnemers rekening zouden houden met eventuele bestaande overeenkomsten die de blootstelling aan kredietrisico beperken in geval van verzuim (bijvoorbeeld een raamverrekeningsovereenkomst met de tegenpartij of een overeenkomst die de uitwisseling van een zekerheid vereist op basis van de nettoblootstelling van elke partij aan het kredietrisico van de andere partij). De waardering tegen reële waarde moet de verwachtingen van marktdeelnemers omtrent de kans dat een dergelijke overeenkomst in geval van verzuim juridisch afdwingbaar zou zijn, weerspiegelen.

Reële waarde bij eerste opname

57 Wanneer een actief wordt verworven of een verplichting wordt overgenomen in een beurstransactie voor dat actief of die verplichting, is de transactieprijs de prijs die is betaald om het actief te verwerven of die is ontvangen om de verplichting over te nemen (een *prijs op de inkoopmarkt*). De reële waarde van het actief of de verplichting daarentegen is de prijs die bij verkoop van het actief zou worden ontvangen of die bij overdracht van de verplichting zou worden betaald (een prijs op de verkoopmarkt). Entiteiten verkopen activa niet noodzakelijk tegen de prijzen die ze voor de verwerving ervan hebben betaald. Zo ook dragen entiteiten verplichtingen niet noodzakelijk over tegen de prijzen die ze voor de overname ervan hebben ontvangen.

58 In veel gevallen zal de transactieprijs gelijk zijn aan de reële waarde (dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als op de transactiedatum de transactie om een actief te kopen plaatsvindt op de markt waarop het actief zou worden verkocht).

59 Bij het bepalen of de reële waarde bij eerste opname gelijk is aan de transactieprijs, moet een entiteit rekening houden met factoren die specifiek zijn voor de transactie en voor het actief of de verplichting. Alinea B4 beschrijft situaties waarin de transactieprijs mogelijk niet de reële waarde van een actief of een verplichting bij eerste opname vertegenwoordigt.

60 Als een andere IFRS voorschrijft of toestaat dat een entiteit een actief of verplichting bij eerste opname waardeert tegen reële waarde en de transactieprijs afwijkt van de reële waarde, moet de entiteit de resulterende winst of het resulterende verlies in de winst-en-verliesrekening opnemen, tenzij die IFRS anders bepaalt.

Waarderingstechnieken

61 Een entiteit moet waarderingstechnieken gebruiken die in de gegeven omstandigheden geëigend zijn en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te bepalen, waarbij de entiteit zo veel mogelijk relevante waarneembare inputs en zo weinig mogelijk niet-waarneembare inputs moet gebruiken.

62 Het doel van het gebruik van een waarderingstechniek is het schatten van de prijs waartegen een regelmatige transactie om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen zou plaatsvinden tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden. Drie veelgebruikte waarderingstechnieken zijn de marktbenadering, de *kostenbenadering* en de batenbenadering. De belangrijkste aspecten van deze benaderingen zijn samengevat in de alinea's B5 tot en met B11. Een entiteit moet waarderingstechnieken gebruiken die in overeenstemming zijn met een of meer van deze benaderingen om de reële waarde te bepalen.

▼M33

63 In sommige gevallen is een enkele waarderingstechniek geëigend (bijvoorbeeld bij de waardering van een actief of een verplichting met behulp van op een actieve markt genoteerde prijzen voor identieke activa of verplichtingen). In andere gevallen zijn meerdere waarderingstechnieken geëigend (dat zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn bij de waardering van een kasstroomgenererende eenheid). Als meerdere waarderingstechnieken worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, moeten de resultaten (dat wil zeggen de respectieve indicaties van de reële waarde) worden beoordeeld rekening houdend met de redelijkheid van het bereik van de door deze resultaten aangegeven waarden. Een waardering tegen reële waarde is het punt binnen dat bereik dat in de gegeven omstandigheden het meest representatief is voor de reële waarde.

64 Als de transactieprijs de reële waarde bij eerste opname is en een waarderingstechniek die gebruik maakt van niet-waarneembare inputs zal worden gehanteerd om de reële waarde in latere periodes te bepalen, moet de waarderingstechniek zo worden gekalibreerd dat bij eerste opname het resultaat van de waarderingstechniek gelijk is aan de transactieprijs. Kalibratie zorgt ervoor dat de waarderingstechniek de huidige marktomstandigheden weerspiegelt, en helpt een entiteit om te bepalen of een aanpassing van de waarderingstechniek nodig is (het actief of de verplichting kan bijvoorbeeld een kenmerk hebben waarmee de waarderingstechniek geen rekening houdt). Na eerste opname moet een entiteit bij het bepalen van de reële waarde met behulp van een of meer waarderingstechnieken die niet-waarneembare inputs gebruiken ervoor zorgen dat deze waarderingstechnieken op de waarderingsdatum waarneembare marktgegevens (bijvoorbeeld de prijs van een soortgelijk actief of een soortgelijke verplichting) weerspiegelen.

65 Waarderingstechnieken die worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, moeten consequent worden toegepast. Een verandering in een waarderingstechniek of de toepassing ervan (bijvoorbeeld een wijziging van de weging ervan als meerdere waarderingstechnieken worden gebruikt, of een wijziging van een aanpassing van een waarderingstechniek) is geëigend als de wijziging resulteert in een waardering die in de gegeven omstandigheden net zo of meer representatief is voor de reële waarde. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een van de volgende gebeurtenissen plaatsvindt:

(a) er ontwikkelen zich nieuwe markten;

(b) er komt nieuwe informatie beschikbaar;

(c) eerder gebruikte informatie is niet meer beschikbaar;

(d) waarderingstechnieken worden beter; of

(e) de marktomstandigheden veranderen.

66 Herzieningen die voortvloeien uit een wijziging van de waarderingstechniek of de toepassing ervan, moeten worden verwerkt als een schattingswijziging in overeenstemming met IAS 8. De in IAS 8 beschreven informatieverschaffing voor een schattingswijziging is niet vereist voor herzieningen die voortvloeien uit een wijziging van een waarderingstechniek of de toepassing ervan.

Inputs bij waarderingstechnieken

Algemene beginselen

67 Waarderingstechnieken die worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, moeten zo veel mogelijk relevante waarneembare inputs en zo weinig mogelijk niet-waarneembare inputs gebruiken.

68 Voorbeelden van markten waarin inputs waarneembaar kunnen zijn voor sommige activa en verplichtingen (bijvoorbeeld financiële instrumenten) zijn beurzen, dealermarkten, makelaarsmarkten en markten zonder bemiddeling van tussenpersonen (zie alinea B34).

▼M33

69 Een entiteit moet inputs kiezen die in overeenstemming zijn met de kenmerken van het actief of de verplichting waarmee marktdeelnemers in een transactie voor het actief of de verplichting rekening zouden houden (zie de alinea's 11 en 12). In sommige gevallen leiden deze kenmerken tot het aanbrengen van een aanpassing, zoals een premie of korting (bijvoorbeeld een zeggenschapspremie of een korting op basis van het ontbreken van overheersende zeggenschap in een belang). Bij een waardering tegen reële waarde mag geen rekening worden gehouden met een premie of korting die niet in overeenstemming is met de eenheid in de IFRS die waardering tegen reële waarde voorschrijft of toestaat (zie de alinea's 13 en 14). Premies of kortingen die grootte weerspiegelen als een kenmerk van de houdstermaatschappij van de entiteit (meer bepaald een blokkeringsfactor die de genoteerde prijs van een actief of verplichting aanpast omdat het normale dagelijkse handelsvolume van de markt niet voldoende is om de door de entiteit gehouden hoeveelheid te verwerken, zoals omschreven in alinea 80) in plaats van als een kenmerk van het actief of de verplichting (bijvoorbeeld een zeggenschapspremie bij het bepalen van de reële waarde van een belang met overheersende zeggenschap) zijn niet toegestaan in een waardering tegen reële waarde. Als er voor een actief of verplichting een op een actieve markt genoteerde prijs is (dat wil zeggen een *input van niveau 1*), moet een entiteit bij het bepalen van de reële waarde in ieder geval die prijs gebruiken zonder aanpassing, tenzij anders vermeld in alinea 79.

Op bied- en laatprijzen gebaseerde inputs

70 Als een actief dat, of een verplichting die, tegen reële waarde wordt gewaardeerd een bied- en laatprijs heeft (bijvoorbeeld een input van een dealermarkt), moet de prijs in de bandbreedte tussen bied- en laatprijs die in de gegeven omstandigheden het meest representatief is voor de reële waarde worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, ongeacht waar de input wordt ingedeeld in de reëlewaardehiërarchie (dat wil zeggen niveau 1, 2 of 3; zie de alinea's 72 tot en met 90). Het gebruik van biedprijzen voor activaposities en laatprijzen voor verplichtingposities is toegestaan, maar niet verplicht.

71 Deze IFRS sluit niet het gebruik uit van waardering tegen middenkoersen of andere waarderingsregels die door marktdeelnemers worden gebruikt als een praktisch hulpmiddel voor waarderingen tegen reële waarde in de bandbreedte tussen bied- en laatprijs.

Reëlewaardehiërarchie

72 Om de consistentie en vergelijkbaarheid van waarderingen tegen reële waarde en de daarmee samenhangende informatieverschaffing te verhogen, stelt deze IFRS een reëlewaardehiërarchie vast die de inputs voor waarderingstechnieken die worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, indeelt in drie niveaus (zie de alinea's 76 tot en met 90). De reëlewaardehiërarchie geeft de hoogste prioriteit aan op actieve markten genoteerde prijzen (niet-gecorrigeerd) voor identieke activa of verplichtingen (inputs van niveau 1), en de laagste prioriteit aan niet-waarneembare inputs (*inputs van niveau 3*).

73 In sommige gevallen kunnen de inputs die worden gebruikt voor het bepalen van de reële waarde van een actief of verplichting worden ingedeeld in verschillende niveaus van de reëlewaardehiërarchie. In die gevallen wordt de waardering tegen reële waarde in haar geheel ingedeeld in hetzelfde niveau van de reëlewaardehiërarchie als de input van het laagste niveau die significant is voor de gehele waardering. De beoordeling van de significantie van een bepaalde input voor de gehele waardering vereist oordeelsvorming, waarbij rekening moet worden gehouden met factoren die specifiek zijn voor het actief of de verplichting. Aanpassingen om te komen tot waarderingen die gebaseerd zijn op de reële waarde, zoals verkoopkosten bij het bepalen van de reële waarde minus verkoopkosten, mogen niet in aanmerking worden genomen bij het bepalen van het niveau van de reëlewaardehiërarchie waarin een waardering tegen reële waarde wordt ingedeeld.

▼**M33**

74 De beschikbaarheid van relevante inputs en hun relatieve subjectiviteit kunnen de keuze van geëigende waarderingstechnieken beïnvloeden (zie alinea 61). De reëlewaardehiërarchie kent echter prioriteiten toe aan de inputs voor waarderingstechnieken, niet aan de waarderingstechnieken die worden gebruikt om de reële waarde te bepalen. Bijvoorbeeld een waardering tegen reële waarde die is ontwikkeld met behulp van een contantewaardetechniek zou kunnen worden ingedeeld in niveau 2 of niveau 3, afhankelijk van de inputs die significant zijn voor de gehele waardering en het niveau van de reëlewaardehiërarchie waarin die inputs worden ingedeeld.

75 Als een waarneembare input een aanpassing vereist met behulp van een niet-waarneembare input en die aanpassing resulteert in een aanzienlijk hogere of lagere reële waarde, zou de resulterende waardering worden ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie. Als bijvoorbeeld een marktdeelnemer bij de schatting van de prijs van een actief rekening zou houden met het effect van een beperking op de verkoop van dat actief, zou een entiteit de genoteerde prijs aanpassen om het effect van die beperking te weerspiegelen. Als die genoteerde prijs een *input van niveau 2* is en de aanpassing een niet-waarneembare input is die significant is voor de gehele waardering, zou de waardering worden ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie.

Inputs van niveau 1

76 Inputs van niveau 1 zijn op actieve markten genoteerde prijzen (niet gecorrigeerd) voor identieke activa of verplichtingen waartoe de entiteit toegang heeft op de waarderingsdatum.

77 Een op een actieve markt genoteerde prijs is de meest betrouwbare aanwijzing voor de reële waarde en moet indien beschikbaar zonder correctie worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, tenzij anders vermeld in alinea 79.

78 Een input van niveau 1 zal beschikbaar zijn voor veel financiële activa en financiële verplichtingen, waarvan sommige mogelijk op meerdere actieve markten (bijvoorbeeld op verschillende beurzen) worden verhandeld. Daarom ligt de nadruk binnen niveau 1 op het bepalen van elk van de volgende twee punten:

(a) de belangrijkste markt voor het actief of de verplichting of, als er geen belangrijkste markt is, de voordeligste markt voor het actief of de verplichting; en

(b) of de entiteit een transactie voor het actief of de verplichting kan aangaan tegen de prijs op die markt op de waarderingsdatum.

79 Een entiteit mag een input van niveau 1 niet aanpassen, behalve in de volgende omstandigheden:

(a) als een entiteit een groot aantal soortgelijke (maar niet identieke) tegen reële waarde gewaardeerde activa of verplichtingen (bijvoorbeeld obligaties) houdt en een op een actieve markt genoteerde prijs beschikbaar is maar niet gemakkelijk toegankelijk is voor elk van deze activa of verplichtingen afzonderlijk (dat wil zeggen gezien het grote aantal soortgelijke activa of verplichtingen die door de entiteit worden gehouden, zou het moeilijk zijn om op de waarderingsdatum prijsinformatie te verkrijgen voor elk individueel actief of elke individuele verplichting). In dat geval mag een entiteit, als een praktisch hulpmiddel, de reële waarde bepalen met behulp van een alternatieve prijsbepalingsmethode

▼M33

die niet uitsluitend op genoteerde prijzen steunt (bijvoorbeeld „matrixwaardering"). Het gebruik van een alternatieve prijsbepalingsmethode resulteert echter in een waardering tegen reële waarde die in een lager niveau van de reëlewaardehiërarchie wordt ingedeeld.

(b) als een op een actieve markt genoteerde prijs niet de reële waarde op de waarderingsdatum vertegenwoordigt. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als significante gebeurtenissen (zoals transacties op een markt zonder bemiddeling van tussenpersonen, transacties op een makelaarsmarkt of aankondigingen) plaatsvinden na sluiting van een markt maar vóór de waarderingsdatum. Een entiteit moet een beleid voor het identificeren van gebeurtenissen die van invloed kunnen zijn op waarderingen tegen reële waarde vaststellen en consequent toepassen. Als de genoteerde prijs echter wordt aangepast op basis van nieuwe informatie, resulteert de aanpassing in een waardering tegen reële waarde die in een lager niveau van de reëlewaardehiërarchie wordt ingedeeld.

(c) bij het bepalen van de reële waarde van een verplichting of van een eigen eigenvermogensinstrument van een entiteit met behulp van de genoteerde prijs voor het identieke item dat op een actieve markt als een actief wordt verhandeld en die prijs moet worden gecorrigeerd voor factoren die specifiek zijn voor het item of het actief (zie alinea 39). Als geen aanpassing van de genoteerde prijs van het actief vereist is, is het resultaat een waardering tegen reële waarde die in niveau 1 van de reëlewaardehiërarchie wordt ingedeeld. Een aanpassing van de genoteerde prijs van het actief resulteert echter in een waardering tegen reële waarde die in een lager niveau van de reëlewaardehiërarchie wordt ingedeeld.

80 Als een entiteit een positie in een enkel actief of een enkele verplichting houdt (met inbegrip van een positie die bestaat uit een groot aantal identieke activa of verplichtingen, zoals financiële instrumenten) en het actief of de verplichting op een actieve markt wordt verhandeld, moet de reële waarde van het actief of de verplichting worden bepaald binnen niveau 1 als het product van de genoteerde prijs voor het individuele actief of de individuele verplichting en de door de entiteit gehouden hoeveelheid. Dit geldt ook als het normale dagelijkse handelsvolume van een markt niet voldoende is om de gehouden hoeveelheid te verwerken en de plaatsing van orders om de positie in een enkele transactie te verkopen de genoteerde prijs kan beïnvloeden.

Inputs van niveau 2

81 Inputs van niveau 2 zijn andere inputs dan in niveau 1 opgenomen genoteerde prijzen die direct of indirect voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn.

82 Als het actief of de verplichting een vastgestelde (contractuele) looptijd heeft, moet een input van niveau 2 waarneembaar zijn gedurende nagenoeg de gehele looptijd van het actief of de verplichting. Inputs van niveau 2 omvatten:

(a) op actieve markten genoteerde prijzen voor soortgelijke activa of verplichtingen.

▼M33

(b) op niet-actieve markten genoteerde prijzen voor identieke of soortgelijke activa of verplichtingen.

(c) andere inputs dan genoteerde prijzen die voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn, bijvoorbeeld:

(i) rentevoeten en rentecurves die regelmatig worden gepubliceerd;

(ii) impliciete volatiliteiten; en

(iii) creditspreads (renteverschillen).

(d) *door de markt onderbouwde inputs*.

83 Aanpassingen aan inputs van niveau 2 hangen af van factoren die specifiek zijn voor het actief of de verplichting. Deze factoren omvatten:

(a) de staat of locatie van het actief;

(b) de mate waarin inputs verband houden met items die vergelijkbaar zijn met het actief of de verplichting (met inbegrip van de in alinea 39 beschreven factoren); en

(c) het volume of activiteitsniveau in de markten waarin de inputs worden waargenomen.

84 Een aanpassing aan een input van niveau 2 die significant is voor de gehele waardering kan resulteren in een waardering tegen reële waarde die wordt ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie als de aanpassing gebruik maakt van significante niet-waarneembare inputs.

85 Alinea B35 beschrijft het gebruik van inputs van niveau 2 voor bepaalde activa en verplichtingen.

Inputs van niveau 3

86 Inputs van niveau 3 zijn niet-waarneembare inputs voor het actief of de verplichting.

87 Niet-waarneembare inputs moeten worden gebruikt om de reële waarde te bepalen voor zover geen relevante waarneembare inputs beschikbaar zijn, waarbij situaties mogelijk zijn waarin er op de waarderingsdatum weinig of geen marktactiviteit voor het actief of de verplichting is. Het doel van de waardering tegen reële waarde blijft echter hetzelfde, namelijk een prijs op de verkoopmarkt op de waarderingsdatum vanuit het perspectief van een marktdeelnemer die het actief bezit of de verplichting verschuldigd is. Daarom moeten niet-waarneembare inputs de veronderstellingen weerspiegelen waarvan marktdeelnemers bij het waarderen van het actief of de verplichting zouden uitgaan, met inbegrip van veronderstellingen over risico's.

▼**M33**

88 Veronderstellingen over risico's omvatten het risico dat inherent is aan een bepaalde waarderingstechniek die wordt gebruikt om de reële waarde te bepalen (zoals een waarderingsmodel) en het risico dat inherent is aan de inputs voor de waarderingstechniek. Een waardering die geen correctie voor risico omvat, zou geen waardering tegen reële waarde vertegenwoordigen als marktdeelnemers bij het waarderen van het actief of de verplichting wel een correctie voor risico zouden opnemen. Het kan bijvoorbeeld nodig zijn om een correctie voor risico op te nemen als er grote onzekerheid over de waardering bestaat (bijvoorbeeld als er zich een aanzienlijke daling van het volume of activiteitsniveau heeft voorgedaan in vergelijking met de normale marktactiviteit voor het actief of de verplichting, of soortgelijke activa of verplichtingen, en de entiteit heeft bepaald dat de transactieprijs of genoteerde prijs niet de reële waarde vertegenwoordigt, zoals beschreven in de alinea's B37 tot en met B47).

89 Een entiteit moet niet-waarneembare inputs ontwikkelen met behulp van de beste informatie die in de gegeven omstandigheden beschikbaar is; dit kan eigen gegevens van de entiteit omvatten. Bij de ontwikkeling van niet-waarneembare inputs mag een entiteit beginnen met haar eigen gegevens, maar moet ze deze gegevens aanpassen als redelijkerwijs beschikbare informatie aangeeft dat andere marktdeelnemers andere gegevens zouden gebruiken of als er iets bijzonders is met de entiteit waarvan andere marktdeelnemers geen weet kunnen hebben (bijvoorbeeld een entiteitspecifieke synergie). Een entiteit hoeft niet alles in het werk te stellen om informatie over de veronderstellingen van marktdeelnemers te verkrijgen. Een entiteit moet wel rekening houden met alle informatie over veronderstellingen van marktdeelnemers die redelijkerwijs beschikbaar is. Niet-waarneembare inputs die op de hierboven beschreven wijze zijn ontwikkeld, worden beschouwd als veronderstellingen van marktdeelnemers en voldoen aan de doelstelling van een waardering tegen reële waarde.

90 Alinea B36 beschrijft het gebruik van inputs van niveau 3 voor bepaalde activa en verplichtingen.

INFORMATIEVERSCHAFFING

91 Een entiteit moet informatie verschaffen die de gebruikers van haar jaarrekening helpt bij de beoordeling van de volgende twee punten:

(a) **voor activa en verplichtingen die na eerste opname op terugkerende of eenmalige basis tegen reële waarde worden gewaardeerd in het overzicht van de financiële positie, de waarderingstechnieken en inputs die bij de ontwikkeling van die waarderingen zijn gebruikt.**

(b) **voor terugkerende waarderingen tegen reële waarde die zijn ontwikkeld met behulp van significante niet-waarneembare inputs (niveau 3), het effect van de waarderingen op de winst of het verlies of op de niet in winst of verlies opgenomen resultaten voor de periode.**

▼**M33**

92 Om aan de in alinea 91 beschreven doelstellingen te voldoen, moet een entiteit rekening houden met elk van de volgende punten:

(a) de mate van detaillering die nodig is om aan de vereisten inzake informatieverschaffing te voldoen;

(b) hoeveel nadruk moet worden gelegd op elk van de verschillende vereisten;

(c) hoeveel samenvoeging of opsplitsing moet worden ondernomen; en

(d) of gebruikers van de jaarrekening aanvullende informatie nodig hebben om de verstrekte kwantitatieve informatie te beoordelen.

Als de in overeenstemming met deze IFRS en andere IFRSs verstrekte informatie niet volstaat om aan de in alinea 91 beschreven doelstellingen te voldoen, moet een entiteit aanvullende informatie verstrekken die nodig is om aan die doelstellingen te voldoen.

93 Om aan de in alinea 91 beschreven doelstellingen te voldoen, moet een entiteit voor elke categorie van activa en verplichtingen (zie alinea 94 voor informatie over het bepalen van de juiste categorieën van activa en verplichtingen) die tegen reële waarde worden gewaardeerd (inclusief waarderingen op basis van de reële waarde die binnen het toepassingsgebied van deze IFRS vallen) ten minste de volgende informatie verstrekken in het overzicht van de financiële positie na eerste opname:

(a) voor terugkerende en eenmalige waarderingen tegen reële waarde, de waardering tegen reële waarde aan het eind van de verslagperiode, en voor eenmalige waarderingen tegen reële waarde, de redenen voor de waardering. Terugkerende waarderingen van activa of verplichtingen tegen reële waarde zijn die welke andere IFRSs voorschrijven of toestaan in het overzicht van de financiële positie aan het eind van elke verslagperiode. Eenmalige waarderingen tegen reële waarde van activa of verplichtingen zijn die welke andere IFRSs voorschrijven of toestaan in het overzicht van de financiële positie in bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld als een entiteit een voor verkoop aangehouden actief waardeert tegen reële waarde minus verkoopkosten in overeenstemming met IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten* omdat de reële waarde minus verkoopkosten van het actief lager is dan zijn boekwaarde).

(b) voor terugkerende en eenmalige waarderingen tegen reële waarde, het niveau van de reëlewaardehiërarchie waarin de waarderingen tegen reële waarde in hun geheel zijn ingedeeld (niveau 1, 2 of 3).

(c) voor aan het eind van de verslagperiode aangehouden activa en verplichtingen die op terugkerende basis tegen reële waarde worden gewaardeerd, de bedragen van eventuele overdrachten tussen niveau 1 en niveau 2 van de reëlewaardehiërarchie, de redenen voor deze overdrachten en het beleid van de entiteit voor het bepalen wanneer overdrachten tussen niveaus geacht worden te hebben plaatsgevonden (zie alinea 95). Overdrachten naar elk niveau moeten afzonderlijk van overdrachten vanuit elk niveau worden vermeld en toegelicht.

▼**M33**

(d) voor terugkerende en eenmalige waarderingen tegen reële waarde die in niveau 2 en niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie zijn ingedeeld, een beschrijving van de waarderingstechniek(en) en de inputs die bij de waardering tegen reële waarde zijn gebruikt. In geval van een wijziging van de waarderingstechniek (bijvoorbeeld de verandering van een marktbenadering naar een batenbenadering of het gebruik van een aanvullende waarderingstechniek), moet de entiteit die wijziging en de reden(en) ervoor vermelden. Voor waarderingen tegen reële waarde die zijn ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie, moet een entiteit kwantitatieve informatie verstrekken over de significante niet-waarneembare inputs die bij de waardering tegen reële waarde zijn gebruikt. Een entiteit is niet verplicht om kwantitatieve informatie te creëren teneinde aan deze vereiste inzake informatieverschaffing te voldoen als de entiteit bij het bepalen van de reële waarde geen kwantitatieve niet-waarneembare inputs heeft ontwikkeld (bijvoorbeeld wanneer een entiteit prijzen van voorgaande transacties of prijsinformatie van derden gebruikt zonder deze aan te passen). Bij het verstrekken van deze informatie mag een entiteit echter geen kwantitatieve niet-waarneembare inputs negeren die significant zijn voor de waardering tegen reële waarde en die redelijkerwijs beschikbaar zijn voor de entiteit.

(e) voor terugkerende waarderingen tegen reële waarde die zijn ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie, een aansluiting tussen de begin- en eindsaldi, met afzonderlijke vermelding van de veranderingen tijdens de periode die kunnen worden toegerekend aan:

(i) totale winsten of verliezen over de periode die in de winst-en-verliesrekening zijn opgenomen, en de post(en) in de winst-en-verliesrekening waarin die winsten of verliezen zijn opgenomen;

(ii) totale winsten of verliezen over de periode die in niet in winst of verlies opgenomen resultaten zijn opgenomen, en de post(en) in niet in winst of verlies opgenomen resultaten waarin die winsten of verliezen zijn opgenomen;

(iii) aankopen, verkopen, uitgiften en afwikkelingen (waarbij elk type verandering afzonderlijk moet worden vermeld);

(iv) de bedragen van eventuele overdrachten naar of vanuit niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie, de redenen voor deze overdrachten en het beleid van de entiteit voor het bepalen wanneer overdrachten tussen niveaus geacht worden te hebben plaatsgevonden (zie alinea 95). Overdrachten naar niveau 3 moeten afzonderlijk van overdrachten vanuit niveau 3 worden vermeld en toegelicht.

(f) voor terugkerende waarderingen tegen reële waarde die zijn ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie, het bedrag van de totale winsten of verliezen over de periode in (e)(i) dat is opgenomen in de winst die, of het verlies dat, is toe te rekenen aan de verandering in niet-gerealiseerde winsten of verliezen die verband houden met deze aan het eind van de verslagperiode aangehouden activa en verplichtingen, en de post(en) in de winst-en-verliesrekening waarin deze niet-gerealiseerde winsten of verliezen zijn opgenomen.

(g) voor terugkerende en eenmalige waarderingen tegen reële waarde die zijn ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie, een beschrijving van de door de entiteit gebruikte waarderingsprocessen (met inbegrip van, bijvoorbeeld, hoe een entiteit haar waarderingsbeleid en -procedures bepaalt en hoe ze veranderingen in waarderingen tegen reële waarde van periode tot periode analyseert).

▼**M33**

(h) voor terugkerende waarderingen tegen reële waarde die zijn ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie:

(i) voor al dergelijke waarderingen, een beschrijving van de gevoeligheid van de waardering tegen reële waarde voor veranderingen in niet-waarneembare inputs als een verandering in die inputs naar een ander bedrag zou kunnen leiden tot een significant hogere of lagere waardering tegen reële waarde. Als er onderlinge relaties zijn tussen deze inputs en andere niet-waarneembare inputs die in de waardering tegen reële waarde zijn gebruikt, moet een entiteit ook een beschrijving van deze onderlinge relaties geven en moet ze vermelden hoe deze het effect van veranderingen in de niet-waarneembare inputs op de waardering tegen reële waarde kunnen vergroten of beperken. Om aan deze vereiste inzake informatieverschaffing te voldoen, moet de beschrijving van de gevoeligheid voor veranderingen in niet-waarneembare inputs ten minste de bij de naleving van (d) vermelde niet-waarneembare inputs omvatten.

(ii) voor financiële activa en financiële verplichtingen geldt dat als de verandering van een of meer van de niet-waarneembare inputs ter weerspiegeling van redelijkerwijs mogelijke alternatieve veronderstellingen de reële waarde significant zou wijzigen, de entiteit dit feit moet vermelden en het effect van deze wijzigingen moet toelichten. De entiteit moet toelichten hoe het effect van een wijziging om een redelijkerwijs mogelijke alternatieve veronderstelling te weerspiegelen is berekend. In dit verband moet de significantie worden beoordeeld in relatie tot de winst of het verlies en de totale activa of totale verplichtingen of, indien veranderingen in de reële waarde zijn opgenomen in niet in winst of verlies opgenomen resultaten, het totale eigen vermogen.

(i) voor terugkerende en eenmalige waarderingen tegen reële waarde geldt dat als het maximale en optimale gebruik van een niet-financieel actief verschilt van zijn huidige gebruik, een entiteit dat feit moet vermelden en moet toelichten waarom het niet-financiële actief wordt gebruikt op een wijze die afwijkt van zijn maximale en optimale gebruik.

94 Een entiteit moet geëigende categorieën van activa en verplichtingen bepalen op de basis van:

(a) de aard, de kenmerken en de risico's van het actief of de verplichting; en

(b) het niveau van de reëlewaardehiërarchie waarin de waardering tegen reële waarde is ingedeeld.

Mogelijk moet het aantal categorieën groter zijn voor waarderingen tegen reële waarde die zijn ingedeeld in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie, omdat de onzekerheid en subjectiviteit bij die waarderingen groter is. Het bepalen van geëigende categorieën van activa en verplichtingen waarvoor informatie over waarderingen tegen reële waarde moet worden verschaft, vereist oordeelsvorming. Een categorie van activa en verplichtingen zal vaak een grotere opsplitsing vereisen dan de in het overzicht van de financiële positie gepresenteerde posten. Een entiteit moet echter voldoende informatie verschaffen om een aansluiting mogelijk te maken met de in het overzicht van de financiële positie gepresenteerde posten. Als een andere IFRS de categorie voor een actief of verplichting specificeert, mag een entiteit die categorie gebruiken bij het verstrekken van de informatie die op grond van deze IFRS vereist is als die categorie aan de vereisten in deze alinea voldoet.

▼**M33**

95 Een entiteit moet haar beleid voor het bepalen wanneer overdrachten tussen verschillende niveaus van de reëlewaardehiërarchie geacht worden te hebben plaatsgevonden in overeenstemming met alinea 93(c) en (e)(iv) toelichten en consequent volgen. Het beleid inzake het tijdstip waarop overdrachten worden opgenomen, moet hetzelfde zijn voor overdrachten naar de niveaus als voor overdrachten vanuit de niveaus. Voorbeelden van beleid voor het bepalen van het tijdstip van overdrachten zijn:

(a) de datum van de gebeurtenis of verandering in omstandigheden die de overdracht veroorzaakte.

(b) het begin van de verslagperiode.

(c) het eind van de verslagperiode.

96 Als een entiteit besluit om gebruik te maken van de uitzondering in alinea 48, moet ze dat feit vermelden.

97 Voor elke categorie van activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde is gewaardeerd in het overzicht van de financiële positie maar waarvoor de reële waarde is vermeld, moet een entiteit de informatie verstrekken die op grond van alinea 93(b), (d) en (i) vereist is. Een entiteit is echter niet verplicht om de op grond van alinea 93(d) vereiste kwantitatieve informatie te verstrekken over significante niet-waarneembare inputs die in waarderingen tegen reële waarde zijn gebruikt en die in niveau 3 van de reëlewaardehiërarchie zijn ingedeeld. Voor dergelijke activa en verplichtingen hoeft een entiteit niet de andere informatie te verstrekken die op grond van deze IFRS vereist is.

98 Voor een tegen reële waarde gewaardeerde verplichting die is uitgegeven met een onlosmakelijke externe kredietbescherming, moet een emittent het bestaan van die kredietbescherming vermelden en moet hij vermelden of die kredietbescherming al dan niet is weerspiegeld in de waardering van de verplichting tegen reële waarde.

99 Een entiteit moet de kwantitatieve informatie die op grond van deze IFRS moet worden verstrekt presenteren in tabelvorm, tenzij een andere opmaak meer geëigend is.

Bijlage A

Definities

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de IFRS.

actieve markt	Een markt waarop transacties voor het actief of de verplichting voldoende frequent en in voldoende volume plaatsvinden om op permanente basis prijsinformatie te verschaffen.
kostenbenadering	Een waarderingstechniek die het bedrag weerspiegelt dat op dit moment vereist zou zijn om de servicecapaciteit van een actief te vervangen (vaak de vervangingswaarde genoemd).
prijs op de inkoopmarkt	De prijs die wordt betaald om een actief te verwerven of die wordt ontvangen om een verplichting over te nemen in een beurstransactie.
prijs op de verkoopmarkt	De prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen.
verwachte kasstroom	Het kansgewogen gemiddelde (dat wil zeggen het gemiddelde van de distributie) van mogelijke toekomstige kasstromen.

▼M33

reële waarde	De prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.
maximaal en optimaal gebruik	Het gebruik van een niet-financieel actief door marktdeelnemers dat de waarde van het actief of de groep van activa en verplichtingen (bijvoorbeeld een bedrijf) waarbinnen het actief zou worden gebruikt, zou maximaliseren.
batenbenadering	Waarderingstechnieken die toekomstige bedragen (bijvoorbeeld kasstromen of baten en lasten) omzetten naar een enkel huidig (dat wil zeggen gedisconteerd) bedrag. De waardering tegen reële waarde wordt bepaald op basis van de waarde die door huidige marktverwachtingen omtrent die toekomstige bedragen wordt aangegeven.
inputs	De veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij het waarderen van het actief of de verplichting, met inbegrip van veronderstellingen over risico's, zoals: (a) het risico dat inherent is aan een bepaalde waarderingstechniek die wordt gebruikt om de reële waarde te bepalen (zoals een waarderingsmodel); en (b) het risico dat inherent is aan de inputs voor de waarderingstechniek. Inputs kunnen al dan niet waarneembaar zijn.
Inputs van niveau 1	Op actieve markten genoteerde prijzen (niet aangepast) voor identieke activa of verplichtingen waartoe de entiteit toegang heeft op de waarderingsdatum.
Inputs van niveau 2	Andere inputs dan de in niveau 1 opgenomen genoteerde prijzen die direct of indirect voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn.
Inputs van niveau 3	Niet-waarneembare inputs voor het actief of de verplichting.
marktbenadering	Een waarderingstechniek die gebruikmaakt van prijzen en andere relevante informatie die wordt gegenereerd door markttransacties met betrekking tot identieke of vergelijkbare (dat wil zeggen soortgelijke) activa, verplichtingen of een groep van activa en verplichtingen, zoals een bedrijf.
door de markt onderbouwde inputs	Inputs die voornamelijk zijn afgeleid uit, of worden onderbouwd door, waarneembare marktgegevens door correlatie of anderszins.

▼M33

marktdeelnemers	Kopers en verkopers op de belangrijkste (of voordeligste) markt voor het actief of de verplichting die elk van de volgende kenmerken hebben: (a) Ze zijn onafhankelijk van elkaar, dat wil zeggen ze zijn geen verbonden partijen zoals gedefinieerd in IAS 24, hoewel de prijs in een transactie tussen verbonden partijen kan worden gebruikt als input voor een waardering tegen reële waarde als de entiteit beschikt over aanwijzingen dat de transactie tegen marktvoorwaarden is aangegaan. (b) Ze zijn goed geïnformeerd en hebben een redelijk inzicht in het actief of de verplichting en in de transactie op basis van alle beschikbare informatie, met inbegrip van informatie die kan worden verkregen via een normaal en gebruikelijk due diligence-onderzoek. (c) Ze zijn in staat om voor het actief of de verplichting een transactie aan te gaan. (d) Ze zijn bereid om voor het actief of de verplichting een transactie aan te gaan, dat wil zeggen ze zijn gemotiveerd, maar niet verplicht of anderszins gedwongen om dit te doen.
voordeligste markt	De markt waarop bij verkoop van het actief het hoogste bedrag zou worden ontvangen of waarop bij overdracht van de verplichting het laagste bedrag zou moeten worden betaald, na rekening te hebben gehouden met transactie- en transportkosten.
risico van verzuim	Het risico dat een entiteit een verplichting niet zal nakomen. Het risico van verzuim omvat, maar is niet altijd beperkt tot, het eigen kredietrisico van de entiteit.
waarneembare inputs	Inputs die zijn ontwikkeld met behulp van marktgegevens, zoals algemeen beschikbare informatie over actuele gebeurtenissen of transacties, en die de veronderstellingen weerspiegelen waarvan marktdeelnemers bij de waardering van het actief of de verplichting zouden uitgaan.
regelmatige transactie	Een transactie waarbij sprake is van een blootstelling aan de markt gedurende een periode vóór de waarderingsdatum om marketingactiviteiten mogelijk te maken die normaal en gebruikelijk zijn voor transacties waarbij deze activa en verplichtingen betrokken zijn; een regelmatige transactie is geen gedwongen transactie (bijvoorbeeld een gedwongen liquidatie of een gedwongen verkoop).

▼**M33**

belangrijkste markt	De markt met het grootste volume en het hoogste activiteitsniveau voor het actief of de verplichting.
risicopremie	Een vergoeding die door risicomijdende marktdeelnemers wordt verlangd als compensatie voor het dragen van de onzekerheid die inherent is aan de kasstromen van een actief of een verplichting. Ook wel „correctie voor risico" genoemd.
transactiekosten	De kosten om een actief te verkopen of een verplichting over te dragen op de belangrijkste (of voordeligste) markt voor het actief of de verplichting die direct zijn toe te rekenen aan de vervreemding van het actief of de overdracht van de verplichting en die aan elk van de volgende criteria voldoen: (a) Ze komen direct voort uit, en zijn essentieel voor, die transactie. (b) Ze zouden door de entiteit niet zijn gemaakt als het besluit om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen niet werd genomen (vergelijkbaar met verkoopkosten, zoals gedefinieerd in IFRS 5).
transportkosten	De kosten die zouden worden gemaakt om een actief te transporteren van zijn huidige locatie naar zijn belangrijkste (of voordeligste) markt.
eenheid	Het niveau waarop een actief of verplichting in een IFRS wordt samengevoegd of opgesplitst voor opnamedoeleinden.
niet-waarneembare inputs	Inputs waarvoor geen marktgegevens beschikbaar zijn en die zijn ontwikkeld met behulp van de beste informatie die beschikbaar is over de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers bij het waarderen van het actief of de verplichting zouden uitgaan.

Bijlage B

Toepassingsleidraad

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de IFRS. Ze beschrijft de toepassing van de alinea's 1 tot en met 99 en heeft hetzelfde gezag als de overige delen van de IFRS.

B1 De in verschillende waarderingssituaties toegepaste oordelen kunnen verschillen. Deze bijlage beschrijft de oordelen die van toepassing kunnen zijn wanneer een entiteit de reële waarde bepaalt in verschillende waarderingssituaties.

▼**M33**

DE BENADERING INZAKE WAARDERING TEGEN REËLE WAARDE

B2 Het doel van een waardering tegen reële waarde is het schatten van de prijs waartegen een regelmatige transactie om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen zou plaatsvinden tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden. Een waardering tegen reële waarde vereist dat een entiteit elk van de volgende punten bepaalt:

(a) het specifieke actief dat, of de specifieke verplichting die, het onderwerp van de waardering is (in overeenstemming met de eenheid van dat actief of die verplichting).

(b) voor een niet-financieel actief, de waarderingspremisse die geëigend is voor de waardering (in overeenstemming met het maximale en optimale gebruik).

(c) de belangrijkste (of voordeligste) markt voor het actief of de verplichting.

(d) de waarderingstechniek(en) die geëigend is (zijn) voor de waardering, rekening houdend met de beschikbaarheid van gegevens waarmee inputs worden ontwikkeld die de veronderstellingen vertegenwoordigen waarvan marktdeelnemers bij de waardering van het actief of de verplichting zouden uitgaan en het niveau van de reëlewaardehiërarchie waarin de inputs zijn ingedeeld.

WAARDERINGSPREMISSE VOOR NIET-FINANCIËLE ACTIVA (ALINEA'S 31 TOT EN MET 33)

B3 Bij het bepalen van de reële waarde van een niet-financieel actief dat in combinatie met andere activa als een groep wordt gebruikt (zoals geïnstalleerd of anderszins geconfigureerd voor gebruik) of dat in combinatie met andere activa en verplichtingen (bijvoorbeeld een bedrijf) wordt gebruikt, hangt het effect van de waarderingspremisse af van de omstandigheden. Een voorbeeld:

(a) de reële waarde van het actief zou dezelfde kunnen zijn ongeacht of het actief op losstaande basis dan wel in combinatie met andere activa of met andere activa en verplichtingen wordt gebruikt. Dat zou het geval kunnen zijn als het actief een bedrijf is dat marktdeelnemers zouden blijven runnen. In dat geval zou de transactie met zich meebrengen dat het bedrijf in zijn geheel wordt gewaardeerd. Het gebruik van de activa als een groep in een lopend bedrijf zou synergievoordelen tot stand brengen die beschikbaar zouden zijn voor marktdeelnemers (dat wil zeggen synergievoordelen voor marktdeelnemers die dus de reële waarde van het actief op losstaande basis of in combinatie met andere activa of met andere activa en verplichtingen zouden moeten beïnvloeden).

(b) het gebruik van een actief in combinatie met andere activa of met andere activa en verplichtingen zou in de waardering tegen reële waarde kunnen worden verwerkt door middel van aanpassingen aan de waarde van het op losstaande basis gebruikte actief. Dat zou het geval kunnen zijn als het actief een machine is en de reële waarde wordt bepaald met behulp van een waargenomen prijs voor een soortgelijke machine (niet geïnstalleerd of anderszins voor gebruik geconfigureerd), gecorrigeerd voor transport- en installatiekosten, zodat de waardering tegen reële waarde de huidige staat en locatie van de machine (geïnstalleerd en voor gebruik geconfigureerd) weerspiegelt.

(c) het gebruik van een actief in combinatie met andere activa of met andere activa en verplichtingen zou in de waardering tegen reële waarde kunnen worden verwerkt via de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers bij het bepalen van de reële waarde van het actief zijn uitgegaan. Als het actief bijvoorbeeld een unieke voorraad onderhanden werk is en marktdeelnemers die voorraad zouden omzetten in gereed product, zou bij het bepalen van de reële waarde van de voorraad ervan worden uitgegaan dat marktdeelnemers alle gespecialiseerde machines die nodig zijn om de voorraad om te zetten in gereed product hebben verworven of zouden verwerven.

▼**M33**

(d) het gebruik van een actief in combinatie met andere activa of met andere activa en verplichtingen zou kunnen worden verwerkt in de waarderingstechniek die wordt gebruikt om de reële waarde van het actief te bepalen. Dat zou het geval kunnen zijn bij gebruik van de „multi-period excess earnings method" om de reële waarde van een immaterieel vast actief te bepalen, omdat die waarderingstechniek specifiek rekening houdt met de inbreng van complementaire activa en de daarmee verband houdende verplichtingen in de groep waarin dat immaterieel vast actief zou worden gebruikt.

(e) in meer beperkte situaties, wanneer een entiteit een actief gebruikt binnen een groep van activa, zou ze het actief kunnen waarderen tegen een bedrag dat zijn reële waarde benadert bij de toerekening van de reële waarde van de groep van activa aan de individuele activa van de groep. Dat zou het geval kunnen zijn als de waardering onroerend goed betreft en de reële waarde van verbeterd onroerend goed (dat wil zeggen een activagroep) wordt toegerekend aan de samenstellende activa ervan (zoals grond en verbeteringen).

REËLE WAARDE BIJ EERSTE OPNAME (ALINEA'S 57 TOT EN MET 60)

B4 Bij het bepalen of de reële waarde bij eerste opname gelijk is aan de transactieprijs, moet een entiteit rekening houden met factoren die specifiek zijn voor de transactie en voor het actief of de verplichting. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat de transactieprijs niet de reële waarde van een actief of verplichting bij eerste opname vertegenwoordigt in een van de volgende omstandigheden:

(a) De transactie is aangegaan tussen verbonden partijen, hoewel de prijs in een transactie tussen verbonden partijen kan worden gebruikt als input voor een waardering tegen reële waarde als de entiteit beschikt over aanwijzingen dat de transactie tegen marktvoorwaarden is aangegaan.

(b) De transactie vindt plaats onder dwang of de verkoper is gedwongen om de prijs in de transactie te aanvaarden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de verkoper in financiële problemen verkeert.

(c) De door de transactieprijs vertegenwoordigde eenheid verschilt van de eenheid voor het actief dat, of de verplichting die, tegen reële waarde wordt gewaardeerd. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als het tegen reële waarde gewaardeerde actief of de tegen reële waarde gewaardeerde verplichting slechts één van de elementen in de transactie is (bijvoorbeeld in een bedrijfscombinatie), de transactie impliciete rechten en voorrechten omvat die afzonderlijk worden gewaardeerd in overeenstemming met een andere IFRS, of de transactieprijs transactiekosten omvat.

(d) De markt waarop de transactie plaatsvindt verschilt van de belangrijkste markt (of voordeligste markt). Deze markten kunnen bijvoorbeeld verschillen als de entiteit een effectenhandelaar is die transacties aangaat met klanten in de retailmarkt, maar de belangrijkste (of voordeligste) markt voor de exittransactie de dealermarkt is.

▼**M33**

WAARDERINGSTECHNIEKEN (ALINEA'S 61 TOT EN MET 66)

Marktbenadering

B5 De marktbenadering maakt gebruik van prijzen en andere relevante informatie die wordt gegenereerd door markttransacties met betrekking tot identieke of vergelijkbare (dat wil zeggen soortgelijke) activa, verplichtingen of een groep van activa en verplichtingen, zoals een bedrijf.

B6 Waarderingstechnieken die in overeenstemming zijn met de marktbenadering maken bijvoorbeeld vaak gebruik van marktratio's die zijn afgeleid van een reeks vergelijkingspunten. Ratio's kunnen zich situeren in bereiken, met een andere ratio voor elk vergelijkingspunt. De keuze van de juiste ratio binnen het bereik vereist oordeelsvorming, waarbij rekening moet worden gehouden met kwalitatieve en kwantitatieve factoren die specifiek zijn voor de waardering.

B7 Een van de waarderingstechnieken die in overeenstemming zijn met de marktbenadering, is matrixwaardering. Matrixwaardering is een wiskundige techniek die hoofdzakelijk wordt gebruikt voor de waardering van bepaalde soorten financiële instrumenten, zoals obligaties, en die zich niet uitsluitend baseert op genoteerde prijzen voor de specifieke effecten, maar eerder op de relatie van de effecten tot andere genoteerde benchmarkeffecten.

Kostenbenadering

B8 De kostenbenadering weerspiegelt het bedrag dat op dit moment vereist zou zijn om de servicecapaciteit van een actief te vervangen (vaak de vervangingswaarde genoemd).

B9 Vanuit het perspectief van een verkopende marktdeelnemer is de prijs die voor het actief zou worden ontvangen gebaseerd op de kosten voor een kopende marktdeelnemer om een vervangend actief van vergelijkbaar nut, gecorrigeerd voor veroudering, te verwerven of te bouwen. Dat komt omdat een kopende marktdeelnemer voor een actief niet meer zou betalen dan het bedrag waarvoor hij de servicecapaciteit van dat actief zou kunnen vervangen. Veroudering omvat fysieke slijtage, functionele (technologische) veroudering en economische (externe) veroudering, en is ruimer dan afschrijvingen voor financiëleverslaggevingsdoeleinden (een toerekening van de historische kostprijs) of fiscale doeleinden (op basis van een gespecificeerde gebruiksduur). In veel gevallen wordt de op de vervangingswaarde gebaseerde methode gebruikt voor het bepalen van de reële waarde van materiële vaste activa die in combinatie met andere activa of met andere activa en verplichtingen worden gebruikt.

Batenbenadering

B10 De batenbenadering zet toekomstige bedragen (bijvoorbeeld kasstromen of baten en lasten) om naar een enkel huidig (dat wil zeggen gedisconteerd) bedrag. Als de batenbenadering wordt gebruikt, weerspiegelt de waardering tegen reële waarde de huidige marktverwachtingen omtrent deze toekomstige bedragen.

B11 Deze waarderingstechnieken omvatten bijvoorbeeld:

(a) contantewaardetechnieken (zie de alinea's B12 tot en met B30);

(b) optiewaarderingsmodellen, zoals de Black-Scholes-Merton-formule of een binomiaal model (dat wil zeggen een rastermodel), die contantewaardetechnieken integreren en zowel de tijdswaarde als de intrinsieke waarde van een optie weerspiegelen; en

▼M33

(c) de „multi-period excess earnings method", die wordt gebruikt om de reële waarde van bepaalde immateriële vaste activa te bepalen.

Contantewaardetechnieken

B12 De alinea's B13 tot en met B30 beschrijven het gebruik van contantewaardetechnieken om de reële waarde te bepalen. Deze alinea's focussen op een techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet en op een techniek die zich baseert op de *verwachte kasstroom* (verwachte contante waarde). Deze alinea's schrijven niet het gebruik van een enkele specifieke contantewaardetechniek voor, en beperken het gebruik van contantewaardetechnieken voor het bepalen van de reële waarde niet tot de besproken technieken. De contantewaardetechniek die wordt gebruikt om de reële waarde te bepalen zal afhangen van feiten en omstandigheden die specifiek zijn voor het gewaardeerde actief of de gewaardeerde verplichting (bijvoorbeeld of prijzen voor vergelijkbare activa of verplichtingen kunnen worden waargenomen op de markt) en de beschikbaarheid van voldoende gegevens.

De componenten van een waardering tegen contante waarde

B13 Contante waarde (dat wil zeggen een toepassing van de batenbenadering) is een instrument dat wordt gebruikt om toekomstige bedragen (bijvoorbeeld kasstromen of waarden) aan een huidig bedrag te koppelen met behulp van een disconteringsvoet. Een waardering van een actief of verplichting tegen reële waarde met behulp van een contantewaardetechniek houdt rekening met elk van de volgende elementen vanuit het perspectief van marktdeelnemers op de waarderingsdatum:

(a) een schatting van toekomstige kasstromen voor het gewaardeerde actief of de gewaardeerde verplichting.

(b) verwachtingen omtrent mogelijke veranderingen van het bedrag en tijdstip van de kasstromen die de aan kasstromen inherente onzekerheid weerspiegelen.

(c) de tijdswaarde van geld, vertegenwoordigd door de rente op risicovrije monetaire activa waarvan de vervaldata of looptijden samenvallen met de periode waarop de kasstromen betrekking hebben en die voor de houder geen onzekerheid van tijdstip inhouden, noch een risico van verzuim (dat wil zeggen ze hebben een risicovrije rente).

(d) de prijs voor het dragen van de onzekerheid die inherent is aan de kasstromen (dat wil zeggen een risicopremie).

(e) andere factoren waarmee marktdeelnemers in de gegeven omstandigheden rekening zouden houden.

(f) voor een verplichting, het risico van verzuim met betrekking tot die verplichting, met inbegrip van het eigen kredietrisico van de entiteit (dat wil zeggen de debiteur).

Algemene beginselen

B14 Contantewaardetechnieken verschillen in hoe ze rekening houden met de in alinea B13 beschreven elementen. De toepassing van een contantewaardetechniek die wordt gebruikt om de reële waarde te bepalen is echter onderworpen aan elk van de volgende algemene principes:

(a) Kasstromen en disconteringsvoeten moeten veronderstellingen weerspiegelen waarvan marktdeelnemers bij de waardering van het actief of de verplichting zouden uitgaan.

(b) Bij kasstromen en disconteringsvoeten moet alleen rekening worden gehouden met de factoren die aan het gewaardeerde actief of de gewaardeerde verplichting zijn toe te rekenen.

▼**M33**

(c) Om dubbeltellingen te vermijden of de effecten van risicofactoren weg te laten, moeten disconteringsvoeten veronderstellingen weerspiegelen die in overeenstemming zijn met die welke inherent zijn aan de kasstromen. Bijvoorbeeld een disconteringsvoet die de onzekerheid in verwachtingen omtrent toekomstig verzuim weerspiegelt, is geëigend als contractuele kasstromen van een lening worden gebruikt (dat wil zeggen een techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet). Diezelfde disconteringsvoet mag niet worden gebruikt als verwachte (dat wil zeggen kansgewogen) kasstromen worden gebruikt (dat wil zeggen een techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde), omdat de verwachte kasstromen al veronderstellingen over de onzekerheid in toekomstig verzuim weerspiegelen; in plaats daarvan moet een disconteringsvoet worden gebruikt die in overeenstemming is met het risico dat inherent is aan de verwachte kasstromen.

(d) Veronderstellingen over kasstromen en disconteringsvoeten moeten intern consistent zijn. Zo moeten nominale kasstromen, die het effect van de inflatie omvatten, worden gedisconteerd tegen een disconteringsvoet die het effect van de inflatie omvat. De nominale risicovrije rente omvat het effect van de inflatie. Reële kasstromen, die het effect van de inflatie buiten beschouwing laten, moeten worden gedisconteerd tegen een disconteringsvoet die het effect van de inflatie buiten beschouwing laat. Zo ook moeten kasstromen na belasting worden gedisconteerd tegen een disconteringsvoet na belasting. Kasstromen vóór belasting moeten worden gedisconteerd tegen een disconteringsvoet die in overeenstemming is met deze kasstromen.

(e) Disconteringsvoeten moeten in overeenstemming zijn met de onderliggende economische factoren van de valuta waarin de kasstromen luiden.

Risico's en onzekerheid

B15 Een waardering tegen reële waarde met behulp van contantewaardetechnieken wordt uitgevoerd onder omstandigheden waarbij sprake is van onzekerheid, omdat de gebruikte kasstromen schattingen zijn in plaats van bekende bedragen. In veel gevallen is zowel het bedrag als het tijdstip van de kasstromen onzeker. Zelfs contractueel vastgestelde bedragen, zoals de aflossingen van een lening, zijn onzeker als het risico van wanbetaling bestaat.

B16 Marktdeelnemers verlangen doorgaans een vergoeding (dat wil zeggen een risicopremie) als compensatie voor het dragen van de onzekerheid die inherent is aan de kasstromen van een actief of verplichting. Een waardering tegen reële waarde moet een risicopremie omvatten die het bedrag weerspiegelt dat marktdeelnemers zouden verlangen als compensatie voor de onzekerheid die inherent is aan de kasstromen. Anders zou de waardering geen getrouw beeld geven van de reële waarde. In sommige gevallen kan het moeilijk zijn om de juiste risicopremie te bepalen. De moeilijkheidsgraad op zich is echter niet voldoende reden om een risicopremie uit te sluiten.

B17 Contantewaardetechnieken verschillen in hoe ze corrigeren voor risico en in het type kasstromen die ze gebruiken. Een voorbeeld:

(a) De techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet (zie de alinea's B18 tot en met B22) maakt gebruik van een voor risico gecorrigeerde disconteringsvoet en contractuele, toegezegde of meest waarschijnlijke kasstromen.

(b) Methode 1 van de techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde (zie alinea B25) gebruikt voor risico gecorrigeerde verwachte kasstromen en een risicovrije rente.

(c) Methode 2 van de techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde (zie alinea B26) gebruikt verwachte kasstromen die niet voor risico zijn gecorrigeerd en een disconteringsvoet die is gecorrigeerd om rekening te houden met de risicopremie die marktdeelnemers verlangen. Deze disconteringsvoet verschilt van de disconteringsvoet die wordt gebruikt bij de techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet.

▼**M33**

Techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet

B18 De techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet maakt gebruik van een enkele reeks kasstromen uit het bereik van mogelijke geschatte bedragen, hetzij contractueel, hetzij toegezegd (zoals het geval is voor een obligatie) of meest waarschijnlijke kasstromen. In alle gevallen zijn deze kasstromen afhankelijk van het optreden van bepaalde gebeurtenissen (bijvoorbeeld contractuele of toegezegde kasstromen voor een obligatie zijn afhankelijk van het niet in gebreke blijven van de debiteur). De disconteringsvoet die wordt gehanteerd bij de techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet wordt afgeleid van waargenomen rendementen voor vergelijkbare activa of verplichtingen die op de markt worden verhandeld. Derhalve worden de contractuele, toegezegde of meest waarschijnlijke kasstromen gedisconteerd tegen een waargenomen of geschatte marktrente voor dergelijke voorwaardelijke kasstromen (dat wil zeggen een marktrendement).

B19 De techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet vereist een analyse van marktgegevens voor vergelijkbare activa of verplichtingen. De vergelijkbaarheid wordt vastgesteld door rekening te houden met de aard van de kasstromen (bijvoorbeeld of de kasstromen contractuele of niet-contractuele kasstromen zijn, en of ze waarschijnlijk op vergelijkbare wijze zullen reageren op veranderingen in de economische omstandigheden), evenals andere factoren (bijvoorbeeld kredietwaardigheid, onderpand, duration, beperkende clausules en liquiditeit). Anderzijds, als een enkel vergelijkbaar actief of een enkele vergelijkbare verplichting het risico dat inherent is aan de kasstromen van het gewaardeerde actief of de gewaardeerde verplichting niet nauwkeurig weerspiegelt, kan het mogelijk zijn om een disconteringsvoet af te leiden met behulp van gegevens voor meerdere vergelijkbare activa of verplichtingen in combinatie met de risicovrijerentecurve (dat wil zeggen met behulp van een „opbouwbenadering”).

B20 Ter illustratie van een opbouwbenadering, gaan we ervan uit dat Actief A een contractueel recht is om na één jaar VE 800 ([1]) te ontvangen (er is dus geen onzekerheid wat timing betreft). Er is een gevestigde markt voor vergelijkbare activa, en er is informatie beschikbaar over deze activa, met inbegrip van prijsinformatie. Van die vergelijkbare activa:

(a) is Actief B een contractueel recht om na één jaar VE 1.200 te ontvangen. Actief B heeft een marktprijs van VE 1.083. Het impliciete jaarlijkse rendement (dat wil zeggen het marktrendement van één jaar) is dus 10,8 procent [(VE 1.200/VE 1.083) – 1].

(b) is Actief C een contractueel recht om na twee jaar VE 700 te ontvangen. Actief C heeft een marktprijs van VE 566. Het impliciete jaarlijkse rendement (dat wil zeggen het marktrendement van twee jaar) is dus 11,2 procent [(VE 700/VE 566)^0,5 – 1].

(c) Alle drie de activa zijn vergelijkbaar wat risico betreft (dat wil zeggen spreiding van mogelijke uitbetalingen en krediet).

B21 Op basis van de timing van de contractuele betalingen die voor Actief A moeten worden ontvangen versus de timing voor Actief B en Actief C (dat wil zeggen één jaar voor Actief B versus twee jaar voor Actief C), wordt Actief B geacht meer vergelijkbaar te zijn met Actief A. Op basis van de contractuele betaling die voor Actief A moet worden ontvangen (VE 800) en het marktrendement van één jaar dat is afgeleid van Actief B (10,8 procent), bedraagt de reële waarde van Actief A VE 722 (VE 800/1,108). Bij gebrek aan beschikbare marktinformatie voor Actief B, zou het marktrendement van één jaar ook van Actief C kunnen worden afgeleid met behulp van de opbouwbenadering. In dat geval zou het door Actief C aangegeven marktrendement van twee jaar (11,2 procent) worden aangepast aan een marktrendement van één jaar op basis van de termijnstructuur van de risicovrijerentecurve. Mogelijk zijn aanvullende informatie en analyses vereist om te bepalen of de risicopremies voor activa met een looptijd van één jaar en twee jaar dezelfde zijn. Als wordt vastgesteld dat de risicopremies voor activa met een looptijd van één jaar en twee jaar niet dezelfde zijn, zou het marktrendement van twee jaar verder worden gecorrigeerd voor dat effect.

([1]) In deze IFRS luiden geldbedragen in „valuta-eenheden” (VE).

▼**M33**

B22 Als de techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet wordt toegepast op vaste ontvangsten of betalingen, wordt de correctie voor het risico dat inherent is aan de kasstromen van het gewaardeerde actief of de gewaardeerde verplichting opgenomen in de disconteringsvoet. In sommige toepassingen van deze techniek op kasstromen die geen vaste ontvangsten of betalingen zijn, kan een aanpassing van de kasstromen nodig zijn om een vergelijking met het waargenomen actief of de waargenomen verplichting waarvan de disconteringsvoet is afgeleid mogelijk te maken.

Techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde

B23 De techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde gebruikt als uitgangspunt een reeks kasstromen die het kansgewogen gemiddelde van alle mogelijke toekomstige kasstromen (dat wil zeggen de verwachte kasstromen) vertegenwoordigt. De resulterende schatting is identiek aan de verwachte waarde, die in statistische termen het gewogen gemiddelde is van mogelijke waarden van een discrete stochastische variabele met de respectieve waarschijnlijkheden als de gewichten. Omdat alle mogelijke kasstromen kansgewogen zijn, is de resulterende verwachte kasstroom niet afhankelijk van het optreden van een bepaalde gebeurtenis (in tegenstelling tot de kasstromen die worden gebruikt bij de techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet).

B24 Bij het nemen van een investeringsbeslissing zouden risicomijdende marktdeelnemers rekening houden met het risico dat de werkelijke kasstromen kunnen afwijken van de verwachte kasstromen. De portefeuilletheorie maakt een onderscheid tussen twee soorten risico's:

(a) onsystematisch (diversificeerbaar) risico, zijnde het risico dat specifiek is voor een bepaald actief of een bepaalde verplichting.

(b) systematisch (niet-diversificeerbaar) risico, zijnde het gemeenschappelijke risico dat door een actief of een verplichting wordt gedeeld met de andere items in een gediversifieerde portefeuille.

De portefeuilletheorie stelt dat in een markt die in evenwicht is de marktdeelnemers alleen zullen worden gecompenseerd voor het dragen van het systematische risico dat inherent is aan de kasstromen. (In markten die inefficiënt of niet in evenwicht zijn, kunnen andere vormen van rendement of compensatie beschikbaar zijn.)

B25 Methode 1 van de techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde corrigeert de verwachte kasstromen van een actief voor het systematische risico (dat wil zeggen marktrisico) door een contante risicopremie af te trekken (dat wil zeggen voor risico gecorrigeerde verwachte kasstromen). Deze voor risico gecorrigeerde verwachte kasstromen vertegenwoordigen een zekerheidsequivalente kasstroom, die tegen een risicovrije rente wordt gedisconteerd. Een zekerheidsequivalente kasstroom verwijst naar een verwachte kasstroom (zoals gedefinieerd), gecorrigeerd voor risico zodat er voor een marktdeelnemer geen reden is om een zekere kasstroom te ruilen voor een verwachte kasstroom. Als een marktdeelnemer bijvoorbeeld bereid was om een verwachte kasstroom van VE 1.200 te ruilen voor een zekere kasstroom van VE 1.000, is de VE 1.000 het zekerheidsequivalent van de VE 1.200 (dat wil zeggen de VE 200 zou de contante risicopremie vertegenwoordigen). In dat geval zou de marktdeelnemer onverschillig zijn ten aanzien van het gehouden actief.

▼**M33**

B26 Methode 2 van de techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde corrigeert daarentegen voor het systematische risico (marktrisico) door een risicopremie toe te passen op de risicovrije rente. Dienovereenkomstig worden de verwachte kasstromen gedisconteerd tegen een disconteringsvoet die overeenkomt met een verwacht rendement dat verband houdt met kansgewogen kasstromen (een verwacht rendement). Modellen die worden gebruikt voor de waardering van risicovolle activa, zoals het „capital asset pricing model", kunnen worden gebruikt om het verwachte rendement te schatten. Omdat de disconteringsvoet die wordt gebruikt in de techniek die zich baseert op een correctie van de disconteringsvoet een rendement is dat verband houdt met voorwaardelijke kasstromen, is het meestal hoger dan de disconteringsvoet die wordt gebruikt in methode 2 van de techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde, die een verwacht rendement is dat verband houdt met verwachte of kansgewogen kasstromen.

B27 Ter illustratie van methode 1 en 2 gaan we ervan uit dat een actief in één jaar verwachte kasstromen van VE 780 heeft, bepaald op basis van de mogelijke kasstromen en waarschijnlijkheden die hieronder zijn weergegeven. De toepasselijke risicovrije rente voor kasstromen met een horizon van één jaar is 5 procent, en de premie voor het systematische risico voor een actief met hetzelfde risicoprofiel is 3 procent.

Mogelijke kasstromen	Waarschijnlijkheid	Kansgewogen kasstromen
VE 500	15 %	VE 75
VE 800	60 %	VE 480
VE 900	25 %	VE 225
Verwachte kasstromen		VE 780

B28 In dit eenvoudige voorbeeld vertegenwoordigen de verwachte kasstromen (VE 780) het kansgewogen gemiddelde van de drie mogelijke uitkomsten. In meer realistische situaties kunnen er veel mogelijke uitkomsten zijn. Voor de toepassing van de techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde is het niet altijd nodig om met behulp van complexe modellen en technieken rekening te houden met distributies van alle mogelijke kasstromen. Integendeel, het kan mogelijk zijn om een beperkt aantal discrete scenario's en kansen te ontwikkelen die de reeks van mogelijke kasstromen omvatten. Zo zou een entiteit gerealiseerde kasstromen kunnen gebruiken voor een relevante afgelopen periode, gecorrigeerd voor veranderingen in omstandigheden na die periode (bijvoorbeeld veranderingen in externe factoren, met inbegrip van economische of marktomstandigheden, trends in de sector en de concurrentie, alsook veranderingen in interne factoren die de entiteit meer specifiek beïnvloeden), rekening houdend met de veronderstellingen van marktdeelnemers.

B29 In theorie is de contante waarde (dat wil zeggen de reële waarde) van de kasstromen van het actief dezelfde, ongeacht of ze met behulp van methode 1 dan wel methode 2 wordt bepaald:

▼**M33**

(a) Bij methode 1 worden de verwachte kasstromen gecorrigeerd voor het systematische risico (dat wil zeggen marktrisico). Bij gebrek aan marktgegevens die een indirecte indicatie geven voor het bedrag van de correctie voor risico, zou deze correctie kunnen worden afgeleid van een activawaarderingsmodel dat het concept van zekerheidsequivalenten gebruikt. De correctie voor risico (dat wil zeggen de contante risicopremie van VE 22) zou bijvoorbeeld kunnen worden bepaald met behulp van de premie voor het systematische risico van 3 procent (VE 780 – [VE 780 × (1,05/1,08)]), wat resulteert in voor risico gecorrigeerde verwachte kasstromen van VE 758 (VE 780 – VE 22). De VE 758 is het zekerheidsequivalent van VE 780 en wordt gedisconteerd tegen de risicovrije rente (5 procent). De contante waarde (dat wil zeggen de reële waarde) van het actief is VE 722 (VE 758/1,05).

(b) Bij methode 2 worden de verwachte kasstromen niet gecorrigeerd voor het systematische risico (dat wil zeggen marktrisico). In plaats daarvan wordt de correctie voor dat risico opgenomen in de disconteringsvoet. De verwachte kasstromen worden dus gedisconteerd tegen een verwacht rendement van 8 procent (dat wil zeggen een risicovrije rente van 5 procent plus de premie voor het systematische risico van 3 procent). De contante waarde (dat wil zeggen de reële waarde) van het actief is VE 722 (VE 780/1,08).

B30 Bij gebruik van een techniek die zich baseert op de verwachte contante waarde om de reële waarde te bepalen, kan ofwel methode 1 ofwel methode 2 worden gebruikt. De keuze voor methode 1 of 2 zal afhangen van feiten en omstandigheden die specifiek zijn voor het gewaardeerde actief of de gewaardeerde verplichting, de mate waarin voldoende gegevens beschikbaar zijn en de toegepaste oordelen.

TOEPASSING VAN CONTANTEWAARDETECHNIEKEN OP VERPLICHTINGEN EN OP EIGEN EIGENVERMOGENSINSTRUMENTEN VAN EEN ENTITEIT DIE NIET DOOR ANDERE PARTIJEN ALS ACTIVA WORDEN AANGEHOUDEN (ALINEA'S 40 EN 41)

B31 Bij gebruik van een contantewaardetechniek om de reële waarde te bepalen van een verplichting die niet door een andere partij als een actief wordt aangehouden (bijvoorbeeld een ontmantelingsverplichting), moet een entiteit onder meer de toekomstige uitstroom van geldmiddelen schatten die marktdeelnemers zouden verwachten om de verplichting na te komen. Deze toekomstige uitstroom van geldmiddelen moet de verwachtingen van marktdeelnemers omtrent de kosten om de verplichting na te komen omvatten, alsook de vergoeding die een marktdeelnemer zou verlangen om de verplichting op zich te nemen. Deze vergoeding omvat het rendement dat een marktdeelnemer zou verlangen voor:

(a) het ondernemen van de activiteit (dat wil zeggen de waarde van het nakomen van de verplichting; bijvoorbeeld door middelen te gebruiken die voor andere activiteiten zouden kunnen worden gebruikt); en

(b) het aangaan van het risico dat aan de verplichting verbonden is (dat wil zeggen een *risicopremie* die het risico weerspiegelt dat de werkelijke uitstroom van geldmiddelen kan afwijken van de verwachte uitstroom van geldmiddelen, zie alinea B33).

B32 Een niet-financiële verplichting, bijvoorbeeld, bevat geen contractueel rendement en er is geen waarneembare marktrendement voor die verplichting. In sommige gevallen zullen de componenten van het rendement dat marktdeelnemers zouden verlangen niet van elkaar te onderscheiden zijn (bijvoorbeeld bij gebruik van de prijs die een derde aannemer zou aanrekenen op basis van een vaste vergoeding). In andere gevallen moet een entiteit deze componenten afzonderlijk schatten (bijvoorbeeld bij gebruik van de prijs die een derde aannemer zou aanrekenen op „kostprijs plus”-basis, omdat hij in dat geval niet het risico van toekomstige veranderingen in de kosten zou dragen).

▼**M33**

B33 Een entiteit kan op een van de volgende wijzen een risicopremie opnemen in de waardering tegen reële waarde van een verplichting of van een eigen eigenvermogensinstrument dat niet door een andere partij als een actief wordt gehouden:

(a) door de kasstromen te corrigeren (dat wil zeggen als een verhoging van het bedrag van de uitstroom van geldmiddelen); of

(b) door de disconteringsvoet te corrigeren waartegen toekomstige kasstromen worden gedisconteerd tot hun contante waarde (dat wil zeggen als een verlaging van de disconteringsvoet).

Een entiteit moet ervoor zorgen dat ze dubbeltellingen vermijdt en dat ze geen correcties voor risico weglaat. Als bijvoorbeeld de geschatte kasstromen worden verhoogd om rekening te houden met de vergoeding voor het aangaan van het risico dat verband houdt met de verplichting, mag de disconteringsvoet niet worden aangepast om dat risico te weerspiegelen.

INPUTS BIJ WAARDERINGSTECHNIEKEN (ALINEA'S 67 TOT EN MET 71)

B34 Voorbeelden van markten waarin inputs zouden kunnen worden waargenomen voor sommige activa en verplichtingen (zoals financiële instrumenten) zijn:

(a) *Effectenbeurzen*. In een effectenbeurs zijn slotkoersen zowel direct beschikbaar als algemeen representatief voor de reële waarde. Een voorbeeld van een dergelijke markt is de London Stock Exchange.

(b) *Dealermarkten*. In een dealermarkt staan effectenhandelaars klaar om transacties te verrichten (dat wil zeggen voor eigen rekening te kopen of te verkopen), waardoor ze liquiditeit verschaffen door hun kapitaal te gebruiken om items waarvoor ze een markt maken te houden. Bied- en laatprijzen (die de prijs vertegenwoordigen waartegen de dealer bereid is te kopen respectievelijk te verkopen) zijn doorgaans gemakkelijker beschikbaar dan slotkoersen. Onderhandse markten (waarvoor prijzen algemeen worden bekendgemaakt) zijn dealermarkten. Er bestaan ook dealermarkten voor sommige andere activa en verplichtingen, waaronder sommige financiële instrumenten, commodity's en fysieke activa (bijvoorbeeld gebruikte apparatuur).

(c) *Makelaarsmarkten*. In een makelaarsmarkt trachten effectenmakelaars kopers te koppelen aan verkopers, maar staan ze niet klaar om voor eigen rekening transacties te verrichten. Met andere woorden, effectenmakelaars gebruiken niet hun eigen kapitaal om items waarvoor ze een markt maken te houden. De effectenmakelaar kent de prijzen die door de respectieve partijen worden geboden en gevraagd, maar doorgaans is geen enkele partij op de hoogte van de prijseisen die een andere partij stelt. De prijzen van voltooide transacties zijn soms beschikbaar. Makelaarsmarkten omvatten elektronische communicatienetwerken, waarin koop- en verkooporders aan elkaar worden gekoppeld, en markten voor commercieel en residentieel vastgoed.

(d) *Markten zonder bemiddeling van tussenpersonen*. In een markt zonder bemiddeling van tussenpersonen wordt onafhankelijk zonder een tussenpersoon onderhandeld over transacties, zowel eerste aan- en verkopen als wederverkopen. Mogelijk wordt weinig informatie over deze transacties openbaar gemaakt.

REËLEWAARDEHIËRARCHIE (ALINEA'S 72 TOT EN MET 90)

Inputs van niveau 2 (alinea's 81 tot en met 85)

B35 Voorbeelden van inputs van niveau 2 voor bepaalde activa en verplichtingen zijn:

(a) *Een „receive-fixed, pay-variable"-renteswap die gebaseerd is op de London Interbank Offered Rate (LIBOR)-swaprente*. Een input van niveau 2 zou de LIBOR-swaprente zijn als die rente gedurende nagenoeg de gehele looptijd van de swap regelmatig wordt gepubliceerd.

▼M33

(b) *Een „receive-fixed, pay-variable"-renteswap op basis van een rentecurve in een vreemde valuta*. Een input van niveau 2 zou de swaprente zijn op basis van een rentecurve in een vreemde valuta die gedurende nagenoeg de gehele looptijd van de swap regelmatig wordt gepubliceerd. Dit zou het geval zijn als de looptijd van de swap 10 jaar is en de swaprente regelmatig wordt gepubliceerd gedurende 9 jaar, op voorwaarde dat een redelijke extrapolatie van de rentecurve voor jaar 10 niet significant zou zijn voor de waardering tegen reële waarde van de swap in zijn geheel.

(c) *Een „receive-fixed, pay-variable"-renteswap die gebaseerd is op de primerate van een specifieke bank*. Een input van niveau 2 zou de door extrapolatie verkregen primerate van de bank zijn als de geëxtrapoleerde waarden worden onderbouwd door waarneembare marktgegevens, bijvoorbeeld door correlatie met een rentevoet die gedurende nagenoeg de gehele looptijd van de swap waarneembaar is.

(d) *Een optie met een looptijd van drie jaar op beursgenoteerde aandelen*. Een input van niveau 2 zou de impliciete volatiliteit van de aandelen zijn verkregen door extrapolatie naar jaar 3 als aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

(i) De prijzen voor opties met een looptijd van één en twee jaar op de aandelen zijn waarneembaar.

(ii) De geëxtrapoleerde impliciete volatiliteit van een optie met een looptijd van drie jaar wordt gedurende nagenoeg de gehele looptijd van de optie onderbouwd door waarneembare marktgegevens.

In dat geval zou de impliciete volatiliteit kunnen worden verkregen door extrapolatie van de impliciete volatiliteit van de opties met een looptijd van één en twee jaar op de aandelen, en kunnen worden onderbouwd door de impliciete volatiliteit van opties met een looptijd van drie jaar op aandelen van vergelijkbare entiteiten, op voorwaarde dat correlatie met de impliciete volatiliteiten van één en twee jaar wordt vastgesteld.

(e) *Een licentieovereenkomst*. Voor een in een bedrijfscombinatie verworven licentieovereenkomst die recentelijk met een niet-verbonden partij werd onderhandeld door de overgenomen entiteit (de partij bij de licentieovereenkomst), zou een input van niveau 2 het royaltypercentage zijn dat bij aanvang van de overeenkomst in het contract is overeengekomen met de niet-verbonden partij.

(f) *Een voorraad gereed product bij een verkooppunt*. Voor een in een bedrijfscombinatie verworven voorraad gereed product zou een input van niveau 2 ofwel een prijs voor klanten in een retailmarkt zijn, ofwel een prijs voor retailers in een groothandelsmarkt, gecorrigeerd voor verschillen tussen de staat en locatie van het voorraadartikel en de vergelijkbare (dat wil zeggen soortgelijke) voorraadartikelen, zodat de waardering tegen reële waarde de prijs weerspiegelt die zou worden ontvangen in een transactie om de voorraad te verkopen aan een andere retailer die de vereiste verkoopinspanningen zou leveren. Conceptueel zal de waardering tegen reële waarde dezelfde zijn, ongeacht of correcties worden aangebracht aan een retailprijs (naar beneden) of een groothandelprijs (naar boven). Over het algemeen moet de prijs die het minste aantal subjectieve correcties vereist, worden gebruikt voor de waardering tegen reële waarde.

(g) *Een aangehouden en gebruikt gebouw*. Een input van niveau 2 zou de prijs per vierkante meter voor het gebouw (een waarderingsratio) zijn, afgeleid van waarneembare marktgegevens, bijvoorbeeld ratio's afgeleid van prijzen in waargenomen transacties met vergelijkbare (dat wil zeggen soortgelijke) gebouwen op soortgelijke locaties.

▼**M33**

(h) *Een kasstroomgenererende eenheid*. Een input van niveau 2 zou een waarderingsratio (bijvoorbeeld een winst- of opbrengstenratio, of een soortgelijke prestatiemaatstaf) zijn die is afgeleid van waarneembare marktgegevens, bijvoorbeeld ratio's afgeleid van prijzen in waargenomen transacties met vergelijkbare (dat wil zeggen soortgelijke) bedrijven, rekening houdend met operationele, markt-, financiële en niet-financiële factoren.

Inputs van niveau 3 (alinea's 86 tot en met 90)

B36 Voorbeelden van inputs van niveau 3 voor bepaalde activa en verplichtingen zijn:

(a) *Een valutaswap met een lange looptijd*. Een input van niveau 3 zou een rentevoet in een bepaalde valuta zijn die niet waarneembaar is en niet kan worden onderbouwd door waarneembare marktgegevens die regelmatig of anderszins gedurende nagenoeg de gehele looptijd van de valutaswap worden gepubliceerd. De rentevoeten in een valutaswap zijn de swaprentevoeten berekend op basis van de rentecurves van de respectieve landen.

(b) *Een optie met een looptijd van drie jaar op beursgenoteerde aandelen*. Een input van niveau 3 zou de historische volatiliteit zijn, dat wil zeggen de volatiliteit van de aandelen afgeleid van hun historische koersen. De historische volatiliteit vertegenwoordigt meestal niet de huidige verwachtingen van marktdeelnemers omtrent de toekomstige volatiliteit, ook al is dat de enige beschikbare informatie om een optie te waarderen.

(c) *Een renteswap*. Een input van niveau 3 zou een correctie van een consensusprijs (niet-bindende prijs) voor de swap op de middenmarkt zijn ontwikkeld met behulp van gegevens die niet direct waarneembaar zijn en niet anderszins kunnen worden onderbouwd door waarneembare marktgegevens.

(d) *Een in een bedrijfscombinatie overgenomen ontmantelingsverplichting*. Een input van niveau 3 zou een huidige schatting zijn met behulp van de eigen gegevens van de entiteit over de toekomstige uitstroom van geldmiddelen die moeten worden betaald om de verplichting na te komen (met inbegrip van de verwachtingen van marktdeelnemers omtrent de kosten om de verplichting na te komen en de vergoeding die een marktdeelnemer zou verlangen voor het overnemen van de verplichting om het actief te ontmantelen) als er geen redelijk beschikbare informatie is die aangeeft dat marktdeelnemers zouden uitgaan van andere veronderstellingen. Die input van niveau 3 zou worden gebruikt in een contantewaardetechniek samen met andere inputs, bijvoorbeeld een huidige risicovrije rente of een voor krediet gecorrigeerde risicovrije rente als het effect van de kredietwaardigheid van de entiteit op de reële waarde van de verplichting wordt weerspiegeld in de disconteringsvoet in plaats van in de schatting van de toekomstige uitstroom van geldmiddelen.

(e) *Een kasstroomgenererende eenheid*. Een input van niveau 3 zou een financiële prognose (bijvoorbeeld van kasstromen, winst of verlies) zijn ontwikkeld met behulp van eigen gegevens van de entiteit als er geen redelijk beschikbare informatie is die aangeeft dat marktdeelnemers zouden uitgaan van andere veronderstellingen.

▼**M33**

BEPALING VAN DE REËLE WAARDE WANNEER HET VOLUME OF ACTIVITEITSNIVEAU VOOR EEN ACTIEF OF VERPLICHTING AANZIENLIJK IS AFGENOMEN

B37 De reële waarde van een actief of verplichting zou kunnen worden beïnvloed wanneer het volume of activiteitsniveau voor dat actief of die verplichting aanzienlijk is gedaald ten opzichte van de normale marktactiviteit voor het actief of de verplichting (of soortgelijke activa of verplichtingen). Om op basis van de beschikbare gegevens te bepalen of het volume of activiteitsniveau voor het actief of de verplichting aanzienlijk is gedaald, moet een entiteit het belang en de relevantie beoordelen van factoren zoals:

(a) Er zijn weinig recente transacties.

(b) De opgegeven prijzen zijn niet gebaseerd op actuele informatie.

(c) De opgegeven prijzen variëren sterk in de tijd of verschillen aanzienlijk van marktmaker tot marktmaker (bijvoorbeeld bepaalde makelaarsmarkten).

(d) Indices die voorheen sterk gecorreleerd waren met de reële waarde van het actief of de verplichting vertonen geen aantoonbare correlatie met recente indicaties van de reële waarde van dat actief of die verplichting.

(e) Er is een significante stijging van de premies voor het impliciete liquiditeitsrisico, rendementen of prestatie-indicatoren (zoals wanbetalingscijfers of de omvang van verliezen) van waargenomen transacties of genoteerde prijzen in vergelijking met de schatting van de verwachte kasstromen door de entiteit, rekening houdend met alle beschikbare marktgegevens over het kredietrisico en het risico van verzuim dat aan het actief of de verplichting verbonden is.

(f) Er is een groot verschil tussen bied- en laatprijzen of een aanzienlijke toename van het verschil tussen bied- en laatprijzen.

(g) Er is een aanzienlijke afname van de activiteit van, of er ontbreekt, een markt voor nieuwe emissies (dat wil zeggen een primaire markt) voor het actief of de verplichting of soortgelijke activa of verplichtingen.

(h) Er is weinig informatie publiek beschikbaar (bijvoorbeeld voor transacties die plaatsvinden in een markt zonder bemiddeling van tussenpersonen).

B38 Als een entiteit tot de conclusie komt dat het volume of activiteitsniveau voor het actief of de verplichting aanzienlijk is gedaald ten opzichte van de normale marktactiviteit voor het actief of de verplichting (of soortgelijke activa of verplichtingen), is een nadere analyse van de transacties of genoteerde prijzen nodig. Een daling van het volume of activiteitsniveau is op zich niet noodzakelijk een indicatie dat een transactieprijs of genoteerde prijs de reële waarde niet vertegenwoordigt of dat een transactie op die markt geen regelmatige transactie is. Als een entiteit echter bepaalt dat een transactieprijs of genoteerde prijs niet de reële waarde vertegenwoordigt (er zijn bijvoorbeeld transacties die geen regelmatige transacties zijn), zal een aanpassing van de transactieprijs of genoteerde prijs nodig zijn als de entiteit die prijs gebruikt als basis voor het bepalen van de reële waarde en die aanpassing significant kan zijn voor de bepaling van de reële waarde in haar geheel. Ook in andere omstandigheden kunnen aanpassingen vereist zijn (bijvoorbeeld als een prijs voor een soortgelijk actief een aanzienlijke aanpassing vereist om het actief vergelijkbaar te maken met het gewaardeerde actief, of wanneer de prijs niet meer up-to-date is).

▼M33

B39 Deze IFRS schrijft geen methode voor het aanbrengen van significante aanpassingen aan transactieprijzen of genoteerde prijzen voor. Zie de alinea's 61 tot en met 66 en B5 tot en met B11 voor een bespreking van het gebruik van waarderingstechnieken bij het bepalen van de reële waarde. Ongeacht de gebruikte waarderingstechniek, moet een entiteit juiste correcties voor risico opnemen, met inbegrip van een risicopremie die het bedrag weerspiegelt dat marktdeelnemers zouden verlangen als compensatie voor de onzekerheid die inherent is aan de kasstromen van een actief of verplichting (zie alinea B17). Anders geeft de waardering geen getrouw beeld van de reële waarde. In sommige gevallen kan het moeilijk zijn om de juiste correctie voor risico te bepalen. De moeilijkheidsgraad op zich is echter niet voldoende reden om een correctie voor risico uit te sluiten. De correctie voor risico moet een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden weerspiegelen.

B40 Als het volume of activiteitsniveau voor het actief of de verplichting aanzienlijk is gedaald, kan het geëigend zijn om de waarderingstechniek te wijzigen of om meerdere waarderingstechnieken te gebruiken (bijvoorbeeld het gebruik van een marktbenadering en een contantewaardetechniek). Bij de weging van indicaties van de reële waarde die voortvloeien uit het gebruik van meerdere waarderingstechnieken, moet een entiteit rekening houden met de redelijkheid van de bandbreedte van waarderingen tegen reële waarde. Het doel is om binnen de bandbreedte het punt te bepalen dat in de huidige marktomstandigheden het meest representatief is voor de reële waarde. Een grote bandbreedte van waarderingen tegen reële waarde kan een indicatie zijn dat nadere analyse nodig is.

B41 Zelfs als het volume of activiteitsniveau voor het actief of de verplichting aanzienlijk is gedaald, blijft de doelstelling van een waardering tegen reële waarde dezelfde. De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie (dus geen gedwongen liquidatie of gedwongen verkoop) tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden.

B42 Het schatten van de prijs waartegen marktdeelnemers bereid zouden zijn om een transactie aan te gaan op de waarderingsdatum in de huidige marktomstandigheden als het volume of activiteitsniveau voor het actief of de verplichting aanzienlijk is gedaald, is afhankelijk van de feiten en omstandigheden op de waarderingsdatum en vereist oordeelsvorming. Het voornemen van een entiteit om het actief aan te houden of om de verplichting af te wikkelen of anderszins na te komen, is niet relevant bij het bepalen van de reële waarde omdat reële waarde een op de markt gebaseerde waardering en geen entiteitspecifieke waardering is.

Identificatie van transacties die geen regelmatige transacties zijn

B43 De bepaling of een transactie al dan niet een regelmatige transactie is, is moeilijker als het volume of activiteitsniveau voor het actief op de verplichting aanzienlijk is gedaald ten opzichte van de normale marktactiviteit voor het actief of de verplichting (of soortgelijke activa of verplichtingen). In dergelijke omstandigheden is het niet juist om te concluderen dat alle transacties op die markt onregelmatige transacties zijn (dat wil zeggen gedwongen liquidaties of gedwongen verkopen). Omstandigheden die erop kunnen wijzen dat een transactie geen regelmatige transactie is, zijn onder meer:

(a) Er was niet voldoende blootstelling aan de markt gedurende een periode vóór de waarderingsdatum om marketingactiviteiten mogelijk te maken die normaal en gebruikelijk zijn voor transacties met betrekking tot deze activa of verplichtingen in de huidige marktomstandigheden.

(b) Er was een normale en gebruikelijke marketingperiode, maar de verkoper richtte de marketing van het actief of de verplichting op een enkele marktdeelnemer.

▼M33

(c) De verkoper verkeert (bijna) in staat van faillissement of surseance (dat wil zeggen de verkoper verkeert in nood).

(d) De verkoper was verplicht om te verkopen teneinde aan wet- of regelgeving te voldoen (dat wil zeggen de verkoper was gedwongen).

(e) De transactieprijs wijkt sterk af van andere recente transactieprijzen voor hetzelfde actief of dezelfde verplichting of een soortgelijk actief of soortgelijke verplichting.

Een entiteit moet de omstandigheden beoordelen om te bepalen of de transactie, op basis van het gewicht van de beschikbare gegevens, een regelmatige transactie is.

B44 Een entiteit moet bij het bepalen van de reële waarde of het schatten van marktrisicopremies rekening houden met elk van de volgende punten:

(a) Als er aanwijzingen zijn dat een transactie geen regelmatige transactie is, moet een entiteit weinig of geen gewicht toekennen (in vergelijking met andere indicaties van de reële waarde) aan de prijs van die transactie.

(b) Als er aanwijzingen zijn dat een transactie een regelmatige transactie is, moet een entiteit rekening houden met de prijs van die transactie. Het gewicht dat wordt toegekend aan die transactieprijs in vergelijking met andere indicaties van de reële waarde hangt af van de feiten en omstandigheden, zoals:

(i) het volume van de transactie.

(ii) de vergelijkbaarheid van de transactie met het gewaardeerde actief of de gewaardeerde verplichting.

(iii) hoe dicht de transactiedatum bij de waarderingsdatum ligt.

(c) Als een entiteit niet over voldoende informatie beschikt om te concluderen of een transactie een regelmatige transactie is, moet ze rekening houden met de transactieprijs. Het is echter mogelijk dat die transactieprijs niet de reële waarde vertegenwoordigt (dat wil zeggen dat de transactieprijs niet noodzakelijk de enige of primaire basis is voor het bepalen van de reële waarde of het schatten van de marktrisicopremies). Als een entiteit niet over voldoende informatie beschikt om te concluderen of bepaalde transacties regelmatige transacties zijn, moet de entiteit aan die transacties minder gewicht toekennen in vergelijking met andere transacties waarvan bekend is dat ze regelmatige transacties zijn.

Een entiteit hoeft niet alles in het werk te stellen om te bepalen of een transactie een regelmatige transactie is, maar mag geen informatie negeren die redelijkerwijs beschikbaar is. Als een entiteit partij is bij een transactie, wordt ze geacht over voldoende informatie te beschikken om te concluderen of de transactie een regelmatige transactie is.

Gebruik van door derden verstrekte genoteerde prijzen

B45 Deze IFRS sluit niet het gebruik uit van door derden verstrekte genoteerde prijzen, zoals prijsinformatiediensten of effectenmakelaars, als een entiteit heeft bepaald dat de door deze partijen verstrekte genoteerde prijzen zijn ontwikkeld in overeenstemming met deze IFRS.

B46 Als het volume of activiteitsniveau voor het actief of de verplichting aanzienlijk is gedaald, moet een entiteit beoordelen of de door derden verstrekte genoteerde prijzen zijn ontwikkeld met behulp van huidige informatie die regelmatige transacties weerspiegelt of met behulp van een waarderingstechniek die de veronderstellingen van marktdeelnemers weerspiegelt (met inbegrip van veronderstellingen over risico's). Bij het wegen van een genoteerde prijs als input voor een waardering tegen reële waarde, moet een entiteit minder gewicht (in vergelijking met andere indicaties van de reële waarde die de resultaten van transacties weerspiegelen) toekennen aan prijsnoteringen die het resultaat van transacties niet weerspiegelen.

B47 Voorts moet bij de weging van de beschikbare informatie rekening worden gehouden met de aard van een prijsnotering (bijvoorbeeld of de notering een indicatieve prijs dan wel een bindend bod is), waarbij meer gewicht moet worden toegekend aan door derden verstrekte prijsnoteringen die bindende biedingen vertegenwoordigen.

▼**M33**

Bijlage C

Ingangsdatum en overgangsbepalingen

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de IFRS en heeft hetzelfde gezag als de andere delen van de IFRS.

C1 Een entiteit moet deze IFRS toepassen voor jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze IFRS toepast voor een eerdere periode, moet ze dat feit vermelden.

C2 Deze IFRS moet prospectief worden toegepast vanaf het begin van de jaarperiode waarin hij voor het eerst wordt toegepast.

C3 De in deze IFRS opgenomen vereisten inzake informatieverschaffing hoeven niet te worden toegepast op vergelijkende informatie die is verstrekt voor perioden vóór de eerste toepassing van deze IFRS.

▼**M42**

C4 Alinea 52 is gewijzigd door de in december 2013 uitgegeven *Jaarlijkse verbeteringen cyclus 2011–2013*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2014 aanvangen. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen vanaf het begin van de jaarperiode waarin IFRS 13 voor het eerst is toegepast. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼B

IFRIC-INTERPRETATIE 1

Wijzigingen in bestaande verplichtingen voor ontmanteling, herstel en soortgelijke verplichtingen

REFERENTIES

▼M5

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)

▼B

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 16 *Materiële vaste activa* (herziene versie van 2003)

— IAS 23 *Financieringskosten*

— IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* (herziene versie van 2004)

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

ACHTERGROND

1 Veel entiteiten hebben verplichtingen om materiële vaste activa te ontmantelen, over te plaatsen en te herstellen. In deze interpretatie worden dergelijke verplichtingen „verplichtingen voor ontmanteling, herstel en soortgelijke verplichtingen" genoemd. Volgens IAS 16 omvat de kostprijs van een materieel vast actief de eerste schatting van de ontmantelings- en overplaatsingskosten van het materieel vast actief en de herstelkosten van de locatie waar het actief zich bevindt, waarvoor de verplichting door de entiteit wordt aangegaan, ofwel op het moment waarop het actief wordt verworven ofwel als gevolg van het feit dat het materieel gedurende een periode is gebruikt voor andere doeleinden dan voor de productie van voorraden gedurende die periode. IAS 37 bevat vereisten voor de wijze waarop verplichtingen voor ontmanteling, herstel en soortgelijke verplichtingen moeten worden gewaardeerd. Deze interpretatie voorziet in leidraden voor de wijze waarop het effect van wijzigingen in de waardering op bestaande verplichtingen voor ontmanteling, herstel en soortgelijke verplichtingen moet worden verwerkt.

TOEPASSINGSGEBIED

2 Deze interpretatie is van toepassing op wijzigingen in de waardering van alle bestaande verplichtingen voor ontmanteling, herstel en soortgelijke verplichtingen die zowel:

(a) als onderdeel van de kostprijs van een materieel vast actief zijn opgenomen overeenkomstig IAS 16; en

(b) als een verplichting zijn opgenomen overeenkomstig IAS 37.

Bijvoorbeeld, een verplichting voor ontmanteling, herstel of een soortgelijke verplichting kan bestaan voor de ontmanteling van een fabriek, het herstellen van milieuschade veroorzaakt door winningsindustrieën of het overplaatsen van een installatie.

PROBLEEMSTELLING

3 Deze interpretatie behandelt de wijze waarop het effect van de volgende gebeurtenissen, die de waardering wijzigen van een bestaande verplichting voor ontmanteling, herstel of een soortgelijke verplichting, moet worden verwerkt:

(a) een wijziging in de geschatte uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen (bijvoorbeeld kasstromen) vereist om de verplichting af te wikkelen;

▼B

(b) een wijziging in de actuele, marktconforme disconteringsvoet zoals gedefinieerd in alinea 47 van IAS 37 (dit omvat wijzigingen in de tijdswaarde van geld en de aan de verplichting verbonden risico's); en

(c) een toename die het verstrijken van de tijd weerspiegelt (ook wel de oprenting van de verplichting genoemd).

CONSENSUS

4 Wijzigingen in de waardering van een bestaande verplichting voor ontmanteling, herstel en soortgelijke verplichting als gevolg van wijzigingen in het geschatte tijdstip of bedrag van de uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist om de verplichting af te wikkelen, of een wijziging in de disconteringsvoet, moeten overeenkomstig de navolgende alinea's 5 tot en met 7 worden verwerkt.

5 Indien het desbetreffende actief gewaardeerd wordt volgens het kostprijsmodel:

(a) behoudens (b) moeten wijzigingen in de verplichting worden toegevoegd aan of afgetrokken van de kostprijs van het desbetreffende actief in de verslagperiode;

(b) het bedrag afgetrokken van de kostprijs van het actief mag niet groter zijn dan zijn boekwaarde. Wanneer de afname van de verplichting de boekwaarde van het actief overtreft, moet het surplus onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen;

(c) wanneer de wijziging een toename van de kostprijs van een actief tot gevolg heeft, moet de entiteit beoordelen of dit een aanwijzing is dat de nieuwe boekwaarde van het actief mogelijk niet volledig realiseerbaar is. Wanneer er sprake is van een dergelijke aanwijzing, moet de entiteit het actief op bijzondere waardevermindering toetsen door zijn realiseerbare waarde te schatten en moet zij een eventueel bijzonder waardeverminderingsverlies verwerken overeenkomstig IAS 36.

6 Indien het desbetreffende actief wordt gewaardeerd volgens het herwaarderingsmodel:

(a) veranderen wijzigingen in de verplichting de herwaarderingsreserve die of het herwaarderingstekort dat in het verleden voor dat actief was opgenomen. Dit betekent dat:

►M5 (i) een afname van de verplichting (behoudens (b)) in niet-gerealiseerde resultaten moet worden opgenomen en de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen verhoogt, ◄ tenzij er sprake is van een terugneming van een herwaarderingstekort op het actief dat in het verleden in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ was opgenomen. In dit geval moet de afname in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen;

►M5 (ii) een toename van de verplichting in winst of verlies moet worden opgenomen, behalve wanneer de herwaarderingsreserve voor het desbetreffende actief een creditsaldo heeft; in dat geval moet de toename in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen en in mindering worden gebracht op de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen; ◄

(b) wanneer in voorkomend geval een afname van de verplichting de boekwaarde overtreft die zou zijn opgenomen indien het actief volgens het kostprijsmodel zou zijn geboekt, moet het surplus onmiddellijk in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen;

▼B

(c) een wijziging in de verplichting is een aanwijzing dat het actief mogelijk moet worden geherwaardeerd om ervoor te zorgen dat de boekwaarde niet beduidend verschilt van de boekwaarde die zou worden bepaald op basis van de reële waarde op ►M5 het einde van de verslagperiode ◄. ►M5 Met elke dusdanige herwaardering moet rekening worden gehouden bij de bepaling van de bedragen die in winst of verlies of in niet-gerealiseerde resultaten moeten worden opgenomen ingevolge (a). Wanneer een herwaardering noodzakelijk is, moeten alle activa van die categorie worden geherwaardeerd; ◄

▼M5

(d) IAS 1 vereist dat elke component van niet-gerealiseerde resultaten wordt vermeld in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten. Bij naleving van deze vereiste moet de wijziging in de herwaarderingsreserve die voortvloeit uit een wijziging in de verplichting afzonderlijk worden geïdentificeerd en als zodanig worden vermeld.

▼B

7 Het aangepaste af te schrijven bedrag van het actief wordt over zijn volledige gebruiksduur afgeschreven. Wanneer het desbetreffende actief eenmaal aan het eind van zijn gebruiksduur is gekomen, moeten daarom alle latere wijzigingen in de verplichting, wanneer deze zich voordoen, in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen. Dit geldt zowel voor het kostprijsmodel als het herwaarderingsmodel.

▼M1

8 De periodieke oprenting van de verplichting moet als financieringskosten in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen in de periode waarop deze betrekking heeft. Activering overeenkomstig IAS 23 is niet toegestaan.

▼B

INGANGSDATUM

9 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 september 2004 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 september 2004 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M5

9A IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 6 door IAS 1 (herziene versie van 2007) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼B

OVERGANG

10 Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt volgens de vereisten van IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* ([1]).

([1]) Als een entiteit deze Interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet ze de vereisten opvolgen van de vorige versie van IAS 8 onder de naam Nettowinst of -verlies over de periode, fundamentele fouten en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, tenzij de entiteit de herziene versie van die standaard voor die eerdere verslagperiode toepast.

▼B

IFRIC-INTERPRETATIE 2

Aandelen van leden in coöperatieve entiteiten en soortgelijke instrumenten

REFERENTIES

— IAS 32 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing en presentatie* (herziene versie van 2003) ([1])

— IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* (herziene versie van 2003)

▼M33

— IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*

▼B

ACHTERGROND

1 Coöperaties en andere soortgelijke entiteiten worden door groepen personen opgericht om te voldoen aan gemeenschappelijke economische of sociale behoeften. Nationale wetgeving definieert een coöperatie gewoonlijk als een vereniging die ernaar streeft de economische vooruitgang van haar leden te bevorderen door middel van een gezamenlijke bedrijfsactiviteit (het principe van zelfhulp). De belangen van leden in een coöperatie worden vaak bestempeld als aandelen, participatiebewijzen en dergelijke, en worden hierna „aandelen van leden" genoemd.

2 In IAS 32 worden de grondslagen vastgelegd voor de indeling van financiële instrumenten als financiële verplichtingen of eigen vermogen. Deze grondslagen zijn met name van toepassing op de indeling van instrumenten met terugneemverplichting („puttable instruments") die door de houder aan de emittent mogen worden aangeboden in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel instrument. De toepassing van deze grondslagen op aandelen van leden in coöperatieve entiteiten en op soortgelijke instrumenten is moeilijk. Sommige gebruikers van de door de International Accounting Standards Board uitgebrachte standaarden hebben gevraagd om inzicht te verschaffen in de wijze waarop de grondslagen van IAS 32 van toepassing zijn op aandelen van leden en op soortgelijke instrumenten met bepaalde kenmerken, en de omstandigheden waarin die kenmerken de classificatie als verplichtingen of eigen vermogen beïnvloeden.

TOEPASSINGSGEBIED

3 Deze Interpretatie is van toepassing op financiële instrumenten die binnen het toepassingsgebied van IAS 32 vallen, met inbegrip van financiële instrumenten die zijn uitgegeven aan leden van coöperatieve entiteiten en waaruit het eigendomsbelang van de leden in de entiteit blijkt. Deze Interpretatie is niet van toepassing op financiële instrumenten die zullen of kunnen worden afgewikkeld in de eigenvermogensinstrumenten van een entiteit.

PROBLEEMSTELLING

4 Vele financiële instrumenten, waaronder aandelen van leden, hebben kenmerken van eigen vermogen, waaronder stem- en dividendrechten. Sommige financiële instrumenten geven de houder het recht om terugbetaling te vragen in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief, maar kunnen bepaalde terugbetalingsbeperkingen inhouden of hieraan onderworpen zijn. Hoe moeten die terugbetalingsvoorwaarden worden beoordeeld bij het bepalen van de classificatie van financiële instrumenten als verplichting dan wel als eigen vermogen?

([1]) ►M6 In augustus 2005 werd IAS 32 gewijzigd in IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*. In februari 2008 heeft de IASB IAS 32 zodanig gewijzigd dat wordt voorgeschreven dat instrumenten als eigen vermogen moeten worden geclassificeerd indien deze instrumenten alle kenmerken hebben en aan de voorwaarden voldoen die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D van IAS 32 zijn beschreven. ◄

▼B

CONSENSUS

5 Het contractuele recht van de houder van een financieel instrument (inclusief aandelen van leden in coöperatieve entiteiten) om terugbetaling te vragen, houdt op zich niet in dat dat financiële instrument als een financiële verplichting moet worden ingedeeld. In plaats daarvan moet de entiteit alle voorwaarden van het financieel instrument in aanmerking nemen bij het bepalen van de classificatie van het instrument als een financiële verplichting of eigen vermogen. Deze voorwaarden omvatten toepasselijke lokale wet- en regelgeving en de statuten van de entiteit die van kracht zijn op de datum van de classificatie, maar geen verwachte toekomstige wijzigingen van deze wet- en regelgeving of statuten.

▼M6

6 Aandelen van leden die als eigen vermogen zouden worden geclassificeerd indien de leden geen recht hadden om terugbetaling te vragen, zijn eigen vermogen indien aan een van de in de alinea's 7 en 8 beschreven voorwaarden is voldaan of indien de aandelen van leden alle kenmerken hebben en aan de voorwaarden voldoen die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D van IAS 32 zijn beschreven. Direct opvraagbare deposito's, inclusief rekeningen-courant, depositorekeningen en soortgelijke contracten die ontstaan wanneer leden als klanten optreden, zijn financiële verplichtingen van de entiteit.

▼B

7 Aandelen van leden zijn eigen vermogen indien de entiteit een onvoorwaardelijk recht heeft om terugbetaling op de aandelen van leden te weigeren.

8 Lokale wet- en regelgeving of de statuten van een entiteit kunnen verschillende soorten verbodsbepalingen bevatten met betrekking tot de terugbetaling op aandelen van leden, bijvoorbeeld een onvoorwaardelijk verbod of een verbod op basis van liquiditeitscriteria. Indien de lokale wet- en regelgeving of de statuten van de entiteit terugbetaling onvoorwaardelijk verbieden, zijn de aandelen van leden eigen vermogen. Bepalingen in de lokale wet- en regelgeving of de statuten van een entiteit die terugbetaling alleen verbieden indien aan bepaalde voorwaarden, zoals liquiditeitsbeperkingen, al dan niet is voldaan, leiden er echter niet toe dat aandelen van leden eigen vermogen zijn.

▼M6

9 Een onvoorwaardelijk verbod kan absoluut zijn, in die zin dat elke terugbetaling verboden is. Een onvoorwaardelijk verbod kan gedeeltelijk zijn, in die zin dat het de terugbetaling van aandelen van leden verbiedt indien deze ertoe zou leiden dat het aantal aandelen van leden of het bedrag van het gestorte kapitaal op aandelen van leden onder een bepaald niveau valt. De aandelen van leden boven het niveau waarvoor het terugbetalingsverbod geldt, zijn een verplichting, tenzij de entiteit een onvoorwaardelijk recht heeft om terugbetaling te weigeren zoals beschreven in alinea 7 of de aandelen van leden alle kenmerken hebben en aan de voorwaarden voldoen die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D van IAS 32 zijn beschreven. In sommige gevallen en van tijd tot tijd kan het aantal aandelen of het bedrag van het gestorte kapitaal dat onderworpen is aan een terugbetalingsverbod veranderen. Een dergelijke verandering in het terugbetalingsverbod leidt tot een overboeking tussen financiële verplichtingen en eigen vermogen.

▼B

10 Bij eerste opname moet de entiteit haar financiële verplichting tot terugbetaling waarderen tegen reële waarde. In geval van aandelen van leden met een terugbetalingskenmerk bepaalt de entiteit de reële waarde van de financiële verplichting voor terugbetaling op ten minste het maximumbedrag dat betaalbaar is op grond van de terugbetalingsbepalingen van haar statuten of het toepasselijk recht, gedisconteerd vanaf de eerste datum waarop het bedrag kan worden opgeëist (zie voorbeeld 3).

▼M36

11 Zoals voorgeschreven door alinea 35 van IAS 32 worden uitkeringen aan houders van eigenvermogensinstrumenten rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt. Rente, dividenden en andere opbrengsten in verband met als financiële verplichtingen ingedeelde financiële instrumenten zijn lasten, ongeacht of die betaalde bedragen in juridische zin als dividenden, rente of andere opbrengsten zijn aangemerkt.

▼B

12 De bijlage, die integraal deel uitmaakt van de consensus, geeft voorbeelden van de toepassing van deze consensus.

INFORMATIEVERSCHAFFING

13 Wanneer een verandering in het terugbetalingsverbod leidt tot een overboeking tussen financiële verplichtingen en eigen vermogen, moeten het bedrag, het tijdstip en de reden voor de overboeking afzonderlijk door de entiteit worden vermeld.

INGANGSDATUM

14 De ingangsdatum en overgangsbepalingen van deze IFRIC-interpretatie zijn dezelfde als die voor IAS 32 (herziene versie van 2003). Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2005 aanvangen. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 januari 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden. Deze interpretatie moet retroactief worden toegepast.

▼M6

14A Een entiteit moet de wijzigingen in de alinea's 6, 9, A1 en A12 toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Indien een entiteit *Puttable financiële instrumenten en verplichtingen die ontstaan bij liquidatie* (wijzigingen in IAS 32 en IAS 1), uitgegeven in februari 2008, op een eerdere periode toepast, moeten de wijzigingen in de alinea's 6, 9, A1 en A12 op die eerdere periode worden toegepast.

▼M33

16 IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde alinea A8. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M36

17 Alinea 11 is gewijzigd door de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011*. Entiteiten moeten deze wijziging retroactief toepassen overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten* op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Indien een entiteit deze wijziging in IAS 32 in het kader van de in mei 2012 uitgegeven *Verbeteringen cyclus 2009-2011* op een eerdere periode toepast, moet de wijziging in alinea 11 op die eerdere periode worden toegepast.

▼B

Bijlage

Voorbeelden van toepassing van de consensus

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de interpretatie.

▼M6

A1 In deze bijlage zijn zeven voorbeelden van de toepassing van de IFRIC-consensus beschreven. De voorbeelden vormen geen limitatieve lijst; er zijn ook andere feitelijke situaties mogelijk. Bij elk voorbeeld wordt ervan uitgegaan dat er, afgezien van de voorwaarden die in de feiten van het voorbeeld zijn beschreven, geen andere voorwaarden zijn op basis waarvan het financieel instrument als een financiële verplichting moet worden geclassificeerd en dat het financiële instrument niet alle kenmerken heeft of niet aan de voorwaarden voldoet die in de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D van IAS 32 zijn beschreven.

▼B

ONVOORWAARDELIJK RECHT OM TERUGBETALING TE WEIGEREN (Alinea 7)

Voorbeeld 1

Feiten

A2 De statuten van de entiteit stellen dat de entiteit vrij kan kiezen om terugbetalingen te doen. De statuten weiden niet verder uit over of vermelden geen verdere beperkingen van die beslissingsvrijheid. De entiteit heeft in haar bestaan nooit geweigerd om aandelen van leden terug te betalen, hoewel de raad van bestuur hiertoe gerechtigd is.

Indeling

A3 De entiteit heeft een onvoorwaardelijk recht om terugbetaling te weigeren en de aandelen van leden zijn eigen vermogen. In IAS 32 zijn de classificatiegrondslagen vastgelegd die gebaseerd zijn op de voorwaarden van het financiële instrument en wordt vastgesteld dat het feit dat er in het verleden op vrijwillige basis betalingen werden gedaan, of dat er een voornemen is om dergelijke betalingen te doen, geen aanleiding geeft tot indeling als financiële verplichting. In alinea TL26 van IAS 32 wordt het volgende gesteld:

Indien de preferente aandelen niet-aflosbaar zijn, wordt de classificatie bepaald op basis van de overige aan de preferente aandelen verbonden rechten. De classificatie wordt gebaseerd op een beoordeling van de economische realiteit van de contractuele overeenkomsten en de definitie van een financiële verplichting en een eigenvermogensinstrument. Indien uitkeringen aan de houders van preferente aandelen, ongeacht of deze cumulatief of niet-cumulatief preferent zijn, op initiatief van de emittent plaatsvinden, zijn de aandelen eigenvermogensinstrumenten. De classificatie van een preferent aandeel als eigenvermogensinstrument of financiële verplichting wordt niet beïnvloed door bijvoorbeeld:

(a) een verleden waarin frequent uitkeringen zijn gedaan;

(b) een voornemen om in de toekomst uitkeringen te doen;

(c) de mogelijk negatieve gevolgen voor de prijs van gewone aandelen van de emittent indien de uitkeringen niet worden gedaan (vanwege beperkingen ten aanzien van dividendbetalingen op de gewone aandelen indien er op preferente aandelen geen dividend wordt uitgekeerd);

(d) de omvang van de reserves van de emittent;

(e) de verwachtingen van een emittent ten aanzien van de winst of het verlies over de periode; dan wel

(f) de mogelijkheid van de emittent om al dan niet het winst- of verliesbedrag over de periode te beïnvloeden.

Voorbeeld 2

Feiten

A4 De statuten van de entiteit stellen dat de entiteit vrij kan kiezen om terugbetalingen te doen. De statuten stellen echter eveneens dat een terugbetalingsverzoek automatisch wordt goedgekeurd, tenzij de entiteit geen betalingen kan uitvoeren zonder de lokale regelgeving met betrekking tot liquiditeit of reserves te overtreden.

Indeling

A5 De entiteit heeft geen onvoorwaardelijk recht om terugbetaling te weigeren en de aandelen van leden zijn een financiële verplichting. De bovenbeschreven beperkingen zijn gebaseerd op de mogelijkheid van de entiteit om haar verplichting af te wikkelen. Ze beperken terugbetalingen alleen indien niet aan de vereisten inzake liquiditeit of reserves is voldaan en dan alleen totdat hieraan is voldaan. Derhalve leiden ze niet, op grond van de in IAS 32 vastgelegde grondslagen, tot de indeling van het financieel instrument als eigen vermogen. Alinea TL25 van IAS 32 stelt het volgende:

▼B

Er kunnen preferente aandelen worden uitgegeven met verschillende rechten. Om vast te stellen of een preferent aandeel een financiële verplichting of een eigenvermogensinstrument is, beoordeelt een emittent de specifieke aan het aandeel verbonden rechten om te bepalen of de wezenlijke kenmerken van het aandeel voldoen aan die van een financiële verplichting. Een preferent aandeel dat bijvoorbeeld voorziet in de aflossing op een bepaalde datum of afhankelijk van de keuze van de houder bevat een financiële verplichting, omdat de emittent een verplichting heeft om financiële activa aan de houder van het aandeel over te dragen. *Deze verplichting gaat niet teniet indien de emittent, ondanks de contractuele plicht, niet in staat is aan de verplichting tot aflossing van een eigen preferent aandeel te voldoen, ongeacht of dit het gevolg is van een gebrek aan middelen, een wettelijke beperking of onvoldoende winst of reserves.* [cursivering toegevoegd]

TERUGBETALINGSVERBOD (Alinea 8 en 9)

Voorbeeld 3

Feiten

A6 Een coöperatieve entiteit heeft in het verleden op verschillende datums en voor verschillende bedragen aandelen aan zijn leden uitgegeven, namelijk:

(a) op 1 januari 20X1: 100 000 aandelen tegen VE 10 per aandeel (VE 1 000 000);

(b) op 1 januari 20X2: 100 000 aandelen tegen VE 20 per aandeel (VE 2 000 000, wat de totale waarde van de uitgegeven aandelen op VE 3 000 000 brengt).

De aandelen worden op verzoek terugbetaald tegen het bedrag waarvoor ze werden uitgegeven.

A7 In de statuten van de entiteit is vermeld dat het totaal van de terugbetalingen niet groter mag zijn dan 20 % van het hoogste aantal aandelen van leden dat ooit heeft uitgestaan. Op 31 december 20X2 had de entiteit 200 000 uitstaande aandelen. Dit is het hoogste aantal aandelen van leden dat ooit uitstond en er zijn in het verleden geen aandelen terugbetaald. Op 1 januari 20X3 wijzigde de entiteit haar statuten en verhoogde ze het niveau van het toegestane aantal cumulatieve terugbetalingen tot 25 % van het hoogste aantal aandelen van haar leden dat ooit heeft uitgestaan.

Indeling

Vóór wijziging van de statuten

▼M33

A8 Aandelen van leden boven het inkoopverbod zijn financiële verplichtingen. De coöperatieve entiteit waardeert deze financiële verplichting bij eerste opname tegen reële waarde. Omdat men deze aandelen op verzoek kan laten inkopen, bepaalt de coöperatieve entiteit de reële waarde van dergelijke financiële verplichtingen zoals vereist op grond van alinea 47 van IFRS 13, waarin het volgende wordt gesteld: „De reële waarde van een financiële verplichting met een kenmerk van directe opeisbaarheid (bijvoorbeeld een direct opvraagbaar deposito) is minimaal gelijk aan het onmiddellijk opeisbare bedrag ….” Bijgevolg classificeert de coöperatieve entiteit als financiële verplichting het maximumbedrag dat op grond van de inkoopbepalingen onmiddellijk opeisbaar is.

▼B

A9 Op 1 januari 20X1 bedraagt het maximumbedrag dat op grond van de terugbetalingsbepalingen betaalbaar is 20 000 aandelen tegen VE 10 per aandeel. Bijgevolg classificeert de entiteit VE 200 000 als financiële verplichting en VE 800 000 als eigen vermogen. Als gevolg van de nieuwe uitgifte van aandelen tegen VE 20 stijgt op 1 januari 20X2 het maximumbedrag dat op grond van de terugbetalingsbepalingen betaalbaar is tot 40 000 aandelen tegen VE 20 per aandeel. De uitgifte van extra aandelen tegen VE 20 creëert een nieuwe verplichting die bij eerste opname wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De verplichting na uitgifte van deze aandelen bedraagt 20 % van de totale uitstaande aandelen (200 000), gewaardeerd tegen VE 20, ofwel VE 800 000. Dit vereist de opname van een aanvullende verplichting van VE 600 000. In dit voorbeeld wordt er geen winst of verlies opgenomen. Bijgevolg classificeert de entiteit nu VE 800 000 als financiële verplichting en VE 2 200 000 als eigen vermogen. Dit voorbeeld gaat ervan uit dat deze bedragen tussen 1 januari 20X1 en 31 december 20X2 niet veranderen.

Na wijziging van de statuten

A10 Na de wijziging van haar statuten kan de coöperatieve entiteit verplicht worden maximaal 25 % van haar uitstaande aandelen, ofwel ten hoogste 50 000 aandelen, af te lossen tegen VE 20 per aandeel. Bijgevolg classificeert de coöperatieve entiteit op 1 januari 20X3 een bedrag van VE 1 000 000 als financiële verplichting, zijnde het maximumbedrag dat op grond van de terugbetalingsbepalingen onmiddellijk opeisbaar is, zoals bepaald in overeenstemming met alinea 49 van IAS 39. Derhalve boekt de entiteit op 1 januari 20X3 een bedrag van VE 200 000 vanuit het eigen vermogen over naar de financiële verplichtingen, waarbij VE 2 000 000 als eigen vermogen geclassificeerd blijft. In dit voorbeeld neemt de entiteit geen winst of verlies op naar aanleiding van de overboeking.

Voorbeeld 4

Feiten

A11 De lokale wetgeving met betrekking tot de activiteiten van coöperaties, of de statuten van de entiteit, verbiedt, respectievelijk verbieden, dat een entiteit aandelen van leden terugbetaalt indien het gestorte kapitaal van aandelen van leden hierdoor zou dalen tot onder 75 % van het hoogste bedrag van gestort kapitaal op aandelen van leden. Voor een bepaalde coöperatie is het hoogste bedrag VE 1 000 000. Op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ bedraagt het saldo van het gestorte kapitaal VE 900 000.

Indeling

A12 In dit geval zou VE 750 000 als eigen vermogen en VE 150 000 als financiële verplichting worden geclassificeerd. Naast de reeds aangehaalde alinea's wordt in alinea 18(b) van IAS 32 onder meer het volgende vermeld:

▼M6

… een financieel instrument dat de houder het recht geeft om het instrument door de emittent terug te laten nemen in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief (een puttable instrument of instrument met terugneemverplichting), is een financiële verplichting, met uitzondering van de instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als eigen-vermogensinstrumenten zijn geclassificeerd. Het financiële instrument is zelfs een financiële verplichting indien het bedrag van de geldmiddelen of de andere financiële activa wordt bepaald op basis van een index of een andere grootheid die kan stijgen en dalen. Het bestaan van een optie voor de houder om het instrument door de emittent te laten terugnemen in ruil voor geldmiddelen of een ander financieel actief, betekent dat het puttable instrument voldoet aan de definitie van een financiële verplichting, met uitzondering van de instrumenten die overeenkomstig de alinea's 16A en 16B of de alinea's 16C en 16D als eigenvermogensinstrumenten zijn geclassificeerd.

▼B

A13 Het in dit voorbeeld beschreven terugbetalingsverbod verschilt van de beperkingen die zijn beschreven in alinea 19 en TL25 van IAS 32. Die beperkingen zijn beperkingen op de mogelijkheid van de entiteit om het bedrag dat op een financiële verplichting verschuldigd is, te betalen, d.w.z. de beperkingen beletten betaling van de verplichting alleen indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Dit voorbeeld beschrijft daarentegen een onvoorwaardelijk terugbetalingsverbod boven een bepaald bedrag, ongeacht of de entiteit in staat is aandelen van leden terug te betalen (bijvoorbeeld gezien haar liquiditeitspositie, winsten of uitkeerbare reserves). In feite belet het terugbetalingsverbod dat de entiteit een financiële verplichting aangaat om meer dan een bepaald bedrag aan gestort kapitaal terug te betalen. Bijgevolg is het gedeelte van de aandelen dat aan het terugbetalingsverbod onderworpen is, geen financiële verplichting. Hoewel de aandelen van ieder lid mogelijk individueel terugbetaalbaar zijn, is een deel van de totale uitstaande aandelen in geen geval terugbetaalbaar, behalve bij liquidatie van de entiteit.

Voorbeeld 5

Feiten

A14 De feiten van dit voorbeeld zijn dezelfde als in voorbeeld 4. Daarnaast gelden er op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ liquiditeitsvereisten in het lokale rechtsgebied op grond waarvan het een entiteit verboden is aandelen van leden terug te betalen, tenzij haar kasreserves en beleggingen op korte termijn een bepaald bedrag overschrijden. Het effect van deze liquiditeitsvereisten op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ is dat de entiteit niet meer dan VE 50 000 kan betalen om aandelen van leden terug te betalen.

Indeling

A15 Zoals in voorbeeld 4 classificeert de entiteit VE 750 000 als eigen vermogen en VE 150 000 als een financiële verplichting. Dit houdt verband met het feit dat het als een verplichting geclassificeerde bedrag gebaseerd is op het onvoorwaardelijke recht van de entiteit om terugbetaling te weigeren en niet op voorwaardelijke beperkingen die terugbetaling alleen verbieden indien aan de liquiditeits- of andere voorwaarden is voldaan en dan alleen tot het moment waarop hieraan is voldaan. De bepalingen van alinea 19 en TL25 van IAS 32 zijn in dit geval van toepassing.

Voorbeeld 6

Feiten

A16 De statuten van de entiteit verbieden dat de entiteit aandelen van leden terugbetaalt, behoudens voor zover tijdens de voorgaande drie jaar opbrengsten zijn ontvangen uit de uitgifte van aanvullende aandelen van leden aan nieuwe of bestaande leden. Opbrengsten uit de uitgifte van aandelen van leden moeten worden aangewend om aandelen terug te betalen waarvoor leden een terugbetalingsverzoek hebben ingediend. Tijdens de voorgaande drie jaar bedroegen de opbrengsten uit de uitgifte van aandelen van leden VE 12 000 en werden er geen aandelen van leden terugbetaald.

Indeling

A17 De entiteit classificeert VE 12 000 van de aandelen van leden als financiële verplichting. In overeenstemming met de in voorbeeld 4 beschreven conclusies zijn aandelen van leden die onderworpen zijn aan een onvoorwaardelijk terugbetalingsverbod geen financiële verplichting. Een dergelijk onvoorwaardelijk verbod is van toepassing op een bedrag gelijk aan de opbrengst van uitgegeven aandelen vóór de voorgaande drie jaar, en dus wordt dit bedrag als eigen vermogen ingedeeld. Een bedrag gelijk aan de opbrengst uit aandelen uitgegeven tijdens de voorgaande drie jaar is echter niet onderworpen aan een onvoorwaardelijk terugbetalingsverbod. Derhalve geven de opbrengsten uit de uitgifte van aandelen van leden in de voorgaande drie jaar aanleiding tot financiële verplichtingen tot ze niet meer beschikbaar zijn voor de terugbetaling op aandelen van leden. Bijgevolg heeft de entiteit een financiële verplichting die gelijk is aan de opbrengst van aandelen uitgegeven tijdens de drie voorgaande jaren, na aftrek van eventuele terugbetalingen tijdens die periode.

▼B

Voorbeeld 7

Feiten

A18 De entiteit is een coöperatieve bank. De lokale wetgeving met betrekking tot de activiteiten van coöperatieve banken bepaalt dat ten minste 50 % van de totale „uitstaande verplichtingen” (een begrip dat volgens de definitie in de wettelijke voorschriften het ledenkapitaal omvat) van de entiteit moet bestaan uit gestort ledenkapitaal. Het voorschrift heeft tot gevolg dat indien alle uitstaande verplichtingen van een coöperatieve entiteit aandelen van leden zijn, de entiteit ze alle kan terugbetalen. Op 31 december 20X1 heeft de entiteit totale uitstaande verplichtingen van VE 200 000, waarvan VE 125 000 bestaat uit het ledenkapitaal. De voorwaarden van het ledenkapitaal staan, indien hierom wordt verzocht, terugbetaling op de aandelen toe en er zijn in de statuten van de entiteit geen terugbetalingsbeperkingen vermeld.

Indeling

A19 In dit voorbeeld zijn de aandelen van leden ingedeeld als financiële verplichting. Het terugbetalingsverbod is vergelijkbaar met de beperkingen die in alinea 19 en TL25 van IAS 32 zijn beschreven. De beperking is een voorwaardelijke beperking van de mogelijkheid van de entiteit om het bedrag dat op een financiële verplichting verschuldigd is, te betalen, dat wil zeggen de beperking belet betaling van de verplichting alleen indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. De entiteit zou bijvoorbeeld verplicht kunnen worden het volledige bedrag van aandelen van leden (VE 125 000) terug te betalen indien ze al haar andere verplichtingen (VE 75 000) afloste. Bijgevolg belet het terugbetalingsverbod de entiteit niet om een financiële verplichting aan te gaan om meer dan een bepaald aantal aandelen van leden of een bepaald bedrag aan gestort kapitaal af te lossen. Het verbod laat de entiteit toe terugbetalingen alleen uit te stellen tot aan een voorwaarde is voldaan, namelijk de terugbetaling van andere verplichtingen. Aandelen van leden in dit voorbeeld zijn niet onderworpen aan een onvoorwaardelijk terugbetalingsverbod en worden bijgevolg geclassificeerd als financiële verplichting.

▼B

IFRIC-INTERPRETATIE 4

Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat

REFERENTIES

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 16 *Materiële vaste activa* (herziene versie van 2003)

— IAS 17 *Leaseovereenkomsten* (herziene versie van 2003)

— IAS 38 *Immateriële activa* (herziene versie van 2004)

▼M33

— IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*

▼B

ACHTERGROND

1 Een entiteit kan een overeenkomst aangaan die bestaat uit een transactie of een reeks verbonden transacties die niet de juridische vorm van een leaseovereenkomst heeft maar waarmee een gebruiksrecht op een actief (bijvoorbeeld een materieel vast actief) wordt verleend in ruil voor een betaling of een reeks betalingen. Hierna volgen enkele voorbeelden van overeenkomsten waarmee een entiteit (de leverancier) een dergelijk recht op het gebruik van een actief kan verlenen aan een andere entiteit (de koper), vaak samen met daarmee verband houdende diensten:

— uitbestedingsovereenkomsten (bijvoorbeeld de uitbesteding van de gegevensverwerkingsfuncties van een entiteit);

— overeenkomsten in de telecommunicatiesector waarmee leveranciers van netwerkcapaciteit contracten afsluiten om kopers rechten op capaciteit te verstrekken;

— „take-or-pay”-contracten en soortgelijke contracten op grond waarvan kopers bepaalde bedragen moeten betalen ongeacht het feit of ze de contractueel overeengekomen producten of diensten afnemen (bijvoorbeeld een „take-or-pay”-contract om nagenoeg de volledige door een elektriciteitsgenerator van een leverancier opgewekte stroom af te nemen).

2 Deze interpretatie bevat leidraden om vast te stellen of dergelijke overeenkomsten een leaseovereenkomst zijn of bevatten die administratief moet worden verwerkt in overeenstemming met IAS 17. Deze interpretatie geeft geen leidraden voor het bepalen hoe een dergelijke leaseovereenkomst op grond van IAS 17 moet worden geclassificeerd.

3 In sommige overeenkomsten is het onderliggende lease-object een deel van een groter actief. Deze interpretatie behandelt niet hoe moet worden vastgesteld of een deel van een groter actief zelf het onderliggende actief binnen het bestek van IAS 17 is. Overeenkomsten waarbij het onderliggende actief een eenheid volgens IAS 16 of IAS 38 zou vertegenwoordigen, vallen echter wel binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie.

TOEPASSINGSGEBIED

▼M9

4 Deze interpretatie is niet van toepassing op overeenkomsten die:

(a) een lease-overeenkomst zijn of bevatten die buiten het toepassingsgebied van IAS 17 valt; of

(b) betrekking hebben op dienstverlening uit hoofde van publiek-private concessieovereenkomsten die binnen het toepassingsgebied van IFRIC 12 *Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten* vallen.

▼B

PROBLEEMSTELLING

5 In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

(a) hoe moet worden bepaald of een overeenkomst een leaseovereenkomst is of bevat zoals gedefinieerd in IAS 17;

(b) wanneer moet worden (her)beoordeeld of een overeenkomst een leaseovereenkomst is of bevat; en

(c) als een overeenkomst een leaseovereenkomst is of bevat, hoe moeten de betalingen voor de leaseovereenkomst dan worden gescheiden van betalingen voor andere elementen in de overeenkomst.

CONSENSUS

Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst is of bevat

6 De vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst is of bevat moet worden gebaseerd op de economische realiteit van de overeenkomst en vereist een beoordeling van het feit of:

(a) de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van één of meer specifieke activa (het actief); en

(b) de overeenkomst een recht op het gebruik van het actief overdraagt.

De nakoming van de overeenkomst is afhankelijk van het gebruik van een specifiek actief

7 Hoewel het mogelijk is dat in een overeenkomst een bepaald actief expliciet wordt gespecificeerd, is het niet het lease-object indien de nakoming van de overeenkomst niet afhankelijk is van het gebruik van dat specifieke actief. Als een leverancier bijvoorbeeld verplicht is een bepaalde hoeveelheid goederen of diensten te leveren en het recht heeft en in staat is die goederen of diensten te leveren met behulp van andere activa die niet in de overeenkomst zijn gespecificeerd, dan is de nakoming van de overeenkomst niet afhankelijk van het gespecificeerde actief en bevat de overeenkomst geen leaseovereenkomst. Een garantieverplichting die toestaat of verplicht dat dezelfde of soortgelijke activa worden vervangen wanneer het gespecificeerde actief niet naar behoren werkt, sluit geen behandeling als leaseovereenkomst uit. Daarnaast sluit een (al dan niet voorwaardelijke) contractuele bepaling die toestaat of vereist dat de leverancier andere activa om welke reden ook vervangt op of na een welbepaalde datum, geen behandeling als leaseovereenkomst uit vóór de datum van vervanging.

8 Een actief is impliciet gespecificeerd indien bijvoorbeeld de leverancier slechts één actief bezit of least waarmee hij de verplichting vervult en het voor de leverancier niet economisch haalbaar of uitvoerbaar is om zijn verplichting na te komen via het gebruik van andere activa.

Met de overeenkomst wordt het gebruiksrecht op het actief verleend

9 Met een overeenkomst wordt het gebruiksrecht op het actief verleend als de overeenkomst aan de koper (lessee) het recht verleent om het gebruik van het onderliggende actief te bepalen. Het recht om het gebruik van het onderliggende actief te bepalen wordt verleend indien aan een van de onderstaande voorwaarden is voldaan:

(a) de koper is in staat of heeft het recht om het actief te gebruiken of anderen de opdracht te geven het actief te gebruiken op een wijze die de koper bepaalt, en de koper ontvangt meer dan een onbeduidend deel van de output of een ander nut van het actief of heeft hier de zeggenschap over;

▼B

(b) de koper is in staat of heeft het recht om de fysieke toegang tot het onderliggende actief te bepalen, en de koper ontvangt meer dan een onbeduidend deel van de prestaties of een ander nut van het actief of heeft hier de zeggenschap over;

(c) de feiten en omstandigheden geven aan dat de kans klein is dat één of meer andere partijen dan de koper meer dan een onbeduidend deel zullen nemen van de prestaties of een ander nut dat door het actief wordt voortgebracht of gegenereerd tijdens de duur van de overeenkomst, en dat de prijs die de koper voor de prestaties zal betalen noch contractueel is vastgesteld per prestatie-eenheid, noch gelijk is aan de actuele marktprijs per productie-eenheid op het moment dat de prestaties worden geleverd.

(Her)beoordeling of een overeenkomst een leaseovereenkomst is of bevat

10 Of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat, moet op basis van alle feiten en omstandigheden worden beoordeeld bij de aanvang van de overeenkomst, zijnde de vroegste van de volgende twee datums: de datum van de overeenkomst en de datum waarop de partijen zich tot de belangrijkste voorwaarden van de overeenkomst verbinden. Of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat na de aanvang van de overeenkomst moet alleen worden herbeoordeeld als aan een van de onderstaande voorwaarden is voldaan:

(a) er is een wijziging in de contractvoorwaarden, tenzij de wijziging alleen een verlenging van de overeenkomst inhoudt;

(b) er wordt een optie tot verlenging uitgeoefend of de bij de overeenkomst betrokken partijen komen een verlenging overeen, tenzij de duur van de verlenging aanvankelijk was opgenomen in de duur van de leaseperiode in overeenstemming met alinea 4 van IAS 17. Een verlenging van de overeenkomst zonder enige wijziging van de voorwaarden van de oorspronkelijke overeenkomst vóór het einde van de duur van de oorspronkelijke overeenkomst moet alleen met betrekking tot de verlengingsperiode worden beoordeeld overeenkomstig alinea's 6 tot en met 9;

(c) er is een wijziging in de vaststelling van het feit of de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van een bepaald actief;

(d) er is een aanmerkelijke wijziging van het actief, de materiële vaste activa worden bijvoorbeeld fysiek aanmerkelijk gewijzigd.

11 Een herbeoordeling van een overeenkomst moet worden gebaseerd op de feiten en omstandigheden op het moment van de herbeoordeling, met inbegrip van de resterende looptijd van de overeenkomst. Schattingswijzigingen (bijvoorbeeld de geschatte omvang van de prestaties die aan de koper of andere potentiële kopers moeten worden geleverd) zou geen aanleiding geven tot een herbeoordeling. Als een overeenkomst wordt herbeoordeeld en er wordt vastgesteld dat deze een (geen) leaseovereenkomst behelst, moet de administratieve verwerking van leaseovereenkomsten (niet langer) worden toegepast vanaf:

(a) in geval van (a), (c) of (d) in alinea 10, het moment waarop de wijziging in omstandigheden plaatsvindt die aanleiding geeft tot de herbeoordeling;

(b) in geval van (b) in alinea 10, de aanvang van de verlengingsperiode.

▼B

Scheiding van de betalingen voor de leaseovereenkomst van andere betalingen

12 Als een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat, moeten de bij de overeenkomst betrokken partijen de vereisten van IAS 17 toepassen op het lease-element van de overeenkomst, tenzij ze van deze vereisten zijn vrijgesteld overeenkomstig alinea 2 van IAS 17. Als een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat, moet die lease bijgevolg worden geclassificeerd als een financiële of operationele lease in overeenstemming met alinea's 7 tot en met 19 van IAS 17. Andere elementen van de overeenkomst die niet binnen het toepassingsgebied van IAS 17 vallen, moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met andere standaarden.

13 Binnen het bestek van de toepassing van de vereisten van IAS 17 worden op grond van de overeenkomst vereiste betalingen en andere vergoedingen bij de aanvang of bij een herbeoordeling van de overeenkomst gescheiden in betalingen en andere vergoedingen voor de lease en betalingen en andere vergoedingen voor andere elementen, op basis van hun relatieve reële waarde. De minimale leasebetalingen zoals gedefinieerd in alinea 4 van IAS 17 omvatten alleen betalingen voor de leaseovereenkomst (d.w.z. het recht om het actief te gebruiken) en niet voor andere elementen in de overeenkomst (bijvoorbeeld dienstverlening en inkoop van goederen).

14 In sommige gevallen zal de koper zich genoodzaakt zien een schattingstechniek te hanteren om de betalingen voor de leaseovereenkomst te scheiden van de betalingen voor andere elementen in de overeenkomst. Een koper kan bijvoorbeeld de leasebetalingen schatten op basis van een leaseovereenkomst voor een vergelijkbaar actief dat geen andere elementen bevat, of door de betalingen voor de andere elementen in de overeenkomst te schatten op basis van vergelijkbare overeenkomsten, en deze betalingen vervolgens af te trekken van het totaal van de betalingen uit hoofde van de overeenkomst.

15 Als een koper concludeert dat het praktisch niet haalbaar is om de betalingen betrouwbaar te scheiden, moet hij:

(a) in geval van een financiële lease, een actief en een verplichting opnemen voor een bedrag dat gelijk is aan de [1] van het onderliggende actief dat in alinea's 7 en 8 werd geïdentificeerd als het lease-object. Daarna moet de verplichting worden verminderd naarmate betalingen worden gedaan en worden de impliciete financieringskosten met betrekking tot de verplichting opgenomen, op basis van de marginale rentevoet van de koper [2],

(b) in geval van een operationele lease, alle betalingen in het kader van de overeenkomst behandelen als leasebetalingen met het oog op de naleving van de in IAS 17 vermelde vereisten inzake informatieverschaffing, maar

(i) moet hij deze betalingen gescheiden vermelden van de minimale leasebetalingen voor andere overeenkomsten die geen betalingen voor niet-lease-elementen omvatten; en

(ii) moet hij vermelden dat de in de toelichting vermelde betalingen ook betalingen voor niet-lease-elementen in de overeenkomst omvatten.

INGANGSDATUM

16 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 januari 2006 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

[1] ►M33 IAS 17 gebruikt de term „reële waarde” op een manier die in sommige opzichten afwijkt van de definitie van reële waarde in IFRS 13. Daarom moet een entiteit bij de toepassing van IAS 17 de reële waarde bepalen in overeenstemming met IAS 17, en niet IFRS 13. ◄

[2] Dat wil zeggen de marginale rentevoet van de lessee zoals gedefinieerd in alinea 4 van IAS 17.

▼B

OVERGANG

17 In IAS 8 wordt gespecificeerd hoe een entiteit een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving als gevolg van de eerste toepassing van een interpretatie, moet toepassen. Een entiteit is niet verplicht om deze vereisten na te leven wanneer ze deze interpretatie voor het eerst toepast. Als een entiteit van deze vrijstelling gebruikmaakt, moet ze de alinea's 6 tot en met 9 van de interpretatie toepassen op overeenkomsten die bestonden bij het begin van de vroegste periode waarvoor vergelijkende informatie overeenkomstig de IFRSs werd gepresenteerd, op basis van de feiten en omstandigheden die aan het begin van die periode bestonden.

▼B

IFRIC-INTERPRETATIE 5

Belangen in ontmantelings-, herstel- en milieusaneringsfondsen

REFERENTIES

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

▼M32

———————

— IAS 28 *Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures*

———————

▼B

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

— IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* (herziene versie van 2003)

▼M32

— IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*

— IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten*

▼B

— SIC-12 *Consolidatie—Voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten* (herziene versie van 2004)

ACHTERGROND

1 Ontmantelings-, herstel- en milieusaneringsfondsen, hierna „ontmantelingsfondsen" of „fondsen" genoemd, hebben tot doel activa te scheiden met het oog op de financiering van alle kosten, of een deel daarvan, van de ontmanteling van een fabriek (bijvoorbeeld een kerncentrale) of bepaalde bedrijfsmiddelen (bijvoorbeeld auto's), of van alle kosten, of een deel daarvan, van een milieusanering (zoals de zuivering van vervuild water of het herstel van gronden waar mijnbouw heeft plaatsgevonden), gezamenlijk „ontmanteling" genoemd.

2 Bijdragen aan deze fondsen kunnen vrijwillig zijn of bij wet- en regelgeving zijn voorgeschreven. De fondsen kunnen een van de volgende structuren hebben:

(a) fondsen die door één contribuant zijn opgericht om zijn eigen ontmantelingsverplichtingen te financieren, hetzij voor een bepaald terrein, hetzij voor een aantal geografisch verspreide terreinen;

(b) fondsen die zijn opgericht met verschillende contribuanten om hun individuele of gezamenlijke ontmantelingsverplichtingen te financieren, waarbij contribuanten recht hebben op vergoeding van de ontmantelingskosten tot het niveau van hun bijdragen plus eventuele werkelijke winsten op deze bijdragen verminderd met hun aandeel in de kosten voor het beheer van het fonds. Contribuanten kunnen een verplichting hebben om aanvullende bijdragen te betalen, bijvoorbeeld in geval van het faillissement van een andere contribuant;

(c) fondsen die zijn opgericht met verschillende contribuanten ter financiering van hun individuele of gezamenlijke ontmantelingsverplichtingen waarbij de vereiste omvang van de bijdragen gebaseerd is op de huidige activiteiten van een contribuant, en het door die contribuant verkregen voordeel gebaseerd is op zijn activiteiten in het verleden. In dergelijke gevallen is er een mogelijke mismatch tussen het bedrag van de door een contribuant betaalde bijdragen (op basis van zijn huidige activiteiten) en de waarde die uit het fonds kan worden gerealiseerd (op basis van activiteiten in het verleden).

3 Dergelijke fondsen hebben doorgaans de volgende kenmerken:

(a) het fonds wordt afzonderlijk beheerd door onafhankelijke beheerders;

▼B

(b) entiteiten (contribuanten) betalen bijdragen aan het fonds die worden belegd in diverse activa die zowel schuldbewijzen als eigenvermogensinstrumenten kunnen omvatten, en die beschikbaar zijn om de ontmantelingskosten van de contribuanten te helpen betalen. De beheerders bepalen hoe bijdragen worden belegd, binnen de beperkingen die zijn vastgelegd in de statuten van het fonds en in eventuele toepasselijke wetgeving of andere voorschriften;

(c) de contribuanten blijven verplicht om de ontmantelingskosten te betalen. Contribuanten kunnen van het fonds een vergoeding ontvangen voor de ontmantelingskosten, tot het laagste bedrag van de gemaakte ontmantelingskosten en het aandeel van de contribuant in de activa van het fonds;

(d) de contribuanten kunnen beperkte of geen rechten hebben ten aanzien van een eventueel surplus aan activa van het fonds boven de activa die worden gebruikt om daarvoor in aanmerking komende ontmantelingskosten te vergoeden.

TOEPASSINGSGEBIED

4 Deze interpretatie is van toepassing op de administratieve verwerking in de jaarrekening van een contribuant van de belangen in ontmantelingsfondsen die beide van de volgende kenmerken hebben:

(a) de activa worden afzonderlijk beheerd (hetzij doordat ze worden aangehouden in een afzonderlijke rechtspersoon of als gescheiden activa binnen een andere entiteit); en

(b) de contribuant heeft slechts een beperkt recht op toegang tot de activa.

5 Een overblijvend belang in een fonds dat verder gaat dan een recht op vergoeding, zoals een contractueel recht op uitkeringen zodra de volledige ontmanteling is voltooid of bij de liquidatie van het fonds, kan een eigenvermogensinstrument binnen het toepassingsgebied van IAS 39 zijn en valt niet binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie.

PROBLEEMSTELLING

6 In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

(a) hoe moet een contribuant zijn belang in een fonds administratief verwerken?

(b) wanneer een contribuant verplicht is om aanvullende bijdragen te doen, bijvoorbeeld in geval van het faillissement van een andere contribuant, hoe moet die verplichting dan administratief worden verwerkt?

CONSENSUS

Administratieve verwerking van een belang in een fonds

7 De contribuant moet zijn verplichting om ontmantelingskosten te betalen opnemen als een verplichting en moet zijn belang in het fonds afzonderlijk verwerken, tenzij hij niet verplicht is ontmantelingskosten te betalen, zelfs niet als het fonds niet uitkeert.

▼M32

8 De contribuant moet bepalen of hij over het fonds zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis heeft op basis van IFRS 10, IFRS 11 en IAS 28. Als dit het geval is, moet de contribuant zijn belang in het fonds administratief verwerken in overeenstemming met die standaarden.

▼M32

9 Als een contribuant geen zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap heeft over, of invloed van betekenis heeft op, het fonds, moet hij het recht op ontvangst van een vergoeding uit het fonds opnemen als een vergoeding in overeenstemming met IAS 37. Deze vergoeding zal worden gewaardeerd tegen het laagste bedrag van:

▼B

(a) het bedrag van de opgenomen ontmantelingsverplichting; en

(b) het aandeel van de contribuant in de reële waarde van de nettoactiva van het fonds die aan contribuanten kunnen worden toegerekend.

Wijzigingen in de boekwaarde van het recht op vergoedingen anders dan bijdragen aan en uitkeringen door het fonds moeten in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden opgenomen in de periode waarin die wijzigingen plaatsvinden.

Administratieve verwerking van verplichtingen om aanvullende bijdragen te doen

10 Wanneer een contribuant een verplichting heeft om mogelijke aanvullende bijdragen te doen, bijvoorbeeld in geval van het faillissement van een andere contribuant of als de waarde van de door het fonds aangehouden beleggingen dermate daalt dat deze activa niet volstaan om de vergoedingsverplichtingen van het fonds na te komen, is die verplichting een voorwaardelijke verplichting die binnen het toepassingsgebied van IAS 37 valt. De contribuant moet alleen een verplichting opnemen als het waarschijnlijk is dat er aanvullende bijdragen zullen worden gedaan.

Informatieverschaffing

11 Een contribuant moet de aard van zijn belang in een fonds en beperkingen inzake de toegang tot de activa in het fonds in de toelichting vermelden.

12 Als een contribuant een verplichting heeft om mogelijke aanvullende bijdragen te betalen die niet in de balans is opgenomen als een verplichting (zie alinea 10), moet hij de informatie verstrekken die vereist is op grond van alinea 86 van IAS 37.

13 Als een contribuant zijn belang in het fonds administratief verwerkt overeenkomstig alinea 9, moet hij de informatie verstrekken die vereist is op grond van alinea 85(c) van IAS 37.

INGANGSDATUM

14 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 januari 2006 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M32

14B De alinea's 8 en 9 worden gewijzigd door IFRS 10 en IFRS 11 (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 10 en IFRS 11 toepast.

▼B

OVERGANG

15 Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt overeenkomstig de vereisten van IAS 8.

▼B

IFRIC-INTERPRETATIE 6

Verplichtingen die voortvloeien uit deelneming aan een specifieke markt —Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

REFERENTIES

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

ACHTERGROND

1 Alinea 17 van IAS 37 bepaalt dat een tot verplichting leidende gebeurtenis een gebeurtenis in het verleden is die leidt tot een bestaande verplichting waarvoor een entiteit geen realistisch alternatief heeft dan de verplichting af te wikkelen.

2 Alinea 19 van IAS 37 bepaalt dat alleen voorzieningen worden opgenomen voor „verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden en die onafhankelijk zijn van de toekomstige handelingen van een entiteit".

3 De richtlijn van de Europese Unie betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AE&EA), die de inzameling, verwerking, nuttige toepassing en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afgedankte apparatuur regelt, heeft vragen doen rijzen over wanneer de verplichting voor de afdanking van elektrische en elektronische apparatuur moet worden opgenomen. De richtlijn onderscheidt „nieuw afval" en afval dat samenhangt met de „historische voorraad", alsook afval van particuliere huishoudens en afval van andere gebruikers dan particuliere huishoudens. Nieuw afval ontstaat uit producten verkocht na 13 augustus 2005. Alle huishoudapparatuur die vóór die datum is verkocht, wordt in het kader van de richtlijn geacht tot de historische voorraad te behoren.

4 De richtlijn bepaalt dat de kosten van het afvalbeheer met betrekking tot huishoudapparatuur verkocht vóór 13 augustus 2005 moeten worden gedragen door de producenten van de desbetreffende apparatuur die gedurende een in de toepasselijke wetgeving van elke lidstaat te specificeren periode (de metingsperiode) op de markt opereren. De richtlijn bepaalt tevens dat elke lidstaat een mechanisme moet opzetten zodat producenten proportioneel in de kosten bijdragen, „bijvoorbeeld naar evenredigheid van hun marktaandeel voor de betrokken apparatuur".

5 Verscheidene in de interpretatie gehanteerde termen, zoals „marktaandeel" en „metingsperiode", kunnen in de toepasselijke wetgeving van de afzonderlijke lidstaten op zeer uiteenlopende wijze zijn gedefinieerd. Zo kan de duur van de metingsperiode een jaar of slechts één maand bedragen. Ook de meting van het marktaandeel en de formules voor de berekening van de verplichting kunnen verschillend zijn in de diverse nationale wetgevingen. Al deze voorbeelden zijn evenwel alleen van invloed op het bepalen van de omvang van de verplichting, een aspect dat niet onder het toepassingsgebied van deze interpretatie valt.

TOEPASSINGSGEBIED

6 Deze interpretatie biedt een leidraad voor de wijze waarop uit verkopen van historische huishoudapparatuur voortvloeiende verplichtingen voor afvalbeheer in het kader van de EU-richtlijn betreffende AE&EA in de jaarrekening van producenten moeten worden opgenomen.

▼B

7 De interpretatie heeft geen betrekking op nieuw afval of historisch afval dat van andere bronnen dan particuliere huishoudens afkomstig is. De verplichting voor het beheer van dergelijk afval wordt afdoende geregeld in IAS 37. Indien nieuw afval van particuliere huishoudens in nationale wetgeving echter op vergelijkbare wijze wordt behandeld als historisch afval van particuliere huishoudens, dan worden de in de interpretatie uiteengezette beginselen toegepast onder verwijzing naar de hiërarchie in alinea's 10, 11 en 12 van IAS 8. De hiërarchie van IAS 8 is ook relevant voor andere regelgeving die verplichtingen oplegt op een wijze die vergelijkbaar is met het kostentoerekeningsmodel van de EU-richtlijn.

PROBLEEMSTELLING

8 Het IFRIC werd verzocht om in verband met de afdanking van elektrische en elektronische apparatuur te bepalen wat overeenkomstig alinea 14(a) van IAS 37 de tot een verplichting leidende gebeurtenis is voor de opname van een voorziening voor kosten van afvalbeheer:

— de vervaardiging of verkoop van de historische huishoudapparatuur?

— deelneming aan de markt tijdens de metingsperiode?

— het maken van kosten bij de uitvoering van afvalbeheeractiviteiten?

CONSENSUS

9 Deelneming aan de markt tijdens de metingsperiode is overeenkomstig alinea 14(a) van IAS 37 de tot een verplichting leidende gebeurtenis. Dit heeft tot gevolg dat er geen verplichting voor kosten van het afvalbeheer met betrekking tot huishoudapparatuur verkocht vóór 13 augustus 2005 ontstaat wanneer de producten worden vervaardigd of verkocht. Doordat de verplichting voor huishoudapparatuur verkocht vóór 13 augustus 2005 samenhangt met deelneming aan de markt tijdens de metingsperiode, in plaats van met de vervaardiging of verkoop van de te verwijderen producten, bestaat er geen verplichting tenzij en totdat er tijdens de metingsperiode sprake is van een marktaandeel. Het tijdstip waarop de tot een verplichting leidende gebeurtenis plaatsvindt, kan ook los staan van de specifieke periode waarin de afvalbeheeractiviteiten worden uitgevoerd en de daarmee verband houdende kosten worden gemaakt.

INGANGSDATUM

10 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 december 2005 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 december 2005 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

OVERGANG

11 Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 8.

▼B

IFRIC-INTERPRETATIE 7

Toepassing van de aanpassingsmethode in overeenstemming met IAS 29 Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie

REFERENTIES

— IAS 12 *Winstbelastingen*

— IAS 29 *Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie*

ACHTERGROND

1 Deze interpretatie biedt een leidraad voor de wijze waarop de vereisten van IAS 29 moeten worden toegepast in een verslagperiode waarin een entiteit het bestaan van hyperinflatie in de economie van haar functionele valuta constateert ([1]), terwijl deze economie in de voorgaande verslagperiode niet met hyperinflatie te kampen had, en de entiteit bijgevolg haar jaarrekening aanpast in overeenstemming met IAS 29.

PROBLEEMSTELLING

2 In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

(a) hoe moet het in alinea 8 van IAS 29 vastgelegde vereiste „… gepresenteerd in termen van de maateenheid die op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ wordt gebruikt" worden geïnterpreteerd wanneer een entiteit de standaard toepast?

(b) hoe moet een entiteit uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen aan het begin van het jaar in haar aangepaste jaarrekening verwerken?

CONSENSUS

3 In de verslagperiode waarin een entiteit het bestaan van hyperinflatie in de economie van haar functionele valuta constateert, terwijl deze economie in de voorgaande verslagperiode niet met hyperinflatie te kampen had, moet de entiteit de vereisten van IAS 29 toepassen alsof de economie altijd met hyperinflatie te kampen heeft gehad. Wat tegen de historische kostprijs gewaardeerde niet-monetaire posten betreft, moet de openingsbalans van de entiteit aan het begin van de vroegste periode die in de jaarrekening wordt gepresenteerd, bijgevolg voor het effect van de inflatie worden aangepast vanaf de datum waarop de activa werden verworven en de verplichtingen werden aangegaan tot ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄. Voor niet-monetaire posten die in de openingsbalans worden verantwoord op bedragen die actueel zijn op andere data dan de datum waarop de activa werden verworven of de verplichtingen werden aangegaan, moet deze aanpassing daarentegen het effect van de inflatie weerspiegelen vanaf de data waarop deze boekwaarden zijn bepaald tot ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄.

4 Op ►**M5** het einde van de verslagperiode ◄ worden de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen opgenomen en gewaardeerd in overeenstemming met IAS 12. De in de openingsbalans voor de verslagperiode opgenomen bedragen met betrekking tot uitgestelde belastingen worden evenwel als volgt bepaald:

(a) de entiteit herbepaalt de waarde van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in overeenstemming met IAS 12 nadat zij de nominale boekwaarden van de niet-monetaire posten op de datum van de openingsbalans van de verslagperiode heeft aangepast door de op die datum geldende maateenheid toe te passen;

([1]) De constatering van het bestaan van hyperinflatie is gebaseerd op de beoordeling door de entiteit van de criteria die zijn opgenomen in alinea 3 van IAS 29.

▼B

(b) de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen waarvan de waarde overeenkomstig (a) is herbepaald, worden voor de wijziging in de maateenheid aangepast vanaf de datum van de openingsbalans van de verslagperiode tot ►M5 het einde van die verslagperiode ◄.

De entiteit past de in (a) en (b) beschreven methode toe voor de aanpassing van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen die zijn opgenomen in de openingsbalans van alle vergelijkende perioden die worden gepresenteerd in de aangepaste jaarrekening voor de verslagperiode waarin de entiteit IAS 29 toepast.

5 Nadat een entiteit haar jaarrekening heeft aangepast, worden alle overeenkomstige cijfers in de jaarrekening voor een daaropvolgende verslagperiode, met inbegrip van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen, aangepast door de wijziging in de maateenheid voor de daaropvolgende verslagperiode alleen op de aangepaste jaarrekening voor de voorgaande verslagperiode toe te passen.

INGANGSDATUM

6 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 maart 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze interpretatie toepast op financiële overzichten die betrekking hebben op een verslagperiode die vóór 1 maart 2006 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

▼M23

———————

▼B

IFRIC-INTERPRETATIE 9

Herbeoordeling van in contracten besloten derivaten

REFERENTIES

— IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*

— IFRS 1 *Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards*

— IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*

ACHTERGROND

1 In alinea 10 van IAS 39 wordt een in een contract besloten derivaat omschreven als „een component van een hybridisch (samengesteld) instrument dat tevens een niet-afgeleid basiscontract omvat. Het gevolg is dat sommige kasstromen uit het samengestelde instrument op vergelijkbare wijze veranderen als die van een losstaand derivaat".

2 Alinea 11 van IAS 39 schrijft voor dat een in een contract besloten derivaat van het basiscontract moet worden gescheiden en administratief als een derivaat moet worden verwerkt als en slechts als aan alle onderstaande voorwaarden is voldaan:

(a) er bestaat geen nauw verband tussen de economische kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract;

(b) een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat; en

(c) het hybridische (samengestelde) instrument wordt niet tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ (dat wil zeggen een derivaat dat is besloten in een financieel actief of een financiële verplichting gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ wordt niet gescheiden).

TOEPASSINGSGEBIED

3 Behoudens de alinea's 4 en 5 hierna is deze interpretatie van toepassing op alle in contracten besloten derivaten die binnen het toepassingsgebied van IAS 39 vallen.

4 Deze interpretatie behandelt geen herwaarderingsproblemen die uit een herbeoordeling van in contracten besloten derivaten voortvloeien.

▼M22

5 Deze interpretatie is niet van toepassing op derivaten die zijn besloten in contracten verworven in:

a) een bedrijfscombinatie (zoals gedefinieerd in IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* (herziene versie van 2008));

b) een combinatie van entiteiten of bedrijven waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend zoals beschreven in de alinea's B1 tot en met B4 van IFRS 3 (herziene versie van 2008); of

c) de oprichting van een joint venture zoals gedefinieerd in ►M32 IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* ◄,

en evenmin op de eventuele herbeoordeling ervan op de verwervingsdatum ([1]).

([1]) IFRS 3 (herziene versie van 2008) behandelt de verwerving van contracten met daarin besloten derivaten in een bedrijfscombinatie.

▼B

PROBLEEMSTELLING

6 IAS 39 schrijft voor dat zodra een entiteit voor het eerst partij wordt bij een contract, zij moet beoordelen of er in het contract derivaten besloten zijn die van het basiscontract moeten worden gescheiden en overeenkomstig de standaard administratief als derivaten moeten worden verwerkt. In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

(a) moet overeenkomstig IAS 39 alleen tot een dergelijke beoordeling worden overgegaan op het moment dat de entiteit voor het eerst partij wordt bij het contract of moet de beoordeling gedurende de gehele looptijd van het contract worden herzien?

(b) moet een entiteit die de IFRSs voor het eerst toepast haar beoordeling uitvoeren op basis van de omstandigheden die heersten toen zij voor het eerst partij werd bij het contract, dan wel op basis van de omstandigheden die heersen op het moment dat zij de IFRSs voor het eerst toepast?

CONSENSUS

▼M20

7 Een entiteit moet beoordelen of het vereist is een in een contract besloten derivaat van het basiscontract te scheiden en het als een derivaat te verwerken op het moment dat zij voor het eerst partij wordt bij het contract. Latere herbeoordeling is verboden, behalve in geval van (a) een wijziging van de contractvoorwaarden die een belangrijke verandering teweegbrengt in de kasstromen die anders op grond van het contract vereist zouden zijn, of (b) een herclassificatie van een financieel actief uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening; hierbij is een beoordeling vereist. Een entiteit bepaalt of een verandering in de kasstromen belangrijk is door na te gaan in hoeverre de verwachte toekomstige kasstromen die verbonden zijn aan het in het contract besloten derivaat, het basiscontract of beide veranderd zijn, en of de verandering belangrijk is ten opzichte van de eerder verwachte kasstromen uit het contract.

7A De beoordeling of het vereist is een in een contract besloten derivaat te scheiden van het basiscontract en het als een derivaat te verwerken bij herclassificatie van een financieel actief uit de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in overeenstemming met alinea 7, moet gebeuren op basis van de omstandigheden die bestonden op de recentste van de volgende datums:

(a) de datum waarop de entiteit voor het eerst partij werd bij het contract; en

(b) de datum van een wijziging in de contractvoorwaarden die een belangrijke verandering teweegbracht in de kasstromen die anders op grond van het contract vereist zouden zijn.

Voor het doel van deze beoordeling mag alinea 11(c) van IAS 39 niet worden toegepast (d.w.z. het hybridische (samengestelde) contract moet worden behandeld alsof het niet gewaardeerd was tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening). Als een entiteit dit niet kan beoordelen, moet het hybridische (samengestelde) contract in zijn geheel geclassificeerd blijven als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

▼B

8 Een entiteit die de IFRSs voor het eerst toepast, moet zich bij haar beoordeling of een in een contract besloten derivaat van het basiscontract moet worden gescheiden en administratief als een derivaat moet worden verwerkt, baseren op de omstandigheden die heersten op de datum waarop zij voor het eerst partij werd bij het contract, dan wel op de datum waarop krachtens alinea 7 een herbeoordeling is vereist, al naargelang welke datum later valt.

▼**B**

INGANGSDATUM EN OVERGANG

9 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 juni 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 juni 2006 aanvangt, moet zij dit feit vermelden. De interpretatie moet retroactief worden toegepast.

▼**M20**

10 *In contracten besloten derivaten* (wijzigingen in IFRIC 9 en IAS 39), uitgegeven in maart 2009, wijzigde alinea 7 en voegde alinea 7A toe. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 30 juni 2009 eindigen.

▼**M22**

11 Alinea 5 werd gewijzigd door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IFRS 3 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet ze ook de wijziging op die eerdere periode toepassen en dit feit vermelden.

▼**M32**

12 IFRS 11, uitgegeven in mei 2011, wijzigde alinea 5(c). Entiteiten moeten deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 11 toepassen.

▼B

IFRIC-INTERPRETATIE 10

Tussentijdse financiële verslaggeving en bijzondere waardevermindering

REFERENTIES

— IAS 34 *Tussentijdse financiële verslaggeving*

— IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa*

— IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*

ACHTERGROND

1 Een entiteit moet ►M5 aan het einde van elke verslagperiode ◄ goodwill en ►M5 aan het einde van elke verslagperiode ◄ beleggingen in eigenvermogensinstrumenten en in tegen kostprijs gewaardeerde financiële activa op bijzondere waardevermindering toetsen en, indien nodig, overeenkomstig IAS 36 en IAS 39 op die datum een bijzonder waardeverminderingsverlies opnemen. ►M5 Aan het einde van een latere verslagperiode ◄ kunnen de omstandigheden echter zodanig zijn gewijzigd dat het bijzonder waardeverminderingsverlies kleiner zou zijn uitgevallen of volledig zou zijn vermeden mocht de toetsing op bijzondere waardevermindering pas op die datum zijn uitgevoerd. Deze interpretatie biedt een leidraad voor het beantwoorden van de vraag of dergelijke bijzondere waardeverminderingsverliezen ooit moeten worden teruggenomen.

2 De interpretatie heeft betrekking op de wisselwerking tussen de vereisten van IAS 34 en de opname van bijzondere waardeverminderingsverliezen voor goodwill volgens IAS 36 en voor bepaalde financiële activa volgens IAS 39, en de gevolgen van deze wisselwerking voor latere tussentijdse financiële overzichten en jaarrekeningen.

PROBLEEMSTELLING

3 Alinea 28 van IAS 34 bepaalt dat een entiteit in haar tussentijdse financiële overzichten dezelfde grondslagen voor financiële verslaggeving moet toepassen als in haar jaarrekening. In deze alinea wordt tevens het volgende bepaald: „De frequentie van de verslaggeving van een [entiteit] (jaarlijks, halfjaarlijks of per kwartaal) mag geen weerslag hebben op de waardering van haar jaarresultaten. Om dit doel te bereiken, moeten waarderingen ten behoeve van de tussentijdse verslaggeving cumulatief voor het lopende boekjaar gebeuren.”.

4 In alinea 124 van IAS 36 wordt het volgende bepaald: „Een bijzonder waardeverminderingsverlies dat voor goodwill is opgenomen mag niet in een latere periode worden teruggenomen.”.

5 In alinea 69 van IAS 39 wordt het volgende bepaald: „In ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ opgenomen bijzondere waardeverminderingsverliezen op een belegging in een eigenvermogensinstrument dat wordt geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop mogen niet via ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ worden teruggenomen.”.

6 Alinea 66 van IAS 39 bepaalt dat bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die tegen kostprijs worden gewaardeerd (zoals een bijzonder waardeverminderingsverlies op een niet-beursgenoteerd eigenvermogensinstrument dat niet tegen reële waarde wordt gewaardeerd doordat de reële waarde niet betrouwbaar kan worden bepaald), niet moeten worden teruggenomen.

▼B

7 In deze interpretatie wordt de volgende vraag behandeld:

moet een entiteit bijzondere waardeverminderingsverliezen die tijdens een tussentijdse periode voor goodwill en voor beleggingen in eigenvermogensinstrumenten en in tegen kostprijs gewaardeerde financiële activa werden opgenomen, terugboeken indien er geen of een kleiner verlies zou zijn opgenomen mocht een toetsing op bijzonder waardeverminderingsverlies pas ►M5 aan het eind van een latere verslagperiode ◄ zijn uitgevoerd?

CONSENSUS

8 Een entiteit mag een bijzonder waardeverminderingsverlies dat tijdens een eerdere tussentijdse periode voor goodwill of voor een belegging in een eigenvermogensinstrument of in een tegen kostprijs gewaardeerd financieel actief werd opgenomen, niet terugnemen.

9 Een entiteit mag deze consensus niet bij wijze van analogie uitbreiden tot andere terreinen waarop er zich tegenstrijdigheden tussen IAS 34 en andere standaarden kunnen voordoen.

INGANGSDATUM EN OVERGANG

10 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 november 2006 aanvangen. Eerdere toepassing wordt aanbevolen. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 november 2006 aanvangt, moet zij dit feit vermelden. Een entiteit moet deze interpretatie prospectief toepassen op goodwill vanaf de datum waarop zij IAS 36 voor het eerst heeft toegepast; zij moet deze interpretatie tevens prospectief toepassen op beleggingen in eigenvermogensinstrumenten of in tegen kostprijs gewaardeerde financiële activa vanaf de datum waarop zij voor het eerst de waarderingscriteria van IAS 39 heeft toegepast.

▼M23

———————

▼M9

IFRIC-INTERPRETATIE 12

Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten

REFERENTIES

— *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen*

— IFRS 1 *Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards*

— IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing*

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*

— IAS 16 *Materiële vaste activa*

— IAS 17 *Lease-overeenkomsten*

— IAS 18 *Opbrengsten*

— IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun*

— IAS 23 *Financieringskosten*

— IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*

— IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa*

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

— IAS 38 *Immateriële activa*

— IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*

— IFRIC 4 *Vaststelling of een overeenkomst een lease-overeenkomst bevat*

— SIC-29 *Informatieverschaffing — Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten*

ACHTERGROND

1 In vele landen wordt de infrastructuur voor openbare diensten — zoals wegen, bruggen, tunnels, gevangenissen, ziekenhuizen, luchthavens, faciliteiten voor waterdistributie en energievoorzienings- en telecommunicatienetwerken — van oudsher door de overheidssector gebouwd, geëxploiteerd en onderhouden en uit de overheidsbegroting gefinancierd.

2 In sommige landen heeft de overheid contractuele overeenkomsten van dienstverlening ingevoerd om de particuliere sector bij de ontwikkeling, de financiering, de exploitatie en het onderhoud van dergelijke infrastructuur te betrekken. Het kan daarbij gaan om reeds bestaande infrastructuur, dan wel om infrastructuur die tijdens de duur van de overeenkomst van dienstverlening wordt gebouwd. Bij een binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie vallende overeenkomst is doorgaans een entiteit uit de particuliere sector (een exploitant) betrokken die de voor het verlenen van de openbare dienst gebruikte infrastructuur bouwt of verbetert (bijvoorbeeld door de capaciteit ervan uit te breiden) en deze infrastructuur gedurende een gespecificeerde periode exploiteert en onderhoudt. De exploitant wordt betaald voor zijn diensten tijdens de duur van de overeenkomst. De overeenkomst wordt vastgelegd in een contract waarin prestatienormen, prijsaanpassingsmechanismen en regelingen voor geschillenbeslechting zijn opgenomen. Dienstverlening in een dergelijke vorm wordt vaak dienstverlening uit hoofde van een „build-operate-transfer”-, een „rehabilitate-operate-transfer”- of een „publiek-private” concessieovereenkomst genoemd.

▼**M9**

3 Een van de kenmerken van dergelijke overeenkomsten van dienstverlening is dat de exploitant een verplichting tot openbare dienstverlening aangaat. Het overheidsbeleid is erop gericht te waarborgen dat de met de infrastructuur samenhangende diensten aan het publiek worden verleend, ongeacht de identiteit van de partij die de diensten exploiteert. Krachtens de overeenkomst van dienstverlening is de exploitant er contractueel toe verplicht namens de entiteit uit de overheidssector de diensten in kwestie aan het publiek te verlenen. Andere gemeenschappelijke kenmerken zijn dat:

(a) de partij die de dienstverlening uit hoofde van de overeenkomst cedeert (de cedent), een entiteit uit de overheidssector (met inbegrip van een overheidsinstantie) is, dan wel een entiteit uit de particuliere sector waaraan de verantwoordelijkheid voor de dienst is overgedragen;

(b) de exploitant ten minste voor een deel van het beheer van de infrastructuur en de daarmee samenhangende diensten verantwoordelijk is en niet louter als een agent voor rekening van de cedent handelt;

(c) in het contract de door de exploitant aan te rekenen initiële prijzen zijn vastgesteld en de prijsherzieningen over de duur van de overeenkomst van dienstverlening zijn geregeld;

(d) de exploitant aan het einde van de duur van de overeenkomst verplicht is de infrastructuur voor een geringe of geen extra vergoeding in een welbepaalde toestand aan de cedent over te dragen, ongeacht welke partij de infrastructuur aanvankelijk heeft gefinancierd.

TOEPASSINGSGEBIED

4 Deze interpretatie verschaft leidraden voor de wijze waarop exploitanten dienstverlening uit hoofde van publiek-private concessieovereenkomsten administratief moeten verwerken.

5 Deze interpretatie is van toepassing op dienstverlening uit hoofde van publiek-private concessieovereenkomsten waarbij:

(a) de cedent zeggenschap heeft over of reguleert welke diensten de exploitant met behulp van de infrastructuur moet verlenen, aan wie hij deze diensten moet verlenen en tegen welke prijs; en

(b) de cedent aan het einde van de duur van de overeenkomst — door eigendom, economisch belang of anderszins — zeggenschap heeft over enigerlei significant overblijvend belang in de infrastructuur.

6 Infrastructuur die in het kader van dienstverlening uit hoofde van een publiek-private concessieovereenkomst gedurende de gehele gebruiksduur ervan wordt gebruikt („whole-of-life assets”), valt binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie indien aan de voorwaarden van alinea 5(a) is voldaan. De alinea's TL1–TL8 verschaffen leidraden om uit te maken of, en zo ja in hoeverre, dienstverlening uit hoofde van publiek-private concessieovereenkomsten binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie valt.

7 Deze interpretatie is van toepassing op:

(a) infrastructuur die de exploitant bouwt dan wel van een derde verwerft voor de uitvoering van de overeenkomst van dienstverlening; en

(b) bestaande infrastructuur waartoe de cedent de exploitant toegang verleent voor de uitvoering van de overeenkomst van dienstverlening.

▼M9

8 In deze interpretatie wordt niet ingegaan op de administratieve verwerking van infrastructuur die door de exploitant als een materieel vast actief werd aangehouden en opgenomen voordat hij de overeenkomst van dienstverlening is aangegaan. Op dergelijke infrastructuur zijn de (in IAS 16 opgenomen) vereisten van de IFRSs voor het niet langer in de balans opnemen van materiële vaste activa van toepassing.

9 In deze interpretatie wordt niet ingegaan op de administratieve verwerking door cedenten.

PROBLEEMSTELLING

10 In deze interpretatie worden de algemene beginselen uiteengezet voor de opname en waardering van de verplichtingen en daarmee samenhangende rechten bij dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten. De vereisten voor de informatieverschaffing over dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten zijn opgenomen in SIC-29 *Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten: informatieverschaffing*. In deze interpretatie worden de volgende onderwerpen behandeld:

(a) behandeling van de rechten van de exploitant op de infrastructuur;

(b) opname en waardering van de overeenkomstvergoeding;

(c) bouw- of verbeteringsdiensten;

(d) exploitatiediensten;

(e) financieringskosten;

(f) verdere administratieve verwerking van een financieel actief en een immaterieel actief; en

(g) door de cedent aan de exploitant verstrekte middelen.

CONSENSUS

Behandeling van de rechten van de exploitant op de infrastructuur

11 Binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie vallende infrastructuur mag door de exploitant niet als een materieel vast actief worden opgenomen, omdat de contractuele overeenkomst van dienstverlening niet voorziet in de overdracht aan de exploitant van het zeggenschapsrecht over het gebruik van de infrastructuur voor het verlenen van de openbare dienst. De exploitant heeft toegang tot de infrastructuur om deze namens de cedent te exploiteren voor het verlenen van de openbare dienst in overeenstemming met de in het contract opgenomen voorwaarden.

Opname en waardering van de overeenkomstvergoeding

12 In het kader van de binnen de werkingssfeer van deze interpretatie vallende contractuele overeenkomsten handelt de exploitant als een dienstverlener. De exploitant bouwt of verbetert infrastructuur (bouw- of verbeteringsdiensten) die wordt gebruikt om een openbare dienst te verlenen, en exploiteert en onderhoudt deze infrastructuur (exploitatiediensten) gedurende een gespecificeerde periode.

▼M9

13 De exploitant moet de opbrengsten van de door hem verleende diensten opnemen en waarderen overeenkomstig de IASs 11 en 18. Indien de exploitant in het kader van een enkel contract of een enkele overeenkomst meer dan een dienst verleent (d.w.z. bouw- of verbeteringsdiensten en exploitatiediensten), moet de vergoeding die is ontvangen of waarop recht is verkregen, op basis van de relatieve reële waarde van de verleende diensten worden toegerekend wanneer de bedragen afzonderlijk bepaalbaar zijn. De aard van de vergoeding is bepalend voor de verdere administratieve verwerking ervan. De verdere administratieve verwerking van de ontvangen vergoeding als een financieel actief en als een immaterieel actief is nader beschreven in de alinea's 23–26.

Bouw- of verbeteringsdiensten

14 De opbrengsten en kosten uit hoofde van bouw- of verbeteringsdiensten moeten door de exploitant administratief worden verwerkt overeenkomstig IAS 11.

Door de cedent aan de exploitant gegeven vergoeding

15 Indien de exploitant bouw- of verbeteringsdiensten verleent, moet de vergoeding die de exploitant heeft ontvangen of waarop hij recht heeft verkregen, tegen haar reële waarde worden opgenomen. De vergoeding kan de vorm aannemen van rechten op:

(a) een financieel actief; of

(b) een immaterieel actief.

16 De exploitant moet een financieel actief opnemen in zoverre hij een onvoorwaardelijk contractueel recht heeft om als vergoeding voor de bouwdiensten van of op instructie van de cedent geldmiddelen of een ander financieel actief te ontvangen; de cedent beschikt over weinig of geen mogelijkheden om betaling te vermijden, gewoonlijk omdat de overeenkomst in rechte afdwingbaar is. De exploitant heeft een onvoorwaardelijk recht op het ontvangen van geldmiddelen indien de cedent contractueel waarborgt tot betaling aan de exploitant over te gaan van (a) gespecificeerde of bepaalbare bedragen, dan wel (b) het eventuele negatieve verschil tussen van gebruikers van de openbare dienst ontvangen bedragen en gespecificeerde of bepaalbare bedragen, ook al is de betaling afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de exploitant ervoor moet zorgen dat de infrastructuur aan gespecificeerde kwaliteits- of efficiëntievereisten voldoet.

17 De exploitant moet een immaterieel actief opnemen in zoverre hij een recht (een licentie) ontvangt om gebruikers van de openbare dienst kosten in rekening te brengen. Een recht om gebruikers van de openbare dienst kosten in rekening te brengen is geen onvoorwaardelijk recht om geldmiddelen te ontvangen, omdat de bedragen afhankelijk zijn van de mate waarin het publiek van de dienst gebruik maakt.

18 Indien de exploitant ten dele met een financieel actief en ten dele met een immaterieel actief voor de bouwdiensten wordt betaald, dan moet elke component van de vergoeding van de exploitant afzonderlijk administratief worden verwerkt. Beide componenten van de vergoeding die is ontvangen of waarop recht is verkregen, moeten bij de eerste opname worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de vergoeding die is ontvangen of waarop recht is verkregen.

19 De aard van de door de cedent aan de exploitant gegeven vergoeding moet worden bepaald op basis van de contractvoorwaarden en, wanneer dit bestaat, het relevante verbintenissenrecht.

▼M9

Exploitatiediensten

20 De exploitant moet de opbrengsten en kosten die met de exploitatiediensten verband houden, administratief verwerken overeenkomstig IAS 18.

Contractuele verplichtingen om de infrastructuur zodanig te herstellen dat zij een gespecificeerde mate van bruikbaarheid heeft

21 In het kader van zijn licentie kunnen aan de exploitant de volgende contractuele verplichtingen worden opgelegd: (a) de infrastructuur zodanig onderhouden dat zij een gespecificeerde mate van bruikbaarheid heeft, of (b) de infrastructuur in een gespecificeerde toestand herstellen voordat zij bij het verstrijken van de overeenkomst van dienstverlening aan de cedent wordt overgedragen. Deze contractuele verplichtingen om infrastructuur te onderhouden of te herstellen, zonder enigerlei verbetering aan te brengen (zie alinea 14), moeten overeenkomstig IAS 37 worden opgenomen en gewaardeerd, d.w.z. op basis van de beste schatting van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op de balansdatum af te wikkelen.

Door de exploitant gemaakte financieringskosten

22 In overeenstemming met IAS 23 moeten financieringskosten die aan de overeenkomst kunnen worden toegerekend worden opgenomen als lasten in de periode waarin ze zijn gemaakt, tenzij de concessionaris een contractueel recht heeft om een immaterieel actief te ontvangen (een recht om de publieke diensten aan de gebruikers daarvan in rekening te brengen). In dit geval moeten financieringskosten die aan de overeenkomst kunnen worden toegerekend worden geactiveerd tijdens de bouwfase van de overeenkomst in overeenstemming met die standaard.

Financieel actief

23 Op het volgens de alinea's 16 en 18 opgenomen financieel actief zijn de IASs 32 en 39 en IFRS 7 van toepassing.

24 Het van of op instructie van de cedent te ontvangen bedrag wordt overeenkomstig IAS 39 administratief verwerkt als:

(a) een lening of vordering;

(b) een voor verkoop beschikbaar financieel actief; of

(c) een tegen reële waarde gewaardeerd financieel actief met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, indien het bij de eerste opname in de balans als zodanig is aangemerkt en indien aan de voorwaarde voor een dergelijke classificatie is voldaan.

25 Indien het van de cedent te ontvangen bedrag administratief wordt verwerkt als een lening of vordering, dan wel als een voor verkoop beschikbaar financieel actief, schrijft IAS 39 voor dat de met de effectieve-rentemethode berekende rente in de winst- en verliesrekening moet worden opgenomen.

Immaterieel actief

26 IAS 38 is van toepassing op het overeenkomstig de alinea's 17 en 18 opgenomen immaterieel actief. In de alinea's 45, 46 en 47 van IAS 38 worden leidraden verschaft voor de waardering van immateriële activa die zijn verworven in ruil tegen een niet-monetair actief of niet-monetaire activa, dan wel tegen een combinatie van monetaire en niet-monetaire activa.

▼M9

Door de cedent aan de exploitant verstrekte middelen

27 Overeenkomstig alinea 11 mogen infrastructuuronderdelen waartoe de cedent de exploitant toegang verleent voor de uitvoering van de overeenkomst van dienstverlening, door de exploitant niet als materiële vaste activa worden opgenomen. De cedent kan de exploitant ook nog andere middelen ter hand stellen die hij mag behouden of naar eigen goeddunken mag aanwenden. Indien dergelijke activa deel uitmaken van de door de cedent voor de diensten verschuldigde vergoeding, zijn dit geen overheidssubsidies als omschreven in IAS 20. Deze activa worden opgenomen als activa van de exploitant en bij de eerste opname tegen reële waarde gewaardeerd. De exploitant moet een verplichting opnemen uit hoofde van de nog niet vervulde verplichtingen die hij in ruil voor de activa is aangegaan.

INGANGSDATUM

28 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen voor jaarperioden die op of na 1 januari 2008 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Indien een entiteit deze interpretatie toepast voor een verslagperiode die aanvangt vóór 1 januari 2008, moet zij dit feit vermelden.

OVERGANG

29 Behoudens alinea 30 moeten wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving administratief worden verwerkt overeenkomstig IAS 8, d.w.z. retroactief.

30 Indien het voor een exploitant praktisch niet haalbaar is om deze interpretatie aan het begin van de vroegste gepresenteerde verslagperiode retroactief toe te passen voor een bepaalde overeenkomst van dienstverlening, moet hij:

(a) de financiële activa en de immateriële activa opnemen die aan het begin van de vroegste gepresenteerde verslagperiode bestonden;

(b) de vorige boekwaarde van deze financiële en immateriële activa (ongeacht hoe deze eerder waren geclassificeerd) gebruiken als de boekwaarde ervan op die datum; en

(c) de op die datum opgenomen financiële en immateriële activa op bijzondere waardeverminderingen toetsen, tenzij zulks niet haalbaar is, in welk geval de bedragen aan het begin van de lopende verslagperiode op bijzondere waardeverminderingen moeten worden getoetst.

Bijlage A

TOEPASSINGSLEIDRAAD

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de interpretatie.

TOEPASSINGSGEBIED (alinea 5)

TL1 In alinea 5 van deze interpretatie is bepaald dat infrastructuur binnen het toepassingsgebied van de interpretatie valt wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

(a) de cedent heeft zeggenschap over of reguleert welke diensten de exploitant met behulp van de infrastructuur moet verlenen, aan wie hij deze diensten moet verlenen en tegen welke prijs; en

▼M9

(b) aan het einde van de duur van de overeenkomst heeft de cedent — door eigendom, economisch belang of anderszins — zeggenschap over enigerlei significant overblijvend belang in de infrastructuur.

TL2 De in voorwaarde (a) bedoelde zeggenschap of regulering kan bij contract of anderszins (bijvoorbeeld door middel van een regulerende instantie) geschieden, en betreft zowel de gevallen waarin de cedent de gehele productie koopt als de gevallen waarin de productie geheel of gedeeltelijk door andere gebruikers wordt gekocht. Bij de toepassing van deze voorwaarde moeten de cedent en eventuele verbonden partijen samen worden beschouwd. Indien de cedent een entiteit uit de overheidssector is, moet voor de toepassing van deze interpretatie de overheidssector als geheel, samen met eventuele regulerende instanties die in het algemeen belang handelen, als verbonden met de cedent worden beschouwd.

TL3 Voor de toepassing van voorwaarde (a) behoeft de cedent geen volledige controle over de prijs te hebben: het is voldoende dat de prijs door de cedent, bij contract of door de regulerende instantie, bijvoorbeeld door middel van een maximumprijsregeling, wordt gereguleerd. De voorwaarde moet evenwel worden toegepast op de economische realiteit van de overeenkomst. Economisch niet-realistische aspecten, zoals een maximum dat slechts in extreme omstandigheden van toepassing is, moeten buiten beschouwing worden gelaten. Indien daarentegen bijvoorbeeld met een contract wordt beoogd de exploitant volledige vrijheid te geven bij de vaststelling van de prijzen mits overwinsten naar de cedent terugvloeien, dan is het rendement van de exploitant begrensd en is aan het prijselement van de zeggenschapstoets voldaan.

TL4 Voor de toepassing van voorwaarde (b) moet de zeggenschap van de cedent over enigerlei significant overblijvend belang zowel het praktische vermogen van de exploitant beperken om de infrastructuur te verkopen of als zekerheid te verpanden, als de cedent tijdens de gehele duur van de overeenkomst een permanent gebruiksrecht verlenen. Het overblijvende belang in de infrastructuur is gelijk aan de geschatte actuele waarde van de infrastructuur alsof deze reeds de aan het einde van de duur van de overeenkomst verwachte leeftijd en toestand heeft bereikt.

TL5 Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen zeggenschap en beheer. Indien de cedent zowel de in alinea 5(a) beschreven mate van zeggenschap als enigerlei significant overblijvend belang in de infrastructuur behoudt, dan treedt de exploitant slechts op als beheerder van de infrastructuur namens de cedent — ook al kan de exploitant in vele gevallen een ruime beheersvrijheid hebben.

TL6 De voorwaarden (a) en (b) samen geven aan wanneer de infrastructuur, met inbegrip van eventuele vereiste vervangingen (zie alinea 21), tijdens de gehele gebruiksduur ervan onder de zeggenschap van de cedent staat. Indien de exploitant tijdens de duur van de overeenkomst bijvoorbeeld een gedeelte van een infrastructuuronderdeel (bv. het wegdek van een weg of het dak van een gebouw) moet vervangen, moet het infrastructuuronderdeel als geheel worden beschouwd. Aldus is voor het geheel van de infrastructuur, met inbegrip van het gedeelte dat is vervangen, aan voorwaarde (b) voldaan indien de cedent zeggenschap heeft over enigerlei overblijvend belang in de uiteindelijke vervanging van dat gedeelte.

TL7 Soms wordt het gebruik van de infrastructuur voor een deel gereguleerd op de in alinea 5(a) beschreven wijze en voor een deel niet gereguleerd. Dergelijke regelingen kunnen evenwel diverse vormen aannemen:

▼**M9**

(a) infrastructuur die fysiek scheidbaar is en op zichzelf kan worden geëxploiteerd, en tevens beantwoordt aan de in IAS 36 opgenomen definitie van kasstroomgenererende eenheid, moet afzonderlijk worden geanalyseerd indien zij uitsluitend voor niet-gereguleerde doeleinden wordt aangewend. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn voor een privéafdeling van een ziekenhuis, waarbij de rest van het ziekenhuis door de cedent wordt gebruikt om van het publieke stelsel gebruikmakende patiënten te behandelen.

(b) wanneer zuivere nevenactiviteiten (zoals een ziekenhuiswinkel) niet gereguleerd zijn, moet de zeggenschapstoets worden toegepast alsof deze diensten niet bestaan, omdat in de gevallen waarin de cedent de zeggenschap over de diensten op de in alinea 5 beschreven wijze uitoefent, het bestaan van nevenactiviteiten geen afbreuk doet aan de zeggenschap van de cedent over de infrastructuur.

TL8 De exploitant kan het recht hebben gebruik te maken van de in alinea TL7(a) beschreven scheidbare infrastructuur of van de faciliteiten die voor het verlenen van de in alinea TL7(b) beschreven niet-gereguleerde nevendiensten worden aangewend. In beide gevallen kan er in werkelijkheid sprake zijn van een lease-overeenkomst van de cedent met de exploitant. Indien dit het geval is, moet deze administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 17.

▼M3

IFRIC-INTERPRETATIE 13

Loyaliteitsprogramma's

REFERENTIES

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 18 *Opbrengsten*

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

▼M33

— IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*

▼M3

ACHTERGROND

1 Loyaliteitsprogramma's worden door entiteiten gebruikt om klanten ertoe aan te zetten hun producten of diensten te kopen. Als een klant producten of diensten koopt, beloont de entiteit de klant hiervoor door punten toe te kennen (vaak „spaarpunten” genoemd). De klant kan die punten dan inwisselen voor een tegenprestatie zoals gratis of met korting aangeboden producten of diensten.

2 De programma's werken op verschillende manieren. Klanten dienen bijvoorbeeld een vastgesteld minimumaantal punten of een vastgestelde minimumwaarde aan punten te verzamelen voordat ze die punten mogen inwisselen. Spaarpunten kunnen gekoppeld zijn aan individuele aankopen of groepen aankopen, of aan de verdere klandizie gedurende een vastgestelde periode. Een entiteit kan het loyaliteitsprogramma zelf beheren of kan deelnemen aan een programma dat door een derde wordt beheerd. De tegenprestaties kunnen bestaan uit producten of diensten die door de entiteit zelf worden geleverd en/of uit rechten op producten of diensten van een derde.

TOEPASSINGSGEBIED

3 Deze interpretatie is van toepassing op spaarpunten die:

(a) een entiteit aan haar klanten toekent als onderdeel van een verkooptransactie, d.w.z. de verkoop van goederen, de verrichting van diensten of het gebruik door een klant van activa van de entiteit; en

(b) de klanten in de toekomst kunnen inwisselen voor gratis of met korting aangeboden producten of diensten mits aan eventuele aanvullende voorwaarden is voldaan.

De interpretatie behandelt de administratieve verwerking door de entiteit die haar klanten beloont met spaarpunten.

PROBLEEMSTELLING

4 In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

(a) of de verplichting van de entiteit om in de toekomst gratis of met korting aangeboden producten of diensten te leveren (de „tegenprestatie”) dient te worden verwerkt en gewaardeerd door:

(i) een deel van de uit de verkooptransactie ontvangen of te ontvangen vergoeding toe te rekenen aan de spaarpunten en de verwerking van deze opbrengsten uit te stellen (onder toepassing van alinea 13 van IAS 18); of

(ii) een voorziening te vormen voor de geschatte toekomstige kosten van de tegenprestatie (onder toepassing van alinea 19 van IAS 18); en

(b) indien een deel van de vergoeding wordt toegerekend aan de spaarpunten:

(i) hoeveel eraan dient te worden toegerekend;

▼M3

(ii) wanneer de opbrengsten dienen te worden verantwoord; en

(iii) als een derde de tegenprestatie levert, hoe de opbrengsten dan dienen te worden bepaald.

CONSENSUS

5 Een entiteit dient alinea 13 van IAS 18 toe te passen en spaarpunten administratief te verwerken als een afzonderlijk identificeerbare component van de verkooptransactie(s) waarin ze worden toegekend (de „initiële verkoop"). De reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding met betrekking tot de initiële verkoop dient te worden verdeeld over de spaarpunten en de andere componenten van de transactie.

▼M33

6 De aan de spaarpunten toegerekende vergoeding moet worden gewaardeerd op basis van hun reële waarde.

▼M3

7 Als de entiteit de tegenprestatie zelf levert, dient ze de aan spaarpunten toegerekende vergoedingen als opbrengsten te verantwoorden wanneer de spaarpunten worden ingewisseld en ze haar verplichtingen om de tegenprestatie te leveren nakomt. Het bedrag van de opgenomen opbrengsten dient te worden gebaseerd op het aantal ingewisselde spaarpunten in verhouding tot het totale aantal spaarpunten dat naar verwachting zal worden ingewisseld.

8 Als een derde de tegenprestatie levert, dient de entiteit te beoordelen of ze de aan de spaarpunten toegerekende vergoeding int voor eigen rekening (d.w.z. als de lastgever in de transactie) of namens de derde (d.w.z. als agent voor de derde).

(a) Als de entiteit de vergoeding namens de derde int, dient ze:

(i) de waarde van haar opbrengsten te bepalen als het nettobedrag dat ze op haar eigen rekening overhoudt, d.w.z. het verschil tussen de aan de spaarpunten toegerekende vergoeding en het bedrag dat ze aan de derde dient te betalen voor de levering van de tegenprestatie; en

(ii) dit nettobedrag te verantwoorden als opbrengst wanneer de derde verplicht wordt om de tegenprestatie te leveren en het recht krijgt om daarvoor een vergoeding te ontvangen. Deze gebeurtenissen kunnen zich meteen na de toekenning van de spaarpunten voordoen. Als de klant daarentegen de keuze heeft om de tegenprestatie op te vragen bij ofwel de entiteit ofwel een derde, kunnen deze gebeurtenissen zich alleen voordoen wanneer de klant ervoor kiest de tegenprestatie op te vragen bij de derde.

(b) Als de entiteit de vergoeding voor eigen rekening int, dient ze de waarde van haar opbrengsten te bepalen als de aan de spaarpunten toegerekende brutovergoeding en dient ze de opbrengst te verantwoorden op het moment dat ze haar verplichtingen met betrekking tot de tegenprestatie nakomt.

9 Indien op enig moment de onvermijdelijke kosten van het nakomen van de verplichtingen om de tegenprestatie te leveren naar verwachting de ervoor ontvangen en te ontvangen vergoeding (d.w.z. de aan de spaarpunten toegerekende vergoeding op het ogenblik van de initiële verkoop die nog niet is verwerkt als opbrengsten plus enige aanvullende te ontvangen vergoeding wanneer de klant de spaarpunten inwisselt) zullen overschrijden, heeft de entiteit een verlieslatend contract. De entiteit dient voor het positieve verschil een verplichting op te nemen in overeenstemming met IAS 37. De noodzaak om een dergelijke verplichting op te nemen zou kunnen ontstaan als de verwachte kosten van de levering van de tegenprestatie stijgen, bijvoorbeeld als de entiteit haar verwachtingen over het aantal spaarpunten dat zal worden ingewisseld, herziet.

▼M3

INGANGSDATUM EN OVERGANG

10 Een entiteit dient deze interpretatie toe te passen op jaarperioden die op of na 1 juli 2008 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Indien een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 juli 2008 aanvangt, dient zij dit feit te vermelden.

▼M29

10A Alinea TL2 werd gewijzigd door de in mei 2010 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs*. Een entiteit moet deze wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijziging op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

▼M33

10B IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde de alinea's 6 en TL1 tot en met TL3. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼M3

11 Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 8.

Bijlage

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de interpretatie.

Bepaling van de reële waarde van spaarpunten

▼M33

TL1 Alinea 6 van de consensus vereist dat de aan spaarpunten toegerekende vergoeding wordt gewaardeerd op basis van hun reële waarde. Als er geen genoteerde marktprijs voor een identiek spaarpunt bestaat, moet de reële waarde worden bepaald met behulp van een andere waarderingstechniek.

TL2 Een entiteit mag de reële waarde van spaarpunten bepalen op basis van de reële waarde van de tegenprestatie waarvoor ze zouden kunnen worden ingewisseld. De reële waarde van de spaarpunten houdt rekening met, naar gelang van het geval:

(a) het bedrag van de kortingen of incentives die anders zouden worden aangeboden aan klanten die geen spaarpunten hebben verdiend uit een initiële verkoop;

(b) het aandeel van de spaarpunten die naar verwachting niet door klanten zullen worden ingewisseld; en

(c) het risico van verzuim.

Als klanten kunnen kiezen uit verschillende tegenprestaties, weerspiegelt de reële waarde van de spaarpunten de reële waarde van de beschikbare tegenprestaties, gewogen in verhouding tot de frequentie waarmee elke tegenprestatie naar verwachting zal worden gekozen.

TL3 In bepaalde omstandigheden kunnen mogelijk andere waarderingstechnieken worden gebruikt. Als bijvoorbeeld een derde de tegenprestaties zal leveren en de entiteit die derde betaalt voor elk toegekend spaarpunt, zou de entiteit de reële waarde van de spaarpunten kunnen bepalen op basis van het bedrag dat ze aan die derde betaalt, verhoogd met een redelijke winstmarge. Het kiezen en toepassen van de waarderingstechniek die voldoet aan de vereisten van alinea 6 van de consensus en die in de gegeven omstandigheden het meest geëigend is, vereist oordeelsvorming.

▼M4

IFRIC-INTERPRETATIE 14

IAS 19 — De limiet voor een actief uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling, minimaal vereiste dekkingsgraden en de wisselwerking hiertussen

REFERENTIES

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 19 *Personeelsbeloningen* ►M31 (herziene versie van 2011) ◄

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

ACHTERGROND

▼M31

1 Alinea 64 van IAS 19 beperkt de waarde van een nettoactief uit hoofde van toegezegde pensioenrechten tot het surplus in de toegezegdpensioenregeling of het actiefplafond, al naargelang welke waarde het laagst is. In alinea 8 van IAS 19 wordt het actiefplafond gedefinieerd als „de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van terugbetalingen uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling". Er zijn vragen gerezen over wanneer terugbetalingen of verlagingen van toekomstige bijdragen als beschikbaar moeten worden beschouwd, met name als een minimaal vereiste dekkingsgraad bestaat.

▼M4

2 Minimaal vereiste dekkingsgraden bestaan in veel landen om meer zekerheid te bieden dat de belofte inzake vergoedingen na uitdiensttreding die is gedaan aan deelnemers van een pensioenregeling zal kunnen worden nagekomen. Dergelijke dekkingsgraden bepalen normaliter een minimaal bedrag of niveau van bijdragen die gedurende een bepaalde periode aan een regeling moeten worden betaald. Derhalve kan een minimaal vereiste dekkingsgraad de mogelijkheid van de entiteit om toekomstige bijdragen te verlagen, beperken.

3 Bovendien kan de limitering van de waarde van het actief uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling ertoe leiden dat een entiteit niet aan de minimaal vereiste dekkingsgraad kan voldoen. Normaliter zou een vereiste om bijdragen te betalen aan een regeling geen invloed hebben op de waardering van het actief of de nettoverplichting uit hoofde van een toegezegd-pensioenregeling. De reden hiervoor is dat de bijdragen, als ze eenmaal zijn betaald, fondsbeleggingen worden, waardoor de aanvullende nettoverplichting gelijk is aan nul. Een minimaal vereiste dekkingsgraad kan echter aanleiding geven om een verplichting te vormen indien de vereiste bijdragen niet beschikbaar zullen zijn voor de entiteit nadat ze zijn betaald.

▼M27

3A In november 2009 heeft de International Accounting Standards Board IFRIC 14 gewijzigd om een onbedoeld gevolg weg te nemen dat voortvloeide uit de verwerkingswijze van vooruitbetalingen van toekomstige bijdragen onder bepaalde omstandigheden waarin er een minimaal vereiste dekkingsgraad bestaat.

▼M4

TOEPASSINGSGEBIED

4 Deze interpretatie is van toepassing op alle toegezegde vergoedingen na uitdiensttreding en andere toegezegde langetermijnpersoneelsbeloningen.

5 Binnen het bestek van deze interpretatie zijn minimaal vereiste dekkingsgraden vereisten om een regeling inzake toegezegde vergoedingen na uitdiensttreding of andere toegezegde langetermijnpersoneelsbeloningen te financieren.

▼M4

PROBLEEMSTELLING

▼M31

6 In deze interpretatie worden de volgende punten behandeld:

(a) wanneer moeten terugbetalingen of verlagingen van toekomstige bijdragen als beschikbaar worden beschouwd in overeenstemming met de definitie van actiefplafond in alinea 8 van IAS 19;

▼M4

(b) hoe kan een minimaal vereiste dekkingsgraad de beschikbaarheid van verlagingen van toekomstige bijdragen beïnvloeden.

(c) wanneer kan een minimaal vereiste dekkingsgraad aanleiding geven om een verplichting te vormen.

CONSENSUS

Beschikbaarheid van een terugbetaling of verlaging van toekomstige bijdragen

7 Een entiteit dient de beschikbaarheid van een terugbetaling of verlaging van toekomstige bijdragen te bepalen in overeenstemming met de voorwaarden van de regeling en de wettelijke vereisten in het rechtsgebied van de regeling.

8 Een economisch voordeel, in de vorm van een terugbetaling of verlaging van toekomstige bijdragen, is beschikbaar als de entiteit het op een bepaald moment tijdens de looptijd van de regeling of wanneer de verplichtingen van de regeling worden afgewikkeld, kan realiseren. Een dergelijk economisch voordeel kan zelfs beschikbaar zijn als het op de balansdatum niet onmiddellijk kan worden gerealiseerd.

9 Het beschikbare economische voordeel is niet afhankelijk van hoe de entiteit het surplus wil gebruiken. Een entiteit dient het maximale economische voordeel te bepalen dat beschikbaar is uit terugbetalingen, verlagingen van toekomstige bijdragen of een combinatie van beide. Een entiteit mag economische voordelen uit een combinatie van terugbetalingen en verlagingen van toekomstige bijdragen niet opnemen op basis van veronderstellingen die elkaar uitsluiten.

10 In overeenstemming met IAS 1 dient de entiteit informatie te verstrekken over de belangrijke bronnen van schattingsonzekerheden op de balansdatum die een aanmerkelijk risico in zich dragen van een materiële aanpassing van de boekwaarde van het in de balans opgenomen nettoactief of de in de balans opgenomen nettoverplichting. Dit kan onder meer bestaan uit informatie over beperkingen betreffende de actuele realiseerbaarheid van het surplus of informatie over de grondslag die werd gebruikt om het bedrag van het beschikbare economische voordeel te bepalen.

Het economische voordeel beschikbaar als een terugbetaling

Het recht op een terugbetaling

11 Een terugbetaling is slechts beschikbaar voor een entiteit als de entiteit een onvoorwaardelijk recht op een terugbetaling heeft:

(a) tijdens de looptijd van de regeling, zonder ervan uit te gaan dat de verplichtingen van de regeling moeten worden afgewikkeld teneinde de terugbetaling te verkrijgen (bijv. in sommige rechtsgebieden kan de entiteit een recht hebben op een terugbetaling tijdens de looptijd van de regeling, ongeacht of de verplichtingen van de regeling zijn afgewikkeld); of

(b) uitgaande van de veronderstelling dat de verplichtingen van de regeling in de loop van de tijd geleidelijk worden afgewikkeld tot alle deelnemers de regeling hebben verlaten; of

▼M4

(c) uitgaande van de veronderstelling dat de verplichtingen van de regeling in een enkele gebeurtenis (d.w.z. als een liquidatie van de regeling) volledig worden afgewikkeld.

Een onvoorwaardelijk recht op een terugbetaling kan bestaan ongeacht de dekkingsgraad van een regeling op de balansdatum.

12 Als het recht van een entiteit op terugbetaling van een surplus afhankelijk is van het al dan niet plaatsvinden van een of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft, heeft de entiteit geen onvoorwaardelijk recht en mag ze geen actief opnemen.

13 Een entiteit dient de waarde van het economische voordeel dat beschikbaar is als een terugbetaling te bepalen als het bedrag van het surplus op de balansdatum (zijnde de reële waarde van de fondsbeleggingen minus de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen) dat de entiteit gerechtigd is te ontvangen als terugbetaling, minus de daarmee verband houdende kosten. Als bijvoorbeeld een terugbetaling onderworpen zou zijn aan een andere belasting dan winstbelasting, dient een entiteit het bedrag van de terugbetaling te bepalen na aftrek van die belasting.

14 Bij het bepalen van het bedrag van een terugbetaling die beschikbaar is wanneer de regeling wordt geliquideerd (alinea 11(c)), dient een entiteit rekening te houden met de kosten van de afwikkeling van de verplichtingen van de regeling en de verrichting van de terugbetaling. Een entiteit dient bijvoorbeeld honoraria af te trekken als deze door het pensioenfonds of de verzekeraar in plaats van de entiteit worden betaald, alsook de kosten van verzekeringspremies die mogelijk vereist zijn om de verplichting bij liquidatie te verzekeren.

15 Als het bedrag van een terugbetaling wordt bepaald als het volledige bedrag of een gedeelte van het surplus, in plaats van een vast bedrag, mag een entiteit geen rekening houden met de tijdswaarde van geld, zelfs als de terugbetaling pas op een tijdstip in de toekomst kan worden gerealiseerd.

Het economische voordeel beschikbaar als een verlaging van bijdragen

▼M27

16 Als er voor bijdragen met betrekking tot toekomstige prestaties geen minimaal vereiste dekkingsgraad bestaat, is het economische voordeel dat beschikbaar is als een verlaging van de toekomstige bijdragen gelijk aan

(a) [verwijderd]

(b) de toekomstige pensioenkosten voor de entiteit voor elke periode over de verwachte resterende looptijd van de regeling of, indien korter, de verwachte levensduur van de entiteit. De toekomstige pensioenkosten voor de entiteit omvatten niet de bedragen die door de werknemers zullen worden gedragen.

▼M31

17 Een entiteit moet de toekomstige pensioenkosten bepalen met behulp van veronderstellingen die in overeenstemming zijn met die welke worden gebruikt om de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten te bepalen en met de situatie aan het einde van de verslagperiode zoals bepaald door IAS 19. Derhalve moet een entiteit ervan uitgaan dat de vergoedingen die in de toekomst door een regeling moeten worden betaald, niet zullen veranderen tot de regeling wordt gewijzigd, en moet zij ervan uitgaan dat het aantal werknemers in de toekomst stabiel zal blijven, tenzij de entiteit het aantal werknemers dat door de regeling wordt gedekt, vermindert. In het laatste geval moet bij de veronderstelling over het toekomstige aantal werknemers de vermindering in aanmerking worden genomen.

▼M27

Het effect van een minimaal vereiste dekkingsgraad op het economische voordeel dat beschikbaar is als een verlaging van toekomstige bijdragen

18 Een entiteit moet minimaal vereiste dekkingsbijdragen op een bepaalde datum uitsplitsen in bijdragen die vereist zijn om (a) een bestaand tekort op basis van de minimaal vereiste dekking met betrekking tot reeds ontvangen diensten en (b) toekomstige prestaties te dekken.

▼M4

19 Bijdragen om een bestaand tekort op basis van de minimaal vereiste dekkingsgraad met betrekking tot reeds ontvangen diensten te dekken, hebben geen invloed op toekomstige bijdragen voor toekomstige diensten. Ze kunnen aanleiding geven een verplichting te vormen in overeenstemming met alinea's 23-26.

▼M27

20 Als er voor bijdragen met betrekking tot toekomstige prestaties een minimaal vereiste dekkingsgraad bestaat, is het economische voordeel dat beschikbaar is als een verlaging van de toekomstige bijdragen gelijk aan de som van:

(a) elk bedrag dat de toekomstige minimaal vereiste dekkingsbijdragen met betrekking tot toekomstige prestaties vermindert omdat de entiteit een vooruitbetaling heeft gedaan (d.w.z. het bedrag heeft betaald voordat zij daartoe verplicht was); en

(b) de in overeenstemming met de alinea's 16 en 17 geschatte toekomstige pensioenkosten in elke periode, verminderd met de geschatte minimale dekkingsbijdragen die met betrekking tot toekomstige prestaties in die periodes vereist zouden zijn indien er geen vooruitbetaling als bedoeld in (a) had plaatsgevonden.

21 Een entiteit moet bij de raming van de toekomstige minimaal vereiste dekkingsbijdragen met betrekking tot toekomstige prestaties rekening houden met het effect van een bestaand surplus dat is bepaald op basis van de minimale dekkingsgraad, exclusief de in alinea 20(a) beschreven vooruitbetaling. Een entiteit moet gebruikmaken van veronderstellingen die met de minimale dekkingsgraad in overeenstemming zijn en, voor factoren die hierbij niet zijn gespecificeerd, van veronderstellingen die in overeenstemming zijn met die welke worden gebruikt om de brutoverplichting uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen te bepalen en met de situatie aan het einde van de verslagperiode zoals bepaald door IAS 19. Verwachte veranderingen als gevolg van het feit dat de entiteit de minimaal vereiste bijdragen betaalt wanneer deze verschuldigd zijn, moeten in de raming worden opgenomen. Het effect van verwachte veranderingen in de voorwaarden van de minimale dekkingsgraad waarvan het wetgevingsproces niet materieel is afgesloten of die aan het einde van de verslagperiode niet contractueel zijn overeengekomen, mag echter niet in de raming worden opgenomen.

22 Wanneer een entiteit het in alinea 20(b) beschreven bedrag bepaalt en als in een bepaalde periode de toekomstige minimaal vereiste dekkingsbijdragen met betrekking tot toekomstige prestaties groter zijn dan de toekomstige, conform IAS 19 berekende pensioenkosten, verlaagt dat positieve verschil het bedrag van het economische voordeel dat beschikbaar is als een verlaging van de toekomstige bijdragen. Het in alinea 20(b) beschreven bedrag kan echter nooit kleiner zijn dan nul.

▼M4

Wanneer een minimaal vereiste dekkingsgraad aanleiding kan geven tot een verplichting

23 Als een entiteit op grond van een minimaal vereiste dekkingsgraad verplicht is bijdragen te betalen ter dekking van een bestaand tekort op basis van de minimaal vereiste dekking met betrekking tot reeds ontvangen diensten, dient de entiteit te bepalen of de te betalen bijdragen beschikbaar zullen zijn als een terugbetaling of verlaging van de toekomstige bijdragen nadat ze in de regeling zijn gestort.

▼M31

24 Voor zover de te betalen bijdragen niet beschikbaar zullen zijn nadat ze in de regeling zijn gestort, moet de entiteit een verplichting opnemen wanneer de verplichting ontstaat. De verplichting moet het nettoactief uit hoofde van toegezegde pensioenrechten verlagen of de nettoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten verhogen, zodat er naar verwachting geen winst of verlies zal voortvloeien uit de toepassing van alinea 64 van IAS 19 wanneer de bijdragen worden betaald.

———————

▼M4

INGANGSDATUM

27 Een entiteit dient deze interpretatie toe te passen op jaarperioden die op of na 1 januari 2008 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan.

▼M5

27A IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de terminologie die in de IFRSs wordt gebruikt. Daarnaast wijzigde IAS 1 alinea 26. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M27

27B Bij *Vooruitbetalingen bij minimaal vereiste dekkingsbijdragen* is alinea 3A toegevoegd en zijn de alinea's 16, 17, 18, 20, 21 en 22 gewijzigd. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2011 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit de wijzigingen op een eerdere periode toepast, moet ze dat feit vermelden.

▼M31

27C IAS 19 (herziene versie van 2011) wijzigde de alinea's 1, 6, 17 en 24 en verwijderde de alinea's 25 en 26. Een entiteit moet deze wijzigingen toepassen als zij IAS 19 (herziene versie van 2011) toepast.

▼M4

OVERGANG

28 Een entiteit dient deze interpretatie toe te passen vanaf het begin van de eerste verslagperiode in de eerste jaarrekening waarop de interpretatie van toepassing is. Een entiteit dient een eventuele initiële aanpassing die voortvloeit uit de toepassing van deze interpretatie op te nemen in ingehouden winsten aan het begin van die periode.

▼M27

29 Een entiteit moet de wijzigingen in de alinea's 3A, 16, 17, 18, 20, 21 en 22 toepassen vanaf het begin van de vroegste vergelijkende periode die wordt gepresenteerd in de eerste financiële overzichten waarin de entiteit deze interpretatie toepast. Indien de entiteit deze interpretatie eerder had toegepast voordat zij de wijzigingen toepast, moet zij de aanpassing die uit de toepassing van de wijzigingen voortvloeit, opnemen in ingehouden winsten aan het begin van de vroegste vergelijkende periode die wordt gepresenteerd.

▼**M13**

IFRIC-INTERPRETATIE 15

Contracten voor de bouw van vastgoed

REFERENTIES

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*

— IAS 18 *Opbrengsten*

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

— IFRIC 12 *Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten*

— IFRIC 13 *Klantenbindingsprogramma's*

ACHTERGROND

1 In de vastgoedsector komt het voor dat entiteiten die rechtstreeks of via onderaannemers vastgoed bouwen contracten afsluiten met een of meer kopers voordat de bouw is voltooid. Dergelijke contracten kunnen diverse vormen aannemen.

2 Zo verkopen entiteiten die residentieel vastgoed bouwen soms individuele wooneenheden (flats of huizen) vanaf tekening, d.w.z. terwijl de bouwwerkzaamheden nog bezig zijn of zelfs nog vóór de aanvang ervan. Elke koper sluit met de entiteit een contract af om een specifieke wooneenheid te verwerven wanneer deze klaar is om te worden bewoond. Gewoonlijk verlangt de entiteit van de koper een aanbetaling, die alleen wordt terugbetaald als de entiteit de afgewerkte wooneenheid niet conform de contractvoorwaarden oplevert. Het saldo van de aankoopprijs wordt doorgaans pas bij voltooiing van het contract, wanneer de koper de wooneenheid in bezit krijgt, aan de entiteit betaald.

3 Entiteiten die commercieel of industrieel vastgoed bouwen, sluiten soms een contract af met één enkele koper. De koper kan verplicht zijn om naar rato van de voortgang van het werk betalingen te verrichten tussen het moment van het initiële contract en de contractuele voltooiing. De bouw kan plaatsvinden op grond die de koper bezit of leaset voordat de bouwwerkzaamheden aanvangen.

TOEPASSINGSGEBIED

4 Deze interpretatie is van toepassing op de administratieve verwerking van opbrengsten en daarmee verband houdende lasten door entiteiten die rechtstreeks of via onderaannemers vastgoed bouwen.

5 In deze interpretatie verwijst de term contracten naar contracten voor de bouw van vastgoed. Naast de bouw van vastgoed kunnen dergelijke contracten ook de levering van andere goederen of diensten omvatten.

PROBLEEMSTELLING

6 In deze interpretatie worden twee problemen behandeld:

(a) Valt het contract binnen het toepassingsgebied van IAS 11 of IAS 18?

(b) Wanneer moeten opbrengsten uit de bouw van vastgoed worden opgenomen?

▼**M13**

CONSENSUS

7 In de volgende uiteenzetting wordt ervan uitgegaan dat de entiteit het contract voor de bouw van vastgoed en alle daarmee verband houdende contracten heeft geanalyseerd en dat ze geconcludeerd heeft dat ze noch de aanhoudende betrokkenheid als beheerder in de mate die gewoonlijk verbonden is aan het zijn van eigenaar, noch de feitelijke zeggenschap over het gebouwde vastgoed in een mate die de opname van een deel van de vergoeding of de gehele vergoeding als opbrengsten zou uitsluiten, zal behouden. Als de opname van een deel van de vergoeding als opbrengsten uitgesloten is, is de volgende uiteenzetting alleen van toepassing op dat deel van het contract waarvoor opbrengsten zullen worden opgenomen.

8 Een entiteit kan er zich binnen eenzelfde contract toe verbinden om naast de bouw van vastgoed ook goederen of diensten te leveren (bijvoorbeeld de verkoop van grond of de levering van vastgoedbeheerdiensten). In overeenstemming met alinea 13 van IAS 18 moet een dergelijk contract mogelijk worden opgesplitst in afzonderlijk identificeerbare componenten, waarvan één voor de bouw van vastgoed. De reële waarde van de totale ontvangen of te ontvangen vergoeding voor het contract moet aan elke component worden toegerekend. Als afzonderlijke componenten worden geïdentificeerd, moet de entiteit de alinea's 10, 11 en 12 van deze interpretatie toepassen op de component voor de bouw van vastgoed om te bepalen of die component binnen het toepassingsgebied van IAS 11 of IAS 18 valt. De segmentatiecriteria van IAS 11 zijn dan van toepassing op elke component van het contract waarvan is vastgesteld dat deze een onderhanden project in opdracht van derden is.

9 De volgende uiteenzetting verwijst naar een contract voor de bouw van vastgoed, maar is ook van toepassing op een component voor de bouw van vastgoed die wordt geïdentificeerd binnen een contract dat andere componenten omvat.

Vaststelling of een contract binnen het toepassingsgebied van IAS 11 of IAS 18 valt

10 De vaststelling of een contract voor de bouw van vastgoed binnen het toepassingsgebied van IAS 11 of IAS 18 valt, is afhankelijk van de voorwaarden van het contract en alle daarmee samenhangende feiten en omstandigheden. Een dergelijke vaststelling vereist beoordelingsvermogen met betrekking tot elk contract.

11 IAS 11 is van toepassing als het contract voldoet aan de definitie van een onderhanden project in opdracht van derden zoals uiteengezet in alinea 3 van IAS 11: „een specifiek onderhandelde overeenkomst voor de constructie van een actief of combinatie van activa ...”. Een contract voor de bouw van vastgoed voldoet aan de definitie van een onderhanden project in opdracht van derden als de koper vóór aanvang van de bouwwerkzaamheden in staat is de voornaamste structurele elementen van het ontwerp van het vastgoed te specificeren en/of tijdens de uitvoering van de bouwwerkzaamheden in staat is de voornaamste structurele wijzigingen te specificeren (ongeacht het feit of de koper dat daadwerkelijk doet). Als IAS 11 van toepassing is, omvat het onderhanden project in opdracht van derden ook alle contracten of componenten voor het verrichten van diensten die rechtstreeks verband houden met de bouw van het vastgoed in overeenstemming met alinea 5(a) van IAS 11 en alinea 4 van IAS 18.

12 Een contract voor de bouw van vastgoed waarin kopers het ontwerp van het vastgoed slechts in beperkte mate kunnen beïnvloeden, bijvoorbeeld door een ontwerp te kiezen uit een aantal door de entiteit gespecificeerde opties of door slechts kleine wijzigingen aan te brengen aan het basisontwerp, is daarentegen een contract voor de verkoop van goederen dat binnen het toepassingsgebied van IAS 18 valt.

Administratieve verwerking van opbrengsten uit de bouw van vastgoed

Het contract is een onderhanden project in opdracht van derden

13 Als het contract binnen het toepassingsgebied van IAS 11 valt en het resultaat ervan betrouwbaar kan worden geschat, moet de entiteit de opbrengsten opnemen naar rato van het stadium van voltooiing van de contractactiviteiten in overeenstemming met IAS 11.

▼**M13**

14 Het contract voldoet mogelijk niet aan de definitie van een onderhanden project in opdracht van derden en valt daarom binnen het toepassingsgebied van IAS 18. In dit geval moet de entiteit bepalen of het gaat om een contract voor het verrichten van diensten dan wel een contract voor de verkoop van goederen.

Het contract is een contract voor het verrichten van diensten

15 Als de entiteit niet verplicht is om bouwmaterialen te kopen en te leveren, is het contract mogelijk slechts een contract voor het verrichten van diensten in overeenstemming met IAS 18. In dit geval, indien aan de criteria in alinea 20 van IAS 18 is voldaan, vereist IAS 18 dat opbrengsten worden opgenomen volgens de methode van winstneming naar rato van de verrichte prestaties. De vereisten van IAS 11 zijn algemeen van toepassing op de opname van opbrengsten en de daarmee verband houdende lasten voor een dergelijke transactie (IAS 18, alinea 21).

Het contract is een contract voor de verkoop van goederen

16 Als de entiteit verplicht is om naast de bouwmaterialen ook diensten te leveren teneinde te voldoen aan haar contractuele verplichting om het vastgoed aan de koper te leveren, is het contract een contract voor de verkoop van goederen en zijn de in alinea 14 van IAS 18 uiteengezette criteria voor de opname van opbrengsten van toepassing.

17 Het kan zijn dat een entiteit de zeggenschap over en de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van het onderhanden werk in zijn actuele staat aan de koper overdraagt naarmate de bouw vordert. In dit geval, indien op elk moment tijdens de bouw aan alle criteria in alinea 14 van IAS 18 wordt voldaan, vereist IAS 18 dat opbrengsten worden opgenomen volgens de methode van winstneming naar rato van de verrichte prestaties. De vereisten van IAS 11 zijn algemeen van toepassing op de opname van opbrengsten en de daarmee verband houdende lasten voor een dergelijke transactie.

18 Het kan zijn dat de entiteit de zeggenschap over en de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van het vastgoed in zijn geheel en in één keer aan de koper overdraagt (bijvoorbeeld bij voltooiing, bij oplevering of na oplevering). In dit geval mag de entiteit de opbrengsten pas opnemen wanneer aan alle criteria in alinea 14 van IAS 18 is voldaan.

19 Als de entiteit verplicht is verdere werkzaamheden uit te voeren aan vastgoed dat al aan de koper is opgeleverd, moet ze een verplichting en een last opnemen in overeenstemming met alinea 19 van IAS 18. De verplichting moet worden gewaardeerd in overeenstemming met IAS 37. Als de entiteit verplicht is om verdere goederen of diensten te leveren die afzonderlijk identificeerbaar zijn van het vastgoed dat al aan de koper is opgeleverd, had ze de resterende goederen of diensten geïdentificeerd als een afzonderlijke component van de verkoop, in overeenstemming met alinea 8 van deze interpretatie.

Informatieverschaffing

20 Als een entiteit opbrengsten opneemt volgens de methode van winstneming naar rato van de verrichte prestaties voor contracten die op elk moment tijdens de bouw aan alle criteria in alinea 14 van IAS 18 voldoen (zie alinea 17 van de interpretatie), moet ze de volgende informatie verschaffen:

(a) hoe ze bepaalt welke contracten op elk moment tijdens de bouw aan alle criteria in alinea 14 van IAS 18 voldoen;

(b) het bedrag van de opbrengsten die in de verslagperiode uit dergelijke contracten voortvloeien; en

(c) de methoden volgens welke het stadium van voltooiing van contracten in uitvoering is bepaald.

▼**M13**

21 Voor de in alinea 20 beschreven contracten die op de verslagdatum in uitvoering zijn, moet de entiteit ook de volgende informatie verschaffen:

(a) het totale bedrag van de tot dan toe gemaakte kosten en opgenomen winsten (minus tot dan toe opgenomen verliezen); en

(b) het bedrag van ontvangen vooruitbetalingen.

WIJZIGINGEN IN DE BIJLAGE VAN IAS 18

22-23 [Wijziging niet van toepassing op basistekst van genummerde standaarden.]

INGANGSDATUM EN OVERGANGSBEPALINGEN

24 Entiteiten moeten deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

25 Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten retroactief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 8.

▼**M10**

IFRIC-INTERPRETATIE 16

Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse activiteit

REFERENTIES

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen*

— IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*

ACHTERGROND

1 Veel verslaggevende entiteiten hebben investeringen in buitenlandse activiteiten (zoals gedefinieerd in alinea 8 van IAS 21). Deze buitenlandse activiteiten kunnen dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen, joint ventures of filialen zijn. IAS 21 vereist dat een entiteit de functionele valuta van elk van haar buitenlandse activiteiten bepaalt als zijnde de valuta van de voornaamste economische omgeving van die activiteit. Bij de omrekening van de resultaten en financiële positie van een buitenlandse activiteit naar een presentatievaluta, moet de entiteit wisselkoersverschillen in niet-gerealiseerde resultaten opnemen tot ze die buitenlandse activiteit afstoot.

2 Hedge accounting van het valutarisico dat voortvloeit uit een netto-investering in een buitenlandse activiteit zal alleen van toepassing zijn als de nettoactiva van die buitenlandse activiteit in de jaarrekening worden opgenomen ►**M32** [1] ◄. Het item dat wordt afgedekt tegen het valutarisico dat voortvloeit uit de netto-investering in een buitenlandse activiteit kan een bedrag aan nettoactiva zijn dat gelijk is aan of kleiner is dan de boekwaarde van de nettoactiva van de buitenlandse activiteit.

3 IAS 39 vereist dat een in aanmerking komend gehedged item en in aanmerking komende hedging instrumenten worden aangemerkt in een hedging relatie. Als er een aangemerkte hedging relatie is, in het geval van een afdekking van een netto-investering, wordt de winst of het verlies op het hedging instrument waarvan is vastgesteld dat het een effectieve afdekking van de netto-investering is, verwerkt in niet-gerealiseerde resultaten en opgenomen bij de wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de resultaten en financiële positie van de buitenlandse activiteit.

4 Een entiteit met veel buitenlandse activiteiten kan blootgesteld zijn aan een aantal valutarisico's. Deze interpretatie verschaft leidraden voor het identificeren van de valutarisico's die in aanmerking komen als een gehedged risico bij het hedgen van een netto-investering in een buitenlandse activiteit.

5 IAS 39 staat toe dat een entiteit een afgeleid of een niet-afgeleid financieel instrument (of een combinatie van afgeleide en niet-afgeleide financiële instrumenten) aanwijst als hedging instrumenten tegen valutarisico. Deze interpretatie verschaft leidraden voor waar, binnen een groep, hedging instrumenten die afdekkingen zijn van een netto-investering in een buitenlandse activiteit kunnen worden aangehouden om in aanmerking te komen voor hedge accounting.

([1]) Dit zal het geval zijn voor geconsolideerde jaarrekeningen, jaarrekeningen waarin investeringen zoals geassocieerde deelnemingen of joint ventures administratief worden verwerkt volgens de equity-methode en jaarrekeningen die een filiaal of een gezamenlijke bedrijfsactiviteit omvatten zoals gedefinieerd in IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten*.

▼**M10**

6 IAS 21 en IAS 39 vereisen dat cumulatieve bedragen die in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen in verband met zowel de wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van de resultaten en financiële positie van de buitenlandse activiteit als de winst of het verlies op het hedging instrument waarvan is vastgesteld dat het een effectieve afdekking van de netto-investering is, worden overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst of het verlies als een herclassificatieaanpassing wanneer de moedermaatschappij de buitenlandse activiteit afstoot. Deze interpretatie verschaft leidraden voor hoe een entiteit de bedragen moet bepalen die van het eigen vermogen naar de winst of het verlies moeten worden overgeboekt voor zowel het hedging instrument als het gehedgede item.

TOEPASSINGSGEBIED

7 Deze interpretatie is van toepassing op een entiteit die het valutarisico dat voortvloeit uit haar netto-investeringen in buitenlandse activiteiten afdekt en in aanmerking wil komen voor hedge accounting in overeenstemming met IAS 39. Gemakshalve verwijst deze interpretatie naar een dergelijke entiteit als een moedermaatschappij en naar de jaarrekening waarin de nettoactiva van buitenlandse activiteiten worden opgenomen als de geconsolideerde jaarrekening. Alle verwijzingen naar een moedermaatschappij zijn eveneens van toepassing op een entiteit die een netto-investering heeft in een buitenlandse activiteit die een joint venture, een geassocieerde deelneming of een filiaal is.

8 Deze interpretatie is alleen van toepassing op afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten; ze mag niet naar analogie worden toegepast op andere typen hedge accounting.

PROBLEEMSTELLING

9 Investeringen in buitenlandse activiteiten kunnen direct door een moedermaatschappij of indirect door haar dochteronderneming(en) worden aangehouden. In deze interpretatie worden de volgende punten behandeld:

(a) *de aard van het gehedgede risico en het bedrag van het gehedgede item waarvoor een hedging relatie mag worden aangemerkt:*

(i) of de moedermaatschappij alleen de wisselkoersverschillen die voortvloeien uit een verschil tussen de functionele valuta van de moedermaatschappij en die van haar buitenlandse activiteit mag aanmerken als een gehedged risico, dan wel of ze ook de wisselkoersverschillen die voortvloeien uit het verschil tussen de presentatievaluta van de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij en de functionele valuta van de buitenlandse activiteit mag aanmerken als het gehedgede risico;

(ii) of de moedermaatschappij de buitenlandse activiteit indirect aanhoudt, ongeacht het feit of het gehedgede risico alleen de wisselkoersverschillen omvat die voortvloeien uit verschillen in functionele valuta tussen de buitenlandse activiteit en haar directe moedermaatschappij, dan wel of het gehedgede risico ook alle wisselkoersverschillen omvat tussen de functionele valuta van de buitenlandse activiteit en die van een tussenhoudstermaatschappij of hoofdmoedermaatschappij (d.w.z. of het feit dat de netto-investering in de buitenlandse activiteit wordt aangehouden via een tussenhoudstermaatschappij invloed heeft op het economische risico voor de hoofdmoedermaatschappij).

▼**M10**

(b) *waar in een groep het hedging instrument kan worden aangehouden:*

(i) of een in aanmerking komende hedging relatie alleen tot stand kan komen als de entiteit die haar netto-investering afdekt partij is bij het hedging instrument dan wel of een entiteit in de groep, ongeacht haar functionele valuta, het hedging instrument kan aanhouden;

(ii) of de aard van het hedging instrument (afgeleid of niet-afgeleid instrument) of de consolidatiemethode de beoordeling van de hedge effectiviteit beïnvloedt.

(c) *welke bedragen als herclassificatieaanpassingen moeten worden overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst of het verlies bij afstoting van de buitenlandse activiteit:*

(i) wanneer een buitenlandse activiteit die werd afgedekt wordt afgestoten, welke bedragen van de valuta-omrekeningsreserve van de moedermaatschappij met betrekking tot het hedging instrument en met betrekking tot die buitenlandse activiteit moeten worden overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst of het verlies in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij;

(ii) of de consolidatiemethode invloed heeft op de bepaling van de bedragen die van het eigen vermogen naar de winst of het verlies moeten worden overgeboekt.

CONSENSUS

Aard van het gehedgede risico en bedrag van het gehedgede item waarvoor een hedging relatie mag worden aangemerkt

10 Hedge accounting mag alleen worden toegepast op de wisselkoersverschillen die ontstaan tussen de functionele valuta van de buitenlandse activiteit en de functionele valuta van de moedermaatschappij.

11 In een afdekking van de valutarisico's die voortvloeien uit een netto-investering in een buitenlandse activiteit, kan het gehedgede item een bedrag aan nettoactiva zijn dat gelijk is aan of kleiner is dan de boekwaarde van de nettoactiva van de buitenlandse activiteit in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij. De boekwaarde van de nettoactiva van een buitenlandse activiteit die mag worden aangemerkt als het gehedgede item in de geconsolideerde jaarrekening van een moedermaatschappij is afhankelijk van de vraag of een lagere moedermaatschappij van de buitenlandse activiteit hedge accounting heeft toegepast op alle of een deel van de nettoactiva van die buitenlandse activiteit en of die administratieve verwerking is overgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij.

12 Het gehedgede risico mag worden aangemerkt als het valutarisico dat ontstaat tussen de functionele valuta van de buitenlandse activiteit en de functionele valuta van een moedermaatschappij (de eerste moedermaatschappij, tussenhoudstermaatschappij of hoofdmoedermaatschappij) van die buitenlandse activiteit. Het feit dat de netto-investering wordt aangehouden via een tussenhoudstermaatschappij heeft geen invloed op de aard van het economische risico dat voor de hoofdmoedermaatschappij uit het valutarisico ontstaat.

▼M10

13 Een blootstelling aan valutarisico dat voortvloeit uit een netto-investering in een buitenlandse activiteit mag slechts één keer in aanmerking komen voor hedge accounting in de geconsolideerde jaarrekening. Als dezelfde nettoactiva van een buitenlandse activiteit door meer dan één moedermaatschappij binnen de groep (bijvoorbeeld door zowel een directe als een indirecte moedermaatschappij) worden afgedekt tegen hetzelfde risico, zal bijgevolg één hedging relatie in aanmerking komen voor hedge accounting in de geconsolideerde jaarrekening van de hoofdmoedermaatschappij. Een hedging relatie aangemerkt door één moedermaatschappij in haar geconsolideerde jaarrekening hoeft niet in stand te worden gehouden door een andere hogere moedermaatschappij. Als die hedging relatie niet door de hogere moedermaatschappij in stand wordt gehouden, moet de door de lagere moedermaatschappij toegepaste hedge accounting worden teruggenomen voordat de hedge accounting van de hogere moedermaatschappij wordt opgenomen.

Waar het hedging instrument kan worden aangehouden

▼M22

14 Een afgeleid of een niet-afgeleid instrument (of een combinatie van afgeleide en niet-afgeleide instrumenten) kan worden aangemerkt als een hedging instrument in een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse activiteit. Het (De) hedging instrument(en) kan (kunnen) worden aangehouden door om het even welke entiteit of entiteiten binnen de groep, mits voldaan is aan de in alinea 88 van IAS 39 beschreven vereisten inzake aanmerking, documentatie en effectiviteit die betrekking hebben op de afdekking van een netto-investering. Met name de hedging strategie van de groep moet duidelijk worden gedocumenteerd, vanwege de mogelijkheid van verschillende aanmerkingen op verschillende niveaus van de groep.

▼M10

15 Bij de beoordeling van de effectiviteit wordt de verandering in de waarde van het hedging instrument in verband met het valutarisico berekend op basis van de functionele valuta van de moedermaatschappij tegen wier functionele valuta het gehedgede risico wordt berekend, in overeenstemming met de documentatie inzake hedge accounting. Afhankelijk van waar het hedging instrument wordt aangehouden kan, als geen hedge accounting wordt toegepast, de totale verandering in waarde worden opgenomen in de winst of het verlies, in niet-gerealiseerde resultaten, of in beide. De beoordeling van de effectiviteit wordt echter niet beïnvloed door het feit of de verandering in waarde van het hedging instrument wordt opgenomen in de winst of het verlies dan wel in niet-gerealiseerde resultaten. Bij de toepassing van hedge accounting wordt het totale effectieve deel van de verandering opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten. De beoordeling van de effectiviteit wordt niet beïnvloed door de consolidatiemethode, noch door het feit of het hedging instrument een afgeleid of een niet-afgeleid instrument is.

Afstoting van een afgedekte buitenlandse activiteit

16 Bij afstoting van een buitenlandse activiteit die werd afgedekt, is het bedrag dat vanuit de valuta-omrekeningsreserve als een herclassificatieaanpassing naar de winst of het verlies wordt overgeboekt in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij in verband met het hedging instrument, het bedrag dat op grond van alinea 102 van IAS 39 moet worden geïdentificeerd. Dat bedrag is de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op het hedging instrument waarvan werd vastgesteld dat het een effectieve afdekking was.

17 Het bedrag dat vanuit de valuta-omrekeningsreserve naar de winst of het verlies wordt overgeboekt in de geconsolideerde jaarrekening van een moedermaatschappij in verband met de netto-investering in die buitenlandse activiteit in overeenstemming met alinea 48 van IAS 21, is het bedrag dat in verband met die buitenlandse activiteit is

▼M10

opgenomen in de valuta-omrekeningsreserve van die moedermaatschappij. In de geconsolideerde jaarrekening van de hoofdmoedermaatschappij wordt het totale nettobedrag dat in de valuta-omrekeningsreserve wordt opgenomen in verband met alle buitenlandse activiteiten niet beïnvloed door de consolidatiemethode. Of de hoofdmoedermaatschappij de directe of stapsgewijze consolidatiemethode [1] toepast, kan invloed hebben op het bedrag dat in haar valuta-omrekeningsreserve wordt opgenomen in verband met een individuele buitenlandse activiteit. De toepassing van de stapsgewijze consolidatiemethode kan leiden tot de overboeking naar de winst of het verlies van een bedrag dat verschilt van het bedrag dat werd gebruikt om de hedge-effectiviteit te bepalen. Dit verschil mag worden geëlimineerd door het bedrag in verband met die buitenlandse activiteit te bepalen dat zou zijn ontstaan indien de directe consolidatiemethode werd toegepast. Deze aanpassing wordt niet door IAS 21 vereist. Ze is echter een keuze voor een grondslag voor financiële verslaggeving die voor alle netto-investeringen consequent moet worden gevolgd.

INGANGSDATUM

▼M22

18 Entiteiten moeten deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 oktober 2008 aanvangen. Een entiteit moet de wijziging die door de in april 2009 uitgegeven *Verbeteringen in IFRSs* in alinea 14 is aangebracht, toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Eerdere toepassing van beide is toegestaan. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een verslagperiode die vóór 1 oktober 2008 aanvangt of als ze de wijziging in alinea 14 vóór 1 juli 2009 toepast, moet ze dit feit vermelden.

▼M10

OVERGANG

19 In IAS 8 wordt gespecificeerd hoe een entiteit een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving als gevolg van de eerste toepassing van een interpretatie moet toepassen. Entiteiten zijn niet verplicht om aan deze vereisten te voldoen wanneer ze deze interpretatie voor het eerst toepassen. Als een entiteit een hedging instrument had aangemerkt als een afdekking van een netto-investering maar de afdekking niet voldoet aan de voorwaarden voor hedge accounting in deze interpretatie, moet de entiteit IAS 39 toepassen om die hedge accounting prospectief te beëindigen.

Aanhangsel

Toepassingsleidraad

Deze bijlage maakt integraal deel uit van de interpretatie.

TL1 Deze bijlage illustreert de toepassing van de interpretatie op basis van de hieronder beschreven bedrijfsstructuur. In alle gevallen zouden de beschreven hedging relaties op effectiviteit worden getoetst in overeenstemming met IAS 39, hoewel deze toetsing niet in deze bijlage wordt besproken. De moedermaatschappij is tevens de hoofdmoedermaatschappij en presenteert haar geconsolideerde jaarrekening

[1] De directe methode is de consolidatiemethode waarbij de jaarrekening van de buitenlandse activiteit direct wordt omgerekend naar de functionele valuta van de hoofdmoedermaatschappij. De stapsgewijze methode is de consolidatiemethode waarbij de jaarrekening van de buitenlandse activiteit eerst wordt omgerekend naar de functionele valuta van een of meer tussenhoudstermaatschappijen en vervolgens naar de functionele valuta van de hoofdmoedermaatschappij (of de presentatievaluta indien deze verschilt van de functionele valuta).

▼**M10**

in haar functionele valuta, zijnde de euro (EUR). Elk van de dochterondernemingen is een 100 %-dochteronderneming. De netto-investering van £500 miljoen van de moedermaatschappij in dochteronderneming B (waarvan de functionele valuta het Britse pond (GBP) is) omvat het equivalent van £159 miljoen van de netto-investering van US$300 miljoen van dochteronderneming B in dochteronderneming C (waarvan de functionele valuta de Amerikaanse dollar (USD) is). Met andere woorden, de nettoactiva van dochteronderneming B bedragen £341 miljoen als we haar investering in dochteronderneming C buiten beschouwing laten.

Aard van het gehedgede risico waarvoor een hedging relatie mag worden aangemerkt (alinea's 10 tot en met 13)

TL2 De moedermaatschappij kan haar netto-investering in dochteronderneming A, B en C afdekken tegen het valutarisico tussen hun respectieve functionele valuta's (Japanse yen (JPY), Britse pond en Amerikaanse dollar) en de euro. Daarnaast kan de moedermaatschappij het USD/GBP-valutarisico tussen de functionele valuta van dochteronderneming B en die van dochteronderneming C afdekken. In haar geconsolideerde jaarrekening kan dochteronderneming B haar netto-investering in dochteronderneming C afdekken tegen het valutarisico tussen hun functionele valuta's, zijnde de Amerikaanse dollar en het Britse pond. In de volgende voorbeelden is het aangemerkte risico het risico in verband met de contante wisselkoers, omdat de hedginginstrumenten geen derivaten zijn. Als de hedginginstrumenten termijncontracten waren, zou de moedermaatschappij het termijnvalutarisico kunnen aanmerken.

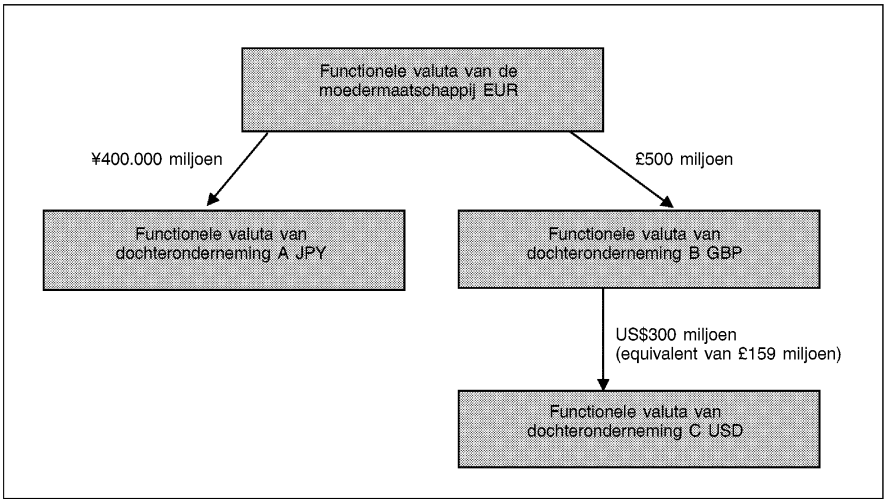

Bedrag van het gehedgede item waarvoor een hedging relatie mag worden aangemerkt (alinea's 10 tot en met 13)

TL3 De moedermaatschappij wil het valutarisico uit haar netto-investering in dochteronderneming C afdekken. Stel dat dochteronderneming A een externe lening van US$300 miljoen heeft. De nettoactiva van dochteronderneming A aan het begin van de verslagperiode bedragen ¥400.000 miljoen inclusief de opbrengsten van de externe lening van US$300 miljoen.

▼**M10**

TL4 Het gehedgede item kan een bedrag aan nettoactiva zijn dat gelijk is aan of kleiner is dan de boekwaarde van de netto-investering van de moedermaatschappij in dochteronderneming C (US$300 miljoen) in haar geconsolideerde jaarrekening. In haar geconsolideerde jaarrekening kan de moedermaatschappij de externe lening van US$300 miljoen in dochteronderneming A aanmerken als een afdekking van het risico dat samenhangt met de contante EUR/USD-wisselkoers in verband met haar netto-investering in de nettoactiva van dochteronderneming C ten bedrage van US$300 miljoen. In dit geval wordt zowel het EUR/USD-wisselkoersverschil op de externe lening van US$300 miljoen in dochteronderneming A als het EUR/USD-wisselkoersverschil op de netto-investering van US$300 miljoen in dochteronderneming C opgenomen in de valuta-omrekeningsreserve in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij na toepassing van hedge accounting.

TL5 Als geen hedge accounting wordt toegepast, zou het totale USD/EUR-wisselkoersverschil op de externe lening van US$300 miljoen in dochteronderneming A als volgt worden opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij:

— de verandering in de contante USD/JPY-wisselkoers, omgerekend naar euro, in de winst of het verlies, en

— de verandering in de contante JPY/EUR-wisselkoers in niet-gerealiseerde resultaten.

In plaats van de aanmerking in alinea TL4, kan de moedermaatschappij in haar geconsolideerde jaarrekening de externe lening van US$300 miljoen in dochteronderneming A aanmerken als een afdekking van het risico in verband met de contante GBP/USD-wisselkoers tussen dochteronderneming C en dochteronderneming B. In dit geval zou het totale USD/EUR-wisselkoersverschil op de externe lening van US$300 miljoen in dochteronderneming A in plaats daarvan als volgt worden opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij:

— de verandering in de contante GBP/USD-wisselkoers in de valuta-omrekeningsreserve in verband met dochteronderneming C,

— de verandering in de contante GBP/JPY-wisselkoers, omgerekend naar euro, in de winst of het verlies, en

— de verandering in de contante JPY/EUR-wisselkoers in niet-gerealiseerde resultaten.

TL6 De moedermaatschappij kan de externe lening van US$300 miljoen in dochteronderneming A niet in haar geconsolideerde jaarrekening aanmerken als een afdekking van zowel het risico in verband met de contante EUR/USD-wisselkoers als het risico in verband met de contante GBP/USD-wisselkoers. Eén enkel hedginginstrument kan hetzelfde aangemerkte risico slechts één keer afdekken. Dochteronderneming B kan in haar geconsolideerde jaarrekening geen hedge accounting toepassen omdat het hedginginstrument wordt aangehouden buiten de groep waartoe dochteronderneming B en dochteronderneming C behoren.

▼M10

Waar in een groep kan het hedginginstrument worden aangehouden (alinea's 14 en 15)?

TL7 Zoals in alinea TL5 vermeld, zou de totale verandering in waarde in verband met het valutarisico van de externe lening van US$300 miljoen in dochteronderneming A worden opgenomen in zowel de winst als het verlies (risico in verband met de contante USD/JPY-wisselkoers) en niet-gerealiseerde resultaten (risico in verband met de contante EUR/JPY-wisselkoers) in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij als geen hedge accounting wordt toegepast. Beide bedragen worden opgenomen ten behoeve van de beoordeling van de effectiviteit van de in alinea TL4 aangemerkte afdekking omdat de verandering in waarde van zowel het hedginginstrument als het gehedgede item wordt berekend op basis van de functionele valuta van de moedermaatschappij (euro) versus de functionele valuta van dochteronderneming C (Amerikaanse dollar), in overeenstemming met de documentatie van de afdekking. De consolidatiemethode (d.w.z. directe of stapsgewijze methode) heeft geen invloed op de beoordeling van de effectiviteit van de afdekking.

Bedragen die bij afstoting van een buitenlandse activiteit naar de winst of het verlies worden overgeboekt (alinea's 16 en 17)

TL8 Wanneer dochteronderneming C wordt afgestoten, worden in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij de volgende bedragen vanuit haar valuta-omrekeningsreserve overgeboekt naar de winst of het verlies:

a) in verband met de externe lening van US$300 miljoen in dochteronderneming A, het bedrag dat op grond van IAS 39 moet worden geïdentificeerd, d.w.z. de totale verandering in waarde in verband met het valutarisico die in niet-gerealiseerde resultaten werd opgenomen als het effectieve deel van de afdekking; en

b) in verband met de netto-investering van US$300 miljoen in dochteronderneming C, het bedrag bepaald volgens de consolidatiemethode van de entiteit. Als de moedermaatschappij de directe methode toepast, zal haar valuta-omrekeningsreserve in verband met dochteronderneming C direct door de EUR/USD-wisselkoers worden bepaald. Als de moedermaatschappij de stapsgewijze methode toepast, zal haar valuta-omrekeningsreserve in verband met dochteronderneming C worden bepaald door de door dochteronderneming B opgenomen valuta-omrekeningsreserve die de GBP/USD-wisselkoers weerspiegelt, omgerekend naar de functionele valuta van de moedermaatschappij op basis van EUR/GBP-wisselkoers. De toepassing van de stapsgewijze consolidatiemethode door de moedermaatschappij in voorgaande perioden verplicht haar er niet toe en belet haar evenmin om het bedrag van de valuta-omrekeningsreserve dat bij afstoting van dochteronderneming C moet worden overgeboekt te bepalen als het bedrag dat ze zou hebben opgenomen indien ze altijd de directe methode had toegepast, afhankelijk van haar grondslag voor financiële verslaggeving.

Afdekking van meer dan één buitenlandse activiteit (alinea's 11, 13 en 15)

TL9 De volgende voorbeelden illustreren dat in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij het risico dat kan worden afgedekt altijd het risico is tussen haar functionele valuta (euro) en de functionele valuta's van dochterondernemingen B en C. Ongeacht hoe de afdekkingen worden aangemerkt, zijn de maximumbedragen die effectieve afdekkingen kunnen zijn die moeten worden opgenomen in de valuta-omrekeningsreserve in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij wanneer beide buitenlandse activiteiten worden afgedekt, US$300 miljoen voor het EUR/USD-risico en £341 miljoen voor het EUR/GBP-risico. Andere veranderingen in waarde als gevolg van wisselkoersveranderingen worden opgenomen in de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies van de moedermaatschappij. Uiteraard zou de moedermaatschappij US$300 miljoen alleen voor veranderingen in de contante USD/GBP-wisselkoers of £500 miljoen alleen voor veranderingen in de contante GBP/EUR-wisselkoers kunnen aanmerken.

▼**M10**

De moedermaatschappij houdt zowel in USD als in GBP luidende hedging instrumenten aan

TL10 Het is mogelijk dat de moedermaatschappij zowel het valutarisico in verband met haar netto-investering in dochteronderneming B als het valutarisico in verband met haar netto-investering in dochteronderneming C wenst af te dekken. Stel dat de moedermaatschappij geschikte hedging instrumenten aanhoudt die in Amerikaanse dollar en in Britse pond luiden en die ze zou kunnen aanmerken als afdekkingen van haar netto-investeringen in dochteronderneming B en dochteronderneming C. De moedermaatschappij kan dan in haar geconsolideerde jaarrekening onder meer de volgende aanmerkingen opnemen:

a) een hedginginstrument van US$300 miljoen aangemerkt als een afdekking van de netto-investering van US$300 miljoen in dochteronderneming C, waarbij het risico de blootstelling aan de contante wisselkoers (EUR/USD) tussen de moedermaatschappij en dochteronderneming C is, en een hedginginstrument van maximaal £341 miljoen aangemerkt als een afdekking van de netto-investering van £341 miljoen in dochteronderneming B, waarbij het risico de blootstelling aan de contante wisselkoers (EUR/GBP) tussen de moedermaatschappij en dochteronderneming B is.

b) een hedginginstrument van US$300 miljoen aangemerkt als een afdekking van de netto-investering van US$300 miljoen in dochteronderneming C, waarbij het risico de blootstelling aan de contante wisselkoers (GBP/USD) tussen dochteronderneming B en dochteronderneming C is, en een hedginginstrument van maximaal £500 miljoen aangemerkt als een afdekking van de netto-investering van £500 miljoen in dochteronderneming B, waarbij het risico de blootstelling aan de contante wisselkoers (EUR/GBP) tussen de moedermaatschappij en dochteronderneming B is.

TL11 Het EUR/USD-risico van de netto-investering van de moedermaatschappij in dochteronderneming C is een ander risico dan het EUR/GBP-risico van de netto-investering van de moedermaatschappij in dochteronderneming B. In het geval beschreven in alinea TL10(a) heeft de moedermaatschappij door haar aanmerking van het in USD luidende hedginginstrument dat ze aanhoudt het EUR/USD-risico uit haar netto-investering in dochteronderneming C echter al volledig afgedekt. Als de moedermaatschappij ook een in GBP luidend instrument dat ze aanhoudt aanmerkte als een afdekking van haar netto-investering van £500 miljoen in dochteronderneming B, zou £159 miljoen van die netto-investering, zijnde het equivalent in GBP van haar in USD luidende netto-investering in dochteronderneming C, twee keer tegen het GBP/EUR-risico worden afgedekt in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij.

TL12 In het geval beschreven in alinea TL10(b), als de moedermaatschappij het gehedgede risico aanmerkt als de blootstelling aan de contante wisselkoers (GBP/USD) tussen dochteronderneming B en dochteronderneming C, wordt alleen het GBP/USD-deel van de verandering in de waarde van haar hedginginstrument van US$300 miljoen opgenomen in de valuta-omrekeningsreserve van de moedermaatschappij in verband met dochteronderneming C. De rest van de verandering (gelijk aan de GBP/EUR-verandering op £159 miljoen) wordt in de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies van de moedermaatschappij opgenomen, zoals in alinea TL5. Omdat de aanmerking van het USD/GBP-risico tussen dochterondernemingen B en C niet het GBP/EUR-risico omvat, kan de moedermaatschappij ook tot £500 miljoen van haar netto-investering in dochteronderneming B aanmerken, waarbij het risico de blootstelling aan de contante wisselkoers (GBP/EUR) tussen de moedermaatschappij en dochteronderneming B is.

▼M10

Dochteronderneming B houdt het in USD luidende hedginginstrument aan

TL13 Stel dat dochteronderneming B een externe schuld van US$300 miljoen aanhoudt waarvan de opbrengsten aan de moedermaatschappij werden overgedragen door een intragroepslening die in Britse pond luidt. Omdat zowel haar activa als haar verplichtingen met £159 miljoen zijn gestegen, blijven de nettoactiva van dochteronderneming B ongewijzigd. Dochteronderneming B zou in haar geconsolideerde jaarrekening de externe schuld kunnen aanmerken als een afdekking van het GBP/USD-risico dat verbonden is aan haar netto-investering in dochteronderneming C. De moedermaatschappij zou de aanmerking van dat hedginginstrument door dochteronderneming B als een afdekking van haar netto-investering van US$300 miljoen in dochteronderneming C tegen het GBP/USD-risico (zie alinea 13) kunnen overnemen, en de moedermaatschappij zou het in GBP luidende hedginginstrument dat ze aanhoudt als een afdekking van haar volledige netto-investering van £500 miljoen in dochteronderneming B kunnen aanmerken. De eerste afdekking, aangemerkt door dochteronderneming B, zou worden beoordeeld op basis van de functionele valuta van dochteronderneming B (Britse pond) en de tweede afdekking, aangemerkt door de moedermaatschappij, zou worden beoordeeld op basis van de functionele valuta van de moedermaatschappij (euro). In dit geval is in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij alleen het GBP/USD-risico van de netto-investering van de moedermaatschappij in dochteronderneming C afgedekt door het in USD luidende hedginginstrument, niet het volledige EUR/USD-risico. Daarom mag het volledige EUR/GBP-risico van de netto-investering van £500 miljoen van de moedermaatschappij in dochteronderneming B worden afgedekt in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij.

TL14 Er moet echter ook rekening worden gehouden met de administratieve verwerking van de lening van £159 miljoen van de moedermaatschappij aan dochteronderneming B. Als die lening niet wordt beschouwd als deel van de netto-investering van de moedermaatschappij in dochteronderneming B omdat ze niet voldoet aan de voorwaarden in alinea 15 van IAS 21, zou het GBP/EUR-wisselkoersverschil dat ontstaat bij de omrekening worden opgenomen in de geconsolideerde winst of het geconsolideerde verlies van de moedermaatschappij. Als de lening van £159 miljoen aan dochteronderneming B wordt beschouwd als deel van de netto-investering van de moedermaatschappij, zou die netto-investering slechts £341 miljoen bedragen en zou het bedrag dat de moedermaatschappij zou kunnen aanmerken als het tegen het GBP/EUR-risico gehedgede item bijgevolg worden verlaagd van £500 miljoen naar £341 miljoen.

TL15 Als de moedermaatschappij de door dochteronderneming B aangemerkte hedgingrelatie terugnam, zou de moedermaatschappij de externe lening van US$300 miljoen die door dochteronderneming B wordt aangehouden als een afdekking van haar netto-investering van US$300 miljoen in dochteronderneming C tegen het EUR/USD-risico kunnen aanmerken, en zou ze het in GBP luidende hedginginstrument dat ze zelf aanhoudt als een afdekking van maximaal slechts £341 miljoen van de netto-investering in dochteronderneming B kunnen aanmerken. In dit geval zou de effectiviteit van beide afdekkingen worden berekend op basis van de functionele valuta van de moedermaatschappij (euro). Derhalve zou zowel de USD/GBP-verandering in de waarde van de externe lening die wordt aangehouden door dochteronderneming B en de GBP/EUR-verandering in de waarde van de lening van de moedermaatschappij aan dochteronderneming B (gelijk aan USD/EUR in totaal) worden opgenomen in de valuta-omrekeningsreserve in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij. Omdat de moedermaatschappij het EUR/USD-risico van haar netto-investering in dochteronderneming C al volledig heeft afgedekt, kan ze maximaal slechts £341 miljoen van haar netto-investering in dochteronderneming B afdekken tegen het EUR/GBP-risico.

▼M17

IFRIC-INTERPRETATIE 17

Uitkeringen van activa in natura aan eigenaars

REFERENTIES

— IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* (herziene versie van 2008)

— IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*

— IFRS 7 *Financiële instrumenten: informatieverschaffing*

▼M32

— IFRS 10 *Geconsolideerde jaarrekening*

▼M33

— IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*

▼M17

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)

— IAS 10 *Gebeurtenissen na de verslagperiode*

— IAS 27 *De geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening* (herziene versie van mei 2008)

ACHTERGROND

1 Soms keert een entiteit andere activa dan geldmiddelen (activa in natura) uit als dividenden aan haar eigenaars ([1]) in hun hoedanigheid van eigenaars. Hierbij kan een entiteit haar eigenaars eventueel ook de keuze bieden tussen ontvangst van activa in natura of een alternatief in contanten. Het IFRIC heeft vragen ontvangen om leidraden te verschaffen over hoe een entiteit dergelijke uitkeringen moet verwerken.

2 De International Financial Reporting Standards (IFRSs) verschaffen geen leidraden voor de wijze waarop een entiteit uitkeringen aan haar eigenaars (gewoonlijk dividenden genoemd) moet waarderen. Op basis van IAS 1 moet een entiteit informatie presenteren over dividenden die zijn opgenomen als uitkeringen aan eigenaars, ofwel in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen ofwel in de toelichting bij de jaarrekening.

TOEPASSINGSGEBIED

3 Deze interpretatie is van toepassing op de volgende soorten niet-wederkerige uitkeringen van activa door een entiteit aan haar eigenaars in hun hoedanigheid van eigenaars:

(a) uitkeringen van activa in natura (bijv. materiële vaste activa, bedrijven zoals gedefinieerd in IFRS 3, eigendomsbelangen in een andere entiteit of groepen activa die worden afgestoten zoals gedefinieerd in IFRS 5); en

(b) uitkeringen die eigenaars de keuze laten tussen ontvangst van activa in natura of een alternatief in contanten.

4 Deze interpretatie is slechts van toepassing op uitkeringen waarbij alle eigenaars van dezelfde klasse van eigen-vermogensinstrumenten gelijk worden behandeld.

([1]) In Alinea 7 van IAS 1 worden eigenaars gedefinieerd als houders van als eigen vermogen geclassificeerde instrumenten.

▼M17

5 Deze interpretatie is niet van toepassing op een uitkering van een actief in natura waarover dezelfde partij of partijen zowel vóór als na de uitkering de uiteindelijke zeggenschap heeft/hebben. Deze uitsluiting is van toepassing op de enkelvoudige, individuele en geconsolideerde jaarrekening van een entiteit die de uitkering doet.

6 In overeenstemming met alinea 5 is deze interpretatie niet van toepassing als dezelfde partijen zowel vóór als na de uitkering de uiteindelijke zeggenschap over het actief in natura hebben. In alinea B2 van IFRS 3 is het volgende bepaald: „Een groep personen moet worden geacht zeggenschap uit te oefenen over een entiteit indien die personen als gevolg van contractuele afspraken gezamenlijk de macht hebben om het financiële en operationele beleid van die entiteit te sturen teneinde voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten”. Wil een uitkering buiten het toepassingsgebied van deze interpretatie vallen op basis van het feit dat dezelfde partijen zowel vóór als na de uitkering de zeggenschap hebben over het actief, dan moet een groep individuele aandeelhouders die de uitkering ontvangen, als gevolg van contractuele afspraken, dergelijke uiteindelijke gezamenlijke macht hebben over de entiteit die de uitkering doet.

▼M32

7 In overeenstemming met alinea 5 is deze interpretatie niet van toepassing als een entiteit een aantal van haar eigendomsbelangen in een dochteronderneming uitkeert maar de zeggenschap over de dochteronderneming behoudt. Een entiteit die een uitkering doet die ertoe leidt dat de entiteit een belang zonder overheersende zeggenschap in haar dochteronderneming opneemt, verwerkt de uitkering overeenkomstig IFRS 10.

▼M17

8 Deze interpretatie behandelt alleen de administratieve verwerking door een entiteit die activa in natura uitkeert. Ze behandelt niet de administratieve verwerking door aandeelhouders die een dergelijke uitkering ontvangen.

PROBLEEMSTELLING

9 Als een entiteit een uitkering aankondigt en een verplichting heeft de desbetreffende activa aan haar eigenaars uit te keren, moet ze een verplichting opnemen voor dit uit te keren dividend. In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

(a) Wanneer moet de entiteit de dividendverplichting opnemen?

(b) Hoe moet een entiteit de dividendverplichting waarderen?

(c) Wanneer een entiteit de dividendverplichting afwikkelt, hoe moet ze dan een eventueel verschil tussen de boekwaarde van de uitgekeerde activa en de boekwaarde van de dividendverplichting administratief verwerken?

CONSENSUS

Wanneer een dividendverplichting opnemen

10 De verplichting om een dividend uit te keren moet worden opgenomen wanneer het dividend op de juiste wijze is goedgekeurd en de entiteit er niet langer over beschikt, zijnde de datum:

(a) waarop de dividendaankondiging, gedaan door bijvoorbeeld het management of de raad van bestuur, wordt goedgekeurd door de bevoegde autoriteit, bijvoorbeeld de aandeelhouders, indien dergelijke goedkeuring in het betrokken rechtsgebied vereist is, of

(b) waarop de dividendaankondiging wordt gedaan, bijvoorbeeld door het management of de raad van bestuur, indien in het betrokken rechtsgebied geen verdere goedkeuring vereist is.

▼M17

Waardering van een dividendverplichting

11 Een entiteit moet een verplichting om activa in natura als dividend aan haar eigenaars uit te keren, waarderen tegen de reële waarde van de uit te keren activa.

12 Als een entiteit haar eigenaars de keuze laat tussen ontvangst van een actief in natura of een alternatief in contanten, moet ze bij het schatten van de dividendverplichting rekening houden met zowel de reële waarde van elk alternatief als de waarschijnlijkheid dat het door eigenaars wordt gekozen.

13 Aan het eind van elke verslagperiode en op de datum van afwikkeling moet de entiteit de boekwaarde van de dividendverplichting beoordelen en aanpassen, waarbij eventuele veranderingen in de boekwaarde van de dividendverplichting in het eigen vermogen moeten worden opgenomen als aanpassingen aan het uit te keren bedrag.

Administratieve verwerking van een eventueel verschil tussen de boekwaarde van de uitgekeerde activa en de boekwaarde van de dividendverplichting wanneer een entiteit de dividendverplichting afwikkelt

14 Wanneer een entiteit de dividendverplichting afwikkelt, moet ze het verschil, in voorkomend geval, tussen de boekwaarde van de uitgekeerde activa en de boekwaarde van de dividendverplichting in de winst of het verlies opnemen.

Presentatie en informatieverschaffing

15 Een entiteit moet het in alinea 14 beschreven verschil presenteren als een afzonderlijke post in de winst-en-verliesrekening.

16 Een entiteit moet de volgende informatie verschaffen, indien van toepassing:

(a) de boekwaarde van de dividendverplichting aan het begin en einde van de periode; en

(b) de toename of afname van de boekwaarde opgenomen in de periode overeenkomstig alinea 13 als gevolg van een verandering van de reële waarde van de uit te keren activa.

▼M33

17 Als een entiteit na het einde van een verslagperiode maar vóór de jaarrekening wordt goedgekeurd voor publicatie aankondigt een actief in natura als dividend te willen uitkeren, moet ze het volgende vermelden:

▼M17

(a) de aard van het uit te keren actief;

(b) de boekwaarde van het uit te keren actief aan het eind van de verslagperiode; en

▼M33

(c) de reële waarde van het uit te keren actief aan het eind van de verslagperiode, indien deze verschilt van zijn boekwaarde, en de informatie die op grond van de alinea's 93(b), (d), (g) en (i) en 99 van IFRS 13 moet worden verstrekt over de methode(n) die is (zijn) gebruikt om die reële waarde te bepalen.

▼**M17**

INGANGSDATUM

18 Entiteiten moeten deze interpretatie prospectief toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Retroactieve toepassing is niet toegestaan. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een periode die vóór 1 juli 2009 aanvangt, moet ze dat feit vermelden en moet ze eveneens IFRS 3 (herziene versie van 2008), IAS 27 (herziene versie van mei 2008) en IFRS 5 (gewijzigd door deze interpretatie) toepassen.

▼**M32**

19 Alinea 7 is gewijzigd door IFRS 10 (vastgesteld in mei 2011). Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 10 toepast.

▼**M33**

20 IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde alinea 17. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M18**

IFRIC-INTERPRETATIE 18

Overdracht van activa van klanten

REFERENTIES

— *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen*

— IFRS 1 *Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards* (herziene versie van 2008)

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 16 *Materiële vaste activa*

— IAS 18 *Opbrengsten*

— IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun*

— IFRIC 12 *Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten*

ACHTERGROND

1 In de nutssector gebeurt het dat een entiteit van haar klanten materiële vaste activa ontvangt die nodig zijn om die klanten op een net aan te sluiten en hen continue toegang te geven tot nutsvoorzieningen als elektriciteit, gas of water. Als alternatief kan een entiteit van klanten geldmiddelen ontvangen voor de verwerving of bouw van dergelijke materiële vaste activa. Gewoonlijk zijn klanten verplicht extra te betalen voor de aankoop van goederen of diensten op basis van het gebruik.

2 Een overdracht van activa van klanten kan ook plaatsvinden in andere sectoren dan de nutssector. Bijvoorbeeld een entiteit die haar IT-functies outsourcet, kan haar bestaande materiële vaste activa overdragen aan de outsourcingleverancier.

3 In sommige gevallen is de overdrager van het actief niet de entiteit die uiteindelijk continue toegang zal hebben tot goederen of diensten en die de ontvanger van deze goederen of diensten zal zijn. Gemakshalve verwijst deze interpretatie echter naar de entiteit die het actief overdraagt als de klant.

TOEPASSINGSGEBIED

4 Deze interpretatie is van toepassing op de administratieve verwerking van overdrachten van materiële vaste activa door entiteiten die dergelijke activa van hun klanten ontvangen.

5 Overeenkomsten binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie zijn overeenkomsten waarbij een entiteit van een klant een materieel vast actief ontvangt dat de entiteit vervolgens moet gebruiken om de klant aan te sluiten op een net en/of om de klant continue toegang te geven tot goederen of diensten.

6 Deze interpretatie is ook van toepassing op overeenkomsten waarbij een entiteit van een klant geldmiddelen ontvangt indien dat bedrag aan geldmiddelen alleen mag worden aangewend voor de bouw of verwerving van een materieel vast actief en de entiteit dat actief vervolgens moet gebruiken om de klant aan te sluiten op een net en/of om de klant continue toegang te geven tot goederen of diensten.

▼**M18**

7 Deze interpretatie is niet van toepassing op overeenkomsten waarbij de overdracht een overheidssubsidie betreft zoals gedefinieerd in IAS 20, of infrastructuur betreft die wordt gebruikt bij dienstverlening uit hoofde van een concessieovereenkomst die binnen het toepassingsgebied van IFRIC 12 valt.

PROBLEEMSTELLING

8 In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

a) Is aan de definitie van een actief voldaan?

b) Indien aan de definitie van een actief is voldaan, hoe moet het overgedragen materieel vast actief bij eerste opname worden gewaardeerd?

c) Indien het materieel vast actief bij eerste opname wordt gewaardeerd tegen reële waarde, hoe moet de daaruit voortvloeiende creditering worden verwerkt?

d) Hoe moet een entiteit een overdracht van geldmiddelen van een klant administratief verwerken?

CONSENSUS

Is aan de definitie van een actief voldaan?

9 Wanneer een klant een materieel vast actief overdraagt aan een entiteit, moet de entiteit beoordelen of het overgedragen actief voldoet aan de definitie van een actief zoals in het *Raamwerk* uiteengezet. Alinea 49(a) van het *Raamwerk* stelt dat „een actief een uit gebeurtenissen in het verleden voortgekomen middel is waarover de entiteit de zeggenschap uitoefent en waaruit in de toekomst naar verwachting economische voordelen naar de entiteit zullen vloeien”. In de meeste gevallen verkrijgt de entiteit het eigendomsrecht van het overgedragen materieel vast actief. Bij het vaststellen van het bestaan van een actief is het eigendomsrecht echter niet essentieel. Als de klant de zeggenschap over het overgedragen actief behoudt, is niet aan de definitie van een actief voldaan, ondanks de overdracht van eigendom.

10 Een entiteit die de zeggenschap heeft over een actief, kan er over het algemeen mee doen wat ze wil. De entiteit zou dat actief bijvoorbeeld kunnen ruilen voor andere activa, aanwenden om goederen te produceren of diensten te verrichten, laten gebruiken door derden tegen een vergoeding, gebruiken om verplichtingen af te wikkelen, aanhouden of distribueren aan eigenaars. Een entiteit die van een klant een materieel vast actief ontvangt, moet alle relevante feiten en omstandigheden in aanmerking nemen bij de beoordeling van de zeggenschap over het overgedragen actief. Hoewel de entiteit het overgedragen materieel vast actief bijvoorbeeld moet gebruiken om een of meer diensten te leveren aan de klant, kan zij eventueel vrij beslissen hoe het overgedragen materieel vast actief wordt gebruikt en onderhouden, en wanneer het wordt vervangen. In dit geval zou de entiteit normaal gesproken concluderen dat zij de zeggenschap heeft over het overgedragen materieel vast actief.

Hoe moet het overgedragen materieel vast actief bij eerste opname worden gewaardeerd?

11 Als de entiteit tot de conclusie komt dat aan de definitie van een actief is voldaan, moet zij het overgedragen actief opnemen als een materieel vast actief in overeenstemming met alinea 7 van IAS 16 en moet zij de kostprijs van dat actief bij eerste opname waarderen tegen de reële waarde ervan in overeenstemming met alinea 24 van IAS 16.

▼M18

Hoe moet de creditering worden verwerkt?

12 In de volgende uiteenzetting wordt ervan uitgegaan dat de entiteit die een materieel vast actief heeft ontvangen tot het besluit is gekomen dat het overgedragen actief moet worden opgenomen en gewaardeerd in overeenstemming met alinea's 9, 10 en 11.

13 Alinea 12 van IAS 18 stelt dat „indien goederen worden verkocht of diensten worden verricht in ruil voor goederen of diensten die in aard of waarde verschillen, de ruil wordt beschouwd als een transactie die opbrengsten genereert". Volgens de voorwaarden van de overeenkomsten binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie zou een overdracht van een materieel vast actief een ruil zijn voor goederen of diensten die in aard of waarde verschillen. Bijgevolg moet de entiteit opbrengsten opnemen in overeenstemming met IAS 18.

Identificatie van de afzonderlijk identificeerbare diensten

14 Een entiteit kan ermee instemmen om een of meer diensten te leveren in ruil voor het overgedragen materieel vast actief, zoals de klant aansluiten op een net en/of de klant continue toegang geven tot goederen of diensten. In overeenstemming met alinea 13 van IAS 18 moet de entiteit de in de overeenkomst opgenomen afzonderlijk identificeerbare diensten identificeren.

15 Kenmerken die aangeven dat de aansluiting van de klant op een net een afzonderlijk identificeerbare dienst is, omvatten:

a) er wordt aan de klant een dienstaansluiting geleverd die op zichzelf een waarde vertegenwoordigt voor die klant;

b) de reële waarde van de dienstaansluiting kan betrouwbaar worden bepaald.

16 Een kenmerk dat aangeeft dat het aan de klant verschaffen van continue toegang tot goederen of diensten een afzonderlijk identificeerbare dienst is, is dat de klant die het actief overdraagt in de toekomst de continue toegang en/of de goederen of diensten ontvangt tegen een prijs die lager is dan wat zonder de overdracht van het materieel vast actief zou worden aangerekend.

17 Een kenmerk dat daarentegen aangeeft dat de verplichting om de klant continue toegang te verschaffen tot goederen of diensten voortvloeit uit de voorwaarden van de exploitatievergunning van de entiteit of een andere regeling en niet uit de overeenkomst met betrekking tot de overdracht van een materieel vast actief, is dat klanten die de activa overdragen dezelfde prijs betalen voor de continue toegang en/of de goederen of diensten als klanten die geen activa overdragen.

Opname van opbrengsten

18 Als slechts één dienst wordt geïdentificeerd, dan moet de entiteit opbrengsten opnemen wanneer de dienst wordt uitgevoerd in overeenstemming met alinea 20 van IAS 18.

19 Als er meer dan één afzonderlijk identificeerbare dienst wordt geïdentificeerd, moet de reële waarde van de totale ontvangen of te ontvangen vergoeding voor de overeenkomst op grond van alinea 13 van IAS 18 worden toegerekend aan elke dienst, waarbij op elke dienst de opnamecriteria van IAS 18 moeten worden toegepast.

20 Als een continue dienst wordt geïdentificeerd als onderdeel van de overeenkomst, wordt de periode waarover opbrengsten moeten worden opgenomen voor die dienst over het algemeen bepaald door de voorwaarden van de overeenkomst met de klant. Als in de overeenkomst geen periode is gespecificeerd, moeten de opbrengsten worden opgenomen over een periode die niet langer is dan de gebruiksduur van het overgedragen actief dat wordt gebruikt om de continue dienst te verlenen.

▼**M18**

Hoe moet een entiteit een overdracht van geldmiddelen van een klant administratief verwerken?

21 Wanneer een entiteit geldmiddelen ontvangt van een klant, moet zij beoordelen of de overeenkomst binnen het toepassingsgebied van deze interpretatie valt in overeenstemming met alinea 6. Als dat zo is, moet de entiteit beoordelen of het gebouwde of verworven materieel vast actief voldoet aan de definitie van een actief in overeenstemming met alinea's 9 en 10. Als aan de definitie van een actief is voldaan, moet de entiteit het materieel vast actief opnemen tegen kostprijs in overeenstemming met IAS 16 en moet ze de opbrengsten opnemen in overeenstemming met alinea's 13 tot en met 20 tegen het bedrag aan geldmiddelen dat ze van de klant heeft ontvangen.

INGANGSDATUM EN OVERGANGSBEPALINGEN

22 Entiteiten moeten deze interpretatie prospectief toepassen op overdrachten van activa die ze op of na 1 juli 2009 van klanten hebben ontvangen. Eerdere toepassing is toegestaan op voorwaarde dat de waarderingen en andere informatie die nodig is voor de toepassing van de interpretatie op vroegere overdrachten werden verkregen op het moment dat deze overdrachten plaatsvonden. Entiteiten moeten in de toelichting vermelden vanaf welke datum de interpretatie werd toegepast.

▼**M28**

IFRIC-INTERPRETATIE 19

Aflossing van financiële verplichtingen met eigenvermogensinstrumenten

REFERENTIES

— *Raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen*

— IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen*

— IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*

▼**M33**

— IFRS 13 *Waardering tegen reële waarde*

▼**M28**

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 32 *Financiële instrumenten: presentatie*

— IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*

ACHTERGROND

1 Een debiteur en een crediteur kunnen heronderhandelen over de voorwaarden van een financiële verplichting met als resultaat dat de debiteur de verplichting geheel of gedeeltelijk aflost door eigenvermogensinstrumenten aan de crediteur te verstrekken. Dergelijke transacties worden soms „debt for equity swaps" genoemd. Het IFRIC heeft diverse verzoeken ontvangen om leidraden voor de administratieve verwerking van dergelijke transacties te verschaffen.

TOEPASSINGSGEBIED

2 In deze interpretatie wordt ingegaan op de administratieve verwerking van heronderhandelingen over de voorwaarden van een financiële verplichting met als resultaat dat de entiteit eigenvermogensinstrumenten aan een crediteur van de entiteit verstrekt om de financiële verplichting geheel of gedeeltelijk af te lossen. De interpretatie gaat niet in op de administratieve verwerking door de crediteur.

3 Een entiteit mag deze interpretatie niet op transacties toepassen wanneer:

(a) de crediteur ook een directe of indirecte aandeelhouder is en in zijn hoedanigheid van een bestaande directe of indirecte aandeelhouder optreedt;

(b) de crediteur en de entiteit voor en na de transactie onder de zeggenschap van dezelfde partij staan, en de economische realiteit van de transactie een uitkering uit het eigen vermogen door, dan wel een kapitaalstorting aan de entiteit omvat;

(c) het aflossen van de financiële verplichting door de verstrekking van eigenvermogensinstrumenten met de oorspronkelijke voorwaarden van de financiële verplichting in overeenstemming is.

PROBLEEMSTELLING

4 In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

(a) Kunnen de eigenvermogensinstrumenten die een entiteit verstrekt om een financiële verplichting geheel of gedeeltelijk af te lossen, als „betaalde vergoeding" zoals bedoeld in alinea 41 van IAS 39 worden aangemerkt?

▼**M28**

(b) Hoe moet een entiteit de met het oog op de aflossing van een dergelijke financiële verplichting verstrekte eigenvermogensinstrumenten bij de eerste opname waarderen?

(c) Hoe moet een entiteit een eventueel verschil tussen de boekwaarde van de afgeloste financiële verplichting en de eerste waardering van de verstrekte eigenvermogensinstrumenten administratief verwerken?

CONSENSUS

5 De verstrekking van eigenvermogensinstrumenten door een entiteit aan een crediteur om een financiële verplichting geheel of gedeeltelijk af te lossen, wordt als „betaalde vergoeding" zoals bedoeld in alinea 41 van IAS 39 aangemerkt. Een entiteit neemt een financiële verplichting (of een deel daarvan) niet langer op in haar overzicht van de financiële positie als en alleen als de financiële verplichting in overeenstemming met alinea 39 van IAS 39 tenietgaat.

6 Eigenvermogensinstrumenten die aan een crediteur worden verstrekt om een financiële verplichting geheel of gedeeltelijk af te lossen, worden bij de eerste opname ervan door een entiteit tegen hun reële waarde gewaardeerd, tenzij deze reële waarde niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald.

▼**M33**

7 Als de reële waarde van de uitgegeven eigenvermogensinstrumenten niet betrouwbaar kan worden bepaald, moeten de eigenvermogensinstrumenten zodanig worden gewaardeerd dat ze de reële waarde van de afgeloste financiële verplichting weerspiegelen. Bij de bepaling van de reële waarde van een afgeloste financiële verplichting met een kenmerk van directe opeisbaarheid (bijvoorbeeld een direct opvraagbaar deposito) wordt alinea 47 van IFRS 13 niet toegepast.

▼**M28**

8 Indien de financiële verplichting slechts gedeeltelijk wordt afgelost, moet de entiteit beoordelen of een deel van de betaalde vergoeding betrekking heeft op een wijziging van de voorwaarden van de verplichting die blijft uitstaan. Indien een deel van de betaalde vergoeding inderdaad op een wijziging van de voorwaarden van het resterende deel van de verplichting betrekking heeft, moet de entiteit de betaalde vergoeding verdelen over het afgeloste deel van de verplichting en het deel van de verplichting dat blijft uitstaan. Bij een dergelijke verdeling moet de entiteit rekening houden met alle relevante feiten en omstandigheden die met de transactie verband houden.

9 Het verschil tussen de boekwaarde van de financiële verplichting (of deel van een financiële verplichting) die is afgelost en de betaalde vergoeding moet overeenkomstig alinea 41 van IAS 39 in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen. De verstrekte eigenvermogensinstrumenten moeten voor het eerst worden opgenomen en gewaardeerd op de datum waarop de financiële verplichting (of een deel daarvan) wordt afgelost.

10 Wanneer de financiële verplichting slechts gedeeltelijk wordt afgelost, moet de vergoeding in overeenstemming met alinea 8 worden verdeeld. De bepaling van de vergoeding die aan de resterende verplichting wordt toegerekend, moet deel uitmaken van de beoordeling of de voorwaarden van die resterende verplichting aanzienlijk zijn gewijzigd. Indien de resterende verplichting aanzienlijk is gewijzigd, moet de entiteit de wijziging administratief verwerken als de aflossing van de oorspronkelijke verplichting en de opname van een nieuwe verplichting, zoals vereist door alinea 40 van IAS 39.

11 Een overeenkomstig de alinea's 9 en 10 opgenomen winst of verlies moet door een entiteit als een aparte post in de winst-en-verliesrekening of in de toelichting worden vermeld.

▼**M28**

INGANGSDATUM EN OVERGANG

12 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2010 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze interpretatie toepast op een periode die vóór 1 juli 2010 aanvangt, moet zij dit feit vermelden.

13 Een entiteit moet de grondslagen voor financiële verslaggeving vanaf het begin van de vroegste gepresenteerde vergelijkende periode wijzigen in overeenstemming met IAS 8.

▼**M33**

15 IFRS 13, uitgegeven in mei 2011, wijzigde alinea 7. Een entiteit moet deze wijziging toepassen wanneer ze IFRS 13 toepast.

▼**M33**

IFRIC-INTERPRETATIE 20

Afgravingskosten tijdens de productiefase van een dagbouwmijn

REFERENTIES

— *Conceptual Framework for Financial Reporting*

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening*

— IAS 2 *Voorraden*

— IAS 16 *Materiële vaste activa*

— IAS 38 *Immateriële vaste activa*

ACHTERGROND

1 Bij bovengrondse mijnontginning (dagbouw) kunnen entiteiten zich verplicht zien mijnafval (de deklaag of "overburden") te verwijderen om toegang te krijgen tot afzettingen van minerale ertsen. Deze afvalverwijderingsactiviteit staat bekend als afgravingswerk ("stripping").

2 Tijdens de ontwikkelingsfase van de mijn (voordat de productie begint) worden de afgravingskosten gewoonlijk geactiveerd als deel van de af te schrijven kosten van de bouw, ontwikkeling en constructie van de mijn. Zodra de productie aanvangt, worden deze geactiveerde kosten systematisch afgeschreven, gewoonlijk volgens de afschrijvingsmethode op basis van verbruikte werkeenheden.

3 Tijdens de productiefase van de mijn kan een mijnbouwentiteit doorgaan met het verwijderen van de deklaag en afgravingskosten blijven maken.

4 Het materiaal dat bij het afgravingswerk tijdens de productiefase wordt verwijderd, zal niet noodzakelijkerwijze voor 100 procent uit afval bestaan; het zal veelal gaan om een mengeling van ertsen en afval. De ratio tussen erts en afval kan variëren van een niet-economisch laag percentage tot een rendabel hoog percentage. De verwijdering van materiaal met een lage ratio tussen erts en afval kan enig bruikbaar materiaal opleveren dat voor voorraadproductie kan worden aangewend. De verwijdering van dergelijk materiaal kan eventueel ook toegang bieden tot diepere lagen materiaal met een hogere ratio tussen erts en afval. Afgravingswerk kan derhalve twee voordelen opleveren voor de entiteit: bruikbaar erts dat voor voorraadproductie kan worden aangewend en betere toegang tot nieuwe hoeveelheden materiaal dat in toekomstige perioden zal worden gewonnen.

5 In deze interpretatie wordt aangegeven wanneer en hoe deze beide uit afgravingswerk voortvloeiende voordelen afzonderlijk administratief moeten worden verwerkt, alsook hoe deze voordelen bij de eerste opname en daarna moeten worden gewaardeerd.

TOEPASSINGSGEBIED

6 Deze interpretatie is van toepassing op de kosten van afvalverwijdering die bij dagbouwactiviteiten worden gemaakt tijdens de productiefase van de mijn ("afgravingskosten tijdens de productiefase").

▼**M33**

PROBLEEMSTELLING

7 In deze interpretatie worden de volgende vragen behandeld:

(a) opname van afgravingskosten tijdens de productiefase als een actief;

(b) eerste waardering van het geactiveerde afgravingswerk; en

(c) waardering na de eerste opname van het geactiveerde afgravingswerk.

CONSENSUS

Opname van afgravingskosten tijdens de productiefase als een actief

8 In zoverre het voordeel uit het afgravingswerk in de vorm van voorraadproductie wordt gerealiseerd, moet de entiteit de kosten van dit afgravingswerk administratief verwerken in overeenstemming met de beginselen van IAS 2 *Voorraden*. In zoverre het voordeel uit een betere toegang tot erts bestaat, moet de entiteit deze kosten als een vast actief opnemen, mits aan de criteria van alinea 9 is voldaan. In deze interpretatie wordt het desbetreffende vaste actief met de term "geactiveerd afgravingswerk" aangeduid.

9 Een entiteit moet geactiveerd afgravingswerk opnemen als en slechts als aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

(a) het is waarschijnlijk dat de aan het afgravingswerk verbonden toekomstige economische voordelen (betere toegang tot het ertslichaam) naar de entiteit zullen vloeien;

(b) de entiteit kan de component van het ertslichaam onderkennen waarvoor de toegang is verbeterd; en

(c) de kosten die met het met deze component verband houdend afgravingswerk samenhangen, kunnen op betrouwbare wijze worden bepaald.

10 Het geactiveerde afgravingswerk moet administratief worden verwerkt als een aanvulling op of een verbetering van een bestaand actief. Het geactiveerde afgravingswerk wordt met andere woorden administratief verwerkt als een *onderdeel* van een bestaand actief.

11 De classificatie van het geactiveerde afgravingswerk als een materieel of een immaterieel actief is afhankelijk van het bestaande actief. De aard van het bestaande actief bepaalt met andere woorden of de entiteit het geactiveerde afgravingswerk als een materieel dan wel als een immaterieel actief moet classificeren.

Eerste waardering van het geactiveerde afgravingswerk

12 De entiteit moet het geactiveerde afgravingswerk aanvankelijk waarderen tegen kostprijs; deze is gelijk aan de geaccumuleerde kosten die rechtstreeks voortvloeien uit de uitvoering van het afgravingswerk dat voor een betere toegang tot de onderkende component van het ertslichaam zorgt, vermeerderd met een toerekening van rechtstreeks toerekenbare overheadkosten. Tegelijkertijd met het afgravingswerk tijdens de productiefase kunnen incidentele bedrijfsactiviteiten plaatsvinden, die echter niet noodzakelijk zijn opdat het afgravingswerk tijdens de productiefase volgens plan kan worden voortgezet. De met deze incidentele bedrijfsactiviteiten samenhangende kosten mogen niet in de kosten van het geactiveerde afgravingswerk worden opgenomen.

▼M33

13 Wanneer de kosten van het geactiveerde afgravingswerk en de voorraadproductie niet afzonderlijk kunnen worden bepaald, moet de entiteit de kosten van het afgravingswerk tijdens de productiefase over de voorraadproductie en het geactiveerde afgravingswerk uitsplitsen aan de hand van een toerekeningsgrondslag die op een relevante productiemaatstaf is gebaseerd. Deze productiemaatstaf moet voor de onderkende component van het ertslichaam worden berekend en moet als referentie worden gebruikt om te bepalen in hoeverre de aanvullende activiteit heeft plaatsgevonden waardoor toekomstige voordelen worden gegenereerd. Voorbeelden van dergelijke maatstaven zijn onder meer:

(a) kosten van de productievoorraad in vergelijking met de verwachte kosten;

(b) hoeveelheid verwijderd afval in vergelijking met de verwachte hoeveelheid afval, voor een gegeven hoeveelheid geproduceerd erts; en

(c) gehalte aan minerale bestanddelen van het gewonnen erts in vergelijking met het verwachte gehalte aan minerale bestanddelen van het te winnen erts, voor een gegeven hoeveelheid geproduceerd erts.

Waardering na de eerste opname van het geactiveerde afgravingswerk

14 Na de eerste opname moet het geactiveerde afgravingswerk worden geboekt op dezelfde wijze als het bestaande actief waarvan het een onderdeel vormt, namelijk ofwel tegen kostprijs, ofwel tegen geherwaardeerde waarde, verminderd met de afschrijving en bijzondere waardeverminderingsverliezen.

15 Het geactiveerde afgravingswerk moet systematisch worden afgeschreven over de verwachte gebruiksduur van de onderkende component van het ertslichaam die als gevolg van het afgravingswerk beter toegankelijk wordt. De afschrijvingsmethode op basis van verbruikte werkeenheden moet worden toegepast, tenzij een andere methode meer geëigend is.

16 De verwachte gebruiksduur van de onderkende component van het ertslichaam die voor de afschrijving van het geactiveerde afgravingswerk wordt gebruikt, verschilt van de verwachte gebruiksduur die wordt gehanteerd om de mijn zelf en de met de gebruiksduur van de mijn gerelateerde activa af te schrijven. Een uitzondering op deze regel is de zeldzame situatie waarin het afgravingswerk voor een betere toegang tot het gehele resterende ertslichaam zorgt. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren naar het einde van de gebruiksduur van een mijn toe, wanneer de onderkende component het laatste deel van het te winnen ertslichaam is.

▼**M33**

Bijlage A

Ingangsdatum en overgang

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de interpretatie en heeft hetzelfde gezag als de andere delen van de interpretatie.

A1 Entiteiten moeten deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2013 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze interpretatie op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

A2 Een entiteit moet deze interpretatie toepassen op afgravingskosten tijdens de productiefase die zijn gemaakt bij of na het begin van de vroegste periode die wordt gepresenteerd.

A3 Vanaf het begin van de vroegste periode die wordt gepresenteerd, moet elk eerder opgenomen actiefsaldo dat uit afgravingswerk tijdens de productiefase voortvloeide ("eerder geactiveerd afgravingswerk"), worden geherclassificeerd als een onderdeel van een bestaand actief waarmee het afgravingswerk samenhing, voor zover er een onderkenbare component van het ertslichaam overblijft waarmee het eerder geactiveerde afgravingswerk in verband kan worden gebracht. Dergelijke saldi moeten worden afgeschreven over de resterende verwachte gebruiksduur van de onderkende component van het ertslichaam waarmee elk saldo van eerder geactiveerd afgravingswerk verband houdt.

A4 Bij gebreke van een onderkenbare component van het ertslichaam waarmee het eerder geactiveerde afgravingswerk verband houdt, moet dit aan het begin van de vroegste periode die wordt gepresenteerd, in het beginsaldo van de ingehouden winsten worden opgenomen.

▼**M41**

IFRIC 21

IFRIC-interpretatie 21 Heffingen ([1])

REFERENTIES

— IAS 1 Presentatie van de jaarrekening

— IAS 8 Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten

— IAS 12 Winstbelastingen

— IAS 20 Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun

— IAS 24 Informatieverschaffing over verbonden partijen

— IAS 34 Tussentijdse financiële verslaggeving

— IAS 37 Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa

— IFRIC 6 Verplichtingen die voortvloeien uit deelneming aan een specifieke markt — Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

ACHTERGROND

1. De overheid kan een entiteit een heffing opleggen. Het IFRS Interpretations Committee heeft verzoeken ontvangen om leidraden te verschaffen over hoe heffingen administratief moeten worden verwerkt in de jaarrekening van de entiteit die de heffing betaalt. Het betreft meer in het bijzonder de vraag wanneer moet worden overgegaan tot de opname van een verplichting tot betaling van een heffing die administratief is verwerkt overeenkomstig IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*.

TOEPASSINGSGEBIED

2. Deze interpretatie heeft betrekking op de administratieve verwerking van een verplichting tot betaling van een heffing indien deze verplichting onder het toepassingsgebied van IAS 37 valt. Zij heeft ook betrekking op de administratieve verwerking van een verplichting tot betaling van een heffing waarvan timing en bedrag zeker zijn.

3. Deze interpretatie heeft geen betrekking op de administratieve verwerking van de kosten die uit de opname van een verplichting tot betaling van een heffing voortvloeien. Entiteiten moeten andere standaarden toepassen om uit te maken of uit de opname van een verplichting tot betaling van een heffing een actief of een last voortvloeit.

4. Voor de toepassing van deze interpretatie is een heffing een door de overheid krachtens wetgeving (d.w.z. wetten en/of regelgeving) aan entiteiten opgelegde uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen, met uitzondering van:

   a) uitstromen van middelen die onder het toepassingsgebied van andere standaarden vallen (zoals winstbelastingen die onder het toepassingsgebied van IAS 12 *Winstbelastingen* vallen), en

   b) boeten of andere straffen die wegens schendingen van de wetgeving worden opgelegd.

   „Overheid" verwijst naar lokale, nationale of internationale overheden, overheidsinstellingen en gelijkaardige instanties.

([1]) Reproductie toegestaan binnen de Europese Economische Ruimte. Alle bestaande rechten voorbehouden buiten de EER, met uitzondering van het recht van reproductie voor persoonlijk of ander eerlijk gebruik. Nadere inlichtingen te verkrijgen bij de IASB op het volgende adres: www.iasb.org.

▼**M41**

5. Een door een entiteit gedane betaling voor de verwerving van een actief, dan wel voor de verrichting van diensten op grond van een contractuele overeenkomst met de overheid voldoet niet aan de definitie van een heffing.

6. Een entiteit is niet verplicht deze interpretatie toe te passen op verplichtingen die uit emissiehandelssystemen voortvloeien.

PROBLEEMSTELLING

7. Om te verduidelijken hoe een verplichting tot betaling van een heffing administratief moet worden verwerkt, worden in deze interpretatie de volgende vragen behandeld:

   a) wat is de tot verplichting leidende gebeurtenis die aanleiding geeft tot de opname van een verplichting tot betaling van een heffing?

   b) leidt economische dwang om in een toekomstige periode activiteiten te blijven uitoefenen, tot een feitelijke verplichting tot betaling van een heffing die zal worden geactiveerd door in die toekomstige periode activiteiten uit te oefenen?

   c) houdt de veronderstelling dat de continuïteit van de entiteit gewaarborgd is in dat de entiteit een bestaande verplichting tot betaling van een heffing heeft die zal worden geactiveerd door in een toekomstige periode activiteiten uit te oefenen?

   d) vindt de opname van een verplichting tot betaling van een heffing op een bepaald moment plaats of vindt deze in bepaalde omstandigheden geleidelijk over een bepaalde tijdsperiode plaats?

   e) wat is de tot verplichting leidende gebeurtenis die aanleiding geeft tot de opname van een verplichting tot betaling van een heffing die wordt geactiveerd als een minimumdrempel wordt bereikt?

   f) worden in de jaarrekening en in het tussentijds financieel verslag dezelfde grondslagen voor de opname van een verplichting tot betaling van een heffing toegepast?

CONSENSUS

8. De tot verplichting leidende gebeurtenis die tot een verplichting tot betaling van een heffing aanleiding geeft, is de activiteit die de betaling van de heffing, als omschreven in de wetgeving, teweegbrengt. Indien bijvoorbeeld de activiteit die de betaling van de heffing teweegbrengt, het genereren van opbrengsten in de lopende periode is en indien de berekening van deze heffing is gebaseerd op de opbrengsten die in een eerdere periode zijn gegenereerd, dan is de tot verplichting leidende gebeurtenis voor die heffing het genereren van opbrengsten in de lopende periode. Het genereren van opbrengsten in de eerdere periode is noodzakelijk, maar niet voldoende, om tot een bestaande verplichting aanleiding te geven.

9. Een entiteit heeft geen feitelijke verplichting tot betaling van een heffing die zal worden geactiveerd door in een toekomstige periode activiteiten uit te oefenen vanwege het feit dat de entiteit onder economische dwang staat om in die toekomstige periode activiteiten te blijven uitoefenen.

10. De opstelling van een jaarrekening in de veronderstelling dat de continuïteit van een entiteit gewaarborgd is, houdt niet in dat de entiteit een bestaande verplichting tot betaling van een heffing heeft die zal worden geactiveerd door in een toekomstige periode activiteiten uit te oefenen.

11. De verplichting tot betaling van een heffing wordt geleidelijk opgenomen als de tot verplichting leidende gebeurtenis over een bepaalde tijdsperiode plaatsvindt (d.w.z. als de activiteit die de betaling van de heffing, als omschreven in de wetgeving, teweegbrengt, over een bepaalde tijdsperiode plaatsvindt). Indien bijvoorbeeld de tot verplichting leidende gebeurtenis het genereren van opbrengsten over een bepaalde tijdsperiode is, wordt de overeenkomstige verplichting opgenomen naarmate de entiteit die opbrengsten genereert.

▼**M41**

12. Indien een verplichting tot betaling van een heffing wordt geactiveerd als een minimumdrempel wordt bereikt, dan wordt de verplichting die daaruit voortvloeit administratief verwerkt in overeenstemming met de beginselen die in de alinea's 8 tot en met 14 (en met name in de alinea's 8 en 11) van deze interpretatie zijn vastgelegd. Indien bijvoorbeeld de tot verplichting leidende gebeurtenis het bereiken van een minimale activiteitsdrempel is (zoals ofwel een minimumbedrag aan gegenereerde opbrengsten of omzet, ofwel een minimale productiehoeveelheid), dan wordt de overeenkomstige verplichting opgenomen wanneer deze minimale activiteitsdrempel is bereikt.

13. Een entiteit past in het tussentijds financieel verslag dezelfde opnamegrondslagen toe als in de jaarrekening. Dit heeft tot gevolg dat een verplichting tot betaling van een heffing in het tussentijds financieel verslag:

    a) niet wordt opgenomen als er aan het einde van de tussentijdse verslagperiode geen sprake is van een bestaande verplichting tot betaling van de heffing, en

    b) wordt opgenomen als er aan het einde van de tussentijdse verslagperiode sprake is van een bestaande verplichting tot betaling van de heffing.

14. Een entiteit neemt een actief op als zij een heffing heeft vooruitbetaald maar nog geen bestaande verplichting tot betaling van die heffing heeft.

▼**M41**

Bijlage A

Ingangsdatum en overgang

Deze bijlage is een integraal onderdeel van de interpretatie en heeft hetzelfde gezag als de andere delen van de interpretatie.

A1 Entiteiten moeten deze interpretatie toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2014 aanvangen. Eerdere toepassing is toegestaan. Als een entiteit deze interpretatie op een eerdere periode toepast, moet zij dit feit vermelden.

A2 Uit de eerste toepassing van deze interpretatie voortvloeiende wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten retroactief administratief worden verwerkt overeenkomstig IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten.*

▼B

SIC-INTERPRETATIE 7

Invoering van de euro

REFERENTIES

▼M5

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)

▼B

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 10 *Gebeurtenissen* ►M5 *na de verslagperiode* ◄ (herziene versie van 2003)

— IAS 21 *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen* (herziene versie van 2003)

▼M11

— IAS 27 *Geconsolideerde jaarrekening en enkelvoudige jaarrekening* (herziene versie van 2008)

▼B

PROBLEEMSTELLING

1 Sinds 1 januari 1999, de datum waarop de Economische en Monetaire Unie (EMU) effectief van start ging, is de euro een volwaardige munteenheid en zijn de omrekeningskoersen tussen de euro en de deelnemende nationale valuta's onherroepelijk vastgelegd, wat betekent dat het risico van latere wisselkoersverschillen met betrekking tot deze valuta's sinds die datum niet meer bestaat.

2 De vraag is of IAS 21 moet worden toegepast op de omschakeling van de nationale valuta's van de deelnemende lidstaten van de Europese Unie naar de euro („de omschakeling”).

CONSENSUS

3 De vereisten van IAS 21 met betrekking tot de omrekening van transacties in vreemde valuta en jaarrekeningen van buitenlandse activiteiten moeten strikt worden toegepast op de omschakeling. Hetzelfde geldt voor het vastleggen van de wisselkoersen wanneer landen in een latere fase lid worden van de EMU.

4 Dit betekent met name dat:

(a) monetaire activa en verplichtingen in vreemde valuta die voortvloeien uit transacties verder tegen de slotkoers moeten worden omgerekend in de functionele valuta. Enige resulterende wisselkoersverschillen moeten onmiddellijk worden opgenomen als baten of lasten, met dien verstande dat een entiteit haar bestaande grondslagen voor financiële verslaggeving moet blijven toepassen op winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen die betrekking hebben op de afdekking van het valutarisico van een verwachte toekomstige transactie;

▼M11

(b) in niet-gerealiseerde resultaten opgenomen cumulatieve wisselkoersverschillen met betrekking tot de omrekening van de jaarrekening van buitenlandse activiteiten in het eigen vermogen moeten worden verwerkt en enkel bij de afstoting of gedeeltelijke afstoting van de netto-investering in de buitenlandse activiteit moeten worden overgeboekt van het eigen vermogen naar de winst of het verlies; en

▼B

(c) wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de omrekening van verplichtingen die zijn uitgedrukt in deelnemende valuta's niet mogen worden opgenomen in de boekwaarde van daarmee verband houdende activa.

DATUM VAN DE CONSENSUS

Oktober 1997

INGANGSDATUM

Deze interpretatie wordt op 1 juni 1998 van kracht. Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt overeenkomstig de vereisten van IAS 8.

▼M5

IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 4 door IAS 1 (herziene versie van 2007) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼M11

IAS 27 (door de International Accounting Standards Board herziene versie van 2008) wijzigde alinea 4(b). Entiteiten moeten die wijziging toepassen op jaarperioden die op of na 1 juli 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 27 (herziene versie van 2008) op een eerdere periode toepast, moet zij ook deze wijziging op die eerdere periode toepassen.

▼B

SIC-INTERPRETATIE 10

Overheidssteun — Geen specifiek verband met operationele activiteiten

REFERENTIES

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 20 *Administratieve verwerking van overheidssubsidies en informatieverschaffing over overheidssteun*

PROBLEEMSTELLING

1 In sommige landen kan overheidssteun aan entiteiten gericht zijn op het stimuleren of het langdurig steunen van bedrijfsactiviteiten in bepaalde regio's of in bepaalde sectoren. De voorwaarden om dergelijke steun te ontvangen staan mogelijk niet specifiek in verband met de operationele activiteiten van de entiteit. Voorbeelden van dergelijke steun zijn overdrachten van middelen door overheden aan entiteiten die:

(a) actief zijn in een bepaalde sector;

(b) blijven werken in onlangs geprivatiseerde sectoren; dan wel

(c) beginnen te werken of blijven werken in onderontwikkelde gebieden.

2 De vraag is of dergelijke overheidssteun een „overheidssubsidie” is die binnen het toepassingsgebied van IAS 20 valt en die bijgevolg administratief moet worden verwerkt in overeenstemming met deze standaard.

CONSENSUS

3 Overheidssteun aan entiteiten voldoet aan de definitie van overheidssubsidies in IAS 20, zelfs als er geen voorwaarden zijn die specifiek verband houden met de operationele activiteiten van de entiteit, behalve de vereiste dat de entiteit actief moet zijn in bepaalde regio's of sectoren. Dergelijke subsidies mogen bijgevolg niet rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen.

DATUM VAN DE CONSENSUS

Januari 1998

INGANGSDATUM

Deze interpretatie wordt op 1 januari 1998 van kracht. Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 8.

▼M32

———————

———————

▼B

SIC-INTERPRETATIE 15

Operationele leases — Incentives

REFERENTIES

▼M5

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)

▼B

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 17 *Leaseovereenkomsten* (herziene versie van 2003)

PROBLEEMSTELLING

1 Bij onderhandelingen over het afsluiten of vernieuwen van een operationele lease kan de lessor incentives verschaffen aan de lessee opdat de lessee de overeenkomst zou afsluiten. Voorbeelden van dergelijke incentives zijn een vooruitbetaling in contanten aan de lessee of de terugbetaling of overname door de lessor van de kosten van de lessee (zoals verhuiskosten, verbeteringen aan een geleased actief en kosten in verband met een reeds bestaande leaseverbintenis van de lessee). Ook kan zijn overeengekomen dat het eerste gedeelte van de leaseperiode gratis is of dat een verlaagd tarief geldt.

2 De vraag is hoe incentives in een operationele lease moeten worden verwerkt in de jaarrekening van de lessee en lessor.

CONSENSUS

3 Alle incentives voor het afsluiten van een nieuwe of vernieuwde operationele lease moeten worden verwerkt als een integraal deel van de nettovergoeding die is overeengekomen voor het gebruik van het geleasede actief, ongeacht de aard of vorm van de incentive en ongeacht het tijdstip van de betalingen.

4 De lessor moet de totale kosten van de incentives lineair opnemen als een verlaging van de huurinkomsten gedurende de leaseperiode, tenzij een andere systematische basis representatief is voor het tijdspatroon volgens hetwelk het voordeel van het geleasede actief afneemt.

5 De lessee moet het totale voordeel van de incentives lineair opnemen als een afname van de huurlasten over de leaseperiode, tenzij een andere systematische basis representatief is voor het tijdspatroon van het voordeel van de lessee uit het gebruik van het geleasede actief.

6 De kosten die ten laste komen van de lessee, met inbegrip van de kosten in verband met een reeds bestaande leaseovereenkomst (bijvoorbeeld kosten voor beëindiging, verhuizing of verbeteringen aan het geleasede actief) moeten door de lessee administratief worden verwerkt in overeenstemming met de standaarden die van toepassing zijn op deze kosten, met inbegrip van de kosten die effectief worden terugbetaald op grond van een regeling waarin incentives zijn vervat.

DATUM VAN DE CONSENSUS

Juni 1998

INGANGSDATUM

Deze interpretatie wordt van kracht voor leaseperioden die op of na 1 januari 1999 aanvangen.

▼M33

———————

▼B

SIC-INTERPRETATIE 25

Winstbelastingen — Wijzigingen in de fiscale status van een entiteit of haar aandeelhouders

REFERENTIES

▼M5

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)

▼B

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 12 *Winstbelastingen*

PROBLEEMSTELLING

1 Een wijziging van de belastingstatus van een entiteit of van haar aandeelhouders kan gevolgen hebben voor een entiteit doordat deze wijziging haar belastingverplichtingen of -vorderingen verhoogt of verlaagt. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren bij de beursnotering van de eigenvermogensinstrumenten van een entiteit of bij de reorganisatie van het eigen vermogen van een entiteit. Dit kan ook gebeuren wanneer een aandeelhouder die overheersende zeggenschap uitoefent naar het buitenland verhuist. Als gevolg van een dergelijke gebeurtenis wordt een entiteit mogelijk anders belast. Ze kan bijvoorbeeld belastingvoordelen ontvangen of verliezen, of ze kan in de toekomst onderworpen zijn aan een ander belastingtarief.

2 Een wijziging van de belastingstatus van een entiteit of van haar aandeelhouders kan een direct gevolg hebben voor de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingverplichtingen of -vorderingen van de entiteit. De wijziging kan ook de door de entiteit opgenomen uitgestelde belastingverplichtingen en -vorderingen verhogen of verlagen, afhankelijk van het effect van de gewijzigde fiscale status op de fiscale gevolgen van het realiseren of afwikkelen van de boekwaarde van de activa en verplichtingen van de entiteit.

3 De vraag is hoe een entiteit de fiscale gevolgen van een wijziging van haar fiscale status of die van haar aandeelhouders administratief moet verwerken.

CONSENSUS

▼M5

4 Een wijziging van de fiscale status van een entiteit of van haar aandeelhouders geeft geen aanleiding tot een verhoging of verlaging van de bedragen die buiten de winst of het verlies zijn verwerkt. De gevolgen op het vlak van over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en uitgestelde belastingen van een gewijzigde fiscale status moeten in de winst of het verlies over de periode worden opgenomen, tenzij die gevolgen betrekking hebben op transacties en gebeurtenissen die in dezelfde of een andere periode leiden tot een directe mutatie in het opgenomen bedrag van eigen vermogen of tot bedragen die in niet-gerealiseerde resultaten worden opgenomen. De fiscale gevolgen die betrekking hebben op wijzigingen in het opgenomen bedrag van eigen vermogen, in dezelfde of een andere periode (niet opgenomen in de winst of het verlies), moeten direct in het eigen vermogen worden verwerkt. De fiscale gevolgen die betrekking hebben op bedragen die in niet-gerealiseerde resultaten zijn opgenomen, moeten in niet-gerealiseerde resultaten worden verwerkt.

▼B

DATUM VAN DE CONSENSUS

Augustus 1999

INGANGSDATUM

Deze consensus wordt op 15 juli 2000 van kracht. Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 8.

▼M5

IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 4 door IAS 1 (herziene versie van 2007) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.

▼B

SIC-INTERPRETATIE 27

Evaluatie van de economische realiteit van transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst

REFERENTIES

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*

— IAS 17 *Leaseovereenkomsten* (herziene versie van 2003)

— IAS 18 *Opbrengsten*

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

— IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering* (herziene versie van 2003)

— IFRS 4 *Verzekeringscontracten*

PROBLEEMSTELLING

1 Een entiteit kan een transactie of een reeks gestructureerde transacties (een overeenkomst) afsluiten met één of meer derden (een investeerder) in de juridische vorm van een leaseovereenkomst. Een entiteit kan bijvoorbeeld activa leasen aan een investeerder en dezelfde activa terugleasen (leaseback), of kan activa verkopen en dezelfde activa terugleasen. De vorm van elke overeenkomst en haar contractuele bepalingen kunnen aanzienlijk verschillen. In het voorbeeld van de lease en leaseback is het mogelijk dat de overeenkomst wordt opgesteld met het oog op een fiscaal voordeel voor de investeerder dat met de entiteit wordt gedeeld in de vorm van een vergoeding, en niet met het oog op de overdracht van het recht om een actief te gebruiken.

2 Indien een overeenkomst met een investeerder de juridische vorm van een leaseovereenkomst aanneemt, dringen zich de volgende vragen op:

(a) hoe moet worden bepaald of meerdere transacties zijn gekoppeld en administratief moeten worden verwerkt als één transactie;

(b) beantwoordt de overeenkomst al dan niet aan de in IAS 17 opgenomen definitie van een leaseovereenkomst; en zo niet,

(i) vertegenwoordigen een afzonderlijke investeringsrekening en leasebetalingsverplichtingen die zouden kunnen bestaan al dan niet activa en verplichtingen van de entiteit (beschouw bijvoorbeeld het voorbeeld dat is beschreven in alinea A2(a) van bijlage A);

(ii) hoe moet de entiteit andere verplichtingen die voortvloeien uit de overeenkomst administratief verwerken; en

(iii) hoe moet de entiteit een vergoeding die ze zou kunnen ontvangen van een investeerder administratief verwerken.

CONSENSUS

3 Meerdere transacties in de juridische vorm van een leaseovereenkomst zijn gekoppeld en moeten administratief worden verwerkt als één transactie indien het totale economische effect niet kan worden begrepen zonder rekening te houden met de reeks transacties als geheel. Dit is bijvoorbeeld het geval indien de transacties nauw met elkaar verbonden zijn, zijn onderhandeld als een enkele transactie, en gelijktijdig of na elkaar plaatsvinden. (Bijlage A bevat voorbeelden van de toepassing van deze interpretatie.)

▼B

4 De administratieve verwerking moet de economische realiteit van de overeenkomst weerspiegelen. Alle aspecten en implicaties van een overeenkomst moeten worden geëvalueerd om de economische realiteit van de overeenkomst vast te stellen, waarbij gewicht moet worden toegekend aan de aspecten en implicaties die een economische weerslag hebben.

5 IAS 17 is van toepassing indien de economische realiteit van een overeenkomst de overdracht omvat van het recht om een actief te gebruiken gedurende een overeengekomen periode. Aanwijzingen die er individueel op wijzen dat een overeenkomst in wezen geen leaseovereenkomst is zoals gedefinieerd in IAS 17, zijn onder meer (bijlage B bevat voorbeelden van de toepassing van deze interpretatie):

(a) een entiteit behoudt alle risico's en beloningen die verbonden zijn aan het eigendom van een onderliggend actief en geniet in wezen dezelfde rechten op het gebruik van het actief als vóór de overeenkomst;

(b) de voornaamste reden voor de overeenkomst is het bereiken van een bepaald fiscaal resultaat, en niet de overdracht van het recht om een actief te gebruiken; en

(c) de overeenkomst bevat een optie die onderworpen is aan bepaalde voorwaarden die de uitoefening van de optie vrijwel zeker maken (bijvoorbeeld een putoptie die kan worden uitgeoefend tegen een prijs die voldoende hoger is dan de verwachte reële waarde wanneer de optie uitoefenbaar wordt).

6 De definities en leidraden in alinea's 49 tot en met 64 van het *Raamwerk* moeten worden toegepast bij het bepalen of een afzonderlijke investeringsrekening en leasebetalingsverplichtingen in wezen activa en verplichtingen van de entiteit vertegenwoordigen. Aanwijzingen die collectief aantonen dat een afzonderlijke investeringsrekening en leasebetalingsverplichtingen in wezen niet beantwoorden aan de definities van een actief en een verplichting en niet mogen worden opgenomen door de entiteit, omvatten:

(a) de entiteit is niet in staat zeggenschap uit te oefenen over de investeringsrekening bij het nastreven van haar eigen doelstellingen en is niet verplicht om de leasebetalingen te verrichten. Dit doet zich bijvoorbeeld voor wanneer een vooruitbetaald bedrag in een afzonderlijke investeringsrekening wordt geplaatst om de investeerder te beschermen en alleen mag worden gebruikt om de investeerder te betalen, de investeerder akkoord gaat dat de leasebetalingsverplichtingen moeten worden betaald met middelen uit de investeringsrekening, en de entiteit niet in staat is betalingen aan de investeerder vanuit de investeringsrekening te blokkeren;

(b) de entiteit loopt slechts een gering risico dat zij het volledige bedrag van een eventuele vergoeding ontvangen van een investeerder moet terugbetalen en mogelijk een extra bedrag moet betalen, of, als geen vergoeding werd ontvangen, slechts een gering risico dat zij een bedrag moet betalen op grond van andere verplichtingen (bijvoorbeeld een garantie). Er is sprake van slechts een gering risico op betaling indien bijvoorbeeld de overeenkomst bepaalt dat een vooruitbetaald bedrag wordt geïnvesteerd in risicoloze activa die naar verwachting voldoende kasstromen zullen genereren om de leasebetalingsverplichtingen te kunnen nakomen; en

(c) afgezien van de initiële kasstromen bij afsluiting van de overeenkomst, zijn de enige kasstromen die worden verwacht op grond van de overeenkomst de leasebetalingen die uitsluitend worden verricht met middelen opgenomen uit de afzonderlijke investeringsrekening die werd geopend voor de initiële kasstromen.

7 Andere verplichtingen van een overeenkomst, met inbegrip van eventuele verstrekte garanties en verplichtingen die ontstaan bij voortijdige beëindiging, moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 37, IAS 39 of IFRS 4, afhankelijk van de bepalingen van de overeenkomst.

▼B

8 De criteria in alinea 20 van IAS 18 moeten worden toegepast op de feiten en omstandigheden van elke overeenkomst bij het bepalen wanneer een vergoeding moet worden verwerkt als baat die een entiteit zou kunnen ontvangen. Factoren zoals het feit of er al dan niet een verdere betrokkenheid is in de vorm van belangrijke toekomstige prestatieverplichtingen die nodig zijn om een vergoeding te ontvangen, of er gehandhaafde risico's zijn, de bepalingen van eventuele garantieovereenkomsten, en het risico van terugbetaling van de vergoeding, moeten in overweging worden genomen. Aanwijzingen die individueel aantonen dat de opname van de volledige vergoeding als baat wanneer ze wordt ontvangen, indien ontvangen aan het begin van de overeenkomst, niet geëigend is, zijn onder meer:

(a) verplichtingen om bepaalde belangrijke activiteiten uit te voeren of na te laten zijn voorwaarden voor het verdienen van de ontvangen vergoeding, en bijgevolg is de uitvoering van een juridisch bindende overeenkomst niet de belangrijkste gebeurtenis die is vereist door de overeenkomst;

(b) er gelden beperkingen op het gebruik van het onderliggende actief die in de praktijk tot gevolg hebben dat het vermogen van de entiteit om het actief te gebruiken (bijvoorbeeld uitputten, verkopen of als zekerheid verstrekken) wordt beperkt en aanzienlijk wordt gewijzigd;

(c) er is een niet geringe kans op terugbetaling van een deel van of de volledige vergoeding en mogelijk de betaling van een extra bedrag. Dit doet zich bijvoorbeeld voor wanneer:

(i) het onderliggende actief geen speciaal actief is dat de entiteit nodig heeft om haar bedrijfsactiviteiten te kunnen uitvoeren, en het bijgevolg mogelijk is dat de entiteit een bedrag betaalt om de overeenkomst voortijdig te beëindigen; dan wel

(ii) de entiteit op grond van de bepalingen van de overeenkomst verplicht is, of enigszins of volledig vrij is, om een vooruitbetaald bedrag te investeren in activa die meer dan een onbelangrijk risico (bijvoorbeeld een valuta-, rente- of kredietrisico) inhouden. In dit geval is het risico dat de waarde van de investering niet volstaat om de leasebetalingsverplichtingen te kunnen nakomen niet gering, en bijgevolg is het mogelijk dat de entiteit verplicht is een bepaald bedrag te betalen.

9 De vergoeding moet worden gepresenteerd in ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ op basis van de economische realiteit en aard van de vergoeding.

INFORMATIEVERSCHAFFING

10 Alle aspecten van een overeenkomst die in wezen geen leaseovereenkomst is zoals gedefinieerd in IAS 17, moeten worden overwogen bij het bepalen van de geëigende te verstrekken informatie die nodig is om inzicht te verwerven in de overeenkomst en de toegepaste verwerkingswijze. Een entiteit moet de volgende informatie verstrekken in elke periode waarin een overeenkomst bestaat:

(a) een beschrijving van de overeenkomst, met inbegrip van:

(i) het onderliggende actief en eventuele beperkingen op het gebruik van dat actief;

(ii) de gebruiksduur en andere belangrijke bepalingen van de overeenkomst;

(iii) de transacties die zijn gekoppeld, met inbegrip van eventuele opties; en

(b) de verwerkingswijze die is toegepast op alle eventueel ontvangen vergoedingen, het bedrag dat als baat is opgenomen in de periode, en de post van ►M5 het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten ◄ waarin het bedrag is opgenomen.

▼B

11 De gegevens die moeten worden verstrekt in overeenstemming met alinea 10 van deze interpretatie moeten individueel worden verstrekt voor elke overeenkomst of geaggregeerd voor elke categorie van overeenkomsten. Een categorie is een groep van overeenkomsten met onderliggende activa van soortgelijke aard (bijvoorbeeld elektriciteitscentrales).

DATUM VAN DE CONSENSUS

Februari 2000

INGANGSDATUM

Deze interpretatie wordt op 31 december 2001 van kracht. Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 8.

▼B

SIC-INTERPRETATIE 29

▼M9

Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten: informatieverschaffing

▼B

REFERENTIES

▼M5

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)

▼B

— IAS 16 *Materiële vaste activa* (herziene versie van 2003)

— IAS 17 *Leaseovereenkomsten* (herziene versie van 2003)

— IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa*

— IAS 38 *Immateriële activa* (herziene versie van 2004)

PROBLEEMSTELLING

1 Een entiteit (de ►M9 exploitant ◄) kan een overeenkomst afsluiten met een andere entiteit (de ►M9 cedent ◄) voor de levering van diensten die het publiek toegang geven tot belangrijke economische en sociale faciliteiten. De ►M9 cedent ◄ kan een entiteit uit de particuliere sector of publieke sector zijn, met inbegrip van een overheidsinstantie. Voorbeelden van dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten zijn waterzuiverings- en waterbevoorradingsinstallaties, autosnelwegen, parkeerterreinen, tunnels, bruggen, luchthavens en telecommunicatienetwerken. Een voorbeeld van een overeenkomst die geen dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten is, is een entiteit die bepaalde interne diensten uitbesteedt (bijvoorbeeld een kantine voor werknemers, het onderhoud van een gebouw, en accounting- of IT-functies).

2 Dienstverlening uit hoofde van een concessieovereenkomst houdt gewoonlijk in dat de ►M9 cedent ◄ gedurende de periode van de concessie de volgende zaken overdraagt aan de ►M9 exploitant ◄:

(a) het recht om diensten te verschaffen die het publiek toegang geven tot belangrijke economische en sociale faciliteiten; en

(b) in sommige gevallen, het recht om bepaalde materiële activa, immateriële activa of financiële activa te gebruiken;

in ruil waarvoor de ►M9 exploitant ◄:

(c) zich ertoe verbindt tijdens de concessieperiode de diensten te leveren volgens specifieke contractuele bepalingen; en

(d) in voorkomend geval, zich ertoe verbindt om aan het eind van de concessieperiode de rechten terug te geven die hij heeft ontvangen aan het begin van de concessieperiode en/of verworven tijdens de concessieperiode.

3 Een kenmerk dat alle dienstverleningen uit hoofde van concessieovereenkomsten met elkaar gemeen hebben, is dat de ►M9 exploitant ◄ zowel een recht ontvangt als een verplichting op zich neemt om publieke diensten te leveren.

4 De vraag is welke informatie moet worden vermeld in de toelichting bij de jaarrekening van een ►M9 exploitant ◄ en een ►M9 cedent ◄.

▼B

5 Bepaalde aspecten en de te verstrekken informatie met betrekking tot sommige dienstverleningen uit hoofde van concessieovereenkomsten zijn al behandeld in bestaande International Financial Reporting Standards (bijvoorbeeld IAS 16 is van toepassing op overnames van materiële vaste activa, IAS 17 is van toepassing op leaseovereenkomsten van activa, en IAS 38 is van toepassing op overnames van immateriële activa). Dienstverlening uit hoofde van een concessieovereenkomst kan echter nog uit te voeren contracten inhouden die niet zijn behandeld in International Financial Reporting Standards, tenzij de contracten verlieslatend zijn, in welk geval IAS 37 van toepassing is. Daarom behandelt deze interpretatie de opname van aanvullende gegevens met betrekking tot dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten.

CONSENSUS

6 Alle aspecten van dienstverlening uit hoofde van een concessieovereenkomst moeten in overweging worden genomen bij het bepalen van de geëigende informatie die moet worden verstrekt in de toelichting. Een ►M9 exploitant ◄ en een ►M9 cedent ◄ moeten de volgende informatie verstrekken in elke periode:

(a) een beschrijving van de overeenkomst;

(b) belangrijke bepalingen van de overeenkomst die invloed kunnen hebben op het bedrag, het tijdstip en de zekerheid van toekomstige kasstromen (bijvoorbeeld de periode van de concessie, de data waarop de vergoedingen worden herzien, en de basis waarop de vergoedingen worden herzien of nieuwe onderhandelingen plaatsvinden);

(c) de aard en omvang (bijvoorbeeld hoeveelheid, tijdsduur of bedrag indien van toepassing) van:

(i) rechten om bepaalde activa te gebruiken;

(ii) verplichtingen om diensten te leveren of rechten om de levering van diensten te verwachten;

(iii) verplichtingen om materiële vaste activa te verwerven of bouwen;

(iv) verplichtingen om bepaalde activa te leveren of rechten om bepaalde activa te ontvangen aan het eind van de concessieperiode;

(v) opties met betrekking tot de verlenging en beëindiging van de overeenkomst; en

(vi) andere rechten en verplichtingen (bijvoorbeeld grondige revisies); en

(d) wijzigingen in de overeenkomst tijdens de periode ►M9 ; en ◄

▼M9

(e) de wijze waarop de overeenkomst van dienstverlening is geclassificeerd.

6A Een exploitant moet het voor de verslagperiode opgenomen bedrag vermelden van de opbrengst en het verlies of de winst uit hoofde van de ruil van bouwdiensten tegen een financieel actief of een immaterieel actief.

▼B

7 De gegevens die moeten worden verstrekt in overeenstemming met alinea 6 van deze interpretatie moeten individueel worden verstrekt voor elke dienstverlening uit hoofde van een concessieovereenkomst of geaggregeerd voor elke categorie van dienstverleningen uit hoofde van een concessieovereenkomst. Een categorie is een groep dienstverleningen uit hoofde van concessieovereenkomsten die diensten van soortgelijke aard inhouden (bijvoorbeeld tolinning, telecommunicatie en waterzuiveringsdiensten).

▼B

DATUM VAN DE CONSENSUS

Mei 2001

INGANGSDATUM

Deze interpretatie wordt op 31 december 2001 van kracht.

▼B

SIC-INTERPRETATIE 31

Opbrengsten — Ruiltransacties met betrekking tot advertentiediensten

REFERENTIES

— IAS 8 *Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*

— IAS 18 *Opbrengsten*

PROBLEEMSTELLING

1 Een entiteit (verkoper) kan een ruiltransactie afsluiten om advertentiediensten te verschaffen in ruil voor de ontvangst van advertentiediensten van zijn klant (klant). Advertenties kunnen worden weergegeven op het internet of aanplakborden, uitgezonden op de televisie of radio, gepubliceerd in tijdschriften of dagbladen, of gepresenteerd in een ander medium.

2 In sommige gevallen worden er geen geldmiddelen of een andere vergoeding uitgewisseld tussen de entiteiten. In sommige andere gevallen worden gelijke of ongeveer gelijke contante bedragen of een andere vergoeding uitgewisseld.

3 Een verkoper die advertentiediensten verschaft in de loop van zijn normale bedrijfsactiviteiten verwerkt opbrengsten van een ruiltransactie met betrekking tot reclame overeenkomstig IAS 18 indien, naast andere criteria, de uitgewisselde diensten ongelijksoortig zijn (IAS 18.12) en het bedrag van de opbrengst betrouwbaar kan worden gewaardeerd (IAS 18.20(a)). Deze interpretatie is alleen van toepassing op de uitwisseling van ongelijksoortige advertentiediensten. Een uitwisseling van gelijksoortige advertentiediensten is geen transactie die opbrengsten genereert overeenkomstig IAS 18.

4 De vraag is onder welke omstandigheden een verkoper de opbrengsten van in een ruiltransactie ontvangen of verschafte advertentiediensten betrouwbaar kan waarderen tegen reële waarde.

CONSENSUS

5 De opbrengsten van een ruiltransactie met betrekking tot advertentiediensten kunnen niet betrouwbaar worden gewaardeerd tegen de reële waarde van ontvangen advertentiediensten. Een verkoper kan opbrengsten betrouwbaar waarderen tegen de reële waarde van de advertentiediensten die hij verschaft in een ruiltransactie, alleen op basis van niet-ruiltransacties die:

(a) betrekking hebben op advertentiediensten die vergelijkbaar zijn met de advertentiediensten in de ruiltransactie;

(b) frequent voorkomen;

(c) een groter aantal transacties en bedrag vertegenwoordigen in vergelijking met alle transacties om advertentiediensten te verschaffen die vergelijkbaar zijn met de advertentiediensten in de ruiltransactie;

(d) geldmiddelen en/of een andere vorm van vergoeding inhouden (bijvoorbeeld verhandelbare effecten, niet-monetaire activa en andere diensten) waarvan de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald; en

(e) waarvan de tegenpartij niet dezelfde is als in de ruiltransactie.

DATUM VAN DE CONSENSUS

Mei 2001

INGANGSDATUM

Deze interpretatie wordt op 31 december 2001 van kracht. Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 8.

▼B

SIC-INTERPRETATIE 32

Immateriële activa — Kosten van websites

REFERENTIES

▼M5

— IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* (herziene versie van 2007)

▼B

— IAS 2 *Voorraden* (herziene versie van 2003)

— IAS 11 *Onderhanden projecten in opdracht van derden*

— IAS 16 *Materiële vaste activa* (herziene versie van 2003)

— IAS 17 *Leaseovereenkomsten* (herziene versie van 2003)

— IAS 36 *Bijzondere waardevermindering van activa* (herziene versie van 2004)

— IAS 38 *Immateriële activa* (herziene versie van 2004)

— IFRS 3 *Bedrijfscombinaties*

PROBLEEMSTELLING

1 Een entiteit kan interne uitgaven doen voor de ontwikkeling en de werking van haar eigen website, voor interne of externe toegang. Een website die ontworpen is voor externe toegang kan voor verschillende doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor de promotie van en reclame over de eigen producten en diensten van de entiteit, voor het aanbieden van elektronische diensten en voor de verkoop van producten en diensten. Een website die voor interne toegang is ontworpen, kan worden gebruikt om de beleidsregels van de entiteit op te slaan, om gegevens over klanten te bewaren en om bepaalde informatie op te zoeken.

2 De verschillende stadia in de ontwikkeling van een website zijn:

(a) planning — dit omvat het uitvoeren van haalbaarheidsstudies, het bepalen van doelstellingen en specificaties, het evalueren van alternatieven en het selecteren van bepaalde voorkeursopties;

(b) ontwikkeling van toepassingen en infrastructuur — dit omvat het verkrijgen van een domeinnaam, het aankopen en ontwikkelen van hardware en besturingssoftware, het installeren van ontwikkelde toepassingen en stress testing;

(c) ontwikkeling grafisch ontwerp — dit omvat het ontwerp van de webpagina's;

(d) ontwikkeling van inhoud — dit omvat het creëren, aankopen, voorbereiden en uploaden van informatie (tekst of afbeeldingen) voor de website vóór de ontwikkeling van de website is voltooid. Deze informatie kan ofwel worden opgeslagen in afzonderlijke databases die in de website zijn geïntegreerd of waartoe gebruikers via de website toegang kunnen krijgen, ofwel direct in de code van de webpagina's worden geschreven.

3 Als de ontwikkeling van de website eenmaal is voltooid, begint het operationele stadium. In dit stadium zorgt de entiteit voor het onderhoud en de verbetering van de toepassingen, de infrastructuur, het grafische ontwerp en de inhoud van de website.

4 Bij de administratieve verwerking van interne uitgaven voor de ontwikkeling en de werking van de eigen website van een entiteit voor interne of externe toegang, zijn de vragen:

(a) of de website een intern gegenereerd immaterieel actief is dat onderworpen is aan de vereisten van IAS 38; en

▼B

(b) wat de gepaste verwerkingswijze is van dergelijke uitgaven.

5 Deze interpretatie is niet van toepassing op uitgaven voor de aankoop, de ontwikkeling en de werking van hardware (bijvoorbeeld webservers, testomgevingen, productieservers en internetverbindingen) die vereist is voor de website. Dergelijke uitgaven worden administratief verwerkt in overeenstemming met IAS16. ►M5 Voorts, indien een entiteit uitgaven doet voor het hosten van de website van de entiteit via een internetprovider, worden die uitgaven op grond van IAS 1.88 en het *Raamwerk* opgenomen als lasten op het moment dat de diensten worden ontvangen. ◄

6 IAS 38 is niet van toepassing op immateriële activa die door een entiteit worden gehouden voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering (zie IAS 2 en IAS 11) of leaseovereenkomsten die binnen het toepassingsgebied van IAS 17 vallen. Dienovereenkomstig is deze interpretatie niet van toepassing op uitgaven voor de ontwikkeling of werking van een website (of websoftware) bestemd voor verkoop aan een andere entiteit. Ingeval een website wordt geleased in het kader van een operationele lease, past de lessor deze interpretatie toe. Ingeval een website wordt geleased in het kader van een financiële lease, past de lessee deze interpretatie toe na de eerste opname van het geleasede actief.

CONSENSUS

7 De eigen website van een entiteit die zelf is ontwikkeld en die bestemd is voor interne of externe toegang, is een intern gegenereerd immaterieel actief dat onderworpen is aan de vereisten van IAS 38.

8 Een website die zelf ontwikkeld wordt, moet worden opgenomen als een immaterieel actief als en slechts als de entiteit bovendien voldoet aan de algemene vereisten voor opname en eerste waardering die zijn beschreven in IAS 38.21, en de vereisten van IAS 38.57. Meer specifiek kan een entiteit wellicht de vereiste vervullen van IAS 38.57 (d), namelijk aantonen hoe haar website waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren, indien via de website bijvoorbeeld opbrengsten kunnen worden gegenereerd, met inbegrip van directe opbrengsten uit de mogelijkheid om bestellingen te plaatsen. Een entiteit kan niet aantonen hoe een website die uitsluitend of hoofdzakelijk is ontwikkeld voor de promotie van en reclame over haar eigen producten en diensten, waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren. Bijgevolg moeten alle uitgaven voor de ontwikkeling van een dergelijke website als last worden opgenomen op het moment dat ze worden gedaan.

9 Alle interne uitgaven voor de ontwikkeling en de werking van de eigen website van een entiteit moeten administratief worden verwerkt in overeenstemming met IAS 38. De aard van elke activiteit waarvoor uitgaven worden gedaan (bijvoorbeeld de opleiding van werknemers en het onderhoud van de website) en het stadium van ontwikkeling of post-ontwikkeling van de website moet worden beoordeeld om de gepaste verwerkingswijze te bepalen (in de bijlage bij deze interpretatie worden aanvullende leidraden verschaft). Bijvoorbeeld:

(a) het stadium van de planning is qua aard vergelijkbaar met de onderzoeksfase in IAS 38. 54-56. Uitgaven die in dit stadium worden gedaan moeten als last worden opgenomen op het moment dat ze worden gedaan;

▼B

(b) het stadium van de ontwikkeling van toepassingen en infrastructuur, het stadium van het grafische ontwerp en de ontwikkeling van de inhoud — in zoverre er inhoud wordt ontwikkeld voor andere doeleinden dan de promotie van en reclame over de eigen producten en diensten van de entiteit — zijn qua aard vergelijkbaar met de ontwikkelingsfase in IAS 38.57-64. Uitgaven die in deze stadia worden gedaan moeten worden opgenomen in de kostprijs van een website, opgenomen als een immaterieel actief in overeenstemming met alinea 8 van deze interpretatie, indien de uitgave direct kan worden toegeschreven en wanneer deze nodig is voor het ontwerp, de totstandkoming of de voorbereiding van de website, zodat deze kan worden gebruikt op de wijze zoals die door het management was bedoeld. Uitgaven voor de aankoop of het creëren van inhoud (behalve inhoud voor de promotie van en reclame over de eigen producten en diensten van de entiteit) die specifiek bestemd is voor een website, of uitgaven om het gebruik van de inhoud op de website mogelijk te maken (bijvoorbeeld een vergoeding voor het verkrijgen van een licentie voor reproductie) moeten worden opgenomen in de ontwikkelingskosten als aan deze voorwaarde is voldaan. In overeenstemming met IAS 38.71 mogen uitgaven voor een immateriële post die aanvankelijk als een last was opgenomen in voorgaande jaarrekeningen, niet worden opgenomen als onderdeel van de kostprijs van een immaterieel actief op een latere datum (bijvoorbeeld wanneer de kosten van auteursrechten volledig zijn afgeschreven, en de inhoud vervolgens op een website wordt gezet);

(c) uitgaven die zijn gedaan in het stadium van de ontwikkeling van de inhoud, in zoverre de inhoud wordt ontwikkeld om de eigen producten en diensten van een entiteit te promoten en te adverteren (bijvoorbeeld digitale foto's van producten) moeten in overeenstemming met IAS 38.69(c) als last worden opgenomen op het moment dat ze worden gedaan. Bijvoorbeeld voor de administratieve verwerking van uitgaven voor professionele diensten voor het nemen van digitale foto's van de eigen producten van een entiteit, en voor de optimalisering van hun weergave, moeten uitgaven als last worden opgenomen op het moment dat de professionele diensten tijdens het proces worden ontvangen, niet op het moment dat de digitale foto's op de website worden weergegeven;

(d) het operationele stadium begint wanneer de ontwikkeling van een website is voltooid. Uitgaven die in dit stadium worden gedaan, moeten als last worden opgenomen op het moment dat ze worden gedaan, tenzij ze voldoen aan de opnamecriteria van IAS 38.18.

10 Een website die op grond van alinea 8 van deze interpretatie wordt opgenomen als een immaterieel actief, moet na de eerste opname worden gewaardeerd door de vereisten van IAS 38.72-87 toe te passen. De beste schatting van de gebruiksduur van een website moet kort zijn.

DATUM VAN DE CONSENSUS

Mei 2001

INGANGSDATUM

Deze interpretatie wordt op 25 maart 2002 van kracht. De gevolgen van de eerste toepassing van deze interpretatie moeten administratief worden verwerkt volgens de overgangsvereisten in de versie van IAS die in 1998 werd uitgegeven. Indien een website bijgevolg niet voldoet aan de criteria voor opname als een immaterieel actief, doch voorheen wel als een actief was opgenomen, mag de post op de datum waarop deze interpretatie van kracht wordt, niet langer in de balans worden opgenomen. Indien een website bestaat en de uitgaven voor de ontwikkeling ervan voldoen aan de criteria voor opname als een immaterieel actief, maar voorheen niet als een actief waren opgenomen, mag het immaterieel actief niet alsnog worden opgenomen op de datum waarop deze interpretatie van kracht wordt. Indien een website bestaat en de uitgaven voor de ontwikkeling ervan voldoen aan de criteria voor opname als een immaterieel actief, en deze uitgaven voorheen als een actief waren opgenomen en aanvankelijk gewaardeerd werden tegen kostprijs, wordt het aanvankelijk opgenomen bedrag geacht op gepaste wijze te zijn bepaald.

▼**M5**

IAS 1 (herziene versie van 2007) wijzigde de in de IFRSs gebruikte terminologie. Voorts werd alinea 5 door IAS 1 (herziene versie van 2007) gewijzigd. Entiteiten moeten deze wijzigingen toepassen op jaarperioden die op of na 1 januari 2009 aanvangen. Als een entiteit IAS 1 (herziene versie van 2007) toepast op een periode die vóór 1 januari 2009 aanvangt, moeten ook deze wijzigingen op die periode worden toegepast.